Manoscritti
Conventi
A
II
729

Manoscritti
Conventi
A
2
729

A. 2.
729

Manoscritti
Conventi
A
2
729

BIBLIOTHECA
S. CRVCIS
PETRI LEOPOLDI
M. E. D.
IVSSV
IN LAVRENT.
TRANSLATA
DIE XVI. OCTOBR.
MDCCLXVI.
PLVTEVS
X. Sin.
COD. 1.

A. 2. 729

A. 2. 729

Manoscritt
Conventi
A
2
729

Incipiunt capitula super summa magistri Guilielmi autissiodorensis.

Probatio oppinionum

Quod deus est et esse prima primum verum:

Quod deus est omnibus modis simplex:

Probatio quod plures personae sint unus deus:

Probatio processionis a patre et filio:

Alia probatio trinitatis:

Quod oportuit tantum esse tres personas in divinis:

De nominibus essentialibus deus et deo:

Quod nomen est proprium hoc nomen dei:

Quid significat hoc nomen deus:

De suppositione huius nominis deus.

De diversis significationibus dei. i. utrum in eadem significatione accipiatur gentilis hoc nomen in qua catholicus:

Utrum hoc nomen deus in ipsa significatione habeat pluralem pluralem.

Quomodo intelligendum sit hoc quod dicitur est trinus et unus:

Utrum divina essentia possit supponi per pronomina masculini generis:

De adiectivis deus et deo:

De notionibus adiectivis vel relativis deus de deo:

Utrum aliquid nomen dicatur univoce de deo:

De divisione nominum de deo et de deo:

De nominibus pluralibus et primo de hoc nomine persona:

Utrum persona dicatur univoce de personis creatis et increatis:

Utrum hoc nomen persona dicatur de deo secundum essentiam:

Utrum persona sit essentia et utrum deus sit deitas:

Abstracta pluralitate a personis quid remaneat:

Quid significet hoc adiectivum numerale tres:

De notionibus in generali

Utrum in deitate sint quinque notiones:

De contrarietate oppinionum de notionibus:

Quod adiectiva essentialia dicuntur de notionibus:

Quod forte deus est qualis sine qualitate et quantus sine quantitate:

Quomodo possit sustineri oppinio quae dicit quod hoc nomen non differt a persona nisi in modo loquendi:

De nominibus personalibus specialibus et primo de paternitate et filiatione:

Utrum paternitas precedat a parte rei vel participatione:

De potentia generandi utrum sit ipso

Utrum paternitas sit potentia generandi active:

De innascibilitate

De communi spiratione

De spiratione qua spiritus sanctus spiratur a patre et filio:

De notionibus quae appropriate singulis personis conveniunt

Quomodo pater operatur per filium:

Quomodo singulis personis appropriantur tres illae auctoritatis ex ipso. per ipsum et in ipso. etc.:

De illis quae tantum appropriantur filio et spiritui sancto:

Utrum spiritus sanctus det se et mittat se:

Utrum spiritus sanctus possit dare aut dicatur dari quia ei gratia datur

De illis quae appropriantur tantum uni personae et quare spiritus sanctus non dicatur ymago patris sicut filius:

De illis quae dicuntur de deo in comparatione ad creaturas:

De multiplici acceptione huius verbi scire.

De praedestinatione et reprobatione et utrum necesse sit ea divino scire:

Utrum deus reprobatus sit eo non apponens gratiam in praesenti

Utrum praedestinatio in sit aliquid bonum ex eo quod aliquis est praedestinatus:

De illo verbo apostoli quos praescivit et praedestinavit conformes fieri

Biblioteca Nazionale Centrale Mss

1

A. 2. 729

Utr͡o p̄scia dei iferat necītatē reb;.
De p̄uidētia diuina.
De potētia dei.
Utr͡o p̄d dicat͡ sip̄ sedm̄ cās infer
ores ul̄ sup̄iores.
Utr͡o dicat͡ miracl̄m q̄ d̄s mutau
aquā ī uinū.
Utr͡o miraculosū fuit q̄ magi mu
tauert͡ ūgas ī s̄p̄etes.
Utr͡o d̄s posset dānare petrū ↄ sal
uare iudā.
Utr͡o de corrupta d̄s posset facē u͡
gine. ·f· faciat
Utr͡o d̄s posset aliqd̄ meli' facē q̄
De uolūtate bnplaciti
Utr͡o d̄s uelit mala n̄ fieri.
Utr͡o mala fiē sit uerū ↄ uelle
Utr͡o teneam͡ uelle q̄dq̄d scim' d̄s
Utr͡o ille q̄ peccat sciēt tenea͡t
uelle d̄m̄ subtrahere sibi grāz
cū sciat hoc d̄m uelle.
De uolūtate sensualitatis.
De uelleitate siue uoluntate q̄
q̄ uidet͡ ↄtraria diuīe uolūtati.
Utr͡o aliq̄s teneat͡ uelle ī aliquo
casu q̄ d̄s p̄mittat eū peccare.
Utr͡o oēs sci debeat optare sc̄as
reprobor͡. ·f· sat eē repbi l'ostiuae
Utr͡o eccā debeat orare p eo q̄ s
Utr͡o uolūtas nr̄a ex eo sit bona
q̄ ē ↄformis uolūtati diuīe.
De mīa dei ↄ iustitia ·f· ralio
Utr͡o d̄s mis̄icordi agat ē uno q̄ cū
Utr͡o d̄s posset punire aliq̄ q̄ n̄ tu
meruit ·f· iustus sit. ↄ c̄.
De ↄgtōe p̄mij ad meritū ↄ ut͡ ·f·
Utr͡o tā iuste puniat͡ aliq̄s ab eo
q̄ n̄ meruit ·f· iustitie.
Utr͡o iustificare sit op' mīe ul ·f·
De locali ↄpatōe cātr͡is ad ēātuā
Q͡uō modis d̄s sit in reb;.
De loco angl̄or͡ ↄ aīar͡.

Utrum pccā q̄ d̄s in
fligit ad maio
re coronā sit
op' iustitie.

Q͡uali' d̄s ē scp̄s ·ſ· ī mūdus.
De exēplari ad eiu' imitatōe; fc̄s ē ·f·
De mūdo archetipo ·f· ī ide sit in deo.
Utr͡o filī dei sit mūdus archetip' ↄ ut͡
de n̄o res fluat ab exēplari.
Explicīt capl̄a p̄mi libri
Incipiūt cap̄ sc̄di libri.
De mūdo c̄āto ·f· angl̄is ↄ p̄ statu eor͡.
Utr͡o angli ī p̄ statu habuerit cari.
Utr͡o an nāli dilectōe fruāt͡ se.
Utr͡o illa dilectō deuia facet͡ finē.
Utr͡o dilectō angli fuit simoiaca.
Utr͡o nāl dilectō angli q̄ diligebāt
d̄m ī p̄ statu erat ordīata aut
inordinata.
Utr͡o mal' an potuit scire casū suū.
Utr͡o pc̄m lucif̄eri fuit obmissiōis
an sup̄bie.
De cā p̄mi pc̄i angl̄e ·f· lucifero.
Q͡r lucifer n̄ p̄seuerau͡ ī bono
statu sue ↄdictōis ī quo c̄āt fuit.
Q͡uod fuit pc̄m eor͡ q̄ fuer͡ cū ·f·
Q͡r pc̄m angli fuit iremediab͡le.
Utr͡o oīsacto diab̄li sit pc̄m.
De fide diab̄li ·f· diabolo ↄdānatis me
De sc̄ie diab̄li ·f· l' sit eē q̄ n̄ eē.
Utr͡o diab' uelit se eē malū ↄ ut͡ ·f·
Utr͡o diab' uelit d̄m eē ·f· l aīa.
Utr͡o diab' hat fomitē ↄpuniaz sic h̄o ·f·
De sc̄ie machinatōnū diaboli.
De statu bonor͡ angelor͡ ·f· hoīes
De ministerio angl̄or͡ q̄ custodiūt ·f·
Utr͡o boni angli frustreīt͡ a desiderio
suo q̄ ut' ī steī casu hoīs.
Utr͡o xp̄s hūit anglm̄ ad custodiā
sui ↄ ut' antixp̄s habebit
Utr͡o diabol' intret mētē hoīs ↄ
ut' sit īmissor malar͡ cogitatōz.
Utr͡o angl's dat' hoi ad custodiā aliq̄n
ipm̄ deserat ꝓpt pc̄m.
Utr͡o angl's mal' aliq̄n relinquat hoīe
cū ad exercitiū deputat' ē.

De illo iubo iob q̄ fac̄ gaudiā īsu
blimib; suis.
De merito angli boi ↄ ut͡ teneat͡
uelle q̄dq̄d scit d̄m uelle.
De cogitōe angl̄or͡ ·f· c̄ēli.
Q͡uid sit dcū an uidet͡ ī sp̄eclo.
Si angli uidēt oīa ī sp̄eclo. ·f·
Utr͡o aliq̄s angl' adeo sup̄idissi ↄ
me uidat q̄ ī sp̄eclo oīa uidat.
De uisiōe angl̄or͡ qua uidēt res
futuras ī p̄o gn̄e.
De hoc q̄ dicit ap' q̄ mīstrat sp̄.
Utr͡o ↄgtō angl̄or͡ ī ubo sit nc̄īa.
De p̄phia ↄ p̄o q̄d sit ·f· sc̄or͡.
De sc̄eb; p̄phie ↄ p̄o d̄ distictōe ·f·
Utr͡o cayphas ūe dixerit.
Utr͡o p̄phia euacuabit̄.
De necessitate p̄phādi.
De offo p̄phar͡ ↄ ut' stati sit ē
Dedu p̄phe ·f· lege dei.
Utr͡o obediedū sit p̄phe papi q̄ ·f·
De pc̄a pseudo p̄phe.
De p̄o c̄ātas.
De ope p̄e diei.
Q͡z d̄s fec̄ ī p̄apio c̄a.
De opib; s̄c̄e diei.
De opib; t̄tie diei.
De opib; quarte diei
De opib; quīte diei.
De opib; sexte diei. ·f· dier͡.
Q͡ualr ↄliceda sit distictō sex
dier͡ s̄ opinionē aug̃ de opib; sex ·f·
De septimo die.
De mō fc̄oīs ↄ mēsura.
Q͡z h̄o fc̄s ē ad ymaginē ↄ simi
litudinē; dei.
Q͡ue sit illa silitudo qua h̄o fc̄s
ē ad ymaginē ↄ silitudinē; dei.
Q͡ualr uir fc̄s ē ad ymaginē ↄ
similitudinē; dei ↄ nō mlr.
De itelligētia hui' auctoritatis q̄
d̄r faciam; h̄o. ad ym. ↄ simi. n.
Q͡uō assimilet' h̄o t̄nitati ī c̄ātō.
Q͡uō assimilet' h̄o t̄ni ī his t̄b;

mēs notitia ↄ amor.
De p̄o statu ade.
De imortalitate ade.
Utr͡o adā potuit mori an pc̄m.
De p̄u eue ·f· sp̄etem.
De trāslatōe hoīs ī paradisū sīn pc̄m.
De p̄cepto discip̄le ↄ q̄ fuit pc̄m p̄mor͡
Utr͡o adā uoluit eē sic d̄s
De pc̄o ade ut' fuit mai' pc̄o eue an ↄ u͡so.
De cā pc̄i ade.
Utr͡o pc̄m ade fuit pc̄m ī sp̄m sc̄m.
Utr͡o adā potuit peccare ueialr. ·f· arbitrij.
De libo arbitō ↄ delapsu. ↄ q̄d sit libr͡ arbi
De diffitōe libi arbitij
De libtate libi arbitij ↄ p̄o q̄d sit eī libtā.
De potestate libi arbitij. ·f· meritorie.
Utr͡o libr͡ arbitrū sīn grā posset ī opa me
De mal' q̄ a libo arbitō imediate p̄cedit.
Q͡uō malū corrūp bonū.
p̄batō p̄ mērsionē mali q̄ malū ē
Utr͡o malū sit p̄uatō an ↄsistat ī p̄uatōe.
Cuimoi p̄uatō sit malū ·f· sp̄ei l' ordis.
Q͡ualr ī ope malo sit p̄uatō moi ·f·
An malū sit p̄uatō ordis t̄m l' moi t̄m
ul' sp̄ei t̄m.
De malo un̄ sit.
De tī sūa q̄ ut' ī c̄ ab aug̃ ↄ btm̄ dyon.
De cā formali ip̄i mali
Q͡uō faciat actōe; mala.
Utr͡o mala actō sit adō op̄e ē l' ↄ agete.
De pc̄o ueiali ut' corrūpat bon̄ n̄r̄o.
Utr͡o aliq̄ pc̄m sit mai' alio ignē.
Utr͡o formcatō ignō sit mai' malū
q̄ aliq̄ua sigl̄aris formcatō ·f· sup̄b.
Utr͡o formcatō ignē sit aliq̄ua
Utr͡o formcatō ignē sit mai' pc̄m ·f·
ↄ mēdatiū sit mai' pc̄m ignē q̄
homicidiū.
De sup̄bia ↄ īfidelitate
De diuisiōe pc̄i ·f· sit pater.
De diuisione pc̄i ī cibri ↄ ī dextu͡bri

Qꝛ ſupbia ē initiū oīs pcc̄i

nº 500

Incipit summa magistri Guillielmi.

Sicut dicit apostolus. fides est sub
stantia rerum sperandarum
argumentum non apparentium.
Sic enim uera est lectio
ne diligitur deus propter se
ipsum super omnia. ita u
[illegible] acquiescit pro
pter ueritatem super omnia.
propter se [illegible] certius sit. et ita si
[illegible] nichil habet certius probari non
potest. et ideo dicit apostolus quod fides est argumen
tum non conclusio premissis non probatum
magis ergo uno et sci [illegible] uidentur agere
cum rationibus humanis nituntur probare
fidem. uel articulos fidei. Cum fides scilicet
apostolus sit tanquam probans non probatum.
argumentum non conclusio. Videntur etiam
euacuare meritum fidei. quia dicit beatus gregorius. fi
des non habet meritum cui humana ratio prebet
experimentum. Ipsi uero nituntur probare ex
perimentum fidei. et ita uidentur euacuare
meritum fidei. Solutio. triplici ratione osten
ditur fides rationibus humanis. Prima est quod
rationes naturales infidelibus augmentant
fidem. et confirmant. Sicut enim propter bona
temporalia non est diligendus deus finaliter. tamen
per beneficia augmentant caritatem. et confirmant
illam in habente caritatem. sunt enim causa mo
tiue et prouocatiue dilectionis dei. eodem modo ro
nes naturales in habentibus fidem augmentant et con
firmant illam. licet illis non acquiescat ei.
Secunda ratio est defensio fidei contra hereticos. Ter
tia est promotio simplicium ad ueram fidem.
sicut propter beneficia temporalia promouentur simpli
ces ad ueram dei dilectionem. ita per rationes natura
les promouentur quamquam simplices ad ueram
fidem. propter has tres rationes sepius licet pertur
maxime prelatis ut parati sint reddere ro
nem omni poscenti. de ea que in eis fide spe
et caritate. Cum autem quis habet ueram fidem. ratio
nes quibus ostendi posset fides. [illegible] tamen non i
nititur principaliter ueritati propter illas rationes. sed potius
acquiescit illis rationibus quia consentiunt prime ueri
tati. et ei attestantur. quod signatum est per
samaritanos. per quos signantur recte cre
dentes. qui uidentes christum per ueram fidem
dixerunt samaritane. iam non propter
te credimus. sed quia ipsi uidimus et audiuimus.
Quanto autem maior est fides in aliquo tan
to citius et clarius uidet has rationes. quia fides est
[illegible] illuminatio ad deum uidendum. et res diuinas.
et quanto magis illuminatur tanto clarius uidet
[illegible] non [illegible] quod ita est sicut credit. sed quod ita
est. et quare ita est. quod est intelligere. Vnde dicit ysa
non credideritis non intelligetis. quia rationes [illegible]
[illegible] fidei. clarius uidet non potentes diui

nas. propter hoc bonum dicimus esse aliquod genus
argumentum. argumentum est ratio rei dubie faciens fi
dem. Apud christianum autem. argumentum est fides facit
ens ratio. Si autem fides innititur rationibus hu
manis non habet meritum. et de hoc loco quod di
cit beatus gregorius. fides non habet meritum. etc. Sed
quia uere fidelis innititur prime ueritati super
omnia. ideo fides non est ei conclusio. sed argumentum. Et
cur dicit apostolus. Volentes autem ostendere rationibus
res diuinas. et conuenientibus rationibus procede
mus. non ex eis que sunt proprie rerum naturalium.
ideo enim decepti sunt heretici. quia rationes proprias rerum
naturalium uolebant applicare rebus diuinis.
quasi uolentes adequare creaturam suo creatori
sic deceptus fuit arrius. Cum enim in rebus natura
libus generaliter uerum sit. quod plurium plures sunt
nature. ut plurium hominum plures humanitates
et plurium asinorum plures asinitates. uoluit
arrius applicare hanc regulam rebus diuinis
sic. pater et filius et spiritus sanctus sunt plures. ergo eorum sunt plures
nature. sed pater habet deitatem. et in ea sola est dei
tas. ergo filius non habet deitatem sed habet aliam naturam
quam sit deitas. ex hoc sequitur quod filius dei non sit
deus. sed creatura pura. quod ipse concessit. dece
ptus fantastica similitudine rerum naturalium.
Eodem modo sabellius deceptus fuit. cum enim
generaliter uerum sit in rebus naturalibus quod una
natura unus solus est. sed deitas una natura est.
ergo unus solus est. sed ipsa est pater et filius et spiritus sanctus. ergo sic
pater et filius et spiritus sanctus. sunt unus. ita sunt unus. et ideo
dicit sabellius quod pater quando uult est pater. quando uult
est filius. quando uult est spiritus sanctus. Iste ergo sabellius
personas confundit. quia de tribus faciens unam
arrius separat naturam suo similium personarum.
Si autem considerassent heretici res diuinas infi
nitum excedere res naturales. nunquam proprias
rationes rerum naturalium applicare uoluissent rebus
diuinis. quia sic boetius dicit. Eruditi hominis
est de unaquaque re prout eius natura exigit fidem ca
pere. Vnde dicit in libro de trinitate. quod philosophi ex
propriis rationibus sic argumentantur. sortes est homo. plato
[illegible]. ergo sortes et plato et cicero sunt tres homines. Theolo
gi ex propriis rationibus sic argumentantur. pater est deus. filius
est deus. spiritus sanctus est deus. ergo pater et filius et spiritus sanctus sunt unus
deus. hec autem differentia platonum procedit ex
diuersis proprietatibus rerum de quibus sit sermo. quia
enim alia est humanitas qua sortes est homo. alia qua
plato est homo. ideo philosophi pluraliter inferunt. Sed quia penitus eadem
diuinitas qua pater est deus et qua filius et qua spiritus sanctus.
ideo theologi singulariter inferunt. Nos ergo propriis
rationibus [illegible] non innitentes. sed theologicas
rationibus et consonis rebus de quibus loquimur circa
res diuinas negotiabimur. hoc est enim quod dicit
beatus dionisius. in principio libri de diuinis no
minibus. Vniuersaliter autem non audendum dicere neque intelligere
quid de supersubstantiali et occulta diuinitate
preter quam ea que nobis ex diuinis eloquiis sunt expressa.
Primo ostendentes deum esse et ipsum unum solum

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE FIRENZE Mss

dm ee. Tercio tres psonas unu dm ee. Qr
to de noibz ecialibz agend. Qnto d psona
z unio psz. Sexto d notoibz. Septio z ulto spi
lit agend de quibz noibz ecialibz. s. d sci
entia. de psca. z d pdestinatoe. z uoluntate
dei.

qō 2ª.

Primo ad eum ostendede dm ee triby. primu.
i. pncipiu rer ee. qd pbi planuer multiplr.
p plitudine cae ad catu. Sn uidet e qr tr queda
se cae: queda cata. De aut catu in qm catu
indig alio u sit. jt illu alind a.indigz. z sic e
ut i infinitu pcede. l erit i cls. l puciet ad
ad q n erit catu. Circls a n pt aliq in ee in
rebz singlibz. qm oz. ad ee pru z pri aliq se.
f ordine cuind q n e itllibile. Si dicat q eit
pcess in ifinitu. tuc pt pueire ad ad q n sit
catu. i. pbabim hm. qr uniusitas catoz to
ta cata e siu finita siue ifinita. g iduigz aliq
ee se ut sit. l aut e catu aut n. si a catu g est
d uniusitate catoz. n g e ee uniusitate ca
toz. Relinqr g q n sit catu illud. un uniusi
tas catoz ht ee. Est g ea sibi sufficiens ad ee.
z ita primu pncipiu oiu rer e. exquo ip sequr
pmu pncipiu oiu n ee siue diuisibile. pbo.
dam in aliis eis. exqd e. aut e cabile aut i
cabile. si cabile. g ab aliq q n e cabile. z in u
psecod m pbat h p fluxu rer. alia e res fluit
ab alia. jt alia fluit ab alia. z sic tand pueire
ad fonte. aq fluit oia. q n fluit ab alio. Sic
dicat q i infinitu pcedit fluxe ille nichomi
hebun ppotui. qr uniusitas fluetiu tota flu
it siu finita siu ifinita. g ab alio ex se. sicuti
ab alio ex se n fluet ia n fluet. Relinqr g q ad
sit ex uniusitate fluetiu aq fluit oia. z ita
prim fons exeidz e. z ita primu pncipiu rer siu
ds e. Item mo m sic. cdico summu bonu siu op
timu. In h intelligo ee bon. jn h g itelligo oia
illa sapies pots z h. Cu g ee sit tale bonuq
oia appetut. se. qr h ipz ee itllr in eo q dico
optim. siu summu bonu. z ita ee itellr i optio. silr
p q optim. S; ee icluditur se ad sui icludes. ut
ge hac spe ho se aial z oia sriora q clau
dunt i ipo. eod m cu in h q dico optim claudat
ee. z ex eo se. ee. z n se. de eo ee. n ee de optio.
qr ee n intellr n in optio. cu dico optim. g ex
eo q dico optim se. optim ee. Si g ex optio p se
se. optim ee. g ex eo se. aduicto quiqz n dimi
nuete ei rez. g hm se. si optim e itelligibile
optim e. s. optim e intellibile q ostat. g opti
mu e. g summu bonu e. g ds e. Qrto m pro
bat ut anselm arch cantuar. s. intellibile e q
mai excogitari n pot. h pz. qm cu dico id q ma
ius excogitari n pot. audies itellit sigcez ista
ru dconu. z intellit sigtu huius tois. id q ma
ius excogitari n pt. z ita q mai excogitari n
pt. z n manifestu e qd intellibile e id q mai
excogitari n pt. Sit ergo q ds intelligat i q
mai excogitari n pt. illud q ita itellit. aut e

aut n e. si dicat q n e. g id q ita intellr e i
intellcu q n e in re. s; mag e ee in re. z itellcu
q i itellcu solu. g h ipm e intellibile q ostat. g
ad intellibile e mai qua iste cogiter. g n itel
ligr illd q mai excogitari n pt. si h e ppoitu. Re
linqr g q id q iste cogitat l itellit e. z i id q
mai excogitari n p e. z ita summu bonu siue
ds e.

Ex pdictis pz q summu bonu tale bonu e.
q n pt intelli n ee triby. Qrus pm e qr h
q dico optim intelligo um ee. z ita q itellr
optim n ee. intellr illd qr uist n ee. q ee n
pt. Scdm id e summu bonu ex ncce sumere.
si i mai e aq ee pt sepabile actu l re l in
tellcu. q id aquo ee sepabile re z sn actu. g
a summo bo n pt sepiri ee actu. siu re. l in
tellcu. z i summu bon n pt intelli n ee. Tcia
id e. qr summu bonu e ipz ee ut pbabit j. z id
sic ee n pot separi a se. i n intellcu pt separi
ab eo q e ee. z sic n pt itelli summu bon siue
dm n ee.

Visso qr possit pbari triby dm ee. ostedi
sub triby dm solu ee. S; p ostedam q ds
e sipler oimoda siplicitate. Sic dicit q ds e
ppoitu qd. q. ee ppoitu diuisibile. aut pt in
telli diuidi. Si g ds sit q ppoitu. pz itelli diui
di. z i pt itelli n ee. q e q fcdm. jt id q p se e siu
p ecias mag e qua id q e palni. qm i q p se e
sui p ecnia. nulli aliu dz ut sit. i aut q e pa
dz aliu ut sit. Summu aut bonu sume e. g e p se siu p eciā. n
dz siu ee ptibz sz. l aliq qpoito l actoz. l aliq
qu sit ipe. Relinqr g q ipe sit sipl oimoda si
plicitate. ex h z pz q n e i se q n sit ipe. qr
cu ipe sit sume bon. ipe bonus p se z p ecen
tia. z n ipe e summa bonitas. alr deberet aliu q ee
bon. Eod m pt pbari q ipe sit summa sapia. z
q nullu bonu sit i ipo q n sit ipe. z ostat q
nic e i ipo n bon. z q ē i ipo bon e. z i q ē
e i ipo e ipe. ex q se. q ds e oimo sipler

ee. g n dz siu
ipi. g n dz

Jo. xvii.

qō 2ª.

Ex h z se. q un sol ds e.
siu unu solu summu bon. Sic dicat q pla
sit summa bon. se. q h ipz summu bon sit ule.
e otinz sub se pla sigla. nulli a ule cata pt
ad siglr n p aliq addicoez. u h spes ho n pt
cati ad siglr n p addicoez accidiu. icoiunicabi
tu. nulla a pt ee additio i summo bo cu sit
oio siplx. n erit g h ipz summu bon ule ptinis
sub se pla sigla. n aliq m pt dici i q diffe
ret summi bon. a summo bo. oioda e siplicita
qbi e n patt q i sit aliq diffia i spe. l i gne
l i subtili diffia. l i ppo. l m acnte.

qō 2ª

Ex pdictis pz q
ds icorruptibil sit z imutabil p oiodaz
siplicitez. qa ipe sit etiu ostedit idirte. q si
incep ee eriu d possibilitate euidi ad actu.
qr g qd educit eu de possibili in actu. ipe no
pot dici q ali ab eo q i sequet q n pncipiu ee.
Relinqr g q ipe educt se de possibili in actu.

Ex h g seq. q ipe possit siui se. id z seipz qd
n e itllibile. Relinq g q ipe n incep ee z i fuit
ab etno. jn etiu ait erit q icorruptie.

Visso p tres q
un sol ds e. se. ut ostedam pnis tres p
sonas ee unu dm. Sic aug pbat etia filiu
gnatem e. pi ab etno aut uoluit gnare filiu
sibi eqle z potuit. aut uoluit z n potuit. aut
potuit z n uoluit. aut n potuit nec uoluit
Si potuit z n uoluit inud fuit. si uoluit z n
potuit ipotes fuit. Si aut uoluit z potuit z
ostat q seqt. se. q ab etno genuit filiu s e
quale. eod a pi uoluit gnare filiu eqle s p
bat sic. Ad summa auariaz ptin; nic de bois
sui ulle coicare. g ad summa bonitate l libtate
ptin; oia boni sua ulle coicare. S; pi e ab et
no summe libal. g ab etno uoluit coicare ali
is sue maiestatis pleitudiez. s; coicare alii
sue maiestatis pleitudiez e gnare filiu eq
le s. g pi ab etno uoluit gnare filiu s eqle
e coicarz oi omnia sue maiestatis. Sic ipe fi
li dic in eug. oia mea t. s. z t. m. s. alr e ico n
ee summa libalitas. si ad s resuar; q alie n
coicar;. Q. d a potuit s pbat. qr ho ifim poh.
s. gnare fil eqle e. g m lto forti oipo ab etno
h potui. h e q ipe dic i ul. c. ys. Si e q. cus gno
ne tbuo stil ero. dic d. q. d. h ee mir si ego
q pstro gnandi ptatt aliis reb; stil remano.
fecilitas e rei summa fecilitate ipi iclicat.
pp q opt; plitare pzn ee in ditate. h e e q
dic bit dioni i li. d diuis noib; s. jn oi fere
theologica actoe ierarchia uidem dic lau
dati. ut triade q e unu pp siplicatez z uni
tate siual ipticibilitatis. z paulo pt. n enir
n dec pp subsistecite sitemal fecilitatis exp
siocz. hac z fecilitate ostedit psala e att. i
p pris. an luc. ge. te. p utin e itllr i fecili
tas summi di. q e ei summa bonitas siu libali
tas. jt copiosior e potita q pot ad dare z de
suo z d alieo. q illa q n pt aliqd dasi d alieo.
S; potia di copiosissia e. g ab etno potu ali
cui dare d suo. g ab etno potu alie dare sua
sapiaz. sua eciaz sua ditate. h au e gnare fi.
s eqle. q gnare e g siui l manitez sua alri
dare. g ab etno potuit ds pi gnare fil s eq
le. z uoluit sic pbatu e. z ostat q seqt. g ab
etno gen filiu eqle s. p has tres p; qr fili
di di i li. sap. spec; z ymago pris. qm i filio.
ur summa bonitas. z summa libalitas di pris q.
nic hre uolu. q filio suo n coicauit. S; oes
dias maiestatis sue ei dedit. sic ipe met i
eug. dic. oia mea t. s. z t. m. s. qr g i filio sluz
me relue; summa bonitas. summa libalitas di
pris. id di fili specl; z ymago di pris. pp ipe
dic i eug. q uid; me ui. z pri. ppt h di ubi dei
pris. qm pfre loq pris siu bonitate. Creature
he; pleitudine z bonitate sua q. qbicui ucu
bz laqur pulcitudine z bonitate. tmp. aloge

imitant siui catore. si ipse pt id q imitat.
id n pfre loqri di bonitate. s; fili di q e ymago
oio ei silis z eql pfte loq pris siu bonitate. ut
p; ex pdcis. z h e una co qr dicat ubi di pris.
jt q i res emanat ab aliis reb; p gnioez. qda
alie a m. S; int oes emanoes qb; res emanat ab
aliis. pfectissia emano e gnio. gnato e assilar
penit gnati suo gnatori. Alie au emanoes
n h faciut. Si g fos bonitatis copiosisse z pleis
sime emanat. seq q ab illo sit emano. co
piosissia z pleissia. s. gnio. z i ds pi q e fos bonita
tis gnat filiu eqle. z sic eqle opt; q osibile. z
coetiui. z i ab etno genuit s eqle filiu.

Sic ostesa e pei
gnato filiu sic pt ostedi pcessio s. s. Sic e
emano q ad emanat ab alio p modu gnionis e
emano pfectissia. i emano q ad emanat ab alio
p modu benignitatis l libalitatis e emano ioce
dissia z gtissia. Sic g opt; ex ncce. n a summo fo
te bonitatis sit emano pfectissia q e gnitio n pdez
e. i e ncce u apo fote q e fos summe z pleissimi de
iocilitatis ue. sit emano gtissia z iocudissia. boni
tatis. z i emano q e p modu benignitatis. s.
ue libalitatis e a summo bo. q a emanat p mo
du benignitatis siu libalitatis donu e. .ide. .nic e
ue z ppe di donu n id q ddemar libalitate pce
dit. g q a summa libalitate pcedit e summu do
nu. z q po pcedit e pmu donu. S; q po pcedi
tanq pmu donu a benignitate e amor. amor e e
donu in q oia alia dona dant. q e ue dat alie
amore suu oia dat ei oia. ex g a summo fote pce
dit po p modu benignitatis e amor summ z su
mu donu. s; amor e donu intinsec q e i ipo di
te. in quo dant bona extinseca. amor g q pcedit
exdo e in eo aq pcedit. s; qcq e i do ds e. g a
mor q pcedit exdo ds e. z fuit ab etno. jstu a
amore uocam spm s. qr i ille amor fuit ab etno
pbat p h q donu amoris p e qa aliq doni
extinsec. g donu amoris p fuit i do q ds ofe
ret catis suu ee exti. an q s. suas bonitates ei
extiu distribuer. z i ille amor fuit an oe cre
aturam. z i fuit ab etno z i e ds. Sic g e e s poste
sa i ditate. Ex hac bñdcte p; q b aug. fide. d
q a m. s. s. pcedit a pre q filio z qr sps s. dica
tur amor. z qr dic bñt aug q s. s. ab etno fil
donu. qm ab etno fuit amor. amor e i qui
amor pmu z ppe donu e. i. po ppessie donabil.

Alio m pot ostedi
trinitas psz sic. jn summo bo fuit ab etno su
ma beatitudo. g i fuit summa iocilitas. S; nic e
gtosi l iocdi q mutua caritas. g mutua cari
tas ab etno fuit i summo bo. Vbi e erat summa bea
titudo z summa iocilitas nullo m potuit dee id
q nic e gtosi. nic iocdi. s. mutua caritas. S; mu
tua caritas n pt ee n inter plures psonas. g ab etno
plures fuer p i summo bo. siui ditate. optebat i
q i ee mutua caritas z summa pp summa beatitudine.
summa e caritas z mutua pbat equitate psoz q

si una p(er)s sume diligebit aliam. illa erat sume di
ligenda. alia e n(on) eet (con)sensu dil(e)c(ti)o. (et) si aliq(ui)s p(er)
e sume diligenda. (con)stat q(uod) ip(s)e e d(eu)s sui sumitudo
nu. (et) sic q(uod) utraq(ue) alia erat eq(ua)l. S(ed) uma e caritas
mutua p(er) (per)fect(am) unitate p(er)s(onarum). Sic erat suma caritas
mutua int(er) duas p(er)s(onas). mag(is) erat nec(essari)o q(uod) utraq(ue) teq(ue)
ret t(er)tia. c(um) s(cilicet) delicias co(m)municaret sue bonitatis. alr
e eet illibil(is) dil(e)c(ti)o. si alt(er)a illar(um) p(er)s(onarum) alte(ram) q(ui)d dili
gere sume nollet alia (con)dilige. Sic suma io
nitas (et) suma bitu(do) di p(at)ris exigebit u alt
am p(er)s(onam) habere q(ua)m sume diliget. illibalitas dil(e)c(ti)o
mutue exigebat u i eet t(er)tia p(er) o (con)iu(n)ct(i)o ille
due dias dil(e)c(ti)ois sue. ¶ In eis g(enere) p(er)s(one) potuit ee
oio(n)a co(m)u(n)icatio. s(ed) co(m)u(n)icatio di(vin)a q(ua)m sui toti ma
iestatis (et) co(m)u(n)icatio dil(e)c(ti)ois. Sic a potuit ee ple
na i t(r)ib(us) p(er)s(onis). (et) n(on) i paucioribus. (et) i ab et(er)no fu(er)unt
tres p(er)s(one) in divinitate. Ex hac ostensio(n)e p(ro)p(ter) q(uod) filii dei
dil(e)c(ti)os di p(at)ris dicat(ur) q(uia) ad ip(su)m di(vin)i immediate.
(et) q(uod) p(ro)p(ter) h(oc) mutua dil(e)c(ti)o n(on) e ab et(er)no h(abu)it
q(uo)d sumo diligeto. n(on) h(abe)ret filium t(er)t(ium) eq(ua)le. q(uonia)m illa
p(er)s(ona) q(ui)n tam immediato p(ro)cessit a d(e)o p(at)re fili(us) ei e.

Solutio q(uod) tam tres

P(ri)mo dicimus. s(cilicet) una ... in quo ... p(er)s(one) ... ee
in ... plura ... q(uod) una ... di(vin)a e ...
q(ua) n(on) e ab alio. s(ed) o(mn)is alia e ab illa p(er)s(ona). (et) o(mn)is ceua
cata. Cui au(tem) plures p(er)s(one) p(ro)cedat ab illa sic plurium e.
exig(it) d(e) necessitate q(uod) aliq(ua) p(ro)cedat immediate. sic ul
la p(ro)cedet ab illa immediate. ut aliq(ua) p(ro)cedet me
diate. n(on) posset a plures p(ro)cedere immediate n(on) t(antu)m una
q(uod) plur(es) sic inducte. Si e ab illa plures p(ro)cedent
immediate. ille due n(on) eent (con)iu(n)ctissime g(e)n(er)ationi t(er)
suma. ille. (et) sui eet i suma (con)iu(n)ctio n(on) su(m)m(a) mo(do)
n(on) suma bitu(do). q(uod) ee n(on) pot(est) in divinis p(er)s(onis). p(er)
si plures p(er)s(one) p(ro)cedent a d(e)o immediate ille due n(on)
eent (con)iu(n)cte a d(e)o. (et) n(on) ille due p(er)s(one) eent fil(i)es.
(et) cui una sit ubi(que) relinq(ui)t ee ubi(que). Si cui ubi(que) ee
in sit sume p(er)fect(io). e(st) dicit oia p(er)fecta. Sic d(eu)s p(ate)r ab
et(er)no p(ro)duxit alium ubi(que) nugac(ita)t(em) fu(er)it q(ue) e i p(er)s(onis).
relinq(ui)t g(enera)l q(uod) una p(er)s(ona) sit a d(e)o p(at)re imme(diate) t(antu)m. notand(um)
e (et) q(uod) nulla p(er)s(ona) p(ot)est ee a d(e)o p(at)re mediate t(antu)m. Sic e
dicet q(uod) fili(us) potuit g(e)n(er)are filium q(ui) eet nepos dei
p(at)ris. n(on) eet m(od)o illu(m) filium (et) p(at)rem suma g(e)n(er)ation
tis. maior e (con)venientia eet int(er) p(at)rem (et) nepote(m).
q(uod) ee n(on) p(ot)est i divin(is) p(er)s(onis). q(uod) p(at)ri ex p(er)fect(ione). p(at)ra ille fi
lius eet p(at)ris fili(us) p(at)ri suo (et) n(on) eet ubi(que) et(er)nu(m). s(ed)
nugatio eet et(er)no ubi ta(men) g(e)n(er)are a ubi(que) et(er)ni
cui unus p(er)fecte dicat(ur) oia. p(ro)p(ter)ea p(at)ri q(uod) s(piritus) s(anctus) n(on) p(ro)ce
dit t(antu)m a p(at)re s(ed) (et) a filio. q(ui) si p(ro)cedet a p(at)re solo
n(on) eet suma g(e)n(er)antitas i(n) fil(io). (et) s(piritus) s(anctus) q(uod) ee n(on) p(ot)est
p(er) p(at)ri (con)mu(n)icat(ur) i dilig(er)e filium suum. q(uod) q(ue)d p(ro)bitat(is)
l(iberalitatis) h(ab)et tota(m) uult mee (et) attribui filio s(uo).
g(enera)l i(n)finitu(m) mag(is) p(at)ri et(er)ni. q(uo)d l(iberalitatis) h(ab)et
uult iee suo filio. S(ed) ei suma l(iberalitas) e q(ue)
ab eo p(ro)cedit. s(cilicet) s(piritus) s(anctus). q(ui) e sum(m)us amor (et) sumu(m) do
nu(m). g(enera)l d(eu)s et(er)ni uult q(uod) a filio suo p(ro)cedat l(iberalitate)
... p(ro)cedat s(piritus) s(anctus) (et) simil(ite)r ... s(piritus) s(anctus) p(ro)cedat a fi(lio)
p(ro)p(ter) cui p(at)ri (et) fi(lio) p(at)ris eade(m) h(abe)nt l(iberalitate)m. si ab uno
p(ro)cedit s(piritus) s(anctus) p(er) mod(um) l(iberalitatis) (et) ab a(lio) p(er) o(mn)is amo(r)

p(ro)cedit ab amante. s(ed) s(piritus) s(anctus) e amor q(uo) fili(us) amat
p(at)rem. g(enera)l s(piritus) s(anctus) p(ro)cedit a filio. e g(enera)l i divinitate p(ro)ces
sio immediate t(antu)m. (et) p(ro)cessio s(piritus) s(anctus) mediata (et) im
mediata. s(ed) p(ro)cessio t(antu)m mediata n(on) p(ot)est i ee(n)tiu
plurium e. Si g(enera)l un(us) i eet p(er)s(ona) d(e) nec(essitat)e op(or)tet q(uod) ip(s)a
eet ab i. alr n(on) eet int(er) se immediate o(mn)es. q(uod) ee n(on)
p(ot)est. i plur(al)itate e divina p(er)s(ona) d(e) nec(essitat)e op(or)t(et) ee ordi
natissima (et) pulcherrima distinctio. Si a i eet un(us)
p(er)s(ona) ieq(ua)l eet i (con)venientia. q(uod) s(ed) p(er)s(ona) mag(is) (con)veniret e
t(er)tia p(er)s(ona) q(ua)m e p(at)ri. (con)veni e e p(at)ri in a(ctu) d(icen)do sua(m) bonitate(m).
e t(er)tia i(n) dando (et) accipiendo. (et) n(on) p(ro)p(ter) q(uod) n(on) eet i uni(tate) p(er)s(onarum)
(con)venientissima (et) ordinatissima distinctio. Int(er) b(ea)t(a)m e ordinatissima
h(abe)t e s(piritus) s(anctus) q(ui) n(on) e p(at)re. in dando e (con)veni(en)s e p(at)ri i acci(pien)do
e s(piritus) s(anctus). relinq(ui)t g(enera)l q(uod) i divinitate n(on) s(un)t plures p(er)s(one) q(uam) tres. q(uonia)m
int(er) plures n(on) p(ot)est ee (con)venientissima (et) ordinatissima distin
ctio.

(marg.: pl(ur)es enim distinctio q(ui)a filius t(antu)m)

Quarto e(st) debem(us) agere d(e) nomi(ni)b(us) essentialib(us) d(e) d(e)o
d(ic)tis. Et q(ui)a p(ri)mo quo(modo) di(citu)r d(eu)s h(abe)re nomen cu(m) sit in
nominabil(is). s(ecun)do q(uod) sit ei p(r)imu(m) nome(n). t(er)tio d(e)
(con)ferre h(oc) nois d(eu)s. q(uar)to d(e) suppo(siti)one ip(s)i(us). q(ui)nto d(e) quantum
ei significatis. vi. ut(rum) h(ab)it ple. vii. q(ua)l(ite)r intelligenda s(un)t
h(ec) p(ro)p(osi)to. d(eu)s e t(r)inus (et) unus. viii. p(ro)p(ter) q(uid) p(ro)nomia divina
essentia demonstrant p(lur)al(ite)r. ix. (et) ult(imo) d(e) nomi(ni)b(us) additis
d(e) d(e)o. Circa p(r)imum p(ro)bat(ur) q(uod) d(eu)s e innominabil(is).
dic(it) e b(ea)t(us) Dionisi(us) i li. d(e) divinis nomi(ni)b(us). d(eu)m i q(uo) cog(nitio)
nes cognomi(n)u(m) o(mn)iu(m) s(er)vuchane uite (con)stituti s(un)t
q(ui) n(e)q(ue) d(ic)e(re) n(e)q(ue) intelligere p(o)s(s)ibile e. g(enera)l d(eu)s e i(n)o(m)i(n)abil(is).
(et) i(n) i(n)no(m)inabil(is). It(em) id(em) id(em). d(eu)s o(mn)i h(ab)itu. motu. uita
fantasia opi(ni)o(n)e. noie ulo. intellectu. su(m)mitas ...
mot(us). q(ui)a n(e)q(ue) sit re(m) noi. n(e)q(ue) ulo. (et) s(ic) t(antu)m e innomina
bil(is). It(em) id(em) i(n) (con)trario. d(eu)s ul(tra) p(er)se o(mn)ib(us) e i(n)co(m)p(re)hensibil(is).
(et) n(e)q(ue) s(ensus) ei e i fantasia. n(e)q(ue) opi(ni)o n(e)q(ue) n(omen) n(e)q(ue) tact(us).
n(e)q(ue) ubi(que). n(e)q(ue) s(cienti)a. q(ui)a t(antu)m p(ri)m(u)m. It(em) ad id(em) Jo(hannes) Dama(scenus).
i(n)finit(us) e (et) i(n)co(m)p(re)hensibil(is). (et) solu(m) e ei (com)p(re)hensibile
i(n)finitas. (et) i(n)co(m)p(re)hensibilitas. q(ui)a ee i(n)co(m)p(re)hensibile
sit i(n)nominabil(e). p(ro)b(at) it(em) q(uod) i(n)nominabil(is) d(eu)s. It(em) id(em) ad
id(em). nec cor q(uod) t(anto) e d(eu)s. n(on) n(is)i e(st). s(ed) i(n) o(mn)ia e(st). Si g(enera)l
cor q(uod) t(antum) cogit(ati)o(n)es s(cilicet) q(uod) e s(ecundu)m s(ub)s(tanti)a. erit s(ecundu)m cogit(ati)o(n)es. (et) c(etera).
S(ed) ee q(uod) e s(ecundu)m cogit(ati)o(n)es e i(n)nominabile. q(ui)a t(antu)m p(ri)m(u)m.
It(em) id(em) ad id(em). q(uonia)m d(e) d(e)o su(m)mi c(er)ta d(ic)i(tu)r e e d(ic)it(ur). h(ab)it q(uo)d
e significat. S(ed) m(od)o d(ic)i(tu)r c(om)(m)o nome(n) aliq(uo)d q(uod) noiat q(uo)d
e t(ri)us. q(ui)a t(antu)m n(on) h(abe)t nome(n). (et) s(ic) t(antu)m p(ri)m(u)m. It(em) au(gustinus).
d(eu)m i(n)co(m)p(re)hensibile(m) q(ui) loco i(n)tellectu q(ui)s ambigat. q(uod)
d(icit) nullus. h(oc) id(em) h(ab)et i Jo(hannes) Da(mascenus) xiii e(st). i(n)ac(ce)ptibile e
q(uod) loco t(em)p(o)r(e) l(icet) (com)p(re)hensione (com)p(re)hend(itu)r. i(n)ac(ce)ptibile e
q(uod) nullo h(oru)m (con)tinet(ur). g(enera)l i(n)ac(ce)ptibile. sol(us) d(eu)s e.
nulla (com)p(re)hensione (con)tent(us) sol(us) e i(n)co(m)p(re)hensibil(is) (et) i(n)nomi
nabil(is) a nullo cog(itatu)r. ip(s)e u(er)o sol(us) sui ip(s)i(us) e (con)te(m)
plator. q(ui)a t(antu)m n(on) e noiabil(is). (et) s(ic) t(antu)m p(ri)m(u)m. ...
d(eu)s q(uo)d o(mn)es for(m)as i(n)tellig(ibiles) i(n)tellectu(s) p(er) ... ee n(on) p(ot)est. q(uonia)m
p(er) to(ta)s i(n)tellectus. e e i(n)tellectus potentia a(nim)e ... a(nima)do
forme (com)p(re)hendens. Cu(m) g(enera)l noia sit uoces ad ea
q(ue) (com)p(re)hend(u)nt(ur) i(n)tellectu ap(er)ite n(on) e(st) ad nom(en) dic(er)e
t(antu)m p(ri)m(u)m. It(em) o(mn)is a(n)i(m)e (con)cepto e finitu(m) n(on) p(ot)est i(n)fini
tu(m) (com)p(re)hende(re). s(ed) i(n)tellectus h(uman)us finit(us) e. h(abe)t (et) i(n)i
tiu(m) sic (et) h(oc). d(eu)s a(utem) i(n)finit(us) e q(ui)a n(e)q(ue) p(r)incipiu(m) h(abe)t n(e)q(ue)
fine(m). g(enera)l n(on) p(ot)est i(n)tellectus h(uman)us eu(m) (com)p(re)hende(re). q(ui)a n(on)
noiare. (et) s(ic) t(antu)m p(ri)m(u)m. S(ed) (contra) aug(ustinus) i li(bro) d(e) soliloq(ui)is.

(marg.: ...)

Intelligibil(is) e d(eu)s. intelligibilia (et) s(un)t s(cienti)ar(um) spec
tamina. plim t(ame)n differ(unt). na(m) t(er)ra uisibil(is) e (et) lux.
s(ed) t(er)ra n(is)i luce illustrata uid(er)i n(on) p(ot)est. sic (et) discipli
nar(um) spectamina n(is)i p(er) i(n)tellectu(m) n(on) ab aliq(uo) q(uasi) suo so
le illustrent(ur). Vn(de) quo(modo) i(n) sole t(er)tia adu(er)tim(us). s(cilicet) q(uo)d
e. q(uo)d fulg(et). q(uo)d illu(m)i(n)at. sic (et) i(n) secretissimo d(e)o t(er)tia. q(uo)d
e. q(uo)d i(n)tellig(itur). (et) c(er)ta fac(it) i(n)tellig(ere). Sic g(enera)l lux sui sol
m(ateri)al(is) ad s(ensu)m. sic (et) su(m)m(us) sol ad i(n)tellect(um). q(ui)a sicut
s(ed) ... p(er)se ... d(eu)s p(er)se intelligibilis
... sic e i(n)tellig(ere) ...
... custodi(t). ... e a(nim)a s(un)t ip(s)e d(eu)s ...
... t(er)s solus h(abe)t i(m)mortalitate(m). (et) lum(en) h(ab)itat i(n)
accessibile. (con)st(at) d(eu)s a(n)i(m)i(us) l(icet) clitates sancta
m(en)tis i(n)tellig(itur). q(ui)a sana m(en)s t(antu)m i(n)tellig(ere) pot(est) q(ui)a
(et) noiare. (et) s(ic) t(antu)m e noiabil(is). p(re)t(er)ea mult(is) nomi(ni)b(us)
cele(brat)ur d(eu)s. g(enera)l noiabil(is) e. (et) i n(on) h(abe)t. ¶ Solo d(icendu)m q(uo)d sibi
noiabil(is) e. ip(s)e e e sui ip(s)i(us) maxi(mus) (con)templator. ma
xim(us) amator. (et) max(imus) d(e)lectator. Vn(de) n(on) sibi h(abe)b(us)
ma(n)ifestavit dicens moy(si). h(ec) dices filiis Is(rae)l. qui est.
misit me ad uos. nob(is) u(er)o e ip(s)e i(n)noiabil(is) uno
m(od)o. a m(od)o noiabil(is). i(n)noiabil(is) e(st) s(ecundu)m se (et) s(ecundu)m se. noiabil(is) u(er)o
(per) causas (et) excausas. q(ui)a m(od)o n(on) i(n)tellig(itur) n(is)i i(n) c(ausat)is. sic i(n)
speculo (et) p(er) c(re)at(ur)as. (et) h(oc) e q(uo)d dic(it) b(ea)t(us) Dionisi(us) i(n) p(ro)lo
go d(e) divinis nomi(ni)b(us). Theologi tanq(uam) i(n)noiabile(m)
d(eu)m laudant. (et) ex o(mn)i noie. (et) ex h(oc) s(upr)a sp(eci)e ... ymag(in)e
... d(eu)m n(on) ee i(n)noiabile(m). s(ed) o(mn)io noiabile(m). Vn(de) i(n)
de b(ea)t(us) Dionisi(us). d(eu)s noiat(ur) nomi(ni)b(us) mult(is) c(re)atur(is).
dic(it) q(uod) (con)cludendo s(cilicet). g(enera)l o(mn)iu(m) c(aus)e e(st) ... (et) noiabile
ad uni(us) ... (et) oia eor(um) q(uae) s(un)t noia ip(s)e g(enera)l ... d(eu)s
nob(is) e i(n)noiabil(is). q(ui)a e ip(s)e q(uasi) lux u(er)a illumi
nat intellect(us) n(ost)r(o)s. n(on) illu(m)i(n)at se i(n) se ad uid(en)d(um). q(ui)a u(er)e
ip(s)e uide(re). q(ua)n(do) d(eu)m un(us)q(uis)q(ue) uid(eri)t h(om)o. p(ro)p(ter) duo. p(ro)p(ter) i(m)becil
litate(m) uis(us) n(ost)ri. q(uod) p(ro)p(ter) i(n)finitate(m) se h(abe)t ad uid(en)d(um) u(er)o
sole(m) sic oc(u)l(u)s noctue ad sole(m) m(ateri)ale(m). (et) p(ro)p(ter) pu
ritate(m) intellect(us) n(ost)ri q(ui) n(on) suffic(it) ad i(n)finita(m) dei
magnitudine(m) (com)p(re)hende(n)da(m). (et) n(on) d(eu)s ip(s)e n(on) illu(m)i(n)at
i(n)tellect(um) n(ost)r(u)m. ad uid(en)d(um) se i(n) se. s(ed) i(n) speculo (et) i(n) ... c(re)a
tura(m). Vn(de) p(ro)p(ter) solo ad p(ri)ma(m) obiectione(m). q(ui)a ip(s)e ult
p(ro)bat q(uod) d(eu)s sit ip(s)e noiabil(is). q(ui) sic se n(on) h(abe)t p(ro)p(te)r ...
sol sp(irit)ual(is) ad i(n)tellect(um) n(ost)r(u)m sic(ut) sol m(ateri)al(is) ad o(c)
culu(m). q(uonia)m sol m(ateri)al(is) illu(m)i(n)at ad uid(en)d(um) se i(n) se ip(s)e.
s(ed) sol sp(irit)ual(is) n(on) illu(m)i(n)at o(cu)l(u)s sp(irit)uale(s). s(cilicet) i(n)tellect(us) ad
uid(en)d(um) se i(n) se ip(s)e. D(eu)s e(nim) m(od)o occultat se nob(is). (et) posu(it)
tenebras latibul(um) suu(m). u(bi) fides h(abe)t m(er)itu(m) suu(m).
(et) h(oc) e sanctitas m(en)tis de q(u)a loq(uitu)r cassiodor(us). fid(e)s. s(cilicet)
illu(m)i(n)ans p(er) q(ua)m u(idetu)r d(eu)s i(n) speculo c(re)atur(e). (et) laudat(ur)
(et) noiat(ur) tanq(uam) o(mn)io noia(bilis) (et) i(n)noia(bilis). S(ed) e duplex s(cilicet)
theologia. s(cilicet) symbolica (et) mistica. (et) p(er) symbolica(m) theo
logia(m) nec(ti)tur d(eu)s p(er) c(re)at(ur)as. g(enera)l p(er) mistica(m) noiabi(lis)
d(eu)s i(n) se. al(ite)r n(on) eet mistica theologia s(upe)rior (et) dig(ni)
or. symbolica. g(enera)l d(eu)s a(m)b(obus) e noiabil(is). i(n) se n(on) p(ro)ba(tu)r
t(antu)m s(ed) p(er) mistica(m) theologia(m). Solo. symbolica theo
logia noiat d(eu)m ab i(n)fer(i)ori. mistica a s(uperi)ori. Di(citu)r
e(nim) symbolica. a sym q(uod) e (con). (et) bolos s(ente)n(tia) q(uod) e(st)
s(ente)n(tia). q(uasi) (con)s(ente)n(tia). i. (con)venientia. Vn(de) theologia symbo
lica e q(ue) noiat d(eu)m p(er) (con)venientia(m) t(antu)m. ut e d(ic)(tu)m leo
ignis (et) h(uius)mo(d)i. mistica u(er)o theologia q(ue) d(icitu)r mistice
i. occulta. noiat d(eu)m p(er) id q(uod) i(n) occulto d(e) d(e)o sentit(ur).

p(er) intellectuale(m) uis(ione)m. s(ecundu)m (con)templatione(m) u(bi) ei notat
d(eu)m suaue(m). dilect(u)m (et) h(uius)mo(d)i. Vtrobiq(ue) t(ame)n p(er) c(re)at(ur)as
noiat(ur). s(ed) i(n) symbolica p(er) t(er)iores c(re)at(ur)as. In mistica
u(er)o p(er) i(n)t(er)iores (et) altas. (et) digniores effect(us). q(uo)s a(nim)a
a d(e)i (con)templatione sup(er) se recip(it). (et) talia noia i(m)ponit
a(nim)a p(er) d(e)o(rum) sapie(ntiam). e m(od)o m(ax)i(m)e (et) p(ro)p(ter) hoc e (con)gruente (con)p(er)i
mento q(ua)l(is) d(eu)s sit.

Secundo q(ue)r(itur) d(e) (con)gruitate que ui(detu)r ee int(er) bonu(m) di
o(mn)iu(m) (et) Jo(hannem) Dam(ascenum). Dic(it) e(nim) Jo(hannes). q(uod) p(r)imu(m) p(r)imu(m) p(r)in
cipale n(omen) di e. q(ui) e(st). b(ea)t(us) Dionisi(us). u(er)o p(ro)p(ter) Jo(hannem). et
stat(uit). q(uod) bon(um) e p(r)imu(m) di n(omen). Vn(de) i(n) li. de divinis no
mi(ni)b(us). p(r)i(us) ag(it) de bo(no). q(ua)m de ente. S(ed) ui(detu)r q(uod) neutru(m) i(m)p(o)
sit p(r)imu(m). Vtru(m)q(ue) e(nim) sig(nific)at d(eu)m ut fine(m). q(uonia)m
o(mn)ia dicu(n)t(ur) ee. g(enera)l o(mn)ia dicu(n)t(ur) bon(a). Cu(m) g(enera)l d(eu)s sit
finis o(mn)iu(m) i(n) se ip(s)o. g(enera)l utru(m)q(ue) istor(um) n(omen) d(eu)m
sig(nific)et i(n) se ip(s)o. q(ui)a s(u)b(iecti)s noi(bus) sig(nific)at effec(tu)s i(n) c(re)atura.
v(e)l aliu(m) ad q(ue)m ip(s)um d(eu)m. (et) d(eu)s m(od)o q(uan)tu(m) bon(um) necet
finis. (et) i(n) p(ro)p(ter) id sig(nific)at illa duo noia. bon(um) (et) q(ui)
e siue ens. g(enera)l neutru(m) e p(r)incipali(us) n(omen) di reliq(uo).
Q(uo)d (et) p(ro)bat(ur) p(er) h(oc) q(uod) n(on) (con)tig(it) n(omin)are t(antu)m. n(on) s(ecundu)m (con)ti(ngit)
g(enera)l i(n)tellig(ere). s(ed) n(on) (con)ting(it) i(n)tellig(ere) n(is)i p(er) c(re)at(ur)as s(ecundu)m dic(tu)m
ap(osto)li. Inuisibilia di p(er) ea q(ue) f(act)a s(un)t (et) c(etera). (et) Jo(hannes) Da(mascenus) dic(it).
hoies gratias h(abe)nt c(er)tas(?) ... d(iv)inas (et) n(on) ...
les op(er)es ... i(n)tellig(ere) (et) d(ic)ere i(m)p(ossi)bile e. n(is)i in
imaginib(us) (et) for(m)is (et) n(ot)io(n)is. q(ue) s(un)t p(ro)p(ter) nos uisibi
lium. g(enera)l ee n(on) q(ui) noiam(us) d(eu)m noiat(ur) ip(s)i p(er) yma
gine(m) que p(ro)p(ter) nos e. g(enera)l (et) h(oc) n(on) q(ui) e. (et) h(oc) nom(en) bo
nu(m). noiat d(eu)m p(er) ymagine(m) q(ue) e p(ro)p(ter) nos. g(enera)l e
nulla ymago c(re)at(ur)e ee nec(essari)o p(ro)p(ter) o(c)c(ul)tat. q(uonia)m
q(ua)l(ite)r possum(us) uti i(n)differ(ente)r. S(ed) q(uod) nullu(m) illor(um)
noi(mi)nu(m) sit p(r)incipali(us) i(n) d(e)o. (et) n(on) ui(detu)r utr(um)q(ue) m(od)o t(antu)m
Jo(hannes) q(uam) b(ea)t(us) Dionisi(us). Solo. h(oc) n(omen) q(ui) e. p(ro)p(ter) uitate(m) (et) simpli(citatem)
e p(r)imu(m) nom(en) di. bon(um) au(tem) p(r)imu(m) e q(uo)ad nos. q(ui)a
ip(s)i p(er) fluxu(m) sue bonitatis.
¶ P(r)imi h(abe)m(us) cog(nitio)ne(m). op(er)a e(nim) bonitatis di p(ro)p(ter) moue(n)
t h(omin)es ad i(n)uestigand(um) ee(n)tia(m) di(vin)a(m). v(e)l dic(i) pot(est)
q(uod) bonu(m) n(on) e p(r)imu(m) n(omen) di s(ecundu)m p(r)incipali(ta)te(m) (et) digni(tatem).
q(ue) d(e)nominatiuu(m) e s(ed) q(uod) ip(s)e e alpha (et) ω. bonitas e
ei motiu(m) ei ut faceret creaturas tales. ad h(oc)
ut eent p(ar)ticipes sue bonitatis. Vn(de) p(ro)p(heta)s. Confite
mini d(omi)no q(uonia)m bon(us). (et) ali(bi). Laudate d(omi)n(u)m q(uonia)m
bon(us). Vn(de) b(ea)t(us) Dionisi(us) i(n)cep(it) n(on) a p(ro)p(ri)o noie s(ed) a p(r)inci
pal(i)ori (et) digniori. sic (et) v(olu)m(us). m(od)o a bono sapie(n)t(iae).
y(est). ix. (et) d(ivin)is adigniori p(er)fectio(n)e o(mn)i(um). bonu(m) e(nim)
d(eu)m de d(e)o relig(i)t. (et) (con)firmat. e(n)s. q(ui)a p(ot)est ee(ntia)
di(vin)a (con)notat effect(u)m i(n) c(re)at(ur)a. s(cilicet) q(ui)ete(m). s(cilicet) delect(ation)e(m)
sui fruitio(n)e(m). q(ua) c(re)at(ur)a ratio(n)al(is) fruit(ur) d(e)o. q(ui) e finis
q(uo) q(ui)escit i(n) d(e)o. D(eu)s a(utem) finis i(n) q(uo) q(ui)esc(i)t. Vn(de) hec
d(ic)t(i)o q(uonia)m notat duplice(m) fine(m). cu(m) dico. Confite
mini d(omi)no q(uonia)m bo(nus). h(oc) au(tem) n(omen) q(ui) e. sig(nific)at d(eu)m u(t) p(r)i
mu(m) ens. i. ens n(on) ab a(lio). Cu(m) au(tem) ens sit p(r)imu(m)
i(n)tellibile p(er)se offerens se i(n)tellectui. s(ed) q(uod) noiat d(eu)m
addita hac p(ro)ductione n(on) ab a(lio). efficit(ur) p(ro)p(ri)u(m) nom(en) di.
s(cilicet) ens n(on) ab alio sui u(er)e ens. Q(uo)d au(tem) p(er) p(ro)ductione(m)
efficiat(ur) p(r)imu(m) n(omen) di. n(on) op(or)t(et) q(uod) ip(s)e sig(nific)e(t) p(er) yma
gine(m) c(re)ate. Illa e(nim) auctas d(ivin)am p(ro)p(ter) i(n)tellig(ere) d(e) no
mi(ni)b(us) p(ro)p(ri)is.

Tertio q(ue)r(itur) q(uo)d subte(r) h(oc) noi d(eu)s. ui(detu)r e q(uod) a(utem)

nić aut oia. Cũ ẽ dicat apls. Inuisibilia dĩ p ea q̃ fcã s͂ rc. cũ nić sit intelligibile n̄ p ym̄ ginē. et̃ tñ huic nõi dš subsc̃r ymago. seu ip̃a sp̃es dĩ. aut alt̃i rei ad͛. si dĩ. hic ipom. qr sic ee ipossibil p se. qr p ip̃i sp̃ez rei p sec. q tñ n̄ dnt ita. si alti rei gra q̃nte hui rei. e. r. roui. et oia subs huic nõi dš. ut aug. li. de morib; ecc̃. ut ad inuestiganda bni 7 mala ois hoies serena nitis acie affic̃t. u p̃scr uidere simul bonũ. e rõal aia p̃fca 7 pura subiugr. h̃ e istlos 7 p̃scos sil' uidẽt q̃ sũme e ac ....

[illegible]

multi suspicati sunt mel esse fel. Vn dicit aug. & sic aliqs dicit deorum. q̄ sit plato. fuerunt aut a li gentiles. q nunq̄ cogitauer dm sz ydola sua. credebant esse oipa. & posse iuuare i oi arti culo. talis gentil non credit ydolu esse dm. q nisi cogitat de deo. secundum h g dicendu e. q h ar non u;. Iste gentil credit ydolu esse rem oiptētē. g c dit ydolu esse dm. licet enim naliter sit id ipso oi potens q ds. tn h uox res oips. pot trahi ad supponendu p alio. ad q supponendu p alio no pot trahi h uox ds. Sic & uox ista. aial ratio nale mortale pt trahi ad supponend p alio. ad q non pt trahi h uox ho. Vt si as cogitet ra litate in brunello. constat q ipse cogitat de a sino rali. sic si as cogitat de nobilibus quos descripsit. Si aut cogitet de asino rali cogi tat d aiali rali non tn cogitat d hoie. Sic g h argo non ual;. iste cogitat de aiali rali. g cogitat de hoie. Ita non u;. h ar. gentil credit ydolu esse re oiptēte. g credit ydolu esse dm. & e i sua forma consquns. asinus ad sensu. Sic e hec uox aial rale cu ibo cogitandi supior e ad hanc uocem ho. itali uox res oips cu ibo cede di sulior e ad hanc terminu ds. Quod tn dicit q h ar non u;. gentil credit ydolu hre ditate. g cred ydolu esse dm. sicut in pdco casu non u; ar. iste credit brunellu hre ditate. rationalitate. g credit brunellu esse hoiem. esse e ratile e q dandu bus sui e. adde hoiem.

Circa vi. c. qr. utru h uox ds ht plr. q plur rom & auctibus. Romibus sic. h nomen ds signat dm. & q e pncipiu creaturarum. n e ds pot intelli q sit in hac uita. g cu intellit ds intellr p speciem causale. & ita intellr ut pncipiu creature. g isti duo termini ds pncipiu creature. id pns signt. Sz h uox. pnci piu creature ht plr. q ds uere q manichei credit plura pncipia rerum esse. h g nomen ds ht plr. Itm id e ds q ecclia diuina ul pt diui na. sz constat q iste terminus ecclia diuina ht plr. q nos possumus dicere q non sunt plres eccle diuine. silr iste terminus diuina psona ht plr. g iste terminus ds. pterea forte h terminus ds sign pot plr. ut pli nomina diuine. cu dicim ras sunt diuine p. sile suppositu h termini ds. pot sign plr. s. ecclia diuina & p. cu g tai forte q suppositu h termini ds pt sign plr non ipedit qn h uox ds possit hre plr. Itm i sy bolo anastasii dr. non tres dii sz unus ds. & ubi nos hmus ds in pncipio gnsis. hbrei hnt heloym. q e plr. & infra. dii l iudices. Itm i epla ad gal. v. aplus dicit finuchitis his q non sunt dii. dicit glo. q dii sunt non na sz opi nione hoim. Solo. dmus q h nomen ds. non pt hre plr. ad pm obiectu dmus q hi duo termini ds pncipiu rerum licet naliter idem suppo nant tn non sunt pres eiusdem significationis. qr hoc nomen ds signt dm sub sua ditate pure. & singlr hoc aut nomen pncipiu rerum sigt ipm in habitudine creaturarum sn discretione. & ideo pt trahi cu aliqbus terminis ad supponendum p aliis q s ds. Ad scdm obiectu pz solo ex pdcis. qr qmuis d terminis equipolleat. & tn unus pot trahi ad suppo nendu p alio p q non p alius ut i diffinitione & dif finito. Ad tcium obiectu dmus. q tercia forte h ti ds pt sign plr in nomen. s. respectu pluium sup positorum sic sigetur p hoc nomen diuine. cu dr diuine p. sz non pt sign plr. i ut ipse recipiat plitatem. l distinctionem. Ad h aut q h nomen ds h plale exigit q ditas ipse recipiat distinctionem & q ples eent sore q qlibet uerq e ditas. Ad auct dr. q h uox dii. e uox non signata. sic h uox a iaces. auctores e qm meli exprimit puritatem fidei p uocem non signatam q p signatam. Est g sn non sunt plres dii. i. non sunt ples q hnt ples sic que qlibet sit ditas. Quod tn cu dr. finuchitis hnt q non sunt dii na. sz opinione hoim. Vel h noie he loym dr. tercia ple e i hbo. h e q. oplerunt signare. & pt supponere p una p. l p plibus psois. qn g ita exponit. heloy. i. dii. l iudices sic exponit p uocem non signatam. i. diuine p. q ht iudicare mudum. secundum q h nomen ds non ht plr. q intelligendu e p prtm signantem. l. p q dr ds na. In sca e signate p q ds dr adoptiue hre ht plr. Vn ds dixit dns lo. e. & ego dixi dii estis. & c. Silr i tna signate p q dr ds nuncu patiue. ht plr. Scdz h em supponit p diuersis rebus. ut cu dr dii gentium demonia. Sz tio. q e sigt h uox ds ficticia est &c non ht cu h nomen ds non cu adiectiue. Vn h ar non u;. Iste genti lis cogitat de deo suo. g cogitat de deo. & e fla equiuocationis. p pdca pz solo ad qrtu obiectionem que sol; fieri. cu h nomen ds sit pure ecclale. & tn pot trahi ad supponend p p. qr silr h nomen ecclia. cu sit pure ecclale & non pt trahi ad supponend p p. Solo pz ex pdcis. qr h nomen ec clia inpositum e soli ecclie sui ne. h aut non ds inpositum e hnti ditatem. & ideo ht supponem p qlibet psona hnte ditatem. Sz cu h nomen ecclia inposit sit eccle sui ne. nullo tn pot supponere non pro ecclia. Ioachim tn dixit q h nomen ecclia. hn pt su pponere p p. Vn dixit q h e uera. ecclia gnat ecclia. & auctore e dicit q mgr petrus lombardus & se quaces ei erant heretici. & opposuit contra mgrum petrum q i. pbat q ecclia non gnat ecclia. l pr. cu unica sit ecclia. si ecclia gnat ecclia. ecclia gnat seipsam q e inpossibile. relinqt g q ecclia non gnat ecclia. Sz obicit ioachim contra hnc plonem. q ecclia non potuisset pcere dicere. Vnde e ds. g ds gnat ecclia ds gnat seipsm. sz h e inpossibile. g ds non ge nuit dm. Sic g licet unica sit ds. tn ds gnat dm. nec tn sequit q ds gnat se. Ecce tm licet uni ca sit ecclia. nec ipedit qn ecclia gnat eccliam. nec tn seqr q ecclia gnat se. Solo dmus. q ioachim bn opponit qntu ad formam argois sz non bn seqr qntu ad ntam terminorum. Quia e

h nomen ecclia talis ne e. q non pot supponere n p ecclia. cu soli ecclie impositum sit. id tunc terminu n; illa argo. unica e ecclia. ecclia gnat eccliam. g ecclia gnat seipsm. Tcium aut tal modo argu tandi ingbat terminis nalibus. Vnica e ho & ho uidet hoiem. g ho uidet seipsm. Sz non tenet; h forma argu mtandi i h noie ds q ht supponere tam p ecclia q p p. p p e unm e q unus ds sit. sz p plibus ps unm e q ds gnat dm. nec seqr q ds gnat se. ut dcm e sup. Ex pdcis pz q merito condempnatus fuit lib h dcm ioachim in concilio sup pdco. Vn h nomen ho non poss; hre talem suppositionem. qm nul la humanitas eadem numero inest duobus l tribus hoibus; oportet aut scire q aliud e re consistere. aliud tunc rengre. g i oibus qd cntis ut ait damasc. ypostasis secus re consistunt. re e petrus a paulo separat considera tur. coitas corm & copulo tunc rengre consideratur. In telligunt e intellectu qm pet. & paul. eiusdem sunt ne. & coem una hnt nam. Vnusqsq; e corm ale & ratile mortale. & unusqsq; eorum e animata aia rali & intellectuali. h g cois na re e consideabil. Sz hnt he ypostases plia separata se adinuicem & e loco distant. & tpe differunt. & inte diuiduntur. & uirtute & forma. s. figura. & habitu & complexione. & dignitate & adinuentionibus. & oibus caracteristicis ppetatibus. plus a oibus differunt eo q i se inuicem separati sunt. Vn & duo & tres hoies di cuntur multi. hoc uide e i ol creata. In sca uo & sbstantiali & incomprehensibili & sr oia trinitate est penitus contra. Illic e coe qd re considerat. & unum. & pp coeternitatem i idemptitatem. sbe & opis & uolu tatis & intus concordia. & pp ptatis & uirtutis & bonitatis identitatem non dixi insimilitudinem sz idem ditatem. & pp unum insultum motus. Vna e sbs. una bonitas. una uirtus. una uolutas. una opo. una ptas. una eadem. non tres sunt sic l similitudines adi nuicem sz & idem motus. trium ypostaseon. i. tum pris. & uniuersi e eorum se hnt ad alterum. non minimum q ad seipsm h e. omnino & oia unum sunt. pz ex. & s. pz silr i gnalicate [illegible] q h g h nomen ds. pt supponere una suppositionem p plibus psois h uo nomen ho. non pot diuersis eorum.

Circa vij. c. qr. quo sit intelligend h ppo. ds e trinus & unus. pbatur e q sic fla. sic i diuitate. ds e trinus & unus. g trinus ds e. g unus tal & trinus ds e. Itm cu dr ds e trinus & unus. qro u trum h loco sit uera p ecclia l p p. Si dicat q p ecclia. contra. cu dico ecclia e trina & una. h dco trina sigt distinctionem. qr non pot dici q sigt unitatem ecclie. s h e certum h ingta loco. qr id e ac si diceret. ecclia e una & una. relinqt g q h dco trina sigt distinctionem q asserit de ecclia & nulla distinctio inest ecclie. qr ecclia non e distincta ab ecclia. l a p. g h e fla. ecclia e trina. Ad h dicunt qdam q distincta e ecclia non p se. s; p p. & ideo h oportet eos concedere q ecclia gnat filium. & gnat & spirat. s. q uerum est dicere. Alii dicunt q h dco trina non sigt nisi solum in tellectum. Sz h solo i ipsi repugnat. Cum enim

intellig sit inest passio rei aut silitudo. seq silr si aliqd dco sigt intellectum. q ipsa sigt rem sub ipso intellectu. inest enim aliud e sigare rem. q sigare intellectum de re. pterea sibi h dco trina nullam rem i pre dicat. g sic inest assertur de re subi. cu dico ecclia e trina. g sic inest affirmat. g illa ppo non e affirmative. & constat q non e negativa. g non e ppo. Ad h di celdum pponitur. q h ds e trinus & unus. q h dco ds supponit p tribus psois. Deitas e inest uni p sine duabus. inest & tribus psois. & id iste ter minus ds ex exigentia sue forme p p una pot suppo nere. p duabus & p tribus sil. h e dicit aug. i mul tis locis apte. Vt i epla. i. thi. ii. aplus dicit soli deo inuisibili honor & gla. Dicit hnt aug. q i h loco iste terminus soli deo. supponit i p trinita te; cui qua nec pr nec ecclesiale e ad ds. Eod modo dicit inest pponitur q h dco ds. cu dr ds e trinus & unus. supponit p tribus psois. sz p ill supponit i unitate ditate. e tercia inest aliud e coitas ista. q ipsa ecclia. seipsa e cois e tribus p. h a nomen trinus inuenitur fuit a theologis. Ad h u ecclia nec supponit solum hnc tm ds. nullo hito e adiectio. h a dco uni. dinat ipz solum respectu forme. p h non u; h ar. trinus e ds. g unus tali. & c. qr i pa. h dco trinus respicit solum solum suppo nem hui tm ds. Ista a nota unus ali & trin. respicitur forte ut pz ex pdcis. & inter aut dr. glaz. tunc mandi carnam. deo h monadi supponit unum dm trinitate. alio tn pt pace ut dicatur. q h dco ds in illa ppone redoit lo cutionem uera p ecclia. Vt e dr ecclia trina id e trina. q trium una. i. cois trium. Est e ec clia diuina cois na trium p. Vn e er go q h dco trina sigt distinctionem. s. trium the ologice & sbstantiale. s; illam distinctionem sigt i p pdis. q sigt oblique p hanc dcom trina. si cut h nomen parientis sigt prim oblique. Est g sens illius locois. diuina ecclia e trina & uni. i. diuina ecclia e cois trium p. & una singla tate sue ecclie. h g nomen trina. de ecclia diuina pdicat deitatis coitatem. q na com e tm trium p. p tercia tn inest e coitas illa. aliud q ipsa ecclia. seipsa e cois e tribus p. Differt aut i tn sigandi sui supponendi. ut meli patebit i sent.

Circa viij. ca. qr. Vtrum diuina ecclia possit suppoi p p uoca masculini gnis. pbatur q non. qr sibi cet h cet ua. ul e q e trinitas. & non sequitur. q ille q e pr e fili. q e hic. Quod aut ecclia pos sit suppoi p pnomen masculini gnis. pbatur m lapli auctoritatibus & roibus. qr ille illud lo cal ps. oplaceat e dne & c. dicit glo. t. uni ds. Cu ergo iste terminus unu ds supponit p diuina ecclia h pnomen e q e masculini gnis. silr supponit p diuina ecclia. sz pn e q e masculini gnis supponit p diuina ecclia. alr inguenies cet expo. tn sup ide

dicit alia glo. et trinitati. quia unus omnia suscidet glo.
Item dicitur in psalmo. nunc cognovi me. ut dicit glo. sine
esse dominum unum. ducem per tenebris. et loquitur de gentili
bus. que olim non cognoverunt aliquam personam. sed tantum divinam
essentiam. et ita oportet quod hoc pronomen me supponat divi
nam essentiam cum sit masculini generis. Item dicitur in exo. iij.
qui est misit me. ad iiij. dicit bernardus in v. quod in isto dicitur qui est
nomen essentie tenuit. et ita hec vox qui est nomen essen
tie. ergo hoc relativum qui supponit pro essentia. Item cum dicitur ego sum
qui sum. sic supponit aut essentiam aut personam. videtur quod
non possit dici quod supponit personam. quia non esset ratio quare potius
una quam alia. et sic supponit divinam essentiam. preterea
hec est vera deus est trinitas. et ille est trinitas. constat quod
hic supponitur divina essentia. Si ergo pronomen re
lativum masculini generis potest supponere pro essentia.
quare etiam pronomen demonstrativum masculini generis
non potest supponere pro essentia. preterea in hac locutione sic salus
illi deo atque uni. qui super celi et cetera. Item non potest dici quod
hoc aliquam personam supponit. quia nulla persona est trina et una. Relin
quitur ergo quod supponit divinam essentiam et huius propositum.
Item pronomen neutri generis non differt a pronominibus masculini generis et feminini
nisi in consignificatione sexus. Sed constat quod in rebus divinis non est aliquis
sexus. ergo quoad divinas res equipollet masculinum et neutrum. ergo
si neutrum pronomen potest supponere pro divina essentia
et masculinum potest supponere pro ea. Solutio. Illos qui di
cunt quod hoc nomen deus non potest supponere nisi pro persona
dicendum est quod cum dicitur complaceat tibi deus. quod sic per hoc
nomen tibi non demonstratur divina essentia. et tenetur adiec
tive subintellecto hoc nomen deo. ut sit sensus complaceat
tibi deo. Vel tamen subintelligitur in neutro genere. quod deus plus
dicere non potest demonstrari in essentia. Illa autem glo.
sic exponitur. tibi trinitati. id est tibi essentie. que trinitas.
Illos non dicit quod per hoc nomen tibi demonstratur trinitas
nitas. Vel pronomen tibi supponit trinitatem. sed adiun
ctum signanter est ibi interpretatio. quia hoc pronomen tibi est sub
singularis numeri propter quod supponit una persona. Secun
dum modum nominis supponit pro tribus personis propter hoc quod iste
terminus deus cum unum deum in glo. iste terminus unus deus
supponit pro trinitate. et quasi fiat sermo ad trinitatem.
notat propter personam tertiam in qua est hoc ubi complaceat. Ad
secundum obiectum dicendum quod cum dicitur nunc cognovi me.
hoc pronomen me ponitur in neutro genere. Vel potest adiective
per subintellectionem huius dominum deum. et supplet glo. Sive
supponit essentiam. non potest ex predictis. quod non possit sub
ponere pro essentia in masculino genere. Ad aliud quod essentia
non potest supponi per pronomen masculini generis hoc. quod
talia pronomina significant discretionem in quibus consistit pluralitas
id est distinctionem et realitatem. quia ergo non possit demonstrare
essentiam sic dicendo. ille est creator. similiter iste terminus
ille qui est. non potest supponere pro asino vel pro lapide.
non tamen propter realitatem. cum ergo per hoc aliud sit quod res
distincta realis. patet quod talia pronomina non possunt sub
ponere nisi pro persona. Ad tertium obiectum dicendum quod ideo dicit quod hec
vox qui est est nomen essentie proprie. ubi est quia in una
essentia predicat de persona divina. Ad iiij obiectum
dicendum quod cum dicitur ego sum qui sum. pater loquitur quia tamen fuit causa propter
actionem qui in agebat per liberatorem filiorum israel de egyp
to. Unde sciendum quod filius loquebatur. quia non tamen fuit auc
tor sed minister spiritualis liberationis de egypto. dicat
glo. super illud ps. Ecce ego ad gentes que nesciebant
me. filius loquitur qui olim dixit moysi. Ego sum qui sum.
potuit ergo esse quod filius sic supponeret. cum dixit. ego
sum qui sum. non potest non sic. vel potest esse quod divina essentia
sic loqueretur. et hoc pronomen ego poneretur adiective. hoc nomine
deus subintellecto. sic. ego deus sum qui sum. sed propter actum de
quo agitur. quia appropriatur filio loco illo. Ad v. obiectum
dicendum quod relativum pronomen trahit suppositum suum a suo
antecedente. et ideo potest supponere pro trinitate. cum di
co asinus est et ille est. et ideo non potest supponere pro essentia.
sicut suum antecedens. Sed aliud est in pronomine vel sup
positione. vel ex alio pronomine. vel oportet quod predicta duo signi
ficet. scilicet distinctionem et realitatem. Ad vi. obiectum dicendum.
quod cum dicitur sic salus illi. hoc pronomen illi tenetur adiective
et subintelligitur hoc substantivum deo. et supponit essentiam. Hoc est
relativum illi non primitivum. sic hoc pronomen ego in prima
tenetur hunc deum deo adiective. Ad ultimum obiectum patet
solutio ex predictis. quia neutrum genus non tantum differt a mas.
et feminino in consignificatione generis. sed et in consignificatione realitatis.
quam non consignificat neutrum genus.

[D]icto de nominibus subitis

[D]ictis de deo. ix. ca. dicendum est de additis essentiali
ter dictis de deo. sive nominibus sive verbis. et primo de multi
tudine talium nominum. que multipliciter predicantur de deo.
Secundo de verbis que predicant essentiam de deo in actu. iij.
de relativis dictis de deo adiectivis. iiij. utrum hec nomina
iustus misericors. univoce predicentur de deo et creaturis.
v. de varietate nominum dictorum de deo. secundum diversitatem temporum. et quod per
dicentem significata predicamenta de deo dicuntur. Notandum ergo
primo quod talium additorum. quedam predicant pure divi
nam essentiam. ut est eus. quod esse est omnium entium. non quam per
antonomasiam appropriatur deo. id est ut deus est prima
tione impretatur. quedam predicant essentiam divinam con
notando privationem tamen. ut eternus. immensus. incorruptibilis
et similia. Hoc est dictum quod predicat principaliter essentiam
divinam. et connotat privationem principaliter. scilicet in eternus.
Similiter hoc dictum immensus principaliter predicat divinam
essentiam. et connotat privationem alicuius mensure locali
vel quod non potest includi vel concludi loco. Quedam autem
principaliter significant divinam essentiam. et connotant ef
fectum in creatura. ut dominus. misericors. Quedam significant di
vinam essentiam in habitudine ad creaturam. ut deus creator
principium. refugium. Talia enim sunt addita significare.
Quedam tamen sunt que principaliter significant divinam essentiam.
non adsignificant. sed differunt tamen in modo predicandi si
ve significandi. ab hoc verbo est. ut hoc verbum cogitat. unde
deus cogitat se. Sed de tali verbo dicemus cum agemus de
scientia dei. Item quedam additorum quedam significant principaliter di
vinam essentiam. et connotant effectum. quedam connotant
effectum in actu. ut creat. miseretur. iustificat. re
munerat. punit. dampnat. Quedam connotant effectum
in habitu ut iustus. misericors. Quedam connotant effectum
in potentia. ut omnipotens.

[D]e ista multiplicitate talium additorum de deo dictorum.
Secundo dicendum est de additis que connotant effectum in
actu de deo. Dicendum ergo de illis que connotant effectum in actu.
quod cum dicitur deus creat hanc animam. sic predicatur principaliter
divina essentia et consignificatur effectus. Ille autem effectus
aut consignificatur de deo aut de creatura. Si dicitur
quod de deo. contra. Ille effectus non inest deo. ergo non predicatur de
deo vere. Si dicitur quod ille effectus consignificatur de creatura.
contra. In nulla propositione asseritur aliquid vel consignificatur nisi de re sub
iecti. sed in hac propositione deus creat hanc animam non est res sub
iecti. ergo nichil asseritur vel consignificatur. ergo de ea nichil consignificatur
dicatur. cum dicitur deus creat hanc animam. Solutio. Multi assi
gnant modos predicandi in logicis. quibus similiter est in rebus theo
logicis. quando predicatur ad habitudinem recipientem.
ut cum dico. socrates est homo. eodem modo cum dico pater est deus.
Quandoque predicatur ad habitudinem forme ad subiectum. cum
dico socrates est albus. similiter est predicatio in rebus divinis.
cum dicitur deus est iustus. quia iustitia predicatur tamquam forma de deo.
Quandoque predicatur ad multitudinem effectus ad causam. ut
cum dico medicina est sana. Eodem modo cum dicitur deus
creat hanc animam. ille effectus qui consignificatur vel consigni
ficatur de deo in habitudine ad suam causam. Quandoque predi
catur ad habitudinem obviationis ad suas res. ut cum
dicitur iste albus est sanus. Similis est predicatio in rebus divinis
cum dicitur deus terminus vel omnium vel conservat omnia. Quandoque ad pre
dicatur in habitudine signi ad signatum. ut est dicere
urina est sana. talis predicatio non invenitur de deo.
secundum suam deitatem. quia deus in deitate sua non est signum
creature. sed potius creature sunt signa illius. Et hac distinc
tione patet solutio ad predictam obiectionem. cum enim dicitur deus
creat aliquid. ille effectus qui consignificatur predicatur de deo
ut in habitudine effectus ad causam. et ideo patet quod non valet illa
ratio ille effectus non inest deo ergo non vere consignificatur de
deo. sic medicine non inest sanitas cum sanitati
[illegible] medicine et in illa argumentatione est fallacia
consequentis. quia fit processus a positione ad sui negandum.
Cetera enim non inest alicui potest de eo aliquid vere. sed non
econtra. ut patet ex predictis. Sic patet ex predictis per ista ad
iectiva conveniunt diversi effectus. iustus. misericors. et ideo
concedit ista deus est iustus et misericors. Sed quia unum
hoc sit accidentia. deus est trina et una. plures quam est una.
quia in ista deus est iustus et misericors fit copulatio tantum termi
ne connotatorum. Sed sic diversa connotantur per ista adiec
tiva. iustus misericors. in diversa connotantur per ista
substantiva. misericordia. iustitia. ergo sicut hec est vera deus est iustus
et misericors propter diversa connotata. vere quam hec hoc
locutio copulativa. eadem ratione hec erit vera. deus est iustitia et misericordia.
propter diversa connotata. propter talis propositio invenitur in scriptura.
Unde est apostolus de christo. quod ipse factus est nobis iustitia et sancti
ficatio et redemptio. Si concedatur ergo esse iustum esse que
quam esse iustitiam. et non esse quantum vel quale. et sic de
aliis predicamentis accidentalibus. Relinquitur ergo quod esse
iustitiam est esse quid. similiter esse misericordiam est esse quid. ergo deus est quid
et quid. ergo deus est aliud et aliud. ergo plura. Solutio. dicimus quod ista vera
deus est iustus et misericors. hec autem falsa. deus est iustitia
et misericordia. quia in istis duabus propositionibus deus est iustus deus
est misericors diversa predicantur de re subiecti. et ideo
in locutione hic est copulatio quia in predicato hic diversa aggre
gantur rei subiecti. sed in istis duabus deus est misericordia deus
est iustitia non predicatur de re subiecti. quia illud quod hoc
nomen iustitia connotat. connotat circa suum supposi
tum non rei subiecti. Similiter hoc nomen misericordia. et ideo patet quod cum
dico deus est iustitia et misericordia. copulatio est in vocis.
non potest copulare vel aggregare diversa rei supposite
et ideo non habet locum in copulatio. invenitur tamen tales propositiones in scrip
tura sed improprie. ut in predicta auctoritate apostoli. quia quanquam
propter improprietatem magis exprimitur puritas fidei quam per pro
prias.

[Q]uarta sunt in ca. quid de nominibus additis relative
dictis de deo. Notandum ergo quod significant divinam es
sentiam in habitudine ad creaturam nullum connotando
effectum. ut de istis. scilicet creator quod sic addita significare
ut cum dicitur deus est dominus hominum. secundum quod dicitur in habitudine ad
servum. Constat quod hoc nomen deus principaliter significat di
vinam essentiam. Contra ergo quod consequitur. constat quod servi
tutem illam non portat deus. hoc est absurdum dicere
quod servitus predicaretur de deo. non potest assignari in qua habi
tudine predicetur de deo. cum enim dicitur deus est dominus hominum.
non notatur deus ut causa. sed pure notatur quomodo deus
se habet ad servum suum. et ideo ergo non potest dici quod in predicetur
servitus de deo in habitudine effectus ad causam. et constat quod in
nulla alia habitudine. Relinquitur ergo quod in servitute tantum
modo consignificatur de deo et cum dicitur deus dominus. Omnino mutatur
pater de deo vel compater. non divina essentia. et ex hoc videtur sequi
quod ab eterno deus fuit dominus. ergo ab eterno habuit servum.
quod falsum est. Ad hoc dicunt quidam portetur quod hoc nomen dominus
significat quandam relationem que est divini dominii. et illa re
latio non est divine essentie. sed assistit ei et incipit
ei assistere ex tempore. quando scilicet incepit habere servum. Eodem
tamen hoc nomen creator significat quandam relationem que deus est crea
tor. et illa relatio incepit assistere divine essentie.
quando creaturas incepit creare. et sic quando hoc solo
nulla sit propter predicatum quod sic a se ad habitudinem habet
quod sit albus. ita deus [illegible] habet quod sit deus. sed dominus
creata est. ergo ab aliqua creatura habet deus quod sit deus. et
creatura creata est. et dat ei quod sit deus quod aperte heresis est.
Eodem modo creatorem quod deus est creator est quedam relatio crea
ta. a qua habet deus ut sit creator omnium. quod plane heresis est.
absurdissimum. scilicet ut alius creata sit causa. et det deo
ut sit creator et cetera. preterea illa creatio est creatura.
ergo creata aliquo creatore. ergo se creatore vel alia creatore.
Si alia creatore quam illa creata erit se creatore vel
alia creatore. et sic erit processio in infinitum. ergo
oportet aliquam creationem quod semper fuit ergo creata.
et aliqua creatio eterna est sine tempore et per eam semper. preterea
dicit amb. quod non est creata per quam facta sit omnis crea
tura. sed creatore creata est omnis creatura. ergo creatio
non est creata. Solutio. nos dicimus quod hoc nomen dominus significat
divinam essentiam ut dominium. Dominium est potestas
coercendi subditos ut dicit boethius. Deus autem semper potest
coercere subditos. unde ipsa divina essentia
est dominium quod dominatur subditis. Et hoc ergo in sig
nificando quod divina essentia significatur ut dominium. et in
relatione invenitur connotatur servitus creature. sed non deus
ab eterno non fuit. scilicet alio quod sic dicendum
est in ista. deus creat hanc animam. scilicet quod ex modo significandi
quo significat deus ut actor consignificatur effectus in creatura
et iste effectus non predicatur de deo. sed de creatura. sed tamen non oportet
dici. quod cum dico deus creat hanc animam. ille effectus
consignificatur pure ad deum tamquam suam causam. et ideo bene consignificatur.

de deo. Sed cum dico deus est dominus creature sic predicatur relatio quo se habet deus ad rem sibi subiectam. et ideo nec ostenditur aliquid quod veniat ad deum tamquam effectus vel ... et ideo in hac deus est dominus hominum sic ... de deo. Similiter in illa deus est causa creaturarum sed etiam ... quia ad ... de causis. Cum ergo dicitur deus incepit esse dominus incepit esse creator. inceptio notatur non circa rem principaliter predicatam. sed circa connotatam.

Decime distinctionis. xxij. capitulum.

Queritur aliquod nomen ...

[illegible]

[illegible]

ſigcāe ɔuenit ꝑs ẽius ⁊ꝑo ĩcōis ⁊ ſic vno
m̄ ꝑ̄ vniuoce ɔuenuet eis q̄ cū leto gentil.
h̄ tn̄ vniuocō mag̃ ẽ theologica q̄ ph̄ica ul'
logica.

Citra ttiu. ca. q̄r utr̄ hec
nom̄ ꝑ̄ dicit de d'o ꝑ eentia l' ꝑ relat̄ez. ꝑo
g̃ ſic obi. hec oi' ĩ ſtatis q̄ oẽ nom̄ dez d' d'o
ꝑ eentia de tub; ꝑs ſil' dr̄ ſinglr̄ ⁊ n̄ plr̄. ex
cepto h̄ noīe ꝑ̄. Si g̃ ɔgrua ſit exceptio. oꝑt
q̄ h̄ nom̄ ꝑ̄ dicit̄ ꝑ eentia. ⁊ ſi ꝑ eentia. g̃ n̄
ẽ eentiale. It̄ hit̄ aug. dic̄ q̄ oẽ nom̄ dez
de d'o. aut dr̄ ꝑ eentia. aut ꝑ relat̄ez. g̃ cū h̄
nom̄ ꝑ̄ dr̄ de d'o. aut dr̄ ꝑ eentia. aut ꝑ relat̄ez.
Si dicit ꝑ eentiale g̃ ẽ nom̄ eentiale. Si di
cat̄ q̄ dr̄ de d'o ꝑ relat̄ez. g̃ dr̄ de d'o relatiue.
q̄ ſim̄ ẽ. q̄ abſolutū h̄t tn̄ ꝑcem. h̄ nom̄ ꝑ̄.
It̄ dic̄ hit̄ aug. ꝑ h̄ noīa ꝑ̄ ⁊ f. ⁊ ſ. s. tō di
cunt̄ tres ꝑ̄ q̄ oẽ ẽ eis. i. ꝑ̄. S; n̄ ẽ eis coēn

[illegible]

Circa vi. ca. q.

Ipo qd significet hic adiectiuum numerale tres. cum dicitur pater et filius et spiritus sanctus sunt tres. non potest dici quod significet essentiam. quia potentia non distinguntur tres persone. sed distinguntur in quantum sunt tres. similiter non potest dici quod hoc nomen tres significet ipsas personas quia ipse persone in se sibi ipsis nec distinguuntur sed notionibus sed personis s. Si dicatur quod hoc nomen tres significet aliquam notionem. sequitur quod plures sunt notiones quam quinque. ¶ Ad hoc dicunt mihi in summa ista quod hoc nomen tres nihil ponit positiue sed tantum priuat maiorem numerum et minorem. Unde iste est sensus. pater et filius et spiritus sanctus sunt tres persone. i. non plures quam tres nec minus duo. Similiter cum iste est sensus. pater et filius sunt due persone. i. non tres. nec tantum una. et cum dicitur pater est una persona iste est sensus. i. non due nec tres. Sed contra cum ergo hoc nomen tres includit pluralitatem priuatiue. quia iste est sensus. pater et filius et spiritus sanctus sunt tres persone. i. non una. et iste due dictiones plures persone una mutuo sese includunt. et ex hoc sequitur quod utraque includat seipsam quantum ad intellectum quod est impossibile. Alii dicunt quod hoc nomen tres nihil aliud significet in intellectu. quam dictio officialis distributiua uel distinctiua. Sed hoc solo nulla est. quia in ipsis est omnia. Item nomen significat intellectum. cum intellectus omnis sit similitudo et significatiua. si aliquam dictio significet intellectum. oportet quod significet rem que est in intellectu. preterea hic esset ingeniosum pater et filius et spiritus sanctus sunt tres. quia hoc nihil est nisi in compleat fidem. Alii dicunt quod hoc tres significet distinctionem que est in intelligente. tres personas distinctas sub suis notionibus. Sed hoc solo tamen nulla est. quia et similiter nunquam posset intelligere tamen nichil ab eterno pater et filius et spiritus sanctus fuerunt tres. preterea obiicitur contra istas tres opiniones. scilicet quod paternitas est proprietas qua distinguitur pater. quod supposita supponitur pater. Cum non eodem modo dicunt quod unitas est proprietas qua pater est unus suum distinctum. preterea in naturalibus unitas est proprietas distincta rei. quod non eodem modo dicere quod unitas patris est proprietas distincta ipsius patris. cum per hanc proprietatem distinctam. et sic hic est sequitur quod sic unitas ipsius patris ita trinitas erit proprietas ipsius patris. quod est contra tres predictas opiniones. Sed nos hic concedimus dicentes quod unitas nihil aliud est quam ei notio patris. et alia tamen est notio et alia unitas. Sed enim notio qua persona cognoscitur per aliquid. dicitur unitas. quia persona distinguitur una ab alia. Sed notio facit pater quia refert. modo esse illam ad quam refert. et ex hoc dicitur distinguere et ex hoc dicitur unitas. Et tres ergo unitates insunt tribus personis. quum actiuus ut in est supra est trinitas theologie. que est in tribus personis. ad quod pater et filius et spiritus sanctus dicuntur tres. Unitas autem que est in essentia non est connumerabilis aliis illarum unitatum. immo est qualis illarum. Unde patet quod non est quaternitas deitate sed tamen trinitas. Quare autem utrum hic sit uera pater et filius et spiritus sanctus sunt unum. ita quod hic dico unus supponat. plures quod sit uera. quia cum dico deus est unus. hic dico unus significat unitatem essentie tamen. ergo est pure essentiale. ergo dicitur de tribus personis singulariter et non pluraliter. ergo hic est uera. pater et filius et spiritus sanctus sunt unus. sed quod hic dico unus substantiue. et sic hic est uera pater et filius et spiritus sanctus sunt eiusdem. ¶ Ad hoc dicunt quidam quod hic dico unus qui substantiue. per articulum qui est in se habet quem significandi distinctionis trahitur ad suppositionem personarum. et ideo hic est falsa. pater et filius et spiritus sanctus sunt unus. ¶ Sed hic solo uidetur nulla esse. primo quod esse adiectiuum masculini generis quum substantiue habet tamen solo articulo. uel aliis generatiue. eodem tamen est eius omni potens. ergo supra articulum solum hic dico unus supponit tamen personam. eadem ratione hic dico hic eius supponit pro persona et ita hic erit falsa. pater et filius et spiritus sanctus sunt eiusdem. et hic erit uera sunt eiusdem. ut hic dico eius subiunctiue teneatur. Alii dicunt quod ideo hic est falsa. pater et filius et spiritus sanctus sunt unus. quia hic dicto unus cum sit dictio numeralis excludit maiorem numerum. unde sequitur sunt unus. ergo non sunt tres. ¶ Sed hic solo tamen nulla est. quia hic dico unus significat unitatem essentialem. et ideo debet excludere numerum essentiarum non numerum personarum. Unde iste est sensus pater et filius et spiritus sanctus sunt unus. i. una est natura eius essentia. et per hic erit hic uera pater et filius et spiritus sanctus sunt unus. et sic excluderet maiorem numerum personarum non essentiarum. forte dicetur quod hic dico unus substantiue ideo supponit tamen personas. quia habet in se duo in quibus consistit pluralitas. scilicet distinctionem et multitudinem. distinctionem habet ex eo quod est dictio numeralis. multitudinem habet ex eo quod sub est masculino genere. Sed hic solo impluit personam. quia cum hic dico unus significet unitatem essentie non significat plene distinctionem sed tamen essentialem. Unde per talem distinctionem non trahitur ad suppositionem personarum. et constat quod nec per multitudinem quia nihil aliud est quam ipsa essentia. et ita patet quod non ualet predicta. ¶ Solo. dicimus quod hic dico unus in eadem significatione significat unitatem essentie. et unitatem persone. Unde non est ita pure essentiale. sicut hic dico eiusdem. et ideo quando hic dico unus substantiue sumitur tamen ad personam. quando articulus qui est expressio distinctionis. trahit hanc dictionem unus ad maiorem distinctionem. et ad magis expressam distinctionem quam articulus qui est in adiectiuis substantiuis pure essentialibus. et ideo hic dico unus tenetur ibi tamen pro unitate persone. et ideo patet quod hic est falsa. pater et filius et spiritus sanctus sunt unus. nec est simile de hac dictione eiusdem. ¶ Item quero quid significet hec propositio in. in talibus locutionibus. unitas est in trinitate trinitas est in unitate. aliquis patrum potest quod notatur. est dicitur. Unitas est in trinitate. quia notat informationem sicut in istis deitas sua essentia est in patre uel filio uel in spiritu sancto. deitas siue potentia. Sed bonitas est in trinitate. in omnibus talibus hec propositio in. notat quasi informationem. quia deitas est quasi forma patris et filii et spiritus sancti. ut predictum est. Unitas autem essentie nihil aliud est quam essentia. et ideo patet quod hec propositio in. notat quasi informationem in hac. Unitas est in trinitate. i. in tribus personis. Sed dubium est quid notet in hac. trinitas est in unitate. non potest notare informationem. uel quasi informationem. non potest dici quod trinitas sit in unitate sicut species in genere uel genus in specie. nec sicut continens in contento. nec sicut pars in toto. uel totum in suis partibus. non sicut effectus in causa. non sicut cognitio in cognoscente. et generaliter non uidetur quis sit modus quo aliquid dicitur esse in aliquo possit adaptari huic in quo trinitas est in unitate. Dicunt autem quidam quod trinitas est in unitate. cum dicitur hic dictio in. notat identitatem puram. quia nulla est distinctio trinitatis ad unitatem essentie. Sed autem est contra naturam propositionis. quia propositio semper uult notare aliquam

transitionem sicut dicit pater. Ideo dicimus quod cum dicitur trinitas est in unitate. hic dictio in. notat quasi subiectionem. quia sicut unitas est quasi forma trinitatis. ita trinitas est quasi subiectum unitatis. et secundum istos modos loquendi dicitur quod albedo est in albo et album in albedine. uel potest dici quod trinitas hic accipitur non pro ipsis personis. sed pro ternario personarum. et hic nomen unitas sumitur ibi emphatice. scilicet pro deo trinitate. que est uera unitas. ut sit sensus. trinitas est in unitate. i. in deo qui est uera unitas. Ut enim trinum deus supponitur ibi pro tribus personis. et sic patet quod hic propositio in. notat quasi informationem. sicut in hac. unitas est in tribus personis. ¶ Item quero utrum ista trinitas est trinitas est trina. probatur quod sit uera. quia hic dico trina copulat ternarium theologie. que est in tribus personis. ergo hic est uera trinitas est trina. patet esse quod hic est uera. quia hic nomen trinitas supponit tres personas uel trinitatem sicut sub ternario theologico. Unde hic propositio est uera trinitas est trina. et est similis huic album est album. Si concedatur. contra. trinitas est una. quia sicut dicit auctoritas. una est et indiuidua trinitas. et si trinitas est una. non ergo trina. hic enim est necessaria. quia dico numeralis semper excludit alium numerum. Unde bene sequitur. isti sunt tres. non ergo quattuor. contra sunt duo. et cetera. Unde sequitur trinitas est una non ergo trina. ¶ Solo. dicimus quod hic dico trinum non sequitur necessario aliorum nominum numeralium. quia nomina numeralia semper habent respectu formarum. quia omnis numerus sui distinctio ex forma est. Sed hic adiectiuum trinus inuentum fuit a theologis. ad determinandum suppositum hic termini deus. ut predictum est. Unde patet quod hic argumentum non ualet. trinitas est una. ergo non est trina. quia hic dico una determinat formam. hic uero dico trina solam suppositionem. ¶ Hanc autem dictionem trina si determinaret formam sicut hic dico una. tunc in esset esset argumentum. et hic esset falsa. trinitas est trina. quia per hoc exigeretur. quod tres essent ternarii personarum. et cetera. ¶ Sed quia hic dico trina in mente suppositionem determinat. ideo hic est uera trinitas est trina. et una. sicut dictum est supra positum. et hic est uera. deus est trinus et unus. Item quod hic dico trinus supponit in pluribus personis. sed hic est falsa trinitas est triplex. quia hic dico triplex significat ternarium personarum. et notandum quod trinitas est una. cum dicitur. hic dico una significat ternarium quasi in mente unitatem unitatis. quia non potest dici quod significet unitatem essentie. quia non est iste sensus. trinitas est unius essentie. et non plurium essentiarum. Sed iste est sensus trinitas est una. i. una est trinitas. et non plures trinitates. scilicet quod in mente ternario personarum quod significatur cum dicitur. trinitas est una. ut sic dicendum est.

Dicto de personis. dicendum est de notionibus. et primo de notionibus in generali. secundo in speciali. et primo distinguende sunt opiniones. et de notionibus quam possunt et qui non. secundo de quanto numero utrum insint personis. et si insunt personis utrum uniuersaliter et distinctiue insint personis. tertio uidendum est utrum opiniones de notionibus sit communis. quomodo nulla illarum sit theologica. et utrum peccent omnia opinantes. de notionibus. iiii. quomodo adiectiua essentialia predicentur de notionibus. scilicet utrum adiectiua pluraliter

i. quod conuenit personis. praeter de notionibus. v. quomodo intelligi debet auctoritas. hec. quod dicitur quod deus est equalis sibi qualitate. et quantus sua quantitate. non tamen relatus sua relatione. vi. et ultimo quare potest substantiua opinio qui dicit quod notio non differt a persona nisi in modo loquendi. Et quod dicit quod notio est forma. et quod supposita notione supponitur persona. et cetera.

Circa primum ca. notandum est quod de notionibus multe sunt opiniones. primi dicunt quod plures sunt notiones quam v. et notiones non sunt forme. Alii dicunt quod notiones non in modo loquendi. Unde secundum eos predicto idem est dicere pater est quod paternitas est. et cetera. sicut cum dicitur rogo benignitatem tuam. i. te benignum. Alii dicunt quod sub notione supponitur persona. Communis opinio est quod tamen v. sunt notiones. et quod notiones sunt forme. Notandum est quod secundum primam opinionem. quidam notiones sumunt secundum essentiam. ut ille que significantur his nominibus equalis filius coeternus. cum dicitur filius equalis filio coeternus patri. quia secundum hanc opinionem. ista nomina equalis. filius co. copulant in mente notiones. suam proprietatem personae. Sic secundum primam opinionem significat pluraliter diuinam essentiam et connotat distinctionem. et secundum aliter est dicitur pater distinguitur a filio. secundum eos significat distinctionem. que non est paternitas sed ex paternitate. Ut cum dicitur album differt a nigro. sic significat differentiam que non est albedo. sed ex albedine. patet ergo secundum istos quod multo plures sunt notiones quam v. dicunt in quo tiones non sunt forme. quia hec opinio nullo modo posset sustinere pluraliter multiplicem. primum est contra eos quod dicitur in prefatione. ut in personis adoretur proprietas. ergo si proprietas est adoranda. ergo est adorandum. ¶ Item in patre non est aliqua compositio. diuersa institutio. quia ipse est diuina persona. et ideo ut pluraliter est simpliciter. nihil tale accidit. ergo cum pater in quantum pater est sit diuina persona. pater in quantum pater. omnino simplex est. Sed boetius dicit in libro de trinitate. quod omne simplex idem est esse quod ipsum est. et id est quod est. et quo est. cum ergo pater sit omnino simplex. id est pater quod paternitas. ¶ Item dicit augustinus. quod filius non esset deitas qua ipse est deus. uel bonitas qua ipse esset bonus. bonitas sua naturaliter prior esset quam ipse. sicut albedo prior est quam album. sicut calor naturalis suo calore. ergo et cetera. est pater non sit sua paternitas. paternitas naturaliter prior erit quam pater. et aliquid est prius quam diuina persona quod heretice est dicere. ¶ Item paternitas est ens. aut non ens. si non ens. ergo cum paternitate pater sit pater. sequitur quod non ens dat patri. ut sit pater. ergo non ens dat patri ut generet filium. quod est abusio heretica. si dicatur quod paternitas est ens. ergo est bonum uel malum. non potest dici quod sit res mala. quia per hic res mala daret patri ut esset pater. sic est bonum ergo est deus uel a deo. quia augustinus dicit. omne bonum aut est deus aut a deo. sed non deus ut dicunt. ergo non a deo. quia non potest dici quod esset bonum. quod non esset deus. uel a deo. quia ex hoc sequeretur quod deus non esset fons emanans boni. Restat ergo quod paternitas sit bonum et a deo. ergo est a deo ex essentia diuina uel ex dono. Quod hic argumentum sit necessarium. patet. Augustinus dicit in xii. libro confessionum. ubi probat quod deus fecit omnia ex nichilo. sic loquens ad deum. O domine tu fecisti omnia non de tua substantia quia si de tua essentia esset. id esset quod tu es. et si esset id quod tu es esset equalis uni

genito filio tuo. ergo omnia de me fecisti omnia. ergo eodem modo sequitur si paternitas est eadem quod ipsi sit de divina substantia. vel deinde. sed ipsa non est divina substantia. quoniam sic esset. esset deus. ergo deinde est ergo essentia. ergo incepit esse. ergo paternitas non fuit ab eterno. ergo pater non fuit pater ab eterno. praeterea sequitur quod creatura dat patri quod sit pater. his omnibus patet quod haec opinio non potest sustineri. Contra hanc opinionem quae dicit quod supposita notione supponitur persona sic obicitur. secundum eos enim oportet dicere quod cum dicitur pater generat filium. hoc verbum generat non significat proprie nisi proprietatem. quod idem proprietas significat proprietatem quod dico genero. et per hoc quod dicitur pater et filius secundum eos cum dicitur est pater spirat spiritum sanctum quod hoc verbum spirat mere significat proprietatem. ergo ista duo verba generat spirat idem proprietas significant. ergo istae duae propositiones pater generat filium pater spirat spiritum sanctum idem penitus significant. sed una est vera ergo et reliqua. quia una esset vera potest quod alia non possit; dicitur. et propter diversas opiniones. vel relationes patris ad filium et spiritum sanctum. ¶ Item quia dicit augustinus pater et filius sunt unum principium spiritus sancti. quoniam oportet quod dicatur hoc pronomen unam notionem esse patris et filii. aliter mentitur est augustinus. oportet ergo quod una sit notio communis quae non sit pater et ita ea supposita non supponitur paternitas. si supposita paternitate supponitur pater et cetera ut dicitur. ergo supposita ista communi notione non supponitur pater. quod ipsi negant. ¶ Item pater generat filium. ergo pater aliquo modo se habet ad filium per relationem ad differentiam. quoniam relationum esse est ad aliud. quodam modo se habet. similiter pater spirat spiritum sanctum. ergo aliquo modo se habet ad spiritum sanctum. ergo eadem ratione communiter se habet pater ad filium et spiritum sanctum. vel alio modo. si eodem modo patris. sed ad filium se habet ut pater. ergo ad spiritum sanctum se habet ut pater. si diverso quod alio modo. iste alius modus non est nisi alia notio. ergo diversae notiones sive relationes sunt in patre respectu filii et spiritus sancti respectu. quoniam ipsi negant. Eisdem rationibus potest improbari et tertia opinio. propter predictas rationes coacti sunt theologi dicere quinque esse notiones. scilicet paternitatem. filiationem. spirationem quae quia spiritus sanctus spiratur a patre et filio. et communem spirationem quia pater et filius spirant spiritum sanctum et quintam que ponitur. quae est innascibilitas. de qua postea dicetur. praedictis omnibus coacti sunt dicere quod notiones sunt personae. et tamen suppositis notionibus non supponuntur personae. quoniam licet sicut essentia sit persona. tamen supposita essentia non supponitur persona. eadem ratione licet notio sit persona. tamen supposita notione non supponitur persona. et hoc ideo contingit. quia aliquid convenit notioni quod non convenit personae. et personae quod non notioni. quoniam pater est communis spirator. sed paternitas non est communis spirator. et ideo quod convenit personae quod non convenit notioni. contingit quod supposita notione non supposita notione non supponitur persona. vel econverso. et hac eadem ratione dicendum sunt. quia supposita essentia non supponitur persona. notioni ergo convenit distinguere. proprie personae autem convenit distinguere tantum. cum supposita essentia non supponitur persona. et supposita persona non supponitur notio propter tres esse modos significandi. in theologia sunt tres modi supponendi. quia quaedam supponunt quaedam per essentialia nomina. ut deus. deitas. essentia. natura. quaedam supponit quaedam. ut cum supponitur personalia quaedam supponunt quae. ... quaedam tantum supponit

notio duobus primis modis invenitur et eis in naturalibus. quia supposito homine supponitur homo. supponitur quaedam. supposito sorte supponitur quaedam. sicut dicitur in arte grammatica. sed tertius modus supponendi non invenitur in naturalibus. quoniam omnis forma est alicuius generis vel speciei. et non est quaedam et ideo essentia. ea supposita supponitur quaedam ad modum in predicatis. sed non potest dici quod supposita notione supponitur quaedam. quoniam tunc sequeretur quod in trinitate esset multiplex. quoniam cum multae sunt notiones. ¶ Contra hanc communem oppositionem generaliter in relatione sic obicitur. omnis persona est aliqua istarum quinque notionum. demonstratis istis quinque notionibus quae sunt paternitas filiatio processio. sed quaelibet notio est persona. ergo quaelibet notio est aliqua istarum quinque notionum. sed communis spiratio est aliqua quinque notionum. ergo communis spiratio est aliqua istarum trium. ergo communis spiratio est paternitas vel filiatio vel processio. quod manifeste falsum est. Contra hanc opinionem. quia prima argumentatio sit necessaria patet quod sit ipso modo propter figuram. forte dicitur quod non valet quia minor extremitas non continetur directe sub medio. quoniam per minorem extremitatem supponitur notio. per medium persona. sed quod hoc argumentum est necessarium. omne grammaticum est musicum. sed omne musicum est dialecticum. ergo omne grammaticum est dialecticum. tamen minor extremitas non continetur sub medio. ergo ad hoc quod tale argumentum sit necessarium non oportet quod minor extremitas contineat sub medio. et sic videtur ex necessitate quod tale argumentum sit necessarium. ¶ Dicendum quod ista argumentatio non est necessaria. quoniam licet teneat in naturalibus terminis non tenet in theologicis. hoc autem quod in naturalibus terminis ad hoc ut propositiones sint verae. exigitur quod subiectum supponatur contineri sub predicato. quoniam ad hoc quod haec propositio sit vera omne grammaticum est musicum. exigitur quod subiectum contineatur sub predicato supponere. id est illud quod supponitur per subiectum supponitur per predicatum. sed in theologicis terminis vera est propositio affirmativa. licet non idem supponatur per subiectum quod per predicatum. quia haec est vera. notio est persona. et tamen supposita notione vel essentia non supponitur persona. quoniam ergo in theologicis propositio universalis est vera. licet subiectum non contineatur suppositive sub predicato sic continetur. ideo non tenet talis forma arguendi in theologicis. sicut in nec tenet in mysteriis. quia quod in est illa fallacio. sicut dicitur in mysteriis. hoc et fortem fallit secundum naturales. quod dicunt quod unum nomen est plures voces. posito quod non sint nisi tres voces. canis canis canem. sed consequens non valet hoc argumento. omne nomen est vox canis. sed omnis vox est nomen. ergo omnis vox est hoc nomen canis. ¶ Item eadem opinio dicit quod supposita notione non supponitur persona. sed divinitas est deus et supposita divinitate supponitur deus. quia unde hoc contingit. et videtur quod non potest assignari nisi deus est omnino simplex. ¶ In compositis non est ita. sicut in homine. quoniam propter compositionem quae est in homine sequitur quod non humanitas sit homo. nec supposita humanitate supponitur homo. sed eadem simplicitas est in patre quae est in deo. sicut enim deus sic quod deus est omnino simplex. ita pater sicut quod pater. sed quia deus sic quod deus est omnino simplex. ideo deitas. et supposita deitate supponitur deus. ergo eadem ratione quia pater sic quod pater est omnino simplex sequitur quod paternitas sit pater. et supposita paternitate

supponitur pater. ¶ Solutio. dicimus quod ratio divinitatis est deus. et supposita deitate supponitur deus. sed hoc non est sufficiens ratio. quia deus est omnino simplex. sed ad hoc operatur unica causa. in divinitate sunt unitas et causa. quoniam ibi est unicum quid. non multiplex quid. et ideo quotiens quid supponitur. unicum supponitur quid. ergo supposita deitate supponitur quid. et supposito deo supponitur quid. manifestum est quod supposita deitate supponitur deus. sed in patre sunt plures notiones. ex quo sequitur quod supposito patre non supponitur alia notio. quoniam diversitas notionis de necessitate exigit quod supposito patre non supponitur alia istarum. quoniam non esset ratio quare supposito potius patre supponeretur paternitas quam spiratio. cum in patre sit utraque illarum. Et praeterea si diceret quod supposita paternitate supponitur pater et cetera. sequitur quod paternitas sit communis notio. quoniam pater est communis notio. hoc autem impossibile est supra.

¶ Contra secundam causam. quaeritur. cum in deitate sint quinque notiones sint tres personae. quaeritur potius dicitur trinitas quam quinitas. quod quinque nec quinque notiones sunt. ergo quinque non est. ergo quinque notiones. quoniam iste quinque notiones aliud est quam iste quinque notiones. sequitur quod alia res est in deitate quam non est persona vel essentia vel notio. quod igitur iste quinque notiones sunt et iste persona est sex. et videtur quod haec argumentatio sit necessaria. sicut hoc. quinque homines ergo quinque homines sunt. ¶ Item cum dicitur quinque sunt notiones. quinque supponatur notionibus. praeterea quinque est quinque notiones. ut probatum est. ergo sic copulatur quinque in ipsis. scilicet quinque notiones sibi ipsis. sed non est sibi ipsis. ergo hoc est falsa. notiones sunt quinque. eadem est obiectio de hac. tres sunt notiones. et de hac. paternitas est una. notatur quod copulatur per hoc nomen una. videtur ipsa notio. vel proprietas notionis. supra notio idem significat tamen sibi ipsi copulatur. et videtur quod sit falsa. si proprietas notionis et non notio. non sequitur quod aliud est in deitate quod non est notio vel persona vel essentia. ¶ Solutio. ad huius evidentiam notandum. quod communis spiratio est una notio. et unitas ista quae ipsa est una est ipsa communis spiratio. unde patet quod illa unitas est in patre et filio. et tamen ista unitate non est pater unus nec filius est unus. quoniam ista unitate non pater est nec filius naturaliter distinctus. sed ista unitate est una communis spiratio. quoniam ista unitate est ipsa distinctiva ab omni alia notione sive ab omni alia re. Ex hoc patet quod quinarius notionum inest eis; quia non tamen per se sunt quinque. quoniam licet quinarius iste notionum sit in personis. non tamen est numerus personarum. nec numerat personas. quoniam ille quinarius personae est unitas. sed communis spiratio quae non denominat aliquam personam nec numerat. et ideo iste quinarius non denominat illas personas. ut dicatur quinque. sicut binarius naturarum in christo. necessarium christi est duo. et sicut ternarius accidentium proprie tantum in sorte. non tamen sortes est tres. sed autem tres notiones tantum. scilicet paternitas. filiatio. spiratio. quae illi distinguit proprie tres personas. et ideo iste sole dicuntur personales notiones. et sunt tres unitates earum secundum quas personae dicuntur tres. et patet quod non est simile quod introducitur per similitudinem. quoniam ternarius quae in hominibus numerat homines. sed quinarius notionum non numerat personas. licet insit personis. Ex hoc patet

solutio ad primum obiectum. quoniam non sunt quinque personae. et ideo similiter nomina deus tenetur per essentia. cum dicitur deus est quinque. id est unum sed divina essentia est communis personis quinque. quod manifeste falsum est. Sicut deus supponitur personalibus personis. licet non sequitur per hoc est falsum. quoniam per non sunt quinque nec possunt denominari quinque ab isto quinario. ut dictum est. ¶ Ad ultimum obiectum dicendum quod cum dicitur notiones sunt quinque. id est copulatur. tamen propositio est vera. quoniam sicut solum dicimus principia rerum in se reflectuntur. unde principium essendi seipso per se est. et principium discernendi seipso discernitur. unde hoc est vera unitas est una. et diversitas seipsa differre. inhaerentia seipsa inhaerere. sic ergo hoc est vera unitas. licet sibi idem copuletur et ita hoc est vera. notiones sunt quinque. licet sibi copuletur. quoniam principia discernendi seipsa discernuntur. unde est sibi causa formalis. sicut essentia divina est sibi forma.

Quaestio iii. capitulum quartum.

Cum contrariae sint opiniones de notionibus. quaeritur utrum nulla earum sit heretica. Quod autem dictum est aliquos assertionem quod notiones non sunt personae et alios quod notiones sunt personae. sed videtur quod altera istarum opinionum sit heretica. quoniam si per eum ullam in asserit de hoc quod non est deus quod est deus. quoniam asserit de persona quod non est deus quod est deus. sed hoc est heretice. quoniam ideo erant infideles pagani quia asserebant de eo quod non est deus quod est deus. eodem modo isti infideles sunt qui dicunt de eo quod non est deus quod est deus. Similiter si prima opinio est vera. secunda est heretica. quoniam secunda opinio asserit de eo quod non est deus quod est deus. forte dicitur quod asserere de eo quod non est deus quod est deus non est heretice. sed asserere de creatura quod est deus esset heretice. Sed probatur quod ex prima sequitur quod paternitas sit creatura. quoniam paternitas sit aliquid bonum sequitur quod sit deus vel a deo. sed non est deus secundum eos. ergo est a deo ergo vel est ab essentia divina vel alia notionalis. si ab essentia divina sequitur quod sit deus. ut patet ex predictis. Relinquitur ergo quod sit creata. ergo creata. et ita ex prima opinione sequitur quod paternitas sit creata. et ita si prima opinio est vera. ultima opinio asserit de creatura quod sit deus. et si ultima est vera prima asserit de eo quod est deus quod est creatura. et utraque est heretice. ergo altera opinio est heretica. quod oportet quod altera sit vera cum sibi contradicat. ¶ Item probatur quod isti vel illi peccant mortaliter. quoniam dicit augustinus quod nusquam fructuosius invenitur quam in trinitate et nusquam periculosius erratur. sed isti vel illi errant in trinitate. ergo periculosissime errant. ergo peccant mortaliter. sed hoc videtur esse contra litteram ab. d. quod vivi quam docere secundum deum sed non pertinacia fecerunt scilicet ii. scilicet et cetera. ergo non peccant mortaliter. ¶ Solutio. neutra opinio est heretica. quoniam dicimus non habemus a sacra pagina determinatum quid de notionibus. ideo licet in his opinari. sed non licet asserere. quod si aliquis affirmat de deo quod non sit determinatum in sacra scriptura. non quod non sequitur directe ex fide mortaliter peccat. quoniam constituit se super deum. quoniam iudex est. super id de quo homo iudicare. sed ordo iudicandi est talis ut deus iudicet omnia. spiritualis autem homo iudicet ea quae sub ipso sunt. ut animales homines et omnia inferiora. sed animalis homo non potest iudicare de superioribus. scilicet de homine spirituali. quoniam animalis homo non percipit ea quae dei sunt. ut dicit apostolus. sed animalis homo bene potest iudicare

iudicat potens et ibi tamen. quod g aut sua asserit aliquid de eo. ponit se super deum. quia iudicat de eo et ita peccat mortaliter. hic est superbia intellectus quam ponit beatus apostolus. Non dico non plus sapere quam oportet. Omnis autem theologia modo assuetus. sed tamen opinantur. ingerentes tamen de talibus ad defensionem fidei contra hereticos. et qui non assuetus non peccat. licet per aliquos istos magis infectum ut communiter ad unam partem quam ad aliam. quia hec est opinatiua. Ad hoc dicitur quod tenuiter mouet in sua opinione magis et placens gloriando de ingenio suo. ostendit quod ipse potest. sed si ita leuiter gloriatur quod paratus sit ad correctionem uenialiter peccat. Et in hoc casu dicitur alibi. quod fere sex lignum fenum stipulam et cetera. Sed cum gloriatur ita uehementer quod pertinax sit. peccat mortaliter. uel si asserit aliquid de hiis. et hoc est quod dicit Augustinus. quod nusquam periculosius erratur. quia error in aliis non est periculosum. uel tamen periculosum non.

Circa iiij. capitulum notandum quod adiectiua essentialia dicuntur de notionibus. paternitas est sicut filiatio est in finita. essentia sua omnipotens. quod patet per hoc quod dicitur paternitas. et sic patet essentia diuina deparitate. et essentia diuina est eterna. g paternitas habet esse eterna. g paternitas est essentia. eadem est infinita et omnipotens. predicata cum notio sit deus. sequitur quod sit essentia infinita omnipotens. ¶ Item adiectiua essentialia dicuntur de notionibus. quare que eodem modo adiectiua notionalia non dicuntur de essentia. sicut est notio et essentia sic essentia sic essentia est notio. uerum est autem quod notionalia non dicuntur de essentia. quia notio non generat nec generatur. nec spirat nec spiratur. ¶ Solutio. dicitur quod adiectiua que copulant diuinam essentiam. ideo conueniunt personis et indistincte de personis et notionibus. quare essentia sui est esse est. et indistinctum. adiectiua uero que copulant notiones propria sunt. et ideo tamen ponuntur de notionibus que sunt propria. et hec est ratio quare potius essentialia predicantur de notionibus. ut illa que per essentiam aliquid connotant. quod non conuenit notioni. ut est adiectiuum. trina increata. essentia essentialiter est trina. id est tria una. sicut communis. ut dictum est supra. sed nulla notio communis est tribus personis. Similiter essentia diuina est incarnata siue humanata. quia ipsa est associata sibi natura humane. uel incarnata pater. hic aut non conceditur filiatio est incarnata. quia associatio sui unitio talis attenditur inter filium et naturam ad naturam. notionis ad personam et non. Item cum notio sit persona ipsa est essentia. sicut. quare que adiectiua propria non dicuntur de notionibus sicut adiectiua essentialia. Immo potius deberet esse ita. quia maior est affinitas notionibus ad personas quam ad essentiam. quia notio est persona notio distinguitur personis non distinguitur essentia. g potius deberent predicari adiectiua propria. id est personis conuenientia de notionibus quam essentialia. Sed si hic conceditur quod. paternitas spirat spiritum sanctum. g spiratio inest patri. sed spiratio non est paternitas ut probatum est. g aliquid res inest paternitati quod non est paternitas. g aliqua actio est in paternitate quod est impossibile. So. sicut dictum est adiectiua que conueniunt personis proprie significant ea que sunt in personis. scilicet actus proprios personarum. ut generare spirare quod sunt actus personarum theologici. scilicet non naturales. agere aut proprie ad personam sui adiectiua pertinet. non ad notionem que est relatio. cui esse est ex toto se habere ad aliud.

ipsum hic ergo adiectiua conuenientia eis significant rem actus et uirtutis. ideo potius ponuntur de notionibus quam adiectiua conuenientia personis. quare ipsa sunt persona. et in quantum non pertinent ipse ad notionem agere sed ad personam uel ad filium. Sed probatur item quod hic est quia. paternitas generat. quare ut est supra quod cum dicitur paternitas est una. sic paternitas denominatur a se ipsa. quia ipsa est unitas que ipsa est una. g eadem ratione notio denominabitur se ipsa. sic. paternitas generat. ¶ Sed dicitur quod non uidetur hoc argumentum. quia ipsa persone unitas est principium discernendi. et ideo per hoc habet se denominare. quia principium discernendi se ipso discernitur. et ideo est et quod sunt. et ideo per talem intentionem denominatur ab se ipso. hec autem ratio non potest inueniri in hac propositione. paternitas generat. immo significatur generatio que sit forma sua uel specialis et proprie per uel forme. et sic non habet denominari a se ipsa. sicut nec in naturalibus potest dici quod cursus currat. uel motus mouetur.

Circa v. capitulum notandum. quod hoc dicit in libro suo de trinitate. quod deus est qualis sine qualitate. quantus sine quantitate. non tamen relatus sine relatione. sed uidetur hic nichil esse. quia deus qualitate que est super omnem qualitatem sicut ipse dicit. quod qualitas ei non est predicamentalis non accidentalis. Similiter de quantitate. Similiter ipse est relatus relatione que deus est. que est super omnem relationem. que non est predica. uel accidens. sicut g ipse non est ad modum naturalium qualis. non quantus. ita nec relatus. g sicut ipse est qualis sine qualitate et quantus sine quantitate. ita relatus sine relatione. ¶ Solutio. quare nomina qualitatiua dicta de deo significant diuinam essentiam. non recedunt a predicamento suo. non nominant predicamentum quod substantiam indicat. relatiua uero dicta de deo non indicant substantiam. sed relationem. et ideo faciunt aliud predicamentum. sunt alium modum predicandi contra predicatio naturalis relationis. et ideo hoc dicit. quod non est relatus sine relatione. licet sit qualis sine qualitate quantus sine quantitate. quare relatio naturalis pertinet de deo admodum relationis naturalis. non admodum substantie. quod conuenit. quare per relationem non est motus. uel aliqua rei mutatio. nec fiunt relationes de ipsa re. uel in ipsa re per se. sed quodam modo extrinsecus affixe. sicut dicit boetius. Ideo plures relationes de diuinis personis. et etiam de una persona predicari possunt. tamen manente omnimoda simplicitate ipsius persone. quod non posset esse si plures qualitates uel quantitates predicarentur de persona. uel essentia. quia sic hic conueniret motus uel mutatio. Item est et quod dicit boetius. relatio multiplicat trinitatem. sola enim relatione differunt persone et cetera. dicit quod secundum omnia unum sunt pater et filius et spiritus sanctus. preter in generatione filiatione et processione. cogitatione uero est quedam diuisio. unum est deum cognoscimus. In solis uero proprietatibus paternitatis et filiationis et processionis. et per eam et trinitatem personarum hypostaseon. scilicet substantiarum modum differentie intelligimus. Sicut est in naturalibus non est communitas uel eoitas. non solo intellectu uel sermone operatur differentiam. et realis in omnibus diuisio. Ita cum persone unum sunt in essentia reali. sed solo intellectu diuiditur essentia dum ipsa in imaginatione persone quae separatim intelligitur. Sed est identitas diuise eius persone. quod conuenit summum et unice amor inter se. nec esset in

summa fruitio. nec esset summa connexio. siue summa unitas. quare autem dicit damascenus eas differre secundum causam. ex parte est quod operatur paternitatem. et generationem. est enim pater causa. id est origo filii. secundum paternitatem. dicit et differre secundum ira... id est secundum rem. et personarum hypostaseos. id est secundum modum existentie. quae persone sunt modo existendi alius et ille quam notio personalis.

Sexto capitulo uidendum quomodo debeat sustineri communis opinio de notionibus. uidendum est qualiter possit sustineri opinio magistri Prepositini. quare multum probabilis fuit illa que dicit. quod sicud paternitas est. ita supposita paternitate supponitur pater. nec est difficile intelligere modo loquendi. siue in modo significandi. contra opinionis plurilitas argumentum. quare sicut deus per hoc quod est omnino simplex non eget aliqua actione ut agat in creatura. sed se ipso agit in creaturam. nec aliqua relatione eget qua referatur ad creaturam. sed se ipso refertur. Ita deus pater sic est omnino simplex. se ipso refertur ad filium. se ipso generat filium. se ipso creat. se ipso iustificat. propter omnimodam simplicitatem. quod g hanc opinionem noluit sustinere. sic potest responderi ad obiectiones contra eos. pater eodem modo se habet ad filium et spiritum sanctum. sed ad filium se habet ut pater. g ad spiritum sanctum se habet ut pater. Sed est quantum in se est. eodem modo se habet ad filium et spiritum sanctum. propter suam simplicitatem. tamen diuerso modo se habet ad illos. quantum ad quod plures effectus. Similiter deus quantum in se est eodem modo se habet ad omnes homines. sed ad bonos se habet ut pater spiritualis. g ad malos se habet eodem modo. Si autem opponatur generalis similiter pater pater et cetera eodem modo se habet ad filium et spiritum sanctum. notandum est hic illo hic. et deus pater se habet eodem modo ad bonos et malos. Ad aliud obiectum similiter patet. quod ista duo ubi generat spirat. generatio additum pro eis id significat. tamen connotat diuersa admodum significandi. sicut ista duo nomina diuersa causa. de deo pro eo idem significat quantum addit persone. sed ex modo significandi diuersa connotant. sicut prius dictum est. ¶ Ad tertio obiectum dicitur. quod hic est uera pater et filius sunt principium spiritus sancti. eodem modo loquendi quo spiritus sanctus dicitur multiplex propter diuersos effectus. eodem modo propter unum effectum qui habet pater et filius quia spiritus sanctus dicitur unum principium spiritus sancti. et quia eodem modo procedit ab eis spiritus sanctus per modum benignitatis. ut dictum est.

Obiecto de notionibus in generali dicendum est de illis in speciali. et primo de paternitate et filiatione. circa quam primo queritur. utrum paternitas aliquid sit pater. secundo utrum paternitas precedat aperte proceditionem uel proprietatem. tertio. de primo generandi utrum sit in filio. iiij. utrum potentia generandi actiue proprie sit paternitas. v. de innascibilitate. vj. de communi spiratione. vij. de spiratione que ipse spiritus sanctus spiratur a patre et filio. quomodo spiritus sanctus procedat ab eis. ut amor. et utrum spiritus sanctus sit amor proprie uel appropriate. et de aliis notionibus que conueniunt spiritui sancto qualiter ei conueniant. viij. de appropriate conueniunt personis proprie.

Circa primum sic dictum est prius. quod paternitas est pater. Sed queritur utrum paternitas aliquo sit pater. ut sumatur hic nomen aliquid generaliter ad essentiam et personas notiones. quia si paternitas aliquid non esset pater. sequeretur quod nullo modo esset pater. Si concedatur quod paternitas aliquid est pater. tamen paternitate. g paternitas paternitate est pater. g. paternitas inest

paternitati. g paternitas paternitate non est aliquid. nec aliquo modo. et ita paternitate non est pater. sicut hoc argumentum non ualet. albedo non inest fortitudini. g fortitudo non est albedine aliquid nec aliquo modo. eadem est obiectio de istis propositionibus. essentia paternitate est pater. essentia filiatione est filius. essentia humanitate est homo. ¶ Ad hoc dicitur generaliter quod hec est falsa. paternitas paternitate est pater. quia sicut dicunt. exigitur quod res ablatiui insit rei nominatiui. Unde dicitur quod hoc argumentum non ualet. paternitas paternitate est pater. g aliquo uel aliquibus est pater. Sed contra. cum dicitur paternitas paternitate est pater. iste ablatiuus paternitate significat paternitatem causaliter. sed non in causam formalem. subiecti sed tamen predicati. scilicet patris. g ex ui locutionis non exigitur quod paternitas insit subiecto sed tamen predicato. hoc autem uerum est. g illa uera. quod conceditur. ¶ Et dicitur quod hec est uera. paternitas paternitate est pater. nec ex ui locutionis ostenditur quod res ablatiui insit rei nominatiui. sed res ablatiui significatur tamen in habitudine ad rem predicatam. scilicet ut causa formalis uel quasi formalis. et hoc uerum est. quod paternitas est causa formalis patris uel quasi formalis patris. talis g modus argumentandi. albedo non inest fortitudini. g fortitudo albedine non est aliquid uel aliquo modo tenet in naturalibus. quia in naturalibus in proprie affirmatur exigitur quod forma rei predicati insit forme rei subiecti. cum idem oporteat supponi per predicatum quod per subiectum. sed talis modus arguendi non tenet in theologicis terminis. ubi propositio affirmatiua est uera. non tamen proprietas rei predicati inest proprietati rei subiecti. ut in istis propositionibus. paternitas est pater. essentia est pater. essentia est filius. essentia est homo. et ideo paternitas. cum dicitur paternitas paternitate est pater. uel essentia paternitate est pater. non exigitur quod res ablatiui sit proprietas rei subiecti. sed tamen quod sit causa formalis uel quasi formalis rei predicati et ideo similibus recte iudicium.

Circa ij. capitulum queritur. sicut demonstratum est patrem esse et deum. uel iste generat. sic ponitur generatio contra istud. g ponitur per prioritatem uel per essentiam. si per prioritatem. g illud quod ponitur non est illud de quo ponitur. si per essentiam. g illud quod ponitur nec actu potest separari nec intellectu ab eodem quo ponitur. g non actu nec intellectu potest generatio separari ab isto. demonstrato patre. sed cum dicitur innascibilis. sic intelligitur pater. non intelligitur paternitas. g paternitas potest separari intellectu a patre. Sed quando aliquid ponitur de alio per prioritatem. id est substantialiter differentiam. nec potest separari intellectu uel actu. sed illud quod ponitur per essentiam. familiarius ponitur. quam id quod ponitur per prioritatem. g quod ponitur per essentiam non actu non intellectu potest separari ab eo de quo ponitur. g generatio nec actu nec intellectu potest separari a patre. quod conceditur. quia sicut in hoc termino homo intelliguntur omnia sua quae. licet non distincte sed quadam implicite. ita cum dicitur innascibilis. intelligo patrem. licet indistincte. sed quadam ineffabili modo. quod non possit separari in naturalibus. innascibilis est. id est pater. est paternitas. et ideo necesse est quod intellecto patre aliquid intelligatur paternitas

Tertio capitulo notandum est quod communis opinio omnium est. quod cum dicitur pater potest generare filium. hic uerbum potest predicat diuinam essentiam. Sed contra hic obicitur multipliciter. potentia generandi filium nichil aliud est quam diuina essentia. sed diuina essentia est communis tribus personis.

g̃ potētia gñandi filiū ē cōis tribꝫ p̄s. g̃ pō.
gñandi ē in filio. g̃ filꝰ pōt gñare. q̄ fal
ē. q̄m n̄ pōt eē n̄ unicꝰ filiꝰ i trinitate. ¶ It
q̄cq̄d pōt p̄r pōt filiꝰ ⁊ cō. s; p̄r pōt gñare ex
filiū. g̃ filius pōt gñare. Filius ē obiect :
q̄cq̄d p̄r pōt pōt filiꝰ ⁊ s.s. ⁊ cō. s; filiꝰ ⁊ s.s.
possunt mitti. g̃ p̄r. ¶ Silr q̄cq̄d pōt p̄r pōt
filiꝰ ⁊ cō. filiꝰ pōt audire a p̄re. g̃ p̄r pōt au.
a p̄re. q̄d fl̄m ē. q̄m audire a p̄re ē h̄re sci
entiā a p̄re. siue eē a p̄re. ut dic̄ aug̃.
¶ Solō. di. q̄ iste tres argūtes uite n̄ ualent.
⁊ ē i duplex fallā. p̄o ex cōmutatiōe p̄dicati
q̄m ip̄e ꝓponi p̄dicatū subi. assūit aū.
⁊ cōcludit p̄dicatū relōis. q̄m posse gña
re ē n̄ posse q̄d. q̄m supposito gñe n̄ sup
ponit q̄d. s; q̄. silr posse mitti posse au
dire a p̄re. n̄ ē posse q̄d simplr. q̄m relatiō
o uel posse mitti. audire. n̄ tm̄ p̄ncipa
lr signt diuinā eēntiā. s; ⁊ cōnotat relō
nē. s. eē ab alio. sc̄o ē i fallā f accn̄s. ex eo q̄
tres ubi in assūptōe retorquetur ad unā ꝑs.
i cōclōe ad aliā. ꝓpt̄ solā ꝑuz uez n̄ u; h̄ ar.
q̄cq̄d p̄r eē p̄r. pōt eē filiꝰ. p̄r pōt eē p̄r. g̃
filius pōt eē p̄r. q̄m posse eē p̄rem n̄ est
posse eē q̄d. ꝓp solā sm̄ uez n̄ u; h̄ ar. q̄cq̄
potētia ē i p̄re ē i filio. s; p̄o gñandi ē in
p̄re. g̃ potētia gñandi ē i filio. q̄m tres ge
nitiuū ubi pl̄ p̄ in assūptōe retorquet ad
unā ꝑs. i cōclōe ad aliā. sic p; i talibꝫ argōi
bꝫ. q̄cq̄d scit iste. scit eī ma. s; iste scit a
thanasiū. g̃ eī aū scit ath. silr ⁊ h. q̄cq̄
uult iste uult eī p̄r. s; ita. s; iste uult
ducere uxorē. g̃ p̄r eī uult ducere uxorē.
n̄ seq̄r. q̄ p̄r. posito q̄ p̄r eī n̄ uelit ducē.
uxorē. s; uult q̄ filiꝰ suus ducat uxorē. No
tandū aū q̄ h̄ ē duplex. potētia gñandi ē
i filio. q̄m si h̄ genitiuū gñandi sit ge
nitiuū ubi ꝑl. act. fallā ē ut dcm̄ ē. ⁊ h̄
h̄ ē inogtiua ul ipsā. potētia gñandi est
diuina eēntia. q̄m tres genitiuū n̄ pōt retō
q̄ri ibi ad aliud suppōm. s; sicut istud geni
tiuū ē genitiuū ubi ipl. uera ē h̄. potētia
gñandi ē i filio. i. potētia q̄ ais pōt gñare ē
i filio. ⁊ h̄ sensu ē h̄ uā. Dō scit artē īue
niendi. i. artē q̄ ais īuenit. nec seq̄r. dō scit
īuenire. g̃. i p. fallā f accn̄s. q̄m tres geni
tiuū q̄ retorquebat ad gñare suppōm i cōclōe
retorquet simplr ad dm̄.

¶ Circa · iiij · ca · q̄r sic.
Sic se h̄t inascibilitas ad p̄rem. ita se h̄
nascibilitas ad filiū. s; inascibilitas ē ꝓ
prietas notōal p̄ris. g̃ nascibilitas ē ꝓprieta
notōal filii. s; nascibilitas id ē q̄ potētia
nascendi. sic mutabilitas id q̄ potētia mu
tandi. ⁊ uisibilitas id ē q̄ potētia ꝓcedendi.
g̃ iste tm̄ potētia nascendi. nascendi. suū pō
gñandi passiue q̄d idē ē. supponit notionē fi
lii. n̄ eēntiā. g̃ eadē rōne. iste tm̄ potētia gña.
actiue. supponit notionē p̄ris n̄ eēntiā. g̃ cū
dr p̄r pōt gñare. h̄ ubū potest coplāt no
tionē n̄ eēntiā. ¶ It uel h̄ ē c̄ ē act ē pōt
h̄ act gñandi ꝓprius ē p̄ris. g̃ potētia ē ꝓpa
p̄ris. s; eēntia n̄ ē ꝓpa p̄ris. Restat g̃ q̄ i
potētia ꝓpa sit notō p̄ris. ¶ It cū dr p̄r pōt
gñare filiū. ista duo ubi pōt gñare cōiu
nunt̄ int̄ se. g̃ mediāte aliq̄ h̄itudiē. q̄
si nulla eēt h̄itudo. nulla eēt ligō. ⁊ i nul
la cōstructā. q̄r g̃ q̄ sit ista h̄itudo. ⁊ n̄ pōt
dici nisi h̄itudo originis. Ex ista ē ꝓpōe seq̄r.
q̄ diuina eēntia se h̄t ut origo ad gñōnem
filii. g̃ diuina eēntia gñat filiū. q̄d ne ē ipro
batū ē i smis. q̄m seq̄ret q̄ diuina eēntia
n̄ eēt filiꝰ. ¶ Solō. ad p̄mū di. q̄ si nascibi
litas dr i ꝓpa filiatō uera ē ꝓa ꝓpō. h̄ s. sic
se h̄t inascibilitas ⁊ c̄. Si aū nascibilitas dr
potētia nascendi fallā ē. ⁊ sic soluit̄ ꝓa obiectō
ꝑ distinctōēz equiuocis. ¶ Ad sc̄o. di. q̄ relatō
tenz i naturalibꝫ. s; n̄ ē uera gñalr i theo
logicis tmis. q̄ ꝯting̃ id. q̄r i nālibꝫ una
sola potētia uniꝰ solꝰ ē. s; i theologicis uni
ca sola potētia pluiū ē. ⁊ id̄ n̄ u; h̄ argō. ē e ac
⁊ eī ē potētiā. s; act gñandi ꝓprius ē p̄ris. g̃ pō
gñandi ꝓpa ē p̄ris. ⁊ ē i fallā ꝯ ꝯsequēs. sic est.
c̄ risibilitas. eī sensualitas. s; risibilitas ē
ꝓpriū hōis. g̃ sensualitas. q̄m sic ꝓcess ab isto
n̄ ad supi eī negōe. q̄ melr i hac dcōe ꝓpriū
Ad ultim dr q̄ hec ē uā. eēntia se h̄t ut ori
go ad gñōnez filii s; n̄ p se nec s se. s; tm̄ ꝑ
ut ē i p̄re. sic ⁊ i naturalibꝫ. forme p se n̄ agit
s; subiecta formis suis agit ꝑ se. ¶ Hinc n̄ ē ne
cessariū h̄ argō. potētia qua sor. gñat pla
tonē i se h̄t ut origo ad gñōne platonis.
g̃ ista potētia gñat platonē. silr n̄ u; h̄
argō. eēntia diuina se h̄t ut origo ad gñōnez
filii. g̃ eēntia diuina gñat filiū. i ꝑ p̄tate. fallā
accn̄tis. q̄m cū dr denotare subim denōiat
nām. ¶ Ad aū ita sic apparet ꝑ h̄ q̄ dr i p̄salō.
ex uerbo aū lu. ge. te. ¶ Cuter enī dr p̄ris ē eī
summa bonitas. q̄ n̄ p̄mittit ipm eē sterilē. ut
sup dcm̄ ē. q̄ summa bonitas in p̄re ē origo fi
lii. ⁊ illā originē notat h̄ ꝓpō ex. cū dr. ex
utō aū lu. g. te.

Deinceps ē de p̄mitate suā gñōne. ⁊ de pō.
gñandi p̄ris. Quarto ca. dicendū ē d
innascibilitate. q̄ sibi ē ꝓpa p̄ris notio.
⁊ dic̄ mr̄. q̄ inascibilitas ē ꝓprietas p̄ris.
q̄ inē ei ex eo q̄ ē a nullo. ⁊ alius ab eo. S;
ur̄ q̄ h̄ assignatio sit iguenies. q̄r cum
dr alr a p̄re. sic n̄ significatur q̄ ē i p̄re s; q̄
ē i alio. g̃ n̄ significat sic ꝓprietas p̄ris. restat
g̃ q̄ sic debꝫ fi assignatio. innascibilitas ē
ꝓprietas p̄ris. q̄ inē ei ex eo q̄ a nullo ē ipē.
s; ē alius p̄ncipiū eēndi. s; hec nō ur̄ eē.
q̄m ex negōe q̄ simplr nō ē. ex q̄ c̄p re nō
pōt p̄duci. S; q̄r cū dr p̄r a nullo ē. eēe
p̄ncipiū. alius aū. ꝑ hac dcōez alius intelligā
tm̄ creaturas aut eās respectu relōis. fi. ⁊ s.s.
aut tm̄ sic. fi. ⁊ s.s. sicut creaturas. ꝑs q̄ h̄ ē
a nullo. ⁊ eē p̄ncipiū oīm creātr. qūenit.
eē g̃ n̄ ē ꝓpa nā p̄mis. p̄terea sequitur ex h̄
q̄ p̄r n̄ sunt ab eterno inascibil. q̄m n̄ sunt
ab eterno eēndi p̄ncipiū creaturis. ⁊ ultīm ig
ueniens sequitur. eo q̄ ꝑ h̄ nom alius intelligit̄ cr
ture. ē fi. ⁊ s.s. Si dr q̄ ꝑ h̄ nom alius intelli
tur fi. ⁊ s.s. ꝯ. constat q̄ p̄r n̄ ē p̄ncipiū fil.
n̄ ꝑ generōem. nec ē p̄ncipiū s.s. n̄ ꝑ spirōez.
cum g̃ dr p̄r ē p̄ncipiū fi. ⁊ s.s. h̄ nomē
p̄ncipiū eē ē ad duas notōes tm̄. g̃ nullā
aliā ab illis duobꝫ significat. ⁊ n̄ significet
inascibilitatē. qd̄ dut̄ q̄ inascibilitas ē
ulis p̄ncipalitas. s; h̄ duobꝫ mōis pōt intelli.
s. q̄ inascibilitas sit p̄ncipalitas ulis. i. q̄
p̄r sit p̄ncipiū oīum rez. Vl ulr. s. oīum
rez. ¶ S; ꝯ h̄ obi. ut p̄us. nec pōt dici q̄d
sit p̄ncipiū oīum rez. ita q̄ nulli. sic suū
uniuersitatis nulli ē sui soli. q̄m p̄r ē. ita
p̄ncipiū oīum rez q̄uul; ¶ Scdo m̄ pōt i
telligi p̄ncipalitas ulis. i. p̄ncipalitas n̄
intellca. Vt inascibilitate p̄r sit simpl̄ p̄nci
piū. ita q̄ nec p̄ncipiū ꝑ gñatōez nec p̄nci
piū ꝑ spirōez. s; p̄mū i cōi. s; h̄ ē ponē ho
norē cōez. ita q̄ n̄ sit ad singliū hōīm. s; h̄
ꝯ seq̄r q̄ p̄mitas ⁊ inascibilitas n̄ s due
notōes. q̄m singlitate suā uniuersitate n̄
sunt plēs nūo. ¶ It cū una ꝓprietas insit p̄ri
ex eo q̄ ipē a nullo ⁊ alii ab eo. q̄r q̄r. eadē
m̄ n̄ insit una notō spūi s. ex eo q̄ ipē ē
ab alio ⁊ nullꝰ ab eo. Et silr q̄r fi. inē un̄
ꝓprietas ex eo q̄ ipē ē ab alio ꝑ gñōez. ⁊ nullꝰ
ab eo ꝑ gñōez. Et silr. q̄r n̄ inē una ꝓp̄e
tas p̄ri ex eo q̄ ipē a nullo p̄lr. ⁊ alii ab ipō
p̄lr. Quidā subtilr ⁊ nimius p̄scrutātes. sicu
putāt distingr inascibilitatē. ⁊ dnt eā esse
tōtalē. suā p̄mitatē pleitudine. dnt ⁊ q̄ fo
nial pleitudo suā inascibilitas n̄ dr ad
aliq̄d. q̄m l; pleitudo sit alic. sic gma
tica n̄ dr ad ad. nec ē aliq̄ in p̄uō. ⁊ ita di
cunt q̄ n̄ ē q̄pa notō inascibilitatis. ē sic
dr inascibilitas ē ꝓprietas p̄ri. q̄ inē ei ex eo
q̄ ipē a nullo. ⁊ alii ab eo. s; sic declarō ꝑ se
quētia. q̄m ex eo q̄ p̄r h̄t inascibilitatē. si
ue fōtalē pleitudinē. seq̄r q̄ ipē sit a nullo
⁊ alii ab eo. sit. ⁊ sic dnt se soluisse ad aliā
diffinitī q̄ōez. q̄ q̄r. cū p̄ri insit una ꝓprietas
ex eo q̄ ipē ē a nullo. ⁊ alii ab eo. q̄m dnt q̄
ꝓa ē fallā. n̄ enī ꝓp̄e loquēdo p̄ri inē alia ꝓp
etas ex eo q̄ ipē ē a nullo ⁊ alii ab eo. S; hec
solō uidet̄ nobis eē superficial tm̄. q̄m ꝑ hoc
nom̄ pleitudo. n̄ pōt noīari n̄ summa bonita
suā scie suā sapie. q̄ necē noīat id q̄ eē ē
tribꝫ p̄s. s. diuina eēntia. nūq̄ g̃ h̄ ipē pleitu
do noīat ꝓpa notōez alic̄ ꝑsoē. ē g̃ dico fōtal
l pleitudo nec sic noīo notōez. p̄terea ⁊ istu
n̄ euadō obim de s.s. Q̄r aut̄ ab eis q̄r fōtal
pleitudo ē ꝓpa notō p̄ris. ⁊ fōtalis plei
tudo n̄ sit notio p̄ris. q̄m s.s. s. ꝓprietate dr
fōtal pleitudo sic h̄t in p̄s. flumīs ipet
le. e. d. Nos aūt sequentes uestigia aug. ⁊ alī
mīoz. di inascibilitatē eē notōez n̄ s̄ medii
p̄solois s; p̄uatōis. ē cū inascibilitas p̄uō
eēndi i ab alio. i h̄nte pleitudinē bonitatis.
q̄m aug̃ uult manifeste. q̄ igenit n̄ oste
de p̄re q̄d sit. s; q̄d n̄ sit. ⁊ dic̄ q̄ p̄uat relōez
q̄m negā p̄dicā ꝓpōita dcō n̄ sic eā rece
dere a suo p̄dicato. nec ē mir. s; p̄uatō dr
notō l ꝓprietas l distinctō. q̄r oms n̄ significat ꝑ
h̄ q̄ n̄ ē significabiū cogscat ⁊ distingi ab oīe
signata. ⁊ a'. dic̄ q̄ sic risibile ē ꝓpriū hōis
ita n̄ risibile ē ꝓpriū n̄ hōis. di. g̃ q̄ h̄ argō
n̄ u; . Innascibilitas ē notō. g̃ inascibilitas
ē ꝑ ꝓpōit. fallā ꝯ q̄d ⁊ simplr. sic h̄ passio l̄ ē
argm̄ fidei. g̃ passio l̄ ē. ⁊ h̄. chimera ē fig
mentū. g̃ chimera ē. ¶ Ad obiectū dr s.s. q̄ eū
ꝑ sit nom̄ uniꝰ ⁊ dignitatis sic dic̄ ꝯsiliū
mito inascibilitas ē ipl notō. q̄m h̄ntī
pleitudinē bonitatis. dignitas ē n̄ ē ab alio
sic i rege dignitas ē q̄r n̄ h̄t sup̄iorē. n̄ ē aūt
dignitas l excellētia filii. q̄r nullꝰ ē ab eo. ⁊ ita
tal p̄uatio n̄ dr dici ꝑl notō. alia aū dig
tas ꝑl h̄ri ē i una q̄ n̄ ē i alia ꝑ. s; ī oīteros
eēt dcē. q̄ aliq̄ dignitas eēal eēt i una. q̄ n̄ ē
i alia. ex h̄ p; solō ad oīa ꝓbleata. ¶ Volens
aūt ꝓbare aug̃. q̄ alia notō ē inascibilitas
q̄ p̄ris. dic̄ sic. si p̄r n̄ genuisset filiū nichil
eēt ingenitꝰ. sig̃ sicut nullū genuisset fi
liū nichil eēt ingenitꝰ. g̃ aliq̄ ē notō q̄ p̄r
ē p̄r. ⁊ alia q̄ ingenitꝰ. s; uidet̄ fl̄m eē q̄d di
ē aug̃. si p̄r n̄ genuisset filiū nichil eēt in
genitꝰ. q̄m si p̄r genuisset filiū. gñō suā p̄
mitas n̄ eēt. ⁊ si p̄mitas n̄ eēt p̄r n̄ eēt. It
opt q̄ p̄mitas ē p̄r. ⁊ si p̄r n̄ eēt n̄ eēt ige
nitꝰ. g̃ si p̄r n̄ genuisset filiū n̄ eēt igenitꝰ.
⁊ uidet̄ ē ꝯtra aug̃. ō dic̄ q̄ si p̄r n̄ gen. ⁊c.
¶ Solō. si respiciam ad nām t̄noz̄ ⁊ ueu fl̄z
ē q̄ dic̄ aug̃. s; ipē h̄uit respectū ad intellīaz
q̄m potuit intelli q̄ p̄r n̄ gñaret filiū. in
nichom intelleret eē ipē igenit. q̄r ē intelli
go ipz igenitū. s q̄ igenitū. n̄ intelligo ipz
distincte. q̄ sit p̄r l genet. Ad h̄ ē h̄uit re
spectū aug̃. ꝑ silitudinē eēnal gñōis. Vt
p; i adā q̄r sin genuisset fil. nichil eēt igeni
tus. Ex p̄dcis p; q̄ decepti sunt arrii. q̄m uo
lunt ꝓbare q̄ p̄r maior ē filio. q̄m sic pce
debat. p̄r ē inascibil suū ingenitꝰ. fi. ē na
scibil suū genitꝰ. g̃ p̄r ē maior filio. Vl sic
p̄r ē fi. auctor. g̃ p̄r ē maior. fi. p; aū q̄ i
h̄ argōibꝫ ē fallā. ex cōmutatōe p̄dicati. q̄r ꝑ
ꝓponi nō p̄dicā relōis. ⁊ cōcludi p̄dica
subi. q̄m noīa q̄ntitatā inditate. significat
subiz. Vn̄ h̄ nom̄ maior p̄ncipalr significat
subiz. l; cōnotet relōez. ¶ Notandū aū q̄ is
ta duo noīa. nascibil igenitꝰ. idē p̄s significat.

sedicat'

delapito

al' p̄dicat

tn̄ h̄ nom̄ ingenit᷒. qn̄q3 sumit᷒ puit. ne
gatiue. cū aūt dr̄ d's auctor filii ⁊ s.s. h̄ dc̄o
auctor tres signat notōēs sil'. q sig̃t pat
nitatē ⁊ spirnē c̄oē. ⁊ ita h̄ nom̄ principii
⁊ pt̄ea sig̃at inascibilitatē ē cui sensus
p̄ ē auctor filii ⁊ s.s. ⁊ ip̄e a nullo principio
ē. Notād ē q̄ inascibilitas ē n̄ dr̄ notō. q̄
dr̄ ꝓprietas. notio dr̄ q̄ notificat. p̄ cui
ē. ⁊ eam discit ab aliis. ꝓprietas aūt dr̄ q̄
uni ⁊ soli p̄ ē naturalr̄ conueniēt plurim
opt ēē in trinitate q̄ n̄ scit ab alio. qm̄ n̄
possūt ēē duo tales. q̄ neut̄ eēt ab alio.
q̄ n̄ ēēt ē sūme quiete n3 sūmo affines.
n3 sūme ḡmane ut ita dicā. ex q̄ sequitur
q̄ n̄ h̄erent int̄ se sūmā societatē. Ita h̄ ai
q̄ tō plone sūt ita ē quiete. ⁊ affines ⁊ ger
mane q̄ ampli n̄ p̄t ēē illi. sūmā h̄nt int̄ se
societatē. simil aūt tres ꝓp q̄s n̄ poss ēē
plēs tales ē. q̄ neut̄ ēēt ab ab alia. ⁊ iō i
nascibilitas ꝓprietas ē. qm̄ unitate p̄ nā
lē cōueīt.

Dicto de tribus nōibus. s. p̄nitate filiatōē ⁊
inascibilitate. dicend̄ ē vi. ca. de. iiii. s. de cō
muni spirnē. q̄ p̄ ⁊ fi. cōit sp̄irat s.s. q̄ p̄
ē principii s.s. ⁊ fi. ē principii s.s. ⁊ h̄nt aū
dr̄ q̄ p̄ ⁊ fi. ē unū principii s.s. S3 ō. p̄ ⁊
fi. sūt unū principii s.s. g̃ p̄ ē principii s.s.
⁊ fi. ē principii s.s. g̃ fi. ē id' principii q̄ p̄.
q̄ g̃ ꝓquo tedant locos uera. iste tm̄ prin
cipii. si p p̄. s3 p̄ ē p p̄ g̃ filii ē eadē p̄sona. n̄
p̄t aūt dia q̄ iste tmus principii teneat̄
pro ēēntia. qm̄ ēēntia n̄ sp̄irat s.s. ead' ē ob
iectō dēp. qm̄ cū dr̄ p̄ ⁊ fi. sūt unū principi
um s.s. iste tmus principii n̄ p̄t supponere
pro ēēntia. qm̄ ēēntia n̄ sp̄irat s.s. n̄ p̄t ut cū
pro p̄sona. qm̄ p̄ ⁊ fi. n̄ sūt una p̄. Ad h̄
dnt qdā q̄ h̄ ē uera ꝓp̄a. p̄ ⁊ fi. ē unū princi
pii s.s. dicentes q̄ h̄ nom̄ principii. n̄ sup
ponit̄ i p ēēntia nec p p̄. s3 pro cōi sp̄irnē q̄ ē
p̄ ⁊ fi. et tn̄ suppō. n̄ suppon̄ p̄ ⁊ fi. n̄ simil'
p̄ ⁊ fi. sic diuina ēēntia ē tres p̄sonē. nec aliq
illaꝫ. h̄ solō ꝓcessit ab usu. qm̄ n̄ poss3 de
facili sustīnī. ē ē regla q̄ oīs tmīus suppo
sitōēs supponit̄ b̄ exigentiā sue forme. ulis
iste tmīus hō naturalr̄ suppon̄ p oī eo ē ic
humanitas. silr̄ iste tmīus albū supponit pro
oī eo cui inest albedo. ⁊ sic de talib3. g̃ iste
tmī pro oī eo cui inē forā aquo iponit. s. cōis
sp̄irō. s3 ipā inē ta p̄ri quā filio. g̃ iste tmī
principii. naturalr̄ suppon̄ tā pro p̄re q̄
pro filio. h̄ tō sufficit ad ip̄bendū p̄dictam
opīoēm. cōis aūt opīo ē q̄ ꝓp̄e loquendo h̄ ē.
p̄ ⁊ fi. ē unū principii s.s. ⁊ dnt q̄ aug̃ q̄
sumit hoc nom̄ principii adiectē. i. ēētalo
cutione. Vn̄ is ē sens' p̄ ⁊ fi. ē unū princi
pii s.s. i. p̄ ⁊ fi. una sp̄irnē sp̄irāt s.s. S3
probat̄ q̄ ista ꝓp̄e loquendo uera ē. sq̄ h̄ no
m̄ principii tenet subie. Boē ē dic̄ i p̄as

Ubi sui dicit. q̄ ph̄i ex ꝓpriis tōib3 sui'
sic argant. sor. ē hō. pla. ē hō. a. ē hō. g̃
sor. pla. ⁊ a. sūt plēs hoīes. theologi aūt
ex ꝓpriis tōib3 sic argant. p̄ ē d's. fi. ē d's.
s.s. ē d's. g̃ p̄ ⁊ fi. ⁊ s.s. ē un' d's. ph̄i aūt i
ferūt plr̄ ꝓp plitatē hūanitatū. q̄ ē in plib3
hoīb3. theologi infer̄ singlr̄. ꝓp singlitatē
diuinitatis q̄ ē i trib3 p̄s. Si g̃ ꝓp singli
tatē diuinitatis fit tal' illatō. singlr̄. p̄ ē d's.
fi. ē d's. s.s. ē d's ⁊c̄. eadē rōē ꝓp singlitatē
sp̄irnēs fiet tal' illatō. singlr̄. p̄ ē principi
um s.s. fi. ē princ. s.s. g̃ p̄ ⁊ fi. sūt unū prin
cipii s.s. g̃ sic h̄ uera ꝓp̄e. p̄ ⁊ fi. ⁊ s.s. sūt
un' d's. ita h̄ erit ꝓp̄e uera p̄ ⁊ fi. ē unū prin
cipii s.s. pt̄ea iste tmī principii suppon̄
pro p̄re. q̄ sp̄irō inē p̄ri. silr̄ supponit p
fi. q̄ sp̄irō inē filio. g̃ eodē mō supponit
pro illis duob3 sil'. qm̄ ead' sp̄irō inē illis
duob3 sil'. g̃ h̄ ē ꝓp̄e uera. p̄ ⁊ fi. ē unū p
cipii s.s. ut h̄ nom̄ principii teneat̄ pro
duab3 p̄sonis sil'. q̄ ꝯcedim. Sequentes aug.
dicēntē. q̄ h̄ ē uera p̄ ⁊ fi. sūt unū princi
pium s.s. f q̄ h̄ dc̄o unū respic̄ tm̄ formā.
qm̄ p̄ ⁊ fi. una sp̄irnē sūt principii s.s. n3
ut3 h̄ argō. p̄ ⁊ fi. sūt unū principii s.s. g̃
p̄ ē principii s.s. ⁊ fi. id' pn. s.s. ipediente
fiā unitiocōis. q̄ i prima h̄ nom̄ principi
um supponit p duab3 p̄sonis sil'. in ꝯclusiōē
uero ꝑ q̄ teneat̄ p una. sic h̄. ista dolia
sunt unū uinū. g̃ hoc doliū ē unū uinū.
⁊ illud doliū ē id' uinū. Ad sequens obi.
p3 solō. qm̄ cū dr̄ p̄ ⁊ fi. ē unū pn. s.s. h̄
nom̄ principii nec teneat̄ p ēēntia nec p p̄.
s3 pro duab3 p̄sonis sil'. n3 aūt h̄ ꝓp̄e sit uā
p̄ ⁊ fi. sūt unū princ. s.s. n̄ tn̄ ē ꝓp̄ussie u.
qm̄ h̄ exitissia3 dōēs. ope q̄ h̄ dc̄o unū deter
mīn3 unitatē. n̄ tm̄ forme s3 ⁊ suppoiti.
Cū aūt p̄ sit principii s.s. ⁊ fi. sit pn. s.s. j
uestigat aug. utr̄ p̄ ⁊ fi. sīt plā principia
s.s. aut unū. ⁊ ip̄e determinat q̄ p̄ ⁊ fi. ē unū
princ. s.s. s3 n̄ plā pn. S3 cū h̄ principii s.s.
ē demōstrato p̄re. silr̄ h̄ principii s.s. ē de
mōstrato filio. ⁊ h̄ principii n̄ ē illud. id'
principii. s.s. g̃ hoc principii s.s. ⁊ illud prin
cipii s.s. ē. g̃ principia s.s. ē. g̃ n̄ n̄ p̄ ⁊ fi.
g̃ p̄ ⁊ fi. sūt principia. s.s. g̃ sūt plā princ
s.s. pt̄ea iste tmī princ. s.s. eq̄poll3 huic tmi
no p̄sona sp̄irans s.s. s3 p̄ ⁊ fi. sūt plēs p̄
sp̄irantes s.s. g̃ p̄ ⁊ fi. sūt plā princ. s.s. p̄
terea h̄ nom̄ principii supponit p duab3 l
plib3 p̄sonis. g̃ qntū ad suppoitū p̄t trāsf
ferri ad plē. simil qntū ad forā. q̄ for.
plr̄ figurat̄ cū dr̄ p̄sone sp̄irantes s.s.
g̃ h̄ nom̄ principii in hac sigtōe p̄t trāsf
ferri ad plē. uere ⁊ ꝯgrue. ⁊ ita h̄ erit uā
p̄ ⁊ fi. ē plā principia s.s. Solō. ad pri
mū dr̄ q̄ h̄ ē magna. h̄ principii s.s. de
mōstrato p̄re. sui demōstrato filio. sui

hoc nom̄ principii teneat̄ subie. sui adiec
tiue. q̄ si tenetur subie. ꝯstat q̄ n̄ p̄t ē
demōstrārē nisi ēēntiā. si adiectē magna ē.
qm̄ h̄ dc̄o principii qntū ad formā. singli
tatis ē. sic h̄ ē magna. iste d's ē. l' ali' d's
ē. qm̄ sic dem̄ ē n̄ h̄t loc' distinctō. ubi n̄ est
ex diuisis cāis unio. Ad h̄ dr̄. q̄ iste tm̄
principii. ⁊ iste tm̄ p̄sona sp̄irans s.s. n̄
p̄eois eq̄pollēt. q̄ iste tm̄ principii n̄ si
gnat nisi unā formā singlītem. q̄ p̄hib3
ipm̄ trāsferri ad plē. s3 hoc nom̄ p̄sona sp̄i
rans s.s. ꝓp plitatē quā sig̃at cōem plib3
p̄sonis p̄t trāsferri ad plē. s3 hoc nom̄ p
cipii soli datū ē a sp̄irnē singlā. ⁊ iō lic3
sp̄irō possit sig̃ari plr̄ uno m̄. s. rōē pli
um p̄r. tn̄ quia n̄ p̄t in se scdm̄ se recipe
distinctōēs. iō non p̄t trāsferri ad plē. si
cut dr̄ de hoc nōie d's. Jt̄ dem̄ est. q̄ hec
non ē ꝓp̄issime uera. p̄ ⁊ fi. sunt unū p
cipii s.s. qm̄ plēs notōēs p̄sonas faciūt ēē
plēs. ꝓp̄e g̃ p locū agnatus una notō fa
ciet ēē unū ꝓprie. g̃ un' sp̄iratō faciet ēē
ꝓprie p̄rem ⁊ fi. unū principii s.s. l' unū
aliqd. ꝯstat q̄ n̄ nisi unū principii. g̃
p̄ ⁊ fi. sunt unū principii p g̃ p̄ ⁊ fi. sīt
unū principii ꝓprie s.s. q̄ ē ꝯtra cōē opi
nionē oīum. Nos aūt ꝯcedim̄ q̄ p̄ ⁊ fi.
sunt ꝓp̄e unū princ. s.s. l3 n̄ ꝓp̄issime. q̄
sp̄irō q̄ p̄o. inenit p̄r plitatē. ⁊ iō n̄ p̄t
unire eas p̄fecte. sic ꝓprie dr̄ unus ꝓplē
⁊ tā n̄ ꝓp̄ussie. que unitas sui unio qm̄
plus dr̄ unus n̄ est ꝓp̄ussie unitas. Certis
simū argm̄ p̄t hic n̄ ꝯtra istos q dnt q̄
h̄ nom̄ d's n̄ p̄t supponere p̄se n̄ p diuinā
ēēntiam. nisi cogat̄ p aliq adiūctū. Sic e3
p̄t obia ꝯ eos. Nom̄ datū inest n̄ a forma
diuinita ib3 p̄s. s. hoc nom̄ d's q̄ datū ē a
diuinitate n̄ supponit p alia tmī p̄r. s3 p
eo q̄ ēē ē trib3 p̄sonis. s. p diuina ēēntia. g̃
eadē rōē nom̄ q̄ datū ē a rōē cōi duab3 p̄s
s. iste tmīus principii s.s. n̄ supponit p
aliqua duar p̄r. s3 p cōi ad duas p̄s. s. p
cōi sp̄irnē. h̄ argō efficacissimā ē p prima
opinioē. que dc̄a ē de princ. s.s. ꝯtra illos
q dnt q̄ d's n̄ p̄t p̄se supponere n̄ p ēēntia
s3 n̄ ē ꝯtra nos qm̄ ꝯcedim̄ q̄ hoc nomē
d's p̄t supponere p quals3 tmī p̄r. sn̄ co
actione.

Dicto de cōi sp̄irnē qua p̄ ⁊ fi. sp̄irant
s.s. p ꝯsequens dicendū ē de ꝓcessiōē
qua sp̄s s. ꝓcedit a p̄re ⁊ fi. q̄ nota una
correlatiuum posit'in cognoscit altā. q̄
circa vii. ca. quo s.s. ꝓcedit ut amor. cū
enī p̄ ⁊ fi. sp̄irent s.s. tanq̄ amorē quic
nexus ⁊ ꝯcordia p̄ris ⁊ fi. Jō dic̄ aug̃ q̄
p̄ ⁊ fi. diligunt se s.s. s3 uidet̄ q̄ h̄ sit fa
lsum. qm̄ diligere ē ēē. s3 p̄ ⁊ fi. n̄ sūt
sp̄u sc̄o. qm̄ n̄ h̄nt sui ēē a sp̄u sc̄o. Cet

poti' s.s. ab eis. g̃ hec fiā. p̄ ⁊ fi. diligūt se
sp̄u sc̄o. preterea si p̄ diligit dilecē q̄ ip̄e
sp̄irat. eadē rōē sapiens sapiētia q̄ ip̄e ge
nuit. q̄ negat alia dicēm. Si p̄ eēt sapi
ens sapientia q̄ ip̄e genuit. ab ipā eēt. q̄ō
ēē sapiētē sui sapere ē ēē. ⁊ iō ip̄e n̄ ē sapi
ens sapia quā ip̄e genuit. s3 ead' rōē. p̄ n̄
dilig' ista dilcōe q̄ ip̄e sp̄irat. qm̄ diligē ē
ibi ēē. ⁊ ita oportet q̄ p̄ eēt dilcōē q̄ ip̄se
sp̄irat. Ad h̄ dr̄. q̄ cum dr̄ p̄ ⁊ fi. diligit
se s.s. iste ablts s.s. n̄ ē cāuus i. s3 sigti
uus. qm̄ s.s. n̄ ē cā l' q. cā. q̄ p̄ ⁊ fi. diligūt
se. s3 ē signū qr̄ p̄ ⁊ fi. diligūt se. qm̄ p̄
⁊ fi. sil' equalr̄ ⁊ ꝯcordit̄ sp̄irat sp̄m s. signū
ē q̄ p̄ ⁊ fi. diligūt se. s3 filii n̄ ē ita expsse
signū qr̄ p̄ sit sapiēs ⁊ iō n̄ ꝯcedit̄ q̄ pat
sit sapiēs filio. l' sapia genita. q̄ l3 filius
cum sit sic hō indicauerit sapientiā p̄ris
tn̄ inqntū ē d's ab eterno n̄ ē ita expsse sig
q̄ p̄ sit sapiēs. sic s.s. ē expsse signū q̄ p̄
⁊ fi. diligūt se. Ppositū dic̄ q̄ cū dr̄
p̄ ⁊ fi. diligūt se s.s. is ē sens. p̄ ⁊ fi. dili
gūt se p s.s. ⁊ h̄ dc̄o p notat subauctoritē
ē ē regla q̄ h̄ dc̄o p ꝯiuncta cū trāsitiō no
tat subauctē. s3 cū alius auctoritē. qm̄ cū
dr̄. rex comp̄ turres huī ciuitās p ꝓpositū.
h̄ dc̄o p notat subauctoritē. ⁊ ē sens. ꝓpo
situs ꝯmg. ⁊ h̄ hr̄ a rege. si aūt dr̄ iste ē
bonus p illū. h̄ dc̄o p notat auctē. silr̄ cū
dr̄ p̄ ⁊ fil'. di. se s.s. l' p s.s. sic notat suba
uctoritas p ablm̄. l' p huc dcēs p. ꝓp trāsiō
nē huī uibi diligūt. ⁊ iō ē uera ⁊ is ē sēs.
p̄ ⁊ fi. di. se s.s. l' p s.s. i. s.s. dilig' p̄re3 ⁊ fi.
⁊ h̄ hr̄ a p̄re ⁊ fi. s3 h̄ ē fiā p̄ ē filio sapiēs
l' p filiū. qm̄ sic notat̄ auctas p ablm̄ l'
p ꝓpōem. cū n̄ sit ibi uibū trāsitiuū.
Vn̄ ipā ꝓpō erigeret q̄ filii' eēt auctor p̄ris.
ut sit sapiēs. ⁊ ita n̄ sit. ⁊ iō ista ē falsa.
S3 uidetur q̄ iste opiōēs nulle sīt. ⁊ ꝓ
obr̄ ꝯtra p̄mā. p̄ genuit filiū q̄ ē sum
ma sapia p̄ris. cui tradū ē oīs sapiē l' sac
tate. ꝓp q̄ de ea dr̄ oīs sapia a dn̄o d'o ē. ⁊ c̄
illo fuit semp ⁊ ē an̄ euū. h̄ inq̄ q̄ p̄ ge
nerat talē sapiam. expssiuū signū ē q̄ p̄
ē sapiēs. g̃ eodē mō quo h̄ ē uera. p̄ ⁊ filiꝰ
diligūt se. s.s. p q̄ notat̄ signū p ablatiuū
ita h̄ ē uera p̄ ē sapiēs filio. pt̄ea signum
ꝯnectit̄ ea q̄ ē signū. signo s.s. tn̄ ē sign̄
q̄ p̄ ⁊ fi. dili. se. p h̄ n̄ ē nexꝰ p̄ris ⁊ fi. q̄ fa
lsū ē. qm̄ s.s. n̄ ē nexꝰ p̄ris ⁊ fi. n̄ p q̄ ip̄e est
amor p̄ris ⁊ fi. Silr̄ p̄t obia ꝯ s̄am opīoē
qm̄ p h̄ q̄ s.s. dil'. p. ⁊ fi. ⁊ h̄ hr̄ a p̄re ⁊ fi. n̄ ē
s.s. nexꝰ p̄ris ⁊ fi. g̃ s.s. n̄ ē nexꝰ p. ⁊ f. g̃ s.s.
n̄ ē nexꝰ p̄ris ⁊ fi. tn̄ h̄ q̄ p̄ ⁊ fi. dil. se s.s. q̄
falm̄ ē. q̄ n̄ poss3 assignari i quo alio ess3
nexꝰ ⁊ ꝯcordia eoꝝ. cōit aūt obr̄ ꝯ p̄dcās o
piniōēs. n̄ ē albedo quo aliqd n̄ sit albū.
nec delcātō qua aliqd n̄ delectet̄. formalr̄.

g° n̄ ē dilcō. qua nullꝰ dilig̊ formalr̄. ſet
ſ.ſ. ē ꝓprie dilcō. Vn̄ dic̄ beat' iohēs ſ' expo
ſitōe amb'. ut prius ꝓbatū ē. q ſ.ſ. ē amo͞r
ꝓprie. qm̄ primo pcedit a pr̄e p modū be
nignitatis. tanq̄ primū donū. g° aliquis
amore q̄ ē ſ.ſ. dic̄ formalr̄ n̄ n̄ pr̄ ⁊ fi. ¶ Jt̄
probatū ē pri. q' mutua dilcō ē in diuini
tate. ſ; diligētes ſe mutua dilcōe nālr̄ p'
ſūt ad mīn' ſ' rōm̄ intelligi. quā mutua
eoꝝ dilcō. S; pr̄ ⁊ fi. mutuo dilig̊t ſe ſum
ma dilcōe. g° pr̄ ⁊ fi. nālr̄ p'i ſ' quā iſta di
lcō mutua. ſ; i diuitate nīc̄ prius pr̄e ⁊ fi.
natalr̄ n̄ ſ.ſ. g° mutua dilco qua pr̄ ⁊ fili
di. ſe. n̄ pōt intelli n̄ ſ.ſ. ꝑſti cū iſta dilcō
n̄ intelligat' ꝑter ⁊ fi. ¶ Jt̄ ꝗͦ ⁊ ſūmo ū
bo oīa dicibilia dnr̄ ꝓprie. g° eadē rōe ſūmo ⁊
ſūmo amore oīa amabilia amant' ꝓprie.
mīrē enī eēt ſi ſūmo amore nīc̄ amaret'
proprie. ¶ Nob' aūt uidet' poſſe dici ſīn pre
iudicio melioris ſnīe. q' h' uera ꝓpe. pr̄ ⁊
fi. di. ſe ſ.ſ. ut ablā ſint ī formales. hec
aūt ſtā ē pr̄ ē ſapiēs filio. ⁊ h' duab; d'ca
uſis. prima ē q ſ.ſ. ꝓpe dr̄ amor. ſic fili'
ūbu. filius aūt l; dicat' ap̄pr̄ate ſapia. n̄
tn̄ ꝓpe. ap̄patur aūt filio ſapia. ſic pr̄i po
tentia. ⁊ ſpūi ſ. boītas ¶ Vn̄ ſic h' ē ſtā pr̄
ē bonus ſ.ſ. ita h' ē ſtā pr̄ ē ſapiēs filio.
de enī ē iudiciū de talib;. q ſūt ap̄pata ⁊ n̄
ꝓpa. ſ; de ꝓprijs n̄ idē. ſa rō ē qm̄ h' no
m̄ ſapiēs. abſolutū ē ⁊ qualitatiuū. ⁊ iō
ſigt̄ eēnciam. ſ; diligere ē q. ad aliqd. ē
enī amor nūctio ſiue ligatō diligētis
cū dilcō. ⁊ iō n̄ opꝫ q' ſigt̄ eēnciaꝫ.

Dicto de nōib; ꝑtīn
que ꝓpe dnr̄ de ip
ſis ꝑſonis. viij. ca. notand' ē ꝑo. q: pōt'
ap̄petur pr̄i. ſapia filio. bo. quod ſinglis
ꝑſonis ap̄peatur ꝑtes illi' auctoritatis
ex ipō ⁊ p ipꝫ ⁊ in ipō ſūt oīa. t'cio. de pro
ceſſiōe ⁊ miſſiōe tpali. qua mittit' tꝑalitē
tā fili' quā ſ.ſ. iiij. qua rōe ap̄petur ſpūi
ſcō docere illūīare ⁊ hm̄. Circa pimū er
go notandū ē. q' q̄dā n̄ ꝓprie ſ; ap̄pate ſi
gul' ꝑſonis ꝯueniūt. qm̄ l; pr̄ ⁊ fi. ⁊ ſ.ſ. ſit
eadē ſapia. eadē potētia. eadē bonitas. tn̄ pr̄
ap̄patur pō. filio ſapia. ſ.ſ. boitas ſiū be
nignitas. ⁊ h' duab; rōib;. pa. ꝑꝑ ꝯformi
tatē natāliū. qm̄ ſic i nālib; ex potētia
ſapiēcia pcedit ſapia. ⁊ ex illꝭ duob; boā
uolūtas. ita ex pr̄e fili' ⁊ ex illꝭ duob; ſ.ſ.
ſa rō ē ꝑꝑ exclucōeꝫ carnal' intellīc. q: enī
pr̄es ſolent eē in firmi. ⁊ filij inſipiētes. ne
h' carnalr̄ intelligat' in diuinis ꝑſonis pr̄i
ap̄patur potētia. filio ſapia. q: aūt nōiꝫ
ſpc ē nomē indignatōis ⁊ inflatōis. iō ſpi
tui ſcō ap̄pat' bonitas ſiū benignitas. fili
o ē approꝑat' ſapia q: ipē ē ūbū i quo
oīa dnr̄. ſpeclm in quo oīa intuēt'. ū pre-
dictum ē. ⁊ qm̄ ipō ſauint' oīa dē ſapia.

Scđo cap̄.

Notand'
ē. q' ſic artifex opatur ꝑ arte ſuā ꝑ ſapi
enciā ſuā. ita pr̄ dē opat' ꝑ filiū. q: filius
ē ūbū etnū ⁊ metnū. quo pr̄ expſſe lo
quit' ſiii bonitatē. ut ſupdcm̄ ē. Creat'
aūt ſūt ūbū extius. quib; tanq̄ ūbo ex
teriori pr̄ loqt' ſuā boitatē. Ois aūt loqs
extius loquitur p ūbū intū. ⁊ iō pr̄ loquitur
extius. i. fac̄ opa extinſeca. p ūbū interiū.
⁊ iō pr̄ opat' p filiū. Dic̄ enī amb' cū ex
ponit illa ūba apli. ex ipō ⁊ p ipꝫ ⁊ in ipō
ſūt oīa. q' idē ē eē ex ipō ⁊ p ipꝫ ⁊ i ipō. g;
aug' uidet' eē ꝯtrariū. dicēs q' ſic diſtiguit'
ꝑſoe. dic̄ enī q' apls dic̄ ex ipō ꝑꝑ prēꝫ. per
ipm̄ ꝑꝑ fi. in ipō ꝑꝑ ſ.ſ. ⁊ ita uidetur eē ꝯ
triū. ꝑtēca ſ' idē eēt. ex ipō. ꝑ ip. ⁊ i ipō. ut
q' cōplātiua ꝯiūctō inꝯgrue ap̄poit'. ¶ Di.
q' amb' hūit reſpectū tm̄ ad ꝓꝑetatē. n̄ ap
ꝓpriatōeꝫ. ⁊ ꝑꝑ id q' ꝓpe ſignificat uocē
dic̄ q' idē ē ex ipō ⁊ c̄. ūcionin' tn̄ quoad
ap̄patōeꝫ diuiſa ſigt̄. g° quo ad ꝓꝑetatē iſte
tres ꝓpoſitōes ſigt̄ ⁊ cāltate quā hūt rō
ꝑſone. ad cāturas. ⁊ ad h' reſpectū hūit a b.
Si g° q̄ntū ad approp̄ntōeꝫ h' ꝓpō ex ꝑꝑ cālitē
ſignat pīm. auctoritatēq; ſoli pr̄i inē. fili' h
dcō p ꝑꝑ cālitatē ſigt̄ ſubauctoritatē q̄ inē
filio. reſpectu pr̄is. ⁊ h' ꝓpō in. ſigt̄ ꝯſuatōeꝫ
inēē. que ptin; ad dī bonitatē. que ap̄pat'
ſpūi ſ. ⁊ iō h' uox in ipō ap̄pit' ſp. ſ. ſimplr̄.
g° n̄ ē idē ex ipō ⁊ c̄. ſ; quo ad ꝓꝑa ſigta ꝓpō
nū idē ē ſ' q' p ꝓpōes n̄ ſigtur n̄ cālitas. q̄
ſigillatī uere pōt dici. oīa ſūt ex pr̄e. oīa ſ
ex filio. oīa ſ ex ſ.ſ. Silr̄ oīa ſ p pm̄. o. ſ p fi. ⁊
o. ſ p ſ.ſ. Et oīa ſ i pr̄. o. ſ i fi. o. ſ. i. ſ.ſ. S; cū
dē oīa ſūt ex pr̄e p filiū. h' ꝓpō p notat auc
reſpectu pr̄is. ⁊ cālitatē reſpectu cāturaꝝ.
qm̄ h' ꝓpō ex. notat cāꝫ efficiētē. ⁊ iō cū dica
tur oīa ſ ex pr̄e p fi. id ē ac ſi dicet' pr̄ opatū
oīa p fi. ꝯſtat aūt q' h' dcō p notat h' ſubauc.
Quotiēs enī h' ꝓpō p. ꝯſtruit' cū ūbo tranſitō
notat ſubauctēꝫ. ꝑ ꝯſuetudinē ſacre ſcripte.
S; ō. h' ē uera. pr̄ opat' oīa p filiū. q: filius
hꝫ a pr̄e q' opat' oīa. g° eadē rōe h' ē uera pr̄
ſcit oīa p fi. qm̄ ſi filius ſcit oīa h' hꝫ a pr̄e.
ꝑtea dic̄ apls q' dē pdeſtinauit nos p xpm̄. pr̄.
g° placet a pr̄e. ꝑſcauit nos p xpm̄. eadē rōe pſca
uit oīa p filiū. g° ſcit oīa p filiū. g° ē ſciens
ſiū ſapiēs p filiū q' negat btūs aug.
¶ Solō ſub ūbū. Scire teneat' p applicare ūā
ē h'. dē ſcit oīa p filiū. q: ſ' hoc ūbū ſcire.
ē ūbū tranſitiuū ꝯnotat effcꝫ de cātā. ſ; ſi
ſumat' ꝑ ſimplicē notā. ſtā ē h'. dē ſcit oīa
p fi. q: ſic hoc ūbū ſcit n̄ ē uere tranſitiuū
cū n̄ ꝯnotet effcm̄ i cātura. ut ſpra dicetur.
n̄ u; g° argō. pr̄ pdeſtinauit nos p filiū. l;
enī ſiat pceſſus ab inferiori ad ſupius tamē

uariat' ſigcatio ꝓpōis. q: prius iungit' cū
ūbo tranſitiuo in actuſcō aūt n̄. Scđm tn̄
uſū loqndi h' ꝓpō p cum ūbo tranſitō pōt no
tare utrūq; .ſ. ⁊ auctē ⁊ ſubauctē. Vn̄ uſq;
iſtaꝫ ꝯcedit' ſuus opat' p dnm̄. d' opat' p
ſuū. ſ; ſ' uſū ſacre ſcripture n̄ notat ni
ſi ſubauctē. cum ūbo tranſitiuo. frequēt' enī
dr̄ in ſacra ſcptā q' pr̄ opat' oīa p fi. Vt ibi.
oīa p ipm̄ ſcā ſunt. Et ibi. Jn principio f.
dē ce. ⁊ t. i. pr̄ p prīcipiū. i. p fi. Et ibi. oīa
i ſapiā tua dne fecīſti. Vn̄ n̄ ſūt i talib; m̄
ꝯcedēde ꝓpōes. n̄ ſ' modū loqndi ſacre ſc
ripture. Ex pdcīs pꝫ q' h' ē uera. ſ.ſ. pcedit
a filio p prēꝫ. q: h' ūbū pcedit n̄ ſigtat ac
tiōem l' paſſōeꝫ. ſ; ſolā relacōem. Vn̄ h' ꝓpō p
notat ibi auctē. nec u; h' argō. ſps pced'
a filio p prēꝫ. g° ſ.ſ. ſpirat' a filio p prēꝫ. q:
cum hoc ūbū ſpiratur paſſiuū ſit ſigtat i
h' ꝓpō p notat ſubauctēꝫ cū ipō ſit cū ſuo
actiuo. h' enī ē ſtā. fili' ſpirat ſ.ſ. p prēm̄
qm̄ hoc ūbū ſpirat actiue ſigt̄. ſignat ē
q' ab etno ſ.ſ. ſit q. effcō filij.

Circa iij. ca. notand' ē q'
duplex ē pceſſio ſ.ſ. pceſſio etna ⁊ pceſ
ſio tpal'. pceſſio etna ē qua ſ.ſ. pceſſit ab
etno a prēꝫ ⁊ filio. pceſſio tpal' ē qua ſ.ſ. p
ceſſit tꝑali a pr̄e ⁊ fi. in corda fidel'. ad ea
illūīanda ⁊ ſcificāda. l; aūt illa pceſſio di
cat' tꝑal'. tn̄ ipa ē diuina eēia. qm̄ cū dē pr̄
ſpc ſ. pcedit a pr̄e ⁊ fi. i corda fidelium. h' ūe
bū pcedit ſigt̄ principalr̄ diuinā eēiaꝫ iuxª
hāc reglām. Quotiēs ūbū denōīatō ꝯnotat
aliq̄ effcm̄ in cātura p ꝑm̄ ſignat' pncipa
lr̄ diuina eēia. ⁊ p nomē ūbale ſūptū ex eo
principalr̄ ſigt̄ diuinā eēiā. Vn̄ pceſſio q̄ ſpc
procedit a pr̄e ⁊ fi. ē diuina eēia. nec u; h'
argō. pceſſio q̄ ſ.ſ. pcedit a pr̄e ⁊ fi. i corda fi
deliū. ē diuina eēia. ⁊ diuina eēia ē etna. g°
illa pceſſio ē etna. qm̄ talia adiectiua etna
tpal' reſpiciūt potius ꝯnotatū q̄ mere ſup
poitū. l' pō ſignatū. ſic h'. h' ſtatua ē h' es.
h' es ē nāle. g° h' ſtatua ē nāl'. pceſſio aūtē
tpal' illa q̄ ſ.ſ. pcedit i corda fidelū. id ē q̄d
eē' miſſiō. Vez ē aūt q' tota tinitas iſunditur
cordib; hūāis. ⁊ q' pr̄ infūdit ſe. fi. infūdit
ſe. ſ.ſ. iſūdit ſe. Silr̄ pr̄ dat ſe. fi. dat ſe. ſ.ſ.
dat ſe. Vm̄ ē ⁊ q' pr̄ ⁊ fi. mittūt ſ.ſ. ⁊ q' ſ.ſ.
mittit' a pr̄e ⁊ fi. S; dubiū ē utrū ſ.ſ. det ſe
ipꝫ. q' probat aug' duob; argūis inducēte.
pō ſic. Si pr̄ ⁊ fi. poſſ dare ſ.ſ. ⁊ ſ.ſ. n̄ pōt da
re ſpm̄ ſ. pr̄ ⁊ fi. poſſ aliqd q' n̄ pōt ſ.ſ. ⁊ ex h'
ſequit' q' ſ.ſ. nōe ſit oipō. Scđo ſic ſi pr̄ ⁊ fi.
dant ſ.ſ. ⁊ ſ.ſ. n̄ dat ſpm̄ ſ. pr̄ g° ⁊ fi. opat' ad
qd' n̄ opat' ſ.ſ. ⁊ ita n̄ ſ' indiuiſa opa tinitati
q' p; eē ſlm̄. relinqt' g° q' ſ.ſ. dat ſe. ſ. S; ui
det' q' pbō aug' nulla ſit. qm̄ poſſe dare ſ.ſ.
n̄ ē poſſe dare qd. g° ſi pr̄ ⁊ fi. poſſ dare ſ.ſ.
⁊ ſ.ſ. n̄ pōt dare ſ.ſ. ex eo n̄ ſeqt' q' pr̄ ⁊ fili'
poſſint dare aliqd q' n̄ pōt ſ.ſ. g° ex eo n̄ ſe
quit' q' pr̄ ⁊ fi. poſſint aliqd q' n̄ poſſit ſ.ſ.
¶ Solō. di. q' pbō aug'. necc̄ ē. q: poſſe da
re ſ.ſ. ē poſſe dare qd. ꝑꝑ effcm̄ ꝯnotatū p
ūbū dandi. ⁊ l; poſſe dare ſ.ſ. n̄ ſit recte p'
ſe dare qd. tn̄ ꝑſe dare ſ.ſ. p ꝯſeqns ē poſſe
dare qd. q: cū pr̄ ⁊ fi. dant ſ.ſ. cū eo dāt mul
tiplex bonū. cātū. q' dare ē dare qd. Sic ā
ꝯcedit' mīr in ſiuus. q' ſ.ſ. dat ſe ⁊ dat' a ſe. i
ꝯcedit' q' ſ.ſ. pcedit a ſe in corda fideliū. ⁊ q'
mittit ſe. ⁊ q' mittit' a ſe. ⁊ h' ꝓbat p h' q' dic̄
btūs aug'. dic̄ ē q' fili' dī miſſ' ē a ſe i car
nē. eadē rōe ſ.ſ. miſſ' ē a ſe i corda fideliū.
⁊ ita ſ.ſ. mittit ſe. ſ; ex h' ſeqt' q' h' ūbū mi
tit n̄ ſigt̄ auctē mittētis ad miſſū. ⁊ ex h'
ſeqt' q' h' ſit uera. pr̄ mittit ſe. ſ; ſi mittit
ſe. mittit' a ſe. ⁊ ita mittit' pr̄. q' ē ꝯ ſcōꝫ au
ctoritates. q dnt̄ q' pr̄ nunq̄ ē miſſ'. ¶ Ad
h' dnr̄ qdā. q' cū dr̄ ſ.ſ. mittit ſe. h' ūbū mi
tit n̄ ſignat aliq̄ auctē mittētis ad miſſū.
ſ; h' ūbū mittit' ſignat ſubauctē. ſ' uſū ſa
cre ſcpture. Vn̄ dnt̄ q' h' ē ſtā pr̄ mittit'
ſe. n̄ ꝑꝑ pncipalē ſignificatōeꝫ h' uerbi mitt
ſ; ꝑꝑ tranſitōeꝫ. q̄ exig̊ q' in inferat' ſuuꝫ
paſſiuū. ¶ S; ꝓbat q' h' ſolō nulla ſit. q:
ſ' q' h' ūbū mittit nullā ꝯnotat auctē. ⁊ h'
ūbū mittit' ꝯnotat ſubauctē. ꝯſtat q' hoc
ūbū mittit n̄ ē paſſiuū hui' ūbi mittit.
g° h' ūbū mittit n̄ infert h' ūbū mittit'.
i tali ſigt̄e. Vnd̄ g° ipedit' qm̄ h' ſit ūā pr̄
mittit ſe. Si uellem' ꝯcedere ſ' q' mīr dic̄ i
ſiuus dicēm' q' pr̄ mittit ſe ⁊ mittit' a ſe. q'
n̄ tn̄ ꝯcedend' ē q' pr̄ mittit' ſimplr̄. l' q' miſ
ſus ē ſiplr̄. qm̄ in talib; ⁊ locōib;. iſte mi
tit ſe. iſte mittit' a ſe. ſ' ꝯ; uſū loqndi n̄ ꝯ
notat' auctas ſ; ꝯnotat' ſubauctoritas. S;
cū ūbū mittit' ponit' ſiplr̄. notat ſubau
ctoritatē. Vn̄ n̄ ē ꝯcedēdū q' pr̄ ſit miſſ'
Nob' tn̄ uidet' meli' eē dicēdū. q' ſ.ſ. n̄ mi
tat ſe nec mittat' a ſe. l; infūdat ſe ⁊ det
ſe. S; ūbū mittēdi ꝓpe ſigt̄ auctēꝫ. l' ſub
auctē. Ad pbōeꝫ g° mīr qua uult ꝓbare
q' ſ.ſ. mittit ſe. q: fili' mittit ſe. ⁊ c̄ q' ſiplr̄
intellr̄ mod' mittēdi filiū. l; mīr n̄ diſtin
guat n̄ duplicē. Miſſus ē enī fili' i carnē
mittit' ⁊ i corda fideliū. ad ea illūīanda.
miſſ' ⁊ ſiūt fili' ad pdicād fidē. ſic ipē p yſ.
ke. dic̄. ſps dnī ſr̄ me eo q' unx' me. ad euā
gliçand' pau. mi. me. nec pō nec ſ' modo
miſit l' mittit fili'. ſ; t'cio m̄ ſ' q' xps miſ
ſūt ſiūt ad pdicand'. l' ad aliq̄ actū hūan
exercend'. uīn ē q' fili' dī miſit ſeipꝫ. q: ipſe
dē miſit ſe hoīeꝫ q: hꝫ auctē ⁊ ſubauctē.
reſpectu ſui ipius ſ' duiſas ſui nās. Tō
ta enī tinitas miſit filiū. h' tcio m̄ mittē
di. ꝑꝑ h'. g° q: fili' miſit ſe. n̄ pꝫ ꝓbari q' ſ.ſ.
mittat ſe. l' pr̄ mittat ſe. q: ſ.ſ. n̄ hꝫ duas
naturas. ſic fili'. ſ' qs hāt a ſeipō auctē ⁊ ſub

auctoritatē. Sicut mutatur auctoritas q̄ dicat q filius misit se in carnē. dicit q improprie loquitur tal' auctoritas. et nunc aliud ē q h filium misisse se i carnē. quā filius incarnauit se. et p hanc ipsā locutionē. h uerbū mittit n̄ cnotat alā auctē. ideo dicit btūs aug q s.s. in eo q ē donū refertur etiā relatiue ad prēm et filiū. Sed aut q dat ē l' donatur. refertur ad eū q dedit et ad eos qbus datur. s.s. ē summū donū ē in q̄ntum ē amor. In q̄ntū aut ē amor. pcedit a prē et fi. p modū bnignitatis sicut dcm̄ ē superi. et io p; q s.s. in q̄ntū s.s. nō ē donū. etiā relatiue refertur ad prēm et fi. in q̄ntū q datur ē l' donatur. refertur ad eū q dedit. et ad eos qbus datur ē. sic dicit aug. Cont. obi q̄ id q s.s. in q̄ntū da ē refertur ad eū q dat. s; s.s. dat se. g refertur ad se. g distinguit a seipso. [Solo. aug. sumit h uerbū datur. p h ubo mittit et dat. pro missus. Sed m g int distinguēda ē h. S ps s. dat a se. l' mittit a se. q si h dēnatio a se. determinat uerbū tm̄ rōe cnotati. nō ē. si rōe cnotati et rōe signe relois fl'a ē. s; p ri h ē uera. s.s. mittit a prē et fi. Et h p; q h argō n̄ u;. s.s. mittit l' dat l' pcedit. a se. g refertur ad se. q pn̄ ē uera. s q h dēminatio a se determinat illa ubā rōe cnotati tm̄. et ipe cōcludit in scdo sēsu. s. q h dēterminatio a se dēminat illa ubā rōe relois s. et subintelis cnotare. [S; pi q h solo mīn ualde debil' ē. l' ī fl'a. ph q dic aug. q s.s. in q̄ntū donū ē l' donatio refertur ad eū qd dat. ph ē uult btūs aug. q s.s. n̄ dat l' mittitur a se. et m̄ ē q mr multū laborat ī sententiis soluere illā argōez. Sps s. mittitur a se g refertur ad se. sic ipe sumat uerba argō neēe ē. ut dcm̄ ē. [Cert; pi; solo ad q̄nti obiectōez q̄ sol; fi. Dic aug. q p h xps insufflando ī discipulos suos dedit eis s.s. signat q s.s. ab eo pcedit ab eterno. g eadē rōe p h q s.s. pcedit a se tpalit in corda fidelium. signat q s.s. pcedit a se ab etno. Di q nulla ē h obiectō cōnos q di q s.s. nec mittit a se nec pcedit a se tēporalit nec dat a se. nisi q h ubū datur ponit p infūdit. s q nullā notat subauct. Sed tn̄ tn̄ rōez mī. pot dici q s.s. s. n̄ ppie mittit a se. h a prē et filio ppie mittit. [S ē q h ppō ppo accipit. s.s. mittit a se. h dēminatio a se. dēminat h ubū mittit. rōe cnotati et relois. et h ex h p; q ī p mīz ūu; h argō pdcā. ppoita ē pri h reglā. q ubū l' adiectiuū q cnotat effcm̄ ī catura. pncipal' signat diuinā eēiaz. et noiē substātiale sumptū ab eo substantiuū. et h intelligendū ē de noīe abstractō. et n̄ cōcretiuo. L; ē h nom̄ missio supponit diuinā eēiaz. tn̄ h nom̄ missus si substātiuet supponit tn̄ p3. q h nom̄ missus suppoīt cōcretiue. l' q cōcretiue. nom̄ ā

cōcretiuum formā quā signat sp' sigr̄ circa suū suppositū. et id h nom̄ missus q sigt relōem. que soli p̄ cōuenit ut dcm̄ ē. ex necessitate tm̄ suppon p3 s; nom̄ abstractiuū formā quā signat n̄ sigr̄ circa suū suppositū s; circa rē cui inē suppositū. ut p; ī hoc noiē pnitas. h ē nom̄ pnitas signat se cōi masculinū. n̄ circa ipaz pnitatē s; circa illud cui inē pnitas. Eodē m̄ h nom̄ missio relōez quā sigt n̄ sigt circa suppositū suū s. diuinā eēiaz. s; circa rē cui inē diuina eēn s. eēia p3. id l; h nom̄ missio supponit diuinā eēiaz. tn̄ h nom̄ missus n̄ supponit n̄ p3.

[C]ontra. iij. ca. obi. Sic
ad s.s. sps s. docebit
uos oēm u̅itatē. s.s. docebit uos oēm u̅itā. vē tio docebit uos de oībus. g s.s. illuiat. et istud propriū debent approp. filio qui ē sapiā. qm ad sapiā ppie ptinz illuiare. doctre uō ad boitatē. cōuenit g q approprient s.s. ea q̄ uīr potius approp filio. [Ad h di. q reuela diuina ē opa tritatis. et si sps docz et illuiat idē facit pr et fi. S; q s.s. ē amor ppie et donū ut dcm̄ ē sūi. io approprant ei dona priora q̄ ppie pcedunt ex amore. io ī talia de spu s. dīr ut dcā q̄ nob a deo dant intelligm dari nob ex puro amore. Et h manifestū pot ēē q s.s. di. s. l' spiratiū. q inspirat nob i. occulte ifundit. ad illuīoez et sctificatoez cordiū n̄rorū. di ī sps s. digitus di. ppt h q ūc res corporales digito corpali ostēdim oculo corpali. ita s.s. cū infundit nob ostēdit res spūales oclo spuali. Qr aut cū sps sit cōdo filis pri et ī nullo dissilis q̄r filius dicat ymago prīs potius q̄ s. sēs [Di q sit tribus dcaūs. pri ē q ymago di alic aliqd p extioez filius ī hoc ymitat priez. q sic pr dat suā summā boitatē alic pcēiaz s. filio et spui sco. ita filius pcēiaz dat suā summā bonitatē alicui s.s. sco. et h mutuō ē qi extioē. Vnde ē ē q. extrinseci. et ī hoc n̄ cōueī sps s. cū prē. et io filius potius di ymago prīs q̄ s.s. Scda cā ē q ymago di ppe ēē ei unius a quo deducta. q n̄ cōueit spui s. qm̄ s.s. n̄ deducat ab uno s; a plibus. et io n̄ ymitat unū s; plēs indifferent. et io n̄ ē ymago sic aliq ymago fieret ad silitudinē pliū idifferent. n̄ dicetur ymago alicuius illor. et ideo filius di ymago potius quā s.s. Tertia cā ē q emanatō qua emanat filius a prē imediata et pncipal' tal' nature ē. ut pcā dy cōodā si militudinē filio suo quē gnāt. q ī p; in carnali gnōne. [Ex pdcis de facili possīt intelli due difficulte auctes. q una est btī aug. reliq btī ylarii. Dic btūs aug. q ī prē ē etnitas. ī filio eqlitas. ī spū sco etnitas qualitatis cōnexio. S; cū summa unitas sit i qlz p. q̄ q apppetur pri uni

tas. filio equalitas [Preterea dic btūs a. oīa sūt unius pp priez. equalia pp filiū. cōnexa pp s.s. g oīa sunt eqlia pp filiū. g filius est cā q̄r tres psoē sunt equales. g filius ē cā prīs ut hēt equalitatē. q maīfestē fl'm ē. [Preterea dic btūs ylar. q etnitas ē in prē. spēs in ymagine. usus in munere. S; cū tres psoē sīt cōetne et cōeqles. q̄ritur q̄r approp prī etnitas. Silr. cū summa pulchritudo sit i qual; psoā. q̄r q̄r apppetur filio spēs. Sic ē exponit aliud argō. ubi ylr. spēs i ymagine. i. summa pulcritudo ī filio. q. d aut dicit usus ī munere uīr fl'm. q ppe et fi. n̄ utimur spū s. s; fruimur eo. n̄ ē utend ē n̄ reb; corporalib;. nec fruendū nisi psois diuinis ut dic btūs aug. [Ad p obt. dic q etnitas ppriatur attributo pri pp etnitatē. qm̄ n̄ tm̄ caret pncipio inceptionis s; ī pncipio cēndi. Equalitas aut approprīat filio pp duas cās. pma ē q eqles q̄ filio ē. pō. n̄ enī ibi eēt. n̄ eēt ibi eqltās nisi enī eēt psona q̄ imediate pcedit a prē tm̄. n̄ eēt illa q̄ procedit a prē mediate et imediate. Scda cā ē q filius cōodo coeqt pr. et n̄ tm̄ in potītia et sapia. et boitate coeqt sic s.s. s; ī q sic pr dat suā boitatē alic pcēiaz. ita et filius. et q h coequatio tm̄ extrinseci ē. n̄ pīudicat eqlitati s.s. Illa ē coeqtio filiu ad priez. n̄ ē nisi q̄ q̄dā cōformitas filii ad priez. Cum aut di oīa sūt eqlia pp filiū. pt dici q h ppō pp. signat cāz sui q̄. sic p; exp dcis. Vl' pot dici q is ē sens. filius dat suam summā boitatē spui s. et exeo sequitur q tres psoē eqles s. pp filiū. et p h cū di oēs p sūt equales pp filiū. h ppō p notat auctē. respectu s.s. et ita sequitur q tres psoē s eqles. Ad auctez btī ylar. di. q s aug. unitas appriat pri duab; dcaūs. prima q sic unitas ē priapiū oīū numerorū. et ipa n̄ ē ab aliquo numerō. ita pr ē origo oīuz. et ipē a nullo. Secda cā ē q sic unitas ī seipaz ducta aliā n̄ gnāt. n̄ unitatē. ita pr multiplicat ex se n̄ gnāt n̄ filiū. q ē unū cū eo. Spēs autē i. pulcritudo dī ēē ī ymagine. i. ī filio. q sic dic salōn. filius ē candor lucis. et sic dic aplš ipē ē splendor. Sic ē a sole pcedit candor suus splēdor imediate. et ex illis duob; calor. ita a prē filius et ex ill' s.s. q ē amor īflāmās corda hoīm ad diligēdū dm̄. Qza g filius di ē candor sui splendor appet q ipē ē pulcritudo di prīs. sic candor siue splēdor solis ē pulcritudo eī. et io miro dic btūs ylari. q spēs ē in ymagine. i. speciositas sui pulcritudo ī filio. et pp modū pcedēdi filiu a prē. qui ē gnātio. cui ē dare totā spēm generantis gnāto. [Ad ultō obēm di q usus ibi ponitur p fruitione p delcatōē. Delectatio aut ppe ē ī amore. et io p; q̄r appet s.s.

[T]ercio de psois tenz
notōibus accedēdū
ē ad ca. ult. ī quo agere de qbdā q̄ spāl' signt diuinā eēnaz. [Pro agenū de scīa p et pcīa quo ds sciat oīa tā bona q̄ mala [Sō. utr possit plā scire q̄ scit [xiij. de pdestinacōe et reprobatōe di. et utr ds iuste reprobauerit esau et alios q̄s reprobat [xiij. utr n̄ appō grē sit effcs reprobōis diuie [xv. qd sit illud occultū di iudiciū quo ds reprobauit esau. sic dic btūs aug. et pp q exclamat aplš. o altitudo et c. [xvi. utr aliq bonū cātū insit hoī ex eo q ē pdestinat [xvij. quō intelligenda sit illa auctas apli. quos pdestinauī hos uocauī et c. [xviij. utr aliqs possit facē q sit pdestinatus. ix. Vtr ds pdestin; aliq q bon. x. uidēdū quō intelligi sit illa auctas btī amb. q̄ dic. q pdestinatō pctōrib; scā;z uiuat. xi. quō ds psciat l' puidat res immutabilit q̄ tn̄ mutabilit et contingent fiūt. ylto. utr ds psciat aliqd an q̄ sit. uīn. [Notandū eg q hoc ubū scit duas hēt signicaōēs. Vnū ē scire idē ē q approbare. et h ds scit tm̄ boī. Aliū; scire ē idē q simplr cognoscere. et h ds scit tā bona q̄ mala. Cū aut qd agere h ubū scit ī hac scda signicaōē cū di ds scit oīa. Sic dicat q puit sigt diuinā eēiaz. g idē sigt qd h ubū ē. g sic ē uā dicens scit oīa. et h silr ds ē oīa. q p; ēē fl'm. Reīungō g q h uerbū scit aliq cōnotet ī creaturis. S; ex h pbat q h ē fl'a. ds scit mala l' maliaz. q malū l' malitia n̄ ē effcs di. nec aliqs effcs di ē ī malo sui ī malia. [Solō di q scire di de ds p silitudinē ūalium. In ūalib; aū scīaē assilatio intellcs ad rē. Vn h ubū scit sigt diuinā eēiaz ut exēplar. Sic ē dic btūs aug. q uisio qua uidet coloratū ē ymago colorati ī oclo. sui g dic btūs aug. pcēiaz sine pcaz p; q ds di scire oīa quodā modo pp sic exēplaritatis ymagine. et ex h tn̄ significādi q ubū scit signat diuinā eēiā ut exēplar. cnotat ī cātuis q̄dā ymagiē quā creatur imitat summi boni. In oīb; enī cātuis exp̄ssū ē aliq uestigiū summi boī. S; ex h ī uidet q ds nesciat mala. quia mala nullo imitat deū. nec ds ē exēplar aliq in maloz. g h ē fl'a ds scit mala. Preterea illi sic cogsciat. et nulla ē silitudo di ad malitiā. l' ad mala. q n̄ ē cōuētio xpi ad belial g ds n̄ cognoscit mala. [S; g. dic btūs gg. q ppheta uidebit ea q. pphabit ī libro uite. s; mala pphabit. g in li. ui. mala in detinet. g mala scripta sūt ī li. ui. S; cōstat q ibi n̄ sunt n̄ p exēplaritatē. g lib uite ē exēplar maloī. g ē ymago et silitudo maloz. q pus ipbatū ē. [Preterea si ds n̄ cogscat mala p exēplaritatē. q̄r quō ea cogscat. cū uel n̄ habe cogscō. alr n̄ p aliquā assilatioz;

vn̄ intellect̄ quo aīa nos apphēdit ꝛ cogitat ē aīe passio. ici aut̄ similitudo. ¶ Pt̄a dic̄ littō diōi. q̄ ds eo ip̄o quo cogitat se cogitat oīa. q̄ ē cā oīu. s; ip̄e n̄ ē cā mali. ḡ n̄ eo q̄ coḡscat se coḡscat malū. n̄ ḡ p̄se coḡscat malū nec p aliud. ḡ nullo cognoscat malū. ¶ Ad h̄ dr̄. q̄ ds cognoscat mala. n̄ p̄se nec p suā exeplitatē. s; p actus. Secdm̄ ē eos q̄ dnt̄. q̄ q̄cq̄d ē ad ē. diccdu ē q̄ ds coḡscat malicia. sic h̄t cognosci p̄uatō. s. p suā p̄one. sic ceccitas coḡscat p suā p̄onē. s. p h̄ q̄ uis ōfic̄ ubi d; ee. Cognoscat ergo ds h̄ec malū suū malicia n̄ p exemplitatē sui. s; p exeplitatē sue p̄ōis. Secdm̄ aut̄ eos q̄ dnt̄. q̄ n̄ q̄cq̄d ē ā ds ē. ꝛ q̄ malicia ē aliq̄d. dicns q̄ ip̄a n̄ coḡscatur p̄se. s; p actus. s. bonū cui ē adiūcta. sic q̄ntitas celo celo corpis. ut p colorē sibi adiūctū. s; s̄ quosdā q̄ntitas n̄ gn̄at ymag̃ sui in oclō. ꝛ ita q̄ntitas n̄ p ymaginē sui. s; p ymaginē coloris s̄ adiūcti. uir̄. eod̄ mō malicia n̄ p ymaginē sui. siū p̄se coḡscat. s; p silitudinē ip̄ius cui ē annexa.

Cirta sm̄. ca. notād ē. q̄ h̄ ūbū scire dcm̄ d deo. h̄ q̄ signat sīplicē notiā. duob; mōis accipit̄. uno m̄ signat diuinā sciēnā ut in uisionē. alio mō signat diuinā sciēnā ut intelligiam. Secdm̄ q̄ h̄ ūbū scit sig̃t diuinā sciēnā ut uisōz. ds n̄ uidā ea ꝛ sola ea q̄ fuint futura. Secdm̄ h̄ sabule ꝛ ens sūt p̄ita. ūi sio eni̇ exig̃ ut q̄ uidet̄ subiaceat uisui. tanq̄ p̄sens. i. p̄scitiū. l' aū sensu. Secl; hoc aut̄ hoc l; ūbū scit de do dcm̄ ex m̄ signisicandi. quo signat diuinā sciēnā ut uisiōez ponit sciēnā ī re. respectu aliē tp̄is p̄sūs. p̄ti. l' futi. Scdo m̄ scit ds n̄ solū ea q̄ fuerunt ut futa. s; ꝛ n̄ sciēnā. q̄ nūq̄ futa fuer̄. q̄ de h̄is scit q̄ ip̄a n̄ sūt. ꝛ de q̄b; dā cōz scit q̄m ip̄a n̄ possunt ee. l' q̄ poss̄ ee. p; ḡ q̄ h̄ ūbū scit tres h̄t sig̃tōes. q̄ ī p̄a sig̃tōe signat diuinā sciēnā ut app̄bōez. In s̄a ut ut uisionē. In t̄tia ut intelliā. ¶ In p̄a sig̃tōe uez ē q̄ ds plā pot scire q̄ sciuerit. siu̇ intelligat̄ cōiūcti siue diuisi. ꝛ uez ē q̄ sciā di pot augm̄tari q̄ntū ad sciita. q̄ sinūs tez augm̄tat̄. ꝛ sciā di augm̄tabi. ut intellr̄ dcībz di sciētis. l' de sp̄ebz tez q̄ sinte s. ¶ In t̄tia uero sig̃tōe silm̄ ē. siu̇ cōiūcti siū diuisi. q̄ ds possit scire plā. q̄ sciuerit. q̄ q̄d. h̄t ds intelligētiā p̄fc̄āz. de oīb; entib; ꝛ de n̄ entib; oīb;. ¶ S; ī s̄a sig̃tōe dī. q̄ h̄ ē duplex. ds p̄t plā pot scire q̄ sciuerit. si intelligat̄ diuisim uera ē. q̄ plā poss̄ ēē enītia p̄ diuinā potiāz q̄ fuerit futura. si cōiūcti f̄lā ē. q̄ nec̄e ē q̄ si ds aliq̄d sciuit. q̄ illud sciat ꝛ ec̄. ꝛ iō p; q̄ h̄ argō n̄ ual. ds plā pot scire q̄ sciuerit. ḡ sciā di pot augm̄tari. ꝛ ē i s̄lā s̄ actus aduisa p̄dicatē ad cōiūctā. q̄m

q̄m p h̄ ūbū augm̄tari duo exp̄imūt̄. s. q̄ ds sciat aliq̄. ꝛ tn̄ pluciora sciu̇. q̄ duo ī cōp̄hensibilia s̄. h̄ aut̄ dcā sūt desciā rerū quas ds scit. De sciā aut̄ enūtiabiliū ds nō pot̄ plā scire q̄ sciuit̄. q̄ si desinit sciē unū enūtiabiliū incip̄ scire ei cōtradictoriū oppositū. n̄ dicat̄ p̄ui insolubiliū. q̄ad enūtiabile ē. q̄ n̄ h̄t cōtradictōe oppositū. tn̄ s̄ noiales ds n̄ pot̄ incipe scire l' desinē scire aliq̄d. q̄ mag̃ accordat aug̃. ꝛ m̄io ī sinis. h̄ aut̄ ūbum p̄scire. id̄ sig̃at q̄ h̄ ūbū scire. ꝛ h̄ p̄ p̄ sig̃at aīcessiōez. vn̄ ponit cētez ꝛ ua. rei in futō. ex mō sig̃andi

Circa t̄tiū. ca. notād ē. q̄ ūbū p̄destinādi amplr̄ iportat q̄ ūbū sciēdi. q̄ p̄destinō ē grē p̄patio ī p̄sn̄i ꝛ glē ī futō. Signat h̄ ūbū p̄destinauit diuinā sciēāz ī t̄plici h̄itudine. s. exeplaritatis q̄ includit ī se h̄ ūbū scit. ī h̄itudine aīcessiōis. ī h̄itudine cāūtatis. jd̄ ē ē ds p̄destinaū istū. q̄d ds p̄sciu̇ isti grāz in p̄sn̄i ꝛ glāz ī futō. In p̄destinōe ḡ t̄na intellir̄. ds p̄destinās. grā ī p̄sn̄i. ꝛ glā in futō. ꝛ p̄mū ē cā tā s̄i quā t̄tu. Jn rep̄bōe ḡ silr̄ t̄na s. ds rep̄bās. malīa. pena etn̄a. q̄ rep̄bō ē p̄scia malie ī p̄sn̄i. ꝛ p̄patō etne pene in futuro. ꝛ iō in rep̄bōe t̄na intellir̄. ds rep̄bās. malīa. pcā etn̄a. p̄mū ē cā t̄tu n̄ s̄i. ꝛ s̄m ē cā t̄tu. vn̄ p h̄ ūbū p̄destinat l' p̄pat. signat̄ diuina sciētia in t̄plici h̄itudine. ad s̄m. s; ī tn̄ plici ad t̄tuū. ut p; ex p̄dcīs. Sic ḡ h̄ ē f̄lā. ds p̄destinaū istū p̄p m̄ita. ita h̄ ē f̄lā. s̄h ds rep̄bauī istū p̄p merita. q̄ isto n̄ meruit suā maliāz. l; meruit penā etn̄ā. s; ō h̄ ur̄ q̄ dic̄ aug̃. Dic̄ eni q̄ ds iuste rep̄bauit esau. ḡ rep̄bauit ip̄; p̄p m̄ita. ḡ m̄ita ei⁹ fuer̄ cā rep̄bōis. ē t̄plia sūt cā etn̄i. q̄ rep̄bō di etn̄a ē. ¶ Ad h̄ dnt̄ fere oēs q̄ h̄ est duplex. ds iuste rep̄bauī esau. ex āph̄ibologia. q̄ sīh adūbiū iuste detinat ūbū s̄m h̄itudinē quā h̄t ad actūm. s̄i e. q̄ is ē sē sus. ds rep̄bauī esau p̄p m̄ita. si aut̄ h̄ adūbiū iuste detinat ūbū respectu noī. uāe. q̄ is ē sens⁹. ds iustus rep̄bauī esau. ¶ S; h̄ solō nulla ē. q̄ eod̄ m̄ potuit ōp̄tisse aī q̄ ds pie misericordit̄ rep̄bauī esau. q̄ ds q̄ pius ē ꝛ misericors rep̄bauit esau. ¶ Ad hoc di⁹ q̄ l'at⁹ aug̃. alr̄ sumit h̄ ūbū rep̄batio q̄ m̄r in sinis. dic̄ ē s̄r epl̄a ad ro. l'at⁹ aug̃. s̄r illū loc̄. ds cui uult miser̄ ꝛ q̄ uult īdurat. q̄ rep̄bare aliq̄ ē p̄scire ip̄; l' illū ee dāpnan l' p̄pare illi dāpnatōez etnā. ꝛ s̄h h̄ ē uera. ds aut̄ p̄p m̄ita sua rep̄bauit esau. q̄ h̄ dānatio p̄p m̄ita. dīcat h̄ ūbū rep̄bauī n̄ rōe p̄ncipalr̄ sig̃tōis. s; rōe cōnotati sui effect⁹ rep̄bōis. s. dānatōis etne. m̄ita ē esau fuer̄ cā dāpnōis etne. nec u; h̄ argō. ds rep̄bauit esau. p̄p m̄ita. ḡ m̄ita esau fuer̄

cā rep̄bōis diuine. q̄ h̄ dētinatio p̄p merita. s̄h q̄ ē uera detinat ūbū rōe cōnotati. ꝛ ip̄e de p̄cedit ac si detinaret illud p̄ncipali rōe sig̃tati. i. diuine sciētie q̄ p h̄ūc t̄minū diuine rep̄bōis sup̄p̄it̄.

Quarto ca. notand ē. q̄ dic̄ aug̃. q̄ q̄ ds nouit res iō res sūt. ꝛ n̄ cōu̇. Origenes dicit cō⁹. q̄ res. s. sunt. ds cog̃scit eas. ꝛ ita uidentur s̄ cōtrarii. aug̃. ꝛ orig̃. ¶ S; di q̄d aug̃ sumit ūbū cog̃scēdi p app̄batē. orig̃. uero p sīplici notiā. ꝛ dnt̄ q̄āz q̄ s̄ orig̃. q̄ h̄ dcō q̄ notat cām sm̄ quā. s; silr̄ ē eodē mō posset dic̄ cō⁹. ¶ Di q̄ s̄ orig̃. h̄ dcō q̄ notat cām q̄ materiale. Res ē uisa ī natā. l; m̄tia ē sui obiecti uisōis. ꝛ iō cōsig̃t p h̄ ūbū sciat diuina sciēa ū uisio. ꝛ ip̄; m̄ sui signat̄ q̄ m̄tia uisiōis sui diuine sc̄e. Jt dic̄ l'atus aug̃. q̄ rep̄bare ē nolle misereri. Jndurare aut̄ ē n̄ misereri. Ex h̄ colligitur alia diffiā rep̄bōis. q̄ rep̄batio est uoluntas n̄ miserendi ī p̄senti. nec diuitendi in futuro. i. uoluntas n̄ apponēdi grāz ī p̄sn̄i. ꝛ puniēdi etnalr̄ ī futuro. ¶ Secdm̄ hoc q̄r̄ utrū primū sit cā s̄i. i. utr̄ rep̄bō sui ds rep̄bās sit cā n̄ appōis grē. q̄ p̄batur multiplr̄. dic̄ eni apl̄s. ds cui uult miseretur ꝛ que uult īdurat. ꝛ dic̄ aug̃. q̄ ds induiat hoīez n̄ ip̄tiēdo maliāz s; n̄ apponēdo grām. ḡ do uolēte n̄ apponitur hoī grā adō. ḡ do auctore n̄ appoīt hoī grā. ḡ ds ē cā n̄ appōis grē. adh̄ fac̄ q̄ dn̄s dix̄ p̄haroni. Jn hoc ip̄m excitaui te. ū uirtutē meā ostēdā in te. ꝛ ita dn̄s īdurauit cor p̄h'ois. ut ip̄e ostēdet uirtutē suā ī eū. ḡ ds īrāabilr̄ grām n̄ apposuit p̄haroni. ḡ d̄s uolūtate n̄ apposuit grāz ei. ḡ uoluit n̄ apponere ei grāz. ḡ ip̄e fuit cā non appōis grē. Jt dr̄ in apoc̄. Justū ē ut qui in sordib; ē sordescat adhuc. i. iustū ē ut ei q̄ in sordib; ē subtrahat̄ grā. qua subtracta sordescat adō. s; oē iustū ē adō. ḡ subtractō grē siū n̄ appositō ē adō. p̄tēa n̄ appō grē ē pena iusta q̄ peccanti iuste n̄ apponit̄ grā. ḡ n̄ appō grē ē adō. ḡ ds ē cā n̄ appōis grē. ¶ Cont̄ n̄ appō grē ē pure p̄uatio. ꝛ p̄uatio simp̄. nic̄ ē. ḡ n̄ appō grē simp̄ nec ē adō n̄ ab ā. p̄tēa ds ē cā n̄ appōis grē. s; cōstat q̄ n̄ cā matialr̄ l' fōalr̄ l' finalr̄. ḡ ē cā efficiēs. ḡ ds fac̄ h̄ p̄se. l' in se. cū h̄ s̄ se nic̄ sit. ḡ facit p aliū. sic negō s̄ h̄t. q̄ n̄ apponi grāz hoī s; q̄ n̄ fac̄ h̄ vt dicit aliq̄d fit albū p accidens fit. ꝛ p cōsequens ut n̄ sit nigrū. ¶ Sig ds fac̄ p aliū n̄ appōez grē. ḡ fac̄ aliq̄d q̄ ex s̄cō sequit̄ q̄ n̄ apponatur grā. s; nō ē tale nisi p̄ccm̄. p̄tēa dic̄ ans. q̄ hō n̄ h̄t grām n̄ iō q̄ ds n̄ dat s; q̄ hō n̄ uult accipe. ḡ ds nō cā q̄ hō n̄ h̄at grām. ḡ n̄ ē cā n̄ appōis g̃.

Solō. dī q̄ ds ē cā n̄ appōis grē. n̄ p modū efficiēdi s; per modū q̄escēdi. sic dī q̄ nā ē p̄ncipiū mot⁹ ꝛ q̄etis. sic ḡ natura ē p̄ncipiū q̄etis. ita ds est cā n̄ appōis grē. l; ergo q̄es nic̄ sit. tn̄ natura ē ei p̄ncipiū. s; p modū efficiēdi. s; p modū q̄ q̄ueniunt negōni. ita p̄ncipiū ē ds n̄ appōis grē. l; sit cāusa matialr̄ l' fōalr̄ l' finalr̄. talis eni cā q̄uenit entib; tm̄ p̄p̄e. Volūtas aut̄ de qua dic̄ apl's ds quē uult īdurat. intellir̄ ei⁹ iudiciū q̄ ip̄e iudicat grāz n̄ apponēdā ee. manēti ī pc̄cō mortali. nec uolēti exire de pc̄cō. ꝛ iō q̄ cesat ad datē ꝛ iō n̄ dat. ¶ Ad tcio obr̄. s. utrū hō iō n̄ h̄at grāz q̄ ds n̄ dat ꝛc̄. m̄ nolum⁹ p̄dere. s; solutōez reseruam⁹ usq̄ agam⁹ de uolūtate di.

Quinto ca. notand ē. q̄ s̄ q̄ rep̄bō ē uolūtas dī. n̄ apponēdi grām in p̄sn̄i. ꝛ dāpnādi in futuro etnalr̄. p; q̄ ds iuste rep̄bauit q̄cūq; rep̄bau̇. q̄ sic puulus q̄ decedit in pcō originali. manifestū ē q̄ ds iuste rep̄bauit ip̄; . q̄ p pc̄cm̄ originale n̄ apposuit ei grāz ī p̄sn̄i. ꝛ p̄uat eū uisione sua in futuro. Siaut̄ ē adult⁹ q̄ dāpnatur p; q̄ iuste rep̄batus ē. q̄m p̄p pc̄cm̄. s. actuale n̄ apponit̄ ei grā in p̄sn̄i ꝛ dāpnat̄ ī futuro etnalr̄. Cū ḡ de quol; rep̄batoma manifestū sit. q̄ ip̄e iuste rep̄bat̄ sic̄. q̄r̄ quare l'at⁹ aug̃ dic̄. q̄ esau rep̄batus fuit iudicio rectissiō s; occultissiō. ¶ Ad h̄ dī. q̄ n̄ loquit̄ de iudicio q̄ esau fuit rep̄batus simplicr̄. s; de illo quo esau fuit rep̄batus ab utero potius quā iacob. siū quo dn̄s potius apposuit grām iacob. ī uto q̄ esau. ¶ Sup h̄ sic obicit̄. aliq̄ iudicio s; occultissiō ds potius p̄destinaū iacob q̄ esau. ḡ aliq̄ cā fuit q̄r̄ potius apposuit grāz iacob q̄ esau. h̄ cā aut fuit cāta. aut incāta. Si dicat̄ incāta illa n̄ fuit n̄ diuina uolūtas. i. illa cā n̄ manifestatē. q̄ q̄cq̄d fac̄ ds siū p̄destinādo siū rep̄bando. fac̄ sua uolūtate. ḡ cū illa cā sit apta p̄ niciō exclamat apl's. O altitudo. s. ꝛ sciē di ꝛc̄. ¶ P̄tēa ds ē summa sapiētia ḡ q̄cq̄d fac̄ discretissiē fac̄. ḡ aliq̄ cā ē q̄r̄ potius apposuit grām q̄ esau. Jlla uō n̄ fuit uoluntas diuina. q̄ p̄p solā suā uolūtatē n̄ dr̄ aliq̄d discrete agere. ḡ illa cā fuit cāta. s; illa cā n̄ fuit aliq̄d. q̄ p̄cessit; appōez grē ī iacob. Velī quit̄ ergo q̄ fuit aliq̄d. q̄ secutū fuit. n̄ pot̄ dici n̄ boi opa. q̄ h̄itur̄ erat iacob. ḡ p̄p bōa opa q̄ h̄iciur̄ erat iacob. potius apposuit ei dn̄s grāz. ꝛ potius p̄destinauit ip̄; q̄ esau. q̄ negat l'atus aug̃ dicēs. q̄ si ds p̄destinass; iacob p̄p opa. que fcur⁹ erat. ex h̄ sequit̄ q̄ euacuaret̄ grā di. q̄ s̄ h̄ ds n̄ p̄destinauit hoīes gratis. s; p̄p merita futura. ¶ S; q̄. dīo l'atus amb̃ s̄r illū locum

apli. ds cui uult miset 7q. u. 1. dicẽs q dat grãm .Aliciu ds .10 q sat ipm sibi deuote f uiuuz. 7mãatis suis obediuuz. Alu autẽ dat q sat ipm no futuz 7 mandatis suis n̄ obedituuz. 7li ẽ dare cui dandu ẽ. 7 n̄ dare cui dandu n ẽ. Ex h manifeste uuit s̄ dic̄ bẽtus aug. 7 bẽ amb. Ad h dicebat in p poitin. q bẽtus aug intelligebat de cã merito ia bẽtus amb. de cã finali. Dic ẽ ueni bẽtus aug. q si h eet uẽm q ds pdestinat aliq pp bõa futura opa. vt h deo pp notet cãm meritoriã. pculdubio euacuaret grã di q n̄ gratis pdestinaret ds illos qs pdestinat. s; pp merita futura. S; si h deo ppter notet cãm finalẽ. uez ẽ q ds pdestinat aliquẽ pp bõa futura opa. q ad h ut bñ agat de ceto. jn h enĩ ɔsistit di iudiciũ iustũ. ũ quẽ uideret bñ usuz grã t collata. det ei potiꝰ grãz quã alu. 7 h ẽ discerete dare gz. sõ dic amb. q h ẽ dare cui dand ẽ. 7 n̄ dare ẽ n̄ dandu ẽ. l' 7 pp aliã aliquã utilitatẽ. q secutura ẽ. ɔfert alic ds grãz potiꝰ quã alu i. 7 alus cas occultas solus ds uid; cũ sint future. 7 10 exclamat apls. O altitudo 7c. jd 7 dic aug. q iudicio iustissimo s; occultissimo reprbauit ds esau. jllud aut iudiciũ ds nob manifestauit i phoe. q induratũ n̄ apponẽdo ei grãz. pncipalr. pp sua pcta. s̄ aũo pp hoc ut ds ostederet uirtutẽ suã i eo. sic ipẽ d' ope. jn h ipõ excitaui te. ut uirtutẽ mea ostẽdã i te. Silr' iudeis manifestata ẽ tal' cã. q de ill dic aplⷭ. Cecitas ɔtig in isl' ut plenitudo gẽtiũ subintrẽt; excecati ẽ sũt iudi. pp sua pcta pncipalit 7 meritorie. 7 finale pp utilitatẽ q secutura erat i gẽtib;. vtilitas tñ secutura uniq est sufficiẽs cã. 7 pncipalis n̄ appois grẽ. s; pctatũ ẽ ei cã pncipal' semp. appõiõis aut g sufficiẽs cã ẽ qñ; utilitas secutura. ũnl' la alia sic cã cãta. final'. Sola enĩ diuina uoluntas ẽ cã efficiẽs q̄ mirabili fine opat in pdestinatis. Ex pdcis p; q cũ dr ds predestinauit iacob pp merita. b p h pp e ũã h pp notat duplicẽ cãlitatẽ. q notat finalem cãz q̃tum ad p̃mũ effcũ. 7 tñ meritoriã q̃tuũ ad sñm effcũ. sic cũ dico sor. ẽ albior 7 ill'a albedĩe silis ẽ platõi. ista abls albedine notat duplicẽ cãlitatẽ sil'.

Sexto cã. notand
S q ficte os dñt. q cuil; pdestinato inẽ aliq' bonũ ex eo q ẽ pdestinat. siuẽ sit imortali pcõ siue n̄. vñ dñt q añ qua iacob scificat' fuit. in utero huit bonũ pdestinõ tus. S; p h n̄ posũt ipi soluere ad qõez p dcãm. qm cadẽ restat obiectõ q̃ prius. p queri q̄ potiꝰ illud bonũ pdestinõis dedẽt iacob quã esau. Eds aut cuil; pdestiato insit aliq bonũ ex eo q sit pdestinatus multiplr' pbatur. Dic aug sr eug bẽti iohs. in pncipio q sũt mei natanaeli cognoscere utriq; nãm in xpo. q eẽ pdestinatũ. g eẽ pdestinatũ sũt ei aliq bonũ. S; eẽ pdestinatũ ẽ in hñte pcõm mortale. g in eo qui hẽt pcõm mortale ẽ aliq bonũ. ex eo q ẽ pdestinat. ptera dic bẽt aug. q pdestinõ multis fuit cã standi. 7 nl' lis fuit cã cadẽdi. g pdestinatõ fit aliq bonũ in hoĩe. Jt sumat h nomi pdestinat' noĩalr. sic h nomi reprbz. istu pp uiãe iste ẽ pdestinat' demõstrato illo q ẽ i pcõ mortali. g h ẽ uera 7 affirmata. iste ẽ pdestinat' 7 sic affirmat aliqd dere subti. 7 uẽ 7 pñtialr. 7 ɔstat q h n̄ ẽ nisi bonũ. g isti q ẽ in mortli pcõ inẽ aliq bonũ ex eo q ẽ pdestinat'. S; ɔ pdestinato inẽ aliq bonũ ex eo q ẽ pdestinat'. g reprbato inẽ aliq malũ ex eo q ẽ reprbz. jllud malũ aut ẽ malũ culpe aut ẽ malũ pene. Si culpe. qr' q malũ fuit i esau. qñ erat i utõ. n̄ p dici nisi pcõm originale. s; silr' pcõm originale erat i iacob. g malũ reprbõis erat in iacob. Si dicat' q illud malũ erat maluz pene. 7 erat in esau in utõ. 7 ois pena ẽ illata p pcõ. g qñ esau erat i utero illũ malũ erat in esau p pcõ. n̄ n̄ p pcõ originali s; eodẽ tñ iacob huit pcõm originale. g iacob huit malũ reprbõis i utõ. q maiufeste sim ẽ. Jt sil h eet uez. n̄ eẽt sciptũ lignũ uite i medio padisi positũ. Sicut enĩ ɔfert malũ reprbõis in instanti ɔceptõis uiuz 7 illu n̄. jmo bonũ pdestinõis n̄ distaret eq̃lit. ab oĩb; q̃ntũ in se ẽ. cũ neutẽ illoz aliq fecisset; pp q debuiss; hẽe illud bonũ. potiꝰ quã reliq'. ptera cũ illud bonũ pdestinationis sit aliqd. aut ẽ subia. aut q̃litas 7 sic accidens. nõ pot dici q sit aliud quã q̃litas ut uidẽ. g ɔtinẽ sub aliq spẽ q̃litatis. n̄ pt dici nisi sub hitu l' dispõe. g illud bonuz disponit hoiez ad bonũ op. g ẽ uirtus. g i bonũ sñ fuit i iacob añ quã apponẽt ei gz. q manifeste sim ẽ. Solo. dr. q nullũ bonũ inẽ alic soli. ex eo q ẽ pdestinat'. max cũ nullũ ius acq̃ratur ei i regno cel. ex eo q ẽ pdestinat'. Ad pm obt dr. q cũ dr meli' fuit nathanaeli cogscere utrãq nãm i xpõ. q eẽ pdestinatũ. dr. q intellr s. i. melius fuit ei hoc q̃ntũ ad pñtes tps. j hoc ẽ q uidebat hoiez dñm fr̃m suũ ualde letabat'. ex eo aut pure q erat pdestinat. tñ n̄ inerat ei aliq bonũ. 7 id ippue ponit h adiubiũ meli'. l; aut meli' sit cogñoscẽ utrãq; nãz in xpõ. quã eẽ pdestinatũ. tñ eẽ pdestinatũ simplr' ẽ mag eligẽdũ. qm ex eo seq̃tur mai' bonũ. quã ex h. cogscẽ utrãmq; nãz i xpõ. qm ex eo seqt uita etna. ex h aut n̄. Ad sm obt dr. q cũ dr pdsti

fuit multis cã standi. n̄ dr inẽ pdestinatio bonũ cãtiũ s; ipẽ ds pdestinãs. q eadẽ rõe qua pdestinat ɔsuat. 7 fac pseuerare.
Ad ultio obc. dr. q cũ dr iste ẽ pdestinat'. h dcõ pdestinat' s q ponit noĩalr. pcõ signat rei existentiã cui sit nom. 7 ptea dr signat pdestinõem. que ẽ in dõ. 7 signat eã n̄ ut q̃ insit isti. s; in respectu cui insit. Sctin aut q ẽ pncipiũ. pm dr pdestinõez signat. ũ eam pdicat de hoĩe n̄ ut que ei insit. s; ut respectu cui insit. qual' pdestinõ ẽ h. ɔ celat intellr'. eadẽ tñ dr de h hoĩe reprbz. q signat rei existentiã pncipalr 7 noĩalr. 7 reprbõẽ que ẽ in dõ non ut q ei insit. s; ut respectu cui insit.

Septimo
S querit quõ intelliẽdũ sit. q dr sup illum locum apli. ubi dic. Quos ds pdestinauit hos 7 uocauit. 7 quos uo. hos 7 iustificauit. 7 quos iust. hos 7 magficauit. siue glificauit. Dic bẽtus aug. q p̃imũ ptin; ad dm. tia aut ptin; ad nos. S; ur q hoc inẽ sit. q oĩa illa uirj. ubi signant diuinã centia. Sctino notant sigit effcum in nob. Sic ergo p̃imũ ptin; ad dm. ita sequẽtia illm 7 sic sequẽtia ptinẽt ad nos. ita 7 p̃imũ. Dns q rõ aug h ẽ. q ubũ predestinãdi aliqd. ponit i dõ. nic in hoĩe. uõ enĩ sequit' q sĩ ds pdestinat istũ. q iste hẽat aliq bonũ. l' 7 q ipẽ sit. s; reliq' tria ũba principalr' l' pñtialr' ponũt effcm dr i hoĩe. iuio. qm h ubũ uocauit. signat ibi i terĩ uocatõez. que ẽ p grãz. 7 io dic aug. ea ptinere ad nos. n̄ negat tñ qn ptineãt ad dm. s; pdestinare ptin; ad solũ dm. q nichil ponit in nob.

Octauo cã. qr. utr
O aliqs possit facere ut sit pdestinat' q probatõ. q pot tñ facere q hẽt grãm. g p facere q hẽt grãz 7 pot pseuerare i illa. 7 si pseuerare hẽbit glãm. 7 si pot facere q hẽat grãz 7 glãz. pot facere ut sit pdestinatus. ut sic notetur cãlitas respectu effcuũ ɔnotatoz. p hanc dcõez pdestinat. sic h. cũ dr. ds pdestinat istũ qñ uult. sic ɔnotat' q ds sit cã grẽ 7 glẽ. Sicut ɔcedatur q aliqs pot facere q sit pdestinat'. g n̄ ẽ sola grã pdestinat'. 7 ita ur q tpale ẽ cã etni. Solo. dr q h argõ n̄ ur. iste pot tñ facere q hẽt grãm. g pot facere q hẽat glãz. 7 ẽ ibi fla. s ɔseqũs. q n̄ sequit'. Si aliqd seqt ad aliud. 7 aliqd possit añcedens. q sĩ possit ɔseqns. sic aliqs pot apire fenestrã. 7 tñ n̄ pot facere q sol illumin; domũ. l; g iste possit apire fenestrã. tñ n̄ pot face q sol illuiet domũ.

Nono qr.
N utrũ ds pdestinet aliq q ẽ boni. Ex pre

dcĩs p; q ds pdestinaũ istũ q ẽ boñ. q boñ tas huiꝰ n̄ ẽ cã appõis grẽ. in pñti 7 glẽ i futuro. Silr' ds dilig' istũ. q ẽ boñ. h ẽ fla q s q h ubũ dilig' signat dileõez etnã. siuẽ dileõez pdestinõis. de qua dr iacob dilexi. esau ũo odio hui. Hoc enĩ iõe ẽ dilig' q pdestinat. Si aut diligere sumat' p dileõe tpali. dr q utrq ẽ uera. q iste ẽ boñ. ds dilig' istũ. q ds dilig' istũ. iste ẽ boñ. Sctin h enĩ hoc ubũ dilig'. ɔnotat effcm multiplicẽ mic̃ di in pñti glr. qm multiplex ẽ effcs mic̃ di i pñti. s. appõ grẽ. remissio pcti. ɔsũuõ grẽ 7 augmẽtũ grẽ. h g ẽ uera. q ds dilig' istũ iste ẽ boñ. pp unũ effcm. s. appositõez grẽ. q ẽ ds apponit isti grãz iste ẽ bonus. h aut ẽ uera. q iste ẽ bonus ds diligit istũ. pp aliũ effcm. pp augmẽtũ grẽ. l pp l' pp ɔsuatõez grẽ l' remissõez pcti. qm caritas merẽt augi pp suos strenuos mot'. Si aut h ubũ dilig' ita sumat' q n̄ ɔnot; effcm grẽ. in pñti s; effcm glẽ in futuro. sic aliqñ sumit' h ubũ pdestinat. 7 sic sumit' h ubũ reprbat. Scdõ tñ h uitiũ augz. ut dcm ẽ. Scdm hoc h ẽ uã. q iste ẽ bo ds dilig' istũ. bonitas eꝰ isti ẽ cã glẽ in futuro.

Decimo cã. qr. de eo q dic amb. q pdestinatio iuuat' p ab; scõz. S; dr q s' ill intelligat' ppe. n̄ ẽ uez. q pdestinõ ppe ẽ ds pdestinans. ds n̄ iuuatur ɔnãdo grãz l' glãm. sic sol n̄ iuuat' ab aliq illumĩãdo domũ. s; pp effcm. Dic bẽtus amb. q pdestinõ iuuat' p ab; scõz. q sci poss iuuare aliq ut hẽat grãm p ab; suis. 7 ut perseuerẽt i illa. jt n̄ u; h argõ. iste pot mereri qd hẽt uitã etnã. 7 si hẽt uitã etnã ẽ pdestinatus. g iste pot mereri q sit pdestinat' 7 ẽ i fla s ɔseqns. qm n̄ ẽ gñale. q si aliqs mẽat añcedẽs. q mereat' ɔseqns. Eodẽ tñ n̄ ual; h argõ. jste merẽt ut sit iuuꝰ pdestinatoz. g merẽt ut sit pdestinat'. pñ enĩ duplicẽ sẽ sit sens'. iste merẽt ut sit d' nũo illoz. q sũt pdestinati. i. de nũo intoz. 7 illis pdestinati. s h uera ẽ. q pdestinõ n̄ cad' sub cãlitate. notata phic dcõez ut. Si uõ h dcõ ut respiciat totũ q seqt'. tũc q pdestinõ cadat sub cãlitate fla ẽ. 7 in h sẽsu procedit pñ argõ. Jt posit q ds istum dat isti grãm p s. s. 7 ɔsu u; ip; p ab; scõz finalr'. Scdm h qr' utr' ds pdestinat istũ p ab; scõz. pbat' q sic. Scdm q iste ablis p ab; scõz dectiat h ubũ pdestinat rõe effcuũ ɔnotatoz q pces scõz st cã grẽ in futuro. Si ẽ g hec ẽ uera q iste est boñ ds remunabit istũ. 7 notat' q sic bonitas huiꝰ sit cã effcõs ɔnotati p h ubũ remunabit. ita eadẽ rõe h erit uera ds ab etno pdestinaũ istũ p ab; scõz. s

qeed. ic. q. ds ab eterno predestinauit istum pro
bis scorum. ergo pres scorum meruerunt q ds ab eterno p
destinauit istum. ergo meruerunt q ds ab eterno pde
stinauit istum. ergo meruerunt q ds sciuit ab eterno.
se daturum isti gratiam in presenti et gloriam in futuro
ergo meruerunt q ds ab eterno sciuit hoc. ergo merita scorum
sunt l' fuerunt causa eius q fuit ab eterno. hoc est dicere
preuidisse hoc uerum fuit ab eterno. ¶ Solo. di. q hoc
argo non ualet. ds ab eterno predestinauit istum pro bonis
scorum. ergo sci meruerunt precibus suis q ds ab
eterno predestinauit istum. pa est uera. sed q iste abl'
denotat ubi tantum concomitantiam efficiam. et ipse condu
dit tamquam concludens et sub sua determinatione princi
pale significatum. Nota tamen q in ista propositione iste est
meruit q ds remunerabit ipsum in eternum. sicut
gratia q principale significatum huius ubi remunera
bit. cadit sub respectu huius ubi meruit. Sed
in hac propositione sci meruerunt q ds predestinauit illum
ab eterno. exigitur q principale significatum cadat sub
respectu ubi. Sicut enim dicit beatus aug. predesti
nare addit prima uocare. aut. iustificare.
magnificare. et similiter remunerare pertinet ad nos.
qui ponit ea que in nobis sunt. predestinare autem in
suo tempore. immo in eternitate que significat positio tantum di
uinam eternitatem. sed ex in signandi quo significat diui
nam eternitatem ut antecedentem connotat tempus in quo ds
daturus erat isti gratiam in presenti et gloriam in futuro
et ideo illius temporis connotati sit determinatio p ablatiuum
tiuum cum dicitur. ds ab eterno predestinauit istum pro bonis
scorum. Unde iste est sensus. ds ab eterno presciuit se datu
rum isti pro bonis scorum gratiam in presenti et gloriam in futuro.
quod autem concludit. ergo sci meruerunt q ds predestina
uit istum. oportet addere q hec sit uera. q principale ad
uerbio cadet sub respectu. sine sub eternitate tam
ubi.

Deinceps ei notandum est qualiter ista nomina
prescientia prouidentia se habeant ad ista predestina
tio. Prescientia enim est prescientia q prouidentia. qr prouide est p
cul ante uidere. Sol: autem queri utrum prouidentia sine
prescientia di inferat necessitatem rebus. probatur q sic. qr ds
immutabiliter prouidit hoc. scilicet istum esse dampnandum. ergo immo
eo q dampnabitur. sed potest saluari probo. Diuina sa
pientia est inuariabilis infallibilis et immutabilis
ergo diuina sapientia ... prouidet hoc quicquid prouidet
sed prouidet hoc. ergo immutabiliter prouidet hoc. ¶ Ad hoc
dicunt quidam q hoc est duplex. ds immutabiliter p
uidet hoc. qr hoc aduerbium determinat ubi. fortitudi
nem quam habet ad rem notam uera est. si fortitudinem
quam habet ad rem actam falsa est. ¶ Sed uidetur q hec distin
ctio nulla sit. qr sicut prouidens est immutabiliter
prouidens. qr non potest esse aliquando prouidens illud. quod non
fuerit prouidens l' ecm. ita et ea res immutabiliter
prouisa. qr non potest aliquando esse prouisa. ita q prius fu
erit non prouisa. l' ecm. ergo quocumque in aduerbium deter
minat ubi. uera est. Propterea sic. Ds immutabiliter p
uidet hoc. sed si ds prouidit hoc iste dampnabitur.
ergo necessario prouidet hoc. ergo necessario est dicere prouidisse

hoc. ergo necessarium est q iste dampnetur. Eodem modo potest
probari q omnia futura contingentia contingent. et si
hoc. perit consilium et liberum arbitrium. ¶ Preterea ds p
uidit istum esse dampnandum. ergo quicquid iste faciet
dampnabitur. Quod est contra illud q scitur ad mortem
qr imputetur ei. ¶ Solo di. q hoc argo non ualet. ds
immutabiliter prouidit hoc. ergo necessario et cetera. et est ibi falla
secundum consequens a superiori ad inferius affirmando. Omne est necessarium
est immutabile sicut uerum et non ecm. qr hoc enuntiabile
antichristum fuisse futurum. est immutabile. tamen non est
necessarium. ¶ Silr. non ualet hoc argo non ualet. Ds immutabi
liter prouidit illum esse dampnandum. ergo quicquid faciet dam
pnabitur. l' necessario dampnabitur. et est sile huic enuntiabili.
antichristum fuisse futurum. est uerum immutabile. ergo
quicquid contingat erit uerum. et est in talibus argumentis
falla secundum accidens. ascendendo predicatione ad diuinam. qr hoc ad
uerbium immutabiliter tamen conuertitur remouens sic patet
exemplo. et sit illo tamen primo illorum. ¶ Ad ul
timum di. q imputandum est isti hoc. scilicet q iste dampna
bitur. et licet ds immutabiliter prouidit hoc. tamen ipse potest
tamen facere q ds numquam prouideret hoc. et hoc ideo qr ds
numquam prouidit istum dampnandum. nisi propter opera sua ma
la. que sunt in potestate libere arbitrii sui. et ideo qr q ds proui
dit ei mala opera. non est causa quare ipse male operetur. sicut
hoc q ego uideo illum hominem in illo loco. non est causa quare ipse
sit ibi. Ds enim eo modo prouidet res. sicut prescit que
modo sunt futurae. et res que contingenter eueniunt
prouidet in sua contingentia. Presciuit est ds omnia. et ea que
sunt in nobis. et ea que non sunt in nobis. qr presciuit
omnia. sed non predestinat omnia. qr non predestinat ea que sunt in
nobis. scilicet ea que sunt in potestate liberi arbitrii. non enim compellit
siue cogit uirtute liberi arbitrii. uel ad bonum tamquam a dina
lus. In nobis ergo est uel sequi dominum ad uirtutem. l' diabo
lum ad maliciam. nec aliquam necessitatem compellitur homo ad hoc l'
ad illud. ¶ Item si homo aliquid uidet. necessarium est ipsum
uidisse. illud ergo a simili multo fortius. si ds aliquid
uidet necessarium est ipsum uidisse illud. cum uisio di
sit certior quam uisio hominis. ergo si ds aliquid prouidet l'
presciuit. necessarium est dicere prouidisse l' presciuisse id
sed si ds prouidit et presciuit illud. necessarium est dicere p
uidisse l' presciuisse illud. sed si ds presciuit et p
uidit illud. illud fuit futurum. ergo necessarium est
illud fuisse futurum. hoc modo potest probari q omnia contin
gant esse necessaria. ¶ Solo. dicendum est. q prima ar
non ualet. et hoc ideo contingit. q uisio hominis formatur ab
ipsa re. et est ab ipsa re. et ideo eo posito ponitur res.
Sed uisio di non est ab ipsis rebus. qr ds se ipso uidet
res. et cum dico ds prouidit hoc. sic ex parte uidentis
non significatur nisi diuina eternitas. nec significatur ex parte
uidentis aliqua uisio accidentalis est necessarium esse exigit
necessitate rei uise sicut in uisione hominis. sed sola diui
na eternitas significatur ex parte uidentis cum dico. ds
prouidit hoc. ex parte autem rei uise ex uerbo significandi
datur intelligi esse respectu futuri. et ideo sicut si fore
est contingens. ita dicere prouidisse hoc est contingens.

Queritur ultra ea. utrum
ds presciuit aliquid ante
quam sit uerum. et uidetur q sic. probo. Ds presciuit

antichristum fore. sed sciuit enuntiabile est ipsum scire
esse uerum. ergo ds presciuit hoc enuntiabile esse ue
rum. ergo ds sciuit istud antequam foret uerum. ergo
sciuit istud quod erat falsum. quod est impossibile. quia
falsum non scitur. ¶ Ad hoc dicunt quidam q hoc est duplex.
Ds presciuit antichristum fore. si intelligatur de dicto
falsa est. qr oportet q ds presciuit illud antequam esset
uerum. Si intelligatur de re uera est. ¶ Nos dicimus
q nec aliud est enuntiabile quam res significata. et dicimus
q prima uera est. quocumque modo intelligatur. sed non ualet hec
argo. Ds presciuit antichristum fore. ergo sciuit illud
antequam esset uerum. tamen uidetur q conclusio sit uera
quoniam illud enuntiabile est uerum ueritate causata ergo
illa ueritas antequam mundus esset non fuit. sed ds sciuit
illud enuntiabile antequam mundus esset. ergo deus
sciuit id enuntiabile antequam esset uerum. ergo sciuit id
quod erat falsum. qr antequam esset uerum non poterat
esse nisi falsum. ¶ Sol. aug. dupliciter distinguit
ueritatem. qr rei et dictionis. ueritate rei non sunt uera
nisi illa enuntiabilia que sunt. ueritate dictionis sunt uera.
et illa que non sunt. ut antichristum fore. et necesse illa
sunt uera ab eterno. antichristum fore. qr ab eterno
non fuit homo l' angelus. cui esset uere affirmabile l' di
cibile illud enuntiabile. ¶ Nos autem distin
guimus tria ueritatem. scilicet primam qua esse uerum est uerum.
quoniam sic quicquid est uerum ueritate que est uerum est ...
sic est quicquid est uerum ueritate dictionis rei. est uerum ue
ritate dictionis et non ecm. Ita quicquid est uerum ueritate rei
et dictionis est uerum prima ueritate sed non ecm. et q hoc sit u.
uidetur ab ipso aug. qui in li. soliloquiorum probat
ueritatem eternam. per hoc q mundum fore fuit
uerum antequam mundus fieret. et similiter mundum fore
fuit uerum antequam mundus esset ergo ueritas est
antequam causata esset. ergo ueritas eterna. Sic ergo uult
aug. dicere. q mundum fore fuit uerum ab eterno ue
ritate prima. ita antichristum fore fuit uerum ab eterno ue
ritate prima. unde non ualet hoc argo. ergo ds presciuit antichristum
fore. ergo sciuit illud antequam esset uerum. licet enim sci
ret antequam esset uerum ueritate dictionis. tamen non sciuit
illud antequam esset uerum prima ueritate. qr sciuit illud
antequam esset. et non antequam esset uerum. ideo non ualet illa ar.

Objecto de di scientia.

Dicendum est de di potentia. et primo queritur quare ds di
omnipotens. et adque extendat eius potentia. Secundo utrum
iudicandus sit aliquid esse possibile simpliciter l' secun
dum causas inferiores. l' superiores. Tertio queritur dicatur
miraculum q ds mutauit aquam in uinum. cum usualiter
ds multo maiora faciat. Quarto utrum mirac
sit sicut q magi mutauerunt uirgas suas in ser
pentes. Quinto de potentia di spiritualium operationum.
utrum ds scilicet possit saluare iudam et dampnare petrum.
Sexto utrum de corrupta possit ds facere incor
ruptam. Septimo quo sit intelligendum illud q dicitur. q
ds dicitur omnipotens qr potest facere quicquid uult. et utrum p
sit ds aliud facere quam faciat. l' melius quam faciat.
Notandum ergo circa primum. q sicut hoc dicunt due res
prima est qr potest omnia. Sed contra hanc rationem sic obicitur. q si ds
potest omnia potest currere comparari et cetera. ¶ Item sicut potest omnia

potest peccare. qr peccare est aliquid agere. ¶ Sol.
hoc argo non ualet. ds potest omnia. ergo potest currere et cetera. et est
ibi falla secundum accidens. In prima enim hec dictio omnia suppo
nit ea que sunt supposita potentie diuine. sed q sint
ei supposita non relinquendo ea tamquam accidentia.
ad aliquod suppositum. sed in conclusione illa infinitiua
modi signant supposita potentie diuine. et ea
retorquentur tamquam accidentia ad predictum suppositum. et est
sile. aia antichristi scit omnia. ergo scit curare celum et est
terram. ¶ Ad aliud di. q cum dicitur. Ds potest omnia. intel
ligendum est tamen de rebus naturalibus. et de posse q est
potentie. posse autem peccare non est posse potentie
sed potius defectus. Sicut enim dicit beatus aug. male
uoluntatis non est causa efficiens sed deficiens. quoniam ipsa
non est effectio sed defectio. unde patet q peccare non est propter
facere. sed deficere. potest autem ds omnia. non solum
ea que sunt in solitu cursu nature. sed et ea que sunt supra so
litum cursum nature. qr cecum potest illuminare. Est enim
quilibet res naturaliter obediens deo. ut ex ea possit
ds facere quicquid uult. Unde dicit beatus aug. q
non fuit in costa ade ut ex ea fieret mulier. sed
ut ex ea posset fieri mulier ... quia si in costa
posset fieri mulier ex ... ergo in costa erat q ex ea fi
eret mulier et cetera. ¶ Solo. distinguendum est inter
potentiam materialem et formalem. potentia materialis con
sistit in aptitudine suscipiendi. potentia formalis
est ex qua exeunt operationes. Erat ergo in costa
ade potentia materialis. ut ex ea fieret mulier
ade. quoniam in eo sola erat potentia actiua. que po
terat spoliare materiam coste a sua libitali forma.
et introducere formam mulieris in naturam illius. In
costa autem non erat potentia formalis. qua posset hoc
facere. et ideo dicit beatus aug. q in costa ade
non erat ut ex ea fieret mulier. sed ut ex ea pos
set fieri mulier ade. ¶ Item sicut cera susceptibilis est im
pressionis ut ex ea fiat aliqua ymago. ab aliquo
artifice. ita iste cecus susceptibilis est uisionis
a deo. qr ds potest imprimere ei uisionem. et omnis natura sue
ipsi omni naturaliter est obediens. ergo sicut cera naturaliter
est susceptibilis impressionis ab artifice. ita iste qui
est cecus naturaliter susceptibilis est uisionis a deo
imprimente. ergo sicut cera potest esse ymago per illa impres
sione. ita iste cecus potest uidere per talem impressionem
ergo naturaliter possibile est istum uidere demonstrato ce
co. ¶ Di. q hoc est duplex. possibile est istum ui
dere. scilicet hoc uidere copulat actum uidendi. falsa est. qr si
hoc hec dictio possibile copulat potentiam formalem. Est
etiam q quotiens hoc uerbum infinitiui modi significat ac
tum construitur cum hoc uerbo potest. hec dictio possibile l'
hoc uerbum potest significat potentiam formalem. et sic hec est falsa
possibile est istum uidere. sicut ita. iste potest uidere
quoniam est in isto aliqua potentia formalis. de qua fit
exire actus uidendi. sed si hoc uerbum uidere signifi
cat habitum uidendi. tunc hec est uera. possibile est
istum uidere. et ista iste potest uidere. qr hoc possibile
l' potest significant potentiam materialem. qr iste est sus
ceptibilis uisionis a deo. id est potens suscipere. et sic hec ista
propositio iste potest uidere est similis isti. ista cera potest

ee ymago. ¶ Jt. dein e sup⁹ q ds n pot fa
cere q ho sit asin. Cont. mag repugnt ds
z ho qua ho z asin. q ho z asinus queniut in
gnib; z diffius supiorib; z acntib; quibda.
ds au et ho in nullo subali l' accidetali queni
unt. s; ds potuit facere q ds eet ho. g⁹ multo
forti⁹ pot facere q ho sit asin. ¶ Solo. dins.
q h e fla. mag repugnt ds z ho qua ho z asin.
q l; ho z asin mag queniat. q ho z ds. tn z mag
repugnt. q sic hnt multa quib; queniut. ita
hnt multa qb; differt z repugnt. Ds aut n
ht aliq accitale l' subale. quo alic repugt.
Ds e e oim rez ca. z ee oim sic dic dionisius.
z io n ita repugnt ho z ds. sic ho z asin.

Scdo qr

Utru qcqd e possibile do sit simplr possi
bile. z utru dicat aliqd possible simplr. sm
cas iferiores. l' sm cas supiores. Sup h duplx est
opio. Quida dnt. q nic e possibile simplr s3
cas inferiores. Vn qn bta uirgo pepit. ipos
sibile erat uirgine pere. l; eet uin. Et dnt
q h argo n u;. Si uirgo pepit. d uiro qcu
buit. s; pepit g cu uiro qcubuit. qm sic di
ciunt pponit itra z assumi icelo. H aut n pt
sustineri q e ctr arte. Qa e regla artis. q
si aliqd seqr ad aliud. z pmu e ipossibile. silr
z qseqns. h e opio e q tetu aug. q dic q d
declarauit z fecit possibile. q sapia mudi ui
dicat ipossibile. z qstat q intelligebat d talib;
uirgine pere z silib;. g uirgine pere fecit
e possibile. qn uirgo pepit. n tn fuit psib
sm cas inferiores. pt̄ea sm opioe; eor ipossibile
aiaz antix fore. z dm ee. z scas gauic ius ctus
gaude. q falm e. pp h dnt qda q ee illud q
e possibile do. z solu illud est simplr possi
bile. q uolut pbare pauctez tetu aug. q di
ci sr illu loc ad corinth. Stultam fec ds sapi
entia hui mudi. s. possibile fore faciedo q
z declarando q illa iudicat ipossibile. z co
stat q loqt de talib; uirgine pere. g stultu
fuit iudicare q uirgine pere eet ipossibile
z ita uirgine pere semp fuit possibile sip.
z io dnt isti q qcqd e possibile do. z solu il
lud siplr e possibile. S; p istos nullu fuit
miracl. qn uirgo pepit. q id erat psi possi
le simplr. Scd; istos e possibile e istuz
uide demostrato ceco. z ita pot sr reglsius
apuate ad hnta. Jsti e distingt istam ee du
plice. possible e hoiez ee asinu. Si intelliga
tur de dco sla e feos. Et nos in h qstimu⁹
eis bn. q sm eos ds n posset facere q ireum
nam. sic dns pp. n pot facr q sui prulim.
Sic faceret q sua ordinacoez ter. q sempr facet.
Si aut intelligat de re ueta e ut dnt. S; g
hoiez possibile e ee asinu. g ho pot ee asi
n. eode m cap. q nullo sani capitis qcedit.
Solo. nos dns. q n qcqd e possibile do.
e possibile simplr. h eni dco possibile. sm

diusa aduicta diusas possibilitas signat.
Vn qu; possibilitate cae. inferioris. qu; su
pioris notat. Silr h dco ipossibile. qn; e p
uat possibilitate cae inferioris tm. qnq;
supioris tm. Vn n oia que dnt simp i
possibilia s impossiblia. pe cae. l' p pu cai.
Vn istu uide demostrato ceco. simplr im
possibile. n tn e impossibile p pu ca;. Silr
e aliqd possibile p pu ca;. q n e possibile s
cam inferiore. ut dm ee tm z unu. z bn qce
dim q ds de impossibili pot facere possib.
z h duplr. po m reparando na;. ut qn ceco dat
ptate uidedi. p miracl. z h cau potnia di
tur do miraculose. s; act nalr exerc. Scdo
m fac ds de ipossibili possibile. qn dat no
ua potnia;. qua n e repire in natis. Vt qno
de h ipossibili uirgine pere fec possibile di
do uirgini noua potia; piedi. z in h cau. z
ipa potnia miraculosa. z ipe act. m pcedes
e miracl os. Corpe e sn uini scie fuit mi
racl osu silr z pere. qm porta ne fuit oino
clausa. sic istis duob; mois fac ds de ipsib;
possibile. Qn aut asina locuta e. n fec ds
de ipossibili possibile. q asine n e data ali
qua potia de nouo. nec ipa ppe loqbat. s; an
gls loqbat in ea. q ipa ppe fuit locuta. z q
dns ad hora dedit ei potnia; loqndi. dicad
e q d fec de ipossibili possibile. z illa potia
trsiente. illud iterm de possibile fcm e ip
sibile ¶ Si aut qr utr istu saluari sit pos
sibile p cas inferiores. l' supiores. di. q h dco
possibile coplat potia; q in isto e. z pot ibi
coplari potia; mtiale. q iste e nalr susce
ptibil gre. p qua saluet. l' potia; forle. q
iste pot facere aliqd quo fco hebit gram
qua saluabr. l; aut iste natalr possit sal
uari. tn illa persona nunq pot pduci ad ef
fcm n detur aca supiori gra. Cu aut di
antix aia pot ee. coplatur tm potia aie a
cx. n que ci insit. s; respectu e insit. z ita
aia antix fore e possibile simplr tn ¶ Pu;
g ex pdcis q qda possibilia. z ipossibilia s
ca; inferiore simplr. qda p ca; sriore. Cor
para ob pdca auctas aug. q dic. q stulta
fec ds sa. hu. m. possibile fore dclarando.
z faciendo q illa iudicat ipossibile. Qstat
aut q aug loquit de talib;. uirgine pere.
g stultu erat sapia; hui mudi iudicare
de tali. q erat ipossibile. g an qua uirgo
paret uirgine pare n erat ipossibilo. g sp
fuit possibile uirgine pere. n g de illo i
possibili fec ds possibile. S; q. ds declara
uit z fec illud possibile. g ds fec istud p
sibile. g erat ipossibile. ¶ Solo. di q ph
losophi n pccabat in h q iudicabit uir
gine pere z silia. ipossibilia siplr. s; in h
q z blasphemabat z potie di detrahebant
in h q dicebit q uirgine pare erat iposs.

p os cas supiores l' inferiores. sic adhuc di
cunt pagani. dm ee hoiez mortale. z dm i
mortale passu fuisse e ipossibilia p os cas.
Jt alio mo pbat. q qcqd e possile do e po
sibile simplr. pbatur q simplr e possibi
le istu uidere demostrato ceco. q si ds q i
uid;. iste uid;. s; actus e possibile. g z qse
quens e possibile. Eod m pbat q uirgini pa
rere fuit possibile. an qua ds dedit; pote
tia uirgini piendi. q tc h qsequta erat u.
Si ds fac q uirgo pariat. uirgo parit. s; an
cedes tc erat possibile. g qseqns. g uirgi
ne pere semp fuit possibile. Videt g m
tm aug. q dic. q ds de impossibili. ¶ So.
sicuti e tiplex ueritas. s. rei. z dcois. z pa
ritas. z qaq istaz uitatu enutiabile sit
ueru. fuit simplr uerum. sic p; i isto enutia
mudu fuisse futuru. q fuit uim ab etno.
n pa l' sa uitate. s; ttia tm. ita triplex e p
sibilitas. possibilitas rei. possibilitas dco
nis. z possibilitas primi potetis. z qaq; le
aliq enutiabile e possibile. siplr e possib.
z h id qting. q possibile s q dcm e. de pos
sibili. fundatu e sr uim. Jd e e possibile q
potes ee uim. h solo queniut cum utq; pce
dentib. z p pdca pi quo pot defacili sustin.
h. ds e qphensibil z iqphensibil. q e qphesi
bil' e z inaphesibil' nob. Eode m istu uid
demostrato ceco e possibile z ipossibile. p
sibile p cas supiores. ipossibile p iferiores.
Solo. di. q n e sile. q isti tmi. qphesibil'
z iqphesibil. respiciunt ee. q p; si explice
tur. Jd e e qphesibil' q pot qphedi ab aliq.
Ex isti aut qtingt. q cum ds di. e iqphesi
bil. subintellr eta determinatio. s. ab hoie. Vn
n e mir. si ide sit qphensibile. z iqphesibile
pp diuisa determinatione intellctas. sic ad
equale z inequale. aliu eqle s logitudine. in
equale s latitudine. pre aut dcas possible
impossibile n respiciunt ee. s; coplant tatu
absolute res suas. uel; forma quos determinat
quib; adiugitur. ¶ Jt nal' obedia ine cate
ad suu catore. g natale e cui; cate qcqd
fac in ea suus cator. Vn dic bt aug. co
ditor nature nie fac q nam. g ad posse fa
cere di in catura. Reduc; i catura nale pse
fieri. g qcqd e possibile do i catura. possi
bile e de p nam cataz. z qcqd e possibile
do p na; cataz. z p q ds. e simplr psibile. g
qcqd e possibile do. e simplr possibile. q p
negatu e. ¶ So. di q h argo n u;. ad pse
facere di in catura. Reduc; in catura nale
posse fi. g qcqd e possibile do e possibile
do p nam rez. z e ibi fla uniuocois. q d
bet ee predicati qclude potia; matiale. si
cut prius ppsuerat. ipe aut qclud pote
tia forle. sic h. Jstu uide dmostrato ceco.
h e e possibile do z tn n e simplr possible.

q cum di possibile simplr dr possibile q
formali. sic prius dcm e. p q h ubu uidere
copulat actu uidedi. n u; h argo istu uide
e possibile do. g istu uidere e possibile s
simplr. z e fla p qd z simplr. Et e ibi fla p
figura dcois. q h dco possibile po coplat di
uina potia. in qclusoe coplat potia; cature.
Jt notand e q h argo n u;. hoiez possibile
e fi asinu. g hoiez possibile e ee asinu. Est
e duplx potia mtial'. alia q e mtial' aniti
pa. alia amatia specifica i ee. In pma aut ppoe
h dco possibile signat potnia; mtiale am
pa. qm de hoie pot fi asin ado. spoliado ho
mine sua for. z introducedo asinitate i
ei nam. In qclusoe aut h dco possibile tenet
pro potia mtiali am specifica i ee. Ad h e
q h eet uera. hoiez possibile e ee asinu.
oportet; q ho manes in sua for subali. pc;
recipe sup se asinitate. z e ibi fla uniuo
cationis. q h dco possibile tenebat i pma
ppoe potia una. in qcloe palia. z e sile q a
er pot fi ignis. n tn aer pot ee ignis. z pa
nis pot fi cor xpi. n tn pot ee cor xpi.

Tertio ca.

Tnotadu e. q sr illu loc ubi dns muta
uit aqua in uinu. dic bt aug. q d cotidi
e maiora fac. q p totu mudu in uitib; aq
mutat i uinu. nec e miracl. multo for
tius q aq mutat in uinu. i nuptiis. fuit
simplr possibile nec fuit miracl. Si e h
bet miracl. z illud silr. q e mai. h obiec
tio fit ad pbando. q qcqd e possibile do est
possibile simplr. ¶ So. Jd dic bt aug.
q ds fac singlis annis maiora. q mai e
aliqd posse facere pse. z aute pcate aliu fa
cietidi ide. q facere illu pse tm. cu tn facit
d pse alio mo qua na possit facere. dr mira
clm q fit sup na;. ex h p; solo ad po obiem.

Quarto ca.

Qr deco q di i exo. q magi pharois fece
runt deuirgis sr spentes. g l' miraculose
l' nalr. si nalr. ead roe uirga moysi nalr
mutata fuit i spetē. g dns n fec ibi ali
q miracl. Si miraclose. g dns p magis
pharois fec miracl. q falm e. q ds faciedo
q moyses facet q serpen. qm ds opabatur i
ipo. pt̄ea btus aug dic q demoes q uelocis
sime curr per mundu attulert mag sema
spentu. Si aut d uoluiss; fecisse mirablia
p mag n indiguiss; semib;. pt̄ea qr utr sua
illa q dic btus aug. demones attulisse mu
tata sit i spetes l' n. si sic. g uirge eor no
fuert mutate i spetes. z si h e. uidet q defe
cet in po signo. q falm e. imo i ttio tm. si
dicat q sema illa n sit mutata i spetes. qn
g qr dicant semina spetu. ¶ So. ad hoc
dicendu e. q reua uirge magoz mutate
sut in spetes nalr. q potia formal' fuit

in scribis. actione quorum uirge fuerunt mutate in serpentium speciem. et prius in serpentes. et ideo dicuntur scientia serpentium que uirge pro actione illorum mutate fuerunt in scientia serpentium. uel forte ipsum scientia cum uirgis in mutata fuerunt in serpentes. et ideo non fuit aliquod miraculum. immutatio uirgarum scientia magorum que naturali opere facta est. mutatio uero qua uirga moysi mutata fuit in serpentem miraculosa fuit. quia fuit de sola uirtute dei. sine omni opere uel amministratione nature.

Quinto queritur. utrum deus possit dampnare petrum et saluare iudam. Et uidetur. quia in genesi dicit angelus ad loth. Non possum aliquid facere donec egrediaris. ibi dicit glossa. id est possum de potentia sed non de iustitia et angelus loquitur in persona dei. ergo deus aliquid potest de potentia. quod non tamen potest de iustitia. illud. ergo licet de iustitia non possit dampnare petrum. tamen de potentia potest dampnare petrum. ergo simpliciter potest dampnare petrum. preterea deus potest reuocare petrum ad statum presentis uite. sicut legitur quemlibet fecisse ad precem sanctorum. si autem reuocatus esset petrus ad statum presentis uite posset peccare. et sic dampnari a deo.

Contra. quod dominus bene potest saluare iudam. sed non potest dampnare petrum. quia misericordia superexaltat iustitiam. et misericordia eius super omnia opera eius. et non per misericordiam potest saluare iudam. sed nulla iustitia potest dampnare petrum. Solutio. sic faceret contra eius misericordiam. si dampnaret petrum. ita contra suam iustitiam si saluaret iudam. sed deus ipse est summe misericors. et ita summe iustus. Item dicit apostolus. si male egimus. deus fidelis est. non potest negare se ipsum. Cum ipse sit iustitia. non potest negare iustitiam. qua ipse dampnat malos. ita exponit beatus augustinus. Ostendit ergo quod illo loco habetur quod dicit apostolus. si esset de iustitia dedit petro beatitudinem. negaret ei iustitiam et ita negaret se ipsum. quod est impossibile. ergo non potest esse quod dampnet petrum. Eodem modo planum, prius quod non potest saluare iudam. quia faceret contra suam iustitiam. et ita faceret contra se.

Solutio. dicendum quod tenenda deus non potest dampnare petrum. non hec est impotentia. sed potius laus diuine potentie. quod non potest facere contra suam bonitatem. contra misericordiam et iustitiam suam. hec de summa bonitate dei. quod non potest dampnare illum. cui dedit ex iustitia beatitudinem. Si dicatur quod auctoritas apostoli non habet locum non post diem iudicii nunc est hic. quoniam eodem modo repugnat iustitie et misericordie dei quod dampnet petrum. sicut repugnabit post diem iudicii. quod dedit ei beatitudinem ex iustitia. ergo sicut post iudicium faceret contra se ipsum. si dampnaret petrum. eodem modo potest planum quod non potest saluare iudam. Et dicendum quod si reuocaret petrum. tamen non posset peccare cum iam confirmatus sit. et illam confirmationem non possit deus petro auferre. quoniam deus non uult auferre ei. non alius potest. immo nec ipse potest. quia nullo potest auferre illam beatitudinem. nisi ex demerito petri procedente. sed demeritum non posset procedere in petro. cum iam confirmatus sit. et ita deus non potest dampnare petrum. Eodem modo non potest saluare iudam. ex quo absolute dampnauit de iustitia. Sunt tamen quidam dampnati. qui precibus sanctorum possunt reuocari ad istam uitam. et sic saluari possunt. et sic deus non facit contra suam iustitiam. quia ex meritis sanctorum eos reuocauit ad uitam. Qui autem sint hi dampnati solus deus nouit. sed credimus aliquos esse tales quales fuerunt illi quos sancti resuscitauerunt.

Quod autem dicitur super genesim. non possum de iustitia. sed possum de potentia. id est non possum propter conuenientiam meritorum tuorum. loth enim propter sua merita meruerat merito congruo. non merito condigni. quod quamdiu esset cum sodomitis deus eos non perderet. et ita poterat eos deus perdere de iustitia stricta. nec faceret contra iustitiam suam si eos perderet. permittebat enim bene quod propter meritum unius differretur eorum destructio.

Sexto capitulo queritur. utrum deus de corrupta possit facere incorruptam. Dicit enim ieronimus. quod cum deus omnia possit non potest corruptam uirginem reparare. Sed contra naturam ceci potest reparare. et surdum. et omnino mortuum. ergo multo fortius naturam uirginis in parte corruptam potest reparare. preterea omnes corruptiones reparabit deus in die iudicii ex toto. ergo eodem modo potest reparare uirginem corruptam.

Solutio. dicendum quod deus potest uirginem corruptam reparare faciendo eam clausam et sigillatam. et sine omni corruptione sicut prius erat. sed ideo dicitur non posse. quia numquam declarauit se posse. sicut circa surdos et mortuos declarauit se posse. declarauit autem se posse illuminare cecos. quia illuminauit eos. similiter declarauit se posse reddere surdis auditum. quia eis reddidit. similiter declarauit se posse resuscitare mortuos quia resuscitauit eos. sed non legitur fecisse aliquod miraculum quo ostenderet se posse uirginem reparare corruptam. Uel aliter dicendum. quod licet uirginem corruptam possit reparare quantum ad statum integritatis. non tamen quantum ad statum dignitatis. quia de illa que fuit corrupta non potest facere quin corrupta fuerit. sicut non potest facere quod mundus non fuerit. et in hoc consistit dignitas uirginis scilicet quod numquam fuit corrupta. propter quod uirgines habebunt aureolam. Sicut enim dignitas regis est quod nulli subest. ita uirginis dignitas quod non fuit corrupta.

Ultimo queritur. quomodo sit intelligendum quod dicitur. quod deus dicitur omnipotens quia potest facere quodcumque uult. et utrum possit aliud facere quam faciat. uel melius quam faciat. Superius enim dictum est. quod deus dicitur omnipotens. quia potest omnia. que posse facere est posse sibi bene. Sed beatus augustinus assignat aliam rationem scilicet quia potest facere quodcumque uult. Sed quod dicatur omnipotens. quia potest facere quodcumque uult. uel quodcumque uult se posse facere. Sed mirum dicit in summis quod non debet ita fieri suppletio. hoc est potest beatus petrus cum sit beatus. sed ideo dicitur omnipotens quia potest facere quodcumque uult fieri. Sed uidetur quod neutra istarum rationum sit sufficiens. Deus enim inquantum est omnipotens est potentissimus. et hoc quod est potentissimum est summe potens. Sed hoc autem quod dico summe potens. intelliguntur tria.

amplitudo potentie. summa enim potentia non est coartata circa aliquam oppositionem. sicut potentia calefaciendi que est in igne. coartata est circa calefacere tantum non est se habet ad non calefacere. nec ad aliquid aliud genus. nisi ad calefacere. potentia enim diuina ita ampla est. quod ei sunt subiecta omnia rerum genera. Aliter est non esset summe potens. Similiter autem quod summe potens est. et intelligitur remoto cuiuslibet auxilii extrinseci. quia si indigeret auxilio amixta esset ei impotentia. Similiter et intelligitur remoto coactionis extrinsece. Cogens enim similiter quod cogens est potentior eo quod cogitur. Similiter et intelligitur remoto cuiuslibet prohibitionis extrinsece. quia si posset prohiberi ab extrinseco aliquod impotentie admixtum esset potentie diuine. et ita hec tria intelliguntur similiter quod dico summe potens. scilicet summa amplitudo potentie. remoto auxilii extrinseci. remotio coactionis extrinsece. et remoto prohibitionis extrinsece. cum idem sit dictum esse summe potentie. et omnipotentem. ergo similiter quod dico omnipotens. intelliguntur tria. Sed per hoc cum dicitur deum posse omnia. non intelligitur nisi primum. scilicet amplitudo potentie. per hoc est intelligitur aliquid remoto. Non ergo dicitur deus omnipotens ex hoc pure quod potest omnia. Eodem modo planum quod deus non dicitur omnipotens ex hoc pure et precise. quod ipse potest facere quodcumque uult. quia per hoc non intelligitur amplitudo potentie. Ad quod dicendum. dicentes. quod ex hoc deus dicitur omnipotens quia potest omnia. ut per hoc quod dicitur deus posse omnia intelligatur amplitudo potentie diuine. per hanc determinationem potest. intelligitur remotio trium predictorum. Eodem modo dicendum quod ideo dicitur omnipotens. sicut summe potens. quia potest facere quodcumque uult facere. ut sic tria predicta intelligantur.

Ideo dicunt quidam sicut dicit augustinus et mirum in summis. quod deus non potest aliud facere quam facit. nec potest aliquid melius facere quam facit. et hoc uoluit probare sic. Nichil potest deus facere quod non sit bonum et iustum fieri. sed quodcumque est bonum et iustum fieri ab ipso. ipse facit. quia omne bonum et iustum est ab ipso. ergo deus non potest aliquid facere nisi illud quod facit. Item nichil potest deus facere nisi illud quod facit. Item nichil potest deus facere nisi quod iustitia sua exigit. sed quodcumque iustitia sua exigit ipse facit. ergo deus non potest aliquid facere nisi quod ipse facit. Item nichil potest deus facere nisi quod ipse debet. sed quodcumque debet ipse facit. quia nichil dimitteret debitus. ergo non potest et cetera. Talia inseruntur argumenta ponit magister in summis. quod omnia eiusdem iudicium sunt.

Solutio. dicendum quod iustum est duplex. deus nichil potest facere quod non sit bonum et iustum fieri. Sic est hoc ubi sit. significet actualem conuenientiam. siue inherentiam falsa est. Si uero significet naturalem coherentiam uera est. Sic hoc est duplex. iustum ad ecclesiam est bonum. hoc ubi est significat naturalem conuenientiam uel coherentiam. et ideo nullo exeunte ad ecclesiam uera est. et autem media propositio est uera. si per hoc ubi est significatur actualem coherentiam. falsa est. si quod naturalem. et ita patet quod primum argumentum non ualet; impediente fallacia equiuocationis. eadem ratione non ualet secundum argumentum uel tertium. quia hoc ubi exigit. uel hoc ubi debet. possunt in se includere copulam naturalis coherentie. uel actualis inherentie. et sic distinguende sunt premisse propositiones. ut predictum est. Sed pro hoc notandum est quod hoc uerbum debet improprie dicitur de deo. quia connotat obligationem. deus autem non est nobis obligatus. nisi sua promissione. id est ex sua pura bonitate. quod non est proprie obligatio. Hoc iste est sensus. deus non facit nisi illud quod debet. id est nisi quod ei bonitati est conueniens. Hoc similiter est duplex. propter hoc ubi est. quod potest accipi ut predictum est. Sed obicitur predicto sophismate. Si deus faceret aliquod illud est iustum actualiter. et bonum fieri. ergo deus non potest aliquid facere nisi illud quod est actu iustum et bonum fieri. ergo deus non potest aliquid facere quod non est actu iustum et bonum fieri. Sed quodcumque est actu iustum et bonum fieri adhuc ipse facit illud. ergo deus non potest facere nisi quod ipse facit.

Solutio. dicendum quod hec argumentatio non ualet. Si deus facit aliquid. illud est actu iustum et bonum fieri. ergo deus non potest facere aliquid nisi illud quod actu est iustum et bonum fieri. et est simile. Si iste uidet unum asinum. iste asinus est. ergo non potest uidere asinum nisi illum qui est. et est in talibus argumentationibus fallacia accidentis. quia in primis propositionibus coniunctio si respicit terminos in sua communi significatione. et sua suppositione naturali. sicut patet in hac. si antixpistus est homo. antixpistus est homo qui est. sed antixpistus potest esse homo qui est. in conclusione actualiter sua suppositione tantum respicit.

Item uoluit aliquis probare quod deus non potest aliquid melius facere quam facit. quia ad bonum pertinet bonum facere. ergo ad optimum pertinet optime facere. ergo quodcumque faciat deus optime facit. et non potest deus aliquid melius facere quam optime. ergo deus aliquid melius facere quam faciat. Sed contra dicit beatus augustinus. quod deus potuit sic fecisse homines tales. quod non possent peccare. et tales meliores essent. ergo deus melius potuit facere hominem quam fecit.

Solutio. hoc est duplex. deus potuit melius facere hominem quam fecit. si hoc ad unum melius determinet unum perfectionem quam habet ad rationem uera est. quia deus non potest meliori ratione uel uoluntate fecisse hominem quam fecit. Quodcumque enim facit deus eterna ratione que ipse est facit. similiter quodcumque facit summa et eterna uoluntate que ipse est facit. et in hoc sensu quodcumque deus facit optime facit. Uel potest hoc unum melius determinare unum perfectionem in quam significat rem suam. respectu rei acti. et sic hoc est falsa. deus non potest aliquid melius facere quam fecit. quia meliorem potuit facere hominem. Sed queritur cum deus sit optimus. quare non faciat omnia optime. quare non dicatur optime.

Solutio. ad hoc dicendum. quod deus omnia optime facit in ordine suo. licet enim dignior et melior sit creatura celum quam terra. tamen in suo ordine optime est. non enim posset aliquid intelligi melius ad officium terre quam sit terra. nec aliquid melius ad officium solis quam sol. et propter hoc dicitur in genesi. quod deus uidit omnia que fecerat et erant ualde bona. Omnia enim sunt optima in suo ordine licet de quibus dam non possumus uidere. illa perfectam bonitatem quam habent in ordine suo debito.

Questio de potentia dei. dicendum est de uoluntate dei. et primo quod sit beneplacitum

dei, et que sit differentia inter voluntatem beneplaciti et signum voluntatis divine, et quot sint signa voluntatis divine. Secundo utrum deus velit mala fieri. Tertio quomodo sit veritas illa qua verum est mala fieri. Circa primum sic notandum quod voluntas dei quandoque beneplaciti, quandoque signum beneplaciti. Secundum quod dicitur beneplacitum, tunc tamen est voluntas inexpleta, de ea est dictum: Omnia quecumque voluit fecit deus, et apostolus: voluntati eius quis resistit. Quod est beneplacitum dei, id est quod placet, necesse est fieri. Aliter enim non esset deus omnipotens. Sed obiectio. Constat quod verbum volendi dicitur de deo transumptive per similitudinem creature. Sed in creatura non sequitur opus voluntatem, nec idem est velle quod operari, nec idem est aliquid fieri aliquo volente et eo actore. Ergo eodem modo non est idem velle quod operari, nec idem est aliquid fieri deo volente et deo actore. Nec sequitur ex vi significationis: deus vult hoc, ergo hoc fit vel fiet. Item sicut in naturalibus aliquid vult aliquis facere, nec tamen in presenti, immo vult illud facere antequam faciat, eodem modo deus vult aliquid facere antequam faciat illud, sicut deus ab eterno voluit creare celum et terram, non tamen ab eterno creavit celum et terram. Item certum est quod deus statim post hoc instans creabit hanc animam. Hec est vera propter hoc: deus vult creare hanc animam. Sed dicit beatus Augustinus quod idem est fieri deo volente et deo auctore. Ergo idem est deum velle et deum facere. Sed deus vult creare hanc animam, ergo vult creationem huius anime. Ergo facit creationem huius anime, ergo creat hanc animam quam statim postmodum creabit. Solutio. Dicimus quod veritas non propter modum significandi sequitur ex velle dei facere, sed propter naturam divine voluntatis. Ad hoc enim quod aliquid fiat tria exiguntur: potentia, scientia et voluntas faciendi. Voluntatem faciendi concomitatur scientia et potentia. Voluntatem autem creature non semper concomitatur scientia et potentia. Et ideo non sequitur quod si aliquis homo vult aliquid facere quod faciat illud, quoniam eius voluntati non semper annectitur scientia et potentia, sed voluntati divine necessario sunt connexe. Et ideo propter rei naturam, non propter modum significandi, sequitur quod si deus vult aliquid facere, facit illud vel faciet. Et ita patet solutio ad primum obiectum. Ad secundum dicimus quod hec argumentatio non valet: deus vult creare hanc animam vel creationem huius anime, ergo deus facit creationem huius anime, impediente figura consequentie, quia hoc verbum vult propter modum significandi huius verbi vult, pretium connotat ad creationem presentis temporis et futuri, in actione autem tantum presentis temporis, et ita fit processus ab superiori ad inferius affirmative. Nec est idem in deo velle quod facere per modum intelligendi, quia hoc verbum vult significat divinam essentiam tamquam affectum, sed quia in natura rei sequitur quod si vult facere, fiet vel fit. Ideo dicit Augustinus quod idem est fieri aliquid deo volente quod deo actore. Non tamen sequitur facere ex verbo volendi, sed est signatum ex natura rei. Propter hoc verbum vult causalitas, sed non ponit determinate in presenti illa causalitas, sed communiter in presenti vel futuro, propter modum significandi divinam essentiam ut affectum. Et ita patet quod hoc verbum vult prout dicitur de deo signat divinam essentiam ut affectum

ex modo significandi quem habet a verbis. Signat tamen divinam essentiam ut causam, ex natura rei. Ex predictis patet quod prout hoc verbum vult copulat voluntatem beneplaciti, necesse est hoc argumentum: Deus vult facere hoc, ergo facit vel faciet hoc. Similiter hec est necessaria: deus vult fieri hoc in hoc instanti, ergo facit vel faciet hoc in hoc instanti. Voluntas autem que est signum beneplaciti quinqueplex est, quod notatur hoc versu: Precipit et prohibet, permittit, consulit, implet. Ista ergo verba non signant voluntatem signi beneplaciti dei, non tamen predicant vel copulant signa beneplaciti dei, sed copulant divinam essentiam. Quando dicitur voluntas signum beneplaciti, dicitur accidens sequens hoc verbum, vel ideo quod ponitur loco accusativi, scilicet infinitivus signum est beneplaciti, scilicet illud quod precipitur in quantum precipitur, illud quod consulitur in quantum consulitur, et sic de aliis. Est autem preceptum, id est illud quod precipitur, signum beneplaciti dei, et est verum signum quando fit quod precipitur, et falsum quando non fit, quia fallere signa solent. Alii dicunt quod preceptum semper est verum signum, quia preceptum non semper est verum signum quod placeat deo quod precipitur, sed quod ei placet illud vel aliquid circa illud. Ut in precepto Abrahe non placuit deo preceptum, sed obedientia, quia obedivit Abraham illi precepto. Similiter quod precepit dominus sanato ne cui diceret, non placuit deo ipsum prohibitum, sed fuga arrogantie, quam dominus fugiendam arrogantiam prohibendo et fugere docuit, vel etiam placuit ei intelligentia qua sanatus intellexit quod dominus non prohibuit nisi causa vitande arrogantie, et ideo ipse predicavit contra prohibitionem eius. Sic ergo semper placet deo preceptum vel aliquid circa preceptum, scilicet aliquid utile quod inde elicitur. Licet quandoque nesciam quomodo dicendum de prohibitione, id est de prohibito, et de consilio. Et hoc melius patet in permissione, id est in permisso, quia permissum in quantum permittitur a deo, id est peccatum, est signum beneplaciti dei, non propter quod ipsum peccatum placeat deo, sed utilitas quam deus de peccato elicit beneplacet deo, ut patet in Nabuchodonosor. Cum permisit dominus quod civitatem Iherusalem destrueret, illa permissio non fuit signum beneplaciti, id est quod illa actio placeret deo, quoniam actio Nabuchodonosor erat peccatum, sed fuit signum voluntatis qua voluit civitatem puniri, et permissio qua permisit illum peccare signum est voluntatis qua voluit bonum aliquod, bonum quod inde elicit. Non enim omnipotens deus permitteret aliquem peccare nisi ex malo bonum eliceret, ut ait Augustinus. Vnde in psalmo: De antiquo inimico dicitur: Queretur peccatum illius et non invenietur. Operatio similiter, id est ipsum operatum, est signum voluntatis divine, quia omnis res excepto peccato, eo ipso quod facta est a deo, sive quod est creatura, dei signum est quod ipsa beneplacet deo. Notandum tamen quod ista verba precipit, permittit, prohibet, consulit, operatur non significant signa beneplaciti, sed divinam essentiam, et aliquid connotant, scilicet actus sequens supponit illud quod est signum beneplaciti dei. Hoc autem verbum precipit significat divinam essentiam principaliter et connotat obligationem

qua obligatur ille cui precipitur ad faciendum illud quod precipitur. Similiter hoc verbum prohibet principaliter significat divinam essentiam et connotat obligationem qua obligatur homo ad fugiendum illud quod prohibetur. Hoc verbum consulit connotat disciplinam, qua discimus a deo quod hoc quod consulitur a deo si fiat affert premium, si non fiat affert supplicium. Hoc autem verbum permittit remotive tantum tenetur, et signat divinam essentiam cum quodam effectu remotive. Id enim est permittere quod non cohibere. Hoc verbum cohibet dictum de deo significat divinam essentiam et connotat effectum in homine, quod homo vitat peccatum vel timore, quoniam deus quandoque ingerit homini paupertatem vel flagellum aliquod. Hoc autem verbum permittit remotive significat quod significatur per hoc verbum cohibet affirmative. Hoc autem verbum operatur dictum de deo significat divinam essentiam et connotat coactionem essendi a deo in re que fit, vel connotat factionem que est relatio factoris ad factorem. Hec autem verba precipit et prohibet etc. dicuntur significare signa beneplaciti tantum propter connotata, secundum quod res actum sequentes est signum beneplaciti. Possumus tamen dicere melius ipsum connotatum signum beneplaciti, et tamen non oportet dicere quod peccatum sit signum voluntatis divine vel sit voluntas divina, sed privatio cohibitionis permissive est signum beneplaciti dei.

Quinta hoc circa notandum est quod cum hoc verbum vult signat beneplacitum dei, utraque istarum est falsa: deus vult mala fieri; deus vult mala non fieri. Prima est falsa, quia constat deo displicere mala, cum sint ei bonitati contraria. Ipse enim non est actor malorum, et ita non vult illa fieri. Si vult, hec est falsa: deus vult mala non fieri, quia si deus vellet, id est si deo vellet, mala non fierent. Similiter utraque istarum est falsa: deus vult istum esse malum; deus vult istum non esse malum, demonstrato illo qui est malus. Si tamen deus infunderet alicui gratiam et destrueret in eo maliciam, tunc hec esset vera: deus vult istum non esse malum, quia faceret quod non sit malus. Similiter si deus incuteret omnibus hominibus timorem, propter quod non procederet ad actum peccati, tunc esset verum: deus vult mala non fieri, quoniam faceret quod mala non fiant. Sed rebus ut nunc existentibus utraque est falsa: deus vult mala non fieri; deus vult mala fieri, si hec vox non vult sit una dictio. Si sunt due dictiones, tunc est contradictoria huius: vult mala fieri. Item dicitur per Ezechielem: nolo mortem peccatoris, id est nolo peccatum ex quo sequitur mors. Ergo deo nolente fit peccatum. Contra, iste facit peccatum contra deum, ergo contra dei voluntatem facit peccando, ergo peccat deo nolente. Item quicquid placet deo illud vult, et econverso, quia quicquid displicet deo illud non vult et econverso. Sed deo displicet fieri mala, ergo non vult mala fieri, ita quod hec vox non vult sit una dictio. Sicut velle et placere deo convertibilia sunt, et similiter non velle et non placere, eadem ratione displicere et non velle convertibilia in deo sunt, ita quod hec vox non velle constituat dictionem. Ergo quicquid deo displicet illud non vult, et econverso. Sed displi-

cet mala fieri, ergo deus non vult mala fieri. Item deus irascitur peccatoribus propter peccata eorum, sicut tota scriptura sacra clamat. Ergo deus habet odio peccata, quia plures philosophi quod sancti habent odio peccatum. Vnde in psalmo: iniquitatem odio habui. Sed si sancti odio habent peccatum, et ipsi tamen conformant voluntatem suam voluntati divine, sequitur quod deus habet odio peccatum. Et super omnem odit ubi ipsum non esse. Sicut est amare est velle ei aliquod bonum, ita odire est velle aliquod malum. Si ergo deus odit peccatum, vult ei malum, ergo vult ipsum destrui et non esse. Solutio. In auctoritate Ezechielis ponitur nolo pro non volo. Velle est proprie malum esse velle mala non fieri. Vnde non est verum proprie deum nolle mala fieri, nec est verum quod deo nolente mala fiant. Ad aliud dicimus quod hoc argumentum non valet: iste peccando facit contra deum, ergo peccando facit contra voluntatem dei, si per voluntatem dei beneplacitum dei. Impossibile est enim aliquid fieri contra beneplacitum dei, sed dicitur aliquis facere contra deum ideo quia facit contra prohibitionem vel preceptum dei. Ad tertium dicimus quod ista verba displicere, irasci, odire significant motum ad vindicandum, et sic quando dicuntur de deo significant divinam essentiam et connotant effectum vindicte in peccatoribus. Similiter hoc verbum placet dictum de deo significat motum ad remunerandum, vel ut ita loquar. Sed hoc verbum vult significat motum ad operandum ~~remunerandum~~. Sed sic patet quod hec est falsa: quicquid placet deo deus vult et econverso, in hac significatione, quia multa deus operatur que ipse non remunerat. Similiter hec est falsa: quicquid displicet deo deus non vult illud, ut non vult sit una dictio, quia deus movetur ad hoc ut vindicet quod mala non fiant, non tamen deus movetur ad hoc quod mala non fiant. Sequitur quia aliud enim est moveri ad vindicandum aliquid, aliud ad destruendum vel faciendum quod ipsum non sit. Ex predictis patet quod secundum predictas significationes velle superius est ad placere, et ideo displicere ad non velle superius est, sive ad nolle, et ideo hec est falsa: quicquid displicet deo illud non vult, ut non vult sit una dictio. Sicut tamen placere aliquando accipitur pro velle, ita in una significatione possunt equipollere displicere et non velle, scilicet nolle, et in sensu isto hec est vera: deo displicet quod mala fiant. Proprie autem hoc verbum irasci significat motum ad vindicandum, et hoc verbum odit similiter, quod dicitur deus odit peccatorem vel peccatum, quia vult ei penam, et sic sancti habent odio peccatum. Habet autem aliam significationem hoc verbum odire, secundum quod odire est moveri ad destructionem alicuius vel velle destructionem alicuius, et per hoc sancti habent odio peccatum, quoniam volunt destruere illud, et quoniam sequitur talem destructionem. Sic et deus quandoque habet odio peccatum, ut quando per gratiam quam confert destruit illud per talem destructionem. Patet solutio ad omnia obiecta.

Tertio circa sic obicitur: dictum est quod hec est falsa: deus vult mala fieri. Contra. Dicit beatus Augustinus quod omne verum a veritate est. Veritas autem deus est. Deum ergo auctorem habet omne verum. Ergo omne verum est a deo. Hoc idem dicit beatus Ambrosius. Dicit enim quod omne verum a quocumque dicatur est a spiritu sancto, qui est spiritus veritatis docens omnem veritatem. Si ergo omne verum a deo, et mala fieri est verum, ergo est a deo, ergo deus auc-

tore mala fiunt. ergo deo volente mala fiunt. ergo deus vult mala fieri. Solutio. Ad hoc dicendum quod communiter dicunt quod deus vult esse veritatem enuntiabilis huius, et que hec est: deus vult mala fieri esse verum, et intelligitur per predicta veritas illi dictam ostendi esse volitum. Et hec est vera: deus vult mala fieri si possit intelligi de dicto. Sed nunc esse dictum. Iste vult hec enuntiabile sicut ipsi dicunt, sed oportet quod ipse intelligitur dicere. Et ideo falsa est hec: deus vult mala fieri. Sed contra eos obicitur, quia aut ipsi tenent quod omnis actus est a deo aut non. Si sic, ergo hec est vera dicere: deus vult mala fieri esse verum, quia res predicati est volitum a deo. Eadem ratione hec est vera: deus vult mala fieri, quia res predicati est volitum a deo. Si res huius ubi fieri est a deo, quare. Si autem dicunt quod non omnis actus est a deo, oportet eos concedere quod malicia est a diabolo. Sed quicquid est in opere diaboli est opus diaboli. Non est opus dei est in opere diaboli. ergo veritas que est hec mala fieri est a diabolo, non ergo a deo. ergo hec est falsa: Deus vult mala fieri esse verum secundum intellectum dicere. Nos dicimus quod duplex est veritas, prima defectus, sive privatio, privative negationis. Ut veritas qua verum est hominem non esse asinum. et talis veritas simpliciter nichil est, licet aliquid sit verum. Est enim veritas deficiendi sui recti et efficientis ut illa qua verum est mala fieri. malicia enim non est pure defectus, vel pura negatio, sed est sicut privatio vel corruptio que partim est, partim non est. tamen proprie loquendo non est sicut cecitas. per tales enim voces significatur defectus principaliter, scilicet in re que est cum actione quasi. Sic ergo potest simpliciter dici quod malicia nichil est licet plus nominet malicia aliquid quam cecitas aliquo modo significet. Ita veritas qua mala fieri est verum simpliciter non est nec est a deo, quod melius patebit cum de malicia agemus. Tertio modo dicitur veritas rerum naturalium qua veritate verum est hominem esse animal, sicut esse hominem album et huiusmodi. Sed esse illud quod est verum tali veritate absolute tale proprie est verum dicitur. Alia autem dicitur vera secundum quemdam modum loquendi, et de tali vero habetur Augustinus dicit et habetur ambiguum, quod esse verum est a deo per aliquem. Deinde quare est falsa: deus vult mala non fieri. Est autem falsa duabus de causis. Prima est quia deus non facit aliquid quod factum sequatur proprie quod mala non fiant. quod si faceret, verum esset in illo casu deum velle mala non fieri. Alia causa est quia mala non fieri nichil est. Et ita videtur quod duplex ratione hec sit falsa: Deus vult istud non esse boni demonstrato illo quod est malum, quia deus non facit aliquid quo facto sequitur proprie istud non esse bonum. Solum enim peccatum tale est quo facto sequitur proprie quod aliquid non est bonum. et preterea istud non esse bonum nichil est. Simile potest fieri de se.

Sequitur difficultas quedam qua queritur utrum teneamur velle quicquid scimus deum velle. Et primo investigandum est utrum hoc generaliter sit verum. Secundo utrum ille qui peccat mortaliter teneatur velle deum subtrahere sibi gratiam, cum sciat hoc deum velle. Tertio de voluntate sensualitatis, quomodo scilicet possit secundum eam contraria divine voluntati. Quarto de voluntate que videtur contraria divine voluntati. Quinto utrum ille qui scit se peccaturum teneatur velle deum dimittere se peccaturum. Sexto utrum debeamus desiderare quod in inferno puniantur peccatores, cum deus hoc velit. Septimum utrum revelatum mihi damnationem alterius tenear ei velle gratiam divinam. Ultimo utrum voluntas nostra sit bona eo ipso quod est conformis divine voluntati, et quare divina voluntas in omnibus animantibus consideranda, nec communicando quoque.

Circa primum queritur utrum teneamur velle quicquid scimus deum velle. Probatur quod sic multipliciter. Super illud Psalmi: Non adhesit mihi cor pravum, dicit glossa: pravum et distortum cor habet qui non vult quod deus vult. et dicitur idem super psalmum, quod voluntas dei regula est. huic regule debemus conformari ut simus recti. Item Christus docuit nos non supponere voluntatem nostram voluntati divine, et in ipsa morte quando dixit: non sicut ego volo sed sicut tu. ergo tenemur secundum doctrinam subicere voluntatem nostram voluntati divine. ergo tenemur velle quicquid scimus deum velle. Item bonum scimus quod quicquid deus vult illud est bonum et iustum et rectum. sed tenemur velle quicquid scimus bonum et iustum et rectum. ergo tenemur velle et cetera. Item nos tenemur sequi dei voluntatem in omnibus. ergo tenemur eius voluntatem in omnibus facere. ergo tenemur velle et cetera. Item indirecte. Si licite possumus velle contrarium eius quod scimus deum velle, eadem ratione licite possumus facere contrarium eius quod scimus deum velle, quia voluntas est tanquam locutio et opus, et qualis est voluntas talis est locutio et opus. ergo si licet velle contrarium eius quod scimus deum velle, licitum erit dicere et facere contrarium eius quod scimus deum velle, quod falsum est. Item dicit aliquis quod propter compassionem proximi bene possunt velle contrarium eius quod sciunt deum velle, ut ex compassione possum licite velle quod proximus meus non moriatur, licet sciam deum velle contrarium. Sed eadem ratione possum licite ex compassione velle salvari illum de quo mihi revelatum est quod est reprobus. Sed constat quod tunc adhuc quod per revelationem scio istum esse reprobum sicut in statu illorum qui sunt in paradiso sancti non volunt istum salvari, de quo sciunt quod est reprobus, quia sciunt hoc deum velle. cum eadem sit causa in me cum revelatum est, teneor non velle istum esse salvandum. eadem ratione teneor velle quicquid scio deum velle. et quamvis alius cum eadem sit causa in quolibet tali quam in illis qui sunt in paradiso, scilicet scientia voluntatis divine. Propter predictas rationes et consimiles communis est opinio quod tenemur velle quicquid scimus deum velle. Sed obicitur. Dicam quod licite potest quis velle contrarium eius quod scit deum velle, ut parentem suum non mori, et sciat deum velle ipsum mori. Et illicite potest quis velle quod deus vult, ut ille qui vult parentem suum mori causa cupiditatis, quod tamen deus vult. non ergo tenemur velle quicquid scimus deum velle. Ad hoc dicimus quod bene possumus velle contrarium eius quod scimus deum velle voluntate sensualitatis, sicut Christus voluit. Sed aut tenemur velle voluntate rationis quicquid scimus deum velle. Vel nota quod in tali casu non deus vult ad voluntatem rationis contrarium voluntate sensualitatis. tales voluntates non sunt contrarie, licet volita sint contraria, quia tales voluntates non habent idem susceptibile, quia sunt in diversas vires. alia est enim naturalis non subiacens libero arbitrio, alia rationalis subiacens libero arbitrio sive rationi.

Circa quartum capitulum queritur utrum ille qui peccat sciens se teneatur deum velle subtrahere sibi gratiam cum sciat hoc deum velle. Sit enim ita quod ego sciam me peccare mortaliter: ergo scio deum subtrahere mihi gratiam. et scio quod si deus subtrahit mihi gratiam, ipse vult mihi subtrahere gratiam. ergo scio deum velle subtrahere gratiam mihi. et teneor velle quicquid scio deum velle. ergo teneor velle quod deus subtrahat mihi gratiam. Contra teneor orare deum ut mihi det gratiam, quia teneor orare ipsum ut liberet me a malo, quod non potest fieri nisi per gratiam. ergo teneor non velle quod deus subtrahat mihi gratiam. Preterea si teneor velle quod deus subtrahat mihi gratiam, teneor velle quod non habeam gratiam. ergo teneor velle quod ego non sim bonus. Solutio. Dicimus quod secundum predictam positionem quod ego teneor velle quod ipse subtrahit mihi gratiam, quia scio quod est iustum et quod hoc vult deus. teneor tamen velle quod deus mihi det gratiam in futuro, quia ubi non sum certus de voluntate dei, debeo in velle esse bonum. sicut teneor velle quod iste sit mihi pauper, et quod mihi nichil habeat, quia hoc scio deum velle. tamen teneor velle quod in futuro habeat unde possit sustentari. Et dicimus quod hoc argumentum non valet: ego teneor velle quod deus subtrahat mihi gratiam, ergo teneor velle quod non habeam gratiam. et est ibi fallacia secundum consequens, ut patet ex predictis.

Tertio capitulo queritur de voluntate sensualitatis, quomodo scilicet sit predictis voluntatibus contraria divine voluntati. Probatur sic. Apostoli videntes dominum pati doluerunt de morte eius, quia iste erat apostolorum rex. Ipsa etiam beata virgo doluit de morte filii sui, sicut dicit Ieronimus in epistola de assumptione beate virginis. Dolere enim sui compati Christo bonum est. ergo poterat esse meritorium. Sed si in aliquo fuit meritorium, in beata virgine fuit meritorium. ergo beata virgo meruit dolendo vel compatiendo de morte eius. quod enim videtur apostolus velle ubi dicit: Si compatimur et conregnabimus. ergo compassio est meritoria, in nullo plus quam in beata virgine. ergo ipsa meruit compatiendo et dolendo de morte eius. ergo dolor ille fuit meritorius. Sed dolor ille non processit ex aliqua voluntate nisi ex illa qua volebat Christum non mori. Si enim vellet Christum mori non doleret de morte eius. ergo beata virgo meritorie volebat Christum non mori. Constat sciebat deum velle Christum mori. ergo tenebatur velle Christum mori. non ergo meritorie volebat Christum non mori, sed potius demeritorie. Solutio. Dicimus quod apostoli et beata virgo voluntate sensualitatis volebant Christum non mori, et propter hoc ad similitudinem ... supponebant voluntatem sensualitatis voluntati dei, et voluntate rationis volebant Christum mori. nec valet hoc argumentum: compati sive dolere de morte eius erat bonum, ergo poterat esse meritorium, quia tale bonum non subiacebat libero arbitrio. Generaliter verum est quod omnis actus bonus qui subest libero arbitrio potest esse meritorius. Illud autem quod dicit apostolus: si compatimur et cetera, non intelligitur de compassione qua compatitur aliquis alicui dolendo de morte eius, sed de compassione qua sustinemus libenter flagella propter Christum et blasphemias ad imitationem eius. Item videns Ihesus civitatem flevit super illam dicens: Quia si cognovisses et tu. Flevit ergo Ihesus super Ierusalem quia destruenda erat ita quod non remaneret lapis super lapidem, et eius fletus erat meritorius. ergo voluntas ex qua ille fletus erat meritoria erat. Sed non flebat nisi quia nolebat civitatem destrui sive non esse destruendam. ergo meritorie nolebat illam civitatem non esse destruendam. Constat sciebat deum precise velle contrarium. non ergo meritorie volebat id. Forte dicet aliquis quod ille fletus erat ex sensualitate, et ideo non erat meritorius. Sed videtur quod hoc non possit dici, quia sensualitas non movetur nisi per apprehensionem sensus vel imaginationis. Christus autem destructionem de qua flebat non comprehendebat per sensum vel per ymaginationem, sed tantum per intellectum quo previdebat destructionem civitatis futuram. ergo ille fletus non fuit sensualitatis. ergo ex ratione fuit. ergo meritorius fuit. Solutio. Dicimus quod Christus non flebat propter destructionem civitatis futuram, sed propter peccata propter que destruenda erat, et fuit ille fletus meritorius. Vel potest dici quod ille fletus fuit ex sensualitate, et si hoc dicendum est quod Christus apprehensionem intellectualem destructionis future per suam voluntatem eadem fecit in apprehensionem ymaginationis et ab ymaginatione in ... ex qua fuit ille dolor in sensualitate ipsius, et sic non fuit meritorius. Doluit enim et compassus est populo suo quem voluit. Et autem apprehensio illius destructionis ab intellectu cecidit in ymaginationem voluntatis eius fuit. Sed per ymaginationem et per extimationem illius cecidit in sensualitatem, et dolor ille dolor sensualitatis nec fuit sub naturali potestatis et non liberi arbitrii, et ideo non fuit ille fletus meritorius. Primum tamen solutio nobis melior videtur. Item queritur utrum teneamur velle passiones sanctorum. Ad hoc dicit magister in sententiis quod bene possumus eas velle meritorie et demeritorie secundum diversos fines nobis propositos. Si enim aliquis vellet aliquem sanctorum pati ut haberet maiorem coronam vel maior sit fructus ecclesie, meritorie vult. Si enim aliquis vult tantum intuitu tormenti, demeritorie vult. Et hoc videtur esse velle quod erat quod prius erat gaudium martiri, scilicet intuitu glorie eius, et prius erat flere martirum, scilicet intuitu propter desolationis. ergo prius erat de morte beati martiri. ergo dolor quo dolebant de morte beati martiri erat eis meritorius. ergo erat voluntati, et voluntas ex qua procedebat erat meritoria. Sed ex nulla voluntate procedebat nisi ex ea qua nolebant beatum martirem non fuisse mortuum. ergo meritorie nolebant beatum martirem non fuisse mortuum. Constat sciebant deum velle contrarium. non ergo meritorie volebant illud. Solutio. Dicimus quod illi qui lugebant beatum martirem ex sola sensualitate lugebant, quia perdiderant illum cum quo habebant solatium humanum. Eodem modo tristatur quis ... de morte vel de passione alicuius quia scit futura non tamen certa est voluntas dei. et hec possumus velle meritorie et demeritorie secundum diversos fines, sicut dicit magister. sicut meritorie plorabant illi quibus intentis habetur Paulus in libello ...

uolentes eu reseruare ad utilitatem eccl. n
dn eni ciuium erat qa agabi eet uer pphi. q
pdixerat psecuco bti pauli futura ee ihrl'.
et io illi erat uere deuoluntate di. et ita po
terant mitorie uelle. bti paulum n ire
ihrl'.

Quarto ei. obi. sic. cu jer. pphasset destruc
tione ihrl'. futura. et captiuitatem iudeor p
babilonios. quida pseudo pphi eet pdicere. q
n eueniret iudeis n bonu. xxix. jer. anania
fanat d. et ibi dic glo. optat si q ille inti
e. s. g. jer. sciebat dm uelle ciuitate ee de
struenda. e tenebat uelle h. g. peccabat uolendo
oui. e peccabat opposito q pseudo pphi. poti
dicere ... Sol. dicit qda q jer. ex
sensualitate ... et de sensualitate uole
bat illud. q ille pseudo dicebat. fim. s; uidi
h solo ita. q ex sensualitate inuolunt ad.
poti ee uim q aliu. Nob uit q jer n uo
lebat destruccione ciuitatis n ee futura. s; uell;
i. pat erat uelle silli pmittente eode in pns
sic ds n uolebat s; pat erat uelle. s; pmitte
re. et hac uolutate conditiale expssit ille e
dn. .iiii. i. uellem q ita eet sic tu dicis. sili
dic glo. optat si qualle mitte. i. uell; fieri.
Sic jer flebat pcta pp. q psciebat futura
dura. eos dicit capitulo iii. i. et c. lugebat e
pcta pp futura pp q sciebat destruccione ciuita
tis futura. Ille luct q erat p pctis pp erat
mitori. qz bti q luget. g ille luct erat
uoluntari. et uolutas eor que pcedebat erat i
meritoria. S; illa n erat nisi illa q uole
bat pplz suu n ee peccatore. Cont. uera
amicia e id ulle. et id nolle. g sic tenem
uelle illud q scim dm ulle. ita tenem n
uelle. illud q scim dm n ulle. g; jer scie
bat dm n uelle pplm suu n ee peccatore
qz scds ullet pplm suu n peccatore. ipe
n peccare. g jer tenebat n ulle pplm su
um n ee peccatore. n g mitoriu erat ei
uelle pplm suu n ee peccatore. Eade e
obiecco de pnitetre q dol; q peccauit. cu tn
ds n uult eu peccasse. Ead obiecco pot
fi de xpo. q uidens ciuitate fleuit sr illa.
flebat eni de pctis pp q puidebat. potat
qui a xpo. o xpe uis tu q pp iste n sit pec
cator. Siuis h n peccabit. Pcta pictus
n uult q n sit peccator. Si aut n uis
q n sit peccator. qr g fles. Sol de
pnitete di. q mitorie dol; qz peccauit
n tn uult seu peccasse. S h eni eet iu
stu. et dissonu uolutati diuine. Vllet
ei se n peccasse. et paratus e uelle h si eet
reuocabile. et io qz ull; flet. Eade e solo
de jer. qz ipe flebat. n qz pplm n ee pecca
tore uolebat. s; qz uell; i. pat erat ulle
slppls penitet. Silr dicedu e de xpo. si
eni qui eet a xpo. qr fles. diceret. qz uelle

q n peccaret. Adh e sume pus e d. uult
nos n peccare. et c bonos

Quinto ei. qr. utr ille
q scit se pscitum
teneat uelle dm dimittere se uelle pecca
tore. patet q ds reuelet alic q peccabit
mortalr. Qd aut possit h reuelare. patet.
qz ds multotiens reuelabat pphis pcta fu
tura. et si h f pena ei q reuelet ei h. iste meruit
maiore pena. g sit e pena h n ipedit q
ds n possit h ei reuelare. reuel; g. iste scit
se peccatore. g scit q ds dimittet eu peccare
s; scit q qd pmittit ds pq uult pmitte
g scit dm pmitte se peccatore. et tenet ulle
qcqd scit dm uelle. g tenet ulle pmitte
dm se peccatorem mor. g ten ulle q ds idu
cat eu i teptacoe. Cont ten orare q ds n
inducat eu i teptacoe. sic docuit nos xps.
n g ten ulle diui. Sol. di q ds reuelat
alicui q peccabit mor. qz sic dic b aug. do
nu scie e donu pietatis. et io ho et anglo n
potuer ee psci sui cat. an peccatum. ne dolo
et pena pcederet pccm. q eet impiu. Eade
re ds n pot reuelare alic sua dapnacoe. ne
pdonu pietatis s. pdonu scie opellet ho
ad ipietate l' ad desperacoe. qz si reuelaret
alic sua dapnaco. teneretur eu uelle e scire
eu dm uelle. et sic teneret desparare. Eade
ro e q ds n pt reuelare alic q peccabit mo
talr. qz pdonu pietatis. i. pdonu scie iter
cluderet ei pietate. s. orone qua d; orare. q
ds n inducat eu in teptacoe. e. r. de pcco ue
niali q e in pnte hois. sic e ebrietas; et
exbis pt q si ds reuelaret ei tale pctm. fa
ceret g mia sua. et ita negaret seips; q e i
possibile.

Sexto ei. qr sr illu loc ps.
Deducant pccores i inf. dic glo. h di
cit n optando s; pdicendo. siu diuie iustie
consenciendo. et alibi di. s; q ppha uolebat
diuine iustie consenciendo. q deducerent pec
catores i inf. et uolebat h qz uir erat scus
fim. et quatomag uir e scs. tanto pl consentit
diuine iustie. g simultu uolebat h dicda
bat h. et si dicebat h optabat h. quo g d
glo. q dic n optado. It uelle q pccores
de. i inf. et optare. isti duo mot sunt i ead
ui. s. irascibili. c e optare uideat. cu g
sunt i ead ui pris actis. qr uni e mitori
et ali n. Sol. uelle q scilicet uolut aliqd.
consenciendo diuine uolutati sicut e i rone
originali. h e e ipi; consentire. et ex h n seqr
multu uult q pccores de. i inf. g optat
l' desiderat. Optacois e sui dicedu. sicut e
delectaco. In uindicta aut sui l pena n e d
lectand sed nec ipe ds delectabat. id dic se
dole qn punit. ut i h. heu consolabor de
hostibz et uindicabor sup inimicos meos.

et io sci n dicuntur penas malor uz optare
s; uolunt. i. consentit q debite pene isti. et q
infligant. Vn pz q uelle n di tm delectabili. s;
dere n delectabili. Vn cu sit pcessus a uolu
ntate ad ubi dicdu. l' optacois. e ibi sta actus
l' p consequs. qz sit pcessi aucioni ad isti affirmando
ad aliud di. q tale uelle l' optare l' dicdu
n s i ead ui. qz tale ulle e irone. sic dic aux.
iam e. Desiderare au l' optare aliq delectabi
le iui scup. id e de qda glo. sr illu loc i cant.
fuge dilce mi et c. Vbi dic glo. h dic spsa n op
tando. s; diuine uolutati consenciendo. Qd e u
lui que dilig optat fuge.

Septio ei. qr. utr reue
lata ei dapnacoe alis
teneat ei ulle gram. patet eni q reuelata sit
ei dapnaco isti. et teneo uelle isti n hre
beatitudine qz h scio dm ulle. tenor tn ipm
dilige ex caritate. qz tenor ei uelle sumu
bonu. h e q dico ulle ei sumu bonu p gla
e supi ad ulle ei sumu p gram. lic; g tene
ar isti ulle n ee hitur sumu bonu p gla
tn tenor ulle eu hre sumu bonu p gram.
qz de h nescio di uolutate. s; si eet m reue
latu q ds tradidisset isti i repbu sensu. neqz
uelle ei confere gram sua. in aliquo tpr. tener
ipm n diligere ex caritate. qz tener ipz ulle
n hre gram. tn pstiuo n glam isiuo. cu scire h
dm ulle. tn tenor ei ulle illa bona naturalia q
hr sicut et diabolo. s; tn uelle n e op caritatis.
Dic e amos coordinate pcua. substa ordinata
ipa et uirtutes. Vn caritas e uolutas ordinata
circa pcipocez sumu boni p gram l p glam. Si g te
neor uelle isti n ee hitur beatitudinem. teneor
g n orare p eo. ut hat beatitudine g e. r. eet.
et si fca sit ei reuelo tal. ten n p eo orare. e eccla
scit q pabi sr pr saluari iste. g d; orare p eo.
Adh di. q h aliqd ulta nuz. d; e iustre. g pos
sibile e q eet n d; orare p eo. qz i statu reuelo
nis cui d; eet orare p eo. S; possibile e q eet n
sit fca tal reuelo. qz possibile e isti saluari.
l; sit repbus. g possibile e q eet n sit certa ut
sit dapnand l' n. et si iste cas contingeret deberet o
rare p eo. et ita possibile e q eet debat orare p
eo. in statu i quo e ho iste.

Vltio ei. qr.
Utru uolutas mea sit bona eo ipo q confor
mis sit uolutati diuine. et qr diuina uolu
tas i oibz sit adimitada. et diligeda. n iminu
tand g. nos tenem conforme uolutate mam
uolutate mea; uolutati diuine. id qz ex ipo
uolutas mea bona e. qz confors e uolutati di
patitur g q a s uelit huic paupi mita du
ad sustentand paupitate sua. constat q ista
uolutas e mie. ali aut ex iuidia uelit q
nec detur isti l' pa. et h id uult ds. constat
g q uolutas h confors e uolutati diuine. et tn
e mala uolutas aut pi e bona. tn e dissona

uoluntati diuine. n g ex h uolutas huana
e bona. q e confors uolutati diuie. nec ex eo
mala q ei dissona. qr g tenem uolutati di
uine uolutate ma; Sol. di q iudas n e
ex eo uolutas huana bona qz e confors uolu
tati diuie in uolito. s; ex eo q e confors i uo
lito et i fine uolutatis et i aliis circustantiis.
Judas e uoluit q uoluit ds. s; n eo fin.
pb pz q pu ppo sta e. h s. uolutas huana.
ex eo q e bona. q e confors uolutati diuine. n
intelligatur deuinculi conforte. Ex pdcis
p; q fla e opio illor q dnt q n tenem con
formare uolutate ma; uolutati diuie
n i cas q dns pcep l' pbib. Ju aliis e bn p
su ulle cotu ei q scio dm ulle. n q ista m
sca nuq fuit cu scia dm uelle contu. S; ead
re pot ipe ulle uolutate tois. q nuq fu
erit infirm l' ille ali n fuit infirm. S; di
cit b aug. q nqu e illu gbz displic; diuina
prouidia. g null e pt cui n plac; diuia
prouidia. g null e pt cui n plac; oia que; sunt ul
fca s i mudo pt pcc. s; ds res pt pcc ema
nat a diuia puidia. g null; licite pot ul
le uolutate tois contu alic q sit emanare
l' emanasse a diuina puidia. h e e replicde
diuina puidia. et minuare contra dm. Vn h e
ipietas q e contra cultu di. i. honore exhibend do.
Ex h pz q n pot sustineri pdca opio. et p h e
q id uelle et id nolle ua e amia. Cu g re
ueam ee amici di. tenem id ulle et id nol
le. e illo. et adherere ei et unu ee cu ipo. et hoc
bn n pt fi n p uolutate.

Octauo de uolutate di. dicedu e d iusticia.
de mia. qm uolutas di in quatu reddo
unicuiqz q suu e. iustis pmia. mal' supplicia.
iusticia d. In quatu au miseros releuat mi
sericordia d. Id g e mia et iusta i subro. s; dnt
ferunt i accidente s effec. Pmu g uidend e
utr ee op di sit iusticie et mie. Scdo utr ds p
sit punire aliq pena condig sui qntuq; me
ruit. Tercio utru ds misericordi agat cu
uno q cu alio. Quarto d consilitudine coronate
ad coronam i paradiso. utr s. petrus iusti co
ronet q ali ul' n. Quinto d consilitudine pena
dentibus. utru s. unius puniat iusti alio.
Sexto utru ds ca ite puniat i inferno hoie;
quntqz ite puniet. Septio. utr iustificacio sit
op iusticie. Octauo. utr pena illa q illata fuit
iob fuit op iusticie an mie. Circa pmu g
qr sic. Dic au cassiodor q oia opa di sint mia
et iustie. Vn i ps. uniuse uie dni mi et uita
s; obi de opibz pe creacois. s de celo et d terra
utru sit opa mie l' iusticie. Tripl e poss; di
ci op aliq op iusticie. l' qz reddis mitis. l' qz
reddis pci pmissu. l' qz dat aliqd p exige
tiaz naalem rei ipsius. q nalr uult psici
et p h opa dispois l' ornat. l' i ppagois. pos
sunt dia opa iusticie. Jndiuidua e ppagde

exigunt preciu in se. q n possut diu
diuidi. Nullo vero modo possit dici op(er)a
iustie celu (et)c. l' de p(ro)p(ri)is cautis aliq. Eod modo
n poss dici op(er)a mie q(uia) i eis nulla (pro)cessit mi
seria. q(ue) (re)releuaret a dei mia. (et) ita n(on) inueni
cassiodor' q(ui) dic q(uod) o(mn)ia op(er)a dei s(un)t op(er)a mie (et) iustie.
S(ed) dicendu q(uod) accip(it)r mia (et) p mag(is) di liberali
tate l' benignitate. q(ui) ipe creau(it) hoiez n(on) ipe p
ticeps eet sue bonitatis. (et) q(ui) hoiez ipe crea
uit. celu (et)c. (et) o(mn)ia inuisibilia eade subtilitate
(pro)pe aut op(er)a iustie (et) mie loc(um) h(abe)nt in creatis
creatura. cu aliqd redditur ex meritis. l' aufert ex
p(ro)missio. (et) tale de (pro)pe op(us) iustie. Op(us) aut mie
dr. q(uia) d(eu)s releuat huiaz miseria. l' q(uia) infund(it)
gr(ati)a(m) (ve)l aliq(ui)d (con)silio. Vn(de) in ps. Vniu(er)se vie
dni m(isericordi)a (et) u(er)itas. Op(er)ib(us) e(nim) mie (et) u(er)itatis uenit
ipe ad nos (et) nos ad ip(su)m. (et) dnr op(er)a iustie op(er)a
ueritatis q(uia) eis reddit d(eu)s ea que p(ro)misit.
(et) dnr (pro)pe op(er)a iustie qb(us) punit malos. (et) re
munerat bonos.

Secund(o) ca. qr.

Sutru(m) d(eu)s possit punire aliq(ue)m (con)tra(?) q(uod)
meruit sup(er) pena (con)digna. Q(uo)d sic (ui)d(etur). Iste (enim)
meruit puniri tanta pena d(e)n(omi)nata p(ro)p(ter)
(con)dig(nitatem) pecc(at)o ei(us). (er)g(o) iustu(m) e(st) istu(m) puniri tan
ta pena. (et) n(on) n(on) add(it). (er)go iustu(m) e(st) q(uod) tanta pena
puniat(ur) add(it). (er)go d(e) iustitia di debet(ur) ei tanta
pena. (er)go d(eu)s d(e) iustitia sua pot eu(m) punire tan
ta pena. S(ed) q(uod) d(eu)s pot d(e) iustitia h(oc) simpl(iciter) pot.
(er)go simpl(iciter) punire istu(m) pena (con)digna. sui q(ue)n
tu(m) aq(ue) meruit. Contra dic(it) g(re)g(orius). Culpa e(st) tota
p(ro)sequi culpa. (er)go s(ed) h(oc) e(st) culpabile cadit n(on) p(otes)t in
dm. cu d(eu)s sit i(n)finit(us) (mi)s(eri)cors (et) mag(is) q(uam)
h(om)o. Si (er)go tota p(ro)seq(ui) culpa n(on) cad(it) in hoiez (mi)s(eri)
corde(m). (er)go nec i(n) dm. P(re)t(er)ea dic(it) ap(osto)l(u)s q(uod) d(eu)s n(on)
pot negare seip(su)m. negaret aut seip(su)m si n(on) puni
ret malu(m) cu debet puniri. Ipe e(nim) e(st) iustitia (et) n(on)
negaret seip(su)m. si n(on) puniret malos cu iustu(m)
sit eos puniri. (et) ita h(abe)t i ep(isto)la ad thi. ij. (er)go eod(em)
m(od)o cu d(eu)s sit sum(m)a mia. negaret seip(su)m si n(on) a
geret mi(sericor)di(te)r. n(on) mi(sericor)dit(er) e(st) agend(um). s(ed) n(on)
mi(sericor)dit(er) agendu(m) pot(est) qua(m) n(on) aliq(ui)s peccaui(t)
q(ui)a n(on) n(on) peccaui(t) ad(h)uc n(on) e(st) op(us) mia. i. (er)go si n(on) puni(re)t
d(eu)s mi(sericor)diter pecca h(omi)nu(m). negaret seip(su)m cu d(eu)s sit
sum(m)a mia. S(ed) d(eu)s n(on) p(otes)t negare seip(su)m ut dic(it)
ap(osto)l(u)s. (er)go n(on) p(otes)t aliq(ue)m punire q(ui)n puniat mi(sericor)
corde(r). (er)go n(on) p(otes)t punire aliq(ue)m pena (con)dig(na). Ced(o)
(con)cedu(n)t his r(ati)o(n)ib(us). Dic (er)go q(uod) tanta iustu(m) e(st) de
(con)digna m(er)itor(um) q(uod) iste puniat(ur) tanta pena. s(ed) n(on)
e(st) iustu(m) d(e) iustitia di. Vn(de) p(ate)t q(uod) h(oc) arg(umentu)m n(on) ual(et). I(n)
tu(m) e(st) q(uod) iste puniat(ur) ad(h)uc tanta pena. (er)go de iustitia
di debet(ur) ei tanta pena. q(uia) p(ro)ut (con)cludit(ur) iustu(m) n(on) h(ab)et
p(ro) iustitia. sui exigia m(er)itor(um). (et) ip(s)e p(re)dicta
qua(m) p(ro)(pri)a di. q(uia) iustitia s(em)p(er) e(st) cu(m) benignitate. (et)
id m(in)us puni(t) q(uam) exigat m(er)ita. (et) id maior de
beretur ei pena d(e) exigia m(er)itor(um) q(uam) d(e) iustitia di
tu(m) b(e)n(e) (con)cedu(n)t q(uod) de iustitia di. debet(ur) ei tanta
pena. s(ed) (con)digna pena q(uia) d(eu)s iudicat q(ue) e(st) ei

infligendi d(e) exigia m(er)itor(um). s(ed) mia di q(ue) mitiga(t)
iure exig(ens) nunq(uam) infert pena(m) (con)digna(m)
s(ed) s(em)p(er) relaxat aliqd d(e) (con)digna. Ite(m) dic(it) d(omi)n(u)s i(n)
ap(ocalypsi) sc(ilicet) de babilon. q(ua)ntu(m) glorificau(it) se (et) i(n) d(e)li(ciis)
fu(it). ta(n)tu(m) da(te) ei tor(mentu)m (et) luctu(m). p(ro)p(ter) (er)go d(omi)n(u)s q(uod) (et) (con)sim(i)lia
i(n)iq(ui)ta(tis) i(n)sur(ge)t(is) ei pena. (et) ita u(idetu)r q(uod) babylon p(ro)
sc(ele)r(ib)us puniat(ur) pena (con)digna. (et) paulo p(ost) d(icit). In
poculo q(uo) uob(is) miscuit miscete ei i(n) duplu(m).
(et) ita u(idetu)r q(uod) n(on) ta(n)tu(m) pena (con)dig(na) s(ed) duplo maiori
puniat(ur) babilon. pena. Ite(m) dic(it) iob se fuis(se)
se punitu(m) pl(us) qua(m) meruiss(et). Vn(de) dic(it). ut(ina)m ap
pe(n)der(entur) (pecc)a(t)a mea q(ui)b(us) ira(m) me(rui) (et) cal(amitas) q(uam) pa(tior) i(n) sta(tera). q(uasi) are(na)
ma(ris) h(aec) g(ra)uior ap(par)er(e)t (et)c. Si (er)go d(eu)s p(otes)t punire aliq(ue)m
pena t(em)p(or)ali plus q(uam) m(er)uit. e(ti)a(m) (et) pena et(er)na p(otes)t
punire aliq(ue)m plus q(uam) m(er)uit. Ite(m) ad id s(uper) illo
loco ps. exultaui(t) (et)c. a.e. dic(it) glo.
plus exigit i(n) penis q(uam) (com)missu(m) sit i(n) culpis. (er)go
d(eu)s plus punit hoiez q(uam) exigit (com)missu(m) ei. (et) i(ta)
punit eu(m) pl(us) q(uam) m(er)uit. Ite(m) pena t(em)p(or)al(is) e(st) culpa
(er)go t(em)p(or)al(is) d(ebe)t e(ss)e pena. Dic(it) p(ro) t(em)p(or)ali culpa punit(ur)
et(er)nal(ite)r h(om)o. (et) ut(ur) agi d(omi)n(u)s c(ontra) ip(su)m. q(uia) n(on) ea(m) (con)su
ta (con)mensu(ra) e(st) remenit ei. (et) ita u(idetu)r e(ss)e s(ecundu)m eade(m)
m(en)sura q(uia) m(er)uit (et)c. n(on). Ite(m) Adh(uc) ar(guitur) d(e) gg. (et) dic(it).
q(uia) h(om)o peccau(it) i(n) suo et(er)no puniet(ur) i(n) et(er)no di. S(ed)
hoc n(on) nulla u(idetu)r e(ss)e. q(uia) et(er)nu(m) h(omin)is e(st) t(em)p(u)s. nulla
aut(em) u(idetu)r r(ati)o q(uia) h(om)o pec(cat) i(n) suo e(sse). h(oc) e(st) i(n) t(em)p(or)e. s(ed) p(ro) mo
me(n)tu(m) t(em)p(or)is. q(uod) io puniat(ur) i(n) et(er)no di. h(oc) e(st) sine
fine. im(m)o pot(ius) e(contr)a debuit dici. q(uod) ideo n(on) de(beat)
puniri i(n) et(er)no di. q(uia) peccau(it) i(n) suo et(er)no. h(oc) e(st)
in t(em)p(or)e p(ro)momentaneo. (pro)p(ter) h(oc) mi(hi) uolu(n)t alia(m) r(ati)o(n)e(m)
assignare. q(uare) h(om)o puniat(ur) et(er)nal(ite)r p(ro) pecc(at)o t(em)p(or)ali
s(cilicet) q(uia) reat(us) pecc(at)i q(ue)m h(ab)et h(om)o i(n) inferno e(st) et(er)nu(s). nec
pot(est) deleri n(isi) p(er) caritate(m). (et) caritas n(on) p(otes)t e(ss)e in
inferno. h(oc) colo(r) nulla. pot(ius) e(st) i(n)colo(r). q(uia) dignu(m)
e(st) p(otes)t i(n)q(ue)re. Q(uare) (et)i(am) d(eu)s n(on) remittat reatu(m)
illu(m). postq(uam) sufficie(n)t(er) punitu(s) e(st) p(ro) illo pec(cat)o. s(cilicet) p(ost)q(uam)
punitu(s) e(st) p(er) mille an(nos). l' p(er) duo milia. cu(m) sit p(ec)
catu(m) mom(en)taneu(m). sic i(n)ponit(ur) orig(enes). s(cilicet) q(uod)
p(ost) mille an(nos). remittet(ur) i(n) pe(na) d(emoni)b(us). Q(ue)r(itur) (er)go
ab eis q(uare) n(on) remittat(ur) reat(us) ille post infini
ta(m) punitio(n)e(m). Sol(utio). ad p(ri)mo obi(ectu)m di(cendum). q(uod) i(bi) fit (con)
latio i(n) g(e)n(er)e. q(ua)ntu(m) glorificau(it) se (et)c. i. si mul(tu)m
multu(m). (er)go eod(em) m(od)o si. i(n) g(e)n(er)e i(n) illa tali e(st) aucta(s)
illa. ead(em) m(en)sura (et)c. Ad s(ecundu)m obi(ectu)m di(cendum) q(uod) a(ugmen)tu(m).
illa. i(n) poculo q(uod) miscuit u(obis) (et)c. me(n)t(is) (et) pe(na)
corporis (et) ani(m)e. s(ecundu)m (et) illa. Dupl(ic)a e(st). (con)t(r)a. e.
d(omi)n(u)s d(eu)s m(eu)s. Ad t(er)tiu(m) obi(ectu)m. solui(tur) p(er) i(n)te(n)
tio(n)e(m) h(uius). d(omi)n(u)s punitu(s) iob pl(us) q(uam) m(erui)sset. punire
e(nim) (pro)pe n(on) e(st) simpl(ici)t(er) id q(uod) infligere pena(m). s(ed) e(st) id
q(uod) infligere pena(m) p(ro) pecc(at)o. D(eu)s aut(em) n(on) tota(m) pe
na(m) q(uam) inflix(it) iob inflix(it) p(ro) pecc(at)o. s(ed) ad maiore(m)
corona(m). Ad iiij. obi(ectu)m di(cendum). q(uod) mag(is) exigit(ur) i(n) pe(na).
q(uam) (com)m(issu)m sit i(n) culpa. q(uia) acerbior (et) diuturnior e(st) pena
q(uam) pec(catu)m fuit dulce s(ed) i(n) delectabile. n(on) t(ame)n magis
exigit(ur) i(n) pena q(uam) exigat m(er)itu(m). q(uia) pecc(at)o illo mo
m(en)taneo m(er)uit iste pena(m) et(er)na(m). Ad v. arg(umentum).
culpa e(st) t(em)p(or)al(is). (er)go pena. debet a(utem) dici. cul(pa) e(st) t(em)p(or)al(is)
(et) i(n) t(em)p(or)e. q(uia) fini(ta) e(st). im(m)o (con)tinua. cu(m) e(st) i(n)finita

infert ab alie peccat. si sacerdoti mag. si ep(iscop)o
mag. si (pro)p(ter) it(em) mag. (et) ita (pro)p(ter) dig(ni)tate(m) i(n) q(ua) pec
catur mai(us) e(st) pec(catu)m. (et) dignu(m) maiori uidet(ur). Cu(m)
(er)go q(uia) q(ue) ex pec(cat)o mortali punit(ur) et(er)nal(ite)r h(om)o. p
ponit(ur) h(oc) q(uo)d s(icut) dic(it) b(ea)t(us) aug. ac si de(be)t(ur) et(er)na
pena sola aggrauare pec(catu)m. s(ed) i(n) infinitu(m) mag(is) ag
grauat(ur) ex (con)t(ra)ria (con)ditione inq(ui)ta peccat(ur). Due (er)go su(n)t
r(ati)o(n)es q(ua)s ill(e) uidet(ur) suffic(ient)es q(uare) h(om)o p(ro) pecc(at)o te(m)
porali punit(ur) et(er)nal(ite)r. p(ri)ma e(st) q(uia) peccat i(n) et(er)no
et(er)nu(m). s(ecundu)m. q(uia) q(ua)ndiu uiuit n(on) uult penite(re). I(s)ta(s)
duas r(ati)o(n)es (con)iung(it) ill(e) b(ea)t(us) g(re)g. cu(m) dic(it) q(uod) q(uia) h(om)o p(ec)
cau(it) i(n) suo et(er)no. puniet(ur) i(n) et(er)no di. sic en(im) ex e(ter)
(n)a bonitate remunerare s(an)c(t)os suos d(eu)s re(mu)
nero uite et(er)ne. (et) ita et(er)na i(us)t(iti)a d(a)mpnare im(m)u(n)
cos e(st) d(a)mpno mortis et(er)ne. sic q(ui)c(um)q(ue) e(st) lese ma
iestatis. i(n) i(m)p(er)atore t(em)p(or)ale. dignus e(st) morte t(em)p(or)a
li. ita q(ui) e(st) reus i(n) i(m)p(er)atore et(er)nu(m). lese maiesta
tis digi(n)(us) e(st) morte et(er)na.

De puul' q(ui) decedu(n)t n(on) baptizati

Quidet(ur) q(uod) d(eu)s puniat eos pena (con)dig(na). q(uia) n(on)
debet(ur) eis aliq(ua) pena n(isi) care(n)tia uisio(n)is di. (et) d(eu)s
eos s(em)p(er) puni(t) tali pena. q(uia) nulla debet(ur) ill(is) al(ia).
(et) pot dici q(uod) d(eu)s minore(m) carenti(am) uisio(n)is sue d(e)
eis (con)uenier(et). q(uia) n(on) poss(unt) mag(is) l' min(us) care(re) uisi
one di (con)uen(ie)nt(er). q(uia) nullo m(od)o uid(ent) ip(su)m d(omi)n(u)m facie
ad facie(m). (et) ita u(idetu)r q(uod) d(eu)s puniat tales p(ar)u(u)los pe
na (con)dig(na). im(m)o u(idetu)r q(uod) d(eu)s puniat eos maiore(m) pe
na q(uam) sit (con)digna. q(uia) sic dic(it) m(agiste)r i(n) s(ente)n(tiis). pena
p(ar)uulor(um) e(st) max(im)a pena. e(st) e(nim) max(im)a pena h(om)i(n)i q(uod) i(n)
et(er)nu(m) careat uisio(n)e di. ad q(ua)m e(st) nat(us). s(ed) pec(catu)m orig(inale)
e(st) minimu(m) pecc(at)or(um). (et) punit(ur) max(im)a pena. (er)go
punit(ur) maiori pena q(uam) sit (con)dig(na). Q(uo)d aute(m)
caren(tia) uisio(n)is di sit max(im)a pena p(ro)bat(ur). q(uia) ex uisio
ne di ap(er)ta e(st) max(im)a gl(or)ia. (er)go ex care(n)tia uisio(n)is ei(us)
d(e) e(st) max(im)a pena. l' sic. Conuersio a(n)i(m)e hu(m)ane
ad d(omi)n(u)m e(st) cu(m) su(m)me dilect(i)o(n)is. (er)go s(e)p(ar)atio ei(us) ab eod(em)
e(st) cu(m) su(m)me t(ri)sti(ti)e. (et) su(m)mi doloris. (et) ita su(m)me
pene. Ite(m) si d(a)mpnati uide(re)nt d(omi)n(u)m facie ad fa
cie(m). (et) delectare(n)t(ur) sic s(an)c(t)i s(em)p(er). mallet s(em)p(er) e(ss)e i(n) pe(nis)
inf(er)ni. q(uam) care(re) uisio(n)e di. q(uia) delectatio illa q(ua) delecta
rent(ur) i(n) uisio(n)e di i(n) infinitu(m) e(ss)et maior q(uam) pena
ig(ni)s et(er)ni. sit mala. q(uia) d(eu)s i(n) infinitu(m) e(st) mag(is) bo(nus)
q(uam) pena ig(ni)s et(er)ni sit mala. (er)go delectatio q(ue) e(st) i(n) (con)iunc
tione ad su(m)mu(m) bonu(m). i(n) infinitu(m) e(st) maior q(uam) do
lor q(ui) e(st) ex (con)iunctio(n)e ad pena(m) et(er)na(m). (er)go si d(a)mpnati e(ss)e(n)t
sent(ire) i(n) illa delectatio(n)e uisio(n)is di. malle(n)t s(em)p(er) e(ss)e i(n)
penis inf(er)ni. q(uam) care(re) uisio(n)e di. (er)go care(n)tia uisio(n)is
di e(st) maior q(uam) pena ig(ni)s et(er)ni. (et) m(ul)to q(uia) delectatio
uisio(n)is di. i(n) infinitu(m) e(st) maior gl(or)ia q(uam) pena ista.
(er)go care(n)tia uisio(n)is di e(st) maior q(uam) pena ig(ni)s et(er)ni. (er)go
d(eu)s mag(is) punit p(ro) pecc(at)o originali q(uam) p(ro) adulterio
l' homicidio. (et) ita u(idetu)r q(uod) d(eu)s puniat pec(catu)m origina
le maiori pena q(uam) sit (con)digna. Sol(utio). ad p(ri)mo
obi(ectu)m di(cendum). q(uod) care(n)tia uisio(n)is di e(st) pena debita pena
debita. pecc(at)o originali. s(ed) b(eatu)m dic(it) q(uod) p(ar)uuli p(ro)fec(tu)
mag(is) care(n)t uisio(n)e di (con)uenie(n)t(er). l(icet) e(nim) n(on) uide(a)nt d(eu)m
facie ad facie(m) uidet t(ame)n (con)p(ro)pin(quius). (et) senciu(n)t ab
de eu(n)ti fulg(en)tia. bonitatis di que i(n) q(ua)q(ue) e(st). (et) s(ecundu)m q(uod)

aliq(ui)s m(inu)s sentit (et) p(er)cip(it) d(e) (con)fulgentia bonitatis
di. mag(is) recedit a uisio(n)e di. (et) q(ui) mag(is) sentit
(et) p(er)cip(it) de mag(is) acced(it) ad uisio(n)e(m) di. (et) ita nu(n)q(uam)
(er)go (et) minu(s) p(otes)t care(re) uisio(n)e di. (et) ita aliq(ui)s pote(st)
h(ab)ere maiores tenebras q(uam) alt(er). Vn(de) di(cendum) q(uod) d(eu)s mi
nore(m) care(n)tia(m) infert p(ar)uul(is) q(uam) exigat pec(catu)m origi
nale. (et) i(n) mi(sericor)di(te)r ag(it). Di(cendum) aut(em) q(uod) care(n)tia uisi
onis di e(st) max(im)a pena i(n) d(a)mpno n(on) i(n) sensu. nulla(m)
e(nim) pena(m) actuale(m) sentiu(n)t p(ar)uuli n(on) baptizati
q(uia) n(on) (con)traxeru(n)t pec(catu)m aliq(uod) actuale. n(on) u(alet) h(oc) arg(umentum).
Ex uisio(n)e di e(st) ap(er)ta su(m)ma gl(or)ia. (er)go ex care(n)tia uisi
onis di eid(em) e(st) max(im)a pena. delec(tati)o e(nim) q(ue) e(st) ex (con)iunc
tione hu(m)ane a(n)i(m)e ad su(m)mu(m) bonu(m) n(on) h(ab)et (con)t(ra)riu(m)
(et) h(oc) id q(uia) n(ulla) e(st) su(m)me malu(m). delec(tati)o e(nim) q(ue) e(st) ex
(con)iunctio(n)e g(us)t(us). cu(m) re dulci. n(on) e(st) (con)t(ra)ria t(ri)sti(ti)a. q(ue) e(st)
ex absencia rei dulcis. S(ed) t(ri)sti(ti)a q(ue) e(st) ex (con)iunctio(n)e
g(us)t(us) cu(m) re amara. sic dic(it) ar(istotiles). q(uod) delec(tati)o q(ue) e(st) ex
potu (con)t(ra)ria e(st) t(ri)sti(ti)a q(ue) e(st) ex siti. delectatio aut(em) q(ue) e(st)
(com)plete(n)t acc(ide)n(s). n(on) e(st) (con)t(ra)riu(m). q(uia) illud ex q(uo) (con)t(ra)
(ri)e nascat(ur). tal(is) delec(tati)o s(cilicet) s(an)c(t)i (con)templac(i)o(n)is. n(on) h(ab)et
(con)t(ra)riu(m). n(on) e(st) aliq(ua) (con)t(ra)ria (con)t(ra)riu(m) ei. e(st) in (con)t(ra)rietate ei
bi. Sil(ite)r delec(tati)o q(ue) e(st) s(ecundu)m q(uod) aliq(ui)s (con)sid(er)at(ur). q(uod) di
ametru(m) e(st) assime(n)tru(m) coste. n(on) e(st) ad (con)t(ra)riu(m). q(uia)
diametru(m) e(ss)e assimetru(m) coste n(on) h(ab)et (con)t(ra)riu(m). ex q(uo)
(con)t(ra)rio (con)sequ(i)tur aliq(ua) t(ri)sti(ti)a. Delec(tati)o aut(em) q(ue) e(st) s(ecundu)m a(n)i(m)a(m) (con)t(ra)riu(m)
h(ab)et. S(e)c(un)d(u)m e(nim) a(n)i(m)a(m) dilig(it) aliq(ui)s (pro)p(ter) b(e)n(e)f(ici)u(m) l'
b(e)n(e)f(ici)orum. q(uia) b(e)n(e)f(ici)a (con)t(ra)ria su(n)t malef(ic)ia ex q(ui)b(us)
(con)t(ra)rio (con)surgit odiu(m). Sed pecca p(ri)n(cipium) q(uod) delec(tati)o q(ue) e(st) ex (con)
iunctio(n)e a(n)i(m)e ad su(m)mu(m) bonu(m). hu(m)ane. n(on) h(ab)et
(con)t(ra)riu(m) q(uia) n(ulla) e(st) su(m)me malu(m). ex (con)iunctio(n)e pena
s(e)q(ui)tur t(ri)sti(ti)a illi (con)t(ra)ria. (et) p(ro)p(ter) h(oc) p(ate)t q(uod) h(oc) argu(mentu)m n(on) u(alet).
ex uisio(n)e di ap(er)ta e(st) max(im)a gl(or)ia. (er)go care(n)tia uisi
onis di eid(em) e(st) max(im)a pena. (con)p(ro)pin(quiu)s e(st) s(ecundu)m ista p(ro)p(os)i(ti)o
(con)t(ra)rio. Sil(ite)r n(on) u(alet) ista. (con)uersio a(n)i(m)e hu(m)ane ap(u)d d(omi)n(u)m
e(st) cu(m) su(m)me delec(tati)o(n)is. (er)go s(e)p(ar)atio ei(us) ab eod(em) e(st)
cu(m) su(m)me t(ri)sti(ti)e. (et) su(m)mi doloris p(ro)p(ter) sil(ite)r ph(ilosoph)i
(ca). ad ult(imu)m obi(ectu)m. Conced(end)u(m) aut(em) p(ri)mi argu(menti) dete(r)
minatio sic. s(ecundu)m istu(m). maior e(st) ei(us) pena ex
care(n)tia uisio(n)is di q(uam) pena ig(ni)s et(er)ni. dupl(ici)t(er) di(citur).
l' pena. i. d(a)mpni. (et) s(ecundu)m h(oc) maior e(ss)et ei(us) pena
q(uam) pena ig(ni)s et(er)ni. l' pena i(n) de tormentu(m) (et) s(ecundu)m h(oc)
(n)ta e(st) p(ro) illa. notand(um) e(st) q(uod) h(oc) e(st) duplex. d(eu)s
de mia minus (con)digno puni(t). s(ed) h(oc) d(e)n(omi)nato d(e)
mia. d(e)n(omi)n(atio) h(oc) p(re)dictu(m) minu(s) (con)digno puni(t)
(et) ult(ra) p(ro)f(ici)o. s(ed) r(ati)o(n)e h(uius) d(e)n(omi)natio(n)is minus (con)
digna ua e(st). si r(ati)o(n)e sui toti(us) fl(a)e. S(ed) i(n) h(oc) se(n)
su p(ro)p(ter) de iustitia p(ro)p(ri)a d(e)n(omi)na(tiv)a puni(t) (con)digno. H(oc) au(tem)
simpl(iciter) e(st) f(a)l(s)a. d(eu)s ex iustitia punit minus (con)dig(no).
sic h(oc). d(eu)s ex iustitia remunerat minus (con)dig(no). (et) h(oc)
t(ame)n (con)tingit. q(uia) punire illud q(uod) e(st) i(n) inferno. ul
lo m(od)o e(st) ex mia. s(ed) remunerare q(uod) e(st) i(n) p(ar)adiso.
l(icet) sit ex iustitia. t(ame)n e(st) ex mia (pro)p(ri)e (et) sufficie(n)ti.

Q(uestio) t(er)cia. iiij. ca. qr. utr(um)
Q(ue) d(eu)s mi(sericor)di(te)r agat
cum uno q(uam) cu(m) alio. p(ro)bat(ur) q(uod) sic. Sint e(nim)
duo. q(uo)r(um) alt(er) peccauit mag(is) duplo q(uam) reli
q(uus). (et) sic decess(er)u(n)t. (con)stat q(uod) q(ue) e(st) p(ro)p(ort)io pec(cat)i ad
pec(catu)m. ead(em) e(st) pene ad pena(m). (et) ita i(n) inferno duplo

mag punit deteior q reliq. s; gstat eod m
q pena odigna dupla e ad pena odigna.
Ex his duob; seqt ex necce. q mag iqnti
tate remisit ds deteiori de pena odig qm
n malo. f; eqlr fpportoe. q p; inius. ut
i duodenario rsenario. siau fetat ma pte
sdua sehunt icad pportoe. gstat q magis
aufrt iqntitate duodenario q senario. q
aduodenario aufrt qnari. asenario bina
ri. Relinqt g q ds ista detiori mag remit
tit depena odigna qnini malo. g misicor
di eg e uno q e alio. pterea ds misicordi eg e
iacob q esau. q maiore effez mie otulit ia
cob q esau. q sciftcaui eu m uto. resau no.
Sig ds misicordi eg e uno q e alio ofendo
gra. e. r. misicordi eg e uno q e alio rela
xando depena. Cont. ds n iusti puni unu
q aliu. q qnu ini meruit sua pena. tm
ali sua. g n iusti agit cu uno q e alio. e. r.
nec misicordi. pterea ds n pt ali mag red
dere debitu suu q alu suu. g n iusti pt ag
cu uno q e alio. reliqt g q iustisse ag cu
quol; s; ostat q h io e. q iusti e. g e. rõe
misicordisse ag e ql;. e quo ag misicor
der. io q e misicordissim. ¶ Adh dnt coi
ter mri. q ds iustisse ag e quol; e q ag ite.
nec tn misicordisse e quol; e q ag misicor
der. f; m sicordi ag cu uno q cu alio. r dnt hec
io gtige. q iui de respectu debiti. bs aut eqlr
imo eqlisse sp reddit debitu. r io iustisse ag e
quol; e quo ag ite. s; misicors l misicordia
n respicit debitu f; actu. r io misicordi ag cu
uno qua cu alio. q maiore effez ex mie exhi
b uni qua alu. ¶ s; g h ue obz. uirtutes ex
emplares sut i ds. ut mia exeplaris e ut ipe
dic. Estote misicordes s. r p. u. m. e. virt au
e mediu int uitia. r qto mag e media tato
minor e. r melior. q tato magis recedit ab
extremis. nec e g q uirt mod sit ue mediu. ip
sibile e e qn sume recedat. si aut recedet
aue medio. aliq m accedet ad altm extremoz.
g nce e q ds in quol; ope mie l iustie. tene
at ue mediu. g qcqd iuste fac iustisse fa
cit. r qcq misicordit misicordisse. n g mi
sicordi ag cu uno q cu alio. pterea de illo qui
duplo punit i infno. dnt ipi sic pdan e.
q ds misicordi ag cu isto q cu illo alio ¶ Cot.
ipe mag e idigni mie. q ille. g ds n deu mi
sicordi agere e isto q cu illo. g misicordi a
git e isto q e illo. ¶ Sd. di. q tales pposi sut
duplices. ds iusti ag e uno q cu alio. deu
misicordi ag cu ag uno q cu alio. q pot si
collo respectu alius mie l iustie. pute o
sidare. r s h uera e ppo utraq. q r maiore effez
mie r maiore effcm iustie exhib uni qua
alu. Sulo fiat collo respectu act. e oibi s ecu
itinis fli e. utraq. imo s h iustisse r misicodi
ssime fac qcqd fac. Sic e dan e sui. in qone

de pdestinoe. dns uidebat i iacob aliq ecsti
tia pp q dedit o poti gra sua iacob q esau.
r otulit ei cez effcm mie. s q exigebat sua
bonitas. r stat acapientis. sic di i eug. dod
unicq; 8 pp u. reliu sil otulit eez effcz
mie q exigebat boitas ei r stat ei. r sic mis
cordisse ag e quol; e quo misicordi ag.
¶ De illo au q mag alio punit duplo i ife
no. gcedi q ds mag relaxat ei depena odig i
qualitate q ipportoe. al e n puniret dup
mag. r io n seqr q sids mag relaxat ei de pe
na odig. q misicordi agat e eo. ad h e q mi
sicordi agere e eo. exigeret q imaiori pportoe
relaxaret ei depena odig. cu ia e oni maiore
effcm i qntitate hr n uen maiore misiaz.
f; sep eqli ipportoe relaxat oibi. pp h eq mi
sicordit ag cu oibi.

Quarto ca. qr sic.

Petrus meruit coram q lin. g mag iui
est coram petru qlimi. n n. ado. g mag itu
e ado coram pe. q li. g pe. iti corat. ado q li.
g ds iti corat petr q li. g iusti ag e pe. q
e lino. n g iustisse fac qcqd fac ite. q e ropoe.
¶ Sd. di. q h e na mag iustu e petru ado co
rani q li. f; n iu mag iustu e re. g pe. mag
iuste corat ado q lin. Jd eni e acsi dret. maio
e exigua pet ad corona hndi glim. g mag ret
pmiu pet quo corat ado. suo mito. q pmi
u lini suo mito quo corat ado. pmi g fiebt
collo int exiguz mitoz. m acice a fit collo it
exceptoes mitoz l pmioz admita.

Quinto ca. qr.

Demonstret duo q puniut i infno. qu
alt peior e reliq. pu sic. qntucq iste e digni
sua pea odig. tm isto ali sua. s; qntucq
iste e digni puniri sil r ille. g qntu iste e
dignus puniri r ille e digni puniri. r eq.
¶ Cont. iste e detior isto. g e mag digni puni
isto. ¶ Ad h dnt qda. q pa sla e. r dnt q io
e sens. q qntucq; merito iste e digni puni
sua pena odigna. ex tanto mito ille e digni
puniri sua pena odig. s; ur q h solo nulla
sit. p sile. q qntucq; e iste fortis ho potes
e ferre istu magnu lapide. tato iste mino
pot e ferre istu puu lapide. ¶ De hac aut
dnt osilr. q e sla. q sic ofert fortitudo h fo
tis hois. q maior e ad fortitudinez hui pui q
minor e. ¶ s; q facile fert iste fortis ho istu
magnu lapide. ta facile fert iste puer istu
puu lapid. g q de facili pot ferre iste forti
istu magnu lapide. ta defacili pot iste pu
er ferre istu puu lapid. g qntu pot e ferre
re. ¶ Alu dnt q pa argo n ua. f; h nullo
pt solui. qm h argo pt resolui i duos si
logismos. i po in pe figure fros. sic facili
me pt patere cuil;. ¶ Nos au di q media
e fla. h i. qntucq; iste e digni puniri sua
pena odig. tm e digni puniri. Sic e oferut

res mensurabiles. f. opato culpe adpena o
digm. r ipi culpa. q cu sint res diuisoz gnz
n hnt int se ensitatez. Cosilis obiecto f
pt fom. qntu iste mos e magni ad istu i
mote e subduplu. tm iste subdupl e ma
gnus ad eu mote e subduplu. s; qntu i
mos e magnus ad istu mote. tm e mag
silr re. g qtu iste e magni ille e magni.
Di q h e fla. qntu iste mos e magni. io ist
monte tm e magni. q sic ofert relo. f. du
plicitas ipi qntitati. q n sut int se pporto
nales e sint diuisoz gnm. ¶ Cosilis obito
poss; fom ihis tinis qntu isto e alb; tm e
silis illi. r osilis e solo.

Sexto ca. qr. demost
to illo q e i infno. qm
iste meruit puni tm deb puni. r qntu d;
puni. tm itu e ip; puni. r qntu itu e ipm
puni tm punit iuste. e ostad sit ip; puni.
r qntu ite puni. tm ite punit cu ds. q er
punio n ado. g ipo. qntu iste meruit pu
niri tm ite punit cu ds. Silr read re.
qui iste ali peior meruit puni. tm itepu
nit ado. f; ambo eq iuste. puniut ado. g
ambo eq ineauer ado puni. q p; ee fsm.
pterea deus iustisse puni istu. g sume ite
puni istu. s; n e sume itu iustu puniri.
g ds mag ite puni istu q sit itu ip; puni
n g qntu iustu e ipm puniri tm iuste i
punit. q tn pncedu e. ¶ Sd di q h e
fla. qntucq iustu e puniri istu. tm iu
stu e puni. iste. q sic ofert exigua mito
rez istius. ad excqtez culpe illius. r pene
q infet ei ex iustia diuia. h aut n e omsu
rabilia. q f incoicabilia. r qntu ad se r qtu
ad suos effcs. qntitates e omsurabiles st
i se. q coicabiles o una i se otinat alia. co
lores aut diuisaz spez. opabiles e pp suos
effcs. q qntu albedo disggat uisu. tm ni
gredo oggat. l. qntu una hr decu nigdis.
tm alia de eo albedis. f pportoez suoz sub
iectoz. r io f omsurabiles. f; nullo taliu
mu omsurabilia f. exigua mitoz r pelai
adeqtio. Silr h e fla. qtu iste d; puniri.
tm iuste puni. q expoll; pe.

Septio ca. qr. utr iustifi
cari sit op iue. r ur q sic. na sic se ht
miseri ad miaz. ita se ht iustificari ad iuaz.
q sic miseri suptu e amia. iustificari aiua.
f; miseri e op mie. g iustificari e op iue. p
terea dic bit aug sr epla; ad ro. q ds sp
recep gfugietes ad se. q si n facet iniqtas
eet. g iniqtas eet sin susapet fugietes
ad se. g op iue e susape re. f; susape re
e ofere graz. g iue op e ofere graz. s hie
iustificare. g iustificare e op iustie. ¶ G.
sola mie e graz ofre. q gra nullo mo e bi.
n g iustie e ofre graz. n g iustificare

e opus iustie. ¶ Qs gcedim dicetes. q d
pa ppo e fla. Dic se ht miseri ad miaz re.
r h tn oting. q miseri e face op mie. f;
iustificari n e face op iustie f; dare iuaz.
Auctas bi aug sic intelliga e. sids n reca
pet fugietes ad se iniqtas eet. i. ifidelitas
i. n fidelitas. q n eet fidel sub sr. Dix e g
uenmi adme r guiet ad uos. q id e acsi di
ceret. Confugite adme r ego recipia uos.
nec e diced n q e dns dix. Couti mi adme
re. g. ad uos. q sit h pmisso dnz oblig is
f; e boitatis sue declaro. sic alibi dz. Di g q
soli mie e iustificare sui ofre graz. qm; tn
dz op iustie q fac ds q pmisit. i. q dix.

Octauo r ulto ca.
de pena q intulit
dns iob dubitat. utr f. op iustie fuit l
mie. fuit q n iustie. q n e ei illata pp pec
sui. sic ipe dix. n pec. r i ama. mo. ee. m.
q. d. pp pec meu n meru tanta puiaz. g
ds n puniu iob illa pea ex iustia. Costat
aut q n puniu illu illa pea ... q pu
nire n e op mie. sui pena infligere. n g
iuuisse me dni m. ru. ¶ Sd. di q si puni
re dicat ifre pena p pecco qnquq; ds pu
nit punit ex iuia. si aut punire dicat in
ferre pena siplr. re n e uim. p qcq; ds pu
nit puni ex iustia. ut illu q puni ad huili
tatis gsuoez. sic paul. l ad maiore corona;
sic iob. r re tal pena n e op mie ppe. q pe
na l; sit util salui ad hndu graz. f. p itelle
ti; q uexatio dat intelle auditu. r etia;
p aliud ad mia sublenadi. tn q n i se re
leuat misia. n ppe e op mie. large tn
dica op mie. o pietatis diuie. q ad h ite
dit ut p penas pmoueat hoie ad maiore
boitate. ph pt q qcqd uult ds i reb; mu
danis. i. qcqd p pudia opat place d; hoi
q osiderit diuina dicetes. pudia e uolun
tas di pp qua oia q i quenietē deductoez
sui quenietē duratu susapiut. si aut
uoluntas di e pudia. oio nec e oia q p
uidia fiut. pfecta uez roptia; r do pla
cetissima fi. r ut n e possibile meli fi.
nec e e cum d ee seoe coz q r puiso
re. neq; e decēs n; ofeqs e aliu qd seoz
ee uniuisoz. aliu puisore. ita e ibecilli
tate oia i utraq. h qd facieds. h au puu
dedi. ds g e seoz r puisoz. f; r seua e u
d r gtetiua. r pusiua ei uolutas e. Oia
eni qcq; uo. d fe. i ce. r i t. r uolutati
ei nulli resistit. uolui t gnan oia r gna
tta e. uult osistit inidu r osistit. r oia q
cuq; uult fuit. Qm au pudz bn r rete
tusse itellex utraq. qs ita. Sol ds bone
na r sapies. Ve g bon pudz. q e n pu
dz n e bon. Et eni hoies rinabilia pp is
filus pudz nale. r q n pudz explar.

Vt aut sap. optima eoꝝ q̄ ē eiꝫ bn̄e. op̄ g̃ h attēdētes. om̄ia āminimi. oīa laudāre oīa sui p̄sciuite acceptare q̄ p̄uidie ē opi. ⁊ siappeant minus īutilissima. ipi icognoscibil' ⁊ iopsēsibil' ē ei p̄uidia. ⁊ actiōꝫ ⁊ cogitōes n̄ rea q̄ futura s. ei sūt cogita. oīa aū dico q̄ in nob. quē ē i nob ē. n̄ p̄uidie ē. s; in̄ lib̄i a. Grelus ubis damasceni p̄. q' oīa q̄ p̄uidia d's opat. in mūdo boi ē ⁊ amabilia. ⁊ q' q̄ ēē libi ar. opi. n̄ ē p̄uidie. ut dicat p̄uidia idē q̄ p̄sciā. in q̄ signāte acceptū ē h nom. i q̄one de p̄scitū di. ¶ P̄uidiā ā diuidit dam̄a. i duo. dicēs. p̄uidie hec q̄ fiūt ē acceptioē. hec ē ac̄ cessioē. ꝫcd' acceptatioē. q̄d. q̄āp̄ īcōtdēme sunt bōn. ꝫcd' accessioē. aut cōtingē' m̄ltoti ens iusti incidē' ī multis calamitates. ut ea q̄ in ip̄o ē uirtutē alii manifestā faciat n̄ i nob. aliqn̄ ut p̄petuoꝫ iusti ī iusta aliq̄ m̄ coop̄et tale. ut in ē cruce. ꝫcd; aliū mo dū accedit d's p̄ati sc̄. ne ex data uirtute ī sup̄biā icidat ut ī paulo. alii delinq̄r ad ad cp̄s ī exeplū. ⁊ ditectioē. alioꝝ. ut alii cor rigant sic ī laꝫaro. ⁊ dimite. Reliq̄r ē. ad pp̄ dola ī di glā manifestādi. ut ī ceco nato il luīato ad īo. ¶ Jt accedit ad p̄ati ī alti ge lii. sui īdicatioē. ut glā ei q p̄ass' ē mani festa alent alii ī p̄e fūte glē ⁊ d'idio cōnio tui bōꝫ ut ī martyrib. Cōcedit ē q's ī inc̄ta ītā incidē opꝫi. ī. pcē. s. ut q's elit ē d'uir tutib; silii datis ad uō. p̄mittit hē d' eadē in formicātē. ut ex eau ueniens ī sesū p̄p̄e ī firmitatis. humilief ⁊ costimet dn̄o. Quid g̃ p̄ d'ā accesso sui delicto. desp̄elatiua ⁊ erudiēti ua. ¶ Est ⁊ alia final' delictō. ⁊ d'spatiua. qua d's sancte oīa q̄ ad sale insensibil' ⁊ in incdicibil' ex p̄p̄o p̄p̄rito p̄ūi; hō. tē relit' in finalē p̄ditioē ut iudas. Op̄t aū scire q' multi tē mod p̄uidie di. quos n; sunoē inq̄rā. nec intellcū op̄ldē possies sunt. Op̄t aut cogscere q'os cites supientiōs his q̄ cū grā actoē suscapiūt ad salē in ducant ⁊ oīo cū utilitatis fiāt. Op̄t scire q' d's āncedent uult oēs saluari. ⁊ regē ei potiti ⁊ fortunati. n̄ ē ī p̄unied̄o plas mauit nos. s; ad p̄ticip̄and' bōitatē ei. ut bon̄. peccātes aūt uult p̄unire u iust'. D; q'd g̃ p̄i āncedēs uolūtas. ⁊ accepta tiua ex ip̄o existēs. ꝫcda seq̄ns uolūtas ⁊ cōcessio. ex nri cā ⁊ ip̄a duplex. h q'd d's p̄scatiua eruditiua ad salē. h aut desp̄ē ratiua ad finalē p̄unitoꝫ ut dixim. hec āccā ē ex his q̄ n̄ in nob. Eoꝝ aū q̄ in nob. q̄cq̄ ē boi āncedēt uult. ⁊ acceptat. q̄ aū p̄uitiosa. ⁊ uē mala nec āncedēt nec cō seq̄nt uult. Cōcedit aūt hīo ar. Qd ē ē uiolentā tm n̄ ē lubile nec uitiis. p̄uid; ā d's oi cāuitur benefaciēs ⁊ cruciēs. ⁊ p̄p ip sos demones. ut ī iob. p h silu damasceni

p̄i q' n̄ tm in p̄rip̄is ⁊ p̄bitis. sī ē ī oib; q̄ di uina p̄uidia opat. ex q̄ nos cōtinē uolūtā tē uraꝫ uolūtati di. h ē ex uib bi per mai feste pot cogsci. q̄ ī li. bi clemētis ita dicat. Et circuit sinu di p̄uidia despensam mūdū n̄ d; o amice clemēs de sigli ātiquo acce dunt asp̄nāt accipe. ētus q' ītā di ē q̄ super stua unit aū oīa ī uneq; negō optimo ex tu cōpetētū q̄ dispēsat erga eos tū p̄cip̄ue q̄ se stūm coluit. ⁊ iō q̄ de his ut diri tēus ē sigp euēlat ē thiaꝫ noū p̄co meroꝫ ē d'ais exp̄lēte. meliorq̄ sūna. manifest' q' dispēsā boi di. ē q' oūi putat' uitat' immeli. pp q' o clemēs n̄ te cōtristet ē nē mag' bonois ista delēctio. Ex his uib bati pet' p; q' nē euen dicb; pp q' debit hō cōstam.

Ad ultim dicēdū ē. de lo cali cōp̄tētē. citoris ad citāꝫ. ē q' dnt sā q' d's ē ūq; ¶ P̄o g' p̄bibim' q' d's ē ūq; ¶ Sc̄o īuestigabim' quō intelligēdā sit auctas jo. ēlo. dicētis. q' d's ē ūq; sēm. quō aū ē ūq; n̄ intelleū capim. ¶ Tertio utr̄ d's sit ī loco p d'īnatioē. ut anglis. ¶ Quarto de diuisis mo dis q̄b; d's ē ī reb;. ⁊ q̄r n̄ p̄t capi ab itellcu q̄ d's sit ūq. ¶ Quinto quō d's cū sui minorē mut; locū. ¶ Sexto u d's erat ān mūdi cōsti tutioē. ¶ Septio. quō sit itelligēd. d's sp̄ ē. ¶ Cir ca. p̄ma q' d's sit p̄bat' auctoritatib; ⁊ roib; sic. Di eni ī li. sap. sp̄s dn̄i repleuit or. t. ⁊ h q's. o. s. h. u. Orb' terraꝫ di ēēē. q̄ sic ēē mūdi mē uni corpali. ita ēē ēēē mē m uit sp̄ualē. sig' s. s. repler ēēē. cōstat q' s. s. ē ubiq; ē ēēē. g' ē ubiq;. p h ē. p̄bat aug. q' s. s. ē d's. q̄ ē ūq; sic ostēdit ip̄e. p̄ p̄bitā auctē. ¶ Jt ad id. dā. dic. q' p̄ bōni tatē sui ē p̄tatē. ⁊ uirtutē. sui ē sapiaꝫ. sui ē cp̄s. sui ē loc. deficiet ap̄tōne neq̄q̄ erit d' g' d's ī nullo ē loc deficiet ap̄tōe. q̄r oīs loc ei p̄sēs ē. q̄r itm̄ ē ūq. ¶ Jt id. ad id. d's ip̄tabil' ē tot' potalit. ūq; ens ⁊ n̄ p' s. ī p̄te cō potalit diuis. Qr̄ itm̄ p̄m. ¶ Jt oīa distat a d'o n̄ loco s; nā. q̄r oīa a d'o īdistātia ē a d'o ē loc. ⁊ sic itm̄ p̄mū. ¶ Jt anglis d' ēē in loco. q̄ adē intelligibit' ēēsebi u ⁊ opāt. g' a sili. di d's ēē ī loco u opāt. l' dicat q̄r n̄. ē h ur p̄eid' dicēte. loc' di ē u manifestacio opatō fit. ⁊ sī h. g' cū opet' in singlis. q̄ ē. ut p; p̄eiad' dicēte. loc' di ē u manifesta ei o ip̄e q'd poia inuisabili' p̄tiūt. ⁊ oib; telid' sua opoꝫ. ē uiuicp; aptitudie ⁊ sū sceptā m. ⁊ uirtutē. ⁊ ali. loci in q̄b; maifesta ē opō di nob. sui p̄eame sui tū ēme sc̄ā ē. loci d' dnē. Cū g' in singlis opēt ē in sīglis q̄ ē. q̄r ē ūq. ¶ Sꝫ; q. loc' ē a quo discedit l' ad q̄ accedit p̄mou. ut dic phe. s; d's n; ad loc accedit. n; aloco discedit p̄mou. sic ē aū dā. q' p̄mū mouꝫ īmobile ē q' d's. so lus ē d's īmobil'. ⁊ p̄m mobilitatē sua omia

mouēs. q̄r n̄ ē d's in loco. q̄r n̄ ūq; ¶ Jt id alibi. d's q̄ ī ītial' existēs ⁊ incircūscp̄tibil' in loco n̄ ē. q̄r n; ūq; locoꝝ. ¶ Jt id. anglis in loco n̄ cōtiniī ut cp̄ p̄i accipiat. ⁊ cōformatur. g' n; multomag' d's in loco erit. ¶ Jt id. circūscp̄ tibile ē. q' loco l' tp̄e l' cōp̄lēsoē cōp̄lēdit'. īnc̄ circūscp̄tibile uō ē q' nullo hoꝝ cōtinii. g' solu' d's incircūscp̄tibil' ē. q̄r ītā p̄. ¶ Jt id. īndetina tū ē nā. ⁊ p̄ncipalit' soli q' icreati. g' cū d's solus sit icreatū. īdetinatū ē nā. q̄r. itm̄ p. Jt id. n̄ sub tp̄e s; sip̄lit' tp̄s ē. q̄ tpoꝝ ē fōtoꝝ. g' a sili n̄ ī loco. s; cē loc' ē. q̄ locoꝝ ē fōtoꝝ. q̄r itm̄ p̄m. ¶ Jt id. Est loc' corpal' s. finis ei' q' cōtinet ⁊ tangēs id q' cōtinet corp'. Est ē in telligibil' loc'. u. s. intellc. ⁊ ē itellibil' ⁊ icor porea nā. g' cū d's n; sit nā corpalit' n; itlli bil'. s; sū' oēꝫ nāꝫ n̄ erit ī loco corpali. n; itsli bili. ⁊ sic itm̄ p̄m. ¶ Dn̄i quā ostēdam' tō nib; dm̄ ēē ūq. soluēdū ē ad p̄sitās auctēs. q̄ uirt' p̄bare q̄ui. ¶ Ad p̄mu g' di q' d's n̄ ē ī loco more corp̄is. s. p circūscp̄tioē. nec ad ta le loc' mouet' aliq̄ m̄. ī quo cōtinat' l' circū scribat'. s; ē ī loco. p p̄tiaꝫ. p̄sētiā. ēētiaꝫ. u p̄ea dicetur. loq̄r uero auctas illa p̄. de p̄o mō ēēndi in loco quo ad corpalit' cōtiī. ātinuo aens cōtinitis. ¶ Eod' m̄ r̄ndū ē ad seꝫ auc. q̄ d's n̄ ē ī loco. ē m̄ ātē ei figēꝫ. ¶ Eod' mō soluēdū ē ad tiā auc' damasceni. loq̄r eni apte de p̄o mō ēēndi in loco. ¶ Ad q̄tū di. q' h argō n̄ ū. d's ē incircūscp̄tibil'. g' n̄ ē ūꝫ. h eni nom incircūscp̄tibil' p̄uat ōmū sui de tīnatioē quā d's n̄ recip. n̄ eni tīnat' loco l' tp̄e. l' ē intellīa. ⁊ tn̄ ē ūꝫ n̄ p detinatioē aliq̄. s; tīio m̄. s. p potiaꝫ p̄sūaꝫ ⁊ ēētiaꝫ. h eni ē q' dic dama. p aucte seq̄ntē. i caplō d' anglis. Īndtiatū ē nā ⁊ p̄ncipalit' soli q' increati ē. ⁊ sic r̄n ē ad q̄ntā auctē. ¶ Eo dē m̄ p; sō ad sextā auctē. q̄ tenuā n̄ ē in loco p̄o m̄ l' sō. s; ēē oēꝫ loc' ē ēētiaꝫ sua. ita ut cōcludit' l' d'tinet' aloco l' tp̄e. ¶ Ad ultā auctē di q' tenuā ē loc' corpal' ⁊ loc' intelli bil'. loc' corpal' q̄ d'tinat lopatōꝫ corpalē. corp' cōtinis. loc' aūt ⁊ ītelligibil' d'tinat actoꝫ intellibilē. siuē itellibil' q̄ cōtiniꝫ d'tē minatē. n̄ tū cōcsēptiuē m̄ corp̄is. ꝫcd'm g' q' h nom loc' denotat d'tiatioē rei locatē n̄ ē d's ī loco. p̄o m̄ l' s̄o. s; tēio. ¶ Vt aut manifestet' mag' sō. p̄obiectioꝝ. notād' ē q' tripli' di aliqd ēē in loco. ¶ P̄o m̄ p̄ d'cetmi natoē corpalē. siui p circūscp̄tiōē. ⁊ h m̄ solū corp' ē in loco. ¶ Sc̄d' m̄ p d'tinatoē sp̄ualē ⁊ h m̄ di anglis ēē ī loco. u nā tīnata ē in uno solo loco ī quo agē possit. n̄ ē pot' ē tōꝫ in diuīsis locis opari. Solue' di tn̄ ūq; ē id opari. Vr̄ē dā. q' ē citū ab eo q ēiuit detinatū ē. ¶ Tertio m̄ di aliqs ī loco ēē. p d'tinatātē p̄sūā. ⁊ sic sol' d's di ēē ī loco. p h p; solō p̄obiectoꝝ. ¶ Roib; p̄batur sic.

Ois effcs indiget sua cā. g' q' māx ē effcs mag' indiget sua cā. Vt m̄ātū indiget ēēiali p̄sūia. siue m̄. ⁊ siue subil' fōr. sī g' oīs res cōpoita ex m̄īa ⁊ fōr. ex necēte idig; ēēiali p̄sūia sue uirtie ⁊ sue fōr. ⁊ h pp ueh emītiā cāntatis sue. g' multomag' q̄l; ta lis res. indigebit ēēiali p̄sūia p̄e cāe. q̄nil' tō uehemtī' cā ē cā; rei. q̄ aliq̄ alia cā. Qd' p̄bat' p h q' d's aliē cāe. ab ea hn̄t q' sit cāe p̄pu aut anulla. ⁊ iō d' cālissiā. ¶ Jt sim̄ ex stāre tm̄ poss; facē p se ī regno suo ad nē poss; facē nisi u ēēt p̄lr. Dꝫ aū ī toto regno suo. s. ī toto mūdo p̄se p̄t q̄cq̄d p̄t. q' p̄bat' p h q' mag' potēs ē q̄ p̄se p̄t. facē aliqd. q̄ ille q̄ tm̄ p aliud. Cū g' d's sit sūme potēs q̄r p̄se potēs ē. facere ī regno suo q' uult. s; h n̄ ēēt intellibile n̄ ēēt ēēia lit' p̄sēs ūq. jō fōs bōitatis nob' illustrāt ās undiq; bonitates. ab oriēte ⁊ occidēte ⁊ ab oī alia p̄te mūdi. s; n̄ influit suas bo nitates. ab aliq̄ p̄te n̄ ab illa ī q̄ ē. g' fons bonitatis undiq; sūt ūq ē. ¶ Jt sic dicat bit' aug. D's ē quo mai' l' meli' excogitā n̄ pot. Cōstat aut q' d's bōitatib' suis illustrat' oēs creatās. p captu suo. ꝫ; meli' ē ⁊ excellē tī'. ēēiali sua p̄sūia illustrare cātās q̄ ī ab sētia sua eas illustrē. ē ē maioris largita tis ⁊ maioris bōitatis. g' mag' p̄tin; ad illū q̄ ē illud bonū q' mai' excogitari n̄ p̄t. ⁊ cō stat q' nullū q' ad ip̄m p̄tinat. l' ip̄ꝫ d'ceat ei deē. g' illust' ei cōueni. g' d's ēēiali p̄sūia sua. illustrat oīa bōitatib; sīs. g' d's ēēiali sua p̄sūia ē ubiq;. ⁊ dr̄ a sciis q' d's ē ū; p̄e sētialit'. potialit'. ēēialit'. potialit' p diuinū. ⁊ gub'natioē. ꝫ; neqs putar; q' d's tm̄ potia lit' ēēt ū; sic rex in regno suo id subiugit' p̄sūialit'. ꝫ; q' duplex ē p̄sūia. s. p̄sūia m̄ tal' q̄ amic' dr̄ ēē p̄sēs amico suo. ⁊ p̄sūia ēēial'. id ne intellīret' h de p̄sūia m̄tali sb iungit' ēēialit'. ut intelligat' de ēēiali p̄e sētia. Est g' d's ubiq; p regīm ⁊ gub'natioē potiālit'. p̄sūialit' p cogitoē. ēēialit' p p̄ sētiā ēēialē.

Qvērit p̄o ea. de eo q' dic jo. ēlo. Qd d's ē ū; sēm. s; quō ē ubiq; intelleū n̄ ac capim'. Vr̄ ē q' h mē sit. q̄ sic p fidē scim q' d's ē ūq; ita p fidē scim q' d's ē ū; potia lit' p̄sūialit' ēēialit'. sic scim' p̄bare p̄ rōēs. q' d's ē ūq; potialit'. ita scim p̄bare q' est ubiq; potiali' p̄ rōēs ⁊ c. g' eod' m̄ p̄ rōs q̄ scim' q' d's ē ubiq; scim quō ē ū;. Vr̄ g' q' sfin ē q' dr̄ a jo. ē. ¶ Sō di. q' tenuā sci m̄ p fidē q' d's ē ū; ⁊ sīlr quō. s; n̄ capim' h intellcu sic dic ē. Jntellcs ē nr̄ ī p̄sūi plen' ē fantasīs. ⁊ ymagōib; rē corpum. sub q̄b; res corpeas app̄hēdēdo localit' ⁊ p sep. cōcsēptioē h̄t annexā scē. Sic g' nr̄ intellcs dn̄m n̄ app̄hēdit n p uisibilia

in statu presenti, ita prohibentur accipere secundum se illum modum essendi quo deus est ubique. Non sunt aliqua celestia [illegible] modum essendi quo deus est ubique capiat. Verum est ergo quod licet sancti quod deus est ubique, ita sancti perfecte quod deus est ubique sunt circumscriptive. Sed tamen digniori modo non est quod intellectu possumus capere. Cum autem pro [illegible] ampliabunt intellectus [illegible] incircumscripto, non potuit intelligere incircumscriptum. Sed non perfecta [illegible] localium quibus inseparabiliter involuti est. Ampliant neque in presentia. Adhuc intelliget [illegible] incircumscriptum. Propter hoc non dicitur [illegible]. Sciunt quod deus est ubique, sed non sciunt quomodo est ubique. Sic patet quod intellectu non accipimus quomodo sic est ubique.

Tertio capitulo queritur.

Utrum deus sit in loco per diffinitionem sicut angelus. Quod videtur. Expedias prius quod hic argo est necessaria. Deus est ubique, ergo est hic, quia presentia essentiali deus hic est. Sed licet sit ubique non est nobis necesse, quia licet celo in se sit [illegible] tamen nobis non est [illegible] quia [illegible] locale [illegible] semper circumscriptive intelligimus. Unde aliud nobis significat quam ipse significet. Sic hic [illegible] nobis significat [illegible] in se significet [illegible] quod ante numquam [illegible] sensibus [illegible] numquam possumus [illegible] intelligere [illegible] ideo prius [illegible] intelligo [illegible] talem [illegible] ut hic vere deus est hic [illegible] possumus [illegible] nulla invidia est [illegible] ut quod [illegible] propter suam puritatem [illegible] aliquis [illegible] perfecte [illegible] presentialiter [illegible] ubique. Sed in [illegible] nobis significat. Item dicit [illegible] sanctus quod quedam res est in loco per loci circumscriptionem ut corpora, quedam per loci diffinitionem ut angelus et anima. Quia licet anima non sit ubique tamen in corpore humano [illegible] est [illegible] sicut anima est in corpore humano [illegible] in suo microcosmo, ita deus [illegible] in suo macrocosmo [illegible]. Ergo sicut anima est in loco per loci diffinitionem, ita deus quod negatur [illegible] sanctus. Sicut [illegible] Augustinus quod deus est in mundo [illegible] et non mundus inclusus [illegible] mundum [illegible] ita deus est cum mundo [illegible] per loci diffinitionem [illegible] nec est cum mundo. Ergo deus non est cum mundo [illegible] deus [illegible] est in aliquo loco quod sit extra mundum. Ergo [illegible] Augustinus [illegible] dicit deus est extra mundum. Solutio: dicendum quod deus non est in loco nec circumscriptive nec per loci diffinitionem, sicut anima est in corpore humano per loci diffinitionem [illegible] in corpore humano, nec extra [illegible] aliquid [illegible] et ideo ei localitas [illegible]

humano. Sed deus licet sit in mundo, potentia tamen est extra mundum, quia potens esset infinitos mundos si [illegible] et eos replere. Cum ergo dicit Augustinus quod deus est extra mundum, sic non significat per hoc [illegible] esse actualem presentiam dei ad aliquem locum qui sit extra mundum, sed potentialem presentiam que est dei immensitas, qua sua natura potest replere infinitos locos vel mundos. Secundum hoc dicitur deus extra mundum quia est in se quod maior est mundo.

Item queritur de loco angelorum et animarum sanctarum. Videtur quod solus deus sit locus eorum, quia dicit Gregorius quod anime [illegible] deus locus est. Item illud est locus in quo quiescit locatum. Sed in solo deo quiescit angelus et anima. Ergo solus deus est locus angeli. Item locus et locatum convenientes [illegible]. Ergo si deus sit locus angeli et deus sit immensus, angelus est immensus. Non ergo [illegible] deus omnia in numero pondere et mensura. Item si deus est locus angeli et deus sit ubique, ergo angelus est ubique, quia non est [illegible] quod [illegible] sit hic quam alibi, cum deus sit ubique, qui est locus eius. Ergo vel nusquam est vel ubique. Item dicit Ambrosius quod spiritus creatus qui mittitur non mutat locum. Ergo ita est alicubi quod non alibi. Ergo habet aliquem locum quam deum. Item dicit Augustinus quod spiritus creati qui mittuntur [illegible] cum [illegible] ergo mutant locum [illegible] ut prius. Item dicit [illegible] quod est locus intelligibilis in quo est spiritualis et corporalis [illegible] proportionis diffinitionem. Ergo angelus habet aliquem locum quam deum. Sed [illegible] cum angelus sit simplex, ergo locus est simplex, ergo punctualis. Ergo angelus movetur [illegible] movetur [illegible] si angelus est in puncto [illegible] in toto [illegible] ita quod toti [illegible] parte [illegible] dicit Augustinus. Ergo est esse [illegible] sicut [illegible] anima magis accedit ad proprium dei quam angelus [illegible]. Solutio: dupliciter est in loco anima vel angelus. Est in loco presentie [illegible] sicut [illegible] est [illegible] in deo tamquam in quiete [illegible] ei [illegible] prima solutio [illegible] obiectionum. Ad ultimo obiectum prius dicendum quod quamvis angelus simplex sit, tamen in loco magno est, ita quod totus in qualibet parte illius loci [illegible] sicut [illegible] ut pluribus hominibus [illegible] maiorem habet locum [illegible] tamen non assumit [illegible] non habens [illegible]. Sed adhuc [illegible] plures quod nec angeli nec anime sancte in loco sunt, quia dicit Augustinus quod fides spes caritas supra tempus sunt. Ergo [illegible] angelorum et animarum sanctarum supra tempus est. Ergo non est in tempore. Ergo nec angeli sunt in tempore. Ergo nec in loco, quia tempus et locus due cause rerum generalium [illegible] et accidentales. Item angeli sunt in eternitate. Ergo non sunt in tempore. Ergo nec in loco. Item ultra [illegible] non est in loco [illegible] opertet operationes [illegible] ergo angeli non indigent loco ad operandum. Ergo non sunt in loco per proprie diffinitionem. Item locus [illegible] angelis. Ergo ipsi non indigent loco. Ergo [illegible] ponunt eos in loco [illegible] quod non sunt in loco. Sed quia dicitur in Genesi: In principio creavit deus celum et terram. Dicit glossa: celum empyreum et angelos [illegible] in eo. Ergo angeli sunt in eo [illegible] in loco. Item Christus ascendit super omnes celos, id est super omnes angelos [illegible] sed ille fuit localis. Ergo sancti angeli sunt in loco.

Item ordinate est [illegible] in mundo [illegible] superiora et inferiora loca. Ergo dignissime creature dignissima et supprema habent loca. Et ita angeli sunt in supremo loco. Item angeli non cessant clamare sanctus sanctus et cetera. Clamor ille successivus est. Ergo in tempore. ~~Sed bene sequitur ergo non est subiecta temporali mutationi.~~ Ergo et in loco. Quod concedimus [illegible]. Ad primo obiectum dicendum quod non [illegible] argo. Templum angelorum est supra tempus, ergo non est in tempore. Sed bene sequitur ergo non est subiecta temporali mutationi quantum ad commutabilitatem et mensuram. Virtutes enim in tempore sunt. Eodem modo respondendum est ad secundum obiectum. Ad tertio obiectum dicendum quod ultima spiritualia nobilius est et ita [illegible] operatur. Et si operetur aliquid operatur in quantum locatus. Et ita in locato et fere idem est operari in loco et operari in locato. Ad ultimo obiectum dicendum quod locus confert angelo quantum ad operationes suas. Dignior est indiget [illegible] propter operationes suas.

Quarto capitulo queritur.

Quomodo dicatur deus esse in rebus. Et notandum quod deus dicitur esse in rebus quinque modis: per naturam, per gratiam, per gloriam, per unionem, per circumscriptionem. Primum modum dicitur [illegible] quibus deus ubique est potentialiter, presentialiter, essentialiter. Notandum autem quod cum dicitur deus est ubique potentialiter, sic significatur divina essentia in habitudine dispositionis sui ordinationis ad omnia locata. Per hoc autem quod dicitur deus est ubique presentialiter, significatur divina essentia in duplici habitudine, in habitudine cause ad effectum, quia causat omnia, et cognoscentis ad cognitum, qua cognoscat omnia aperte. Cum vero dicitur deus est ubique essentialiter, significatur divina essentia in duplici habitudine: cause ad effectum vel [illegible] quantum; omnia in esse et habitudinis essentialis presentie ad quemlibet locum et ad quemlibet locatum. Sed obicitur dicendum deus tripliciter est in rebus per naturam. Ergo illa triplicitas non est ibi nisi in quantum ad effectum habitudinis. Sed contra quod in effectu nativus multo plures quam tres et multo plures habitudines quam tres. Ergo non tamen dupliciter vel tripliciter sed et quadrupliciter, immo et centupliciter potuit dici deus esse ubique. Solutio: hoc prius per hoc quod deum esse [illegible] proprium per hoc deus est. Per quod primus modus refertur ad dei potentiam, secundus ad dei sapientiam, tertius ad bonitatem dei voluntatem, quia ipse ipse dat esse cunctis rebus. Omnia vero quod dicuntur de deo in habitudine ad creaturas reducibilia sunt ad ista tria: potens, sapiens, bonum, quod maximum est indicium trinitatis. Et ideo sufficit quod tripliciter dicitur deus esse in rebus per naturam. Secundo modo dicitur deus esse in sanctis per gratiam, et notat hoc ipso in duplici habitudine, scilicet presentialitatis, qua sanctis presentialiter dicitur esse presens deus, et habitudinem effectus determinati, scilicet gratie ad deum tamquam ad primam causam. Cum autem deus dicitur esse in sanctis per gloriam, hoc ipso similiter notat duplicem habitudinem, scilicet presentialitatis, et effectus determinati, scilicet gratie respectu dei. Quarto modo deus est in solo Christo per unionem, et per hoc ipso modo notat duplicem habitudinem, scilicet habitudinem presentialitatis et unionem humane nature ad divinam. Quinto modo fuit Christus in utero beate virginis, et est modo in celo, scilicet per loci circumscriptionem. Ambo enim loco sic et alii homines. Primum ergo modum quo deus dicitur esse ubique per naturam bonum. Secundo quo

est in sanctis per gratiam melior quam primum vel quintus. Sequitur dicendum [illegible] sustinere [illegible] habet deum [illegible] quam in [illegible]. Tertius quo est in sanctis per gloriam est optimus. Quartus autem est preoptimus, id est supra quam non possit intelligi bonum. Cum enim primus et secundus modus faciant homines deum participare, iste quartus facit hominem deum proprie. Sextus autem modus possit assignari quo deus [illegible] in celo per manifestam visionem quia ibi facie ad faciem videbitur. Uno modo possumus dicere quod deus est in celo per manifestationem, quia in pulchritudine celi magis relucet eius sapientia et bonitas. Sed obicitur cum dicitur deus est ubique, sic significatur presentia essentialis, hanc bene intellectu comprehendo. Significatur et habitudo effectus ad causam, hanc similiter bene intellectu capio. Ergo intellectu capio omnem habitudinem quam significat hic deus est ubique. Et talis habitudo est modus quo deus est ubique. Ergo intellectu capere possum quo deus est ubique. Ergo mentitus est qui dicit quod intellectu capere non possumus quo deus est ubique. Solutio: dicendum quod bene possumus intelligere in ubi quod qualibet res est presens deo. Sed illum modum unum et determinatum quo deus est presens omni rei et omni loco, quia infinitus est, intellectus in presenti capere non potest, cum finita sit comprehensio. Hanc autem rationem assignat beatus Gregorius super illud Exodi: Non videbit me homo et vivet et cetera. Ille autem modus infinitus quo deus est presens omni rei significatur cum dicitur deus est ubique. Et ideo dicitur quod intellectu capere non possumus quo deus sit ubique.

Quinto capitulo queritur quomodo deus sine sui mutatione mutet locum. Dicit enim beatus Augustinus quod intellectus humanus sufficit intelligere cum dicitur deus est ubique, et bene capit quomodo deus est ubique. Sed contra [illegible] ad particularia loca [illegible] circumscriptione [illegible] et sic de aliis locis. Dicit enim beatus Augustinus quod spiritus sanctus mittitur sine sui mutatione. Spiritus autem creatus qui mittitur non mutat locum. Et videtur probabiliter quod spiritus creatus sit in loco, ad modum puncti, et qui movetur [illegible] localiter. Inde est differentia spiritus creati et spiritus increati, quod spiritus creatus mittitur ad ministerium, quia dicit apostolus: Omnes sunt administratorii spiritus propter eos qui hereditatem capiunt salutis. Spiritus increatus mittitur ad ministerium. Exemplum prius quod non [illegible] hoc argo: spiritus sanctus est in isto. Prius non fuit in isto, ergo mutatur. Nec est [illegible] in naturalibus tenet hoc argumentum, ut si aer [illegible] mutetur circa aliquid quod sit immobile, iste est in alio loco quam prius fuit, et tamen non mutat localiter, quia non ipse mutat locum, sed aer mutat ipsum. Cum ergo dicitur deus est in hoc loco non predicatur aliquid de deo nisi divina essentia licet ipsum significet ut presens. In ipso autem loco significatur habitudo presentialitatis quod in ipso loco immutabilis est. Et ideo cum deus sit in aliquo loco, et tamen non sit in illo, non mutatur ipse, sed locus sive res in quo dicitur esse.

Sexto capitulo notandum est quod queritur [illegible] ab Augustino ubi erat deus ante mundi constitutionem. Et dicit Augustinus quod in se ipso. Sed contra: in se non erat tamquam effectus in causa, nec tamquam pars in toto, nec

tanq̄ ꝯceptum in mente. uel tanq̄ accñs i subiecto. nec aliquo mō assignari alic̄. g̊ ur̄ q̄ n̄ sit i scripto. cū nō posset assign
bitudo. que notat̄ p hūc ꝑpoñez in. ¶ Sō. oīs res stabilitatē in suo loco hꝫ. vnū qn̄ ē ex loc̄ suū n̄ cessat moui donec sit i loco suo ut quiescat. 7 stat. vn̄ n̄ ē par im. dicit̄. q2 aīe illoꝝ n̄ ē in loco s. i dō ꝑpileteꝫ. aīe enī hui̊ dō ē loc̄ ut dic̄ gg. ꝑꝑ hūc ḡsi militudinē nāluī hi ꝑpō in notat stabilitatē. cū dī dō ē in se. 7 remouꝫ indigētiā sub stentādi abalio. 7 ē sō. dō ē in se. i. summe stabil' n̄ indigēs alio sustētari.

Septimo 7 ulto ex. notād̄ ē.
Sq sic dō ē ū. ita dō sp̄ ē. 7 dicit sci. q̄ē dī dō sp̄ ē. sic signat̄. q dō n̄ tm̄ ē dūp senta sunt. fuit dū ꝑita fuer̄. erit dū fu tura er̄. 9; q ūalr̄ pressit oīa i cedendo tp̄a. 7 ulr̄ ꝯsequit̄ q2 ē īcorruptibilis. ¶ Sō. dō sp̄ ē. g̊ mol tp̄i. g̊ hēn ē. q ūe ē dāū. ꝑterea ē dī dō sp̄ ē. hoc ūbū ē aut signat eternitaꝫ aut tp̄s. Si eternitatē. 7 sic sp̄ sigt̄ tp̄s. q2 si gnat tpale ꝯcomitātiā. g̊ ur̄ q iagma sit lecd. q2 adūbiū tpale n̄ hꝫ n̄ ūbale ꝯsi gnitoꝫ. tp̄is. eternitas aū n̄ ē mēsurabil' a tp̄e. Sidicat̄ q h ūbū ē ibi ꝯsigt̄ tp̄s. 7 n̄ adūbiū tp̄s sic. sp̄. g̊ nulla ē ibi ani ... l' subiecto sic dicit sci. ¶ Sō. h duplx ... sp̄ ē. q2 h ūbū ē pñ ibi ꝯsigt̄ eternitaꝫ. ... hec. hec adūbiū sp̄. sic ꝯsignabit eter nitatē. q2 ei ꝯsigt̄ i simplia hitudine ad tp̄s. ... q2 tpalia. s. i hitudine ꝯcomitantie anteccssōis 7 successiōis. ut dcm̄ ē. l' pñ h ūbū ē ꝯsigt̄ tp̄s ꝑsentie ꝑseō. 7 h adūbiū sep̄ ē adūbiū tp̄is tm̄. 7 sic h id ē dō sp̄ ē. q dō in quolꝫ tp̄e ē. nec ur̄ tal' fōe argumentāoī. dō in quolꝫ tp̄e ē. g̊ hēn ē. ꝑpipediēte fllā equiuoco. q2 h ūbū ē pñ ꝯsiue tenetur̄ ē h adūbio sp̄. ꝯsiue sigt̄e tp̄s. s. ē adūbio ꝯsūte signāte tp̄s si gnat certate tp̄s. 7 io inꝯgrue ꝯcludit.
¶ It dic̄ bā gg. q ueꝫ dī fili dī sp̄ nat̄ ē. q̄ sp̄ nascat̄. Aug. aū dic̄ cū. 7 ur̄ q ee. melius dicat. Cum gn̄atio illa sit eterna. uez̄ dī de illa ꝑseō qm̄ ꝑtm̄. ¶ Sō dic bs ggr. q ue. dī sē. na. q̄ sē. nascat̄. i. ex ꝑssius ad remāedāls ꝑseō. dic̄ ne noua inꝯet̄ gn̄atō. sic qm̄ hēta dicebat. sep aut̄ addꝫ ut ostēdat ee eternā. 7 ꝑfcā p h ꝑticipiū ꝑseō pñ tp̄is nat̄. ¶ Aug. ā dic̄ q mag ꝑꝑe dī. sp̄ nascit̄ ꝑꝑ nām dī. q̄ ꝑsitoꝫ l' futuroꝫ ne sat ꝑꝑ sui eternitaꝫ. ... q sp̄ ꝑsētis sue possidet ꝑsēciaꝫ.

Dicto de creatore
Nūc qui dicam
de creaturis. i. de mūdo creato. dicendū est de mūdo archetipo ad ē exēplar fcūs ē mūd' creat. ꝑo inqrendū ē qd sit mūdus

archetip'. seu exemplaris. quē phi appl' lant ydeā. seu exēplar mūdi sensibil'. 7 utr̄ ꝯueniat alic̄ sube ꝑꝑe ee exēplar si ue ydeā. ¶ Scdō utr̄ fili' dī sit mund' ar chetip'. ¶ Tertio q̄r res iste fluxer̄ ab exē plari etno. ¶ Circa pmū ea. dic̄ aug. q negat ydeas ee. negat filiū dī ee. Sꝫ q̄ qr̄ poci' dic̄ negat filiū dī ee. q̄ pr̄eꝫ l' s. s. ꝑterea sic ꝯgtiō oīū reꝝ ē i filio. sic ē in pre sic ē i s. s. qua re g̊ dī fili' ee exēplar l' ydea reꝝ. 7 n̄ pr̄ l' s. s. ¶ Adh dicit q̄dā mn̄ . q exēplar siū ydea reꝝ ē tota t̄nitas dō ē n̄ huit aliq exēplar aliud a se. ad ē imitatōeꝫ faceēt mūdū sensibilē. s; se solū huit exemplar. q se solā 7 p se solū ꝯg̊ sceebat res fiendas ab etno. a se. ea tm̄ rōe qua appⁱᵉ filio sapiā. e. r. appⁱᵗ ei ee exē plar siū rōi nuūoꝝ. qrō dāt ē stup. 7 filio n̄ ꝑꝑe s. appⁱᵗᵉ fili' dī dī exēplar. Sꝫ ꝯ. fili dī ꝑꝑe dī ee ymago. n̄ tm̄ appⁱᵗᵉ. g̊ 7 ydea. g̊ 7 exēplar. ¶ It sic donū siū amor dici ē ꝑꝑe de s. s. 7 n̄ appⁱᵗᵉ i qdā signḡte. ita exēplar ꝑꝑe n̄ appⁱᵗᵉ dī de filio. 7 q ē y mago. sic s. s. ē donū ule. i quo donatur oīa bona. e. r. fili' ē ymago i qua uiūt oīa uidēri. g̊ sic dī donū ꝑꝑe 7 n̄ appⁱᵗᵉ d' s. s. ita rōī siue ymago de filio ꝑꝑe. ¶ It in gn̄acione ꝑfcā unūqꝗꝫ intēdit tale gn̄are quale ipi ē. s; gn̄ato pris ꝑfcissia ē. g̊ pr̄ gn̄āndo filiū ab etno intēdebat gn̄are tale qual' ipe ē. g̊ fili' in qntū fili' ē tal' qual' ē pr̄. g̊ in qntū filius ē ymago pris ꝑꝑe. nec ē ymago tal' in qua uidant̄ pr̄ solus. s; inq oīa uiūt 7 relucēt. eo ē ipso q i ymagine ipā ur̄ sūma libalitas q in ch' ſlbi uoluit retinē. ꝑꝑu. q n̄ uell; coī care modis oībꝫ. uiūt ibi oīa. q2 ur̄ ibi p pre ei oīum. eē ē cr̄atū cognoscat̄ quale s. ur̄ in sua ꝯappā. reliqr̄ g̊ q fili' n̄ tm̄ appⁱᵗᵉ s; ꝑꝑe sit ymago. 7 ydea exēplar oīum reꝝ. ꝑꝑ h ē dī fili' dī ūbū. q2 expssi sime loqr̄ dī bōitatē. 7 eā loqndo loqr̄ oīa. sic dām ē in pncipio h' testat̄. ¶ Sō. dī qd exēplar siū ydea dī de filio dī 7 ꝑꝑe 7 appⁱᵗᵉ. appⁱᵗᵉ q2 tota t̄nitas ē exēplar oīuꝫ reꝝ. 7 dispō tota mūdi sēsibil'. s; q2 dispō ad sapiāꝫ ptm̄; ꝑappⁱᵗōeꝫ. pr̄ ē dicta de fi. dī. q' sit exēplar siū rōi reꝝ. s; s q ipe ꝑꝑe dī ymago pris ea notōe qua ipē ē ūbū. 7 i ista ymagine ꝑdcā rōe relucēt oīa. s h ꝑꝑe dī ipe ydea l' exēplar. reꝝ. 7 io poci' d' fil'. quā de prē. l' s. s. dic̄ aug. q negat yd' as ee 7 c.

Scdō ca. qr̄. utrū fili' dī sit mūd' ar chetip'. Sidicat̄ q sic. ꝯ. iste tminu' mund' archetip' supponit p fi. dī. g̊ pr̄ fil' dī ad ꝯnotat l' nīc. s; nīc. g̊ ad ē fili' dī s. mūd' archetip'. q̄ fili' dī. ē fi. dū q p; eē

flm. sig ꝯnotat aliqd creatum. g̊ fili' dī nō fuit abetno. mund' archetip'. 7 h utrūꝗꝫ p; ee flm. q2 ab etno sūt ydee reꝝ. l' fuīt.
¶ Sup h triplex ē opio. Quadā ē dicit q mūd' archetip' id ē q dō. Alii dicūt q mūd' arche tip' 7 mūd' sensibil' id s ecuali. s; differē tiē q2 mūd' scdī dī in qntū subiacet sensui. archetip' ā dī in qntū ē īuisibil' 7 in mēte di uina. Alii aut̄ dicit q' mūd' arch. n̄ ē dō. n; mūd' sensibil'. s; iste ydee q̄ fuer̄ ab etno i mēte diuina. nec s dō. 7 h fuit opio ꝑlōis ut dī. colligo ā istaꝫ ydāꝫ ē mund' archetip'. q̄ sm̄ opiōeꝫ ē auctas apli ad hb. dic ē. intellim' aptata ee scl'a ūbo dī ut ex īuisibilibꝫ uisibilia fieret. ibi dic̄ glo. aug. ut ex īuisiblibꝫ. i. ex inuisibili mūdo q i sapiā dī e dispō q ab etno disposuit ut oīa fierent uisibilia. i. mūd' iste uisibil g̊ mūd' īuisibil' ē dispō diuina. q̄ ē dō. g̊ n̄ ē id q mūd' sensibil'. ¶ It sicud est mund' archetip' q' mūd' sēsibil'. g̊ id ē exēplū 7 exēplar. mund' g̊ iste uisibil' s q ab etno fuit i mēte diuina e exēplar sui ipi'. g̊ ē exēplar s scdm dispōeꝫ. quā m̄ hꝫ l' s illā quā huit i mēte diuina. abetno. Si dicat s istā quā m̄ hꝫ. s istā aut̄ ē exēplū. q2 qcqd i mēte exēplatū 7 exēplū ē. 7 traductū ab exēpli etno. g̊ s h id ē ē exēplar. q̄ ee n̄ pōt. Sidicat q' ē exēplar s istā dispōeꝫ quā huit abe tno i mēte diuina. Ꝯr̄ q̄ ē ista dispō nūi ordinō. q fuit i mēte diuina. ē exēplar sui ipi'. ꝑtea sic dic̄ aug. oīa dicit dō nos fēc. 7 in oībꝫ creaturis relucet uestigiū t̄nitatis. g̊ oīs creature imitāt̄ aliquo m̄ dm̄. 7 i hoc fcā ē. g̊ mūd' iste fcā ē ꝑꝑe ad imitōeꝫ dī. g̊ dō ē ꝑꝑe exeplar mū di. ad ē imitōeꝫ fcā ē mund' iste sensi bil'. Tercia opio uerius ꝑbatꝫ. ¶ Sō. dī q mūd' archetip' nic aliud ē q̄ diuina dispō. l' ordinō q fuit ab etno i mēte di uina de creatis faciēdis. ut fili' dī quodā m̄ ē mūd' archetip'. appⁱᵗᵉ. quodā mō ꝑꝑe. ¶ Cū dcm̄ ē de exēplari. 7 dī q iste t mini' mūd' arch. sui exēplar. ꝯnotat pr̄ filiū dī. l' pr̄ diuinā eēn; exēplitatē in creaturis. 7 ex h m̄ signādi n̄ opt̄ q ista exē plaritas ab etno fuit. qm̄ 7 i creaturis nā lit̄ pri' ē exēplar q̄ exēplū. n̄ ē oīs rela creatr̄ creatur; sue correlōis. q2 g̊ sigt̄ diuina eēn; ut exēplar. ꝑ h nom̄ mūd' arch. nīc ipedit qn ab etno fi. dī fuerit mūd' arch. l; ex m̄ sigcādi ꝯnotet aliq catū. q2 n̄ notat ut ꝯextitēs. s; ut post futurū. sic h dcō dnabil' dī ad creaturas. 7 ex mō sigcandi ꝯnotat aliqd creatū. 7 tm̄ ab etno fuit dō dnabil'. i. potēs dnari. fi liū g̊ dī ee mūdū arch. nīc aliud ē q̄

tpm̄ ee ydeā. l' ymaginē reꝝ. ꝑꝑ q dic̄ ho jo. q' fcm̄ ē in ipō uita erat. arch. ē dī ab archos q ē pnceps 7 typ' q ē figura. q̄ principal' figura. Sꝫ ob. diuisa sūt exē plata siū ydeata. g̊ diuse ydee. s; in deo nulla ē diuisitas. g̊ dō ydea n̄ ē. g̊ mū d' archetip' dō n̄ ē. ¶ It dic̄ aug q oīa in dō s unū. g̊ in dō n̄ sūt res distincte. s; i mūdo arch. s res distincte. ꝯ ydeas. g̊ dō n̄ ē mūd' arch. ¶ It in dō ē ydea hōis. sil' 7 ydea asini. g s id. g̊ eād ē pes ydea hōis 7 ydea asini. sil' 7 angli. g̊ i mūdo arch. idē ē 7 asinꝰ. 7 hō. s; sic fuit abetno mōi ordinoē sui in mūdo arch. ita ē m̄ i re g̊ m̄ i re. idē ē hō 7 asinꝰ. sim̄ s alii. g̊ idē ē alui 7 alui. ¶ It i l. u. me ās i scribꝫ p ꝑsēte ūitaꝫ. aliqs ꝑ ꝑcetuoꝫ. q scbi p ꝑsēte uitaꝫ pōt deleri. ut malis. s; si aliqn̄ ē scpt' alii n̄ aliqd nouū ē i l. u. q pri' n̄ erat. 9; in dō nīc ē q pri' n̄ ēēt. g̊ dō n̄ ē lib' u. siū mūd' arch. ¶ It p phete uidebāt i l. u. mala futura. g̊ malū ē i l. u. g̊ ydā mali ē i l. u. s; n̄ ē in l. u. q ab etno n̄ fuit g̊ ydā mali ab etno fuit i l. u. siū i mūdo arch. sed ydea mali n̄ ē dō. qm̄ s h aliq deformitas eēt i dō. g̊ ydea aliq̄ que n̄ ē dō ab etē no. fuit i mēte diuina. e. r. 7 ydee aliaꝫ reꝝ ab etno fuīt i mēte diuina. 7 ita n̄ ē dō. g̊ dō n̄ ē mūdus arch cū n̄ sit ydee reꝝ. ¶ Sō. ad pō ob. dī. q' dō ē diuse ydee. eo tropo loqndi quō dī i l. sapie. q s. s. ē multiplx. 7 i eug. dic̄. fili oīa mea tua s. h aūt dī ꝑꝑ diuersos effēs. si ue ꝑꝑ potēcia qua potens ē ex se ꝑducē diuersos effcs. in se tm̄ simplicissim' ē dō. 7 īuariabil'. vn̄ p; q ista argo n̄ u;. diuse s ydee mūdi arch. 7 i dō nul la ē diuisitas. g̊ dō n̄ ē mūd' arch. ē ē dī diuse ydee diuisitas nō notat̄ i exem plari. s; i exēplatis. ¶ Ad sō obt dī. q l; oīa sint unū i dō. tm̄ i dō s diuisa. 7 districta. nec u; h argō. oīa s in dō unū g̊ n̄ s in dō districta. qm̄ ipe s idē ē cā oīum. 7 s cāē ee pliu. 7 s districtū ee. vn̄ n̄ ē mirū si in eo s res distincte 7 indistinc te. q reꝑā sup̄ intelliꝫ huiꝫ ē. qntuꝫ ad ꝑsentē statuꝫ. ¶ Ad tcio obt dī. q h argō n̄ u;. iste n̄ ē m̄ scptus i l. u. ite. 7 ām h erat scpt'. g̊ aliqd nouū aducit i l. u. q' i pri' n̄ erat. ¶ Rō p; ea ꝑdcis. eternū aliqd m̄ sit scptū in l. u. q p' n̄ erat scptū ul' eq. n̄ ē h ꝑꝑ uarietatē lib. s; ꝑꝑ uarietatē eoꝝ q̄ ibi scribūr. sic ad m̄ sit adō q n̄ fietur p' l' eq. tm̄ sit aliq dī mutatōe. sil' dī aliqd deleri de l. u. n̄ ꝑꝑ l. mutatōeꝫ. s; ꝑꝑ mutatōeꝫ rei. ꝑꝑ h eꝫ decepti s phi. uolētes ꝑbare mūduꝫ

cē ecnū dicētes q̄ intelles pur⁹ ruet⁹ dic.
q̄ alia ei e.m. ꝑes sēbrite ū aliqd ex abea
pri⁹ exalut ab illa ū intellces q̄ cō sū sin ū
mutēt q̄n; oput. q̄n; ū. ⸿ Ad ulto obr.
di. q̄ mala unit' en li. iii. p'incō' p'ucis. sic
tenebra mutsu p'ep̄ ⁊ silnui auditu. vn̄
ū ope q̄ malia hnt aliq̄ ydeā ppi' in li. iii.
sauē q̄ oi aliqd septi ee ī li. iii. p p'esstia
tēz ū pot deleri. vn̄ ū ū; li. argō. iste ē ee
prius in li. iii. ⁊ pt ū ee scpt⁹. g̃ pt deleri. ⁊
ē ibi sti b'nedq̄ns. adsuncta felicite adgnic
ta. sic h. antixp̄ī fuisse fuim ē inn. ⁊ pot
eē sim. g̃ pt altēm. ⸿ Alia uō fuit opinio
plur. accdens. qui posuer' ydeas ee inite
diuina. ⁊ ū ee oim s; gnā ⁊ spēs rer. h' opiōi
p'ri⁹ actor fuit plato. q̄ ē he rōes. sēsus ⁊
intelles sūt diuise uires aie. g̃ eoz obiec
ta diuisa. g̃ sensibile ⁊ intelligibile diuisa
ē. g̃ intellia ē ee mundi sensibilē ⁊ ista ī
tellibilia ē gnā ⁊ spēs. sui v'oce rer. g̃ voce

sua unit [illegible] plurit sic. ds inquantum est remunerator et punitor. in quantum liberalis est dator omnium bonorum et patiens. et in punitor. ergo alia significat per hoc nomen iustus cum dicitur de deo. aliud per hoc nomen liberalis, sed non aliud in essentia nec aliud in persona. ergo alie notiones et alie assistunt divine essentie. et non sunt deus vel divina essentia. quia in divina essentia nulla est diversitas vel alietas et ab eterno assistunt ei. quia deus ab eterno est iustus vel liberalis et ista notiones que non sunt deus assistunt deo ab eterno. ¶ Item cum dico deus est iustus. deus est liberalis. predicatum utrumque nomen significat divinam essentiam. aut connotat diversa ex parte divina aut non. si diversa tunc preter illa est divisa a divina sunt. non notiones diversificantes. si non. ergo si hec est vera. deus est iustus in quantum punit. deus in quantum liberalis punit. cum idem penitus non teneat esse cum utrobique. et hoc idem cum ex parte esse nulla sit. vel notetur esse diversitas. hec obiectio potest sic alio modo sic apertius. deus in quantum est causa exemplaris iustitie create. non est causa exemplaris patientie et liberalitatis. ergo hoc aliud et aliud est ipse causa exemplaris iustitie create et patientie create. et non secundum aliam essentiam vel personam. ergo secundum alias notiones et sic item prius. ¶ Item deus ab eterno fuit iustus et liberalis. hec coniunctio et connotat diversitatem. ergo in eo fuit diversitas in quantum iustus et liberalis. sed non essentiarum vel personarum. ergo notionum et non ut prius. Sed quod hec obiectio multiplicatur potest sic. sicut dicit augustinus omne bonum aut est deus aut a deo. sed notio est bonum. non est potest quod bonum id quo deus est summe iustus et summe liberalis. ergo illa notio aut est deus aut a deo. sed non est deus ut ipsi dicunt. ergo est a deo. ergo deus produxit eam necesse. ergo de nichilo vel de aliquo. si de nichilo ergo est causatum. ergo incepit esse. ergo non fuit ab eterno sicut ipsi dicunt. preterea si talis notio sit causata. decuit ab eterno divinam esse. quod ipse sit iustus et sit liberalis. non nulla creatura esset deus. non esset iustus vel liberalis. quod heretice est dicere. et ideo non repugnans. si non dicat quod deus produxit illam notionem esse ab eterno ab aliquo. non nisi de sua substantia. quia ab eterno nichil aliud habuit quam suam essentiam. ergo illa notio est a deo et de essentia dei. ergo est deus. hoc autem falsum est. sicut enim habetur augustinus in libro confessionum. domine tu fecisti omnia non de tua substantia. quia si de tua substantia essent idem quod tu es. quia de nichilo domine fecisti omnia. preterea si deus est iustus notione aliqua quam non est ipse. ergo ipse est non summe iustus. hec est dicit augustinus quod si deus esset bonus bonitate que non est ipse. non esset ipse summe bonus et hec est una est hic istos. quia ipse est iustus notione quam ipse non est vel liberalis notione quam ipse non est. e. in. [illegible] ipsum oppositionem plurimis de ydeis. tamen dicit augustinus quod qui negat ydeas esse expositus est vane relictionis quod unum est eo modo quo dixi ydeas esse numerus arch.

set eas negare sequatur a deo. put dici plo posuisse. non est quod xanaz velocem. imo est cum ea. ¶ Solo ad primo obiectum dicimus quod sic volunt opposuisse lay de deo. dicentes ita. deus in quantum deus est punitor. quia deus est remunerator. quia deus est. et quia deus est largitur sua dona. propria sunt et hec. hec est idem est ipse cum omnium comparatione est ille. sed spiritualius dicentes ipsum cum efficacitate. quantum per modum significandi. non in sua essentia sed quantum ad effectus quosdam. ¶ Unde dicitur quantum ad effectus quosdam spirituales. non quantum a deo. ¶ Similiter liberalis dicitur quantum ad effectus quosdam tales aut spirituales. hoc modum intelligendi. tamen propter suum multiplicem quam habent intuentes cause a deo. unde cum dicitur deus est iustus. significatur deus ut iustitia. i. comparatione ad tales actus quales esse se exigit iustitia causa. ipsum tamen illa comparatio secundum se est comparabilis deus ad eos suos effectus. cum ergo dicitur est iustus deus est liberalis. quantum ad esse non est diversitas. ex parte dei vel rei. sed est diversitas ex modo significandi. et in eis quod connotantur ex parte causatum. per talem modum significandi. per hoc enim patet quod non est hec argumentatio. deus in quantum iustus est remunerator et punitor. in quantum liberalis largitur sua dona. ergo aliud significatur per hoc nomen quam per illud. de quo deberet addere alio modo. ¶ Ad secundo obiectum dicimus. similiter quod nulla diversitas significatur aut connotatur ex parte dei per ista. sed diversimode significat. unde non sequitur quod si nulla diversitas est vel consignificatur ex parte cause. quod idem sit deus iustus. qui est dator omnium bonorum. vel liberalis quia punit. quia licet idem significet ex parte dei. tamen diverso modo. e. in. dicendum de exemplari. deus enim in quantum est iustus est causa exemplaris iustitie create. in quantum mansuetus est exemplaris sive causa exemplaris mansuetudinis create et sic de aliis. ¶ Ad ultimo obiectum dicimus. quod cum dicitur deus ab eterno fuit iustus et liberalis. hec coniunctio et notat diversitatem non ad [illegible] etiam divinam. sed effectus ad effectum. est enim sensus. deus ab eterno fuit iustus et liberalis. i. ab eterno fuit habilis et promptus ad opera iustitie et opera liberalitatis. ¶ Unde illa diversitas non assistit a [illegible] cui finisse ab eterno. cum dicitur deus ab eterno fuit iustus et liberalis. sed tamen in habitu. ¶ Explicit.

Transitum facientes a creatore ad creaturas. primo de anglis dicendum est. et primo de eorum creatione. Secundo utrum in primo statu habuerint caritatem. Tertio de secundo statu malorum anglorum. Quarto de bonis anglis. Circa primum notandum. quod in anglorum creatione convenit deus. Omnis enim in hoc convenit quod angli a deo creati sunt. Notandum ergo quod iste locus genesis. In principio creavit deus celum et terram. multis modis exponitur et omnes expositiones vere sunt et catholice. quas omnes spiritus sanctus intellexit. qui loquebatur in moyse. licet moyses non omnes intellexerit. ita dicit beatus augustinus in libro confessionum. et una esse potest talis. In principio creavit deus celum et terram. i. in initio temporis creavit deus celum et terram. ut patitur celum per omnia et per gentes. i. celum empyreum et anglos. et terram. i. materiam iiij. elementorum. Sunt ergo ista iiij. primitive creature coeque. tempus. celum empyreum. et angli. et materia iiij. elementorum. Dixerunt tamen multi philosophorum. scilicet pythagorici. quod mundus creatus ab eterno sive tota universitas. Et intelebant probare. primo sic. sufficientia tota fuit ab eterno. quod probatur per hoc. quod ad hoc quod artifex creat in actum. tria sufficiunt. scilicet potentia sapientia voluntas. Item nullo modo exigitur aliquod extrinsecum. coadiuvans motivum sive extrinsecum vel necessarium ad operandum. Sed constat quod sapientia divina ab eterno. similiter divina potentia et divina voluntas. nec indiget summus artifex aliquo extrinseco ad operandum quoniam aliter non esset summe potens ut dictum est. ergo sufficientia causativa ab eterno fuit. ergo causatum ab eterno fuit. ¶ Item ipsi sumebant talem propositionem. tamquam per se notam. intellectus purus et verus testatur. quod eadem re presente eodem modo se habente. ut prius. si aliquid non est ab ea. et prius fuit ab ea. Sed deus eodem modo se habet presens ut habuit ab eterno. et res non ab eo sunt. ergo ab eo fuerunt. Item [illegible] est quam ponit augustinus in xii. libro de civitate dei. divina bonitas numquam potuit esse vacua. quia sit summa et summe fluens. et summe habundans et fluens. ergo semper operata est creaturas. ergo causatum ab eterno fuerit. Sed quod deus potest facere quicquid potens est facere. nec indiget aliquo extrinseco vel in vel extra. sed potuit creare ab eterno aliquam animam. ergo et non potest creare aliquam animam. Ponitur deus creat hanc animam. aut eodem modo presens ut prius aut non. non potest dici quod se habuit alio modo. cum sit invariabilis secundum omnes opiniones. Relinquitur ergo quod deus presens est. in. se habet ut prius. Sed in hec anima erit ab eo. ergo et prius erunt ab eo. quod est contra positionem. Relinquitur ergo quod illa propositio sit falsa. quam dicunt esse per se notam. illa scilicet intellectus purus et verus et cetera. Et hic ergo quod deus creat mundum. non sequitur quod ab eterno causatum. preterea sicut ipsi intelebant probare. Et unum est quod sicut fides catholica habet. quod mundus incepit esse sive universitas creaturarum. et omnes rationes sunt. quod creaturas non fecit ab eterno. prima est ut ostenderet se

non indigere creaturis ad perfectionem suam bonitatis. Sed per gratuita voluntate dei res esse monstrarentur. Sicut non indiguisset rebus ab eterno ad perfectionem suam bonitate eas ab eterno causasset. cum esset summe potens a deo. Secunda ratio ut nulle res suum esse et attribuerent. sed soli deo. ¶ Ad primo obiectum dicimus quod hec argumentatio non valet. sufficientia causativa fuit ab eterno. et est ibi falsa per consequens quia non in omni causa concomitatur. sed causa efficiens. sicut non semper concomitatur se esse comparationem et cetera [illegible] et est adulta. et ideo contingit quia causa voluntaria est dilatoria. non est sequitur si volo ire ad sanctum dionisium. et sic et possum quod statim eam. quia non volo ire statim. e. m. deus ab eterno voluit facere mundum. sed noluit facere ab eterno sed post eternitatem. propter rationes predictas. cum enim voluntas per dilationem operatur pro tempore quo quando quo operari debuit. Est ergo divina voluntas simpliciter intelligenda. cum essendi in rebus simpliciter. scilicet quod fuerit futurum. Voluntas autem divina essendi necesse est causa ut res sint necesse. Voluntas autem essendi per se est causa in [illegible] per se et similia. ¶ Ad secundo obiectum dicimus quod hec est falsa. quam ipsi proponunt ut per se notam. intellectus purus et verus et cetera. non enim habet locum in modo quo per se operatur et per modum electionis. scilicet quando vult et sic vult. ¶ Ad tertio obiectum dicimus. quod hec est falsa. ut patet ex predictis. summa bonitas numquam potest esse vacua. quia vacua idem est quod cessans ab opere. sicut intellectus vacua a plenitudine beatitudinis vel dilectionis vacet. ¶ Item dicimus est quod primitive creature iiij. fuerunt. tempus. celum empyreum. angli. et materia iiij. elementorum. post autem dicendum est de anglis. de quibus [illegible] dicunt omnes quod causavit a deo et bona.

Queritur secundo circa statum angelorum. utrum in primo statu habuerint caritatem. Secundum ea dividitur in plura. circa primo ea. dubitabitur an habuerint caritatem in primo statu. ¶ Secundo. supposito quod non habuerint caritatem. sed tamen naturalem dilectionem. utrum illa naturalis dilectio fuerit recta. ¶ Tertio utrum illa dilectio faceret finem de via et de creatura dominum suum. ¶ Quarto utrum illa dilectio fuit sermoni et ut dilectio illa diligeret dominum summe sicut voluit probare quidam opinantes. quod naturali dilectione diligebat angelus dominum in primo statu summe. scilicet per se et super omnia. ¶ Quinto utrum potentia diligendi quantum in se est magis habilis ad diligendum dominum quam ad diligendum temporalia. ¶ Sexto utrum dilectio naturalis angli in primo statu fuit ordinata vel inordinata et iusta vel estimata vel iniusta. Ultimo utrum dilectio naturalis sit eiusdem speciei spiritualis est dilectio gratuita que est caritas. ¶ Circa primum capitulum primo videtur quod non habuerint caritatem in primo statu sic. In principio genesis dicit beatus augustinus. quod cum dicitur in principio creavit deus celum et terram. per celum intelligitur anglica natura informis. postea autem quod subsequitur fiat lux. intelligitur eadem natura formata. et ad dominum conversa. quod autem habuerit caritatem multipliciter probatur. primo per id quod dicitur.

ptura. Quomodo cecidisti lucifer qui mane oriebaris. Quia ergo habebat tantam claritatem ut lucifer diceretur, quasi mane oriens, videtur quod habebat gratiam. Item in Ezech.: Tu signaculum similitudinis et fictura. Et item in Ezech. de lucifero: Omnis lapis preciosus operimentum tuum. Per lapides preciosos videtur quod significentur virtutes. Quare in primo statu habuit virtutes. Preterea de eodem dicitur: Tu plenus sapientia et decore in deliciis paradisi fuisti. Et hoc Augustinus de angelis dicit: simul condens naturam et largiens gratiam. Hiis rationibus potest probari quod angelus in primo statu aliqua lege ligatus erat; aliter non potuisset peccare. Et poterat demereri transgrediendo precepta illius legis, sicut patet ex eventu. Quare et implendo precepta illius legis poterat mereri. Sed non poterat mereri nisi haberet caritatem. Quare habebat caritatem. Preterea in primo statu aut diligebat deum quantum debebat et sicut debebat, aut non. Si diligebat sicut debebat et quantum debebat, quare ex caritate diligebat deum. Sola enim caritate diligitur deus. Si non diligebat deum sicut debebat et quantum debebat, quare omittebat hoc preceptum quod erat scriptum in mente sua: Diliges dominum deum tuum etc. Preterea angelus in primo statu aut diligebat deum propter se et super omnia aut non. Si diligebat deum propter se et super omnia, quare diligebat eum ex caritate, quia nunc melior(?) modo non potest diligi deus. Si autem non diligebat deum propter se, id est propter deum, sed propter se, id est propter se angelum, quare magis diligebat se quam deum. Quare peccabat mortaliter, quia ex hoc peccatum est cupiditatis, quia ea magis diligitur creatura quam creator, et similiter luxuria etc. Solutio. Dicebat Prepositinus et alii multi similiter dixerunt quod angeli creati fuerunt in naturalibus et gratuitis. Et venit ad illud quod dicit beatus Aug. quod scilicet angelica natura in primo statu suo fuit informis, non simpliciter sed in comparatione ad statum confirmationis. Et magis placet nobis communis via, scilicet quia dicimus quod angeli in primo statu non habuerunt nisi bona naturalia. Quod autem dicitur: Tu signaculum similitudinis etc., dicitur propter naturalia perspicacitatis que habebat lucifer pre aliis angelis. Quod autem dicitur: Omnis lapis preciosus, per lapidem preciosum non intelliguntur virtutes sed alii angeli, qui in comparatione sui ad ipsum ornabant ipsum. In comparatione enim rerum minus pulchrarum magis apparet pulchritudo pulchrioris. Similiter cum dicitur: Tu plenus sapientia etc., intelligitur de sapientia perspicacie nature et de decore claritatis naturalis, et de deliciis quibus delectabatur in deo per naturalem cognitionem et naturalem amorem, sicut delectatur aliquis fidelis in decore prati virentis. Illud autem quod dicitur: simul condens naturam et largiens gratiam, ita intelligitur: simul dedit eis bona naturalia gratis. Ad primum dicimus quod [illegible] angelus non [illegible]. Angelus in primo statu habuit sufficientem unde posset mereri. Plus enim exigitur ad meritum quam ad demeritum. Solus enim homo principium est mali, sed ipse non est principium boni, quia deus principium est omnis boni. Licet autem angelus non haberet sufficientem quo posset mereri gratiam in primo statu, habebat tamen quo posset mereri, scilicet liberum arbitrium, quod poterat mereri precepta tamen prius gratia. Ad aliud obiectum dicimus quod angelus diligebat deum in primo statu quantum debebat et sicut debebat ex eis que data erant ei, id est ex naturalibus. Diligebat ergo deum angelus quantum debebat et sicut debebat diligere deum tunc. Non tamen diligebat eum simpliciter quantum debebat vel tenebatur diligere, quia ergo non habebat mandatum caritatis scriptum in mente sua, tenebatur enim diligere ex caritate, sed non nisi prius accepta gratia. Ad tertio obiectum dicimus quod angelus naturali diligebat se dilectione magis quam deum. Nec sequitur quod peccabat mortaliter, impediente statu sue conditionis, quia illa perversitas habet se ut excedens et excessa. Dilectio enim ista qua aliquis diligit se plus quam deum quedam libido est, id est quia vult frui creatura illa, et peccatum. Qualis dilectio est in luxuriosis, superbis, cupidis. Dilectio talis innaturalis est. Dilectio autem qua diliget creatura suam utilitatem vel sui conservationem naturalis est. Et licet tali dilectione diligebat se creatura plus quam deum, tamen non in hoc peccat. Quia non est dicendum aliquid quod diligat deum plus quam se, nec plus potest super se. Item angelus deum cognoscebat et diligebat quantum debebat. Cadebat ergo deus in eius intellectum et eius affectum. Sed ita est in sensibilibus quod si dulce cadat in gustum intrinsecum sed bene dispositum, delectat ipsum, et quod magis dulce magis delectat. Ergo cum summe delectabile caderet in affectum angeli, sicut in gustum eius spiritualem non infectum sed bene dispositum, summe delectabat ipsum. Quia est delectabile in quantum dulce delectat. Quod summe delectabile in quantum delectabile summe delectat. Ergo angelus in primo statu summe delectabatur in deo. Ergo summe diligebat deum. Sed summa dei dilectio est caritas. Ergo diligebat deum ex caritate. Solutio. Concedimus quod angelus summe delectatur in deo quantum ad statum tunc, non enim summe simpliciter. Et ideo concedimus quod gustus spiritualis nec erat in angelo optima et ultima dispositione, scilicet dispositione gratie. Erat quidem dispositus per naturalia non per similitudinem gratuitam. Et ideo non summe delectabatur in deo angelus simpliciter, sed summe delectabatur in deo secundum capacitatem quam tunc habebat.

Secundo capitulo sic obicitur. Angelus in primo statu diligebat se propter se, ut patet ex predictis. Ergo amore inheret sibi propter seipsum. Sed frui est inherere amore alicui rei propter se. Ergo angelus in primo statu fruebatur se. Ergo fruebatur creatura. Solutio. Hec est vera: angelus in primo statu diligebat se propter se. Sed hec est falsa: inherebat sibi propter se. Inherere enim illud est delectari per amorem in re mota, ut fiat talis quies in illo inherendo. Delectatio est enim convictio convenientis cum conveniente. Et ideo impossibile est quod aliqua creatura delectetur in seipsa amore, licet deus in seipso delectetur. Quoniam oportet quod delectatio fiat per aliquam passionem accidentalem in creatura. Deus autem perfecte et in seipso delectatur. Preterea naturalis dilectio non tendit ad dilectionem, scilicet ad solam sui conservationem et utilitatem. Et ideo est peccatum. Si aliquis diligeret se propter se, frueretur se.

Tertio capitulo sic queritur. Dicit beatus Aug.: Vere ille qui diligit aliquid propter te. Minus autem diligit te omnis creatura. Simili quod peccant amatores mundi, quia ex utilitate faciunt tamen de ea finem. Quare naturalis dilectio non apposuit nisi tamen propter te et illam perfecte quia sibi esset proprium esse. Perfectos deceret facere dominum suum quia facit ipsum supremum finem, ut avari thesaurum divitiarum faciunt sibi deum, quia diligunt eas propter se. Quare cum homo naturali dilectione diligat seipsum, et faciat se supremum finem dilectionis sue, relinquitur quod ipse tali dilectione faciat se dominum suum. Sed constat quod ipse non est verus deus suus. Quare tali dilectione peccat, quia nobis precipitur abicere deos alienos de medio nostri. Solutio. Dicimus quod naturali dilectione qua diligit se homo propter suam utilitatem non peccat, ideo quia illa dilectione non fruitur se, nec tendit ad fruendum se, quia oportet seipsum facere supremum sibi finem, et seipsum facere sibi deum. Sed ex hoc quod diligit se propter suam utilitatem pervenire potest ad hoc ut vere diligat deum. Cum autem vere diligeret deum, tunc perfecte diligeret se propter suam utilitatem. Omne animal nunquam finduit ungulam. Per ungulam intelligitur fructus voluntatis sui operis, quia omnia desideria et opera nostra debemus referre ad dei gloriam et utilitatem nostram. Hoc enim vult deus ut ei sit gloria, sicut ipse dicit in ysaia: Gloriam meam alteri non dabo. Et ideo cantamus ei cotidie: Gloria patri etc. in fine psalmorum, per quos intelligitur operatio. Utilitatem autem vult deus esse nostram, quia bonorum nostrorum non eget ipse. Et ideo patet quod dilectio naturalis non est contraria caritati, nec ei repugnans, sed potest esse una ad ipsam. Per hoc patet solutio ad duo obiecta.

Quarto capitulo queritur utrum angelus in primo statu diligebat deum non propter deum sed propter seipsum, scilicet propter suam utilitatem. Quod si propter seipsum, scilicet suam utilitatem, ergo illa dilectione intendebat acquirere rem temporalem, scilicet suam utilitatem. Ergo illa dilectio illa(?) est symoniaca, quia ex ea sit symonia, et potest quia intendit aliquis per spirituale acquirere temporale. Immo per maius spirituale intendebat acquirere temporale. Ergo illa dilectio erat maxime symoniaca. Ergo erat peccatum. Forte diceret adhuc aliquis quod licet per spirituale intenderet acquirere temporale, tamen in hoc non peccabat quia non intendebat illud ex cupiditate. Sed obicitur: si aliquis egens non habens unde sustentaretur intenderet acquirere beneficium alicuius per rem temporalem, hac intentione enim ut ex illo temporali sustentaretur, committeret symoniam. Tamen hic non est dubium licet illud non intendat ex cupiditate etc. Et in dilectione naturali erit symonia. Quare est peccatum. Propter consimiles obiectiones quas facere possemus hic sic. Dicunt multi et adhuc dicunt quod angelus suam adhuc in principio diligebat se non propter se sed propter deum, et deum propter deum tantum. Et quod naturali diligebat dilectione deum propter se et super omnia. Quod ipsi nituntur probare hoc modo, quia naturali dilectione non diligit aliquis nisi suam utilitatem. Hoc enim est diligere se. Ergo maiorem sui utilitatem magis diligit. Ergo summam suam utilitatem summe diligit. Et deus est sua summa utilitas sive summe est utile. Ergo naturali dilectione summe diligebat deum propter se et super omnia. Ergo naturali dilectione diligebat deum propter se et super omnia. Vel ad minus diligebat deum equaliter sibi, et diligebat deum summa dilectione et se summa dilectione. Item hoc est preceptum morale: Diliges dominum deum tuum etc. Ergo scriptum erat animo in mente angeli in primo statu. Ergo naturaliter insitum erat angelo diligere deum ex toto corde etc. Ergo naturali diligebat deum dilectione propter se et super omnia. Sed contra. Angelus in primo statu diligebat deum super omnia et propter se. Hoc autem dilectione dilector integer rerum estimator est, qui iuste estimationi nec aliquid addit nec ab ea detrahit. Hoc autem est quod iuste et recte vivit, sicut dicit Aug. in primo libro de doctrina christiana. Ergo sola dilectione naturali iuste et recte vivitur, quod est heresis pelagiana. Item excellentissimus modus diligendi deum est diligere deum propter se et super omnia, sicut hic ipsum amare habitum est quedam actio informis, sed perfectissimus fortitur, ut si aliquis decet habitum amandi quantum debet et quomodo debet et gratiam cum debet et similia. Informatur motus talis talibus circumstantiis. Similiter diligere deum est motus informis bonus, sed si apponantur circumstantie, scilicet propter se et super omnia, erit formatus et erit plenissime formatus, quia non alie circumstantie que possent addi ut melior efficiatur motus ille. Ergo talis modus diligendi deum est excellentissimus, ut nichil bonitatis possit ei addi. Ergo talis modus diligendi deum est gratie, non nature. Ad probationem evidenciam notandum est quod duplex est dilectio naturalis, scilicet involuntaria et voluntaria, sive naturalis et innaturalis. Est autem duplex dilectio involuntaria: una quam habemus communem cum brutis animalibus, qua homo diligit se, id est vitam suam, salutem et sanitatem et robustum(?) corpus. Tali enim amore diligimus membra nostra, et magis diligimus magis necessaria, ut caput, pro quo conservando exponimus cetera membra. Hac dilectione diligunt se bruta animalia, quia per vim estimativam fugiunt nociva et appetunt utilia, et ea que conservant esse vel bonum esse sui sanitatem. Talis dilectio non potest esse peccatum, quia non est proprie voluntaria, nec potest esse, cum omne peccatum sit voluntarium. Est alia dilectio involuntaria que propria est hominis sive anime humane, qua scilicet humana anima diligit summum bonum, appetens beatitudinem, sine omni deliberatione et preelectione. Sicut enim dicit Tullius: deus est vox nature. Et sicut dicit Boetius: bonum est quod ab omnibus desideratur. De hac dilectione dicit esse in centrum(?). In libro meo primo Confessionum(?) quem diligit anima mea. Et beatus Aug. in primo Soliloquiorum: deum diligo quem diligere possum. Hec ergo dilectio que est innaturalis(?) et involuntaria non potest esse peccatum. Dilectio autem voluntaria dividitur in duas, scilicet in concupiscentiam et amicitiam, sive benivolentiam. Concupiscentia est esse illud quo fruimur appetimus qua diligimus dilectio, vel quod bene voluntas.

sic aliqs deus diligere uniri qr appetit eo frui. Dilco aut que di amicia e qua diligimus e illud cui bonu uolum. 7 e bois ogratulam. vtraq3 dilco sui. gcupia sue biuiuolncia diligim dm 7 p naz. sii adiutorio gre. 7 p graz. p nam aut qu; uidu cta p creaturaz testimonia. Sunt e creature sufficientes ad inducend testimonia de di suauite. p que gcupia3 attendere posse aia humana. sic d in li. sap. xiij. ca. 7 tal gcupiscia. inducta testimonis creaturaz. e amor quo dilig ds p mod ne. Silr posse creatur psuado dm dignu ee cui bonu diligi. 7 cuius bonis gcaudire. du ostedit nb 7 clamat q ipe fec nos 7 n ipi nos. i. q oia inuisibilia fec p nos. 7 sic inducit in nob dilccz. q e amicia nra ad dm 7 e talis amor di nal. qr p nalia acqritur. sn gra grati faciente. nec tn e iste symoniac. qr natura n fac ipm una ad aliud acqrend. sino tali amore uolum ds bonu suu. 7 ogratulam ei bono. l3 tn nic boni nobis accidet. Sic e amor quo dilig pr mrz filij sui. p filiu suu. Ille amor gratuit ex pte cae final. l3 sit icdutus ab amore filij. vult enim ei bonu l3 nic omodi ei in p ueniret. Ex h pz sol ad po obi. q s. amor nal quo dilig ds. n e symoniac sic ate cupiscoz. q dilig dm p numu. Exdmc puso sic dic aug. 7 id amor nal quo diligitur ds gratuit e ex pte cae final. ipo tn ois gratuit e. qr n e gratuit ex pte cae efficientis. e sit inductus arodib nra libr 7 innitar ill. 3; amor q e caritas si ue sit gcupia siue amicia. gratuit e ex oib ptib. Ad sm aut obi di. q ille amor nal quo dilig aia humana dm. ta suu optimu sui tanqua sua summa uti litate. Ille id amor e amor quo aia humana sui ho dilig se. Est enim regla gnal q oi amore q e gcupiscia. diligens semp dilig dm. quo aliud illo diligat. Et dnis q illo amore dilig ho dm. sime b statu in quo e. s. p possibilitate ne. 7 silr anglo in po statu tali dilcoe nalr diligebat dm mag l min qua se l eqle. sicut mag dilig iste dulce q min. l min leq lic. 7 h otinge qr ex ead dilcoe. Neco dilig dulce qua ipe dilig unu. Ad ulto obi di. q h argo n u3. h pceptu. dilige dnm 7c. erat sepu inite angli nalr. g nalr erat ei insitu. diligere dm ex toto corde 7c. Dissia enim e int lege 7 gra3. qr lex docet qd faciendu grz dat pstare. vn debuit oducere. g nalr erat insitu ei. q ds erat diligend ex toto corde 7c. Erat enim p sola cognitionem s; n p opoez. hoc e erat solius gre.

Circa v. ca. qr sic. Qdis potia mag se ht ad illud ad q principalr 7 p se quia ad illud q nec principalr nec p se e. s; uis ocupiscabil se ht ad diligedu dm principalr 7 p se. ad diligend aut catura nec p se nec principalr ht se. g mag se ht ad diligedu dm qua ad diligend aliqua catu3. s; ho pca sola potens e dilige alig catura ulta dilcoe. s. p se. 7 sr oia. g multofortu pui ocupiscabi le sola. 7 p se. poterat anglo diligere i po statu ulta dilcoe. s. p se 7 sr oia. s; h e mor ca ritatis sic pbatu e pu. g in po statu anglo hebat caritate 7 an a. e. r. 7 ho. in po statu. q e hesis pelagiana. It sic ht se ht ad ht ad hitu. ita potia ad potia3. s; hitus quo dilig dm magis se ht ad diligedu dm. qua hitus quo diligit catura ad diliged creaturu. qr sic dicat hitus aug. Caritas mag diligit lege di q cupiditas nulla aun 7 argu. g potia q dili git ds mag se ht ad diligedu dm qua po qua diligr catura ad diligedu catura 7 cm ut pu. Sd. di q h. ppo e fla. Ois potentia mag se ht ad illud 7c. qr uis ocupiscal n se ht ad diligedu dm ex caritate. sic ad diligedu creaturas p catore. p uij. rones. pa e qr summu bonu cu n uidatur hic n per specim i enigmate. mag remotu e o cog tione hu ana. 7 id mag remotu a dilcoe. vn di in iob. q sapia desabscondita e ho. Scda ro e qr dilco qua dilig ds. maiori diget pflcoe. 7 maiori 7 stabiliori iudicio. siu subtiliori qua ea qua dilig tps tpal. vn pomissoe3 huiu iudicii. quo debebatur discernere catore a catura. incurerit anti q pres ydolatrie. sic eis di pamos p hiz. veh uob qui ouertitis iudiciu in absinthiu. i. qui ouertitis iudiciu quo debuistis discernere creatore a catura. i amantudine ydolatre. Cu enim cognouissz dm n sic dm glificauerunt. qr n usi sunt pfcte iudicio rois. ut pciperent dm ee fonte oium bon. 7 ei cognitione qua iam hebat attribuent. E g multiplex 7 subtile iudiciu q exigit ad nam dilcoez di. vn mini se ht uis ocupiscabil ad diligedu dm. q ad diliged tpalia. cu mo enim discrio exigi in uirtute q i motu potie s qrenal. vn uirtutis 7 ars circa difficilia e. sic dic ars. Tertia ro e qr uis ocupiscabil 7 alie uires aie se hnt ut possibiles 7 mitis ad ea q s gre. 7 ad ea q s gle. qr n poss hie uirtutes p mod gre sui acqitois. s; tm p modu receptois. vn l3 sic potie acte sit ad diligedu tpalia. n sunt tn ita pas siue ad nam dilcoem. ad opa aut uirtutu poss ce acte faciete gra. 7 principalr aduiuante. Ex h pz q uis ocupiscabil l3 p se se hat ad opa v. tn n p se se

ht ad opa caritatis. 7 aliaz uirtutu. 7 id magis se ht ad diligedu tpalia qua ad diligendu dm. Quarta ro. fomes in sol hoib3. qr corpus q corrupi aggnat hua3 7c. Sed istis duticeres. enim pz sol ad po obi. qr pa pa po manifeste fla e. i. ois potia mag se ht 7c. qr uis ocupiscibil. l3 se hat ad diligedu principalr dm. tn n p se s; p se ad diligend tpalia. s. e oi aduitorio. vn mag se ht ad diligedu tpalia. iux hanc regla3; Qd p se e tale mag e tale q illud q s aliu e tale. Ad sm obi di. q hec argo n u3. Sic se ht hitus ad hitu ita potia ad po. s; hitus diligendi dm mag se ht ad diligend dm. qua hitus diligedi tpalia ad diligedu tpalia. g potia qua dilig ds. magis se ht ad diligedu dm. qua potia qua diligunt tpalia ad diligedu tpalia. 7 e ibi fla fallacia. l cosequs. qr sillogizatur ex infinitis. Sic prima ppo ult intelligi fla e. hitus enim quo dilig ds. s. caritas. quada mitis uoluntate unitat. qua uehementissime trahit ad dulcedine di q p gustat. nec tn poss; trahi tm hitus quo diligunt tpalia p alig dulcedine. sua q e in tpalib; potia aut qua dilig ds n ht in sui na tale unitas. 7 id pa ppo fla est. ulr intellca.

Sexto ca. Qr sic. nal dilco qua diligebat anglo dm in po statu. aut erat ordinata aut i ordinata. pbo. Dic beatus aug. 7 assignat tale ordine in li. de ci. di. Tale ordine caritatis. primo debem dilige dm. scdo nos. tcio id q iux nos e. quarto corp pprm. Dilco g nal. aut tota e ordinata s hunc ordine. aut aliqd ht q he ordine. Si tota e ordinata s hue ordine. g simplr e ordinata. Si aut ht aliqd q he ordine g e inordinata. g nal dilco aut e ordinata aut inordinata. sic dic bs aug. q ordinata dilco caritas e. g si nal dilco e ordinata ipa e caritas. 7 sic inordinata e pcc. Cu ordo caritatis sit in pcepto. g nal dilco aut e caritas aut e pccm. s; ostat q n e pccm. g ipa e caritas. 7 ita angli in pmo statu hnt caritate. It anglo tenebat diligere dm ex caritate i pmo statu g tenebatur dm diligere plus q se. 7 diligebat dm min qua se. 7 se mag qua dm. g peccabat. pterea illa dilco erat iniusta estimate 7 ponderatrix di. qr mag diligend minus diligebat ei. 7 minu diligendu mag. g erat pcc. Sd. dilco nal angli in primo statu differebat a caritate in duob; tm. s. in ea efficacie 7 ea inducete. ea enim efficaces nal dilcois e sola potia ea inducens sine mouens boia tpalia. sicut

aut uictor. n; ista sil faciut gnetate 7 dilectionis ad dilcoez. s; solus finis dilcois. 10 dilcoez. vn dilco qua tedit catura ad fruend creatura. l ad delectand inea. oia e dilectioi. qua qs finit ds l tedit ad fruend deo p se. vn una ista cu alia uitus. Dilcoe aut nali qua dilig ds delectatur aia i ds. 7 id nal dilco n repugnat. gnui adhuc caritatis. imo poti guenit e ea. 7 id n e ea gnia. quis sit disputa. patz g q nal dilco nec e ordinata nec inordinata. s q inordinata notat uitiu. l gnetate. respectu caritatis ordinate. s; n e ex toto ordinata. Silr illa ppo e fla. qua ipe ppon. h e. nal dilco a e ordinata ex toto s he ordine. aut ht aliqd o he ordine. qr tercia mo ht gniu alii ordini. s; disputu ut pz ex pcdis. Silr illa dilco n e ibi iniusta estimate. di qr h ads iniusta iportet uitiu. s; n e ibi aliq; iniusta estimate. q si ee ee caritas.

Circa ult ca. ur. Q dilco qua dilgebat anglo dm i primo statu. erat eiusd spei spualissime e caritate. pbo. q illa dilcoe nali diligebatur id p id q dilig caritate. s. ds. p se. 7 p se id. g illa dilco erat eid spei spualissime cu caritate. g illa dilco. h argo est noce. utp; in aliis effcibus. sime e eiusd spei spualissime cum caritate q n sit caritas. sic nic e eide spei spualissime c albedine q n sit albedo. 7 sic de oib; sillib; g nal dilco e caritas. Ad hec dicedu e q act dilcois nal 7 act caritatis s eide spualis sime. n tn hitus. ex quib; sgunt illi actus. s eide spualissime spei. hitus e n s simplr ad agere. s; ad facile agere. 7 ubi abitus expliant aliqua difficultate e alterius spei agere. 7 id qr hitus caritatis explicat tale difficultate quale n pot explicare hitus nal dilcois. jo hitus q e caritas. e alterius spei qua nal dilco. sic pz in largitate 7 pdigalitate q s hitus diuersar speu. p spuale difficultate qua ex plicat largitas. 7 tn ex eis actus sgunt eid spei. s. dare denar.

Dictu e de po sta tu angloz q fuit stat innocie. Scds aut status angloru malou fuit status culpe. Scds status bonou status gle. pruis dicemi de sc statu angloru malorum circa q tria principalr inuestiganda st. primo utr anglo malus potuit pstare casu suu. Scdo qd fuit illud p q cecide runt. Tertio utru malus anglo quo l3 suo motu peccet. ad anglo malus n p seuit casu suu. apter dic bs aug. qm scientia e facultas peccandi. 7 ci angli pu oet.

n̄ debuit eis dari ad dampnū s; ad fructū.
Si q̄r̄ quare malus angl's potuit p̄scire su
um casū. p̄batur q̄ sic. q̄r dn̄s potuit ei p̄
dixisse. tu p̄ sup̄biā cades. sic dixit petro. t̄
me negab'. g̊ potuit eū certificare de suo ca
su. g̊ ille potuit p̄scire suū casū. ¶ It̄ si
casur' dn̄s angl'i in suo statu n̄ eet iniuri
ei. q̄r sic dic̄ ap̄l's figmētū n̄ pot̄ dic̄e fictori
suo. cur me ita fecisti. g̊ nichil n̄ repugnā
bat qn dn̄s potuiss; facere angl'i p̄scium
sui casus. ē nc̄ aliud repugnaret nec in
sticia ut dein ē. l; ex illa p̄scia seq̄ret dolo
l' miseria. ⁊ nc̄ aliud repugnabat. g̊ dn̄s sup̄
potuit eū facere p̄sciū sui casus. ¶ S; ḡ. si
p̄sciuiss; h̄ angl's h̄uiss; dolorē. g̊ penā. g̊
pena p̄cessiss; culpā. s; h̄ ē impossibile q̄
dn̄s puniat sine culpa. g̊ n̄ potuit ei reue
lare suū casū. ¶ It̄ dic̄ b's aug. q̄ scia ē thē
sauri pietatis. q̄r ex bonitate dī ē q̄ ip̄e offert
eis p̄us sciā ad fructū n̄ ad dāpnū. Si dic̄
ap̄l's incepi ad tīt. q̄ ds̄ n̄ pot̄ negare seip̄
⁊ sic n̄ pot̄ negare iusticiā cū ip̄e sit iusticia
g̊ eadē rōn̄e pot̄ negare bonitatē c̄ ip̄e sit
bonitas. s; opus bonitatis ē p̄us offerre
sciā ad fructū n̄ ad dāpnū. g̊ dn̄s angl'is
p̄us n̄ potuit offerre sciā [illegible]. g̊ n̄ potu
it eis offerre sciā ad dāpnū. g̊ n̄ potuit eos
facere p̄scios sui casus. q̄r sic congruiss; eos
desp̄are ⁊ dolere. Dicer' g̊ q̄dā q̄ dn̄s bn̄
potuit eis casū suū reuelare. s; ip̄i n̄ po
terant casū suū p̄scire q̄r n̄ h̄ebant p̄tatē
h̄ sciendi. s; si dn̄s offerret eis talē sciā. et
posset. sic in n̄ h̄ēo potētiā faciendi miracl'a
s; dn̄s posset in offerre. ⁊ t̄c h̄ērē. h̄ s; ip̄lu
tur p̄ p̄sciōs obiectōes. ¶ Id ut nob' c̄cedēd'
ēē q̄ angl's n̄ potuit ēē p̄scius sui casus
nec ds̄ potuit eis reuelare casū suū. ⁊ nō
in h̄ argō. ds̄ potuit eis p̄dic̄e casū suū.
g̊ potuit eos certificare de casu suo. ⁊ ē i st̄a
p̄sequēs assūpcioi ad intētus adūnido. Si
eni dn̄s dixiss; angl'o. tu p̄ sup̄biā cades.
angl's debuit hoc intellige p̄boliice dcm̄. si
cut ap̄li multotiēs p̄uabat dn̄m p̄bo
lice loq cū tn̄ n̄ loq̄retur p̄bolice. c. m. i
tellendū ē. l' sub ēdicōe sic ninuite itelle
xerunt. ubi ione ē dc̄m. tres dies adhuc
sūt ⁊ niniue subuertet'. intellex' n̄ penite
rent. c. m. debuit itellige petrus c̄ dr̄ dixit
s; ei. t̄ me negab'. n̄ t̄ cauis. l' crede q̄
dn̄s loq̄ret' p̄bolice. c. m. intellīd ē de a
[illegible]. Si dn̄s dixiss; ei. tu p̄ sup̄biā cades.
¶ Ad sc̄o obī dn̄s. q̄ si dn̄s c̄tiss; angl'm in
misso statu. duo c̄dōne opposita seq̄rent'.
sic ē. h̄ q̄ dn̄s puniret aliq̄ c̄ntuali sn̄ cul
pa. c. q̄ [illegible] q̄ dn̄s h̄ faceret. seq̄retur
q̄ n̄ eet iniuriō'. eo q̄ penā etiā infliget
et. sn̄ culpa. seq̄ret' q̄ dn̄s eet iniurios.
sic soluit' sc̄a obī. ¶ It̄ dcm̄ ē. q̄ n̄

potuit reuelare suū casum lucifō i statu
innocēe. q̄r sibi eet pena p̄cedēt culpā. S;
c̄stat q̄ dn̄s multotiēs infligit penā sine
culpa. ut martirib; postq̄ purgati erant. et
toto ab oī culpa infligebat eis dn̄s mul
tas tēpt̄ōēs. g̊ n̄ ē c̄ bonitatē ei q̄ dn̄s i[illegible]
penā sn̄ culpa l' aū culpā. g̊ in statu in[illegible]
tie potuit angl'is infic̄e penā [illegible] g[illegible]
latō ip̄edit qn potuit eis reuelare suā
dāpnacōez. ¶ Sō. ē pena p̄motiues ⁊ ē pena
sufficiēs. pena p̄motiues ē que p̄urgat in
struit ⁊ c̄fortat. ut sūt flagella tribulōnū.
c̄talē penā pot̄ dn̄s infligere sn̄ oī culpa.
pena aūt sufficiēs ē. q̄ ētabit ad desp̄ōem.
talē n̄ pot̄ dn̄s infligere sn̄ oī culpa ma'
p̄cedēte. h̄ eni eet c̄ oī bonitatē. trahē aliq̄
ad desp̄ōez. n̄ p̄cedēte aliq̄ culpa. hac rōe dr̄
q̄ dn̄s bn̄ sua caritatē n̄ pot̄ reuelare suam
dāpnacōēz.

¶ Circa s. ca. q̄r. de p̄cō p̄o lu
ciferi. ⁊ p̄o q̄r̄ utr̄ p̄cc̄ obmissiōis an p̄cc̄
actuale fuīe p̄mū p̄cc̄. ⁊ q̄ fuīt eū illi. Sō
q̄r̄ cur angl's n̄ p̄seuerauit in p̄o [illegible] bō q̄
p̄mo h̄uit. c̄tio q̄ fuit p̄cc̄ alior' ange
lor' a lucifō. De p̄o dn̄t mlī. q̄ id q̄ uoluit
eē silis dō. sic ip̄e met dic̄ lucif'. ysa. asce.
ī ce. ⁊ e. s. al. S; c̄ illud ē q̄ dn̄s mai' c̄cepe
rit q̄ sim' ei silēs. g̊ n̄ peccauī lucif' eo q̄ uo
luit eē silis altissio. q̄r tenebat' h̄ uellē. g̊
n̄ p̄p h̄ fuit dāpnatus. ¶ Sō. multiplex
ē silitudo. ē ē silitudo nc̄ de q̄ dr̄ lucifero
i eze. ē ū signacl'i silitudīs. e. t. Est ⁊ sili
tudo grē. q̄r sic p̄cc̄ fac̄ hōies dissiles dō. i
grā siles. Est ⁊ silitudo glē. de q̄ dr̄. k mū
filii dī sum'. s. n̄odū app̄ q̄d erim'. s; cū ap
p̄uerit sciam' q̄ ei siles erim'. Est ⁊ silitu
do eq̄pitatē. quā appetit lucif' qn̄ uoluit
eq̄pari dō. uolēs p̄ē ⁊ n̄ subēē. Uolēs aūt
excellīa illā diuinā uoluit [illegible] diuinita
tē. ⁊ id amisit felicitatē. ¶ S; c̄. angl's p̄
sp̄icacissim; h̄uit rōēz. g̊ bn̄ sciebat creatu
rā n̄ posse eq̄pari creatori. g̊ sciebat se n̄ pō
se eq̄pari suo creatori. g̊ nūquā appetiit.
Sō. dr̄ q̄ bn̄ sciebat h̄ in h̄itu. s; c̄sidauit
pulcritudinē suā nec h̄ c̄sidet. ⁊ id n̄ app̄
[illegible] ut notitia [illegible]. ¶ It̄ [illegible]
[illegible] q̄ sup̄bia fuit p̄o p̄cc̄ [illegible].
p̄p q̄ cecidit. ¶ S; c̄. id c̄cad p̄mū angl's c̄
sidauit pulcritudīn suā n̄ c̄tulit tenebat
g̊ offerre. Ad ⁊ p̄bat' sic. Ip̄e tenebat' in
tare motū sup̄bie. ⁊ n̄ poterat n̄ offendo. l'
[illegible]ando. g̊ tenebat' offerre ⁊ n̄ c̄tulit. g̊
omisit. p̄. tenebat' uitare ⁊ n̄ uitauī. g̊ o
misit. ¶ It̄ id rex ē in regno aīe sic dn̄t
auctores ⁊ sci. g̊ id tenebatur regere i an
gl'o oēs motus sic in hōie. ⁊ n̄ regebat qui
nc̄c fuit. g̊ omisit. g̊ p̄cc̄ obmissiōis fu
it in angl'o qn̄ p̄o peccauit p̄ sup̄biā. ⁊ i

naturalit [illegible] p̄cc̄ sup̄bie. id eni sup̄
[illegible] q̄ n̄ c̄tulit ⁊ n̄ eē. g̊ p̄cc̄ sup̄bie
n̄ fuit p̄mū p̄cc̄. q̄ q̄dā [illegible]. dr̄ ē q̄
q̄cq̄ peccat actualit' p̄ccat ⁊ omittēdo.
ut ille q̄ fornicat' peccat ⁊ eo q̄ n̄ uitat
[illegible]. Ad g̊ dr̄ a sc̄is q̄ sup̄bia fuit p̄
m̄ p̄cc̄ angl'i [illegible] q̄ h̄ dr̄ intelli de p̄cc̄ a
[illegible]. ¶ [illegible]. q̄n angl's p̄o peccauī c̄si
derādo pulcritudinē suā nec c̄tulit tc̄ ⁊ h̄ē
bat libm̄ arbitriū. tc̄ g̊ poterat flecte li. ar.
suū ad bonū ⁊ ad malū. g̊ tc̄ nō erat nc̄c
q̄ ip̄e offerret. q̄r sn̄ oī collōe poterat ip̄e li.
ar. flectere ad bonū suū. g̊ n̄ tenebat' tc̄ c̄
ferre. g̊ n̄ obmisit. eo q̄ n̄ c̄tulit. ⁊ n̄ n̄ fuit
illud p̄cc̄ obmissiōe. p̄. bonus angl's c̄fir
matus bn̄ pot̄ c̄siderare pulcritudinē suā.
⁊ n̄ c̄ferendo ⁊ tn̄ n̄ mouet' motu sup̄bie.
g̊ tal' c̄sidatio ⁊ sn̄ collōe n̄ ē cā sup̄bie.
g̊ i lucifō n̄ fuit nc̄c cā sup̄bie. ⁊ n̄ sup̄.
p̄. sic ip̄o q̄ c̄sidauī pulcritudinē suā ⁊ nō
c̄tulit. nc̄c erat ip̄m sup̄bire. g̊ sup̄bia
h̄uit cāz nc̄ciaz ieo. n̄ n̄ bonū. q̄r tc̄ erat
i ip̄o n̄ bonū. g̊ bonū fuit in eo cā nc̄cia
mali. q̄ ē ip̄ossibile. Ig̊ n̄ ē seq̄retur q̄ sup̄bia
n̄ eet ei iputādū. p̄p h̄ n̄ tres dī q̄ nulla fu
it obmissio in lucifō. qn̄ p̄o sup̄biuī. ¶ Di
g̊ q̄ h̄ ē fl'a. tenebat' tc̄ offerre q̄r alr̄ c̄offe
rendo li. ar. n̄ potuit flecte. h̄ aūt ē duplr̄
tenebat' uitare motū sup̄bie. Si h̄ ubiq;
uitare tc̄ tn̄ p̄uatiue: uera ē ut sit sn̄.
tenebat' uitare motū sup̄bie. i. tenebatur
n̄ moueri motu sup̄bie. Si uō h̄ ubū uita
re p̄oitiue [illegible] aliq̄ motū fl'a ē. ut p̄
p̄ p̄dcā. ¶ Ad t̄cio obī dī q̄ h̄ ē fl'a. id nō
regebat oēs motus in angl'o qn̄ nc̄c fuit.
q̄r tc̄ n̄ erat nc̄c. cū alio in possz c̄uadēq̄
l; motū malū. bonū tn̄ ⁊ expediēs fuiss;
si c̄tuliss; ⁊ p̄ rōez motus suos rexiss; in
dm̄. ¶ Contra h̄ic solōez sic obī. nc̄ ē cā
oīo legitima cū n̄ p̄cessit. g̊ p̄ mala uo
luntas angl'i h̄uit legitiā l' nc̄ciā cāz suī.
g̊ h̄uit nc̄ciaz cāz sui ⁊ sufficiētē. g̊ h̄uit
cām nc̄ciaz sui. n̄ n̄ illā c̄sidēz sue pulcri
tudinis tn̄ eū p̄ubē collōis. g̊ dū c̄sidabat p̄l'
critudinē suā n̄ potuit uitare p̄mū mot'
sup̄bie n̄ offerret. g̊ tenebat' offerre. i tali
statu. ⁊ n̄ c̄tulit g̊ obmisit. ¶ Ad h̄ dī q̄
h̄ argō n̄ ū;. p̄a mala uolūtas h̄uit legi
tīmā cāz ⁊ sufficiētē g̊ nc̄ciā. tal' ē argō
n̄ ten; i cāis uolūtatis sic p̄a inuico ē ds̄
[illegible] cā sufficiēs n̄ nc̄ce. ¶ It̄ dcm̄ ē. q̄ m̄a
la uolūtas n̄ h̄uit cāz nc̄ciaz s; sufficiētē.
[illegible] angl's q̄ c̄sidauit suā pulcritudinē n̄
potuit flectere li. ar. suū ad boū. ponat'
g̊ q̄ angl's mereat'. s. in c̄sidēz sue pulcri
tudinis sn̄ collōe flexit li. ar. suū ad bonū.
In sc̄o. n̄ ē cā ul' tō q̄r iste potius peccat
quā ille. ⁊ iste peccat. g̊ ⁊ ille. hac obōnē

fac̄ b's aug. xii. de ciuit. dī. de duob; hōi
b; q̄ p̄es eadē in se h̄uit. ⁊ q̄ntū ad corp' ⁊ q̄n
tū ad aīaz. ⁊ q̄ntū ad nāla ⁊ q̄ntū ad g̊tuita.
⁊ illi duo uidēt pulchrā mulīe; un' appetit
ad c̄cupiscēdū alī' n̄. In sic. n̄ ē rō q̄r iste
potius peccat q̄ ille. s; iste pc̄c̄t g̊ ille. n̄ ē
pot̄ dici q̄ corruptō cārnis sit cā. q̄r iste pō
peccat q̄ ille. q̄r cād ē corruptō cārnis i utr;
nec pt̄ dici q̄ pulcritudo sit cā. q̄r un' pot'
peccat q̄ alius cū cadē pulcritudinē uidet.
silr̄ n̄ pot̄ dici q̄ tēptatō diaboli sit cā. q̄r
pono ē q̄ ip̄i tēptent' p̄es equ' ⁊ c̄silr̄ tēp'
tōē. forte id dicet q̄ un' peccat ⁊ alī' n̄. q̄r
ds̄ uni c̄suat ⁊ n̄ alii. s; q̄r seq̄r q̄ q̄r ds̄
n̄ c̄suat istū id ip̄e peccet. g̊ n̄alr̄ p̄a ds̄ n̄
c̄suat istū q̄ iste peccet. q̄ ē ip̄ossibile. q̄r
g̊ ꝑ h̄ eet sim q̄ ds̄ dix' iosue n̄ te desinā;
derelinq̄. n̄ te desinā i bōis faciēdis. n̄ te
derelinq̄ in mal' uitādis. ds̄ eni nullū d̄
serit aūt q̄ deserit'. Si aūt dicat' q̄ nulla fu
it cā sufficiēs q̄r iste poti' peccat q̄ ille.
s; aliq̄ fuit cā deficiēs. h̄ n̄ pot̄ dici cū idē
defc̄s sit i utroq;. forte dic; q̄ h̄ argō n̄ u;. n̄
ē cā q̄r iste potius peccat q̄ ille. iste pcc̄t
g̊ ille. ¶ S; c̄. h̄ argō ē nc̄c. n̄ ē cā q̄r iste
potius claudicat quā ille. iste claudicat
g̊ ille. sig̊ tal' mod' argumētādi ten; in
nāli claudicacōe. g̊ ⁊ i sp̄ali. s. in p̄cc̄o. ¶ Sō
dī q̄ h̄ argō n̄ u;. n̄ ē cā q̄r iste poti' peccat
q̄ ille s; iste pcc̄t g̊ ille. ⁊ h̄ c̄ting' p̄p li
bertatē arbitrii. q̄ sola cā defcūi ē cā sufficiēs
p̄cc̄i n̄ nc̄c. ⁊ ex hac rōe n̄ u; tal' mod' ar
guitādi. ⁊ i claudicacōe sp̄uali n̄ ten;. l;
teneat i claudicacōe mīali. q̄r cā claudica
cōnis mīal' s. uis g̊ssibil' n̄ se h̄ ad op
posita c̄ suo defcū. s. ad claudicare ⁊ ad r̄
te ābulare. s; solūm ad claudicacōez. li. ar.
se h̄ ad opposita cū suo defcū. s. ad male
agere q̄ ē claudicare sp̄ualr̄. ⁊ ad bn̄ agē
q̄ ē recte agere sp̄ualr̄. ⁊ ē in tali argōe
fl'a c̄sequēs. ex eo q̄ cā h̄ras fac̄ nc̄cā
ū in q̄b; dā adiūctōez in q̄b; dā n̄. ¶ It̄
dic̄ b's aug. q̄ peccare ē sp̄ie i c̄mutabili
bō reb; mutabilib; adherē. q̄ fit cū li
bero uolūtatis arbitrio. g̊ li. ar. ē cā effi
ciens p̄cc̄i. q̄r n̄ pot̄ dici q̄ eet aliā m̄oi
cā. S; c̄tū dic̄ aug' d̄ xii. li. d̄ ciuit. dī. ū
loq̄r de angl'is. dic̄ eni q̄ male uolūta
tis n̄ ē cā efficiēs s; deficiēs. q̄r ip̄a n̄ ē ef
fectio s; defectio. g̊ li. ar. n̄ ē cā efficiēs p̄c
cati. p̄. si in p̄o p̄cc̄o angl'i fuit cā effic̄s
aliq̄d. g̊ p̄ mod' uolūtatis ul' p̄ modū nē.
si p̄ modū uolūtatis g̊ p̄ uolūtatē bonā.
l' p̄ uolūtatē malā. fuit illud cā p̄c̄e uo
luntatis. Si dicat' q̄ p̄ bonā uolūtatē fu
it aliq̄d cā male uolūtatis p̄c̄. g̊ bōa uo
lūtas fuit cā male uolūtatis. q̄ fin̄ p̄t.
Si dicatur q̄ p̄ malā uolūtatē fuit ad

ci male uoluntatis. g' mala uolitas fu it ca pe male uoluntatis q ee n pot. q iam n eet pa mala uoluntas ci hret malam uoluntate tm ei sui. Si uo dicat q fuit ca p male uoluntas p modum ne g mala fuit na q b se fuit ca mali. Si uero dicat q ipe angls fuit ca pe male uoluntatis. g l p id q hebat l p id q n hebat. n pot dici p id q n hebuit. q nc p id q n he agere pt. Si dicat q p id q he buit. s; n hebuit n bonu. z ipe erat bonus g bonu p q bonu fuit ci mali. e m. si di catur q li. ar. l qda aliud fuit ca pe mal uolitatis. (Ad. di. q re ua li. ar. fuit ca pe male uolitatis s; n fuit ca ei pse. u3 nee ca ipius. z io dic aug. q nc ca e ipi efficies p male uolitatis. q nc pse z nccio e ca sui ipius. cu li. ar. ci e pine male uolitatis n p se s; pacens. s; p ose cui l pncipim ex quo e ho sui aia hois. ex eo eni q creatura nal ex nichilo e. corru ptibil e. ex eo q potes e deficere ppt. sic indaudo uul grefsibil ca e claudiros n p se u3 pse. s; p defcm q e i alio crure ul pede. z i ceco uut uisiua e ca q caat i fouei n p se set p defcm uisiue. e m li. a. n p se e ka pca. s; p nichim ex quo e ipi res. Vn dic bo aug. q i li. q eplam fnca mti. cu dico oe fce res de nichilo n unu s; pla dur. Sili cu dico na e corruptibil. no unu s; duo dur. q di na ptin; ad dm. qd di corruptibil ptin; ad nichz. (Ex h p; so. ad pona. p; e q bo aug. dic. q libo arbito male agim. z tn n e ca efficies s; defiaes. q li. ar. n pse e ca quaad male agere. s; p ac cides. s. p defcm illu. nle; sic p; in claudi cae. ad aut res fnt dic plur bo aug. in xii. li. ofess. dices. Dne tu fecisti oia n de tua. q fi de tua subta ceent id q tu es. z si cet id q tu es cent eqlia unigenito filio tuo. q dne dem fecisti oia. (Ite sic h'ris i ysl. Di cit diabo. Ascenda in celu. se. i mon. te. i la. aqlonis. i. i mal. g dia. uoluit ce pricepo maloz q fim e. q uolebit sic ce pncepo oiu. n tm maloz.

Qsitu e q agls
q; fuit i bo statu. s. i statu innocie. S; ur q duo dic in eug. n dic. q dia i uite n stet. z q midat fuit apinc. Sol. facedu e ius meo. q dus dix n stetit. i. n pseua uit. cu aut dix midax fuit apinc. l; ppo. a. n e inclusiua. s; exclusiua pnpii. i. me dax fuit paulo p pnc. z credit q in sa die cecider angli. q ur s ce reuelatii ecc. q cantat missa in sa die de anglis ad hore anglor stantu. q ofimati siit qn mali angli cecider. (S; obi. Angls n stetit i uitate. i. n pseuauit. g n huit pseuatia

q aut n huit pseuantiaz q ds n dedit ei. alit eni n potat hre nisi ds dedisset ei. z qz n huit pseuantiaz io cecidit. g pcc ei poti iputand e do q ei. Si aut dicatur qd h e fla. malus angls n huit pseuantia q ds n de dit ei. pbo q h e ua. q ois accipies pseue tantiaz aco io accip q ds dat ei. g ois n ac cipies pseuantia aco io n accip q ds nd dat ei. Juxe hec regla; arc. sic affio e ca af fuiois. ita nego negois. Vg. sic hre plo e ca respirandi. ita n hre ploz e ca n re spirandi. g malus angls io n accep pseue tantiaz q ds n dedit ei. z qz n accepit io n huit. z qz n huit pseuantia io cecidit. g ipo q ds n dedit ei pseuantia io cecid. g ei caus iputad e do. (Sol. illa regla te net i naturalib; caus. z n i uolitariis. q m ci natis. l pse e ca sui effcs. z io nego eius p se e ca negois sui effcs. s; ca uolitaria e ca p aliud. s. p mlta alia intrinseca. z io i caus uolitariis n ten; illa rg. l; g sic di cit anselm cant. dare sic gnal ca accipie di. tn n dare n e gnalr ca n accipiendi. q qnz sic. qnz n. V eni ad uulo accipe ab. s; ille q hr n uult ei dare. jnh cau nime q n accipies io n accip q n ei dat. V uero aliqs uulo dare aliqd alicui. s; ille n uult accipe. sic qn pr porrigit pomu filio suo. s; ipe n uult accipe. in h cau fm e. q ideo pr illi n dat q ille n accip. z n eq. Sic epi se hr ad filiu. ita ds ad nos. Vn nuqe u3 q q ds n dat. io ho n accip. l n hr gra3 sui pseuantia. S; q ho n accip. io ds n dat. q ds sp e patus dare. nec in eo remanet. p; z q h ro n u3. ois accipies aco gra3 l p seuantia. io accip q ds ei dat. g ois n acci pies io n accip q ds ei n dat. z e ibi fla p ostequt. qn sic e in guo qn; osqna i ipo. q igio. Jta in guis qn; e calitas in ipo qn; i gno.

Restat querere qr lucif n pseuauit. Ad qd Rndd e q malu uoluit. z ita iria n e finu. Et si qrat qr malu uoluit. h n e ca nee. s; sufficies. s. q li. ar. fuit ca q rma lu uoluit. cu defcu illi psco. (Ex his p; so. ad pa; oboz q solz si sio. lucif fuit ac tor pi pca. l in qntu bon l in qntu mal. Cstat q n in qntu bon. g in qntu mal g in qntu malus peccau q fim e. Imo q peccau fuit mal. Alit e se hr i bono. alit i malo. jn bo e ita se hr q q bo ipe bn ag z n eq. jn malo aut ita se ht. q ipe q male ag malus e. z n eq. (Ad h dur qda q h e duplex. Dia in qntu malus fuit ac tor pi pca. Si h uox in qntu notat ocoita tia iualla e. si au ordine fla. S; h so ulla e. q h uox in qntu nec notat ocoitanti am nec ordine. s; cam. Vn eade pot si obo.

cum hac dote q. sic. dia fuit actor pi pca g l q bonus l q malus. z ita pt illa solo cu ibi loci n hre. (Ad h di. q h argo nu;. dia fuit actor pi pca. g l in qntu bon ul i qntu malus. l q bonus. l q mal. z e i fla p osquis sio h. Jste e colorat g e alb. g l albedine l nigredine. l uiriditate. In sufficiet eni duuid. n e dia fuit actor pi pca inqntu bon l in qntu mal. s; in qntum huit li. ar. e defcu. (Jt sic h'ris in ysl. dic dia. Ascen. in ce. z se. in mon. te. in la. aql. i. i mal. g dia uoluit ce pncepo q fim e. q uolebat ce pcm oiu n tm maloz. Sol. di q ppha h apposuit de suo. s. in latib; aqlois pt intetoez dia. ostedit e n q dia uoluit s; q secutu e ei uolitate. sic dein e i eug. jnueta e i uro hris de s. s. eugta apposuit h ex pte sua. s. de s. s. pt intetoez joseph. Sili in psl. n di. cesce faciam os dies festos di a tra. ppha apposuit h d suo. s. dei. Gentiles eni n credebat dies festos iudeoz q cent dies di.

Postq dcm e q fuit
pcc ipp q lucif cecidit. s. supbia. Tertio qr. q fuit pcc eoz q fuer cu eo. n pot dia q qli; illoz uoluit ce sic ds. itaql; pse pec caret. q sic cet fim q di i apoc. q draco tc sec tria pte. i. magna pte stellaz. q angls aptata sec te magna pte alioz anglor. Relinqt ergo q illi minores angli pec cauer. p osensu. g l q osesit suggoi ei. l p altius moi osensu. Si peccauerut p osen sum q osenserunt illi suggoi. g lucifer peccauit pius. z pea suggessit eis uolun tate sua. z pea illi osenserut z peccauer. g aliq tps fuit int pcc lucifi. z pcc alioz. (Jt pbatur si dicat q p aliu osesu pecca uerut. q an qua osentiret opt q cognosce ret ei uolitate. g opt q lucif pius pecca ret z pa illi cogsceret ei uolitate. z pa pec caret. z ita opt q aliq fuit tps int pcc luci fi z alioz. Ad ocedut fere os doctores q lu cifer p aliq tps motus e i paradiso an qua cadet localr. z ita i illo tps psuasit eis suaz uolitate. z illi osesiunt z ita peccauit. boni aut angli guisi sue ad dm. uidetes eos pec care. z ostim. iti s. Vn dic auctas q causa ma loz fuit ca ostimois boz. (Si obiciat eis de h q di. q os boi angli sil ostimati e pecca te lucifo. dnt q nec ece nec sacra scriptura cantat deminutius. (S; obi e eos. q si su bia fuit ci qr lucif cecidit. g q cito lucif supbiui tn cito cecid. g tam cito uider ei mali angli cadere. g pbabilissimu e q si lucif suggessit; eis uolitate sua. n osen sissz ei e uiderit eu ruente. p. s. hoc eet in dissz eu turpissimu p supbia. g ei n osen sissz. q p n dependebit ab eo nisi q uide

bant eu pulchin z nobilissim. (Ppter hoc di sic nr pontinus q q cito angelus peccau alu uider ei uolitate z icto in stanti sic qm cito fit corruscato mouete. ta cito nr incedere. nisi n e pro sile. q aliq successio e in corpali uisoe. s; nulla successio e in anglica uisoe. q eoz uisio n sit p mediu. Vn q cito lucifer peccau i eo de stan uider ei uolitate mali z statim p caner. i. otinuo pt. Vn sil cecider e eo q i istati n e mot. Sic g subito uider ei uol tate ita subito osensit ei sn oi collore. q depedebat ab eo pp ei pulcritudine z excel lentia. Alii uero n osentietes uidetes eos peccauet uere osisi i ad dm z ostimati. sic aliqs ho faceret q; iuste e dus infunder illi gra. (Dnt g q cas anglor maloz fuit z spual z local. Spual fuit q cecider de sta i igria; amissa uera luce. de dileoe i odiu. q p supbia inuider. p inuidia oder. sili de felicitate i miseria. Local e fuit q cecider de celo epyreo i quo cati fuer. in istu aere; caliginosu q e eis q. carc. pp amenitate; loci a quo cecider. De lucifero e legit q p passione dni ligat e i inferno ae. s; in fine mudi soluet p oi. an. ei an solo nichl aliud intellige ee q prmisso q pmittet tepta re hoies in ppria psoa sua. Dic aut q sol uet p oi. an. i. p ista. vij. etate. in q pficie tur nus electoz. z io signt di pficit p oi. a. p millenariu q e nus pfcs intellecto electo nus opletus. q an cecider angli mali in istu aere caliginosu. h ab aplo q dic. q n e colluctatio nb aduisus car. z san. tm. s; ad uisus pncipes z ptates. z aduisus spua lia nequie q sut i celib; i. in aere isto cali gnso. z de quo dns dix in eug. z uolucres ce. om. illud. z tales e mlte auctes.

Sexto ca. qr. qr pcc
angli fuit ireme
diabile z pcc hois remediabile. q tn n de buit ee pbatur. q dic dns in ewo. q hoies anglis eqbuir. Sig intells hois eet eql gle intelles angli. g intells hois n eet i ifinitu min bon q intelles angli. s; eq ppor tional i bonitate. z ita intells angli n eet i infinit melior q intelles hois. g nec alia na lia angli erat infinit meliora q nalia hoi. g pp excellia; nalia pcc angli n fuit i i finitu mai qua pcc hois. nec pp gen pca. q io fuit gen pca lucifi z eue. s. pcc sup bie. q ta ille q illa uoluit ee sic ds. g n pp gen pca nec pp boa nalia fuit pcc an gli infinitu mai q pcc hois. z magtudo. pca uitis; n ostitebat n i illi duob; q cuistie pca angli erat nalia. z ostat q ma gtudo ois pca ostitit in gne z extitutis. g simplr pcc lucifi n fuit i ifinitu maius

quam pec̄ hois. g° sup̄ hois fuit irremissible
q2 hō peccauit alio suggerente .i. anglo pse. h'
cā nulla ē. q2 hō qn; peccat aliquo suggerē
te. qn; nullo. nec fornicō aliq ē in infinitū
mai' pcc̄. qua hō fornicat pse. q aliquo sug
gerente. s; multū par mai'. gg. ostendi h' qd
nos hn̄s ab beato dionisio. q ipe dic̄ in li. de
diuinis noīb;. demōis malū ē ꝯ difformē i
tellcm eē. ue ꝯ rōem. cōs ꝯ nām. difformis
intellcs dr̄ ē in anglo. q2 sic cō uid; oīa fac
ciēda i stātī sīl oī intuitō. ita anglo i stātī ui
det oīa faciēda. nec opꝫ q mn̄ rūinari. hō
aūt q2 eat ē. suo intellcū q ē ei rō. n̄ uidet fa
cienda sīl rōnatōe. vn̄ hō ducit aliā tpē.
nec intellcs angli dr̄ rō. q2 i stātī uid; fac
cienda. 7 iō cū istantis in iflnitū sit eīm' tpe.
anglo i infinit. 7 cū uidet qd faciēdu .7.
pp huc cā; pec̄ i uniūsitate fuit magī ma
gnū quā apostatatō hois. q q2 eat ē. rōa
nima eius qsē uita corpori. n̄ ū in tpe q ex
igitur ad actū rōcinandi. pt̄ uidē qd facie
dū. 7 iō pec̄ hois remissible l; sit. tn̄ pcēz
lucifi n̄. q2 difformē intellcm hēbat. jd dr̄
ēe in gn̄. n̄ pmanebit sps mis in hoie q2
caro ē.

Quarta uj. cā. qr̄. utr̄ oīs actio diā sit pec̄.
7 p° gnalr̄ disseritur h' qd. scdō spālr̄.
utr̄ credere diabli sit pec̄. tertio d' ei spē.
Quarto utr̄ uelit eē mal'. 7 utr̄ hn̄t ɔsciā
remordētē. Qnto utr̄ diabol' uelit diuīcē
7 utr̄ adhuc uelit eē filios dī. Circa pmū
uī q omīs actio diaboli sit pec̄. 7 plur' sic.
q2 dicit glo. in epla ad corinth. q xp̄s oīa bn̄
egit 7 oīa diā male. 7 si diā oīa male egit oīs
sua actō ē pec̄. g° oī suo ope peccat. Itē su
pbia eor q te od. as. sp̄. g° supbia diā ascēd
sp. g° sup ag ꝯ dm̄. g quol; suo motu p
cat. Itē dic̄ augus q oīs infidelū uita p
cat ē. s; nullus ē mag infidel quā diā. g° oīs
uita diabli ē pec̄. g° oī ope suo peccat. Cot
diā añ peccat nālr̄ diligebat se. 7 ex sola
nā se diligebat. 7 adhuc hn̄t eandē nām. g°
etā adhuc se dilig. s; diligere se ē motu'
q n̄ ē pec̄. g° n̄ oīs motus diaboli ē pecm̄.
g° n̄ oī ope suo peccat. 7 ɔcedat q diā di
ligendo se n̄ peccat. q2 nālr̄ dilig se. e. r.
diā nālr̄ dilig dm̄. nec tn̄ iō peccat. e. r. di
abol' nālr̄ dilig pcm̄ n̄ peccando. Itē
diā odit dm̄. q2 supbia eor qui te oder' asc̄ē
dit sep. g° diā n̄ diligit dm̄. l' eundē dilig
odit. Sō. dr̄ q diabo' n̄ oī suo motu pec̄t
q n̄ peccat motu qui pure ē nāl'. Ad
p'mo g° obi' dr̄. q cū dr̄ xp̄s oīa eg bn̄. i.
mitone. intellnd ē de opib; li. ar. q2 motu
sensualitatis xp̄s n̄ meruit. n̄ motū q
timuit morte. l' quo noluit n̄ motū. Cū
aūt dr̄ diā oīa male eg. ista intellnda ē
de opib; li. ar. tm̄. 7 de hiis q exeunt ali. ar.

libe. n̄ p uolūtas sic pca patebit. Ad s
dr̄. q uerita supbia diaboli ascēdit semp. i.
quol; motu diaboli quo libe mouet li. ar.
Ad aūt dr̄ oīs uita 7c. intellndu ē eodē mō
quo intelle illud q dr̄ ab aplo. oē q n̄ ē ex fid
pec̄ ē. i. oē q fit ꝯ fidē. i. ꝯ ɔsciā; l' ꝯ fidē ca
tholicā. pec̄ ē. e. m. intellnd ē h'. oīs uita 7c.
i. oīs agēs ꝯ ɔsciā; l' ꝯ fidē cath. peccat. Itē
ulr̄ dr̄ q diā dilig 7 odit dm̄. dilig ē nālr̄.
sui nāla dilcoe. odit odio uolūtario. 7 iō n̄
e ista qui. sic .iō felicitatis uult bt̄e unū.
uolūtate sensualitatis. 7 n̄ uult uolūtate
rōis.

Scdō qr̄ de fide diaboli. de qua iacob; dic̄.
Demōes credūt 7 contremiscūt. qr̄ g° utrū
credē h' sit ei pec̄. plūtur q n̄. q2 sic pclcm d' loc
glo. q plus ē. q. d. plus ē credē diaboli 7 ɔt
misc̄. quā credē tuū diabole q credis 7 n̄ ti
mes dm̄. s; g° credē diaboli ē plus q credē
hois hntis fidē informē. q2 credē hois hn̄
tis fidē informē n̄ ē pec̄. ergo credē diabli
n̄ ē pec̄. Itē diā credit uelit nolit. q2 ul
let scire dm̄ n̄ eē. g° ei credē n̄ ē uolūtariū
nec motus li. ar. g° n̄ ē pec̄ mortale. ɔstat
q n̄ ē ueniale. q2 nunq peccat ueniālr̄. g° ē
cdē diā simplr̄ n̄ ē pec̄. Itē fidē hnit diā
añ pec̄. 7 illā n̄ amisit p pec̄. g° adhuc hn̄t il
lam. 7 illa quā hnit añ pec̄ erat a s. s. g° illa
quā mō hn̄t ē a s. s. g° 7 eius motus ē a s. s. g° ē
motus a s. s. g° n̄ ē pec̄. Itē nullus motus
uirtutis alic' ē pec̄. sui forte sui infōis. q si
aliqs ꝯ blām cū manis glē. tal' motus n̄
ē uirtutis infōis. q2 sic relinqr ad mn̄ una
ɔstiā. s. ɔstiā tauris. g° cū motus ille n̄ sit uē
sitatis oib; sꝫ ɔstitutis. n̄ ē motus uirtutis q
n̄ ē imediate. Ex h' ꝫ p q nullus motus uir
tutis istorz ē pec̄. g° nullus motus fidi in
fōis ē pec̄. g° motus fidi infōis in diabolo
n̄ ē pec̄. g° eius credē n̄ ē pec̄. Contr̄ ei' c
dere ē motus li. ar. q plūtur p h. q motus ei'
añ pec̄ erat motus li. ar. s; oīs motus diā q
ē ex li. ar. ē pec̄ ut dcm̄ ē. g° credē ē pec̄. p.
credēdo remūnutat. g° cdēdo peccat. g° c
dere ei' ē pec̄. sic fere dr̄ ab oib;. q diā exeū
do a corporib; obsessis peccat. l; dūs h' ei p
cipet. q2 exeūdo remūnurabit. 7 iō ei exire
exire pec̄. e. r. cde diaboli ꝯ q2 cdēdo re
mūnurat. Sō. dr̄. q cdere diaboli ꝯ
qnz. qn; n̄. cum ei' credē pced. it ex p' li
bertate ar. pec̄ ē. Ex ē rō q oīs motus ei' uo
luntari' qui pcedit ex pura libtate ar. ip
ē pec̄. Illud uero credē q extorqtur p pe
nas ab eo. tn̄ n̄ ē pec̄. Ad p° obi. dr̄.
q illud q dic̄ glo. sr̄ eplā; ia. s. q credere
diabli plus ē quā credē hois hntis fidē
mortuā. dr̄ q h' iō dic̄. q2 ex fide diabli se
quit timor. q2 cogitat pñs dī potiā. sꝫ
ex fide mortua hois n̄ seqr̄ timor. Ad

scdm̄ dr̄ q n̄ u; h' argō. Diā uelit nolit cre
dit. sꝫ ei credē n̄ ē uoluntariū. l' credē ei n̄ ē
motus li. ar. q2 uolūtas coacta 7 n̄ coacta ē
opus li. ar. h' aūt ē uera. Diā credit uelit
nolit qn̄ cogit credē uiribus illatis ad' sic
h' ē uera. iste uelit nolit ē adomo. aq cogr
exire actis uiribus. h' aūt ūba uelit nolit si
gnant uolūtatē n̄ libam. vn̄ h' ē uera. iste
uelit nolit ē. 7 tn̄ n̄ erit uolūtari' uolun
tate coacta. eē g° uolūtari' 7 inuitus. Silr̄ qn;
diā uelit nolit credit. 7 tn̄ ei credē ē uolū
tari' 7 motus li. ar. Ad tr̄io obi' dr̄ q n̄ u;
fides in diabolo ē a s. s. g° 7 ei' motus a s. s. ē
iustiā. li. ar. ē a s. s. g° 7 ei' mot'. Ad iiij.
dr̄ q uerā nullus motus uirtutis infōis ē
pec̄. s; fides informis. diaboli nō ē uirtus p
fides infōis. s; ē sic sciā nāl'. que nālr̄ cogr
scebat dm̄. 7 adhuc cogitat pspecl;. nūquā
eni uidet dm̄ facie ad faciē. qd sit illud spe
culū pn̄ dicet. cum aget de cogtōe anglorz.
Ad pn̄. ex oppoita pte diā. q h' ē fl'a. Diuis
motus qui ē a diabolo ex li. ar. ē pec̄. qn̄ ille
qui p uolūtā extorqtur n̄ ē pec̄. vn̄ dr̄ q ex
itus quo exibat diā ab obsessis corpib; n̄ erit
pec̄. q2 erat coacta. sui uolūtas q exibat n̄
erat pcctum. q2 e. c. nec ual; h' argō. Cred
do remūnurat sui credēdo peccat. g° credē ē
ei pec̄. q2 act' ɔcomitās n̄ dēfort aliū actū. n̄
pcedat ab eo. sic sigs exit ad eccl. 7 dū it uid
mulierē aliq ad ɔcupiscēdū eā. illa ɔcupia n̄
defort ītōem. s; si ex illa ɔcupia iret ad ecc
te prim' mot' destruerer. s. q2 retorqret ipm ad
suū finē. e. m. dr̄ q qūm diā q remūnurabat
exeūdo n̄ faciebat q exit' ei' eet pec̄. Dixit tn̄
fere oēs q exitus eius erat pec̄. 7 q diā fuit
pplex incidō sui exeūdo int' duo morta
lia. q2 remūnurādo peccauet mortalr̄. facie
do ꝯ pceptū d'. exeūdo aūt peccaret mortalr̄
q2 ita ē obstinat' q n̄ pot exire n̄ remūnura
ret. S; h' so. uī' nb impossibil' q b h' dr̄ q
diis aliqd pcepī diabolo q faciebat necio eē
pec̄. q ē ꝯ dī bonitē; qua sūme aliit pec̄. ꝯ ē
dī bonitē. eet aliqd pcepe hoī q sciret ipm
n̄ posse facere sn̄ pcco. g° e. r. ꝯ dī bonitate eet
pcepe aliqd diabolo q n̄ eet facere sn̄ pcco. 7
ꝯ ux pot; q pplex' so nulla ē.

Tertio qr̄ de spe diā. sic
Diā hn̄t spē sic dr̄ i iob. ꝯ pos ei' frustra
bit. 7 uidētib; oib; aīniclub; g° diā spat se
hīturū uitā etnā. S; ꝯ. scit se hīturū i
dic̄ iudicii. i. p. ignē etnū. sic dr̄ in bp̄o. nō
te latet sathana imīnē t pena imīnē t tor
mta 7 demōes metuē dnt. Jhu fili dī qd ue
nisti añ tps tor. n. g° cū sciat se eē torqndū
in penis etnis. n̄ hn̄t spē future beatitudinis.
Ad h' dnt qdā q l; uehent cedat se torqn
dū ipenis infīu etnis. tn̄ ex psūptōe spat bea
titudinē etnā. 7 h' uī' uelle glo. bi gg. q dic̄.

Diā de miā dī blandā sibi mēat pmissiōē. s
uī' uelle gg. ubi dic̄ ɔsista auctoritas in
telligit de mībs diā. mībra ē diaboli ex psūp
tione pmitti s impunitē. e. m. uī' q diabo
pmittat s ipunitate pcando aucte. s; silr̄
eet q diabo expectaret ad beatitudinē etnam.
n̄ sūme habēt cum odio nec sūme ull' eā p
seq. Jō nb uī' p° eē dicēd' q diā n̄ spet bea
titudinē etnā ad'. s; spat magnā dilatōē;
penar suaz. 7 diei iudicii. multo remotiōrē
quā erit. 7 de miā dī sp psumit se pmagn
mū tps hre libtatē regnādi in hoīb; sic nūc
regnat. 7 h' ē in quo pmittit s ipunitē;.

Quarto qr̄ utr̄ diā
uelit eē mal'. p° b°
q sic. Diabolo placet malia sua q2 gaudet 7
uidet qn̄ sic hōs uiuere deceptō in pec̄. g° ult
se eē malū. Itē bonū inqntū bonū displi
cet diabolo. g° malū inqntū malū plac; ei.
g° malia sua plac; ei. g° uult eē mal'. Itē
diabo' uult agere ꝯ dm̄. q2 uult ei resistē.
g° uult male agere. g° uult eē mal'. q sic ꝯ
datur. ꝯ Diabolus uult sēe malū. g° ult
sibi malū. g° odit se. Itē diā n̄ uult se
eē miserū. q2 n̄ uult se affligi penis adeo.
p h' ē q affligit adō ualde indigetur. si gn̄
uult se eē misz. g° uult se eē btm̄. g° ult
sibi bonū. g° dilig se n̄ g° odit se. Itē q diā
uelit eē b's sic pbatur. Diā uult q oīa op
tata s succedant 7 h' ē eē bon l' btm̄. g° diā
uult eē b's. Sō. dr̄. q diā n̄ uult se esse
malū. cum eni ipe uelit se eē n̄ uult corrup
tōez sui eē. l' boz nāliū suoz. malū aūt n̄
ch' aliud ē quā corruptō boī. d' g° q h' ē du
plex. diabolo plac; malia sua. ɔ malia dica
tur pūo boī fla ē. ɔ aūt dicat malia; ma
lū op°. tūn duplex ē. q2 sūrspect' hui ubi
uult cadit sup totū. s. sup actōēz 7 maliaz
actōis fla ē. ɔ sr̄ actōez tn̄ ua ē. q2 uult il
lam actōez 7 s plac; 7 b h' n̄ u; h' argō. Diā
plac; malia sua. g° uult eē malus. q2 pma
uera ē b q h' ubū uult n̄ respic̄ n̄ actōem.
7 ɔcludit tanquā totū respiceret. in actōe
ē h' ubū uult totū includit tuse. q sequr̄.
Ad so obi' dr̄ q h' argō n̄ u;. Bonū inqntū
bonū displic; diabolo. g° malū inqntum
malū plac; ei. corrupto eni palato displi
cet dulce 7 amar. ita diabolo qui ē ex toto
corrupt' displic; bon actō. ei tn̄ n̄ plac; ma
la actō inqntū ē mala ut ipaz agat. q2 n̄
uult corruptōez suoz boz nāliū. Vlt tn̄ ma
la actōez inqntū ē mala in hoīb; 7 ipā ma
litia. 7 corruptō boī plac; ei in hoīb;. q2 sciat
q p h' trahit eos post se. Ad tr̄io obi' dr̄
q h' argō n̄ u;. Diā uult agere ꝯ dm̄ g° ult
male agere. 7 c ubi fl'a ꝯ sequens. nō ē seqr̄
q si aiō uult unū ɔmbliū. q uelit aliud.
hac aūt negam'. Diā uult male agere. q2

n̄ uult actū̄ sua corrigere sua bni̅ n̄alia. qm̄ hec ad ubiu̅ male signat corrumpere, sic̄ suu̅ nomi. Ex h̄ p; q dia̅ n̄ uult ī maliu̅ culpe nec pene. ⁊ ita dia̅ n̄ uult ī maliu̅. ⁊ iō ppe loquendo dr̄ q diabolus n̄ odit se. h̄ ē ē ppe odi re aliquē. i. uelle ei maliu̅. tn̄ tropice loqn̄ do poss; dici. q ipē odit se: q2 ita opat acsi odiret se. s. seipm̄ pctīs corrumpendo. ⁊ inficiendo sic̄ dr̄. Qi dilig̅ ini. od̄ a. s. ¶ Ad ulti̅o obi̅ dr̄ q h̄ ē fl̄a. Dia̅ uult ēē btus. nec; h̄ augō. dia̅ uult q oīa optata s̄ succedat. g̅ uult ēē b̄s. n̄ eni̅ ē diffiniō bi. B̄s ē cui oīa optata succedūt. Ēt b̄s aug̅ apponi. ⁊ nichl̄ mali uult. ac si dicēt. b̄s ē cui oīa optanda succedūt. ⁊ h̄ n̄ ē in dia̅. Dia̅ ē n̄ uult q ad optandū succedūt. ille eni̅ uult statu dō. ul̄ aliq̄ pncipatū hr̄e cū eo. Vult tn̄ dia̅ ēē b̄s quadā fl̄a btitudine. ut oīa que ipē optt̄ succedāt ei. ¶ It dia̅ n̄ uult ēē mal̄ sic̄ dictū ē. g̅ h̄t remordētē ɔsciaz. qm̄ fac̄ maliu̅ g̅ sinderesis n̄ est in eo extincta. ¶ Sō. s̄ derefis in dia̅ ē. s; ē extincta ī eo tribz modis. P̄o q2 n̄ pmouet eū ad boni̅. nec pmouere p̄. Scdō q2 ex supbia uult agere ɔtra dn̄m. l; sciat q si ɔtingat ɔ pctm̄ suu̅ ⁊ in̄ seqū nocumu̅ suu̅. Tertio q2 potius uult se ēē qua n̄ ēē ut pugnet ɔ eu̅. P̄o mō extincta ē in oībz dampnatis. Scdō ⁊ tercio mō ī solo diabolo. Hoīes eni̅ dampnati pot̄i se n̄ ēē q̄ ēē. ꝓp penas infernales in quibz sut̄. s; de sol̄ prius dr̄. q meli̅ ē eis sic̄ ēē qua n̄ ēē. q2 nulla sn̄iunt pena̅ actualē. ⁊ h̄nt aliq̄ iocunditatē ex eo q ī.

Q̄uinto q̄r utr̄ dia̅ uelit dn̄m ēē. p̄bō. Dia̅ uult se ēē. g̅ ē creatura̅ l̄ creatorē. s; n̄ uult se ēē creatorē. q2 h̄ ⁊ uoluit a pncipio. g̅ uult se ēē creatura̅. g̅ uult se ēē creatura̅ dī. g̅ uult dn̄m ēē creatorē suu̅. g̅ uult dn̄m ēē. ¶ It aū qua dia̅ peccass; uolebat se ēē creatura̅ dī. n̄ali uolūtate. ⁊ adhuc eand̄ h̄t n̄am. g̅ adhuc uult se ēē creatura̅ dī. ¶ It diabol̄ n̄ali dilcōe dilig̅ dn̄m ut pl̄atu̅ ē. ~~ut platiuē~~ prius. g̅ n̄ali dilcōe uult dn̄m ēē. g̅ ult̄ dn̄m ēē. Qd̄ n̄ ɔcedat̄ ɔ. Dia̅ odit dn̄m. g̅ di splicet ei q dō̄ ē. g̅ n̄ uult dn̄m ēē. ¶ It diabolo displicet q dō̄ pot̄ eum tā acrib̄ penis affligere. g̅ displicet ei q dō̄ ē oip̄s. g̅ n̄ uult ipm̄ ēē oipotētē. s; dn̄m ēē oipotē ē dn̄m ēē. g̅ n̄ uult dn̄m ēē. ¶ Sō. tcia̅ uolū tate n̄ali dia̅ n̄ uult dn̄m ēē. s; uolūtate n̄ali. ar. nec u; h̄ augō. Dia̅ uult dn̄m ēē. g̅ uult se ēē creatorē l̄ creatura̅. n̄ eni̅ seq̄ sic̄ ul̄o ad duoz equipollui̅ q ego ueli̅ reliqui̅. ⁊ in talibz argōib; ē fl̄a ɔ ɔseq̄ns. Constat ē q n̄ uult se ēē creatorē. nec unq̄ uoluit. nec uult se ēē creatura̅ dī. q2 nō uult q aliqs̄ h̄eat ad. imo piget eu̅ q aliqd h̄t ad.

⁊ iō n̄ uult se ēē creatura̅ l̄ creatorē. Sitn̄ ɔce ditur q uult dn̄m ēē creatorē suu̅. n̄ tn̄ sequit̄ g̅ uult dn̄m ēē. sic̄ n̄ seq̄. ego uolo q iste det̄ m̄ c. marcas. g̅ ego uolo istu̅ ēē. demōstrō hoīe quē odio h̄eo. ¶ Ad s̄ dī. q n̄ u;. Diabo aū p̄cē uolebat n̄ali uolūtate se ēē creatura̅. ⁊ adhuc h̄t eand̄ uolūtatē. g̅ adhuc uult se ēē creatura̅. Est eni̅ duplē uolūtas. n̄al̄. ⁊ rōnal̄. Dia̅ aū p̄cē uoluit se ēē creatura̅ uolūtate n̄ali. ⁊ n̄ rōnali. q2 ēē creatura̅ n̄ subiacet rōnali uolūtati. ē dicat̄ relatiue. ⁊ ita aū p̄cē uolūtate n̄ n̄ali uolebat se ēē creatura̅. que corrupta ē in diabolo ⁊ in mutata. Vn̄ n̄ idē uult illa q solebat uell̄. ¶ Ad tciu̅ dī q dia̅ m̄ n̄ uult ēē filius dō. q2 scit p h̄ m̄ se puniri. Qd̄ aū dic̄ Jer. q dia̅ idē ī arrogat. dī n̄ q2 ī ueritate sibi id arrog;. s; q2 se h̄t acsi idē ī arrogar;. fac̄ ē ī aplōs ⁊ xp̄ius. ⁊ inīōs. ⁊ regnu̅ ɔtra regnu̅ dī. ¶ Ad quartu̅ p; sō. p p̄dcā. q2 ɔcedimū q dia̅ uult ēē dn̄m. uolūtate rōnali. sic̄ dili git eu̅ uolūtate n̄ali rōnali. ⁊ ita dia̅ n̄ uult dn̄m ēē. ⁊ tn̄ n̄ uult dn̄m n̄ ēē. q2 scit q h̄ ē impossibile. ⁊ ociose ullz illud. ¶ S; ɔ h̄ sic̄ obi. q2 sic̄ ma p̄cē dr̄. Dia̅ in q̄ntu̅ pot̄ impedit glificacōez corpoꝝ xp̄ī. i. impedit ne n̄us p̄destinatoꝝ impleat̄. ne dies iudicii ueniat. in qua scit se detrudēdu̅ in penitus infin. g̅ dia̅ uult impedire glificacōez corpis xp̄ī. ⁊ scit q ē impossibile. ⁊ scit scōs p̄ficere ex sua afflictōe. ⁊ tēptacōe. g̅ dia̅ uult q. id q scit ēē impossibile. g̅ nulla ē rō q̄ dēm ē prius q dia̅ n̄ uult dn̄m n̄ ēē. q2 ē impossibile. p h̄ dici. q dia̅ uult mal' tn̄ q̄ scit ēē ī possibilia. q2 sic̄ dic̄ Jer. sup illud ys. Audiuimū supbia̅ moab ⁊c. p̄cipitata audacia plus audz qua̅ possit. ⁊ iō bn̄ pot̄ ēē q dia̅ uult dn̄m n̄ ēē. sic̄ ipē uult impedire glificacōez corpis xp̄ī. l; sciat hec ēē impossibile. ⁊ h̄ uult ipē ꝓp duas cās. P̄a ē ꝓp irā sua; saciandā. Vt eni̅ aliqs ē iratus blasphat. inimicū suu̅. l; sciat h̄ illi n̄ p̄cē ut satiet irā sua̅. Scdā ē q2 dia̅ multu̅ gaud; l; fō gaudio qn̄ ꝓp tēptacōez sua̅ aliq̄ trahit ad regnu̅ suu̅. ⁊ diminuit regnu̅ dī.

D̄ictō de mal' anglis. D̄icendū ē de bonis. ⁊ prius de ordinibz angloꝝ ⁊ noībz ⁊ distinctionibz coꝝ. ¶ Scdō utru̅ oēs mittātur. Tertiō de deputatis ad custodia̅ hoīm. ¶ Quarto de scia̅ ⁊ ɔtēplacōe coꝝ. ¶ P̄o g̅ dicēdu̅ ē ɔ ordine ɔ̄ ordo anglic̄. s; inchoand̄ ē a ierarch'. ē sic̄ supa ad ordinu̅. Est aū ierarch'. rer̄ sacraꝝ ⁊ rōnabiliu̅ ordinata ptās. ī subditis debitu̅ retinens dn̄atu̅. Ordinata ptās ponitur ibi tanqua̅ gn̄. rer̄ sacraꝝ. ponit̄ ibi ad diffcāz rer̄ n̄ sacraꝝ. ut demonu̅ ⁊ maloꝝ hoīm. ⁊ rōnabiliu̅. ad diffcāz n̄ rōnabiliu̅. In subditis

debitu̅ retinens dn̄atu̅. ponit̄ ad diffcām subditoꝝ qui ī res sacre ⁊ rōnabiles. s; n̄ h̄nt sub se subditos. ⁊ dr̄ ierarchia̅ a ierā q ē sacru̅. ⁊ archos q est pnceps. q. sacer pncipatus. Est aū triplex ierarchia. s. supcelestis. celestis. ⁊ subcelestis. Supcelestis ɔsistit ī trib; psonis. Celestis. in scīs anglis. Subcelestis in platis. ⁊ religiosis. Cū aū dcīm sit de p̄a ierarchia. dicēdu̅ ē de sc̄a. s. de celesti. q̄ triplex ē. sup̄or. media ⁊ infior. s. epyphania. yperphania. hypophania. Sup̄or ierarchia̅ celestis ɔtinet epyphaniam; tres ordines angloꝝ. s. seraphym. cherubym ⁊ thronos. Seraphym. interp̄. ardētes. siue succēdētes. q2 angloꝝ p̄i ordinis iniūctu̅ ē accēdere hoīes in dilcōe dī. ut ipi p̄cetis ardēt dilcōe dī. Denoīatur aū p̄mi̅ ordo angloꝝ a caritate. q2 caritas ē excellētissimu̅ donu̅. P̄t caritatē aū scīa̅ siue cognitō dī. excelli̅ donu̅ ē. ⁊ iō a scīa̅ denoīatur sc̄s ordo angloꝝ. Cherubym eni̅ interp̄. plenitudo scīe. P̄ scīaz seq̄ iudiciu̅. Vn̄ tercius ordo angloꝝ nom̄ h̄t a dono iudicii. ⁊ dr̄ iste ordo thronu̅ q ē sedes iudicis. q2 p̄ ceteris donu̅ iudicii pleniū accep̄. Describ; aū sup̄or celestis ierarchia̅ siue ephia̅ h̄ mō. Epyphania ē incalescētis affcōis incēdio. l' altioris intllcūs fastigio. iudicii libra resultatiō distributa. Incalescētis affcōis incēdio. h̄ p̄tin; ad seraphym. altioris intllcūs fastigio ad cherubym. iudicii libra; ad thronos. Resultatiō aū dr̄ ordo anglic̄ ephithice. q2 in eo resultat dī pulcritudo. q2 respice. Distributa aū dr̄. q diuisio officiis est tributa. De talibz ordinibz dic̄ b̄s gg̅. q uniusq; ordo illius rei censetur noīe qua̅ pleniū accep̄ in munē. ¶ S; ut̄ h̄ ēē scīm. q2 cherubym denoīat̄ a dono scīe. g̅ h̄ h̄ cherubym maiorē h̄t scīaz qua̅ seraphym. q p̄ ēē scīm. q2 in illa uita̅ eterna ⁊ supna. q̄to q̄s plus dilig̅ tanto plus cogscit. s; seraphym maiorē h̄t dilcōez. g̅ maiorē scīa̅. ¶ Sō. Vniqsq; ordo illius rei censet̄ noīe. qua̅ pleniū accep̄ ī munē. Intelligitur plenius respectu in fioꝝ ordinu̅. l' sic. Vniqsq; ordo illi̅ ⁊c. i. in offō suu̅ in ministerio. ¶ Q̄r aū q̄r dn̄s dicatur potius sedere sup cherubym. qua̅ sup seraphym. cū pot̄ dn̄s ɔsedere in caritate q ī scīa̅. h̄ui̅ ē duplē rō. P̄a q2 nulla scīa̅ n̄a l̄ ingenii pot̄ attingere ad dn̄m. ⁊ iō dicit̄ sedē sup cherubym. i. sup plenitudinē scīe. Scdā ē ut ɔstendat̄ hoī ut debeat q̄rere dō sup scīaz. Vt in caritate q̄ ē sup scīaz. Jocu̅ ditate eni̅ p̄f̄ca ē qes ⁊ delicie. Sic̄ aū scdō ordo denoīatur a scīa̅ que ē min̄ donu̅ q̄ caritas. ita tcius ordo denoīatur a iudicio. q ē min̄ donu̅ qua̅ scīa̅. q2 tal' ē diffīa int̄ scīaz ⁊ iudiciu̅. qual' ē int̄ practica̅ ⁊ theoricā. q2 scīa̅ docet qd faciēdu̅ sit. iudiciu̅ a opat̄ s̄ p̄cunctis scīe intllcz. ¶ Dein ē q caritas ē excellētissimu̅ donu̅. S; ut̄ posse p̄bari q scīa̅ sit excellior ⁊ melior q̄ caritas. q2 scīa̅ siue cognitō dī ē uita eterna. sic̄ dic̄ dn̄s in eu̅g. h̄ aū ē uita eterna. ut cogscāt te d. ⁊ q̄ m̄. i. x. S; uita eterna ē excellior ⁊ melior qua̅ aliqd q possit ēē in hoīe. g̅ scīa̅ ē excellentior ⁊ melior qua̅ caritas. ¶ It id ē excellior ⁊ melior oīu̅ alia̅ aīe. q2 ipa̅ ē yma go dī. g̅ pfcō rōis ē excellior ⁊ melior qua̅ pfcō ɔcupiscibil'. aut alia̅ q̄q; in aīe eli;. altius porie. g̅ ē melior qua̅ pfcō ius ɔc. S; pfcō rōis ē scīa̅ siue cognitio dī. pfcō uis acī. ē caritas. g̅ scīa̅ ē excellior ⁊ melior qua̅ caritas. g̅ p̄mus ordo a scīa̅ potius d noīari debuit qua̅ a caritate. ¶ Sō dī q scīa̅ siue cognitō dī excellior ē ⁊ melior ī aliq̄ qua̅ caritas. in h̄. s. q ei gn̄at ⁊ rectificet. Caritas uō ē excellior ⁊ melior. q2 ipa̅ ē iocūdior ⁊ delectabilior. Sic̄ eni̅ se h̄t tact̄ corpalis ad uisu̅ corpalē. ita se h̄t caritas. siue uis ɔcupiscibil' ad scīaz. q2 sic̄ maiorē delectatio in tactu corpali qua̅ in uisu corpali. ita maior ē delcō in caritate siue in ui ɔcupiscibili qua̅ in scīa̅ siue in rōe. Scīa̅ eni̅ siue cognitiō dī. ē sic̄ uisus spual' delectam̄ in pulcritudine dī. s; h̄ ē pfcō rōis sic̄ dr̄ ī li. sap. Cogitare de te sens̄ ɔsumat̄. i. ɔsumātio sensus siue intllcūs. caritate aū siue ui ɔcupiscibili delcam̄ ī suauitate dī. sic̄ dr̄ ip̄s. Gustate ⁊ ui. qm̄ su. ē d. q2 g̅ maior ē delcatiō in caritate q̄ in aliqua alia re. id mag̅ quiq̄ dō ɔsilit. ⁊ iō mag̅ trahit ad opa meritoria ut̄ illud. Eta h̄t sua quacūq;. Vn̄ opa exteriora meritoria attribuunt̄ caritati. qm̄ caritas max' mouet ad illa. ⁊ iō dr̄ fides opari p dilcōez ut hec ipō p. noter subaudiētē. caritas ē optur. s; hec h̄t a fide. q ea gn̄at ⁊ rectificat. p p̄dcā p; sō ad obiecta. ¶ Dī eni̅ q scīa̅ siue cogtiō quo ad qd ē excellior ⁊ melior q̄ caritas. in h̄. s. q ea̅ gn̄at ⁊ rectificat. n̄ tn̄ simplr̄ ē excellior. ~~Eu̅ a dī h̄ ē uita eterna ... agnosca̅ te ⁊c. id ē sens̄~~ Cū aū dr̄ h̄ ē uita eterna ut co. ⁊c. id est sens̄. Opus uite eterne siue glē dn̄m cogscere a pta uisiōe. Cogscere eni̅ dn̄m a pta uisiōe ē dilige dn̄m ⁊ re uereri dn̄m. delcāri in eō. q̄ sut̄ opa glē. dn̄ p; q n̄ sequit̄ q sic cogscere dn̄m ē op glē. q id sit excellētissimu̅ donu̅ in hoīe. ¶ Ad s̄ obī dī q cū dic̄ ymaginē dī ēē rōez p rōez intelli̅ q̄cqd ē in aīa̅ rōnali. sc̄ potentialia. s. uis rōnabil' ⁊ uolūtas. q̄ uolūtas diuidit̄ in ui̅ ɔcupiscibilē huiz q̄ ɔcupiscimus eterna. ⁊ ui̅ irascibilē huiz q̄ irascim̄ uiciis. n̄ solu̅ in ē in ui discernendi. s; ī libertate uolendi distinguit̄ aīa̅ rōnal' ab irrōnali. ¶ Media ierarchia q̄ dr̄ yphia ɔtin; tres ordines. s. pncipat̄. dn̄aciōes.

ꝑlatos. Est aut̃ ypophia. diuina illuīato sui principis. scilicet in reuerentia insinuãs. uel sum dn̄andi collatos, angelis ōnium. Illi principis scilicet reuerentia insinuãs accipiũt ubi ip̃ principat qui prefectis possidet donū reuerentie. Vñ ministium eorum ē reuerentiã exhibe his quibus exhibenda ē. quibusdam uero magis quibusdam minus. ꝑ diuersos gradus plõs. Vsus dn̄andi collatos. h̃ptinet ad dn̄ationes. q̄ docent nos qualiter debem dn̄ari subditis. archangelis ōnium. h̃ ptinet ad ꝑlatos. q̄ attent a nobis ōnia ꝑlatos. ne nos impediat quantum in exhibendo reuerentiã ꝑlatis. uel in dn̄ando subditis uel in aliis bonis opibus. ¶ Sz uidetur q̄ donũ dn̄ij sit excellentius. quã donũ reuerentie. quia dn̄ari ptinet ad maiores. reuerentiã exhibere ptinet ad minores. ideo uidetur q̄ primus ordo scḋe ierarchie debuit denotari a dono dn̄ij. ꝗ̃ a dono reuerentie. ¶ Ad. donũ reuerentie melius tenuã ē quã donũ dn̄ij. q̄ć coniunct ē ꝛ magis necessariũ. Oẽs aut̃ supiores ꝛ inferiores ꝛ medios reuerentiã oportet exhibere cariora. Dn̄ari aũ oẽs nõ ē necẽ. Usus aut̃ reuerentie magis conseruat caritatẽ temlẽ. in gratia dei quã usus dn̄ij. Et dicitur ista media ierarchia. ypophia. ꝛ dicitur ab ypo q̄d ē int̃. ꝛ phanos quod ē apparitio. q̄ media apparitio. q̄ in eo medio appet dei presentia. ¶ [illegible] ierarchia que dicitur ypophania. tres hñt ordines. s. uirtutes. archangelos angelos. h̃ aut̃ sic describis. Inferior ierarchia celestis ē. diuinũ principium. nature legibus occurrẽs. secreta reuelans. ꝑ capacitate discreta. Nature legibus occurrẽs. h̃ ptinet ad uirtutes q̄ hñt ministiũ faciendi miracula. Secreta reuelans h̃ ptinet ad archangelos. ꝛ angelos. pro capacitate discreta additur. q̄ maiores maiora ut archangeli. minores minora ut angeli reuelant. Per archangelos ēz reuelantur ꝑphis secreta maiora. ut iste. Ecce uirgo concip. Per angelos minora. ut illud de unũ. Expectum eius ac. al. ꝛ dicitur ypophania. ab ypos. q̄d ē sub. ꝛ phanos q̄d ē apparitio. q̄ inferior apparitio. ¶ Vidẽ aut̃ q̄ secretorum reuelatio sit maius donũ. quã scientia. q̄ ē prim ordinis. ¶ Sz dicitur q̄ donũ scientie necẽ ē. ē aut̃ necẽ ad salutẽ. s; secretorum reuelatio nõ ē nec ad salutẽ. ¶ Jt̃ q̄r. utrum ꝑfecta distinctio anglorum sit facta ab ipsa creatione anglorum ante peccatum. Vidẽ q̄ ita. q̄r dicit auctoritas q̄ de singulis ordinibus aliq̄ cecider. ꝛ q̄ lucifer fuit de supremo ordine. g̃ ordines distincti erant ante casũ malorum anglorum. ¶ Jt̃ aplus demones uocat principatus ꝛ ꝑlatos. constat q̄ nõ alia rõe. nisi q̄ fuerunt de quibusdam talibus ordinibus. g̃ tales ordines ē principatus ꝛ ꝑlatos erant ante ꝑ casũ. ¶ Sz. g̃ nõ omnes superiores ordines erant caritate ardentes. n; alij pleni scientia. ꝛ sic de aliis donis. ꝛ ꝑ talia dona distinguũtur ordines anglorum ut dicitur ē. g̃ tunc nõ erant ordines distincti. Ad h̃ dicitur mgr in sñijs q̄ ante casum malorum nõ erant ordines distincti. s; tñ oẽs angli habebant talia nãlia. ex quibus poterat ꝑpendi de quibus ordinibus futuri erant. q̄ ꝑ qualitatẽ nãlium collata sunt eis postea gratuita. ¶ Cetum ꝑsitum dicitur q̄ a principio fuerunt distincti ordines. quia ipse dicit q̄ a principio habuit angeli nõ tantum nãlia. sz ꝛ gratuita. ¶ Illos uero ꝑ eorum unã dicitur q̄ a principio anglorum ordines distincti fuerunt nõ donis s; datis. i. nõ gratuitis s; nãlibus. ¶ Primũ g̃ distincti fuer nãlibus. postea uero gratuitis. q̄r sic dicitur de doctoribus in mouẽg. q̄ unicuiq; ꝑ ꝑpriam uirtutem dat deꝰ. ita ꝑ mensurã nãlium dedit deꝰ anglis gratuita. Et sic quibus dederat maiora nãlia. sunt meliora ꝛ ꝑspicaciora dedit illis meliora gratuita. Angli enim de uno ordine. nõ sunt nec fuer equales in in naturalibus ꝛ gratuitis. q̄ lucifer ē de suo ordine excellior fuit sic dicitur in ezech. Oĩs lapis preciosus opimentũ. i. oẽs angeli ei collati ornabant ipsum. q̄ in comparatione eorum apparebat pulcrior. Vñ ꝛ deꝰ ē lucifer qui ferens lucẽ. q̄ pre aliis lucebat. ¶ Jt̃ notandũ q̄ h̃ noĩa gabriel. michael. raphael. ꝛ ꝑpria noĩa quorundã anglorum. h̃e; eorum interpretationes cõẽs sunt. Gabriel enĩ interp̃. fortitudo dei. Vñ deꝰ ē gabriel archanglꝰ. ille qui missus ē ad btã uirginẽ. nuntiãs illi fortiorẽ qui intrat in domũ fortis. diripit uasa eius. Raphael uõ interp̃ medicina dei. q̄ ꝯ infirmitates miraculose opatur remedia. h̃ aut̃ nõ ē unius angeli tantum s; plurium. tñ illi angelo cui excellenti h̃ conuenit ꝑprium ē h̃ nomẽ raphael. ut illi qui missus est ad tobiã. Michael aut̃ interp̃. quis ut deꝰ. quia excellius hẽ in faciendis illa uni mirando ē deꝰ. Vñ illi ei attribuunt̃. s. q̄ pugnauit cũ dracone. q̄ ueni in adiutoriũ ꝑpl̃i dei. q̄ aĩas portat in paradisũ. ꝛ q̄ ē ꝑpositus paradisi. sz h̃ nõ uidetur eẽ eius ꝑprium. quia oẽs angli qui custodiunt hoĩes pugnãt cũ dracone hoc ē cũ diabolo. ꝛ ueniunt in adiutoriũ ꝑpli dei. ꝛ portant aĩas in paradisũ. i. eorum adiutorio portant. ꝛ ita pria tria nõ conueniunt soli michaeli. Quartum aũ nõ uidetur ei conuenire. q̄r ē michael sit archangelus multi sunt archangeli digniores in paradiso quã michael. ¶ Ad q̄ dicitur q̄ michael dicitur ꝑpositus paradisi. i. ecclesie militantis. quia iste solus post xp̃m ē uniuersalis ꝑpositus ꝛ custos eccẽ militantis. sicut ante incarnationẽ erat ꝑpositus synagoge. ꝛ iudeorum. sicut h̃ in daniel. ꝛ dicitur uenire ideo in adiutoriũ ꝑpli dei. q̄ nullus nõ iste ueni in adiutoriũ ꝑpli dei ultra. ideo ꝛ dicitur in apo. q̄ pugnat cũ dracone. q̄ diabolum eliminat ab eccẽ ultra. q̄ illi soli conuenit. Quod aut̃ dicitur portare aĩas in paradisũ. dicitur q̄ illi conuenit ē aliis. s; ei generali conueni.

ꝛ ideo ei attribuitur potius quã aliis.

Contra scḋm ca. q̄r.

Utrũ oẽs angli mittantur. Quod ꝓbatur ꝑ hoc quod dicit aplꝰs in epl̃a ad hb. q̄ oẽs sunt ministratorii spũs in ministeriũ missi ꝑpter [illegible] capiunt. Hiis [illegible] ¶ [illegible] seraphim ē de superiori ordine [illegible] qui sunt de superiori ordine mittuntur. g̃ illi q̄ sunt de inferiori ordine multo fortius mittuntur. Contra. dicit dan. milia miliũ ministrabant ei. ꝛ decies centena milia assistebant ei. h̃ auctoritas distinguit int̃ assistentes ꝛ ministrantes. g̃ alii sunt assistentes ꝛ alii ministrantes. nõ g̃ oẽs mittunt. ¶ Jt̃ dicit bẽs dioñ. in ierarchia sua. q̄ superiora spũum agmina ab intimis nõ quã recedunt. ꝛ ea q̄ usũ exterioris officij ꝑmin̄ent numq̄ hñt. g̃ nunquã mittuntur. [illegible] ¶ [illegible] dicit dio. nõ eẽ gĩa. q̄ id angli assistunt ꝛ ministrant. nec sic sit distinctio anglorum s; oponũ. Jllud aut̃ q̄ dicit bẽs dio. sic exponit. ea q̄ ꝑeminẽt usũ exterioris offĩi nunquã hñt. i. raro hñt. s; h̃ expo ualde aliena ē. Et ideo alii dicunt q̄ nõ oẽs angli mittuntur. ostendentes hoc dicto. ꝛ dicunt q̄ in illa auctoritate apli q̄ oẽs sunt ministratorii spũs ꝛc. distributio acomodã ē ꝛ nõ uaga. ꝛ fit distributio tñ ꝑ anglis inferioribus. Ad auctoritatẽ aut̃ ys. dicunt. q̄ ille anglꝰ qui missus fuit ad ys. nõ erat de superiori ordine. s; tamen dicitur unꝰ de seraphym. ꝑpter officiũ ascendendi ꝛ purgandi q̄ tũc exercuit. Sz q̄ h̃ auctoritas nõ fulcitur aliq̄ auctoritate. ideo dicunt alii q̄ angli oẽs mittunt s; nõ oẽs mittuntur ad nos. superiores ē mittuntur ad medios. medii ad inferiores. inferiores ad nos. ꝛ ita saluatur auctoritas apli. ꝑ hoc q̄ dicit nõ oẽs mittuntur ad nos. Saluant auctoritatẽ dionisii. q̄ dicit nõ oẽs mittuntur ad nos. ꝛ h̃ opinio fuit iohis scoti. sicut [illegible] ꝑpriũ super ierarchiã dicitur dionisij. ¶ Contra hanc opinionẽ sic obi. Dicit bẽs io. q̄ h̃ nomẽ seraphym nunquã inuenit in scriptura nõ ibi ubi unus de seraphym missus fuit ad ys. Sz sicut nomẽ seraph ibi nõ significat superiorẽ ordinẽ anglorum g̃ in sacra scriptura numq̄ significat superior ordo anglorum. g̃ nõ ē distinguendus ille ordo. Preterea aplꝰs in epl̃a ad hb. dicit q̄ xp̃s dignior ē ꝛ melior anglis. h̃ ē paulominus sit minoratus ab anglis in quantũ ē mortalis. ꝛ melior enĩ ē dignior in quantũ ē filius dei. Vñ dicit aplꝰs. cui ē anglorum dixit. filius meus ē tu ꝛc. h. g. t. Ad anglos aut̃. Qui facit anglos suos spũs ꝛ mi. s. f. u. i. seraphym q̄ interp̃. ardens. Constat q̄ aplꝰs nõ intendit [illegible] q̄ xp̃s [illegible] anglis [illegible] ꝑ hoc [illegible] de [illegible] anglis [illegible] g̃ oẽs spũs sunt angli. i. nuntii. g̃ oẽs mittuntur. ꝛ q̄ sequitur. ꝛ ministros suos flã. ii. i. seraphym qui interp̃ ardens. facit ministros suos. ꝛ ita angli de superiori ordine mittuntur. Jt̃ dicit bẽs gg. q̄ spũs nomẽ ē nature. anglꝰ ē nomẽ offĩi. g̃ cum oẽs sint angli. oẽs mittuntur. ꝑ. angli nõ ꝑmutant sua offĩa ad inuicẽ. g̃ cũ incendere sit offĩm seraphym. nullus alius missus ē ad purgandũ labia ꝑphẽ nisi unus de seraphym. i. unus de superiori ordine. ꝑpter has rõẽs dicitur q̄ oẽs angli mittuntur. ꝛ maxĩe ꝑpter auctoritatẽ apli qui hoc aperte dicit. ¶ Ad auctoritatẽ danielis sic dicitur. q̄ ibi nõ distinguntur angli ꝑ diuersos ordines. s; ꝑ diuersos actus quos quãdoq; exercent. nulli angli ministrant deo. quãdoq; assistunt. aliquando ministrant. ¶ Ad auctoritatẽ bẽ dio. dicitur q̄ ea ꝑeminent. s. cherubym. seraphym. ꝛ throni. ꝛ numq̄ hñt usum exterioris offĩi. s; semp usum interioris offĩi hñt. Qua diligere scire iudicare. sunt offĩa interiora. ꝛ ita. s. eorum offĩa. Seraphym enĩ faciunt nos ardere dilectione. Cherubym docent nos in iniq; Throni iudicium. q̄ sunt interiores opes nõ exteriores.

Quo [illegible] de anglis [illegible] [illegible] ad custodiam h̃ ¶ [illegible] [illegible] ¶ [illegible] angli custodiãt [illegible] ¶ [illegible] tur sua intuitũ. qui hẽ [illegible] anglum malũ hñi ut exercitatẽ. ¶ Quiritur aliqs anglꝰ deputat fuit xp̃o ad custodiã. ¶ [illegible] dicitur aliq̄ desinit ꝑpi ¶ Et iterũ uitũ anti [illegible] deputatus sit aliqs anglꝰ ad custodiã. ¶ [illegible] quantum ꝑtendatur offĩm angli hoĩ custodie [illegible] ¶ [illegible] imitatoꝛ sit maior cognitio. ¶ Ex de mito anglorum. ꝛ utrũ mereãt̃ gaudiũ quod hñt de conuersione hoĩm quos custodiunt. ꝛ utrũ [illegible] tant quãtum illud gaudiũ. ¶ Ex. ꝛ utrũ. [illegible] anglꝰ bonus illũ desideret saluari q̄ custodit. s; nesciat eũ eẽ saluandũ. Circa primũ sic. Dicit auctoritas sit illũ cuiq; angli eorum semp uident fa. pa. mi. q. ē in ce. Magna ē dignitas aĩarum quibus deputati sunt angli ad custodiã. cuiq; aut̃ ut h̃ sic dicit auctoritas deputantur angli duo. unꝰ ad custodiã. reliquꝰ ad exercitiũ. [illegible] sic obi. anglꝰ deputat ē ad custodiã hoĩs. s; semp facit q̄ d; facere. g̃ anglꝰ semp custodit hoĩem. g̃ hõ semp custoditur ab hoĩe anglo. g̃ hõ numq̄ peccat. ¶ Ad h̃ dicunt quidam q̄ nõ uz; h̃ argo. anglꝰ custodit hoĩem. g̃ hõ custodit ab anglo. ꝛ h̃ ꝑpter auctoritatẽ iohis. Curauimꝰ babilonẽ ꝛ nõ ē sanata. s; h̃ solo nullã ē. q̄r sunt uniformis sinunt. actiuum ꝛ passiuum

ꝛ ideo ei attribuitur potius quã aliis

conclusio vera est sic intellecta. quia creditur false potest dici unum de angelo nichil omittere de contingentibus in quantum in se est. Adhuc ut homo non peccet. Et licet angelus semper custodit hominem. Licet homo semper custoditur, sed non sequitur homo semper custoditur ergo non peccat. Et est ibi fallacia figure dictionis. Licet est illa sine fallacia dicta non tamen est necesse. Sub ista est compositum et divisum de necesse quod est adulterium. Si vero custodire dicit angelus id est per suum officium facere ut homo non peccet. Secundum hoc nec angelus custodit hominem. nec homo semper custoditur ab angelo quia sic esset numquam peccaret. Angelus tamen de se semper sine quantum est semper est quia nichil omittit de contingentibus suo oratu vel medio.

Secundo queritur utrum angelus bonus habet istum custodiam. et facit quantum in se est ut non peccet. ergo vult istum non peccare. ergo optat istum non peccare. Sed peccat. ergo non omnia optata succedunt isti angelo. ergo iste angelus non est beatus. forte dicis quod licet angelus non vult... angelus vult istum non peccare. ergo optat istum non peccare. sic angelus vult istum penam eternam non tamen optat. consentiens voluntati divine. Solutio. hic solutio nulla est. quia non est simile. quia pene infernales non sunt optabiles sive tales nec delectabiles. Sed homini angelo optabile est et delectabile quod ipse non peccat vel quod ipse non faciat bonum. Adhoc dicunt quidam quod revera angelus optat quod iste non peccet. et quod ipse faciat bonum. nec est vera diffinitio huius. Beatus est cui omnia optata succedunt. quia hic oportet intelligi malum. Sed ipse beatus dicitur qui fruitur summo bono. Licet autem non optata succedant omnia. Sic tamen beatus est quia omnia optanda succedit ei. Et homo cum peccat quem habet in custodiam. non tamen contristatur. quia tristari non potest cum sit impassibilis. neque licet angelus. Angelus gaudet quando homo quem habet in custodiam non peccat. ergo tristatur quando iste peccat. quia additus est voluntati dei. et scit quod deus permittit et vult permittere quod sic peccet. Unde et iste idem vult. Et sicut deus nec vult quod ipse peccet nec quod ipse non peccet. ita nec ipse angelus ubi scit ipsum peccare. quando scit illum peccare. Sicut enim vult quecumque scit deum velle. ita consentit deo in velle et in nolle. Ubi tamen ipse ignorat voluntatem dei. vult de bono. et vult ipsum non peccare in futuro. cum scilicet hic ignoret dei voluntatem. et id optat. et dicitur contra illud. maius est gaudium super uno peccatore etc. Tale autem gaudium non est de suis primum. sed gaudium adventicium.

Tertio queritur sic. angelus malus datus est homini ad exercitium. scilicet ut cautior et humilior fiat. et ad hoc datur ei ad. ergo deus vult quod ipse fiat cautior et humilior. sed non fit. sit ita. ergo non fit quecumque deus vult. Adhoc dicunt quidam quod cum dicitur angelus datus est homini ad exercitium. vel ut sic exerceat. iste dictiones ad. vel ut. denotans hunc significationes quandoque significat causam finalem. ut ibi. paulo datus est stimulus sathane ut humiliet. vel ad humiliationem. quandoque notat consecutionem. ut ibi. lex subintravit ut habundaret delictum. quandoque debitum sive obligationem ut hic. Sed hic ponitur quod obligatio sit circumstantia obligationis. Ut cum dicitur iste obligatur ut faciat hoc vel ad faciendum hoc. Nos vero dicimus quod hic dictiones in casu significant causam finalem. et non tamen ista ergo. deus donat istum angelum ad exercitium istius. vel ut ipse exerceat. ergo deus vult quod iste exerceatur. et debet inferre ergo vult vel nolle quod iste exerceat. Si enim exercet vult hoc deus. Si autem non exercet non vult sed vellet. quia paratus est velle quantum in se est. numquam autem deus vult quod diabolus exerceat eum. Sed illos qui dicunt quod actio mala est a diabolo et non a deo. Sed illos qui dicunt quod omnis actio est a deo in quantum est. deus vult quod diabolus exerceat istum. demonstrato illo quem exercet. quia hoc verbum exercet nullam notat deformitatem.

Quarto queritur utrum Christus habuit angelum ad custodiam suam. quod videtur. quia sicut illud Luce. angelis suis mandavit de te. dicit glossa. quod hoc intelligitur non tamen de capite quam de membris. Ex parte terra dicitur in evangelio. quod angelus astitit ei confortans eum. et sic astabat ei et confortabat eum. ergo custodiebat eum. Contra. dicit glossa super Matheum et Lucam. quod illa auctoritas angelis suis etc. non intelligitur de capite sed de membris. Et item dicit glossa quod illud quod intelligitur bene de membris. diabolus male intellexit de capite. preterea probatur hac ratione quia fortior et potior erat Christus omni angelo. et per consequens homo. ergo non indigebat custodia. ergo superflue deputaretur esset ei angelus ad custodiam. Adhoc est communis solutio. quod angelus non fuit deputatus Christo ad custodiendum sed ad ministrandum. Quod ergo dicit illa auctoritas non intelligitur de capite intelligendum est principaliter et aperte sic dicitur. Unde dicitur quod in archa erant tantum tabule testimonii intelligendum est principaliter quod preter tabulas testamenti erant ibi urna aurea. in qua erat manna et deutoronomium et virga aaron. Quod autem dicitur angelis suis mandavit de te ut custodiant te. sic intelligitur. ut custodiant te id est assistant et administrando et ponendo ipse custodiatur. Sicut cum dicitur assistit ipse angelus confortans eum. intelligendum est sic confortans eum id est habens se ad modum confortantis. Illa auctoritas quam intelligitur bene de membris diabolus male intellexit de capite. sic intelligendum est. quod plane de membris est verum et intelligendum est. diabolus male id est perverse intellexit de capite quia intelligebat dictum Christum indigere custodia angelorum. Sed ab aliis quibusdam dicitur quod cum Christus in aliquo sit minor angelis. ut in eo quod mortalis vel in eo quod habebat animam passibilem. per sensualitatem. quod non potuit habere angelum ad suam custodiam convenienter in eo quod erat minor eis. maxime cum scriptum sit... dicat. Si dicatur id quod superfluum esset quia fortior erat angelis. Sed tamen est quod fortior ille erat. vel per divinitatem et virtutes sed non per sensualitatem. Quod ergo impedit quin ipse haberet angelum ad custodiam quantum ad sensualitatem.

Si dicatur quod ideo quia sufficiebat ei ad custodiam sue sensualitatis. ergo non. cum ipse sufficeret sit ad custodiam omnium hominum. superfluum est quod ipse deputaret aliquem angelum ad custodiam alicuius hominis. licet deus sit sufficiens ad custodiam omnium hominum et per ministerium angelorum et per mutuum amicitie hominis et angeli... ut homo suam intelligat dignitatem. Propter hoc nobis videtur. quod dicitur angelis ipsum custodierunt ipsum sicut dicit scriptura psalmorum. et glossa. et sic hic non oportet dicere quod tibi custodiendi deputatur ipse. In psalmo ubi dicitur custodiant te. In omnibus viis tuis. potest esse supplere defectum Christi angelus. quos assumpsit cum natura nostra. ut quando per ministerium angeli venit piscis ad petrum. in ore cuius petrus invenit staterem. Sicut dicere gratia quod solvit pro se et pro domino. Eodem modo ad supplendum alios defectus. sicut esuriei et hominum alios defectus sensualitatis potuit habere angelum ad custodiam. Secundum hoc intelligende sunt alie auctoritates. ut prius excepta illa que dicit. quod astitit ei angelus confortans eum. quam sic exponit magister. confortans eum id est habens se ad modum confortantis eum id est habens se ad modum confortantis. Sed queritur. angelus aut loquebatur Christo suo modo aut non. Si non. quomodo confortabat eum. ergo si sic aut nisi sic. noli timere quia ipse est resurrectio. vel aliquo talium. Sed hoc est ipsum confortare. ergo ipse confortabat eum angelus. Si hoc. angelus confortabat eum sic. noli timere quia ipse est resurrectio. sic ergo docebat summam sapientiam. ergo superflue cum incomparabiliter scientia angeli ad scientiam Christi. Solutio. Dicimus quod angelus ipse confortabat ipsum. Christum admonendo sensualitatem quo Christus horrebat mortem. sic Christus mente confortabatur suam sensualitatem. sic et sancti cum dicunt que sunt eterna ... et cetera. angelus ergo confortans Christum non docebat summam sapientiam sed condoliens confortabat sensualitatem eius.

Quinto queritur. an angelus datus ad custodiam hominis aliquando deserat ipsum propter peccatum. quod videtur. quia ut dicitur ysaias loquens de vinea domini. auferam ab ea sepem. dicit glossa id est custodiam angelorum. Item sic dicitur in evangelio nazareorum. Imminente captivitate iudeorum dixerunt angeli. transmigremus ab his sedibus. preterea dicunt angeli de babilone. curavimus babilonem et non est sanata. Super hunc locum dicit glossa. sub summa medicina id est angeli medicinam curatores animarum. quos a nobis repellimus et eorum iudicio non accepe scimus. et item dicit glossa ex persona eorum. Relinquamus eos ne inmaniter nostras moveamur. Item dicit ieremias. maledictus homo qui confidit in homine id est qui non habet deum in spiritu. nec presidia angelorum. Item in ysaia dicitur de babilone. non erunt tibi pastores. glossa id est angeli. qui presunt hominibus. His auctoritatibus probatur quod angeli deserunt homines propter peccata. Sed contra. Cum homines peccant tunc sunt infirmiores. et tunc magis indigent medicis. ergo tunc non debent deseri ab angelis. qui sunt eorum medici. Vitium enim esset medico si desereret infirmum suum cum magis indigeret medico. Item quod neces

se est deseri... in mala. ergo angelus non deseruit deserere de homine. quem habet in sua custodia. ergo non debet ipsum dimittere. quia medicus non debet dimittere suum infirmum. donec desperet de ipso. Solutio. Dicimus quod angelus qui deputatus est homini ad custodiam. numquam deserit ipsi quantum ad custodiam quantum paratus sit ipse auxiliari si homo velit. Quandoque tamen angelus deserit hominem quoad genus scilicet quantum ad hoc quod exponit ipsum tribulationibus et temptationibus ut tamen resipiscat homo. et rogat credit sicut fecit omnis de filio prodigo. angeli etiam dimittant omnibus modis. Prima ergo auctoritas intelligitur de defectu qua deseruerunt angeli iudeos ut sunt in ea civitate in qua invenerunt mo eos etc. Secunda auctoritas intelligitur de angelis qui generales custodes ut michael quando ante adventum domini erat custos iudeorum. quando erat ecclesia dei. modo autem est custos ecclesie. Tertia auctoritas de obstinatis intelligitur. a quorum custodia actualiter destitit angelus. sic deus quandoque. unum zelus meus recessit a te non irascar amplius. paratus est tamen et angelus et deus ad talem custodiam si redire vellet. numquam ex toto deserit homo ab angelo vel a deo. Ad quam auctoritatem dicimus quod sic debet intelligi. quod ille qui confidit in homine non habet angelum ad custodiam suam in effectu. quia culpa sua caret fructu quem debet habere ex custodia angelorum. et sic patet quod talis auctoritas intelligitur de omnibus peccatoribus. Ad ultimam que dicit quod non erunt tibi pastores etc. vera in babilone non fuit angeli tamquam civiles. quia sunt cives celestium. Sed tamen fuit in babilone tamquam custodes hominum deputati in malis tribulationibus.

Sexto queritur utrum antichristus habebit angelum bonum ad custodiam suam. Videtur quod non. quia dicitur in apocalipsi. carebit angelorum presidio. preterea induratus erit et obstinatus in malitia sua non poterit benefacere cum totum possidebitur a principe demonum. ergo per nichil habebit angelum ad suam custodiam. propter hoc dicunt quidam quod revera non habebit angelum ad suam custodiam. Sed queritur. aut in principio sue creationis erit obstinatus in sua malitia. aut postea. Si a principio ergo peccatum non erit imputandum ei. cum obstinatus sit in sua malitia a primis generationibus. quia propter illa non est aliquis vituperandus. Si postea. ergo nichil impedit quin ante habeat angelum. Quod concedimus. tamen quia induratus erit in suo peccato in tantum quod se supponet super omne quod dicitur deus. et extolletur super omne illud quod dicitur deus. tunc primo deseret eum angelus ex toto. et simile est antequam quod angelus deputatus semel ad suam custodiam deserat ipsum.

Septimo queritur sic. bonus angelus multo fortior est quam malus. ergo potens est facere quod diabolus nichil noceat homini. et ipse debuit eum custodire quia deputatus ad suam custodiam. ergo imputandum est ei si in bono vincatur. Solutio. bonus angelus in duobus custodit hominem. quia consulit ei bonum et iuvat in bonum faciendo. et numquam in his ad obmittit de contingentibus. et preterea non permittit angelum malum excedere metas suas. consonans

[illegible]

nus q̃ fuit deputatus. [illegible] mich'l n̄ ē deputat' alicui hoi̇ sigl'r ad custodi am s; ē ꝑpositus toti ecc. ita lucifer nuq̃ fuit deputatus alic̄ hoi̇ sigl'r ad exercitiū. q: ē pri̇ ceps demonū. ⁊ rex babilonis. s; in fine mūdi q̄n soluet' sp̄al'r possidebit antixp̄m.

Nono q̃r utrū angli qui fuerunt ɔfirmati.

[illegible]

Decimo q̃r.

[illegible]

ergo non sunt beati. Preterea spes que differtur affligit animam, sicut dicit Salomon. Ergo spes qua expectant angeli augmentum sue glorie affligit eos, quia differtur eis. Ergo non sunt beati, quia afflictio non potest esse cum beatitudine. ¶ Solutio. Est desiderium statim rem habere, et de tali dicitur spes que differtur affligit animam. Est et desiderium rem habere in tempore suo, sicut dicitur de Christo, in quem desiderant angeli prospicere. Est et desiderium rem habere tempore suo, et tale desiderium fuit spes antiquorum, que non affligit; et tale desiderium habent angeli de augmento glorie sue. Nec tamen habent angeli omnia optata, eis non succedunt. Ergo non sunt beati. Licet enim omnia optata que desiderant in futuro non succedant eis, tamen omnia succedunt eis que optant habere nunc, et ideo sunt beati.

Circa iiij. capitulum

Post de angelis agendum est de cognitione angelorum. Circa quam dubitatur tria. Primo quid sit videndum, utrum melius cognoscant angeli in verbo res suas in speculo eternitatis quam in proprio genere vel econverso. Secundo utrum scientia quam habent in verbo sit necessaria. Tertio utrum angeli omnia que vident in verbo videant, et qualiter legatur in verbo futurum. Primo ergo queritur utrum angeli melius cognoscant res in verbo quam in proprio genere. Probatur quod sic, quia dicit beatus Augustinus super illum locum Genesis: fiat firmamentum et cetera, quod fiat pertinet ad factionem rei in verbo, fecit ad factionem rei in cognitione angelorum, factum est autem pertinet ad factionem rei in proprio genere. Certum ergo est quod ab angelis prius facta est in sapientia, post in angelorum cognitione, tandem in suo genere. Sed sic, si in sapientia non est simpliciter factum, similiter si in cognitione angelorum non est simpliciter factum, sed hoc esset superfluum tertius modus faciendi. Ergo angeli non cognoscunt res in verbo secundum se simpliciter, quia ibi non est secundum se nec simpliciter, sed cognoscunt eas in proprio genere simpliciter secundum se. Ergo melius cognoscunt res in proprio genere quam in verbo, quia quod per se cognoscit et simpliciter magis cognoscit quam illud quod nec per se nec simpliciter cognoscit. ¶ Item in veritate: verius cognoscunt res in verbo quam in proprio genere, scilicet quod est verius est cognoscibile, et verius, quia non verius cognoscitur res nisi secundum quod ens. Ergo verius cognoscunt res in verbo quam in proprio genere. Sed ex hoc quod est in proprio genere simpliciter est. Ergo ex hoc quod res sunt in verbo multo fortius debent dici esse simpliciter. Tertio sic. Verius cognoscitur deus in sua propria natura quam in speculo suo. Ergo et cetera. Melius cognoscitur res in se quam in suo speculo, quam in verbo. Quarto sic. Quod videtur in speculo non proprie videtur illud, quia planum est quod deus non proprie videtur. Dicit beatus Johannes quod deum nemo vidit umquam, sed cum videtur res per speculum eius similitudo proprie videtur. Ad similitudinem angeli cognoscunt creaturam in verbo, non proprie ipsam sed eius veritatem cognoscunt in verbo. Ergo non ita proprie cognoscunt in verbo sicut in proprio genere. Ergo magis cognoscunt rem in proprio genere quam in verbo. ¶ Item sicut dicit beatus Augustinus omnes res in verbo sunt unum et omnia sunt ibi unum. Ergo omnia sunt ibi indistincte, et non cognoscunt res in verbo nisi secundum quod ibi sunt. Ergo res cognoscunt in verbo ut indistincte, sed in proprio genere cognoscunt res distincte. Ergo melius cognoscunt in proprio genere quam in verbo. ¶ Item res cognoscuntur in se per suas naturas et immediatas per suam demonstrationem, in verbo autem non cognoscunt nisi per causam contingentem, quia non sequitur quod si res sit in verbo quod necessarium sit ipsam esse vel esse futuram. Ergo verius cognoscunt res in se quam in verbo. ¶ Contra hoc multipliciter obicitur. Dicit beatus Augustinus in xi. libro de civitate dei: angeli creaturam melius cognoscunt in sapientia dei tamquam in arte qua facta est, quam in ipsa; ideo tamquam in tenebris sunt, et propter hoc se ipsos ibi melius quam in se ipsis cognoscunt. Ibi enim tamquam in matutina cognitione, in se ipsis tamquam in vespertina videntur. Item super illum locum Genesis: fiat firmamentum et cetera, dicit beatus Augustinus: vespera diei lucis est cum firmamentum non in verbo dei sicut ante, sed in ipsa natura cognoscitur, que cognitio quia minor est vespera vocatur; et ideo multum interest inter cognitionem rei in verbo et cognitionem eius in ipsa natura, ut ad illud mane pertineat, hoc ad vesperam. Et idem dicit pluries, quod multo est cognitio. Hiis omnibus auctoritatibus dicit aperte beatus Augustinus quod melius cognoscunt res in verbo quam in propria natura. Quod est probatur rationibus sic. Res non habet cognosci nisi in sua luce vel in sua causa. Sed quod cognoscit in verbo cognoscit in sua natura et in summa luce et sua natura et summa causa. Ergo verius cognoscunt in verbo quam alibi. Ergo melius cognoscunt in verbo quam in sua natura, quod hic omnino conceditur cum beato Augustino. Oppositio est beati Augustini quod omnia creata fuerunt simul, non tamen materialiter sed formaliter, et quod sex dierum appellat sex distinctiones creaturarum, quas distinguit Moyses prout erant in cognitione angelorum, et vocat cognitionem rei factam in verbo mane, cognitionem autem rei facte in proprio genere vesperam. Cum autem ipsi non cognoscunt se futuros in verbo, patet quod prima cognitio quam habent de creatura fuit illa qua cognoverunt se factos; et ita prima dies non habuit mane sed vesperam. Patet ergo quod secundum beatum Augustinum melius cognoscunt res in verbo quam in proprio genere. ¶ Ad primum ergo obiectum dicendum quod res non facta in verbo non est simpliciter, scilicet tamen cognoscitur in verbo est simpliciter cognoscibilis, quia vere cognoscitur res in sua luce et sua causa verissima. Nec tamen habent angeli res per se cognoscunt in suo genere et tamen per se cognoscunt in verbo. Ergo magis cognoscunt in proprio genere quam in verbo. Illa est ratio. Quod per se est tale magis est tale quam illud quod non est per se tale, tenet in naturalibus ubi naturalia naturalibus conveniunt. Sed ubi naturalia conveniunt per causam non tenet, nec est mirum si illud quod cognoscitur non per se in propria causa magis cognoscitur quam illud quod per se cognoscitur in propria natura, quia illud quod cognoscitur in propria causa cognoscitur in sua luce. Quod autem cognoscitur in propria natura in tenebris cognoscitur. Verius est phorum et omnis intellectus naturalis est sicut visus noctue, que non videt nisi in obscuritate. ¶ Ad secundum dicendum quod hec argumentatio non valet. Verius est res in verbo quam in propria natura, sed propter hoc quod est in propria natura dicitur simpliciter esse. Ergo et propter hoc quod est in verbo debet dici simpliciter esse. Instantia: iste est magis albus in pede quam in totali corpore, sed ex eo quod est albus in totali corpore est albus simpliciter;

ergo ex eo quod est albus simpliciter. ¶ Ad tertio obiectum dicendum quod non valet hec argumentatio. Deus verius cognoscitur in sua propria natura quam in verbo. Ergo res verius cognoscuntur in sua propria natura quam in verbo. Et hoc ideo contingit, quia cum deus cognoscitur in se cognoscitur in sua luce; cum autem res cognoscitur in se cognoscitur in tenebris. ¶ Ad iiij. obiectum dicendum et solvimus per interemptionem huius: quod videtur in speculo non proprie videtur. Et quod dicit beatus Johannes quod deum nemo vidit umquam, intelligitur quod in propria essentia in hac mortali vita. Deus enim proprie videri habet per suam ymaginem, sed ergo videtur per ymaginem creature sive in minori creatura michi proprie videtur. ¶ Ad v. obiectum dicendum quod hec argumentatio non valet: res in verbo cognoscitur ut indistincta, et in se cognoscitur ut distincta; ergo magis cognoscitur in se quam in verbo. Licet enim cognoscantur res in verbo ut indistincta, in eodem tamen verbo cognoscuntur ut distincta, et secundum eandem ydeam. Sicut est prima causa secundum quod causa, et ita secundum idem est causa unius secundum quod est unius, et plurium secundum quod est plura, ita et eadem ydea secundum quod est ydea, et ita secundum id est ymago sive exemplar, et unius secundum quod unius et plurium secundum quod plura. Nec tamen habet angelus. Ymago hominis secundum quod homo, cum sit communis ad quelibet homines, non est ymago alicuius particularis hominis secundum quod distinctus est. Similiter albi ymago secundum quod est albior non est ymago alicuius particularis hominis albi secundum quod est distinctum ab alio albo. Ergo et cetera. Prima ydea cum sit ymago omnium rerum non est ymago alicuius particularis entis secundum quod est distinctum. Sicut enim in naturalibus una natura est contracta in unum actum et tamen se habet ad quelibet, ita una ymago naturalis contracta est ut sit signum simpliciter illius cuius est signum ymago. Sed sicut prima causa non est contracta ad aliquem effectum vel ad hominem secundum quod homo vel ad asinum secundum quod est asinus vel ad unum secundum quod est unus vel ad plura secundum quod plura, sed se habet ad omnia illa et secundum idem, ita prima ydea non est contracta ad aliquod signatum, sed omnia singularia signat secundum quod omnibus visibilibus. ¶ Ad sexto dicendum quod hec argumentatio non valet. Res in propria natura cognoscitur per causam necessariam, proximam et immediatam; in verbo autem non. Ergo magis cognoscitur in sua natura quam in verbo. Et hoc exemplificatur. Prima est quia in demonstrationibus multa supponuntur de quibus non est certa cognitio. Unde non est ibi probatio nisi sub conditione, unde non est absolute ibi scientia. Secunda ratio quia in naturalibus est visus nocticule similis. Tertia ratio est efficacior, quia causa necessaria divina magis est causa omni suo effectui quam aliqua causa naturalis, quantumcumque sit necessaria et immediata, sit causa suo effectui, quia omnes cause naturales quod sunt cause habent a prima causa. ¶ Ad evidentiam eorum que dicta sunt et que dicenda sunt notandum quod res est multipliciter dicuntur modo esse, scilicet per essentiam, per gratiam, per cognitionem, per causam, secundum quod dicit beatus Paulus in actibus apostolorum de deo: in quo vivimus movemur et sumus. Secundum illum locum dicit beatus Augustinus: non tamquam eius substantia sicut in eo sumus, sicut dicitur vita habere in semetipso, sed est alius sumus quam ipse naturaliter, in eo sumus quia id operatur unde vivimus et sumus. Secundum hunc modum non sumus in deo

ab eterno, scilicet per causam non potentialiter, per gratiam ideo sicut non sunt scientia que sunt in eo sicut palmites in vite et rami in arbore. Unde in cantico: descendi in hortum nucum, et secundum eosdem modos in verbo glorie, id est in filio dei. Quanto enim aliquis sanctior tanto excellentior est in verbo glorie, id est in filio dei qui est arbor vite, sicut aliquis ramus excellentior est in aliqua arbore alio ramo. Secundum autem quod res dicuntur esse in deo per cognitionem fuerunt res in deo ab eterno, et secundum hunc modum dicitur esse in deo propter unam rationem qua omnia representantur, secundum quem tropum dicit Augustinus quod in anima quodammodo est omnia, quia ymagines omnium rerum in primum habent in anima. Secundum hunc tropum dicit auctoritas quod creatura est in deo creatrix essentia, in se autem creata, proprie autem loquendo hec esset hoc dicere.

Secundo obicitur in hunc modum de illa cognitione angelorum qua cognoscunt res in verbo, et queritur utrum ipsa sit necessaria. Ponatur ergo quod iste angelus videat in verbo tantum esse antichristum. Probatio sic. Ista scientia fuit in isto angelo. Ergo necessarium fuisse hanc scientiam in isto angelo, et loquimur de scientia actuali angeli, quia quod factum est non potest non esse factum. Ergo motus qui fuit non potest non fuisse. Ergo motus qui fuit in isto angelo non potuit non fuisse in hoc angelo. Ergo necessarium est istum motum fuisse in hoc angelo. Probatio: si aliquis motus fuit in aliquo corpore, necessarium est illum fuisse in isto corpore. Ergo et cetera. Si aliquis motus fuit in angelo vel anima, necessarium est illum motum fuisse in anima vel angelo, et iste motus est hec scientia, scilicet hec scientia fuit scientia huius, nec potest non fuisse scientia non huius. Necessarium ergo est fuisse scientiam huius in hoc angelo. Sed scientia huius fuit in hoc angelo. Hoc erat quod proponebatur salvandum. Ergo necessarium est istum esse salvandum, quod falsum est. Forte dicet quod sicut deus eandem scientiam sciat antichristi forte et potest scire eius oppositum, ita scientia ista isti angeli fuit scientia huius, sed eadem potuit fuisse scientia alicuius oppositi. Unde dicit quod non est necessarium hanc scientiam fuisse huius. Sed hoc solutio nulla est, quia ut dicit Aristoteles motus idem numero est qui est eiusdem subiecti ab eodem in idem et in eodem tempore. Ergo hec scientia que est motus anime et scientia huius non potest esse alterius, ita quod sit eadem numero. ¶ Item quia idem motus numero non potest esse illius, eundem motum numero que in uno esse in alio. Eadem obiectio potest fieri de scientia prophetie, qua sciat ad futurum contingens, et de aliorum spiritualium scientia qua sciat ad futurum contingens. ¶ Solutio. Sine preiudicio melioris sententie dicimus quod hec est falsa: necessarium est hanc scientiam fuisse in hoc angelo. Cum prophetis dicitur scientiam esse assimilationem apprehendentis ad apprehensum, dicimus quod illa apprehensio in quantum erat assimilatio rei apprehense apprehense erat scientia. Quare ergo intelligitur in illa scientia secundum quod erat scientia huius per apprehensionem erat relatio dependens ex futuro. Sola enim relatio dependet ex futuro, in impossibilitatem et necessitatem sicut patet in mutatione, hec enim stabilis

[illegible] fuisse futur. ¶ Di g̃ q̃ uer̃u [illegible] [illegible] hanc apph̃enſ. fuiſſe in [illegible] [illegible] fca, fuiſſe i hac [illegible] qui actualis erat hunc apph̃enſõ eē [illegible] 7 depēdes eē futur. 7 poſſibile ē q̃ fuit tñ anglici opio. ai ñ ſit neč. angl̃m pulli uariſſe tē in ſpeclo etno. neč ē eum cogitaſſe de illa re. 7 aſſenſu pbuiſſe de illa re q̃ eēt futura. ſi ñ ē neč q̃ cognouit ł aſſen ſu pbuit. ut erat futura in re. h̃ ē ē clare i uło 7 depēdes ex futuro.

Circa iij. ca. q̃r utr̃

Angli uidāt oia ĩ ſpeclo ũbo. q̃ uẽ pſẽ pbat pli q̃ dic bs dioi. q̃ in ſe uid; oia ĩ ipẽ ſit ci oñi. 7 ita uidẽo ſe uid; oia. g̃ ex ſuo ũ angli uidẽo dm̃ uidet oia. ſi ẽ di uina lux cognoſcẽs ſemet cognoſcat oia. ut dic bs dioniſ. ubi erat eadẽ erit idem [illegible] g̃ oi angli cognoſcit diuinã lucẽ [illegible] cognoſcẽ [illegible] in ſpeclo etnitatis [illegible] [illegible] g̃ angli [illegible] ĩ illius ſpecli [illegible] [illegible] ſi de [illegible] [illegible] [illegible] uidet ĩ illo ei q̃ reſultat̃ ieo ¶ [illegible] bs dioi. q̃ ſic cognoſcat oia ſenſibilia cu [illegible] [illegible] ſenſu. [illegible] q̃d tot̃ ſi de anglis ¶ [illegible] anglis aut̃ [illegible] q̃ ipi cognoſcãt ſen ſibilia [illegible] [illegible] p uirtute ai [illegible] g̃ ſ angli uirtute ai [illegible] cognoſcit ſenſibilia [illegible] forti intellãlla. g̃ uirtute illa co gnoſcat anglis oia. q̃ l in ũbo ł in ppria gñe [illegible] mag̃ cogſcat ipi [illegible] in illo [illegible] in ppria gñe ſic [illegible] [illegible] g̃ [illegible] cogſcat oia [illegible] gñe. multo fortius cogſcit oia ĩ ũbo. p. dic bs gg [illegible] quidē [illegible] oia uid; ¶ [illegible] dic apls q̃ multi tñ ſapiẽtes pcipiũt innotuit pncipatibs 7 ptã tibs. [illegible] angli [illegible] g̃ nõ oia uidẽt. ſiue cognoſcit ł in [illegible] ł ppria gñe. h̃ eni io dic io [illegible] [illegible] [illegible] q̃ [illegible] de celo. [illegible] de [illegible] ibi ẽ q̃ q̃ multi angli neſcier̃ miſtnũ [illegible] [illegible] [illegible] ¶ [illegible] angli nõ uidẽt [illegible] [illegible] q̃ ſume [illegible] ſcia ł [illegible] [illegible] angli [illegible] cognoſcẽdi oia poſſibilia [illegible] ñ hẽ cognoſcẽdi [illegible] actu. nec cog ſcit [illegible] ñ [illegible] tangit ſiue illuiat api luce. [illegible] p; q̃ pa angñ ñ ut. l; ẽ ſic ſilis [illegible] tñ. tñ ualde diſſilis ẽ. ¶ Ad 6. ſoluunt p interimptẽ. q̃ ñ q̃cq̃d in ſpeclo eternitatis [illegible] uid; q̃cq̃d in eo reſultat. q̃ id ē q̃ in eo re tũt reſultat. h̃ uidẽt ab oclis [illegible] actu [illegible]. eodẽ mõ angli q̃ [illegible] hñt in telligẽciaz mag̃ uidẽnt in ſpeclo etnitatis q̃ mag̃ uidẽnt illuiant ab ipa pa luce. ẽ uniuſq; [illegible] ſ ppa uirtutẽ. ¶ Ad ſequẽs obt dr̃ q̃ illud q̃ dic bs dioi. an gls cognoſcat ſenſibilia uirtute ai [illegible].

intellnd ẽ de cognitõe poſſibili. ñ de actuali. ñ ẽ ſemp cognoſcat [illegible]. ſ; ſemp poſſibi le ẽ cognoſcere. ¶ [illegible] p q̃d anglica illa potẽa reducat̃ ĩ actũ dubitari põt. 7 uir q̃ p̃h q̃ ſicũ ĩ luce etna pp quã hñt uidẽ oia. 7 ĩ iſta luce uidẽt oia put mag̃ 7 min̄ illuiant ĩ illa luce 7 ab illa luce. uñ nec ſcipis. ũ p ter̃ ymagĩes uidẽt etnitas. ſ; intellimus [illegible] p̃h q̃ ĩ in luce ter̃. uñ ñ opt̃ q̃ oia ĩ uideat actu. io q̃ ñ illuiant ad oia. [illegible] ẽ ñ ſit ĩ luce illa adhuc neč hẽ ymagib; ter̃ ipm̃ ad ipis res intellndas. Illud aut̃ q̃ dic bs gg. intellnd ẽ ð ill̃. q̃ ptiñ ad ſa lute ¶ [illegible]; no. q̃ q̃cq̃ uid; angls in ũbo. uid; in ppo gñe. ſ; eq̃ clari in ũbo q̃ in ppo gñe ĩ In ũbo ẽ uid; illa luce [illegible]. Jn ppo gñe ĩ luce [illegible].

Queritur [illegible] ea q̃ uidẽt in ſpeclo etnitatis uideat ſic [illegible]. [illegible] anglorũ cognitõez [illegible] ẽ de pphia ¶ [illegible] uidere ẽ q̃d [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] pphie [illegible] [illegible] de eẽe pphie. [illegible] uero ſic [illegible] pphia ẽ diuina iſpiratõ rer̃ euet̃ [illegible] [illegible] [illegible] ſui [illegible] ¶ [illegible] [illegible] pphia [illegible] [illegible] ¶ [illegible] [illegible] pphia ¶ Tertio ꝓphia [illegible]. 7 ſbi dñt [illegible] q̃ nulli [illegible] ē pphiatũ. ſz nec pſcitũ. g̃ ẽ eē pſcitũ [illegible] [illegible] [illegible] 7 ita ſcirẽ dñi ẽ ſ; ¶ [illegible] q̃ di q̃ euitabile [illegible] aliud [illegible] [illegible] euitabile [illegible] pphiat. 7 pſcit ut ñ euitabile [illegible] [illegible] ſ; ñ p ſcatur [illegible] ſit [illegible] pphiat̃ 7 pſcatur [illegible] ſit ¶ Quarto [illegible] pphia donũ [illegible] [illegible] [illegible] cognoſcit [illegible] res q̃ apte [illegible] [illegible] ¶ [illegible] ñ [illegible] pphia act [illegible] ex [illegible] [illegible] actuali cognitõ [illegible] [illegible] [illegible] actu [illegible] [illegible] [illegible] diuina. ſ. ſcia inſpiratõ [illegible] [illegible] [illegible] q̃ pphia [illegible] ſic [illegible] ñ. q̃ p̃h [illegible] ẽ hitus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pphando [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ¶ forte dic; ad h̃ aliqs q̃ ille hitus ñ ẽ uirtus. q̃ motus illi ñ ẽ ſe [illegible] ſe ð [illegible] [illegible]. ſ; q̃ ĩ [illegible] tñ hñt ex etnitate. ¶ [illegible]; plurur q̃l [illegible] nulla ſit. q̃ ſbi pbat q̃ iuſtia 7 largitas ñ ĩ uirtutes. q̃ [illegible] tuſ ñ ĩ [illegible] ñ acritate. [illegible] [illegible] q̃ nic ſic [illegible] ñ [illegible]. ¶ Ad. [illegible] ĩ donũ ñ ẽ uirt̃ pp duas cãs. pa ẽ q̃ mot̃ uirtutis [illegible] q̃ ĩ aliuſ [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ẽ largitatis [illegible] [illegible] ẽ d; 7 ñ d;. 7 gr̃a ẽ d;. 7 ſbi motus tal̃ [illegible] oibz ſuis [illegible] [illegible] [illegible] alia [illegible].

Vñ ois motus uirtutis [illegible] q̃ ẽ uirtus mot̃ [illegible]. qui difficile [illegible] ẽ in [illegible] medio [illegible]. [illegible] g̃ iuſtie [illegible] iuſtie [illegible] ſe [illegible] ẽ l; [illegible] hĩt acutẽ. [illegible] ipa iuſtia [illegible] [illegible] [illegible] hĩt [illegible] [illegible] ñ ẽ ſe medui aliq̃ [illegible] [illegible] q̃ ĩ motus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nec hẽ aliq̃ difficultatẽ [illegible] ñ [illegible] difficultatẽ q̃ celis [illegible] [illegible] aliq̃ [illegible]. Scd̃a ro ẽ q̃ ſcia q̃ ẽ pphia ut ipſib; tnẽ de hĩs q̃ ptiñ ad cultũ di. Sola ẽ illa cognitõ q̃ q̃ dõ ẽ ł deſili ei in nob̃ uirt̃ ẽ. eo q̃ credimĩ eas [illegible] ñ uidm̃. 7 h̃ ẽ una cã q̃r logica 7 alie artes liblaes ñ ſ uirtutes. Alia ro ẽ q̃ uirtutẽ nãlib; [illegible] 7 pncipiis q̃ pſe cognoſcat [illegible] intellcs. 7 io ñ hab; meritũ ap dm̃. ¶ Tam ẽ quo intellndũ ſit q̃ pphia ſit diuina inſpiratõ. i. apta ſcia adõ inſpirata. ¶ Ad aliud rer̃ euent̃. ſic i tellir. rer̃ euent̃. i. res put hñt eẽ. ſiũ ſit futuro ſiũ pſentes ſiũ pite. Moyſes enĩ pphã fuit manifeſtãdo creatõez rer̃ de q̃. b; apta cogitio data fuit ei adõ. ita ſi aliq̃ adõ apte illuiaret ut apte uidet p itllcz dm̃ eẽ [illegible] 7 ui̅ui. pphã eẽt. ſ; mag̃ pppe pphã dr̃ q̃ nuntiat res futuras. 7 ex h̃ p; q̃ pt. duplicẽ cognitõez. hñt de hoc articlo. Ecce uirgo [illegible]. ſ. cogitõez fidi 7 cogitõez pphialẽ. ſ; in actu ñ potãt illi duab; uti ſi mul. Ad aut̃ ſeq̃r imobili uiitate [illegible] tanſ ſic intellr̃. i. neč uiitate. ut itlligatur de nečte determinata. ſiũ oditõali 7 ñ abſoluta. Vñ dico q̃ h̃ ẽ duplex. neč ẽ oẽz pphiaz euenire. ut pphiaz accipias adurpz pphatũ ñ ad uocẽ pphialẽ. q̃ [illegible] eẽt dcũ [illegible] uocẽ euenire. ſ; ſi h̃ dcõ neč ſigt [illegible] neceſſitẽz abſoluta [illegible] [illegible] [illegible] ẽ. Eadẽ multiplicatas ſol; h̃ aſ [illegible]. Oẽ gñatũ ẽ eẽ ſcẽs neč ẽ. Si h̃c dcõ neč. ſignat nečte inheritie ſlũ; ſi co [illegible] uiã. per h̃ p; q̃ h̃ argõ ñ ut. [illegible] q̃ pphatũ ẽ neč ẽ euenire. ſ; h̃ ẽ pphatũ de [illegible] aliquo [illegible] g̃ [illegible] ẽ euenire. [illegible] Oẽ gñatũ neč ẽ ſcẽs. h̃ ẽ gñatũ [illegible] g̃ [illegible] neč ũ ſcẽs. 7 l ẽ in hĩ argumẽtõibz ſlã opõis 7 diõis. q̃ i uõ ſenſu h̃ dcõ neč pon̄t ad ſubm reſpcu pdicati 7 ſ hoc ſignat nečtẽ inhertie. Jn ſlõ aũ ſenſu determiat ſubm ẽ acrũte. 7 ſ h̃ ſigt nečtẽ determinatã. ſiũ nečtẽ coherentie. Jn pa [illegible] ẽ ſlã opõis 7 diõis. [illegible] [illegible] [illegible] ſignatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ſlã [illegible] [illegible] ¶ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] uidet in ſpeclo e nitatis. 7 eam ẽ q̃ oia ĩ ibi uniũ. 7 pphã uidet ibi res ſ q̃ ibi ſũt. g̃ uidet ibi res ut uniũ. [illegible] q̃ ibi ſcẽs una hñt nečtẽ abſolutã. g̃ uidet ibi res nečte abſoluta. q̃ prius negatũ ẽ. ¶ Di q̃ [illegible] ẽ lõ oẽz oẽs res eẽ uniũ in ũbo di. ut ſupdcm̃ ẽ. Vñ licz pphã uidit eas ĩ li. an. ſic. ñ tñ ſic eas ũ tuant. ſ; ſ q̃ pphã uidet eas ĩ li. an. uidcũ[illegible]. Sic ẽ oẽ uidet res ut diuſas. 7 ñ ĩ futuras ĩ uidet eas in ſua origia ſi ẽtingent ſ futẽ. ita pphã legit eas ĩ ita [illegible]. Vñ dic bs aug. ñ ẽ nečtas rer̃ exeloqo pphie. ſ; ſola [illegible] uiitatis. i. ſola rerũ manifeſtõ. pũ uẽtures.

Queritur q̃d ſit pphia [illegible] [illegible] ẽ de ſpeb; pphie. 7 põ de diſtinctõe ſpez. Scdõ de pphia caypher. Tertio de pphia ione. Quarto de nečte pphiati. Diuit aũ pphia ĩ duas ptes. ĩ pphiaz pſcie 7 cominõis. pphia pſcie ẽ q̃ ſp̃ [illegible] adi pſcia. 7 ſ ſenſum q̃ uidet ſcire uba. ſiũ de bono ſiũ de malo. ſic pphia. [illegible] pphia aũ cõminatõis ẽ qua cõminatur pphẽ [illegible]. nec ſp̃ nečẽ erat ipiũ ex di pſcia [illegible] litãlẽ ſenſũ. pphia aũ pſcie [illegible] q̃ lauge [illegible] [illegible]. diuit in pphiaz pdeſtiñoĩs 7 pphiaz pro [illegible] ſtẽe ut dicat̃. pphia pdeſtiñoĩs. q̃ erat de bõ euẽturo. pphia aut̃ pſcie q̃ erat de malo euẽturo. ñ ĩminãdo tñ. De pphia pdeſti nõis dic bs aug. q̃ pphia pdeſtiñoĩs ẽ q̃ni neč ẽ oib; mois euenire. ut ſiñ nrõ ipleat arbitrõ. Ad ĩ di oib; mois ita itlli p̃ i. ex di uolũtate. Eſt ẽ pi uolũtas adh̃ oib; mois ut q̃ boni. q̃. ẽ iuiz iferre mala. ł oib; mois di. i. duob; mois. ſ. q̃ntũ ad litãle ſenſũ. 7 q̃ntũ ad ſpiãlẽ. ut pphia pdeſtiñoĩs. h̃. ſ. Ecce uirgo q̃t. q̃ in bta uirgine opleta ẽ q̃ntũ ad litãle. ũ eõ uero ipleť ſpiãle q̃ mãs uirgo p integrẽtẽ fidi gñat xpm ſpiãlẽ ĩ cordib; fideliũ. 7 ſ h̃ 7 p̃h q̃ neč ẽ oib; mois euenire. differt a pphia cõinatõis. pphia g̃ minõis q̃ ñ neč ẽ iplen 7 ad litteraz 7 ſpiãlẽ. ut p; in pphia ione. 7 pſ. q̃ dix̃ opectie. Deſpoẽ ſlie [illegible] [illegible] [illegible]. per h̃ q̃ di ut ſiñ nrõ ipleat̃ arbitrõ. pphia pdeſtiñoĩs differt a pphia pſcie. q̃ p lu. ar. hoĩs iplet̃. ut illa qua dix̃ dñs petro. [illegible] [illegible] [illegible] ¶ [illegible]; obi. ſi bta uirgo ñ oſenſiſſ; anglo nõ natus eẽt de ea x̃. g̃ illa pphia. Ecce uirgo q̃t. ñ ipleta fuit ſiñ li. ar. hoĩs. ñ g̃ gñeu oĩ pphie pdeſtinatõis q̃ iplãť ſiñ nrõ ãbitrõ. ¶ Ad hoc dñt q̃dã. q̃ ita intellnd ẽ ſiñ nrõ ar. i. ſiñ li. ar. alic̃ eẽ pſcie. Sic bta maria ñ oſen ſiſſ nec̃ [illegible] eẽt illa pphia ĩ alia uir gine ¶ [illegible] h̃ ſo. nulla ẽ q̃ h̃ gueit pphie p ſcie q̃ oĩt pphat malũ ſiũ aliq̃b; ſiñ cõiua tione ut illa qua dix̃ ð̃ uidis. Vos ĩ pcãſ uris mor. i. multi de uob. ¶ [illegible] di. q̃ ita ẽ intellnd. ũ ſiñ nrõ iplãť ar. i. ſiñ opẽ l' co opẽ li. arbitrĩ. ñ eni dico ſiñ li. ar. oſiuiẽte. ſ; ſiñ li. ar. opãnte ł coopãnte. Ad ipletõez pphie. Jntellndũ ẽ tñ de ill̃ pphis poſſibiam

quib; dñs pmittebat se aliqd factum sup iu.
n eni poss; intelli aprophia psoli. ut de illa
q. pmissa e abrahe s pile tra pmissiois. l' q p
dicitur de aliquo q boni op' fcturus eet.

Quarta. f. ca. notadu
q sic pot agnosci

et ub eet. sps s. tangebat qn; cordi pphiar
qntu ad uoce tm. ut i pphia cayphe. qnq;
qntu ad uoce 7 qntu ad mta. ut i iona.
qn dix. adhuc. xl. dies 7c. qn; tagebt cordi
pphiar qntu aduoce 7 qntu ad mta. et
qntu ad uisiões eas. s'; myst. qn dix ezech.
moreris 7 n uiues. qnq; qntu ad pudiaz
sui osiliu diuinu dans. ut i ys. qnn dix.
Ecce uir. 7c. De po gne pphie q. uir cay
phas dix uim. ptratur q ita. q sr illu loc +
eio. ubi filii isrl' dnt fere fecisti nos cora
phone. Dic glo. dnt uim nescietes sic cay
phas. p. dic tex' aug. q a s. s. dix h. 7 a s. s.
n potuit dic ui uim. g dix uim. Cont. ipe
intelligebat tm q expediebat xpi mori. ne
amitterent loc' 7 gete. 7 h erat flm ut patu
it ex post fco. g n itendebat n q erat flm.
7 uc dicebat nisi q itelligebat. g dicebat f.
Adh dicebat uir, ppoitum. q sps s. uic' est
caypha tanq istro. sic anglis usus e alaam
bilaa tanq istro. 7 illa lo qua locut' e ta
qua instrm tm n fuit fructus sue male
uolutatis. q' illa n fuit n bona uolutas.
7 uolutas uero ei' n fuit n mala. s; obi q
h. q intelligebat psuade p q expediret e
mori. 7 n intelligebat n hac uoce psuadere:
Expedit unum 7c. g p'ressio illius uocis
pcessit ab ei mala uolutate. sui itentione:
g fuit pcc. n g fuit a s. s. So. ub uirq
uij. debet osiderari h. pmu e uolutas sui
intentio ipius. scda e acto qua ptulit uo
ce pphica. tertiu e ipe smo pphal'. quartu
e intellia ei' q innuit ei sps scs. s. q ex
pediret xpi; hoie; mori. Duo pma pcca fuer
nec fuer a s. s. g illos q dnt q n ois acto e
ado. Duo a sequetia fuer a s. s. q uo usus e
illa uoce a s. s. fuit. s'r quatu fuit a s. sco.
q ei reuelau q expediebat xpi; hoiem mori
p p. i. omodu erat sui tpale sui spuale
7 ita h ubi cx 7 ctte bitur ad omodu tpale
7 spuale coit. g teuloez feu t. ipe a erma
litia sua abusus e illa itellia. 7 itiit illd
coe ad tpale omodu tm. Di g q ta uolu
tas ei qua acto fuit pcc. nec fuit a s. sco.
eas g di q illud dix a s. s. sic e itellud. i. ab
intellia sibi data a s. s. dicebat e uim. l; in
tedet flm. Sic llais dzet hd ctte intedes
deplatoe. 7 tolus' coz. c'et. nec tn quatum
ad uoce tetig cor ei sps s. s; 7 quatu ad in
telliaz. s; ipe intellia abusus e. retorqns
ea ad sua pua uolutate. s; c ei acto fu
erit pphica. q aquo fuit pphia. no p'edica

q adiabolo q cum eet pontifex anni illi'
sic dz ineng. p dignitate sacerdotale locut' e
a s. s. l' eo pphia a s. s. Si dicat q acto fuit p
phetato. g illa actio aliqd huit ado. g in
ope diu e aliqd q e ado. q n pot ee. So.
di. q h ulta aligd n u; . actio e illa de pph;
n ab eo q' inse e. s; ab eo q in istro e illi ac
tionis. s. in uoce. est e sens'. Caypha pro
phauit. i. ptulit uoce sigtiuaz ei q sps s.
intelligebat. sic iste laudat cesare. ielo illa
q fac costrtoez ubi ad actm. n e in illa ac
tice s; i instro illi' actois. s. q e sens'. iste
pfert uoce sigtiuaz lauz opz cesaris. Secd;
a eos q dnt q ois acto e ado n e dubiu qn
illa acto fuit a s. s.

Tertio qr d fa
lsite pphie. 7 qa. 7 qr de iona uti uim
l' flm dixit. cu dix. ninuie subuteet. 7 plu
tur q flm. q ipe n intelligebat n de corpali
subuisoe. sic ys. n intelligebat n de corpali
morte ezechie. c dix dispone domui tue.
De utroq; di in glo. sr ys. q d n reuelauit
eis osiliu sui. 7 ita n reuelauit ione spu
ale subuisoez. g cu intedet de subuisoe co
porali. 7 n ita otig dix flm. p. dic glo. sr
iona. q pphia ione n descedit aprscia di g
n erat ita euetur. g dix flm. Si; si sic ent
eueturu sic ionas n dicebat. ostat q de
scedet aprscia di. g n erat ita euetur. g di
xit flm. It incad glo. sr ys. hmis. dicit
bs aug. q q celat sic loqr l; n ueraz sit. si
deli' tn loqr. 7 h dic p iona 7 ys. g uerit
dix uim. g utq; flm. p. n excusatur apls
qn dixit flm. qn dix q iret ad ypanos. l;
n iuit. g qr poti' nli excusat pphia. S;
plur' q dix uim. q locutus e a s. s. 7 p phice.
g locutus e ex reulaoe sps s. s; sps s. n re
uelat n uim. g dix uim. It dic eadeglo.
sr ys. q ionas dix q leg' i li. iii. s. q ninuie
subuteet. 7 pmita eoz. 7 h erat uim g dixit
uim. So. dnt qda q ionas dix uim. s. q
ad dem ee ad subuisoez corpale 7 spuale.
Dicebat e uim simplr. s; tn flm quatu in
se erat sic dem de caypha. 7 dnt q pphia
ione descedit apscia di. s; quatu ad euetu
p quo intelligebat n descedit aprscia di. Os
g auctes q uint uelle q ionas n dix uim.
retorqnetur adeuetu pquo itelligebat. Os n
ille q uint uelle q dixit uim. retorqnt ad
illu q dix ionas. s; difficile e gere ad h
q dic glo. q d fuit n reuelat suaz 7 n g
siliu. sic reuelau ione illud dem ee eue
ntur q ninuie subuteet corpalr sui spual
lr. 7 ostat q h erat osiliu dni. Reliqr g
q d reuelauit ei osiliu sui. Ipt h incli
nob cu glo. ur ut dicam' q ionas dix illud
q leg' i li. iii. s. q ninuie subuteet corpalr.
i. mita sua h exigebat. 7 ita dix uim. Ad

pmu g di' q reuia dns n reuelau ione osi
lui sui. 7 q' intelligebat tm de corpali subu
sioe. s; n assuit eam simplr. s; sub hac odicoe
p mita. 7 io n dix flm. Ad f di q auctas q
dic q pphia s sensu ione n descedit adi pre
scia. s; p sensu que exsebat ubi illa pphe. si
gnabant enim pphe flm. ipe uo tnsupsit ad
signad uim instictu s. s. pp e illa simplic
pposita. mag fuit omiatoria q si eet appo
sita decino. Ad tciu di q aug illi' aute
dic sesu ubor p q uerit dix uim. tn utq; di
xit uim simplr. Ad qrtu di q a ds dic flz
spu sco opante. s; nullus pot dic flm spu
sco reuelante. q reuelare e sciaz dare. c
g n possit scia flm. p; qr poti' excusat pphi
qua apls. adde fli. Diceedu 7 qn dix q d
edificaret domu d. dix h aspu s. ispirante. q
h dix ex carne. s; n dix h a s. s. reuelate. q do
mu nulla edificau dno. It ut ee flm q
dic gg. q d mutat siaz 7 n osiliu. n e mu
tauit siaz ubor ione. c siia eet ua. q ipe
dix h illa locde q ninuie subuteet p mita.
i. mita ei h exiguit. hac iutate nuq muta
uit d. pp h uolunt qda dic. q ionas dix flz.
l; legitur inli. iii. uim. 7 dix illud flm ex c
opioe n ex di reuloe. h sco. n pot sustinei.
pph q ipe quatu inse erat opinabat uehe
mt q d fieret niniuitis. sic pa dicet Ad
h di q dns di mutasse siiaz. q fec q niniu
ue prius digna erat subuti. pu n fuit di
gna subuti. p mita. 7 ita utraq; siiaz mu
tauit. 7 illa qua pphe ubi signabat. 7 illa q
i pphia expssit. S; q. ionas dix uim.
qn dix ninuie subuteetur. q subintelli
gebatur p eas infiores. g eod' mo si aliqs
mo dicet. Virgo n pepit. dicet uim. subintel'
ligendo li p infiores eis. p; q h c hetic q9
fite. Ad h di. q nullus ex sua aucte loq
dz de dd. n pprie. vn hetic' eet q sic de dd ul'
let loq. n in aucte aliq inueniret tal' mod'
loqndi. ionas a locut' e ppe instictu s. s. q
mag omunatorie locutus e. qua si idicatiu
s; decinoez. 7 id n e trahedu ad osequia.
It dcu e q ionas intelle de corpali subuisde
qn dix ninuie subuteet. h t pot hri ex glo.
sr pncipiu ione. q dic q ionas erat ignar
diuine dispoitis. S; q. incad glo. di de io
na is cu illuiante pphia uidet petores niniu
ue ciuitatis di mia; ofecuturos. 7c. g iona
illuiante pphia uidebat dispoez diuina ex
hibenda. g n erat ignar diuine dispoitois.
p'. sic hmis iipo textu. dix ionas. nuqd n
hoc e ubu meu c adhuc eem i tra mea. pp h
pocupaui fugere i tharsis. scio e q tu es
ds cle. 7 mis. mul. misatois 7 ig. sr malia.
g erat caus ionas. 7 pphia reuelante q niniu.
no subuteet corpalr. 7 ita tm eq ipe eet ig
naus diuine dispoitois. 7 si intedit tm de corli

subuisoe cum dix. ninuie subuteet. uir
q' locutus fuit osciaz. So. di. q n e lo
cutus osciaz. q n intellx de corpali subui
sione simplr. s; cu hac odicoe p mita. su
spicabat tn q dns dimitteret eis pcc. piuam
agetib;. s; n erat certus 7 io hu dic glo. q ig
naus erat diuine dispois. In illa aucte. Io c
illuiante pphia uidet 7c. h ubu' uidet accı
pit' ppe. i. uehemt suspicat. 7 illi duo ab
lati n notat ibi ca; rei ubi. s; e abla ab
soluti notates ocomitatia.

Quarto qr de necte p
phiai sic. Demoniret g ad ostinges p
phiatu ab aliquo pphia. h e dem ab isto. g
hoc e nec dem ee. q qdqd e fum nec e ee fa
ctu. g e. r. qdqd e dem nec e ee dem. p. nec
e hac dcez fuisse. q acto 7 pssio que iam
pte sut n depedet de futuro. 7 si h dco fut
fuit dcio hui' q n potuit ee dco alicui. g
nec e h fuisse dem. 7 h dem fuisse a s. s. eod
pbatur p phice dem fuit a s. s. 7 s. s. fuit ca
hui' dcois. 7 ca effus. g ta ca qua effus fu
it a s. s. g nec ca p q ca. nec effus p q effus.
dependebit de futuro. g necu e h dem
fuisse a s. s. g 7 fuisse dem pphice. Si; si hoc
dem fuit pphice h erit. g e necium h fore.
So di q nec e h fuisse dem. s; n e necu
h fuisse dem pphice. q n nec e q sps scs i
reuelauit. e n sit nec q pphia sciaz hui'
huit. g nec u; h argo. nec e h dem fuisse
a s. s. g nec e h dem fuisse pphice. 7 e i fla.
p osequis a subtiori ad inferius affir. Sic e
p; ex supi' dcis. q ex futuro pedz q' pphia h'
sciaz huit. pp relaoez q intellr i h noie scia. q
relo exigebat sua correlaoez i futuro.

Post dcm d pphia iiij. ca.
dicendu e de offo p
phar. 7 po utr credendu sit stati pphe. scdo
utru obediedu sit pphe pcipieti q lege
di. tertio decetia pseudo pphe. Qr g utr
credendu sit stati pphe. mag in differentib;
q' ur. q pphe erat os dni q sepe dz ipphis.
os dni locutu e. g eis debebat credi ut dno
It joachi 7 ezech uaticinabat deli q n credi
uiut ier. pphanti captiuitez illi;. 7 h erat
indiffens. g si ezech. 7 joachi debebat crede
ier. in tali casu. e. r. 7 alus pphis. d; credi sp
ubi pphiat indifferentia. Contra dic bs
gg. q pphe qn; loquunt a s. s. qn; ex spu
suo. s; pphe nesciebat utru ex s. s. l' ex spu
suo loqueret. n g tenebant crede. qr g
repbendebant ja. 7 oge. So. uen pphe di
scernebat p tn. 7 uni e hui uita. scdm
q pphata ab eis sepe eueniebat. sic gta
gto in ier. g dcertau q' ueri pphe n loqnt
de spu sco stati cogniuntur. sic p; i na
than. q dix dd uolenti hedificare fac qqd
cogitasti. q dns e tec. s; stati correptus e adno.

dicere: vade et dic servo meo david. tu non hedificabis mihi domum quia vir sanguinum es. Magis (ergo) iret per sistebat prophetando captivitatem. Et ei prophetio multotiens evenisset. et hec vite erat teneri credere ei.

Secundo quod non est obediendum
Sic prophete precipienti contra legem dei. Quod notatur ibi ubi michias dixit audi precepta mee. et cum noluisset eum percutere dixit: quia noluisti obedire voci domini veniet leo de silva et devorabit te. Ergo ille tenebatur illi obedire contra quod precipiebat contra legem dei. Prophete erat domini. Ergo eis sicut domino credendum est. Sed si dominus precipit aliquem quod interficere filium suum tenetur facere. sicut patet per abraham. Ergo si propheta talis quod precipit tenentur ei homines credere. Contra dicit apostolus: quod si angelus de celo aliud dixerit anathema sit. Si igitur non credendum est angelo venienti de celo dicenti contra legem dei. Ergo multo fortius nec prophete. Solutio. Ad est contra legem dei iste est, non ut se. ut interficere homines. quia hic bene potest fieri in casu. et sic tale quod propheta precipiat constituebat tibi predicans de ei credendum. tamen cum timore et circumspectione. Quod magis grave et minus grave esset prophete precepta illud. Si vero illud quod propheta precepit esset contra legem dei in se ut negare christum vel fornicari. in tali casu non esset ei credendum vel angelo vel prophete. In tali casu loquitur apostolus. De illo qui noluit obedire michee dicendum quod forte nullam penam meruit. et quod illa pena non est inflicta pro suo peccato. non est omnis pena infertur pro peccato. ut patet in iob. vel forte aliquod signum habebat quod micheas hec diceret ex spiritu sancto. sicut credendum abraham habuisse signum. Abraham et qui credidit domino dicenti: Immolabis filium tuum signum aptum habuit quod deus hec diceret. vel habebat discretionem spirituum. Est ergo generaliter numquam credendum seu presumendum prophetie. semper discernenda est cum signum sed non habet, prophetia vel discretio spiritum. Sed contra videtur quod achaz non tenebatur statim credere ysaie dicenti. Pete tibi signum a domino. Precipiebat enim contra legem dei. quia homo cum habet aliquid quod possit facere de consilio humano. non debet totum negotium dimittere deo quia hoc esset temptare dominum. Unde videtur quod achaz bene excusatur dicens. non petam etc. Ergo per hoc redarguitur ysaias propheta hic quod noluit petere signum. Solutio. Dicendum quod si ex humilitate illud dixisset non peccasset. Sed quia dixit ex contemptu peccavit. noluit enim quod gloriam tribueret deo sed potius quam proponebat deo. Item dicit deus quod deus omnium homo non sequet. Cum ergo alexander propheta dixit. Quidam vivit solvit pigeas in religiones. videtur quod non debuit illi statim credere. Sed dicatur quod canones prohibeant et a spiritu sancto quia loquebatur contra decretum dei. Solutio. Dicendum quod non loquitur contra preceptum domini. Sed si habebat ab ipso domino quod vocavit bina iuncti coniugii ad statum perfectionis vel ad officium apostolatus. et ita alexander non statuit contra legem dei sed declaravit et exposuit nobis legem dei. Cum enim aliquis coniugat contractus ad frugem melioris vite. aut carnale copulatum non ipse sequitur tamen

sed deus quasi fecit. aut est carnale copula non ipse sequitur. Sed deus quasi fecit. aut est carnale copula. Unde nichil male tamen carnale est. et ideo potest solvi per spiritualem mortem. sicut quod est carnale potest solvi per solum per carnale. Item dicit ieronimus prophetia cum vaticinata fuerit et evenerit dominum ei. Sacerdos esset propheta quomodo ergo cum non crederent ieremie prophetanti destructionem iherusalem. non probabat esse illud non evenisset. Solutio. Dicendum quod tenebatur ei credere et palam prophetata ab eo que iam evenerant. debebat ipsum scire esse verum prophetam. Prophetia vero mutatas non est dicitur prophetia. sed denunciatio prophetie que facta est pro prophetia illa que est.

Tercio quod de pena
pseudoprophete. hi
enim in deutero. quod propheta qui nomine meo corruperit vel aliorum deorum. statim dixerit. interficiatur. sed non potest esse quod statim dixerit. in pena eius demum. sed per signa certa quia propheta. Sed certum propheta signi. ionas dixit statim. Ergo ninivite quia videbant quod non subvertebatur ninive in tempore dicto. Iona debuerunt eum lapidare secundum legem dei. Solutio. Male est homini quod sequitur contra dominum dei secundum. immo et ad malum. Unde quod dicebat Iona. Ninive subvertetur. intelligebatur ninivite conversi et si penitentiam agerent. et ideo non debuerunt interficere prophetam. quam ex spiritu sancto intelligebant ipsum esse verum prophetam. Sed quod mutata conversione exigebat quod ninive subverteretur. et non voluerunt mutare vitam et ideo deus eos non subvertit.

Questio est unius distinctionis
que restat de creatione
alius. Inter quos primo dicendum est de primo creatore. et de tribus principiis. Secundo de operibus sex dierum. et de distinctione illorum. Tercio de homine de quo principaliter intendimus. De primis causis dicit moyses. In principio genesis. In quo libro docemur quod deus creator est invisibilium et visibilium. et de trinitate et unitate. per nomen elohim ubi ad. et de his articulis fidei. Que est pro inimicis. de quibus moyses loquitur de primis causis in principio genesis. dicit glossa vel in principio filio. In principio fecit deus celum et terram. qui quandam domum in qua habitaret homo. ut dicit beatus petrus in libro clementis. Et ut id est ecclesiasticus dicit. Totius mundi machinam cum una domus esset in duas divisit deus regiones. ut superior regio angelis. inferior hominibus pateret habitacio. In principio id est in filio. sive in sapientia sua. sicut aliquis artifex per sapientiam suam operatur aliquid de corde. ita deus per sapientiam suam eternam operatus est mundum. Unde omnia in sapientia fecisti. et in evangelio. Omnia per ipsum facta sunt. Vel in principio creavit deus celum et terram. id est in principio temporis. sive in exordio creature. fecit deus celum et terram quia cum oriretur sunt ... gloria. et terram. id est materiam omnium visibilium. Per hoc quod dicitur in principio. id est initio temporis excluditur opinio aristotelis quod mundum esse eternum. et opinio sua in parte est. Per hoc dicitur creavit. excluditur opinio platonis. qui dixit tria fuisse principia. artificem et materiam et ydeas. Loquitur enim de deo carnaliter. ad similitudinem carnalis artificis. qui ad hoc quod ad fiat opus quod habet materiam ex qua faciat. et exemplar ad cuius ymaginem faciat. et hec dicitur plato potentie dei. loquens de deo tamquam non possit aliquid facere sine materia exteriori. et quasi indigeret re exteriori.

ad hoc quod operaretur. quod falsum est. Ad ostendendum per id quod magis potens est id quod ipse potens est facere. quod quod per aliud est potens. Si igitur deus omnipotens ipse potens est facere quicquid vult nec indiget aliquo extrinseco. sive materia. sive instrumento. sive cooperatione. et hic omnipotentiam dei ipse operando ostendit. et dicit moyses. Creavit. id est de nichilo in esse produxit. Sic excludit opinionem platonis et epicuri. qui posuit duo esse principia. atomos et inane ex quibus dixit mundum esse factum non creatum. Per hoc quod dicit quod deus creavit celum et terram excluditur opinio manichei qui duo posuit rerum principia. scilicet deum benignum principium rerum creatarum incorruptibilium et deum lucis et novi testamenti. et aliud deum malignum quem vocat deum tenebrarum et deum veteris testamenti. et hoc dicit esse principium omnium visibilium. que quia visibilia sunt mala sunt. Secundum eos et suam opinionem. probare volunt quod duo sunt. Quia primum est. Cum enim est mutabilis. ipsum quod mutabile est. Ergo deus benignus sit cum mutabilis. non est cum variabilium. Secundum est. Nichil est cum constructum et destructum eiusdem. Ergo cum deus sit cum destructum malorum bonum. non est cum constructum eorumdem. Tertia regula est. Principiorum contrariorum est contraria. Ergo cum bonum et malum sint contraria. principium horum contrarium. cum ergo summum bonum sit principium uniuscuiusque boni. summum malum erit principium mali. De prima regula dicendum quod ipsa est falsa. quia pluribus est quod omnia variabilia sunt ab uno immutabili. et hic quia inde se ipso illa facere. sed de nichilo. De secunda dicendum quod non tenet in aliquibus casibus volumus. artifex enim aliquis cum est constructum malorum quoad ceteram aliter ex eo cum talibus. preter extra destructum eiusdem. ita deus est cum constructiva malorum quo ad esse. et destructivum malorum quoad maliciam. De tertia dicendum quod non tenet in ipsis duobus. ut in calido et frigido. qui non habent aliquam contrarietatem. et sic patet quod regula non est generalis. bonum et malum non sunt recte contraria. si accipiatur bonum nichil vel bonum generaliter. quia malum nichil est. et ideo non oportet quod habeat aliquam causam existentem. Unde beatus augustinus: Ait quod ideo manichei decepti sunt quia prius voluerunt scire unde malum quam scirent quod malum. Si enim scivissent quod malum nichil aliud est quam privatio vel corruptio boni. scivissent quod malum in nichilo est in bono. nec potuissent habere cum efficientem deficientem. Deficientis enim in deficiente causam non habent efficientem. Si ostendi sunt privationes. Hoc ergo quod dicit moyses. creavit. id est de nichilo fecit. sine per se fecit. sine adminiculo alterius. ostendit quod quod creavit ipse potuit producere in esse. ipse autem posse facere quod est omnipotentia. omnipotentia autem non potest esse nisi summo bono. et ideo per hoc quod dicit moyses. creavit deus celum et terram. excluditur opinio manichei. Item est manicheus dicat quod quicquid est ex mutabili immutabile est. sequitur quod anime cum sint ex immutabili sunt immutabiles. Ergo peccare non possunt. Ad hoc quod dixit quod anima ipsa per se peccare non possunt sed ex contrario mutatione vel ex suggestione diaboli peccant. Contra ergo vicium non sit ipsis peccare ex diaboli suggestione vel non. Si dicatur quod sic. ergo non est ipsis imputandum. Si vero non necesse est sed voluntarie

accepisse ... Ergo diabolus nec ipse potens est nocere eis. nec ipse potens est sibi nocere. quia non potest peior esse. Ergo ipse non potest nocere alicui. Ergo non est potens male agere. quia nichil est malum nisi in aliquo noceat. Contra. Ipse est summe malus. Ergo ipse est potens facere malum. Item cohibere malum est bonum hoc ipso et verum. et per se nota. Ergo cohibere malum est bonum posse. Ergo est in summe bono. quia aliter non esset omnipotens. Ergo summe bonum. scilicet deus potest cohibere diabolum a malo. Ergo diabolus non potest facere malum. Ipse contra est summe malus. Ergo ipse potest facere malum. et non potest impediri. Sic summe bonum non potest impediri. et potest ipse facere bonum. Item dicit quod nisi esset unum principium et deus tenebrarum. non esset ... deus. quia prius tenebras creavit quam lucem. quod ipsi volunt habere ex illo textu. et tenebre erant super faciem abyssi. quando sequitur. dixit deus fiat lux et facta est lux. Sed ista opinio nullius est momenti. nam omnia creata et facta ab uno fluxerunt principio. quod insinuatur cum dicitur in principio. Sed quia mundo non fuerunt tenebre. et nichil nisi sit nisi sola privatio vel absentia lucis. Alias tres sophisticas ad minimum propriam errorem inducunt. Quarum una est quod bonum et malum sunt contraria. et magis bonum et magis malum similiter. Ergo maxime sunt summe bonum et malum sunt summe malum. Ergo aliquid est summe malum. sicut aliquid est summe bonum. Sed ista ratio est inefficax et inepta. et hoc patet in acuto et obtuso. quia acutum et obtusum in angulis habent contrarietatem. et magis acutum magis obtusum. non tamen summe acutum et summe obtusum. quia nullus angulus est talis. scilicet acutus quin possit esse obtusior. Sic videtur ex parte est. teneto sicut esset summe malum. ipsum et summe bonum convertitur. et adiungere. Alia ratio quam afferunt talis est. Aliquid dicitur magis bonum alio per quod magis accedit ad bonum in summo. hic est ad summum bonum. Ergo similiter aliquid est iudicatio magis malum. quia accedit magis ad summe malum. Ergo aliquid est summe malum. Ad hoc autem dicendum quod licet magis bonum dicatur ad propinquitatem ad summum bonum. tamen magis malum non dicitur nisi quod magis recedit a bono. Unde magis malum dicitur maioris bonitatis est privatio. et sic dissolvitur illa obiectio. Tertiam rationem adducunt talem. Est bonum per participationem et est bonum per essentiam. Ergo est malum per participationem et malum per essentiam. Ergo est summe malum sicut est summe bonum. Istud solvitur sicut primum. nam contra nullum malum est. quod aliquid sit summe malum. sive per participationem sive per essentiam. quia malum non potest esse sine bono. et non in bono. sic plures dicunt. per hoc quod non est malum sive nec. Constitutas ergo et confirmatas rationes quibus impietatem suam moliuntur tueri. proponendo sunt in medium demonstrativeque rationes. quibus eorum impietas evidenter suggillatur. et eliditur. et primum adducentur rationes ad hoc. deinde auctoritates novi testamenti. quod solum ipsi admittunt. per notabilitates nam rapientes errorem suum. quam talis est. sicut generantur in libro manichei quod dei epistula fundamenti.

sic in libris tractat aug. posuerunt e principia
lucis cum habitatoribus suis cum habitatio e terra
lucis q terra lucis pro eos e sunt ista inuisibilia. po
suerunt e aduerso principe tenebrarum cum suis habitatori
bus quorum habitatio e terra tenebrarum. et ibi posuerunt
turbacionem et obscuritatem et errorem. et tenebras quod
dixerunt esse a principe tenebrarum. et omnia corruptibi
lia et mutabilia dixerunt esse ab eodem. ¶ Sed quia
eos multipliciter obicit. primo sic. quicquid e aut e boni
aut e mali. hic contra eius corruptionem negare non
possunt. corruptio g tenet aut e bona et sic a deo be
nigno. nam quicquid e bonum a deo benigno e. Si a
concedit bonum et si ipsa e a deo. et corruptibilia in q
ea habitant ab eodem. si autem mala e corruptio
g ipsa corruptibilia bona per aliquam iniuriam. sed si
bona sunt g a deo et ita ut prius. et remanet aliquid cor
ruptibile. primo sic. hoc malum. aut g e uiciama
licia et sic esset summe malum. et sic essent plura
mala summe. et non unum solum. aut non e illa
malicia. abstrahatur illa malicia per ipsum. g ad
remanet de illa. erit unum sit bonum autem ma
lum. quod malum dici non potest. quia malicia abstracta
e. si bonum g a deo. g hoc corruptibile e a deo.
¶ Item aug. duas res induxit contra eos quam prima e tal'
contra manicheos in rebus in rebus corruptibilibus
uituperas corruptionem et cetera. rogo te. lauda g
mecum esse ordinationem speciem et salutem et cetera. et si ob hec
illa dicas mala quia corruptibilia et uitupera
bilia. ista mecum dicas esse bona. quia et laudabi
lia. et perspicue cum illa quibus uituperas non sunt
talia quibus amotis perit res. sed que mecum de
bes commendare talia sunt quibus absentibus res
non manent. Si g ista sunt bona et sunt naturale inhe
rencia rebus ipsis. et ab eis inseparabilia. g res non
licet probe s. et sic ut prius. ¶ Alia tal' e ut dicit
aug. quod ipsi maiestatem diuinam deiecerunt. ut
malitiosus loco poneret. quia ponunt terram teneb
rarum et terram lucis se contingere in latere uno. sed u
traque inuisibile esse unam sursum. alteram uisus deor
sum. et omne quod deus benignus non habitat terram illam te
nebrarum. ¶ Sed contra hoc sic obicit aug. intellectus tu
us o manichee attingit terram illam. i. g deus multo
forcius e ipse sit infinite magnitudinis et ma
ior tuo intellectu. ¶ Item dicunt ipsi quandam crudelitatem,
sit a deo. et de substantia ipsius dei facta anima peccaret
et cum peccat detrudere in corpus ignobili ut ibi
torqueatur. ut in corpore canis uel similem ¶ Eorum inter p
positum quamdiu conuersatus e inter eos et paucos
potuit ad unam ueritatis reducere. narrabat se
audiuisse a quibusdam ipsis auctoribus quod cum uidebant canem
alludentem cauda dicebant anima ista de ecto pur
gabit et illuminabit. Si g anima sit a deo benigno.
non impediret quin possit peccare. g eodem modo si ita
deo maligno non impediret quin possit benefa
cere. g potencia benefaciendi e in eo. et illa est
bona. g illa e a deo bono. ¶ Item summe bonum
e tale quo non potest excogitari melius uel eque.
et summe potens e facere bonum. quicquid excogitari

potest. g cum destruere malum sit bonum. et destru
ere summe malum erat ualde et summe bonum
g summe malum potest destruere summe bonum.
e. in contrario. si summe malum e aliquid. g ipsum potest
facere malum quo maius excogitari non potest. g potest
destruere summum bonum. quia hoc esset summe malum
sed hoc falsum. sic enim non esset summe bonum summe
potens. quod non e intelligibile. g indirecte sequitur.
quod e impossibile aliquid intelligi summe malum ¶ Item
intelligi summe malum quod e mens et origo omnis ma
li sicut ipsi dicunt. constat quod potest facere malum. sed
illud malum potest nocere. aliter enim non esset malum
g potest aliquid adimere bonum. non non ipsi summe
malo. g aliquid bonum e in eo. g non e summe
malum. ¶ Item summe bonum et summe malum con
ueniunt inter se. quod esse tamquam esse e bonum. quia ab omnibus
desideratur. bonum autem e quod omnia optant sicut dicit
aug. g summe malum habet in se aliquod bonum. g non
e summe malum ¶ Auctoritate a no. t. eliminatur
error iste cum dicitur. dicit apostolus. An nescitis
quia membra uestra templum e spiritus sancti. q g uiolauerit
templum hoc disperdet illum deus. et ibi dicit glo. aug.
quod uita generationis e q corrupit t. hoc corrupit illum
deus. g corruptio e a deo. quod e contra ipsos. ¶ Item si
membra uestra templum e spiritus sancti. g e bona. quia spiritus sancti cum
sit summe bonum non habitat nisi in bono. sed e bona.
g e a summo bono. ¶ Item si summe bonum habitat
in membris uestris. g habitat in terra tenebrarum. quod tamen
e contra eos. ¶ Item contra hereticos qui non recipiunt naturalem t.
e illa auctoritas domini in eug. habent moysen et p
phetas audiant illos. si moysen et prophetis non cre
dunt nec si quis ex mortuis resurrexerit credent.
g qui non recipiunt uetus t. nec nouum. has autem hereses
permittit dominus pullulare et disseminari cum
tritico propter humilitatem suorum quia uisa felicitate
hereticorum et peccatorum gratias agunt. quod non permisit se
sic errare. et ut in eis exerceantur. quia sicut dicit apostolus
oportet hereses esse. ut qui probati sunt aperte manife
sti fiant.

Manifestata et reprobata opinione manicheorum
accedendum e ad hoc cap. in quo agendum e de
operibus sex dierum per ordinem et primo de opere diei prime.
dicit autem beatus aug. in libro suo contra manicheum. quod ma
nichei dicunt deridere librum genesis. in eum intuitu dicitur in principio.
cauit d. e. et cetera. dicunt g manichei in quo princi
pio. nam si in principio temporis antea g ociosus erat.
ociositas autem uituperabilis erat et uiciosa. pro.
si in inchoatione temporis operatus e quod non antea opera
eterna fecerat. subito atque repente operatus e quod
similiter in ipso uituperabile e. Et ad hoc respondet aug. quod
obiectio ista procedit. ac si tempus fuisset. in quo
deus cessasset tempus. cum g ante temporis creationem non esset tempus.
non ualet quod obicitur. nam ociositas et subito tempus
dicunt. et prima ociositas dicit cessationem ab opere. quando o
griuum et conueniens e operari. aut ante quam operare
tur deus non conueniens tempus operari. ¶ Item obicit ma
nicheus. si non possit deus aliqua bona facere impotencia
esset. si autem posset et noluit inuidia esset. g si ante

quam faceret res non potuit eas facere impotens
fuit. si autem noluit et potuit inuidus fuit. Et
solutio e hec aug. quod ab eterno non debuit mun
dum creare. sic e equalis esset creatura creatori in
aliquo. sed in duratione. non autem sic debet esse. utroque est
ab aliquo creatur ei. sed quod de deo e ei possit
equari. sicut apparet in homine q habet facere de se. i. de
sua substantia hominem equale sibi. sed aliam quam non sit
de ipso non potest facere equalia s. e. in. intelli
in deo. quod enim de ipso e. ut filius eius equale e
ei. quod autem ab ipso e nullatenus ei equari possit.
Si autem queras sed ab eterno facere non debuit
tamen potuit facere ante quam fecisset per aliquod spa
cium temporis hoc e. quia solutionem huius quaestionis sequitur quod filius
¶ Si autem queras quare tunc fecit. dico quod tu quaeris causam
uoluntatis diuine. quod tamen suprema e omnium.
Si autem queras finalem causam secundum aug. oculum mentis
depone. purga oculos mentis. et esto amicus dei. ut
aperiantur tibi archana eius. Nota e g ponere in
dicentia in deo. ex hoc quod non ante operatus est. nam in
dicentia dicit uoluntatem operandi cum debitum e.
aut saltem conueniens e. et opportunum quod deus
nulli ommittit. ¶ Item sicut generatio ad litteram. quare au
tem in creatione celi et terre. non apponit ubi di
citur sicut in creatione lucis. et soluit quod hoc ubi di
citur distinctionem designat. quia per primum insinu
atur ubi enim. q plene loquitur et aperte bo
nitatem dei. e enim plena et perfecta ymago ipsius.
et id e iohannis loquitur de incarnatione filii dei. quod
id incarnatus ut per ipsum reformaret homo. id est
ymagine q deformatus e per peccatum. ueniet igitur
ubi. hic e q in creatione informis innuit
tur ubi dicendum. quod tamen non tractatur ubi fit
mentio de distinctione et formatione informium. ¶ Sed
contra hoc e quod dictum e supra. s. quod corruptio et informitas
et putredo habent in deo rationem suam. sicut dicit il
la auctoritas. ego putredo domum meam dicit dominus.
Item obicitur de illo uerbo quod dicit aug. super gen. quod res
corruptibiles non sunt de arte. ¶ Sed contra immo
de arte et de ordinatione artis diuine. quae e plena
omni uiuentium e ipsa corruptio et omnia corrup
tibilia. ¶ Ad hoc respondeo. quod de arte. i. de ordinatione ar
tis. sunt omnia que sunt. sed non sunt de arte. i. de perfectione
artis. ut corruptio et similia. et si rationem suam habent
in deo. non tamen non per actionem eius. non enim per actionem quam ex
se et per se eliciat. sed per actionem quam elicit per accidens
tal' uero actio e corruptio nam cum ante quam res
essent non esset non eterna. non fecit ante eas de se eter
no. fecit autem eas de nichilo. ex hoc autem habent quod sunt corrup
tibiles. ex hoc e quod aug. dicit super e. li. de capi
tulo. cum dico naturam corruptibilem. duo dico.
nam quod dico naturam primum ad deum. quod dico corrup
tibilem uel corruptionem primum ad nichilum. per g
quod corruptio et mutabilitas sunt in deo sunt in
exemplari. non per primitionem sed per rationem et ordinationem. sim
per rationem ordinationis. sed non permutationis distinctionem. uel propter
tatem dei. sed per perfectionem sue originis q. s. de nichilo s.

Consequenter

dicendum e quod dicit aug. in li. contra manicheos. quod in
principio fecit deus terram. celum. terram. tempus. ut celi nomine
comprehendas celum empyreum. et angelicam naturam. nomine ter
ram omnium uisibilium. cum g mundus factus fuit in
principio temporis. et non dum erat tempus. quia nec
motus cui tempus mensura e. motus autem non erat
quia si esset. tunc posset dicere ad mouetur. sed si hoc ad
prius mouebatur. hoc e sequitur ex natura motus. sed hoc e
falsum. g motus non erat non tempus. Si g tempus non
dum erat nec ante fuit. et mundus erat. g mun
dus fuit ante tempus. non g equeua sunt mundus et tempus.
fuerunt. ¶ Solutio. sed concedente mundum nec esset tempus.
nec prius fuisset. tamen non fuit ante ipsum mundus.
Sicut superficies linee se predicaliano nec est
citra lineam super quam cadit. nec ultra. similiter su
perficies muri nec ultra murum nec citra. sed e
mundus in initiali termino temporis esset tempus tamen non esse
tur secundum suum existentiam quam in successione consistit. in
stans e nunc e ad tempus. sicut nec punctum ad line
am. Si autem uellet quis dicere mundum esse ante tempus.
i. ante existentiam temporis successiuam bene posset si
concedi. nec esset contra intentionem scripture. ¶ Postea
obicit de illo canone. nam cum creare sit de nichilo
tre facere. aut hoc e primum ex nichilo. et primum ex aliquo
quod esse non potest. quia hoc haberet ante esse creature ad potest
si. aut penitus ex nichilo. quod sic e. g cum omnia crea
ta sint omnino ex nichilo. omnia equaliter de nichilo. sed quod
nichilo sunt corruptibilia sunt ut ait aug. g omnia equaliter
corruptibilia sunt quod e plane falsum. non g quod de nichilo
corruptibilia sunt. ¶ Item potencia corrumpendi pri
us e cum sit aliqua potentia. et non aliter potencia pa
ciendi e. quod e passibilitas. sed passibilitas a
nichilo e. g corruptibilitas nichil e. sed non e a deo.
g res corruptibiles sunt. non quia de nichilo sunt. sed quia
aliquid habent a deo. ¶ Item ad id e. non e similiter
generationis et corruptionis. et omnis passionis. g corrum
pere e agere. g corrumpi e pati. g potencia cor
rumpendi e potencia paciendi et non ut prius. ¶ Solutio.
quod res ex nichilo sunt facte quod sunt corruptibiles. quod
ad principium initiale. sed per unam formam nobilior
e alia. id magis accedit ad primum principium
non una quam alia. et id magis e corruptibilis
una quam alia. ¶ Ad aliud obicit quod potencia corrumpen
di potencia passiua e. falsum e. quia non e potencia
sed potius impotencia resistendi corruptioni. quando autem
potencia corrumpendi non sit potencia patiendi per.
nam aer recipit calores. et amittit nec patitur
eos. similiter illuminationes. ¶ Ad aliud autem dicen
dum quod corrumpere non e agere. sed potius deagere.
unde et corrumpi e deagi. propter non sequitur. corrumpere
e agere. g corrumpi e pati. non enim omnis actio habet
suam passionem. ut patet in actionibus anime. sicut in natura
bus. quod uult aliquid uel considerat aliquid. ¶ Deinde
e quod hoc in principio fecit deus celum et terram. sic e intelli
gendum secundum aug. i. in illo fecit deus spirituales. i.
angelicam naturam. uel celum empyreum. e corporalem. et nomine
omnium uisibilium. Sed quia contra ingrederetur per ce
lum et terram. intellexisse moysen sydereum celum. et terram.

inuisibilē. loquitur cū populo rudi. et inuisi
bilia capienti. qbꝫ dicit aug. bn̄ pot eē ut in q̄
uos dicatis. si uobis ostēdit illa lux sūma
incōmutabilitatis mētis q̄ p moy. locuta ē. l. il
le nō intellexit quod scripsit. nā quod intellr
inuestigator scripture ē. et si nō intellexit h' ille
diuino nō deuiz a fide. i. uniuersitatē scripturē. et uō
dicendū ē sp̄s s. ī illi ubi h' siupsisse fid' et uō
nobis. jō dico q' pri p'ficiē. i. scripture inspectio
nē. vt plō. inspiratis libris moy. prī p uocis
hunt uocis notiaz scripturē. neq̄ aūi cōtes ca
tholic̄ in corpore sacrē elagon. ponit aug. ix.
q. materias et p'se notas. p̄ia ē. vnē uīn ē te
fecisse ce. et t'. et oīa. secūda ē. vnē uīn ē sa
piētiā tuā eē principiū oīm in q̄ fecisti oīa.
tertia ē. uīn ē eē mutabilē. aūi iformitez
insinuate noīe uīe. s quā capax ē forme
et mutatē et uitiē. Quarta ē. vīn ē t̄p'ippe
ti illud q' adō inhēr ī incōmutabili forē. q' q'ui
sit mutabile nō mutatē. Quīnta ē. vīn ē
ē informitē q̄ ipē nīc ē. uices t̄pis nibie.
sexta ē. vīn ē q' oīa formatio. nī informe
mitati inani ē q̄ terra et abyss. Septīa ē.
vīn ē quodi locutōis grīe noīe alie q'sid
de quo fcm̄ ē. ut noīe celi. et t'. vīi fcā i ce.
et t'. viij. ē. vīn ē q' ds fec nō solū c̄e q' cit
et mutatē. s; ī eē mutabile et cībile. Nona ē.
q' ōē q' ē ex infor formet. p̄i ē iforme q̄tō
matū. No. g̊. v. exp̄oes hui. in p̄ric. fecit
ds ce. et t'. quas exp̄oes ostēdit ipē s. b. scru
tatoribꝫ sacre scripture. et ōs amplectēde s
sic aug. in xii cōfess. p̄ia ē ī p̄ncipio. et t'. i. in
uīo eīno fec ds intelligibilē et sensibilē l' sp̄i
tualē cātuitā et corḡle. alia ē. i. uniuersitatē mo
le ist̄i cōes mūdi h. i. sidei ce. et t'. i. sup̄ioze
et isioze cātuitā ī oībꝫ g̃tētis. tertia ē. i. in
formē mā' cīuūs sp̄uālr' et corp̄it. Quarta.
i. informē mā' cātuite corp'l'. ū ōfusū erat
adhuc ce. et t'. q̄ iā distīcta et formata sesu
corpe cīūni. Quinta ē. i. ipō terr exordio
fecit ds iformē mā' ofuse hītē ce. et t'. vīi
formata iā appēt ē oībꝫ gtētis. Sūt qui
cupter ē exp̄o ei q' sequr̄. ī terra grū. terra ighr
erat inuisibil' et icōpoita. p̄ia ē. i. in corp'ale
illud q' fec ds adhuc erat ī mīes corpatr
ter sū fcē. sū ordine. sū luce. Scd'a. i. hoc
totū q' ce. et t'. appllatū ē adhuc ifois ma
tiēs erat. vīi fieret ce. corpeū. et terra ce. i.
oībꝫ gtētis. sūi subiectis. Tertia ē. i. illd'
totū q' ce. et t'. appllm ē. adhuc ifois ma
teries. vīi fieret celū intelligibile. q' ali ds
celū celi. et terra. i. oīs corpa cātuita. ī quo q
p'hēdit etiā celū corpeū. i. vīi fiet oīs in
sibil' et inuisibil' cātuita. Quarta. i. iā dū
fieret ce. et t'. ī ū fois erat inties ifois de
q̄ p'cdixat dīn fecisse ce. et t'. i. sp̄ualē et cor
lē cātuitā. Quinta ē. i. iā dū fiet ce. et t'. i.
ū formis erat infois inties de q̄ p'dixerat

dīn fecisse ce. et t'. i. infioze et sioze mūdi
p'te. Exhijs cō dcīi ē uīn' seq duo. vnū q'
illa mā infois ex qua fec ds oīa. ab etno fu
it sic' ploi ipōnit. Scdm ē q' terra aliq̄ fuit
quā nō fec ds. ē illā nō dicat fecisse. et sic nō ōī
fec ds. q' posuit manich. 9; intellius ē illā
intiaz adō fcāz ut nō incidim' in errorē plo
nis. et illā ī terrā fcāz aliquod. ut nō incurrā' ip̄i
etaē manichi. q' intelli di q' terra erat tunc.
tanq̄ p'or illa' ill'. et fcā in ill'. q' sil' fec in'
et nitiq̄. s; ualr p'ri in'. ¶ Sē. et spē dui fe
rebat' sr aq's. i. sr mā informē et fluxibilē. et q̄.
ī eēz foīz ductilē. ferebat' inqt aug. nō loca
li motēē s; opinidi p'rite. et p h. ubo isfendi
p'tas designat. in syriaca lingua hr'. icuba
bat sr aquas ad instar auicle q̄ sr oua ī
cubat et fou; illa donec formē ī pullos.
et p h insinuat amor di et bōitas qua exinc
ta bōitate et amore hoīn mūdū faciebat.
¶ Sē. dix dīs fiat lux. dix inq̄ nō sono corli
cū nō dū eēt auditor. ē nō dū eēt in quo so
rnarēt corl' loqla. nec ipē hrēt corpale q̄
sonet uor illa. i. ubū gēnuit in quo erat
ut fiet lux. Querit aū hs aug. an illa lux
quā ponit qui fuisse corpalē irradiabat
undiq' machinā mūdiale. q' si sic n'iquā
nox succedebat diei. an tm̄ ex altā p'te q'
nō uir posse eē. nī nō dū erat acr. p q̄ agitata
sui' et intius cuiuspiā materi illustrar; et sin
reuolūr diē noctēq' facēt. Si aū dixit q'
q' aq̄ uap'orabiles occupabāt spatiū actis ul'
q' adlgē in quo nūc ē sydeū celū et p illas fe
rebat' q' ipē erat locō aerīs. Querit aug.
quō tante aq̄ potuer' ī tā modico loco aggr
ri. ut tīc facies inuidirēt et appēt arida. et
sit q' adēlate actuati potuer' ī tīc inisceri
bꝫ ut terra p'uiip subsidēs eis q' ī matrice
recipet. ¶ Obz aū adhuc ōl h ab aug. si enī
aq̄ uap'oribiles erat sr terrā. g' erat distīcte a
terra et terra ab eis. g' tīa suā foīz hebat eo q' oīs
distīctō seu ordinō ē a foīz. q' dō ē g' q' uibin
fecē terra erat inuisibil' et incōpoita. Soluit
ipē q' inuisibil' ē obli solū. q' nūll' tūc erat qui p
set uide. tn̄ uidi nō potat. uāci facie cōtex
tit aq̄. ¶ Obiē ī aug. si terra distīcta erat
et fōita. cur nō dī in die fcā sic' cēa fōita. ¶ Rñ
ē nō dī fcā ī illo ut dicē. dix fiat terra et fcā ē
dix fiat aq̄ et ē. h aut obiectiōes nō solū ip'ē
s; quin p'ot ad aialis q' nec ī die nec ad
timutez ubi dī cēa fcā sic' cēa formata q'ui
dui erat usq̄: fōita ē nō dū eēt aiata. ¶ sed
cēa. sic ipē dicē. ¶ Qr aūt de fōitōe seu cā
tōe illuc lucis seu nubecl' lucid' uir fu
it fcā aū diē et sic' fcit'. q' fcā ē cū celo et t'
ta co quo sequēr q' terra nō erat tenebrosa. q'
ē q' tertiū. aū fcā ē ī die. q' nō pot eē. q' ipa re
uolūr sua fec p'rin diē. g' nō fuit illo die fcā.
nō ī aliq̄ sq̄nui. h ostat. ¶ Et qn fcā ē aū erat

t̄ps q' e nō pot eē. nā re netat ī uniformitas. s;
ī fformitate et ipossibile ē uices ipi hre
p qnta in agitatiōe. nā ī ē t̄ps ibi ē p̄i p'atti
et ita successio et ordinō. q' ū ē sū forma. s; aū
tē t̄ps nō erat g' fcā ē aū eē t̄ps. g' fcā ē q'
fcā iniō ce. et t'. et ēeh sequr. ut p̄i et tenebre
nō erat. sr facie aby ssi. ¶ Ad p̄mu dr' p di
stictioz diei q' dies eēt; appllatur illud spa
tiū t̄ps ex die artificiali et nocte artificia
li' et nocte artificiali. ut dicat' dies artificia
li p'ntiā solis l' alic' loco sol' sr' nrz orizota
illuiaus actū. noxā. ū ubra q̄ iacet ex obiec
to tenebrosi terr. i. t're ad sole. et sic accipiē
do diē nō fuit fcā in die imo aū. et tn̄ in t̄pe
et q' h est ūm q' aliu fuit t̄ps q' tn̄ nō erat nox
aut dies. Si aū dicat' dies tm̄ spatiū t̄pis
qntū ē spatiū. xxiiij. horar et c. tūc uā fcā ē
illa lux in p'te p'o diei. s; fcā fuit ī tali loco
adq̄ deuenissꝫ a p'ncipio. nā orizōtis cert
punā aut p'dinas horas. tē uenolō ei ad idē
p'nctū dr' una dies nāl. ē p's fuit illud mo
diē t̄ps q' ei cāuē p'cessit. ¶ Ad aliud aut
dr. q' aū cāta ē illa lux t̄ps erat q' amoue
bant aq̄ uap'orabiles sursū usq; ad loc' illū
in quo p'ea oglobate ē. et osolidate. ut ex eis
fiet firmamtū et sic erat mot' q' et t'ps.
¶ Ad aū obz' uniformitate eē tē qua dicit aug.
uicēs ip'm hre nō posse. dr' q' ille intellig
h de p'ta informitē quā nō hebat machia
mūdial'. hebat enī formā s; ofusā. sic' ī lac
te ofuse s' tres subē et eoz for'. ¶ Adhuc
obz' de illa luce s' erat corpal' et mouebat' ē
culant'. cū enī ē corp' celeste uidet' ē sit
p'etuū. et icorruptibile. eo q' sic mot' circulās
nō hr oīiī ex aut q' corrūpi p oīi corrūpiuī
s; in; corp' circulare h̄t ōi' sue nē oīi. sequit
q' lux illa nō erat corruptibil' g' adhuc man'
s' idē uir. nā sicut corruptibil' hebat aliq
ōrietatē. q' ē fīm. nā p'e inerates q̄ fuidite s
ē p'nni. et elemētis q̄litatibꝫ. et origines ī
aliā cōtatū. s; illa q' dū erat ē olemta
nō dū ecīt. erh' sequr. ut p'. q' lux illa nō erat
corruptibil' g' adhuc m; s; sic ū ē et ad q̄m
usq;. ¶ Et aut illa lux fcā ē ad id q' sol. ē
ad aliū. q' ad idē uir. q' ad diei noctes; succē
sionē. s; sih g' sup'flue cātū ē altm illor.
duū enī ad id sufficientiū altm ē sup'fluū
et c. h affinita rē ter' in qualitatibꝫ debeat
eē affinitas ī locis et t'pibꝫ int' eas ē i distā
tiā hūit lux illa et sol in qualitatibꝫ. aut
ī eadē die creari debuit. aut in osq̄uibꝫ
et ottinuis nō aū sic' fcm̄ ē. et cū p h ubū uid'
ds q' eēt bonū intell' approbō diei respectu
oper' op'letoz. ū manent ī uet' cātiōs. vn
ī tīc dicēz nō subiūgit' ū p'st op'lez itiuc,
aū a. p'o die fcā ē cū lux ipi diuis lu
cē a tenebris et appllio diei et noctis ū iū ai
tē alia ē q' statī p' lucis cātōez subdi h. nec

expectat' cātōz opm̄ illi' diei. ¶ Et q' si lux
illa fuit opus p'e diei. uir q' nō. q' fec p'mū
diē. sī dicat q' q' diuisio lucis et tenebrarū
fuit opus p'e diei. h ē nīc ē. eo q' ipō q' fcā
lux ē fcā ē illa diuisio. Si aut dicatur
q' appllō diei et noctis. tē obiō aug. nunq̄
expetit ds tātā morā t̄pis ī illa appllōe.
nunqd' mā' adō magnū ē h. q' illa appl
latio eē di fōita ad sui ploz seu fōitoz.
tm̄ t̄ps exigē. ¶ Adh p ordinē et c. Dr g'
ad p'mū. q' illa p'po. eē coz celeste circulare
p'etuū ē. et incorruptibile intellr' s q' uita
tē de corpibꝫ hī plenis et p'fcis. quale ē cō
solare. q' plenitudinē et p'fcōez lucis h̄t. et de
osilibꝫ. oīa plena et p'fcā sūt. et nā se p'etua
i. qntū de p'etate nīe. nō hūtis ōietatē. s;
qntū ē de uita op'is corpalia s. de di uo
luntate icorruptiblia sic' di in thimon.
lux aut h; p'fcā sit ī ordie suo. nā di p'fci
s opa sic' dic moy. tn̄ nō plene p'fcā. h aut
fcm̄ ē. ut in p'fcōe cātuarz inni nobliu'
[illegible] sui [illegible] ū sic' p'o cāta ē lux
[illegible] lucida [illegible] maioris lucoritā
tis. [illegible] intellet [illegible]
[illegible]
[illegible] suos [illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
t̄pa sufficiebat lux ad usū ad q̄ fcā ē [illegible]
in t̄pe suo. ¶ Ad quartū dicēdū ē q' p' lucis
cātōez. dilata ē cātō sol'. q' p'ius oportuit
firmamtū s q' solē. et cēa lūiaria qbꝫ ornād'
erat. et sic nec fuit inutilē diē int' lucis et
sol' cātōez. ¶ Alia ē io ad id uir tropologiā
sup'ta. nā p luce dē intelli fides. p firmam
tū spes. p oggregaz aq̄ in loc' unū caritas.
q' os delcōes cānales oggreget in secūna sesu
aliatis. ut iā nō iueniat loc' eoz ampliū in
celo tois. S; appear arida. i. facies tois fere
nata. et huīdis uap'oribꝫ p'or motuū dctiā
cāuis ascēdentibꝫ īmunis. [illegible] p'sēē aut
sapiā intelle. plurā scīaz. p stellas cēē uir
tutes. qbꝫ ornat' celū mētis serenitate a
statu g' fidi usq; ad statū serenitatis et trā
qllitatis nō ueniē nō p duo onera media.
et id int' cātōez lucis et sol' intienēt' duo di
es. ¶ Ad qntū dī q' cū p tenebras accipit ī
formitas quā nō p'hbit ds ad manēd'. s; ut
tn̄ scat ī formā. lux aū app'bat' adō ad ma
nēdū. [illegible] statī post lucis cātōez subiūgr.
¶ [illegible] ds et c. q. q' placuit ī dei p'scia ut
fieret. placuit in p'pa cēā ut manēt.
¶ Alia rō ē. q' illud. uid' ds et c. p q' ostēdit
app'bō di respectu cātuitaz nō subdr' nī p'
opa imediate adō fcā. diuisō aū lucis et
tenebraz nō fuit imediate adō. s; lucis cā
tio a qua fuit illa diuisio tanquā effcō.
et io post lucis cātōez statī subsecuta ē ap
probatōis diuine exp'ssio q' subsecutus ē

effcus. s. aci diuisio. Ad secun q qr. s. si lux illa fuit opus pe diei l' tci qn ceni die. h'os solem p pieci. Amulus di q appllauit re. i. appellari fec' l' appllabiles reddidit qndo eis ppas uocaces aquibus sumunt noui i positem. Adlunc obic aug de illa luce si fuit corpil. r fec uicissitudine diei noctis; qr dupli potuit ce. s. sua cuolutom l' radiorum suorum emissone r cetratoe. cu enim n ouu cenc homines quibus celanidu dee uicissitudis buffi cui. q nectas erat te ut sic cuolueret illa nubecula lucida ad dcam uicissitudiem faciendam. de cctoe uero l' emissoe aut ipossible e aut difficile. aliqui occultu l' manifestu exemplu suppone. vui ipe dic n e ponenda illa uicissitudo ce pemissbe r cctoe. sicut uolut qs exeplu suppono de emissoe r cetroe radiorum nisualiu n opetit. na lux q e i oculis grauio uidendi. radios emittendo pp exiguitate sua ad usu actu n suffic. n lucerna tem formosec ammuculante. hac a obiectoe ut aug isolutam relinqre. Io r dico q si sol in suo pncipio e gnacois r corruptois r distinctionis. r io n sup nacue psessit ei cauo cam cue gnabiliu r corruptibiliu causam ? i seq tibus diebus r distinguendom. sic r lux illa cor luiosu erat. r pncipiu distictois teis. que erat so r tuo die ut firmim. retom. firmamenti a ca e distictois elem. sic posuer phi. r cui mot ei sit ca caloris in inferiorib. elem cpauldi e imediati ordinat ad ipin. r alia ordinant successu r recessu abeo. r sic pr nectas uicissitudis diei r noctis. illa causa gre. sic e auglin distinguit r sequit illas tres subus lactis. sic lux illa cuulant ipsi ut q omnis ta r dsincta erat ab unce se cerneret.

sic e aliter sic soluit illa obiectio aug. ipe au n solu ea qr mag inclinabat ad opinioe sua. s. q lux illa n eet corp l' s; spual' de qua alibi dicat scripta. po oium cata e sapia. n tn opionem illa reptat. imo dic q tacdui ne q fid. qua diu n pot cetis documetis. s. cui septie auctibus ipbari. fides e pe uitati innitit. r auctib ei expncits. dee e r pumacat dfendere diui ei qr testificat auctas. e dic g si dic. si au illa lux spual' erat ut dic aug. te qr qd eet distictio lucis r tenebrarum. qd uespe. qd mane. qd nox. qd dies. r dicedu q ad litteram. lux illa spual' erat anglica na. de q alibi h. po oui cata e sapia. r distinctio lucis a tenebris intellr formato lucis a tenebris. cature spual' ifonni in corpin. i sua informitate relicta. uni eta q erat formati forment. Vespe au e cplo in form te. mane i. sigto formde q qdi catura fo emati ifomitas remanis signat q form di erat sic r illa dies aut distictio diuini opis. l' ipa lux pot intelli celestis ital' nim.

Sequit de opibus se diei. de quibus legislator dic. ds fiat firmamentu i medio aquarum r c. de quibus po qr ubu fiedi e pnait in fiere firmamenti. s. fiat fec r fcm e. Adq dico. hs aug. qui ordinem diei nuo di q ordinatu seruimu ll lu r i cognitoe angelorum. qb ad diu nullo. ds tamq amicis suis ostedit res creadas. r ipa ecia fcm e firmamentu. i catoe a luce i. angli dc fiat r fcm e. qr anglis cu ce; eta pcessit sulte i digntate. ut ipsius ostedet in sola cogitie di r ipo gnie catus e. Venia dubitoe; hic. cu aque n alr hunt imediate locari s' tca. r sic sub aere r igne. r pq sequitus sub firmamito. sub quo sut hi elem. quo s' firmamentu locate s' sic dic legislator. dic q miraculose. qr ipbat hs aug. dic e n qit qd ds possit facere. s; quo q fec. sapiens ordinatu. po imo misura ponde qr fec aqs. nec s' loca distipte elem. n s' extrigentia qualitatu. g' cu aque s' nale qualitate locu occupa deorsu. r deorsu dbuint collocari. r h appet in exeplo aug de igne facile q si dimittat. ignis tn sursu reflectit. eximo au i aq di ab alus. q e s' sanui ex continuitate motus sui calefiat r sic sumu inter planetas p aqs illas seriores r preias refrigidant que adh ibi s' collocate. fh e motis firmamenti sit uelocior na ex motu ei mouent planete plus cotinget ipm calefi. r plus indiget infrigidari ab aqs illis. r plus poss; cu pcum sit eis r im mediat. s; h eet absodi dce fonte toti ei loces inferiorem admittite. Secda au dic. cui opioe; applat aug. q celu uocat h aer. a que stiores aq uapirabiles i inferiori pte aeris. ad instar nubecule subtiliu cendere q sii turbiu l' pluma ibi suspese sunt leuitate sua. r qete s' ibi sii motu. inferiores uo q i inferiori pte s' depulces turbinibus r uentis aggant. ut i pluuias resoluant. Aer e diuis i duas ptes. s. in pte iferiore. ii sut turbines tonitruorum r pluuiarum. r pte siore qeti. r ibi diut ce illas stiores aqs. hac a opioe; quoad h cuenabile reddit aug. qr auctibus scripture fulcit. q dic aere celu. ibi uolucres celi r c. r qr n e q fid dcm n pot stare. qr celi noie tellr ibi firmamentu q in qrta die lumunibus e ornatu. Io uur terre aug. r dic qr cu aq p subtiliatione possit rare fi. r i infinitu subtiliari n poss. r adeo subtiliari r attenuari utq. cu grauitate deposita. manteo tn aq in loco illo q e s' firmamentu forte fuit. r adh ibi pmanen sub qbus fcm e firmamentu. diuides eas ab iferiorib. pfcti cu ipe fecrsit ex supina r subtilissia pte inferioris. q nom aquarum sortita e. pp sui translucentia. po

uero corpori tenebroso ppinquor nom aque inferior tenuit. pos a co lucido ppinquor. sic celo empyreo sior uocabla nuncupata aqua. tn subtiliore hns situ r digniore q inferiores pp nobiliorie corporis ppinquitate. in ponio e mirel iforis predetur a loco i q mo e tca. usq ad celu empyreu. r de illa siori r ratiori pte sic dcm e fece s' aq i loco q uc e s' firmamentu. r uocaut aq ille celi aqueu. in glo. s' deuit. u distingu. vii. celi. aereu. r ethereu. olipiu. s. oul igs. sydeu. aqueu. empyreu. r celu sce tinitatis. qr forsitan aq ille cristallinum coloris s. qr a sue ibi aq ille r adgd n determinat scriptura. nec e n. s; curiosis indagatorib; relinqr qr dispu tatoib; tradid ds mudu. sil n; quo sit i aq ille efficiat scriptura. nos au ut dic aug. supponim eas ee ibi cu maior sit h scripture q ois huani ingenii capacitas. n nulli u autumat ornatu illi celi aqas seas ce. qr astruere conant p h q ornat celi sydereu. sut subte corpe. empyrei uo subte icorpe. ut angeli. g medie medie subte ut aie sanctorum hoim. s; h e q fide. na xps r Maria uirgo exaltati s' s' anglos. r anglorum ruina repleri ex hoibus. opio aut h gg e. q p aquas stiores intellr angeli. p statu in quo fuer mutabiles. p ututes aut io. in statu immutabilitatis ibi. benedicite aq q s' celos s' dno r c. Sed aut qr sa die n e dcm uidit ds q eet bonu. Ad q soluit mr in hystius. q id obmissu e. qr cpletio opis se diei q ctio die fca e. n debuit pcedere cpleta pbo. s; usq i tnu die resuata e. s; hoc n uir sufficere. qr sa die cpluata e ctio firmamenti r aque sriori. r diuiso aque ab aqs. r sic h ds placuer ut eent. r sic ecne. sic r ipbauit eas ut manerent. r sic uiuent. g quo ad h pillo debuit dici uid ds q eet bonu. sed n q aque inferior diuiso n placebat do ut manerent sic fca erat die sa. imo ut fiet earum congrego sic fcm e tcia die. q tcio adiutu e. uidit ds q eet bonu. tn aug. s aliqua emissoem uir ponere h uidit ds q eet bonu r so die p cploez dcm. dcor opin s. firmamenti. r aque sior. r diuisoez aquarum ab aqs.

Sequit de opibus tcie diei q cu fca fuint. r forma r ordinata. r admitttoe; ubi eet in. sic opa pe r se diei. h n irronabilr qri pot. cur n de his n dr fiat r fca s. q adm r de alus. s; sit ubor narratio e io e scdz sciaz aug. q opu hui diei. s. aq r tca loge differentes spes hnt. r loge mino nobiliore qua lux r firmamentu que fca e pa r sa die. r q. i for respectu illor na reformata ppriemunis cesse minus; deqz ubi minitoe; tenet qua minitoe; expssam. r ppinquiam

expmur. fiat. fcm e. nec obh extima dice qn h forma fuint illo die. acceput enu aq form illa qua nc uidem. eas hre. q formatio insinuat cu di congregent aq i loce unu. form enu segrat r discuit. h; a aque sit otformatio n exprimat. i scriptura. tn intelldu e eas formatas nec ab etno fuisse. sic posuit manich. e au ostet mudo ex uiu. clas hubuisse dubitat aug. cur de aere r eius dispoe tacet scriptura r h uic dubitoe; adiungim. sil r de igne. r scdo e supm q mox e scripture noie ce. r sic totum mundu cpletu. qui; aut adiunge nom maris. p tca g su aqua accipi nebulosa ps aeris. p celu ps eius stior q mag pspicua e. p celu uero ignis intelli. dici. e cui ut sup dixim aq stiores fore sunt r ex suppma r ratissima pte illi inferiores mtia que pertingebut usq ad empyreu. sb eis intelli e collocatu firmamentu. e motu distincta sue elem. ut illa ps inferioris. q ppior erat firmamito ex calitate succepta fieret; igs inni. ppiqua aer remocissime aq r tca. ex h appet uerces fuisse aftrcos phos dicetui celu n ce fcm ex elems s; ex informitate e catio celi tamq ea pcessit elem distinctoem. h au s. celu. uocat qnta essencia. tn qnta essencia nuncupat ois ex na luciosa. q ceps sit illa siu empyrei siu sydeu celu siue stelle ul q cep. alia diu im n sit elem siue el' tui. lib a gu. distinguit intr opa hui diei tric ponend ad geneacoem r scitacoe; ipius ubi dicedi q e ad insinuado com distinctoe; s diuisas eorum nas. na queda com creata sut ut tca r aq. eta uo uiu regetabile hnc ut arbores hre r h. qr g genia tre. s. arbores r fructus hre speciositate multa hnt. r q. cepsa; uirtoe; hnt ad pura spem sui ad ubu cenui r io ubu cenui ponit in distinctoe tali h; p n caret ponit in distinctoe aq r tre pp opatiua in formitate qua hnt. Celi a oritur qo e sit. ead die diuisa s' fca. na sialtius diei fuit celi catio r ei ornat. sil' distictio aq r ei ornat. e in. r alius diei debuit ee tre fortio r ei ornat. q s' dicas ead die tca distincta r ornatu qr eaq ornat ipi; adhent ei. e in. stelle cu fixe s' i firmamito ad ead die q fcm e firmamentu pune debet. s; r de. s' inter aug. q uegetabilia ut tre nascenta adhet ei radicitus. r ab ea trahut uita r cetea s' cta s. stelle uero n hnt uitam firmamentu. imo s quosdam fce sut ex igne subtilissio. r depurato. dicend tn e q fce s' ex inform mtia sic r celu. r sub qnta essentia cphendunt. de hb mutilib; r infructuosis r d p. uas cuantib; r nocuis diffusius dic au. q pducta s' post pec ata maledca. sic dl

in gen. spinas et tribulos germinabit t.
¶ Adhuc restat querere de opibus tertie diei.
cum enim una tantum spes una exigat ad sui cr
eatione diem ut patet in luce: et divise diversas .vii a.
diversi dies divise tam distinctione. et iiii. ele
menta et vegetabilia s. .v. tam spes. non in pauca
oribus quam in qui; diebus creata sunt. p. si in
una sola die creata s. et unica dies eavo omi
tui debuit assignari. dicendum potest aut. generalem
tamen. lux est .i. spiritualis et angelica intelligentia sive
superna civitas pro sui nobilitate. et primum di
em habuit dignitate loci quam tenuit et sic binus u
nus quem primus pars senarii. duobus autem sequentibus
diebus facta est mundus quoad superiore et inferio
rem sui parte binus binarius quem sunt pars aliqua
senarii in tribus pelagus ornata s. quam creata fu
erunt. et sic binarius ternarius quem est tertia pars aliqua
senarii. ex his .i. aggregatis tamquam ex suis
aliquotis resultat senarius qui est numerus perfectus. unde
aug. non ideo senarius est perfectus numerus quia fecit deus omnia
sex diebus. sed e contrario. q. d. perfectiones opum insinu
avit per senarium perfectum. sed ideo potest specialior ars
signari. quare vegetabilia et alia facta sunt iuna
die. que est. quia creata ab una causa s. prima. et nutrita
s. amotu firmamenti et lucis pariter creatae. et ad
unum finem s. ordinata. s. ut ex eis filii fiant
terre nascentia ad fruendum hominibus. et ideo quia uni
tur. vegetabilia creata habent originem com
munem et ei adherent ut omnium. unde quia individui s
ab ea. et sic unum creata cum vegetabilibus et quasi
unum opus. et ideo eorum com unicui assignatur
dies ex his habita ratione de operis. omnia numera
alia elementa tale habent diversitatem. quod ad divisos
dies pertinet. ut post patebit.

Sequitur de opibus quarte
diei. s. de luminaribus ubi querit aug. quod conse
quentia inquirere quod primo creata sunt opera corpo
rea quam tempora. s. terra aqua primo luciditas et
splendor. qui cetus induit tacendum. primo e luminaribus
sunt ea vegetabilium. cum cetere debuit an
ponere. p. cur omnia ista luminaria sint in dies
et noctes cum in presentibus tantum diei noctis; in
cessitate. ¶ Ad primum dicendum litteralis ideo. ex ra
tione. primus enim fecit spectaculum conditor de creatione
mundi. ad quam superiores mundi partes ut est celum
et quam ad inferiores ut sunt aqua et terra. deinde ad
ornatum mundi creata se transtulit. et sic a su
perioribus creatis incohavit sibi et ornatum. ideo
autem moralis spiritualis sublimata est. nam per congregatione aquarum
tum in unum locum humilitas intellectus coarctatio
et iudicio deliciarum carnalium in sensualitate
ne metas sensualitatis excedant et ne ius
ad consensum rationis procedat. per appetitum terram ani
de operetur accipit littera. a concupiscentiis carnalibus
liberis expeditum. et qui excitatum. et iam fructum
dans per creatum luminare opus per luminaria vero de
signantur spirituales contemplative virtutes. quibus
anima post opus creatum decoratur. et illuminatur

tem. ut carnalium motuum terrenorum. ¶ Ad
secundum est. quia; actualis significacio nego
tiorum primorum luminarium in sic esse queritur
est. sic temporis fructificacionis. et ideo non ioue
nenter creata s. aut luminaria. si autem dicatur supposito
quod non stant fructificationes actu sicut est quod sicut
sic creata s. et fructificationes actu autem lu
minarium creatum habuit ortum non inest sic in
brevi tempore. ¶ Ad tertium est bene vere opinionem
sanctorum. quia; per luce fiat successio diei et noc
tis tamen plenius et perfectius facta est per ortum solis. un
de aug. vocat ut superius est dies distinctio
ni per introductione spei. per nocte informitas.
unde facienda est aliqua creatura. et sic sunt tempora
unde aug. ante quam fuisset luminaria facta in signa.
aut sunt luminaria in figura. s. tempestatis et
serenitatis. et in tempora .i. in distinctiones unius. tempore
et in menses .i. in distinctiones mensium. et in annos .i.
in distinctiones annorum solarium vel lunarium.
¶ Set obicitur contra illud quod dicit moy. posuit unge
deus stellas in firmamento celi. quod generaliter
intelligendum est de aliis a sole et luna. sub sit
creatione sub fine. 9; tamen non est verum quod dicit po
situs eas in firmamento. nam ceteri planete
moventur sub firmamento. unusquisque in proprio
orbe. et ipsa super sic sol et luna. ad quod solum
dum dicit aug. quod cum dicit posuit eas in fir
mamento celi non vocat firmamentum orbis
stellarum fixarum. sed nomine firmamenti accipit
regio superior illa. s. pro qua porrigit ab isto ae
re turbulento in quo generantur tempestates
et grandines et huiusmodi usque ad celum supremum.
in hac autem superiori parte est aer quietus et serenus in qua
moventur planete per circulos suos. aues autem
per illum non possent volare propter corporis sui
grossius tenuitatem subtilitate atque raritatem. quod ta
tum est quod plures ascendentes ad illum se oculi in pro
venerunt spongias plenas aquis in naribus ad
trahendum crossiorem aerem. et licet sint in pul
vere durare ibi per annum. sicut dicit aug. et sic
tangitur inbrevi. quare autem sic vocatur scriptura
nomine firmamenti habes per illud in alia translatione.
quod ubi nos habemus volatile sub firmamento
celi. habetur volatile sub firmamento. idem autem
quod non possint intelligi de celo sydereo sic expositum
est. ¶ Set querit aug. li. utrum luna creata sit
plena. quod sic videtur. eo quod in principio creata sit in
forma initiata. quam facta est de cetera. et in quarta
die facta est in sua specie. atque plenitudine et per
incedentes esset diu et perfecta sunt opera. ut dicitur in
cantico. deuter. operis perfectio creatura. et quia
deus tempus ipsam fecit in inicio necessarium. sed
illo tempore non apparet ipsa cum plena. propter hoc
nec fuit quod dicit ipsam in plenilunio
esse creatam. Alii dicunt quod omnino plena non est.
nam cum est xiiii. et autem erat prima ut quod dicit
aug. quod utrumque dici potest. cum enim ut ipse
dicit ipsa sit facta in plenitudine cenit

et in plenitudine actualis luminositatis quam habet a
sole sic que ipse plena est. quod non est eclipsis. l;
quia apparet ubi conciliata. et de tali plenitudi
ne intelligendum non dicimus eam fuisse creatam
plenam. ¶ Ad ultimum obiectionem dicendum quod xiiii. cre
ate. i. talis qualis est cum est in die xiiii. si autem di
cimus eam non esse creatam plenam plenitudine
usitata apud nos. patet solutio ad obiecta. quia est constitutum quod facta
creata est in plenitudine speciei licet non in plenitudi
ne luminis actualis. nec est inconveniens deum ad tempus
facere. cum enim solutus sit tempus temporis ipsius ad
dere. nec obviat quod dicitur facta in inchoatione nec
tis. sic est intelligendum. i. in principio sui in
principatu. quod innuit glossa titulato quod habet ar
chiviaubi binis inchoationem. et tamen glossa illud
principatus.

Sequitur de opere quinte diei in qua ornata s
aqua piscibus. et aer volatilibus ex aquis fuit
dubium autem videtur cur non utriusque istorum elementorum sepa
tim propter se et dicit pro ornatu est sicut terra sicut sexta
vero. dubium est est cur ornatus aeris non sit factus
de aere sicut ornatus aque de aqua. et ornatus terre de
terra. Dubium est potest esse cur non omnia sensibilia fi
erant uno die. sicut vegetabilia omnia uno die.
¶ Ad primum dicendum. quod aqua et aer symbolica naturam
habent. utrumque enim humidum. utrumque tepidos et medi
a s. inter opera naturam. s. terram et unitasa .i. celum.
propter quod quia per illam tamquam per extrema conveniunt illi
propter quam et convenientem quia; per nomen aque accipitur aer
et ideo quia s. sic convenit uno die sunt orna
ta. ideo et ex aquis facta sunt ornamenta utriusque per spis
sationem conglobata facti sunt pisces. ex aqua autem
per exaltationem subtiliata facte sunt aves sicut dicit
phi. quod ex capillosum superficie aquarum facti sunt quidam
pisces. alii ex subtiliori. alii ex mediocri.
non autem ex aere facte sunt aves. quia igitur et aer plus
sunt activa quam passiva et ideo minus naturalia.
quod ostenditur consuetudo nomine. igitur cum et aer magis
sunt. sed aqua et terra sc. g. s. quia tamen aves plus sunt
de aere quam pisces magis habent naturas. et sic
[illegible] ¶ Certum uero quod solum non
[illegible] quam habent natura. quo ideo necessarie
[illegible] vegetabilia ex terra. quod autem
sensibilia creatura quedam ex terra. ex terra secunda
intelligendum est. nam omnia corporalia ex iiii. elementis facta
sunt. sed dicuntur aliqua fieri ex uno elemento. et non ex alio. quia
plus participat de uno quam de alio.

Sequitur de opibus .vi. diei.
In qua facta sunt alia ambulabilia et
[illegible] cum plus [illegible]
[illegible] ambulabilibus quam [illegible] natatilibus [illegible]
[illegible] et videtur esse abyssus in [illegible]. sic [illegible]
[illegible] ipse una die cum his creatus est. hanc autem
ut non una die creata s. sed diversis. ¶ Solu
tio est quia ideo et natantium ex eodem elemento facta s. s.
[illegible] quia convenientia non
est [illegible] ambulabilibus et volatili
bus natatilibus vel si placet [illegible] ut illi

solitam generale aug. quod cum in senario fecerit
deus opera sua. volens ostendere perfectionem operum no
luit sensibilia et homines facere diversis diebus
ne excederet senarium ideo et hic fecit ut homo videns
factum se ex eadem terra ex qua animalia fragilitatem
sue conditionis agnosceret. et humiliaretur. si autem du
bitavit aliquis cur operibus .v. diei sit adiuncta
benedictio non autem operibus ceterorum dierum. dicendum quod in
uno die facta est benedictio in omnibus intelligendi est
esse facta. ¶ Querit autem cur de animalibus dicitur sit.
quod facta sunt secundum genus suum. et non de homine dicitur est hoc. non
enim potest dici quod genus ubi dicat generale et origi
nale omnium creaturarum terrestrium. s. eternam artem. et in eius
ordinem creatus sit homo. non potest dici quod dicatur in
generativum. propter quod sit propagatio et individuorum
successio. ut quod in se corrumpitur in specie conserve
tur. nam et hic genus esse habet homo cum brutis. ¶ Sed
generis dicitur ubi multitudinem atque collectionem indi
viduorum sub speciebus vel specierum sub genere. et pertinet
in generativum secundum quod ipsa est adsubveniendum speciei
ne pereat cum in eis deinde corrumpitur. sed in succe
ssione eorum species conservetur et maneat. sed non sic factus
est homo secundum quod cum unus solus primo plasmatus sit cum
et si in statu primo perstitisset in generativa sui pro
pagatione opera ei non esset ad restitutionem singularium
pereuntium corruptione [illegible]. ¶ [illegible]
[illegible] vi. diei ut antecedentium sit al
ius esse [illegible] sequuntur opera
aut [illegible] tres dicendum diversent
ordinate [illegible] dei in eius [illegible]
quod ordo [illegible] non [illegible]
primum non est dignum angelica [illegible]
primitive. nec terra quam erat inferior [illegible]
digne firmamento. nec elementa luminaribus. nec ma
tutilia nec volatilia. aut sensibilia homine.
sic nec ordo naturalis ibi fuerat ut quare anglis quam
primo facta est. non fuit cum vel principium conditarum creaturis.
candes. nec alia aliud quam tamen prius creata est illi.
et ita non fuit ibi ordo artificialis quam tenebant
ad ingeniorum. eius arbitrium ordine in opibus
assignando. s. ut vel principium sui eam terra. l. primo
locum in firmamenti terra. celum est empyreum. locus est
angelorum. terra autem est principium locorum et firm
amenti [illegible] quod ex ea terra s. [illegible] quam est ea
facta s. cum est principium. firmamentum primo mo
tum suum cum est principium elementorum primitivus creato
rum. luminaria autem sensibilium. Alii autem ordinant
secundum maiorem et minorem principalitatem ipsius esse
tia quod in principio facta est unquam erat confu
sa et commixta elementa. potentia. et ut sequitur possent
sicut videtur in tribus subius latrus. quod de facili se
parabiles s. et ideo apparuit non deum fuisse terram
dicendo fiant aque et terra. sed segregentur aque et appareat
arida. secundum istos igitur terre sunt quedam creature. s. ce
lum et terra in prima die et dispositio quedam ad id quod
faciendum erat. secunda die. lux quam disposuit ma
teriam ut ex ea fieret firmamentum deinde non
secunda die facta est die facta est dispositio ad creationem

eltoꝝ. ⁊ uegetabiliū. s. firmamēti pē mo
tū sc̄e diei fcā ē mīa. dispōita. adh̄ ut ex
ea fierēt ierī ⁊ uegetablia. t̄cia uero die
fcā sūt eleā ⁊ uegetablia. ¶ Quarto ē dis
positio ad sensibilia oīa siue natabilia.
siūe ualatilia. siūe ambilia. siūe ūbilia ut
ē hō ⁊ h̄ fcā sūt duob; diebus. v. s. ⁊ vi. dis
positō aū sumbliā. iiij. die. s. lūiaria. cetū
colli duplex ordinō nāl' inīpib; vi. dieꝝ.
vna s'm simplicē uīcē. s. pnicipiū. firmamē
ti. ⁊ luci. alia s'm simplicitatē cōndi ¶ Sꝫ q
utriq multiplr obi. p̄o de luce p qua ī
tellr anglica nā q̄ fuit opus pe diei. ne
ūcē eā mōr ordinabil' ē ad opa relīqua
sic euidenf app; ¶ Obi ii. ⁊ de ope ētie di
ei q nec sic nec sic. uīcedit opi qrte. si
aut p. p se. ē ertio de opib; qnte. q. ad ō
vi. diei ptinēt. s. ad aīalia bruta. ambilia.
ni; b piu; n; fim rec; ordinari unt. Rō.
q nec pmū ordinē digntatis solū ūcit
ē mor. nec ordinē nāle solū. s. aliq̄ sic ō
dinaui ⁊ uisu'ē ordine tali siūi tali. an
glica ē cātura q̄ noīe lucis cēnsēt. p̄o dic
cāta fuit p nobilitē; siu ⁊ excellīā. ē n̄ si
dēm̄ b aug. q lux ē celestis ecc̄. cē poss;
īueīn cilis ordinō. nā ipa ē final' cā oīū
ī hoīs. ⁊ sic fuit ī hō cātus adh̄. ut oplēt
illā. ⁊ sic bn̄ pordinat' lux a pcib; oīb; fēu
tis. ⁊ distinctis. tanq̄ cā final' oīum. ⁊ ideo
prior ē dignitate. ⁊ sīficātē. p aūt q̄ ex
lu' d; anglica nā infōies lux aū eād' b
q' fōita. pi q' celū pcaus ē p maiorē si
plicatē; cōndi. p cā ūcio ⁊ celū q̄. aū dies
cāta sūt intellr fōitas oīū rōmor ta in
sibiliū q̄ inuisibiliū ⁊ id̄o apetēt pordina
ta ē ult; ⁊ sic p̄ so ad p̄o obi ¶ Ad ē uo
dicēdū ē q̄ ro opa tīe diei pcedit opi qr
te nālr; q̄ s' de ɔstitutionē mūdi. ɔstitu
tio aū sumbliā ē ad ordinād ⁊ ɔstitutiuā
b hē aspectū pora ī ornatū. ¶ Ad tciū uē
dicēdū ē q̄ ro natabilia ⁊ uolatilia. sexilia
libi pponunt. n̄ qr n̄ālr pora ī eis aliq̄lio
mōr. s. qr pcīora sūt eē. ⁊ luiantib; ex nā
transferent' ex qua sūt. q̄ adior ē luia un
bi quā tēa. ex q̄ sensibilia pdiāt. s. ¶ Sꝫ;
ob; q' post pmū sequit firmamentū
tanqua dispō ad uegetabilia ⁊ deīn lūiaria
tanq̄ dispō ad sensibilia. g. ē. r. p illa sbu
. ⁊ ad uūn aliqd q̄ ect dispō ad ūalia. cū
du. pcipue ē sic aliq̄ tal' dispō. maxē b il
los q dic̄. q sol pcst uite natali. luna
uite aīali. vi gēatiue uen'. oīars usasci
bili. ɔmercuū prudēne ⁊ eloqtie. ¶ Ren
dendū ē q lō s'm re; nec eltis. nec opib;
thecletab; obuiori ē. ulloīo p se laqndo
⁊ ppe. cū eius uolūtas sī oēz motū ⁊ tps
sit. ⁊ id̄o li. ar. nūcupat. p se dico q pro
dāmō ⁊ q. p accīns. pnitatē l' inclinēt

ad malū l' ad bonū attrahunt ⁊ opplōē inq̄co
opantur eleā ⁊ sūoꝝ cōꝝ. dr̄ ē q colica de
teuoꝝ sī in elitate. sanguinei uero pmo
ues sunt ad largitatē; ⁊ hoc pte istā n̄ ē ali
qua cā dispones ad ei fācē. n̄ solū h' mpli
atū acttuas. s. fīeri alio mō subiacē; moti
bus luiariū ⁊ sīoꝝ corpm. ⁊ relīas ex quib; c
pōitū ē. ⁊ pcipue tīe d' qua supra ē. lōge
tū alr' quā aiantia q̄ ex ipā ⁊ ab ipā sūpse
runt origiñē. nā ex ipā quedū poueta s'
amunclo sol'. ut colubri lottuce ⁊ lacte.
⁊ silia. q̄dā āut ad impuū attonis. ut nata
tilia ⁊ uolatilia ambulablia. cor aut hu
manū sola di eptuē acta fcū ē. ⁊ fōrtiū.
⁊ hāc diuisitatē elegant insinuaū mor. ī
mō ub. pducit tīa uiuita. ⁊ c. ⁊ p. plasma
uit deus de limo tīe. ⁊ c. ¶ Ex p̄dcis ma
nifestū ē. q̄ inferiora mīfitiū sunt uege
tabilia ⁊ sensibilia uegetētur. ⁊ sexificam
tur b motus sīoꝝ. g. q. de euētib; illoꝝ
iudicāt. f illa recte iudicāt tanq̄ deffā
bus pcās. ut qd g' argumē alāt. dic̄ eni ap.
ad gal'. fuaris dies ⁊ ann; ⁊ mēses. ⁊ ibi in u
bo reprehendit eos h' ambi. sīdicās q' nar
guūnt q̄ntū adh̄. q dnt aliq̄ inferiora cām
ab ill' sīoꝝb. s; q gn̄alr de oīb; tā de nā
lib; q̄ de uolūtariis h' affirmare otēdūt.
q̄h ē obto aug. q dic̄ sr gn̄i. q in eode agro
pduisas sui pres l' magis ɔsilib; ɔtingit
silia sciū sciāt. ⁊ sub eāde ɔstellōe q̄ tū na
nos pgnssit ⁊ actus seu fructus recipe dig
sciuntur. ⁊ sic uē uniuere q uita ⁊ dispō
no uegetabiliū subiaceat l' sīoꝝb; cōꝝb;
l' eoꝝ motib; ¶ Ad q ueniū ē. q tales pro
nuntiatōes futuroꝝ sī duob; reprehensibi
les ē. p̄mū ē curiositas ipā eni studiū in
nuū ⁊ inuestigōe; supuacuā ī pcdit ī ta
lib; quoꝝ cētitudinē l' impossibile l' dif
ficillimū ē hīe. sīce sc̄tam. nā h; inferiora
aliq̄ b' a d' cāentur a sīoꝝb; cū tot sīt ac
cidentia ⁊ aduēta q̄ impediut q uis pōt
uitar discū l' ppedi. dnt ē astronomi. qd
ɔplexōe hoīs iudicandō ē. b signū ascēdēs
in natiuitate ei. ⁊ dr̄ signū ascēdēs q ori
tur tē qū nascitur hō. ut sifuit calide n̄
⁊ sicce ⁊ qū tal' ɔplōis ē. b aūt ortū pla
nete existētis ī illo signo iudicād' ē d' mo
tib; illi ut si planeta sit frigid' ⁊ huīd. ⁊
ille q nascatur hēbit motus flicos l' sīt
coliacs q pōt cē nec ablerrat auitate. s;
q qi nimius casib; pōt h' impedi. id̄o cu
riosū ē ⁊ inutile h' nimis pscrutari mimi
āq fidē talib; iudiciis adhre. pp̄t h' g' ī
pdunta etngētiā obic̄ aug. de sexib; na
diuitas pgressus ⁊ fructificōes differentes
recapiūt qr forsā diligenoꝝ cultā ad hūta
ē hinc agit q̄ ub; ⁊ copiosior irrigō. l' pp
alias cās. auctores g' arguūt q de futu

euentib; sciolos se iactant. ut genecica.
q ordinē; uālem n̄ solū in nālib; ac
sunt uiñ ī nām dnt eē ordinē; ⁊ dūcem
motuū uoluntarioꝝ. nā isti infidelitē; ieur
runt. ipi eni euacuāt libtatē arbitriū. cū
uiñ ⁊ certū sit, mastronomia notissimū.
q dō ⁊ aīus diuinitur asto. sīoꝝ ā asstēm
eliorit aug. obiacēdo eis ortū geīoꝝ q sil'
nascuntur. uīmū motib; uolūtatū diuisi
ficant' ut; adh̄ q alr' optīmi alr' pessim'
efficit'. q in uoluntate li. ar. de ptate ē.
dectē hi geneacoꝝ amisāt diā aliq̄ntu
lum notitiā. ⁊ h' uij. decāns ut dic̄ aug. s'
g ¶ p pspicacitatē suoꝝ aliū ⁊ amuiclo
q̄dā dicetuā futurā ɔmeat. ⁊ eis ape
ur ¶ secdō p longā expientiā aliq̄ futuā
ppdic ¶ Tertio tcās anglis reulantib; ei
aliq̄ rechimtur ad illusōē; maloꝝ ⁊ euētuū
hīoꝝ ¶ Quarto qr q̄ fuint ē qr pnūtiāt se
futuū. dic̄ eni aug. q tales tcōs ⁊ asultēs
nob' assāt cautur fatū cē ad. ponit ē
cē fatū dispōe; nulla in sīoꝝb; existētē;
corpoꝝb; oīa inferiora regētē. s; b h̄ in rei ui
tate uīc ē fatū. p h' q' libtas ar. excedit
nāiu. ⁊ oīa inuisibilia ¶ Post qr cur in
fctē hoīs n̄ ponit nisi his ubi ficdi. ⁊ sol
uit q' id. q h; sit fcd inordinē ubi ⁊ ē in
ppo gn̄e tū n̄ ē fcd in cognitē dignioꝝ
creature. anglis ē n̄ ē eo dignior cū ipē ī
mediate ad dnīn se hīt ut anglis. si aūtē
obicias qd opiōē; aug. q dic̄ oīa sil' fcā fu
isse n̄ ē uiñ q cote fcē fuint cātur. in
cognitē dignioꝝ cāur. s. angli. nā si
mul fcē ī eum eo uīi n̄ cognouit eas sic
ais. ⁊ h' s'. aug. q anglis nouit cātuās
mui' dignas ficndas. p' n̄ tps s; dignitate.
¶ Vlto qr cur n̄ ē ordināt igō elm. i rego
ne sua. sic eēā elta ornant. sicdicat q' ubi
n̄ posset aliqd uiuere. sim ē h̄. nā dr̄ q' salā
mandra inigne uiu' ⁊ ex igne ¶ Sꝫ dicend'
ē q una cā ē hui. q' si cēnt ibi aīalia uo
latilia aut aliq̄ in illo s'm rēt hoīb; cū n̄
posī; ad h' expicda attingere. l' p se. l' p alia ā
lia pducibilia ⁊ id̄o in regē inferiora ut sī tēā.
⁊ ī aqs de ī aere turbulēto sūt alia pisces
⁊ aues q̄ n̄ ecnt ubi ut dic̄ ieē. n̄ ubi ecnt
hoīes. alia cū ē qr ignis sfēs ē eltoꝝ. ⁊ id̄o
ex ipō n̄ ē fcā aliqua. alia. ex uide ex qb; ē
exeisōe aut nutriunt ⁊ uiuūt. un in re
gīe illius igō pūri ⁊ ex illa n̄ poss; aliq̄ ā
uiuere. n; ī salamādra uiuit ī igne. s; ex
igne inferiori q gross' ē. q aū dr̄ q' iiij. ē q ɔ
stat ex pūris eltis. vt talpa. gamaleon.
allec. salamādra. intellindū ē b sūphūdā
tiā ⁊ dniū.

D icto qualr' intellindi sit distictō vi. die
iū s'm ceē; opiōē; scōꝝ restat uidē qualr'
intellindi sit s'm opiōē; aug. q. ponit oīa simul'

fuisse fcā. ⁊ b mīa; ⁊ b fōrm. ⁊ unit' ali
auēci. ex unū ī ēctū creauit oīa sil'. ⁊ q
ds s'm nām suā n̄ indig; ipē ut opet' sūc
cessiue. s; si sic ē cū oīa sil' fcā fuint. qd ē
q legislator distīx' opa p dieꝝ successōes.
fi caliux ⁊ tenebre p oppōe; ⁊ repugnātiā
quā hñt sil' cē n̄ possunt q̄ nē sil' fcē
sūt. ¶ Ite sil' obi demane ⁊ uespe. q neqp
sil' eē n; sil' fī posse uīr. ⁊ dicend' s'aug.
q moyses ita distīx' opa. p dieꝝ successōes
uij. decāl. pp fuit minoꝝ capacitas audi
toꝝ. fr ut p senatū pfcē; iudicaret opa
pfcō. tūā ē ut p h' successōe; vi. dieꝝ. d'
pingeret vi. etatū mūdi futurā succes
sio. p op' pme diei q̄ fuit lux intellr' p
etas. s. pūitia l' inocēi. p op' sc̄e diei. s. fir
mamētū. intellr' archa q fcā ē ī sca etate.
qr sic firmamētū diuisit aqs inferiores ab
aqs sīoꝝb;. ita archa p egrgāe; aqꝝ. ter
tio fcā intellr' circūcisiō que ī tcia etate
distinx' p plīn di a pplō n̄ di. ut poss; fru
ctificare sic appuit ārida fructificās in
tcia die. per luiaria iiij. diei intellr' qr
ta etas. pphīs ⁊ regib; uelut spūalib;
luiaib; insignita. p pisces ⁊ aues v. diei.
intellr' trāsmigratio ppti. in babilō
niam captē;. q in aquis babilōis dulces
erant. ⁊ p ɔtēplōē; ad alta uolabit. p
hoīē; vi. die cātū. intellr' fcd hō ī vi. e
tate. cetē etates n̄ ī dcti mūdo ¶ Q̄rta
cā uīr sensū morale assignat. vt per
lucē accipiatur fides. p firmamētū spē
p oggrāe; aqꝝ caritas. p luiaria uirtutes p
grati ai. p pisces ⁊ aues uirtus ɔtēplōis
p hoīs purificōe; illut' hoīs oīo purifica
ti. ⁊ ad statū pfēctū ueniūta aīalib; ī
purificās. ⁊ inuicē faciētis sic legit' d' scis
pcib;. ¶ Ad tciū q̄em dic. q p lucē ⁊ te
nebras intellr' duplr' statūs uītē. q s'm n̄
lem ordinē intellīndi pīus fuit ī statū ifor
mitatis q̄ formacōis. l; s'm actualē existētiā
intpa n̄ pcs' infīes extitit q̄ fōrta ¶ Ad
tciū dicēdū q p uespe intellr' cognitio tei
sce in ppo gn̄e. p mane intellr' cognitio
in ūbo rei faciēde. q's cognitōes hñt an
glica intellia ¶ Sꝫ; obiacēs. quō cogitō
nē hñt rei faciēde cū ipā n̄ pcess' ita
liq̄ re ¶ Ad q' dicēdū. q' si n̄ tpr' tū digta
te pcessit. quō aut in opib; fuit ordo
b pri' ⁊ posteriu' cū res sil' cāte fuint
mālr ⁊ fōrlr. ponit aug. exēplū satis
ɔueniēs de odō mālu q sil' ⁊ uno tēm
ꝑe aliq̄ re ī ɔuēte posita. ⁊ tū pcesit
mālā īngdia b prius ⁊ posterius. q tū ipo
ssibile ut ad exterius uisōe;. s; intellindū
ē q' uisus uīn sit mutatū. n̄ qntū ad p
ceptiōē; s; qntū ad successōe; medioꝝ p
q̄ fīt ⁊ defert' uisus. uisus ē ibi successio.

q̄ ē actus [illegible] sic ē, p̄ter illa ut̄ corp̄ [illegible] spuntis ei n̄ ē successio. [illegible] p̄ter corp̄ [illegible] attingit ei respuit.

Sexto de cōpletu die

S de quo septī ē. cōsumaui ds̄ die. vij. op̄a sua z req̄euit zc. Alia tūc̄ ds̄ cōsumauit die vij. op̄ suū. ¶ Si est cōsumatio vij. diei. de quo dcm̄ ē fcm̄ ē uesp̄e mane dies vij. mane eñ dici sp̄ intellr̄ ini tuū seq̄ntis. Istud mō mane cōstat q̄m ē fcm̄ in vj. die. ex quo erat mane diei vij. g̃ fcm̄ ē in die vij. n̄ g̃ cōsumata ē oīa die vj. ¶ Ad qd̄ dicendū ē. q cōsumatō op̄m ē duplex. una q̄ ē ip̄or op̄m in se. z p se. z h̄ ē tantō atq; p̄fco ter̄ ip̄or z hec fca ē vj. die ¶ Est alia cōsumatō ter̄ idō zc ūi tā mutabilia q̄m̄ immutabilia p mō sui o ꝯgescūt scō. oīa eñ tendūt ad eū. ut p̄ pauc̄ eē diuinū p possibilitate sua. q̄m ob zc̄ dic aplā ad eph. q descēdit ip̄e est q̄ ascēdit. ut impleret oīa. p̄ mō cōsumata ē oīa vj. die. sj. mō vij. ¶ Postea ob; de ip̄i vij. die. q supponit die vj. fca ē n̄ oīa cōsumata ē vj. die. ¶ Ad qd̄ dr̄ die q ai angelici cognitō dcā sit dies vij. z una sola sunt dies z septima una. ex p̄te cognoscentis aut̄ plēs f mltm cognitor z fcor.

¶ Ite stieqes [illegible] fca sunt vij. die. n̄ oīa sexto die fca cōsumata uiñ. ¶ Et dicendū ē q̄ omnia illa die q̄m cōsumata fuīt atq; pfca. ¶ Ite cū mane dicat ini tuū rei faciende. l cognitō ei. n̄ ur̄ septiā dies huisse mane. ¶ Rd. di. q alr accipe mane in hac die. q̄m [illegible] nā uertitur h mane uitiū ꝯcedi mō. ¶ Et an gr petius illi die q̄m eū sctificauit ¶ Ad q dicendū q illud illi reqeu zcaut s aug multaplicē tcap̄ exponī. nam q̄ dr̄ reqeuisse. q se qeturū in sepulchro p̄figūr q reqescere nos fac. q n̄ in op̄ibz suis s; ab ep̄ter in scip̄o cepi [illegible] huit. z [illegible] sep̄ti b; sc̄ s; uidō reqescere deceñ. cū aū sic in ip̄o [illegible] s. sc̄. h ē sc̄ tra effi cat. ¶ [illegible] qd̄ ē. cur n̄ dcā sit h dies vij. [illegible] uesp̄e. z s aug. soluēdū ē q huisse dr̄ uesp̄e. q quies iā cō sine [illegible] idō [illegible] sctificasse illū die vij. [illegible] s; [illegible] q intellē sicut dicr assignat. dicēdū ē q idō n̄ assignat [illegible] p. s. signāx ꝯtes mō. n̄ limite fine. q̄m ea q vj. diebz fca s. in nūo z ponde dispōita s. [illegible] z n̄ insitura sui eē [illegible] cap. oīa i nūsura nūo z ponde [illegible].

P ostq̄ui dcīmatū ē de op̄ibz tractat magr̄ de his [illegible] fca s oīa. [illegible] vj. [illegible] q̄r an illa mā cāta sint an increata ¶ Ecōi cur poti in his [illegible] q̄ in alius dnr̄ oīa dispōita. [illegible] qd̄ ē un. [illegible] ¶ Tertia quō i his relucet uestigiū trinitatis ¶ [illegible] ur̄ n̄ sit eēnal [illegible] ¶ [illegible] unā l pl̄es cōstituūt in q[illegible]. Secūm̄ aū ur̄ [illegible] ē anli q̄a dispōita sūt pondē [illegible] ia. Circa p̄ma sic p̄cedr̄. [illegible] fcm̄ ē. [illegible] ē rebus tribz. [illegible] aum ē aliqd̄ istoz. g̃ nullū istoz [illegible]. g̃ q̄l; istoz ē incētū. S; id ur̄ p aug. in originali s̃ gn̄. q̄r ē ibi ubi erant h aū quā disponent̄ incēt. ꝯstat q n̄ erāt inceā tura. ē nulla rē eēt. g̃ erant in cātore. s; qcqd ē in eo ē ip̄e. g̃ erant ip̄e cātor. g̃ in creatura. z adhuc sunt id q erāt. z ita n̄ p̄. [illegible] sunt p̄prietates in rebz existētes cāte. g̃ sūt cāta. ¶ Rsio. duplr̄ poss̄ accipi [illegible] ma. uno m̄ p̄ut s mō i disponē respectu rex dispōitaz. z sic dr̄ ds̄ misura oī̄ misura cō m̄ modū seu misurā rebz tribz sui oīa tūnc. nūs n̄ rei s̄pez plures. pondus oīa ad stabilitate trahes sic dic glo. aug. s illud p̄s. z sapie n̄ n̄ ē nūs. Alio m̄ possūt accipi. s procursūt dispōes sui p̄prietates in q̄ibz res cāte sūt z dispōite. derelicte in rebz ex dispōe dī. p̄ mō increate sūt. z dnr̄ oīa i his fca. sic incā dispōite. s mō cāta s̃t z dnr̄ oīa in his fca. q h cāta s in [illegible] fca. ut eor p̄prietates. ut p̄te cōi dr̄ s in colore. q color sit in corpe tanq̄ p̄prietas in subiecto ¶ Qd aut aug. q̄r. cum ds̄ dicat in sura nūs pondē sci mīsura nūo z ponde. cur n̄ sile posset dici color sine colore ¶ Dicē[ndum] mutacō ē ut dicatr̄ [illegible] sic dī [illegible] in sura nūs z pondē. q id istoz p̄ut s p̄prietates cāte ap̄ ip̄m ē. sic possunt dic̄ ip̄m eē [illegible] tem. p tanto. q s. eē color incē ē. [illegible] dicitur. Sz d. ex q̄ ē d. [illegible] ē. d notū: n̄ d; eē cōita sua ¶ Quī dic ip̄e q [illegible] uocatōibz aut dcōibz nulla d; eē ꝯtētō. tū mutabile pot dici. q l; ꝯcīsent noie in sua zc. n̄ tū noie coloris. eo q act q̄ ab eis sumūt. s. misurare. mīrē. ponderare. eē [illegible] s inceātre. s; act sui effcs coloris [illegible] uere inisi z ē n̄ eē s e ꝑ mediū cāturaz. huius pi i q dic aug. q [illegible] dr̄ luce q lapis. [illegible] q ē illumare. ei p̄prie sui ē [illegible].

S edā qd̄ ē. cum pl̄a bō ulia sit i catis cāturis. nā erāt xuuj. enuāt ab aug. i lib. de nā boi. ut pax. potia. salus zc. q̄r poti inhis tribz quā in aliis dnr̄ [illegible] oīa dispōsuisse [illegible] z qd ē ꝯtinr̄ n̄ unīqq: istor. z n̄ [illegible] oīa [illegible] dequibz dic aug. i [illegible]. d ciuit. q i [illegible] paret uestigiū trinitatis. h aut s̄ unitate spēs z ordo. q aut n̄ [illegible] tu. [illegible] tur q̄ā p̄mo sic. p̄o mlns q̄uēadmod

[illegible] uestigiū cāntis trinitatis du [illegible] duo reducit. ut sp̄es z ordo ad nūm. z [illegible] unitas ad misurā [illegible] in unitate zc. [illegible] uestigiū [illegible] g i mlns cōsistit [illegible] [illegible] p̄ma [illegible] g [illegible] tres claudit tūi se extendēs z n̄ plus z sic assignat ei unitas z misura ¶ Ad altm̄ uero duplr̄ opīr. p̄o p modū distīctōis. z sic debent ei nūs sine spēs. s̄o p modū cōicatōis. z q̄uēientie. p ut ē ip̄e insidat cātura q ei mō z [illegible] bō q ē fōs oīs boī infusū ē ¶ Tui dio. dicat. [illegible] ē diffusiuū ip̄ius eē. z sic ꝯpetit eis p̄terea z ordo. ꝯtor g ē sn̄ia q misura ē [illegible] q unitas ¶ S; ꝯ eos multiplr̄ obi. dic eñ aug. in originali. q n̄ ē solū misura i lapidibz z cetis corpibz. s; z ē misura aliqd a gendi. s; extēsiō corpal n̄ ē unitas. ꝯ eo. ist̄ eū ē. nec extēsio unitas in eo cui ē unitas. aut p̄tis q cundz ē p aug. i li. de q̄ntitate aie. dicētē q aīa n̄ dr̄ q̄nta p magnitudinē corpis. s; uirtutis. ex h sequr̄ ap̄te q misura n̄ ē unitas ¶ Ite dic boe. q unitas ē eē rei discretō s; discretio rei ē spēs ut ip̄i aiūt. g unitas est spēs s eos. n q ē misura hec d ut p tūc unitas ¶ Unū eñ ē q in se ē indiuisū. diuisū aut ab aliis. g unitas ē i diuisio rei s scip̄a. z dio ab aliis. z n̄ ut p̄. ¶ Ite nūs duaz aiaz ē binarī. g nūs huī singlare aie ē unitas ei. z ita unitas ē sp̄es ē spēs z nūs ē id. z n̄ ut p̄. ¶ Ite illa tria que enūat aug. s. mod spēs z ordo. aut s id q ista misura nūs z pondus. aut n̄. s n̄. [illegible] malū ai n̄. n̄ p eēa [illegible] s; [illegible] malū ē p̄uō p̄fcōis ut testat [illegible] s; dic bō mō. q malū [illegible] s; ē defcs sui p̄ue ei q est [illegible] s. [illegible] z ordinis. s [illegible] spēi. z ordis sz g malū n̄ ē [illegible] g n; unitatis. ē aū corruptiū misure g misura n̄ ē unitas. ¶ Ite dic au[g] q ubi h̄ ē mag̃. z magnū bonū ē. ubi [illegible] [illegible] ubi mediacra. mediocre. ubi [illegible] g z [illegible] teap mag̃ [illegible] s; unitas n tcap mag̃ [illegible] g unitas n̄ ē aliq̄ istoz. g n ē misura. Ad oē. his tribz z aliis q̄plibz q adi poss̄ induci. dcīando uero p̄prius eē eas ista rū. q p fundamēto ponunt aucte aug. q dr̄ q misura ē id agendi. z ad auctē b; dicēdū. s. malū n̄ [illegible] nam s; ē defcs sui p̄uatō ei q ē zc. ¶ [illegible] potiusquā i aliis naturalibz bōis dr̄ oīa dispōsuisse ds̄. q i his potissīe intelligitur plenitudo z p̄fcō uniuse cāture q conuenit eis. s; si d[illegible]

quod sit eēnalr̄ unūqq: ¶ Ad. g̃ q spēs in unoq: ē hitudo seu hitus ñal ꝯputatis seu hilitas qua se ht res ad usū aut op ꝯsequ dū. p̄p qd l q̄m cāta ē. ut p incquo. cui cui ñal ad portand hōīes bene. h aū sp̄eu ht. i. bonus s eq ē. cui ad meli melior ē. cui ad op̄tie optim. bonitas aū illi actōis sui hitudis aut hilitatis ad actōēz requit mē suram z ordinē. misurā. ut nec minus ꝯtro portet. nec nimis tarde. s; mediocr̄. ut p mediocrē tiñat dieta. ordinē uō i actōe pedū. ut s. pedes ordinate moueāt z sic suauit ambulet. sig h̄ fuerint i eo. tūc magna bonus ē ualde. simliora melior. s̄o p̄ma optim. silr̄ cuidēs ē in aiā s actōe ñalr̄ ē ei spēs ē ut diligat dnū p̄p se. ad h eni ñalr̄ hil ē cui dilcōis mod z misura ē ut infinitū diligat ip̄z. q ē laniote mod n̄ huisse modū. ordo aū ut s̄ oīa misura ē z ordo ꝯstantie s actōnū h̄itūs aū qua se ht aiā ad huī actōez in hitudie ñali reddit ip̄am bonitate ñē. s; hitudo qua se ht ad h hitudie g̃re reddit ip̄m bonā bonitate g̃re. silr̄ app̄ in corpe cui spēs dr̄ bonus color. q n̄ suffic ad h u dicat corp pulchrū nisi adsit debita p̄tium ordinō. z p̄tiū bn̄ ordinator debita p̄portō. l cōmisurō. ¶ Et dr̄. q misura nūs z pond id s. q mod spēs z ordo. d misura z mō planū ē. spēs aū z nūs id. s; tū differunt inhi q nūs ē q. effcs spēi. nā spēs rē nuāt. i. disfenit. z distinguit. silr̄ ordo q. effcs ē pondis. nā pond collocat z ordinat rē in loco s debito. ¶ Ad obiec tōes g quibz astruere conant suā opiōnē. p ordinē rn̄. Ad p̄mū dr̄ q q̄uis tā in his q̄ in aliis appeat trinitatis uestigium. z duo ad duo. tū n̄ triū ad triā. q n̄ i his sol s; i aliis plibz reluce; trinitatis uestigiū. nec n; argm̄. s; ht instāz ap̄tes simā in exēplū aug. poit ē in aiā memī intelliaz z uolūtate. ex p̄te uīā memō tiaz z amorē. ex aliā in qbz ip̄a gerit y magine trinitatis. z l; notitia z amor sui intellia z uolūtas. q. p eis reputant idē sint. q spēs z ordo. sui nūs z pond. nam pondera aiaz affcōes s caz. spēs uō dr̄ trine z artes. tū mēs z mēm̄ n̄ ē id q misura ¶ Ad s̄o uō dr̄. q l; in his s. uni tate zc. reluce; trinitatis uestigiū. n̄ ideo seqr̄ q in his ꝯsistat plēitudo z p̄fcō oīs rei. q id ē q n̄ sūme. s; in aliis sūme relucet. z id in aliis sūme ꝯsistit unicuq: p̄fcō. s. misura nūo z ponde. sic dcm̄ explicatū ē. ¶ S; [illegible] inter ur̄ posse oppi [illegible] dic aug. q n h sunt magna ma g[illegible] ubi maiora maī ubi max maxima. g ista bōi mag z mīn recipiunt.

g̃ spẽs rei intelligẽ ꝛ remissiõẽ post recipe.
ꝗ inouenies uř. ¶ Ad qͦ soluend' opꝫ
triplicẽ speciẽ distinguere. sꝫ iam s. sp̃alẽ
q̃ ē p̃a rei pfc̃o. sꝫ que ē nãl' pfc̃o. ē
tñ ꝛ ultia q̃ ē accñtal'. utpꝫ in ecl'o īq
subal' ꝛ p̃a pfc̃o ē. aptitudo n̄ act' inddi.
fa ē nãlis hĩlitas qua se h̃t ad actualẽ
usũ exequẽd'. ꝛ l; p̃a n̄ recipiat mag̃ ꝛ mi
nus. tñ s'a recip' mag̃ ꝛ minu. hĩ ē pꝫ ī an
gul'. q in p̃a spẽ ouenieñt. ꝛ eā eq̃ua
lr' pticipat. s. ī aptitudine intelligendi. sꝫ
in s'a ꝛ nãli spẽ q̃ ē hĩlitas intellig̃di. si
ue pspicacitas ouenieñt. n̄ eā sꝫ grad' p̃a
ticipant. ꝛ id' diuisi s' ordines anglo⁊. nã
sꝫ grad' nl'ui distincti s' grad' gratuito⁊.
oedit ē unicuiqꝫ s' ppã ūtute. silr' pꝫ
in hoĩb; nã l; oẽs pticip' eā aptitudinẽ
itellegendi. tñ sꝫ mag̃ ꝛ min' hĩles s' rōci
nan. sic g̃ manifestũ ē q spẽs nãl' recip'
mag̃ ꝛ min'. ꝛ id' caute dic̃ aug. malũ
ē priuãõ modi spẽi ꝛ ordĩs nãlis. ¶ Ad .2.
dēm q dic̃ aug. q h' oĩo ubi n̄ sũt nich'
ē. q uř fim. tũ q l; mō⁊ sit actus. ac
cidens aut ē q adē ꝛ abē p't subiecti cor
ruptõẽ. ꝛ ita intellĩo q̃ h' oĩa destruantur.
inclio' intellr' remanente subiecto. ¶ Et ad
hoc dicendũ q l; ista n̄ sint de p̃is ꝛ subã
lib; pfc̃oib; sꝫ accñtalib; ꝛ s'is. tñ his
sublatis n̄ remanẽt p̃e pfc̃oes. aut sima
nere intellr'. penitus inutiles sũt. sine
istis. q' ē p̃is pfc̃oib; incomptes. intell
innuntur ꝛ p̃e. pꝫ in clĩs q̃ sũt sũt.
sũt ā nĩc sit oĩui nec h̃t oĩetẽ. adiun
ce. nec agunt nec patiũt. p̃ ppĩas pfc̃oes
suas. sꝫ potius p̃ s'as. q̃b; tñ corruptis co
rumpitur. ꝛ ip̃e subilles ... spẽs. ꝛ per
fectẽ ꝛ ip̃a illa. ¶ Si aut q'rat q' cũ illa
tria s' misura. nũs. pondus. trib; causib;
pfc̃o⁊ respondeant. s. efficienti. formali ꝛ finali. cur
n̄ ponit' quartũ. q' q'rto gñi cãe⁊ mat'. i.
mãa. ¶ Ad qd' dicend' q h' id ē. q̃ ca mal'
n̄ ē gñale p̃ncipiũ oĩum subiecto⁊. q anglĩ
ꝛ aĩe cãm mãlẽ n̄ h̃nt. adinceõi corp'm.
tũ q' mãa mĩtũ ē rei ꝛ n̄ p̃ncipiũ ople
mẽtũ. tñ q' cato⁊ in triplici g̃ cã se h̃t ad
creaturã ꝛ n̄ in mp̃. nulla tn̄ ē mãl' cã
ē creato⁊. tũ q' nullũ pfc̃o cap̃tabil' ē in.
l; ēēt cãe⁊ grã singlã pfc̃ois singlis con
prent. ꝛ p̃ h' s'ca n̄ ē rei pfc̃o sic inferius
ostendetur.

Tercia qd' ē. quõ in his. tñitatis relucea
at uestigiũ. ꝛ quõ singlis singlã con
prent' pfc̃ois. Vr' aũ p̃o q' singlis. nã or
do bonitati s. s. reddendus ē. spẽs sapie
ntie. uř. g̃ mod' aut misura potẽe p̃ris. hec
idẽ uř p̃ aug. q dic̃ q' in magnitudine caturaꝫ
indicatur potẽa creatoris. magnitudo ā
apte misura ē. sꝫ uř q' sp̃ui s. an app̃at'
bonitas deberẽ h' oĩa attribui. nã q' boni
ē nos sum' ꝛ oĩa s' ut ait aug. deni inde
q' oĩa ad filiũ referñda s'. q filio appiate que
nit ee exemplar s' arte. oĩa aut' ingenita s'
indicia s' ꝛ ymagines ꝛ exemplata. ꝛ s' hac.
ad exemplar opati uir̃. sic oĩa oĩb; ouei
unt. ꝛ q assignante q̃dã q̃dã n̄ ē s'ppetẽ
te p'. sꝫ potius appta. sic ē in artifice
mãli. ē q' ad h' q ip̃e opet' exig' potẽa
ꝛ ars. ꝛ exemplar ad cui imitoẽ opet'. ꝛ
utilitas sui bõitas q̃ ad opõẽ mou' ipm.
sic in p̃o artifice ē repire potẽaꝫ q̃ p̃ris
ē. arte ꝛ sapiaꝫ q̃ filii. bonitatẽ que ē s. s.
quĩ h' ista tria uestigia sint toti tñitatis
s. misura. nũs. ꝛ pond'. tñ sꝫ app̃atõẽ sigla
singlis s' uestigia pfc̃oĩa ut ostensũ ē su
pra. qm̃ uero sic ē in opifice inferiori. q
sic mou; efficiẽdo. efficiẽs uero opatur
iux' exemplar. ita ē in summo opifice.
q' ip̃e opatur iux' arte etnã. ad opandũ
aut' mouet ip̃a bonitas sui utilitas ca
turaꝫ q̃ intendit. id q̃dã bonitatẽ referunt
ad cam finalẽ. sꝫ uř potius referñda ad cã
efficiẽtẽ. nã cã efficiẽs existẽs rer' ē boni
tas di. q' eni bonus ē ꝛ sumus. ꝛ p̃. bonũ ē
diffusiuũ sui ip̃ius eē. ꝛ ad h' dicendũ ē q̃ bo
nũ tripl' sumit' sic dic̃ ap'. s. honestũ. ꝛ s'm h'
dic̃ dñs. sci estote q' ego scs' sũ. delectabile
s'm q' dr̃. bonũ ē cui' app̃hẽsio ē delectatio.
ul' bonũ ē q oĩa optant. sũ bonũ ē q ab
oĩb; dicitur. di ꝛ bonũ ofẽns. ꝛ s'm h' dic̃ bs
dio'. bonũ ē diffusiuũ sui ip̃ius ē. ut ē boni
delectabile pot' reduci ad cãz efficiẽtẽ. ꝛ id'
ē cã efficiẽs ꝛ final'. p̃p̃ q' summũ bonũ dic̃
de se ip̃o. ego sũ alpha ꝛ ω. p'm' ꝛ nouissi'.

Quarto q'ritur illa
tria unicã inre
efficiat bonitatẽ. ꝛ uř q n̄ imo pl'es naꝫ
unũqꝫ eo⁊ ppĩã bonitatẽ h̃t q̃ inre deter
mingit. g̃ ex his trib; tres relinqũ in q̃b;
re bõitates. p̃. sic̃ una sola bonitas exhi
trib; cãta. dicens q̃ ē illa. ꝛ si ē assigre uriur
q̃ā uni bõitatis essẽtia s'. h' uř. nã imaq
ires una sola bonitẽ pfc̃a ē. q̃ ab istoꝫ t
um bõitatib;. ꝛ h' q' ꝛ di q' illa bonitas ex
his trib;. ē ordinõ rer' dupler. una ad ip̃a
p'mũ bonũ in quo q̃escit appetit'. ꝛ ex ip̃o
appetitu mouet' ut q̃escat in eo oĩa alia.
q̃ntũ polut ut rõnalia. alia q̃ntũ possit
ut inrõnabilia. oĩa eni ad h' tendut ut pti
cipet diuinũ eē p' mõ suo. alia ipaꝫ rer'
ad inuicẽ p' q̃ unaqꝫ q' ei ap' fonte ifu
sũ ē malia diffundẽ q̃redit ꝛ latag'. ꝛ s'
q' nobiliores ꝛ meliores s' cature. mag' īfu
dunt ut s'iores creaturẽ. eo. s. q' formi cẽ
di ppiqores s'. ut sol ꝛ luna ꝛ h'. Est g̃ uni
cuiusꝫ sub'e bonitas. hĩtudo p̃ncipal' op'o
nis sue in ordine suo. ꝛ misura sua. ut id'

ē in ea et bonitas ꝛ et pulchritudo.

Quinta qd' ē an
Ista tria bona differat eq̃ualr'. Vr' aũ q
id' s'. nã amo⁊ pond' aĩe ē. ꝛ ip̃e ē spẽs. ꝛ p̃
batur dupl'r. p'o q' ip̃e ē hĩtudo nl'ui opoi.
ꝛ h' ꝛ q' saui' assignant cẽ spẽs q' ip̃e facit
aiãꝫ sp̃osã. Vñ opit' auro ī scip'tã. ubi s'cõ
salon thronũ ꝛ uestiũ eũ auro fuluo. si
g̃ caritas q̃ pond' ē ꝛ spẽs ē. g̃ spẽs ꝛ pond'
idẽ s'. hic hĩ argum. q̃ illos q dnt q' caritas
n̄ informt fidẽ eq̃ualr'. uř ē q imo q' sicari
tas ē pond' aĩe. trahit eã g̃ sursũ. g̃ oẽ
id q uehit eã sursũ h̃t a caritate. sꝫ ē imo
uer' motu fidi n̄ eleuat' sursũ ad p̃aꝫ uer̃
tate n̄ p̃ illã certitũdiã q̃ ē p̃p̃ se ꝛ s'r oĩa. q
cessat actu eendi. g̃ illã h̃t a caritate. g̃
caritas motũ fidi uestit certitia sua nobli
ori. ponit g̃ eã in medio. g̃ īfort eã. sꝫ ē
certitũa q̃ ē accñtal' actu ē de eẽa intuit
g̃ caritas eq̃ualẽ informõẽ ofert fidi. ꝛ
ad h' dicendũ ē q l; caritas sit hĩtudo aut
hĩlitas nãl' opatõis q' p̃ ip̃aꝫ hĩl' ē aiã ad
opus dilcõis di ad q ē nata. n̄ tñ ē spẽs. q'
spẽs n̄ uocatur hoĩs hĩtudo l' hĩlitas ad
op'us ad q ē nãlr' ꝛ p̃ncipalr'. h' aut ē cog
scere pfc̃ē. nã cogscere pfc̃ē ē hĩtudo p̃
s'cã in p̃ria. ꝛ cognoscere ipfc̃ē ē hĩtu
do inpfc̃ã in uia. dic̃ ē bs aug. q cõe
hĩtudo ē. Vñ fides potius ē spẽs q̃ caritas.
ꝛ l; caritas aĩaꝫ faciat sp̃osã. tñ sp̃osiorẽ
effic' eã fides. l; eciã auro opiret' caritas.
tũ p̃p̃ sp̃õsitatẽ. tũ p̃p̃ subtilitatẽ. tũ q'
mouetur sursũ ad instar igñs. tũ p̃p̃ cari
tatẽ finis. tũ sapiã fidi uerius oparatur
auro. ibi. filii spon nideti ꝛ annecti au p'o.
p̃p̃ p̃cãs cãs tũ ꝛ q' ip̃a ē claritas aĩe.
Vñ sapiã sui fides potius dicẽda ē spẽs
quã caritas. ¶ Ad ultim dicendũ ē q' ds
solus pfic̃ fidem ꝛ caritatẽ. silr' ꝛ l; fides
p̃e loquẽdo n̄ h̃at motũ. eo m' quo dic̃ bs
dio'. q' p'mr' motus rõnal' aĩe ē dilco. tñ in
de... actũ h̃t. q quiq̃ aĩaꝫ ad sũ mo
tũ. q p̃cedit motũ caritatis tanq̃ genita
tiuũ ip̃ĩ. sꝫ postq̃ penes aĩaꝫ iã sunt fides
ꝛ caritas. ip̃ã caritas p̃ mod' ordiu q̃ ē act'
ppetuis. fidẽ eleuat. ne ē cessat. donec fides
adepta fuit q' intendit. ꝛ in fine suo q̃etẽ.
q' tũ solũ opteri; cũ ip̃aꝫ p̃aꝫ pulcritudinẽ
apte uidet aĩa fidelis.

Sexta qd' ē an ista
tria bona s' ī mĩa. sicut n̄ sũt n̄ ip̃a n̄ s'
oĩa. nĩc ē ut dic̃ aug. mĩa. s' h' nĩc eẽt. q
fim ē. nã m̃iatũ osistit ex m' ꝛ s'oĩ existẽ
tib;. sꝫ ex alia pte cũ mĩa bũ sit ut s'cõ di
cunt eo ip̃o ut capax ē s'oĩ ꝛ oĩs bõitas ex
trib; p̃dcĩs s'ꝫ. opꝫ ea ī mĩa repiri.
¶ Sol'. q dic̃ aug. q' ubi h' maxĩa bona s'. ma
xĩm bonũ ē. ubi medioc̃ ē medioc̃.
ubi minima minimũ loq' de sol' subiis.
ꝛ n̄ se extendit usq' illud ad mãa. poss; tñ
dici q ip̃a mĩa eo ip̃o q ē p̃ceps eẽ p̃ceps
ē isto⁊. Vñ cũ sola possibilitate ꝛ capacitẽ
qua ē receptibil' forme. h̃nt ẽe ꝛ sic h̃t illa
tria. ē aũ ē creata ꝛ finita pfc̃m ꝛ iã ē
actu sub forma. ꝛ silr' h̃t illa tria. q̃ntũ
ad p'sens attin; tñ de illa dr̃ q eius utili
tas ꝛ bonitas ē h' sola q' ip̃a ē initũ oĩuꝫ
corpaliũ. ꝛ ē fundamẽtũ armonie q̃ facit
ds in arcã uniuersi ex gñoib; s' inuicẽ sue
cedẽtib; cũ q̃b;dã corruptõib; intercepeĩs
sic in cythara mãali reddẽ symphonia
ex successiõe sono⁊ ē interpolacõe quarũ
tio⁊ sic testat' aug in l. musice sue.

Septima ꝛ ultima qd' ē.
Utrũ illa tria s'cã sit
ī dispõita ī nũo misura ꝛ podẽ. q' sig'g' ex
ster n̄ erit stat'. sꝫ in infinitũ ibit. si dicat'
q̃ uř q imo. nã solus ds ē misura sui
misura ꝛ sic de alus dic̃ aug. g̃ unũqꝫ
isto⁊ h̃t misura num ꝛ pond'. ¶ Jt ubi ist'
magna bona s'. magnũ boni ē. sic dic̃
aug. g̃ ista magnitudine h̃t. g̃ ꝛ misurã.
ꝛ it unũqꝫ ē aliciu spẽi. ¶ Jt ordine h̃nt
h' aut' se ... misura uř pcedẽ reliq' duo.
¶ Sol'. tcia. solus ds est ꝛ misura msu
rante ꝛ misura misurata. silr' intellige d'
aliis. h' aut ꝛ si misurã misurata n̄ h̃nt.
in misuree aũ q̃ ē ds. aut act' aĩe misura
tis. h'e tñ n̄ dubitant ꝛ sic solũt' p'mũ.
¶ Scdm soluit' p' equiocõẽ magnitudis. nã
ꝛ si magnitudinẽ intensiois h̃e n̄ phibi
tur. tñ q̃ntitatis nullã h̃nt. ¶ Silr' ter
tiũ p' equiocõẽ spẽi soluit. q' l; alic' spẽi
ꝛ alic' gñis sit unũqꝫ. n̄ tñ aliq' isto⁊ spe
cie h̃t sic sup' declaratũ ē. sꝫ hĩtudinẽ na
turaliũ opoũ. ¶ Quartũ silr' euidenter
soluit' p' distinctõẽ ordinis multiplicis.
nã ē ordo anc̃ellõis q' n̄ dr̃ in his dẽe.
ē ordinõ ordinã collcõ inter causas. p'n' iq
tur utilitas uniuersi. ꝛ h' ē ordo q̃ pond' s' n̄
notãtim. q in his inpune repit' ordi
noẽ tñ isto⁊ q s' p'n' ꝛ post' attendi dubi
tatur. misura ē siue mod' ꝛ ordo. dispões
atq; ostie s' actõnũ nl'iũ. g̃ p'iores sũt
eis. sꝫ spẽs ē hĩtudo actõnũ. g̃ p'or ē eis ū
cã. sꝫ ergo ē p'iore p'n'. ē p'n' p'iore. g̃
spẽs p'ior ē m'' ꝛ ordine. ¶ Jt spẽs ē sic
forme p̃ncipiũ dignitate p'ior ē ut uř.
¶ Jt ordo cum finẽ respic' grã c' sũt oĩa
ꝛ q ē p'n' mouẽs oĩb;. ut uř ds ā n̄ pot.
ꝛ it uř otrouisa de ordinẽ istoꝫ. int'
li. sap. q p'm' poni misurã. ꝛ glo. aug. s'r
p'o. q p'ponit nũm. ꝛ b'm dion. q p'ponit
ordinẽ. ¶ Sol'. ad p'mũ dicend' q ꝛ si me
sura ī opõe ad actoẽ eiꝫ ē otra nãlr' sb
sequatur. tñ put opat' ad potiaꝫ ē ē hĩtudo.

aut ubilitas naturali oppinionem, deinceps proceditur.
Ad sequentia sò. ē uincendum, q̄ diuisio ascidens.
diuisas recepit ordinacionēs. nā q̄s dignitate p̄
cessit, ordo inter finem pō intendit. mensura uō
ī alia ascidere post ē, et iō n̄ ē mirū si ad dissilitez
ordinationibus dissiliter ascignantur ordinacionē.

Post p̄cedentem tractatum.
dicendū ē, specialiter de
creatione hois. de quo principaliter intendimus. circa
quē questio, et principaliter uidendum ē ad ymaginē
dī quid dicitur ē et in quibus. Secūdo de primo
statu ade. Tertio quo transgrediendo preceptum
discipline cecidit in miseriā, et de eius pena
et de gradibus peccatorum in q̄ cecidit hō. postmodū
de libero et de his p̄ q̄ liberat homines.

Circa primum ca. qr̄ p̄o. qr̄ hō dr̄ fcūs ad y
maginē et similitudinē dī, et n̄ angls. Scdo
utrum in unitate sit aliq̄ similitudo anglis et
hoī ad deum. Tertio utrū feīa fcā sit ad yma
ginē et similitudinē dī. Quarto qr̄ in fcōe ho
minis n̄ ponit̄ uerbum fiendi sicut in fcōe il
lār creaturar. Quinto de intelligencia hui auctis
faciam ho. ad ym. et si. dī. et de Sexto qualit
assilētur hō trinitati. in hac trinitate circa
memoriā. intellcū uoluntatē. Septimo qualit
assilētur trinitati in his tribus. mens.
amor notitia. Ad p̄ g̃ qr̄ cū hō mag assilē
dō anglis quā hō. qr̄ potius dr̄ de hoīe
quā de anglo q̄ fcūs sit ad ymaginē et si.
dī. Ad qd dr̄ q̄ deus noiat res p̄ q̄ noia
de fune. Queī; enī res denoiandi ē ab eo
uque q̄ inter dignius sit. Cū enī hō et
anglis in h̄ ouenant q̄ fcā ē ad ymagi
nē et similitudinē dī, excellit tn̄ anglō in
tellia. Naturalr enī angls amplioré hr̄ i
tellig̃; quā hō. hō enī de natura n̄ hr̄ i
telligere d̄ p̄a uirtute. nisi tñ eū q̄ ē d̄ uir
tuali angls aut in p̄a uirtute naturali in
suo principio. uidit oēs res naturales
futuras. p̄t illas q̄ ē li. ar. et ab hac cog
tione debuit denoiari anglis. et iō dcm̄ est
lux. fiat lux et fcā ē lux. vn̄ ur̄ q̄ intellia
angli melior sit quā intellia hoīs. qr̄ na
lis ē amplior. seu sit naliter assensibus ab
stractior. Sm̄ tn̄ h̄ uir differre sp̄ē anglis
et humana aīa. alia enī subilē difficultū
ē assignare. hō eius dī fcūs ad ymaginē
et si. dī. Et; q̄cedam q̄ n̄ pp h̄ differant
spē anglis et aīa ratil pp duas cās. p̄a
qm̄ eadē ē p̄fcō ulta intellō angli et in
tellcōs aīe ratil. s. cognitio dī sui uirt. sui
intellcōs prudia et sapia. Scdā rō ē qr̄ in
tellectus aīe ratil. s. cogito dī sui uirt. ā
plificabit p̄ mensurā intellō angli p̄ q̄ dr̄ i
apoc. mensura hois q̄ et angli equaliter enī
anglis dī in futuro sicut hr̄ in euig. et p h̄
p̄; q̄ pp amplitudinez intellie n̄ differunt
subili anglis et aīa ratil sim intellō corp

subili aut̄ differt aīa ab anglō. eo q̄ ap
ta nata ē uiuificare corpa et ei uniri. ang
li aut̄ differt ab aīa ratili ē. ipmisabilitā
sui abstractō absoluta a corpa subi. qr̄
aptus ē anglis stare in se et p se. et sine aliq̄
dependia ab aliq̄ inferiori subi. hō uero
dr̄ fcūs ad yma. et si. dī. qr̄ h̄ ē ei extrema
dignitas sr̄ oīa aīalia bruta

Secūdo qr̄ in quo fcūs sit
hō ad ymaginē et si dī.
Sup h̄ obī: aug. dic. p̄prium ē qualitatis
p̄ eā sile l' dissile dici. s; nulla qualitas
ē iudō cōis cū hoīe. g̃ dō n̄ ē silis hoī.
nec hō ei. Itē dr̄ in aug nullus boni n̄
solus dō. s; p̄ticipatiue ad n̄ principio nl'
la q̄llo ē. g̃ dō n̄ ē silis hui in q̄ntū dō ē.
boni. e. r. in q̄ntū ē uirt. et ita nullus ē
ei silis. p̄ta dic̄ ps. dō iustic uirt. q. p̄a
nus institiate eqz ī cospectu dī. ei. p̄a dn̄
g̃ n̄ fuimus ei q̄siles iniustiā. e. r. in l'
lo alio. Itē h̄ dicit q̄ q̄ nulla ē sili
tudo hois ad dn̄. s; tropice dcm̄ ē hō fcūs
ē ad ymaginē et si. dī. Cont. iustia ei
ta iucta quenint. q̄ sic dō sua iustia
merita reddit unicuiq; q̄ suū ē. ita hō sua
iustiā citra. g̃ ē iustus. in q̄ntū iust qui
cū dō. g̃ in hoc silis ē ei. Itē p̄tim dr̄
similat dō. g̃ uirtus assilat. Itē dic bs
aug. q̄ ad dn̄ appinquari pedib: mentibus
mētis. n̄ corporis. appinquatio illa n̄ ē nisi
aliq̄ assimilatio. g̃ silitudo ē ad dn̄. hois
aliq̄. Itē qr̄ cum oīs hō fcūs sit ad yma
ginē mundi archetipi. sic dic bs aug.
qr̄ solus hō dr̄ fcūs ad ymag. et si. dī. Cū
mundus archetipus nic aliud sit quā dō b
q̄ ē exemplar oīum rer. Sō. distinguit
mr̄ triplicē silitudiez. ē enī silitudo
conformitatis p̄p̄tatū. ē ī silitudo repsē
tatōis. et tria imitatōis in opiby discētis. et
h̄ solo tīo mō ē hō fcūs ad ymaginē
silitudiez dī. Et ad p̄mū dī q̄ aug in
tellit de p̄a silitudie conformitatis p̄p̄tatū.
Ad b dī. q̄ sol dō ē bonus essentialr. et p h̄
n̄ ouenit cū hoīe. s; tn̄ iessēcu bonitatis
quenit cū hoīe. vn̄ in effcū mīe et iustie
bn̄ quenit cū hoīe in q̄ntū boni. in q̄ntū
iustus in q̄ntū misericors pp effcm̄. s; l;
aliqua sit quenientia hois ad dn̄ maxia
tn̄ ē distātia pp q̄ dic ysa. iusticie uīr tn̄
quā pannus mēstruate. et c. Ad iiij. obt
dī q̄ mundus fcūs ē ad ymaginē silitudi
nē dī. silitudine repsentatōis. sol' hō ad
silitudinē ymitatōis n̄ cuiuscūq; imitatōis.
s; imitatōis in opibus discretē fcō.

Tertio qr̄ utrum feīa
fcā sit ad ymaginē
dī sic hō. dic enī aplis. q̄ uir fcūs ē ad y
maginē dī. et n̄ feīa. s; hō n̄ uir. q̄ ū n̄ fcūs

ē ad ymaginē dī nisi p̄ uirū. mulier aut̄ uo
nem hr̄ sic uir g̃ fcā ē ad ymaginē dī sic
uir. Sō. iō dic aplis q̄ uir fcūs ē ad ym
dī. et non mulier qr̄ uir fcūs ē ad ymaginē
dī imediate. mulier uero mediante uiro.
q̄ fcā ē ad silitudinē uiri. sic dr̄ in gn̄.
nō ē bonū hoiez eē solū faciam ei adiu
toriū silē s. sm̄ uō ē. qr̄ uir p̄sp̄icatiorē n̄
hr̄ roēz quā mulier et mulier dz subici. etiā
uō ē qr̄ sic dō ē oīum uniuer. ita uir p̄nci
piū ē uiror et mulierū. Aug tn̄ dic q̄ ista u
ba apli potius trahenda ad figurā. dz ē iō
figuratiue mulier et mulier eē in hoīe in
teriori. qm̄ uir ē sup p's roīs. feīa uō
inferior pars ē roīs. q̄ disponere hr̄ terrena
sup aut̄ p's roīs regere dz inferiorē. et in
quā feīam. qm̄ p̄ q̄templacōem eīnor debe
mus p̄ inferiorē disponere terrena. s. iuste
et misericorditer. cū enī aīa quodā mō duas
hat ptes. unā quā q̄templat celestia. aliā
qua disponit terrena. p̄ istā quā q̄templat
celestia fcā ē tm̄ ad ymaginē et si. dī.
et n̄ p̄ aliā. s; ur̄ falm. qm̄ p̄ istā imitat
dn̄. in opibus discrete fcīs. g̃ p̄ istā fcūs ē
ad ymaginē et si. dī. Sō q̄petens fcā ē
distinctiō silitudis. dī q̄ reuera distīctō
illa mulier ē. nec ē sic facienda s; alia
silitudo ē distinguenda. s. similitudo co
gnitionis. in qua solus hō fcūs ē ad yma
ginē et si. dī. int̄ oēs creaturas uisibiles
fcūs ē g̃ hō ad ymaginē dī quātū ad
potētiaz cognoscēdi. ad silitudinē qm̄
tū ad cognitoēz. Vn̄ aplis renouamini
spū m̄. u. et induite nouū hoiez q̄ reno
uatur ī agnitoēz dī p̄ ymaginē ei q̄ crea
uit eū. In ymagine g̃ sui ī roē renoua
tur hō ī agnitoē dī. fides enī gnat cari
tatē. vn̄ si renouat hō in agnitōe reno
uatur ī caritate. vn̄ potius dic hoiem
renouari ī agnitoēz dī quā ī caritate. p̄
aut̄ q̄ disponit terrena n̄ ē aīa ymago dī
q̄ m̄ exterior apphēsiō obtenebrat et ob
fuscat. un̄ p̄ hoc n̄ ē ymago dī. s; p̄ id. ī
hac aut̄ renouacōē et reformacōē equantur
mulieris uiris. hnt enī uirtē ratilem p̄ q̄
fcē s' ad ymaginē dī ubi n̄ ē masculus n;
femiā. p;. g̃ q̄ in h̄ ouenunt masclō et
feīa pp quā eadem. singlr dic de ill.
moyses. fecit dō hoiez ad ymaginē et sili.
suā. p̄n distinx p̄ sex' dicēs. masclm et
feīaz creauit eos. p; g̃ q̄ hō fcūs ē ad y
maginē et sili. dī. p̄ roēz sup'orē. et ur ... a
p̄sabilē sup'orē. ad silitudinē uero. p̄
gratuita. qb: p̄ficitur aīa p̄ faciē sup'orē
ē aut̄ dō fcūs ē hō ad ymaginē dī. hec
p̄pō notat imitatōēz in nalibus. cū dr̄ fcūs
ē hō ad silitudinē dī. h̄ p̄pōitio ad notar
imitatōēz in gratuitis. n̄ actualē s; potēl

qm̄ hō n̄ quā cito fcūs huit silitudiez dī
Itē notand' q̄ filius dī in q̄ntū dō ē ymago
dī et nō ē fcūs ad ymaginē dī qz h̄ p̄pō ad
notat imitatōez exemplaris p̄cedentis.

Inde ē iiij. ca. qr̄. qr̄ hō
in creatōe hois n̄ ponit̄
uerbū fiendi. sic in creatōe firmamenti.
tribus enī modis fcūs ē hō sic firmamentū.
et s. aug. et b gg. hanc quēm ponit aug: et sol
uit dicēs. q̄ iō fcīm ē ut ostēdit dignitas
hois. ne si diceretur fcūs in cogitōe anglica
uideretur eē indignior anglō. nec equari
aliq̄bus creaturis. et iō in creatōe n̄ ponit̄ in
si bis ūbū fiendi sic in creatōe angli. cō
stat tn̄ qm̄ anglis dignior ē ī natā q̄
hō. s; q̄. optimus hō. s. xp̄s. melior ē opti
mo anglō. qm̄ xp̄s p̄ q̄ hō melior ē oī an
glō. sic p̄bat aplis in eplā ad hb. vn̄ dic
dic de xp̄ō. tanto melior anglis effcūs qto
differētius p̄ ill nomē hereditauī g̃ hō sim
plr melior ē anglō. simplr̄ p̄ dictiz aīa.
q̄ dic. q̄ si optimū indiuiduū uni' spēi
meli' ē optio alterius spēi. spēs simplr me
lior ē spē. p̄tea dic aug. q̄ uir aiaz et d'
nic ē mediū. Sō. uiri ē q̄ anglis me
lior ē hoīe de sola nā. q̄ hr̄ intellcm ma
gis abstractū. et iō mag' expeditū ad in
telligēdū. q̄ntū aut̄ ad subtaz intellōs eq
pēcabit ei. vn̄ de gīā pot ei q̄parati. et eq
perant' aliq̄ sca excellentiō anglis. u
bs petrus et bs paulus de qb: replebit ru
ina anglor supīni ordīs. nec u; h̄ argō
optim' hō melior ē optio anglō. qm̄
aīa. n̄ q̄sidat nisi nās. h; aut̄ aliqs me
lior ē anglō h̄ ē ex accn̄. s. gīā. in iustitia
illi angi. optim' paup s. xp̄s. melior ē
optio fideli. g̃ eē paupē meli' ē quā eē
fidelē.

Inde ē quīto ca. qr̄ de intellia hui' auc
qua dr̄ faciam hoiez ad ymaginē et
similitudinē n̄. loqr̄ enī p̄r ad filiū
et s. s. qm̄ n̄ pot dici sic uidr̄ dnt. q̄ dō
loqr̄ ad anglos cū angli n̄ sunt creatōēs
hoīm. n; hnt ymaginē cōēz cū dō ad cui
imitatōez fieret hō. pp h̄ ē necessum dic q̄
p̄r loqr̄ ad filiū et s. s. l' q̄ sic uox cōis ē
trin p̄r. vn̄ dic aug. q̄ p̄ istas duas uo
ces sui dcōēs. faciam. n̄ram. designat̄
plicitas p̄ṣ. Scitur enī scripturā. semp
nali modo loquendi. nunq̄ enī signat p̄
plr unicā psonam. ex adulōe enī. p̄cessit
q̄ unicā psoñ plr̄ significari. p̄ ista duo
noīa ymaginē et silitudiez unitas eēie
designatur. vn̄ h̄ nomē ymago suppo
nit ibi diuinā eēntiā. in h̄itudine
ad hois hoc nomē silitudo silr̄ suppon
diuinā eēntiālr in h̄itudine ad hois
gratuita. et h̄ ē p̄ sca signo hr̄ locutōis

faciamus hominem ad ymaginem et similitudinem nostram. secundum Aug. secundum Hylarium, Istic duo dicuntur. faciamus et nostram. non enim significat pluralitatem personarum, sed et unitatem essentie. Pro hijs scilicet quod significant unam operationem trium personarum. Similiter pro ista nomina similitudinem et ymaginem. Nam unitas essentie secundum Hylarium, sed pluralitas personarum. quia similitudo in divina essentia non tamen sequitur ad hominis gratuita. sed designat mutuam diffinitionem personarum. Unus est sensus. fa. ho. ad y. et s. n. i. ad similitudinem qua sumus ad invicem similes. et in. dicendum est de hac dictione ymagine et est sensus. fac. h. ad y. et s. n. quam unitam nos invicem.

Hic sexto ca.

Queritur de eo quod dicit Aug. quod anima assimilatur trinitati in memoria intelligentia voluntate propter multas causas. Primo est ad removendum carnales delectationes cogitationes ad. Solet enim patres carnales despicere propter nimiam senectutem. ideo patri attribuitur memoria. ad removendum tale fantasticam cogitationem. Similiter solet aliquis esse in sensu. ideo filio attribuitur intellectus. Spiritus sanctus autem solet esse nomen inflationis. ideo spiritui sancto attribuitur voluntas. et amor sive benignitas. Alia ratio est. quia sicut ex patre filius. et ex patre et filio spiritus sanctus. ita ex memoria intellectus. et ex memoria et intellectu voluntas. sed hec non videtur firma. quoniam memoria potius est ex intellectu quam econverso. sicut dicit Aug. dicit. res generat scientiam sui in anima sui intellectu. et ab intellectu transfertur ad memoriam ut ibi resideat. non enim memoria est de invisibilibus nisi prius intellectis. sicut nec est memoria de visibilibus nisi prius visis. et ita potius videtur esse memoria ab intellectu quam econverso. quod quamvis verum est a principio sed postquam forme rerum sunt in memoria. ex memoria est actus intelligendi sive cognoscendi. hoc est ideo dicit Aug. quod ex memoria est intelligentia sui cogitatio. quia lex nature scripta est in humana anima. quam a deo in animabus sanctis lex fidei et omnium spiritualium scripta est in memoria. Tertia ratio est quia sicut pater et filius et spiritus sanctus sunt unum in essentia. sed relatione differunt. ita memoria et intellectus et voluntas sunt unum essentia. et differunt relatione sui respectu. non sunt autem ita proprie unum in essentia sicut pater et filius et spiritus sanctus. sed suo modo. Sunt enim unum in essentia. quoniam habent unum subiectum quod est anima constituuntur tanquam forme substantiales. ut hoc dicatur de ipsis potius. differunt autem relatione. quoniam ad se invicem relative dicuntur. large. sicut memoria intellectus et voluntatis. memoria. intellectus memorator et volitor memoria. intellectus. voluntas. memorator et intellector voluntas. Contra obiicitur. Aug. dicit quod memoria memorat seipsam. intellectus intelligit seipsum. ergo idem est memoria quod memoratum. et intellectus quod intellectum. non ergo differt memoria et intellectus in quantum sic dicuntur relative memoria memorati memoria. nec ista tria differunt secundum quod sic dicuntur relative. Ad hoc dicendum quod unus actus memorandi. seipsum memorat. alium actum memorandi. et ita in singulis semper est in memoria alius actus memorandi. et memoratur. et aliud est intellectus quam actus intelligendi ipsum intellectum. nullo autem actuali intellectu intelligo ipsum maxime secundum eos qui dicunt quod cum dicitur ego memini. non simpliciter sum sed quando quod unum sicut dicit Aug. Patet ergo quod in istis tribus cum adinvicem relative dicantur differunt. Quarta ratio est. quia pater et filius et spiritus sanctus sunt equales. ita memoria intellectus et voluntas sunt equales. unde colliguntur tres propositiones quas oportet esse veras. quarum prima hec est. quicquid volo vel intelligo memini. sed hec videtur falsa quoniam quod denovo intelligo non reduco ad memoriam. ergo non quicquid volo vel intelligo memini. Ad hoc dicunt quidam quod hic ubi memini ponitur ibi per habitum non per actum. quicquid enim volo vel intelligo memini in habitu. quia de facili possum illud reducere. Sed tamen videtur velle Aug. quod hic intelligatur de anima bene disposita. in qua scripta est lex dei. sicut dicit Jere. Scribam legem meam in cordibus eorum. non contingit ergo cognoscere aliquid actu secundum Aug. nisi prius fuerit actu cognitum per memoriam. quod per formas iam impressas in memoria ut intelligatur illud tamen de rebus illis de quibus spiritualis homo videtur habere sui intelligere sicut dicit apostolus. spiritualis homo iudicat omnia et de hominibus scientiam habet maxime de illis que pertinent ad salutem. Secunda propositio est. quicquid volo vel intelligo memini. que simpliciter vera est in anima bene disposita. Tertia est. quicquid memini vel intelligo volo sed videtur esse falsum. quoniam memini vel intelligo me peccasse nec tamen volo illud. et similiter intelligo istum egrum et compatior ei. in mente tamen non volo ipsum egrum. ergo anima bene disposita intelligit aliquid quod non vult. non ergo quicquid memini vel intelligo volo. Solutio. dicunt quidam quod hec argumentatio non valet: quicquid memini vel intelligo volo. sed memini vel intelligo me peccasse ergo et cetera. quoniam in prima hac dictio quicquid. non supponit nisi pro rebus naturalibus quibus tamen possumus uti. id est que possunt venire licite in usum nostrum. et hoc est quod dicit Aug. quicquid intelligo volo dum utor. id est dum possum uti toto eo quod intelligo. ipse autem assumit in propositione quod non habet esse naturale. et quo nemo potest bene uti. secundum quod uti stricte accipitur. Ad aliud dicendum quod cum video egrum Aug. debeo ipsum velle esse egrum et cetera. quoniam scio hoc deum velle. nec valet hoc argumentum. iste compatitur iste compatitur isti in hac egritudine. nimio tamen ergo non vult ipsum esse egrum. debet autem dici vel non vellet istum esse egrum. patitur enim de eo velle quod non sit eger. scilicet ut cesset peccatum. et cessante peccato cessat pena peccati. licet tamen non velit istum non esse egrum tamen vult tamen istum non esse egrum.

in futurum. quoniam sic hoc nescit voluntatem dei.

Ideo queritur quomodo assimilentur hec trinitati in hijs tribus scilicet mens notitia. amor. hanc enim Aug. assignat trinitatem creatam. in qua assimilatur anima trinitati increate. scilicet mentem notitiam et amorem. sicut enim ex patre est filius. ex patre et filio est spiritus sanctus. ita ex mente est notitia. et ex illis duobus est amor. Propter similitudinem enim anima cognoscens intelligit se. et propter hoc cognoscit et intelligit se diligit se. et ita sicut pater et filius et spiritus sanctus sunt equales. ita hec tria sunt equalia. in sensu enim bene disposita cognoscit se tantum quanta est cum cognoscit se super omnia invisibilia bonitate et dignitate propter hoc quod facta est ad ymaginem dei. et cognoscit se esse sub deo. et nec bonum posse habere nisi a deo et tantum se estimat et se amat super omnia visibilia. et minus quam deum. ut ita sit sine amore superbie quo se plus suam excellentiam diligit quam deum. et ita ista tria sunt equalia. quoniam sicut qualis persona est in qualibet persona. ita qualibet istorum est in qualibet. licet non ita proprie nec eodem modo sicut persone sunt mutuo in seipsis. notitia enim et amor sunt in mente tanquam effectus in causa. prima. effectus iste in anima est sicut in mente tanquam in subiecto. amorem et notitiam sunt in anima cognoscente tanquam cognitum in cognoscente. propter assimilationem cognoscentis ad cognitum. sicut enim dicit Aug. omnia sunt quodammodo in anima. mens et notitia sunt in amore. id est in anima diligente. tanquam amatum in amante. amor enim est coniunctio diligentis ad dilectum. unde per istam coniunctionem amatum dicitur esse in amante.

Secundo ca. queritur de primo

Statu ade. circa quod primo queritur. que precepta dedit deus homini. postquam posuit eum in paradiso. secundo de immortalitate ade in primo statu. Tertio utrum Adam potuit mori ante peccatum. Quarto de partu eve. si peperisset ante peccatum et delectatione in primo statu. Ultimo de translatione hominis in paradisum celestem si non peccasset. Circa primum queritur sic. fecit deus hominem de agro damasceno. et posuit illum in paradiso. ut sciret quod esse in paradiso non est nature sed gratie. per hoc est intelligendum quod non est nobis naturale esse in paradiso. sed gratie est esse in paradiso spirituali scilicet in ecclesia. postquam autem fuit positus in paradiso. multiplex preceptum dedit ei deus. quoddam nature quoddam discipline. nature triplex. unum primum ad sustentationem sui. scilicet de omni ligno paradisi comedite. aliud ad genus humani multiplicationem. scilicet crescite et multiplicamini. tertium ad dilectionem dei et proximi. primum preceptum dedit illi. quoniam homo habuit corpus animale indigens alimonia ciborum. unde si non comederet moreretur. erat enim immortalis. id est potens nunquam mori. et mortalis. id est potens mori.

Secundo ca. queritur.

Utrum idem sit in eo mortalitas et immortalitas. quod videtur. quoniam eadem est potentia currendi et non currendi. ergo eadem ratione eadem fuit in Adam potentia movendi et potentia non movendi. et ita idem fuit mortalitas et immortalitas. preterea potentia movendi in Adam non se habet ad opposita. quia ad alterum tantum. scilicet ad alterum tantum. scilicet ad mori. ergo necesse fuit Adam mori. sicut necesse erat firmamentum moveri. quia non se habet nisi ad alterum oppositorum tantum. scilicet ad moveri. et quia calor qui est in igne se habet ad unum oppositorum tantum. scilicet ad calefaciendum necesse est ignem calefacere. ergo eadem ratione si potentia movendi in Adam se habebat ad unum oppositorum tantum scilicet ad moriendum necessarium erat Adam mori. quod falsum est. Restat ergo quod potentia illa habebat se ad opposita. scilicet mori et non mori. ergo eadem potentia erat in eo movendi et non movendi. et ita mortalitas fuit immortalitas. Contra. potentia movendi in quantum fuit in Adam. potentia sive vivendi et potentia non sive vivendi erat in eo naturalis potentia. sed potentia movendi erat in eo naturalis impotentia. ergo aliud erat in eo potentia movendi. et potentia nunquam movendi. ergo aliud erat in eo mortalitas et immortalitas aliud. Item non moriendo est. ergo potentia movendi proprie loquendo nichil est. cum non mori sit privatio primo. ergo si potentia non movendi sit aliquid. ipsa est potentia vivendi non est potentia dicere quod potentia non movendi sit potentia cessandi ab aliquo actu. cum non mori non sit actus sed privatio puro. sed constat quod naturalis potentia. potentia est vivendi. potentia autem movendi est naturalis impotentia. ergo aliud est potentia non movendi quam potentia movendi ergo aliud fuit in Adam mortalitas quam immortalitas. quod concedimus dicentes. quod hoc argumentum non valet; eadem potentia est currendi et non currendi. ergo eadem ratione est potentia movendi et non movendi quia liberum arbitrium ad utrumlibet se habet. et ideo eadem est potentia currendi. et non est moriendi autem non est per liberum arbitrium. immo necessitate corrumpitur. Quod autem dicitur quod quecumque potentie se habent ad utrumque quedam ad unum oppositorum tantum. dicendum potentias formales. id est activas tantum. potentia vero movendi est naturalis impotentia ex qua non se habet nec ad moriendum. vel per naturam vel per aliquem actum fuit aliquid accidentaliter adveniens. scilicet per peccatum. in naturalibus autem actionibus se habent naturaliter ad agere. per quod est principium motus et deacquisitum fuerit illud ad quod sit iste motus. cessat naturaliter ab illo motu ex necessitate. patet ergo quod potentie que se habent ad duo opposita se habent ad ista. vel per motum liberi arbitrii. vel per motum quietis. nec est quod est principium motus et quietis. patet ergo nec sic nec sic. quod nec sic se habet potentia movendi ad opposita. Item queritur utrum immortalitas que fuit in Adam erit in patria. quod videtur. quoniam ibi erit liberum arbitrium. licet non possit homo propter peccare. et non peccare in futuro. tamen non poterit peccare. ergo eadem ratione eadem immortalitas qua homo in primo statu potuit non mori. et potuit mori erit in patria ista qua poterit non mori. Propterea immortalitas est quia Ade fuit potentia resistendi omnibus causis illatis mortalitatis

ead potētia erit in futuro. ergo eadē mortalitas
erit in futuro. ¶ Ad .d. q eadē erit in futuro
q fuit in adā. si dicat q ista mortalitas fuit
potētia resistēdi. l' semp uiuēdi. s; q̄uis dī
imortalitas p̄ id potētie moriēdi. s; n̄ p̄ste
mori. 7 hī erit in futuro. 7 n̄ fuit in p̄o statu. D̄r
p3. q hi h̄o mō n̄ ē uīm q ead imortalitas q
fuit in adā erit in futuro. nec ē sīile de lib. ar.
quia enī ɔsistit eē lib. ar. q eo faciat hō q uult
sine coactōe. q q ē in p̄senti 7 in futuro id
est lib. ar. 7 in p̄sēti 7 in futuro. nec se h̄t
imortalitas ad mori 7 n̄ mori. sic lib. ar.
se h̄t ad peccare 7 n̄ peccare. tn̄ sic lib. ar.
idē ē 7 in futuro ita imortalitas p̄ p̄ni
modū erit in 7 in futuro. 7 h̄ s' duo cor
nua q h̄nt p̄misf. s. imortalitas 7 lib. ar.
in iuuētute. 7 illa duo cornua exaltabū
tur in futuro. qm̄ lib. ar. n̄ poterit hō pec
care 7 ab imortalitate auferet̄ imorta
litas. q in p̄o statu comutabitur i mor
talitatē. Vn̄ ps. exaltabitur cor. ei9. cor
nua enī in hoc loco s'm aliq̄ expōez dicit uirtutē.
¶ Jt' q' uir̄ adā imortalitatē amisit
p pec. uiᵉ q n̄. q imortalitas erat ei n̄al'
qua eā h̄ebat erat in statu n̄ali. s; ɔstat
q spoliat9 fuit gratuitis. 7 uulnerat9 in
naturalib3. ergo n̄ fuit spoliat9 imorta
litate. s; uulnerat9 in ista. ergo post pec
catū remansit imortalitas q' plane fal
sum ē. ¶ Ad .d. q h. uictus primus homo
spoliatus fuit gratuitis 7 uulnerat9 in na
lib3. n̄ ē g̃nali intelligēdū q uulnerat9 fu
erit in aliq̄b3 n̄alib3 p pec suū. p'o i ill' q
bus ɔsistit ymago dī. qm̄ iste potētie fue
runt corrupte p pec. 7 de talib3 n̄alib3 i
telligēdū ē tm̄ auctas istā. pena aūt pec
cati allata ē ei. s. necc'itas moriendi ex dec
to dī. 7 ad amisit imortalitatē quā p'
h̄ebat. e. m. n̄ fuit spoliatus oib3 gratui
tis. s; tn̄ ill' que faciūt hoies gratos dō
s. uirtutib3 theologicis n̄ enī amisit
fidē informē quā h̄ebat ante. 7 d' in
tālncē quā inicit qū fuit raptus i terra
su. ¶ Obi aūt ad id q' dcm̄ ē imortalitas
fuit n̄alis ei. qm̄ aug. dicit q imortalitas
n̄ erat ei n̄al'. dicit q sic ē intelligēd. n̄ erat
ei de ɔditiōe n̄ali tm̄ s; de ligno uite.
qm̄ ad hoc q nunq̄ moreret̄ s; n̄ adhoc
q s̄p uiueret exigebat9 q comedēret de li
gno uite ad hoc ut semp uiueret corp9
ɔpetētē. Vn̄ dr̄ q adā 7 eua utebātur d' a
liis lignis ne u̇alia corpa aliqd mole
stie esuriēdo l' sitiendo sētirent. de li
gno aūt uite gustabāt ne morbis inuoc
tet l' subrepet. l' ne ɔstī senio decursi
tpm̄ sp̄arent marcet. fuer̄ ergo eis alia li
gna paradisi in alimēto p saciātō. fi
gurabat enī panē anglor. qui dicit.

qui manet p̄ me. comedit me. de quo dr̄
salō in p̄uerb. ubi loqt' de sapia. lignū
uite ē his qui apphēdūt eā 7 q te. eā.
bō. ergo erat lignū uite adā 7 eue. sic ela
borauit ɔseruans eos sine defcū 7 icōmodo
senectutis 7 sine oī nocumto. q posset acci
dere. s; alia ligna erant eis in alimēto.

R Ectio ca. q'r.
Ratū u' adā potuit mori an pecēm. q'
ut q h̄ebat cor' n̄ale. g' si n̄ comedēret n̄a
lit' dessoluet̄. g' sine pecō potuit mori. p̄.
eē. oē cōpositū nā dissolubile ē. g' cū adā
eēt cōpositus n̄ali. erat dissolubil'. 7 itapo
tuit mori n̄alr̄ an pecm̄. 9. ap'ls dic.
stipēdiā pcī mors. g' mors ē debita pe
na pcō s; impossibile ē q' pena p̄cedat
culpā. g' impossibile erat q' adā moreret
tur an pec. p'. aīa ē p̄fcō corporis 7 p̄fi
citur in corpe. s'm quādā uires suas. g' n̄
lit' appetit eē in corp. 7 cor' n̄alr̄ appetit
ipām tanquā suā p̄fcōez. g' n̄ potuit eē
ibi dissolutō n̄al'. g' n̄ potuit n̄alr̄ an
pec mori. ¶ Ad. d. h̄ determinatō an pcō de
terminat3 infinitiuū. tenetur n̄ potuit mo
ri an pec. q' g' dic q licet cor' n̄ale ūme
7 ueru ē q nisi comedet moreret̄. qm̄ si
nec comederet peccaret. quoniā muert,
i quodā m̄ manū s; n̄ comedet de cib' p̄ti
cad' satisfaciēdo appetitui n̄ali. 7 propte.
unū dcm̄ ē ei adā de oī ligno paradisi co
mede. ¶ Ad obi q oē cōpositū n̄ali dis
solubile ē. s; h̄ intelligatur de natura
n̄ante. uīm ē. sicde n̄ali intellia uim est
sile. si de n̄ali sicōi s; in ē. sic celū epyre
um n̄ ē dissolubile in sciōi natura. nec
quīta eēntia. 6 [illegible]

Q Uarto ca. q'r. [illegible]
Q Ueritur p̄ceptū n̄ale. q' erat ē hoī ad
p̄pagōēz. s. crescite 7 multiplicamini. utr
eua p̄petisset sine fractōe. l' ē fractōe. s; nō
cū fractione. g' manēs uirgo p̄petis; s; n̄
fuit miraclī. silitā uirgo manēs uirgo
manes uirgo p̄pit. s; ē fractōe ergo ei m̄
bra potuīnt ledi. sine oī pcō. g' pari rōne
alia mēbra. ¶ Ad. sili uīnum frangere i
portat uiolentiā. dr̄ q sine fractōe potuit
cognosci 7 frangi. sine importat uiolētia
d. q'lni potuīnt mēbra ista gnītiua in
mulie. s; tm̄ aditro n̄ali deputato ad
h. sic adamas pot frangi sanguine yra
no tm̄. Vn̄ p3 q postq̄ eua erit p̄us cog
ta n̄ mansisset uirgo. tn̄ q fracta tn̄ q'
cogita. s; neutrū fuit in hāta uirgine.
adā ē cognosscēdo uxorē suā. p̄t eē qm̄
dū deascēz in mēbris suis. cū aliq̄ dēcalfa
cōne uiolentiā p̄ti n̄ posset; ¶ Jt' si adā
cognouisset uxorē suā in p̄o statu delec
tus fuisset in ea. n̄ eēt sine delcōe op3 ille.

cū nō h̄ent mēbra stupida. delcāndo aūt i
uxore sua. amore inheret ei p̄ se. g' fruer
tur ea. g' peccaret. qm̄ n̄ ē fruēdū n̄ summo
bō. ¶ Ad. d. q ista eēt delcō n̄al. s; tal' n̄
ē fruitō. s; illa tm̄ q ē ex amore uolūta
tis. 7 q ē uoluntaria. 7 id nec ē meritoria
nec demeritoria. nec ē adiuncta actui uolū
tario. inqm̄ uolūtarī. ¶ Notand aūt
q q'ntū ad p̄mū statū n̄ h̄et loc illa di
stinctō. qua distinguit' fructus cēntesim. lx.
xxx. qm̄ tc̄ erat nīm ad offm̄. 7 in p̄cep
to n̄ in remediū. s; post pec fuit i p̄ceptū
remediū. 7 offm̄. 7 mā' in statu p̄atarch.
qm̄ rarus erat p̄p'o dī. Vn̄ dr̄ q celibatus
iob's n̄ p̄fert ɔiugio abrahe. in aūt nīm
mag' ē ad remediū. nec ē in p̄cepto s; po
tius i p̄missiōe. qm̄ p̄pl's dī augmētat' ē
7 innūabiles multitēs gnāt filios dī
ad sufficientiā. ¶ Jt' querit aug. si nullus
unquā peccasset; 7 ita hoies nunq̄ pecca
s; moreret̄. quō dō transtulisset eos in pa
radisū. 7 n̄ detinat. s; ē p̄babile q p̄ ɔpetē
te morā. s'm q hō h̄uisset maiorē l' minorē
strenuitēz admēndo cautus l' tardi' eēt tran
slatū trāslatō.

T Ertiō notād ē. ca. q cū de tertio p̄cepto
nāe q ē de dilcōe dī 7 p̄xi dcm̄ sit i p̄te
quīrgm̄ de p̄o statu anglor. 7 pleni' di
centes qm̄ dicēm' decetere. sup' ut de
quarto p̄cepto agat. s. de p̄cepto disciplī
ne. circa q p̄o uidend ē q̄r dicat p̄ceptū
disciplīne. 7 q̄r dederit dō hoī tale p̄cep
tum. sc̄o q fuit hoīs pec p̄mū. utr̄. s.
supbia l' omissiō l' dubitō l' ad aliud.
Tertiō utr adā sic eua uoluit sic dō. uīs.
utr̄ pec ade fuit pec in s. s. aut fuerit
i filiū. sui ex ignorātia. Quinto utrum
adā p̄o pcō potuerit peccare uenialr.
¶ Circa p̄mū g' notand ē. q p̄ceptū di
sciplīne q ē de ligno sciē boī 7 mali.
id dī p̄ceptū disciplīne. q d' isto p̄cep
to uolebat ut i isto disceret q ē malū
inobediē. 7 q bonū obediē. 7 id are idif
ferēti uoluit eos p̄hibē. id are indiffe
rētia; hoc p̄cepto. nesi are nec nos aretū
s; 7 pena inobediētes eēnt. inobediē ex
cusōez h̄ēnt. qm̄ tc̄ i nec tetigisset nec
are mala uoluit eos p̄hibē. ne si pēn
ɔ p̄ceptū uenisset. malū q m̄ h̄uissent
credente. posuisse n̄ ex malo inobediē
s; ex malīa rei p̄hite. Cū g' rēs ista i
differens fuit malū q in p̄cessit. 7 usq;
ad nos deriuatū ē. experi sūt ex solo ma
lo inobediē descēdisse. g' adh soluī dcā ē
arbor ista arbor sciē boī 7 mali. qm̄ si p̄
ceptū de illa p̄uasset. sciuisset q eēt bonū
obediē. 7 q aliud transgssi ē. experti ē q sit
malū inobediē 7 nos i illo.

Q Jrca s'. ca. notād.
Q q ɔmetiō h'ui9 li
gnū fuit pec i hoie. qm̄ ɔ uentū. s; n̄ fu
it p'mū pec. imo supbia p̄cessit i eua. qm̄
suggessit ei dia'. ut comedet qm̄ eēnt sic
dii. Vn̄ glīa p̄ui in se. p̄ea accessit ad
esū pomi. 7 ita cū supbia sit amor p̄p'e ex
cellētie inenia supbia fuit p̄mū pec. h̄
uult ap'ls 7 b's aug 7 alii scī. ¶ S; ɔ eua
appetiit eē sic dō. 7 in glīa ē. sic dic arg.
cui ɔsētit aug. q n̄ appetiuit n̄ bonū l' app̄
bonū. s; bonū l' app' bonū n̄ ē p̄se suffi
ciēs cā. q ipz appetiuit. qm̄ s̄p q̄ndiu eēt
tale. appetiuit id. op' g' q sit apphēsū. i
mo ē q' sestimoē accidit. q' bon' sic lup'
n̄ incutit oui timorē l' fugā. q' lup'. q'
apphēsus restimat' q' nocuuū. q' si oui
estimauit illū come l' n̄ oriibilē. n̄ tim;.
g' op' p̄i q' in estimoēz cadat. l' uenat.
q' nocuuū. g' silr eua p̄i estimau l' cadi
dit. q posset sic dō. 7 sic post appetiit si
sic dō. g' credē h' p̄cessit. s; id pec fuit i
fidelitatis. g' pec infidelitatis p̄mū fui,
n̄ g' supbia fuit p̄mū pec. ¶ Jt' si ɔtu
lisset 7 deliberasset q eēt cituri. dō au cito
nunq̄ h' appetisset. s; tenebat deliberare.
qm̄ tc̄ rō regnabat 7 i mte ipabat g' te
nebatur tc̄ deliberare 7 n̄ fec 7 in male
supbiui. p̄a omisit. 7 ita peccau omittē
do. g' pec omissiōis p̄cessit. 7 p' sui pec
supbie. ¶ Ad. d. q p̄mū pec fuit in
eua pec infidelitatis. 7 sic i maria p̄ma
uite uia fuit fides. Vn̄ lata q credidi
sti 7c. ita 7 i eua p̄i uia mortis infidli
tas. s; qm̄ supbia sequit uia ē q tpe sil.
utpote ɔnexa illi infidelitati. id supbia
reputat' p̄mū pec. imo ē ista i fidelitas
fuit quedā supbia intell'. sic fides est
h'ilitas intell'. qua credit hō nec boī
posse sehrē n̄ adō. 7 modestiā intell' dī
qm̄ de eē 7 de diuinis sūt hō. s'm uite
scōr. ita h' supbia fuit. qm̄ ita se se se
leuauit. ¶ Ad aliud di q n̄ seqt'. tenebatur
deliberare 7 n̄ fec qū debuit 7 ut debuit.
g' omisit. qm̄ in eo solo ē omissiō adq
tenet' aliqs p̄ se. s; n̄ tenebat' delibare
p̄ se. s; ut p̄ea eligeret. eligēdum n̄ tene
batur cū illi q appetiit qm̄ alio mō
potuit eadē pec. ut dcm̄ ē de p̄o pcō
lucifi'. aliqn̄ cogerem dicē i oī pcō ac
tuali eē pec omissiōis. imo multa in
uno. ut i monacho qui tenebat' pulsa
re ad pau. omisit ueniret ad loc. qm̄ n̄.
¶ Jt' n̄ ita cordas. ē anī ansel'. ca'tua
riensis dicebat q supbia uere fuit p'
mū pec. 7 dic q cū dic' eritis sic dii. ē n̄
sētiebat de equantia in scīa 7 maiesta
te s; de similitudine assimilōis 7 sic appetē

ee sic dii. n fuit malu s; bonu. s; qui h
uolebat ppa si auctore ingenio. ri excpe
tate agni di p mitu. uoluit usurpare s
diuinitez. n adeo expectare p humilitez.
vn dic aug. q eua ada uoluer rape di
uinitez. amiserut felicitez. probabilior
e pa sua. qm lucif uoluit ee sic ds. sili
tudine equantie adhuc subpat ut dic
jo. It speris interrogau aut pcep uob
ds rc. inulir ait neforte moriamur.
i tu sciebat actu q ds direat q morere.
qr spens pcepti di reduxeat ad memori
am. sacs g pceptu dni elitau. gs pecca
uit pcco infidelitatis. qm ut dic aug. j
fidelitas e dubitare de articlo fidi. que
sit ee articlm fidi. sic diste articlz.
rh dubito pcessit osensu. n g supbia
prior. quo dcd. q. h dubito fuit ad sug
gestioez spentis. qr n solu pcessit sim
plex interrogo spentis. s; cu mulir re. for
te. tuc po cep psuadre dices. nequaqua
moriemi. sat eni rc. h fuit psuasio. s; an
ta peccatu dubitado. g pmu pcc hois fu
in hoie ex se. n ex suggestre alius. q sim
e. qm ph di remediabile. n angli. q ho
po peccau p se alim. s; anglo ex se. Co.
illud adubiu forte. u notat dubitatoe
s; eugtu. vn dacuetus. ut forte. vn 19 e
sens ne forte mo. i. ne forte peccemi. r s
moriami. forte. i. ex ca n nec. sic uulga
ri dr forte si. q ex ca n nec fit. tu s are
cau l fortuitu fitri dr. q n s psolitu
cursu. nec ex delibe li. ar. s. ex ca p. ac
cidens.

Tertio ca. qr utru ada uoluit si sic
ds. ur q n. qm dic aplo uir n fuit
decept s mulir. It aug. n e credidu
q uir spuali mte pditus uoluir si sic
ds. Jt. dic. q sic salon adorauit ydo
la n q ibi crederet aliqd nuis ee. s; ne
suas delitias molestaret. i. uxores suas.
ita ada omedit. ne uxor sua odio l ira l
inuidia tabesceret. q. aug dic ibi. q n
rapui tr exol. adam reua uoluer rape
diuinitez. g uoluit ee sic ds. So ada
n uoluit ee sic ds. sic dic aplo ad thy.
ii. ada n fuit seduct s; mlr. tu cu uid
mulier e erat cap uolente h. r n corre
xit ea. s; ei assensit. cu osientes r sua
dentes pari pena astringunt. pcc eue sez
e suu. r id dr q uoluit rape diuinitez.
qr uolen rape osensit. qua potuit de
buit corrige. q; qr qr aug dic. n e
credidu rc. n ne mulr uoluit si sic ds
qm mte hnit spuale. Jt lucif l ide
uoluit qr clari uidit r pspicati. leg i
specio eritatis. So hoc qd e diffici
lis ilt q dnt q ho r anglo sil cati sut

in bonis naturalib; r gratuitis. s; n
dr ita. jmo dr q in anglo malo fuit
duplex status tm. nature r culpe. in an
glo bo duplex sut nec prius gre. se. glie
s. s; i hoie triplex. prim nature tm. s;
gre qm ds posuit hoiez in pdiso. r dedit
pcepta qm r raptus fuit ada in extasi
r in istu tntatis. r oiuetoez xpi r ecce.
r aliqua archana fidi. fruus culpe. sic g
poditus fuit in nte spuali respectu mu
lieris r r angli. uno respectu qm huit
gram qua n huit anglo. r uidit quam
archana q n uid anglo. tu anglo h uit
alio mo pspicacez intce qua ho. sic g n
e credidu rc. r mar cu n inuenit de;
Jt qr utru eua mag peccau qua ada.
concedo. ur q ada. qm peccauit ex c
ta scia. ut p; ex pdcis. eua au ex igno
rantia. qm p pcm infidelitatis ei ex
cecata comedit. g minu peccauit qua
ada. sacs. q. iste peccauit ex supbia
iste ex pietate. g eua plus peccauit.
Jt eua peccau scies. qm spens reduxe
ei ad memoria pceptu dicens. cur pcep
uob rc. g n tm ex ignorantia s; ex c
ta scia peccauit. r supbia. g mag. q
q. Nec u; h argo. eua peccauit ex ig
rantia. ada ex certa scia. g minu pecca
uit. simplr tm quoad h unu e. s; in in
mulire fuit iustantia pcrandus s q
simplr e dicedu eua plus peccasse.

Quarto ca. qr;
Utru ada pos
pcm ade fuit pcc in s. s. q ur. qm n
peccau impiez. q e peccare p infirmi
tate qua adhuc n hebat nec p igno
rantia qm ex certa scia peccauit ut
dem e. g peccau in s. s. q pcc grauis
simu reputatur. vn dr irremissible
g grauius peccau qua eua. q e q pdca.
So. iste appllocs peccare in piez. rc.
put sumunt pe. n diuidit pcz ex
oppoito. qm ad hoc q aliqd dicat pcc
in s. s. duo ad min exigunt. gen pcci
r obstinatie. l impugnatio ueritatis
l cordis obduratio. l pertinatia. ut sias
impugnet gram maliquo leuit n p
tinacit n peccant in s. s. s; si obdurau
uerit mh cor suu. q. clausit illud spui
sco pulsanti. hic p; q ada n peccau in
s. s. nec in filiu. large tu pot dici. q q
cumq; peccat. peccat in piez. qm offe
dit piez. Jt ur q ada peccauit ex i
gnorantia. qm dic aug. ada inexptus
diuine seueritatis. credidit ueniale
quod erat mortale. g credidit q omede
de ligno uite erat ueniale. g ignora
uit id ee mortale. r id omedit. g pcau.

ex ignorantia comedendo. q. qs e ita stul
tus. qui nesciat ee mortale. facere oid.
q ds pcepissz sibi. dum pceptu recole
tur. s; ada sciebat h ee pceptu ad.
g sciebat q facere q id ceet mortale cu
ceet sapientior hoie q mo e. It uidr
q n ur ex ignorantia primu pcc. qm
si ex ignorantia pcedente fuit. ista fuit
aut culpa. l pena. s; n culpa. qm de p
mo pcco agitur. Jt n pena. qm ds n
infert pena nisi p culpa. ad h n pces
sit r ita n fuit culpa. r ita primu pcc
catu n fuit ex ignorantia. q concedimi.
qm ignorantia pro pont e duplex.
quia eni ignorat aliqd q tenetur sci
re. r h e culpa. Jt quia ignorat qu
tile e scire q e pena pcci neutra i ada
an pcc qd erat g q dic aug. Jt ce
didit ueniale. i. cito remissibile. tu
sciebat ee mortale. sic qz dr pcc car
nis s nam ueniale. i. cito potens hre
uenia. accedes g ad di mias solu pro
pcco illi tam grauit puniez n debuit.
credidit. s; si considerasset q e summe bonus
attendisset q pcc summe odit. q. grauit
punit. hi r sciam huit in hitu q erat
expediens. s; si consulit. forsan amore uxo
ris impedit e.

Quinto ca. qr. utru ada adeo potuit
peccare ueniale. in po statu. uidr
q sic. qm primus motus carnis e pccm
ueniale. r iste potuit ee in ada. Jt p
mus motus in uolitate consistit. qm p
catu e adeo uolutariu ut dic aug. q si
n e pcc uoluntariu n e pcc. r uolitas
inase e in uolitate l in ptate. qm nich
e ut uolitas. vn bs bnard. volitas
e motus ai lib sui. g h uolitas fuit
in ptate ade. r ita po potuit peccare ue
nialr. q. fomes erat in ada an pccm.
l corrupto carnis e cu efficua inb h pi
mor. nec erat i ada an pcc. g nec effco
spil. Jt iste motus e in nob. uenial
pcc. i. uenia dignu. qm infirmitas ina
ea nos excusat. g in ada n ceet ueiale
pcc. i. uenia dignu. qm nulla huit in
firmitez. q concedut multi dicetes. q ge
neralr nullu pcco potuit po ee uenial.
in ada. s; q dic aug. q si qs dilig uxores
l filios nimis tn citra dm. s. q dm oi
b; bis pponit. aut r tpalia. uenialr pec
cat. Ada uero potuit uxore sua l filios
nimis l pur diligere citra dm. r in cari
tate qua dm an oia diliget diligedo r
uxore citra nimis tn. r ita potuit h
pcc fuisse meo ueniale. So. q. q
pi motus cocupie n potuer ee i ada.
qm an pcc oia erat ordinata i eo. vn

ro eio imprabat concupiscabili r irascabili
humane. r concupiscabil oio obediebat nec
mouebat n ad eius ipui. nec brutal eo
cupiscabil aliquo m trahebat ad illicitu.
humam concupiscia. un te si moueret bru
talitas n sentiret humana concupia i qua
ipe uolitas e. s. motus lib. ar. sui. mo
tus aut brutal n dr dra lib. n; uolitas
qr n e li. ar. sui. s; te solu cu ro ipurer
moueret concupiscabil. ex h p; q pmi mot
q dr pcc n potuit ee i eo. s; post pcc stati
ni ei usum e in isinuitez. qm concupisci
bil n fuit ultra subiecta roi. s; iuncta
e ad brutalitez. un brutalite mouete ilu
eo concupiscabil hua consentit. r sic stati ade
uoluntas q e pcc. s; ueiale pp ista infirmi
tate. sicut ro consentiat e mortale pccm.
q g q pcc ueiale potuit ee in ada ut
monstruum. s; raro accidisset r uix. qm
cu uolitas n moueret n ad ipui rois.
q dicet in solo do iocundari ee simplr a q
templare di r diligere di descedet ad infio
ra. id raro suadet. n tn nec e si pcc.

Sexto ca. qr; (Sexto sic ex pdcis p;)
Quod an pceptu n ceet
pcc l malu comede d ligno uite pcepto
au dato cep ee malu. qr aquo pri comme
stio bona in se accidit. q sit mala. utru
ado q n e dicedu. aut ab hoie p li. ar. l
de isto dicend e plus. r pmo qd sit li. ar.
qm e pa cu pcci. so de libertate arbitrii.
Tertio utru s stigre pte sui q dr synde
sis sit ca pcci. iiij. d ptate li. ar. Qr g
qd sit li. ar. diuise e opiones q hnt diffi
nitoez li. ar. oriu. qua pon aug sic. li.
ar. e facultas rois r uolitatis qua elig
bonu grta assistente. malu a gra desi
stente. pp hac diffinicoez dnt qdi. q li. ar.
n e uolitas nec ro s; qda potestas l di
gnitas ipius roi r uolitatis sic regia
potestas e ptas qua rex ipat inferioribz
ptatib; ut ducib; comitib; r h. s; hac
reprobam multiplici roe. pa e qm si po
testas ipet roi. g dignior e roe. g ad e i
hoie q e digni q m ro. g rtale aial
n e differentia aial. sui specifica h
spei ho. qm a digniori sps iponitur nom n
li. p. ista ptas equalitas. g cu n sit
habitus l dispo l passio l passibil quali
tas. seqr q sit potia. qm qrta spes q
litatis n e i aia. sic dic arismetica. si
e potia g hr aliq actu. que actu constit
ee suu. cu constit; ipaz n ee potiaz pssi
ua. s; constat q n hr actu seperatu a roe.
r uolitate. qm n ceet assignare qm ali
u actu hret. s; cu spes rerii distinguat
tur s differentiaz actuu. g sicta ptas n
hr aliu actu. qua ro l uolitas. n erit

alia pt̃as quā rō ul' uolūtas. hic tn̄ ī
ptatur opio eorū q dnt. q li. ar. n̄ ē rō uel
uolūtas s; potiā ɔpācta ex ill' duab;. p̄. ī
tellcs q in aīā n̄ fuit n̄ iste tres potētie.
uis rōnl'. irascibl'. ɔcupiscibl'. nichominꝰ
erit nimī l' demitū. qm̄ nichominꝰ erit di
scere l' uelle bonū 7 malū. g° superflue ponitur
ī aīā potiā ɔpācta ex ill' duab; l' dig
tas sūor ꝑ h̄ replent ille due opiōes q̄
modus. 7 dnt̄ quā q li. ar. ē uolūtas. q̄
penes uolūtates ē nīitū l' dīnitū. 7 s̄ile
penes li. ar. ¶ Alii dnt q li. ar. ē rō. qm̄
rō h̄t pncipale dn̄iū ī regno aīe. ɔ istas
opiōes ponit obi id q dic aug. q li. ar.
ē facultas rōis l' uolūtatis. g° cū li. ar.
n̄ sit facultas rōis tm̄. l' uolūtatis tm̄.
li. ar. n̄ erit rō tm̄. nec uolūtas tm̄. s; ul
le due pt̃e accepte. l' potiā ɔpūcta ex
ill. ¶ It̃ s̄ illud eug. s̄ile ē re. te. 7 ē.
dic gg. tres uires aīe ī unū redigant
ut tr̄e possidāmi prudēt. ī ocupiscibli
desidiū ūtutū. ī irascibli odiū uitioꝝ.
s; oiā h̄ ī nīitoria. qm̄ sūt opa ūtutū.
l' ūtutes. g° nīitoriū in qua h; ui aīe. g°
li. ar. n̄ ɔplectat unā illi s; oēs. n̄ g° li. ar.
ē rō l' uolūtas tm̄. ¶ Sub obi de hoc q d
gg. s̄ gn̄. dic ē q iustiā cāuit oēs uires
aīe. g° opa iustie exeūt ab oib; uirib; aīe.
7 ita actōes nīitoꝛie ab oib; uirib; aīe. s;
illud in quo ē pncipalr nīitū l' dīnitū.
ē li. ar. g° uis q li. ar. ɔplectat oēs uires
aīe qm̄ in oib; ē nīitū. ¶ ɔ opiōes q dic
q li. ar. ē uolūtas sp̄ualr obi sic. mosen
sū pō ē nīitū l' demitū qm̄ n̄ meret hō
penā etiā pō motu n̄ pueniat ad ɔsēsū
s; in ɔsensu pō ē demitū 7 ubi ē pō dnī
tū. ē ibi pō nīitū. g° in ɔsēsu pri nīitū
7 demitū. s; ɔsēs ꝑꝑe rōis ē. g° in rōe ē
pō nīitū l' demitū. s; in quo ē pō nī
tū 7 demitū ē li. ar. g° li. ar. ē rō. ¶ It̃
fides ē pā ūtutitur dnt s̄cī. 7 h; pot ꝑ
bari multiplr. g° int̃ ūtutes nīitū ē p°
in fide. g° int̃ potiās nīitū ē p°. ī illa
potiā in qua ē fides. s; fides ī rōe. g° int̃
potiās nīitū pri ɔsistit ī rōe. s; pot
in qua ɔsistit pō nīitū ē li. ar. qz tali
imputant oīa nīita. l' demita. g° rō
ē li. ar. ¶ It̃ illud ē ī hoīe li. ar. q h̄t
sūmā auctē cohibē di mēbra. dī mēbra
in hoīe. s; aug. dic sic. hiis in s̄nus q
synderesis h̄t hanc auctē. g° synderesis ul'
sūoꝛ ps rōis h̄t li. ar. ¶ It̃ s̄ illū eug.
ubi dnt dic samaritane uoca uirū t.
dic aug. uoca uiru. i. intllēm. g° intlls
ē uir aīe. g° ē ei impiū ꝑꝑe s; illud ē
li. ar. cui est dn̄iū 7 impiū ī aīā. alr
eni n̄ imputarēt ei nīita l' demita. g° i
tlls ē li. ar. n̄ g° uolūtas. ¶ It̃ sup illū

ps. uertūi ī ymag. ptā. hō. 7 c. 1. in rōe.
g° rō ē ymago dī. g° ē excellētissima pot
ī aīā. 7 ita excellētissimi nāle. g° dnātissi
mū. sic ē dic aug. q excellius ē ḋ aīā h̄n
dispōita dnāt. s; ei q mār h̄t imgūi nīito
īputat nīita l' demita. g° rō ē pō ī aīā c
debit īputari nīita l' dīnita. s; illud ē li. ar.
g° rō ē li. ar. ¶ It̃ arbitriū ē iudicātē g°
potiā iudicādi ē pot arbitrādi. s; pō iu
dicādi ē rō. g° rō ē pot arbitrādi. g° rō ē ar
bitriū ē n̄ale. g° libitas arbitri ē sit dispō
arbitri. aliq ē dispō rōis. g° cū dico libm
nic sigco nisi rōē. ī ipiū l' dispōē rōis. g° sic
nulla uolūtatē sigco. g° li. ar. n̄ ē uolū
tas s; rō. ¶ It̃ qdā dnt q li. ar. rō ē q uo
lūtas. 7 dnt q uolūtas rō ē q ɔcupisca
bil' uis. ¶ Ḋ. arg. dic. q peccat ponētes
uolūtatē eē gen' amitie. qm̄ uolūtas ī
rōe. amicia ī ui gaū. arg. intllit q uo
lūtas sit ī rōe. tanq ī origine. l' tanquā
ī eā motiua. l' ipante. sitanq ī eā moti
ua ul' ipante. g° e. r. potuit dic q uīe
ī rōe. 7 amiciā s̄ile. qm̄ qdā ē ex ipio
rōis. ut m̄ ꝑ zelū. s̄ile quedā amicia ē ex
ipio rōis. restat g° q n̄ intllit q uolūtas
sit ī rōe hoc mō. si tanq in origine. q pō
uolēdi ē rō. g° uolūtas ē rō. f q uolun
tas sigt potiā. n̄ g° uis ē ɔcupiscabl'
¶ It̃ int̃ oēs ūtutes pncipalr ɔsistit nīi
tū ī caritate. g° int̃ potiās oēs pncipa
lit̃ ē nīitū ī ea potiā; in qua ē caritas
sita. s; caritas ē ī ɔcupiscabli. g° nīitū ē
pncipalr ī ea. s; potiā in qua pncipalr
ɔsistit nīitū l' demitū est li. ar. g° uis
ɔcū. ē li. ar. n̄ g° rō. ¶ It̃ ɔcupiscēia uolū
tā uolūtate n̄ ē nīitū l' demitū. qm̄ aū
dic. q oē pcc ē ad uolūtariū q sūi sit
uolūtariū n̄ ē pcc. g° sublato uolūtario
n̄ ē peccm nec demitū. s; cū rō nīitū
7 demitū. g° tā nīitū quā demitū ē si
tū in uolūtate pncipalr. g° oē nīitū l'
demitū ē īputand uolūtati. s; soli li.
ar. īputād ē nīitū l' demitū. g° li. ar.
ē uolūtas n̄ g° rō. ¶ It̃ illud ē li. ar. q
h̄t sūmā auctē ī hoīe. faciēdi l' n̄ fac
ciēdi ad. s; penes rōē n̄ ɔsistit uolūtas
faciēdi l' n̄ faciēdi. qm̄ rō n̄ oꝑt ad agē
n̄ ut ɔsiliat doctor. s; penes ɔsiliū 7 doc
torē n̄ ɔsistit auctās faciēdi l' n̄ faciēdi.
g° penes rōē n̄ ɔsistit. g° rō n̄ ē li. ar.
¶ It̃ mē ē ita sui uiri sic uolūtas. dnt
aug. mē ē ita ī nīa ptate sic uolūtas.
uolūtas ē ipā ī ptat. g° uolūtas ē libm
quā madī ī aīā. s; illud libū q ē ī aīā.
ē li. ar. g° uolūtas ē li. ar. n̄ g° rō. ¶ It̃
ɔstitue q ita sit l' n̄ sit. n̄ ē ūtutis nī
nīitoꝛiū l' demitoꝛiū. s; ɔstitue q ita sit
ar. ē ūtutis. 7 ē nīitoꝛiū l' demitoꝛiū.

Consentire ā q ita fiat. hoc ē appetē q illō
s; appetē illud ī h ē in ɔcupiscabili. g° ɔse
tire q aliqd fiat ē in ɔcupiscabili. s; hoc ē
eligere. g° eligere ē in ɔcupiscabili. g° uis
ɔcupiscabil' ē potiā eligēdi. s; potētia eli
gendi ē li. ar. ut dic aug. g° uis ɔcupi
scabil' ē li. ar. Ad id fac q dic arg. q eligē
ē appetē ɔsiliatū. ¶ It̃ s̄cas diuisificat
ꝑ diuersas ɔiectates. qm̄ alius ē discretiū
al. 7 ni. alius discretiuꝰ dulcis 7 amari.
7 sic de aliis. ergo e. r. alia ē uis discreta
ūi 7 f̄li. alia boī 7 mali. s; uis discretiua
ūi 7 f̄li ē rō. uis discreta boī 7 mali ē li. ar.
g° rō n̄ ē li. ar. ¶ It̃ rō gesat itūō. uis
ɔcupiscabil' ī bō. s; alia ē uis que gesat ī
bō. 7 alia q gesat ī bono g° e. r. alia ē uis
electiua ūi. 7 alia electiua sūi in q̄tā boī. s;
uis electiua ueri ē rō. uis electiua boī ē li. ar.
g° rō n̄ ē li. ar. ¶ Sō ad pō obiē pt̃ dup
lex. 7 utraq; mō ɔueniēt. pō dicat q li.
ar. id ē in eē q rō. s; notand q ī aīā ē
dupl' ɔsensꝰ. ē eni ɔsensus aīā de aliquo
q sit faciēdū l' n̄ faciēdū. ꝑ istū ɔsensū
rō nō se h̄t ad opa. ut ɔsiliari l' doctoꝛ.
l' ostensoꝛ. ē aū alius ɔsensꝰ quo aīā ɔ
sentit indicat 7 diffinit. sui dictat q
aliqd fiat. 7 ꝑ istū ɔsensū n̄ se h̄t rō ad
agere ut ɔsiliari s; sic rex 7 ipator. ꝑ pin
ɔsēsū dī rō potiā eligēdi. qm̄ eligere ē ɔ
sentire ī alē delibatoꝛ. ut fiat tale ɔsē
sus sui iudiciū sūi diffinitiuū. sui eligā
ē uolūtas de qua dic arg. q uolūtas ē rōe
7 id uolūtas n̄ ē genus amitie. que ē ī
ɔcupiscabili. ¶ Ad pō obi. q li. ar. ē fa
cultas uolūtatis 7 rōis. i. eligē 7 discrē
nis. quoꝝ utraq; ē actus rōis. ¶ Ad duo se
quētiā dnīs. q n̄ oē illud q ē nīitū l' dnī
tū tm̄ ē li. ar. imo tm̄ illud in quo ē pō
nīitū l' demitū. ¶ Ad obiectōes q fiūt
ɔ hanc opiōē ꝑ ordinē ē rāndū. ¶ Pō
obi soluūt ꝑ intentōē hui. int̃ oēs uir
tutes pncipalr ɔsistit nīitū circa cari
tatē. qm̄ n̄ ē in caritate pri nīitū. s; ī
fide. cū fides sit pā uirtutū. ut infius pa
tebit q n̄ agetū de ope nīito ūtutū. ¶ Ad
sodnīs q in uolūtate ɔsistit nīitū 7 de
nīitū. s; dī q uolūtas ipā ē opꝰ rōis. ꝑ q
uolūtas ē pdcs ɔsensꝰ sūi pdcm iudici
um diffinitiuū. 7 sic accipī ꝑpi̇ssie uo
lūtas. q h ē q libitiuū ē in aīā. qui; tn̄
uelle dī ipm̄ appetē. 7 ꝑ hoc ē actus ī ɔ
cupiscabili. s; tal' uolūtas d; obediā uo
lūtati rōis qm̄ ꝑ ipm̄ d; regi. 7 ideo
sola uolūtas rōis ē li. ar. 7 sō p; q n̄ u;
h argā li. ar. ē uolūtas n̄ g° rō. qm̄ ipsa
rō ē uolūtas l' potiā uolendi. ¶ Ad tīō
obi p; s̄ile sō. qm̄ rō ꝑ q h̄t eligere h̄t
pncipalr ptātē mouēdi mēbra. 7 cohibēdi.

nec se h̄t tm̄ ut ɔsiliari l' doctoꝛ. q ps ex
ꝑdcis. ¶ Ad qrtū dī q reuera n̄ ē ita.
sui uiri sic uolūtas. s; h intllnd ē de
uolūtate rōis. q h̄t impare ī. n̄ uolun
tate ɔcupiscabil' l' irascibil'. q d; obedie
tiā uoluim rōis. tū tam uolūtas ɔcu'.
quā irascabil' ē libi. qm̄ pot cogitare ex
triseca. s; uolūtas pure libā ē. q nec co
gi pt nec d; obediā aliē que ē uolūtas
rōis. 7 iō illa ē ꝑꝑe li. ar. ¶ Ad qntū dī
q h ē f̄lā. ɔsentire in aliquo ut fiat. est
appetē ut fiat. qm̄ ɔsentire de aliq ut fiat.
ē diffinire 7 dcare ut fiat. q ꝑꝑe ē rōis.
appetē aū q fiat aliqd ptin; ad uī ɔcu
piscabilē. l' irascabilē. arg. ā qn̄ dic q
appetē ē eligere ɔsiliatū. n̄ loqr n̄ d ui
sitatis politicis. q in opē extrīseca ɔsi
stūt. opōes aūt ūtutū oēs ꝑcedt ex ap
petitu ɔsiliatū. ꝑ theologi q poti actus
uitiores ɔsidant 7 maxi ūtute theolo
gicas de quib; n̄ loqr phy. Alio tn̄ dī
diffinire eligere ut sit pncipii mo
uendi n̄ tm̄ ꝑ ūtutes politicas. s; tho
logicas. 7 iō opt q eligere ipm̄ sit ī rōe
q uiri ī s; ipm̄ diffinicōē quā posuim.
¶ Ad vj. dī. q n̄ ui; h argō que s̄t assili.
qm̄ alr ē in sensib; alr ē in ītellcū.
qm̄ intllcs sui rō pot ē discnere oīa
oīa. qm̄ intlls n̄ ē natū aliq deriata.
s; rōis ad oēs nāt. qm̄ ē ymago dī. 7 ita
sic actu dō cognoscat oīa. ita intlls pō
cognoscat oīa. qm̄ s̄ile cogscat assili. ut
arg. dic. g° s intlls eēt nā sp̄il. n̄ pos
set oīa cognoscere. s; oīā h̄it ad intllc;
imitatōē. sic ad dm̄. 7 iō pot oīa cogscē
sensꝰ ā 7 qdā ī. nā sp̄ules dtiate inter
oīa sp̄alia. 7 iō n̄ poss cognoscē n̄ ta
liā quoꝝ h̄it nāz. ¶ Ad ult dī q h ē
duplex. alia ē uis discretiua ūi. 7 alia ele
ctiua boī. qm̄ li eligē sit delcare l' ap
petere ɔsiliatū. nā ē. s; aūt uis electiua
dī ɔsiliū iudiciū. d appetēdo l' faciēdo
aliqd f̄lā ē. qm̄ iudiciū dnī rōis ē ¶ It̃
hanc distinctōē soluit ultm obi. qm̄ l;
uis rōal' gesat rm ī uō. tū oēs alias ui
tutes regt ad fin sui ꝑ iudiciū. de quo
dcm̄ ē ¶ Alio mō pot solui ad oīa. ut
dicat q li. ar. ē uolūtas. ꝑ q uolūtas
ɔphēdit ɔsensū 7 iudiciū diffinitiuū.
ut aliqd fiat. 7 appetitū faciēdi aliqd
7 ꝑ h uolūtas ɔphend tres uires aīe.
ꝑ q aug. diffinit uolūtatē sic. Vo
luntas ē motus aī ad ād adipiscēd
l' n̄ admittēd. g° li. ar. ē potiā eligē
dī. ꝑ q eligere 7 uelle ɔsiliatū. n̄ uel
le accipī pdcō mō large. ut sit id li.
ar. q libā elcō ꝑ h obiectōes que pro
bant q li. ar. ē uolūtas n̄ ī ɔ hāc opiōē.

et n̄ ut; h̄ argo. li. ar. ē uolūtas. n̄ g' rō. qm̄ qm̄ fit ibi ꝓcess' abitrion ad sēi uegiatō s. h̄ n̄ d: li. ar. in quo p'm ē initiū l' demitū. s; id in quo ē initiū l' demitū. sui pō. l' n̄ pō. ut; i tn̄ id q ē ip̄itissimū ī aīa triū s; id cui ē ip̄ate: sui pō sui n̄ pō. qr ōs iste tres uires sūt impurtos. ut dnt phy. ⁊ intellūr iste tres uires hūane n̄ brutales ut ꝯcupiscabl', irascabl'. intelligunt n̄ b q brutales. s; f q rōabiles. i. ip̄io rōis obedire nate. ⁊ p hanc distictōez p; solo ad oēs obiectōs q̄ plurit q sola rō ē li. ar. ista tū obiectō. q̄ fit de auctē. aug. ut' ēē ꝯ hanc opiōez. s; dī q aug. uocauit ip̄e uolūtatē. uolūtatē rōis. q q lib'tina ē magis ip̄e dī uolūtas ut dcm̄ ē.

Dicto qd sit li. ar.
[..]do ea. modo ē qd
sit libtas arbitrii. opz aūt ut altin in tū dicatur. s. q libtas arbitri ē remotio. coactōis exiōis. l' flexibilitas ad utrū. s. ad bonū ⁊ ad malū. l' flexibilitas ad id q uult. hns li. ar. ī p'mū sē. q demōes ⁊ boi angli ⁊ hoīes hnt li. ar. eq libm. q negat sca dōs. q ī ꝑadiso li. ar. erit lib'rimū. ⁊ q ī bonis ē libi' quā ī mal'. si s. ex h̄ seqr. qn̄; demōes n; boi angli hnt li. ar. si triū. ex h̄ sē. q demōes ⁊ hoīes mali hnt li. ar. libi' quā boi. qm̄ boi dnt cū aplo. q nolo h̄ ago. s; demōes flectūt li. ar. ad id q uolūt. s. ad oē malū. de mal' ē dī. ducūt in bonis dies s. ⁊ ē. ⁊ io mag' applicāt li. ar. ad id q uolūt quā boni. ¶ Ad h̄ dī. q libtas ār. n̄ ē p'mū. nec triū s; flexibilitas li. ar. ad id q arbitrat'. hūs li. ar. p'o iudicio h' libtas ē in oīb; hoīb; ⁊ anglis siu bois siu mal'. notand tn̄. q' sic dic mrī ī snīis. triplex ē libtas. s. a necte a pctō. a miseria. libtas a necte duplx. s. a necte incōmutabilitatis. ⁊ a necte coactōis. p'mā n̄ hnt demōes nec āgli boi. qm̄ demōes ex necte malū faciūt, nec angli boi q necte faciūt bonū. libtatē coactōis exiōis hnt hoīes. q hnt li. ar. libtas a pctō ē. qn̄ p grām libat' aīa a s'uitute pcti. siu diabli. qm̄ q facit pcm̄ s'uus ē pcti. ⁊ s'uus diaboli qm̄ ducit ip̄; ꝯ id q id arbitrat' faciēd. ⁊ ita ꝯ libtatē. ab hac s'uitute libat' hō p grām vn̄ in eug. si filī uos libauit uē libi e. libtas a miseria ē quā hnt sci in glā. q n̄ hnt s'uitutē fomitis sic nō. qm̄ li. ar. ducit' a fomite ad id q arbitrat' n̄ eē faciēd ⁊ ita ꝯ libtatē. ab hac s'uite n̄ libat' hō p grām. s; glām. un̄ aplo. ip̄a creatura libabit' a s'uitute corruptōis ī libtatē glē filior dī. qm̄ ī pad'iso g' destruet' oīs tal' s'uitus. io bn̄ dnt sca.

q libm ar. erit libāimū in pria. in bois ī erit libius quā ī mal' qm̄ in bois n̄ ē n̄ s'uitus misie. in mal' ē s'uit' pene ⁊ misie. ⁊ io mag' durat' li. ar. cor q̄ uale ar. ī mal' q̄ ī bois. ⁊ ex h̄ sequit' iuniꝯ oscīe in bois malis. q faciūt ꝯ id q n̄ uelle dictat eis synderesis h̄ ⁊ ē in doōib;. qm̄ synderesis n̄ ē extīcta in eis q̄ntū ad p'mū iudiciū s; q̄ntū ad s'm. ⁊ q̄ntū ad hoc q synderesis in oīb; eos diabli; ad h̄ q appetat bonū. ¶ Ex p̄dcis p; q libtas arbitri ē flexibilitas ar. ad illud q arbitrant' io q hēt li. ar. sui coactōe exiori. qm̄ q̄cq; hēt li. ar. hēt ip̄; libm a coactōe. ꝯ h̄ uī' sām. qm̄ multi coacti s̄ negare x p tormēta. qm̄ aūt negabāt uolūtate negabant. g' uolūtas cogebāt' in eis. n̄ g' li. ar. erat libm in eis a coactōe. ¶ Sol. li. a. coactōe sufficiēti ē libm. ⁊ n̄ a coactōe efficiēti. qm̄ nulla coactō exior ē sufficiēs cā. ut aliqs uelit id. lic; qn̄; sit cā efficacis. vn̄ qn̄; dī uolūtas cogi tali coactōe. vn̄ dr̄ q coacta uolūtas ē uolūtas. ⁊ aug. dic q' lic' actōes uolūtarie s̄ dū fiūt. ut multi q piciūt merces suas ī mare cā tēpestatis. q g' negauer' xpm̄ metu tormētor. coactōe efficiēti coacti s̄ h̄ uelle. n̄ sufficiēti. Tales eni sūt siles ill' q arma sua depone. quib; poss' tueri se. vn̄ ph̄ia dic boetō. talia q̄ppe tibi ꝯtulam' arma. q̄ n̄ prior abiecisses inuicta te firmitate tuerentur.

Obiecto q li. ar. ē rō. cū ꝯst; q li. ar. peccant. seqr q ex rōe peccant. qm̄ si in rōe ē initiū l' demitū. q opz cū ip̄a sit li. ar. sē. q in rōe ē demitū. g' alr̄ peccat rō. q ī plurat p' h̄ q rō qn̄; errat ī credēdis s; errare in credēdis ē mortale. g' rō qn̄ q peccat mortalr'. ¶ Cō; q̄. aug. dic. q intellcs sp̄ ē uer'. fantasia qn̄; ē uā q̄nq; ē fla. g' in rōe nūq ē error. g' nec pccm. qm̄ pccm n̄ pōt eē in rōe. n̄ erroris. ¶ It' sr ezech. ii loqr d' iiii. aīalib;. dic glo. q p hoīez uitulū leonē. intellr uīs rōal'. ꝯcupiscabil'. irascabil'. p' h̄ aūt ⁊ ex h̄ ē q̄rta uis quā gra synderesī uocant. q scīl la oscīe n̄ fuit extīcta in caym. q̄ uicti uoluptatib; l' furore. l' mītiū ip̄a decepti silitudie: nos peccare sēim. quā ꝑprie aqle ꝯpant. n̄ se miscēte tn̄ cū aliis trib;. s; ip̄a errātia corrigēte. hāc uidem' sapitan qn̄; ⁊ amitte loc suū. ut qn̄ hō peccat sin pudore ⁊ dr̄ h̄ frōs meretricū ē ⁊c. ⁊ hīc ē sp̄s q p nb' interpellat gemitib; ienarrabilib;. qm̄ nēo scit ea q sūt in hoīe n̄ sp̄c hoīs q ē in illo. ex hac auctē hēo q synderesis n̄ amiscēt se pcīs alior imo corrigēt ea. ⁊ ita uīr q n̄ peccet. ¶ It' oīs q peccat idiscrete ⁊ irratiōab'.

peccat. g' oīs q̄ peccat. peccat ꝯ rōez. g' nullus peccat ex rōe. g' rō n̄ peccat ¶ It' sensus nunq peccat. qm̄ offert aīe tm̄ silitudies. sic imutat' ab eb; sensibilib; ex q n̄ attigit rē. n̄ ꝑ q imutat' ab sensibili. res aūt sensibil' n̄ imutat sensū. n̄ s' dispositōez quā hēt. g' sens n̄ accip' rē n̄ talē qualis ip̄a ē. ⁊ n̄ reñūtiat aīe talē qualē accip. g' sens n̄ reñūtiat aīe rē n̄ talē ql' ip̄a ē. in ueritate. g' oīs sens uerax. g' cū cadē rō sit intellcū. oīs intellc' uerax. qm̄ oīs intellc'. imutat' ab eb; sic ⁊ sens. vn̄ aug. dic q res q̄uāt scias mala. g' intellc' nunquā errat. io nunquā peccat. ¶ Ad hoc dnt q̄dā q rō nūq peccat. ⁊ distiguit. v. potēcias aīe. s. sensū. ymagiōez. sensualitatez intellcū. rōez. Sens ē potēcia qua aīa sentit sensibilia ex se p'nte mēia. ymagiō ē uis qua apprehendūt' sensibilia. absēte mēia. Sensualitate uis qua aīa moui hēt ad appetēdū ea q̄ sūt utilia. l' delectabilia corp'is ē uis qua aīa discernit int' rēm. bonū ⁊ malū. intellcs ē uis aīe q̄ ꝑcip' res ī corporeas a sensib; abstractas. Rōis ā duo sūt acti. s. cognitōis ⁊ amoris. actū cognitionis inficiūt aufert ymagiō corrupta p errorē. actū amoris inficiūt eniciūt p ꝯcupiā sensualitas. ⁊ dnt q si error ē ī hoīe n̄ ē ex rōe s; ymagiōe. sic ꝑuus amor n̄ ē ī rōe. s; ī sensualitate ¶ Cō; ut' q ī in synderesi ē pcm̄. qm̄ in pcīs auctē dī. hac intelc' sapitan uidem' ⁊ n̄ nisi p pcm̄. g' synderesis qn̄; peccat. p'. ubi dr̄. q ei est corrigere alios ⁊ n̄ corrig. qm̄ n̄ ēē ē. s. qn̄ alie errant. g' obmittēdo peccat. ¶ It' donū sapie q ē suppmū int' dōa ē ī sup'ior pte rōis. qm̄ p ip̄m cognoscit' dōs. ⁊ ita ē ī synderesi. g' initiū ē in synderesi ⁊ dimitū. g' ip̄a peccat. ¶ It' fides ē uirt' ī sup'iori pte rōis. qm̄ p ip̄az mouet' imediate i dm̄ g' uitiū ē ibidē. qm̄ uirt' ⁊ uitiū cū sit ꝯ̄ia. id hnt susceptibile. ¶ It' ie. filii inpheos ⁊ chānos ꝯstupauerūt te usq ad u

[Synderesis aīe ꝑ ītra .. gl. gg. quādo aīa ꝯstrupit usq ad uncez]

tice. qm̄ corrupit' in ea integtas fidei. s; uertex aīe nīl aliud ē quā sup'ior ps rōis. synderesis. s. g' corruptō fidei ē in synderesi g' pcm̄. ¶ It' cui ē apphēdē ei ē cognoscē ⁊ cui ē cognoscere eius ē iudicare. g' cū intellc' solus hēat apphendē ⁊ cognoscere intelligibilia solus intellc' ē iudicare d' ī sensibilib; aū g' fantasie. g' si in iudicio intelligibiliu ē error. ē in intellcū n̄ ī fantasia ē uis inferior n̄ attig ad ea. q̄ s' sup'ioris uis. sic dic boe'. qm̄ sens n̄ pt iudicare de insensibilib; nec de hiis q̄ s' in fantasia. l' ymāginatōe. g' nec fantasia attingit itlibilia. g' nec cor errorē. error g' ille quo dixit arri' filiū eē minorē p'rē n̄ fuit ī fā

tasia s; intellcū. ⁊ ita rō siu intellc' peccat. Quorūdā opiō ē. q rō peccat s; synderesis n̄ ē rō. nec pars rōis s; quedā natura ī aīa in qua appet' bonū naturalr. ⁊ repudiat malū nō p modū intellc' ⁊ uolūtatis s; p mod' nature. ⁊ io in ea nec meritum est nec demitū. q dic gg ē ꝯ eos. q uidem̄ eā multotiens sapitan. p'. ip̄a corrig' alias. in h̄ ꝑprie ē initiū l' demitū. ⁊ si corrig' alias ē dignior oīb; aliis. ⁊ ita dignior rōe. n̄ g' irribile ē dignior diffīni subil' hoīs. qm̄ n̄ n̄ adignior. dr̄ res demū. p'. qd ē mag' nūtorū. quā id qd dic io. de synderesi. h̄ ē sp̄s q pro nob' orat gemitib; ienarrabilib; ⁊ quo orat sin intellr' l' discernit. silr q̄ modo corrigit sin discernit l' cognoscat. si aūt discernit l' cognoscat ē rō. l' pars rōis. p'. p hanc solōez n̄ uitant' obiectiones quib; p'bat q rō n̄ peccat. ¶ Sol. nob' uīr sin p'iudicio melioris sn̄ie. q synderesis ē rō q sup'ior pars rōis. ⁊ ip̄a qn̄ q peccat. In ea eni sūt pcē actu ⁊ habitu. s; notand q rō duas hēt uias. un̄ q̄ int' ap'ī forma. ⁊ h̄ q uiuid; reg'se qm̄ cum ip̄a sit uere ymago dī. ī se in d. dm̄. in quo uid; uerā iustiā. ueram mansuetudinē ⁊ sic de aliis. ⁊ h̄ q dono sapie sūt illūiata. mag' ꝑspicaci uid; p'ncā. in ip̄a forma ⁊ sic se huiliat. ⁊ se ei ꝯformare nitit'. uidēs qd faciēdū. qd n̄ faciēdū. qm̄ uid; oīa que sūt uirtus natal'. p illā uiā nunq pcc' rō l' synderesis ⁊ filiō sequētes hanc uiā nunq peccarēt. ⁊ io dr̄ p'ncipib; p ysaiā. redite p'uaricātores ad cor. ubi potestis uidē formā siu m. boī. ⁊ in eug. dic dn̄s samaritane. uocā uirū tuū. ⁊ ī deut. q' recitat aplō ad ro. ꝑpe ē uerbū in corde tuo. ꝑpe ē ubū in ore tuo. hēt aūt rō aliā uiā. cū inferi' discedēs sua a sensibilib; ⁊ h̄ hanc uiā pōt decipi p res sensibiliū. apparēs .u. arti ueleus p res n̄ales et na meretr. ¶ Synderesis ergo q̄ntū ad p'mā uiā. s. nō nos errare l' cupiditate l' subreptōe l' ꝑ ē silitudinis deceptos. cū eni rō inferior p errorē decipi synderesis ꝯsulat ꝑmā formā. statī corrig' infiorē pte rōis. ⁊ dr̄ q rō corrig' semꝑ q̄ n̄ ad diu'sas uias. ¶ Ad p'mū dī q ītellc' duob; modis accipi. qn̄; dr̄ intellc' cognitō p'ncipior. in unaq; facultate sicut dic ar'. intellc' ē acceptō imediate ꝑpōis. ⁊ h̄ intellc' sp̄ ē uer'. ī speculatiuis. eod' m. synderesis sp̄ ē uerā q̄ntū ad p'mā uiā. in faciēdis. q sic in speculatiuis s' quedā q p se s' nota. q̄ sūt p'a p'ncipia uere speculatiōis. ita ī agēdis.

sunt quedā pⁱncipia agendi p̄senota
in quib; uis nate ɔsistit. qm̄; dr̄ intell's
potētia intelligendi uniūsalr̄. ⁊hⁱ ē ɔferre in
telligibilia. ⁊ qm̄; uero appetentib; iudicib;
qm̄; ɔsentientib;. ⁊sic qm̄; est intell's uer'
qm̄; fal's. sic dic̄ aug'. q' intell's potēs ē fin
gere multas ɔpositōes. q̄ n̄ euenerūt in
rerū nā. fantasia aūt accipit tripli'. qm̄
q; dr̄ idē q' sensus cōis. quē aug' uocat
sensū interiorē. qm̄; dr̄ ipā ymaginō ⁊fā
tasia ymago sui p̄cedi. impssā in uirtute
ymagiatiua. l' memorie. tercio mō dr̄ fanta
sia opiō que acqrit qm̄; ex appetentib; iudicib;
male collatis. ⁊ id qm̄; uera qm̄; falsa
pcīn g° arri' ⁊sabellii. sunt ex fantasia
i. ex opiōe falsa. quā acquirit ex appetentib;
iudicib; male collatis. ❡ Ad sc̄d obi' dr̄.
q' sindēsis ē eē h ⁊slē hec. q̄ntū ad ɔtē
plār' dr̄. l' sp̄ma uia ⁊sup' serpit. p dr̄
ultis ptes sui. nec intimiscet se aliis. p
p̄mā uiā s; terminatis alis ptestatib;
ū cognoscat uitatē. ⁊ qm̄; pcipitat q̄ntū
ad aliā uiā. ❡ Ad tertiū dr̄ q' n̄ u; oē pcē
ɔ̄ ueē fit. g° nulli pōt arrē. qm̄ p duer
sas uias pōis. q̄ p uni uiā cepit ɔia.
❡ Ad ult' dr̄. q' uirtutū apphensiuar' quedā
sunt apphensiue tm̄. ⁊ n̄ opantes ut sens'.
⁊ ymagō quedā apphensiue ⁊ opatiue.
uerō ⁊ intell's. q̄ n̄ tm̄ apphēdit s; ɔfert
⁊ in collāe pt̄ decipi. l; n̄ sit decept' i
apphēsiōe. ⁊ n̄ l; sens' nunq̄ sit fal's. q'
ppie ɔtingē in pmo sensato bn̄ se hntē.
intell's tn̄ sui rō qm̄; decipi in ɔferendo.

Qᵛᵉstio q̄d sit li. ar.
Orā pōt ē ex eo.
Quarto seqr̄ de ptāte li. ar. circa q' pō uidē
ē utē li. ar. p se sn̄ oī gra mouere p'
sit ad opa de gn̄e bōr. sc̄do. de ptia eīdē
di utrū ipā sit nāl' ⁊ id q li. ar. tcīo.
de opib; mal'. utē sint ex solo li. ar. i
q' n̄ add'. Nota g° q' tria sūt gn̄a bōr
opm. ē enī opus boni nā solū. ū ɔme
dere ⁊ silia. ⁊ hoc pōt li. ar. sn̄ grā. ē op'
bonū meritoriū uite etne. ⁊ hoc dētināt
scī. q' n̄ pōt inh' sn̄ grā gratū facien
te. qm̄ oīā talia pcedunt a caritate l'
ex fide ɔpante p dilc̄o. ē op' mediū q'
dr̄ de gn̄e bōr. ut dare ylām pp dm̄. de
clinare malū ⁊facere bonū pp dm̄. de
h dubitat' utrū sufficere possit sn̄ grā
ad pducēda ex se talia opa. ⁊ sr̄ h sūt
due opiōes. q̄dā dic̄ q li. ar. n̄ sufficiat
⁊ distinguūt duplicē grāz. s. gratū faci
entē. q̄ ē cā opm meritorior. ⁊ grām ex
citātē q̄ ē cā opm de gn̄e bōr. ⁊ eis q
sūt i pccō mortali. ē ē hō dormit in
mortali. grā excitās excitat ip'. ad bo
nū ut eugil; ⁊ sgat. h nitūt plure

auctib; ⁊ rōib;. dn̄s dic̄ in eug'. sn̄ me
nic potestis facere. ⁊ ys. xxvj. oīā opa
nr̄a opatus es in nob' dn̄e. hec auctes
gn̄alr̄ loqūr de bōis oib; opib;. ⁊ ideo ur̄
q' n̄ sn̄ grā pōt hō facere aliq' bonū o
pus. q' aūt n̄ pōt hō declinare amalo.
sn̄ grā. pbatur auctē jr̄. q̄ dic̄. mīe dn̄i
ē q' n̄ sum' ɔsupti. ⁊ ita declinare ama
lo ē a mīa dī. ❡ Jt̄ bonū nā suā hē p
pria radicē. sic bonū meritoriū suam. xp̄ā
g° bonū in gn̄e q' ē iō i medio suā hē ppā.
g° radix ei n̄ ē natura l' grā gratū facies.
g° ei radix ē grā excitās. ꝑ. h op' d' gn̄e
bōr alio ⁊ alio mō ē bonū. n̄ ē p eē
bonū s; a potētia. ē g° a potētia. s; ab ea p potē
eē bonū. restat g° q' a grā. ❡ Jt̄ due sūt
ptes iustie. s. declinare amalo ⁊facere
bonū. g' p li. ar. pōt hō declinare amalo
⁊facere bonū. g° p li. ar. pōt hō p̄e per
fcē eē iustus. s; iustus debet uita etna.
hē trāsis pelagiana. ❡ g. li. ar. ē li. ⁊ ad
bonū ⁊ ad malū. aut ad bonū tm̄. si ad
malū tm̄ n̄ ē libm. qm̄ libtas ad malū
uere suitus ē. g° libm ad bonū. g° p se
ē potēs in bonū. ❡ Jt̄ dic̄ aug'. q' li. ar.
datū ē tm̄ ad bonū ⁊ n̄ ad malū. s; da
tū ē q' p illud pōt sn̄ malū. g° p accīs
se hē ad malū. s; p se ⁊ sbalr̄ ad bonū.
g° mag' se hē ad bonū quā ad malū. s;
p se suffic̄ ad malū. g° ⁊ p se ad bonū
❡ Jt̄ nic ita ē in ptāte nr̄a sic uolūtas
ut dic̄ aug'. q' li. ar. ē potissimū ad ul'
le g° p se ⁊ ex se ē potēs ad uelle op' boni.
⁊ uolūtas ē cā sufficiens hui' opis. g° li.
ar. p se suffic̄ ad boni op'. ❡ Jt̄ sic uires
ɔphensiue se hnt ad recte ɔphendēdū
sui ad recte ɔsidand'. res ⁊scias. ita ⁊ui
res motiue ad recte opand' ⁊ad ūtutes
s; uires apphesiue sufficiunt p se sn̄ grā.
ad recte ɔsidand' ⁊ad scias opinālis p i
tellēm ⁊uolūtatē. ⁊ad sciāz de dō p in
subiliā ut dic̄ apl's. ⁊ phis. g° asili mo
tiue sufficiunt ad recte opand' sn̄ grā. ⁊
ad ūtutes. ❡ Jlli qui sunt in hac opio
ne dnt. q' siqs cadit in pcm̄ mortale. ⁊ p
ea tēptet' a diabolo. nullo pōt resistē. nec
seqr̄ p eos. g° n̄ ē ei inputand' si ceciderit.
qm̄ ex culpa in talē uolūtatē se ingesʼ
sit. s; jō. dic̄ sr̄ ys. violētiā fac̄ dō q
exig' ab eo q' facile n̄ pōt soluere. qm̄
ex quo exig' ut nc̄ reddat q' n̄ pt̄. quadā
mō cog' dm̄ ut det ei grāz. ē alr̄ n̄ p'
sit hre n̄ add. g° cū insania sic instarē
ut sic soluat q' nullo pōt h relinqre. n̄
cadit in manū hois. g° multo mī' n̄ cad' i māī ō dī.
a m̄u dī. q̄ ē summe misericors ut exigat
ab isto q' resistat re. si n̄ pōt resistere
mō. h ɔstat q' exig' h dōs ab isto. g° resistē

l pōt resistē mō. posito q' n̄ hāt grām. n̄
nālia. g° solo li. ar. pōt hō declinare ama
lo. ⁊ resistere cuili; pccō. ❡ Nob' ur̄ q' nul'
lus ē ul' tantus q' n̄ hāt grām aliq̄. aut
fidē iformē l' timorē suilē l' aliqd tale
s; tn̄ ponat' ai in sol' nālib;. dic̄ q' pōt
declinare amalo inh statu. ⁊facere op'
de gn̄e bōr. sn̄ grā nālib; addita. s; nō
sn̄ dō q̄ ē pricipalr̄ actor ⁊ fōs oīs boni o
pens. ⁊ pncipalr̄ cā efficiēs. un̄ ɔcuspec
tiue dic̄ dn̄s in eug'. sn̄ me nc̄ nic̄ po
testis fa. n̄ dix' sn̄ grā mā. ⁊ ap'. n̄ q' suf
ficietes sim' eo. ad boī sn̄ dō pncipalr̄ s
ne dō opante. e. m. soluīr illud ys. oīā op
nr̄a ⁊c. huic solōi ɔcordat glo. sr̄ illud
eug'. jlle uos docēs ⁊ pdicāis. sic dic̄ glo.
docens nāles uirtutes. ❡ Ad illud jer.
mīe dn̄i ⁊c. dicī q' h iō dic̄. q' hō n̄ poss;
diu stare q̄ tot insule' n̄ dī mīa aduiua
ret ⁊ sustētaret. ❡ Ad illud q' dic̄ q' op'
de gn̄e bōr alio ⁊alio mō ē bonū. dī q'
h ē uīn. s; a potētia inq̄ntū potētia ē. ⁊ ab o
nitate potie ē bonū. siu a potētia in q̄tū
ē bōā. ⁊ ita n̄ opt' q' a grā. ❡ Ad ꝑ. dī q'
n̄ tripli' accipit. qm̄; enī dr̄ nā pncipi
ū motē ⁊ quietis p se. qm̄; nā dr̄ unicuiq;
rei diffinī. specifica. qm̄; dr̄ nā quel; res
q̄ ē ania nāte. jn pā significē li. ar. n̄ ē n̄
q' n̄ p se s; p uolūtatē ⁊ p intellēm mo
uet ad opa. iō dic̄ aug' q li. ar. ē facul
tas uoluntatis ⁊ rōis. un̄ ē g' q' opa de
gn̄e bōr. hnt sui ppiā radicē. s. li. ar. ⁊ qm̄;
adiutoriū hnt aliāz grāz. s. fidē iformē
⁊ hi'. s; ista i pure nātalia aīa. in pā n̄
grufīcē. n̄ hē li. ar. pncipiū sui pure. s;
nā l' aliq' necītē. ut ɔmedē. l' appetē ɔme
dere. s; uelle ɔmedē hora debita. in sūa
... ē ex ... ar. ⁊ē op' de gn̄e bōr.
❡ Ad aliud dr̄. q' iustia politica pōt acq
ri pfcē p li. ar. sn̄ grā. sn̄ ūtutes pol
tice dnt nāles ut hē in pdci glo. ... iu
... q' ē ūtus theologica. a solo dō ē ifusa
n̄ acqsita p li. ar. ⁊ iustus tali iustia de
betur uita etna. ⁊ notand' q' due pdcē
opiōes ɔueniūt in h. q' li. ar. solū n̄ ē
sufficiens cā opm de gn̄e bōr. sic enī p
ma opio dic̄. q li. ar sn̄ grā n̄ suffic̄ ad
bōā opa. ita ... q' n̄ suffic̄ sn̄ dō ...
te. ⁊ mouēte ad actū. un̄ p̄e obiectes q
... pmā opioēz. sn̄ possunt ... un̄
... ar. ē libm ad
bonū. g° p se se hē ad bonū. imo ex eo ē
plus libm q' n̄ pōt facere sn̄ dō. q̄ ē ge
nerālissimi fons oīs boni ⁊ libum. s; g°
n̄ excludet' in sola grā uīn eēt q li. ar.
n̄ p se potēs ē ad bonū. ❡ Ad aliū coī
ē dī. q li. ar. mag' se hē ad bonū q̄ ad
malū. qm̄ li. ar. hē insita uuātiā ad

bonū. s. dn̄i delectez. nām. grām gratā.
ad malū n̄ hē aliq' adiutoriū. cooperans
sic ad bonū. qm̄ nō ē uniuis fons malo
rū sic bonor. l; g° potēs sit p se ad ma
lū n̄ p se ad bonū tn̄ n̄ seqtur q' plus
se hāt ad malū quā ad bonū. sic fides i
eo qui fec̄ uotū ɔtinē. p sensū ɔtinē su
ficiebat an̄ uotū q ad saluād' illū. p' uo
tū n̄ p se suffic̄. ⁊ tn̄ fides an̄ uotū n̄ e
rat mag' potēs quā post.

Qᵛᵉstio ē q' an̄ uotū li. ar.
Oñ ē potēs p se in opa meritoria sn̄ grā.
s. ꝑ. aug'. dic̄ q' posse credō n̄ ē nā hoī
nū. s; credere grā ē fideliū. g° potēa cdē
di ē nāl' g° natāli pōt hō credē ... ue
pōt hō spiare. ⁊ diligē. g° li. ar. p se po
tēs ē in opa meritoria nāli. ❡ ... cec' cor
poralr̄ n̄ pōt uidē. g° cec' spualr̄ n̄ pōt
uidē. potēa uidēdi spualr̄ n̄ ē nāl'. s; ui
dē spualr̄ ē cdē. g° potēa cdēdi n̄ ē nāl'.
Sō. h argō n̄ u;. cec' corpalr̄ n̄ pōt ui
dere. qm̄ aliui ē de ceco spuali. q' cecus
spualr̄ n̄ pōt facere aliqd. quo sc̄o uide
at. nec pōt se illūiare. cec' aūt spualr̄
l; n̄ potest illuiare se tn̄ pōt facere q̄
sc̄o seqtur q' ipē illūiet. sic iste n̄ pōt
illūiare domū tn̄ pōt aliq' facere q̄ sc̄o
dom' illūiabit. ut apire fenestrā. sili' si
iste apiat hostiū li. ar. i. si faciat q' isē
ē. statī subintrabit lux uera. ⁊ illūiabit
spualr̄. ⁊ tc̄ poterit uidē ea potēa quā p'
hebat. ⁊ ita p; q' potēa credēdi nāl' ē. q'
ē an̄ actū. ⁊ an̄ hitū. ❡ Jt̄ auis sn̄ pen
nis n̄ pōt uolare. s; q̄ ē in mortali n̄ hē
pēnas. qm̄ n̄ hē uirtutes. g° n̄ pōt uola
re. g° n̄ pōt credē cū credē sit uolare cū
g° potēa credēdi. n̄ ē nāl'. ē iste hāt ō
nālia. ❡ Jt̄ petrus n̄ potuit ambl'e su
pra mare. p nāle potēa;. g° multo forti'
p nāle potēaz n̄ pōt ambl'e aīs supra
mare mundi. ... sublimi ...
... theologicar. g° nul'
lus p nāl ... l' spare l' di
ligere. ❡ ... ɔtingunt ad hoc q' ad
fiat ... potēa. scīa uolūtas ...
... g° ē ... pmū ē ɔtinuum. s. po
tētia ... g° ... ē nāl' ❡ ... dī.
sic ... corpalr̄ ... qd ē i. ...
... corpalib; ... spua
lib;. qm̄ auis corpal' n̄ pōt uolare ...
quā hāt alas. sic cec' corpal' n̄ pt̄ uidē
an̄ quā hāt ocl'os aptos ad hoc. s; auis
spual' hē an̄ hitū uolandi. ⁊ pennas
spuales. ⁊ potēaz uolandi mtiālē ⁊ po
tētiā formalē qua ipā uolabit an̄ q
hāt pennas. i. ūtutes. ē g° duplex
diffīa. cec' ⁊ auis spual' ⁊ corpal' ad
cec' ⁊ au' spualē. q' cec' corpal' nō

potest facere aliquid quo facto mereatur. nec avis sine pennis existens potest facere aliquid quo facto habeat pennas. sed cecus et avis spiritualis potest facere aliquid quo facto videat et volet. vel sic dicendum quod simile non est quia distinctio est quod cecus et avis corporalis non habent potentiam formalem ad videndum et ad volandum, aut instrumentum videndi et volandi, licet potentiam habeant materialem. sed cecus et avis spirituales antequam habeant pennas aptas et oculos spirituales habent potentiam formatam ad videndum et volandum. et hoc ideo contingit quia potentia bene agendi inter se et suum actum habet habitum medium. sed potentia tollerandi naturalis inter se et suum actum nullum habet habitum medium, quia ipsa est habitus naturalis. Ad quintum dicendum quod deus potuit facere quod petrus ambularet super mare sine nova potentia, vel potuit ei dare novam potentiam. adhuc tamen non est simile de naturalibus ad ea que sunt liberi arbitrii ut dictum est de ceco et ave. Ad sextum dicendum quod hoc argumentum non valet. duo enim sunt gratuita gratie primum. quia potentia precedit et motum gratie. et que precedit non est mirum si ipsa sola naturalis est. verum tamen quandoque dicitur potentia sine partibus ut fides, id est dedit eis potestatem filios dei fieri. et sic potest dici quod potentia bene agendi est gratuita. Item dicitur in evangelio quod facilius est camelum per foramen acus transire quam divitem intrare in regnum celorum. et dicit ibi augustinus quod impossibile est hominibus possibile est deo. Sed contra. aut ipse intelligit auctoritatem evangelii quietem autem divitis. si quietem utrumque est impossibile et hominibus et deo. quia deus non potest facere quod amator divitiarum manens talis intret in regnum celorum. et ita in hoc casu non est verum quod impossibile est hominibus possibile est deo. si de divitis utrumque est possibile et hominibus et deo et in utroque, et ita utroque modo videtur quod non habet locum quod dicit augustinus. Solutio. istam auctoritatem quattuor modis exponit. sed sufficiunt duo. primo sic. facilius id est minus impossibile, ut utrumque quietem accipiatur. primum est impossibile nature. secundum est impossibile nature et deo. deus enim qui clausis ianuis intravit ad discipulos potest facere quod camelus intret per foramen acus ad litteram. sed non potest facere quod dives manens talis intret in paradisum, quia hoc esset contra iustitiam suam. Secundo modo sic, ut intelligatur esse quedam parva porta in ierusalem ad quam cum cameli venirent onerati oportebat eos exonerari ad hoc quod intrarent per parvam. ita divites gibbosos et onerosos pondere peccatorum et divitiarum oportet exonerari ad hoc quod intrent per artam viam in celestem ierusalem. et secundum hunc intellectum auctoritas dividitur. et utrumque illorum est possibile. dives enim licet manens dives potest intrare in regnum celorum, sed non facile, quia pressus est mala consuetudine. et ideo dicit dominus quod facilius est etc. sed licet possibile sit divitem intrare in regnum celorum, diviti tamen hoc est impossibile homini, quia homo non potest per se facere quod intret, licet possit facere aliquid quo facto intret. sic impossibile est homini quod hic domum illuminet, quia non potest facere hoc. tamen hec

domus potest illuminari. et ita diviti impossibile est quod intret in regnum celorum dives. tamen potest intrare in regnum celorum. et ideo dicit auctoritas quod impossibile est hominibus possibile est apud deum. quod sic est intelligendum secundum opinionem secundam expositionem qua intelligitur divitis auctoritas. Item dicit augustinus quod maius est facere de impio pium quam creare celum et terram. sed homo non potest creare celum et terram. ergo non potest facere de impio pium quod maius est. ergo non potest iustificare se. Contra. ipse potest credere, et per fidem iustificatur homo. ergo potest se iustificare. praeterea potest penitere, et per penitentiam iustificatur homo. ergo potest iustificare se. Solutio. dicendum quod nullus homo potest se iustificare, id est facere de iniusto iustum. hoc enim facit solus deus. nec valet hoc argumentum: homo potest credere et per fidem iustificatur homo, ergo etc. dupliciter enim dicitur, et per credere iustificatur homo quod falsum est, quia non per credere iustificatur homo sed per fidem. et quia non potest dare sibi fidem, et ideo non potest homo iustificare se. Ad secundum dicendum quod hoc est propositio falsa: per penitentiam iustificatur homo. sed vera est: per penitentiam magis iustificatur homo, sicut dicitur in apocalypsi: iustus est ut qui iustus est iustificetur adhuc. Item qui est in mortali mortuus est morte spirituali. sed nullus potest se resuscitare. ergo qui est in mortali non potest resuscitare seipsum a morte spirituali. ergo non habet potentiam resurgendi. ergo non potest resurgere. Contra. iste statim resurget. sic erit. ergo potest resurgere. praeterea potest mutare voluntatem suam in melius per penitentiam. ergo potest resurgere. Solutio. hoc est duplex: iste qui est in mortali habet potentiam resurgendi. si gerundivum descendat a verbo activo falsa est, si a passivo vera est, quia habet potentiam ut suscitetur a deo. praeterea patet quod hoc argumentum non valet: iste non habet potentiam resuscitandi, ergo nec resurgendi, quia in primo supponit vera, sed significat potentiam formalem in secunda potentiam materialem. unde hec est vera: iste potest resurgere, quia potest recipere fidem spem caritatem, quod est resurgere. Similiter hec est duplex: iste non habet potentiam qua resurgat, quia si iste ablativus qua significet causam efficientem, ita quod hoc nomen potentia supponit potentiam formalem, vera est ista negativa. si ablativus qua significet causam materialem, et hoc nomen potentia supponit potentiam materialem, falsa est. Unde patet quod hoc argumentum non valet: iste non habet potentiam qua resurgat, ergo non habet potentiam resurgendi, quia prima propositio est vera in prima significatione, ipse autem concludit in falsa. Unde est genus huius propositionis: iste potest resurgere, sed non per se, quia homo est spiritus vadens et non rediens. et sic significat potentiam materialem et non formalem, sicut hic: iste potest esse iustus. Item de iudeis dicitur in evangelio iohannis quod ipsi non poterant credere. ergo potentia credendi non est naturalis, cum iudei haberent omnia naturalia. Solutio. negativa particula adiuncta cum hoc verbo potest non semper removet penitus potentiam, sed facilitatem, sicut est dicere: iste non potest ambulare qui habet pedes ligatos. iudei enim indurati erant propter peccatum suum, et ideo non de facili poterant credere, nec converti ad deum ut crederent in eum. Item dicit augustinus quod in nostra potestate est mutare voluntatem nostram in melius. sed hec potentia nulla est nisi detur a deo. sed hoc videtur esse falsum. quod

prius quam detur aliquid homini a deo habet homo potestatem mutandi voluntatem suam in melius. Solutio. ita intelligendum est quod dicit augustinus: hec potentia nulla est nisi detur a deo, id est effectus huius potentie nullus est nisi detur a deo. Item quod videtur liberum arbitrium per se sine gratia potest homo credere fide informi. videtur quod non, quia credere fide informi non est naturale, ergo gratuitum. ergo non potest esse ex libero arbitrio puro sine gratia. Contra. illi qui audiebant predicationes apostolorum tenebantur credere verbis eorum quando videbant miracula, quia miracula fiunt in eis sufficientes probationes eorum que dicebantur ab apostolis. ergo per hoc argumentum poterant venire in notitiam articulorum fidei sine omni gratia, quia miracula erant supra naturam. et ita poterant habere fidem informem sine omni gratia. Contra. liberum arbitrium non potest supra se. sed credere articulos fidei sive motu formato sive informi est supra naturam. ergo liberum arbitrium non potest in hoc. Solutio. dicendum quod nullus per liberum arbitrium solum potest acquirere fidem articulorum formatam vel informem. per miracula tamen potest venire in fidem informem, tamquam per articulum super naturam veniat in credulitatem eorum que sunt supra naturam. et quia talis fides non innititur prime veritati sed articulis non est vera fides. est tamen aliqua illuminatio preambula ad veram fidem, ut per talem illuminationem faciat homo quod in se est. ideo dicitur in psalmo: illuxerunt coruscationes etc. et in apocalypsi miracula dicuntur fulgura, in illa auctoritate: de throno procedebant fulgura et voces et tonitrua.

Ex predictis patet quod bona opera sunt attributa scilicet libero arbitrio vel potentie subiecte libero arbitrio originaliter, et gratie efficienter, et a deo principaliter operante. Sunt enim libero arbitrio principaliter, principali agenti principalissime a deo. opera autem de genere bonorum quibus sunt a deo tantum scilicet a deo et libero arbitrio, ut quando homo non habet nisi naturalia, qualia fuerunt adam in primo statu. quibus sunt attributa, ut quando homo habet aliquam gratiam, licet non gratum facientem, ut fidem informem vel timorem servilem, opera de genere bonorum sunt attributa scilicet libero arbitrio et gratie et a deo. opera vero mala libero arbitrio tantum. et hoc dicit augustinus in libro de libero arbitrio sic: peccare est spreto incommutabili bono rebus mutabilibus adherere, quod fit motu liberi arbitrii voluntatis. certum est et quod agitur, sed dubium est utrum sit a deo. et sunt hic due opiniones. Quarum una dicunt quod quicquid est in quantum est bonum est et a deo est, sive sit actio sive aliquid aliud. isti dicunt quod malitia nichil est, quia non possunt dicere quod esset a deo. Alii dicunt quod non quicquid est est a deo. dicunt enim quod male actiones sicut sunt male ita non sunt a deo. primo ergo est videndum quomodo potest sustineri hec opinio ultima. multipliciter enim obicitur contra eam. primo sic. probatur quod iste detestabilis blasphemiam cum manens gloriae, hec actio est de genere bonorum, quia odire blasphemiam est bonum in genere. sed quicquid est de genere bonorum est bonum naturale. et quicquid est naturaliter bonum est a deo. hec ergo actio est a deo. preterea hec actio potuit referri ad bonum finem, quia non est sibi leve ut referatur ad manentem gloriam. sicut enim

referetur ad deum non mutatis substantiis, sed esset eadem actio numero, quia esset eiusdem et in eodem tempore et de eodem et ad eundem finem eventualem. ergo hec actio numero potuit esse bona. ergo naturaliter bonum. ergo est a deo. Item comestio qua adam comedit pomum mala fuit ideo tantum quod prohibita. sed potuit non esse prohibita. ergo potuit esse bona. ergo erat naturaliter bona. et ita a deo. et ita mala actio erat a deo. Item malum et bonum contraria sunt. ergo quicquid est susceptibile unius est susceptibile alterius, nisi alterum insit per naturam. sed constat quod malum non inest huic actioni per naturam. ergo alterum potest inesse huic. ergo potest esse bona. ergo a deo. Item sola anima est susceptibilis virtutis et malitie. ergo esse illud quod dicitur malum dicitur malum per accidens. ergo omnis actio mala per accidens dicitur mala. ergo nulla actio naturaliter est mala. sed omnis est naturaliter bona vel mala. ergo omnis est naturaliter bona. ergo a deo. Item generaliter actio aut sunt a deo aut a diabolo aut ab homine. non potest dici quod sit a deo, quia genera sunt principia rerum. nec est a diabolo, nec sunt ab homine similiter, quia non omnis actio est ab homine. restat ergo quod hoc genus actionis est a deo. ergo omnis actio in quantum actio est a deo. ergo mala actio in quantum mala actio est a deo. Item patet quod odire blasphemiam cum manens gloriae, aliud dicere blasphemiam propter deum. iste due actiones eiusdem speciei specialissime sunt. ergo sunt eiusdem nature. sed natura unius est bona. ergo natura alterius est bona. sed omnis natura bona est a deo. ergo utriusque natura est a deo. ergo mala actio est a deo. Solutio. ad intelligentiam predictorum notandum secundum hanc opinionem quod illud quod dicit augustinus quod quicquid est in quantum est bonum est et a deo, intelligendum est tantum de substantiis et naturis, sicut et ipse augustinus dicit: alligavit enim deus ita sibi potentias ut nullo modo possint moveri ad bonum nisi eas deus moveat. ad malum autem possunt moveri per se, quia unus est fons omnium bonorum, sed non est unus fons malorum. Ad quartum ergo obiectum dicendum est quod hec est duplex: quicquid est naturaliter bonum est a deo, quia si accipitur bonitas nature vera est, si potentie falsa est, quia idem est acsi diceret: quicquid potentialiter est bonum est a deo, et hoc falsum est. sed quicquid est actu bonum est a deo bonum, et quicquid est potentialiter bonum est a deo et potentialiter. et sic solvuntur prime quattuor obiectiones. Ad quintum obiectum dicendum quod aliter dicitur actio bona, aliter anima bona vel mala. anima dicitur mala propter malum actum vel propter maculam que est in anima. actio dicitur mala propter relationem ad indebitum finem. et ideo non sequitur quod malitia in anima que per se dicitur de anima per actionem dicatur de actione. Ad sextum dicendum quod hoc argumentum non valet: iste due actiones sunt eiusdem nature, sed natura unius est bona, ergo et alterius, quia ille due actiones sunt eiusdem nature specie non numero. et est ibi fallacia unumquodque. sic enim dicitur: socrates et plato sunt unus homo in specie, et socrates est homo albus, ergo plato est homo albus. Ad aliud dicendum quod hec generalis actio non est a deo simpliciter, nec ab homine simpliciter, sed secundum quandam contenta sub ea est a deo, et secundum alia est ab homine vel a diabolo. dicitur enim sicut dicit aristoteles quod universale non est unum preter multa. actio ergo

in quantum ē actio ē adō l' ab hoie l' a diabolo
s; nulla p's distinctiois concedenda ē p se. sic anal
in qntū ē aial. rōnale ē ul' irrōnale. ne utra
tn̄ p's concedēda ē p se. ¶ Jt̄ potia qua ste-
ulo dare hr̄ li: potuit elicere actū bellū.
s. dare hr̄ li: ad ipuū appetit' manus glē. g' ad
impui alti' rei. e. r. potuit elicere p se.
talē motū. z ita potuit elicere bonū motū
z ita sic motus mal' n̄ ē adō. ita ab bon' mo
tus nō ē adō. pp h' dnt qdā q nulla actio nl'
lus mot' ē adō. s; sulē z oiz nē s. adō. sulē
uero p potias sibi datas agunt z mouen
tur. que actiōes z motus s' ab ipis sibus. n̄
adō. s; huic opiōi obuiat ys. xxvj. apte di
cens. oia opa nr̄a opat' es nob' dnē. Jt̄ dī in
eug. sn̄ me nc̄ pot. fa. z ite. uos n̄ estis q
loq. z cē. z illud. p' mne manēs qē fac' opa
p. si h' gnātō segetū n̄ ē adō. g' segetes n̄
sunt adō. z ita n̄ ē cū di. q erō h'ctē di' Jt̄
actus cognoscēdi dm̄. quo phy cognouer'
dm̄. n̄ fuit adō g' n̄ peccauer'. attribuēdo s
ista cognitiōē actualē. quo g' dic aplS. q
cū dm̄ cognouissent n̄ s. d. g. ¶ Jt̄ ostat q
gra debetur dō de oibz opibz bonis sic dic
uang. sic luceat op. u. ut glī. pa. u. z ē.
p h' enī redarguit gētiles dnc. p apl; q n̄
glificauer' dm̄. s; gutos. ē bra. opa n̄ sūt
adō. neo dō ē cū eoz. qr̄ o; glificari ab il
lis. sicd; q id qi dedit potiaz faciēdi ista.
e. m. dedit potiaz faciendi opa. q mala st.
g' p ill o; uitupari. sic p ill laudari. forte
dic q p bonis o; laudari. qz n̄ tm̄ dedit
potiaz faciēdi ista opa bna. s; ē pcep' u' fi
erent ista. s; n̄ ur' q id debeat ei ee glā. qm
siqs faceret corona pulcherrima de auro re
ge ipante. z dante aur' ei. z oia ista adli
ualētia. tn̄ poti' eēt laus ei q faceret. q ei
q ipauer' z facultatē dare. ¶ Jt̄ aug. dic
oē bonū... ut ē ipē aut ab ipō. Jt̄ cū ē n̄ u
tnc' sit fons oīuz boīz. n̄ pot eē ad bonū. q
n̄ sit ab ipō. sic si unic' eēt fons aq tm̄ n̄
eēt aq q n̄ eēt ab isto fōte. pp hoc di. ꝯ hāc
opiōē. q' oīs actō boī ē adō principalr. cū
ipē sit fōs unic' oīs boī. ¶ Di g q h' ar.
n̄ m. li. ar. p se suffic ad eliciēd. s. dare
hr̄; ad impui tam' glē. g' e. r. p multo
forti' p se suffic ad eliciēd eund actū. ad i
petrā dileōis dī. qm unū ē pncipiū boī.
n̄ unū mali. n̄ li. ar. hē qū se fontē ma
li. sic fōte boī. ¶ s; obi. si unic' eēt fōs
aq n̄ eēt aq q n̄ eēt ab isto fōte. s; unē ē
fons eēdi. g' nullū ē eē q n̄ sit ab isto.
g' qcqd ē ab isto ē. ¶ Jt̄ ubi hr̄ loc' h' re
gula. qcqd ē cā cāe. ē cā cāti. n̄ u' ttuū
fluit a fō. s; illud q ꝯ fluit apō. s; act' ꝯ
q ē actus. ē apotia ꝯ q ē potia. qm potia
ꝯ q ē potia. ē adō; ut ex ea exeat act' pō
aut ꝯ q potiā. ē adō. g' act' ē a potia. s; i

ꝯ q potiā ē adō. g' ubi ē directe' flux' g' in h;
cau tenet ista regla. aut nung. g' act' ꝯ q
act' ē adō. ¶ Jt̄ mala actio ꝯ q ē actō ē a
potiā ꝯ q ē potia. s; potiā ꝯ q potia ē boū
g' mala actō ē a bō. ꝯ q bonū. g' malū ē a
bō ꝯ q bonū. q ur' eē slm. qm nullū oui
gnat suū oīu. ꝯ re. s; p actiōs poss; hoc eē.
Ad h' dnt qdā q h' ē fla. mala actō ē apo
tentia ꝯ q potiā. imo ē apotētia ꝯ q ē defici
ens. ¶ s; q. oīs actō ē a potia nālr nec p
nālr eē act. qn̄ sit apotētia. g' oīs act' ꝯ
q ē act'. ē apotētia ꝯ q potētia. g' abō ꝯ q
bonū. ¶ Ad pmū q h' argō n̄ u;. si unic'
eēt fōs. aq. n̄ eēt aq q n̄ eēt ab isto. g' cū
unic' sit fōs eēndi. n̄ ē eē q n̄ sit ab isto.
z h' id gtingē. qm flux' nāl' n̄ ē sīlis s'
fluxui li. ar. flux' enī q pcedit a fōte
n̄ pot deuiare ꝯ se aquā nisi eā quā ac
cep' afōte. s; li. ar. pducē ꝯ se. q n̄ hr̄ a fō
te eēndi. qm mala actiōez. qm li. ar. ē flu
xibile ad duo. z pot elicere ꝯ se nouū qd
alr n̄ eēt. li. ar. libm ad bonū z ad malū.
s; flux' nāl' n̄ se hr̄ nisi ad unū. ut s. q ex
fonte ē ꝯ se detin; . ¶ Ad s. dī q ista re
gula tenet ubi ē directus flux' cāe i suos
effēs. h' enī argō n̄ u;. ttuū fluit a fō. ꝯ
q fluit apō. g' ttuū fluit apō. o; enī dici
ꝯ illud z aliud illud q fluit apō. q slm ē.
qm ꝯ q fluit apō tm̄ ad bonū fine; qm
dō dedit li. ar. tm̄ ad boū fin. l; dedit ta
le q pot flecti ad malū. z id n̄ ē ibi direc
tus flux'. qm l; ꝯ istud sit sit fluxus n̄ tn̄
ad illud. ¶ Ad s dī q malū sui mala ac
tio ē abō. ꝯ q bonū inqntū ē actō. sic cas'
qm; gting' ex fortitudiē. ꝯ q fortitudo. s;
n̄ p se n̄ ex accidēti. mala enī actō n̄ hr̄
aliā cām. que p se sit cā ei. qm n̄ hr̄ n̄
cām uolūtariā; ut supra ostēsū ē. unde
malū inqntū malū n̄ ē abō. ꝯ q bonū.
qm n̄ ē apotia ꝯ q potia. s; apotētia ꝯ q est
deficiēs. ut supradcm̄ ē. Est g' uīm q a bō
ꝯ q boū pcē n̄ ē nisi bonū. s; p accns est
ab eo malū. ¶ Jt̄ dic aug. q posse peccā
re n̄ ē posse aliqd. s; posse tm̄ n̄ posse. s;
h' ur' eē slm. ꝯ hāc opiōez. qm pcē in eo q
pcē ē aliqd. g' posse peccare pprē ē posse a
liqd. q n̄ ē. ur' q dō n̄ sit oips. qm n̄ pot
oiā cum n̄ pot peccare. p. si peccare n̄ ē
pprē posse aliqd. g' potētia peccādi n̄ ē p
prie potētia. s; potius ipotētia. ¶ q. dic a
q male agere ē. spto imutabili bō re
bz mutabilibz adhere. q facit li. ar.
uoluntas. g' li. ar. ē potiā male agēdi
g' ē potiā peccādi. ¶ Ad h' dicēd' ē ꝯ huc
opiōez. q reuera peccare ē posse ad. s; id
dic aug. q posse peccare n̄ ē posse aliqd
qr̄ posse peccare n̄ ē ad posse. q posse sit
pure potie. cū ē de potiā peccādi. p hmō

triunū n̄ significat puram potiā. s; potiā
cū defcū. z id dr̄ dō oips. n̄ qr̄ posse gnali
oiā. s; qr̄ pot oiā q posse ē pure potie ¶ Jt̄
h' actō demūta actē qnqus dat hr̄ li;
cū manis glē ē mala. s; ista malia n̄ ē ei
subal'. q pz p h' q ē eidē spēi. spālisme cū boū
datoē. si remoueat' malia ab ea nulla mu
tatoē. Jn̄ sic h' actō ē. g' boū l' mala. n̄ mala
qm malia remota ē. g' ē boū. g' adō. z in il
la alia mutatō fuit ē g' pri' erat adō quo
mala erat. ¶ Sō. pri' ē impossibil'. oīs ē
actō pcedit a li. ar. p modū gtē l' natē. l' sp
retorqtur ad aliq bonū finē. z id boū est.
uitiū. si pcedit p modū gtē l' nē sp retorq
tur ad aliq bonū finē. z id boū ē. si p mo
dū uitū retorqtur ad aliq malū finē. z ē
mala. tn̄ si remouet' malia. seqr' q ibi sit
bonitas. z id potiā ē impossibil'. tn̄ qdā di
cunt q remota malia. actō remanet; in eē na
li. l' mali. uni sic pri' mēa nec simplr ē
nec simplr n̄ ē. ita ista actō nec simplr ē
nec simplr n̄ ē. s; h' sō plurē eē nulla. p
h' q dic aug. q uolūtas eūdi ad fenestras
cū inddī tūscientes. duos hr̄ fines. pmus
subal'. s. ire ad fenestrā. ali' accntalis. s. in
dē tūsc intes. uletum enī impoir' ei acte.
z qi p actus sui extnsec'. e. r. uolūtas qua
ad nulo dare hr̄ li: cū manis glē duos hr̄
fines. pm. subalē. s. accidētalē. pmū statu
it eā in suo eē subali. g' remoto s' o fine
remanebit in suo eē subali. s; remoto fi
ne remouet' malia. g' remota malia re
manbit i suo eē subali. q pcē. ¶ Jt̄ oia
p ipm̄ fca s. z sn̄ ipō fcm̄ ē nic. i. pcē. sr
hē loc' dic aug. q oīs forma. oīs opigo
... mod' adō ē. s; mala actō ē aliq for'.
g' ē adō. ¶ Jt̄ dic aug. q nom malu osi
stit in pura priuaē. dic z q similis adō.
q n̄ hēat modū ordinē z spēm. dē potē
q nic ē. s; ista uolūtas qua ad dilig' nu
mū st' oia n̄ hr̄ mod' ordinē z spēz. gstat
enī q' n̄ hr̄ mod'. i. mēsura. qm p ipāz pl'
debito dilig' cātura. nec diligit oia in
sua ordine. g' ista uolūtas n̄ hr̄ ista tria.
g' possumus dic q nic ē. e. r. oīs mala ac
tio nic ē. ¶ Jt̄ pcē ē gtra nāz qm corrū
pit nām. g' n̄ ē alic' nē. g' n̄ ē alic' spēi.
g' nec alic' gnis. g' nec ē actō. l' aliq res
pdicamētal'. ¶ Sō ꝯ hanc opiōez. pcē di
nic eē dupla' dcā. pri' ē qr̄ fac' recede
aucto eē. contipēdo bonū nāle. z facit
accedē adnicē. ꝯ a cā cū ē. qm mala ac
tiō sui pcē n̄ ē pfcium alic' spēi. qm sic
hō q hō curtatos pedes ē hō imperfcō.
ita oīs actō mala. l' uolūtas mala hr̄
eē ipfcm. pcē enī eē cuilz rei ē. q sit
ma adorm. q aufert' male actōi. p h' q
retorqtur ad indebitū finē. ē g' res alic'

spēi s; impfcē. sic hō curtat' pedibz. qd
dr̄ aut pcē nic ē. ur eē gtra hanc opiōē.
s; q dī tm̄ ē ur eē p hac opiōe. q aut
dic aug. q oīs for'. oīs opigo. z ē. adō
ē. intellīd ē de forma nāli. que ul' aiu
ē ul' directe. ista ē. i. a fō subali ē ime
diate l' imediate. tn̄ mala actō poss;
dici res nāl' large. qm ē aniā quocq;
mō. ¶ Ad s. di. q priuo duobz mōis
accipi. qm priuo alicui rei pot dic ab
sentia illi rei. z s' h' malū sui absēn
ti ē priuo. priuo aut pot dici id q p
uat l' corrūp aliq re. z s' h' malū sui pcē
pot dici priuo. ¶ Ad aliud dī q dic a'
q id q n̄ hr̄ mod' spēz z ordinē. nic ē.
sic ē intellīd. i. n̄ hr̄ pfcm eē. ¶ Ulta
obiectō soluēda ē p equiuocoēz. huius
nois nā. sic pz ex pdcis. ¶ Jt̄ actō qua
aliqs dat hr̄ li; pp dm̄ ē adō z a li. ar. os
aut mag ē cā illius. q li. ar. dō enī ē
cā calissima. cuiq; ē cā. qm alie cāe
hnt ab ipō q sint cāe. z n̄ eē. qm pp q
unūqq ē tale. illud ē mag tale. s; h'
actō nunqm potuit eē qn eēt a li. ar.
g' nunq potuit eē qn n̄ eēt ab eo. g'
multo forti' nunq potuit eē qn eēt
adō q ē mag cā ipius. ¶ Sō. dī. q h'
argō n̄ u;. qm l; dō sit mag cā actō
nis illi'. quā li. ar. tn̄ li. arb. ē mag
cā illi' pprē. qm dō ē gnal' cā. z n̄ est
addictus ita spāli effcūi. sic li. ar. i
spāli nē. ¶ Jt̄ sup illū locū ys. ego
dō creans tenebras z faciēs malū. d'
glo. n̄ malū meo q malū. s; malū i
eo q iustū. h' aut intellr de malo pe
ne. l' de malo culpe. n̄ pot dici de ma
lo pene. qm pena in qntū pena. z affli
ctio adō ē. restat g' q intelligat' d' ma
lo culpe. g' malū culpe ē adō. g' ma
la actio ē adō. ¶ Sō. istud intellr de
malo pene. qm malū pene sit adō.
ē tn̄ ab ipō qi iniusto. nec ē ab ipō
misicorde. s; ab isto iusto. qm n̄ ex
ppo ei corde. i. ex ei mia. unī i treni.
Jr. n̄ enī ex corde suo huiliauit z abiecit
filū. ho. pp h' dcm̄ ē q malū pene q ē
adō. inqntū malū s; inqntū iustū
sic uider dic latroni. g' n̄ suspēdo te
s; pcē tua suspēdit te. ¶ Jt̄ ys. mi
qd eleuabi securis gtra eū qui secat i
ea. ubi dī senacherib uirga. seu ba
culus dī. z tn̄ ibi dī q ipē supbie
rat i exeqndo uolūtatē dī. gstat
g' q eius actō erat mala. z tn̄ ipē
erat instrm̄ dī in actōe ista. s; co
stat q actō pprē ē illius q utit' istro
g' mala actio illi' ē adō. aut. ibi z
dic glo. q sic h' instrm̄ p se nic sūt

agentia. s; p eos q̄ fecāt pcā. ita sena
cherib p se mē opit' ē. ¶ So. di. q̄ se
nacherib dr̄ instrm̄ di. n̄ p acteẑ s; per
passōez quam ex sua auctē. senacherib
n̄ potuiss; eligere nisi dn̄s dedisſ; ei po
testatē flagellandi malos. g̃ ip̄ ptā
tē flagellandi quā dedit ei d̄s. ⁊ ip̄e
flagellaez ⁊ passōez quā d̄s uoluit ⁊
fēc. di senacherib securis fcā ⁊ bacul'
dn̄i. ¶ It in illa die sibilabit dn̄s mu
sce que ē in extremo fluminū egypti. ⁊ egy
ptus imbellib; ⁊ ūmūdis. s; dn̄s nē in
spiravit eis n̄ uolūtatē destruendi iu
deos. g̃ ista uolūtas fuit acō. inspiratē
⁊ n̄ erat mala. ¶ So. di. inspirauīt uo
lūtatē destruēdi iudēos. ⁊ dātā eis aliq̄
signū destructōis q̄ delīquātur legem
sibi datā. ⁊ q̄ uolūtas coꝝ in p̄o fuit
bōa. quā diu secuti sūt di inspirāēz. s;
postea supbiebūt. ⁊ sibi attribuebūt. an
dn̄s dat; potētē siū quā nē facere pote
rant. ¶ It sol; obiā de .xphia atrphe
s; de ea dcm̄ ē filius intuentium sphe.
It in ys. sup locū illū. reuisus est im
sacerdos dn̄o pmittēte ueñ. ⁊ dn̄o p̄cipi
ente recessit. s; uir q̄ h' distinctō sit in
ḡnetes. qm̄ ei aduentus ⁊ recessus. fuit
mortale pcc̄. qm̄ in aduētu ⁊ recessu ī
tendebat ip̄e facere uolūtatē dn̄i sui
regis assirioꝝ quē diligebat l' time
bat. g̃ ex pmissōe di fuit aduētus. ⁊
ex p̄ceptōe recessus. ¶ It iudei ex p̄cep
tione di spoliauerunt egyptios ⁊ dic glo.
q̄ fcm̄ fuit in p̄ceptū. ⁊ mod' in pmiss
sōe. ⁊ ita uīr q̄ fcm̄ fuit s. acō p̄cipiē
te. s; mod' adiolo. s; cōstat quoꝝdam
fuisse pcc̄. s. istoꝝ q̄ exportauerūt ex cu
piditate. g̃ illud fuit acō. ¶ Ad pri
mū dn̄t qdā. q̄ ibi ponit' antecedens
p̄ cōsequēti. ei dr̄ q̄ ip̄e recessit. qm̄ d̄s
nō p̄cep̄ ei recessū. q̄ fuit mortale
pcc̄. s; p̄cep̄ auitatē n̄ obsidi ab eo.
sic dr̄ q̄ dn̄a exiuit ab obsessis corpi
ex p̄cepto di. qm̄ ex p̄cepto di fuit cōse
q̄ns adeūtū. s. cessare ab eis obsidiū. ¶ D;
[illegible] lo. nulla sic. ꝓbatur p h. q̄ sic ē cō
sequēs ad recessū inp̄sacens fuit bonū. ⁊
placuit d̄o. ita cōseq̄ns ad ei aduētū
q̄ p ei aduētū humiliauit ip̄e iudēos ī
cutiēdo eis timorē. q̄ multū placuit
d̄o. ⁊ ita q̄uis tōc dr̄ recessus fuit ī p̄
cepto. ⁊ aduent'. ¶ Nob uīr q̄ recessus
ingīē fuit in p̄cepto. qm̄ p cōseq̄ns ad
recessū ei uoluit dn̄s cōsolari pplm su
um. q̄ ē act' nīc di. q̄ pus ē bonitati
di ⁊ ex corde di. s; trere punire n̄ ex cō
d' di sui bonitate. sic dic ier. in tre. nō
ex corde suo hu. ⁊ abie. fil. ho. ⁊ iō deinē.

q̄ recessus fuit in p̄cepto s; aduēt' ī per
missōe. e. m. di q̄ dn̄s p̄cep̄. q̄ dn̄a exi
ret. s; n̄ q̄ sic exiret. s. ex odio ⁊ ira. s;
q̄ dr̄ q̄ eius exitus fuit pcc̄. Silr̄ di q̄
dn̄s p̄cepit iudeis. q̄ asportarēt uasa s;
n̄ q̄ sic. ⁊ iō dr̄ q̄ fcm̄ fuit ī p̄cepto s; n̄
mod'. q̄ fcm̄ fuit in gn̄e in p̄cepto. s;
n̄ ī sīglā. pūt uestitū erāt crcūstātiis. d'
p̄ūantib; ip̄m. ¶ Alia ē opīo que dic
q̄ oīs actō est acō. g̃ quā obr̄ multiplr̄
auctib; ⁊ rōib;. Auctib; quop sic. fulgē
tius dic. illi' rei d̄s ē ultor. cui' n̄ ē ac
tor. q̄i g̃ sit ultor male actōis n̄ ē ac
tor ei. ¶ It dic aug. nām ydoli facit
d̄s. formā aūt adinuenit malia hōz.
g̃ forma ydoli n̄ ē acō. ¶ It rōib; sic
obr̄. cum oīs actō sit acō. q̄ iā dr̄ ac
tio mala. si dr̄ q̄ iō dr̄ mala q̄ refertur
ad malū finē. s; tām relō que refert
ad malū finē. ē acō. g̃ cū idō sit ma
la. q̄ refertur ad malū finē. erit ma
la acō q̄ ē absurdū. si dr̄ q̄ ē mala q̄ p̄
uatur abō fine. s; aug. dic q̄ qdā sc
que n̄ poss' fi aliquo aliqua bōa inte
tione. g̃ tales actōes s. adulteriū furtū
n̄ possunt puari bono fine. nī nō pos
sint fi debito fine. ⁊ tn̄ sunt. n̄ g̃ sūt
male q̄ puant debito fine. si dr̄ q̄ p̄
uari debito fine ē n̄ hr̄e finē debitū.
sic actōes indifferentes erūt male. for
te dic; q̄ mala actō iō dr̄ puari debito
fine. q̄ p illud q̄ fit cōtra legē di. ꝓhi
betur referri ad debitū finē. s; obr̄ de
illis que ꝓhīt iō q̄ sūt mala. quedā
enī sunt mala q̄ ꝓhita. ut cōmestio
pomi ade. quedā sunt ꝓhita q̄ mala.
ut furtū ⁊ fornicatio ⁊ silia. ita g̃ n̄
hīr pri' sūt mala qua ꝓhita. g̃ p hoc
q̄ fuit cōtra legē di. n̄ ꝓhīt referri ad
finē bonū. s; eō. ¶ It mala actō ē
acō. g̃ uī ē acō opante ⁊ mouēte l' n̄.
si ē acō n̄ opante. relinq̄r q̄ n̄ sit ab eo
n̄ q̄ dedit potētiā ad istā. s; illud ē cōtra
oēs aliā opīoēz. g̃ h opīo n̄ differt ab illa.
si dicit' q̄ mala actō ē acō opante ⁊ mo
uēte. s; cōstat q̄ n̄ sēctio ītmo pncipalir̄
opante. qm̄ qcq̄d fac̄ d̄s pncipalir̄. g̃ sic
in bōa actōe d̄s ē auctor pncipalit̄. ⁊ hō
minist̄. ita ī mala. g̃ male actōis d̄s ē
actor pncipalir̄. s; actori poti' reputat'
actō quā ministro. g̃ mala actō poti'
īputanda ē d̄o quā hōi. ¶ It cōmestio
qua adā cōmedit fuit acō. g̃ fuit ac
tor illi' actōis. g̃ d̄s uoluit istā actōez
⁊ uoluit ⁊ exitus ⁊ mēntiā ei actōis.
g̃ uoluit q̄ adā cōmedet' pomū. ¶ Q̄ p
hibuit illū g̃ n̄ uoluit. alr̄ enī eēt
duplex. ⁊ sibi cōtrarius. ¶ It iste ē mal'.

ista malia n̄ ē acō. ⁊ qcq̄d ē acō ē. g̃ nul
la malia maior ē alia. g̃ nullus cima
gis malus alio. ¶ It q̄r qd dicat ma
litia. ⁊ cōstat q̄ malitia s'eōs p'uō boi ē.
g̃ ē p'uō boni gratuiti l' nāl. si gratui
ti. s; cōstat q̄ d̄s p'uat hoīez bono gratui
to. q̄ subtrahit ei gr̄az ut dic aug. s.
q̄ d̄s induāt hoīez n̄ īpendo maliāz.
s; subtrahēdo grām. ⁊ ita d̄s puat hoīez bō
gratuito. s; p'uō boi gratui ē mala. g̃
hō acō ē mal'. si boi natural'. q̄. ¶ Pcc̄
p'uat hoīez bō nāli. g̃ uł inq̄ntū est
actō uł inq̄ntū ē pcc̄. s; n̄ in q̄ntū ē ac
tio. qm̄ inq̄ntū ē actio ē bonū qd. ⁊ bo
nū inq̄ntū ē bonū n̄ corrūp̄ bonū. re
stat g̃ q̄ pcc̄ inq̄ntū pcc̄. puat hoīem
bono naturali. g̃ inq̄ntū pcc̄ corrūpit
bonū nāle. ¶ Ꝯ. in q̄ntū pcc̄ nīc ē. g̃
inq̄ntū pcc̄ nīc ag̃. g̃ in q̄ntū pcc̄ nā
lir̄. n̄ corrūp̄ bonū naturale. n̄ pot aūt
dici q̄ pcc̄ iō corrūpit bonū nāle. q̄ ip̄
ip̄m corrūp; acō. sic enī opteret dicē. cōma
litia eēt acō. cū. s. p'uō bonū nālis sit
acō. cum ab ip̄o corrūpet' bonū nāle.
¶ It uīr cōcedr̄ h. iste uult fornicari. n̄
q̄ uelit deformitatē. q̄ importat' p hoc
uūbū fornicari. s; actōez que. importat' p
id uūbū. e. r. h dr̄; cōcedi. d̄s fēc homicidi
um. q̄ fēc actōez que supponit' p hc t'
minū hōicidiū. n̄ tn̄ fēc deformitatē.
g̃ e. r. fēc pcc̄. silr̄ hec ē cōcedēda. pcc̄
ē acō. ¶ So. ad pām auctē di. q̄ sic
ē intelligenda. illi' rei ⁊ c. i. n̄ eiudē rei s'i
dē. d̄s ē ultor. ⁊ actor. qm̄ male actōis
ē actor s'm q̄ actō. ultor aū s'm q̄ mala.
Ad s'. di. s'm aug. q̄ ydolū ē statua dig̃
adorōe. sic eīo distinguebāt gentiles. ta
lis aū dignitatis. nīc ē. qm̄ fingebant
gentiles circa ydolū. q̄ erat s'm eos forā
ydoli. ⁊ de tali forā intellr̄ auctās aug.
Ad p'am rōez di'. q̄ actō dr̄ mala. q̄ si
fuit inter mutabili n̄ p̄p dm̄. si h facte
ret p̄p dm̄ n̄ eēt mala. s; q̄ n̄ p̄p dm̄ iō
ē mala. h enī ē facere cōtra finē. ⁊ tal'
actō dr̄ puari debito fine. q̄ si tal' ac
tio ē semp ē mala. nisi referet' ad dm̄.
tal' g̃ n̄ relō ad dm̄ tali actōe ē malia.
actōis. nec ē sile de actōe indifferenti. q̄'
actō indifferens. ut dare hlaz ex nāli
pietate. ex nāli di amore ē. uū fina
lir̄ ē ad dm̄ quē dilig̃ cōcū. pot dilige
sui sacēs sui nesciēs sic dic aug. ¶ Ad
uerū aug̃ dic. q̄ quedā sūt q̄ nō poss't
fi fcm̄ bono. ut furtū ⁊ silia. ⁊ iō n̄ p̄
uant' debito fine. di q̄ iste actōes q̄
tū in se ē. nālr̄ sūt referibiles ad bonū
finē. ut p; in asportatōe qua iudi as
portauerūt uasa egyptioꝝ. ab egypto.

q̄ ex p̄cepto di fuit. n̄ fuit furtū q̄
alr̄ eēt furtū. adulteriū tn̄ ⁊ furtū in
quantū talia s. n̄ possūt fi debito fine.
cum tam hēant in se prauū finē. sic p;
in actōē nabuch. ⁊ senach; qua dn̄s fla
gellauit iudēos ad correctōez. inq̄ntū ē
ista actō erat acō ad finē correctōis.
bōa erat. s; inq̄ntū erat ali. ar: nab.
⁊ sen. ad gl'and in sua ptāte. l' in acq̄si
tione dn̄ii. i. ad delectand' in h. p̄p dm̄ ma
la erat. h ē enī cōtepto sūmo bō cōmu
tabili bō adherē. ¶ Ad sc̄az rōez di'. q̄
mala actō ē acō mouēte. ⁊ opante pn
cipalir̄. nec tn̄ seq̄r q̄ agens malā actō
nem sit minist' di in ista actōe. sic bonā
agēs imbēā. q̄ bōā agēs. n̄ tm̄ agit qd
d̄s agit. s; ad illud q̄ d̄s ag̃. q̄ n̄ p̄t di
ci de mala agēte. ut p; in sen. ⁊ nabc.
quoꝝ actō erat ad delectand' in uictoria.
l' in acq̄sitōe dn̄ii tpal'. uīr erat cōfusio
ad cūtuīt ⁊ auisio acō inq̄ntū erat
op' hoīs sui l. ar. s'm aūt q̄ erat acō e
rat ex di intentōe ad exercitū. ⁊ correctō
nē iudeoꝝ. uīr dr̄ q̄ dn̄s malas uolūta
tes hoīs utit' ad bonū. ¶ Ad tcīā rōez
di'. q̄ d̄s fuit actor illi' actōis qua adā
cōmedit pomū. s; qdā dn̄t q̄ h argō
n̄ u;. d̄s uoluit cōmestiōez ade. g̃ uolu
it adā cōmedē pomū. q̄ p'uus significat'
actō in suo eē. s'm q̄ ē acō. in scdo signt'
inexcatio respectu ade. uīr sic significat'
deformitas ut dn̄t. s; h s'o n̄ u;. qm̄
aū di ꝓhitōez. h oro adā cōmedē pomū
n̄ significabat deformitatē. g̃ nec p'.
Nos di'. q̄ sic utraq; istaꝝ ē uera. d̄o placui
t hec actio. d̄o displicuit h actō. placu
it enī s'm suū eē. displicuit s'm d'formitatē
ita utraq; istaꝝ ē uera. d̄s uoluit adā
cōmedē pomū. nec u; h argō. d̄s ꝓhiūit
h. g̃ n̄ uoluit h. q̄ ꝓhiūit p̄p deformi
tatē. uoluit p̄p eēntiā. sic nec ualuit
ista d̄o placuit h actō. n̄ g̃ d̄o displic; ratiōe
¶ Ad q̄rtam rōez di'. q̄ h argō n̄ u;. mali
tia nīc ē. g̃ nulla ē maior alia. qm̄
malia n̄ dr̄ eē maior s'm suū eē. s; s'm id q̄
p'uat. n̄ enī maior malia dr̄ maior bo
ni p'uō. s; maioris boi p'uō. sic maior
umbra que mai' lum̄ p'uat respectu
eiusdē susceptibil'. ¶ Ad q̄ntā rōez di'.
q̄ ip̄e malia ē p'uō boi. nāl. p actōs
p'uio boi gratuiti. qm̄ p'uat ip̄m ū
ue inueniat suū n̄. ⁊ iō p actus p'uat
⁊ quodā mō. tn̄ p'uat. q̄ p se cōtratur
ei. ¶ Ad h q̄ dr̄ iterū pcc̄ corrūpit bo
nū natāle. inq̄ntū pcc̄. uł inq̄ntū
actō. uł inq̄ntū aliq̄ bonū. dn̄t qdā
q̄ inq̄ntū bonū. sic ignis corrūpit
ligna inq̄ntū ignis. ⁊ n̄ q̄ntū aliqd

bonum. ⁊ tñ intētio igniſ nō ē ut deſtru
at aliquo mō. uł ut inficiat. ſ; mag̃ ut d;
q̃ ſuū ē. ſ; ex ↄ̄trarietate accidit q̃ deſtruat.
ſic ex bono ꝑ actiōs ē mali. ſicut ex ↄ̄gr̃e
gante quo pͥncipaliṫ intēdeṫ ablatō. ſi
cut q̃l; res intēdit dare q̃ ſuū ē. ſ; per
accńs auferſ. ſ. ꝑ ↄ̄trariū. ¶ S; ↄ̄ hāc
opiōꝫ obi. q̃m ſi pc̄ī inq̃ntū bon. cor
rump̄ bonū nāle corrup̄ g̃ ymaginē
dī in aīā. iſta aūt corruptio actō ex
dō ē. ſimiliṫ ⁊ corruptō paſſiō. g̃ dē cō
rump̄ ymaginē ſuā in hoīe. q̃m hō pec
cat. q̃d g̃ imputat hoī q̃ ipē fac̃. ꝑ.
ſi ipē corrup̄ bonū nāle ī hoīe. g̃ pͥuat
hoīē bō nāli. g̃ pͥuō boī nāł ē adō. ⁊ ī
malia ē adō. ¶ It ex hoc ſeqr̄ q̃ mali
tia actio inq̃ntū ē bona ē mala. q̃ p;
q̃ inq̃ntū ē bonū nāle. ſ; in q̃ntū ē
bonū ē adō. g̃ inq̃ntū ē mala adō. ¶ Ad
hās ↄ̄ſiliēs rōēs dī. q̃ uolūtas mala ē
ſic nubes poīta. int̃ aīāꝫ huāꝫ ⁊ ūm ſo
lem. cū enī uolūtas refert ad dīn. ⁊ fit
bōn illuiat aīāꝫ. cum aūt ↄ̄ūtit ſiū
in rē tpali. obtenebrat eū ꝑ mod' defi
ciēdi. ſic nubes ſua inꝑpōtoē fac̄ ↄ̄ fac̄
lumī inacte ſuppoito. q̃z ū ꝑmittit ſo
lē accedē. ꝑ hī enī q̃ mala uolūtas pͥua
ta ē debito fine. fac̄ q̃ uera lux ſiue
uera uolūtas. ū [illegible] ſr aīāꝫ ſic pͥus.
ut intelligat hī tm̄ negō ee cū negōis
⁊ ſic nube inꝑpōita deſic̄ [illegible] inacte
ſuppoito. ↄ̄ [illegible] uiq̃ū in ſe [illegible] mag̃ [illegible]
h q̃ ceſſat eā influens ⁊ mag̃ deſic̄. ꝑ
q̃ ↄ̄pſſā ē mag̃ nubes. e. m. inꝑpoīta
nube pcī. deſic̄ bonū nāle aīē ī ſeipo.
⁊ mag̃ deſic̄ q̃m mal' ē pc̄. ꝑ h p; q̃ pc̄
inq̃ntū pc̄. ł; ū ſic. inq̃ntū pc̄. corru
pit bonū nāle ū ꝑ mod' efficiēdi ſ; per
mod' deficiēdi. pc̄ aūt ē mal. q̃ntouīa
g̃ aīal nāle ↄ̄ūtit ad creaturā eī inhēn
do alio mōꝫ inhēndi. ex eo q̃ ꝓhibet ꝑ
talē ↄ̄uſiōꝫ in aīā mali ne uenet lux
ſuū boītas dūīa. ſi enī ū ꝓhibēt lucem
dūīnā. i. ſin̄ fac̄t eā ū irradiare in
aīāꝫ. tūlēꝫ ū eēt mala. ſic nec in bru
tis aīalib;. ⁊ iō p; q̃ iſtā ↄ̄uſiōꝫ ee ma
lā nc̄ ē. ¶ It q̃r ut̃ mala uolūtas
ſic pc̄. inq̃ntū auſiō abīmutabili bō
ł inq̃ntū ↄ̄uſio ad ↄ̄mutabile bonū.
bīd auſ. cont̄. q̃ in q̃ntū ē auſiō ē
aliq̄d. inq̃ntū ē pc̄ nc̄ ē. g̃ nec in
q̃ntū ↄ̄uſio ē pc̄. ſ; ↄ̄. aug̃. dīō. q̃ aīā
ē media int̃ dīn ⁊ creaturas. q̃n ↄ̄uū
git̃ ad dīn ꝑ amorē illuiat̃ ⁊ melioīat̃.
q̃n creature obtenebrant̃ ⁊ peioīat̃.
g̃ ex eo q̃ aīā ↄ̄ūtit ad creaturā corru
pī. g̃ ↄ̄uſio ad creaturā inq̃ntū ↄ̄uſio
ē corruptō aīē. ſ; pc̄ inq̃ntū ē pcīn.

ē tal' corruptō aīē. g̃ ↄ̄uſiō ꝑ q̃ ↄ̄uſioē
pc̄ aīē. ū g̃ ꝑ q̄ auſio. ¶ Sō. dī q̃uia
la uolūtas ꝑ q̃ ē auſiō ē pc̄. ⁊ ſi ſumat̃
h noīe ↄ̄uſio ꝑ q̃ nullā importat negō
dī q̃ h ē ſlā. mala uolūtas ē pc̄ ꝑ q̃ ↄ̄u
ſio. q̃m ſi aliq̄s ↄ̄ūtit ad creaturā. ⁊ ibi ꝑ
ſiſtat ſicut pc̄. ſuccedit ad dīn ſ; aū h
noīe ↄ̄uſiō. importat negōꝫ ſui pͥuaōꝫ.
ut ſic ſeuſ aīā ↄ̄ūtit ad creaturam. ita q̃
ū ad dīn. tc̄ pōt dicī q̃ mala uolūtas
ꝑ q̃ ē ↄ̄uſio ē pc̄. ſimiṫ h diſtinguit̃ du
pliṫ. aīā inq̃ntū ↄ̄ūtit ad creaturā corr
pī. ¶ It q̃r ut̃ h ſit ↄ̄cedēdū. pc̄ ē adō
q̃ pbatur. q̃m oīs mala actō ē adō. ſ; oē
pc̄ actuale ē mala actō. g̃ oē pc̄ actu
ale ē actuale ē adō. ¶ It h ē uera. iſte
uult fornicari. ⁊ h ubi uult reſpic̄ lex
ūbū fornicari uel ſiūe ūl uel ꝑſoīm
tatis. e. r. h ē uā. dē uult fornicaōꝫ. q̃
uult actoēꝫ q̃ ē fornicō. g̃ adō actōe
ē fornicō. q̃z id ē dō actōe ⁊ uolēte.
ↄ̄ eo. g̃ dē ē actor fornicōis. g̃ ē actor
pcī. g̃ pc̄ ē adō. ¶ It pc̄ ē. g̃ pcīn
hr̄ ee. ſ; eī ceīa ū ē niſi adō. g̃ pc̄ hr̄
ee adō. g̃ pc̄ ē adō. ¶ Sō. ꝑ aūc aug̃ nō
n; ꝓſitēa. ee eīꝫ ē nāle. ↄ̄ ſtatua ē
eꝫ. g̃ ⁊ c̄. q̃m ſic ſtatua ē op' artifica
ta fornicō ſignific̄ op' li. ar. ū uēc ul'
dū. ⁊ dī q̃ h ē ſlā. ꝓpe loq̄ndo. iſte uult
fornicari. ſic iſta. iſte uult peccare.
q̃m ꝓpe reſpiat act' inſiuitū cū ↄ̄ for
mitate. ¶ Ad aliud dī q̃ h ē uera. pec
catū ē. ⁊ h pc̄ hr̄ ee. q̃z h ē uera pc̄
ē actō. ſic h ſtatua ē eē. q̃m in talib;
ꝓpoib; ubi ponit̃ eē ꝑ. ſ. ū h ūbū ē pdi
cat eēntiale eē. pure reſpiat h noīm fo
tuc̄ ꝑ ſua ſubā. ſiꝫ h noīm pc̄. ꝓ aliis
ꝓpoib; reſpiat. ſ. ultāꝫ pfeāꝫ. q̃m ſi
gnificat ꝓpium op' li. ar. ⁊ inq̄ ubi ſit
predicō oīginal. ⁊ iō ū u; h aug̃ō. pc̄
hr̄ eē adō. ſic nec iſta forma hr̄ eē a
intaīa. niſi dicatur q̃ in ↄ̄cluſoē hoc ū
bū ē. ſignificat eēntiaꝫ. ⁊ ū ē tīuū ad
iacens. ſic cū dī ſo. ē in hac domo. h ū
bū ē pdicat eēiaꝫ. ⁊ ꝑ determinaōꝫ aī ꝑ
dicatur res de pdicamēto ū ſiq̄s uell.
ſic dīc. oportet eū ↄ̄cedē q̃ pc̄ ē adō. ſ;
ꝑ iſtos qui dnt q̃ h ubū ē ē tīuū adia
cens. cū dī ſo. ē ī hac domo. ū pdicat ū
ut dictū ē. q̃ h ē ſlā pc̄ ē adō. ſic hec
ſtatua ē aīā. q̃m ꝑ h ū ponit̃ ū oīgo
⁊ ſic ū u; h aug̃ō. q̃m in pō fit pdicō
eēne. in ↄ̄cluſoē oīgis. ¶ It ulto
q̃r de pͥuitate peccādi. a q̃uo ſic pba
tur q̃ adō. q̃m dīc aug̃. q̃m hō nolu
it uitare q̃m potuit. iō inſiuctū ē eī
ū poſſe cū uelit. ¶ It dīc q̃ q̃z hō ū
obediuit ſuo dn̄o. inſictū ē eī [illegible] eī

[illegible] cleuat [illegible] uſus g̃ pͥuitas ad pcīm inflic
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ſe ſum [illegible] pͥuitas peccādi. ū ē adō ſ;
[illegible] originali. q̃ ē apō ꝑua pentis. ſ;
[illegible] q̃ oīs actō ē adō. dīt
q̃ā q̃ pͥuitas peccādi nc̄ ē [illegible] q̃ā. ꝑ q̄ hō
[illegible] facilē pcīm. ſic triſ q̃ē in pc̄. q̃m
fac̄ ut facilē [illegible] ſ; [illegible]
ↄ̄tum aūt ſ. ſi boī ↄ̄tuit nc̄ fuit in adā ī
ſtatu innocētie g̃ pͥuitas peccādi fuit ī adā
ī ſtatu innocētie. q̃ falſū ē. ſi nt̃. g̃ corruptio bo
ni ūl. g̃ ē pcīm. g̃ nc̄ pcā inſiuctā [illegible]
dī aūc aug̃. It ex frequēti bn̄ agē inalſat
hr̄ ad bn̄ agnō. g̃ e. r. ex ſiq̃ q̃m male agē ina
ſat̃ hr̄ ad male agnō. g̃ hr̄ ad male agnō
ē adō. ū ū pͥuitas. g̃ pͥuitas ad peccād ē adō q̃
pōt uidē ī fornicatōe. q̃ ē paſſiuē. in fornicā
dū. q̃ frequēter fornicat̃ ē eī pͥuitas peccādi eē
adō ⁊ ī adō. ↄ̄ hr̄ bn̄ agnōi ⁊ hr̄ male agnōi
ſunt ↄ̄tra. ſi hr̄ bn̄ agnōi ē boītas ſiū ut̃. g̃ hi
t' male agnōi ē malitia ꝑ regulā ↄ̄ uāꝫ iſtā
ſ. ſi duo ↄ̄tra ſūt ⁊ unū genē ſub uno ⁊ re
liquū ſub eo. It hr̄ bn̄ agnōi ē pſtitudo
aīē q̃z ē ut̃. g̃ hr̄ male agnōi ē turpitudo
aīē ⁊ deformitas aīē g̃ ē pcīm. g̃ ū ē adō.
It ꝑ hitū male agnōi ū pōt hō bn̄ agē ſic ꝑ
hitū bn̄ agnōi ū ꝑ hō male agē. g̃ hr̄ ad
male agnō ū ē ad boū. g̃ ū ē bon. q̃ ↄ̄q̄
ē ↄ̄ dīn ē bon. ideo ē bon. q̃ ē ad bonū. dīn ē
ↄ̄titte hr̄ ū ē bon. ū ē adō. ſi ↄ̄cedit q̃ hr̄
male agnōi ſit ab ſeq̄t ſi ꝑ ↄ̄poīs q̃ta
lis hr̄ ſit uitū ſiū malitia. ſicut ponat q̃
ab tūſeat ↄ̄ ꝓdigalitate [illegible] ad auaritiā
ū mediāte caritate. ↄ̄ſtat q̃ auaritia adue
nieſ excludat ꝓdigalitatē. g̃ in talica
ſu diluit̃ pōt ꝓdigalitas. ſ. tal' hr̄ ē pcīm.
g̃ in h caū pcīm diluit̃. g̃ pcīm dilutū
ſiūg̃. Ad h ↄ̄ ꝑ oppōēꝫ eoꝝ q̃ dnt. q̃ q̄ q̄
adō ē. q̃ pͥuitas peccādi ē adō. ſimiliṫ hr̄ ⁊
ad male agnō ē adō. ⁊ ē pcīm ⁊ macla aīē ⁊
ſiū q̃ iuxa ⁊ uō ↄ̄ ee in uicādō ē ſic ↄ̄ mala
actōe. ⁊ ↄ̄ q̃ ſi hr̄ uc̄ ad bn̄ agē ⁊ tū ↄ̄ ad bo
nū [illegible] ad actōēꝫ. q̃ ē bea ſūt. ſic ē exactō
[illegible] ⁊ oā macxce ē actō [illegible] bō [illegible]
ↄ̄ ē act' tal' ē hr̄. ¶ Actum ↄ̄ [illegible]
[illegible] aliq̄ in [illegible] ſi ū ex [illegible]
[illegible] actū ⁊ macla ⁊ reatū [illegible]
[illegible] pcīn.
Q[uoniam] ↄ̄ [illegible] pcīm corrūpit bonū [illegible]

cīu. Hō q̃ā ↄ̄ſcēdebat ab ihrīm in iericō ⁊
incidit in la [illegible] g̃ cū pcīm ſit corruptio boī nāł
[illegible] pcīm oīaīnt aliq̄ā. ⁊ p a dtm
[illegible] g̃ ꝑ multitudinē pcīōꝫ
ꝑſiut̃ fīlia aīē [illegible] ↄ̄ſtruāt̃. g̃ aīā pōt ex
[illegible] ꝑ pōtūī ↄ̄ q̃ē
[illegible] mal' [illegible] g̃ ū
[illegible] ū [illegible] mal' [illegible] g̃ ū ꝓſunt
aug̃ [illegible]. It pcīm corrūp̄ boī fīlia g̃ in
[illegible] pcīm ē pōt corrūpe bō [illegible] g̃ in [illegible] pcīm
[illegible] g̃ in [illegible] ē pcīm hr̄ aliq̄. ad
ꝑ ū dicit q̃ā q̃ ꝑ [illegible] pcīm pōt demi.
tū dō fīli aīē ſ; ꝑ [illegible] ū pōt [illegible]
q̃titate [illegible] ſ; tū ī ꝓpōtoē [illegible] ſi ſiꝑ
pcīm dīſtruit milleſimā pc̄ bō [illegible]
dīſtruit [illegible] pc̄ [illegible]
q̃ in milleſimam [illegible] nūq̄ erit ex toto dīſtruc
tū bon. [illegible] ſ; ↄ̄ hāc oppōēꝫ obi. q̃ ꝑ pcīm [illegible]
ū auāri dītuoē q̃ [illegible] g̃ mag̃ ſuſcep
tibile leſiōis g̃ mag̃ [illegible] eā cū [illegible] g̃
[illegible] ū g̃ ledit eā [illegible] ſicut [illegible] ¶ Ad r̄ ꝑ
dicat macli q̃ aīā cū ſit int̃ creatas ſimillima
dō. hr̄ dat in eē cū ſit aſſiūs ſūmo eē ⁊ ī
iſiuita creata ↄ̄ [illegible] ū in ex toto dīſtruit̃. It
ē inſiuita creata ꝓpliq̄ inſiuita ſic in aḡlis
ē [illegible] inſiuita anglī [illegible] ¶ Ad ſ
ↄ̄ q̃ eē aīē ū diminuit̃ ꝑ pcīm ū eī pc̄ ſ;
eī hr̄ [illegible] q̃z aīā ū tm̄ ſunt creata in pote
tia [illegible] ⁊ intelligēdi ſ; in hitu [illegible]
[illegible] ⁊ intelligendi [illegible]
hr̄ [illegible] ū [illegible] ee aīē ¶ Ad tertiū
ↄ̄ q̃ [illegible] pcīm ī q̃ā pcīm hr̄ pō cor
ruꝑōim fīlia g̃ mag̃ pcīm hr̄ pō aliq̄. q̃m
pō corrūpēdi ū ē pō. ſic fac̄ q̃ illuminet
aīā. ad lumine ū ē ad fac̄. It pcīm
corrūp̄ fīlia. g̃ ł ꝑ ↄ̄ ē malia. ł ꝑ ↄ̄ ē actō. ū
ꝑ q̃ ē malitia. q̃m malitia ī q̃ntū mali
ū ē. g̃ ꝑ q̃ ē actō. ſ; cū actō ſit bō q̃m
diminuit bon. [illegible] actō ē eſſ [illegible]
effec̄ ↄ̄ſtruit ſuā cām. g̃ actō [illegible]
pō tūī ł aū [illegible] uictū [illegible] pō [illegible]
ad dīſtruēd ſe ipīn. h obiectō difficilior ē
ad ſolūdū [illegible] q̃ oīs actō ē adō ſ;
ſolū ꝑ ſi q̃ reuiā eā ipā pō [illegible] a ſe ma
lā uolūtatē. exclud' a ſe ipīn ipā ueram
lucē appendo ſ' nubē. ſic dīc iero. ⁊ q̃dem
ē q̃ talis effec̄ dīſtruit ſuā cām. intelligēn
du ē ꝑ mod' efficiendi. ſi h pc̄ ꝑ modū
repliendi a ſe uāꝫ lucē ⁊ ī ꝑ actoēs aīā
corrūp̄ ſe ipāꝫ. q̃z ipā ū agit in ſe ut co
rrūpat. ſ; ꝑ malā uolūtatē [illegible] eu
luminet aū lucē. ut [illegible] ē ſiēt bon
[illegible] in ſe ipā deficiente eā ut dctm̄ ē. It
ꝑ pcīm corrūpit̃ ⁊ obſcurant̃ boā fīlia. g̃ hō
efficit̃ [illegible] intellige ꝑ pcīm [illegible]
[illegible] g̃ ſiīn ē q̃z ꝑ modātu [illegible]
[illegible] meliōis ingenii ut [illegible]
[illegible] ſic pcīm. ¶ Ad h dīc̄ q̃

bona nãlia diminuunt͛ p pccm. gr̃a aũt sp̃i
tualia. ꝯtẽplãda ul͛ pgustãda. li q̃uis ad
nãlia ⁊ uisibilia ꝑmptior fiat. Dr̃r tñ q̃ ꝗd
ꝗ corruptio ista nĉe ãn ẽ q̃ obfuscatio boꝝ nã
liũ p pccm ł fumũ pcci. ł elõgatio adõ ⁊ ꝗ
p pccm ñ minuit͛ ð bõ nãli. ꝯ q̃ h̃ ẽ q̃ ð. ar.
si ñ noc͛ ñ ẽ malũ ⁊ si ñ adimit aliq̃ bo
nũ ꝗ ñ noc͛. ꝯ a ꝑo si ñ adimit ad bon
ñ ẽ malũ ꝯ cẽ ꝯ malũ adimit ad bonũ
ꝯ ł h̃ adã huit tñ ð bõitate p̃t ꝯ ãn.
ꝯ eq̃ boñ fuit p̃t ⁊ ãn pccm. It̃ bon ⁊ malũ
ĩ moribꝫ sũt ꝯ̃tria ⁊ unũ uni ꝯ̃triũ. ꝯ malũ
ĩ moribꝫ ñ ẽ ꝯ̃triũ bõ nẽ. ꝯ se se ꝯpatiunt͛ ð
uniũ diminuit ð alio. p̃ aug͛ ut͛ inti dicit͛
ꝗ ĩ fallit͛ ĩ dialticoꝝ. h̃ ĩ ꝯ̃tria sũt q̃ ñ patiũ
ĩ se se in subiecto eod̃ qꝛ bonũ nãle ⁊ malũ ĩ
moribꝫ simul sũt. ꝗm ñ sũt ꝯ̃tria ut pbat͛
ẽ sup̃. Dr̃ĩ ꝗ malũ in moribꝫ ñ ẽ ꝯ̃triũ
bõ nẽ. qꝛ se se ꝯpatiunt͛. si ıd̃ ð aug͛ ꝗ ꝯ̃
ꝯ̃tria ⁊ ꝗ ĩ fallit͛ ĩ dialticoꝝ. qꝛ oppõitissi
mos fines hñt. sic ꝯ̃tria in nãlibꝫ suũ in
logicis oppõitos fines hñt. ꝗm ñ hñt eũde
finẽ cũ gr̃a. qꝛ oppõitos fines hñt. malũ
clpe ⁊ bonũ ñ. ıd̃ repugnãt int͛ se ⁊ unũ di
minuit reliq̃. li ñ possit cẽ sini ĩ ꝗ malũ
clpe ñ p̃ cẽ ñ ĩ bõ ñ. sꝫ qꝛ malũ ex toto op
põr bõ nãli. suũ bõ ꝯ. ıd̃ expllit ipm ex toto
ꝗm malũ culpe tendit ad effcm cẽndi ⁊
bonũ aũ gr̃e ad plenã pfectiõe cẽndi.
ꝯ de ꝯ ð uulnãtiõe

De nãlui dicend̃ ẽ ð spoliatiõe gr̃tuitoꝝ. V̾ nõ.
ꝗ tpl̃x ĩ ꝯmod̃ segt͛ pccm. s. subt̃ctio ꝯ cor
ruptio nãlui. pcca in aloꝝ. duo pña statim
infligunt͛ ꝗ ñ tnũ. tñ ut ꝗ prius p̃t nõ
expectat ad pniã. ⁋ It̃ subt̃ctio gr̃e ẽ pcca ⁊
omĩs pcca adõ ꝯ uult pcca. infligi ista ꝯ
uult gr̃am subtrahi ⁊ ista tñ ꝯsõtit uolu
tate sua uolũtati diuĩe ⁊ sic ꝗ ꝗ uult
ꝯ gr̃am subtrahi ꝯ tñ uelle gr̃am subtrahi ꝯ̃t͛
uelle hr̃e gr̃am. ꝯ tñ ad duo oppõ. It̃ pa
pcca ðbꝫ paribꝫ pccis ẽcco ꝗ tñ cadat a gr̃a
ꝑmor pccm. It̃ existẽs ĩ moꝛ. fac̃ pccm ꝯ
le. p̃ pcca q̃ ẽ subt̃ctio gr̃e infert huic
p p̃o ⁊ ñ p p̃o omibꝫ aliis pccãbꝫ. ꝯ pa ña
pcca ñ puiunt͛ pa pcca. ꝗ ẽ pcca ⁊ ẽ dap
nũ. V̾ sũt ẽ in p̃o pcco ł dãpnũ. si ñ d̃ꝯ do
minat͛ subt̃ctio sic in p̃o. ẽ ẽ subtrahẽ
gr̃am ıd̃ ꝗ magis ñ appone gr̃am. ꝗm ñ ip̃e
subtrahit ꝯ gr̃am suũ aufert. boi. sꝫ ip̃e hõ
in se gr̃am ðstruit p pccm suũ h̃ ẽ ẽ ꝗ ꝯ
manẽ uult ⁊ petit. amob. ꝗ h̃ant hãitu
dinẽ eĩ ⁊ p hoc p̃ ꝯ sõlo. ad illa p̃ma obiti
onẽ. qꝛ ñ app̃o ꝯ ẽ dãpnũ cẽe omĩ pccã
moꝛ. ñ tñ m̃ p̃o. quo aũt tenẽd sit ad oĩ.
obitoẽ. ⁊ It̃ de ð uelle ẽ subtrahi gr̃am tẽm
ẽ in q̃e ð ud̃. d̃i. ex p̃dcis p̃ ꝗ sit pccm ꝗm
peccaẽ ẽ sp̃to ĩ ꝯmutabili bõ rebꝫ mu
tabilibꝫ adhere. V̾ pꝫ ꝗ ꝯmestio pomi

ĩ p̃o hõĩ fuit pccm. ꝗm d̃r in gen̾. uid̃ muli
bꝯ ꝗ eẽt plchrũ uisu ⁊ suaue ad uescendũ
⁊ uolũ d̃lectaũ ĩre mirabili sp̃eo ꝯmutã.
bõ. hoc ẽ ẽ libido ꝗ ẽ ꝑm pccm ⁊ p̃ ꝯcupiuoꝝ
mali. utrũ h̃ sit ĩ oĩ pccã distiuuet cuĩ sin
gl̃is agenũ.

Peccatũ ꝯ origĩnale ꝯ actuale. p̃o uidẽn
ð utrũ pccm origĩ. sit ad. ꝯ q̃ sit ⁊ quõ
dlet͛ ĩ bapt̃o. t̃tio utrũ unũ origĩ. sit in a
lus alio. q̃rto q̃ ĩ tñta aĩa ꝗ ĩtllũ sit pcc.
q̃ pccm origĩ. q̃nto utrũ origĩ sit pccm mr̃.
ãn baptm: sexto utrũ sit pña origĩ. ꝯ Ma
p̃r p̃ot pbaĩ. ꝗ ñ sit pccm origĩ. p̃o idest ꝯ
ꝗ pccauim͛ ĩ adã ut ð ap̃o. sꝫ ð ẽ ꝑmior admi
ꝑend̃. q̃ ad ꝯdẽpnãd̃. sꝫ p̃itr̃a ð oĩs pcca
uim͛ in adã peccãte. ꝯ multo forti͛ satisfeci
m͛ ĩ adã satisfaciẽte. ⁊ sꝫ h̃ ẽ nullũ ð hĩm͛ pccm
ex ip̃o ⁊ ĩ pccm origĩ. ñ ẽ. p̃ ıd̃ peccauim͛
in adã. qꝛ eram͛ ĩ lumbis eĩ ꝗm pccauĩ. ꝯ e. r. sa
tisfecim͛ ĩ adã. qꝛ eram͛ ĩ lumb̃ q̃ satisfecit. It̃ si
pccauim͛ in adã p̃o pccãte. e. r. pccauim͛ in adã p̃o pccãte.
qm sũt tc̃ eram͛ in lũb eĩ.
e. r. pccauim͛ ĩ oĩbꝫ pribꝫ n̾ris. qꝛ eram͛ ĩ ill͛.
ꝗ peccabat. ꝯ infinita origĩ ꝯhĩt q̃libꝫ ꝗ
nascit͛. ⁋ So. ad p̃m ð. ꝗ pña aũt ñ iu ꝗm
pccm ẽ ex nãli libõ. ar. ⁊ int͛ ꝯrup ñ ⁊ ıd̃ p̃
ꝯ dm̃ nãr si gr̃a qua hõ satisfacit ad solo dõẽ
⁊ ñ a nãli libõ. ar. ⁊ ıd̃ ñ p̃ot ꝯbi p ñ ⁋ Ad s̃
ð. ꝗ h̃ ẽ sta. ıd̃ pccauim͛ in adã qꝛ eram͛ in lũ
b eĩ q̃ pccauit. hoc ẽ ñ ẽ sufficiẽs ꝯ ꝯcisa cã. sꝫ
ĩ duo sũt sufficiẽs ⁊ ꝯcisa cã. ꝗm fuim͛ in eo.
q̃ ñ eĩ fuit corrupta ⁊ nascim͛ ab eo p ꝯcup
iscẽtiã carnis. ⁊ pli pꝫ. qꝛ x̃ ñ pccauĩ in ip̃o. sꝫ ñ
ꝗ fuit dcimat͛ in lũb habrahe. ⁊ h̃ ıd̃ ꝗ ñ
ðscend̃ p ꝯcupiscẽtiã carnalẽ. ⁋ Ad t̃nũ ð.
ꝗ h̃ aũt ñ ut pccauim͛ in adã p̃o peccãte.
ꝯ. s̃o. qꝛ hũa ñ p p̃mũ pccm ade corrup
ta fuit. ñ p s. duabꝫ ð cãis. p̃a ẽ pp nãꝫ
corruptiõis. sic pãn͛ ex toto madñtens. ñ
ẽ susceptibil͛ alt͛ madefactiõis. ⁊ aq̃ cale
fcã ex toto ñ ẽ susceptibil͛ alt͛ calefctõis
s̃a cã ẽ nouitas hũãne ñ. pp quã tc̃ erat
ualde susceptibil͛ corruptiõis ⁊ firmĩ. ꝯ
ꝗ noua testa cap̃ inueterata sapiã sic pꝫ ⁊
ĩ sp̃eclõ ꝗ ñ ẽ nouũ inficit͛ ex uisu mlis
menstruate. sꝫ aũ uet͛ eẽt ñ inficeret͛. It̃ cõstat
ꝗ aĩa ꝯhĩt pccm origĩ. ex sui cãtiõe. sꝫ ex
ꝯiũctiõe eĩ cãne corrupta. In cãne aũt ñ ẽ
ad̃ pccm. qꝛ caro ñ ẽ susceptibil͛ ũtutis ꝯ
ñ uitii suũ pcci ꝯ corruptio ĩ q̃ ẽ ex cãne
ñ ẽ pccm. sꝫ tñ pcca. oĩs. ñ pcci cũ sit tc̃
ĩnficta p pccm adõ ẽ. ꝯ ĩ corruptio cãni
adõ ẽ. sꝫ ex ista corruptiõe ĩnĩt ⁊ d̃r̃e ẽẽ
pccm origĩ. ꝯ pccm origĩ. ẽ adõ ñ p̃ poĩ
instãtia ĩ libõ ar. ex quo ẽ malũ qꝛ libim
ar. d̃r̃e ẽ ad boñ ⁊ q̃ ex eo ẽ in malũ diuitr
arto. ista aũt corruptio ñ se h̃t ad duo. ad
unũ d̃r̃e. ⁊ ad aliũ obliquũ. ꝗm ñ ꝯhĩt

ad aĩam. ñ ut cã corrũpẽs ⁊ ĩficiẽs. It̃ ĩ corrup
tio ẽ tñ pcca ⁊ ĩnĩt ag̃ in aĩaꝫ. ꝯ ñ infunõ
ĩ aĩã ñ pccm. ꝗm ñ p̃ot dare ñ ꝗ h̃t mag̃
cũ agat ĩ medi. sic ignis ĩ ad corp̃ ꝗ ꝗ cale
faciat. p̃o ł qꝛ cũ ĩ corruptio ñ sit ñ pcci. et
bonũ quõ infonẽ malũ ĩnĩt ꝯ p̃se. It̃ ꝯstat
ꝗ aĩa ꝗm ĩfũdit ñ h̃t ãm malitiã ex sui cã
tiõe sꝫ ex ꝯtagiõe carnis ꝯhĩt maliciã que
corruptio ẽ ex culpa. ꝯ ñ clpa potũ ĩ cãne
introducẽ corruptiõe talẽ suũ fedita͛tẽ cã
nis cũ ꝯ sit potitio q̃libꝫ clpa. potẽs fũ
remouẽ eãdẽ feditatẽ ꝗm data fũ ade pcci
tnti ꝯ ĩ feditas ñ remãsit ĩ adã. ꝯ ñ ĩ filiũ
eĩ. ꝯ ñ pccm origĩ ẽ traditũ ab eo. It̃ unde
t͛ ẽ imprimit͛ cãni ꝗm ñ cib. ñ eĩ opatõ de
p̃doꝫ a cãne. ꝯ ñ ꝯhĩt aliq̃ maclaꝫ ex ꝑmip
tiõe carnis. aĩa ẽ ligat cãni. p sensũ ⁊ yma
ginatiõe ⁊ cetãs uires brutales ñ p intlle
tũ. ꝯ ĩ itllct͛ in ꝯmixtiõe ad cãnẽ ñ ꝯhĩt
maclaꝫ. e. r. ñ uis ꝯcupiscẽ. hũa ñ uis rõ
nabil͛ hũa ꝯꝫ sũt opatiõẽs abstrẽte a sensi
bꝫ. ꝯ ĩ ꝯmixtiõe ad cãnẽ ñ maclãt aĩa p
uires hũãs ꝯ ñ ꝯhĩt ad pccm. ĩ aliq̃ ui.
hũa. ex ꝯiũctiõe ꝯ sup̃r nullũ. ꝗm aĩa ñ
ẽ susceptibil͛ ũtutis. ñ p uires hũãs. ꝯ
ñ uitii. It̃ ignorãtia inuĩcibls excusat a to
to ⁊ similr oĩmoda ĩpossiblitas sꝫ aĩa pueri
nido tñ p̃ uitate maclaꝫ. ista qua ma
clãt a carne. ꝯ ñ ẽ eĩ pccm. ⁋ So. dupl̃x
ẽ corruptio. ĩ ẽ corruptio q̃dã passibilitatis
ẽ alia uitii. corruptio passibilitatis ẽ q̃ pa
sibil͛ ẽ aĩa nimio frigoẽ. caloẽ. fame. siti
laboẽ. morbo. morte. que sũt sagitte insi
xe adnõ. pp pccm p̃m p̃m parentis. h̃ corrup
tio ẽ adõ. nec ex hac ẽ pccm origĩ. It̃ alia
corruptio uitii. suũ feditatis carnis q̃ ꝯhĩt
ab adã ⁊ h̃ ẽ exceptio ade. tñ ñ adõ. sitiꝫ
q̃ dr̃t. ꝗ ñ oĩs ẽ adõ ⁊ ex hac corruptione
suũ feditate nascit͛ in aĩabꝫ puuloꝝ.
Soluim͛ ꝯ p̃m obiẽ p̃tinẽtiõe ĩ h̃. oĩs pcca
ẽ adõ. qꝛ pcca ꝯcta ñ ẽ adõ sꝫ ĩfhcta. ⁋ Ad s̃ð
ꝗ lꝫ ĩ cãne ñ sit corruptio ñ p̃e tñ corrũpit
aĩaꝫ. corruptiõe pcci ⁊ ñ ẽ gnãlr ũ h̃. nisi
p̃ot dac͛ ꝗ ñ h̃t. duobꝫ ẽ moꝯ ad introducit
p̃tatẽ. cuĩ sp̃es ñ h̃t forꝫ. ł p h̃ ꝗ tnẽdĩ in
trodue ut uinũ ebrietatẽ. ł p hoc ꝗ ag͛ ĩ fo͛
aliꝯ simoĩ suũ altius sp̃ci. ut colorati agit
ĩ aera. ñ introduc colorẽ sꝫ ymaginẽ coloꝫ
ꝗm ñ ẽ tñ ĩ agente ꝗ ĩtduc aliq̃ effcm. sꝫ
ĩ patiẽte ⁊ ıd̃ cad corrupta tñ corruptiõe p̃e p̃
corrũpit aĩaꝫ. corruptiõe pcci. qꝛ ꝯ corruptio
q̃ ẽ in carne tñ pcca ẽ ex culpa p̃cedẽte. int͛
duc clpã in aĩaꝫ ⁋ Ad t̃nũ ð. ꝗ h̃ aũt ñ iu.
culpa potiũ introduc corruptiõe. in tñ ĩ cã
ne. ꝯ ꝗm ꝯ aduenit potiũ eã remouẽ cũ sit
potitio q̃ clpa. ꝯ ñ ẽ tñ in agente. sꝫ ĩ pa
tiente effcs agẽtis ꝗm culpa q̃ inuenit
una nouã ĩuenĩt eã facilẽ corruptibilẽ eam.

⁊ eĩ corruptibile tenacissĩe ⁊ ĩseꝑabilr͛
adhesit corrupto ⁊ ıd̃ ꝯ aduenĩẽs ꝑcca ñ po
tuit eã amouẽ. lꝫ eẽ fortior. ⁋ Ad q̃rtũ ð.
ꝗ itllct͛ ñ ẽ ꝑmixt͛ carni. ita ut eĩ cẽ. ł eĩ op̃
tio ðpendeat a carne. ñ p talẽ p̃mixtiõe ꝯhĩt
maclaꝫ. sꝫ p ꝯcomitãtiã ⁊ cohẽntiã cuĩ sẽ
su ⁊ ymaginẽ rõe q̃ uires hũane p uires
btales opãnt͛ in sensibꝫ ⁊ pag͛ ab eis. V̾ dr̃ ꝗ
colici iracũdiores sũt ĩ estate q̃ in ieme. qꝛ
feruor estatis accẽdit colaꝫ. cola accẽsa ac
cendit uĩ ꝯcupiscibilẽ q̃ accẽsa ꝯhĩt uĩ cõ
cupiscibilẽ hũaꝫ. lꝫ ñ ex necctate tñ p cõ
mitãtiã. ⁋ Ad q̃ ð. ꝗ ignorãtia inuĩcibilr͛ ex
cusat excusat a toto. sũt oĩmoda in p̃o.
sꝫ cũ p̃o sit ad agẽ. in p̃o ñ excusat. ñ obmĩ
siõe actꝫ ⁊ ıd̃ ñ excusat origĩ. pccm. ꝗ ñ ẽ
ex omissiõe act͛. sꝫ ex sua infectiõe. It̃ aĩa pu
eri ex ꝯmixtiõe a carne ꝯhĩt maliciã. ꝯ ⁊
uolũtarie. ł inuolũtarie. ł ñ uolũ. ꝯstat ꝗ ñ uolũ
tarie. qꝛ puer tc̃ ñ h̃t usũ libĩ ar. siõe ꝗ
inuolũtarie ⁊ ex toto inuolũtarie. qꝛ ñ p̃ dici ꝗ pti
uolũtarie. pti inuolũtarie. ꝯ ñ ẽ imputandũ.
qꝛ ꝗ passus ẽ inuolũtariũ ñ ẽ imputãd eĩ. sioꝫ
ꝗ itllr sꝫ pp nãlia ñ ẽ hõ uitupabil͛ in laudã
bil͛. ꝯ pp pccm origĩ. ñ ẽ hõ uitupabil͛. ꝯ ñ ẽ
eĩ ĩputãd̃. ꝯ ñ pccm. ꝯ ñ pp ĩ dãpnãd ẽ. ð ꝗ
sũt pccm gñat͛ in aĩa pueri. ñ ð ñ p p̃ma
institutiõe. sio nã. i. ð corruptiõe ꝗ inoleũ p̃ ñ ⁊ h̃n
tegit͛ ẽ nãle ꝯ ñ ẽ uitupabile eĩ p̃o ñ ⁊ ĩpu
tãd̃. ad penã sũstituã. sꝫ repbat͛ qꝛ facit indi
gnũ p̃sitari ꝯspectui dĩ.

Ideo quõ p̃ũ sustinũ p fidẽ ꝗ pccm origĩ. sit ad.
So eã. uidẽnd̃ ẽ q̃ sit origĩ. pccm ⁊ quõ dlet͛ in
bapt̃o. Sũt hoc dupl̃x ẽ oppĩo q̃dã dr̃t ꝗ pccm
origĩ. ẽ fomes suũ prauitas corrupẽ p̃r n̾e sẽ
sualitatis illicite. Alii dr̃t ꝗ pccm origĩ. ñ ẽ fo
mes. sꝫ macla aĩe ⁊ h̃ uolũt pbaẽ multiplr͛.
qꝛ fomes ñ dlet͛ in bapt̃o suũ prauitas pccã
di. sꝫ pccm origĩ. dlet͛ ĩ bapt̃o p gr̃aꝫ. ꝯ ñ ẽ fo
mes. It̃ accĩdentale ẽ fomiti. ꝗ sit pccm origĩ.
qꝛ p̃t baptm ẽ ⁊ ñ ẽ pccm. ł aũt accidẽs quo
fomes ẽ pccm dlet͛ in bapt̃o p gr̃am ⁊ ñ fomes
ꝯ ĩ accidẽs ẽ mag͛ ꝯ̃triũ gr̃e q̃ fomes. sꝫ ł ꝗ
ẽ magis ꝯ̃triũ gr̃e ĩ puulo ẽ pccm origĩ.
ꝯ istud accidẽs ẽ pccm origĩ. in puulo ⁊ nõ
fomes. It̃ ãn bap̃ ⁊ fomes ĩputat͛ ad pcca et͛
nã. ꝯ p̃t͛ ul͛ p alio. si p se ꝯ ⁊ p̃t͛ bap̃. sic ãn.
si p a. ꝯ ĩ ł obligat ad pcca eẽnã. ꝯ illũ ẽ pcci.
pccm origĩ. q̃ fomes ꝗ multa ꝯcedit his roibꝫ.
sꝫ q̃ð dicũ ꝗ pccm origĩ. tñ sit reatu ⁊ remanꝫ
actu. sꝫ malitia in bapt̃o ex toto dlet͛. ñ re
manꝫ ad ð ea ñ act͛ ñ reat͛. ꝯ malitia ñ
ẽ pccm origĩ. It̃ ð aug͛. ꝗ pccm origĩ. ẽ cõ
cupiscẽtia. q̃ puulũ fac ꝯcupiscibilẽ. adultũ
ꝯcupiscẽtẽ ⁊ ĩ pccm origĩ. ẽ fomes. qꝛ fome
ñ ẽ al͛ ãẽ q̃ ꝯcupiscẽtiã. It̃ ap̃o. ñ regnet pccm
ĩ uro mortali corp̃. i. fomes pcci. It̃ ꝯ ẽ h̃itd̃o
bñ agnd̃. sꝫ ñ ẽ ĩ ꝯ̃triũ h̃itũ ad bñ agnd̃ sic

habitus ad male agendum. Sed in paruulo est habitus ad male agendum, scilicet fomes. Et non est in eo aliud habitus ad male agendum. Ergo quanto magis repugnat gratie in paruulo est fomes, sed quanto magis repugnat gratie in paruulo est originale peccatum. Ergo fomes est originale peccatum. Item habitus ad bene agendum est decor anime. Ergo habitus ad male agendum est turpitudo anime. Sed cum fomes sit habitus ad male agendum in paruulo est turpitudo anime, et ita est macula. Quia idem est turpitudo quod macula. Sed turpitudo que est in anima paruuli est peccatum originale. Ergo fomes est peccatum originale. ¶ Solutio. Ad hoc dicunt sine preiudicio melioris sententie quod fomes est peccatum originale. Et dicendum quod fomes delet in baptismo non in quantum est fomes, sed in quantum est peccatum. Sicut dicitur quod amittitur fides per peccatum mortale. Quia amittitur fides formata, licet eadem fides remaneat in essentia per illos qui dicunt quod informata fiunt formata. Et sic fides formata facit dignum uita eterna in tantum quod formata est. Sed ueniente peccato mortali non facit dignum uita eterna, licet eadem remaneat, quia non remanet in eadem intentione. Ita fomes peccati ante baptismum facit dignum morte eterna, sed quia in baptismo debilitatur et remittitur, ideo post baptismum non facit dignum morte eterna, nec est peccatum, sicut fides informis non est uirtus. Et est macula ante baptismum, post baptismum autem est signum, sicut filii sumus ade, et quodammodo macula illius inseparabilis. Ad primum dicendum quod hec argumentatio non ualet. Immo quod fomes est peccatum deletur in baptismo, et fides non deletur aliquo accidentali. Et istud repugnat gratie magis quam fomes, quando sic per peccatum mortale deletur intentio fidei, et non fides in essentia, et tamen intentio fidei non repugnat peccato mortali. Sed post fides sic intensa contraria elicitum est motum contrarium actum peccati. ¶ Ad tertium dicendum quod non ualet. Fomes debet peccati eterna ante baptismum et non post, ergo propter aliquod alium. Illi alii post debet uita eterna quam illi sit mitti. Sicut sed non est eius, sic non habet aliquod signum, et eodem modo signum non est nisi similiter fortitudo que patitur uictoriam habet ab intrinseco et intrinseco fortitudinis non patitur uictoriam. Sed fortitudo sic intensa ita fomes intensus ante baptismum quod repugnat gratie habet adhuc intentionem et intentio non repugnat. Propter gratiam sic fomes sic intensus. Item baptismus non ualet facere causa efficiens et sufficiens est ante et post. Ergo idem effectus, quando ante baptismum corruptio carnis erat causa efficiens peccati in ade, post baptismum autem non, licet tamen sit et hoc ideo quia inuenit ipsum paruulum scilicet adam in alio statu quam post inuenit in statu non contrarie uoluntatis. Sed post baptismum in statu gratie quod non est ita passibilis.

Tertio est questio utrum unum peccatum originale sit maius alio, quod probatur multipliciter. Primo sic primum peccatum ade in quantum peccatum corrupit naturam carnis. Ergo uel peccatum in quantum peccatum corrupit eadem naturam aliqua corruptione. Sed augmentatur prima sicut peccatum corrupit naturam anime et quanto plura sunt peccata tanto magis corrumpit animam. Ergo eadem ratione si propter peccatum in quantum peccatum corrumpit naturam carnis et quanto plura sunt peccata tanto plus corrumpit magis. Ergo corrupta caro nostra quam fuit antiquorum. Sed corruptio carnis est per se causa originalis peccati. Ergo maius est peccatum originale modo quam prius. Item peccatum originale quod habet ex libidine sui concupiscentia carnis. Sed aliquis generatur in maiori feruore concupiscentie aliquo. Ergo maius contrahit peccatum originale, quando ubi est maior causa ibi est maior effectus. Quod autem ita sit uidetur probari per hoc quod dicit augustinus in propagatione sed libido transmittit peccatum originale ad posteros. Item ad prius est ad malum alio, sed prauitas ad malum que est fomes est peccatum originale. Igitur unum peccatum originale maius est alio. ¶ Ad primum dicendum quod hec argumentatio non ualet. Primum peccatum in quantum peccatum corrupit naturam et cetera et hoc ideo quia non est in solo agente ut intelligatur aliquis effectus sed in patiente, et ideo peccatum inuenit naturam nouam et facile corruptibilem, corrupit ipsam. Sed peccatum inuenit ipsam iam corruptam tali corruptione qua non fuit susceptibilis alterius corruptionis, non potuit augmentari, sicut aqua calefacta non potest calefieri, et panis madidus et cetera. Sed non sic est de corruptione anime, quando eius corruptio est nihil diminutio. Unde per magis et magis corrumpi, quando nihil apponitur magis et magis diminuitur. Sed corruptio carnis talis est quod est nouam uasis quod se non recipit aliquam corruptionem. ¶ Ad secundum dicendum quod est ista. Peccatum originale est ex feruore concupiscentie immo peccato ex feditate carnis ut dicitur est. Non ideo uolunt peccatum originale quod non fuit natum per concupiscentiam, sed ideo quia sanguis ille de quo formati sunt corpora Christi et corpora sanctorum fuit depuratum a corruptione uitii, sed remansit in eo corruptio passibilitatis. Quod autem dicit augustinus in propagatione et cetera ita intelligendum est libido, id est causa libidinis, scilicet corruptio uitii que est in carne. ¶ Ad tertium dicendum quod quamuis est de ipsa prauitate nullus prius est magis ad malum alio quia omnes tales prauitates sunt equales, tamen dicitur aliquis est magis pronus ad malum alio propter adminiculantia ut sanguineus et corpore iuuat pronitatem ad coheundum. Sic aliquis dicitur prior alio ad adfaciendum quia habet plures coadiutores quam alius, licet quantum ad se non sit magis potens.

Item circa questionem causa est quod obicitur: cum anima ex sui creatione ultra habet immortalitatem, in ex parte uidetur quod si per se quod de deo quod infudit eam uasi corrupto. Prima est contra eum in ieremias quod dicitur non dicent ultra comederunt patres uuam acerbam et dentes filiorum obstupuerunt, quia ducat patres peccauerunt et filii puniuntur puniuntur et cetera, quando propter peccatum patris. Sed augustinus dicit in libro puniuntur propter peccata patrum. Sicut sumus separati alibi et habet locum anima que peccauerit ipsa morietur filius et cetera. ¶ Item si ad infunderet uinum bonum uasi corrupto cum eque facilitate posset infundere uasi bono, non ne insipienter ageret. Sic facit deus. ¶ Solutio. Deus infudit animam uasi corrupto quia noluit mutare suam constitutionem qua constituit quod ex homine generetur homo naturaliter et hoc fecit ad humilitatem ut homo quasi semper haberet secum causam humilitatis, scilicet fragilitatem suam. Non mittit aliquam cum anima sic eam infundendo quamuis esse est melius ei quam non esse. Sic dicit augustinus quod conpositum esse in quo cruciatur quod post esse est ei delectabile. Non facit deus iniuriam anime si non dat ei uitam eternam. Post per ipso dicit quod dicit augustinus quod filii ante separationem puniuntur propter peccata parentum, id est incurrunt

dampnationem propter peccata eorum. Sed postquam sunt separati non puniuntur nisi propter peccata sua. Sed quod uidetur esse contra quod dixit deus in exodo: ego sum deus zelotes iudicans peccata patrum in filios usque ad tertiam et quartam generationem. Ergo uidetur quod postquam separati sunt alibi puniuntur propter peccata patrum. Sed solo legitur ita in exodo in hiis qui oderint me, quando non puniuntur filios propter peccatum patrum nisi filii imitentur nequitiam eorum. Sicut puniuntur eos quando tenent propter peccata patrum et numquam puniuntur propter peccata patrum puniuntur eos. ¶ Adultimum dicendum quod hec est falsa si ad infunderet boni uini et cetera, quando posset hoc facere a causa mutabili, scilicet uinum ut fieret acetum. Talis causa mutabilis causa. Sed deus infundens animam uasi corrupto habet facere ex causa mutabili et ideo non insipienter agit.

Quarto est utrum peccatum originale ante baptismum sit per se debitum mortis post baptismum uenialis quod uidetur quia ante baptismum debitum peccati eterna scilicet carentia uisionis dei. Sed post baptismum non debitum ei non pena temporalis scilicet mors corporalis. ¶ Solutio. Propter peccatum mortale non dicitur non in est cum debitum mors eterna et temporalis. Post baptismum nisi ita debetur ei pena. Quando per se est ei dimissum de sistam morte euolarem. Sed quia cum peccatum originale sit dimissum quia moriuntur homines baptizati uidetur quod omnis pena debita remouenda cum peccatum sit dimissum. Et quod tot miserie in nobis famesque et cetera. ¶ Ad hoc dicendum quod ad puniendum ad peccatum remansisunt. Sed propter duas causas. Prima est quia si baptizati non morerentur corporaliter modo te peterent post baptizari pro uita temporali et obliuiscerentur uite eterne. Secunda causa est ut ista miseria uita curat nos semper cogitare de uita eterna et tanto ut homo affligitur hiis miseriis et humiliatur per humilitatem reducitur ad uitam eternam, a qua cecidit per superbiam. Quod autem beatus augustinus dicit quod sufficientem penam minuerit intelligendum est, id est non cessent peccata nisi sustinentes. Item dicit augustinus quod carentia uisionis dei est minima pena sed auctoritas dicit quod carentia uisionis dei est maxima pena. ¶ Solutio. Maxima dampno minima acerbitate.

Sexto est questio utrum plura originalia sit in homine uidetur quod quia dauid dicit in psalmo: Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum et in peccatis et cetera et dicitur in glossa in peccatis originalibus. Sed sicut uis irascibilis est corrupta in uis concupiscibilis et irascibilis et sic est prauitas ad peccatum est in una et in alia. Ergo sicut unum est peccatum et aliud et sic plura peccata originalia. Item quod dicit glossa super illud numeri domine quod uii sunt fontes in loco deserti, cuius malitie uirtus, ad quod pronus est homo ab adolescentia sua. Sicut dicitur in libro genesis prona sunt sensus hominis in malum ab adolescentia sua. ¶ Solutio. Quidam dicunt quod unum est peccatum originale non est peccatum originale. Non facit ipsa que infecta et lesa per peccatum primi parentis. Alicuius uirtus sunt tamen lese. Sed hoc solo nulla uidetur esse cum omne peccatum sit mali anime, non tamen peccatum lesit et in quibus in est prauitas ad peccatum non uidetur quod per se dicitur una infecta quam alia propter hoc dicitur plura peccata esse peccata originalia in eodem homine quia plures prauitates ad peccandum tamen potest dici unum peccatum propter unam obligationem quam unica pena debetur ei, scilicet carentia uisionis dei. Quando carentia diuersificatur per diuersas uires sicut sub talis insipiciatur. Item summa delectatio et summum premium est uisio dei. Ergo summa tristitia et summa pena est carentia uisionis dei.

Dicendum quod non ualet quando delectatio que est ex uisione dei non habet contrarium, quando tristitia non habet contrarium cum non sit summe malum et ideo delectatio que est in ipso non habet contrarium quando sicut dicit aristoteles delectationi que est consideratione quando diametrum esse commensurabilem non est contrarium quando diametrum esse assimetrum et coste non habet contrarium cum falsum sit. ¶ Delectatio que est talis actum non habet contrarium. Sic delectatio que est ex dei est gratia et tristitia que est ex amando et non extrinsece que est ex carentia dilectionis et delectationis que est idem gratia est tristitia que est ex summo malo. Sed ad non est talis et non est gratia illa que est ex carentia uisionis dei quam habent et illi qui sunt in inferno quam constant de carentia uisionis dei quia multotiens cogitauerunt de bonitate dei. Paruuli autem non constant ex hoc quia numquam cogitauerunt de hac cogitatione uisionis. Per hoc quod peccatum dicitur non est in loco aliquis. Item originale huius ortum a peccato primi parentis quando comedit pomum uetitum et qui per uim concupiscentie peccauit, ideo per peccatum corrupta fuit uis ista. Sed ista uis habet plures partes, una que est ad comedendum, alia que est ad coheundum. Ergo post fuit infecta per istam que est ad comedendum quam per illam que ad coheundum. Ergo post dicitur esse post peccatum primi motus ad comedendum quam primi motus ad coheundum. ¶ Solutio. Quidam dicunt quod dominium tamen non ut peccati magis est corrupta uis concupiscibilis per partem que est ad coheundum quam per partem dei in tantum debebat pena peccati transire ad posteros et per partem istam fit propagatio et ideo post peccatum rebellionem adam tribula ista inobediam post. Sicut quidam solo per se non possunt sustinere quod per istam opinionem sequitur quod corruptio bonum sit ade et malitia sui peccatum esse ade. Item dicendum quod prius que est ad comedendum magis uel eque fuit corrupta sicut ista que est ad coheundum. Sed quia maior est delectatio in ista que est ad coheundum, ideo magis per corruptionem suam tenditur ad peccatum ista que est ad coheundum magis tendit ad necessitatem quam ad delectationem. Sed que est ad coheundum magis ad delectationem et ideo post primi motus ad coheundum sunt peccata quam primi motus ad comedendum, id est potius surgit primi motus ex ui ista que est ad coheundum quam ex ui que est ad comedendum. Item dicit augustinus quod omne peccatum est adeo uoluntarium quod si non sit uoluntarium non est peccatum. Ergo peccatum originale est uoluntarium. Ad hoc solum augustinus dicit quod peccatum originale est uoluntarium uoluntate remota, non propinqua, scilicet uoluntate parentum non uoluntate paruulorum.

Sequitur de peccato actuali. Actuali aliud ueniale, aliud mortale. Primo dicendum est de ueniali et primo de primis motibus. Hodie primo utrum primi motus sint peccatum. Secundo quod sit causa quare primi motus sit peccatum. Tertio quare peccatum ueniale sit ueniale et quid sit differentia inter ueniale et mortale. Quod primi motus sit peccatum sic probatur. Apostolus dicit quod nolo hoc ago istud non per intellectum de primo motu quando constat esse uoluntarium restat ergo quod intelligatur de primo motu. Sic dicit beatus augustinus. Item dicit apostolus quod odi malum illud facio cum autem non sit concedendum non peccatum, apostolus odit primum motum. Ergo primi motus est peccatum. Sed apostolus dicit quod primi motus est malum. Ergo malum culpe uel malum pene. Sed pene non est adeo manifestum quoddam et si hoc apostolus non diceret in hoc odio cum sciat deus uelle esse. Restat ergo quod primi motus sit malum culpe et est peccatum. Item primus motus est ad illicitum. Ergo est illicitum. Ergo est peccatum. Contra. Locus illum. [illegible]

7 nolle peccare. d. aug. q. si fgat pmi mot
qui e in sua potestate n ostituat ei id n e pctm.
g pmi n e in nra pote. mot g n psumus uita
re pmu motu. si aug. d q nec pcat i eo q
n pot uitare. g nllus pcat i pmo motu. g p
m mot n e pctm. Jt pmi mot n sut uo
q n sut i nra pote. 7 h i i n pote. sic uo. t
uo. g pmi mot n sut uo. si o e pctm ad d
e uolu. 7c. g pmi mot n sut pcta. Jte
pmi mot e n q e cois nob cu btis. sentu
n le uitupa. t lauda. g pmi mot n e uitiu
pa. g p e pctm. Jt sensualitas e cois nob cu
btis g in ea n e uitiu n uitiu. g n pctm.
So. d. q pmi mot e pctm. q p mot d ille q
ho mouet uolu. ad illicitu. an iudic siue
dlibatioe ronis. Ad pmu d. q pmi mot sut
i nra dlibatoe. i sgular. 7 n i uniusali. q dq
po motu p a uitae ut n ueiat. si nllus pot
uitare qn a pmi mot alq ueiat. qn illu
pmu motu quo a scupiscit mulie potuit
ipe uitare an si cogitasset d deo. 7 pcituisset d sa
tis sr. si n p ec diu a qn sgat a pmi motu.
sic i nauta p uitae qcq n intret pistuo t
foram. tn n p uitare q n intret p ad. Ad
sc. d. q pmi mot n sut uolu. si e distingue
du int motu uis scupisci. bstal. 7 uis scupi
sci. huae. mot uis scupisci brutal n e uolu.
si n. 7 io n e pctm. Ad tm p. s. scupisci. hua
ne e uolu. 7 pctm e q mouet an iudiciu ronis.
ad dlctad in re sensibili. ex h p z sa. ad tio obi.
q pmi mot n e n. si uolu. Ex h p z sa. ad q
to obi. qn pmi mot n e in sensualitate bstal.
si po d e in sensualitate large sumpto hoc noe
sensua. ut dicat sensualitas q h po. q p a dle
tari in re sensibili.

SEcdo. e. qr. q sit ca. qr p mot sit pctm an
h heat ab origi. an a fine. si ab origie. q. fo
mes n e pctm p bap. ma. f ex q orit. q fomes
e pca illata ado. qn si fomes bon e. g n pp
forte pue erat pmi mot pec. p si fomes n
e pec. g n ex eo q ad e a forte e pec. sic e i. li.
ar. q n. ex eo ipo q fit i li. ar. e pec. si a fine q
e adillicitu p h p. q p mot in uxore n e pec.
q eo n mouet ho adillicitu. q. i po mo n e a di
stictio. q te n ouset ho uxore an uxore t e g
n e maior osue in n uxore qn uxore. g si mo
t i uxore n e pctm n mot in n sua. p mot q
a moui ad osilend uxore sua spe p tin e mi
tori 7 i e a forte. qn ista acto n e an li po. co
heuidi. si aptitate coeudi. n g ex eo q ad e
a forte e pec. n g p mot e pec. ex eo q e ad
mire n i qtu pl sar po. coeudi. f e mot mi
toris e a forte. So. d. q p mot id e pec q
e adillicitu. mou e aia hua ad dlctand in
re sensibili. 7 h fac pp forte. fo g e origo n
sit pec. q sol opat 7 mou ad illicitu. g n
ueim assigre ca efficiente qr p mot e
pctm d. q fo mou 7 uo. hua ad illicitu. s.

ad dlctad in re sensibili. q cu ho dbat totum
cor suu do sic pcept e. Diliges dnm. d. t. ex. t. c.
t. n li. ei dlc a pte cate. ut a m dlcet mi
h e pa ca. Alia ca e q cu a hua cugit p dle
tatioe cate. obrubat abea 7 pciat sic q oui
git do illuiat 7 melioat. tal e uo. ipbad
libido. q a uult dlctari i cata 7 e pctm pm.
7 p t oi pcti sic d. aug. g si qr ca n ht pm
mot q sit pctm dicend e q a forte q e corrup
tio pueiens ex pcto pim pentis. 7 e sit q o dca
ymagiaria n li. qn fomes q p se opat n th
ad bon fine i pio ronis n mou n ad malu p
se. ca ar tm. q distat ex fine qr. pec orig
sit. pctm e q ad illicitu. Ex pdcis p q pmi
mot in pa uxore e pctm. tn a p ostite pa
uxore sin omi pcto. ut si f hua aia displi
at ei omib mois cauat dlcto. t si nllo m pla
ceat ei. ut n oglutinet. t ocaminet di ymago.
cu re sensi. polluta. Jte qr utm pmi mot ad g
medend sit pec. q u i l q stati appet comedee cum
tn ieiunare u ad hora nona. i mot e adil
licit. g e pctm. e. r. q h mot ad comedend q. iste
mot n subia ei libo. ar. qn uel. nol. appet i
comede. g n e pec. So. appetit ad come. q e
i bstali n e pctm n u h ae. i mot e adilliciti.
g e pec. qn n e adillicit po bstal. si e adi. qr
illicit h. ar. sui uolu. huae. Si mot e alibo.
ar. te e pctm. ut p z i lecatoe sato. q uolz qr
n p comede bonu morsellu i eo bn mou uo
hua 7 n bstal appet. Sitr dicend e d po mo
ad co. qn si mouet tm a scupiscia bstali n e p
qn n e actu pec. sin uo hua. d aug. d. si eo
cupiscia q p lege uo mouet sin pcto e. i corpe
dormiet. sicut omg i corp n sentientis. q m e d eo
cupiscia ad co. a d scupiscia ad come. qn scu
piscia ad come. mou sin ei apphnsioe. 7 ideo
nllo m subiaci libo. ar. si scupiscia ad co.
mou p apphensioe. 7 ideo alio m sgit. ali.
ar. 7 ideo n p id restenare motu ad come. p tn
restnare motu ad co. q uis nutua q e osua
tiua idiuidui spei mag e nrq uis gnatia q e
osuatia spei. h ar. ar. n u. i mot ad co. a m
sbiaci li. ar. g e uo. q n sbiaci p se. n pp p
cedete apphnsioe qn ei dlcta car. ca in app
hensioe 7 in extiatioe d necessitate mou scupi
scia bstal. nel. nol. li. ar. Jte qr utm pmi mot
ad co. sit aliq mor. ut qs in eo q puocat p
mot p electuaria ut p diasatirion. q tales
pmi mot. fit ex tali puocatio q e mor. pec. g
pmi mot e mor. pec. q n a uo e ab ista uo
mor. ipa e mor. pp h d q pmi i tali cau e pec
mor. si q p tale puocatioe libat uis scupisci
ab i peoi. sic uis gsibilis p a medicina. ab a
i peoi. t uis appetia ad come. tn n dicet tuc
q uis appeti ad come. t mot gnendi eet a
medicina. e. r. p mot i pcto cau n e ab ipa
e. g pp ista n e. mor. pec. n pp a. g si p an
tali cau n sit mor. pec. q q. hac. r. q 7 sin me

sit potes ad inducend motu bstale. tn n potis e
ad inducend motu uolu. q. po pi mot. ad eo.
n e pca si fo pi. sr pca. q uo. 7 Jte qr utm
pmi mot sit i phitioe. q p z p pctm. q s diffi
t ab am. pctm e dcm t fctm. t scupitu qlege
di. g q l pctm e qlege di. si pi mot sut pctm
g sut qlege di. g sut i phitioe. p un eent pca
n eent qlege di. p apo d. Cocupiscia nescie
ba. n lex dicet n scupisces. h n p intlli. d pco
mor. qn apo dicitisset bn sciebat 7 ognisu
7 d op. q eet pctm mor. g loz d pmis motib g eu
di n scupisces sic phibit pmi mot. g pmi mo
t sut i phitioe. Jt te omis dixit q ada n potuit
peccare ueiak. po. g pmi mot fuiss i eo mor.
g erat i phitioe q p ad ipm. g erat i phitoe
legis n. qn te n subiacebat. ipe n legi uli. si
lex n. si lex n e i mo. g ad h sut i phitoe. Jt au.
d. q pcepta q da n psut ipli i uia. ut hoc dilige
dnm d. t. 7c. 7 h pceptu. n scupisces gnalr in
effectu 7 d cotidianis ue. 7 mor. erit tale pcept
q n potit i uia. si i plebi i pata. g i hoc pcepto p
hibet pi mot 7 i pi mot sut i phitoe. So.
d. q n sr i phitioe. si in cohitoe 7 q di pcome
a m l fcm 7 c. diffinitio e pcti actuali. tn q
oimoda ouetate e qtu legi di. tn si d e diff
finitio pcti gnalr actual. siu ue siu mor. te
dicend e. q h dd q. n notat omimoda qtue. m i
diffinitioe. si q le cuq repugntia. d q d ap. sn
tio lege in mbs meis repugnte legi mtis
mee. Ad a. d. q pi mot li n sit i phitoe tn
sut pca. q duct ad illicit. 7 ad i q e qlegedi.
7 p h di repugnt legi mtis siu legi di. ad
tm d. q eu di n scupisces. i s e sensus. p scupi
scientias tuas siu p t mot scupiscie tue n
eas p osensu ul opatioe 7 ostar q s. n phib
p lege n osensus 7 opatio. si obliq ostdit
p mot ee malus p lege. sic si a dicet fi
lio suo. noli ire p istu hoie. innuit q l
ho sit malus. q g p lege ogdit p mot ee
malus. ideo d ap. Concupiscias nesciebam 7c.
q ar i pceptu n scupisces sit pcto in intll.
p i p lq di me ec filis p scupiscias tuas n eas
ad qtu p nq pi solo. qn. dixim s. q ada in pe
statu. bn potuit peccare ueialr. Ad ultimo
q h ad pceptu affirmatiuu sit q n por i uia
ipli. tn nllu negatiu e tale. 7 hoc ideo otingit.
q pcepta affirmatiua n obligat ad simp. si ne
gatiua obligat ad simp. Jte qr ut pi mot sit
i rone. ut q n. q pmi mot qui pocupat iudic
ronis. si nllus mot e i roe. q sit pctm. 7 pocup
iudiciu ronis. g nllus pmi mot e i roe. p si a
mot p e in roe. f e erroris. qn d aliq mo
tu ronis n ut h p t dica. si omis error aut
e i articlis fidei aut circ articlos fidei. si in
articlis fidei e pec. mor. 7 n e p mot cu ois
p mot sit pctm ue. Si ex articlo nllo m
e pctm 7 i n e pmi mot. restat g q nllus er
ror e pmi mot. g nllu iudic. erroneu est

pmi mot. n ad a. q sit in roe e pmi mot g
nllus p mot e in roe. q sic uis scupisci 7 rac
sut corupte. ita uis ro. e corupta. g sic i ill
sgut pmi mot. i in ista. p sic iste sr pne
ad malu. g 7 i. g sic tn si e p sic i i. qn i ill
n sgt pi mot. n ex pmitate ad malu. Jt sic
uis scupi. dlctari h e in suma bonitate i ocal
i suma uitate g sic scupi. pcat dlctando i
m boitate cata. q i ueialr q mor. 7 i p mo
t ueial eu i roe. Dms q p in ot pot ee in
re duob mois. po m cu a mouet subito p
coruptoe. ronis leuit motu erronis in qtu
articlo fidi. si siu dlibatioe ronis pcedente. 7 q
e sin dlibatioe pcedete. 7 ill ieute. ex sola cor
ruptioe. pmi mot e 7 ueial. si aut eet ex d
libatioe pcedete. pec eet mor. tal aut eo
q e pmi mot. e a dubito subitanea. siue
a osue leuis 7 subit. in qtu artcli. ex so
la corruptoe pcedens. qn dubitae e utq p
ti. q dcois eq osuetie. Secdo m e pec i roe.
cu subito ex coruptioe sol a dlctat ro i alia
uitate qm pa q si hec eet ex dlibatoe 7 dle
taret mag in uitate cata q in i cata. fr
ee mor. si mas pctm eet ue. sic d d o dlcti
one cate.

SEqt. d. pcto ue. po d diffia ue. ad mor. f o ut
ue pot fi mor. tio q pca dbi ue. po s obi. Do
d in euu. d omi ubo otioso reddituri sut hoies
ro e i die iudicii. p h ut q ubu otiosu sit pcm
ue ad mins. Otiosu aut d q n e utile ad
uita etna. g cu opa i diffia n sit utilia ad t
uita etna erit pcta ue. p qr qr po d e de oi
ubo otioso 7c. q d omi otioso ope. Jte de q o
ebetas. si n ducit in osuetu. e ue pctm. si du
cit i osuetu. e mor. q. fa fornic. n e i infinitu
maior pa. si tta. q fa omib aliis cicustatis
parib 7 s usq cetesima ul millesima. g nec
ebetas. sa in infinitu maior e q pa 7 e dicp
g si fa e ue pctm. 7 ita n erit mor. pec. q d e
pec mor. e i infinitu mai q ue. sic d cetesi
ma t millesima p pbari q nerit mor. g ebe
tas siue ducat i osuetu. siu si n erit pec mor.
forte dicet q ebetas n erit pec. mor. si osuetu
i ebriandi se. q. osuetudo in ebriandi aut dicet
tatio in ebriandi. aut h ir in ebriandi. si p m
pz q osuetudo ista n e pctm. q dictatio in eb
atio is n e act si dispositio act. Dispo aut ac
t n e pctm. si po ipe act. si h it pz q n e pctm
mor. qn sic d a q qles possunt act. tal e
h it q ex actib e. So. difficile e diffinire q sit
pec. ue. 7 assigre diffia gnale. ue. ad mor. n
tn i mltis locis q aug uult diffinie ue. pec.
poit ex. d spalib pctis ue. Si i lib d libo. ar.
dat doctina p q p intlli. ue. ad mor. diffia uo.
q libido e ca omis pcti. e aut libido ipa uo.
q mouet aia rat adh. q dlctet in cata. 7 si
ista uo. dilige cata p lq d m pec e mor. si m i
pctm e ue. d f q nimis amor uxoris 7 filior

e pec. ue. si n ppo amori di. Exh p dictiu ue
ad mor. Ad pm d. q ubu ociosu e. q pcedit
ex ipa uo. sic e indeciu iocosu. 7 e pec. ue. 7
di ociosu. q p se e inutile ad uita etna. 7 in
pedimetu q n e uiri d incotinetib. q ul sut
bona 7 ido utilia q da mo. si pec ue cu repugt
legi di ut dcm e. oib mois inutile e ad ba
titu. Ad 2 d. q ph q di d omi ubo 7c. sat dat
intelli. p locu ammoni. q d ope 7c. Ad 3 d q
ebetas q dlectat ho i uio n ppoendo ista dlecta
toe dlectatoi q e mod. e pec. ue. si aut ppat
e pecm mort. g sui sit x. sui xx e pec ue. si
po mo se hat. si so mor. q at di q ebetas in
gsuetu du eta e pec mor. ido di q frequet g
tng. q cu as frequet cad in ebetate 7 mag 7
mag dlectat in dlecte ui. 7 t cadit in ebeta
te mor. et p pcedetes ebetates occoat. pp q d
aug. q nich ado e ue q n fiat mor. du pla
cet. i. du occoati fac cade i ista dilectoe. sili
in tellidi. i d q d aug. vitasti gnoia. caue ne
obruaris arena. It sic fornicatio e ex gcup
iscia car. i ebetas 7 sic for absorbi roe. i ebeta
imo mag. 7 sic for fit sciene. i ebetas. g q ra
toe. for e pecm mor. 7 ebetas. l q. n. si dr ido
q do p plib fornic n ebetate. g. q n p hib er
fornicoes n q mala. s; eao ro malitie e i eb
etate q e in re. ut osti su e. g q roe. ois for.
e in p hitioe 7 ois ebetas. So. n e sile q ebe
tate mouit ho in re licita q e necia. indiui
duo 7 ido seqt pcius o dlectaoe 7 amore reru li
citar. s; fornicoe mouit ho in re n necia 7 il
licita. qm tnd ad sola dlectaoe. l ad m n hit ta
tu d necitate e ad uicta p hebetate n maclat
ho n aiar sua si for. 7 sua 7 alti. ido for po e
pec mor. q ebetas. It u q mino amo tpa
liu e ue pec sic g q as qdplo m diligat tpa
q dm ex h peccat 7 qto pls diliget tpali amo
re pls pcar. si duplo duplo 7 e dinceps. a si q
dplo mag diliget q m diliget. i eqlr do. f p
potioe 7 si hoc mo peccar 7 si mortalr pcaret
mag pcar i infinitu q m q omie mor e ma
i in infinitu q ue n g si qdplo mag diliget
tpalia. mag pcar qdplo q m. 7 ino i infinit
mag. So. d. q hanf n ua. si duplo magis
diliget duplo mag pcar. si tplo mag dili
get tplo mag pcaret. g si qdplo mag dili
get. qdplo mag peccar. qm q uenit ad qdru
pla pportioe n sola ecutata intitioes aug
mtat pec. sic prius. s; e eqltas dilectioes. catue
di augmtat. pecm in infinitu mag q prius.

Sedo. ca. qr. utrum ue. pec.
p fi. mor. q pbat mltiplr po s. di. q dilecto
mota e pec mor. 7 n mota e pec ue. s; cstar
q d n mota fit mota. g d ue. fit mo. It
po motu dilectois p adueniente gsensus rois q
ide mot q p erat ue. sim gsen fi. rea cad sub
gsensu. si mot ai gsensu adiliet e pec mor.
g re ue. efficit mor. It as dia g filio i q

amado pcar. ue. 7 amor p. intenor tn q erit
pec. mor. hoc n e dub. g ue. p fi mor. si gradi
tig. pec ue. 7 pec. mor sut diuise spes pcti. s n
la res p pmutare spem g ue. n p fi. mor. It
sic i padiso fuert tres mir. spes 7 u. i i padiso
spuali. s. i aia hua. sut s pes mir 7 u. Sepes
e pm mot q suggerit mi. ut gmedat pomu
uetitu. sui cato q sup pm motu suggit mir
e infior ps rois. q re gmedit pom uetitu. qn
gsitit illicite dlectaoi. gstatq an q mir gme
dit pom uetitu n debebat eici uir 7 m d
padiso terest. g sili i padiso spuali. an q inuit
gmedat pom uetitu. i. an q infior ps rois gsti
tuat illicite dlecti. n e electa d padiso. ads g
ads n e ad pecm mor. g n mota dlecto. atq
sensu e pec mor. si gsensus e p m pecm mor. g
stat aut q n q fit an gsensu e. sui efficit gsi
sus. g nisi pec ue. q fuit an gsensu efficit
mor. It d aug. q cogitatioes sui uolutates
nre. in sut dscedetes. m succedetes inuice. in
futo aut oms ert simul. l filos. q in in a y ma
gina s. i spectlo etnitatis. uidbunt simul omia.
gstat aut q eade cogitatice manente. manet
ead uo. 7 u pecm sui ue. l mor. q eade cogitatice
manete pesius n augmtat uo. aduenete
aut a cogitatoe sui app hen sioe. dcedo pa uolu
qm cessat ca cessat effc. 7 aduen noua uo.
adueniete app hensioe q e mor. 7c. stati g p
cedes uo. n efficit mor. pc q n mani ead ser
succed a uo. q e mor pecm. p hoc pi gnalr. q d
nllu ue. p fi mor. q q pocis roib. Ad pm
obt. d. q nlla dlecto d mota. n ula q e ex gsu
su. alr n eet pecm mor. q nlls mot an co
sensu e pec. mor. ut pbatu e supi. Ad 2
d. q ro d gsitie p motu. i. ei q suggerit p
mor. s. for. l alu opi illicito. Adueniente
e gsensu. mutat uo sui obiu. qm muta
ta e app hensio sui cogito. Ad tciu. d q am
mudi n pot mendi n q loco amoris mudi i
tus. seqt alr amor tuo mag intensus. sui
alia uo. mag intensa. ut pi ex pdcis. q tng
bn ps e q ro o sutiat n i actu. si in dlectatoi
q e pp pmu motu 7 te qr utrm i gsensu sit ue.
ul mor. qm mir re gmedit pomu. s; pbr
q e ue. qm gsitare ue. e ue. ut gsitae ioco
so motio e ue. d q gsitie in dlectoe pi mot. i.
i talie dlectoe. q dlecto e in po motu e mor. p
qm ex gsensu n pot ee dlecto tal n mor. pecm.
qm indeciu iocosu e ue. tnte. s; duc n ad ue. 7
ido gsensus in ipm ue. e si gsensus in dlectoe
pi mot. fit pec ue. pbat augu ancte dnti.
i so sui cap. i illo caplo. ne supe ostndu q p h
tria. s. s pete. inulie uir gsumat pecm i nb
spes e suadi i nob mir gmede pomu ueti
tu. cu mot sensuat s. pm mot sugerit sensio
n pti rois. i. ei cu deputata e scia. q suggeri
sit illecebre. mir gmedit pomu uetitu p
deade dat uir cu supiori pti rois. i. ei cu

dputata e spientia. eade illecebra suggerit.
q si gsensit te u cu mire gmedis pom uetiti.
si g in motu sensuali tm pec illecebr retnu
ue. ac leuissimu e pecm. Si at infior ps ro
nis gsensit. i ut sola cogitatice dlectois. sui
uo tur. mir sola gmedit pom n u e auctre
cohibi uo ne usq ad op pducat. si at asit
plena uo pficiendi. ut si assit facultas ad
effcm pducat. u q manducat. q supior ps ro
nis i illecebr gsitit 7 re e dapnable 7 modie
pec. q aut mir siu uia gustat qm e ue. q
e mor. pecm. ut 7 dcm e. te mir suo uo gu
stat. cu ista dlecte cogitatois. pecm tur u fa
ciendi. n dimitt ut cu qda timi 7 infia 7 eco
adhibet. auito. ut n liceat mir effrenata li
bertate in pec. q d. g si pec n diu tur dlectio
ne cogitatois. s; stati ptq tetigit mire ani
to repitur ue. e. s; at diu i dlectatoe tur 7 si uo
pficiendi dsit. mor e. 7 pco dapnabit uir et
mir simul. i. tot ho. q uir n cohibuit mu
liere sic dbuit. q p oci gsensisse. h sut uba
magri expientis. uba augti. q secunt in
eode cau u d. sic in gniugio par hoiu 7c.
Ex hac auctte pi q q mir gmedis pom uetitu.
qm e ue. pecm. p q dicedo e dimitte nob. 7c.
s; mir n gmedit n cu infior ps rois gsitit
i illecebre q as gsensus rois in lecebre. pi mot
e ue. pec. q p negatu e. It obt ut p dc p
n p pdca q uir gmedit pomu qm sola pars
rois infior mouet. qm te uir gmedis pomu
qm ade plea uo pficiendi pec. ut si assit
pducat ad effcm. s; pfecte uelle q por lu
pducat ad actu. hec e inferiori pte rois q se
hit ad omnia infiora dispoenda. g p motu in
fioris ptis rois. Comedit uir pomu uetitu
q sim e imo mir. It ut plani q ide sit
ro supior 7 ro infior. qm ro hit offm. act e
supioris. e gsitire illecebr. hec ide e act in
fioris. g ide e offm supioris 7 infioris. q e
aug dicetis q ro supior 7 ifior n differt eetia.
s; offo. Ad pm d. q duplex e sens in illece
bra carnis. Est e gda gsensus sub n pbabati
dlectae. s; ex sola corruptice rois procedit. app
hensioe sensu in po motu 7 tal gsensus te sub
rectio 7 e pec ue. cu sit ex sola corruptice. et
te intelligr gmedis pom 7 n tur pec i cogitois
dlectae. s; stati auito. i. a supiori pte rois rep
mit 7 admitat. s; si e gsensus ex dlibatice roio
7 diu tur in dlectae cogitois. e pecm mor. l; n
assit plena uo pficiendi. Ad 2 d. q p eloq
do gsitire i lecebra carnis e act soli infioris p
tis rois. te en ippe ro supior gsitie. qm n coh
bi eo plege scripta in corde suo. 7 hoc e qn ho n
reuitit ad cor n ad p ma uitate q relucet i co
d suo. Exh p solo ad ultim obt. Not at q d
b. ggr. alr distingt ista ta. q aug. uocat espe
te diabolu. q poig pom uetitu mi i. sensu
alitati qn tntat extius d illecebr carnis. Mir a.

a. sensualitas sui cato. gmedis pom ue. in po
motu. u at di gmede pom in gsensu rois. 7 i
ue gtru ggr 7 aug. So. d. q h ggr amino gcua
n fuit electa d pa. pp sua gmestioe. s n ho ei
cit d pa. spali pp pm motu. s; aug acted
q ta uir q mir. electi fuit d pa. pea q utq
peccau mor. 7 ideo pp diuisas rones n e mir si
diusimod loquunt auctes.

Ercio. ca. qr. utrm ue. pecd dbr pea etna q pr
qi inferno nlla e redeptio. g cu pec ue. i inf
no puniat. n remittit pea ista g in etnu pu
niet. 7 n puit n ex mito. g ex mito dbr pecd
ue. pea etna. It cu as d ferend in pecd mor. 7
ue. reat sui macla ue. nuq dlebi. qm n pot
dli n peat. q n pot ee in inferno. g macla
pecd ue. sp erit. qm pecm ue. sp e emabile
g sep puit ho. p ue. sm fin. n n ex mito. 7c.
g. p pec. ue. mict ho tpale pea. g in ite ag
cu eo si p co puit pea etna. p sic se hit pecm
mor. ad pena etna. i se hit pec ue. ad penas
tpale. s; mor. fac hoiem debitore pene etne
tm. g ue. fac hoie dbitore pe tpal tm. It
pecm n ertr in iferno ex adiectioe pecd mor.
7 si se n dbet ei maior pea q in pgato. qm n
mai e in inferno. q in pgato. 7 s m fa cul
pe minat pea. si in pgatoe. n dbet ei p se n pe
na tpal. g n ex adiucto dbet ei maior pea
q ex adiucto n essct. g simp. dbr ei pea tpal.
g mite agit cu eo. si puit i pea etna. It
sit q as existes in car. pecc ue. 7 pt n de
leto isto pecd ue. cad p pec. mor. 7 decedit in
s iste. hec pecd n minuit n pen tpale. q gmce
dit n fuit digm n pea tpali. cu hict car. n
pea augmtatiu fuit l pec. g nuq p ipo dbito
fit pe etne. g n in iferno. Ad h dnt qda. q d
mert dup. ee. s. act 7 qlitatiue 7 dnt q h pm
ue. n mict ipe n pea tpale actu. s; qlitate
minuit isto pecd pea. p etna. qm eo fuit di
gn pena etna. qm fuit adiuctu mor. sic
qlitate mict ho maiore pena p pec. in q
morat p sola mora. s; pp hoc n euadit pres
obitioes. S. d. sic d. ppoitu. q p pecm ue. q
in se e. n mict ho pea tpale. p se. s; l d
ulsa frua. diuisas mict peas. q q tu ad tim
infern. mict pea etna q tu ad fox sati
tois piritis ul pgatorii mict pena tpale
tm. sic as puno fitto mict paili mutilati
oei auris carnou incatioes pedis. ex hoc pi
solo ad omnia obita. qm h e fra p pec. ue.
ho mict peas etna. n utelligat cu dtmia
tice. Sin h e fra. sic se hit pec mor. ad pe.
etna. 7c. sic itlr. Ad tcio obt p solo. It
qr utm pec. ue. sit mai q origi. Vr q ori
gi. fit mai. ue. q origi solu fac dignu
pea etna q n fac solu ue. g e mai. p ma
ius nocumtu fac. ori. q. pec. g e mai. g.
aug. d. q p pea dnta origi e minima. g e p
mum q q. Ad pm. obt d q pecm orig.

potest esse solum si peccatum veniale non quia aut est cum mortali aut cum caritate. gratia cuius debetur ei minor pena non est
veniali generaliter quam originali. magis nocetur quam veniale tamen
de eis qui sunt in inferno magis nocetur veniale quam
originale. Item sic arguitur quod venientes ad annos discretionis
pro peccato veniali sic decederet aut puniretur
temporaliter in purgatorio aut in inferno aut in limbo
isti in purgatorio non quia iste locus est solum tantum non in infer
no quia nullum habet mortale non in limbo quia iste locus par
vulorum est tantum. Ad hoc dicitur quod quamvis quis post equ
alis pro peccato veniali quando si non habet venialem siue
omitteret in post instanti discretionis et peccat mortaliter.
si quis enim preter hoc dormire vel cogitare de deo
nihil ducere posset si tamen omitteret quod facere quod
se est ut dicitur illuminet eum quod in ipso instanti di
scretionis habet hoc peccati omissio et esset potius mortale mo
tu veniale quod potius pro veniale quod dicitur quod iste puniret
in inferno propter veniale pro solo veniali cum originali.
sed pena puniretur illata minor est infinita quam
ista que infertur in inferno pro mortali. Ad solutionem dici quod pe
na illata in inferno pro mortali est sic sondita
illata in inferno pro veniali sic superficies illata
in purgatorio pro veniali est sic linea illata in presenti puniret
est sicut punctum. Sed sicut ista quatuor sunt in proporti
onalia ita iste pene. Si quis autem ipso in statu
discretionis veniali peccaret peccatum veniale esset id est pro pa
rvulo deberet reputari quia non exigitur ab eo quod
in ipso instanti faciat quod in se est. si datum est tempus de
liberandi ut diligeret deum caritatis perfecte deum et totum
ut hec ordine moveatur in creatorem suum cognoscen
do honorando diligendo et si faciat quod in se
est non omittit non cum tamen satisfactio illo tempore competenti
non facit quod in se est. aliter de nimius fieret agere
cum talibus et ideo in illo quasi hinc est pro parvulo et
potest peccare mortaliter veniale ut dictum est. Item cum
veniale peccatum sit in quantum dampnabile veniale de quo quis peni
tet et videtur quod ita quia ei debetur pena temporalis. sed per
eo pena est penitus infinita quia pena temporalis est ei infini
ta per mortali. sed que pena temporalis est proportionalis cuilibet
pene temporali sed nulla pena temporalis est infinita quando da
puniret cum veniale sit improportionalis mortali. Solu
tio est falsa. omnis pena temporalis est proportionalis cuilibet pene
temporali. quando contritio pro mortali est maior infini
tum quam ista que est pro veniali quando anima bene disposita fi
nem suam explet magis et meretur quam si de penis eternis
omnibus preesset unum sed nulla excitatio de iniungenda non addere
vel nec deberet quin velle ut dicitur in sententiis

De electo de peccato veniali dicendo est de mortali.

Quod in duo dividitur scilicet in delictum et commissum.
Delictum est quando aliquis non facit ea que tenetur facere et est genus
mandato domini affirmativo. Commissum est quando aliquis
facit quod tenetur non facere et est genus prohibitive. prius di
cendum est de delicto quod dividitur in ignorantiam et omis
sionem. Et primo de ignorantia. Et primo utrum de ignoran
tia sit peccatum. Secundo utrum ignorantia legis divine
vel canonum sit peccatum sacerdotibus. tertio utrum de qualibet
pro mortali tamen scire utrum peccatum sit mortale. prea di
cendum erit de diversitatibus ignorantie. Quod ignorantia

sit peccatum multis modis ostenditur. sic enim dicitur de beato Augustino.
Qui ignorantia eorum que scire potuerit et noluerit est peccatum
mortale et ambrosius quam grauiter peccas qui ignoras et apostolus.
ignorans ignorabitur. Item non facere id quod tenetur facere ex inani
datio est peccatum sed non scire quod tenetur scire est peccatum sed ignoran
tia eorum que tenetur est peccatum. Item scientia donum spiritus
sancti est virtus sed aliqua scientia est virtus sed aliqua ignorantia est
peccatum. forte diceret quod scientia donum non est virtus quia consistit
in speculatione quia philosophus dicitur virtus est que consistit circa
rationabili sicut dicitur de beato Gregorio et est arestotele. si contra rectius opponere
est virtus sed eadem ratione scientia donum spiritus sancti quia rectius nos
in operibus nostris erit virtus quia per donum scientie recte con
versamur inter homines prave et perverse nationis. per cognitio fa
ciendorum magis se habet ad operationem et motum quam cognitio
credendorum quia cognitio de trinitate que pertinet ma
gis consistit in speculatione quam cognitio faciendorum sed
cognitio faciendorum est scientia donum spiritus sancti et cognitio
credendorum est fides. sed fides magis est in speculatione
quam scientia. sed hoc quod fides est in speculatione non impedit quod
sit virtus. sed non impedit quod scientia sit virtus non autem impedit
quod scientia donum est virtus. sed aliqua scientia est virtus. sed aliqua
ignorantia est peccatum. Item dicit beatus Gregorius mentes scientie di
vine legis inherentes mundana iniquitas non
inquinat. sed scientia divine legis excludit peccatum. sed
omne tale est virtus sed aliqua scientia est virtus sed aliqua
ignorantia est peccatum. si concedatur quod nulla scientia est virtus
sed nulla ignorantia est peccatum quia autem nulla scientia sit virtus
videtur probari quod dicit augustinus quia scientia et virtus sunt genera opposita.
et scientia pertinet aut nihil prodest ad virtutem. Item scien
tia preceptorum que traditur in libris salomonis non est virtus quia
philosophus probat quod potest haberi sine omni virtute et philosophus
non est necessaria ad salutem sed scientia moralium precep
torum non est virtus sed nulla scientia est virtus per locum a minori.
Item scientia faciendorum non est virtus. forte diceret quod
hoc verum est vel non est illuminata lumine caritatis vel fidei.
quia scientia faciendorum inest homini a primis genitalibus
quia decalogo legitur sicut dicitur beatus augustinus quia scriptum est in
corde hominis. omnia autem in decalogo continentur omnia
facienda et non facienda. sed scientia faciendorum
est tamen talis sed non est virtus tamen sit illuminata. tamen non
Item ad probationem habet cognitionem de deo per creaturas potest quod conse
tiat fidei manens in peccato mortali. ita quod habeat fidem
informem. si adveniat caritas informabitur fides
et erit fides virtus formata. quare sed ... cognitio quam habet
in per creaturas de deo fiat virtus formata adveniente lu
mine caritatis. Aliquando dicitur quod non quia scientia que de deo est me
lior et dignior est quam scientia de faciendis quia de meliori
subiecto est et scientia que de deo est adveniente lumine caritatis
non efficitur virtus sed scientia faciendorum adveniente lumine caritatis
non efficitur virtus per locum a minori. Ad hoc potest
dici quod sit virtus formata adveniente caritate quando non
erit differentia inter istam et fidem. impossibile est esse quia anima
credit diversis cogitationibus de deo quia utroque esset virtus
formata impossibile est esse quod due virtutes sint in anima que
habeant eundem primum actum scilicet cogitare de deo per creaturas
quod talis scientia de deo non potest fieri virtus adveniente caritate
non quod fides non innititur rationibus humanis sed per virtutem
ti scientia autem innititur rationibus humanis non potest virtus

ti propter se. Item dicit apostolus sum persecutus ecclesiam dei et consecutus
veniam quia ignorans feci. constat quod quia persecutus est ec-
clesiam per ignorantiam. non tamen propter ignorantiam eorum que tenebatur scire.
sed ignorantia eorum que tenebatur scire excusavit eum. sed non
erat peccatum per locum a minori. Solutio dicendum quod proprie lo
quendo nulla ignorantia est peccatum et nulla scientia virtus. Con
stat enim quod scientia de trinitate que innititur rationibus fidelibus
virtus non est de scientia magis constat. De scientia vero fieri
quam homo habet de faciendis propter hoc quod ius nature scriptum est in
corde hominis a primis generalibus constat bene quod non est
virtus quia talia non laudamur. scientia vero moralium pre
ceptorum que traditur in libris salomonis et aliis libris theolo
gie duplex est. Est enim quedam scientia moralium precep
torum que est ex principiis iuris naturalis quo adeptus est mani
festum est per moralium preceptorum que sequitur ex principiis
iuris naturalis et ideo talium cognitio est virtus quia acqui
ta est per rationem et rationibus fidelibus innititur. Sunt etiam quedam mo
ralia precepta que non sequuntur ex principiis iuris naturalis sed ar
ticulos. sicut ille gaudet frater suum necessitatem habere et
clauserit viscera sua ab eo quod caritas dei manet
eo quia sunt fratres et filii dei per adoptionem. non sub
iacet scientie iuris naturalis sed fidei et ideo talis cognitio que non in
nititur humanis rationibus sed per virtutem innititur est
et ideo virtus. Cognitio sed preceptorum primi generis per se scientia
dicitur quando precepta ista sequuntur ex principiis que sunt per
se nota. sed cognitio preceptorum que sequitur ex articulis fi
dei non est scientia sed potius fides et ideo quod prudentia dicitur. sed que
virtus politica regit a scientia preceptorum similium. Est
autem differentia inter scientiam et virtutem politicam et scientiam
moralium preceptorum similium quia scientia ista dictat quid
faciendum quid non. sed est primum iudicium rationis quantum ad opera
exteriora et quantum ad hoc iudicium se habet tanquam consiliarius sui
doctor. ad est iudicium sequens quo iudicat iudicans
diffinitive quid faciendum quid non. hoc iudicio dictans ipsa
ut hoc fiat et non fiat et hoc modo se habet tanquam impe
rator penes quem est auctoritas faciendi vel non faci
endi. sed penes consilium non est auctoritas faciendi vel non faciendi et
sed scientia cuius est primum iudicium non est virtus sed prudentia est
est iudicium sed est virtus quia penes secundum iudicium est auc
toritas faciendi vel non faciendi et hec scientia cuius est primum
iudicium non est virtus sed precedentia cuius est secundum iu
dicium est virtus quia penes secundum iudicium est auctoritas faciendi vel
non faciendi et virtus prudentia vel politica et est virtus similiter.
sed est imperat noli auferre huic capam suam quia ne
mine inimicando et hic est quod dicit beatus bernardus. Dis
cretio non tamen est virtus sed auriga virtutum id est regitiva
virtutum per modum consiliarii. scientia vero que est donum spiritus sancti
est prudentia theologica et sequitur motus fidei et eis inniti
tur. sic est imperat noli huic iniuriam quia est tuus frater
quia filius dei est. quia sed scientia et prudentia in affines sunt ideo
prudentia theologica scientia appellatur. nec tamen est proprie
scientia sed magis prudentia. hoc intellecto erit facile respondere
ad obiecta. quod dicit beatus augustinus ignorantia eorum que scire potu
erit et noluerit est peccatum de quo sunt in ignorantia per contemp
tum dei vel obmissionem illa que est contra scientie dono
non dicitur proprie ignorantia sicut scientia donum non dicitur proprie scientia quod
autem dicit beatus ambrosius quam grauiter peccas qui ignoras sic intel
ligendo quam grauiter id est periculosissime. Ignorans est peccatum

suum medicinam non querit. absolute peccatum non quia ig
norantia sit peccatum quod autem dicit apostolus ignorans ignorabitur non probat
de quod ignorantia sit peccatum sed ideo quod ignorantia illius necessitatis
excusat. Ad quartum obiectum dicendum quod habemus non ut non
facere id quod tenetur facere est peccatum. sed non scire id quod te
netur scire est peccatum. facere est id quod tenetur facere est opus
virtutis et ideo ad istud per se et propter se tenemur. sed scire non est opus
virtutis sed antecedens ad virtutem et ideo non tenemur per
se et propter se scire non propter aliud scilicet propter facere. Unde exemplo quando
teneatur id quod tenetur scire non peccatum. sicut si abbas pre
cipiat monacho quod pulset campanas tali hora et precipitur
sit inobediens constat quod iste monachus tenebatur pulsa
re et ire ad locum illum ut pulsaret. tamen non obmittit
non eundo quando pulsat campanas quia ad hoc precipitur se
tenebatur. non est obmittit eundo quia non vult ad locum tamquam
pulsaret quia ad hoc non tenetur non patiens eodem modo non
tenetur ad sciendum non propter facere et ideo non scire illud quod
tenetur scire non est peccatum sed non facere id quod tenetur fa
cere sit peccatum. probatio per quod habemus quod non ut non facere id quod
tenetur facere est peccatum sed non scire id quod tenetur scire est peccatum
propter sed solo antequam obmittit. Ad hoc scientia donum est
virtus sed ignorantia quedam est peccatum. sic scientia est donum
proprie dicitur scientia in ei oppositum proprie dicitur ignorantia.
Ad quartum obiectum dicendum quod scientia faciendorum non est virtus quia est
a primis generalibus vel regitur ex principiis iuris natura
lis per se notis per ipsa consistit in speculatione quia
ipsa considerat solum quid faciendum quid non. hec est speculan
dum in faciendis vel faciendo et quid non. prudentia autem
imperat ipsum facere et non consistit in speculatione sed
regitur a precedenti speculatione. tamquam practica arte
theorica. Ad aliud vero dicendum quod scientia faciendorum ma
gis consistit in operatione quam cognitio credendorum sed de
magis dicitur virtus. dicendum quod cognitio credendorum innititur
per veritatem propter se et super omnia et ideo ad primam virtu
tem meritum habet et ideo est virtus. scientia vero faciendo
rum innititur rationibus naturalibus et ideo non est virtus. sed fides
vero magis movet ad operationem quam scientia faciendorum
quia fides totum hominem vivificat interiorem et exteri
orem ad motus bonos vel ad bona opera. scientia vero
faciendorum solum theorica est quia preparat aut non potest
ad virtutes sicut dicit augustinus. cum tamen dicit virtus ipsa
est auriga virtutis. ex hoc patet quod ista augustini non in
telligitur de scientia faciendorum. magis consistit in operatione
secundum suum essentiam. non tamen ita secundum efficaciam. Ad aliud
obiectum dicendum quod cum dicitur non in iuvenibus sic in dilectio. i
intelligendo est de hiis que sunt vel erunt cum caritate. Indivi
sio est id est minor dilectio per esse in caritate ut patet in
beato petro quando beatus paulus reprehendit eum de indiscretione
ciborum quia sine esse cogebat gentes iudaizare si
cut enim dilectio sepe sine scientia caritate conser
vatur et precavetur ita in dilectione ... totiens vel
venit caritas quia quando committitur caritas perditur
tunc. Ad ultimo obiectum dicendum quod scientia divine legis
licet non sit virtus tamen quia consiliarius est virtutis conservat
mentes humanas et quedam in te exhibit ab amore terre
norum et circa ne inquinentur ab eo sicut bonus consi
liarius regis causa est quod rex bene regat in
populum suum.

Secundo queritur utrum ignorantia legis divine sit periculosa sacerdotibus. Probo quod sic per prophetiam. Interrogatus sacerdos si ignorat legem dei non est sacerdos, sicut dicit glossa. Quod sacerdos tenetur scire legem dei, et non scit quod tenetur, quod obmittit, quod peccat eo quod nescit. Quod ignorantia est ei peccatum. Preterea ignorantia est in eo vitium, sed non est vitium nisi peccatum. Sicut non laudabile nisi virtus vel opus virtutis. Quod ignorantia est peccatum. Quod sic ignorat, quod ... quod sacerdos quamdiu ignorat, quod addiscat quod ignorat, si non penitet ... sic. Hoc peccatum est ei ignorantia. Sed hoc peccatum erit ei in isto, quod ignorabit quod tamen ignorat quod tamen est. Item ... quod peccatum ... peccatis ... sic quod non addiscat ... ignorantia ... erit in isto, et hec ignorantia est peccatum, ergo hoc peccatum erit in isto actuali reatu ... positiones. Solutio. Illi concedunt quod ignorantia est peccatum, dicunt quod tale peccatum transit actu et remanet reatu, ut in primo casu. Quandoque autem transit reatu sed remanet actu, ut in secundo casu, scilicet quando penitet et non addiscit, et secundum eos ignorantia peccatum est medium inter actuale et originale. Nos vero dicimus quod ipse ... sacerdos tenetur legem divinam scire tenetur eam addiscere, subcontinens, scilicet simul permanere in suo officio, scilicet ut habeat curam animarum. Quando ignorans accessit ad ordines et ad curas animarum, non peccavit eo quod ignorabat, sed eo quod ignorans presumpsit accipere officium; et cum voluerit manere in isto officio peccat in eo quod non addiscit. Unde dicit beatus Augustinus in libro de libero arbitrio quod non peccat quia ignorat invite, sed eo quod negligit scire quod dicat non ipsa ignorantia sed ... negligentia est culpa. Ad ultimo obiectum dicimus quod ignorantia legis divine culpabilis est in sacerdote non propter se sed propter negligentiam addiscendi, scilicet quia non vult addiscere vel quia non vult non addiscere.

Tertio queritur utrum de quolibet mortali teneatur scire quilibet quod sit mortale. Probo quod sic. Non potest vitari malum nisi cognitum; et quilibet tenetur vitare quodlibet mortale, quod quilibet tenetur cognoscere de quolibet mortali quod sit mortale. Contra. Dicit quidam quod quilibet tenetur scire in universali de quolibet peccato mortali quod sit mortale, sed non in particulari. Sed quod quilibet tenetur scire de quolibet mortali quod sit mortale, eo dicto tamen quod tenetur vitare ipsum, sed quilibet tenetur vitare quodlibet mortale in particulari, quod tenetur cognoscere de quolibet mortali in particulari non quod ipsum sit mortale. Item quod precipi ... tenetur facere cum discretione, sed tenemur vitare quodlibet peccatum mortale ex precepto dei, quod cum discretione, quod cum scientia, quod patet ... nisi ... quod ... ignorantia in subtilissimis ... laqueis et ... de quibus dubitat maxime magister. Item tenetur laicus ... scire de isto mortali quod sit mortale, quod ... scire quod sit mortale. Solutio. Ita est quod pro peccato ... obscurata est pars ... ita quod non potest homo perspicaciter intueri quod ... tale pena contingit quod non potest homo intelligere ... laqueos ... Sed non quilibet tenetur scire de quolibet peccato mortali quod sit mortale, sed tenetur scire vel dubitare, et propter hoc tenetur ... regula quod si aliquis dubitat de aliquo an sit mortale et facit, peccat mortaliter. Ad oppositum obiectum dicimus quod ista auctoritas est intelligenda non potest malum vitari nisi prius cognitum, id est non potest de facili ... vitari,

ac si ... Ad secundo obiectum dicimus quod tenemur quodlibet tenere vitare quodlibet peccatum mortale cum discretione, quia discretio precedit ut faciat ipsum scire vel dubitare de peccato quod sit peccatum, sicut dicit Salomon: palpebre tue precedant gressus tuos. Item scientia bonum, et ignorantia vitium sunt contraria, quod mediata vel immediata. Immediata non possunt dici, quia aliquis ... est omnia scienda pertinet in ... mortali, et non habet ignorantiam vel scientiam bonum. Quod non est necessarium alterum in esse suo susceptibili, quod sunt contraria mediata. Contra, quia vel media non possunt dici nisi scientia informis quam habet aliquis per exercitium ... Probatur quod ... ignorantia vitium acquirat scientia, ista in ... sicut quod si ... habet ignorantiam et scientiam informem et habet medium et alterum extremorum simul ... in eodem subiecto, quod est ... ut patet in aliis contrariis mediis. Solutio. Quidam concedunt quod illa sunt contraria, dicendo est quod ignorantia non est contraria scientie bono formato, sed ... et quod ... formata, vel informata ... non est ... contrarietas ... informata, si fidei quod ... generaliter opponimus fidem formatam et fidem informem, contraria sunt; quod scientia et ignorantia sunt contraria mediata, et medium est abnegatio utriusque extremorum, sicut ... et ... medium est status neutralitatis. Secundum autem eos qui dicunt quod nulla non sunt contraria, dicendum est quod ignorantia vitium opponitur scientie bono formato, sed distinguendum est utrum velit vocare ignorantiam ipsam omissionem impendendi quod fiat vel quod non fiat, et sic hec scientiam formatam media non est, non potest esse cum illa. Generaliter vitium est quantum omissionis non est cum virtute formata informata, non reatu solo. Sed si vero ... ignorantiam maculam contractam ex omissione tali dicendum est quod hec quod macula ... in ista macula et simul ... scilicet scientia bonum formatum, non est non neutralitas, quando scientia informis ... contra religionem non est de eadem ordinatione. Ex hoc patet quod ignorantia pro ut ... accipitur non est peccatum, quod sub hoc est contingit aliquando vocare scire et ignorare non differt, quod advenientem scientiam acquisita ... ignorantie transit actu et remanet reatu ut dictum. Nota quod alia est ignorantia simplicis negationis et ignorantia privationis et ignorantia dispositionis. Ignorantia simplicis negationis est in pueris qui nesciunt multa que non sciunt, sed tamen scire ... quia non sunt in statu in quo apti sunt nati ad sciendum, et talis ignorantia non est culpa nec pena, quoniam si nunquam peccasset, nesciremus ... istam processu temporis proficiendo in scientia. Ignorantia vero privationis dupliciter intelligitur, quia potest dici ignorantia privationis nescientia rei quam expediens est scire ad salutem, non tenetur quis scire istam, et hec ignorantia pena est solummodo. Item ignorantia privationis potest intelligi nescientia rei quam quis tenetur scire, et hec tantum est pena tamen non culpa, sed privatio ad culpam, sicut scientia de bonis operibus non est virtus, sed privatio ad virtutem. Ignorantia vero dispositionis est quando quis alteri operatur de re quam ... et talis quod est ignorantia iuris ... de ignorantia facti. Ignorantia facti a toto excusat adhibita diligentia debita, sicut si peccat ille est ... sua ... et cognoscit eam credens esse suam, adhibita diligentia debita. Ignorantia vero iuris neminem excusat. Et de hac queritur utrum sit peccatum. Videtur quod sic, quia quoniam aut si

... formam, non est peccatum mortale vitiumque. Et cum si ... tamen ... iudicetur ex hoc solo, sed non ... per se vitiumque ... peccatum quod talis opinio est peccatum, quod talis ignorantia iuris ... ignorantia dispositionis est peccatum, quod scientia et ignorantia sunt apposita. Sed scientia iuris nullo modo est virtus vel potest esse ignorantia iuris que est contraria nullo modo est vitium ut potest esse. Preterea si ignorantia iuris est peccatum, quod opposita alicuius virtutis constat esse quod ... est opposita ... peccatum ... quod non sit contraria prudentie ... prudentie solum est ... particulare iudicium. Sed ... error in particulari iudicio opponitur prudentie, non error in universali iudicio. Quod cum ignorantia iuris sit error in universali iudicio non erit contraria prudentie nec alii virtuti. Hoc constat quod talis ignorantia nulli virtuti est contraria, quod non est peccatum. Solutio. Est iudicium ... universale quo iudicat rem quam sit faciendum et quod in parte rem de faciendo quod fiat prudentie virtutis est, sed ... est penitentia ... ei est presumptionem. Et ideo utrobique error et ille qui est contrarius primo iudicio et ... est prudentie et est peccatum. Error est quando in primo iudicio non tamen est contrarius scientie iuris universali quod ei convenit penitentiam. Sed contrarium est prudentie virtuti presupponens. Sed tamen obiciunt quod hoc tamen potest plurimum quod scientia iuris universalis presupponitur. Sic error in primo iudicio ideo est vitium quod contrariatur presuppositioni prudentie virtuti quam adversus quod supponit eodem modo. Ad aliud per contrarium. Scientia iuris enim universalis non est ... quod presupponit tamquam prudentiam virtutem, non presupponit prudentia esse virtutem in inventa et adhibita. Sed dicendum quod ... non ... quod ... ad virtutem ... ad vitium, et per talem scientiam non subest libero arbitrio. Sed error in voluntate est, et ideo subest libero arbitrio. Tamen quedam ignorantia est simplex, alia crassa et supina, et alia affectata. Prima excusat a tanto, sed non a toto, quando aliquis nescit ea que debet scire et facere, adhibita tamen diligentia sciendi. Secunda minus excusat, quando aliquis negligit scire ad que tenetur scire. Tertia in nullo excusat. Sed quod beatus Paulus habebat ignorantiam affectatam quando persequebatur ecclesiam dei: nesciebat enim filium dei esse hominem, et hoc affectabat nescire. Quod ista ignorantia nullo modo excusabat illum. Contra. Ipse dicit: veniam consecutus sum, quia ignorans feci. Quod ista ignorantia excusabat illum. Solutio. Duplex est ignorantia una affectata, quando aliquis affectat nescire aliquid de quo tamen determinatum est apud eum quod istud tenetur scire, et talis ignorantia affectata neminem excusat. Est et alia ignorantia affectata, quando quis aliquid nescit quod tenetur scire, non tamen determinatum est apud eum quod teneatur scire, et talis ignorantia affectata fuit in beato Paulo et excusat a tanto, sed non a toto. Sed dicit quod ignorantia affectata non sit quia nullus affectat ignorare ... nescire quod tenetur scire, quia nullus affectat peccare. Quod nullus affectat se ignorare ad quod non est ignorantia affectata. Solutio. Sed est duplex, aliquis affectat se nescire ad quod tenetur, sed hoc verbum affectat respiciat hoc totum se nescire quod tenetur scire, falsa est. Sed vero respiciat infinitivum et ... verbum infinitivi ... et hec ... ad esse quod ignorantia affectata. Item est ignorantia vincibilis et invincibilis. Ignorantia autem invincibilis alia est invincibilis per se, et hec ex toto excusat, ut illa que est in sene de

... quando prius ad discretionem. Alia est invincibilis ex culpa, ut illa que est in furioso, quod ex culpa sua eccidit in furiam. Et de tali queritur utrum ex toto excuset, et dicunt quidam quod non furiosus est, vel eos peccat quod ex culpa sua cecidit in furorem. Sed ergo ebrietas perdens excusat adulterum et ... Sed non excusat nisi in quantum ligat rationem, quod quanto magis ligat rationem tanto magis excusat, quod si ex toto ligat ex toto excusat. Sed in furioso ex toto ligat rationem, quod furiosus ex toto ligatur excusatur. Dicit ... magister quod ista ... ignorantia ... calefacit hunc frigidum et reducit ipsum ad temperantiam. Quod quanto magis calefacit tanto magis reducit ... ad temperantiam. Sed ... nulla est quod ex eo ... quod calefacit frigidum prius reducit ad temperantiam. Sed ex eo quod calefecerit tamen frigidum. Item ... in primo statu non potuit peccare venialiter ut multi dicunt, sed in secundo statu potuit peccare venialiter ut multi dicunt per primos motus. Illi quod primi motus qui alii erunt mortales pre firmitate sua per potentiam rei sunt venales. Quod ... ut multo fortius motus ... ceteri quam alias essent mortales per impotentiam utendi libero arbitrio sunt venales, et non peccat cum maior sit infirmitas in furioso, et magis captivans rationem. Item ... ex culpa potest cavere in furore in tantum ... contingat hoc peccatum ... ut habeat penam, scilicet quod nunquam decetero possit penitere. Quod hoc peccatum de ... sua potest remitti in ... et ... non habet inferre talem penam quod ... quod de isto homo possit penitere, et sic pro eo talis infligitur in ... pena ... ut ... agi cum illo, cuius peccatum sit in se remissibile in ... Item ignorantia facti quando ex toto excusat, et queritur ... in ipso statu liberum arbitrium non potest adimere voluntatem, et cetera, cum in furioso liberum arbitrium non potest diiudicare quod faciendo non potest adimere voluntatem, ex toto excusatur furiosus. Item esto quod ... cadat in furorem ex culpa ... concubitus mulieris ... utrum adulterium et homicidium sit ei mortale. ... Si dicatur quod sit ei peccatum mortale, quod ergo in statu furoris potest ... quod ... Si dicatur quod sit ei veniale peccatum, queritur quod fiat ut sit ei veniale ... non collige liberum arbitrium, quod cum peccatum sit ligatur facit ut nullum peccatum sit ei peccatum suum adulterium sive homicidium. Item iste non habet usum liberi arbitrii in statu furoris, quod nullum habet motum voluntatis; sed omne peccatum actuale est motus voluntatis, quod iste nullum habet peccatum actuale. Item non movetur liberi arbitrii suo motu voluntatis ad faciendum homicidium vel adulterium, quod movetur sola sensualitate brutum ... bruti non est vitium quia non potest esse virtus. Quod motus non potest esse peccatum, et non peccat adulterando vel occidendo. Si quod de ... quod ... pollutione nocturna ... non peccat ... in ... xxiii ... quod si dormiens polluitur in crastinum lavet aqua et inundet si ... ablutio ... ablutione ... quod ... dormiens polluitur ... et ita dormiens peccat, sed non sic ... liberum arbitrium. Item dicitur in genesi quod Lot concubuit cum filia sua et nescivit quando ... concubuit vel quando recessit propter nimiam ebrietatem, quod non habebat usum liberi arbitrii, quod ... furiosus non peccat. Sed Lot peccavit, et contra ... glossa super genesim ...

eo ebrietatis incipit in incidit in incestum. Item furiosus non peccat, ideo quia non habet usum rationis. Videtur ergo quod non Loth fuerit peccator incestum quia non habuit usum rationis cognoscendo filiam. Non Lamech fecit homicidium quia non habuit usum rationis ... hominem quod interfecit Caym, si fecit, scilicet contrahit ... bigamie incurrit homicidium. Item homo qui est in peccato mortali non potest vitare quin peccet, et cum in impossibili non excusat eum a toto. Ergo ignorantia furiosi non debet eum excusare a toto. Item si furiosus non peccat quia in ipso statu non potest discernere eadem, ille qui ab infantia includitur in carcere paganorum, nisi habet aliquem qui eum instruat, non peccat sine credat articulos fidei propter ipsum. Quod absurdum, quia sine fide impossibile est placere deo. Ergo in tali casu et stat in impossibili non excusat eum penitus a peccato. Ergo nec furiosum. Item si quis ante furorem habuit peccatum ignorantie, ista ignorantia prius fuit in eo peccatum, vel penitus vel penitus non est in eo. Ergo adhuc peccatum mortale est in eo. Ergo adhuc peccato omissionis in isto statu, ergo etc. ... peccat peccato actuali in hoc statu.

Item in hoc statu aut tenetur aliqua lege aut nulla. Si nulla lege tenetur, quare eum absolvis? Si est absolutus ex culpa sua, ergo reportat lucrum ex culpa sua ex ... in furore. ... a lege dei, si non ... ergo adhuc tenetur in hoc statu. Ergo si contra legem dei facit in hoc statu peccat. Si contra legem dei facit adulterando vel occidendo, ergo sic peccat. Solutio. Dicimus quod furiosus non habet ex toto liberum arbitrium ligatum, peccat; et magis vel minus, si quis magis et minus ligatum est liberum arbitrium. Ille autem furiosus in quo ligatum est ex toto liberum arbitrium nullo modo peccat, nisi quando habet dilucida intervalla, sicut dormientem. Dicimus quod non peccat si ... putare peccatorem. ... pollutio solum procedens ex immundis cogitationibus in statu vigiliarum ... pollutio ex ... honerate ... et superfluis humoribus. Contingit quando ex immundis cogitationibus precedentibus, quando autem patitur talem pollutionem, sufficit ... quod pervenit ex immundis cogitationibus ... dei petere et lavare se aqua lacrimarum sicut exigit auctoritas predicta. In tali est casu locum habet quod dicit beatus Gregorius: bonarum mentium est ibi culpam agnoscere ubi culpa non est.

Ad primum obiectum dicimus quod Loth non fuit ex toto ligatum liberum arbitrium propter ebrietatem, quia sensit quando concubuit cum filia et quando surrexit, id est parum sensit. Auctoritates que dicunt quod non peccavit intelligendum sunt quod non peccavit comparatione illius peccati quod commisisset si scienter cognovisset filias. Non est simile de furioso et Lamech, quia furiosus non movetur motu voluntatis, sed Lamech et Loth movebantur motu voluntatis, quia Lamech fecit homicidium et Loth incestum.

Ad secundum obiectum dicimus quod ille qui est in peccato mortali non habet absolute in potestate vitandi peccatum mortale, immo simpliciter habet potestatem vitandi peccatum vel ... et postea si vult per ... vitare ... quod precesserit.

Ad tertium obiectum dicimus quod si ducatur ab infantia ad paganos, cum venerit ad tempus adultum non habet in potestate credendi, immo potest esse quod si facit quod in se est deus illuminabit eum ... et in corde. Et ista differentia est ad furiosum.

Ad quartum obiectum dicimus quod reatum illius peccati ignorantie quod prius habebat retinet, sed non committit nova omissione

eo quod nescit quod tenetur scire. Ad ultimum obiectum dicimus quod revera iste dementatus furioso tenetur lege divina. Tamen quando iste fornicatur, non ipse homo facit contra legem dei, quia ipse in quantum homo non operatur, sed in quantum brutum, non expeditus humanis sed tantum brutalibus, unde sic dicit apostolus: non ego operor. Vel si cogitatur in me peccatum, non potest dici quod iste furiosus non operatur, vel si cogitatur in eo furor vel brutalitas, carnis corruptio. Item sit quod iste ex culpa sua cecidit in furiam et adulterium; iste non peccat sic adulterando. Si peccaret, non esset furor qui fecisset ex culpa sua; et vult quod ex culpa sua reportet lucrum. Solutio. Non homo operatur, sed quod homo tenetur lucrum reportat. Sic non est in iste homo facit adulterium, id est hanc actionem, quod congitat, quia prius culpam commisit, si brutum operatur istam actionem.

Item sit quod deus infligat homini pro peccato aliquem furiam incurabilem. Probo quod sic: possibile est quod hoc peccato meruit iste penam eternam. Ergo hoc peccato meruit equalem penam temporalem. Ergo pro hoc peccato potest ei deus infligere equalem penam temporalem. Sed iste furor incurabilis est pena temporalis. Ergo pro hoc peccato potest ei deus infligere penam incurabilem. Probatur quod non possit penitere de peccato suo. Hec magis pena inflicta a deo. Ergo et meruit penam hanc. Quod hoc peccatum est remissibile de sui. Ergo eo ipso meretur quod ut numquam possit penitere de isto, quia si hoc esset, cum esset impossibile penitendi, ergo non esset remissibile de natura sui, restat ergo quod iste agit cum eo. Si pro hoc peccato infert deus furorem incurabilem, forte diceret quod deus non potest inferre ei talem penam pro peccato, quia hec esset contra misericordiam dei. Quod haec pena est utilis isti, quia si esset sine furore magis peccaret, ergo non est contra misericordiam dei quod talem penam inferret ei cum sit utilis, quod hanc tenet ut dicit Augustinus. Iste meruit hanc penam hoc peccato quod numquam possit penitere. Ergo hoc peccatum non est remissibile. Vel si peccatum est remissibile, ergo eo numquam meretur quis ut numquam peniteat, quia deus non infligit equalem penam que possit iste infligere. Tamen peccato mortali non meretur homo dementiam absolute, tamen pro eo infert deus quandoque penam temporalem, scilicet pro correctione vel aliam causam et quandoque infert iste infert quia meruit aliquid ... meruit.

Sequitur de omissione. Et pro ut omissio est peccatum actuale vel non. Secundo utrum teneamur ad impossibile. Tertio de omnes peccati obmittendo. Quarto utrum omissio sit species peccati. Circa primum. Omnis iustitia est facere bonum vel declinare a malo, et sic iustitia est habitu declinare, non prout significat privationem privationis, sed prout significat actum. Ergo per locum a contrario omnis iniustitia est facere malum vel declinare a bono, et sumitur habitu declinare positive, sicut prius. Si omne facere malum vel declinare a bono est peccatum actuale, ergo omnis iniustitia est peccatum actuale. Sed omnis omissio est iniustitia, quia sicut iustitia comprehendit omnem virtutem, sic accipiebatur prius, hoc non iustitia, ita iniustitia comprehendit omne vitium. Ergo omnis omissio est peccatum actuale. Item deus est prior ad misericordiam quam ad condempnandum. Sed nullum hominem remunerat deus pro declinare a malo, non motu liberi arbitrii. Ergo pro locum a maiori deus nullum hominem condempnat

nat pro declinare a bono non motu liberi arbitrii. Sit in igitur quod quis condempnat homine pro omissione operis, et omissione sit motus liberi arbitrii, et omissio est peccatum actuale, et omne peccatum est actuale. Quod facere contra legem dei prohibitam est peccatum. Ergo non facere contra legem dei iubentem est peccatum. Sed hoc est pura privatio. Ergo pura privatio est peccatum. Ergo non omne peccatum est actuale. Item nullum preceptum est prohibitio. Et ergo nullum facere bonum est declinare a malo. Ergo per simile nullum malum est declinare a bono. Si declinare a bono est obmittere, ergo omittere non est facere malum. Sed in peccato actuali facit homo malum. Ergo omittere non est facere peccatum actuale. Item deus precepit isti ut hodie diceret clamaret, et iste tota die fecit opera indifferentia. Iste deus precepit isti et non dixit. Ergo omisit ex hoc, et ex hoc est culpabilis. Hec constat. Ergo ista omissio est peccatum. Sed non est actuale, quia nullum actum fecit hodie nisi indifferentem. Ergo ista obmissio non est peccatum actuale. Solutio. Dicimus quod hic accipitur non ut omnis iustitia est operatio boni vel declinatio a malo. Ergo omnis iniustitia est operatio mali vel declinatio a bono, sicut declinatio importat actum et sumitur uniformiter, et hic ideo contingit quod plura exiguntur ad opus virtutis quam ad opus vitii, quia ad opus virtutis non tantum exigitur genus operis, sed omnis circumstantie debite. Sed ad esse vitii sufficit genus peccati, ut omissio absque circumstantia, propter quod dicit Augustinus quod difficile est invenire medium, facile autem diverti a signo suo a centro. Propter hoc privatio que est sine libero arbitrio non est meritoria neque opus virtutis, sed privatio sine omni motu est demeritoria. Ad secundum obiectum, simili pro solo, quia verum deus est prior ad remunerandum quam ad condempnandum, quia prior est ad remunerandum opera virtutis quam ad condempnandum opera vitii, et ideo licet non remuneret propter privationes, tamen condempnat propter privationes, quia aliqua privatio non est peccatum, sed nulla privatio est vel est opus virtutis.

Circa secundum, propositum quod nullus tenetur ad impossibile. Sic omne voluntarium subest libero arbitrio, si omne meritorium vel demeritorium subest libero arbitrio. Item omne meritorium vel demeritorium subest libero arbitrio. Sed omne quod est in precepto vel prohibitione est meritorium vel demeritorium. Ergo omne quod est in precepto vel prohibitione subest libero arbitrio, si nullum impossibile subest libero arbitrio. Ergo nullum impossibile est in precepto vel prohibitione. Sic est quod subtractione eadem est in precepto vel prohibitione, sed nullum impossibile est in precepto vel prohibitione. Sed nullum impossibile subtractione. Ergo ad nullum impossibile tenemur. Preterea peccatum constat esse voluntarium pro diffinitionem eius: peccatum est voluntarium, quia non est quod subest libero arbitrio. Assumptio primi sillogismi probatur multipliciter. Constat enim quod omne meritorium est voluntarium, cum esse meritorium pro principaliter consistit penes voluntatem, quia sicut dicit Augustinus: deus esse peccatum adeo est voluntarium quod si non esset voluntarium non esset peccatum. Propter quod virtus et vitia sunt contraria, ergo habent idem susceptibile. Si omnis virtus est in voluntate, quia non est in habitu, per quod finis quando est in virtutis, ergo esse peccatum est voluntarium, quod esse demeritorium est voluntarium. Item sumatur comparatio per quod est equale ad opus dei et non opus. Sic dicit Augustinus ex opposito

sunt, ut sic omnis opus hominis aut est voluntaria aut non est voluntaria. Ergo omnis opus peccati est involuntaria vel voluntaria. Sed nulla actio peccati est involuntaria vel voluntaria. Ergo omnis opus peccati est voluntarium, si esse demeritorium est opus peccati. Ergo esse demeritorium est voluntarium. Quod autem sit voluntarium, esse quod est in precepto vel prohibitione est meritorium vel demeritorium. Constat enim quod ad hec precepit deus ut eo mereatur. Adhuc prohibet ad ne quis eo demereatur.

Item ad id. Ad hanc ipso statu non potuit peccare venialiter, si in isto statu potuit peccare venialiter per primos motus. Illi ergo motus fuerunt veniales in isto statu qui erant mortales in primo statu, cuius causa est sola infirmitas. Ergo sola infirmitas solum addit attinentiam primorum motuum, quia cum prius teneretur vitare illos, iam non tenetur vitare, quia nullus tenetur vitare veniale peccatum. Ergo si sola infirmitas solum tentationem ex qua infirmitate nascitur difficultas resistendi primo motui, non impossibilitas. Ergo multo fortius non est impossibilitas solum tentationum. Forte diceretur quod impossibilitas illa ideo non solum tentationem quia ex culpa sua se ingessit in illam impossibilitatem. Contra. Infirmitas ante licet ex culpa sua se ingesserit in eam, solum tentationem illi ad quod potuerat. Ergo multo fortius impossibilitas solum tentationem in hoc casu, licet ex culpa sua se ingesserit in talem necessitatem. Item ebrietas precedens excusat.

Adulterium tenemus non in quantum ligat rationem. Ergo si ex hoc hec prius excusat quod ligat rationem, quanto magis ligat rationem tanto magis excusat. Ergo si ex toto ligat, ex toto excusat. Ergo si est ex toto impotens et non utitur, excusatio solutionem est ab omni tentatione, ut in furioso qui ex culpa sua cecidit, vel in ebrio. Ergo si in talibus non prius ligata est ratio, impossibilitas solum tentationem est, et non est impossibilitas solum tentationem.

Item lex dei est benignissima. Ergo quantum in se est neminem ligat ad impossibile per eandem legem posita est hominibus. Ergo per se ad id prius ligat bonos et malos. Si bonos non ligat per se ad impossibile, ergo non malos. Ergo lex divina quantum in se est non ligat ad impossibile. Constat autem quod ipsa ligat per se ad vitandum motus libidinis. Sed similiter mortalis motus libidinis aut vitatur quando est mortalis aut non. Ergo lex divina ligat quantum in se est ad hoc quod vitetur motus libidinis mortalis, quando est mortalis, aut non. Ergo ligabat ad hec disiunctim quantum in se est. Sed una pars disiunctionis est impossibilis, et lex divina quantum in se est non ligat nisi ad impossibile. Ergo non ligat quantum in se est nisi alteram partem disiunctionis. Ergo quantum in se est ligat ad hoc quod vitetur motus libidinis mortalis antequam sit mortalis. Ergo ligat ad hoc quod vitetur quando est venialis. Cum ergo permisit motum libidinis procedere donec esset mortalis, omnis fit sibi contrarie macula omissionis. Ergo quando non vitavit motum libidinis, dum erat venialis, si illam maculam non contraxit ante a sit a instans in quo primo mortalis ille fuit mortalis, quia in nullo instanti ante a, potest dici ipsum contraxisse maculam obmissionis, quia adhuc quia adhuc poterat vitare ne fieret mortalis ... Igitur contraxit maculam obmissionis, ergo quando non vitavit ante a motum illum, dum erat venialis. Ergo

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

mer' palma. g fit aliqn sin ca. 7 tn e bon q
uitat pena. g psum declinare a malo n ex
cari. sin pcco. 7 n tenr declinare a malo ex cari.
n g qcq. 7c. Jt d. bt ggs. Jnterim fac boi qcqo
poteis ut ds illustret cor tuu ad pnia. ex h pz
q ille q e in mor. p face ad bon sin pcco n ex
cari. ut dare elas 7 hi. g n qcqo 7c. Adhuc
dur qai q ter ad opa utuu. sui ad opa mi
toria. n in spe si in gnie. qin suffic aliq mani
qcui motu mitorio. sui ille mot sit fidi si
ue spei. sui cari. sui cuicuq alti utuits 7 h
pz. Jste ter moui motu caritatis in aliq
istan dmostret l ter moui motu cari. in
hoc istan. q iste p moui motu fidi l spei
sin pcco. in illo istan. g ter moui motu
cari. in illo istan. hec in pot pbai q ad nllu
motu spale alic utuitis ter as q ipi asser.
si q n tem ad opa utuu n q sint in pcepto
si opa utuu spalia 7 in spali sint i pcepto. g
tem ad opa spealia utuu. Jt iste plat qui
uid q si posset fire mt n gutent. sin poi
cet mt n subutent. gstar q in hec casu te
r l poicar fire. g ter moui motu fidi. 7 l
ter moui motu spal utuitis. Jt qn as
teptat d luxia. ter resiste tali tptationi
7 n p n motu tpantie. g ter te moui motu
tpantie. 7 ita ter moui motu spal utuitis.
pp istas 7 hi obiciones oms pdcam oppoe nlla
e. Alii dnt q n tem ad opa utuu sui ad
opa mitoria. qin sic utuites n sint in po. libi
ar. i n opa utuu. si suffic si faciunt q mo
bis e sic d b g gs interim fac 7c. 7 q hec sit u
pbi. qin as pot dilige dm nli dilecte sin
pcco. g n ter dilige dm ex cari. g in hoc fe
te n alio ter face ex cari. Jt dnte si as ter
moui motu cari. in aliq instan. qt in q
sto. q in instan in q cogitat d bnficus dei.
coe istan potar moui ad dilignd dm
nli dilectie sin pcco. g te n tebat dilige
dm ex cari. Sid q in illo instan tur dili
ge dm ex cari. in q cogitabat d boitate
di. q in illo istan p ipe moui motu fidi
ul spei. n g tebat motu cari. in illo ista
ti. Jt n ter ad utuites q n sint in n i po.
q desormatio opu e in pbitice. g i forma
e in pcepto. g tem ad motu utuitis for
tiois. Jt finis pcepti e ca. i. osumatio. Si
ues tem osumace sin pfice pcepta 7 hec n
fit n i p cari. g tem ad faciendu pcepta ex
cari. Jt pcepta n sint data n ad hec ut p
eo i pletioe acqrant uita etna. qin
pp hec lex di te testm. q sint lite hedita
tis. ut p eas hat heditas etna g pcepta
legis di data sint ad hec pncipalir ut eis
acqrant sin meritu uita etna. g tem
ad meri uita etna. Si meri uita etna
e moui motu forto. ad hoc d illa. 7 n tem
ad mot fortos. Jt in dnte si p lege dei

n tem n ad mot iformes. si p. li. ar. sin. d.
p as fuac tota lege di. si as fuat tota lege
salvabit. g as pot saluari sin cari. 7 iterum
e q d apo. finis pcepti e cari. Jt mo d in
d uno. Juxta q iustu e exeqris 7 mo d e in
pcepto. Jt cu d dilige dm dm t. 7 c hoc e
pcept qtu 7 mod pcepti. si hoc pcept pon qr
ad mod. q qtu ad actu. qin actu pot qlib
bre. sinlit si mod fac motu mitoriu. g
po tem ad modu q ad actu. Jt bs jacob
d. q offndi in uno reus e omniu. 7 d ibi glo.
qui offndit in uno madato cari. omniu e
reus. g ter ad iplend madatu cari. g tem
ad mod cari. n g tm tem ad mot informe.
q q bis tenb dnte. unuisalir. q qcqd tem
face tem face ex caritate. Ad po obt d
q b ang n in. iste p honoiare pentes 7 c. 7 n
ex caritate. g n tem honoiare eos ex cari.
sitr n in h ang i pot dilige dm sili dilecte
sin pcco. 7 n ex cari. g tem dilige dm ex
cari. q licz as teat ad dilignd dm. ex cari.
tn n ter ad dilignd semp eu ex cari. U qn as
dilig dm nli dilcae n ter te dilige ex cari.
qin e in applicsie q e gnata tm ut dilecti
ois. qin e as applindo bnficia dei sui dm u
bnficu 7 hec tm applndo d to. tal applin
sio n e gnata nl dilectiois. 7 ido n omnitt
te. si n diligat ex ca. eod in licz as teat
honorare. pentes ex cari. n tn tnr ad hec
ut semp honoret eos ex cari. sic tenr as ad
hec ut qncuq diligit dm diligat eu ex
cari. Ex hijs solo. ad pa iiij. obitu te cui
tm tnr ho dilige dm ex cari. qn ht cari. 7
e in applinsioe que e gnalr gnatiua mo
t cari. qn e as bns cari. cogitat q ts e su
me sumus in quo sint oms delicie te te
e moui motu cari. tn ipin 7 si te n mo
uet motu cari. omitter. sue p s mo
ui motu nl dilectiois. qin n e te in eo ap
plinsio gnatl dilectiois. tn n te psset mo
ui. motu alti utuitis. qin ex quo applie
sio gnata mot cari. erat in eo n potrat
te e in eo applinsio gnata. mot alti u
tuitis. Ex hec pz solo ad qnto obe. 7 q i sit
pz p hec q d bs aug. q fid spe cari. colit
ds. cu g team cole ipm. tem cole ipm
motu fidi. spei cari. si mot fidi ht sua
applinsioe pcedete que e ppe gnata mo
tu fidi illa. s q applndam dm ut pma
uitate. cui sup e omnia credend. 7 hi sitr ap
plinsio gnata ppe mot spei e q applndit
ds ut summa largitas. q fuientes sibi li
balissie remunat bons etnis. applinsio
at ppe gnata mot cari e q applindit ds
ut summa boitas. in q sint ds delicie. eod mo
mot cuiuslibz utuitis ht sua applinsioe pce
dete n tnr ho moui motu alic utuitis n
qn ht utute 7 qn e in eo applinsio gnata.

mot illi utuitis. si q. in qlib istan potar i
moui motu fidi. si si i aliq instan potar s
moui motu fidi. n tebar moui motu cari.
i illo istan maxie s illos q dnt q n psumus
moui simul 7 semel motib pliu utuitu g in
illo istan n tebat s moui motu cari. q me
dia sit u pbi. qin si qs pot moui in hoc ista
ti motu fidi. n tnr moui motu cari. in eod
istan. qin si as tegr iplz ad madatu in a
istan n tnr ipse a l eode istan cu a bo simt
ipse n psit. 7 i media pps e ua. So d. qd
media e fta. sui h dtinatio in a istan.
dtinatio hec ubu potit. sui h ubu moui. h
si adutuq ubu poat dtinatio eod ista
tis. u e pps. h e e u. Si in a instan potar
iste moui motu fidi n tebat moui motu
cari. i eod instan. h tn e ua. cu una detmi
natioe. si as pot moui motu fidi in hoc in
stan. n tnr moui motu cari. in eod. qin u
ba n psint th ptinc n ad unu. h si poi ubi
h ubu potat cu una dtinatioe uba psint
ptinc ad duisa instatia. Ad a d. q n d
tem ad utuites. ido q int n e mot. li. ar. h
opa utuu sint opa li. ar. 7 ido licz n tam
ad utuites. tn tem ad opa utuu. 7 e ido
ptitud respic omissioes omissio actu. Et e
omissio puatio boi act. Ex pdcis pz q h as
n ur. iste ter dilige dm ex cari. 7 n dilig ex
cari. g omittit. q sic dcm e. n quotiensq
as dilig dm tnr dilige ipm ex cari. qin
eo bonu e dilige ipm ex cari. qin ad bon
e dilige ipm nli dilectie. Eode m n ur hat.
Jste ter honorare pentes ex cari. 7 honorat
eos n ex cari. g omittit. qin nllis pcat ex omis
sioe moi. dilig dm n cu bns cari. ht appl
sioem ppa gnata cari. l n sit in mora. cu e as
ht cari. dz uti ea. 7 pot ee i mora utendi ea. h
n e dtinatu hoi. p qto tpe dz ee dici i mora
ut teneat ho 7 huilier. Jn motibz au nli
n utuu n pcat ex omissioe moi. n qn mo
ue motu cari. 7 ex dilectoe di collate. in d. q
dbat pceid in tali cau tem moui in pxim
ex cari. motu altius utuitis. ut mie 7 tue
dando elam n ex caritate. omittit ipa 7 tam
dato elie n e pcc. si omissio mot cari. e pec
cu n mouer illo motu quo tem moui. Jlle
aut q n ht cari. in tali statu n ter ad face
ex cari. cu n hat un psit. si s gsilui bi ggu
ter spare te ad suscipiend gra. 7 ido n omit
tit n qn e in mora. ul qn cogitat de d. 7 de
pceps st collate te. e ter dole d pccis st.

De accidia et omissione

De ea d e d negligentia. q uir ee qda omis
sio Jt e d maledcs ho qui op di fac negli
gnt. Jt bs grs d. sup illu locu iob. Vebar
omia op mea. dico in bois sint cauenda d
sidia 7 fraus. dsidia fac minor amor dei
fraude fac pius amo sui du pbn actus ta

cita hu [illegible] cordis g ul fauoris aura. qui rec
ctior dicat d ista fraud d ye. Maledcs ho
q fac op di fraudulnt. d hac fraud dicr pea
qn agit d sui actionu. h dicitd e d neglig sui
d dsidia. Si dicat q neglignia ide e q q o cept g
op di n s si negligntr. q u e q cept ne op
di. Si dicat q neglig ide e q indeuotio. g qui
fac op di sin deuotice. incurrit illa maledcm.
g si as dat elam n appones cor. incurrit male
dictione. l p huit bona uo. q illa datio pce
sit a bona uo. g n e pec. g p illa n icurrit
illa maledictio. Jt illa auctas maledcs
ho q fac op di neglignt. aut intelligr d opibz
puilgiatis tm ut d gsetre euchie. 7 bap.
aut de opibz bois 7 solu fcis ex cari. aut d
opibz bois omnibz gnalr q sint i pcepto. Si
d puilgiatis tm. si dre horas canoicas n
e tale op puilegiatu. qin as pot dicere
horas canoicas. sin pcco hns tn gscieam
mor pcci. g quicuq neglignt as dicat
horas canoicas n incurrit illa maledicti
one. q apte stm. Si d sol opibz fcis ex cari
te ipos e qas incurrat illa maledictiones. q
omis qtale op fac mer uita etna. 7 s n in
curr maledcs in eo gsegr bndcces. Si gnal
lr d oibz q sint in pcepto legis di. g qcuq
dat elia sin d uce. sui sin diligntia incu
rit illa maledcces. q pz ee fsm. Jt negli
gnt 7 dilignt sint gtria mitoie. 7 d mitoria
sint gtria. Si qlq fac op di negligenter
facit istud d mitorie. g qui fac op di dilig
e facit i mitorie. Cot. as gntes in mor fa
cit op di dilignt. n tn mitoie. Adhoc dnt
qda. q illa auctas intelligr i plibz caibz ul qnas
omitit ex toto op di. ul qn as fac op cu accidia.
sui cu murmure. ul qn as si n deuote
d horas canoicas. ex gsuetudie. Si pbi q in
nllo istoz casuu dz intelligi auctas illa. Jn primo
obt q pmi casus. q ex toto omittit op di. n
fac op di. 7 q n facit op dei. n fac op di ne
glignt. 7 i n incurrit illa maledcce. h negli
gentia 7 dilig sint dispoces actiois. g nz dili
gentia e. nz negligentia e. u ex toto omittitr
actio 7 s illa ppo n e intelligenda. i pa caua q
n i sco cau sit intellig pbi. q as si uis fac op
e inuitu. diligntr. 7 tn cu accidia 7 murmure.
g negligntr face. n e face cu accidia 7 mur
mure. Eod nitro cau sit intelligi pbi. qin qin
as p dic horas canonicas in deuote n pcat.
mor. e. r. n. so. n. ttio. 7 s d alus. q in diuo
tio n e maior so. l ttio. q po sit ita poitu
sit eode omis alie circustantie g gsuetudo illa
n e mor pcc. g p illa n incurrit illa. ma. So.
d. q duplx e negligentia. e e neglignia q ho
dr neglignes. 7 s hec negligentia e omissio ops.
d q pius dcm e. Et 7 negligentia q as dr fa
ce ad neglignt. 7 s hec negligentia e omis
sio alic circustantie d bite ipi actioi. q ho

tur facere ut omissio temporis. uel cum aliquis tenetur ad faciendum tunc facit illud. Contra illud quod dicit Salomon in Proverbiis: Non dicas amico tuo Vade et revertere cras dabo tibi. Omissio inordinata est, quando aliquis omittit intendere actionibus suis cum tamen quando debet eis intendere ut dicit est supra. Et talis negligentia est privatio actionis. Sicut diligentia quando aliquis facit ad diligentiam. Unde hec negligentia complectitur hec duo, scilicet negligentiam in prudentia [illegible] pluribus solo ad omnes pertinentes obiectis. excepta illa circumstantia ad quam [illegible] negligentie et diligentie est sua contraria inordinatio et ordinatio sue contraria. Unde dicitur opus bonum quod fit negligenter fit ordinatione. quod omne opus bonum quod fit diligenter fit ordinatione [illegible] quod pluribus exigitur ad omittendum quam ad committendum. Et in talibus contrarius potest esse occasio in contrario quam [illegible] tempore. unde potest dici istud esse quod omne bonum opus quod fit [illegible] fit diligenter quod ubi est quod fit in ordinatione fit debito tempore debito tamen quod est contrarium negligentie. Et quod est peccatum mortale quia nulla negligentia in hac significatione sua est peccatum veniale. sic nulla omissio est peccatum veniale. quod sic hoc non est negligentia non omissio [illegible] ad quam tenebatur homo. Et ideo iste omissio est peccatum mortale. Sed quantum ad illam circumstantiam non tenetur et omissio non est peccatum ipsius [illegible] negligentie [illegible] licet si aliquis differat opera dei ad que tenetur tamen non tantum differre quod omittendo peccet mortaliter. Si sicut operaretur diligenter et magis strenuus in operando dei negligenter operari quam non tantum diligenter non minus strenuus operatur. Si diligenter operetur quando non omittit aliquid ad quod tenetur [illegible] uel modo. Sed obicitur: ponatur quod aliquis efficiatur in motu motu [illegible] motu [illegible] quod faciat opus dei subito quia in primo instanti sue [illegible] quod faciat opus dei in nulla adhibita diligentia quod non facit in diligentia [illegible] quod facit in ordinatione non quod [illegible] fit in ordinatione fit diligenter. quod prius negatum est quod si ita esset in potius contrarius [illegible] esset [illegible] in genere non in [illegible] quod est contrarie [illegible] D[ico] quod [illegible] in facit hoc subito quod nulla adhibita diligentia facit hoc [illegible] diligentia est contraria negligentie de qua dicitur: Maledictus homo qui facit opera dei negligenter. tamen quod dicitur diligentia [illegible] deliberatio ad aliquod opus faciendum et hec necessaria est [illegible]. Item queritur utrum ille qui horas canonicas sine devotione dicat eas [illegible]. Ad quod dico quod si dubitatur utrum dixerit eas an non tenetur. Si [illegible] ibi negligentia non in [illegible] omissio temporis ut si dicit uel [illegible] debitum. Sicut ille qui dicit matutinas in hora meridiana [illegible] in omissio modi ut quando tenetur referre ad deum et non refert [illegible] licet difficillimum sit determinare quando hec contingat.

De peccato delicto dictum est de commissione, id est de peccato actuali [illegible] de eius differentia. Post de eius divisione [illegible] actionis. quod finis infertur uel [illegible] circa utrum peccatum actuale [illegible] interiorum. circa utrum [illegible] agitur peccatum. sexto utrum voluntas et opus sit [illegible] peccatum. Circa primum [illegible] Augustinus diffinit peccatum actuale. peccatum est dictum uel factum uel concupitum contra legem dei uel dictum factum contra legem dei. factum uel dictum uel concupitum contra legem dei. ut concupiscentia dicatur quelibet voluntas que est peccatum [illegible] [illegible] peccatum est actus contrarius legi dei. Sunt exterior sunt interior. Sunt qui dicunt quod peccatum in genere peccatum

non est. dictum de contrarietate quod peccatum est contrarium legi dei [illegible] et contrarietas quod peccatum est contrarium legi dei [illegible] negatio est [illegible] affirmatio [illegible] privatio non est in [illegible] per modum contrarii [illegible] peccatum [illegible] contrarium est legi dei per modum non contrarii [illegible] quod [illegible] dicitur consistere contrarie mala voluntas mala actio macula anime et difformitas. ut dicitur difformitas et privatio illius boni quod debetur anime eo modo quod privando aliquid [illegible] nasci debet [illegible] peccatum [illegible] macula culpe [illegible] privatio boni [illegible] timor [illegible] culpe. est quod in nobis ymago dei obscuratur et destruitur nec actio non voluntas dicitur mala nisi quia diminuitur ymago dei in nobis. De macula autem queritur quod [illegible] dicunt quidam. Et mirum quod idem est macula quod difformitas sive privatio boni [illegible] macula quod homo dicitur malus et hec maxime dicunt illi qui dicunt quod idem est [illegible] quod habitus sive pronitas ad male agendum non est [illegible] ex frequenter bene agere relinquitur in anima habitus ad bene agendum. quod eadem ratione ex frequenter male agere relinquitur in anima habitus ad male agendum. [illegible] quandoque [illegible] abstinere a fornicatione [illegible] abstinere [illegible] hoc non est non [illegible] illa quam habent ad male agendum quod habitus ad male agendum est [illegible] Sed [illegible] habitus ad bene agendum est virtus quod habitus ad male agendum est peccatum. Si igitur quod habitus ad male agendum non est mala voluntas non mala actio non difformitas relinquitur quod habitus ad male agendum sit macula anime quia [illegible] [illegible] ab habitus ad bene agendum est [illegible] anime quod est virtus quod habitus ad male agendum est [illegible] anime suum macula. Non quod macula est privatio boni [illegible] habitus ad male agendum est [illegible] opera [illegible] habitus qualitatem substratas [illegible] opera [illegible] [illegible] quia [illegible] est malus male agit sic quia [illegible] est bonus bene agit sic et ex habitu bono secuntur opera bona sic ex habitu malo secuntur opera mala. Nos [illegible] opinionem quod habitus ad male agendum est [illegible] et est macula anime sicut habitus ad bene agendum est virtus et decor anime tamen non est generaliter verum quod quia homo est malus male agit. sic est generaliter verum quod quia homo est bonus bene agit quando [illegible] male agere non quia est malus male agit. Sed ecce quia male agit malus est. ex hoc patet quod non est generaliter verum quod male actiones habent qualitates sibi substratas. Sed est generaliter verum quod bone actiones habent qualitates substratas [illegible] dicitur [illegible] de bonis actionibus quod habent qualitates substratas quam de malis. Cum autem peccatum sit motus interior uel exterior contrarius legi dei. interior est causa exterioris. quia mala voluntas sive concupiscentia est causa male actionis [illegible] [illegible] concupiscentia sive cupiditas est radix omnium malorum [illegible] superbia est initium omnis peccati. Sic dicitur Ecclesiastici quod superbia est radix omnium malorum. Sic quod cupiditas.

Item infidelitas est radix omnium malorum [illegible] fides est omnium bonorum principium dicitur Augustinus quod infidelitas est peccatum quo retento omnia retinentur quo dimisso omnia dimittuntur. quod si infidelitas est radix omnium malorum non quod cupiditas. Item super illum locum [illegible] Quicquid est in mundo aut est concupiscentia carnis aut concupiscentia oculorum aut superbia vite [illegible] Augustinus quod omnes amatores mundi non habent nisi hec

tria. in quibus omnia viciorum genera continentur. aut Augustinus appellat [illegible] genera universalia. aut genera id est originalia. non quod dicitur quod ubi [illegible] quod non omne peccatum contineatur sub aliquo illorum trium ut homicidium et alia. quod vocat genera id est origines quod sunt tres origines omnium viciorum. non quod cupiditas est radix omnium peccatorum. Item vii sunt vicia capitalia. quod vii sunt vicia que sunt vii radices omnium malorum non quod sola cupiditas. Item super illum locum [illegible] Attollite portas principes vestras dicit Augustinus due sunt porte mortis. amor mundanus et timor mundanus. [illegible] illum locum incensa et suffossa dicitur quod omnia peccata aut nascuntur ex cupiditate male inflammante aut timore male humiliante. quod cupiditas et timor sunt due radices omnium malorum non quod sola cupiditas. preterea dicitur [illegible] sunt principium omnium bonorum [illegible] fides spes caritas. quod vii vicia vii dicuntur contraria non sunt radices omnium malorum. quod [illegible] capitalia cum non sit capita omnium malorum. Solutio. Ad primum dico quod cupiditas sive mala voluntas est radix omnium malorum actuum peccatorum. quando est causa efficiens omnium malarum actionum [illegible] mundo sive cupiditas id est amor divitiarum est alia radix omnium malorum [illegible] [illegible] ad quod [illegible] quod [illegible] aliud ex cupiditate [illegible] auctoritas. Superbia est radix omnium malorum non quod cupiditas [illegible] cum dicitur superbia est radix omnium malorum et cupiditas est radix omnium malorum sicut quod [illegible] genera [illegible] non [illegible] gratiam [illegible] Necessarium esse autem quando illa divina [illegible] non possit esse causa [illegible] non [illegible] sibi bonum preter esse causa divina [illegible] [illegible] Solutio. quod hec auctoritas non [illegible] Infidelitas est radix omnium malorum non quod concupiscentia. utrumque est radix suorum consequentium per modum cause efficientis ut dictum est. Infidelitas autem per modum [illegible] quod infidelitas est carentia fidei. Sic [illegible] dicitur [illegible] [illegible] claudicans in equo. Si autem infidelitas dicitur falsa opinio de deo. [illegible] infidelitas est causa efficiens et origo omnis peccati in genere [illegible] tamen cupiditas. Sic dicitur de superbia et cupiditas et ideo dicit Augustinus quod peccato infidelitatis retento omnia retinentur et eo dimisso [illegible] [illegible] fide formata omnia dimittuntur. Ad tertium dico quod concupiscentia oculorum concupiscentia carnis superbia vite sunt tria genera viciorum id est tres origines. Sicut [illegible] auctoritas. Tres sunt radices omnium viciorum. sic quod unica radix quando ille tres reducuntur ad unum tamquam ad suam causam. Similiter sunt septem capitalia vicia et vii origines viciorum et tamen una est origo. quando omnes alie reducuntur ad unam sicut uel ad superbiam uel ad avaritiam ex utroque enim nascuntur omnia alia peccata in genere. Similiter dicendum ad [illegible] quod [illegible] mundanus [illegible] mundanus [illegible] due porte mortis tamen una causa est porta [illegible] reducitur ad aliam. Quod est sit timore [illegible] temporalia sit cupiditas temporalium. Similiter quod sit timor in [illegible] sit cupiditas huius vite. cupiditas est causa timoris mundani.

Circa secundum queritur utrum omne peccatum sit voluntarium [illegible] quod omne peccatum est ex concupiscentia [illegible] dicitur est concupiscentia [illegible] quod [illegible] voluntas quod omne peccatum est voluntarium. [illegible] Item [illegible] voluntarium [illegible] quod [illegible] voluntarium non est peccatum. Item omnis motus est voluntarius uel involuntarius. si nullum peccatum est motus involuntarius uel [illegible] quod omne peccatum cum sit motus erit motus voluntarius quod omne peccatum voluntarium. Item dicitur quod virtus est habitus voluntarius quod omnis virtus est in voluntate quod omne vicium est in voluntate quia [illegible] nata sunt fieri circa idem quod omne peccatum est voluntarium. Item voluntas [illegible] hominis permanentis in sua bonitate sine corruptione malitie non est peccatum. quod [illegible] [illegible] in terra pax hominibus bone voluntatis et habita pace habentur omnes virtutes et habita omni virtute nullum peccatum est in hac quod voluntas hominis existente bona nullum peccatum est in hac quod omne peccatum aut est in voluntate uel ex voluntate quod omne peccatum est voluntarium. Contra obicitur de illo qui coactus peccat. Iste coactus facit peccatum quod [illegible] quod non voluntarie facit hoc peccat quod non omne peccatum est voluntarium. preterea iste coactus facit hoc et voluntas coacta non [illegible] quod facit [illegible] non voluntarie quod peccatum esse non est voluntarium. Item de [illegible] ad quantitatem facit symoniam. Iste ignoranter facit hoc quod non voluntarie quia si sciret numquam faceret nec ullus [illegible] [illegible] proposuit numquam peccare quod iste nullo modo vult peccare et peccat quod eius peccatum non est voluntarium. Item Augustinus dicit quod hec quoque [illegible] quod omne peccatum adeo est voluntarium non est peccatum [illegible] [illegible] actuali peccato. Ad quod [illegible] peccatum fuit voluntarium. [illegible] quando non [illegible] ex aliquo [illegible] in [illegible] quod peccata que [illegible] peccatum ex [illegible] non sunt voluntaria quod non omne peccatum est voluntarium. Item obicitur de peccato originali quod non est voluntarium quando non processit aliud [illegible] aut cum puer non habeat motum liberi arbitrii. Solutio. dico quod omne peccatum est voluntarium [illegible] potius. Ad primum obiectum dico quod hec auctoritas non valet iste coactus facit hoc non quod voluntarie. Et est duplex voluntas sive absoluta et collata sive determinata. Voluntas absoluta est qua aliquis vult aliquid propter se. sive collatione ad aliud. Voluntas collata sive determinata est qua aliquis vult aliquid non considerata sua [illegible] consideratione alicuius cause [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] consequentis quod [illegible] ad superiorem negationem quando negatur utraque voluntas cum dicitur negative uel absolute tamen quando bene [illegible] si aliquis facit aliquod coactus non facit istud voluntate absoluta sed facit illud voluntate determinata sicut dico quod tales actiones voluntarie sunt dum fiunt. Ad secundum quod [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actione efficiuntur. Ad tertium dico quod hec auctoritas non valet iste facit hoc ignoranter quod non voluntarie. ignorantia enim excludit voluntatem [illegible] quando quantitatem committit symoniam vult facere hoc. Sed non vult voluntate universali quando non vult hoc in genere symonia. Et in genere est peccatum. Sed vult hoc in genere ut [illegible] utile et hoc est duplex. Iste vult [illegible] tamen vult peccare sive [illegible] ubi vult tamen sit in actu [illegible] [illegible] [illegible] in actione difformitate non est. Ad quartum dico quod Augustinus intelligit de peccato ante [illegible] quod omne peccatum [illegible] quando omnes peccavimus in illo et in eius peccato fuit [illegible] voluntarium quando Adam non habebat animam [illegible] que [illegible] [illegible] ad peccandum. Sed peccata que [illegible] facimus non sunt [illegible] voluntaria [illegible] sunt ex infirmitate sicut dicitur in Genesi [illegible] sunt [illegible] hominis ab adolescentia sua [illegible]. Item dicit Apostolus [illegible] nolo hoc ago et dicitur in Genesi non permanebit spiritus meus in homine quia caro est id est quia fragilis est de peccato [illegible] dicit Augustinus quod [illegible] voluntarium uel [illegible] admota [illegible] uoluntate remota.

Circa tertium est queritur de fine actionis, quod dividimus in duo. Primo investigabimus de corporalibus actionibus quis finis inficit eas vel deficit. Secundo de spiritualibus actionibus. Primo queritur quis sit ille finis propter quem actio dicitur mala. Sed contra legem dei videtur quod sola carentia debiti finis sit actio mala. Quod dicit apostolus: sive manducatis sive bibitis omnia in gloriam dei facite. Hoc preceptum apostoli [illegible] tenentur facere quecumque faciunt ad gloriam dei [illegible] ad gloriam dei [illegible] sola carentia debiti finis facit actionem [illegible]. Item tamen ipse hoc preceptum apostoli, ergo quicumque faciunt faciunt ad gloriam dei. Si faciunt peccata venialia, ergo peccata venialia fiunt ad gloriam dei, quod probatur esse falsum. Propterea dicit quidam quod auctoritas apostoli intelligenda est negative, id est non faciatis contra gloriam dei. Sed hoc non est, quoniam [illegible] dormientes implet hoc preceptum, similiter ille qui est in mortali implet, quoniam scilicet quod non facit contra gloriam dei. Ideo dicunt quidam quod est preceptum sed consilium. Contra. Nos tenemur ad mores virtutum fortes, ut probatur in questione [illegible], ergo tenemur ad mores [illegible]

[illegible]

stine a malo cū hmōi āb bonū tpāle. tm̄ ñ peccan
do. Sicut pōt facē bonū cū acq̄sicōi bonī tpā
le tm̄ ñ peccādo. ḡ ab ꝑ datur sententia. cū acq̄
sicōi bonū tpāle tm̄ [illegible] e. r. ñ pecca
re cū acq̄sicōi bonī tpālē ñ peccādo. q̄ ē incon
ueniēti qm̄ ꝑluē tpālia [illegible]. ḡ ē [illegible]. sup
missio ubi locū ñ ū ē pcc̄. ḡ ē pcc̄. [illegible] hac
actioē [illegible]. gr̄as accepistis. gr̄as date. ḡ
h actio ē pcc̄. ¶ It̄ [illegible] ubū dī cū tpāle mo
lestiā. ḡ uiñ ē spūale. ut hīc tpāle ḡ cōmittit
symoniā. ḡ peccat mor. ¶ Itē aug⁹ dicit in adu
catē ut euāgelizem⁹ ñ euāgelizaē ut māduce
m⁹. s; l euāgelizē ut māduc. ḡ peccat [illegible]
p̄bendā dacē. ꝑ mīmos q̄ se sustentare pecca
re mor. q̄ facit symoniā. e. r. i cōmittit symoniā q
p̄dicat ut hēat uñ sustentet̄ q̄ð. qm̄ p̄dicō. cele
bratio baptizādi. ⁊ hm̄ sūt spūalia. c̄spūalia ⁊ ǭ
re spūali ǭ q̄ [illegible] gr̄as. acc. gr̄as. date. ⁊ ñ
ñ pōt fi cū lucē tpāli. ¶ Ad p̄m̄ d. q̄ p̄dicāt
p̄dicat ut sustinet̄ tm̄ duplicē hīt rōnē. si
ue duplicē arborē. ut [illegible]. p̄ rōnē ē ū̄ qua
uult sustentaī simp. q̄ boā ē. s̄ amorē ē uō. q̄ ratā
ē cupiditā uō. ⁊ libō ar. l uō. qua ult p̄dicaē ū sub
stinet̄. ⁊ hm̄ uō ē mala. ⁊ symoniaca. ⁊ [illegible] q̄m
q̄ mala ar. pcedit p̄mus act⁹ pōt. symoniac⁹ q̄ mal⁹
ē. qm̄ pōt ipātabile sub ū̄ro. ⁊ i [illegible] donū dī ⁊ ǭ
i suo dono. ¶ Ad s̄. d. q̄ ñ ē sīue ē fossicē [illegible]
nea. ⁊ ǭ p̄dicāe q̄ [illegible] ē [illegible] [illegible] bn̄ cū
sub p̄tio tpāli. ¶ Ad t̄m̄. d. q̄ sustētatō tpāl ñ
ē finis ǭbit⁹ p̄dicōi. s; ē res [illegible] p̄ cū. ñ [illegible]
d; acq̄rē ex p̄dicāe. si res [illegible] [illegible] p̄dicat [illegible] ap⁹
Rū autē i spē d; acq̄rē q̄ p̄dicat [illegible]
spē hmōi necciā. ñ [illegible] spē hmōi illa. ut [illegible]
Dign⁹ ē opari⁹ mercō sua. l. c. suo. ¶ Ad q̄rtū d. q̄
q̄dā sūt ꝑhita q̄ mala. q̄dā nō mala. q̄ ꝑhita.
[illegible] g̃nē necc̄itas excusare p̄. ut necc̄itas
excusauit. dd̄. q̄ comedit panes ꝓpositiōis. qm̄
[illegible] tales panes. ñ ē malū in se. si q̄ ꝑhitū.
sūt d̄r apli excusaī a p̄ncc̄itate. q̄ sacrificauit
spicas ⁊ comedebāt. s; ū ē ab malū in se. necc̄i
tas ñ pōt excusare. ut cū uelle p̄dicare ꝑ re
tpāle sit malū in se necc̄itas ñ pōt excusare
i hoc casu. ¶ [illegible] [illegible] ñ [illegible] ꝑ [illegible]
re [illegible] bon̄ [illegible] ñ [illegible] ḡ [illegible]
care [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] p̄rale [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. ¶ [illegible] actio [illegible] [illegible]
ñ pcc̄ mor. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] obuiat ǭ̄a. ḡ [illegible] [illegible]
[illegible] ḡ peccat. [illegible] [illegible] [illegible] ḡ
mercenari ñ d; [illegible] [illegible] ē [illegible]
ñ ḡ [illegible]. ¶ It̄ sr l. ⁊ [illegible] [illegible]
p̄ es. t. d. glo. p̄ oes. r. pollutū. ⁊ i pollui. ubi [illegible]
dm̄ [illegible] in se. ḡ peccat mor. ꝑ ē [illegible] ñ ḡ
[illegible] ⁊ i mercenari ñ sē [illegible]. ¶ It̄ [illegible]
care q̄ficē sūt opa ꝑuilegiata. ḡ [illegible] peccat
mor. q̄ficādo. ǭ ei obuiat [illegible] [illegible]

⁊ i mercenari p̄dicādo peccat ⁊ ideo ⁊ phibendi ⁊ i
ut p̄us. ¶ It̄ sup illū locū. ñ ē speciosa la
us ⁊c. d. glo. ñ ē speciosa q̄ñ ē multus [illegible]
ē uult peccat pōl. qm̄ ap⁹. d. quō p̄dicabit ñ ǭ
mittat̄ i mercenariū p̄ol. peccat ⁊ sic ut p̄us.
¶ It̄ ap⁹ d. Castigo corp⁹ meū ⁊ in seruitutē redigo
ne forte cū aliis p̄dicauerit ip̄e rep̄bus efficiar.
glo ñ d. cū aliis legim⁹ s; d ne forte cū aliis
p̄dicauit. ex h ut q̄ ille ē q̄ñ castigat corpus
p̄ aliis legē sūe p̄dicare ⁊ mercenari ñ ǭ p̄dica
re ut p̄. ¶ [illegible] ad phyl. distinguunt̄
tū genā p̄dicantiū. s. p̄ iustos. i mercenarios. furēs.
pastores [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
fures eiciendi ḡ mercenarii sūt [illegible] [illegible]
[illegible] ḡ p̄ p̄hiciendi d in cuul. cū dyns [illegible]
[illegible] tuū q̄dā in uoce sue dimoniā eiciēte.
[illegible] [illegible] ⁊ ide phibuerit eū [illegible] [illegible]
te ꝑhibē. qui ē [illegible] p̄dicat ē male loq̄ de me
q̄ ē [illegible] ē ⁊ d. glo. ubi ē [illegible] ab
q̄ hīt. s; p̄uniūd ab bonū [illegible]. ¶ Se mercē
nari ē tolerād⁹ ꝑ sēnū [illegible]. ¶ Ad ǭ q̄ [illegible]
tm ⁊c. Dñs intelligend⁹ d manifest⁹ fuit ns
teris [illegible] [illegible] gnāt scādalū ut [illegible]
forē in caridā apte ⁊ hostes [illegible]. peccat mor.
qm̄ gnāt scādalū ⁊ ideo ꝑhibend⁹ ē ne tal p̄dice;
q̄ at d dñs noluit ꝑhibē. duplr solui⁹. l q̄ ocl
tū erat eis. ꝑpq̄ sine p̄dicabat ille [illegible]
aberat [illegible] fine l; illi nesciret. ¶ Ad q̄rtū [illegible]
[illegible] laudare ē obuiat q̄ñ. dñs intelligend⁹ de
illo ē pcc̄ e. nō. q̄n duplex ǭ̄a pecc. ⁊ p̄dicātiū
obuiat tali. qm̄ ǭ̄a dictat ei q̄ ñ d; p̄dicare
q̄ scādalizat. ¶ Ad q̄ntū d. q̄ h. ar. ñ in sensu
ñ d phes pollutū. ḡ pollui. d. d. [illegible] in se ē q̄
ñ p̄fert ñ d. ꝑ hes pollutū in [illegible] pollutū. q̄ ex
bona uō. si aūt cū p̄uaricia ⁊ ex p̄ua uō p̄fert
ip̄m. polluet ip̄m [illegible] in se ē ⁊ tal mercenari
būo; remouit agnā p̄ol. ut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ⁊c. d. glo. i. cōi [illegible] ad [illegible]
¶ Ad ū̄. d. q̄ sūt opa boā spūalia necc̄ita⁹ ut
baptizare. Orare. ⁊ iō ista ꝑ sūt fi i pccō mor.
l; ī sit nō. ¶ Sūt ⁊ q̄dā opa excellentissima
q̄ficēe q̄ñ ꝑ eas facē q̄ccō mor. [illegible] i mor. q̄m
[illegible] ne q̄s accedat indign⁹ ad mēsā dñi.
ꝑ [illegible] [illegible] q̄sit l. ¶ Sūt ⁊ opa spūalia
media. ut p̄dicaē. q̄ ꝑ [illegible] [illegible] [illegible] pccō
mor. ñ nō. q̄n si ē ñ impediret [illegible]
p̄dicād⁹. ¶ Ad [illegible]. d. q̄ [illegible] mercenari [illegible]
[illegible] [illegible] p̄mis ꝑ fructū q̄ facē. ¶ Ad [illegible]. d. q̄
q̄ [illegible] ñ p̄dicat ⁊ corp⁹ ñ castigat. refert ad nō lec
no ar. i. i ꝑfectiō li [illegible]. ñ ē ei ꝑhita s; illi q̄ñ
sit pccō. s; tenō sollēpis intēr ei sīe p̄dicas.
s; s hec ul. q̄ p̄ngssim⁹ p̄dicās [illegible]. pcc̄
mor. q̄ uelle [illegible] dicēs. [illegible] [illegible]
[illegible] ⁊ [illegible] ⁊ [illegible]. [illegible] p̄dicaē. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
p̄ser [illegible] [illegible] p̄dicatō. pccī mor. e. [illegible]
[illegible] p̄dicās ⁊ p̄dicat paupertatē peccat mor.
e. r. [illegible] [illegible] [illegible] peccat mor. [illegible]

paupertatē. ¶ Ad q̄ð uero d. ē ē in ū [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mor.
p̄dicādo. q̄ scandalizāt. Sꝫ q̄ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] p̄dicaē [illegible] [illegible] scādalū [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
scādali [illegible] [illegible] ḡ at dī ñ ē speciosa laus ⁊c.
[illegible] intelligend⁹ [illegible] [illegible]. l. ē speciosa. i. que[illegible]
cū q̄ laudis ñ [illegible] cū laudat. ¶ [illegible] ē
q̄ mercenari ē tolerād⁹. s; pbr q̄ ē amplectend⁹ q̄m
sr illū locū [illegible]. [illegible] sic uñ d mercenari⁹. t.
d. glo. [illegible] ē q̄ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] te
[illegible]. Mercenari⁹ [illegible] [illegible] reg⁹ celestis filī
q̄ amorē [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
fili⁹ ꝓdig⁹ [illegible] [illegible] [illegible] suppliciū [illegible]
statū mercenarii cupiebat. s; pat ñ [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] filiū restituit. ⁊ ita
mercenari⁹ q̄ spe ⁊ [illegible] reg⁹ celestis [illegible]
[illegible] si tales amplectend⁹. ḡ mercenari⁹ ē amplec
tend⁹. ¶ It̄ mercenari⁹ abstinet ap̄ccō amorē reg⁹
fili amorē [illegible]. s; reg⁹ ē [illegible] dign⁹ q̄ [illegible]
ḡ meliū ē abstine ap̄ccō amorē reg⁹ q̄ amore
[illegible] ḡ stat⁹ mercenarii melior ē q̄ stat⁹ filii.
q̄ ē [illegible] [illegible] [illegible] glo. ¶ Sō. mercenarius
multiplex accip. q̄m ⁊ mercenari⁹ ois ille q p̄dicat
s; ñ ex ca. q̄ ē in pccō mor. licꝫ p̄dicet ꝑ dm̄. Scd̄o
m̄ d mercenari⁹ q̄m p̄dicat cā luc ul inanis
glīe. [illegible] m̄ d mercenari⁹ q̄ [illegible] spē ⁊ [illegible]
reg⁹ celestis. s; hec acc̄ipit̄ ñ p̄m̄. ñ mēt. ñ [illegible]
ē. Sed d [illegible]. [illegible] ⁊ ē amplectend⁹. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] obt. ¶ Ad s̄. d. q̄ amor
mercenarii ē q̄cupiscēcia q̄ [illegible] [illegible] [illegible] ⁊ [illegible]
eo ⁊ ideo d mercenari⁹. q̄ sua utilitatē q̄rit. amor
ū filiū ē amicicia q̄ dilig̃ dm̄ ⁊ uult ei bonū.
q̄uis ñ ē [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sit utilitas ⁊
[illegible] amor filii qui ē amicicia melior ē [illegible]
d. q̄ mag̃ [illegible] q̄ amor p̄dēs mercenarii q̄ ē
q̄cupiscēcia q̄m bon⁹ ē [illegible]. licꝫ p eū q̄rat hō
sua utilitatē ⁊ [illegible] q̄ ñ fac suā utilitatē
i dm̄. [illegible] ē ḡ ista [illegible]. Amor reg⁹ ē
melior q̄ amor [illegible] ē ē duplex [illegible]
[illegible] q̄ amor [illegible] p̄ dici amor quo dilig̃
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intelligendi [illegible] dici a
amor [illegible] amor q̄ [illegible] dilig̃ [illegible] ⁊ [illegible].
In hec [illegible] accipi in p̄dicī auctē. ¶ [illegible] q̄r
[illegible] [illegible] glīe. que ē pccm̄ ue [illegible] p̄di
catiōē; [illegible] [illegible] pcc̄ ue. ꝑbi q̄ s. q̄m [illegible]
glīa. ⁊ mor. aduenies p̄dicatiōi facē ei p. [illegible] ue.
ḡ e. r. uana glīa ue. aduenies p̄dicatiōi facit
eā pcc̄ ue. si p̄dicatiōi aplo; aduenīebat ua
nis glīa q̄ [illegible] [illegible] in [illegible] ḡ ap̄li
p̄dicādo peccabant ue. q̄ fl̄m ē imo merebant.
Sō. si ab incipiat p̄dicare boā uō. ⁊ p ea accede
p̄dicatiōis glīe [illegible] q̄ bn̄ p̄dicaui [illegible] glīa
ñ facē p̄dicatiōe; pccm̄ sūi sit ue. sūi. mor.
Sꝫ si uana glīa moueat hoiē; ad p̄dicādo ut
p̄dicatio referat ad finē inanis glīe. tc̄ p̄dica
rō illa ñ ē mor. pcc̄. ue ē [illegible] q̄ mais glīa q̄
ē ue. pcc̄. ꝑ̄; mouē illū ad p̄ol. q̄ hīt cā. ⁊ ē

d[illegible] caritas p̄ol. ē ē d d. ⁊ d hui⁹ q̄d ei sūt.
q̄d cū hō ꝑuit p̄dicaē stati mouē cā. q̄ formō
ē [illegible] [illegible] q̄ inanis glīe ue. ut p; q̄ h ar. [illegible]
[illegible] glīa mor. p̄dicatiōe ꝑius meritoria pōt facē
pcc̄. mor. ḡ inais glīa ue. p̄dicatiōe; p̄us meri
toria ū facē pcc̄ ue. q̄ ꝑ pcc̄ mor. excludit cā.
n p ue. ut ab pōt incipe p̄dicaē boā. uō. si p̄dicō
[illegible] [illegible] ad inanē glīa. tc̄ p̄ol. illa effici
mor. pcc̄. ꝑ ultiā; sui pte q̄ ꝑ erat meritoria. s;
p̄mā sui pte talē p̄o. ñ pt; hēē inais glīa ue.
ut p̄ [illegible] meritoriā. [illegible] ad sui finē. It̄ p̄o. ē
[illegible] q̄ as p̄dicet ꝑ [illegible] ꝑ ei [illegible] glīa. q̄ [illegible] ē
⁊ uera [illegible] ad [illegible]. s; bn̄ pt; ē ē in eo q̄ ū hīt eā.
q̄ p̄dicat ꝑ [illegible] ꝑ [illegible] ꝑ inanē glīa. ut h̄o
q̄fitear [illegible] duos fines ⁊ ꝑ ē ē q̄ illa p̄ol. sit mor.
pcc̄ ul ue. s; q̄ inais glīa ē mor. l ue. Sīlr si hīs
cā. ex sola i ani glīa ue. pōt p̄dicaē. ꝑ dubi
tat. s; q̄ hē p̄o. ē q̄ tāta sit inais glīa ue.
q̄ p̄cup; amorē. d ñlē ⁊ moueat ad p̄dicād.

Quarto. e. q̄r. utm̄ op⁹ q̄miser
ō intēciō; q̄uit q̄m: sup illū
mathi. Bon⁹ hō d bō thesauro. ꝑfert boā. s dut
intēciōes. q; una hē. q̄ñtū bonū intēdis
tm̄ boī facis. Altā ē q̄ñtū mali intēdis tm̄ t
m. ali facis. Ex his duab; colligit̄ tria reg⁹ q̄nal q̄
intēdis tm̄ facis. q̄ hac [illegible] obr. Placit q̄ i cōmit
tat sipliceē fornicaī. ⁊ cōt q̄tal forni. ñ sit mor.
pcc̄. s; tm̄ ue. [illegible] q̄tū i intēd. tm̄ fac. si i me
dit peccare ue. ḡ peccat ue. ꝑ [illegible] intēdit peccaē
mor. peccat mor. ḡ [illegible] forni q̄ intēdit peccare
peccat ue. cū ꝑ sit ꝑrior ad remunerād ut
[illegible] p. q̄ ad p̄mād. ḡ cū iste intēd peccare. ue.
peccat. ue. Cōt. ap. d. ignaris ignorabi. s; at intel
d ignorātia iuris dīni. q̄ mag̃ hō tenet̄ scire. s; p
ius dīnū ñ omis forni. ē mor. pcc̄. ḡ ignorā
tia ñ excusat istū q̄n peccat mortalr. ḡ l peccat
mor. ñ ḡ ue. s; intēdit peccare ue. ñ ḡ q̄ñtū i
tēdit. tm̄ facit. ¶ Sō. hē multiplex. q̄ñ intēdi
tm̄ facis. q̄ h dēd q̄ñtū ꝑ teni aduuialr. ⁊ s
ē multiplx. q̄ h dēd q̄ñtū pōt notare q̄ñtitatē.
intēciōis ut sit sēns q̄ itensē intēd ā age
bonū ul malū. tm̄ bonū. l malū facē ⁊ ista.
q̄ ñ tm̄ ē penes intēciōe; intēciōis actiō
boitas ul malicia actiōis. s; penes alias cir
cūstatias actiōis. boitas uō p̄o penes radicē. l
ꝑ dēd q̄ñtū. ꝑnotare q̄ñtitatē. q̄litatis. ut sit
sēns. q̄ñtū bona ul mala ē intēcio tm̄ boā
ul mala ē actō. ⁊ s; ua. Hē ē ǭ d hīs amb⁹
affēcē tuus op⁹ tuo ñ impone. q̄ si bon⁹ ē affēc
bonū ē op⁹. si malus malū. ul iste dēd tm̄
q̄ñtū. ꝑsūt teni noialr. in acāto cāu. ut l sns
q̄ñ intēd ad facē tm̄ facit. ⁊ ē idē sēnsus
sūi determinē tn̄ sitiōe; hui⁹ [illegible] intēd sūi
determin et hoc ubū facē. s̄ intellectū ⁊ ē h talē.
s; q̄itlr p̄bō q̄ñtas boitatis ñ actiōis tm̄
penes l q̄ intēdit. s; p̄o penes radicē. [illegible] se
q̄t si intēciōis mit tū merit. mit tū merit. ul
si intēciōis pau; merit. pau; merit. s; ꝑ q̄itl

in malo, a secundo, et in genere verum est ut sit sic: si intendis multum peccare, multum peccas. Contra primum arguitur: non inde quantum intendit tantum facit; si intendit peccare venialiter, quod peccat venialiter, impediente ea in unius (?) ... quia in decies tamen quod non debent plures non peccasse peccatum mortale et excluditur ac si tenetur peccasse peccatum veniale. Sed ut videtur non habet. Si quis intendit peccare mortaliter, peccat mortaliter. Et si quis intendit peccare venialiter, peccat venialiter, quia sola intentio mortalis facit mortale peccatum, si non sola intentio venialis facit veniale, ideo scilicet quia non solum in quantum intendit facit ad quantitatem peccati, sed et genus peccati et aliae circumstantiae. Contra primum quia illa propositio intelligitur inde ... falsa est quod non sequitur: si iste intendit parum peccare, parum peccat. Sed intelligitur in individuo falsa est, quia non sequitur: si intendit tantum peccare quantum peccavit lucifer, tantum peccat, quia in hoc est circa diminutiones peccati quae non fuerunt in lucifero, scilicet fragilitas nostra et fragilitati ... in hoc quia casto est. Item sit hic duo quorum unus committit adulterium, alius simplicem fornicationem, sed ambo eiusdem sunt conditionis ... Alter eorum habet intentionem faciendi adulterium, et in omnibus sunt pares praeter quod iste cum hac quam unus cognoscit coniugatam, alius solutam ... in modo tantum facit. Si illi duo intendunt aequaliter peccare, quia non intendit non fornicari, sed aequaliter peccat. Contra: unus adulterat, alius fornicatur. Sed adulterium est maius peccatum in genere quam fornicatio, sed cum omnia alia sint paria, magis peccat qui adulterat quam qui fornicatur, quod concedunt quidam. Sed contra: non est par contemptus, non est par peccatum, sed in est par contemptus, sed aequaliter peccant. Item genus peccati non augmentat peccatum nisi in quantum neglectum, quod probatur per hoc quod si ab ... non suam ... cognoscat suam, adulterata ... quod propter hoc non peccat sic ... et isti duo negligunt genus peccati, sed aequaliter peccant quantum ad genus peccati et quantum ad omnia alia ... pares, sed iste peccat simpliciter aequaliter ... iste adulterat in fornicationem, omnia sunt paria, sed qui adulterat magis peccat quam qui fornicatur, quoniam talis augmentum tenetur in simplici ad ... et simplicem fornicationem. Dico simpliciter adulterium, quando aliquis fornicatur et scit se fornicari, sciens se cognoscere solutam. In talibus est simpliciter verum quod adulterium est maius fornicatione, aliis paribus, sed non est mixtum adulterium et mixta fornicatio, scilicet ... ignorantia generis peccati et negligentia; potest esse quod adulterium et fornicatio sint aequalia peccata, aliis paribus, ideo quia aequaliter negligunt genus peccati. Item sit hic duo quorum unus intendit fornicari, sed in rei veritate adulteratur, alius autem intendit adulterari sed fornicatur. Quaeritur quis istorum magis peccet. Videtur quod qui adulterat, quia in eo est genus peccati maius, et aliae circumstantiae sunt pares, quia circumstantiae personae sunt pares, quia uterque laicus, et attributa negotii paria. Sit ita, sed plus qui adulterat magis peccat. Item adulterium est maius peccatum in genere quam simplex fornicatio. Primus committit adulterium, secundus simplicem fornicationem, sed primus magis peccat quam secundus. Forte dicitur quod secundus non committit simplicem fornicationem quia committit adulterium in voluntate. Sed contra probatur quod adulterium magis est in re quam in voluntate sola, quia qui committit adulterium in re et in se peccat et in proximum; qui autem committit adulterium sola voluntate in se peccat ... sed aliis paribus magis peccat qui adulterat

in re quam in voluntate sola, et in proximum magis peccat quam secundus. Quod vero est maior contemptus, maius peccatum. Sed secundus magis contempsit, sed magis peccat. Item secundus intendit facere magis peccatum quam primus, quia intendit adulterari, primus non intendit nisi fornicari. Sed quantum intendit utique tantum peccat, sed secundus magis peccat quam primus. Item amborum voluntas istorum exeat in actum, secundus magis peccat quam primus, quia maius peccatum est voluntas adulterandi quam voluntas fornicandi. Si sic se habet voluntas ad voluntatem et actus ad actum, si voluntas secundi est maius peccatum quam primi, sed actus secundi maius peccatum quam primi, et ita secundus magis quam primus ... ad primum, quia circumstantiae non sunt pares, quia quaedam circumstantia est in secundo quae multum aggravat peccatum et facit quod secundus magis peccat quam primus, illa scilicet circumstantia est oppositio qua secundus opponit se adulterari. Ad primum: quod licet primus peccet in proximum et in se, secundus in se et non in proximum, tamen secundus magis peccat, quia licet non peccet actu in proximum, tamen voluntate peccat in proximum, quod maius est peccatum quam peccare in proximum solo actu sine intentione, quia actio habet aliunde quod actio sit mala, nec ideo cum voluntas sit peior, actus est peior. Item Domine, quibus propositio "quantum intendis tantum facis" est falsa in bono secundum ultimam significationem. Sed probatur quod est vera. Dico quod supra praedictum locum de intelligentiis: quantum boni intendis tantum boni facis, et in hac auctoritate non potest intelligi nisi ... Item Deus est pronior ad remunerandum quam ad condempnandum, sed Deus magis condempnat illum qui magis intendit peccare, sed magis remunerat eum quam magis intendit mereri, et ita propositio intelligenda est in bono. Contra: meritum attenditur penes radicem tantum, et potest esse quod hominis maiorem caritatem intendat minus mereri, et hominis minorem intendat magis mereri, sed non quantum intendit aliquis mereri tantum meretur, sed illa propositio falsa est in bono. Quod concedimus, et illa intelligentia sic est exponenda: quantum boni intendis tantum facis, id est quantum bona est intentio tantum bona est actio, id est quod bona est intentio tam bona est actio, ut reducatur ad primam significationem. Ad secundo obiectum dico quod hoc argumentum non valet: Deus est pronior ad remunerandum quam ad condempnandum, sed magis condempnat illum qui magis intendit peccare, sed magis remunerat illum qui magis intendit mereri; et hoc ideo quia meritum attenditur penes radicem tantum, non secundum intentionem, demeritum autem et intentionem et circumstantias. Item sit hic duo homines pares caritate, quorum unus vult ieiunare et ieiunat pro remissione peccatorum. Alius vero dat elemosinas pro remissione peccatorum suorum. Sed ille qui ieiunat credit se facere maius opus et maius meritum quam faciat ille qui dat elemosinas, tamen intendit quantum facit. Quaeritur uter istorum meretur maiorem remissionem peccatorum. Videtur quod primus, scilicet ieiunans, quia intendit maius bonum facere quam alius pro remissione peccatorum. Sed quantum boni intendis tantum boni facis, sed primus facit maius bonum pro remissione peccatorum quam secundus, sed primus meretur maiorem remissionem peccatorum quam secundus. Probatur: quantum boni intendis tantum boni facis, sed constat quod uterque in merito primum ... Restat quod illa habet locum in merito dimissionis poenae. Aliter numquam haberet locum, si primus intendit maiorem remissionem peccatorum, ergo meretur maiorem remissionem peccatorum. Item si sic facere opus ... est quam ieiunium, quia sicut dicit apostolus

exercitatio corporis ad modicum utilis, pietas autem utilis ad omnia. Sed secundus facit maius opus pro remissione peccatorum quam primus, sed secundus meretur maiorem remissionem peccatorum quam primus. Solutio: haec propositio "quantum boni intendis tantum facis" simpliciter intellecta est falsa, quia secundum primam significationem ... in actu et intentione ... Secundum primam significationem, ut supra est exposita, vera est. Ipse autem procedit in prima significatione, in qua propositio falsa est, et ideo non valet processus eius. Ieiunare et dare elemosinas, prout sunt ex pari caritate, paria sunt quantum ad meritum vitae aeternae, sed sunt excedentia et excessa quantum ad meritum dimissionis poenae, quia tamen possunt esse ieiunium et tanta pura elemosina quod tanto ieiunio merebitur quis maiorem dimissionem poenae quam illa pura elemosina, et econverso potest esse. Quia in iudicio operis quantum ad meritum vitae aeternae non pensat Deus nisi caritatem, sed in iudicio quantum ad meritum dimissionis poenae pensat Deus tria, scilicet caritatem, intentionem et statum, ut patet in paupercula vidua quae duo minuta posuit in gazophilacio domini. Item sit hic duo quorum unus vult fornicari generaliter cum aliqua, non determinans cum qua. Alter vero vult fornicari cum ista, et in omnibus aliis sunt pares. Quaeritur quis istorum magis peccet. Probo quod primus peccat plus, quia nulla circumstantia aggravat eius peccatum excepto quae concupiscit. Sed in secundo aggravat peccatum circumstantia mala quam secundus considerat in re concupita, sed primus minus peccat quam secundus. Contra: certior circumstantia quam aggravat peccatum quam diminuit; unde minus peccat qui cogitat pulchram tenere pulchritudine quam qui cogitat turpem ... quod secundus minus peccet. Sed contra haec ... cum secundus se habeat quoddam tamen ut species ad genus, tota malitia primi includitur in secundo, sed in secundo est quod secundus minus peccet quam primus. Dico quod illa duo se habent ut excedentia et excessa, ut patet per duas partes obiectionis. Ad ultimo obiectum dico quod malitia generis duobus modis accipitur, quia potest dici malitia generis quam habet ipsum genus quod est ..., vel potest dici malitia generis illa malitia quam habet actus in suo genere, id est in sua natura, non addita aliqua circumstantia extrinseca aggravante vel diminuente peccatum. Secundum primum modum est haec nugatoria: tota malitia generis includitur in specie, quia nulla est determinata malitia generis. In sola enim singulari actione est determinata malitia. Secundum modum falsa illa propositio, quod autem ita sit patebit cum agemus de bono et malo in genere. Aliquis videtur quod velle fornicari cum muliere simpliciter ..., quia universale non movet, et omnis motus ad concupiscentiam ex sensu et imaginatione, quae sunt tantum circa singularia. Ad hoc dico quod licet vis brutalis non sit remota in homine ad coitum nisi per apprehensionem singularis mulieris, sed vis humana concupiscibilis potest moveri ad coitum ex apprehensione ... quia ex sola libidine movetur aliquis ad fornicandum, quaecumque quaerens aliquam, non curans quam inveniat cum qua fornicetur.

Circa quintum capitulum quaeritur utrum eventus sequens aggravet peccatum. Probatur quod sic, quia Lamech ... interfecerit homines, reputatum est ei homicidium maius, homicidium imputatum est ei quam Chayn, sicut dicitur in Genesi, quia interficitur Kayn septuplum punietur. Sed si Lamech non interfecisset Kayn, non esset imputatum tamen homicidium, et ita sequens eventus aggravavit peccatum ipsius. Item sit hic duo qui emittunt sagittas utique intendens interficere homines. Unus interficit, alius non. Probo quod ille qui interficit magis peccat, quia ei imputatur homicidium actu et voluntate. Alii tamen homicidium voluntate, sed plus peccat qui interficit quam qui ..., quia est reus uno duplici homicidio, alius tamen uno. Praeterea ille qui interficit ... alius non, et aliqua pars debentur ei ... sed in maiori poena debet ei qui interficit quam illi qui non interficit, et eventus sequens aggravat peccatum. Hoc idem probatur per simile, quia si duo intendunt adulterari, et unus cognoscit propriam uxorem, alius non suam coniugatam, ceteris paribus plus peccat qui cognoscit non suam, quia quantitas peccati surgit ex genere et circumstantiis. Sed licet intentiones sint pares, tamen peccata sunt impia ... et cetera. In peccato enim licet intentiones sint pares, forte dicitur quod similis est, quia eventus ... aggravat peccatum, sequens non. Sed contra: peccata paria sunt in eis qui intendunt interficere, sed nulla ratione in quo sunt pares, propter paritas voluntatis faciet quod eventus sequens non aggravet peccatum, et cetera, paritas voluntatum faciet quod eventus concomitans non aggravat peccatum. Forte dicitur quod utrique eventus concomitans et subsequens aggravat peccatum. Haec probatur: quod emittat sagittam hac intentione ut interficiat hominem, et postquam sagitta veniat ad eum quem interficiendo moritur qui emittit sagittam et descendit in infernum. Constat quod in inferno nulla est redemptio, sed nulla est poenae mitigatio. Sed sive interficiatur ille ad quem mittitur sagitta sive non, non mitigatur poena illius. Sed eventus sequens non aggravat peccatum. Item intentio boni cum ignorantia ex toto excusat, sicut in illo qui cognoscit alienam et intendit cognoscere suam, et adhibita diligentia debita. Sed per contrarium intentio mali et ignorantia facti ex toto excusat. Sed ille qui intendit interficere et interficit tantum peccat quantum ille qui intendit interficere et non interficit, et sequens eventus non aggravat peccatum. Item sit quod aliquis existens in caritate eat venatum ut pascat pauperes, et antequam emittat sagittam adhibet diligentiam quam potest ne interficiat hominem, et emittit sagittam. Possibile est quod ex hac emissione interficiatur homo. Sit, et quod iste moriatur antequam sagitta veniat ad locum ad quem ..., et ... iste credit in caritate, et est in paradiso ... ipsum esse in paradiso. Sed possibile est quod ex illa emissione sagittae interficiatur homo. Sed possibile est quod sit reus homicidii ... sed possibile quod non sit futurus in paradiso. Item si sequens eventus malus aggravat peccatum, sed sequens eventus bonus dimittit peccatum. Sed contra: peccaverunt Iudaei interficiendo Christum quam si interfecissent alium hominem, quia ex interfectione eius melior eventus secutus est quam ex interfectione alterius hominis. Propter solum ... quod voluntas pro peccato reputatur. Sed non erit hoc verum nisi in praedicto casu, vel voluntas in actum prodire quantum ad agentem, et aequaliter peccabunt illi duo, scilicet interficientes et non interficientes, pro aequaliter intendunt peccare, sed aequaliter peccant. Solutio: ideo dico quod sequens eventus non aggravat peccatum, et pro duo aequaliter

de modo aliquid in [illegible]

peccat. s. insufficiens. et in efficiens. quam uel pro
consilium in actum. pro suo reputatur ut quia aliquis
facit quod per ut inficiat hominem. Ad primum dicendum quod
Lamech imputatur homicidium ...
... si quis cum fuerit homicida per Kaym esse magis peccatum
... sagittas
... septuplum punietur ...
magis punitus fuit ... quam Kaym. si quis punitus
fuit septuplum ... Alio modo ...
ut habetur in hystoriis. Lamech punitus fuit ...
... quo interfecit ...
... erat ...
... Ad ... quod ...
... peccat ...
plicis homicidii ...

[illegible]

[illegible]

tri p3 solo ad tinu q̄ ē uelle inefficē hoiem
cū dbita. sit p se malū h̄ē p̄p cōnstātiā nō̄ qr̄ in
ipā uō̄. qm̄ illa uō̄ p alud ē mala ut dcm̄ ē
7 idō n̄ p̄uat uiā ṗbat p̄ q̄ mala uō̄ sit ma
gis mala q̄ mala actio. Jt qrit magr in sū
mtatis. cū intellc̄. uō̄ 7 memō sit unī 7 aie
qr̄ pō initū 7 ōmitū sita sit in uō̄. q̄ī intl
lectū l' memō. Ad h̄ dīt mī q̄ ītlls 7 me
mō n̄ mou̅ ad op̄. s3 uō̄ mou̅ ad op̄. qm̄ si
ē ō bn̄ ambr. uō̄ ē motr aīe ad adipiscendū ad
l' n̄ adipiscendū l' ad faciendū 7 fugiendū. s3 ut
p̄se pbari. q̄ initū 7 ōmitū sit sita in itellu
sic in uō̄. qm̄ intelligē ē uolun. sic ē qm̄ aliq̄
uult intellie. 7 q̄ n̄ uult n̄ itellie. ḡ intelligere
cū sit uō̄. p refert ad dbitū fine. l' ad idbitū
fine. ḡ p̄ eē initoriū 7 ōmitoriū sic uelle. ḡ
sic in uō̄. situ ē initū 7 ōmitū. ita ī intelle
tu. Jt sicut ē in itellctu. s3 p̄m initū ē mo

[illegible]

[illegible]

e contemptu. mi(ser) pec(cator) q(ui) facit furios(us). du(m) e(st) in furore suo. hec regula p(ro)p(ri)a q(ue) de furioso.

Om(n)e contempt(us) sunt circu(m)stantiis
Et sic in(ter)dum h(abe)t pecc(atum) p(er) contemptu(m).

Sic et p(er) circu(m)stantias. ideo p(ost) contemptu(m) d(e) circu(m)stantiis agendu(m) e(st). licet aut(em) n(on) inveniat(ur) diffinitio circu(m)stantie data ab auctore. tam(en) describi potest sic.
Circu(m)stantia e(st) p(ro)p(ri)etas p(er)sone vel negotii ex se p(er)tinens ad laude(m) vel uit(uperationem) du(m)taxat. vel aug(mentum) ingenii. Constat aut(em) q(uod) o(mn)is circu(m)stantia aggravat pecc(atum). Sed q(uod) e(st) prior ad mi(nuendum) q(uam) ad ... si bona circu(m)stantia n(on) auget meritu(m) ap(ud) deu(m). ergo nec mala circu(m)stantia auget demeritu(m) ... si tal(is) circu(m)stantia e(st) bona. ergo si ... augmentat ... pot(est) dici ... q(uod) bona circu(m)stantia n(on) p(er) se auget pecc(atum) ... augent obligatione(m) ... q(uia) ille q(ui) facit ... obligationis augmentatur. mag(is) peccat ... qui si facit ... obligatione e(st) ma(ior) pec(cator) ... facit ... maiore(m) obligatione(m) erit ma(ior) meritu(m) ... e(st) ... bona circu(m)stantia auget meritu(m) q(uod) e(st) manif(estum) ... qui n(on) ... magis meret(ur) facie(n)s maiore(m) obligatione(m). Sol(utio). d(icendum) q(uod) ... qui meritu(m) ... penes caritate(m) ... ideo n(on) auget meritu(m) ... circu(m)stantia ... pec(catum) n(on) h(abe)t ... radice(m) ... p(ec)cata ... ad esse virtutis ... alia ... auget ... meritu(m) ... q(ui) p(ro)fessus ... q(ui) mag(is) obligat(ur) mag(is) peccat. n(on) facit ... illa(m) obligatione(m) ... mag(is) obligat(ur) n(on) meret(ur) ... tanto fuit ... Ad p(rimum) d(icendum) q(uod) circu(m)stantia n(on) obligat p(er) se ... in opposito ... e(st) obligatio ... in differentia circu(m)stantie ... maiorem obligatione(m) mag(is) ... ergo ... facie(n)s p(er) maiore(m) obligatione(m) mag(is) meret(ur) ... facie(n)s p(er) maiore(m) obligatione(m) n(on) sunt ... si facie(n)s ... maiore(m) obligatione(m) ... facie(n)s ex caritate p(er) maiore(m) obligatione(m) sunt ... sic si duo facie(n)t ... facie(n)t p(er) ... ex caritate ... facit p(er) maiore(m) obligatione(m) ... ad unu(m) ... et ad modu(m) s(cilicet) ad opus virtutis forte et ad op(us) bonu(m) ... ideo dicit d(omi)n(u)s in evang(elio): Qui min(or) e(st) in regno celoru(m) maior e(st) Joh(ann)e bap(tista). et n(on) min(us) angelis h(abe)t maiore(m) caritate(m) ... cum magis ... q(ua)m ... angelo ... ruine angeloru(m) reparabunt(ur) ex homi(ni)b(us) et b(ea)ta virgo exaltata e(st) sup(er) choros angeloru(m) ... ex minori caritate merer(i) ... angelis ... circu(m)stantia ... par caritas par p(re)m(ium) ... Sol(utio) ... aliqua circu(m)stantia ... Ad ... q(uod) ... angeli ... homines ...

nulla ... qui si duo homines fornicant(ur) ... in gallia ... Alii d(icunt) ... pec(catum) ... maiorem ... difficultas auget meritu(m) ... ergo ... Sol(utio) d(icendum) q(uod) hec ... magis ... homo ... pot(est) peccare ... libertas ... augmentat meritu(m) ... circu(m)stantia auget meritu(m) ... circu(m)stantia ... ex se ... omnia ... circu(m)stantie ... augmentu(m) ... Jt(em) q(ui) uno(m) magis pecc(at) ... fidelis ... in eode(m) genere pecc(ati). alius circu(m)stantiis parib(us) ... fidelis ... plus ... plus committit(ur) plus ab eo exigit(ur). Jt(em) ad ... magis ledit ... n(on) ledit ... magis peccat. Jt(em) fortiora h(abe)t arma. q(ui)b(us) p(er) se defendit. ergo mag(is) e(st) imputando ei si succubuit.
Ad ... facit q(uod) ... Meli(us) e(st) ... in ... infidelis ... circu(m)stantia ... dolo infidelis ... Jt(em) falsus ... pallio ... albis ... pallio ... media ... infidelis ... magis peccat eod(em) genere pecc(ati). ergo ... infidelis mag(is) peccat s(ed) eode(m) genere pecc(ati) ... alius circu(m)stantiis parib(us) ... peccat. ergo ... in eo pec(cato) ... ad ... aliquo augme(n)tat pecc(atum). sic ille q(ui) h(abe)t mediocre(m) scientia(m) ... peccat eod(em) genere pecc(ati) q(uam) q(ui) h(abe)t excelle(n)tiore(m) scientia(m) ... Jt(em) q(ui) uno(m) ad theolog(us) ... in mor(tali) magis peccat q(ua)m vetula ... alius circu(m)stantiis parib(us) ... maiori subiaci culpe ... Sol(utio) ... vetula ... peccat ... magis peccat. Jt(em) fortiora h(abe)t arma ad se defendendu(m) ... mag(is) e(st) ei imputando si succubuit. Jt(em) vetula q(ue) e(st) in caritate h(abe)t

scientia(m) ... q(ue) infinitu(m) e(st) melior q(ua)m scientia theologi ... ergo ... magis ... imputando si succubuit. Sol(utio) ... theolog(us) mag(is) peccat ... vetula mag(is) ledit ... ergo mag(is) peccat ... Ad p(rimum) d(icendum) q(uod) ... fortiora h(abe)t arma ... ergo mag(is) ei imputando si succubuit. Debet ... maiore(m) h(abe)t industria(m) ... armis. Ad s(ecundu)m d(icendum) q(uod) vetula h(abe)t clariore(m) scientia(m) ... theolog(us) ... nulla circu(m)stantia aggravat pecc(atum) ... mag(is) peccat ... Jt(em) ... circu(m)stantia ... fornicatio ma(ius) pecc(atum) q(uam) p(ro)p(ri)a alius circu(m)stantiis parib(us) ... in p(ro)p(ri)a h(abe)t ho(mo) arma q(ui)b(us) pot(est) se defendere ... mag(is) peccat in p(ro)p(ri)a q(uam) in ... fornicatio ... aufert caritate(m) ... ergo mai(us) pec(catum) e(st) p(ro)p(ri)a q(uam) ... Jt(em) e(st) plus committit(ur) plus ab eo exigit(ur) ... in p(ro)p(ri)a fornicatione ... ergo mag(is) peccat. Jt(em) maiore(m) h(abe)t ... in p(ro)p(ri)a ... ergo mag(is) peccat ... fornicatio mag(is) accedit ad pecc(atum) ... mag(is) accedit ad ... pec(catum) ... ebrietas e(st) mor(tale) pec(catum) ... ebrietas e(st) ma(ius) q(uam) p(ro)p(ri)a ... mag(is) accedit ad ... fornicatio maior e(st) q(uam) p(ro)p(ri)a. Sol(utio) ... p(ro)p(ri)a fornicatio e(st) ma(ius) pec(catum) ... alias circu(m)stantias ... pares ... fornicatione ho(mo) fit mag(is) ... et mag(is) infirm(us) ... que duo diminuunt pecc(atum) ... fornicatione ... accedit ... tanto e(st) ... pec(catum) ... alijs parib(us) circu(m)stantiis ... pec(catum) ... mai(us) q(uam) ... pec(catum) ... pec(catum) ... maiore(m) ... infirmitate(m) ... pec(catum) ... Ad p(rimum) d(icendum) q(uod) h(oc) e(st) ... decima ebrietas e(st) mor(tale) pec(catum) ... amore(m) ... Jt(em) constat q(uod) circu(m)stantia ... aggravat pec(catum). Sed ... q(uod) mala ... actio ... in ... istud ... aggravat p(ec)catu(m) ... infinitum ... infinitas circu(m)stantias ... ergo ... e(st) mai(us) pec(catum) ... Ad hec d(icendum) q(uod) ...

nitis circu(m)stantiis. hec pec(catum) aggravat. q(uia) in illa aggravatio ... in aliq(ua) p(ro)portione ad ... angelus ... angelo ... augmentaret angelus ... infinitu(m) maior. Sed q(uod) ad mor(tale) sit ma(ius) ... infinitu(m) ... p(er) circu(m)stantias ... infinitu(m) ... ho(mo) mag(is) dilige(re) deu(m) q(uam) p(ro)x(imum) ... infinitu(m) mag(is) bonu(m) q(uam) p(ro)x(imus). ergo infinitu(m) mag(is) d(ebet) ... diligere deu(m) q(uam) p(ro)x(imum). Jt(em) caritas diligit deu(m) ... diligere deu(m). si caritas diligit deu(m) infinitu(m) mag(is) q(uam) p(ro)x(imum). ergo infinitu(m) ... diligere mag(is) deu(m) q(uam) p(ro)x(imum). Sol(utio). d(icendum) q(uod) ... infinitu(m) ... diligere mag(is) deu(m) q(uam) p(ro)x(imum) ... infinitu(m) ... diligere ... boni ... diligere ... infinitu(m) mag(is) ... diligere deu(m) q(uam) p(ro)x(imum) ... Jt(em) i(n) ... furat(ur) isti unu(m) nummu(m). ille .c. alius circu(m)stantiis parib(us) ... eoru(m) mag(is) pecc(at) ... furat(ur) unu(m) ... minore(m) h(abe)t ... sic mag(is) peccat ... Jt(em) q(ui) furat(ur) ... peccat ... maiore(m) ... minore(m) ... peccat ... furat(ur) ... minore(m) ... mag(is) peccat. Cont(ra) utriq(ue) peccat ... in p(ro)x(imum) ... dampnificat ... ergo qui magis dampnificat ... mag(is) peccat ... dampnificat ... plus peccat ... furat(ur) ... mag(is) peccat ... dampnificat ... peccat ... mag(is) ... Jt(em) ... augmentat peccatu(m) ... Sol(utio). ... q(ua)nto ... infirmior e(st) tanto mag(is) p(ro)nior e(st) ad peccandu(m) et q(ua)nto p(ro)nior ad peccandu(m) tanto ... ad pec(catum) ... tanto mag(is) peccat. ergo ... infirmior tanto mag(is) peccat. ergo infirmitas augmentat pecca(tum) n(on) diminuit. Sol(utio). ... augmentat pecca(tum) ... circu(m)stantie diminuit. et ideo utriq(ue)

r ū. q̄to ad infirmior̄ tanto mag̃ p̄cat. 7 q̄to
ad infirmior̄ ē tm̄ p̄cat. q̄r ifirmitas uno
m̄ augm̄tat. alio m̄ diminuit. sic ⁊ paup
tas pc̄m luxie augm̄tat 7 dimī. in q̄tu ē
cā opulens. ad acq̄rend necc̄ia. pluxi̇am
augm̄tat aũt in q̄tu ē ccūstan̄. mēnu cob'ies
a pcc̄o 7 ī diũsis mois uim ē. 7 in diũsis caũb
q̄ eas ccūstan̄ 7 augm̄tat 7 diminuit. id
pcc̄m 7 p q̄ ccūstātia. ħ diũsa roē. Jt sit ħ
duo q̄ h̄ant pares car̄. 7 oēs ccūstāti e sūt pa
res ut'bique. p h q̄ alt' diuti' huit car̄. tñ sic
ille q̄ diuti' huit cā. si cauet a car̄. mag̃ p̄ca
ret. q̄ mag̃ tur̄ mēri retinādo a malo ego
mag̃ tur̄ mēri. ¶ S3 pes car̄. sūt ī ill' duob
ex q̄b ē oē mēri. q̄ pit tenet mēri. q. d. q̄ h̄at
ñ m. l mag̃ tur̄ mēri decl̄. a malo. q̄ magis
tet mēri. Hoc aũ d. q̄ h̄ ē necc̄ia. Si ista ñ m.
per sit car̄. in istis. q̄ eq̄lit' tenet mēri. tur̄
ē hō 7 ex q̄missio 7 ex omissio. tur̄ 7 ñ tm̄ ex cō
missio q̄ ē cā. h3 7 ex q̄h bo q̄missio q̄ q̄ntitas
car̄. augm̄tat tetioēs. ñ tm̄ ad decl̄. a malo. h
7 ad decl̄. 7 ad inēnd. Jt no. q̄ h̄at ñ m. h pc̄m
duplo mag̃ aggũat q̄ ī. q̄ ē duplū ad l. q̄ p3
q̄r si isti t'nario addat' una unitas. 7 aliu ter
nario addat' binari. q̄ ē duplo maior nūe.
ñ tñ excrescer duplo maior nūs. q̄m q̄nari ñ
ē duplus ad q̄nariū.

Seq̄t' d ypocri. q̄m ccūstāti. moi
ti. opib ypocrī oportz' po q̄r ut' q̄ui' sit apte
p̄care q̄ occlte. 2o q̄ sit ypocrisis. 7 utm̄ ypocrisis sit
unū pcc̄. p se distinctū a pcc̄o cupi. 7 a pcc̄o ī ani
glie. tto quid uelle uidi bon̄ sit malū in se
sui in gñe. Q'rto q̄r dō ī t'quīt rep̄hind' ypocrita'
pō q̄ alios pccōres. Q'nto quo intelli genda sit
h auctas. a fructib3 eor cognosceti eos. Sexto ut'
a's pōt simlare se ee malū. Septio ut' a's pōt se
simlare ee ypocritā. Circa pim' d. Jerō. sr ysa. ī fi
ne. onus moab. q̄ d duob mat. leui' ē apte
peccare q̄ sc̄itatē simlare. ¶ It' alia auctas.
Simlata eq̄tas. n ē eq̄tas. ħ duplex iniq̄tas.
Cū g' in eo q̄ ē apte peccare ñ sit ñ unic
peccaē. 7 in eo q̄ ē occlte sui simlare p̄care
sīt duo pcc̄a. relinq' q̄ occlte peccaē sit
maī pcc̄m q̄ apte peccaē. Cont'. Jerō. sr ysa.
d. q̄ 2a tabla p' naufragiū ē abscōde pcc̄ su
ū. 7 ñ publ'. q̄ leui' ē occlte p̄caē q̄ apte. Sol
solū dici. Si ñ caste tñ caute. p q̄ apte p̄cat p̄
cat i se 7 i px. q̄ scādalizat px. Sed cont' eū. Sr ysa
ut' m̄re. ff. t. d. glo. in te. i. te sciete. q̄r qui
corā alio peccat p̄cat ī eū q̄r scādalizat eū
q̄ qui apte p̄cat. p̄cat in se 7 ī px. ħ q̄ occl'
te p̄cat. tm̄ ī se p̄cat q̄ gui' ē apte p̄care q̄
occlte. D q̄ leui' ē apte p̄caē q̄ sc̄itatē simla
re. ut d. Jerō. q̄m in eo q̄ ē scītatē simlare st duo
pcc̄a. s. simlatio 7 pcc̄ q̄ p simlatiōē tegit'. ħ i ape
te p̄caē ñ ē p se ñ unic pcc̄. q̄m ñ q̄cūq̄ apte
peccat aliu cōrūpit ul' scādalizat. l3 ē q̄tu in
se ē aliū scādalizat. tm̄ ī spāliu scādalizat

l q̄r ppter ñ sūt illi corā q̄b p̄cat q̄ ñ s' facilis scā
dalizarent. l q̄r tal' p ē q̄ ei' dcō l' fcō nullꝰ im
tit. cū g' d' q̄ apte p̄cat p̄cat in se 7 in px. itel
ligend ē q̄tu in se ē. Occlte aũt peccaē ē sup' ad
simlare peccare. sui ad scītatē simlare. Sed d. q̄ occl'
te p̄care ē leui' ī i gñe q̄ apte p̄caē q̄m ma
nifestatio pcc̄i facit pcc̄ scādalū q̄tu in se
ē. Occlto ū ñ. in sing'lari aũt sūt excedētia et
excessa. q̄m ipa occlte p̄care sic l. q̄ ē i ypoc
ñ. gui' ē q̄dā apto p̄cato 7 q̄dā aptū pcc̄m.
gui' ē alio occlto. s. illo quo a's occltat pc̄m
suū. saltē pudoē mīor. l q̄r ñ uult aliū cor
rūpe. 7 in hoc cau dcm̄ ē l' ab Jerō. q̄ 2a tabla
p' naufrā ē abscōde pcc̄ suū. 7 sl. si ñ caste tñ
caute. ¶ Circa. ñ ē pcrōr. pōit' q̄ a's uult ui
di bon̄. h ipm̄ p se ē indiffens. q̄m a's pōt hoc
uelle 7 bn̄ 7 male. q̄ p se ñ ē pcc̄m. q̄ si aliq̄
uult uidi bon̄ cā cupidit' ul' inanis glie ñ est
hoc ā pcc̄ q̄ pcc̄ cupidit' ul' inanis glie. Cont'
ypocrisis q̄stit' ī hoc q̄ cū a's appetit uidi bon̄
p se 7 pp se. ħ hoc appetitu ñ appetit ad lucrū
tpāle. ul' inanē gliam. siũ laudē ppl'are ergo
ypocrisis ñ ē pcc̄ cupidit' l' inanis glie q̄ q̄ dītes q̄
a's uult uidi bon̄ ñ ē malū p se. ħ tñ ē malū
in se. ¶ Sepe maliē ex necc̄itate ñ aliq̄ cā
boā ex car̄. faciat l bon̄. sic in tn̄ dcē hōem
ē malū in se. Sed p3 q̄ h q̄ a's uult uidi bon̄
ñ ē ī indiffens sic ire p uiā. tn̄ ē sic indif
fens. q̄ ñ ē bon̄ p se. ñ malū p se. Exēpig
pa 7 aug' ñ m3. ħ s. q̄ a's uult uidi bon̄ ē indif
fens. 7c. q̄ si a's uult uidi bon̄. cā cupidit' ul'
in. 7c. 7 hec idō q̄tingit. q̄r licz hoc ñ sit malū
p se. ē tñ malū in se. absq̄ pcc̄o cupid' ul' ī
anis glie.
Circa tciū ē pbi. q̄ hoc uelle uidi bonū
ñ ē malū ī se. q̄m apl's d. placere oīb
p oīa. q̄ si hoc ē pceptū ul' q̄siliū. s. q̄ uelle
uelit place' oīb ñ ē malū in se. ¶ It' hoc ē
bon̄ aliq̄ ccūstātia q̄ addita ccūstātia erit
malū. q̄ hoc ñ ē bon̄ in se ñ malū. Jt ħ
q̄ d' aliq̄ uidi bon̄. ñ m' tlr aliq̄ dfformitā
q̄ hoc ñ ē in se malū. sic ire p uiā ñ ē ma
lū in se. q̄m ñ ī portat aliq̄ 7 pōt ee bonū
q̄ aliū. 7c. Cont' apl's d. Si hoīb3 placē' xpi s' ēn
eēm. q̄ uelle placē ē malū in se. ¶ It' sup
illū loqū yerem. Maledcs hō q̄ opus dni facit
fraudulent'. d glo. fraudulent' facit op' q̄ querit
mun' a cord ul' aug'. famam. Sz q̄ uult hīn
se ut uidat' bon̄ q̄rit mun' a cord. q̄ ē ma
ledcs. q̄ h q̄ a's uult hoc ī se. q̄ uidat' bon̄ fa
cit hōem maledcm̄. q̄ ē malū in se. q̄ d. q̄m
cū a's appet' uidi bon̄ in se. 7 hoc appetat ipp
q̄ a te appetit dlectari in altius oppīcē. 7 ideo
tal' appetit' ē libido. i. uoluptas. q̄ aũt apper'
dlectari inter tp̄ali 7 ideo appetit' tal' malus
ē in se. 7 facit hīn in currere maledictioē. Jer.
q̄rendo mun' a cord. q̄ q̄ d. ap'. place hoīb3
7 p oīa intelligend ē cū dtermiatoē q̄ appoīt dns

in euū. dicens dicit. ff. s. luceat op̄a ura boā co
rā hoīb3 ut glificet' pr̄ ū. q̄ ē in c. loq̄bat' ē
ap'o q̄ p dd' xanus q̄motātib3 int' fidles 7 hoīes
puc natiois. inēns eos ut bo ex suo. puocā
ret eos ad bon̄. ¶ Ad 2o obt' d. q̄ h. s. q̄ uult
a's uidi bon̄ ē bon̄ q̄ ccūstan̄. addita ħ nō
m̄ seq̄t. q̄ ñ ē in se bon̄. ñ ē ī se malū. q̄ ē pō
q̄clusi. q̄ ñ p se ē bon̄. ñ p se ē malū. sic int'
ficē hōēm ē bonū q̄ ccūstā. addita 7 malū q̄
ccūstan̄ add'. 7 tñ in se malū. l3 ñ p se malū.
D hac aũt ppoē. h ñ ē sup. bon̄ ñ ē sup malū.
Judicād ē. l q̄uis q̄stitut' ī h adūbio sup q̄r
p dici ad sup. bon̄ 7 malū. l idō q̄r ē ī se bon̄.
l malū. l idō q̄r p se ē bon̄ l' malū. 7 idō di
stingnda ē. ppō in q̄ pōt h dcō sup. p se malū.
d q̄ nullo m̄. pōt fi bon̄. l ee. ut dic aug'. sic
fornicari adltāre in se aut' malū. d illo q̄
sup ē malū q̄ in se ē l3 boā ccūstān. extinse
cā aduenienti. p̄sit fi bon̄. ut interficē hōēm
7 h p3 solo. ¶ Ad tciō obt' ē q̄ q̄ ñ ut h̄at
in h q̄ dico q̄ uelle uidi bon̄. ñ intell' ā dfō
initas. q̄ hec ñ ē in se malū. dbet ē q̄clud'
q̄ ñ ē p se malū 7 ē in tāu augñe fla q̄seq̄ti
q̄r sit pcessus ab inslōri ad supi. negādo. ad
tio obt' d. solunt' p intētioē3 pric ppōtiois.
hec ē fla. ire p uiā ñ ē malū in se. ido. s. q̄r
ñ ī pōtat aliq̄ dformitatē 7 pōt ee bon̄ q̄ ad
dita ccūstan̄. h ē ñ ē cā sufficiens. q̄r ad 2
malū ī se. ħ illa q̄ dcā ē.
Circa q̄rtū. ē. q̄r. q̄r dō ī t'quīt rep̄hind' ypo
critas mag' q̄ alios pccōres. p'o ē q̄ ypocrisis ē
ue. pcc̄. sic 7 q̄ in anis glia. 7 pōt ee mīm mīd.
Sō. sup hec p̄sit reddi plēs roēs. pa ē q̄r hēti
cā 7 aliu mali hoīes. facili' dcipiunt' p ypocr
sim. Sed 7 cap malor. s. antixi. p ypocrī decī
pi. 2a. ca ē q̄r ypocrita ñ q̄tuitat' usurpat d
gliā3 soli dō dbitā. q̄ ē dō in ysa. gliā ī meā
alti ñ dabo. Sed ypocrisis apostasia ē p q̄ dī
in iob. si obsculat' fuid manū meā q̄ ē ini
q̄tas max' 7 negō q̄ dm̄ altissimū. Tertia
cā ē q̄r illi q̄b loq̄bat' dō erāt ypocrite. q̄rta cā
ē q̄r ypocrita bonū mun' dbito appriatur
q̄ bon̄ op' Sed p3 hīr' uitā etnā. unde p
man glia.
Circa q̄ntū. ē. solē d. dō. ī euū. d ypocritis
a fructib3 eor. co. c. cognosceti eos. q̄ ypoc
te a fructib3. i. ab opib3. q̄ ut' ab opib3 occl'
tis. l' a manifestis. a manifestis ñ pōt dici.
q̄r manifesta eor ñ sūt ñ boā. 7 p boā ñ p'st
cogsci utm̄ sit ypocrite. Simlr ñ p' dici q̄ ab
occltis opib3 cognoscunt'. q̄r p occltū ñ pōt co
gsci. 7 ī ut' slm q̄ dō d. a fructib3 eor. 7c.
Sō. q̄ d. dns intell' d fructib3 occltis q̄n p'st
ee manifesti ab3 familiarib3 ypocritar q̄ d
facili p̄sūt cognoscē occlta mala q̄ ipi faci
unt. h ppe sūt fctē eor a q̄b3 p̄sūt cognosci. ñ
a pelle ouīna q̄ se q̄tegit' p'sūt cogsci. In
alio 7 cau ñ ē q̄ d dō. s. q̄n ipi ypocrite pro

moiūt' ad honoēs. ad q̄s p'ius intēdbāt eis
adeptis dsinūt facē boā opa. 7 faciūt mala 7
apte q̄b q̄gscit' q̄ p'ius erāt ypocrite.
Circa sextū. ē. q̄r. utm̄ a's
pōt simlare se ee malū. q̄ p'. q̄r a's se pp
simlari ē bon̄ q̄ asiū pcc̄tū. a's p simlare se ē
malū. ¶ It' jeu simlauit se ydolatrā. q̄r simla
uit se uelle adorarē ydola ut ppl3 q̄gręgare
oīs sacdotes baal 7 eos interficē. q̄ simlauit se
ee ydolatrā. q̄ simlauit se ee malū. q̄ aũt simla
uit se ee ydolatrā pbi. q̄r si a's uult ee for
nicator ē fornicator. q̄ si a's uult ee ydo
latra. ē ydolatr'. q̄ si aliq̄ simlat se uelle ee
ydolatrā ē ydolatra q̄ simlauit se ee malū.
¶ It' m3. simlauit se ee ydolatrā. q̄ placū adeptim
tioē. simlauit se pccōrē talē. q̄ simlauit se ee pcc̄o
rē. 7 ī simlauit se ee malū. 7 ī a's pōt simlare
se ee malū. q̄ 7 ppē q̄ rō. sit utaq̄ a's uidē
inite q̄depn̄ aliq̄ ī q̄ oēs ccūstātes dicāt h 7
scādalizent. dhec. ñ ille q̄ q̄depnat. finge
re se q̄misisse. l q̄ ei ipōt. iste q̄ fing' se ee
malū cū ñ sit. q̄r ñ ē malū q̄ ipē uult 7
uidi malus. q̄ uult uidi malus boā itē
tioē. s. ne illi scandalizent'. 7 ita cū uelit
uidi malus cū ñ sit simlat se ee malū 7 ī
a's pōt simlare se ee malū. Cont' a's simlat se ē
malū q̄ p opbonū. l p malū. ñ p bon̄. q̄r
bonū ñ ē signū mali. 7 ī p op' malū q̄ sa
ē 7 ī ē malus. q̄ ñ simlat se ee malū. ¶ Sō.
d. q̄ nullꝰ p simlare se ee malū. ¶ Ad p obt'
d. q̄ ñ u3 h aug'. aliū pctū 7 hoc idō q̄r bon̄
p male fi. ħ malū ut fornicatio 7 adlti
ū. ñ pōt fi bē. malū 7 q̄ ē malū in se ñ
bn̄ fiat p ī ñ simlab' hō se ee malū. ¶ Ad 2
obt' d. q̄ h aug' ñ u3. ih simlauit se uelle adorā
re ydola. q̄ simlauit se ee ydolatrā. l3 ē adorāre
ydola 7 uelle adorare ydola. sit q̄ uti bilia q̄
in se. ē sint. q̄r bn̄ seq̄t'. si a's uult adorare
ydola ē ydolatr' 7 eq̄. tñ ñ sūt q̄uti bilia cū q̄
cuq̄ adiūcto. ut p3 ī hoc ūbo uult. q̄r ñ se
q̄t' iste uult oculm̄ sinistrū ee silē dextro. q̄ ult
dextrū ee silē sinistro. l3 illa duo sūt q̄uti bilia
sīl'. eod. m̄. cū hoc ūbo simlat. ñ seq̄t' unū q̄u
tible ad reliq̄. h ē ē fla. jeu simlauit se ee ydola
trā. q̄m h dcō ydolatr' ī portat dformit'. sic h
ñ formi'. Jdō ē ydolatr'. q̄ pccōr tal'. ¶ Jeu ā
ñ intēdbat facē ad p q̄ uidet'. ul' sacdoti
b3 ee pccōr tal' ut ē ñ credbāt q̄ adoraē baal
ee pcc̄m. sic a's ut a's. dp'hndbat heticos. 7
simlat se idē ē cū eis. tñ ñ simlat se heticū. q̄r
hoc nom̄ hetic' inptat dformitatē. ¶ Ad
tcio obt' d. q̄ ille q̄ fing' se q̄misisse adma
lū. ne inslt scādalizent'. d puiduit' uidici
aq̄ dāpnat'. peccat q̄r eo ipō scādalizat eos q̄r
facit q̄ suspicent' 7 male iudicēt de ipō.
s. ut innocētē iudicē ee malū. q̄ q̄cq̄ pcc̄
ē. ħ p h ut' q̄ ieu peccaū q̄r fecit q̄ aliu sac
dotes male suspicaret' d illo. s. q̄ ipe uelh

adorare ydola. Si vero queratur utrum ille quem ille suspicatur
bonum ipsum velle adorare ydola. hoc non est ipse ma-
lum si iudicet quod aliquis sit malus. hic ipse malum est.
sicut peccata patent cum agere non videtur. si opina-
ri sive suspicari de aliquo quod sit malus non est generaliter
malum. quia hoc plurimum facit sine peccato. cum huius
rei sit probabile. ad hoc. si iudicare et asserere quod aliquis sit
malus hoc generaliter malum et ad hoc provocatur ali-
quis est scandalizare ipsum qui non fecit, vel sicut prius ex-
pressis.

Secundo est questio utrum aliquis possit simulare se esse ypo-
critam. quod videtur. quia aliquis habitat inter ypocritas. simulat se
esse similem eis. ergo simulat se esse ypocritam. preterea pretendit se esse
ypocritam et vult videri se esse ypocritam cum non sit. ergo simulat
se esse ypocritam. contra. aut iste est bonus aut malus. si
bonus ergo non facit nec probat opera que non potest a ... habi-
tare. ergo per ea que facit non apparet nisi bonus. ergo per ea que
facit non pretendit se esse ypocritam. ergo non simulat se esse yp-
ocritam. si malus et simulat se esse ypocritam. ergo per bona
opera vel per mala. si per bona non videtur nisi bonus. ergo per illa ap-
paret esse bonus cum non sit. quia est malus. ergo per illa non appa-
ret esse ypocrita. ergo per illa non simulat se esse ypocritam. si in-
dicat quod per mala opera simulat se esse ypocritam. contra. per ma-
la opera non pretendit aliquis se esse nisi malum. ergo per illa non
pretendit se esse bonum cum non sit. ergo per illa non querit videri
bonus cum non sit. ergo per illa non querit videri ypocrita. ergo per
illa non simulat se esse ypocritam. et sic videtur quod nullus possit simulare
se esse ypocritam. Si dicatur. aliquis per pretextum signa quibus ypocrita
iudicetur sicut papalardus ab hominibus sicut deo vestes
grossas et sordidas et vultum humilem et demissum in terram
et huiusmodi. quibus signis iudicatur ypocrita ab hominibus et quibus
pretendit signa ista. ergo pretendit signa quibus iudicetur
ab hominibus ypocrita. ita tamen quod non sit ypocrita in veritate
quia illa signa pretendere non est malum. ergo aliquis manens bonus
pretendit illa signa ypocrite cum non sit ypocrita. ergo aliquis potest
simulare se esse ypocritam. contra. nullus potest simulare se esse malum
ut probatum est. ergo nullus potest simulare se esse bonum
in aperto et malum in occulto. et hoc est esse ypocritam. ergo
nullus potest simulare se esse ypocritam. quod concedo. si enim aliquis potest videri
bonus in aperto et malus in occulto. iam est malus et non
ypocrita. et si aliquis vult videri ypocrita iam est ypocrita.
et ideo nullus potest simulare se esse ypocritam. potest tamen quis pretendere
se esse ypocritam. Ad primo ergo obiectum dicendum quod aliquis manens
inter ypocritas potest pretendere se esse similem eis. sed quod sit
ypocrita sicut non potest simulare hoc. quia si simularet iam esset. sed qui
esse similis eis est esse ypocritam. si autem hoc esse similis eis non
intelligitur esse idem cum hoc esse ypocritam. sic per eorum quod
potest simulare se esse similem eis talem quod potest esse qui non
potest simulare. Ad secundo obiectum solutum est per predicta
quia si aliquis vult videri ypocrita cum non sit. quod ipse est
stulta. ut patet ex predictis. Ad ultimo obiectum dicendum quod hoc
est stulta. pretendere signa ypocrite non est malum. Immo hoc
est malum. quia hoc est scandalizare. hoc ergo quod in se
signa predicta ypocrite non est malum. si pretendere illa ut
iudicatur ypocrita vel ut velle videri ypocrita. per illa generaliter
est malum. Ultimo queritur utrum quis sine peccato
possit appetere quod videatur bonus. ut dicunt ei temptanda
ad sustinendum. tamen probatur quod hoc non possit quia non peccat

et hoc quod vult videri bonus. quia non appetat hoc per se. non
peccat. in hoc quod vult inde temptanda ad sustinendum
tamen. ergo non peccat in toto. scilicet in hoc quod vult videri bonus
ut habeat temptanda. Item ista videtur non sine libidine. quia causa
mentis ad declaracionem vana. ergo cum libido sit principium omnis
peccati. sicut dicit augustinus [illegible] de libero arbitrio. quia ipsa non est prava origo
peccati. ergo in isto videtur est peccatum. ergo non peccat in hoc quod vult
videri bonus. ut dicunt ei temptanda. Item si aliquis vult vi-
deri bonus. ut laudetur ab hominibus. peccat quia querit mu-
nus alienum. ergo a simili si aliquis vult videri bonus ut detur
ei temptanda. peccat. quia querit munus a corpore et alim-
ento. Item cum accidere hoc sit malum in
se. accidere autem propter temptanda semper est malum. ergo a simili cum
velle videri bonus sit malum in se. sequitur quod velle videri
bonus propter temptanda semper sit malum. preterea qui vult se videri
bonum aut vult videri bonum in re aut in modo non in
re. quia nullum bonum habet ad ipsum. ergo vult videri in se tamen.
et ideo gloriam dei sibi usurpat. ergo peccat. quod concedo hac ratione. Ad
primo obiectum dicendum quod hec est falsa. non peccat in hoc quod vult videri
bonus. immo peccat in hoc. quia querit munus a corpore quod vult
ut laudetur in corpore hoc. et per hoc vult acquirere bona temporalia.
et ideo quia usurpat sibi quod dei est peccat. et ideo etiam illa est vanitas
superba. sicut dicit augustinus. peccare est spreto incommutabili bo-
no rebus commutabilibus adherere. hec autem illa adheret incommu-
tabili bono. spreto incommutabili bono. quia sibi usurpat proprium
bonum quod solius dei incommutabile est. et ideo illa est
uoluntas superba et peccatum. et est forte libido si ea intendit
ut in ea delectetur quod videatur bonus. si autem non adhuc
tamen dicit. non est libido. nec est omnis superbia voluntas est libido.
ut illa qua contempnit deum vel odit deum vel huiusmodi. et mul-
te alie.

Decimo de ypocritis quod multotiens solent false iudicare
alios. unde est de fructibus iudicandis. de quibus dicitur in evangelio.
Nolite iudicare et non iudicabimini. ubi dicit glosa. quod est
iudicium suspitionis. et iudicium temeritatis. et iudicium
certitudinis. Iudicium suspitionis est sentire de bono malum
esse. et istud asserere. Iudicium temeritatis est sentire de
malo esse ipsum esse abstinentem vel incongrue.
Iudicium certitudinis est iudicare de manifestis et certis.
quod ergo primum. utrum talis suspicari sit peccatum. probatur
quod sic. dicit augustinus super illum locum psalmi. Amputa ob-
probrium et cetera. maximum vitium humanum est suspitio quod vi-
putatur quod sit virtus. ut de malo bonus vel de bonis
malum dicamus. Item super illum locum psalmi. De ne-
cessitatibus meis et cetera. dicit glosa. multe sunt necessi-
tates. ut suspicari de incognito bonum et malum dicere
de illo. et in peccatum est cum petat ab eo removeri talem ne-
cessitatem. Item super illum locum apostoli. temptatio
vos non apprehendat nisi humana. distinguit glosa. quod est
diabolica. presumptio. nimium de viribus. et filia. et est
angelica, tamen in nullo aliter sapere quam res se habet. et
est humana temptatio distinguitur. ut si aliquis corripiat
alium et excedat. aliquando eum corripiens quod in bonis est. de
qua temptatio humana est de animo aliter sapere quam res se habet. et
ita talis suspitio peccatum est. Item super illum locum. Noli-
te iudicare et non iudicabimini. distinguit glosa. inter trabem et
festucam. et appellat trabem iudicium temeritatis. dicit quod est quod
trabs excecat oculum. festuca turbat. et dicit festuca

vitium suspicionis. turbat oculum. et ita est peccatum. Item dicit super il-
lud. Vae qui dicitis bonum malum et malum bonum et cetera. Item suspi-
cari de bono quod sit malus talem quod est qui [illegible] esse
sicut peccatum mortale. ergo ad minus est peccatum [illegible] sciens id
[illegible] iudicare [illegible] usurpat [illegible]
[illegible] est ergo secundum. Item [illegible] suspicionis [illegible]
[illegible] si suspicatur de eo malum [illegible]
suspitio sit peccatum [illegible]
[illegible] poenitentia [illegible]
[illegible] si non [illegible] suspicatur eos
[illegible] ad suspicandum de aliquo quod sit
in [illegible]. Solutio. dicendum quod talis iudicium sive suspitio
semper peccatum. [illegible] obedientie [illegible]
mentem [illegible]
dicitur ab eis quibus debetur provocari. si perfecit non
ideo quia iudicet vel asserat in corde suo eos esse incorri-
gibiles. si quia experimento putat se non proficere. iudicare
est suspitionis vel temeritatis. ideo peccatum est. quia per se videas
sic quicumque. Verum sibi usurpat quod solius dei est. propter quod dicitur in
evangelio: Qui dixerit fratri suo racha. reus erit con-
cilio. vocatum est ergo nobis prima voluntas concitationis. opinandi
sine putare de proximo malum. hoc adhuc non dicitur. dicitur
obediens. iudicare non sine asserere. semper peccatum est. et suspicionem
potius sine opinione. etiam temptatio quod nec erit peccatum. Iudicium
vero suspitionis semper peccatum est. Item dubia in meliorem
partem interpretanda sunt. ergo de proximo potius debet suspicari
bonum quam malum. ergo et cetera. et dicitur potius debet suspica-
ri bonum quam malum. quod glosa. bonorum mentium est ibi cul-
pam agnoscere ubi culpa non est. et imponere. Iustus enim pri-
or accusator est sui. quibus et iusti dicere dicit ego teneo ... ego
teneo confitenti et cetera. Solutio. dicendum quod propria anima ... per
se est de alio. hic suspicari bonum quam dicere quod ... lau-
dare aliquem sicut est sine bonis et est parata ad lau-
dandum aliquem. signum est est laudare enim aliquem est ef-
fectus pacis et consuetudinis. largitur spiritus sancti. laudare
vero se signum est arrogantie. effectus discordie quia
quod iustum se esse reum et accusatorem sui. habet
ideo qui cognoscit se habere fomitem et quia dicit spiritus sancti
et opinari quod dicitur ad peccatum. ad minus vel ad hoc
significando. cherub in propheta ezechiele habebat faci-
em hominis et faciem leonis. dicit est homo et hominem. id est mansu-
etus alius. leo. id est severus sibi ipsi et cetera. Item
potest quod aliquis constituatur ad maximum peccatum aliquem quod fe-
cit ergo quod istud peccatum non est manifestum. sacerdoti. quia
manifestum per se in sua subiecta. ergo est incertum si
et ideo incerta dicitur in meliorem interpretari in meliorem partem
ergo potius debet credere quod non fecit illud peccatum quam quod fecit. ergo non debet
proximum in iungere pro illo peccato quod manifestum non
est. Solutio. in verum sacerdos non est usquequaque certus de illo peccato.
quia sic tamen est de quo peccatum illud fecit. et ideo est ei
confitenti peccatum ad exceptionem non est ei tale dubium quod de-
beat interpretari in meliorem partem. dubium est tale est
quod habet equales rationes. ad hoc quod sit et quod non sit. Item queritur
aliquis possit de alio asserendo dicere iste est malus in quo dicat
hoc sine peccato vel quod sic. quia tot et tantas coniecturas habet
ad asserendum quod sit malus. quod et quantas coniecturas habet
de alio ad asserendum quod sit bonus. sed sine peccato potest aliquis
asserere de alio quod sit malus. Item sancti homines multotiens

eos dicunt quod sint mali. quia sunt dicta. plerumque et huiusmodi. sicut et
de operibus iudicis. vos ex patre diabolo estis. ergo aliquis aliquando
potest hoc dicere sine peccato. Item apostolus dicit. quod venit ad ysparnos
de illis si qui non videtur vitium de conscientia sua. quia non erubuerint
vel non fecerint dicendo vel ergo et cetera. si aliquis dicat de aliquo quod sit
malus habet et hoc de conscientia sua. tamen erubescat non peccat.
et in aliquo sine peccato asserendo potest dicere se malus.
contra. iudicatio. ut non semper sancto. visitavit cum mihi. quod non
dicit et asserit quod sit malus mihi. ostendit et asserit fateri quod bonus.
sed spiritus sancti quod peccat quod per hoc probat per hoc. quod dicitur in evangelio quod dixerit
fratri suo fatue reus erit gehenne ignis. Solutio. dicendum quod nullus sine
peccato determinate potest dicere de alio. semper malus. nec hoc habet
tot et tantas coniecturas habet. quamvis est tot coniecturas habeat
et cetera. sed non habet tot rationes. ad hoc quod ad hoc. quia per ampliticatorem
et largitatem spiritus sancti. et conservationem pacis. debet asserere de
alio quod sit bonus quam de alio quod sit malus. Ad secundo obiectum
dicendum quod sancti quando dicunt et exceperunt causa de alio quod essent ma-
li. ad cautelam aliorum et correptionem non determinate sic confite-
bantur nisi prius temporibus. vel ex revelatione spiritus sancti
quod dicit dominus non est simile. quia omnia sunt perspicua nuda
et aperta oculis eius. et ideo de occultis potest asserere per veri-
tatem. sicut ita non est in nobis. Ad tertio obiectum dicendum quod apostolus
dicendo vel fratrem non est mirandum. ut peccatum dicendo fratrem. si
quod non peccavit quod dixit fratrem. nisi hoc duo sint sufficiens
causa. quia non est locutus contra conscientiam suam. sed quia dicendo vel fratrem
non derogavit spiritui sancto. immo volebat eis largitatem
apud aliquem. ille vero qui asserit de aliquo quod sit malus licet non di-
cat contra conscientiam suam. tamen dicendo non derogat largita-
ti spiritus sancti. sicut dicit glosa. super illud. qui dixerit fratri suo fatue
reus erit gehenne ignis. quod est vocare fratrem suum fatuum
derogat spiritui sancto. sicut dicitur in glosa. Item quando contingit
quod aliquis audiente iudicat furem esse. et precipit suspen-
dere quod videtur male facere. quia furtum dicitur. fur-
tum est contrectatio rei aliene invito domino. et hec descriptio
est sufficiens. quia potest aliquis contrectare rem alienam invito do-
mino sine peccato. ut si hoc faceret tamen causa ludendi. vel ideo ad-
dunt huic descriptioni. furtum est contrectatio rei aliene invito domino
fraudulenta. et huiusmodi causa sine est penes. intenti-
onem. quam non videt iudex. ergo male iudicat esse furtum.
quia nescit utrum inspiratum sit a domino quod accipi-
at rem alienam. sicut precepit filiis ut subriperent va-
sa egyptiorum. quia nescit iudex utrum ille fuerit in ex-
trema necessitate in qua omnia sunt communia. ergo male
iudicat cum furem quod forte non erat. maledictio
vero ysaias. Ve qui dicunt malum bonum et cetera. quod iudicat
secundum leges iudicat. possessiones suo. ergo bene iudicat.
Solutio. dicendum quod iudex secundum leges iudicat per partem suo potest
putare aliquem tamquam furem si meretur maledictionem. licet in
veritate non sit fur. ad conservationem pacis. aliter non posset
conservari pax inter homines. non est per hoc iudicare de oc-
cultis. vel non semper iudicare per veritatem eorum
in quod intuitio est. ex quo sunt opera exteriora. sed suf-
ficit ut presumptiones in civitas iudicet. sicut docet
lex humana. probatio prima. ad tertium obiectum. Ad quartum
obiectum dicendum quod illa auctoritas ysaias. Ve qui dicunt bonum malum et
cetera. intelligitur de accusatoribus et detractoribus. et ideo non habet locum
in iudice qui iudicat secundum legem et conscientiam talem autem
iudex nullum iudicat esse furem. ut determinate

fuat uel unitis corporis. quia licet quodam modo sit uiolentus
quia ille fuat sit taleque. Item omnis qui irascitur fratri suo
reus erit iudicio. qui dixerit fratri suo racha reus erit concilio
qui dixerit fratri suo fatue reus erit gehenne ignis. per hoc gradus peccatorum
intelligitur gradus peccatorum. minor enim est pena esse reum iudicio
quam esse reum concilio. quia qui reus est iudicio, id est accusationi, et dampn
ationi. adhuc restat ei locus defensionis. qui autem reus
est concilio non habet locum defensionis. quia iam conuenerunt sacer
dotes ad determinandam penam illius. Et constat quod pu
nitum malum est esse reum gehenne quam esse reum concilio. quia
maior pena non potest inueniri quam gehenne ignis. eodem modo gradus
est in peccatis. quia minus peccat ille qui irascitur fratri suo
quam qui dicit ei racha. et minus quam dicit ei racha quam quod fatue.
Sicut racha sicut dicit glossa interiectio sine cerebro. si maior
contumelia est dicere fratri suo quod est sine cerebro sui
cerebri uel sine ... quam dicere ei fatue. Solutio. sicut dicit
glossa interiectio est in dignitatis. sicut quando uituperatur
generaliter. non descendendo ad aliquid speciale. et ideo minor
contumelia est quam dicere ei fatue. quia specialis est uitu
peratio. quia est ideo quia insulse. Vnde derogat specialiter.
Aliquis tamen habet hoc. quia dicitur contra racha interpretatur sine ce
rebro. dicitur est quod interpretatio est specie significationis uocis. ut lapi
dicitur quasi ledens pedem. interpretatio lesio pedis ad significationem
cationem huius uocis lapis. et per dici quod aliquis dicitur sine ce
rebro large id est non habens cerebrum bene dispositum. sed sit
generalis uituperatio. cum dicitur sine cerebro id est non habens
cerebrum omnino bene dispositum. quia est generale contra omni
uitio.

Quoniam autem ista peccata predicta que distinguuntur in predict
a quest sunt peccata ex proprio iudicio. quod non est consequens
dicendum est de peccato illorum scilicet de ira. Vnde notandum est quod duplex est
ira. scilicet ira per zelum et ira per uitium. ira per zelum irascitur
semper uitio non persone. Ira per uitium econtra. Ira autem per ze
lum quandoque dicitur licita quia ad eam habitus ... ad ira per pro
prie ex zelo id est ex caritate. quando ipse motus quo actua
liter irascitur per zelo mouetur. proprie dicitur ira per zelum sicut
ira per uitium dicitur proprietas irascendi contra iobito quam ab
dicitur iracundia et est uitium contrarium. Quando autem ira per uitium
dicitur motus quo irascimur persone non uitio. talis duplex est
quedam est subita et surgens ante deliberationem rationis. et de tali
dubium est an sit peccatum. alia est que est ex deliberatione rationis
que mortale peccatum. et de hoc solo dicitur omnis qui irascitur fratri suo
reus erit iudicio. Primo queritur de ira per zelum utrum ipsa licita
sit. secundo in quantum uisita sit. tertio de ira per uitium. quia
autem ira per zelum sit que est habitus sit uirtus. probatur quia ipsa est
habitus uirtuosus bene constitute. ergo uirtus. Item ira per ze
lum est instrumentum ergo est opus alicuius uirtutis. non caritatis quia
cum ira per zelum sit motus maior uirtutis opus quod procedit
uatur ex aliqua uirtute in mente. quando ex caritate non procedit in
mente non motus qui est diligere uel odire. ergo quia irascitur per
zelum sit in mente ab aliqua uirtute licet sit mente acariat.
sicut uelle dare elemosinam in mente est amicitia sed mente acari
Item dicit dominus. Irascimini et nolite peccare. ergo per quod ira per zelum
est uirtus exemplaris in deo. ergo est uirtus exemplata in sanctis que
si concedatur quia omnis que est lux sed ira per zelum est
que est lux ergo illuminat quia turbat ergo non illuminat. Vnde
autem quod ira per zelum turbat oculum. sed ira per uitium
excecat. Item dicit augustinus omnis uirtus sua possidentes

delectat sed ira per zelum est uirtus ergo nos delectat quia con
turbat. ergo non delectat. Item ira per zelum fuit in christo ergo con
turbatio fuit in christo. ergo in christo ... non est conturbatio
[illegible]. Item conturbatio uoluntatis deliberata est. sed nullus deliberatio
fuit in christo. ergo nulla conturbatio fuit in ipso. quod in euangelio
de ipso ... conturbata est ualde et similiter ante laza
rum turbauit se ipsum ut dicitur in euangelio. Item uerum assump
sit omnes nostros defectus preter peccatum et ignorantiam. sed conturbatio est de
fectus quod non est peccatum uel ignorantia ergo conturbatio fuit in christo.
Solutio. Dicendum quod ira per zelum uirtus est. Ad primum obiectum dicendum quod hec est falsa.
omnis que est lux. sola est illa que est lux quantum est in se
sui intellectui ut fides et donum intellectus. Ad secundum
obiectum dicendum quod ira per zelum in quantum uirtus est delectare. sed in quantum
turbat ergo non delectat. quando ipsa delectat secundum
... quod est uirtus. turbat autem ex aduerso scilicet ex suis
ipsius in ipso. quando iracundus suspicatur se non posse
destruere peccatum quod uellet destruere. cum adhuc tendat per
motum ire. Ideo est quod ira per zelum ... motum
generat conturbationem et ... exemplo. sicut tamen illa ira non
conturbat eum. quia ei non erat annexa suspicio
non scilicet se posse facere quod uellet. sic gratia
motus domini fuit in se sine angustia. cum ideo non
fuit contraria alicui peccato. sic ira per zelum fuit in eo,
sine conturbatione uoluntatis. huius est conturbatione sensualitatis
et ex horrore tristis id est mortis. sic christus dicitur anima mea
conturbata est uel ... quia non conturbauit se. ut quod contra
to illa fuit ... in ratione. sicut dicitur quod contribule quod
erat intellectu et ... fecit eadem per uoluntatem suam ymagi
nationes et per ymaginationem in in extrinseca
tamen ... quando uenit horribile sequitur horror et
conturbatio ex necessitate conturbationes tales fuit in christo.
sed non conturbatio uoluntatis ex predictis. ... ira per
zelum non est culpa uel peccatum ... non fuit quando
... sed ex aduerso scilicet ex suspicione ipsius sicut
dictum est. Item queritur in quantum ita sit ira per ze
lum. probatur quod in irascibili. ira est per zelum et uoluntas distinguitur
peccatum. sed uoluntas sita est in ratione. ut dicit augustinus ergo ira per ze
lum sita est in rationali. quia irasci in proprio per zelum est
uelle destruere peccatum proximi. sed uelle destruere peccatum proximi
est uelle destructionem peccati in proximo. et uelle bonum proximo
uelle bonum proximo est diligere ipsum. ergo ... irasci per
zelum proximo est diligere proximum sed diligere proximum est in ...
concupiscibili. ergo ira per zelum est in concupiscibili. ergo uirtus
que est ira per zelum est in concupiscibili. ... probatur quod est in irascibili.
irasci per zelum est ... in peccato ut ... sicut tale
... est in irascibili quia ... Ad primum obiectum dicendum quod ... uo
... accipitur sicut dictum est in questione de ... et per ea
uoluntas dicitur ... ut ad fiat est in ratione ... fuit aliqua
... et hec ira non est uoluntas quando ... uoluntas dicitur appetitus
et hec ira ... est in concupiscibili
et ratione ... ira non est uoluntas quia est appetitus contra dolo
ris. Ad secundum obiectum dicendum quod uelle destruere peccatum proximi
uelle peccati destructionem in proximo per ... est in in
irascibili. talis est uoluntas ... ad ...
... per accidens uelle destructionem peccati in proximo
in quantum est quoddam bonum et uelle est in concupiscibili
quia hec bona uelle ... est in concu
piscibili. Sed ... quia hec duplex uelle destructionem

peccati in proximo est uelle ei bonum. quia primum est falsa. secundum
... et per solo ad secundum obiectum. Item ira per zelum est quoddam
bonum que est uirtus. ergo quanto magis irascitur per zelum tan
to melius est ei. quia quanto quis magis irascitur tanto ma
gis turbatur. et quanto magis turbatur tanto peius est ei. non ergo
tanto melius est ei. ergo ad ... quanto magis irascitur per ze
lum tanto peius est ei. Ad hoc dicunt quidam quod per ea ...
non in ... ponit talem. Ergo conuenientie est bonum. ergo quanto
quis magis conuenit tanto melius est ei. Sed hoc non est
sicut quando conuenientie in differens est et per est actus uirtu
tis uel actus peccati. sed irasci per zelum semper est actus uirtutis.
quia ... utrumque istarum quanto quis magis irascitur per
zelum tanto peius est ei. sed ... quando melius est ei
per intensiones motus uirtutis. peius est ei quantum ad
penam annexam illi motui et ideo non ... autem
quanto quis irascitur per zelum tanto melius est ei. non ergo
peius debet esse inferre. non ergo peius quantum ad ... ideo
quod conturbatio duplex accipitur. quia quandoque dicitur conturbatio pe
na annexa motui. quandoque motus cui est annexa
talis pena sicut de dilectione quandoque dicitur quedam illecebrosa pas
sio. quandoque motus cui annexa est talis illecebrosa passio.
ut delectari in domino. Conturbatio autem passio quoniam est
in sensualitate. quando in christo illa quantum est in ratione non as
sumpsit deus sicut dictum est et hoc ideo quia non decuit. sicut
non decuit quod esset leprosus. Omnes enim uitiates infir
mitates et penalitates assumpsit preter illas quas
non decuit ipsum assumere. non autem decuit ipsum as
sumere conturbationes uoluntatis quando ipsa impedit contem
plationem dei.

Dicto de ira per zelum. dicendum est de ira per uitium quomodo
uinculum ad necessitatem hominis. quia queritur de illa ira que
anticipat actum rationis. utrum sit peccatum. probatur quod
peccatum ueniale. et super illum locum Irascimini et nolite peccare dicit
glossa. si primus motus qui est in potestate nostra surgit in
homine non ei consentiat ratione. sed quod non obcecat consi
lium ergo est in malum. dicitur in qui primus motus non permit
titur. sed non permittitur non peccatum ergo talis ira est peccatum.
per ira per uitium uult homo nocere alicui. ergo est peccatum.
per si ratio consentiat in tale ira peccatum est in ...
ergo ira que ante consensum rationis est peccatum ueniale. quia nocere
est in differens. quia ... ad nocere quod est peccatum
et ad nocere quod non est peccatum. sicut in ... et
indifferens ergo non dicitur quod sit peccatum. ... quod peccatum est ex
fomite sed talis non est ex fomite ergo non est peccatum.
probatur quod ira per uitium est mortale peccatum. quia irasci per
uitium est uelle malum alii. sed uelle malum
alii est odium ipsius sicut exponitur ... quia odium
... non ... esse simul. et non ... non peccatum
mortale. ergo ira per uitium est mortale peccatum. Solutio. bene
dicendum quod primus motus ire est peccatum ueniale. Ad primum obiectum
dicendum quod licet uelle nocere alii sit in differens per se
tamen est malum in se. ut predictum est. Ad secundum
obiectum dicendum quod fomes per dici concupiscentia licet que in so
la concupiscibili. et hoc motus ire non est a fomite. uel
per dici fomes concupiscentia large quam dicitur in probatione et
libido. et sic hec ira est ex fomite. Ira irascibilitatio
satis ... per ea que dicta sunt in questione de primis
motibus. Ad tertium obiectum dicendum quod hec est falsa. irasci

per uitium est uelle malum alicui. quando ... isto
non est in in concupiscibili. aliud in irascibili. Item dicendum
est supra quod irasci per uitium est uelle nocere alicui in
ordinate uel sine causa debita. sed hec obiectio uelle nocere
et uelle iuuare sunt contraria. quia nocere et iuuare sunt
contraria. sed uelle iuuare est in concupiscibili. ergo uelle iuuare
est uelle alicui bonum. ergo uelle nocere est in concupiscibili.
ergo et irasci. Item uelle auferre et uelle dare sunt contraria. sed
uelle est in concupiscibili. quia largitas est in concupiscibili. ergo uelle
auferre est in concupiscibili. ergo irasci. Solutio. dicendum quod uel
le iuuare et uelle nocere. quia utrumque tendit ad uic
toriam et dominium est in irascibili. similiter et uelle auferre
et uelle dare.

Quoniam acceptio personarum procedit ex prauo iudicio de quo
supradictum est. ideo dicendum est de acceptione personarum. quia
acceptio personarum procedit ex prauo iudicio ostendit
Iacobus in canonica. dicens. si introierit in conspectu uestro
uir anulum aureum habens in ueste candida in
troierit autem pauper in sordido habitu. et intendatis
in eum qui indutus est ueste preclara et dixeritis ei
tu sedes hic bene. pauperi autem dicatis tu sta illic
aut sede sub scabello pedum tuorum. nonne
iudicatis sic apud uos ipsos et facti estis iudi
ces cogitationum iniquarum. ex hoc patet quod acceptio
personarum procedit ex prauo iudicio. est autem accipere personas
honorare aliquem ex causa indebita. propter quod queritur utrum
propter honores et diuitias aliquis sit magis honorandus
diuitis sui acceptione personarum. sed ut aliquis propter ... magni
tate sit alii preferendus. tertio sic propter nobilitatem quan
to ut uidetur minus dignus preferri preferri magis digno in ipsa
libris suis predicto peccato.

Circa primum sic obicitur. dicit beatus iacobus quod dicit
fratres mei nolite in acceptione personarum habere fidem
domini nostri gloriosi. et si introierit in conspectu uestro
et cetera. sic predicta sunt. per quod ... hac auctoritate quod
... in acceptione personarum habere fidem. ... habere spem uel
caritatem. per cum omnes differant per diuitibus ...
quod tota iniuria ... ... per dicit augustinus non
peccat non cum apostolus ... iudi
cat ut tanto melior quanto ditior uideatur
... nullus ... capis facere ... apostolus cum ho
norem. honorem et cetera. sic prelatus debent deferre
honorem et cetera diuitibus. quia sicut ad prelationem
habet ad ... diuitias habet ad ... habet ...
... eius argentum ipsi ... baal ...
diuitie plus sunt honorandi ... magis eligere
paupertatem quam diuitias. quia contemptibilia ele
git. ut forma quasi ... sic quia sapiens plus
eligit plus est eligendus. Ad primum dicendum quod ... fidem
quod alia uirtute quia per fidem ... dominum quod per
aliam uirtutem quia per cogitationem fides est generaliter sic
spes caritatis. caritas alias uirtutes ... tamen
honorificandus dicitur homo in quantum est filius dei. ut sit
... persona. quando tamen nobilis et alii gratis est
quantum deo est filius. debent tamen magis honorare pre
latos propter duas causas scilicet quia magis in luce in eis
dei similitudo. per uiam doctrinam et bonam uitam
... et ideo dicit apostolus est honore

guat tpale pec. et tpale dimittit. f. tres p. q q
n contingit tpale mitti. f eciā tres p. sō. q. d. q sec
ē i deuio q in uia qm pla exigunt. ad mi
tu. q ad dimitti nō uat q eius mō pot contingi
tpale mitti f tres p. qm in aia sunt tres uires
p qs aia ē ymago dei. i qbs sunt i uirtutes qbs as
similat tbus psonis. s. fides. spes. cari. fides pco gnit
dei. filii spe. p fortitudi cari. p dilectioni. pr i spui
sco. et ex his erit tpale mitti. q p tres p ap
pparecer.

Circa. f. c. f. obi. d. d. in cuiu. q ē pec blasphe
mie. q n dimittit in h sclo n i futuro f. pec.
i spm scm. et pec in spm scm. ē irre. p d io.
i epla cano. ē pec ad morte. n dico p eo oret
qs. et nulla re remittit. et ē irre. p. Ite
dnē in iere. dns ie noli orare p ppło isto q
n exaudiā te et pec erat irre. Ite sup illu
loc eui. sps blasphemie n remittet. zc.
d aug. q tāta ē labes pecci h q n sit hūm
subire pniā. et ē irre. cū hō n psit pniter
d illo. et tm ibid di. q ē obduratio ai mali
tia. ex q sit hō impnitēs. q d auctas. d ne
mine dspando ē. dū ē in uia. et sr illu loc ps.
dix do ex basan. cuiu. zc. d aug. q dspa
tissios do aiuit. p. pec in spm scm. ē irre. et
aiu hec ē ex ipō di. aut hois. q. q n dei. q ex
ipō hois si cadit re lucia ē irre. q hoi n pot
pse a bca libari. Sō. pec in spm scm di ir
remis duabs d cais. s. q difficile dimittit
do. s. q n ht excusatiois ualore. in tāto ge
ne pecci et gen ē executiue facuit q sit ir
remis. s. illa tria. q exigunt ad hec q ad
sit pec in spm scm. ad pō g obt d eiuo d q
n dimittit. d subaudi n tato et cū difficul
tate. Ad f. uō n dico ut p eo qs oret. i. q
libr. q adhuc q pcebs aliē dimittit. opte
ret q multū sec orare ut hs matini. ul aliter
n dico. i. n ipō ut qs oret p eo. q forsan n
pocet. Ad i. q d dnē ieiume noli orare p
pp i. q n exau. te. d q i inois erat qr dns
nolebat audie ppham. q oio relleller ir
erat et p talibs nulla audit oro. Ad sequens
obt. d. q pec i spm scm di irre. p ipō ho.
q hō uix p se ppa ad gām. q gnat tāta
moles pecci. fo d pec in spm scm. irre. q
ht finale i pniā et ancta. et sli pec i spm
scm. n p remitti. i. uix. l. ipōs. ē remitti.
et futō pcō ut sit pec in spm scm. ul n
tuo in d in spm scm irre. q o pecā ei n re
mittet. n in h sclo. si qs peniteat d ipō. n in
futō si dāpnet hō p illa. In aliis peccis spe ē a
remissio. p infirmi. ul igno. si i hec peccā
nulla ca ē. q n ple puiat. sim a remis q nulls
color excusatiois. Ite sr illu locu mac. uō
q blasphia n dimittit. zc. d q iudi spu blas
phie peccabat cū dicebāt in beelzebub p n
cipe demoniorum eicit demoñ. et cū dicebāt demoñ
hē. q hec di. n blasphemabat gām spe sci n i
pugnabit ea. g n peccabat in spm s. dō g
n cogitabat. s tm de xpō. sic ad blasphemari
petru. n ideo pccari i spm scm. Sō. ia pecca
bāt in spu sco q in dētes q opa ei boi erat.
i iudic facibs agitati. intēdebāt diminu
ere gām di ideo cū opa q sciebāt eē di attribu
ebāt demoi. et in eis erat i pugnatio g. q sūt
eē i blasphemāte pec si hēt eande intētio
ne. Ite si as fornicet et intendit adltām. n ho
mi adltāt. g. e. r. si qs intendat pcare pecō i
spm s. n homi pcat illo tm. q. i ē igno. nō
ceta malitia. g n ē i pec in sp scm. Sō. n
ē sile q adltāri ē se adltām. si pec in spm
s. n ē se. si exequitāius adueniuis ē pec in spm
scm q adltāri. ē solū g pecce. si ipecō i spm
scm n ē g pecci tm ut dcm ē

Circa tciū. c. nō. q h appllō finalis impnia.
duobs mois accipi. qm dr finalis i pnia.
puatō pnie i fini. f q h appllō pec in spm
scm. ipta finale i pnia. et sli hec n u h hat.
neccm ē. istu psuppsisse si psuptioē pec
i sp scm. g neccm ē istu peccasse pecō in
spm scm. zc. sla f accis qm dr finalis i pnia.
i. finale ppoitu n pniendi. in quo hō decedit.
et sli hec n u h arg. iste p pnite d quls pecō
si finalis impnia ē ad pec g p pnite de fi
nali i pnia. f q hec nbū pot respic totū q
seqt si ē respiceret suppoitu p hec nom i pni
et n acctus. significatu p hac dictioe finali
neccia eet arg. In hac sigficoe. Ite de
nemie dspando ē dū ē in uia. q sr q iste in
ultō uite sue n pniteat. ipōs ē q i pniteat
ul nō ul decto. g dspando ē de eo. Sō. dnt
q n. q n ē d in isto cū n sit in uia h i timo
uialis. dixerit q licz iste n pniteat in h. O
pot pnite in hoc. O cū pnia sit in aia et
mistam. et io n exig tps. ad h q ad pniat. h
tantā si pcogitasset de pccis suis q sendo cad
itaie di. te psz alio mō dici. q i p pnite
in hoc. O. l n pniat i eo n ē sile q nulls psit
ē alls in. O in q ē nug qm adhuc exig tps
q poitu ad actū aic n. Ite iste pecō dspa
tiois mert q nug q ferat ei dns gām. g me
t. q nug pniat decō. h neccm ē ubi de
sparasse g neccm ē istu nug decetō pnite.
g ipōs ē q isti remittat pec sui. Solo
nulls exigdig p meri. q d nug decetō q fat ei
gām. si exodig bn pot hec meri. q diu hoe i
uia n claudit ei omio introit ad gām di. si
audit uocē dni clamitis pt tiqi. Ite i ma
thō u dr. q ē pec q n dimittit. n i hec sclo
n i alio dr q tal ē reus etni dlicti. et i ur q
tal meret. q nug pniat. si dicat q etnu
dlictū accip p etna pea. sic potil dre de
qlibs pecō mor. q fac hoe reu pea etna.
Sō. etnū dlictū dr hoc bonū di. q metū
peas in spm scm. sic ē caritas nug excid
ateis i hoo di nug excidit ad spatis. et ipu

gnitibs gām fcē sci. S p tal si diuisio q ē pecm
tpale tpalr puni. ut pec forni ul adltiu. l
fūn. d q r nūt hō. et ē pec tpale etnalr pu.
ut forni d q n pnit hō. et ē pec etnū et tpalr
pu. ut pec dspanis d q p nīt hō in tpi. et est
pec etnū etnalr pu ut tale pec. s. dspatio
nis l psūptōis d quo n pnit qs.

Postq ā dcm ē d spebs pecco. Adltiō
pō. ē d ista gnali quē q qr. utrū pec sit pea
pecci sō. u. ē ut pec sit pea pecci. et sli fo pec
d puiat pec p pec. tcio utr pec sit pea simplr.
et pe. qrto utr q d puittit hoes pcae. io
peccat l q.

Circa p. c. ē s. pbr. q pec ē pea pecci. q d an
gē. q intr pma apostasia et ultimā ignē
gehēne media sūt peca et pene peccor. g
pec ē pea pecci p pec ē corruptio silul. h oie
corruptio pea g oe pec pea. p oe pec mor ē me
si ois mor pea. g oe pec pea g pea aeta l illa
ta. n aeta qm legiti d pecō uoliu. g pea illata
n n p pecō g oe pecm ē pea pecci. o pec ē pea. h oi
pea pecci ē adō g pec ē adō p eū pec n sit pena
aeta. q ē uolunt erit pea illata. h ois pena il
lata p pecō ē adō pec ē adō p ut q pa auctas
sit fla. qm ht istātiā in illo. q pt incectum
bapti p pcar. l p pec p baptm n ē pea pcci ali
c pceōnty cū nullū in eo peceder q prius erat
in nocer. Sō. tales pecce i pe sūt. pec ē pea
pecci perz ē ca pecci. qm i p ippetas ē. i mō pcē
eseqns. p antecedit. qm is ē sūsi pec ē pena
pecci pcedētis. i. subtctio gre ex q seqt pec ē pe
na i pecci pcedētis. In ea at impetas magtō
q is ē sūsz. pec ē ca pecci. i. pec ē ca subtctio
nis g. ex q seq a pec. q subtcta gra o facili
cadit hō i a pec. hē as cad i lubco. d auctē
alia a. d. q ē ua. i illa ipetate. q dr pec ē pe
na pcedētis pecci. S n i h arg. pec ē pea pcci.
ois pea ē adō. g pec ē adō qm media ē ipa
et ipe pcedit. ac si cet ppa pec. dr corupto
q corrip n p mod efficientis. h p mod dfici
entis. ut dcm ē in qne. utm ois actio sit adō.
sic dr q nubes intposita int nos et solē facit te
bras. i. fac q aer n illuminat. Ad a. obt d q
n ē sile d morte aie. et morte corpis. q mors
corpis ē inolūta. mors aie uolūtaria. s. pec.
tn pec n di. pe mos aie. h p ca n p efficīt.
pec ē ta q ds n illumiat aiā. et ita fac lucē q
ds ē recede ab aia. et sic fac uitā q ds ē recede
ab aia. qui prius uiuificabat eā sua illumi
natioe. Ad a d q auctas augti pdca n ē
gnat. et n gr in illo q p pcat pt bap. h aug
d in lib d ciui. di q oe pec ē ex cupi. q alibi d
ipba uol q ē origo omis pecci. sic ipe d i lib d li
bo arbitrio. et e cupi. i omi in p diuisas suas spes. et
q cupi dlectois ē in in cupi. cupi uidē ut
dni. mita. cupi sīe ul gatiois i ratiali pec
g q fit pō pt bapm ē pea pecci. ut pat q seqs
p antecē. q cupi ex q ē pec illō. p bap ē pea
pecci. q ē pea pecci adē.

Circa f. c. ē obr. d aug. si in ps. qnit dei
pecca ipeis. ut q fuerit delectamenta hois fac
ētis. sit insta di puientis h h sūt pecca. g
pea sr istra di. h pecca uulnant hoes i illibs
et spoliāt gtuitis et ipi sūt istra di. g q pr legio
d p illa uulnāt et spoliat hoes gtuitis g ds
i hec dissipat ymagine sua et spoliat eum
silitudie sua. q h. hē isto q ds exig. Ab hec
q hat gām di sui silitudie. g n spoliat et
hoes illa. Sō pec aiai puit duobs mois. uno
tm p mod effici q du p pec aia puat dō et hois
pp q fcā ē. et ad q nulr fit silr tiny. et tbat. sicu
sto sitiens sua in anuice appetit. So tn puuit
p mod dficiēdi ut dcm ē. pō mō pecci sr ista
di puiētis. fo tn n. Ite sup illu locu ad ro. ē
did illos ds i passioes igmie. d. glo. fac ds ut
faciat q n queuiut. h n fac ut n queuiāt. q faci
ut si facē que n queuiut ē pec g ds facit
hoes peccare. Sō. illa glo. ē glo gilibti. d q
omis actio ē adō et q tai ad pma pte auctis. u
la diuisi intlecta. ua ē quieci. fla. et h ui h arg.
q in fit ipe fla cpois. Ite pec igni pec ob
fuscat roē. g qto mag pec tāto mag obfu
scat g luxia mag obfuscat roe q ebietas q
ebetas mag tbat ratioe. g mag obfuscat
ea. Sō. uēm ē. q qto mai pec tāto magis
ro h ledit et obfuscat qtu in se ē. h p actūs q i
gnag q ad pec ipedit mag roē licz sit mui
ut ebrietas. p hec q istrum dissipat ymagi
natiois aqua incip intllcs sui ro. sr luxi
p hec q qns sr fluos humores pgat. reddit in
stra sensus. et ymaginatiois apta ad s ui. roi
et n p actūs expedit roē. h gnat e f. q magis
obfuscat sui obtebrat. mai pec illa obte
bratioe q obtebrat roē p uce uel lucis. Ite sit
q ad adsiplicē forni. cadat ad et pt forni
gmittat adltiu. pm pec puit pea maxi
q ē subtctio g. h pec f n puit tāta pena.
qm subtctio gre ē mai dāpnū et maior pena
q alic q psit eē. et q pea insfera. tertiū g dāp
nū p hunc cpam h sr tate dlicti puit ds. g
pmū pec mai ē q s. q uiraū fim ē. Solo
retiā subtctio g. maxiā pea ē. h h arg. n in
primo pcm mag noci l puit q s. h n noci
n i gtu pec g mai pec ē p q s. q licz nocat
i gtu ē pec ritudm n ocurrētu q sub thit g
n ht n p accns. s. tē cū inuen gram q cepta
pfecti h inueniens in qoe de corruptioe ut de
ccitatis silui.

Circa tciū. c. qr. utrm pe legido. pec dicat q
sit pea. pbi q. q ois inuidia ē dolor feli
citatis alie et omis dolor pe pea ē. g inuidia
pe ē pea. S inuidia sicli n inuen tyrāni mai
tormentū p igit gndo uix r. pt seqt ps cali
cis eor. i. pr pe eor pena dr calix. q pena
insfat ado. sic pot in calice. Igr g cupis
ut luxie ē pea. g pec ē pena. Ite effin ul sec

[illegible]

Dicto de [illegible]

[illegible]

adultio obtui

Obiecti. ii. c. sic obi. filius dei assumpsit humanam naturam et non corpus et animam. ergo nisi prius fuit susceptio illa quam ille homo esset deus. hoc quod quando et corpore assumere animam et corpus ut quod h. n. sit n. quinge illa s. ut partes non est quietur causa ut fides. si h. gererit q. d. be aug. quoniam sui illa susceptio. quod facit hominem. et ho d. ergo illa susceptio sui causa quod ille fuit deus quod nisi prius fuit illa susceptio quam ille homo fuerit deus. si illa susceptio fuit corporis et animae coniunctio. ut p tui. ergo coniuncta sibi prius fuerit partes filii dei quam ille homo esset deus et quod filii esset homo. quod prius esse filium. cum non sit ei partes n. s. q. h. ¶ So. d. quod filii assumere corpus et animam non fuit illa facere partes sui unire sui coniungere illa ut partes quam si haberet filii prius essent dei partes quod filius dei esset homo. si veri ex illa susceptione sui ex illa unione subsecutum est ut illa essent partes filii dei. si insistes quod quoniam susceptio fuit

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

sigficat gnalr triplicē distinctioē3 ꝑōnā· ū ꝑfecte
queniēt ō7 qpib magis ē necia· q̄ si illis iqr
illis ēēt ꝑ· trinitas ū ēēt gnictal· 1· fi· di· 7 ū
illis ēēt· fi· di· 7 ū illis ēēt aliaꝑ q̄ fil· di· 7 ꝯ is nēēt
fili di· 7 ꝯ ēēt q̄tinitas imps· Illa auctas· da·
ū ē cōe3 spē3 ꝑōcai ō ꝟ· ꝯ ē intelligēda· ū ē 1·
ū gtig· ꝑōcaē ō ꝓpō cōe3 spē3· 1· gstata· ex du
ab3· s· ex diui· 7 hū· li ē ō· jo· da· q̄ eutichen
gōicebat q ꝟ ū ē ō3· ui hō· si ꝑri ō3· ꝑri hō· 7 ū
uolebat· q q̄dā cōis spē3 ex illis duob3 ēēt gfla
ta i qrieat illa ꝑ ꝑōicaē ō ꝟ· 7ꝯ pōt intelli·
auctas· ū ē cō· spē· 7c· 1· ū gtig· cō· spē3· ꝑōica
te cōit ō ꝟ· q̄ h spē3 hō· si ꝑōicet de ꝓpō· sic ō
alnis hoib3· ū tū ꝑōie ō eo cōit· 1· q̄· m· 1· eode
m· ꝑesus q̄ ō alnis hoib3· ō alnis i ꝑōie· q̄q
ꝑhno totū ēē ꝯ· s3 ū q ꝑhnoit tot ēē ꝟ· q ū
q ꝑhnoit diuitate ō unitate ei· h aut auc

[illegible]

qui filius est actu cum filio legere autem fuerit. de quo b uoc
ineo q p nature cum efficiente sui forte. sic supra
dicta est. si notat infinitatem, per dubio ut est. qui fruitur est.
homo assumpte est filius dei distinguitur apte.

Obiectio de incarnatione
Dei est de predestinatione filii dei. Nota autem quod hoc nomen predestinatio
duobus modis accipitur. s. absolute. et re
spectiue. absolute. quando ponitur sine determinatione. ut cum dicitur
homo est predestinatus. i. ab eterno preparatus. ad bonum quod gratiam in
presenti et gloriam in futuro. et hic significat diuinam prescientiam et determinat
ipse effectum. s. gratiam et gloriam. Respectiue autem quando respectiue sumi
significat diuinam prescientiam. sine determinatione in se presentium. sed
determinatione uult exigi. sic hoc non superatur. certum est ex
tantum determinatur. notat quod sit ex gratia. ut presertim
est predestinatus quod prestitit. ut superatur ex gratia. et sic sumitur hic. i.
ab apostolo. ubi dicit qui predestinatus est filius in uirtute. et ille
tunc quod hoc non quod supponit in persona in humanitate. ille est homo ille
predestinatus est ut sit filius dei. predestinatus est. quoniam ille homo
ex gratia est filius dei. et ad hoc est predestinatus. uel sic. quod est ex gratia est quod
ille homo sit filius dei ex gratia. et non ut hic ait. ille homo est predestinatus
ut sit filius dei. quia filius dei est predestinatus. ut sit ille homo. quoniam
esse homo non est ex gratia. uel filius dei. uel filius hominis. sed esse filium
dei est ex gratia illi homini. similiter solus deus quod habet nature. unio
humanitatis ad diuinitatem est predestinata. quia unio diuinitatis
ad humanitatem est predestinata. unio est humanitatis ad diuinitatem
ex gratia est illi homini. et ideo est illi predestinata. unio autem diuini
tatis ad humanitatem. nulli est ex gratia. non est illo homo in quantum il
le homo ex gratia est unitus diuinitati. nisi filius dei in quantum est filius dei
ex gratia. similiter est unitus humanitati. per locutionem idolum subiectum gratia
predestinatio dicitur pacciens. tamen loquimur per consequentiam
prime argumenti. quoniam unio diuinitatis ad humanitatem est dei
esse. quoniam est illi homini ex gratia. sicut in eo hoc ex gratia filio.
ut dictum est. Item quod dicitur filius dei est predestinatus.
probo. iste homo predestinatus. si suppono illo homine. sup
ponitur filius dei. quia quicquid conuenit illi homini conuenit filio dei. et hoc
illi homini conuenit esse predestinatum. quia filius dei conuenit esse predestinatum
quia filius dei est predestinatus. Item filius dei ab eterno fuit prepara
tus ad hanc gratiam in presenti et gloriam in futuro. ut deus dicit per pro
phetam. Ecce puer meus dilectus quem elegi. sed ille predesti
natus. filius dei. et est. quia filius dei fuit electus ab eterno. quia fuit
predestinatus ab eterno. quia uel secundum humanitatem uel secundum diuinitatem.
non potest dici quod secundum diuinitatem. quia secundum illam nichil prerequirit esse quia
sicut si humanitatem non. quia filius dei est predestinatus ab eterno secundum humanitatem.
quia non habuit ab eterno humanitatem. quia non fuit predestinatus ab
eterno secundum illam. Item similiter ante incarnationem quod uerum
hoc sit uerum filius dei. fuit ab eterno predestinatus filius dei ab
eterno est preparatus ad hanc gratiam in presenti et gloriam in futuro. quia ab eterno
est predestinatus quia uel secundum quod deus uel secundum quod homo. non secundum quod deus. quia secundum humanitatem
quam habuit. uel quam habet. quia utrumque falsum. talis autem illo.
uel esse necessaria. quia hic de homine cum uerbo presenti. ut eius
supplete. non per terminum non per humanitatem quam est uel fuit. Solutio.
quidam dicunt quod hec est falsa filius dei est predestinatus nos dicimus quod ipsa est
uera de predicato in opposito. quia quod conuenit illi homini conuenit
filio dei. sed pacciens et quod filius dei est predestinatus secundum humanitatem
ab eterno quia secundum humanitatem. applicatur ad suppositum personam
futuram. sicut cum dicitur iste homo est preparatus ab eterno ad mortem.
iste est iste homo supponit per annos. sed predicatur cum supple
tione presentis quia tale predicatum habet applicare ad futurum sic

et multa alia predicta. Sed predicta quod non uerum hoc ait. filius dei non habuit
humanitatem ab eterno. non quia ab eterno fuit predestinatus secundum humanitatem.
et est ibi talia uniuoca quia fit processio ab applicata sub
positione. tamquam esset restricta. prius est e. t. non uerum hoc ait filius dei
secundum quod homo fuit predestinatus ab eterno. quia secundum humanitatem quam habuit. uel habet. dicitur
est ad dei uel quod habebit. per applicationem termini. Item quod dicit quod
quod hic magister non uerum filius dei est predestinatus principaliter. et est. quia ex
dictis nominatis. et hic ideo quod hoc de predestinatus nominaliter copulat quod
bonum creatum. et ideo quod est falsa. in tempore ante incarnationem
si pro illa fuerit uel in eodem tempore. Nos autem repetamus hinc
expositionem eius quam de predestinatione secundum. sed ueritas quod
illa autem non uera. quia hic deo predestinatus. secundum quod est hic. humanitatem in
presentia in presenti. In quo non predestinatio. nec ideo improbo. sic hoc
deo repetimus. cum dicitur iste repetitur in presenti humanitate in presentia
prescientia. uero dei ad uisionem eternam. in predicto. et quo hec
sit dictum in predestinatione secundum. Item similiter ante incarna
tionem. hoc est uerum sicut dictum est. filius dei est predestinatus. secundum. soli creature
est predestinatum. quia s. terminus predestinatus. copulat creatum quod. et hic ubi
est terminus adiacens quia copulat creatum in filio dei. sed nullum crea
tum tunc erat filio dei. uel fuerit. quia illa propositio est falsa. Item
ponitur per ipsius. quod filius dei. fuit hic. si dictum non erit homo.
et quod ille homo quod fuit filius dei. non potest esse dictum non fuit
homo. tamen quicquid est predestinatus habebit gloriam in futuro creatam. sed filius
dei. est predestinatus ut probatur ex predictis. quia filius dei. habebit gloriam in futuro
creatam. quod. iste et filius dei. cum uerbo futuri temporis non suppo
nit pro hoc. quia nullus homo est. uel erit filius dei. et ideo non suppo
nit pro aliqua creatura. quod est quod non supponit pro aliqua creatura. sed sola est
creatura que habebit gloriam in futuro creatam. quia filius dei non ha
bet gloriam creatam in futuro. Solutio. nos. quod hoc predestinatus
habet in se quod principaliter duo inclusa, id est est predestinatus quod prehi
bitus. quantum ad hec principaliter predestinatus copulat in diuinitate
non predestinato. sed predestinatum. quantum ad hoc principaliter habitus
copulat diuinitatem. et secundum copulat copulat in futuro. et
presenti. sed ueritas hoc ait. cum dicitur filius dei est predestinatus. copulatur creatum
quod filio dei. et nullum creatum inest uel fuit filio dei. quia hec
est falsa. filius dei. est predestinatus. et est in talia uniuersaliter. ad magis applica
tam copulationem. tamquam esset nomen applicatum. ut in meo dubio
assumitur. et nullum creatum inest. uel inest fuit uel inerit. filio
dei. hec est uero predestinatus per duo principaliter. quod includit in se.
unum presens. et aliud futurum. ad esse tempus. presentis et presertim de
futuris. et hec est uerum. iste homo est predestinatus. dummodo uero
secundo. quamuis non est sed erit. iste est predestinatus. Ad secundo obiectum. dicimus
quod hoc argumentum non ualet. quicquid est predestinatus. habebit gloriam creatam in
futuro. sed filius dei est predestinatus. quia et cetera. et est in talia uniuersaliter. Cum est iste filius
dei. quod duplicem supponitur habet prius substantialem. secundum accidenta
lem. ut superdictum est. in media propositione. tenetur pro suppositione
accidentali. prius est cum supplectione presentis. Inclusione
uero quoniam ipsum tenetur in suppositione substantiali. ut patet ex
predictis. si uero concludatur et elipsum est filius dei erit predestinatus quia ha
bebit gloriam creatam in futuro. uel secundum quod ipse habet gratiam cum gloria
in futuro. necessaria esset argumentatio. quia terminus suppositus sicut illi in
concludente. quod prius intelligebatur in assumptione. et m. de quo non
uerum hoc ait. si filius dei est predestinatus habebit gloriam creatam in futuro. si
filius dei est predestinatus quia filius dei habebit gloriam creatam in futuro. Si uero
concludatur ecliptice uel cum relatione. necessaria esset argumentatio. et est
prius eadem ideo quod prius. Item dictum est quod hec est falsa
filius dei est predestinatus est esse homo. quod ex gratia dei est quod filius dei est homo.
quoniam hoc non est ab hoc. et hoc non est ex gratia. non ex gratia predestinationis.

sunt ex gratia predestinata. quia filius dei ex gratia predestinatus est homo. quia filius
dei ex predestinatione est homo. quia filius dei ex predestinatione est esse homo. ad hoc dicimus quod hec est
duplex. ex gratia filius dei est homo. si intelligatur propositio coniuncta uera est.
si diuisa falsa. Sed quod filius dei est homo. quia uel ex gratia uel ex natura est homo.
non est quod causa praeter assignari intelligatur propositio diuisa. Si quis quod filius
dei non ex natura est homo. quia filius dei ex gratia est homo. quod quod. quamquam
intelligatur propositio. sunt diuisim. sunt coniunctim. et est uel illa
propositio duabus de causis. prima est quod filius dei ex gratia. i. ex dono gratuito
operante est hoc. Secunda est quod filius dei ex gratia. i. ex unione
gratuita est homo. sed nec hoc argumentum esse homo filius dei ex predestinatione
sua ex gratia predestinatione est homo. quia filius dei est predestinatus esse homo. quoniam in
prima notatur. quod esse homo sit ei ex gratia. et ideo est ac si dici
catur. homo esse ex gratia. quod filius dei. sed in conclusione non. quod esse homo
sit ei ex gratia et ideo est ac si diceretur. filius dei ex gratia est homo.
quod esse homo est ei ex gratia. sicut tamen diceretur quod hoc deo predestinatus non
uel quod sibi esse ex gratia et non esse gratuita uera esset conclusio.
Item quod ut hoc sit uerum filius dei est predestinatus ut sit filius dei probo.
iste hoc est predestinatus esse filius dei. sed quicquid conuenit illi homini quod filius dei et
eius. quia filius dei predestinatus est esse filius dei. quia hoc deo predestinatus notat
causalem antecessionem. quia ante causam antecessit. quod filius dei est filius
dei. Item dicunt quidam quod hoc duplex erat. iste homo predestinatus est esse filius
dei si coniunctim intelligatur. uera est. si diuisim. uero dicunt quod non
nisi per argumentum. quia est in talia diuisionis. quia per sequentiam uero intelligitur coniun
ctim. et per predicata quoniam intelligitur diuisim. quia hoc non est duplex.
iste homo est modo. si predicatum conuenit secundum unam naturam et secundum aliam.
sed tamen est uerum. quia et cetera. sed non erit duplex. iste homo est predestinatus esse filius
dei. secundum unam naturam tantum. Item cum hoc sit uerum persona iste homo est
mortuus. propter hoc est hec uera. paciens filius dei mortuus. quia sup
positio in hoc suppositum filius dei. quia et cetera. cum hoc sit uera persona iste
homo est predestinatus esse filius dei. hec erit uera paciens. filius dei est predestinatus
esse filius dei. Item hec est uera persona. iste homo per gratiam habet quod sit filius
dei. quia hec erit uera paciens. filius dei habet per gratiam ut sit
filius dei. quod negatur a quibusdam. Solutio. est predicatio simplex. et est
predicatio determinata. ubi est predicatio simplex. locum habet pre
dicta doctrina. ubi autem est determinata predicatio. non semper habet locum
ut quod notatur in locutione determinante temporalem uel causalem. ut si dici
catur iste homo est predestinatus esse filius dei. non sequitur ex hoc tamquam paciens
filius dei est predestinatus esse filius dei. et ideo contingit hec. quia antecessio
que non per hanc propositionem respicit iste quod exprimere significat.
est in locutione sicut aperte patet in causali determinatione. ubi est sequitur quod si
ad coloratum est colorem quod sit corpus si non sequitur quod si ad
est coloratum quod sit corpus colorem coloratum. et m. propter
causalem determinationem. non sequitur iste homo per gratiam est filius dei quia filius
dei per gratiam est filius dei. et omnibus argumentis sit falsa et ac
cidens. quia hec est falsa. filius dei per gratiam est filius dei. quia hoc causam de
terminatio per gratiam non inuenit ad expressum in locutione uero est cum
notis causalitate. Talis hec est falsa. filius dei est predestinatus esse filius dei
quia hic predestinatus predicato posita in propositione. uult notare antecessionem
fidei. respectu alicuius expressi significati ibi. Sed quod beatus
ambrosius. illa uerba apostoli. qui predestinatus est filius dei in uirtute
exponit de hac sub hoc sensu quod filius dei predestinatus est. i. mani
festari filius dei. sed hec est uera. filius dei predestinatus est manife
stari filius dei. quia ad tantum est expressum. et cuius non potest
notari antecessio. quia hec est uera filius dei est predestinatus esse filius
dei. cuius secundum expositionem ambrosii. sit uera. quod quod. quia beatus ambrosius
ibi intelligit esse. i. manifestari. sed secundum quod intelligitur per se stat
ad hoc non. expositio illa auctoritas apostoli exponitur de humanitate.
quod i. est. non. predestinatus est esse filius dei. i. unita filio dei quod predicta

est ei humanitatem. ut exaltaretur inestimabiliter unione
ad filium dei.

Obiectio de predestinatione dei. est uerum. et fuit decimatus
in lumbis habere. et tamen eius sacerdotium sit dignius le
uitico sacerdotio. quod patet apostolo in epistola ad hebreos. et leui
fuit decimatus in lumbis abrahe. sic est omnes precauerit iudei.
quod omnes fuerint in lumbis abrahe. quando precauit. in leui fuit
decimatus in lumbis abrahe. quoniam abraham fuit decimatus. quando
s. habraham dedit decimas. melchisedech. sed dicit apostolus.
dignior est qui accipit decimas. quam qui dat eas. quia fuit dignior
melchisedech leui. Item dignior est qui benedicit quam qui benedicitur.
sed melchisedech. benedixit abraham. quia dignior fuit tota
posteritate abrahe. quia dignior fuit leui. quia sacerdotium
melchisedech fuit dignius sacerdotio leui. sed sacerdotium
non melchisedech fuit expressa figura sacerdotii christi. quia cum
caritas dignior sit figura. sacerdotium christi fuit dignius
sacerdotio leui. sacerdotium autem melchisedech fuit expres
sa figura. sacerdotii christi. quia melchisedech. obtulit pa
nem et uinum. ad similitudinem sacerdotii christi. Item
melchisedech non legitur patrem et matrem habuisse. sic christus sine
matre est in deitate. sine patre in humanitate. Sed probat quod per
dicta probatio apostoli non ualet. quia si deo propter erat in lumbis patris
sui. quando pater suus dedit decimas alicui sacerdoti. non
ex hoc sequitur quod propter sit indignior illo sacerdote. et cetera.
nec sequitur quod leui sit indignior. melchisedech. sed leui fuit
in lumbis abrahe. quando abraham dedit decimas melchisedech. Solutio.
dicimus quod probatio apostoli non ualet simpliciter. intellecta tamen necessaria est cum
hac circumstantia. quia abraham dignior fuit omni posteritate sua.
propter generationem. s. hanc. abraham fuit indignior. melchisedech.
probat apostolus per hec. s. quia abraham fuit indignior melchisedech quia
dedit ei decimas. et quia benedictus est ab ipso. hanc propositionem autem
leui fuit indignior quam abraham subticuit apostolus. et suppo
nit tamquam per constantiam. sillogizans ex talibus. quia dedit
ei tunc. quia omnis erat oppinio omnium iudeorum. quod abraham esset
dignior inter iudeos. quam erant. uel inquam fuerint. ut leuia.
Jacobus. sedentes nos filii sumus abrahe. et neminem
unquam. ex istis autem duabus propositionibus sequitur quod leui fuit
indignior quam melchisedech. et quod sacerdotium melchisedech sit dignius sacer
dotio leui. et in sacerdote melchisedech dignior est sacerdote leui sic si pater
propter indignior esset aliquo sacerdote simpliciter. et propter indignior
esset suo patre. ex istis duabus sequitur quod propter esset indignior
sacerdote. Item apostolus dicit quod leui decimatus fuit in lumbis abrahe.
et quis christus fuit. in l. a. et tamen non fuit decimatus in l. a. Sed
quia omnes fuimus in l. ab. quando peccauit. ideo omnes peccauimus quia fuimus
in l. abrahe. quia et m. quia omnes leuite fuerint decimati in l. a.
et m. christus. fuit decimatus in lumbis ab. cum tamen esset in lumbis eius. Solutio
ad hoc uero. quod augustinus de. massa humani generis et uulnus ha
buit. et medicinam. uulnus habuit quia tota corrupta
fuit per peccatum primi hominis. medicinam uulneris habuit. quia
prima carne christi quod habuit in se massa. de quo quia christus decima
bitur quod curabitur. non unquam curabat. unde caro christi non decima
batur. quia christus caro medicina est quod curatur. non quod curatur.
Ad aliam quia obiecit dicendum est quod leui duobus modis fuit
in l. ab. s. materialiter et formaliter. materialiter quia descendit ab eo
aliquo tamquam decisa est. tamen corpus sui formaliter quia pactum
concupiscentie. ab ipso descendit. et ideo peccatum originale ab eo contraxit.
propter quod indigebat ab originali peccato purgatione quod tunc
fiebat per circumcisionem. per decimationem. per hostias.

[illegible]

q̃ s̃ile ⁊ de corpore x̄ mistico n̄ sunt m̄b' ñ glorificatu.
q̃ nullis tempib; ē m̄brū x̄. ſ. ad tempib; h̄t fuīt sp̄e.
carit. q̃ ē m̄b' x̄. q̄ uiuit de sp̄u s̄co. ¶ So. d. q̄
p aug. ñ iu. q̄ similitudo corporis nri x̄. ad corp' mistic
cū ñ respiciat ñ p̄sci. sⁱ q̄ sic corp' x̄ tale ſ. in p'ma
ñ ex m̄b' puissis. i corp' x̄ misticū. gstat ex puis
fidelib;

Opteā vii. ē. q̄. obi. d. ap'. uos estis m̄b' de m̄bro.
q̄ x̄ ē m̄b'. sⁱ oīs hō aīa ē m̄b' x̄. ...
m̄bru x̄. aut dīa. si gstat q̃ñ ē m̄b' dīa. q̃ ē
m̄b' sui ip'i. ¶ So. d. q̄ h̄ ē ...

[illegible]

pura per visionem. quia non cadit in sensum vel imaginationem vel existimationem. quia autem in sensualitate quia naturalis motus est in sensualitate. ideo quia velle non mori non est motus sensualitatis. ¶ Ad primum dicendum quod penes diversitatem vel contrarietatem volitorum attenditur diversitas vel contrarietas voluntatum. non tamen quibuslibet modis voluntas. sed earum tamen quae sunt in eodem subiecto. Sed voluntas rationis qua Christus voluit mori erat in vi rationali. sed in anima rationali. sed quae erat voluntas autem sensualitatis erat in vi bestiali. sed in anima sed in vi bestiali. Voluntas autem sensualitatis non potest dici voluntas quin voluntas proprie loquendo sed solum est voluntas autem sensualitatis non est libera sed in alteram partem tamen movetur. Et est appetitus irrationalis. Sed tales duae voluntates non sunt contrariae. Sed eodem genere proprio. Propter voluntatem sensualitatis vult homo non mori. sed fugit mortem [illegible]

[illegible]

¶ Ad tertium dicendum quod [illegible] ex perceptione ad hoc. scilicet velle mori et motus quo movebatur ad non mori erat ad illicitum tamen non ad illicitum sensualitatis. [illegible] motus illicitus sicut ille qui esurit movetur ad comedendum in die ieiunii ante horam solo motu sensualitatis et ille motus est ad illicitum. non tamen est illicitus. quia est ad illicitum rationi non sensualitati. ¶ Ad quartum dicendum quod velle non mori est velle fugere mortem. sed horrere mortem. [illegible] quod velle non mori non sonat impuram [illegible].

Secundo quaeritur. obiectio [illegible] quod [illegible] pavorem et tedium. [illegible] quod [illegible] horribile non cadit in eius sensum. quia non in ymaginationem vel in existimationem. quia sensualitas in eo adhuc fuit non mota. quia pavor ille sive timor mortis sive voluntas non moriendi non erat sensualitatis. quia erat ex ratione sive ex libero arbitrio. [illegible] timor mortis diminuebat dilectionem caritatis. Similiter [illegible] quanto fecit [illegible] tanto [illegible] Si [illegible] maior erat dilectio caritatis sive dilectio [illegible] quia [illegible] dilectio potat ex toto dele[re] illum timorem. quia talis motus non fuit in Christo ex sensualitate. fuit quia in eo ex libera voluntate sive ex libero arbitrio. Sed omnis motus quia fuit in eo ex libero arbitrio fuit meritorius. quia ille motus fuit in eo meritorius. Item Christus voluit quia volebat non mori. retorquebat ad bonum finem quia admittebat in [illegible] qui dicebat [illegible] videte in me [illegible] velle ad patrem sed referre motum ad finem debitum. Hoc non est non rationis. quia ille fuit actus quia fuit meritorius. Item Christus oblatus est quia voluit. Similiter passus est quia voluit. quia etiam timuit quia voluit. quia ille timor fuit ex libera voluntate sive ex libero arbitrio. quia fuit meritorius sed Christus voluit non mori. quia voluntate vel involuntate. Si involuntate quia non voluntate voluit non mori quod est impossibile. Si voluntate quia non ne[cessitate] sed aliqua voluntate sive ex libero arbitrio. ut non mori. [illegible] velle fuit ex libero arbitrio et meritorius. ¶ Solutio. Ad primum dicendum quod [illegible] timor sive horror mortis sive voluntas non moriendi fuit in Christo tamen ex sensualitate [illegible] horribile in sensu eius non in ymaginatione sive [illegible] tamen sic voluit eadem fieri [illegible] ab intellectu in ymaginationem et ab ymaginatione in existimationem. ab existimatione in sensualitatem. [illegible] non fuit causa [illegible] ille timoris. [illegible] passionis fuit causa illius [illegible] ille timor non ab illa vel ab existimatione sensualitatis [illegible] sicut ille qui aperit fenestram non illuminat domum. [illegible] quia facit ad quod domus illuminatur non ab ipso sed a sole. et sic voluntas illius qui vult ieiunare et ieiunat [illegible] non est causa quare ipse appetat comedere. appetit enim comedere vel non. Si [illegible] quia facit [illegible] diurnam abstinentiam. quo facto ille appetit non ab illa [illegible] sed appetitu sensualitatis [illegible] appetit [illegible] Est tamen fuit in timore Christi quia voluntas ipsius fuit [illegible]. ¶ Ad secundum dicendum quod petrus et andreas [illegible] potuerunt reprimere suam diminutionem timorem mortis in semet ipsis [illegible] quia [illegible] cogitare [illegible] noluit [illegible] potuit vitare timorem mortis si placuisset ei. sed [illegible] ¶ Ad tertium dicendum quod hoc est falsum. Christus voluntate non mori retulit ad instructionem nostram. sive [illegible] approbationem illius voluntatis retulit ad instructionem nostram. Approbavit enim [illegible] ut in [illegible] quod [illegible] ad patriam non desperaret si timerent mortem. cum ipse dei filius timuit mortem. ¶ Ad quartum dicendum quod hoc est verum Christus timuit mori quia voluit. sed hoc dicendum quia [illegible] fuit causa accidentalis. Si [illegible] causa immediata falsa est. ¶ Ad ultimum dicendum quod [illegible] duo adverbia voluntate et voluntarie [illegible] voluntas sensualitatis. [illegible] quod [illegible] voluntate non mori [illegible] voluit non mori. sed [illegible] voluntate libera voluit non mori [illegible] Si [illegible] sumatur [illegible] sensus [illegible] voluntate libera [illegible] voluit non mori. [illegible] voluntate rationis voluit non mori voluntate sensualitatis.

Circa tertium capitulum quaeritur utrum petitio illa qua Christus petiit pater si possibile est transeat a me calix iste fuerit rationis vel sensualitatis. Probatio quia fuit rationis. quia dicit auctoritas. Sermo mentis prius veniat ad linguam quam ad linguam. id est prius veniat ad linguam rationis quam ad linguam oris. sive ad placitum. Cum quia fuit sapientissimus implevit hoc preceptum. quia petitio sua prius venit ad linguam rationis quam ad prolationem. Item sensualitas non cogitat de celestibus. quia [illegible] ad celestia. quia non erigit se ad deum. oratio sive illa petitio sive oratio fuit [illegible] ad deum. [illegible] quia non fuit sensualitatis quia rationis. ¶ Item hoc petitio [illegible] sensualitas autem non attingit [illegible]. Rationis autem [illegible] sui [illegible] illa petitio non fuit sensualitatis. sed potius rationis. Si quia Christus petiit hoc dicere quia non est conveniens cum ipse sit summa sapientia. quia ipse voluit quod petiit. scilicet remotionem calicis quia voluit [illegible] non rationis quia [illegible] voluisset. Quia similiter voluntate rationis quia voluit sensualitati [illegible] quod petiit [illegible] illa petitio fuit voluntas in [illegible] illa petitio sensualitatis fuit. Item ipse petiit hoc totum. Pater si possibile est etc. quia vel rationi vel sensualitati rationi non. quia ratio non petebat remotionem passionis. quia petiit hoc sensualitas. quia sensualitas attingebat [illegible] et hoc falsum est. ¶ Item ipse petiit petitione vel non petitione. Si non petitione quia indiscrete quia [illegible] et hoc falsum. Si petitione et discrete petiit et non petiit. non hoc est exauditus in hoc. quia in [illegible] actum est cum eo cum exaudiendus esset. Quia ipse erat summus sacerdos. quia debebat impetrare quod volebat et non impetravit quia in [illegible] actum est cum eo. Quia ipse non fuit exauditus. [illegible] quod apostolus [illegible] in epistola ad hebreos. b. dicens de Christo in omnibus exauditus est pro sua reverentia et [illegible] in psalmo [illegible] et voluntate labiorum non fraudasti eum.

¶ Solutio dicendum quod illa petitio fuit rationis. fuit et sensualitatis. Sed aliter et aliter. rationis fuit tamquam illa proponentis. sensualitatis fuit. quia in ore sensualitatis proposuit. fuit autem rationis est inclinata a sensualitate ad hoc proposuit illam tamquam advocatus sensualitatis. Et causa proposuit ad nostram instructionem duplicem. Prima est quia per illam instruimur quia licet nobis velle ad patrem ex sensualitate et quamvis non debemus timere si doleat mortem cum [illegible] dei exorruit illam. Secunda est ut nos instrueret quod nos debemus supponere voluntatem sensualitatis voluntati divinae. subiungit enim verumptamen non sicut ego volo. sed sicut tu. ¶ Ad primum quod obicitur dicendum quod hoc argumentum non valet. Christus discrete petiit hoc ex ratione. quia voluit hoc ex ratione. quia ratio non petiit hoc per se. sed per sensualitatem. ¶ Ad secundum dicendum quod hoc oratio. Si possibile est etc. non est petitio in quantum proposita per sensualitatem. Sed est advocata a ratione. Ratio enim ex parte sua sive proposuit sicut advocatus mittit a parte [illegible] non [illegible] ille cuius est advocatus. Hoc autem fecit Christus ad nostram instructionem. Ut doceret nos supponere voluntatem sensualitatis voluntati divinae et discrete petere sub conditione operanti. Est enim sensus pater transeat a me calix. id est hoc est ex parte sensualitatis. Si possibile est hoc est secundum rationis et sic est sensus. Si possibile est quod multitudo gentium subveniret ad fidem sine exercitio mortis. transeat a me calix. Similiter exponitur illa petitio. ut non per se. non per suam sensualitatem loquitur Christus. sed pro membris adsimilitudinem suam. ut sit sensus transeat a me. id est a meis calix. id est passiones mundi transitoriae discipulis meis ut illi non absorbeantur ab eis sicut nec absorbeor ego. ¶ Ad tertium dicendum quod [illegible] non [illegible] Christus petiit petitione et discrete. quia debuit exaudiri quando non petiit vel ex voluntate rationis sic exauditus fuit Christus in omnibus quae petiit voluntate rationis. propter quod dicit apostolus. In omnibus exauditus est pro sua reverentia. quod propheta exprimit per psalmum dicens. et voluntate labiorum non fraudasti eum. id est in omni petitione labiorum quam posuit ex voluntate rationis quae proprie dicitur voluntas exaudivit eum.

Quarto quaeritur utrum quod dicitur de meritis. Omne enim meritum Christi in voluntate consistit. Nota quod quia in omnibus operibus suis meruit sibi vitam eternam. tamen in vitam ad similitudinem angelorum omnibus quae operibus suis quae retulit ad nos. meruit nobis vitam eternam [illegible]. Sed utrum omnia opera sua retulit ad nos [illegible] probabile tamen est quod omnia retulit ad nos. quia venit in mundum propter nos. Secundum ysaiam. puer natus est nobis et filius datus est nobis. Item humilitate passionis meruit nobis spiritualia. scilicet liberationem ad [illegible] liberationem ab inferno et apertionem ianuae paradisi. Item et humilitate passionis meruit etiam scilicet acceleratione gloriosae resurrectionis quia non exspectavit generalem resurrectionem quae erit in fine mundi. ¶ Item glorificationem nominis sui. Secundum apostolum ad philippenses. ii. Christus factus est pro nobis obediens patri usque ad mortem propter quod deus exaltavit illum et donavit illi nomen quod est super omne nomen. scilicet per manifestationem quia post resurrectionem manifestatum est mundo quod homo ille esset deus et dei filius. Tertium est iudiciaria potestas qua iudicaturus est vivos et mortuos quam meruit in humilitate passionis. Secundum [illegible] iohannem potestatem dedit ei iudicium facere quia filius hominis est. ¶ Sed quaeritur an ab instanti conceptionis suae habuit plenitudinem carismatum quae data sunt ei non ad mensuram. Sed [illegible] par caritas. par premium. quia cum Christus semper habuit equalem caritatem. habuit equale meritum. quia quicumque meruit uno opere meruit et alio. si uno opere meruit apertionem ianuae quia et alio non quia tamen humilitate passionis meruit nobis apertionem ianuae. ¶ Item omne meritum est ex caritate et quilibet opus Christi fuit meritorium. quia ex caritate meruit nobis apertionem ianuae. non quia sola humilitate passionis. ¶ Item tota vis merendi consistit penes caritatem et in omni opere Christi fuit equalis caritas. quia in omni opere Christi fuit equalis vis merendi. Si in uno fuit vis merendi apertionem ianuae quia et in alio. Ad hoc forte dicet quod auctoritas ista ubi caritas par etc. intelligitur tamen de premio vitae eternae et non de alio premio. sic est premium remissionis peccatorum apertionis ianuae et huiusmodi. Sed contra obicitur. Quoniam tota vis merendi sive vitam eternam sive quodcumque aliud consistit penes caritatem. quia et de istis aliis [illegible] premium vitae eternae. sed et de quocumque alio. ¶ Solutio dicendum quod [illegible] intelligenda est tamen de premio vitae eternae. Similiter et quod dicit quod omnia opera ex equali caritate procedentia sunt equaliter meritoria. intelligitur similiter de merito vitae eternae. quoniam tota vis et totus effectus merendi vitam eternam consistit in caritate. Sed licet tota vis merendi aliquid consistat in caritate non tamen totus effectus. sicut tota vis comburendi lignum consistit in igne non tamen totus effectus quoniam effectus combustionis pertinet etiam ex parte ligni. quoniam quod est magis vel minus siccum citius vel tardius comburitur. eodem modo non ex sola caritate erat quod Christus meruit nobis apertionem ianuae cum effectu sed in caritate et excellentia sive magnitudine operis. ¶ Ad secundum obiectum dicendum quod hic est duplex. Christus ex caritate meruit nobis apertionem ianuae quoniam sic habendo ex notari quaecumque causam sive propinquam sive remotam verum est. Si autem notari causam propinquam et immediatam falsa est. et sic Christus sola voluntate passionis meruit nobis apertionem ianuae. ¶ Ad tertium obiectum patet solutio per predicta. quoniam licet tota vis merendi consistit in caritate sed non totus effectus. Unde licet nobis meruit apertionem ianuae uno opere non tamen aliis. ¶ Ad quartum obiectum patet solutio. Sic quidem penes caritatem consistat tota vis merendi sive vitam eternam sive aliam. et penes caritatem consistat totus effectus merendi vitam eternam quia penes caritatem non consistit totus effectus merendi alia ut remissionem peccatorum apertionem ianuae et huiusmodi. ¶ Ad hoc dicendum quod caritas est ignis sive fons tamen dicens propter illam circumstantiam quam ponit in dictione eius scilicet Christi omnia quae fecit sive meritoria est vitae eternae. et propter hoc tota vis et totus effectus merendi vitam eternam consistit in caritate. ad merendum autem alia non inclinat se non cum inclinatur ad [illegible] scilicet ad opera sive quantum per se. sed per opera mereretur caritas alia quae

caduit sb mito. p q n tot effug. inchoi illa ani
sint penes can. p lxx p solo ad oia pcca. Expec
tas obi. x existes i cope moi. fruebat eo. erat i
statu ophisionis. si sci. angli di in pria n merit
qr sint i statu ophisionis. q cu y in tra eet mcoo
statu n mebat. q n nob n s mebat. So. dup
hnt angli opatioes. una ad em. i q mouint. mo
tu dilectois fruitois. p hac opatioes spualem n
merent. Alia u opatioes hnt ad nos qbs fuint
ministri se ad fuiendu ulistis hoib. et ista opone
merent s uita etna collata a pncip mundi. eod m y.
p q mouebat dilige dm. et frui. ipo. n mebat s
n aliis. si p q ministrauit se. t opat. t pot. hoib
mebat. et sic nob. Ett p solm pcci qd. ut dica
q alia e rõ d anglis. t scis qui sunt in pria. et alii
d y. qm x cu eet in tra eat in coi. mo. ppt hnc
statu mebat ipe motib uirtutu. et motu dilect

[illegible]

[illegible]

filius

dei et constructe facta essent omnia. Si ipse erat qui filius dei non moreretur, sui vero non moreretur, ergo necessarium erat Christum esse moriturum, et non fuit alius modus nostre liberationis deo possibilis. Ad hoc dicit quidam quod sic deus redimere duplex sui p. Large et stricte. Large ut idem sit redimere quod liberare. Stricte ut idem sit redimere quod liberare cum solutione iusti pretii. Ita patet figura est stricta. Si Christus non moreretur homo non redimeretur, quoniam aliter potuit redimi, id est liberari. Si in stricta significatione est vera, quoniam non ... fuit pretium vel satisfactio huius generis pro peccato nisi mors filii dei ... apostoli et augustini. Si ... firmum est quod sequitur in eadem auctoritate et non redemptus ... quoniam ... aliter potuit liberari quam per redemptionem, quoniam sola ... potuit liberari sine omni satisfactione vel pretii solutione ... quod in eadem sequitur auctoritate quia falsa esset positio ... filius ... ducentibus, quoniam ipse est qui positus dei sit falsa. Socii ... homo non redemptus ... Si homo non esset redemptus ... large ... stricte ... aliter ...

ut aīa. ⁊ hō. q̄ h̄ spēc ligat. ⁊ hō. ꝑdicabať de d̄ sᵒ
dī. Sed q̄ñ aīa. ñ iungeb̄. ꝑdicabať de d̄ q̄ ıtē
erat hō. Sᵒ. ꝑ duas ṗıe opiniones. ḋ hāc assūp
to. nllo ṁ dī. ē. q̄ı ıı t̄rıduo fuıt hō. ñ illıs ſcie
bāť sustiñe ıtıā. q̄ reprobata ē dicebāť q̄ı ıı t̄rıduo
fuıt hō. q̄ñ hec ñ l̄s ꝑ illas ñ ꝑdicabať sp̄s ...
...

[illegible]

[illegible]

grā suū uic. sicut ille q. aperit fenestrā. dr facē
q sol intret domū. Cū tn̄ ipe nō faciat hoc. sed
facit ad qd ex quo hoc sequit. e. in intelligentia ē
auctas ic. s. de extirpatioe act peccati q precedit he
dificatioes plantatioes uirtutū: ul intelligitur
eradicatioe destructioe ipōz peccatoz. q fit p infusi
onē uirtutū. sub istis de hedificatioe plantati
one bonoz operū. sic in intellr̄ etiā auctas boetij
s. de eradicatioe uiciū peccatoz purtutes plāta
tioe bonoz opeꝝ. Jnuitat aut hō ad eradicatoēz
peccatoꝝ. nō q ipe eradicet peccatū. ul qr cooperat adiu.
Si q facit ad quo facto sit sic deus ē de aperiē
fenestrā. ipe integrā remouēs peccatū mag ac
mag adiuuat p gratiā. Ad pān tēi d. q nō ualet
arg. Ignis ēm prius expellit frigiditatē. q infclu
cat calorē actualr. g a sili. Ignis spualis spe sci
prius expellit frigiditatē q infclucat calorē g.
Nō ē s. q quidā expellunt p mediū. quidā sine
medio. i. sm infusioe suā formā actualr. fca h
expellit ab ipō calor ignis. pmedio ab infusione
expellit. ut cū expellit p infusioes suā formā. sicut
sol fugat tenebr. p infusioe luis. Qā g ad expel
lit sine medio tē prior ē el expulsio q aduenit sui
formā. Expulsio aut ii ad pmedio expellit. prius ē adue
tus formā. ille ē prior. q illo expellat. Vitiū aut
expellit a dō nō p se. s p mediū. s. p infusioe gr̄e
tr̄. sm qd. Vn̄ petr. fide mundās corda eoꝝ. nō ē g
sile q intelluceat p sili. s. de igne. s. ē sile de
sole fugante tenebras. Ad sam tēi d. q ueua
grā facit dignū uita etna. si nō tm̄. hec fac
Jmo phec q facit mūdū ppter finē deo. Nō ē
ex hec tm̄ ē hō dign uita etna: qr imaclate
fuit deo. Si ex hec q mūdus ē ppter finē deo. prz
aut mod. arguūtioi tenī pabilr. in effec
tib, immediatis. in imediatis. Ad tiā tei
d. q nō ualet h. Si de ult. successiue ista opa
ri. s. remissioes infusioes gr̄e. prius remittit
peccatū q infundat grā. g remissio peci precedit
gr̄e infusioe. qr si successiue opatet. illa op
ter q prior tne. remouet peccatū. q ā tm̄ agere
qm agat. Nō ē infundendo grā infusioe gr̄e
dl. deo peccatū. sic tm̄ ag. ps precede remissio
peci tpe: ita nō dicet gclude g uir precedit re
missio peci. s precedet si agere successiue.
Ad qrtā tēi d. q nō ualet arg. Vt uir prius adue
nit q recedat pec. g uir peccatū sit simul. nō.
sic pz in aduentu lucis. expulsioe tenebꝝ. adoq
tung. h. qualiter aduenit uirtutis uir prius sit q
remotio peci. tm̄ uir simul ē cū illo. sic fides
prior ē uir q alie uirtutes. tm̄ simul ē cū illis. Ett
ē uir prior alijs. s. uir caritatis. z ē simul uir. cū
ille. p nā gnerois. e. m. aduenit uirtutis alr p
or ē q recessus peci. ꝑ cali nature ē simul cū illo pm
generatiōz. adō nō seqt q simul possit ē uir pec.
nō ē aduenit peccoz illi recessu. altius. ig
uir nō ē cū illo. sequet q illa simul possit ē.
q nō ē h. z p recessus peci nō ā ē qnd po. nō ē p
catū. ps aut q uirtus incipit ē. peccatū incip.

nō ē. nō sequit q simul sit. Exeb tm̄ p q
no iij h ar.

Circa s. qr ut remissio peci precedat
motū liberi ar. pz q s. qm pec. imed. expellit
gra. g imed. expellit pec. g expulsio siue remi
sio peci ē imediate essē. g. nō g mot. l. ar. l. gtr
tio precedit remissioe peccoꝝ. Jt mot. li. ar.
qē in iustificatioe ipiu ē motum. Si ipse ē qualiqs
mot. sit minori. nō precedat eradicet mūda
ta p̄gata. g uir prius ē radix. l. ar. mūdata
q ex eo sgat mot. motiuus. s pgatio. h. ar.
nō s ē. q remissio peccoꝝ. g remissio peccoꝝ nō
hz precedit motū motiuū. h. ar. gtrioe nō
g mot. l. ar. l. gtrio. precedit remissioe pec
catoꝝ. g male ponit magri. qrtū siue ulti
mū inb. remissioe peccoꝝ. i iustificatioe
impii. Solo. duplex ē remissio peci. qtū ad
penā peci. qtū ad clpā. Remissio qtū ad penā
duplex ē. s. qtū ad penā etnā. qtū ad tpale. Remi
sio peci qtū ad clpā ad penā etnā. ē effcs imme
diat gr̄e. ppedenda ē in iustificatioe ipiu. Solo
loco. qm solus de opat eā in hec p solā gram.
nō p hois ministū. sic de mysa. Ego sum qui deleo ini
quitates tuas. ppter me. i. ppter bonitatē meā. z peccatoꝝ
tuoꝝ nō recordabor. Remissio at peci qtū ad
penā tpalē. ē ex mito hois. quto loco d poni in
iustificatioe impii. qr post loco d poni infusio gr̄e.
Sed remissio peci qtū ad clpā. z qtū ad
penā etnā. siue qtū ad maclas reatū. Tertio
mot. li. ar. qrto gtrio. qnto ponit remissio qtū ad penā tpalē.

Tertio ē qr ut
motū li. ar. oportat ē motū fidi anī. Et
pbā qposit ē mot. uirs. alti qtidi. qr an̄ infu
sioē gr̄e. p se hō huilitate spando motu spei
informis. Dū aut se huilitat p ei infudi grā.
g g p infudi dū mouet motu spei. gtin
gat g. infusio gr̄e nō expellit illū motū spei
qr nō ē ei gtr. Jmo po augmentat. di. g in in
fusioe gr̄e mouet ille mot spei. z nō mo
tu fidi sic nō an. qr nō mouet simul diuisis
motib. g prim mot in iustificatioe ipiu p ē
mot spei. Edd. m. prius pbatā p. qr prim mot.
iustificatioe ipiu pōt ē mot cari. ul alti
uir. z i nō ē necē. qr mot fidi sit prim. Ex cap.
iustificati sumus ex fide. g necessē motum
fidi eē i iustificatioe ipiu. Si h posst eē prim
mot cari. ul alta uirtutis. Qr po dz iustificati apo
fide iustificati sumus q alia uirtute. p cū iustifi
cat hō. incipit eē nouus hō. Si cū hō ē i ueti
statu. nisi po mouit motu dilectiois i dm̄.
suo tm̄. qm po moueat motu ggtiois suo
tm̄. g. e. r. hō nouus in iustificatio nisi p mo
ui motu dilectiois in dm̄. suo tm̄. qm po mou
eat cogitiois in dm̄. suo nouo mo. s. motu
fidei. z i necē ē q iustificatoe po sit motus
fidi. p sipsi precedere mot altius. qr dicet
fides prior uirtutū. Solo. d. ppter has rōes. q ne
cē ē in iustificatioe precede motū fidi. z d. q

hoi sperāti motu spei informi. p infudi grā. s
necē ē q ille mot spei informis. incipiat
nō eē in istāti infusiois gr̄e. nō qr sit gtr gr̄e.
s ei opponit sic aduenientē caritate expellit timor
seruilis sit bonus. Jt uir psle pai. q nō sit necēm
q mot gtriois sit i iustificatoe ipiu. qr possibile est
q pt motū fidi in iustificatioe mouearetur
motu spei. z pt motu cari. z q motib illoꝝ
uirtutū dlecet in do. z i sistat. nc enī impedit
qn mouit p se ille uirtutib, cū hāt. z i illo sta
tu iustificabit cū uirtutes tē incipiat hre. g
nō ē necē q mot gtriois sit i iustificatioe
q de pctā. Justitia z iudiciū ppatio se. t. g necē
ē q nū ppat sedes di in corde hois. q i sit iustitia.
Sz in iustificatioe ppat sedes dei in corde hois.
g necē ē q i iustificatioe sit iustitia. Sz nō p i eē
iustitia. nō ppter gtrioes. g necē ē q ibi sit gtrio.
Solo. d. q fides hz duas manus. vna manu adgaudiū
altā ad timorē. Vna fidi ad gaudiū ē qn ad fidē
ē uir ad cōmodo se hntuꝝ gaudio etna. adiā lar
g. pt hz enī motū. sequit mot spei. z mot
[illegible] in do. Vna at ad timore ē qn
[illegible] timoris sui p pec. p hec me
ruisse penas etnas. z amisisse bona etna. z spe
uenia p uenia. mot flet p pecis. z pecis deprecatur.
Jn iustificatioe at necē ē mouit fide p una mous.
ut ē euacuaret di iustitia q s p ps ppat inb
sede di. Grā ē nō infundit peccati. nō sit i una mō
tis. h infundit qr nō infudit grā pecti nō doleat
de pecis. z ppoat sēuiri q recedō peccantiꝝ. z tē ai
ē ei grā adhec ut efficaci impleat. Ad uo in
pe statu cū nō hret pec. qn infusa ē ei po grā p
erē potuit putantē gaudio. Jt expōis pq iusti
ficatioe sit illa. v. ut dnt magri. simul tpe. Sz
nō. g simul mouit p ea motu fidi. z motu gtrio
nis. si nō p mouit motu fidi qn cogitz de do in
motu gtriois qn cogitz de pecis. g simul cogitat
de do z de pecis qr ē q plm q dic. q pla possunt
scie. Si pla nō plum intellige simul. seu cogitare
ind. z dz. qr nō simul posito nō ē uniud equoce qr
nō plum de diuisis cogitare simul. Aug. d. Desinit
d uiis z fortassis istitō cogitatioes nē nō erit
uolubiles: s omnia q sciem uno intuitu uid
bim. g cogitatioes nē tn sint uolu. g nō plum in
pla cogitare forte dicet ad q mot fidi z mot gt
tiois nō sint simul in eod i. d. Si ipuo tpi z po mouit
motu fidi. p ea motu gtriois. Si g. in ide q mo
uebat motu fidi erat iustificat. z sine gtrione.
g sine iustitia z iudicio ppatā erat sedes di in corde
hois. qr sola gtrio in iustificatoe ē op iustitie. g in
tr pla dicit. Justitia z iudic. correcto se. tue.
Solo. adhec p solui dup. s. q p sunt bn eē mot
fidi z mot gtriois simul z lz nō plum pla intellige
dicere sic uolunt auctes. z maxie illa q d. qn
possunt equoce noie simul po. tn plum intellire
ul scie dicti. Vt cū intellr cuntia. intelligunt re
ch. z res pōi. simul in eod. Jn istati g in quo
actualr dot pniths se offendisse creatorē suū

in tm̄ qoig ē pecꝫ etns. z amissioē sumi boi Jn
eod instāti p mouit mot fidi cū cogitz de creatore
suo. z motu gtriois cū cogitz de pecis. z s pz solo q
p aiā mouit simul diuisis motibꝫ corporalibꝫ s di
ulaz sui pecis: sic ad mouit diuisis motibꝫ corpa
libꝫ p diuisos mot sui. Alio m p d. q illi mo
tē sunt idiuisis istātib: vn tn gtiar aliū p mo
dū impii. vn nō ops q sit simul. Ad g obr d illa auc.
Justitia z iudic. z c. D. q s ē intelligenda ē ppatioe
dis tue. i. mansioes igete. An q ē sit in aia p
tinētis mot gtriois. ē de p gra in cord hois i
po motu fidi. s nō hz geta mansioes. dec gtrio
paulati mūdz palatū cordis. z tē fit pax z re
tentas. gscie sic d ps. Justitia z pax obsculate
sūt.

Circa qrtū. ē. qr. in q istāti remittit pec. q
in istāti infusiois gr̄e. qr nō p d q an. Tuc ē p
grā expellit pec. Jn s. g expellit pec. p modū
etatis. g p mod agndi. g ag in pec. s ipse ē q
ad agat in nocens g pec. q expellit ē z graque
expellit ē g grā z pec. simul sunt. qr ē ipo. qr lo q m
de peccato mol. Jt pec. expelli. g pec. ē. qr si expulsio
passio passio in ē ipi ops q sit. Ad h d. q hec
arg nō u3. grā expellit pec. p mod agndi. g s
agit pec. qm grā expellit pec. p mod agndi. nō
q grā agat i pec. qm g expellit pec. s q de agit
i aiā. Dū ē de infudit grā. agit in aiā grā
uo nō pe agit. s de p grā expellit pec. Nō ē
ppe loq. for. ag. s p ptoꝫ qd agit. Jn fusio g q
de infudit grā ē expulsio q expellit pec. qr infu
sio gr̄e facit ut tē po nō sit pec. Nec u3 h ar.
pec. expellit g pec. ē. po ē gclondo de uno in
fero g pec. nō ē. in talibꝫ z nō teneꝫ tal. ar. Jmo
s d3 sit itēn. h expellit. g pri ē. z p tī nō ē. The
ologice aut s. h expellit. g hec nō ē. Expulsio ā
passio peci ide ē. q infusio passio q infunde
g. s. d illa passio infusio ppter susceptioes g
prius nō hre. Expulsio aut peci d. eo q pecā ef
ficit. q tē po nō sit pec. mo. sic cū ad efficitū
albū. eo ipō fit ut nō sit nigrū. sic z lauda
tio passio. q cesar laudat. ide ē. q pplatio pa
sio q pferi uox significatā laudis cesaris.

Qvinto ē qr. ut h ar.
sit necia. i sic ge q i s. ē.
g de dat ei gram. pz q nō u3. qr cuicūqz de offer
gram. gtus ei gfert. z ex sola mia. s q ex solam
ad sic. p facē z fac. g d cuicūqz gfert gram
p gferr z nō gfere. g uē necia pa ar. Jt ābro.
d. qrs gfert gm illi q scit s eē furtuꝫ. Ei aut
nō gfert quē scit s nō furtuꝫ. z hec ē dare ē dād
ē. z nō dare ē dand nō ē. Si po ē qas faciat ge
q i sic ē. z nō de scit ipm nō eē furtuꝫ ē. g pz ē
q tali nō sit gferenda gra. z si nō ē gferenda. nō co
fert. g pz ē q ei q facit qecq inse ē nō gfert
g nō seq. iste facit qecq ise ē. g ei gfert grā.
Contr. d. do. gutimi ad me. z ego guiz z e. s3 ipe
ē dm tnti. g necē ē q s ad guitr ad dm qd
de guiat ad ipm. Si hō guitr ad dm. faciendo

quod in se est. Deus enim dat ad hoc ostendendum gratiam. ergo ne
cesse est quod ubi homo faciat quod in se est quod deus conferat ei gratiam
cum necessaria est illa autem. Item apostolus fidelis quia non potest negare
se ipsum. Se ipsum autem negaret si non faceret iustitiam
ut est facienda cum ipse sit summa iustitia. Hec est in
tentio apostoli sic exponit .iusticias. ergo multo fortius ne
garet se ipsum deus si non faceret misericordiam ubi est facienda cum
magis se dat ad opus misericordie quam ad opus iustitie. sed misericordia non
est potius alicubi facienda quam ei qui facit quod in se est. ergo si in
tali casu non faceret opus misericordie negaret se ipsum. sed impossibile est
quod neget se ipsum sicut dicit apostolus. ergo necesse est quod faciat mi
sericordiam facienti quod in se est. et hoc dicimus necessariam. Item apostolus
deus. Sic quis aperuerit in libro et cetera. Sic aperit
faciendo quod in se est. ergo deus intrat conferendo ei gratiam. ergo si
quis facit quod in se est deus confert ei gratiam. et hoc est necessarium. Item
te dicis quod si aliquis est in potestate in consecutione. sed adiuvans
deus pulsat ad hostium ut intret. sed aperit quia facit quod
in se est. ergo cum aperit aut deus punietur pulsat aut intrat
sed impossibile est quod deus puniatur pulsans. ergo necesse est quod deus intret et quod
ille aperit. ergo necesse est quod deus conferat ei gratiam. quia facit
quod in se est. et hoc est necessarium. Item super illud ad Romanos
ubi dicit apostolus quod nos iustificati sumus et cetera. beatus Augustinus quod deus reci
pit confugientes ad se. aliter iniquitas esset in deo. sed impossibile est
quod iniquitas sit in deo. ergo necesse est quod recipiat fugientes
ad se. ergo necesse est quod conferat gratiam ei qui facit quod in se est. et
illa autem necessaria est. quod concedimus hiis rationibus et argumentis
obstantes respondemus dicentes quod autem non ut deus ex debito
dat isti gratiam. sed pro dignitate et potentia. hec est laus eius
dicit et Augustinus. quod non potest non tamen facere et cetera ut dicit Augustinus
quod sic necessarium est voluntati. immutabile quia non potest esse in laus
est voluntas. dicit quod non potest se ipsum negare. quod non potest non iuste
agere ubi est iuste agendum. et non tamen cogitur non est necessario
dicitur agendum. Ad illud quod obicitur de eo quod quibusdam dat gratiam
dat deus gratiam quibus non et non obediunt. non presumatur in
bono intelligendum est tamen ut deus ille qui non faciunt quod in se est
quod quia deus non dat gratiam. sed aliter dat gratiam. quia non magis
se preparant propter causas quas hic exprimit. hec ambo et autem
quod facit quod in se est super dat gratiam. aliter non reciperet
confugientes ad se. quod tamen non competit ei nunc.
Secunda questio prebita quod nunc ad virtutes ad prestare merens
tur per gratiam. et iste capitulo dividitur in duo. primo ut si aliquis
orat ut resurgat si ceciderit. Secundo ut est quod nullus potest
mereri prima gratia. Circa primum sic obicitur de deo. Continui
ad me et cetera. et in promissis deus quando est in promissis. ergo
de veritate dei. et de iustitia dei. dedit gratiam illi qui facit
quod in se est. quod est quoniam veritas et est spes et iustitie. et in pro
facere bonis operibus quod gratiam deberet. quod est meritum gratia
meritum est est de debito facere debitum. Item operibus meritum
nostris propter ad meritum vitam eternam. sed hoc non est ex boni
seu digni operis quod non sunt condigna et cetera ut dicit apostolus ergo hoc est
ex promissione dei et Augustinus. quia promisit hic operibus suis
in caritate vitam eternam. ergo et cetera. et fortiori istis operibus
est caritas. per deum promissionem et Augustinus. propter quod meretur prima
gratia. quia non est gratia non gratis datur. quando magis excedit
vita eterna opera caritatis quam gratia opera precedentia. si dicatur quod
ideo non meretur quia est undique omni bono et pace quod meretur
opponitur de his hoc. quando fuit in statu innocentie quamvis
gratia non haberet locum. si dicatur quod sic propter meritum in acceptam

se furto dicitur et est ei adiectum. de deo furatur non propter furem
aliena et non addit furto propter meritum cum suo furtum
sit adiectum sed alieno. Item beatus Augustinus. furta quanto
magis indebita tanto magis sunt graviora. sed ei qui
alieno furto est adiectum. furti a magis sunt inde
bita. ergo apud deum plus debet valere. Certum est quod propter deo
pro tali opera mereri est et cetera. Solutio. Dicimus quod nullus potest mereri sibi
gratiam quia non est gratia. non gratis data. sed aliquis potest mereri primam gratiam
pro alio sicut per merita reddere gratiam dare. ut dicit Augustinus.
ad primum dicendum quod ille ubi gratiam et cetera. quod sit primum vel
obligatio sed fit tamen bonitate et Augustinus. dicit de latino sic
solutum est utrum obiectio. Ad aliud quod aliquid non sed
cum meritum est furtum deo gratiam excitat et non habet a
se sit furtum deo. Hoc est furtum alieno quod non sit adiectum
naturalis. fuit autem hoc sic ab initio ut delectaret in
deo et quod in ipso delectaret cum sit coniunctione esse cum filii
bonum Augustinus ergo non potest delectari in deo non pro se factum fecit et cetera.
quod hii sunt tres partes. prima quod consistens in mundo. peccato
non habet non potest deo furari et licet bona opera ad deum referat
non tamen furatur deo ad eum ad aliud et cetera. Item credo quod est omnis
tres in caritate. condonans iustitiam. sed et hostie in furtum
ad deum. ut quando ceciderit resurgat. Quia
in pace gratia. si peccata creavit. quod ut quod deus hic et cetera
propter peccatum ergo dicit exaudi. Item si orat pro se quia spectat ad
salutem et pie quod ex eternum perseverantem ergo dicit impetrare.
quod est perseverantia. vel pretio quod hic oravit per x. aut per
xv. annos quosque purior dicit caritatem habuit et decem
dicit perseverantiam habuisse. si dicat quod perseverantia
non attendit vel longitudinem temporis sed statum perseverantie
quod non ipso perse absque tali perseverantia. et nichil est vite
eterne. sic vel in ipsis temporibus quibus caritatem habuit et quibus
opere bono meretur vitam eternam absque tali perseverantia
ergo et cetera meritum absque tali perseverantia meritum est
gratie. Item si ab peccato non potest sibi mereri gratiam per suum in
dignitatem tamen non tamen propter meritum alius. ergo et alicui in suis
in caritate suis peccatis ad prodesset meritum gratias. quod concesso.
certo ergo quod ille cadat in peccato mortali. evacuabitur de
meritum in isto sicut dicit Ezechiel. si ceciderit iustus a iustitia
tia sua. omnium iustitiarum suarum non recordabor. ergo
propter iustitiam preteritam nullo modo debet ei gratia infundi. ergo eam non
meruit preterita iustitia. Solutio sic dicimus quod nullus meretur sibi per
gratiam. Ad primo obicitur de eo quod deus dicit beatus Augustinus non dignus de
orari. quod quia hic peccat cum amore timore et cum dimittat dici
contra talem orationem pro eius salute. ut quando ceciderit facile resurgat
quia cum tamen non preparatur resurget quod si hec non est observa
impetrat non meruit. illa oratione ut resurgeret propter casum.
quando in contrario et postea et oratione et cetera et si dicatur re
surgere gratia est perseverantie et non perseverantie et cetera
hec orari propter talis annos quod est et ac si dicat et sic ut
dicitur in fine operis ubi dicit tamen tamen est quod perseve
rantia non exigit. ad meritum vite eterne quia opus caritatis
omnia temporalia exceperit et ex opus caritatis ad vitam eternam
est non adeo sed ideo est caritatis tenditur ad gratiam. secundum ad
gratiam tamen cum alia oratione petat quod gratiam non meretur ala
propter donum appositum quod gratia est perseverantie propter
Solutio et cetera merita peccatorum autem tamen illa a peccato meritorum
quia est vite eterne quando vite eterne habet perseve
rantiam admittit et quod si cum tali petitione in meritoria

meretur salvare sed in gratie quod precedit in peccato est. meritum
vite perseverantia. videtur non est hic ponatur perseverantia
quia non est ibi meritum ut in alio quando vite eterne post
est illa perseverantia cum perseverantia meretur ad vi
tam eternam. sed non est per se ut cum perseverantia propter illat
ad gratiam post casum. Ad ultimo obicitur quod quidam non habet
ad bonum pro meretur alii peccatorum gratiam. quod est in caritate ergo potest
deo facere sed quia est in caritate potest mereri sibi peccata gratiam. sed cadat non
in illo quod meretur alii utilitas est impedimentum meritum. si
in illo quod petit et ergo peccata gratia post casum. duplex impedimen
tum scilicet. privatio post perseverantie. quod exigitur propter
meritum. non est quando concordat perseverantia et non
consistit in inutilitate quam in tercie scilicet infi
nali quam in actione. dicit tamen meritum quod nullus meretur alii
per gratiam deo quosque. sed tamen est ergo Sic de quosque merentur
meritum gratiam. necesse esse quod daretur ei. sed hoc non est necesse
ut per petitionem est dicit deus noli orare pro populo isto quia
non exaudiam te. glossa in cuius videre hoc factus illorum dixit
palatio filii mundi et peccata tua in die gloria mi
tum in ad deum filiis. in peccata eorum tamen valuit fides alie
na. ut hoc salvari et gratia et col. ergo merito fidei
aliene sanatur deo pali. et ad alium meretur peccata gratiam.
Item non est amicitia velle et nolle. sed ergo de natura
amicitie est ut amicus velit quod suus amicus
vult et talis liberalitas amicitie hominis ergo multo for
tius cum liberalitas dilectionis dei in infinitum sit maior
sequitur quod amicus dei. necessario impetret alii homini gratiam. non est in
meritum apud aliquem. sicut amicus ab eo quodcunque et a quo
diligitur ergo excedit propter gratiam meretur alii. nisi sit ibi ad in
pedimentum. quod quod semper est ad precem alicuius sancti dat alii gratiam
non sit in impedimentum. sed non ille pro quo orat quod indicat gratiam propter
propositam peccatorum et magis propter peccatum in spiritum sanctum sicut dicit
glossa sed propter peccatum locum ieiunie in quo casu dicit deus propter meritum
alium. si steterit Moyses et Samuel coram me non est
anima mea ad populum istum.
Circa secundum capitulum quod est quod nullus propter meritum suum peccata gratia autem
hoc est deus hominis autem deus non ergo autem deus non stat. non propter dici
quod deus non hominis quando homo est admirando malum scilicet gratia
eterna. si dicat quod hoc sit de gratia scilicet quod malum est quod
in meritum scilicet gratia quod est maior gratia. ergo et tamen est scilicet gratia
non sua precedit in meritum. si dicat quod hoc est propter statum
quando homo in peccato mortali est longe ab bono. ob de pro hoc
ut plus forte dici quod non est in statu merendi. quia si
opera non placent deo et non sunt delectabilia deo et quia deus in ea
non delectatur. tamen peccata non sunt bona et cetera. Sed de delectationis
et in quantum tamen peccata sunt ergo in ei
operibus delectabatur deo ergo opera ei erant furta deo et
ministeria erat et non nisi habebat non nisi bona. Item angeli
meritum in quo fuit filii non meruit sed quod fuit scilicet gratiam est data
tamen. quod sit non propter hoc meritum suum gratiam iam est data dicere
quod quod ad propter meritum suum primam gratiam motus cohentibus
sed non motus precedentibus sed. motum. scilicet motum
nullus meretur. si in quantum est forte. sed motu in quantum est forte
ad est prior gratia. sed tamen illa ergo est premium illius
motus. et autem meritum fuit precedit suum premium. et
motus ille in quantum est forte est prior quam gratia prior ut est
suum est. ergo et cetera

et si sibi ipse bonum probat nulla causa. quando oculo non est. quia ipse hic
principaliter dicit et causa. prius et prius sicut ut cum finalis
in quantum est finalis causa prior efficiente causa in causando. quando
efficiens dat finali ut sit causa finalis quando est fina
lis est prior quam causa efficiens motum factentis quia causa
finalis dat efficienti ut sit efficiens. et ideo et causa
est prius et tamen est non sed secundum gratiam. ponitur propter
tionem et tamen. post esse in isto primo. ut initium sit
prius primo primum primo ut in illo quam laborat in vinea
cum recepit primam quam meruit. ille constat quod primum est in eo.
sed ut in initio datus et ipse quod probat in probatione non ut in
chil ergo et non quod ad se non est sit meritum primam gratiam. Solutio
dicimus quod nullus meretur sibi primam gratiam propter tres causas prima est indignitas
status quia quod est in peccato mortali. indignus est omni condo
natione quia non habet causam merendi scilicet gratiam meritum est et fun
damentum gratiis et cum dilectione ipsius. tertia causa est impossibili
tas optinendi ad in ipso alio statu. primam sed causa impe
divit. ut ille quod est in mortali non meretur sibi primam gratiam. tertia
causa impedit ne angelis ut homo in primo statu meruit sibi primam
gratiam. Ad illud quod dicitur est de angelo dicimus quod duplex est
dilectio. gratuita videlicet. angelus autem in primo statu de
lectabatur in deo illi dilectione tamen quia non delectabatur
in eo tamquam in suo fructu bono. sed tamquam in suo beneficio. naturalis est
motus habet recipere quando in se reflectitur tendo est propter
ad suam utilitatem vel ad suam confirmationem gratuita
ita non quem ex fructu sperare caritas et alius virtutibus quia
deus propter se contendit. propter quod hic pat cibum deo ut deus comme
dat cum eo et cetera. sicut de Ysaac filii suo. facere in pul
chritudinem ut comedat tecum et cetera. et apostolus. si quis aperuit in
nobis et cetera ad hoc. sed obicitur de ieiunio quod meritoria est et tamen
non in ea delectatur primitus sed constat dicimus quod quod tendit in ea est
tertia de peccatis. sed dilectio in deo et sufficit propter quod
deum ipsam cum gratio est excitationi non potest esse non delecta
bilis. quod ut in eo delectatur et angeli sicut in celi gaudium
est super uno peccatore et cetera. Ad hoc quod dicit dominus cohen
tibus de quo prima gratia non cadit sub merito. quod est primum
principium merendi datur est ad hoc ut homo promerere
atur vitam eternam. et at non meruit primam scilicet gratiam
sed baptizandum quam iam habebat quantum sub merito cadit
in. dicit et de angelis. sicut est primum principium cationis non
cadit primum principium movendi non movetur. in primum prin
cipium merendi sed meretur suum non cadit sub merito. et ipse
quod non motus precedentibus non coherentibus motus potest quod
meritum primam gratiam oratio quod si ceciderit quod resurgat. ipse
est et quod perpetuale orationis impetret gratiam. quia si cadit per mortale
longe est omni bono et deus omnium iustitiarum suarum non recor
datur. apostolus. et premissa precedentis orationis ut per impetrari
per gratiam. Sed ideo non sit casus constat quod non impetrabit.
Cum ea habet. Item ad rex dat alicui equum ut sequatur
ei. sicut ad dat denarios alicui ut laboret in vinea
sua. tamen est ad iustitiam equo isto meretur equum istum
ergo ad usum equi meretur equum. ergo aliter. ad usum gratie
meretur ipsam gratiam. ergo est est omnis et quis operatur. propter quod ad deum.
ad hoc dicimus quod sic usum equi meretur ad ipsum equum. et tamen
usum gratie meretur ipsam gratiam. non propter modum precedentis mi
nus. sed propter modum cohentis sive subsequentis. motu ut
et in illo qui recipit denarios. in quantum laboret in
vinea. Ad id est datur ut subsequens deserviat. sed

se ipo ē bonū. ⁊ lʒ in sol' dē ē bō. sic dō ō i cruū.
ll eō bon' ī sol' dē bonū p participatioē. dī ghu
cātā q r. bon' mē. q̄oā hī pclarē bonū. q
dā m̄ ⁊ ualō iqge. unitatē ⁊ ppsitatē bonū.
delat dīa ⁊ s' hoc dī multiplr. qr dī bonū. nā
bonū i gnē. bonū gr̄. bonū glie. ē bō
aug'. omnia i gēn̄ sūt bona sūt.
cātē dicunt bō' p bonū icāta. an
ta. q' cātē dicant boē ap bonū
plr. p ē. cū dē cātā ē boā. h' cō boā
aliq̄ bonū. illa boītas ē boā.
ē bonū ē. h' illa boītas ē. g̃ illa boītas ē bonū.
g̃ ē boā sua boītate l' a boītate. si dicat q̄ est
boā sua bonū.
g̃ ē p̄ boītas. ⁊ i hoc pō. si dicat q̄ illa boītas ē
boā alia bonū. qr i illa sa bonū. ut boā sit se
ipā. l' a bonū. si dicat q̄ sit boā se ipā est putāz

[illegible]

[illegible]

ee n̄ i bō. V q. ḋ hō malū. ḋ bonū malū. ⁊ ḋ
q fallit h̄r. dialticam. q h̄ ↄtingit q duo q̄ria
sūt i eod̄. q ē .iii. dialeticoꝝ. ↄstat q̄ tm̄ ḋ ħ
n̄ ḋbō uacē. ꝗ bonū n̄. ⁊ malū ↄ̄ḣie. sūt ↄ̄ria.
q p̄ius dcm̄ ē tām. ꝓd h̄. aug. q boꝝ ⁊ mal
sūt ↄ̄ria ꝗ pōita sub eod̄ gn̄e. maxīe ↄ̄ie di
ħr. ꝗ boñ. ⁊ ma. sūt iaꝗ gn̄e. ħ ꝗ. ḋ. arꝭ.
q malū. ⁊ boñ. n̄ sūt. i gn̄e. ħ sūt gn̄a alioꝝ.
p boñ id ē q̄ uirt. q̄ ē q̄litas mēs bn̄ ↄstitute
⁊ i boñ. ⁊ ma. sūt h̄it ꝗ sūt q̄litates. ꝗ sūt in
gn̄e ⁊ i uitut. ārꝭ. ꝓt uirt ē mediū int̄ dua ui
tia. s. int̄ uitiū sup̄fluitatis. ⁊ uitiū idigē
tie. ꝗ uirt n̄ ē alteꝝ extmoꝝ. ꝗ uit n̄ ē ↄ̄ia uitio
n̄ ꝗ boñ. ⁊ malū sūt ↄ̄ia. ❡ Sō. adp. obi. ḋ. q
reū malū ↄ̄ḣie. ⁊ bonū ħ n̄ sūt ↄ̄ia. q̄m ↄ̄ꝗ
patiūt in eod̄ subō. ħ dīt abīato aug. ↄ̄ia. ꝓ
ↄ̄ios fines. n̄ ē ē adeūdē finē. ad q̄ ē g. ꝑfec
tio n̄. g̃ra ē tndit adbeatitudinē. uitiū ad
misiā. ꝓ ↄ̄rios fines dīt abō aug. malū
ↄ̄ḣie. ⁊ boñ n̄ ⁊ ꝗ. adħ dr̄ falle dialticoꝝ r̄ ne
i nulli ē iuenie ad q̄litates. h̄it ↄ̄ios fine
n̄ sit ↄ̄ie. ħ q bonū n̄. ⁊ malū ↄ̄ḣie n̄ sr̄ sb
eodē gn̄e. id l. ꝗ repugnēt. ꝓ ↄ̄iettri sm
n̄ tm̄ mad ē ꝗ repugnāt. q sub eod̄ ge
ne sūt. ⁊ ↄ̄ios h̄nt fines. Q ḋ āt ḋ. arꝭ. q bo
nū. ⁊ malū. n̄ sūt in gn̄e. ꝗ ē itelligēd̄. ad
n̄ sūt sub aliquo gn̄e ↄ̄rietatis. ħ sūt ↄ̄ra
g p̄m̄ ↄ̄rietatis. ↄtinēt sub se. multa sp̄ecies
ↄ̄rie ut sr̄ cū uitiū. ⁊ sitia ❡ Ad tr̄tio obieḋ.
q reū uit ē mediū. int̄ uitia ꝗ sua ↄ̄rēpta.
ut largitas. mediū ē int̄ ꝑdigalitatē ⁊ au
aritiā. itē clamt̄ austitatē. ⁊ remissionē.
sil̄r cetē uitutes medie sūt int̄ uitiu
sup̄fluitatis. ⁊ uitiū indigētie. oīs tn̄ uit ē
extmū ꝗ sui gnīs. q ↄtineꝝ duo uitia ↄ̄eu
stātia illa uituti. ut ūtia ē ↄ̄ia ūtute.
ꝗ q lītia ↄtinꝫ austitatē ⁊ pusillanimi
tatē. c. m. itellige oqꝫ ā uitute q ē me
diū ⁊ extmū. ħ n̄ ꝗ eidē. n̄ ꝗ id. q sic ḋ arꝭ.
medietā uit q̄tū ad p̄fcm ⁊ boñ ē extmitā.
Sciē aut q ē eē ē medietas q ꝗ q ꝑficē
arāꝫ i bō. ē extmitas q̄m ꝗ q hec ē ↄ̄ia est
uitio. q ait bonū diminuit. ꝗ aut q ↄ̄eq
ē. i. ꝗ eē. diffinitū ē medietas ꝗ ē q ordinat
⁊ adduc actoꝫ. i mediū ꝑ cū stātias debi
tas. excludit sup̄fluitatē. ⁊ idigētiā. ꝗ hē
medietas. ⁊ hec ē diffinitiua eē. ut statuā
actoꝫ. i medio. ut p. ꝑ diffinitioē uitutis ē p̄o.
ab arꝭ. in etica q̄ tal ē. uit ē h̄it uoluntariū i
mediate existēs quo ad noꝫ. i. existēs in
mediate. p̄li. n̄ i mediate. nli. ꝓt uidet ꝗ
eucta. sup illū locū. gen. ḋ. h̄. aug. q nia
lū boñ ē in uisitate. reꝝ bn̄ ordiātaꝝ ꝗ aū
aug. poit hec boñ in eid̄ sigficatā ē ↄ̄iquā
sūt i ↄ̄tium. aut si i eadē i alia. ħ ꝗ. q ↄ̄ie
tu sūt. ꝑbō uacē. ꝗ malū ē bonū n̄. q p̄us
eē ħm̄. ħ i ā n̄ ē dcm̄. q ḋ h̄. aug. sic n̄ ē
dcū. oīs hō ē albꝫ. asin q q ē nig. ❡ Sō. ḋ. q

n̄ p̄s i eod̄. ħ p̄s i ā sigficatiōē. accipit boñ
ē uacē. i dr̄ boñ q ꝑ se utile ē. ad sūmū bonū.
malū āt ē utile. ħ n̄ ex se. l ꝑ se. ħ ꝑ ā ⁊ n̄ ꝑ
sus i eād sigficatiōē accipit ꝓ hāc diffam exꝑ ⁊
ꝑ se n̄ ꝑ sus i ā. q utbiq ꝑi. utile ē āt boñ
utile n̄ ꝑ se ħ ꝑ ā. s. ꝗ q bn̄ ordiātū ē i uni
uisitate reꝝ. Ordiatū ē ē i sūo loco. uiuifica
tiōē abitiōē ↄpositū. V ḋ ad ꝑ ꝑ a. Celū tn̄ sedē
ē. trā āt scabellū pedū meoꝝ. tn̄ i. peccātē gnō
diligt̄ n̄ itrena. sūt scabellū pedū meoꝝ. q eoꝝ ḋ
ꝑmo ⁊ oculco. sic dr̄ i celū. ꝑcute eos i tenebras
extioꝝ. ex h̄ ꝗ q ꝑ oīa ordiāte i loco iferiori mūni
uisitate rē. ꝑ uiuificatioē ⁊ abstiōē. mag reluce
cet boitas di. malū ē q male ꝑ se ordiātū bn̄
ordinat i pena. V ē oible ē q ola. seder in ifer
no i suo loco. i gemma i auro. i. sic bn̄ ordi ē ff
ade bonus. ꝓt ḋ. boē. boñ n̄ ē cā mali. ħ maliꝫ
cā boñ. hec idē ḋ h̄. aug. bonū ē mali ħ. ħ n̄
ē malū bonū ħ. q. malū n̄ ē cā boñ. n̄ peccatū.
q i ꝑ ꝗ ē q uoū ↄ̄eꝫ sit ꝑ se cā alti n̄ ꝑ se ē cā
boñ ħ ꝑ ā. s. ꝑ hec q hō ↄsidat eī uilitatē ⁊ ei
nocumētū. ħ eod̄ m̄. boñ ē cā mali ꝑ acciden.
q occide boñ orit supbia. ꝗ sic malū ē cā boñ
i boñ ē cā mali. ⁊ sic bonū ē malū ħ. i mali
boñ ħ. ⁊ i ↄ̄ttit utiꝫ. ⁊ boē. ⁊ h̄. aug. ❡ Sō. ma
lū utile ē trbꝫ moīs. p̄m ꝑ suā ordiatioē. ut
dcm̄ ē. ꝓ ꝑ suā coactioē. q cog hoēꝫ exīe de
pecō suis amaritudibꝫ. ut unisus sic ḋ. ie.
arguꝫ te malitia tua. ⁊ adūsio tua me ꝑa
bit te. ⁊ in exod. egyptū ↄpellebāt exie ḋ egy
pto. illa coactio utilꝫ erat. ħ n̄ i ↄ̄tū mala ħ
i ↄ̄tū coactō. sic acto iudeoꝝ. nob fuit utilis
n̄ i ↄ̄tū mala fuit. ħ i ↄ̄tū nob effic. mel
dīne et passioīs. sic ḋ eis dr̄ i psaltio. Circū
dedert me sic apes exarserūt. V pōt dicei.
sic uos n̄ uob mellificatis apes. Tcio m̄
malū utile ē ꝑ ↄsiderātioē. ex eo ē q hō ↄ
sidat mali uilr ꝑ sic. ↄ sindēsis. malū n̄
lr ḋtestat. V ꝓ duas cās ultīas. pꝫ q uilr
malū ē cā boñ. sinū actō boñ. boñ ē actō mali
n̄ ꝑ ↄ̄fcm. ꝓt oīa. ē melior filii boñ. ↄ̄sre hō
pecōꝝ. q inchoā filia h̄t. q iste hō. ꝗ ē peior i
hoē. ꝗ ⁊ melior ⁊ peior eod̄ hoē. Ad hec dīt ↄ̄ā.
q q ad q. ē peior. q ad q ē melioꝝ. sil̄r i hō q
ad q ē mīs boñ. n̄ sipl̄r. ħ q. s. hō ꝑ eē filius
ḋ. diaboli. ā n̄. ꝗ i sipl̄r ē milior oīa. q ꝗ.
ḋ. q ē ista. oīa. ē melior i hoē. filii boñ. licꝫ ē
oīa hāt ꝑ. ↄ̄gnitioē dm̄ ⁊ ḋlectiōē in ḋo. tn̄ n̄
h̄t h̄ilitatē. ad hec q i eo ex toto sindēsis ex
tīcta ē. ħ i hō h̄t illā h̄ilitatē ꝓ hec ē ūꝑ
sipl̄r melior oīa. li oīa. hāt q̄dā filia. in dm̄.
meliora i hoē. ħ filia sūt i differētā ut h̄ilitas.
ↄ̄gnitioꝫ. ⁊ c. ⁊ silia.

Q̄rta. q̄rtū. ē. dī. ē ḋ bō. in gn̄e. Cū ē dcm̄
sit p̄us ḋ bō ꝑ eē. ⁊ ḋ bō. n̄. ↄseqnt dī ē. ḋ bō.
i gn̄e ⁊ ꝑ ea dicet ḋ bō gn̄r. s. ḋ uitutibꝫ. ꝑ. dī ē.
q sit boñ i gn̄e. ꝓ uim oīā boñ uitutū sit eq
boā i gn̄e. Tcio uim uit melior sit i gn̄e q sit

act l mi boā. l eq boā. Q̄rto ḋ malo i gn̄e di
ceñ. Circa p̄m arguit ꝗ obi. dare elymosinā est
boñ i gn̄e i dr̄ ↄ̄ie ab hoībꝫ. ħ ꝗ. ↄ̄dā datio
elymosie ē mala. s. illa ↄ̄fit cā inanis gl̄e.
ꝗ dare elymosinā n̄ ē gn̄alr boñ ꝗ n̄ ē bonū i
gn̄e. ꝑ dare elymosinā ꝑ eē boñ ꝗ eē malū
ꝗ ē idifferēs n̄ ꝗ ē boñ in gn̄e ē. m̄. ꝑ ꝑai.
q h̄ ꝑm̄ uiificē hoēꝫ n̄ sit malū i gn̄e ꝑ duo
silia argū. Tertio ē argū. hec id ꝑ ꝑbari. q ꝑ
uiificē hoēꝫ n̄ h̄it ↄ̄formitatē ꝗ ad uitē. q̄
h̄ret ā ↄ̄formitas. q ite ꝑ ħ. ꝗ h̄ uificē
hoēꝫ n̄ ē malū i se. ꝗ n̄ ē malū i gn̄e. ❡ Sciē
boñ i gn̄e duobꝫ moīs accip. ꝑ m̄. dr̄ boñ ꝗ ꝑ
se gn̄alr h̄t adnexā ꝗ boñ. ⁊ ex necitate ut
h̄it carit. ꝓ dr̄ boñ i gn̄e. q i se ↄ̄ꝑi i se ē ge
nerālr boñ ē n̄ ā ↄ̄tūde adueniat ↄ̄cūstātia.
⁊ ħ dare elymosinā ē boñ. i gn̄e. ḋ. ꝗ q ꝗ ꝑmū
mod ad ē boñ i se. ⁊ ꝑ se. ut h̄it carit. ꝗ aut ꝑ
mod ad ē boñ ⁊ i se ⁊ ꝑ se. ut dare elym.
eod̄ m̄. ꝑ ħ dī. q malū i gn̄e dr̄ duobꝫ moīs
ꝗ p̄m̄ mod formit. adltari. ē malū. ħ ꝗ mod
iuificē hoēꝫ. malū ē i gn̄e. q ē malū in se
nili ħn ꝗ se. ꝗ h̄ arꝭ. dare elymosinā n̄
ē boñ gn̄alr. ꝗ n̄ ē boñ in gn̄e. necciā ē ꝑ p̄m̄
mod ħn uꝫ. ꝗ ħm mod. ē ⁊ dare elymosinā
idifferēs ꝑ p̄m̄ mod. q n̄ ē boñ gn̄alr. ⁊ ex
necitate. n̄ ē malū gn̄alr ex necitate. n̄ ē
boñ ꝑ se. n̄ malū ꝑ se. ħ ꝑ ħm mod dare elym.
ē boñ in gn̄e. ⁊ n̄ idifferēs. ꝑ h̄ pꝫ solō ad ꝑo
obiectū.

Q̄rca ꝗ cap. q. uim oīā opa uitutū sit eq
boā i gn̄e. ꝑꝫ. q ꝗ. q oēs uitutes sūt eq boē i
gn̄e sic dr̄ i apō. Lata ciuitatis sūt eq̄lia.
i. uitutes. Nō ē hō mag ē boñ una uitu
te q alia. Cū ē uitutes sit eq boē in gn̄e. ꝗ
opa uitutū sūt eq boā i gn̄e. ꝑ opa uitutū
n̄ h̄nt āꝫ bonit n̄ a uitutibꝫ. ꝗ sic uitutes
sūt eq boē in gn̄e. ⁊ eoꝝ opa sūt eq boā in
gn̄e. ꝓt opa mala mitoria mortis etne sūt
eq mala i gn̄e. n̄ ↄ̄cūstātia ipediat. ꝑ ↄ̄cū
stātias ē. i gn̄e suo mīs malū ꝑ eq̄pari ma
iori malo i gn̄e ut ā fornic. ꝑ ās ↄ̄cūstātia
ꝑ eq̄pari adltio. ꝗ a sili ꝑ ↄ̄iū. oīa boā opa
mitoria uite etne. sit eq boā in gn̄e. n̄ ↄ̄cūs
tātia ipediat. ħ q. q ↄ̄cūstātie n̄ ipediūt
q ↄ̄cūstātia n̄ fac ad mitū. mitū. ħ sola
radix. carit. ꝗ oīā opa mitoria uite etne
sūt eq boā i gn̄e. ꝓt oēs uitutes sūt eq boē i
gn̄e. q faciūt eq dignos uite etne. ꝗ. e. r.
oīa opa uitutū. sūt eq boā in gn̄e. sūt eq̄ue
mitoria uite et. ꝓt sic se h̄t aliq uitus ad
suū actū i se h̄t ā uit ad suū actū. ꝗ ꝑ
mutatiōē sic se h̄t uit ad uitutē. sic se h̄t ac
tus ad actū. ħ i se h̄t uit ad uitutē. q oēs
uitutes sūt eq̄les ut eq boē. i gn̄e. ꝗ i se h̄t
act ad actū. q act oīs sit eq boñ. i gn̄e. ħ ꝗ i
q dat unū nūmū ad magnū opꝫ fac ut
ille q dat. c. marchas ꝓ dm̄. ⁊ dare uni denari

ū ꝓ dm̄. sūt eq boā in ꝑ se. uñ seq q dare
uni sc̄li nūmū. ⁊ uestē eīā. ⁊ dare paupibꝫ.
sūt eq boā i gn̄e. q ꝑꝫ eē fām. ꝓt ap. ḋ. maior
hoꝝ ē caritas. n̄ itellr q caritas sit maior alius
uitutibꝫ ꝓ ↄuenītiā. ħ q mag ↄiūgt
id q uit. i mag tīe delectari idm̄ q̄ā uit. Nōg
oēs uitutes sūt eq boē in gn̄e. ꝗ n̄ opa uitutū.
❡ It sic ḋ ap. pietas h̄t ꝑmissioē uite etne
q̄ ē nūc ⁊ futuē. q̄ n̄ h̄t ā uit. ꝗ pietas ē mag
uit q̄ ā uit. ꝗ ē mag boā q̄ alia uit. n̄ ꝗ oēs
uitutes sūt eq̄les n̄ ꝗ oēs uitutes sūt eq boē
in gn̄e ❡ Sō. adp. obi. ḋ. ꝑ h̄ arꝭ. n̄ ualet
na opa uitutū n̄ h̄nt bonit. n̄ a uitutibꝫ. ꝗ cū
oēs uitutes sūt eq̄les. id oēs uitutes sūt eq̄les
i gn̄e. ⁊ eoꝝ opa sūt eq boā in gn̄e. ⁊ h̄ icōi
ↄtingt. q ex eadē uitute manēte i eād inte
tiōē ꝑ sūt exie opa mag ⁊ minꝫ ⁊ minꝫ uin
sa opa ꝑ diūsa coopantia. opa ē mitoria
n̄ tm̄ m̄ ualꝫ ad uitā etnā. ħ h̄nt t̄plicē
utilitatē q̄m mitoria sūt uite etne. ⁊ sūt
mitoria augmēti gr̄e. ⁊ mitoria dimissiōis
pene ḋbite pecō. Nec ē sile ḋ opibꝫ dimito
riis. q̄m illa n̄ sūt mitoria. n̄ mortis etne
tm̄. ⁊ ideo n̄ uꝫ h̄ arg. oīa opa mitoria mor
tis etne sūt eq mala i gn̄e. ꝗ omīa opa
boā eq mitoria uite etne. sūt eq boā i gn̄e.
q mala opa n̄ sūt mitoria. n̄ uni. ħ boā opa
sūt mitoria triū. ḋ tn̄ q oīa opa uitutū q
pcedt ab eq̄libꝫ uitutibꝫ. uel ex ead̄ uitute
sūt eq boā in gn̄e. milr. li n̄ in gn̄e forti sit
eq boā i gn̄e opa mitoria. ex ead̄ radice ꝑue
nientia. q̄m ħ sūt mitoria eq̄l gl̄e. ħ i ↄ̄tū
opa talia mag informāt ꝑ boās ↄ̄cūstātias.
ut dare. c. marcas. ꝓ ḋo. ⁊ hedificare cenobia.
dare oīa ꝓ dm̄. ꝗ hec mag sūt boā in tali ge
nere forti. q̄m gn̄e mīs forti. q mag utilia
sūt ē utilia ad augmētū gr̄e ⁊ ad maiorē di
missioē pnē. q̄ opa mīs forti. q dare. c. lib.
mag ē mitoriū ⁊ augmēta gr̄e. ⁊ dimissi
oīs pnē q dare unū obolū ꝑ ḋo. sipl̄r āt uim
ē q oēs uitutes sūt eq̄les sūi eq boē in gn̄e.
q faciūt hoēꝫ eq boñ ⁊ eq dignū uita etna. t
tn̄ uno m̄ caritas ē melior. q mag ↄiūgit
ḋo ⁊ mag facit delectari in ḋo. ħ n̄ ē ḋ uite
uiuitate. li. ar. ħ ex rōe finꝫ. q affciū ca
ritātis i mediate. ad ↄ̄cordiā sūi ad suaui
tatē dī. uitutes āt seq̄tes n̄ ↄtīnūt ab ui
timo fine n̄ ꝑ aliū finē int̄ mediū. V ꝑ
q ea mag ↄiūg ḋo q̄ uitutes seq̄tes. ⁊ ↄ̄ q
fides ⁊ spes. q̄ sūmū bonū ḋō. fide. spe.
ꝑ mod̄ expectatiōīs. caritatē aut mouꝫ per
mod tact. suauitatē sua. q̄mg in omibꝫ
uitutibꝫ ead̄ ē eternitas lib. ar. ⁊ ideo sūt
eq boē. i gn̄e. q faciūt eq dignos. uita etna.
ħ una ꝑmineat alius i quodā ut caritas
in eo q dcm̄ ē ⁊ pietas q̄ h̄t ꝑmissioēꝫ ui
te etne. q̄ nūc ē uite ⁊ futue. hec ē h̄t pieta
ꝑ q̄dā coactioēꝫ. tn̄ ē q alū sustinꝫ iuita

qualit. distinctis autem [illegible] in uita [illegible] quod pietas sit magis bona aliis uirtutibus [illegible] qui per miraculo diuina est. cum sit sic maior [illegible] modicum ponis.

Circa tertium est quod [illegible] uirtutis sit melior sua uirtute [illegible] quod fac [illegible] uita eterna [illegible] ad [illegible] eterne [illegible] augmentum [illegible] ad meritum diminutionis pene eterne [illegible] melior [illegible]

[illegible]

[illegible]

hec negēt. sic erg̃ ē ouge. et ei q̄uit q male q̄
litates sūt ī nob. et maliciīt si dr̄ pedes eoꝝ
ad effūdend̄ sāguīe. q̄ sūt uiuīt. dr̄ ad diffe
scie. scia ē fēe ī itellm̄. ūtute fēe uiuim̄.
Cū ē sit duplex itlles. specłatis. et pratic. spe
clatis itłis ē ī q̄ sniā finis ē uitā. pracius itl
lect ī q̄ ē ūt finis. ē opatio. boni. et ideo h̄ ē diff
feā int sciā et ūtutē. q̄ p sciā uīe itllim. p ū
tutē fēe sui bē uiuim̄. fcū aūt ē ē media
n̄ excīt ab extmis. et ideo fēe uiue ē a sūmo
bō. et ad sūm boū tēndē. et ideo d̄ dō. i apo. ē sū
alpha. et ω. i. p̄ncip̄. et finis. oīs ē actiōis ī
apr. et ideo et tminātī l. oīn ū ō mal. ī ysa. ū
egypto op̄ ē q̄ faciat cap̄ ut caudā. tm̄
diffiā. s. h̄. q̄ ueō male utit. p̄t ad diffe
ūlui. p̄oz. distig. b̄s. aug. tā. quia boꝝ s.
maria boā. media. et īfima. maxīa boā s
boā copis. media boā. nalles p̄o. aīe. maxi
ma ūt. medis. et īfimis p̄lurim̄. bē et ma
le uti. maxīs aūt. i. ūtutib. n̄ plurim̄ n̄
bē uti. sic q̄m boiā queūīt politicas ūtuti
b. ideo ad diffiā eaꝝ suppō q̄cta diffiā q̄
dr̄ ī nob sine nb. opat. ē ē h̄ diffiā int polite
cas et theologicas ūtutes. q̄ politice ūtute
genant exercitii bn̄ age. theologice aūt ū
tutes a solo deo ī ob. aūt ppe diffinitoīs.
q ūt ē q̄litas boā. ut ē q̄ uoē poāt ī diffinitoē
sui ip̄i. q̄m ūt ē boītas. hō ē boū. nz diffi
ē ūt. p aī boītate. et ī ūt. q̄ ideo poāt in diffi
tioē sui ipi. q̄ gcedt q̄ q̄m q̄litas ē ep itl
le. gētiue nocior ē se ipā. ē q̄ abstrcte itl
le. sic q̄litas se ipā d̄sc̄r. cū dē. Qualitas
ē ē q̄ q̄les dr̄ ē ē h̄ p̄n. apponēt alie ē
diffiē. l diffitioēs. q̄ oīs ūt ē q̄litas boā.
et ē. Cū ē h̄ ideo boā. significt boītatē q̄tū
tā. ut ipi dēt soli ūtuti. g̃ sig̃ ēe q̄lita
tē. Jt ūt ē boā. et ē sua boītas. g̃ ē boā boī
tate q̄ ipā ē boā. ł ā boītate. si d̄ q̄ ē bona
boītate se ipā. g̃ ē pua boītas q̄ p̄batū ē
supi. si dicat q̄ ē boā ā boītate. illa ā bō
ē boā. g̃ se boītate. ł alia. et erit pcese in
fitū. g̃ oēt ā boītas q̄ boā ē se ipā. sic g̃ qd̄
n̄ ē pcede ī ifitū. g̃ oēt ā boītas. q̄ erit boā
se ipā. et illa ē diuiā bō. ut p̄batū ē supi.
Jlla bō. aūt oētz fo loco. aūt tcio. et si ō icep.
si d̄ q̄ oētz fo loco. seq̄t q̄ ūt sit boā. p bom.
si tcio. ł q̄rto loco oētt. et si dicēps. g̃ ā bō. ē
ata ēē. boā bō. incāta. si ūt tnt oīa boā cāta
optim̄ boū ē. g̃ si ā. bō. cāta boā ē bō. diua.
seq̄t q̄ nullā. p̄o q̄ bō. q̄ ē ūt. g̃ q̄ecq dicat. ūt
ē boā bō. diā. q̄ q̄. sic g̃. ūt n̄ dr̄ boā. n̄ q̄ p se
ductiua ē ad bō. g̃ cū dico ūt ē boā. hec n̄
boā. ō illā ductiuitatē. n̄ g̃ p̄dicat p̄ boīta
tē. ō uirtute. g̃ cū dico ūt ē boā. ē p̄dicat
ductiuitas. illa ad p̄i boītatē n̄ p̄ a boītas
forte dicēt ās. q̄ h̄ uāō ē. si sic hec red̄ obuio
pcedēs. q̄ illā boītas q̄ ē ductiuas ē bona
aūt se ipā. aūt ā bō. et sic ut p̄us. p̄b. ō.

q̄ cū d̄ ūt ē boā. h̄ ideo boā tm̄ p̄dicat bō.
n̄ ut h̄ arg. ūt n̄ dr̄ boā. n̄ q̄ p se ipā ē
ductiua ad p̄i bō. g̃ cū dico ūt ē boā. h̄ū boā
ō illā dict q̄ p̄dicat illā duc. et p̄i bō. g̃. e. r.
cū dr̄ medicīa ē sana. ideo ē q̄ medicīā ē ef
fectiua sanit. g̃ cū dico medicīa ē sana. ē p̄dic.
illa effectas. n̄ saītas. q̄ ē formē. imo p̄dicat
saītas ī h̄itudi. effecs ad cāz. silr cū dr̄ ūt ē boā
ē p̄dic. bō. h̄itudi. finis ad l ē ē finis. q̄ h̄itudo
illa ducti. ūt ē dr̄ boā. i. h̄c sita. h̄ec sūt aūt ē
q̄ suo decore nos allic. et sua. bō. nos attrht. att
trit ē nos ūt ad se. et p̄ncipalit ad bō. p̄i cui
tcio ē duc. q̄ ūt p se duc. ē ad p̄i. bō. Jt ob.
d̄ ultiā pte diffinitoīs. s. ō illa q̄ dr̄ ī nob sine nob
opat. d̄. ē bs. aug. Qui cāū te sine te. n̄ iustifi
cau te sine te. g̃ dr̄ n̄ dat ūtutes nob. sine
nob. Jt ī iustificatioē impii. exigit. q̄ unum
mot ē libi. arb. g̃ mot. li. arb. exigit ad in
fusioēz ūtutū. Nō g̃ dr̄ eas opat sine nob.
Sō. d̄ q̄ recti dr̄ iustificat hoēz. sine hoē coopāte.
sic n̄ sine hoē opāte. sic sol illuiat domū n̄ sine
hoē opāte. q̄ apit fenestrā. sic sine hoē coopāte.
q̄ hō n̄ coopat soli. illi q̄ domū illuiat. e. m.
dr̄ q̄ ē ūs sol n̄ ifūdit ūtutes sine nob coopanti
b. q̄ p̄pabam nos ad susceptioēz ūtutū. sic
sine nob coopantib. q̄ n̄ coopam̄ deo in ifu
sioē ūtutū. sic pea ī motib. et opib. ūtutū.
sic d̄. apo. q̄ coadiutores dī sum̄. ¶ Ad ā. ob.
d̄. q̄ mot. li. ar. exigit ad iustificatioē impii.
n̄ p̄p op̄ inie. i quo cooper. s. ī infusioē g̃.
sic p̄p mot̄ inicie. s. ū p mot. li. ar. gtāt de
peās st. et puiat pcā sua. et inō. q̄ bs. aug. in
diffinitoē ūtutis posit q̄. diffitioēs si ar. posit q̄
pem̄. dicēs. ūt ē bn̄ uō. ī mediate exsistēs
quo ad nos. medi. pt. q̄ attndit ā diuisita
tē ā. q̄ ē uni mitui ē dāē. ūt gmedēre
alii paꝝ ē et ē. sic cū ūt sit ūmē. p̄z q̄ ipi
ē medui int uitia. sic g̃. ūt. et uitiū sint
g̃ā. g̃ ūt ē extmū. ł. uitii. n̄ g̃ ē int uitia
mediū. ¶ Sō. d̄. q̄ ipā ē et mediū. q̄tū ad eē
diffinitiuū. et extmū ē q̄tū ad boū et pfectū.
ut supi dcm̄ ē in q̄o ō q̄ etate boī et mali.

Circa ā ē. q̄.
De spēb. ūtutū. et p̄bi. q̄ unica sit spēs ūtut
ūtutes ē distigūt ē potissime fines. et unicē
potissimi. et p̄ncipal finis oīu ūtutū. g̃ unica ē
spēs ūtutū. Jt dilectō dī et pxi. sūt unica ūtu
p̄p unicē finē quē h̄nt. Nō ē ūt alia tō. g̃.
e. r. oīs ūtutes sūt unica ūt. p̄p unicū fi
nē quē h̄nt. Jtm unicē malū potēs ē mo
uē oīs potēntia aīe et oīa mb copis. ad
malū. sic q̄lz ūt. fortior ē q̄lz uitio. ut ali
p̄. g̃ unica ūt suffic ad mouēd oēs poten
tias aīe. et ō mb copis ad boū. g̃ alie ūtu
tes supfluit. sic g̃. q̄tū ē supfluū. ī opib. n̄
ūt dī. g̃ una sola spēs ē ūtutū. Jt tpāntia
ūtute. ūlt hō abstinē ab opib. inois. et hec ē
boū. g̃ tpā ūtute ūlt hō. ē boū ē dilige se

g̃ tpāntia ūtute uult hō boū ē dilige se l
nlla ūtute hō dilit se n̄ cari. g̃ tpāntia ē car.
p̄p tpāntia ūtute dilit hō in diuiā amicis et ꝯ
pis. g̃ ea dilit boū. g̃ tpantia ē amō boī. sed
amor boī idē ē q̄ cari. g̃ tpāntia ē cari. e. m.
p̄ris p̄ p̄bari d̄ q̄lz ūtute. q̄ ipā sit cari. d̄. bs.
aug. ī lib d̄ moīb. ecc. q̄. iiij. cādinales ūtu
tes. n̄ sūt n̄ amor. amō aūt q̄ ē ūt. n̄ n̄ ca.
et ī g̃ ūtutes sūt ca. d̄. ē bs. aug. in libro d̄
ciui. dei. q̄ uit. n̄ ē n̄ amō ordinatus ł ordo
amoīs. forte dicet ās ad hec. q̄ n̄ ē n̄ unita so
la spēs ūtutis. sic h̄ ē g̃ in ūtutas auctes p
q̄ aplm. q̄ ait. nē aūt manz ca h̄. fide spē.
ca. maior aūt hoꝝ ē ca. et ille auctes que
distigt. vij. doā. sps sci. et vij. ūtutes in ma
tho. et lib sapie. dr̄. q̄ sapiā docet p̄diā. sob
etatē. ūtutē et iūtiā. q̄ n̄ ē mil ī uita. Jt
fides ē ī itelli. sui ī itellectu. et sūt p̄ntia ut d̄
ap. et eē sci. spēs aūt ē ī irabili. et sūt forti.
Cū g̃ iste ūtutes sit ī diuisis subiectis. g̃ sūt
diuisaꝝ spēꝝ. Jt spēs reꝝ distingūt. ē finē.
n̄ ē ultim̄ finē. q̄m distinguerēt spēs reꝝ
ē ultim̄ finē. oīa ēēnt eiusd spēi. q̄m oīa h̄nt
ultim̄ finē. relinqt g̃ q̄ spēs distingunt
ē p̄mos fines et p̄ncipales. sic diuisi sūt pi
et p̄ncipales fines. fidi. spei. et cari. q̄ fidi
p̄m. et p̄ncipal finis ē cde. spei. spare. ca.
dilige. tpantie abstinē. acāriabib. ō sidus
et ē d̄ alius. g̃ ī ūtutes sūt diuisaꝝ spēꝝ. q
q̄. Rulta rōē. D̄. ē. bs. aug. q̄ uō q̄ alig
ūlt ire ad festin. ut uideat tiseūtes. h̄t
duplicē finē. s. p̄m. et p̄ncipalē. s. ire ad
festin. ł. et accitalē. s. uidē tiseūtes. dis
tin guit g̃ spēs reꝝ ē p̄os et p̄ncipales fines. n̄ ē
fines et accitales ut p̄ ibi spē hō. hō ē adh
p̄o ē ut ricinet. et p̄ rcē acqrat ē ūtutes.
tcio ut p̄ ūtutē acqrat ē bitudinē. sic ei
diffinitio sui subal diffiā. sūt a p̄o fine.
ū roalitas ē ei subal diffiā. e. m. ūtutes
ē sūes p̄os fines. et ideo sūt diuisaꝝ spēꝝ ei
p̄mi fines. fines sit diuisaꝝ spēꝝ. ¶ Ad
p̄o obt. d̄. q̄ h̄ ē fla. dilectio dī. et dilectio pxi.
sūt unica ūt. p̄p unicū finē. s. dm̄. sunt
ca ūt p̄p unicū finē p̄m. s. p̄p unicū uo
litū. idē ē uolo dilectioēs dī. et dilectioēs pxi. q̄
dilectioē dī uolo ei sūm boū. q̄ bt sūt dile
tioē pxi. uolo sūm boū. ¶ Ad tcio obt q̄
d̄ unū malū p̄ moue oēs uires aīe. et oīa
mb copis ad malū. g̃ mlto forti unica
ūt. et ē. h̄ bē. g̃. n̄ tn̄ seqt. g̃ alie ūtutes sūt
supflue. ūt ē ē ad facile agē. ūn cū q̄lz
actu ūtutū sit p̄p diffi cltātes necci ē
ē p̄us h̄it. cū motui. ad explicād diffi
cultatē illi mot ut p̄ ī hec actu dāē.
quippā h̄t difficltatē. p̄p diuisas ciftā
tias. q̄ statuit illū ī medio. et ideo necciūs ē
ut h̄it. p̄us q̄ p̄e digat ītū actū dare et
statuat ipm̄ ī medio. et ideo n̄ uz p̄ oca at.

h̄ ē unica ūt. sufficiat ad mouēd oēs ūtutes
aīe. et oīa mēbra coꝛps. ad boū. n̄ tn̄ poti
d̄ facili sic mlte ūtutes. sola ē fides. ł. carita
ē sz moue ad omēz boū actū. si n̄ ī pe fac
le. sic p̄a ūt. q̄ p̄pe ē distā ill act. ¶ Ad q̄r
to obt. d̄. q̄ fortitudo ē amor. h̄ ē duplex te
pātia ūtute uolo mī hec boū. si ē h̄ ūbū
uolo respiciat actū dītatū. ł suppō. p hec
p̄m hec. s. abstinē. sūt accūte ū ē. sicut
accūte stae. p̄m ē ē tpāntie. ē ē cari. te
pātie ē ē actū statuē ī medio. sic cari. est
ultē eud actū. ē q̄ iā ē ī fcēt boītate tpā.
ē amō act. q̄ ē boū. q̄ ē boū. e. m. d̄. q̄ h̄ ē
duplex. tpātia boī. tpātia ē. ē amor act q̄.
ē boū. si n̄ ē amor boī in q̄tū boū. imo p̄o
cari. ¶ Ad. v. obt. d̄. q̄ forte dicet ās. q̄ au
ipe loq. cū d̄. q̄ omīs uirt ē amor. hec ē d̄ p
ca. d̄ ē ī lib d̄ moīb. ecc. q̄ p̄ntia ē amō
ea q̄ adiuuāt ab his q̄ ipediūt. sagacit
se ūges. tepātia ē amō se integm̄ p̄bēs
ei q̄ amat. fortr. ē amō. omīa facile to
leras. p̄p id q̄ amat. et statī subiug. et boiā
fac amor. sic q̄lz amō. sz tm̄ amō dī. amō
sūme sapie. amō sūme gcordie. si amō
iste caritas. ē. g̃ ūt q̄ oēs ūtutes sit carita.
n̄ forte dicet ās q̄ aug loqt pcās. sic g̃ h̄ob.
q̄ ē h̄ caritas ēt cā omīū ūtutū. g̃ ē cā fi
dī spei. q̄ ē fīm ē. Jt aū. d̄. una q̄q; ūt h̄t p
p̄a boā. et p̄pa dilectabilia. g̃ una q̄q; ūt h̄t
suā. p̄ai dilectioēz. g̃ q̄lib; ūt dilectat ē amō.
g̃ cū aug uocat q̄lz ūtutē amoēz. p̄e loq
et ū p cām. hec id ē p̄bari p hec q̄ dr̄ in iob. q̄
vii. filii faciebāt cōuiuiū p singlos dies. et
uniq̄sq; ī die suo cū tb; sorōib. sūt. vii. fi
lii iob. vii. dona sps sci. tres sorōes. fides
spes. caritas. q̄ faciūt cōuiuiū q̄m faciūt
hoēz dilectari ī deo. g̃ q̄lz ūtute dilectam̄ ī dō.
significat q̄ q̄lib; dilig suū dilecta. g̃ q̄lz ūtu
te dili g̃ dm̄. g̃ q̄lib; ūt. ē amō dī p̄pe et
n̄ p cām. Jt dnt p̄hi. q̄ ī dī p̄o. sui merit
amoē ē sua p̄a dilectatio. Quelz ai uis d̄
lectat ī acceptioē sui finis. g̃ mlto forti
q̄lz ūt. h̄ebit suā p̄i dilectatioēz. et ita ut p.
Sō. nō. q̄ sic ē cupiditas. q̄n; stricte. q̄n; la
ge accipi. ita et amō. q̄n; dr̄ cupiditas stre
te. gcupiscēā diuitiaꝝ tm̄oī. q̄n; ā lar
ge. ē q̄ gp̄hnd gcupiscēāz cāris. q̄ ē ingau
et gcupiscēā p̄e glie. q̄ ē ī itratū. e. m. amō
q̄n; stricte accipi. ē q̄ ideo ē. q̄ amicicia. et
ē hec ī uī gcupiscē. et hec sola caritas est
amor dī. q̄n; amor dr̄ gcupiscēā. cuiulib;
boī. et hec q̄lz ūt ē amor p cām. Quelz ē
ūt dilige sūmū boū. s. suū actū. q̄lz
ūtute dilig hō dm̄. et ideo q̄lib; ūt ē amō
dei. q̄lz ē ūtute theologica. d̄ sidām sūt
ad ū n̄ tm̄ oēs ūtutes theologice. fides.
spes. caritas. sz et alie q̄ seqūt. et sic d̄. bs au.
q̄ oīs ūt ē. fides. fides ē ē amō p̄e ūitans.

spes ē amō ꝑ largitatis. caritas ꝑ suauitatē.
q. s. aīa dl'ctat' ī ꝑa suauitate īmediatē. ꝓpe alia
at ūtutib' sequētib' dl'ctat' hō ī ip̄a bōitate n̄
īmediatē. ꝓpe. si sic h't dl'ctari aīa do ī ꝑis opi
b' sic delectat' aīa sci dō in c̄atis suē ꝑ psalm.
Delectasti me dn̄e ī factu͞a tua. exempli q' dr̄ ar
b' aug'. q' ūt' ē amō ordinat' suū ordo amoris.
Jt ar. 1 ethic. thoi. finis ē uim suū uitas. Jtē
at ꝑtici. finis ē opatio ad bonū. ꝑ ūtutes aut
intellectu sūt ūtutes. 1 do q̄ ūtutes sūt ad bonū.
ꝯsiq̄ ūtutes sūt ad eūdē finē. ꝑ ut q. oēs ūtu
tes ꝑpe sūt eidē spēi. ꝑt. fides. spes. caritas sūt
theologice. ꝑ q. eidē dl'ctam̄ in dō īmediatē. ḡ ꝗ
ē finis ūtutū illaꝝ īmediatē. ḡ idē ē finis īmedia
t' ꝓximus illaꝝ ꝯi ūtutū. ḡ ille tres ūtutes sūt
eidē spēi spālissime. Jtē dicit' q' oēs n̄ ē īmediat'
finis illaꝝ ūtutū. s; mot' ī dm̄ sūt īmediati
fines eaꝝ. s; q̄r ꝺ illis motib'. ad q̄ finē sūt. pō
ut' q' ad nullū finē ꝑt q̄ ad dm̄. q' sūt mot'
ī dm̄ ꝯ mouēt ī dm̄ īme. ḡ idē ē finis illoꝝ
motuū īmediat' ꝓximus. s. dr̄. ḡ illi mot' sūt
oēs spēi eidē spālissime. ḡ ꝯ ūtutes ex q̄b' sūt illi
mot' sūt eid' spēi spālissime. i. fides. spes. caritas.
Ad p̄a obt. ꝺ. q' rem finis omniū ē ūtutū ē bo
nū. s; si itelligat' hec de bō ꝑse. tc̄ bonū erit īme.
ꝯ ultim' finis ūtutū. n̄ ꝑ idēptitatē tal' finis
oēs ūtutes erit eid' spēi. si ū accipiat' bonū put ē
ī opib'. tc̄ bonū n̄ erit. ī una spē. s; ī plib'. ꝯ ideo
ꝑ hoc bonū n̄ ē finis uni' spēi. s; pluū speciēꝝ. n̄
n̄ ꝑ h't finē h; īmediatū potius ꝑbatur q' oēs ūtu
tes sūt eidē spēi spālissime. ¶ Ad sc̄o obt. n̄ q̄re
uā. fides. spes. ca. sūt ad diuisos fines speciū
q̄m eaꝝ mot'. s. cdē. spare. diligē. sūt diu
saꝝ speciēꝝ. licet sūt ad unū finē ꝓximū ꝯ īme
s; duplex ē finis illoꝝ motuū. s. finis in q̄
gerat' ꝯ finis ī q̄ gerat'. idē ē finis illoꝝ motu
ū. ī q̄ gerat'. s. dr̄. s; diuisi sūt fines q̄b' gera
t'. q' in illo diuise sūt delectationes. q̄b' ꝑ illarū
mot' delectam̄ ī dm̄. ꝯ ꝑ diuisitatē istoꝝ fi
nium. sūt illi mot' diuisaꝝ speciēꝝ. cū sit ad
unum finē q' ē dr̄. ꝯ īme. q' n̄ ꝑt sigi mediū
ēē int' dm̄ ꝯ dl'ctationē. q̄ ꝑpe dl'ctam̄ ī dō. q̄
n̄ ē ꝓpinq' do q̄ dl'ctatio q̄ dl'ctam̄ in ipō. ꝯ ī ut'
q' ī delectatiōes sūt eidē spēi cū habent eūd' ꝑ
īmediatū ꝓncipalē finē. Nō ḡ ꝑ ꝑhas erit ꝑ
dei mot' diuisaꝝ speciēꝝ ḡ n̄ ūtutes ex q̄b' ꝓcedūt
illi mot' erūt diuisaꝝ speciū ꝑ hec ad hoc q̄d
oēs q̄tū ad se ē. unuc ē finis. ī ce. s; multiplex
finis ī effcū. finis ē ē. fidei ꝑ mod illumina
tionis. dl'ctat' eā taq̄ lux. Est aūt finis spei
taq̄ dl'ctans ꝑ mod largitatis. ē aūt finis
caritatis dl'ctans ꝑ mod suauitatis. ꝯ q'dam
diuisi sūt fines illaꝝ dl'ctationū. ꝯ ideo sūt
diuisaꝝ speciū ille dl'ctationes. ꝯ ī pi q' fidei. ꝯ
spei. ꝯ cari. tn̄ n̄ sūt diuisi fines ꝯ q̄b' gerat'.
s. ꝑpe q' sic spes sequi ī libro sapiē dr̄ multiplex.
ꝑ multas essentias q̄s h't. Jtē q' hec ꝓ actiō ē sugniās
q'uoꝝ distinguūt' ꝑ ꝑpes ꝓncipales fines ꝑ obē.

uelle pascē. uelle uestīē. uelle uisitare. sūt diu
saꝝ speciēꝝ uolit'. q' uo' sūt diuisaꝝ speciēꝝ. que ꝑt
ꝑ ꝑpos fines. uolit'. ḡ uo' sūt diuisaꝝ speciēꝝ. ꝯ ḡ
q' ille uo' sūt mot' ūtutū. ḡ sūt a diuisis ūtu
tib'. s; ḡ q' ista illaꝝ uo'. ē ab aliq̄ ūtutū nisi
a pietate. ḡ pietas n̄ ē spēs spālissia. s; ḡ ad plē
spēs ūtutū ꝯ p' cē sim. ꝑ uelle dl'ctationes car
nis. uelle diuitias. uelle dignitates. ēn̄ sūt di
uisaꝝ speciēꝝ uo' ꝑ diuisa uolita. ḡ. e. r. uelle pa
scē paupem. uelle uestīē. sūt diuisaꝝ speciēꝝ ꝑ
diuisa uolita. ḡ ꝓcedūt a diuisis ūtutib'. ꝯ in ut
ꝑus. ꝑt ꝯ tn̄ ꝑot ꝑbari q' ca. n̄ ē spēs spālissia.
s; ḡ subaltinū. q' uelle aliē dn̄i. ꝯ uelle ei grām
sūt diuisaꝝ speciēꝝ uo'. q' uolita sūt diuisaꝝ spēꝝ.
ḡ ꝓcedūt a ūtutib' diuisaꝝ spēꝝ. s; ḡ q' utrq̄
ꝓcedit a ca. ḡ ca. n̄ ē spēs spālissia. s; ḡ sub
alm̄. n̄ ē diuisaꝝ ūtutū ¶ Sō. ꝺ. q' reuiā ꝑ di
uisa uolita distinguūt' uo' ī spē. s; n̄ ꝑ q'cūq̄ uo
lita. s; tm̄ ꝑ uolita. ꝑ ꝑa ꝯ ꝑa. si ḡ uoluntas
sig'e ꝑmū ꝓꝑū uolitū pietatis. diuis q' pi
etas ē uelle releuare inopiā indigētis. s; ē
ē ꝑa. ꝯ ꝓncipal' īntētio pietatis. si inopia pa
upis releuat' multis modis. ꝑ pascēdo. ꝑ ue
stiēdo. ꝑ alio in angustiis modis. cū ḡ dr̄ ca. ē
pascē paupes. n̄ s adsig' ꝑ ꝑū. ꝯ īmediatū uolitū
pietatis. s; sc̄m ꝯ ideo ꝑ talia uota n̄ dz distī
gui spēs pietatis. sūt uolūtas pietatis. Ad
sc̄o obt. ꝺ. e. m. q' uolitū cā. ꝑt ē oēs. q̄ uolo ali
cui bonū. grā uo. ꝑ ratio uolit'. q̄ aliē uolo q̄
n̄ ꝑ n̄ ꝑ grām. s. ut illa grā fruat' dō. ū aūt
unū ꝑ ꝑ. ubiq̄ tn̄. ꝑd unica ūt' ē. q̄ uolo
hoi bonū. ꝯ q̄ uolo ei grām sūt ex pollētia.
s; sēte idē ut ꝑ ex ꝑdcis.

Circa tertiū cap'. dicit' q̄d. difficillima. q̄q'
q̄ ūt' in q̄ in aīe sit sita. Nō. ē. ḡ. q' sic dr̄
sup gen. nullo loco fluuiū egrediebat' de loco
uoluptatis. ꝯc. ꝑ ōntia ē in u rōnali. fortitudo i
in irascibili. tempantia ī ꝯcupiscibili. Justitia uō n̄ ē ī
aliq̄ uiriū. s; ē cuit oēs uires. ꝯ ideo sig'e ꝑ eu
frate. de q̄ n̄ dr̄ in gen. ꝑ q̄s tras tēdeat. q:
iustitia circuit oēs uires aīe. ī una. q̄m ī una ui
aīe sūt plures ūtutes. ut ī irascibili sūt ille
ūtutes. uidel; fides. ꝯ ōia. ꝯsiliū. donū. intellectus.
ꝯ sapiā. in irascibili. ēstte sūt spes. patiētia.
mansuetudo. luct'. pietas. ꝯ ꝯsilia. ī in ꝯcupi
scibilī sūt. caritas. tempantia. ꝯ abstinentia. ꝯ h'.
justitia uō. ē ī aliq̄ ꝯformitate ut dēm ē. ꝯ ꝑ di
uisitate illaꝝ ūtutū. dr̄ aīa in celū. ūnȳsa.
ꝑule pent'. c. celū in sedes ē n̄ solū ꝑ celo
uaticē. attēnis ad celestia. s; ꝯ ꝑ pietati
oēs ꝯpigit aīa ꝑ ꝓcis ūtutib'. sūt ē ꝑcē
ūtutes in aīa radiātes. sic in firmāmēto ste
lle. decūt ḡ q' ūtutes ī q̄b' uirib' aīe sūt. pō di
cetur ꝺ affectioib' aīe ut' sūt ūtutes. ꝯ si sūt
ūtutes ī q̄ u' ūtutē sūt q̄b' illaꝝ ꝑ out'. ꝺ iudi
ū ūtutū. ꝯ odiū uitioꝝ. sūt ī eadē ui. Tercio
ꝺ iustitia. ꝯ ei spēb' dicem'. Quarto ꝺ ꝯcupiscētiā.
amore ꝯ odio. ī q̄b' uirib' aīe sita sūt. Quinto

utrum ūtutes plures theologice sūt in eadem ui. sc̄
at. iiii. affectioes aīe. s. spes. timor. dolor. ꝯ gaudiū.
ꝯ q̄r ut' iste affectiōes. sūt ūtutes. ꝑbat' q' s. q̄ bonū
timō. ꝯ bona spes. sūt ūtutes. ḡ a simili. bonū dolō.
ꝯ bonū gaudiū sūt ūtutes. Jtē ꝺ dō ī euā. bi qui
gerit ī dō. glo. q' luct' ꝑ ꝑcctis ē ūt'. q̄m lugēꝑ ꝑca
tis. meritoriū ē. ū ē op' ūtutis. si luctus ꝑ ꝑccis ꝯ
dolor ꝑ ꝑccis idē ē. ꝯ ī luct' ꝑ ꝑccis ē ūt'. ḡ ꝯ gaudiū
ꝺ ūtutib' est ūt'. Jtē ꝺ apō. Gaudete ī dn̄o sem
per. ꝺ. g. ꝑ iii. i affectuose inuitari ap' ad ga
udē. n̄ gaudē eēt meritoriū. ꝯ op' ūtutis. relin
q̄t ḡ q' gaudiū sit ūt'. s; ḡ. gaudiū ē ūt'. ḡ ē
ūt' politica. ut' theo'. n̄ ꝑ dici q' sit ūt' politi
ca. q̄m n̄ ē aliq̄ cardinaliū ūtutū. Relinq̄t ḡ
q' sit ūt' theo'. s; tn̄ q̄ q' ipā n̄ ē fides. ut' spes
ut' ca. ḡ plures sūt theo'. q̄ tres. q' aūt ūt' theo'.
ꝑ ꝑbat' q̄m ūt' theo'. ꝑꝑe ē illa q̄ mouem̄ ī dm̄
īme. ut fides. spes. ca. s; sic fid. spē. ꝯ carita
te. mouem̄ ī dm̄ īme. ī gaudio quo moue
m̄ ī dm̄. mouem̄ in ipm̄ īme. ḡ sic fides
spes. caritas. sūt ūtutes theo'. ī gaudiū ē ūt'
theo'. n̄ ꝑ negari q̄n gaudiū in dn̄o sit ūt'.
q̄m gaudē in dn̄o. ē meritoriū. ꝯ ē ī ꝑcepto de
calogi. quo ꝑcepit. memento ut diē sabbati
san. forte dicet q' gaudiū in dn̄o ē ūt' theo'. h' ē
eadē ūt' ī libo cū cari. Caritas ē h't ī nob' duos
mot'. unū q̄ facit nos diligē dm̄. ꝯ unū q̄ facit
nos gaudē ī dō. siū dl'ctari ī dō. q̄tū ad ꝑm̄
motū dr̄ caritas. q̄tū ad ꝑ dr̄ gaudiū. s; q̄r
sic gaudiū ē adnexū cari. ī ꝯ spei. ꝑ. apō.
Spe gaudētes. q̄ ꝑ ysaac ītelli'. q' intpr̄ risus
itell' spes. q' spes n̄ dō nos facē. filii. s; ad
nexū ē gaudiū. q' sic cari. gaudem' ī ꝑma
suauitate. ī spe gaudem' ī ꝑa largi'. fide
ī ꝑa uitate. n̄ sol' ūtutib' theo'. s; ꝯ polici
tis. adnexū ē gaudiū. q̄m. ꝺ. ar. si aīs. abstinēs
ꝯ ī hoc letat'. ꝯtinēs ē. suo' ꝯtrat' incontinēs
ē. ꝯ ī ꝯtinētie adnexū ē gaudiū. sil' fortitudini.
adnexū ē gaudiū. q̄m sic dr̄. sup lec eius: qui
ꝯstuit. ꝯ sitiuit iustitiā. ꝺ q' fortiū. exem'. aciū. ꝯ. t'
stitiā. sitii. n̄ pot at explē n̄ ꝑ suū ꝯtrariū. ḡ
fortitudinis. adnexū ē gaudiū. e. m. ꝑ. ꝑbari de
aliis ūtutib'. ḡ gaudiū n̄ ē a spēs ūtutis ḡ.
dolō ꝺ ꝑccis. ē a spāl' ūt' q' distinguit' ab alia ī
eū. i. bi q' lugēt. ḡ gaudiū ꝺ bō. ē aliq̄ spāl'
ūt'. Sō. nō. ē. q' uelle intplr dr̄. q̄n dr̄ idē
q' appetē. ꝯ hec uelle ē ī q̄b; ui. Quel; ē uisaut
appetitū ē suis finis ī q̄ ē ei. Quel; q̄ uo' dr̄
idē ꝯ ꝺ q' ꝯfirmē ī ad. ut fiat. ꝑ n̄ fiat. ꝯ ꝑ h;
uelle tn̄ ē ī idē ꝯ hec ꝺ. ar. q' uō. ē in tōa
ꝑtio tn̄ dr̄ uelle idē q' placē. ut cū dico ego
uolo istū eē bonū. i. m̄ placz q' ī sit bon' ꝑ
hec ꝯ ꝺ. bē. aug'. ī li' ꝺ trinitate. q' placitū ē
uo' ꝯera. Cū ē hō ad h't q' ei placz ꝯerat
ī uo' ei. ꝯ ꝑ h; uelle suū placē. n̄ ē ꝑm̄ act'
aliē ūtutis. s; ꝑ. sic ē ad q̄lib' motū ūtu
tis. seq̄t h; passio. l. dl'ctō. ī ꝑt ꝑm̄ motū eq'
ūtutis seq̄t iste act' uelle. suū placē. q' idē ē

cū pot ad ꝑ mouē hec motu; ꝑō ḡ ē. ut ī bō ꝺ
gaudia etia. ꝑo ut ei placeat. ꝯ ī eis gaud'
ar. ut ē ei placeat. ī ꝑm̄ ēdē. ꝯ gaudeat in
illo. ipā ē fides. eēūtr ē multiplex gaudiū. mul
tiplex refectio. n̄ tn̄ ī delectā. ꝯ uitaūt' dictoꝝ
s; ꝯ ī ipō actu ēdē. cū sit ea fidei ītellc'. itū
dēt. ꝑh'ḡ ꝑ; q' n̄; h; aug'. Gaudē ī dn̄o ē
minori mot'. ḡ mot' aliē spāl' ūtutis. h' ē
ten; ī ꝑmis motib' ūtutū n̄ ī sis. ꝯ ē ibi fallā
ꝑ ꝯseq̄ns. q' sit ꝑcessus a supiori ad ifius affirma
do. Omis ē mot' spāl' ūtutis ē minori. s; n̄ ex
ꝑ ꝑ hec. ꝑ; solo. ad ꝑaꝝ obiectā ¶ Ad sc̄o obt. ꝺ. q'
h' ē duplex. dolor ꝺ ꝑccis ē ūt' spāl'. si ē accipiat'
ꝑ ꝯtritio a dolor. n̄ ē aliq̄ spāl' ūt'. si ē passioi'
mot' huis ē illā passioes adnexā. ꝯ ē mot' n̄ ꝑm'
aliē ūtutis. s; ꝑs aliē ūtutis. q̄ ē ūt' duas
h't uias. unā gaudii. aliā ꝯtritic. siū doloris.
ut ꝑ; ī fid' ē uia una ē. cū cogitat ꝺ bois ad
ēētis ꝯ ī in eis gaudet. ꝯ h' ē uia gaudii. alia uia
ē cū cogitat ꝺ suo ꝑꝑo detestādo ī fidelitatē.
ꝯ h' ē uia ꝯtritic. ꝑ hec ꝯtritia ꝯ gaudiū opponū
t' ꝑ; ꝯ sic unū n̄ ē spāl' ūt'. ī n̄ reliquū ut' ꝑ
ꝺ dolor de ꝑccis idē q' placē. ꝺ ꝑccis. q̄ aīs uult ea
ifacē ꝺ ꝑccis sit. destignādo. carnē suā cū uitiis
ꝯ ꝯcupiscētiis. i. q̄ placitū uult ꝑuire isē q' ꝑe
liq̄. q' luct' ē spēs ūtutis. ꝯ ꝑ h; n̄ seq̄t dolor ꝺ ꝑccis
ē spāl' ūt'. q' gaudiū ꝺ bō sit spāl' ūt'. q̄m sic h; do
lor ꝺ ꝑccis n̄ ꝑ loco oppōi gaudio. dl'ctatio aūt ꝯ
tristitia. ꝑ ut sūt pure passiōes. n̄ sūt ūtutes.
n; mot' ūtutū. s; sūt ꝺterminatiue ūtutū.
ꝯ opationū ipaꝝ ūtutū. sil'r gaudiū ꝯ dolor
put sūt si mot' ꝺterminati sūt ipaꝝ ūtutū.
q' sic dēm ē. si aīs abstinēs ꝯ ī hec gaudet. cast' ē.
Qn̄ gaudiū ē ī abstinētia sua ꝯ ei placz si
gnū ē ꝯ q̄dā ꝺterminatio q' ipē h't uerā castita
tē ī cēd ꝯ suo' ꝯtrat' in abstinēdo. sig' ē q'
n̄ h't uerā castitatē. s; aūt ꝯtrat' ꝺ iꝯtinētia.
signū ē q' h't castitatē. Jtē dolō ꝺ alieno ē spe
ciale uitiū. s. inuidia. inuidia ē dolor ē fe
licitatis aliene. ḡ ꝑ ꝯtrariū. gaudē ꝺ bō alterius
ē spāl' ūt'. ḡ gaudiū ꝺ alieno bō ē spāle.
Jtē dolē ꝺ alieno bono ē ꝑm' mot' uitii sui
inuidie. ḡ ꝑ ꝯtrariū gaudē ꝺ alieno bō ē ꝑm'
mot' aliē ūtutis. q' ꝑus negat' ē. ¶ Sō. ꝺ.
q' sic dolor ꝺ alieno ē mot' aliē spāl' ui
tii ī gaudē ꝺ alieno bō ē mot' aliē spa
lis ūtutis. s. cari'. s; gaudiū ī se ꝺ hec bō ꝑ
ꝺ illo. n̄ ē mot' aliē spāl' ūtutis. s; oīu;
ꝯ ē h; ꝑꝑd duplex. duplex gaudiū ꝺ h; bō. ꝺ m'ost'
ta fide. ē ī in ꝯcupi. ꝑ ratiō. sic dēm ē. q' h;
duplex ꝺ siōiū ūt' ē ī in ꝯcupi'. ꝯ s ꝑ; sc̄o ad
ꝑm̄. ꝯ ad ꝑ solum' ꝑmittit oēs h; do
te ꝺ alieno bō ē ꝑm' mot' aliē uitii. s. in
uidie. ꝑe ē gaudē ꝯ dolē. n̄ sūt ꝑmi mot'
ꝑ ūtutis ut uitii. s; tn̄ si ū si ꝑ ꝑm̄ motū
uelim' diffinie inuidiā. dicem' s. inuidia ē
bonū felicitas aliene. ꝯ hec odiū seq̄t dolor sui
tristitia aliene felici. ꝯ ī ꝑa deceptio inuidieñ

Scitum dicit finibus quo sit diuisarum specierum.

ē data p p̄m suū motū. s̄ p sm̄. Cū ūm sit
p̄m mot̄ irē. ℂ odiū felicī. aliē. 7 duo
sūt. s. dolor felicī. aliē. 7 gaudiū d aliena
ifelicī. e. m. d i̇ūidia. Inuidia eē amor ꝓpe ex
cellentie. 7 ideo gaudet sup̄bꝯ d ꝓpa excellentia. ɔ
tristat aūt suū dolꝫ d excellentia alterius.
Circa 7 cap. q̄r utrū
Desideriū u̇tutū 7 odiū uitiorꝫ sint ī eade ū.
q̄ n̄. qꝛ sup illud luce. eūū. Simile ē regnū celoꝝ
fermento q̄ acceptū mulier abscondit in fa.
sa. tr̄s. dic. glo. ut ꝯs u̇tutes ase redigant
irruā. sui seruitutē in unū. ut irīe ꝓpi dea
in pn̄tia. ī ɔcupiscentia suī ī in ɔcupiscē. de
siderium u̇tutū. ḡ in ira odiū uitioꝝ. 7 i malia
sicut odiū ḡ desiderū u̇tutū. ḡ desideriū uitioꝝ
7 odiū uitioꝝ sunt ḡ. ḡ sūt ī eadē ui. h̄ desideri
rū ē ī ui ɔcupiscē. 7 illo ē desiderū. ḡ desideriū
u̇tutū 7 odiū uitioꝝ sint ī eadē ui. q̄ ꝓ pat
ꝓ q̄ d ar. ī topicis. q̄ si odiū sequet ira. cet
odiū ifurij. spē. i. ī ui irasc. u̇ ē ira. s̄ h̄ ē
fl̄m. q̄n cī ɔriū. s. amicitia ē ī ui ɔcupi.
ḡ 7 odiū ē ī ui ɔcupiscē. s̄ desideriū u̇tutū sūt
ī ɔcupisci. ē ḡ desideriū u̇tutū 7 odiū uitioꝝ
ī eadē ui isūt. q̄ ꝓnegat ē. ℂ So. odiū tripl̄r
accipi̇. p̄ ut odiū uitioꝝ ɔ̄dicat mot̄ ille q̄
aīa isurgit ɔ uitia ad destruendū ea. detestādo
illa. 7 ī hec odiū ē ī ui irascī. 7 ī hac signifi ca
tioē dic̄ b̄ glo. ɔ odiū uitioꝝ ē ira. ut ī ui
irascī. ℂ Scd̄o m̄ dr̄ odiū uitioꝝ. uo
Fugere dr̄i seu elōgari se a uitiis 7 ī hec ī ui ɔcupi.
q̄n ī hec ɔriū ē amori suī desidio uitioꝝ q̄
aīa appetit se ɔiūgere uitus. 7 ī hac signifi ca
tioē d ar. q̄ odiū ē ī ui ɔcupiscē. 7 ī tria signifi
caṫē odiū uitioꝝ ē idē q̄ displicētia ma
li. 7 ī h̄ ē ī q̄lꝫ ui. ī h̄ 7 odiū uitioꝝ ānexū
ē cū u̇tuti. Quelꝫ ē ut odit uitiū s̄ ꝓpo
has ꝯs significatioēs h̄t h̄ ūbū detestari. h̄t 7 q̄ta
significatioēs ī q̄ detestari ē iudicare ad eē ma
lū. 7 abhoīable. 7 ī hec detestari ē in rōe.
Circa tntū cā. q̄r. d iuitia
Cum q̄ ui sit sita. utrū ī una an ī plibꝫ s̄
ī gen. flum̄ egredi ebat d loco uolui ̄ e. ibi
dīā glo. q̄ ꝓ. iiij. flumīa padisi significantur
iiij. u̇tutes cardinales. s. prudentia. temperantia.
fortīt. iustitia. 7 dr̄ ibi q̄ ꝓ eufrate signat iu
stia. 7 n̄ dr̄ ibi d iūiāte ꝓp̄ q̄ tēras fluat cet
tēs. qꝛ iustitia n̄ ē d iūiāte ī aliq̄. s̄ ī omibꝫ ui
q̄ ꝯs cēuit. s̄ ḡ. ḡ. q̄litas mot̄ ... in
darij ī plibꝫ. q̄n siue mot̄ singulis eēt ī
plibꝫ potentus n̄ ꝓp̄ disting potentie ꝓ su
ꝯs act. h̄ ḡ. ut dēm ē q̄ distigt ꝓ suos act̄
ḡ unūe act singulis n̄ p̄ eē n̄ p̄ eē in diuisis
lectis. ī ḡ mot̄ u̇tutis ɔsulq̄ d m̄stito aut
ē ꝓpe ī ui ꝯroāli. 7 solum. aut ī ɔcupiscē.
aut ī irasci. 7 ex hoc seq̄ q̄ sit ī una ui. tm̄
ē. oīs mot̄ ē in una sola ui. ḡ mot̄ iūi
tie ē in una sola ui. s̄ u̇ ē mot̄ u̇tutis ī ē
ut. ḡ cū mot̄ iūitie sit ī unica ui. iūitia
erit ī unica ui. n̄ ḡ ī plibꝫ. ℂ So. d. q̄ ꝓpē
tia ē ī roāli ꝓ oms suas spēs. q̄ sūt scīa. itl
lui. itellect. sapiā. sil̄r tēpantia ꝓ oēs suas
spēs. ē ī ɔcupiscē. q̄n sobietas. 7 ɔtinentia s̄t
ī ɔcupiscē. sil̄r fortī. ꝓ oēs suas spēs ē ī ira
sci. q̄n uis irasci. ē ad uictoriā 7 diuiū ɔcu
piscē. q̄n patientia magnanimitas. magnificen
tia sīu largitas 7 ɔsilia ī irasci. uis aūt irasci
ē ad uictoriā. 7 diuiū. iustitia uō cū sit gn̄alis admi
tas u̇tutū. ꝓ q̄ldā spēs ē ī una ui. ꝓ alias ē ī
alia. uitas ē uirtus qua hō uite ūm dr̄e. soli
tū ꝓ ꝓ ꝓio suo 7 n̄ eū decipe. ꝓ ꝓ̄ll acitate spēs
iūitie. 7 ē ī rōe. prectio uō q̄ ē ut q̄ hō bn̄ ꝓreg
sub diti suos. 7 māsuetudo. q̄ ē ut q̄ hō refre
nat irā erga ꝓxīm. spēs sūt iūitie 7 s̄t in ui
irasci. libalitas sīu beniuolentia. spēs s̄t iūitie
7 ē ī ui ɔcupiscē. 7 ī ꝓꝫ rō q̄r dr̄ q̄ iūitia ɔtīet
ꝯs uirtes 7 ꝯ solute sūt oēs ꝓ ꝓbētes obitioes
omīs.

Circa q̄rt cap. q̄r. p̄o d ɔcupiscentiā. l q̄ in sita sit
7 d. aꝓo ad. ro. ɔcupiscentiā nesciebā eē pccm̄
n̄ lex dic̄t. n̄ ɔcupisces. sup h̄c locū d h̄ aug.
eliḡ. ꝓo. q̄ ē cōe. oīū. s̄ ɔcupiscentia a q̄ omiā
pcedit bnā. ē ḡ lex. q̄ dū ɔcupiscentiā ꝓhibꝫ. oīā
mala ꝓhibꝫ. tm̄ ē. oē malū pcedit ex ɔcupi.
s̄ oīs mot̄ boni ꝓ malus dr̄ eē ī a ui. ideo qꝛ
ē ab illa ui. eū ḡ oē pccm̄ sit a ɔcupi. omē
pccm̄ ē ī ɔcupi. ḡ oē pccm̄ ē ī ɔcupiscē. ḡ 7 oīs
ut ē ī ɔcupisci. Et ē r̄. q̄ ɔsilia sūt ī eadē
ui. s̄t p̄mi ɔcupiscentie. ē ī sensualitate. s̄ p̄mi
mot̄ ē pccm̄ ḡ ad pccm̄ ē ī sensualitate. s̄ sen
sualitas ē nob coīs. cū b̄tis aīalibꝫ. ḡ ad pccm̄
ē quo coīcamꝯ cū b̄tis. s̄ ɔsilia sūt ī eodē siue
ꝓbibi. 7 ī eadē ui. s̄ ḡ. q̄ ut n̄ ē ī eo quo cōi
camꝯ cū b̄tis aīalibꝫ. ḡ n̄ ē pccm̄ ī. s̄ forte di
cat. q̄ sensualitas dr̄ ī i ifior ꝓꝫ rōis ɔcedit q̄
p̄mi mot̄ sūt ī sensualitate. h̄ n̄ p̄ dici. q̄n
p̄i mot̄ sūt ī ui ɔcupiscē. an̄ q̄ adueniat ɔꝓ
rōis. ℂ So. ad p̄m. d. q̄ ɔcupi. q̄n strcte q̄
large accipit. strcte dr̄ ɔcupiā amor delec
tādi m̄te sua ui. 7 ī h̄ ɔcupi. ē ī ui ɔcupiscē.
large dr̄ ɔcupi. q̄lꝫ appetit. cuiuscūq̄ rei. 7 acci
pit q̄nq̄ ī malo. ut dicat ɔcupi. uō ī ꝓba 7
siū libido. q̄ appetit aīā delectari suī form
cari ī carā. ꝓ hec supbia ē ɔcupi. ꝓpe excellē
tie. Scd̄o hoc ɔcupi ɔꝓlr̄ dr̄ n̄ tm̄ ɔcupi. cāli
ɔcupi. celoꝝ. s̄ 7 supbiā uite. 7 ī hec ɔcupi.
ē radix oīū maloꝝ. ꝓ hec oē pccm̄ actuale
ē ī ɔcupi. tāq̄ in sua cā. n̄ tm̄ seq̄r. ḡ oē pccm̄
ē ī ɔcupiscē. ꝓpedictē falla equiuocis. qꝛ ɔcu
piscentiā accipiebat large. 7 ipē ɔcludit tāq̄
strcte. ℂ Ad sc̄do obt. d. q̄ cū dr̄ p̄mi motꝯ
sūt ī sensualitate ī accipit sensualitas nō
ꝓ brutali sensualit̄. s̄ ꝓ sensualit̄ h̄uā. Et ē
duplex sensualitas. b̄tal q̄ mouet ꝓ modū
natē. 7 ē irrōal. n̄ s̄b ē. li. ar. q̄ ɔcupiscētiā
suū appetitū ɔuincēdē suū corꝯ. ue u̇nm̄ nob
in. ī hac n̄ ē ut. n̄ ē uitiū. ē 7 sensualitas
h̄uā q̄ ē isitor ꝓꝫ uis ɔcupiscē. h̄uāe. 7 ꝯs ē ɔ
cupiscē. h̄uā h̄t duas ꝓtes. supiorē. s. q̄ ɔcu
piscentia etnā. 7 isiorē q̄ ɔcupiscentia tpāliā. 7 ꝯs
utraq̄ ꝓte mouet. uoluntarie 7 ideo ī ea ē pccm̄
cuiuslibet ī ea 7 sūt p̄mi mot̄. q̄bꝫ ī d bito mō
ɔcupiscentiā tpāliā. ad iudiciū rōis. ꝓ hec ꝓꝫ
solo. ℂ Ad sc̄o obt. d. q̄ p̄m ē mot̄ sūt in sē
sualitate. s̄ illa n̄ ē nob coīs cū b̄tis.

Circa qntū cap.
Q̄r. an ples u̇tutes theo. sint ī eadē ui. 7
utrū sint ples u̇tutes theo. q̄ tres. ꝓbi q̄ ples
sūt. qꝛ. d. b̄. aug. ī lib̄ d moribꝫ ecce. q̄ amō
boī ē amor ꝓ. sume. sume sapie. sume
ɔcōdie. s̄ r̄. h̄. finis q̄ ē pa uitas. 7 ē nob
una ut theo. q̄ ē fides. 7 amō ꝓpe uitatis n̄
ꝓpe lāgitatis ē ī nob spēs. 7 amor ꝓpe lāgita
tis. sil̄r r̄. sume suauitatis. ī ē nob caritas q̄
ē amō sume suauit. ḡ a sili r̄ sume ꝓo ī
erit nob. q̄rta ut theo. q̄ erit amor sume
sapie. 7 r̄ sume ɔcōdie erit nob alia u̇tus
theo. q̄ erit amō sume ɔcōdie. 7 ī ad min̄
erit. vi. u̇tutes theo. ut s. pa uitas. gnāt in
nob una u̇tutē theo. pa lāgitas. s̄ā. pa su
auitas. t̄ra. ḡ. e. r. pa ꝓo gnāb nob. q̄rtā.
7 pa sapiā q̄ntā. 7 pa ɔcōdia sextā. 7 s̄ tm̄
ples erō spēs theo. q̄ tres. s̄. fides. spēs. cari
tas. d u̇tutes theo. qꝛ ꝓ eas mouēr q̄s ī dm̄
īme. ḡ. e. r. timō ē uirtꝯ theo. qꝛ ꝓ ipm̄
mouēt ɔgg. ī dm̄ īme. sic ē cari. diligim̄
dm̄ ꝓꝓ se. ī timoē bō timem̄ dm̄. ꝓꝓ se. ḡ
sic caritas ē ut theo. ita timō. ī sic pa ui
tas gnāt ī nob fidē ī pa ꝓo gnāt ī nob ti
moiē. ḡ sic fides ē ut theo. qꝛ cont ꝓpe uita
ti ꝓꝓ se. ī timor erit ut theo. qꝛ ea timem̄
pā ꝓ ꝓo ꝓꝓ se. 7 ita ples erūt u̇tutes theo. q̄
tres. s̄ ɔstat q̄ tm̄ tres sūt uires. nē. ḡ cū
omis ut sit sita ī a ui. seq̄ q̄ ples u̇tute
theo. sit ī a ui. ḡ. omis uis h̄t unicū finē
ultimū. sic itellect ūme h̄t finē pā uita
tē. illā q̄rit omibꝫ opibꝫ s̄. 7 ī illa q̄escē ī
tuēdo. ḡ d ꝯ n̄ ē itellectu n̄ unice finys. ḡ in
itellectu n̄ ē sita n̄ unica ut theo. q̄ q̄rit q̄e
scē ī pa uitate. e. m. ꝓbāt p̄ q̄ ī aliꝯ du
abꝫ uibꝫ n̄ sūt n̄ tm̄ due u̇tutes theo. ḡ n̄
sūt ples u̇tutes q̄ tres. s̄ tm̄ obꝫ d ultimi
dōis. s. d itellectu. 7 sapiā eiꝯ ē mouetꝯ ī dm̄
īme. ḡ cū sīt u̇tutes. erūt u̇tutes theo. 7 ita
tm̄ seq̄ q̄ ples erūt u̇tutes theo. q̄ tres. ℂ So.
d. q̄ cū u̇tutibꝫ theo. d̄lectam̄ in dō īme. n̄ er
n̄ tres u̇tutes theo. q̄n n̄ sūt n̄ tres modi d
lectādi ī ꝓo sūmo delectā. sic ꝓꝫ ī delectā. suffi
ī q̄ n̄ ꝓ ꝓs delectam n̄ tbi modis. s. ut ꝓ modū
extimatiōis. ꝓ ꝓ mod ɔfidētie. ꝓ ꝓ ɔgitiōis. ad
ā ut q̄n ɔsidāt ab ꝓbndā ut ad ꝓdelectari. suffi
si extimat se h̄re illo facile. ut si sꝓat se
h̄itur. ut cū ī ā ɔiūgit illi ꝓ d ispoe. suū ꝓ
ossessioē delectat ī illo d̄lectado. n̄ sūt ples mo
di. ī d̄lectā. suffi. e. m. n̄ s̄t n̄ tres modi delec
tādi ī sūmo d̄lectā. ꝓ sido ē d̄lectam̄ in ꝓo.
ꝓ mod extimatiōis suū ɔgitiōis. ꝓ spē aūt
d̄lectam̄ ī ꝓo ꝓ mod ɔfidētie ꝓcari. aūt d
lectam̄ ī ꝓo ꝓ mod ɔiūctiōis. qꝛ d̄lectatio
ē ɔiūctio diligentis cū dilecto. d ꝯ 7 q̄ ē mi
tiplex finis. q̄dā m̄. u̇tutū theo. n̄ ē ɔplex fi
nis. ē ē finis. ut ꝓ lux. 7 sapiā. 7 ī hec ē fi
nis fidei. ē 7 finis. q̄ntū ad sūme lāgi. 7 oīpo
tēs. 7 ī hec ē finis spei. ē 7 finis. ut sūma bo
nitas. suū suauitas. 7 ī hec ē finis caritatis. n̄
tm̄ ꝓ hec ē finis u̇tutū theo. s̄ 7 pncip. suū
cā efficiēs. eaꝝ. finis ē ɔsidrāt. sit efficiēs cā.
Cōsidatio ē ꝓpe uitatis gnāt fidē. Cōsidea
tio ꝓpe lāgitatis 7 oīpo. sūme gnāt spē. Con
sidatio ꝓpe suauitatis. gnāt carit. Omia aūt
q̄ diūr de dō reduci h̄nt ad ista tria. q̄ ē dr̄ sa
piā. ꝓ lux. reducit ad hec q̄ dr̄ pa uitas. ꝓ
h̄ ā q̄ dr̄ sūma remuneratio. 7 oīpo. reducē
ad hec. q̄ dr̄ lāgi. ꝓ hec q̄ dr̄. Qd̄ aūt dr̄ sū
ma ɔcōdia. ꝓ sūma mīā. reducit ad hec q̄d
dr̄ sūme boni. sūme suauis. 7 ideo n̄ sūt n̄
tres u̇tutes theo. 7 ꝓ hec ꝓꝫ solo ad duas ꝓa
obitioēs. ℂ Ad ultio obt. d. q̄ dono timoris
n̄ mouēr ad īme. in dm̄. q̄ ꝓꝫ ꝓ hec. q̄ timō
inchoat. ut finat n̄ dr̄ timor dī. n̄ qꝛ eo ti
mem̄. offendē dm̄. timoē aūt reuerentie
n̄ mouēr in dm̄. s̄ ꝓo ad dō. ē ē timo reue
rentie ꝓsiliēdo q̄dā ab altitudiē dī ī ꝓā in
firmit. Omis 7 timō fuga ē un̄ n̄ ē mot
ī dō. s̄ ab aliq̄. d h̄ q̄d. d. b̄. glo. q̄ desideriū u̇
tutū ē ī ɔcupi. obꝫ q̄ ille cōe. 7 ē dē. sꝫ eiꝯ
u̇tutis. s̄ eiꝯ ꝓo. s̄ q̄. q̄ cōe ē ī rōe. ḡ. uō
ē dicī ē ī rōe. ḡ desideriū fidi ē ī rōe. 7 ī desi
diū h̄ u̇tutis ī rōe ē n̄ ḡ ī ui ɔcupiscē. s̄
oīs ȧ i̇m̄o ai ē q̄ q̄lꝫ desidrāt suā ꝓfectioē
s̄ ꝓfectō rōis ē fides. ḡ rō desiderat ē fidi.
ḡ desideriū fidi ē in rōe. pari rōe desideriū spei
ē ī ui irasci. 7 desideriū cari. in ɔcupiscē. ḡ
desideriū u̇tutū gnālr desideratū n̄ ē ꝓo in ui
ɔcupi. q̄n alius. ℂ So. d. q̄ desideriū u̇tutū
duplex ē. qꝛ desideriū u̇tutū. dr̄. i. desideriū eaꝝ
q̄ sūt u̇tutes. 7 ī hec desideriū u̇tutū ē ī q̄lꝫ
ui. ut ꝓbatū ē. Quelꝫ ē uis desidrat suā
ꝓfectioē. 7 ī u̇tutē q̄ eā ꝓficit. ꝓ ꝓo d desidi
ū u̇tutū q̄ desidrāt u̇tutē. ut u̇tutē. n̄ ut
fidē. ꝓ spē. ꝓ carit. 7 ī hec desideriū ꝓo ē q̄ amō
boī. suū desideriū boī. ī aliq̄ q̄ ē amicitia. 7 ī
hec itellīt b̄ glo. 7 ī hec h̄ꝓo ē duplex. ī uult h̄
boū d monstra fide. q̄n si ūbū uolūdi respi
ciat solū suppositū. ꝓ a ccm̄. significabit. uo
q̄ ē ī rōe. s̄ aūt respiciat suppō. cū rōi. si
gnificat uō. q̄ ē ī ui ɔcupi. e. m. d. q̄ hic ē
multiplicitas desideriū u̇tutū.

Post q̄ dcīm ē d eē u̇tutū.
Post q̄ dcīm ē d singlis spēbꝫ u̇tutū. ꝓ ordinē.
7 ꝓo d fide. q̄n pa ē int oēs u̇tutes. iux illd
q̄ petit capiū dubia s̄b sorte duelli. de q̄b
ordiē agem. ꝓo q̄ sit fides. suā d diffinitioē

fidi. So utrum fides sit uirt. Octo utrum fides formata et informis sint idem habitus. Nono utrum fides et credulitas differant. Decimo utrum fides sit cognitio certa et dubitet. Quarto dicendum de fide implicita et explicita. Sexto de fide distincta et indistincta et de articulis fidei. Septimo et ultimo utrum fidei itum subiectum sit. Primo quod natura est quod dixit apostolus accepit quia dicit fides habet conditionem formis quod perhibet iam quod est in pectore mors et etiam demones credunt sicut dicitur Jacobi. Demones credunt et contremiscunt. Quia dicitur habet condicionem quod est virtus et quod apostolus justus ex fide vivit. Et sancti per fidem vicerunt regna. Hec est victoria que vincit mundum fides nostra. Quandoque fides ipsa cognitio apta quam habemus in futuro sicut dicit apostolus de fide in fidem. Vel de lege. Augustinus quod est fides de spei transibunt in fidem spei et rei. Cum cognoscemus sicut cogniti sumus. Quandoque dicitur fides ipse motus fidei sicut quod dicit beatus Augustinus credere quam nemo. Quandoque dicitur fides articulus fidei collective ut in illa. Hec est fides catholica quam nisi quisque fideliter, et est de fide quod est virtus ad presens intendimus agere. Quid sit diffinitur apostolus fides est substantia rerum etc. quod sic est intelligendum. Fides est substantia id est fundamentum rerum sperandarum. Dicitur fides substantia rerum sperandarum quia per eam substat in nobis res sperande in presenti per spem in futuro per rem. Per fidem est iam quasi inchoata dulcedo felicitatis eterne que consistit in stola anime et stola corporis que sunt res sperande. Argumentum autem non apparentium dicitur divinorum ut soli experiuntur. Quia per eam convincimus res non apparentes quod sint hec in parte. Contra. Apostolus videtur conducere. In parte. Fides et spes duo sunt virtutes. Et ita est. Secundo fides est argumentum non apparentium quod ponitur propter de rebus non apparentibus sunt et sunt ea certa hec. Quia hoc non apparet contra hanc diffinitionem apostoli sic obicitur multipliciter quod illa diffinitio non tantum est fidei sed spei. Spes est substantia rerum sperandarum quia per eam iam in nobis substant res sperande. Preterea est argumentum non apparentium duplex. Sicut autem est de fide quod illa diffinitio competit soli fidei quod inconveniens est assignata forte. Ad hec quod fides dicitur substantia et primum fundamentum sive principium primum rerum sperandarum et in hoc competit spei. Sed hoc spectat de diffinitionis. Hic substantia rerum sperandarum competit fidei quod relinquitur inconveniens. Apostolus quia aliter distinguitur secundum quas res debent diffiniri per primum et principalem finem ad quem est. Sed fides per principalem est ad eandem quod tamen non debet diffiniri per hunc motum eandem. Et apostolus hanc diffinitionem per effectum remotum. Unde quod quem male. Sed quod quod potius dicitur sperandarum quam credendarum vel diligendarum. Solutio. Dicendum quod diffinitio predicta fidei secundum intellectum est. In quod sic exposita est et fidei et spei. Hoc ultima per illud diffinitionis duobus aliis modis intelligitur. Per quod illa diffinitio competit soli fidei et sic exponatur substantia rerum sperandarum. Per hoc ad differentiam fidei informis. Preterea reliquum per hoc id est ad differentiam aliarum virtutum. Vel quod intelligitur tertio et quarto tanto est. Ut dicitur fides ... per similitudinem. Sicut est per argumentum pervenitur in notitiam conclusionis sic per fidem magis et magis illuminatur intellectus paulatim in perfectam notitiam bonorum eternorum. Non apparentium quod soli fidei. Quia ipsa sola est que proprie intellectum illuminat. Quia dicitur fides

argumentum non apparentium per articulos fidei que sunt proprie notitiam dei. Unde fides sunt fidei. Respondit quia probatur fides est quod soli ueritati innititur in ipsis articulis. Invenit causam quare concedens sicut dicitur. Sic in alia facultate intellectus in hoc principio. Quia totum motum est sua parte invenit causam per quam consistat. Sic est in theologia non sunt principia non esset theologia scientia. Sed habet principia sicut et alie scientie. Scilicet articulos quorum sola fide liberi sunt principia quibus per se fiunt nota non extrinsecus alia probatione indigentia. Sic est hoc principium. Omne totum maius est sua parte. Hec autem illuminatione per modum illuminantis intellectum. Item principium. Deus est remunerator omnium bonorum. Alii articuli habent in se illuminationem. Primo de quod illuminat intellectum. Unde Dionysius. Non est condicionis non intelligentis et salutem ipsius. Secundum iterum, quia lux splendor. Et exclamat intellectum in perfectam diem. Isti duo ultimi modi quibus fides dicitur argumentum non apparentium non conveniunt aliis virtutibus. Et ideo per illam partem differt fides ab aliis virtutibus. Ad secundum obiectum dicendum quod illa diffinitio non est logica sed theologica. Sicut logica diffinit res per genus et differentias non est cum dicitur. Ira est appetitus contrarie doloris. Vel naturaliter phisice cum dicitur. Ira est accensio sanguinis circa cor. In theologia diffinitur res per habitudinem partis quam habet ad ultimum finem scilicet deum. Quod autem dicitur quod res debet diffiniri per primum et principalem finem locum habet in aliis diffinitionibus. Ad ultimum obiectum patet solutio. Quia fides principaliter tendit ad quod res sperandas quibus intendit finaliter. Dicendum sed non tendit ad omnes res credendas vel ad quod res diligendas. Non sit ei delectabilis futurus.

Circa secundum capitulum queritur utrum fides sit virtus. Videtur posse probari quod non sit virtus. Quia philosophus dicit. Quod speculativi finis est veritas virtutis finis est bonum. Sed fidei finis est veritas. Quia fides cognitio est enigmatica bonorum eternorum. Quod eius finis non est bonum quod ipsa non est virtus. Preterea cum duplex sit intellectus speculativus et practicus in speculativo intellectu. Sunt scientie speculationis veritatis in practico intellectu. Sunt virtutes et boni operis. Fides in speculativo intellectu non in practico quia fides non est in inferiori parte mentis sed in superiori. Sicut dicit beatus Gregorius super illum locum Jeremie. Filii tui phoros et thannes constupraverunt te usque ad verticem id est fidem. Cum quod virtus sit in speculativo intellectu. Quod ipsa est sicut cognitio quedam et virtus. Preterea fides est media inter scientiam et opinionem. Sed duo extrema scientia et opinio in speculativo intellectu consistunt in pura speculatione. Quod fides est pura speculatio. Quod non est virtus. Solutio. Dicendum quod verum fides est in speculativo intellectu. Non tamen consistit in pura speculatione. Non enim finis solummodo est veritas immo bonum consistit est in speculatione per veritatem et extimatione boni. Deum est intellectus per fidem speculativum per veritatem extimat eam sub ratione delectabilis et summi boni. Et movet in illam. Ut in illa delectetur et quiescat. Sic omnis per extimationem turpitudinis eum tanquam odit. Et movet fides in partem veritatis. Et ideo fides convenit cum aliis scientiis ... Et que est prima virtus theologicis intellectus autem speculativus in aliis scientiis dicitur sola speculatione non extimatione quod illud sub ratione alicuius scientie est in quod dicitur delectari. Vel ut intelligitur non dicitur movere per extimationem in illud scilicet in quolibet circa

turam. Vel delectetur in illa. Quod si facere mechari sic est affectus mechatur cum movetur ad hoc quod delectetur in aliquo bono temporali. In intellectu vero mechatur cum movetur per extimationem ut delectetur in aliqua veritate creata. Et ideo in aliis scientiis dicitur esse pura speculatio. Sed in hac scientia ipsa speculatio veritatis est quod per modum extimationis movet ad bonum. Ad bonum dico eternum in primo loco. Ad bonum in operatione. Sicut politice virtutes. Et ipsa fides movet ad bonum in operatione per medias virtutes politicas quas ipsa movet. Ipsa enim unificat et hoc exteriore et hoc interiore. Sicut dicit apostolus iustus ex fide vivit. Illud quod dicit philosophus quod virtus finita est in practico intellectu. Hoc intelligitur tantum de virtutibus politicis que consistunt in operatione. De fide non vel per aliquam cognoverunt. Propter hoc patet solutio ad duas priores obiectiones. Ad tertium obiectum dicendum quod fides est non tantum super opinionem sed etiam super scientiam. Et quod demonstrativa scientia magis est contra intellectum per fidem illuminatur veritati per quam aliqua scientia demonstrativa. Cum quod dicitur quod fides est media inter opinionem et scientiam intelligitur de opinione fidei in fieri et de scientia manifesta qua videbimus deum in futuro facie ad faciem.

Circa tertium capitulum queritur.

Utrum fides sit unica virtus. Secundo utrum fides sit species specialissima an genus subalternum. Probatur quod non sit unica virtus. Quia alia est donum quod de deo est id est donum sapientie. Et alia est donum quod est de rebus humanis scilicet donum scientie. Quod et cetera. Alia est fides qua de deo est ut quam credimus deum esse trinum et unum. Et alia est fides que est de rebus humanis ut quam credimus quod homines resurgent in generali resurrectione et quod mali punientur pena eterna. Quia non est unitas generis appetendorum sed diversa genera. Et ideo non est unica virtus appetendorum sed diverse virtutes in specie. Quod eadem ratione quia non est unitas generis credendorum sed diversa genera. Non erit unica fides sed diverse specie. Quia sunt plura genera credendorum quam appetendorum. Item dicit beatus Augustinus quod diversa volita distinguunt diversas voluntates in specie. Quia alia est voluntas qua volo honores mundi. Alia qua volo delectari in carne. Alia qua volo excellere alios homines. Quod et cetera. Sed diversa credita distinguunt diversas fides in specie. Contra dicit apostolus unus dominus. Una fides. Unum baptisma. Et dicit Augustinus super illum locum dicens quod alia est fides qua creditur. Alia que creditur. Et illa una est in specie et similitudine in cordibus omnium. Hec pluraliter fides in numero. Una tamen est specie. Solutio. Dicendum quod vera unica est fides specie et non numero. Probatur ut Augustinus. Alia est donum quod de deo est scilicet donum sapientie et cetera. Quia illa dona sunt de diversis subiectis et de diversis dispositionibus diversas habent et proprias species. Sed omnis fides sunt de superioribus sicut de inferioribus sunt de eodem sunt scilicet de deo. Quia omnes articuli de deo sunt. Ut inferius patebit. Et habent eandem rationem. Quia unica est ratio credendi omnes articulos sicut est quia ita est deus. Hoc autem non est unica. Vel scilicet quia id dicitur prima veritas fides est soli prime veritati consentit. Non quia aliquid videtur ad probandum aliquid articulum quia fides est argumentum non conclusio. Ante dicitur apostolus. Hec est fides habet plura media ad probandum aliquem articulum tamen in principali veritate innititur. Sed tamen prime veritati. Sicut quod geometria est una scientia quamvis uno

subito. Sed diversas passiones probat de illo subiecto diversis mediis in multo fortius unica est fides que est de unico subiecto. Et habet unicum medium quod pervenit in hoc ut credat quod quod credit. Et in per solo ad primum obiectum. Ad secundum obiectum dicendum quod sicut habeant diverse species appetendorum sunt virtutes rerum diverse appetendarum. Quod et cetera. Diverse sunt fides in specie credendorum diversorum. Quia unica est ratio omnium credendorum ut dictum est. Sed non est unica appetendorum. Sed videtur hoc esse falsum quia sicut omnia credenda credenda sunt propter primam veritatem. In ordinem appetendorum appetenda sunt propter deum. Quod sicut unica est ratio omnium credendorum in unica est ratio omnium appetendorum. Et videtur quod non sit predicta solutio. Ad hoc dicendum quod verum unica est ratio omnium appetendorum universaliter. Sed diverse sunt particulares rationes sive particulares virtutes. Ut patet in largitate que considerat quomodo dandum et quando dandum gratia est dandum et similia. Et in continentia similiter que considerat quomodo sit abstinendum a carnalibus desideriis scilicet ne violet templum domini ne spiritui sancto contumelias faciat ne corpus suum habitaculum faciat demonum et similia et cetera. Intelligitur in aliis que sunt de appetendis. Quia unaquaque virtute sunt proprie difficultates propter diversas proprias circumstantias quibus vestitur quo tamen vos actus rei appetibilis. Propter quod et diverse particulares rationes in particularibus appetendis. Et ideo diverse sunt virtutes appetendorum. Sed unica est ratio omnium credendorum et universalis et particularis. Et ideo est una difficultas in credendis. Et ideo unum habitum. Sed una virtus omnium credendorum. Et propter hoc patet quia non valet predicta. Actus vero distinguit in specie per diversa volita. Quod et fides in specie debet distinguit sed diversa credita quia non est de motibus simile. Et habitu. Ex uno enim habitu procedunt extra motus diversarum specierum ut patet in habitu ...: que visus ex quo procedunt actus isti scilicet videre album videre nigrum videre rubeum que sunt diversarum specierum et cetera ex habitu fidei que est fides procedunt diversi actus in specie scilicet isti credere deum esse filium dei et de virgine natum credere quod deus puniet

et malos in eternum et remunerabit bonos. Sed quia omnia ista et cetera credimus ut dictum est ideo non habet non ... habitum ex quo procedunt. Et ita per hoc fides habebit plures motus in specie. Sed habitus virtutes non distinguuntur per ultimum finem. Quia sicut omnes virtutes sunt eiusdem speciei. Sed distinguuntur per proprios fines et formales scilicet per motus interiores fidei. Sed diversi sunt motus interiores fidei et diversi per diversa credita quod fides non est unica virtus in specie. Quod fides est assentire prime veritati propter se et super omnia. Quod sive credam hunc articulum sive habeam illum tale credere non est nisi assentire prime veritati in hoc articulo vel in illo. Quod quibus credere est assensus in primam veritatem propter se. Quod omnia sunt eiusdem speciei. Et omnis motus fidei sunt eiusdem speciei. Item intellectus tendit adhuc ut quiescat in suo fine. Et affectus tendit adhuc ut efficaciter per motum fidei quod omnibus motibus fidei tendit adhuc. Quod tendit ad eundem finem et eundem. Quia virtus per se assignari medium. Quod omnis motus sunt eiusdem speciei. Sed contra Augustinus. Quod credere est cogitare cum assensione. Cogitare autem ille

est unitate spirituale, sed unitate album, unitate nigrum. iste visiones actuales sunt diversarum specierum. quod e.r. intelligere hominem, intelligere asinum sunt diversarum specierum. quod e.r. cogitare deum esse trinum et unum, et cogitare filium dei natum de virgine, sunt diversa genera in specie. quod motus fidei sunt diversarum specierum. forte dicetur quod sunt diversa contra, et tamen non sunt diversa credere. propter eandem delectationem quam unum circa est delectabile, quod intellectus delectatur in cognoscendo in suo fine. sed contra. motus fidei et motus spei et motus caritatis habent diversas delectationes in specie annexas, quia sunt diversarum specierum. quod e.r. si motus fidei sunt ad diversis rebus, habebunt diversas delectationes sibi annexas, et non erunt eiusdem speciei propter eandem delectatio[illegible]

[illegible]

si actu. sed actu cogitat hic. et movetur actu ...
sed scit hec explicite. si habitu illic ...
g. i actu revocat. et ideo ut p[atet]. ¶ Sed ad primum obiectum
quod sufficit simplicibus ut credant ... explicite in
universali ...

[illegible]

Circa tertium capitulum de fide distincta et indistincta ...

[illegible]

Septima ...

[illegible]

— Et eadem resurrectio carnis est futura non est
articulus quia non est de eo quod est ...

— Et de eo fuit magis credenda quam magis in nobis
movet ad amorem generat ...

[illegible]

Circa ...

[illegible]

Margin: disiunctive. — ut instrueret eum — indistincti — nec adhuc distincte credebat — obicit — articulo — incarnatio — ... nec filium dei esse mortuum — finaliter

finalis. quoniam propter eandem bonitatem vel virtutem dei eundo generatur in nobis amor vel timor dei. quoniam generaverit in angelis celi. et sequitur quod sit idem finalis. quoniam in est finis articulus in quantum sit articulus. quod in nobis generatur amor vel timor dei. probatur per Ro. ad Ro. et in eodem obiciebatur. Nota. tamen quod quamvis articuli idem sint finalis et efficiens apud modernos quam fuerit apud antiquos idem solis nominandum. dicendum quod idem sunt simpliciter articuli apud modernos et apud antiquos. et quantum ad non sunt mutati. non fides simpliciter et absolute. et tales dicuntur quibus ergo non in enuntiabilia mutata sunt. sed enuntiabilia sunt articuli. quod articuli sunt mutati. et est in ista fallacia. quoniam nomen albus est hoc vocabulum. sic est alia vox. quod hoc vocabulum. quod est a non. ¶ Ad quartum obicitur. dicendum quod in modernis non erat articulus de modo enim dicendum ad omnia tempora. scilicet filium dei esse incarnandum. sed procedente tempore evangelii cum lucere primum dictum per predicationem apostolorum dicebatur esse tempus incarnationis passionis resurrectionis et incipere esse articulum fidei. filium dei esse incarnatum. filium dei esse passum. et similia. que predicantur omnia est ens et [illegible]. sed fides non est non de universis quod non est non de entibus. sed hi dicunt quod est de [illegible] esse passum [illegible] resurrexisse et cetera. sed ista enuntiabilia non sunt. quod illa enuntiabilia non sunt non ipse res significate. sed quod fuerit in opere et res significate sunt in opere. quod fides est de entibus. sed hec enuntiabilia filium dei esse passum est articulus. quod est sed non est non attrahit nos ad credendum. et non est articulus. ¶ Solutio. dicendum quod cum dicitur quod omne est ens [illegible]. hec propositio vera est si intelligatur de veritate rei. sed intelligitur de veritate vocis vel de prima veritate quomodo enuntiabilia unum est. [illegible] hec fallacia est ista propositio. et licet res non sit non dubium est tamen de [illegible] entibus [illegible]. hoc enuntiabile est articulus. quod est et est in ista fallacia simpliciter sic hoc chimera est opinabile vel excogitatum quod chimera est. sic est non potest esse [illegible] cum dico chimera est opinabile vel excogitatum. sed esse potest opinari vel fingi. ita cum dico hoc enuntiabile est articulus non potest hoc enuntiabile sed esse cum quartum ad credendum. et tamen enuntiabile ideo non est cum sit articulus dicendum. ideo non est verum. sed nos attrahit ad credendum quia ostendit dei bonitatem et dei veritatem. propter quod attrahit nos ad credendum articulus. et propter non debet proprie attrahere nos ad credendum articulus. sed preceptum dei attrahit nos ad credendum articulos.

Circa tertium queritur. utrum fidei virtuti vel fidei que est articulus subesse falsum. probatur quod sic. quoniam sicut dicit b. Aug. fides est illuminatio mentis. quemadmodum ergo [illegible] illuminatur luce sua luce vera ad videndum bona spiritualia. sed vera lux non illuminat non ad videndum verum. ergo fidei virtuti non subest non verum. Item lux corporalis non illuminat non ad videndum corporalia que sunt. ergo similiter lux spiritualis non illuminat non ad videndum spiritualia que sunt. ergo non illuminat ad videndum falsum quia falsum non est. ergo fidei virtuti non subest non verum. Item fides est quedam cognitio sive scientia quedam certior. de qua apostolus videmus nunc per speculum in enigmate. tunc autem facie ad faciem. sed visio vel scientia non est proprie nisi de existentibus et veris. ergo fides non est proprie nisi de veris. Item caritas non diligit nisi amandum vel non dignum diligi. ergo fides non credit nisi dignum

credi. sed non est dignum credi nisi verum. ergo non credit nisi verum. fides virtutis. Item affectus bene dispositus non querit nisi bonum. nec movetur nisi ad bonum. nec intellectus movetur nisi ad verum. sicut est se habet affectus ad bonum quantum ad suum finem. ita intellectus ad verum quantum ad suum finem. sed ut dictum est affectus non movetur nisi ad bonum. ergo ut dictum est intellectus non movetur nisi ad verum. ergo fidei virtuti non subest non verum. Item fides succedit scientia aperta quod ergo modo fides est fides per speculum. tunc hec subest tale sicut speculo. sed scientie non subest non verum. ergo fidei non subest nisi verum. sed hec oportet. quod spei subest falsum. certus est quod aliquis sperat se habiturum vitam eternam. sed multi sunt tales qui non habebunt vitam eternam. et spei subest falsum. ergo eadem ratione et fidei subest falsum. quod quis sperat se habiturum vitam eternam credit sibi se habiturum illam. Item sit quod sacerdos aliquis offerat simplicem hostiam alicui bona fide. sed credit se offerre verum corpus Christi. et dicitur credens hoc esse corpus Christi. et licet ergo credens secundum conscientiam suam. [illegible] et fide sua. ergo fide virtutis credit falsum. et fidei subest falsum. Item antiqui ante incarnationem Christi dei ex fide virtute credebant filium dei esse incarnandum. adveniente in tempore incarnationis credebat vel idem ex eadem fide. quoniam ignorabat factum ex toto excusabat eum. sed falsum erat esse incarnandum tunc est falsum. ergo fidei eius tunc subest falsum. Item de apostolis credebat Abraham deus et reputatum est ei ad iustitiam. habetur quod quando deus precepit ei ymmolare filium. sed tamen ergo credit quod credebat se filium suum ymmolaturum deo. ergo credidit hec fide virtute. et erat falsum. ergo fidei eius subfuit falsum. forte dicetur quod Abraham non credebat se credendo ymmolaturum filium suum domino. sed in hoc credebat quod credidit deo promittenti qui se in semine suo benedicendum omnes gentes. et hoc quod credebat quod si filius suus moreretur tamen quod resuscitaret eum. et nomen impleret promissionem suam in Ysaac. Sed contra hoc obicitur. quod velle ymmolare filium suum fuit meritorium. ut apostolus. ergo et credere se ymmolaturum filium suum fuit meritorium. Non est certum quod posse velle hoc esset meritorium. quod sicut illud credere fuit meritorium fuit ex fide virtute. Sic est quod diligere meritorium actum in opere. quod credere meritorium est ex fide virtute. ita fidei ab hoc subfuit falsum. ¶ Solutio. sic nobis videtur. fidei virtuti non subest non verum. quoniam fides est illuminatio mentis: ex prima luce ad videndum bona spiritualia et vitam eternam. talis autem illuminatio non esset. nisi facit videre nisi verum fides nunc non est nisi in tantum de articulis que sunt vera. ¶ Ad primum obicitur. dicendum et solutum. per interpretationem huius spei virtuti subest falsum. Quando enim sperat spe virtute non sperat hec simpliciter se habiturum vitam eternam. Sed sperat se habiturum vitam eternam. si perseveraverit in spe et virtute. non est presumptionis. sed tenet medium. et cetera. fide virtute non credit quis se habiturum vitam eternam nisi sub hac conditione. si perseveraverit. et si quis credit simpliciter sperat se habiturum simpliciter vitam eternam non est talis motus fidei vel spei virtutis. licet credatur esse virtutis. sicut prophete quando loquebantur spiritu prophetico quandoque suo spiritu. et quandoque loquebantur de proprio spiritu credebant tamen se loqui spiritu prophetico. ¶ Ad secundum obicitur. dicendum quod illi credentes offerre simplicem hostiam sunt moventur motu fidei fidei virtutis. credit illud esse corpus Christi sive tantum est in intellectu. ¶ Ad tertium obicitur dicendum quod illi qui ante incarnationem credebant filium dei esse

incarnandum. credebant tempus aliquod adventurum in quo conveniret et ostendit se tamen sicut docti erant a prophetis per quos illuminabantur ad lucem. et credebant secundum illam illuminationem quod quando fecerunt invidi deum oportet de tempore. vel de ipsa lege. Ezechiel. et Iheronimo et cetera cognoverunt tempus adventus sui et cetera. Cum ergo adveniret tempus incarnationis determinatum a prophetis. non debuerunt determinare Christum esse incarnandum. sed Christum esse incarnatum. vel incarnari. vel incarnari determinatum quod si aliquis in instanti incarnationis credit esse Christum incarnandum non hoc credebat motu virtutis. sed motu huius articuli. relinquens illuminatricem vera illuminationis et lucis que relinquit tempus determinatum a prophetis aliquando tamen. ¶ Ad quartum obicitur dicendum quod quando fuit habitare meritorium credere se ymmolaturum filium suum non erat hec in precepto ut hec credere sicut ex precepto tenebatur ad credendum hec. et dubitare non aliter poterat. an esset revocaturus preceptum suum. sed tenebatur ille istud excepto dei prophetis. quod ymmolaret et posset quod vellet ymmolare. ideo licet velle ymmolare esset ei meritorium tamen ipsum credere non erat meritorium ex necessitate tamen potius in credere meritorie si caritas movet. hoc articulus. Ad hoc. sed in credere non fuit credere fides est non est proprie nisi de articulis. ut de hiis que prima veritas precipit credi. ¶ Ad hoc quod respondet oportet quod omne diligere meritorium proprie ex caritate. ergo omne credere meritorium est proprie motu fidei. dicendum quod prima est falsa non est omne diligere meritorium est proprie motus caritatis ut ille qui aliquando diligit honesto modo bonum temporale caritas est non est proprie nisi de bonis spiritualibus. Unde sic a propositione est in artificialibus quod non subiacet alicui arti proprie tamen iudicatur ab arte ut sunt ea in quibus est accidentalis utilitas in qua motus sunt qui subsunt proprie regulis alicuius virtutis. ut velle alicui bona temporalia sunt bene ex virtute sed non tamquam proprio motus. tales motus sunt velle ire in Yspaniam et hiis similes solum potest homo habere. quod sit cuiuslibet caritatis potest quilibet movere ad finem. ut apostolus qui ex caritate voluit ire ad Yspaniam et ex caritate postea voluit ire ad Yspaniam. sicut ergo ex caritate potest aliquis moveri ad finem a quo fuit ex fide moveri ad finem. ergo fidei potest subesse falsum. Item quare dicis quod fidei non potest subesse falsum non quia tamen sequeretur. quod prima lux sive prima veritas esset magistra falsitatis. sed et cetera. ex hoc quod caritas moveretur ad falsum sequitur quod prima bonitas sive spiritus sanctus apud ipsum sanctus sit magister falsitatis. ¶ Solutio. dicendum quod hoc argumentum non valet. caritas movetur ad finem. ergo et cetera et fides potest movere ad finem. caritas est non docet ad verum quia finem: sed est in ea magistra bonitas movens ad bonum. et quod contingit quod finis quando est bonum alicui bonitate ut apostolum ire ad Yspaniam. ideo caritas quando movet ad finem non in quantum finem. sed in quantum bonum. fides vero quia est proprie de veris spiritualibus numquam movet ad finem. credendo. sic caritas numquam movet ad malum appetendo. quia proprie est de bono appetendo et propter hoc propter solum ad primum obicitur quando prima bonitas sive spiritus sanctus non movet ad finem proprie. quando non movetur ad finem in quantum finem. sed in quantum bonum. Item aliter videtur probari potest quod fidei potest subesse falsum. sicut enim incarnationem Christi et propter decessum Abrahe. patriarche Abraham credidit filium dei esse incarnandum. sicut ipse deus dicit in evangelio. Abraham exultavit ut videret diem meum

vidit et gavisus est. et credidit hec fide virtute quod filium dei esse incarnandum erat articulus fidei. ergo unum est Abraham credidisse hoc motu fidei. quia hoc est unum de preterito. sed possibile est filium dei non esse incarnandum. quod sic ponit beatus Augustinus alium modum liberationis nostre fuit possibilem deo. Hec est necessaria. ergo est possibile. ergo constat ex ipsis est possibile. ergo possibile Abraham credidisse hoc motu fidei. et filium dei non esse incarnandum. ponatur filium dei non incarnabitur. ergo filium dei esse incarnandum fuit falsum. et Abraham credidit hoc motu fidei. ergo fidei potuit subesse falsum. ¶ Ad hoc dicunt quidam quod relinquitur necessarium Abraham credidisse hoc. sed non est necessarium Abraham credidisse hoc motu fidei. hoc est sicut dicunt de preterito et futuro. sed est vel incarnabitur. credidit hoc motu fidei. sed non. non. sed quod hoc solo. tamen non perstitit probatur quod non. fides causa fuit huius motus non de preterito et futuro causa non esse in quantum est causa non de presenti. non ex suo effectu et cetera. cum ergo fides et suus effectus fuerunt in preterito utrumque habuit suum plenum esse. ergo necessitatis esse de preterito absoluto. ergo quod fides fuit causa illius motus non de presenti non de futuro. ergo cum sit unum de preterito non dependens de futuro est unum necessarium. sicut alia non de presenti preterito. ¶ Solutio. ad hoc dicendum quod verum necessarium est illum motum fuisse fidei. sed non est necessarium quod fuerit. motus in hoc. dicendum hoc enuntiabile filium dei esse incarnandum. ille enim motus duas habebat habitudines. unam ad suam causam. scilicet ad fidem ex qua erat et per hanc habitudinem non erat dependens de futuro. quando habebat secum suam causam. aliam habebat habitudinem ad terminum suam. scilicet ipsum creditum quod habet determinatam veritatem. unde motus fidei licet esset in instanti tamen non necessario erat in illo quando non possibile est motum fidei esse non inesse. unde cum hoc non esset determinate verum non erat necessarium motum fidei esse in hoc. sed ideo motus nunc tempore esset in illius oppositum. visio est quod est fides. unde visionis quod est prophetia. et visio certa quando de futuris. que sunt immediate a prima luce quod est deus. ideo assimilatur in hoc prime luci. quod sicut prima lux illa eadem videt unum quando futurum potest videre eius oppositum propter indeterminatam veritatem ipsius. ¶ Item est ita. quod aliquis supposuit Ysaac innocentem hanc propositionem. deus non erit homo. et probetur per istud sic. magister dictat homo et deus quod homo et asinus. sed homo numquam erit asinus. ergo deus numquam erit homo. constat itaque quod Ysaac acquiescat et dicat verum est quod deus numquam erit homo. et sic decedat. mihi est contra fidem articulorum. ergo peccavit mortaliter et sic decessit. ergo iam damnatus est in inferno. ergo necessarium est ipsum esse damnatum. quod in inferno nulla est redemptio. sed possibile est quod deus non erit homo. ponatur in esse. quod Ysaac credidit deum non esse futurum hominem. et hoc est verum. ergo Ysaac credendo hoc credidit verum. ergo credendo hoc non peccavit nec alia vice peccavit. hoc est rei veritas. ergo Ysaac numquam peccavit. et est damnatus. hoc est oppositum. ergo est damnatus sine peccato quod est impossibile. ¶ Solutio. dicendum quod hec antecedens Ysaac credendo non credidit verum. ergo hec credendo non peccavit. credendo enim verum aliquis peccat cum illud quod non est determinatum a deo in sacra scriptura. ad pluralitates fere. licet sit unum. hoc est ordo noster et ut deus indicet

hoc spirituale et omnia ista: spiritualis autem iudicat carnalem. carnalis autem non potest iudicare nec ea que sub ipso sunt. s. bruta animalia. cum ergo ad aliquem ab eo dicitur quod non est discernendum ab ipso dicitur licet ut in. tamen peccat quod facit se iudicem dei et se quasi tamen constituit super deum contra illud quod dicit apostolus. si michi pro minimo est ut a uobis iudicer. qui autem iudicat me deus est. si autem apostolus non presumit iudicare se ipsum. multo fortius presumere non debet iudicare deum.

Quarto. [illegible] utrum ad sui peccatum pertineat credere [illegible] articulum. quod probatur sic quia uetula credit patrem esse maiorem filio. probatio quia [illegible] hic apertum quod [illegible] pertinet credere suum prelatum [illegible] in quarto libro sententiarum dicitur quod si [illegible] heretice [illegible] [illegible] credere heretico secundum augustinum. si uetula simpliciter credit [illegible] tamquam suo prelato non peccat. ergo similiter non peccat credendo heretico [illegible] [illegible] heretice [illegible] [illegible] filium. s. patrem esse maiorem filio et in non peccat uetula credens contra articulum. [illegible] ignorantia inuincibilis excusat a toto. sed in hoc uetula est ignorantia inuincibilis. quia est sine facultate explicare ad docendum. ergo per ignorantiam inuincibilem [illegible] excusat non peccat credendo patrem esse maiorem filio. [illegible] sunt in tempore [illegible] [illegible] arriani. Eusebius [illegible] [illegible] plan erat hereticus excepta [illegible] [illegible] [illegible] ista uetula tenetur credere plato suo igitur est platus suus et [illegible] plati. [illegible] [illegible] poterat. patrem esse maiorem filio. ergo ista uetula [illegible] in hoc plato suo. [illegible] [illegible] [illegible] fidei. ergo peccat mortaliter. [illegible] si ad [illegible] contra articulum [illegible] [illegible] [illegible] peccat mortaliter. ergo [illegible] si ad [illegible] contra articulum [illegible] credere peccat mortaliter. [illegible] [illegible] errare in uia fidei [illegible] in uia morum. quod probatur per hoc super illum locum euangelii de peccato [illegible] quin non crediderint in me [illegible] augustinus de peccato infidelitatis [illegible] [illegible] omnia retinentur. quo dimisso omnia dimittuntur. et [illegible] est errare in uia fidei quam in uia morum. si quicumque errat in uia morum peccat mortaliter. [illegible] non excusatur ignorantia. ergo quicumque errat in uia fidei peccat mortaliter. [illegible] [illegible] [illegible] excusatur ignorantia. [illegible] [illegible] [illegible] contra articulum [illegible] peccat mortaliter. quin ignorantia [illegible] [illegible] excusat. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] auctoritas si aliquis hereticus [illegible] [illegible] predicat [illegible] intelligenda est in casu. [illegible] [illegible] aut hereticus predicat [illegible] siue deceptus siue non deceptus. [illegible] est hereticus predicat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in tali casu intelligenda est predicta auctoritas. [illegible] in [illegible] casu et ad distinguendum casum talem [illegible] [illegible] [illegible] uetula [illegible] [illegible] [illegible] in culpa [illegible] si [illegible] [illegible] articulum [illegible] [illegible] [illegible] si angelus de celo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] catum. multo fortius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] uetula ignorantia [illegible] deum esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sufficientem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plato suo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non excusat [illegible]

Quinto [illegible] non in peccato [illegible] inuisibilia dei per ea que facta sunt et cetera. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inuisibilia [illegible] illa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad omnia facienda [illegible] ut paruulus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] elapsum.

Post [illegible] dicendum est de cognitione dei [illegible] [illegible] gentiles et heretici et etiam discipuli ante [illegible] [illegible] de cognitione philosophorum et hereticorum [illegible] de cognitione [illegible] [illegible] tertio de cognitione discipulorum ante [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] philosophi cognouerunt deum [illegible] non sicut deum glorificauerunt. [illegible] [illegible] utrum philosophi cognouerunt tres personas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] augustinus quod magi pharaonis defecerunt in tertio signo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non potuerunt facere cinifes et dicit augustinus quod per hoc significatur quod philosophi de duabus personis [illegible] [illegible] cognitionem habuerunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non potuerunt [illegible] magi [illegible] digitus dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] digito dei [illegible] [illegible] notitiam de spiritu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] notitiam de patre [illegible] [illegible] sapientiam de filio [illegible] multo fortius [illegible] bonitatem [illegible] [illegible] [illegible] spiritum sanctum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] augustinus [illegible] [illegible] [illegible] reluceat uestigium trinitatis [illegible] [illegible] sunt ymagines et [illegible] trinitatis [illegible] ex ymaginibus et signis sunt [illegible] [illegible] [illegible] per ymagines et signa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ymagines et signa totius trinitatis sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] apostolus [illegible] quod notum est dei [illegible] [illegible] [illegible] manifestum illis. ergo tota trinitas manifesta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de cognitione hereticorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nunquam fuit erratum ipse patris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] correlatiui. ergo uno cognito diffinite alius cognoscitur diffinite. si omnes [illegible] [illegible] [illegible] patris [illegible] [illegible] filii [illegible] [illegible] [illegible] quod pater est maior filio et filius est minor patre et uterque est [illegible] [illegible] heretice. ergo erratum est in persona patris et in persona filii. [illegible] [illegible] duplex [illegible] [illegible] ut dicatur quod philosophi non cognouerunt tres personas distincte [illegible] non cognouerunt deum in persona [illegible] [illegible] [illegible] personas [illegible] pater non [illegible] [illegible] filius non [illegible] filii. non [illegible] [illegible] [illegible] spiritus sanctus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] essentiam [illegible] [illegible] philosophi deum cognouisse patrem et filium [illegible] [illegible] distinctionem personarum [illegible] [illegible] cognouerunt potentiam et sapientiam que appropriantur patri et filio [illegible] [illegible] non cognouerunt [illegible] [illegible] effectum bonitatis diuine. s. incarnationem filii dei. [illegible] [illegible] non cognouisse spiritum sanctum. de quo conceptus est filius dei. [illegible] [illegible] potest dici quod philosophi defecerunt in cognitione trinitatis [illegible] [illegible] [illegible] attribuerunt sapientiam suam sicut dicit apostolus de ipsis quia cum deum cognouissent non sicut deum glorificauerunt aut gratias egerunt sed euanuerunt in cogitationibus suis dicentes esse se esse sapientes stulti facti sunt. isti sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] labia uana [illegible] [illegible] sunt et [illegible] summa ignorantia summe bonitatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] defecerunt magi in tertio signo [illegible] [illegible] sufficientem cognitionem [illegible] [illegible] dei. In predicta tali cognitione summe bonitatis defecerunt. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] magi dixerunt digitus dei est [illegible] [illegible] de bonitate dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quin bonitas dei relucet magis in creaturis [illegible] [illegible] [illegible] sapientia [illegible] [illegible] magis cognoscebant [illegible] dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad inuisibiles effectus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cognitionis [illegible] [illegible] ad inuisibiles effectus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] summe bonitatis [illegible] [illegible] [illegible] summe bonitati [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non adultere [illegible] esse forte summi boni [illegible] principale. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ymagines et signa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ymagines et signa [illegible] [illegible] per ymagines et signa [illegible] [illegible] uestigium [illegible] trinitatis relucet in creaturis non expressum sed remotum et obscurum. [illegible] [illegible] [illegible] apostolus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per speculum [illegible] [illegible] in enigmate [illegible] [illegible] expressum uestigium in creaturis de hoc quod pater genuit filium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod pater et [illegible] [illegible] spiritum sanctum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] singularis [illegible] [illegible] augustinus [illegible] quod philosophi disputauerunt de thogathon et [illegible] [illegible] de patre et [illegible] [illegible] [illegible] philosophi habuerunt cognitionem personarum distinctam [illegible] [illegible] [illegible] philosophi [illegible] [illegible] monas [illegible] monade genuit [illegible] patrem filium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] spiritum sanctum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tres personas. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuerunt genera philosophorum [illegible] non cognouerunt personas distincte [illegible] [illegible] in distincte non cognouerunt personas [illegible] [illegible] cognouerunt [illegible] illarum. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cognouerunt distincte duas personas [illegible] ad cognitionem tertie non potuerunt uenire. et hec [illegible] quia generatio filii dei [illegible] est [illegible] filius patri [illegible] [illegible] [illegible] cognouerunt per hoc philosophi [illegible] ab eterno genuit filium sibi equalem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] maiestatis sue. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mutuam dilectionem ad aliquem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] philosophi dicebant deum esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex quo de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab eterno generata est summa [illegible] [illegible] sapientia. [illegible] disputauerunt de togaton [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nulli philosophi potuerunt inuenire in cognitione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in cognitione patris et filii. [illegible] [illegible] [illegible] subtilior modus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod dicit quod philosophi defecerunt in tertio signo [illegible] [illegible] [illegible] philosophorum qui cognouerunt tres personas distincte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod nunquam fuit erratum in persona patris [illegible] [illegible] [illegible] ut dicatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in persona patris [illegible] nulla heresis derogauit maiestati patris [illegible] plenam maiestatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliqua heresis derogauit maiestati filii. s. arriana [illegible] [illegible] quod filius erat minor patre. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nunquam fuit erratum in persona patris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] confitebantur eum [illegible] [illegible] deum omnipotentem summe bonum et [illegible] [illegible] [illegible] ad filium. erratum est in persona patris et in persona filii.

Circa [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] cognitione iudeorum. utrum ipsi cognouerunt personas ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de patre christi dicebat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] patres. [illegible] ipsi adorabant quin [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iudeorum samaritane. nos adoramus quod scimus. Vos autem. s. samaritani adoratis quod nescitis. hec autem intelligitur de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] samaritani [illegible] cognoscebant [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iudei adorabant. patrem [illegible] [illegible] cognouerunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iudei adorabant deum [illegible] trinum [illegible] non trinum. [illegible] non potest dici quod adorabant deum non trinum [illegible] [illegible] [illegible] trinus. [illegible] adorabant deum trinum [illegible] adorabant trinitatem [illegible] adorabant tres personas [illegible] habebant cognitionem de tribus personis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] honorificat filium [illegible] honorificat patrem qui misit illum. [illegible] iudei non honorificabant

ignorantis

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

finis autem propter quem agitur est beatitudo creata. et secundum istum finem differunt virtutes quia ... in quantum sunt in virtutes theologice, ut fides in intellectu, spes in irascibili, caritas in concupiscibili. suam per se habebat beatitudinem creatam propter quam agitur in deo, que finis sunt, non per finem propter quem agitur sit distinctio.

Tertio autem ca. queritur de eodem.

Spei et timoris utrum contingat eadem virtus. quia virtus in medio consistit, et eadem sunt extrema spei et timoris, scilicet presumptio et desperatio, et contrariorum extremorum idem est medium. ergo spes et timor sunt eadem virtus. Item quorum eadem est ... eadem virtus. Item cum virtus sit ... circa ... et unica ... sub ratione boni et mali, ergo et eadem virtus est de futuro bono et futuro malo, ergo timor et spes sunt eadem virtus. Item eadem est virtus in cognitione futuri boni et futuri mali, scilicet fides. ergo eadem virtus est in affectione de futuro bono et futuro malo, ergo timor et spes sunt eadem virtus. Item probitas et largitas sunt eadem virtus licet mediet diversorum actuum; probitas est in ... largitas in dando, tamen quia habent eadem extrema sunt eadem virtus. ergo similiter licet timor et spes in eodem diversos actus, tamen quia habent eadem extrema sunt eadem virtus. Sed contra. spes evacuabitur in futuro, timor autem non, quia timor domini sanctus permanet in seculum seculi. ergo spes non est timor. Item in principio Job dicitur quod spes est una de filiabus Job, timor unus de filiis. ergo non sunt idem. Item spes et timor sunt circa diversas materias, quia timor habet pro materia offensam dei vel separationem ab illo, spes vero beatitudinem eternam. ergo spes et timor sunt diverse virtutes, sicut iustitia et temperantia constituuntur in diversis materiis. iustitia enim consistit in subventione miseris, temperantia in coercendis delectationibus ..., et ideo sunt diverse virtutes. ergo eadem ratione timor et spes sunt diverse virtutes. Ad primum obiectum dico quod hoc est falsum, timor et spes habent eadem extrema, quia extrema spei sunt presumptio et desperatio, timoris autem sunt extrema temeritas et timiditas, et est temerarius qui nulla pericula fugit, ... qui omnia fugit, si timor virtus ... timida. Ad secundum dico quod sicut contrariorum est eadem ars, et virtus eadem, sed probari non potest quod timor et spes sint eadem virtus, quia non sunt de contrariis, quia spes est de beatitudine, beatitudo autem sive creata sive increata non habet contrarium, quia non est sub ratione mali. Ad tertium est per solutionem. Ad quartum dico quod hoc argumentum non valet: eadem est virtus in cognitione etc., quia cognitio que est fides principaliter respicit primam veritatem, cum credit et de futuris bonis et malis. spes autem et timor non respiciunt idem, quia timor respicit divinam iustitiam, spes divinam largitatem, quia una est ratio cognoscendi, sed diverse afficiendi, ideo non valet illa argumentatio. Ad quintum patet per solutionem, quia spes et timor non habent eadem extrema.

Quarto ca. queritur utrum spes sit mercenaria. probatur quod sic, quia spes est certa expectatio future beatitudinis, propter quam non movet animam nisi ad habendum ... ergo est mercenaria. quod non videtur. Solutio. duplex est mercenarius. est mercenarius motus quo aliquis intendit ad lucrum temporale ut ille qui fuit deo propter temporalia tantum, et talis motus mercenarius proprie est, quia talis ponit deum medium, non finem. de tali dicitur in evangelio: Mercenarius videt lupum venientem et fugit. Est et mercenarius qui servit deo propter regnum celorum habendum, sive propter beatitudinem habendam, et talis motus non est proprie mercenarius, quia tali motu querit ipse utilitatem suam in deo. unde de tali mercenario dicitur in evangelio Luce: Quanti mercenarii in domo patris mei habundant panibus etc. hic tamen est spes mercenaria, tamen nichilominus est virtus.

Quinto ca. queritur utrum sancti habeant spem in patria. Videtur quod sic, quia spes est de gemina stola, anime scilicet et corporis, scilicet de glorificatione anime et de glorificatione corporis. sancti autem in patria expectant corporis glorificationem, ergo in eis est expectatio future beatitudinis, que provenit ex gratia et meritis precedentibus, ergo in eis est spes. preterea in Christo hec fuit spes dum erat in via, quia de eo dicitur: Exultavit ut gigas ad currendam viam. Et iterum dicit ei propheta: In te domine speravi etc. et erat comprehensor dum erat in via. ergo etc. Alii opiniones habent spem ... et spes est in patria. Solutio. dico quod spes non est in patria, nec est verum quod stola corporis sit beatitudo vel pars beatitudinis, sed tantum pars beatitudinis ... quia ex coniunctione eius cum anima glorificata erit maior delectatio ac maior beatitudo, sicut sal non dicitur cibus, tamen per appositionem eius cibus fit sapidior. Unde cum bona corporis sint in ordine meritorum, nulla non sunt pars alicuius virtutis, nec per accidens nec mutationem ... Unde ... alie bona corporis non est motus caritatis nec per statum indigentem. expectatio stole corporis non est alicuius virtutis pars, nec est motus meritorius nec ..., sicut et alii motus differentes. Quia autem stola corporis non sit beatitudo ... beatitudinis patet per Augustinum ... cum cognitio ... est tota in anima, unde nulla pars beatitudinis in corpore est, quia sancti non expectant visionem illam ... quam iam habent. preterea ... non habent spem in patria. unde apostolus: Quod quis videt quid sperat? Secundo probatur quod spes est in patria, quia spes et timor sunt due mole inter quas ... timor est repressivus spei ne luxurietur in presumptionem, spes elevat timorem ne cadat in desperationem. sed timor est in patria, quia timor domini sanctus permanet in seculum seculi, ergo pari ratione spes est in patria. Item mali in inferno habent timorem et ... unde in libro Job: ... ab aquis nivium ... ergo cum timor futuri mali sit in inferno, spes futuri boni erit in paradiso. Item gratia mutabitur in gloriam et ... ut dicit Cassiodorus, quia tota anima glorificabitur. ergo quicquid ad ... concupiscibile ... spes ergo que est in irascibili mutabitur in gloriam ... ergo spes erit in patria. Item ipsa delectatio erit in anima eo quod perfectior ... et hic non destruetur in patria, immo augmentabitur ex cognitione ... succedente. sed delectatio que est expectationis non destruetur, sed augmentabitur. ergo ... delectatio que est ex spe, sed talis delectatio non est nisi expectatio

creata. ergo ibi expectatio erit in patria. ergo et spes. Solutio. ad primum dico quod timor erit in patria, non ille qui est mola, quia ille qui mola est timor separationis vel offense dei, et talis timor non erit ibi, sed timor reverentie que est resilitio anime ab altitudine dei in sua puritate, et hic timor non est mola opposita spei. Ad secundum dico quod non est simile de inferno et paradiso, quia in inferno erit tempus, sicut dicitur in psalmo: et erit tempus eorum in secula, et in Apocalypsi: dicitur quod fumus eorum ascendet in secula seculorum. In paradiso autem tantum eternitas erit, et ideo non erit spes futuri boni. Ad tertium dico quod hec auctoritas: gratia mutabitur in gloriam, intelligitur tamen de statu perfectorum meritum. unde obiectio in spe, quia spes evacuabitur ex toto, scilicet et quoad genus et quoad speciem. fides autem evacuabitur quoad speciem suam, sed non quoad genus, quia cognitio dei remanebit in genere, sed non in enigmate, et ideo non evacuabitur fides. sed spes evacuabitur omnino, non tamen vis irascibilis remanebit, immo habebit gloriam suam secundum perfectionem, scilicet reverentiam, humilitatem, fortitudinem, per quas consequitur delectari. ideo sicut est aliquis rex terrenus delectatur in hoc quod subiecit bono regi terreno, ita propter deum delectabitur in hoc quod subiciet regi eterno. Ad aliud dico quod delectatio excelsior erit in patria, quia delectabitur in deo ut in prima veritate et prima luce et bonitate. quia fides non evacuabitur quantum ad genus suum, spes autem evacuabitur quantum ad genus suum, non remanebit delectatio que est ex spe. unde tamen hoc argumentum delectatio que est ex fide remanebit, ergo delectatio ex spe. caritas etiam remanebit eadem specie et genere, sed eadem numero. fides autem evacuabitur quantum ad speciem et numerum, sed remanebit in genere. spes autem non in numero, non in specie, non in genere remanebit eadem, quia non erit expectatio futurorum bonorum, nec erit presentis possessio boni. omnis Sed obiectio pro fide: tunc delectamur in deo ut in prima veritate, pro spe ut in summa largitate, pro caritate ut in summa bonitate. in patria vero erit in loco fidei quedam visio, qua delectabimur in deo ut in prima veritate; in loco caritatis similiter quo delectabimur in ... concupiscentia scilicet ipsa caritas. quid veniet ad locum spei qua delectemur in deo ut in summa largitate? Solutio. dico quod duo sunt in anima, intellectus et affectus. intellectus delectatur in prima veritate in se, sed affectus in summo bono. unde est absens non ad ipsam possessionem, sed expectando et diligendo. cum autem presens est possessio unico modo, scilicet diligendo cum ad largitatem referatur ad bonitatem dei. dum absens est non possidemus, ad spem eius delectamur in ipsa duobus modis, scilicet intellectu et affectu. sed cum erit presens et possidebimus eam et quicquid habet dare, non delectabimur in ipsa nisi diligendo, quia ex toto vacuabitur, scilicet quod in irascibili delectamur in deo, scilicet expectatio non remanebit in irascibili in qua delectamur in deo in iure. Vis est intellectiva, per se est ad verum, vis concupiscibilis per se est ad bonum, vis irascibilis per se est ad tremendum, ... in ... vis que ducit ad bonum est ad bonum, non expectandum ... propter ... ad ipsum ... bella.

Dicto de fide et spe, sequitur de caritate, de qua hec est ordo. Agendum est primo de esse caritatis, secundo de ordine caritatis et de aliis quibusdam que circa caritatem inveniuntur. agentes ergo de esse caritatis primo de diffinitione eius. Secundo utrum caritas sit spiritus sanctus. ... tertio utrum eodem motu ... diligit deus et proximum. quarto utrum pro se ... quo equali motu caritatis diligat deus et proximum. quinto quo dilectio dei sit causa dilectionis proximi ... sexto qua caritas sit forma virtutum. Septimo et ultimo quo modo intelligatur hoc preceptum: diliges dominum deum tuum ex toto corde etc.

Capitulo in diffinitione caritatis. caritas est finis precepti de corde puro et conscientia bona et fide non ficta. contra hanc diffinitionem multipliciter obicitur. primo quia primo ... sicut et spes ... est finis precepti, id est omnium quecumque precepit. si caritas est finis precepti, ergo caritas est spes et cetera. que fuit opinio magistri petri lombardi. Item de glosa super illum locum, quod omnia bona opera que sunt in preceptis tendunt ad caritatem. ergo huius caritatis omnibus operibus suis bonis tendunt ad caritatem, et tamen aliquis qui habet que ociosum vel ipsius quia si ipse est qui motus non sit ociosus ... ipse qui motus caritatis sit ociosus. Item hic dicitur caritas est finis precepti quoniam caritas et solum quia sola caritas est impletio legis, ergo residua membra posita superflue. Item hoc quod dicitur de corde puro vel pro intellectu, quia de puro corde, id est de puro intellectu. Unde in ysaia ... ad cor, id est ad intellectum. ... hec intelligitur de intellectu ... de intellectu divino. si de intellectu hoc videtur esse falsum, quia caritas sola que de ... ergo non ex ... sed ... Item finem est quia caritas precedit omnia alia dona et primum donum scilicet timoris, deinde fides est spes. caritas sunt theologice virtutes et prima omnium virtutum. Item non quod conscientia ponitur pro spe, quia qui puram habet conscientiam secure sperat, si qui non habet puram conscientiam retrahit se a spe et fide non ficta, id est non simulata vel non ficta, id est non fictili, sive non fragili, sed immo adversa fortis. ergo caritas procedit ex fide et spe. hec vult auctoritas illa: habraam genuit ysaac, ysaac jacob, id est fides spem, spes caritatem. Sed quia omnes virtutes infunduntur simul, ergo nulla est causa alterius, cum ergo ... de ... parte ... differentie est dubio quando de tota diffinitione, quia in hac diffinitione non ponitur ... caritas ... quod ... principalis actus ad quem est ... caritas ... se habet ad diligendum sicut fides ad credendum et spes ad sperandum ... quia non ponitur in hac totali diffinitione ... ergo illa diffinitio non est bene assignata. Solutio. ad primum dico quod hic ... non solus spiritus sanctus est finis precepti ... caritas ... est ... sanctus ... non ... totum ... equum ... ubique tamen caritas ... finis precepti ... Quod autem ... opinio magistri lombardi ... probatur ... potest ... est ... caritas ... ad inflammandum affectum ad diligendum, tantum potens est ipsa lux ad illuminandum intellectum ad credendum ... ipsa lux non illuminat intellectum ad credendum, non per medium habitum qui est caritas creata. Item ... quia dominum ... diligit dominum actu, non habitu ... caritatem ... dicatur habere caritatem propter solam ... diligit ... pessimi homines habent caritatem, quia habent ... diligendi. Item iste vel ... habet ... ad diligendum dominum ... habet habitum ad diligendum dominum ... ille habet ... est virtus ... quod alius habet ... est habens caritatem ... est magis ... quod fides est habens caritatem.

cepe sit. Caritas autem non. [¶] Ad 2m dicendum quod caritas est finis
precepti. Si finis explicite accipiatur est finis consumpti-
onis ut cum dicitur candela finivit id est consumpta est finis con-
summationis ut cum dicitur domus finita id est consummata est fi-
nis terminationis ut hic iste ager finitur id est termina-
tur. Caritas est finis duobus ultimis modis quia
caritas est consummatio sive adimpletio omnis precepti. Sic dicit
apostolus: est enim caritas terminatio omnis precepti quia omnia
bona que sunt in precepto tendunt ad caritatem. Ipsa est
ditam quod est ancilla caritatis quod iocunditas est
ad quod tendunt omnia opera bonorum et hinc caritas tendit ad
illam suis operibus. Si habeat eam non tamen otiose quia
tendit ut eam magis ... mereatur quod debet me-
dium esse et cetera. [¶] Ad 3m dicendum quod prima pars illius
diffinitionis non dicit solum caritatem sed fidem et spem principaliter
alias autem caritati quia caritas principaliter
movet ad opera quia ipsa est dilectio ...
homo fuit deo libenter bonis operibus. [¶] Ad 4m dicendum quod
sunt eodem proposito sicut dicit augustinus ...

[illegible]

nom̄ mercenarii. in p̄ signe. sic sunt ibi q̄
ti mercenarii. i. d. p. m. h. p. qm̄ mercenarii.
In sca signe. n̄ bumodi paib; spūalib; sed
mercenari. i pa signe. h. pa. spi. s. fid. spe
ca. 7 aliis uirtutib; qb; spūalib; reficiunt.
7 tales mercenarii sunt dili. Ad ultimo
obi. d. q illo motu quo sci dilige dm̄.
ut fruant̄ do. q̄rut comod suu. s; n̄ se
q̄r. g n̄ dilig dm̄ g̃tis. qm̄ dil dm̄ g̃tis
e cu dilīr. n̄ q̄rd comod tpale. 7 s; dilig
sci. tn̄ n̄ dilig gratis. i q̄ nil lucri que
rat. si mot iste quo dilig cu g̃tissime.
n̄ querido ad comod. n̄ i do n̄ ex dm̄. excel
lentissim e int oms mot car. 7 e mot
dil. dm̄ finalr.

Circa. v. ca. q̄r. utrum dilectio di pōr sit q̄
dilectio pxi. 7 an ecō. 7 utrm s̄ ca altius
7 itlligat d motu. n̄ d uirtute. q: g̃stat q
cad e q dilectio pxi sit pōr q̄ dilectio di. ut
q b. jo. qn dilit pxim q̄ uid. quo p dilu
g dm̄ q̄ n̄ uid. Jte ab ifioribs pcessus
fit ad supiora. s ua. i sub. n̄ ecō. s; dilectio
pxi inferior e. g ab ea fit ascensus. ad dile
ctoes di. g dilectio pxi. e pōr. Jte pius e q e
aial. q spūal. Jte aug. d. q dilectio dei
pōr e i ordie. peipiedi. dilectio pxi pōr e in
ordie. faciedi. g pius dilr actualr pxi q̄
ds. 7 i pōr e dilectio pxi. Jd. b. g. sr iob.
q dilectio di e ca dilectois pxi. g e pōr q q.
pxi e n̄ dilr n̄ pp dm̄: s. ul q ds pcip. t
q e carita di. t q fili di e. t s facili pce.
q tn̄ dilectio pxi nutt. 7 calefit facit di
lectoes di. ut dic b. g. Jd dic. Jo. q nō
dilit. frēm suu que uid. quo z. n̄ q dile
tio pxi ca s dilectois di. t pōr illa. s; qm̄
dilectio pxi e nutritiu dilectois di. p opa
car. que exibet pxio. dilectio aut di n̄ p
ee diu sin suo nutriente. Ad s. d. q n̄ sep
fit ascensus ab ifioribs. ad supiora. n̄ tm̄
n̄ ifiora sunt cae supior. ut p; i dois sps. s
s. 7 uirtutib;. q̄ enuant i matho. bi paui.
z. h ar e ecō. q supi e ca ifiois. Ad t
obi. d. q n̄ hr h locu. q dicat ap. pius e
q e aiale. z. qm̄ dilectio pxi n̄ e aial.
s; qm̄ i pxio n̄ dilr n̄ ds. ul silitudo di.
Ad q̄rtu. d. q aug. intellexit h d perfcā
dilectoe di. sm̄ d sig pfecte dilectois. q e
pone aiam sua p do. ad q pfcoe n̄ puenit
n̄ p opa car. q̄ ipendunt pxio. ut p op
itrtie. 7 opa mie. qb; pgat paulati oculs
mtis. vt ds clare uideat. 7 pfecte diliga
t. 7 gestat in do 7 s; fit pacifice. 7 d septiam
btitudine puciat ad octaua. q̄ e. bi q perse
cutioes patiunt pp iusticia. 7 s; dilectio pxi q
ad opa. pōr e q̄ dilectio di pfca. s. i. q̄ hō ppt sit
pone aia sua p do.

Sexto. ca. q̄r. ut ca. i formas os uirtutes p eg
e. auctas. d. q ca. e int omniu uirtutu. g

ca. dat oibs sua pfcoes. g os intelit. Jte ca.
absite os uirtutes sunt ifores. 7 sola ca. aduen
ente. os forme. g sola ca. os infrat. Jte nl
lu op e meritoriu n̄ ex dilectoe di. ex eo e solu
q op ad fit pp d. sm̄ ex dilectoe di e meritoriu.
s; nullu e meritoriu. sc n̄ op uirtutis. 7 id e mi
toriu uirtuti. 7 ee pfcm. g nllu op uirtuti ee
meritoriu n̄ acaii. n̄ acari. s; ex hoc e uit for
ta. sm̄ pfca. q elic ex se op pfect. g ois uit e
forata. ex ca. sm̄ pfca. Jte finis speclatiois
e u finis uirtutis. sm̄ opis e bon. s; fidi finis
e uitas finis car. e bon. q dilit dm̄ in q̄tu
e bon. g si mot fidi inclinat ad bon. h e a ca.
qm̄ fides p se. pse inclit ad uitate. g ca. iclit
fide ad bon. qm̄ h e car. p. finis. s; i q̄ru fides
iclinat ad bon. pficit in hoc ut s uit. s q ind
ad uitate. l ind aptitudie n̄ e n̄ specl'atio +
caritas g pficit fide. i hoc q e uitus. g caritas
iformet uirtute q e fides 7 si iformat fide i q s
uit. q fides e pa omniu uirtutu. multo forti in
form. alias uirtutes g fides l. habitu a. g pfa. z.
d. glo. fides. g. spe. spes car. g cu fides gnat
car. dat ei sua pfcoes. g iform ca. n̄ g ecō.
Jte pius e ee q̄ dilige. g p e dbito m̄ cre de
q̄ dbito m̄ dilige. g pius e ee pe uitate pp
se. 7 sr omia. q̄ dilige pma uitate pp se 7 sr
omia. g pōr e mot fidi format. q̄ motus
car. format. g pōr e fides forta. q caritas format g
caritas n̄ iform fide. Jte fides dlectat i paluce.
ut plana e s. 7 altius in oi dlectatoe. q sit de
lectatio q dlectat ca. in p bitate. g sicut carita
hr suu dlectabile. ita fides hr suu dlectabile p
u. qm̄ q̄l uit hr sua pa boa. 7 sui pu dlectab.
fides g iclinat ad suu ppu bon p se. 7 p se. g m
se ipa e uit pfcta. g n̄ pficit sui form. a car.
7 si e fides qm̄ attind bon i. q e pu car. tn̄ nu
q ind. ad i. s; ad suu pu: s. ad p. bon. illumi
nas. 7 pm e attinde pfide pu bon car. qua
tm̄ ad i. caritas g nllo mo iclinat fide. ad
suu pu bon. n̄ a. g. g q ca. n̄ pficit fide i h
q s uit. g n̄ iform ipam. Qd q. di. illas ulti
mas obitioes ee uas. Ad p. g. d. q h ca. e
ee int oiu uirtutu. n̄ e auctas sci. s; ta agit
i sinus. q d q ca. n̄ a. e q̄ spes. 7 id n̄ agit
gstitue tali auctoritati. tn̄ ca. pot dici. int
omniu uirtutu. pp mot. Jd e e a uit q ca
tas ut moueat ad suu actu. 7 fide q m mo
u. 7 s. ap. ca. oia credit. Ad s. d. q reu able
te. ca. omis uirtutes sunt ifores. tn̄ ca. aduei
ens n̄ pfic tpas si ts q d cht fide pfic ea. 7 ex
eo q pficit fide gnat i h car. s; discipli
dni dixert ei. sic hem i euu. mathi. dne
auge i nob fide. Ad tciu. d. q h e fla +
op meritoriu. pp hoc e meritoriu q e ex carita
te. imo. ex hoc e meritoriu. q e a fide. 7 spe. ul
car. tn̄ ex eo solo e meritoriu. q e ex amoe di.
s; amo di tm̄ e i ca. si e i fide. 7 spe. n̄ dem
e s in qo te bo. qm̄ ap. d. sm̄ fid. ipas est

placē do 7 tm̄. q et q̄ n̄ e gstite: pōt. e. sic g ad
op placi do. q e ex ca. i placi ei. ex eo q e a fi
d ul spe. tn̄ qm̄ maior e. Jcuditas i car. q
i fid sic i tactu. q̄ in uisu. pō ca. mag mou;
ad opa exterioa q̄ fides. pō pō dm̄r opa exteriora ee
meritoria a ca. q̄ a fide. Ad q̄rtu. p. solo. q̄ ca.
n̄ iclinat fide ad bon. sic p; p sultima obiec
tionem.

Circa. vii. ca. q̄r. quos intlligend. h pceptu.
dilige dm̄ d. t. ex. to. c. t. 7 ex. to. m. t. q a;
g. expoit s. vi. d. d. t. ex. t. c. t. 7 e. i. itlletu s
ne errore 7 ex. t. a. t. i. uo. sm̄ g̃ietate 7 ex. t.
m. t. i. memoia sm̄ obliuioe. s; p q d. uit e fla.
s. q dbem dilire. d. itlletu sm̄ errore. qm̄ n̄ dili
gim d. itlletu. s; affectu. Jte aug. d. q h pce
n̄ p ipli i uia. s; iplebit i pria. g. pōat q ad
g teplatiuu. gtpler dm̄. 7 dlecre i do. p ad te
pus i illo tpa i diligebat dm̄ ex. to. co. qm̄ nō
cogitab. te n̄ d do. s; m diligebat dm̄ uo. s ne
g̃ietate: qm̄ nlls pm mot sgebat te in eo
g dilectoi. silr diligebat dm̄ memoia s
ne obliuioe. qm̄ n̄ habebat i memoia n̄ dm̄
7 te i diligebat dm̄ ex to. co. 7 ex to. m. 7 ex to.
aia. 7 i hoc pce. pōt ipli i uia. 7 maxie q h pcep
ta affirmatiua. n̄ obligat ad sup. s; p loco 7
tp. Jte si hec pceptu n̄ pōt ipli i uia. q̄r da
tu e i uia. Jd aug. iz. q datu e ad hec
ut sciam q pueire dbam. s; e. t. erit h pcept
n̄ geupitoes s q itllr gnal d pmis motib;
qm̄ hec pcepto sciam q puenied e. h n̄ psit in
pli i uia. g pmi mot sunt iphibitoe. g sunt q
le. di. g sunt pcca uial. Sol. ad p. d. q cu
d. os dilr itlletu sine errore. i ablat itllet
notat ca efficiete. Jntlle e fidi e ca efficie
dilectois di. s; cu d. os dilr affectu. i uo. abl
notat. ca forale. s; cu d memoria sm̄ obliuio
ne. s uo. silr ca efficies. qm̄ mem n̄ s e q̄re
quos recordamo. pq ds freqr 7 i cessant dilig.
Ad sco obi. dm̄ q pa q e totalitas uie 7 totali
tas prie. totalitas prie e oms mot suos
referre i dm̄. totalitas uie e dilige dm̄ sup
oi. 7 n̄ p ee ei. dm̄ g q̄stud pceptu n̄ pōt i
pli i prie totali. pao. s; bn pōt ipli totali
uie. Si h soto. n̄ solu dcais obitioes qm̄
ille qui e istatu gteplatois refert os mot
suos i dm̄. g ipl. i mad. 7 totali pie q
q e ii e. s; h n̄ pōt face diu. qm̄ coi q corrupt
agrt aia 7 terena inhit dp. sen. mlta cogi.
7 ido n̄ pōt h e e diu qn cogit d terenis 7 quin
moueant. qn pmi motib; Jd d. aut.
q illo ma dat. n̄ p ipli in uia. qm̄ hō n̄ p ee
diu in tali statu q referat oms mot suos +
ad dm̄. Ad ultimu dms q n̄ e simile d
pcepto affirmatiuo 7 negatiuo. q pcept
affirmatiuu n̄ obligat n̄ p loco 7 tp. s; ne
gatiuu obligat ad semp. 7 n̄ e ad pceptu
n̄ gcupiscens. scdm q pmi mot gphendun
tur.

Obiecto d ee car. di. e d ordie car. cui ca e leti
tia spūal. q e in amoe di. Jn cantica. d.
sposa introduxit me rex in cella uinaria. or
dinauit i me caritate 7 ex. i. x. introduxit
me in cella ui. i ecc i q bibit uin spūal le
titie. pq uilescunt oia tpalia q n̄ sunt diligenda.
qm̄ sunt ipedimta car. ordis. 7 i remotis impedi
mtis p spūale letitia. ordinat in hoc ca. que
spūal e. po g d. e. q s ordo car. Scd e moi ordo
obseruad s i pxi dilectoe. Tercio d dilectoe pentu
7 filior. Q̄rto in quo cau. pfendi extnei sunt
nal filiis. Q̄nto. quo intlligend s q pximu
dbm mag dilige q cor pu. Sexto. d dilectio
ne inimicor. Septio d ordie car. i pria. Ad
po ca. d aug. q p dbem dilire q s nos e. s. dm̄.
Sco id q nos sumus. tcio id q iuxta nos e. s. pxim.
q̄rto q inf nos e. s. corp. nrm. 7 corp pxi. 7 d aug
q n̄ sunt diligenda ex car. n̄ ista. iiii. S; cu h
tbat dilige se mag q pxim. dbuit pōcidat.
d dil. se pceptu. q d dil. pxim. q̄r g cur ei n̄
e datu ad pceptu d dil se. Jte pr dm̄ n̄ ita
bon e sic uit. qm̄ uit fac hoie bon. n̄ ecō. g uit e
diligenda mag q hō. s; g hō e diligend ex ca.
mlto forti uit e diligenda ex ca. forte dicet
ad q i dilectoe di itellr dilectio uirtutu. q ordg.
d sup ca e ca i pncip. Jd pt dubio dili
gim uirtute. pcia. 7 mansuetudine. 7
cetas uirtutes. qm̄ unu 7 id e dilire dm̄. 7 dili
g boa. g dilige dm̄ e dilige uirtute. g q̄tu
cuq ex car. dilit ad dm̄. tm̄ dilit uirtute. q q
dilit dm̄ ex car. tm̄ dilit uirtute. sui caritas. q
i infinitu e melior d q cara. g i infinitu q
car. pls dilr q̄ cara qm̄ ca. mag dilit. qm̄
g e diligend. aly n̄ dilige dm̄ s ois. Jte sic
tcm e. hō ex car. infinitu mag dilit dm̄ mo
tu amicitie. q se ipm. q n̄ dilit se ipm n̄ pp
dm̄. qm̄ n̄ e diligend i hec ptr dm̄. qm̄ h e
uacuus sm̄ do. n̄ e in eo ad dlectabile. p q est
melior infinitu. q sit bon alic 7 ido infin
nitu mag e diligend in se q as hō. g cu ca.
dilit res sic diligendae. p q caritas infinitu
mag dilit dm̄ q hec aliq. 7 pt dm̄ mag d
dilige se. i infinitu q alui 7 i infinitu hoes
ee ttr mag se dbr hō dilige q ds illos q at
dilige dm̄ motu gcupiscae e dilige se. 7 id
cu pcep dilige dm̄ pcep dilige se. 7 id n̄ e d
tu ad pceptu pte d diligendo se. Ad scdm.
d. q d dilige uirtutes e dilige se. qm̄ dilige
do uirtutes uolo mi bon. 7 id eade e dilecto
du dilig ad uirtutes 7 du dilig se 7 id n̄
ualz hec argumtatio. uirtutes sunt diligen
de ex car. n̄ g tm̄ illa q̄tuor. ul dicat q
illa q̄tuor. tm̄ diligenda sunt car. que est
amicitia. Virtutes aut diligide sunt tm̄
amoe q e gcupisci. Ad tcius obiectu
d. q ppe logdo n̄ e ide dilige dm̄ 7 dilige uir
tutes. s; pp maxima affinitate 7 guitibl e
d hec cogitu 7 qm̄ ds e dulcedo. pp q diligit

ſ nãl pa ...

·ſimal

om

virtutes. et qui diligit in virtutibus.

Circa 8 ca. queritur utrum aliquis ordo sit observandus in di-
lectione proximi. videtur quod nullus alius ordo nisi quod magis bonum
magis sit diligendum. quia non est diligendum ad ex cari-
tate nisi quia bonum. ergo magis bonum universaliter est magis dili-
gendum. ergo magis bonum magis est diligendum ex caritate.
Item summe bonum quia summe bonum est summe diligendum
et summe diligitur ex caritate quia summe bonum. ergo magis
bonum magis diligitur ex caritate et minus bonum minus. Item nos te-
nemur conformari deo in virtutibus et maxime in caritate quia perfectior
prior ceteris est. unde ut dictum est supra quod tenemur confor-
mare voluntatem nostram voluntati divine. Cum ergo tenemur
amore conformare nos voluntati divine in caritate et constat
quod deus magis diligit magis bonum. ergo magis bonum ma-
gis tenemur diligere. Item non diligitur in hac ex caritate nisi simi-
litudo dei. In omnibus ergo hominibus idem est diligendum.
et in omnibus eadem est causa theus (?) dilectionis causa ad
diligendum. ergo equaliter est afficiendum. ergo omnes equaliter diligit ex caritate.
quod videtur velle augustinus in libro de doctrina quod omnes pari dilectione sunt di-
ligendi. et ex hoc sequitur quod nullus ordo observandus est in di-
lectione proximi quod est contra ambrosium qui dicit quod primo debemus diligere
deum. secundo nos. tertio parentes. quarto filios. quinto domesticos.
sexto extraneos. qui si boni sunt preponendi sunt malis
vel filiis sceptro (?) malis inimicos. Ad primum obiciendum
dicendum quod nullus diligendus est ex caritate nisi quia bonus. ut ut sit
bonus et quia magis est bonus magis est diligendus. aliis
circumstantiis paribus. et quia magis est bonus magis diligitur ex
caritate aliis paribus. sed non simpliciter. et ut magis bonum
magis diligitur ex caritate. sunt enim plures cause dilectionis.
solus est deus est causa dilectionis proximi et proximi finalis et per se
est causa principaliter motiva et efficiens dilectionis proximi.
Similitudo autem dei est causa materialis illius dilecti-
onis. et preter deum est causa motiva et efficiens etc preter istas
causas sunt alie cause varie quarum sunt cause motive
vel augmentative dilectionis proximi. ut propinquitas filia-
tio. familiaritas et huiusmodi sicut beneficia dei quia faci-
unt sic augmentative dilectionem dei. Hoc ergo proposito est multi-
plex. non est aliquis diligendus nisi quia bonus. sic hoc dico quia non est
causa principalis et prima. aliter non est. Secundo notandum generaliter
causa ut comprehendat et efficiens motivam istam et non vel propter
quod superius illa propositio in prima significatione non in alia non di-
ligitur aliquis ex caritate nisi quia bonus. ergo ubi magis bonus etc.
quoniam ipse concludit. ac si hoc dico quia tenet generaliter
potentia. s. in prima significatione. Ad secundum dicendum quod aliter
non est. summe bonum quia summe diligitur ex caritate. ergo
magis bonum ubi magis diligitur ex caritate. non sub in-
telligentia aliis circumstantiis paribus. quia unica causa est
quod summum bonum diligitur. s. summa bonitas que excedit
infinitum omnes causas dilectionis sed plures sunt cause dile-
ctionis proximi ut dictum est. Ad 3 dicendum quod neque tenemur confor-
mare neque deo in caritate. et aliis virtutibus. deus vero non diligit
magis unum homo alio. i. maiori affectu sive ma-
iori motu. quia quemcumque diligit eque sua diligit. sed
ideo deus dicitur unum diligere plus alio quia diligit eum
ad maius bonum ad maiorem gloriam. et hoc tenemur conformare
imitari ut quem scimus magis bonum ei velimus ma-
iorem gloriam. non tamen oportet quod magis diligamus eum. i.
maiori affectu. quia non tenemur in hoc deum imi-

tari quia deus hoc modo nullum diligit magis alio. Ad
ultimum patet solutio ex predictis. quia equaliter est in omnibus causa dilige-
di principalis. s. similitudo dei vel ipse deus sed non sunt eedem
cause varie ut patet ex predictis et ideo non oportet quod omnes equaliter
affectu. i. quod omnes equali affectu diligamus. Item ambrosius
dicit quod post domesticos diligendi sunt extranei. quasi boni sunt
preponendi sunt malis domesticis. ergo etsi magis boni ma-
gis diligendi. Item augustinus ceteris melioribus maiori
caritate sunt amplectenda. Item secundum est opposita intentio.
quod corporum. ergo extranei si sunt meliores magis sunt
diligendi quam domestici. quod concedimus quantum ad affectum
dilectionis sed non quantum ad effectum exteriorem. domesticos enim
magis tenemur quantum ad beneficia exteriora. nos autem
dicimus quod affectu et effectu magis tenemur diligere domesticos quam
extraneos omnibus aliis circumstantiis paribus. et quia magis
boni magis sunt diligendi. omnibus aliis circumstanti-
is paribus. preponendi sunt autem boni extranei malis do-
mesticis non in omnibus sed in quibusdam. s. in spiritualibus ut
in predicationibus et consiliis. sed in mobilia reguntur (?) et ut e-
tiam contingunt plus debent consanguineis quam bonis extraneis
si sunt in equali necessitate. sed in necessitate tanta posset
esse extraneus quod magis tenemur ei dare. sed ista ne-
cessitate hoc sit non determinat aliquis vel sancti. sed potius
intelligendum quod est melius et certior. Ad aliud unctio est data nobis
de omnibus his. hoc autem ideo contingit quia spiritualium sumus
tamen dispensatores. propter hoc debemus ministrare secundum volun-
tatem domini. Voluntas est domini est quod magis bonis spiritu-
alibus dentur spiritualia. carnalia vero dantur equaliter
omnibus a domino deo.

Circa 9 capitulum queritur utrum magis diligendi sint pa-
rentes. i. pater et mater quam filii. quod parentes videtur am-
brosius. et propter hoc quod filii sunt diligendi tamen propter
preceptum dei generale parentes autem et propter hoc et propter genera-
le preceptum dei et propter speciale ut illud honora patrem et ma-
trem. et multa specialia precepta tradita sunt in scriptura
de diligendis parentibus. et propter propter multa beneficia que
habuimus a parentibus et non a filiis. ergo simpliciter magis de-
bemus diligere parentes quam filios. Contra apostolus dicit quod pa-
tres thesaurizant filiis. et non econtra. ergo patres ma-
gis tenentur diligere filios quam econtra. Item humor non
ascendit a radice ad ramos et non econtra. ergo parentes
magis diligunt naturaliter filios quam econtra. Item filius est quasi
imo perfectio eius. ergo ex caritate magis diligendi sunt
filii quam parentes. et sic contra ambrosium. Solutio. ad dictum
magis diligi debet intelligi po ad maiorem premium. secundo
in maiori affectu. tertio quantum ad maiorem exhibitionem
exteriorem. duobus primis modis magis diligebat quis
petrum quam iohannem. tertio modo magis iohannem quia maius
signum dilectionis ei exterius exhibebat. duobus primis quidem
quod magis diligendi sunt parentes quam filii. tertio modo
magis filii quam parentes. quia filii nascuntur parvu-
li. et propter hoc magis indigent exhibitione exteriori. Sed si
in extrema necessitate constitutum sunt pater meus et filius
meus. et non possum subvenire utrique. tamen plus teneor
subvenire filio quam patri. si filius est de familia mea.
et pater suus est sibi seorsum. tunc per diversas circumstan-
tias quis magis teneor patri quam filio. et de hac
dicit nos vincio. Ideo autem plures in sacra scriptura pa-

rentum diligere precepta quam filios. quia minus proni sumus
ad exhibendum necessaria parentibus quam filiis.

Circa decimum ca. queritur.

Utrum magis diligendum sit proximi quam corpus proprium. et videtur
quod sic. per auctoritatem augustini. Item proximus potest frui deo nobiscum.
quod non potest corpus proprium. ergo proximus magis est diligendus quam corpus pro-
prium. Item stola corporis est gloria corporis. ergo minus dili-
genda est quam beatitudo proximi que est spiritualis. sed dicendum quod licet sit
corporalis tamen augmentat beatitudinem anime. ergo aug-
mentat cognitionem. ergo cognitio per caritatem erit imperfecta.
ergo per speculum. ergo fides quod falsum est. Item experientia te-
nemur mori corporaliter pro proximo. ergo magis diligendus est proximus
quam proprium corpus. Item stola corporis est bonum eternum meum et ma-
gis teneor diligere meum bonum eternum quam bonum eternum
proximi. ergo magis corpus proprium quam proximum. Ad quod dicendum licet stola
corporis corporalis sit. tamen in collatione ad cognitionem sive
anime ad beatitudinem quam augmentat est spiritualis
et quamvis augmentat eam non tamen facit eam. Unde non sequitur.
quod imperfecta sit cognitio per speculum. quia cognitio per
speculum fit per speculum. i. per creaturam. Quod ergo conceditur quod consi-
derata stola corporis minus est diligenda quam proximus. sed in col-
latione magis.

Circa undecimum ca. queritur utrum ex caritate magis diligendi
sunt inimici quam amici. et videtur quod sic. quia dominus dicit in
evangelio si diligitis amicos vestros quam mercedem habebitis.
Nonne et publicani hoc faciunt. diligite inimicos vestros.
etc. ergo maioris meriti est diligere inimicos quam ami-
cos. ergo magis diligendi sunt ex caritate. Item augustinus dicit
bonum et magnum est si ei qui non est bonus feceris benivolus
et beneficus. sed longe melius est et excellentissime bonitatis di-
ligere inimicos. ergo magis sunt diligendi cum diligens
excellentissime bonitatis quam amici. quos diligere non est
excellentissime bonitatis. Item augustinus non est tante
multitudinis diligere inimicos. quia tamen dimittit exau-
dit in oratione dominica. sed omnes fideles exaudiuntur oratione
dominica. ergo non omnes fideles diligunt inimicos. ergo me-
lius est diligere inimicos quam amicos. ergo magis sunt di-
ligendi. Contra caritas diligit amicos. sicut dicit in
precedenti. inimicos non. ergo libere diligit. amicos quam ini-
micos. Item quanto unum oppositorum est eligendum
tanto est eius oppositum fugiendum. ergo quia bonum est diligere
amicos tam malum est odire amicos. et quam bonum est
diligere inimicos tam malum est odire inimi-
cos. ergo similiter melius est diligere inimicos quam amicos
maius peccatum est odire inimicos quam amicos quod ma-
nifestum est. Item ultimum fidei caritatis est diligere inimi-
cos. ergo minus diligendi sunt quam amici. Solutio. si su-
matur dilectio pro affectu diligendi tamen dicendum est
quod quamvis diligant ex caritate amicum diligunt inimicum.
et econtra. tamen melius est diligere amicum quam diligere ini-
micum. quia aliis paribus dilectio amici semper est in-
tensior et fruentior (?) quam dilectio inimici. ut fiat
comparatio motus ad motum. sed tamen comparatur actus dili-
gendi amicum ad actum diligendi inimicum.
simpliciter. non puto est ex caritate. simpliciter dicendum est quod melius
est diligere inimicum quam diligere amicum simpliciter.
quia diligere inimicum importat caritatem. sed diligere ami-
cum non sic. hoc ipsum diligere amicum ex caritate melius

est quam hoc ipsum simpliciter consideratum diligere amicum. sed hoc
de contendendum si diligitis eos qui vos diligunt quam mer-
cedem habebitis. Secundo sumatur dilectio pro affectu et ef-
fectu. et utrobique ex caritate. dicendum est quod melius dili-
git amicos quam diligit inimicos. sed hoc idem est
quod augustinus dicit quod longe melius et excellentissime bonita-
tis est diligere inimicos. similiter et quod dicit non est tante
multitudinis etc. Si ergo fiat comparatio diversorum
hominum vel diversorum statuum. sicut perfectorum religiosorum (?) dicendum
est quod melius est diligere inimicum quam amicum. sed
hoc sensu: melior est status diligentis inimicum
affectu et effectu quam status diligentis amicum affectu
et effectu. ut intelligatur propositio cum precisione. quia primus
status perfectorum est. secundus non. Sic hoc loquitur quod auctorita-
tes que preferunt dilectionem inimicorum. Si autem
intelligatur comparatio sicut diversorum motuum in eodem
subiecto. motuum dico dilectionis. tunc dicendum quod melius esse diligere
amicum affectu et effectu quam inimicum. quia semper
intensior est in eodem homine motus dilectionis in amicum
quam in inimicum aliis paribus. Contra tamen obicitur
quod motus dilectionis in inimicum purior est et me-
lior quam in amicum. quia motus in amicum habet aliquod
admixtum de carnalitate. sed motus in inimicum
non. Dicendum quod sicut iste nummus totus aureus licet minor
melior est quam iste qui est partim argenteus partim au-
reus similiter melior est motus in inimicum quam in ami-
cum. licet motus in amicum sit maior. sed hoc non est bo-
num simile quia non sequitur quod non. vel remittitur in
uno per commixtionem motus ipsius. sed argentum remittit
vel puritatem auri. et motus non est mixtus igitur
est ex gratia movente. non. sed igitur est certa cooperante
gratia vel deo. quia igitur sumus coadiutores dei in bonis
operibus merendis. non in eo quod deus bona opera in nobis
operatur. Unde quanto melior est motus tanto magis non
cooperatur gratie vel deo. sicut tanto melior est motus
quanto plus non cooperatur gratie vel deo. Deinde est quod subiec-
to diligere per affectum et effectum. dicitur ad diver-
sos status est melius diligere inimicum quam amicum. quod probatur
videtur per rationem istam. si sint duo bona quorum proposito
habetur. s. non ex primum est magis eligendum quam si quis di-
ligit inimicum affectu et effectu. diligit amicum affectu
et effectu. et non econverso diligere inimicum est magis eligen-
dum quam diligere amicum. sicut quod habetur etc. quanto unum op-
positorum est magis eligendum tanto eius oppositum est
magis fugiendum. quod ex hoc videtur sequi quod odire ini-
micos est maius peccatum quam odire amicos. Item alia
ratio cuius abstinentia magis est increpanda illud est ma-
gis eligendum. sed abstinentia dilectionis amicorum ma-
gis est increpanda. ergo dilectio amicorum magis est di-
ligenda. Solutio iste due regule ultime tenent
tamen in preceptis et prohibitionibus et non in consiliis. vel super-
erogationibus. quia castum est quod habere est status quanto absti-
nentia actionibus toto tempore vite sue est magis bo-
num tanto contradicere castitati est magis malum. peccatum
enim est magne perfectionis est sed non est peccatum. sed in
preceptis bene tenent regule. sed diligere inimicos
affectu et effectu non est preceptum sed consilium.

Ultio q̃r v̄ ordie car̃ in pr̃ia. 7 p̃o uiā sic
ī ordo car̃ i uia q̃ ī pr̃ia. fo uiā scia p̃im
unn augm̃ ī pr̃ia ...

[illegible]

qtu teptat. Item si filii nos libau. ue libi erit
g ue libi sim⁹ p gm. qtulacuq. g libe. re. p
gm qtulacis. ꝫ o facil resistit qtulacuq
ca. si hoc qr g ta strg clamat dices ad d.
liba me a psequtib; me. erue a fta. o. am.
ꝫ e. ex quo o facil pot resiste. So. ad pm d.
q uille sipli e i itra po. m. qc. si ulle efficia
cit n e i itra po. V apo. uille m adiac; pfi
ce aut n inuenio. ꝫ he q. li. ar. ꝫ si e cu g. n e
tn sim e libm. quis e libm e. ante e ꝫ acu
pa n tn amplia. libm e du sum⁹ nb mo.
co. V n o facil resistit cu qtulacuq. g au
si o facil. n tn facille. qm mlti ipediut
q n o facil sit e. viii. p q clamat dd. p
e igno. pt pm e tebre sce sut s faciem
abyssi. i. hui aoi. s neglig. qm uult ꝫ n
uult pig. tna coe. tn ors q aie. V co. qd
rupe. agguat aia; ꝫ apo. Infelix e ho qs
me libab. d co. mortis h. qrtu e huilitas
clamat e ex huilitate subiciendo se ei q
rogat. Quitu e mitu orois. qm metiur
oroo. Sextu e exercitio duotiois. Septim
e lassitudo utitis ꝫ ipa accidia. V ap. las
sati sum⁹ i mod i ut tedet nos uiue. Oc
tauu p ipe oftis temidos. Non e i po. qm
sm dd. n hoi positum. p; g so. ad po obtu.
Ad f. d. q quis sim⁹ ue libi p gra. n tn sirme
p hec n de facili resistim⁹. Si obr opon
qm si qtulacu; caritas suffic. ad resis. qte
tepta. g qb caritas for e. qta teptacoe g nl
la ca. uncit qb a tepta. g nlls hnis cari.
pot pecae mor. Item sit duo hntes ps ca
ritates ꝫ pia nba ꝫ teptetr pib; teptacoib;
ꝫ alt succubat reliquus n. n e ro qr i poti
uicat q ille. s; ille n uicat. g n iste. So.
ad pm. d. q n u; cari e for. hac teptatio
ne. g n uicit pot e uici mltas d caus que
dce sut. Ad f. d. q ille mod argumtadi
ten ꝫ i illib; caus ꝫ n i uoluntariis. sic p mi
ca tmor; eade e e ca pcit q sce mdu. g ses
e ab etno. n tn mo ab etno ca. e. uo. uila
tona e ꝫ n neccia. V n segr. iste n uincit.
g n ille. q e uicit. aud. e. Si obr cohec
q dcm e. q ex mima cari. manete. psu
m⁹. re. q. r. qm si hec. g teptatoi moti
cto q ad exsistes i mima cari. manete
tata. resistit tepta. mor. Iste ex ca. sbit
mote. p. v g e matyr. g stati euolat. q
e i mima cari. ꝫ mag dilit uxore ꝫ filio
qo. sit i. g fert secu cemabilia. g n stati
euolat. Item si fert sec cmabilia g ora
on e p ipo. q. inuiti fac matiri qerat
p ro. Item iste ex mima ca. pot subie ma
tyriu p x. ꝫ m aie subie matiriu p xpo q
uede omnia ꝫ dare. pau. g iste ex mima
cari. pot uede oia q hz ꝫ dare paupib;.
Istu e ut mltis roib;. qm mlti ph expo
litica utute reliqrt oia. g m fo fort oim

ro a cari. g istud sit. Item mltu beatior e sta
opioe reliqre oia. qm cohrt q hre diuiti
as e p poc. mor. ꝫ fortior e mima cari. qua
sta opio. Item mltu ex sola strenuitate sili
n subiret pro matyriu q negaret x. g ex
sola strenuitate q mi e. s. uinde oia ꝫ da
pau. ꝫ fortior e mima ca. cu silib. q nlla
ps e. g l ex mima ca. pot uinde oia q hz ꝫ
dare. pau. fiat g i. Iste ex mima cari. ue
dit oia ꝫ dat paupib; ꝫ e i mima cari. g m
ipfca. g oit m eius. suus pfos ee uade et
uind omnia ꝫ c. g uinde omna ex cari. ꝫ da
re pau. e op cari. pfte. ꝫ ita ex cari. uind
oia ꝫ c. g hz pfca; cari. So. d. q as m
mima cari. pot subire matiri ꝫ uinde oia ꝫ
e tn hec n e pos. istu subire mari. l uinde oia
ꝫ c. ex mima ca. manete. tata. qm si hoc facet
fuiss regi libalissio. maxio fuitio. V i hi fui
tio augmtar fuctu cari. ꝫ s n manet mi
ma. tn ipa caritas. mima e manes. mima
potes e. sc fac l. sic as fuies pot sc sui
re i paupertate. p. xx. anos regi libali. tn h
n e pos. q fuiat ꝫ c. qm rex libal. ꝫ potens.
n pmitteret tadiu. ipm ee paupem. sim
quinde omnia ꝫ dac pau. ns op pfce cari.
qm aug. d. q pfca caritas. d. cupio dissol
ui ꝫ ee cu xpo. hec aut mai e. q uinde oia.
ꝫ c. ꝫ mi⁹ pot hri sm maiori. g as pot uinde
oia ex cari. ꝫ da. pau. i q n cupiat dissolui
ꝫ c. g sm pfca cari. pot uinde oia ꝫ dac oia.
pau. g illd n e pfce caritatis. q e g q dm
eius. suus pfos ee. Vado ꝫ c. Ad hoc p solu
duplr. q pot dici q n e op pfce cari. s; e ste
ma ꝫ copatio ad pfca; cari. V auctas eu
e expo. suus ꝫ c. i. ppare. e ad pfca; cari.
ut pot dici q e op pfce cari. s; pfectiore q
dic. cupio dissolui ꝫ ee cu x. ꝫ quis q; ex ca.
uindes omnia ꝫ dans pau. hat pfca; cari. no
tn ois hns pfca; cari. uind oia ꝫ c. sic p; i pa
triarchis. hab. ysa. ꝫ ia. qm mlti hnt mltas
diuitias qs apponut cor. ꝫ tales psut hre p
fcam caritate. V seneca. magnum e qui
i fictilib;; si n minore e qui e auro ut ficti
lib;. Dem e q n uz iste ex mima cari. ma
nete tata pot subire marti. pr. g pos. e
istu ex mima. cari. sub. ꝫ e. s; ut q s poitio
neccia; qm h pos. e. albu ee nigru. d dco.
equ; hnc. alb. manes. alb p ee nig. sili
h pos. e istu ex mima ca. subie mati. p xpo.
equ; hnc l ex mima cari. manete tata.
pot sub. marti. p xpo. s; h e ua. g ꝫ illa pp
hec qcede mlti q illa aut e neccia. V qced
q as i mima cari. manete tata p subie
mar. ꝫ subie pos. e. ꝫ n q ugat euolabit
n u; h aut. l os iste aut hec. istas hebat ue.
q erat i cari. ipfca. g n stati euolat. qm
q stati euolat n e ex effcu cari. s; q; salce
martiriu recedant. oia ue. S; o hoc obi.

poat q h sit duoi col; pes. qrtu ad cari. ꝫ uiq;
e i mima cari. ꝫ aut sbeat maty. reliq n. et
utriq; e sedat. Jmꝫ. v. maior lucta. i maior co
rona. s; i isto q subit marty. maior e lucta.
g ꝫ c. qm n hret loc auctas illa n i qcellen
tissio ope cari. g i q sbit marty maiore
corona hebit. q ille q n sbit. g augmtat eius
ca. p h q sbit mar. g ei ca. n man; mima.
Item ca. met augi. ut aucta meat pfici. s;
nllo ope met mag augi. q ope martyrii.
g m ope matirii auget. g n man; mima.
qm n p dici q istud augmtu dr i futu. qm
illa auctas loqt d remunatice pntis uite.
p q auget. pficit ca. ꝫ m pnti. It aug. d
iniqtas eet si ds n reciper qfugietes ad se. g
fm dar; eis gra iniq eet. tn ipi n ment. g
iniq eet si n dar; augmtu cari. m pnti ei q
patit mar. s; ipos. e q ds e iniq. g nece e q
ds augmtu cari. g ipos e. q maeat mima
Ite apo. fidl e ds q n pmitt; uos teptari sup id
q potestis. s; dabit i teptatioe puintu. s; nlla
teptatio maior q teptatio mortis. g i dat ds
puintu. g augmtat i ca. ꝫ ipos. e q ds n det
puintu. g ipos. e q ca. maeat mima. Ad q d.
q h ar. n u; iste ex mima cari. manente
tata pot subie. ꝫ c. g pos. e ex mima. ꝫ e qm
i pma hoc ubu pot sigficar po. l q iste pot
subie mar. s; n o facili. In qclone h dco
pos. sigficat po. p q p subie mar. o facili.
ꝫ e ibi sta uim ois. qm ead po sigficat. s; oui
simode q duisitas n expmit p dce; Vsta
pos. e istu ex cari. mima manete tata. sb
ire mar. p x n equ; hnc. iste ex mima. ca.
manete tata pot sub. mar. ꝫ c. s; ho iste
ex mi. ca. ma. ta. p d facile sube ꝫ c. hec
aut e sta p tnd. q illa a que e sta equoca
qm m pa sigrat po; cu actu. s. po cui ad
de est. ad hec ut eliciat actu. s. facltas q
da. In qclone aut sigficat po q uicta
actu.

Dicto qr pot sustini copio q d. q ex q
o facili q; ca. ma. ta. p resis qte tepta.
Nc uiond e. qr oppo. copio. p e. sigtini. v.
aut q n p sustine qm aug. d. q n e forti
aio hnte cari. g n i uicabili. g aiis hns
qtulacu cari. pot resis qte. tep. Item dns re
darguit pet. qm timuit m gidices. Modi
ce fidi qr dubitasti. te hebat petr modi
ca fide. ex illa aut potat resiste tepta.
mortis. aut n. si n male redargut. e si po
terat hem⁹ ppositu. Item si l pcti. Nc sdas me
dne adiudio mo. pec. d. glo. sm quo qtu ci
seuiat ostis n p. Item sgg. n e tme dostis q
n pot dne n uolute. V ysa. Incuate. s. ad ter
na ut tnsieam. s. pte ubu e dmori. ad aia.
g tantu uo. ma n uicemi. facile aut e n uel
le. g facile e resiste ꝫ hem⁹ ppositu. Item
m. ois q aud uba h ꝫ sacea. assilabit uiro q.

hedificat dom sua sup petram ꝫ dscendit plu
uia ꝫ uenert fluma. ꝫ irruert ueti i domu
illa. ꝫ n cecidit. qr fundata erat sup petra. s; aia
q hat qtulacuq; cari. fundata e sup sirma pe
tra. g qtulacu; ca. suffic ad resiste pluu
is ꝫ slu. ꝫ i qte. tep. Item m cant. aq mlte n
potuert extige. ca. g nlla cari. g mima ꝫ
ca. p resiste. aqs ꝫ tbulatoib; ꝫ i qte. tepta.
Item s. l pss. Bon m lex o. r. s. m. ꝫ c. d aug. qui
dilig ca. lege di. q cupi. mlia aur ꝫ argeti.
S; cupi. tm dilit aur; q expoit uita copale;
p auro. g qtulacuq ca. tm dilit lege di. q
uita copale expoit p ipa ꝫ i mima ca. resi
stit teptatoi mortis. Ad hec d. q mima ca.
qtu i se e p resiste qcu; teptai. tn i subito
dbili n p in sti d caus. q; pma e igno. Seda
neglig. Tra uulnatio sili. Qrta insir
mitas canis. Qnta spual istitia. Sexta las
situdo ututu. Septia dissuetudo bon. Octa i
strenuitas silui. Ad pm g d. q auc ha
bes i se cari. qtu iste e. p resi. qte. teptai
tn seqr q hns mima cari. p resi ꝫ c. Ad
s. d. q ppeit n potat resiste i illa modica sid.
n pp hoc redagut e. s; reargut q timuit
cu xpm hret tutore. sic d pueo. q uid; lu
pu cui dr; noli time. n qr pot resiste s; pp
societate nr; time. Ad tiu. d. q ulle sim
plr e m po. nra. s; tn efficax. ulle. n e i po.
nra. l pot dici. q ulle libm e. s; n e libertm.
sic dcm e s. Ad qrtu. d. q dom fundata
e. dom radicata. hec aut n e m mima ca.
qm q hat mima cari. n e radicat ꝫ ita n e
fundat. ut fiat uis i hac dce fundat. Ad
qntu d. q ca. mima. qtu i se e. pot resi
ste teptai. mortis. s; hoc n pot in obuli sb
lecto. Si o hec obr. facili e dfende castru
q expugne. si mima ca. p expugne castr.
pscelsu adua. s. inianu aur; plen uitiis.
qm mima ca. fugat oia uitia. i adue
tu suo. g mima caritas p defede aiam
huana q omna uitia. ꝫ i mima caritas. p
resiste qte. tepta. qm si pot mai. pot ꝫ mi.
Item facili e puene morbu q expllere. s; ca.
mima. pot expllere qtulib pccm. g pot p
uenire. g pot resiste qte. tep. qm tale
puenire e resiste. Ad hec dnt qda q h
aug n u;. Caritas pot face mai. g pot
face mi. Instatia. Amores muerut
pena etna. g muert amissioe; tre p
missiois. Vltim e sm. dix e ous. habrae.
m gene. No du sut qpleta pcca amor
reoꝝ ꝫ tn te pena etna muerat. ꝫ i muerat
mai. s; n mi. Siir ca. mima fac mai. i.
fugat omnia uitia. n tn fac mi. qm n pot
resiste qte. tepta. cui⁹ ro e. q cu caritas fu
gat uitia. tales po iuuat ipam aia. qm te
ho e i bo ppo. ꝫ firmo duinitadi pec. V n e
miꝫ si expugnat castr. tn h castru n pot

differentie. minima caritas quando vires suas non invenit
corruptas. immo consumit vitia. et quia minima potest
caritas. ¶ Si vero solo vitia vincere: quando non consumit
consumat. sed quod prius sit. vel quod actus sit necessaria. ergo cari-
tas minima potest facere maiora. ergo potest facere minima
omnibus aliis peccatis. et contrarium est. quia cum fugat vitia cum
autem illum possunt. ille vires suas dissolvit [illegible] quod
sit cum contrarietas est in anima. ergo si cum dissolutionibus
illius potest expellere omnia vitia. potest cum fortior-
ibus resistere omnibus vitiis. propterea aliter solutio
ad [illegible] quod hoc argumentum non valet: caritas minima potest expellere
omnia vitia: ergo potest resistere quibuslibet temptationibus.
Et hec est ratio. quoniam cum caritas expellit non homo ipse pu-
gnat. sed deus quodvis caritate tamquam instrumento. sed quando ca-
ritas resistit homo ipse pugnat. unde caritas tantum non sunt
omnia paria: quoniam ex una parte fortior est pugnans
quam ex alia. vincitur ergo caritas. quia homo habens caritatem.
habet partem carnalem et partem spiritualem vel ex animi vitae ca-
[illegible] vincitur. Sancti vero quandoque in prima creatione
sunt spirituales. homo autem qui est in mortali peccato ex to-
to carnalis est. sicut dicitur in ysaia. Egyptus homo et non deus.
id est homo peccator est carnalis. et non spiritualis. non dico principali-
ter [illegible] carnales
non spirituales [illegible] sensus equi. quando operatio
peccatis fere [illegible]. Sed adhuc obicitur.
aliqua caritas non potest resistere cuilibet temptationi. ergo aliqua temptatio
est maior quam illa caritas. et minor erit illa temptatione
quam illa caritas habet non potest resistere huic temptationi. ergo
duplo minor caritas non potest resistere duplo minori
et sic in infinitum. et aliqua caritas est que non potest resi-
stere [illegible] et hoc falsum. quia li. ar. [illegible]
[illegible] ergo nullo fortior caritas in hoc subito [illegible]
[illegible]. Certum est quod li. ar. in [illegible] statu
[illegible] potuit resistere. quando habuit [illegible] statum
id est resistere. sed non habuit [illegible]
[illegible]. Sed [illegible] li. ar. non est corruptum in infinitum.
ergo adhuc pro [illegible] potest resistere temptationi aliene. ¶ Ad
[illegible] quod minima caritas in [illegible] subito potest resistere
magne temptationi: et ad illam [illegible] solutio est [illegible]
temptationes habens et infinitum. quando [illegible] minima ca-
ritas [illegible] reperire aliquam caritatem quam non est alia
duplo minor. et hoc est quando in linea intensionis
non est infinitum [illegible] sub duplando: sed intensio
[illegible] in infinitum du-
plare. et hoc est quando magis attenditur [illegible] accessum ad
veram nominis [illegible] ut [illegible] infinitum [illegible]
[illegible] non [illegible] recessum ab infimo: et hoc potest facili in
linea intensionis. Sumatur linea intensionis albedinis
et summa albedo dicatur a. minima. Si aliqua est
dicatur e. illa que est [illegible] in medio inter a et d. e.
[illegible] duplo magis accedit ad a quam e. et similiter
accessum ad [illegible] est intensio. ergo c. est duplo in-
tensior quam e. ergo c est dupla ad e. ergo c non est du-
pla ad d. sit f. d. [illegible] inter c et e in medio quando
f erit dupla ad d. cum f dupla ad e. ergo d et e
erunt equaliter [illegible] ut probatur per quintum euclidis. Item
e non duplo magis accedit ad a quam ad d. hoc probatur
ergo non est duplo intensior quam d. quando f accessum ad [illegible]

[illegible] attenditur intensio. probatur quod d in lineam
intensionis non habet sub dupla et sic contingit in infinitum
descendere sub duplando. Si contingit infinitum attendere
de duplando: quando summa albedo. scilicet a. [illegible]
[illegible] quando sic est. Sit ergo a dupla ad c.
at contra c et a. sunt [illegible] medie. Si ergo b. [illegible]
in medio. b. duplo accedit ad a. quam c. et sic accessum
ad [illegible] est intensio. ergo b. est dupla ad c. et a
dupla ad c. ergo a et b. sunt equales. hoc autem impos-
[illegible] quod [illegible] [illegible] si [illegible]
[illegible] b et a. est reperire f. duplam ad b. [illegible]
[illegible] aliam duplam ad f. et sic in infinitum et duplam
[illegible] accedere in infinitum. Sed tamen obicitur dicitur
est quod caritas quanto magis diligit deum. tanto magis cupit
[illegible] augmentum. ergo fortior est motus minime caritatis quam
motus cupiditatis maxime. ¶ Sed cupiditas in suo subito tantum
habet motum quod exponit suum subitum motum. paru-
ta [illegible] ergo minima caritas sibi proportionata. et minima cari-
tas in suo subito potest resistere cuilibet temptationi. ¶ Ad hoc dicendum
quod cupiditas non exponit suum subitum motum. [illegible]
[illegible] est sine desiderio et fomes sopita [illegible]
[illegible] invenit in ipso subito. caritas autem minima
[illegible] invenit. in suo subito [illegible]
hec non tenet obiectio. et est simile. calor in mare [illegible]
est quam feminam. et tamen calor femine tamen minori tempore facit
subitum suum. aptum ad nuptias quam calor viri et
hoc est quia subitum femine mollius est et habilius ad
maturitatem quam subitum viri. ¶ Sed tamen obicitur cari-
tas minima in anima est tanta in suo subito non
potest resistere cuilibet temptationi. esto quod aliquis habens minimam caritatem ma-
neret tanta. temptatur acceptantem non potest resistere
et permittit ipsum cadere quod est posse permittere ut
quando cum aliquis temptatur temptantem quam potest vincere permit-
titur ipsum cadere. Item. Iste ex eis solum quam habebat
non potuit resistere temptationi quam temptatur fuit. ergo nullo mo-
do potuit resistere. ergo non est imputandum ei quod cecidit. ¶ Similiter obicitur
de li. ar. Sit etiam aliquis in mortali peccato quod ei li. ar.
non est debile in infinitum. ergo aliene temptationi potest resistere et ta-
lis non. Esto quod temptetur temptatione que non potest resistere et cadit
iste ex eis solum quam habebat non potuit resistere temptationi huic.
ergo non est imputandum ei quod cecidit. et si fornicatur vel adulte-
rium non est imputandum ei quod tamen est forte dicendum quod imputan-
dum est ei quia ingessit se in talem necessitatem. ¶ Si
[illegible]. Ieronimus dicit super ysaiam. non ne hoc est ieiunium quod elegi.
[illegible] facere deo. quod exigitur ab eo quod solvere non potest.
cogitur est quod [illegible] modo deum ut det ei. ergo si hoc non cadit
in humanam pietatem. ergo non in divinam pietatem. ergo deus non
imputat peccatum ei quod non potest resistere. ¶ Solutio. dicendum pro certo
est si quis habens minimam caritatem maneat tantum. temptetur temptatione
cui non potest resistere. ex tamen caritate et quod deus permittit ipsum cadere in
mortale peccatum. temptationi. sed hoc totaliter potest esse ipsius. cum hec
quis utatur bene armis sibi collatis. scilicet ex caritate et aliis
virtutibus. in principio temptationis. fiducie est et deus quod
non permittit eos temptari. supra id quod possunt. sed faciet
[illegible] faciet cum temptatione ut possitis sustinere. proventum vi-
delicet in temptatione cum homo nullo modo negligens sed facit
quod in se est. [illegible] est quod deus permittat cadere talem in
mortale augmentat ei virtutes ut possit resistere. Unde

potest quod non valet hoc argumentum. Iste ex eis solum quam habebat non potuit re-
sistere temptationi tante et cetera. ergo non est imputandum ei. quando si steterit quod iste
erat data vel augmentata esset ei gratia quam posset resistere temptationi.
Item hoc argumentum non valet. Iste ex eis solum quam habebat non potest resistere temp-
tationi: ergo non potuit resistere temptationi tali. quia in prima hec ablativa po-
tuit tenebatur tantum pro sufficienti parte ad talem ac-
tum: et in secunda illi actum. In conclusione tenetur generaliter pro
ad actum tantum. suum sufficienti. suum non sufficienti.
Unde [illegible] quod est in illa uniuersali. sicut est hoc dominato illo quod est
in peccato mortali. ex eis solum quam habet non potest mereri vitam eternam. ergo
non potest mereri vitam eternam. [illegible] prius tenendo est ad ultimo
obicitur. scilicet quod hoc argumentum non valet. dominato illo quod est in mortali. in ex
eis solum quam habet non potest resistere temptationi tali. ergo non est imputandum ei si ca-
dit. vel ergo non potest resistere temptationi. ¶ Item aliquis ex sola strenuitate
naturali potest subire mortem pro Christo. sicut boni milites pius
quam negarent Christum et tamen non esset peccatum mortale. sed minima caritas
fortior est quam strenuitas naturalis. ergo aliquis ex minima caritate
minima tamen potest subire martyrium pro Christo. ¶ Item aliquis ex fide in-
formi potest subire martyrium pro Christo. Dicit apostolus. Si habuero fi-
dem ita ut montes transferam et si tradidero corpus meum ita ut
ardeat. caritatem autem non habuero nichil mihi prodest. Sed si ex fide infor-
mi potest aliquis subire mortem pro Christo. ergo multo fortius ex mini-
ma caritate minima tamen. quando fortior est quam fides informis.
Item ut dicit augustinus quod quis si aliquis non habens caritatem ex timore
servili subiret mortem pro Christo supplicium eternum pateretur. et
videtur quod aliquis ex timore servili potest subire mortem pro Christo. tamen
ut prius. ¶ Item aliquis philosophus solis virtutibus politicis sub-
iret mortem pro Christo. sicut dicitur legitur. quando ausus venenum quando no-
luit negare unum deum quem colebat. sed fortior est mi-
nima caritas quam cuilibet virtute politica. ergo ex minima
caritate minima potest aliquis subire mortem pro Christo. ¶ Item
hereticus ex fiducia sua potest subire mortem. et fortior est virtus quam
[illegible]. ergo ex minima caritate et cetera. cum habeat virtus fidei. ¶ Solutio
ad primum dicimus quod licet hoc verum est. aliquis ex sola strenui-
tate et cetera. non sequitur ergo minima caritas et cetera. et hoc est quod stre-
nuitas naturalis fortior est. Unde plus potest in suo subito
sed minima caritas est acutior. Unde non tamen prius. ¶ Sed hoc solo
non videtur esse verum. duplici ratione. prima est. quando minima caritas
plus assimilatur subitum suum. fortissimo. et potentissi-
mo. scilicet deo. quam strenuitas naturalis. ergo plus potest in suo
subito. ¶ Item ipse ad timotheum. dicit pietas habet promissionem
vite que nunc est et future. Unde dicit glossa. quod si aliquis sequitur pietatem
et si libenter carnis patitur. sine dubio in perpetuum vivet.
sed non prius. ergo si aliquis patitur libenter carnis sicut marga-
garitas elyodas. non pereat. immo infudit ei gratiam. sed maior
est pietas impendendo vitam pro Christo. et ergo si aliquis huius
mortem peccator vellet firmiter subire mortem pro Christo. deus da-
ret ei gratiam quod quod. Unde melius dicitur quod quis possit est quod aliquis ex
sola strenuitate naturali subeat mortem pro Christo. sed ex
sola strenuitate naturali pro recipere pugnam et ex [illegible] ergo
perficere. ¶ Ad secundum dicendum quod impossibile est quod ex sola fide informi
subeat mortem pro Christo. Unde apostolus hoc asserit. sed sub conditione dicit.
si tradidero corpus meum sine caritate ut ardeat. nichil mihi prodest. sed
hec conditionalis est vera. non ex hoc sequitur quod prius est verum.
et prius esse verum. Similiter dicendum ad tertium. ¶ Ad quartum de
timore sic ad primum. quando pro deo quis potius quando pro philosophis ex solis
virtutibus politicis et cetera. Immo si incipit habere pugnam infudit
ei deus gratiam et forte fuit in multis philosophis quod credebant unum

deum et eis infusa est fides de trinitate vel per deum quod potuit subire
mortem ex politicis virtutibus. non sequitur ergo ex minima
caritate et cetera. quando plus posset pro deo perficere quam minima caritas
sed ad ultimum dicendum quod vide in virtute vehemens exercitatio
intellectus quod non permittit hereticum sentire mortem. hoc est ergo difficile
inter pie opinionem et sanctam. quod pro deo. quod ex minima caritate minima
potest aliquis resistere cuilibet temptationi. sed non dico facili. Pro deo quod nullo
tamen sed pro magis placet nobis. quando dicitur in canticis dum-
taxat. dicitur perfecta sunt omnia opera. ergo quecumque deus armat perfecte
armat. Virtutes autem non tantum dantur ad informandum
animam quamlibet sit. sed ad armandum. ergo contra temptationem
quamlibet sit. sufficiunt ad resistendum contra quamlibet
temptationem.

¶ De eo dicimus effectum caritatis sequitur de questione scilicet de resistentia.
quando aliquis resistat aperto peccato et quod vicinum si aliquis cadit
a caritate per mortale necesse sit. ex immittente caritatem pluribus quod
resurgat. si perveniat in equali vel maiori caritate. Sed hoc
duplex est opinio. prima dicit quod necesse est in maiori vel equali resurgere.
Secunda dicit quod potest in minori maiori et equali. quod pars sic
obicitur in amos dicitur non adiciat ut resurgat. virgo israel.
id est glossa. non negat quin resurgat. sed dicit quod non resurgit virgo.
quando quam aberrat a virtute et si aliquando pro parte
tis huius resurgit ad caulas. non tamen cum illa gloria
cum qua erat antequam aberrasset. ex hoc sequitur quod non pro resur-
gere in tanta caritate in qua erat prius. ¶ Item ibidem dicitur. urbs
de qua egrediebantur mille viri relinquentur in ea centum et cetera.
Glossa. Unitas est sacramentum unius dei. in quo est plenitudo bi-
tudo in denario. secunda in centenario. tertia in milleua-
rio. summa quando si aliquis amittit. vix revertitur ad centum et
si illum amittit vix revertitur ad x. ergo videtur quod non potest
resurgere in maiori. ex quo vix revertitur a maiori. ¶ Item
in esdra legitur quod templum salomonis destructum a babillonis
post captivitatem. cum maiori labore reedificatum fuit
et minori gloria. ergo templum corporis mei destructum ad ma-
cum maiore labore reparatur et minori gloria. et in mi-
nori caritate. hec sunt obiectiones sunt contra utramque opinionem. Item
contra quod quibus secunde obicitur. ponatur quod aliquis habens perfectam caritatem cadat
per unum peccatum mortale. alius habens perfectam caritatem cadat per
multa mortalia. constat quod primus minus indignus est caritate quam secundus. si
post infusionem caritatis ipsi pariter. ergo secundus et primus quecumque perfecta
pariter resurgere in perfecta. ¶ Item sola mina dat utrique
gratiam. ergo non est necesse quod maior detur uni quam alii.
¶ Solutio. primum pro solum pro distinctiones glossa. quod gloria caritatis
et gloria status. Cum ergo dicitur quam aberrat a virtute et cetera.
non intelligitur de gloria caritatis. sed de gloria status. quod non redit
ad illum statum in quo prius erat. quando gloriosior est status
beatorum qui non peccaverunt quam beatorum qui peccaverunt. ¶ Ad
secundum quod in unitate est prima beatitudo id est baptismi in
innocentia. In denario est beatitudo eorum qui incipi-
unt exercitium in operibus decalogi. ¶ Tertia est in centena-
rio quod est perfecte proficientium in virtutibus. quarta in
millenario. que est perfectorum quod dicitur scilicet quod si aliquis amittit
millenarium. vix revertitur ad centum. unum est quod vix
revertitur non quam resurgat in equali caritate vel maiori.
sed remissior et tepidior est ad bona opera quam prius esset
quod significatum fuit in fletus quibus lazarum ligatum
erat quando fuit resuscitatus. ¶ Ad tertium potest solo pro
peccato. Templum autem reparatur cum maiori labore quo

qn cal' excedet intensa. et si seqr q nihil bo ...
et a. cu q lo habent cal' equales. Item magnitudo
mot cal' mag e inus q cal' qn ... calor
ex cal' si ex ... metaphisicu ...
spualiu q ... Nec sequr q q si mag mo
t ... cal' e tam intens' q cal' ista sit tam intensa ...
motu cal' actum ... intensio cal'. Item ... Omis
itemere ... in statu ... ma ... e
puta ... ad ...
all ... e ...
t. ... in aliis qualitatibus ... intensio ...
loco ... minore ...
inem. Sol. Intensio cal' ... motus
... si ... effectum ...
cal' ... intensioe ... intensionis mo
t. si intensio mot ... mag ... intensio
ne ... cum ...
t ... cum ...
... Intensio cal' e cu inten
sionis mot ... intensio cal' n ...

[illegible]

[illegible]

aut pfic. aut ofiert. ¶ It apo ca nuq exat
q nuq mmuit. rotib; s. qtal ca hyant sicu
ue q ql; ue opatur sec qtal cari. q n dim
nuit o qntate cari. ¶ It si dimmuit i aliq
dnuiter illo i q dimmui. jn e. h ue tn aufer de
ca. d. ue. eqle illi tm tnui sibi. 7 n sit ifinita ta
ta i ca. q p sola ue. pot ue dstrui caritas. q p
sola ue pot ho mereri morte. et q e ipos. ¶ It
si ue minuit ca. q minuit pmiu et. s. l
q aufet o pmo cetno e bon et. q p ue. demet
ho bon etnu. q tm e. qm p ue n meret hon
pena tpale. ¶ It esto q hec ue. diminuat
cari. li. pea ille peticat sufficient d illo ue.
Cu q pma omia ablata restitui. redit ad po
te qntate. ca. q. ca. ei eet. q. iste n fec op ad
excelles. ul se engas. q n eit ca. ei. qm phi
opa. tm soly ee ca. ¶ So. bo pot sustinet.
q ca minuit p ue. 7 pa auctas. soluit posi
one ue. Est e qdi ue. mag q ot lug. a med.
q ot feri. q mim q ot fe. 7 tale mim. n di
minui. ca. maxie psta. 7 o psca. ca. 7 dmi
mo ue. telli pa auctas. sa sibi. n e qh q e
q ca. psicit p boa opa. t oficit oio. dfic deri
eo. p neglige. ul oficit dimmui. etia auc
toritas n ht hic. locu. qm apo d. q ca. nuq
excidit. qm remanebit i pria. cu fides 7 spe
euacuabunt. ¶ Ad pm. d. q qtal; ca. patit
sec adiectu mim ue 7 n adiectu maxi sine
lesioe sui. 3 n pcedit obiectio. ¶ Ad sam
roe; pot solui dupli. pot e dici q p ue n au
fert d cari. tm q pm 7 intelliqat. ub; tm i
pporcoe n i qntate. 3 d q pbat q p pm ue. au
ferat medietate cari. p ue. n aufert reliq
medi. si medi. medi. 7 tria medi. residui.
7 s i infinitu. 3 nuq p sola ue ex toto tol
let. ca. q aut pm ue. mag i qtitate aufert
d ca. q. s. hec e ex maior cari. 7 ue. mag re
pugnt q minor ca. 7 ue. d pot dici q eqlia.
i qntate aufert pmu 7. s. si l q aufer pm
ue n e ppono ueni. 3 ifinita tata. s in cari.
qm si pe. mo aufer cari. 7 pe ue. mit i
ifinitu q mim pe. mo. tp ifinitu mi tol
lit. q pe. mo. 3 l. q pe. ue. tollit d ca mi
e i infinitu q ca. q. aut q ifinita tata sit in ca.
q n ut obitio 7 e sile i anglo otigime 7 i an
glo rectilineo qm anglo otigetie e p a gli
rectil. 7 tn ifinities iuenit i anglo rectil. sui
ifinita tata. iuenit i aglo rectil. ¶ Ad e d.
q p ue. ad bon etnu. 7 mmuit 7 n seqt q ae
p ue. d meret bon etn. qm ipm ue. fac tpa
diminutioe. 3 n e a mit. sic pe. mo. fa
cit auitioe aie. 7 n mer ea. tmo p pue
mer. pena etna. ¶ Ad ultim. d. q si ae pe.
d ue. restituit ei p oi qntitas ca. qm fac op
sup erogatioes. qm penitet d ue. qm n tm
qui d ueni. d. q. q pcein ue. tria fac. obligat
ad pena tpale. 7 differt. pmiu sic deme et
minuit cari. 7 psequit pmiu. 3 glo. q. d.

dam pmu patiet mi. glie. ulli 7 d dilectioe 7 de
minoratioe ipi glie. s; rem obi. ca. n aug.
n p op mitoru uite. et q ploe a qtuq. n mi
muit n p op mitoru pe et. 7 p i n pot minui.
q simpli n pot minui. It si ue minui. ca. sit
hic duo qtu. ht ca. pee ue. ali mo. ¶ In
s. h pe. ueni. minuit boa qtuita. i isto 7 7 boa
nlia. i. pe. mo. n minui. n boa nlia 7 boa qtui
ta. ex melora sut mfitu q boa nlia. q ue hec
mag noce mifitu. q l mo. s; qm noce e ma
lu. q ex mag noce; mag e malu. q sib. ue
ni. cari. mag e malu q istu mo. si ulti
mu e ipos. q 7 pm. Dq pa arg. n u; 7 hec
e qm p boa opa mitoria aug. ca. n p mod
effici. s; p mod merendi. qm ipa boa opa aug
mitat cari. s; solus d. 7 p ipam merem ap dm.
qm ipe augmitat. s; pe. ue. fac ipa dimi
nutioe; ca. 7 n meret ea. qm n ap o meret. cu d
n diminuat ea. loq pe. n ap aliu. 3 n ual;
obitio. ¶ Ad ps d. q h ar. n u; h pe. ue mag
noce q illo mo. q e mag malu. sa h be te
mag noce; omib; alis pib. q e mag ma
lu. Qd e ue. mag noce. h e q; iniciat aiam
disposita alr q l mo. sic as puus latro in
domo plea diuitis. mag noce; q ille ma
gn lat. i domo paupe. n tn iste puus latro
peior e illo mag latrue. 3 r q q p poca. q
oppio q d. q ca minuit p ue. pbabilior e.
Qd tm s pba. 3 e. e malu elpe. q adim ad
bon. q si nllu bon adimit. n e malu ut dic
aug. aut q adim bon nle. aut qtuitu. s;
nle mitorii. qtuitu. qm bon nle fort ad
bers subito qm qtuitu. pocin e mole. q dett
t oia qtuita 7 n omia nlia. huis q q pocin
ue minui cari. ¶ It p intesioe; mot. ca.
attiudit intesio ca. s; ue. minuit intesioe;
mot. q 7 intesioe; cari. It nia. domu spe tu.
pot minui qm as pot obliuisci. ad q stet
scia domo spe tu. q sibi pot minui qe;
uirtutes sut eqles 7 dicit q dona sut uirtutes.
q deficiete una. deficit alia. ¶ So. si uelim su
stinet q ca minuat nuq d ad pm qaia
ht duplice uia. vna ad iferiora q sit p nlia.
alia ad supiora q sit p ntlecu 7 uirtutq sit
nlia. ca e e p uia supiore. 3 e q ca adue
niat. p uia iferiore. adimit bon nle. qm
uenit i ca. n minui cari. l bon qtuitu. qm
e p uia supiore. ¶ Ad s. d. q h arg. n u; ue
minuit itesioe; mot. q minuit intesioe;
cari. q; ad ctuitat motu. qm ctuitat cari.
sic lassitudo sensuali. q ipedit motu ca. 7 n
ca. p ut p; expositis. n sep adeqnt. intesio mo
t. 7 intesio ca. ¶ Ad ultim d q cu as obliuiscat
ad ea q sut domo spe tu n dmi. don ipi. l ipa
uir. s; ossiliam uirtutis. l. dilectio. qm n e i dilec
pt obliuioe; sic p erat.

Ost h qr. p ulim as ter ad pfcoe cari. 7 ad op
pfce ca. qm pe loq. nlls ter ad uirtutes. s q h

ubu ter ipotat omissioe. ¶ Secdo qr utm p
fea mag diligat pxim. q ipfcs dm. Ad as
ter ad pfcoe cari. pb; multipli 7 auctib; 7 ro
nib; In euu hmo 7 vs pfcs ee. 3 ad 7 n e oia
q. b. 7. da. pa q hec fac pfcs e. s; as ex uoto
pot teni ad hec. q 7 ad pfcoe. p ls jacob in
epla cano. pfcs e q n pcat i ling. s; ad h ter
qlib; ex pcepto. q; hec pcepit i. p hibe. l. t. q.
7 e. q ql; tur ad op a ptie cari. ¶ It in euu di
ligite inimicos uros. dic aug. q hec e pfcor; t
tn s; ad h ter ql; qm di d. dilige px. sic teip.
nce pxi intelli omis ho. ta amic q inimicus.
q ql; tur diligere inimicos. 7 hec e op pfce ca.
q 7 e. ¶ It d l euu. Maiore ca. ne. h. 7 e. q
e op pfce ca. s; ql; plat ter ad hec. qm bo. pa
stor. p. a. s. p. o. s. q ql; plat tur ad op a p
fce ca. ¶ It pbi. q ql; qtuali ter ad h. q; ql;
ter mag diligere pxim. q cor pu sic d aug. q
ql; ter ponere uita pay p pxio. 7 ita qlib; ter
ponere aia; p fribz. q e disstia int platos 7 sb
ditos. q ad hec q. st illo apli. no vi. hua
nu dico. p p mfirmit. car u. sic. ex. m. u. s.
i. 7 e. d. glo. ¶ Inuenimr aliq qime dlca
tioe; ponit dlcatioib; mundi p ritua. tn peas
mo tq; formidat. 7 hec e i hmani. q p ecp ap.
7 e stat ipfectioris q suffic ad salut. n q ql;
tur ponere p fribz aia; ¶ It roib; pba. q ql;
t as ter ad pfcoe cari. qm ql; ter subire ma
p x. sic pcepit i euu. Nolite time eos q occidut
cor. aie n hnt q faciat. 7 itm dns i euu. q
me erubuerit. cora. hoib; e. eru. e. c. p. m.
¶ It ap. Cor. e. ad. i. o. a. q. sit. ad salt. q q
b aplh ut saluet ter qfiti xp. cora regib; 7
pnci. 7 i ql; ter subire morte p x. s; h e op pfco
nis q ql; ter adh op pfcois ¶ 3. i ex cari. q
ht n pot subire morte p xpo. dimisso aliq
i pfco. qm ipos e. q as ex ipsca ca. subeat t
morte p xpo ut ostensu e sup. 7 nlls ter ad i.
q pot. q iste n ter ad hec ut subeat morte
p xpo. ¶ It dmittit as q ht pfca cari. iste
n pot saluari. sm pfca cari. qm n pot minui
caritas. 7 si peccat mo. opti q resgat. i eqli l
maiori cari. sustineat illa oppio q d hec. 7 i s
n pot saluai. sm pfca cari. q iste ter ad p
fcoe; ¶ It i ter diligere d. ex totis uib; s. q
ter diligere 7 ex tata. ca. qta ht. 7 ht pfca; ca
q iste ter ad opa pfce cari. ¶ Cont. qtali
pua caritas sufficit ad salt. q ql; pot sal
uari cu qtali; cari. pua. q nlls ter ad pfca
opa pfce cari. ¶ p nlls ter n ex pcepto. s;
ille q ht ipfca cari. iplet omia madata
le. sm opib; cari pfce. q ql; madat d. pot
ipli sm opib; pfce cari. q nlls ter ad op p
fce cari. ¶ Ad pcoru soloe. no. q vi. sut q
nera pfcois. pa pfco sufficie s h ql; caritas
e pfca. qm pfic e aia; pfcoe pi. s. p fcoe q
q pficiendi e. 3 vltio pfcoe glie d uac per
fcoe sufficie dr i euu. Estote pfci sicut

pr. u. pfcs e ¶ Scda pfco e pfco opationis
d q m gen. Erat noe uir iu. 7 pfcs in gnati
oe sua. i. i gnatioe hui. qm in opatioe boni
in appetat. l; n i opatioe anglo; ¶ Tertia pfco
e pfco sacerdois d q dd i euu. St eunuchi q
castrauert se pp. re. ce. 7 pi subiug q pot cape
capiat. h e pfco qtinitu dio qh; d ber fruct. l. x.
¶ Quarta pfco e religiois. d q m euu. vade 7 ue
de omia 7 c. qu pfco. ut n hant ppu. 7 mdi
seqnt nudu xpm ¶ Quinta pfco e platoy. qu
pfco e ponere aia; p subditis suis. sic dd d in
euu. bon. pastor. p. a. s. p. o. s. Sexta pfco e
securitatis. d q b; jo. i epla. camo. pfca caritas
fo. m. t. hac hnt illi qh; uita e i patia 7 mo
i dsidio. q dic cu aplo. ad ephi. Cupio dissol
ui 7 ee cu xpo. qm cu as ho pgat suis pecc
ab amaritu. pecci 7 sm obstaclo sentit dlecdi
ne di. 7 e omia tpalia reputat q stercora. 7
p nimia dlcedie di cup dissolui 7 ee cu xpo.
Cu q sit. vi. gna pfcom. ¶ Ad pm tur ql;
Ad ultima nlls. simpli. sm ex pno pcepto. ¶ Ad
media uo tent qa ex uoto ul ex alis cais.
¶ Ad p. obr. p. q m ta tent ad opa cari. pfce.
ut ui reli. q ex uoto tent omib; abrenu
ciare. q e op pfce cari. i. signu. qm ut sic
qnt pcedit ex pfca cari. raro ex ipfca. qm q
arbitrat. omia tanq stercora facile abrenu
ciat omia. ut n p u hat. s; raro otingit q
hec fiat. in cari. ipfca. 7 ido n e hec nece.
signu pfce cari. sic ee optu 7 extabitidum.
d nocto e signu q as sit adle. s; n d ne
ce signu. 7 ad tale signu pfcois tent uiri
reli. phec p; solo ad pm obr. ¶ Ad so. d. qd
reu. pfcs e q n mo. n ue. peccat. i ling.
tal e ille q cu delectat in do sm omi ipedim
to. nllo m delectat in re tpali. 7 ido n dicit
illa otiosa. i q b; e a dlctatio. s; minima.
Alr n ecnt otiosa. Solu aut pcem lingue
q e mo. e in p hibet cu dr. p hibe lingua
t. a. m. ¶ Ad tiu obr. d. q e qda dilectio ini
mici q e in solo affcu. ad illa ter ql; 7 pfcs
7 i pfcs 7 e qda dilectio inimici. q e 7 in affcu
7 effcu. q sol pfcis ouenit sic. d. aug. ¶ Ad
qrtu. d. q ql; ter in casu ad hec op pfcois. s.
ut subeat morte p fribz. sic pbatu e. tn p
lati mag tent ad l. 7 ex n cari. 7 ex offo p
latois. s; subdit n tur ad l. n ex n cari p
plat tur ad l. i aliquo casu in q n tur sub
dit. 3 qn lup rapax uenit ut dissipz q ge
suu. te ter se oppcere. muru p domo isl.
s; in hoc casu n tent subdit ad h. ¶ Ad glo
sa suprdca. dmis. q sufficit i diligere inimica.
ut pea morte n subeam. i. ut n simu
pati ppa morte subire p ea. q queit sol
pfcis. pfcoe scti gnis. q e sola n pfecto
cari. ¶ Ad quto ob. d. q ql; ter morte
subire p xpo. ut pbatu e. 7 q. q ql; b; ter
i casu ad tale op pfcois. ¶ Ad ultio obr. d.

quille q[ui] h[abe]t p[er]f[e]c[t]am car[itatem] t[e]n[etu]r dilig[er]e d[eu]m motu
p[er]f[ec]te car[itatis] n[on] ex[ce]p[t]o [pre]cepto [i]fecepto ... q[ui]b[us]
t[enetu]r i casu ad op[us] p[er]fecte car[itatis] et ex p[re]cepto ...
q[ua]m i[m]p[er]f[ec]ti n[on] t[enentu]r p[ro]p[ter] ad op[us] p[er]fecte car[itatis] ...
cat morte[m] p[ro] x[risto] ...
subeat morte[m] p[ro]p[ter] x[ristum] ...

[illegible]

magis tenetur etc. Sed ut sequens ait: quamvis omnes virtutes sint ad unum, scilicet ad faciendum digne vitam eternam, si remissum et remissum non sunt ad idem ut prius per peccatum. Licet hoc autem non in omnibus virtutibus simul suppetas, non est ideo melior quam una sola, quia omnibus virtutibus simul suppetis non est iste preter quam unico. Omnes enim virtutes idem faciunt quam una sola. Sed non omnia vitia idem faciunt per se quam unum solum, quamvis unum vitium aliquantulum diminuunt vel corrumpit illa, et alia corrumpit aliquantulum. Vel omnia simul sumpta magis corrumpunt quam unum solum. Notandum est autem quod licet hec sunt ista, iste tenetur magis diligere excepto dimisso et commisso, quod excepto potest ita habere ista. Iste tenetur magis diligere excepto dimisso et commisso, quod excepto potest intelligi quod hoc deo magis debemus hec ubi diligere. Immo debemus quamvis magis non minus non equaliter, et hoc est quod excepto non tenetur diligere aliquantulum nisi secundum numerum, non secundum excessum. Quod homo vel quod homo habet determinatam quantitatem secundum numerum, scilicet secundum bicubitum vel tricubitum. Sed secundum excessum habet determinatam quantitatem quamvis aliqua quantitas est ultra quam est procedere, vel non habet speciem homo. Unde homo maior lepore secundum hoc summas quantitates. Sed excepto tenetur diligere aliquantulum determinate non secundum numerum, non secundum excessum.

Circa quartum capitulum, quod dicitur de parabola "duo debitores" etc. Sed parabola inducta est propter Symonem phariseum et Magdalenam, et introducta est ad hoc ut ostenderet quod Magdalena plus diligit quam Symon, quia magis dimissum est ei. Quod sive introducta est propter illos oportet quod utraque fieri comparatio Symonis et Marie magis esset dimissum. Quod pharisea erant dimissa peccata. Quod super illum locum "hic si esset propheta" etc. dicit glossa: phariseus dicitur firma penitus firmiter, quod non erant ei dimissa peccata. Item super istum textum ibi etc. dicit glossa: qui tamen superbum, quod non erant ei dimissa peccata. ¶ Solutio. Secundum veritatem non erant ei dimissa peccata, sed tantum secundum opinionem ipsius pharisei. Unde quantum ad opinionem ipsius competenter introducitur parabola, ut possit dici quod principio non erant ei dimissa, sed tamen parabole dimissa fuerunt. Et statum istum parabola adaptatur. ¶ Item glossa allegorica dicit quod duo debitores sunt duo populi, scilicet Iudaicus et gentilis. Gentilis debebat quingentos denarios, quia magis peccaverat Iudaicus quinquaginta, gentili plus dimissum est. Unde videtur quod si glossa illa vere exponit textum et parabolam oportet quod gentilis populus plus peccavit quam Iudaicus. Contra: melius est vitam virtutis non agnoscere quam post agnitionem retro converti. Quod in omni genere peccati plus peccabat Iudeus quam gentilis, quia non habebat legem, quod magis peccavit Iudeus quam gentilis. ¶ Item quod dimissa sunt utrique peccata erant, quod debita utriusque peccati erant. Sed nichil debebant nisi deo, quod peccata debebant deo. Quod similiter est, sed de peccato debebant deo, id est penam pro peccatis. Hoc similiter est quam creditor dicitur debitoris, sed deus non condidit illis peccata nisi remisit, sed peccatum fuit, quod sed penam non penas debebant deo. ¶ Item alia glossa dicit quod debitum utriusque populi est anima ymaginem regis insignita et multiplicata per quartum, quam per operationem sed...

sed suum debet exerceri in bonis operibus. Sed constat quod hoc debitum non est dimissum, non debemus ulterius quod dimittatur nobis, immo quod remaneat nobis. Quod glossa illa non exponit textum. ¶ Item glossa illa loquitur de remissione et commissione quod non convenit. ¶ Solutio. Ad primum dicimus quod gentilis populus magis peccator erat quam Iudaicus, quia preter peccata contra quibus peccabant utrique habebat gentilis peccatum infidelitatis et ydolatrie. Unde non est verum quod in omni genere plus peccaret Iudeus quam gentilis, sed in omni genere peccati in quo uterque peccabat magis Iudeus peccabat quam gentilis. ¶ Ad secundum dicimus quod peccata dicuntur debita, quia pro eis penas debemus. Tamen non est verum quod non penis pro nec peccata peccatum condidit nobis, sed illas postea condidit nobis et remisit. Unde concedimus non tamen dimissi, sed commissi, et nos debemus ei commissum, quam debemus ei peccatum spirituale dicere ad usuram non corporale peccatum. ¶ Ad aliud dicimus quod sermo dubio largius fuit debitum in glosa quam in textu. Quod in textu sumitur tamen pro remissio, in glossa pro remissio et commissio, non tamen in contrarium. Sunt enim permutanti, sive ut ostendatur causa remissionis, quam per gratiam quod commititur sit remissio peccati.

Queritur utrum aliquis sciat se habere caritatem. Videtur quod non, quod dicitur in evangelio Iohannis: spiritus ubi vult spirat, id est ubi vult se infundit, et vocem eius audis, quamvis sancti loquuntur afflatu spiritus sancti, sed nescis unde veniat aut quo vadat. Nescis quando ad te veniat, quando a te recedat. Ergo nullus scit se habere caritatem. Item Iob viiii: si venerit ad me non videbo eum, si abierit non intelligam. ¶ Item apostolus: Nichil mihi conscius sum, sed non in hoc iustificatus sum. Quod si Paulus nesciebat se esse iustificatum, non aliquis alius. ¶ Item Salomon in proverbiis: quis gloriatur mundum se habere cor. Quasi nullus potest gloriari, et nullus scit se habere caritatem. Item Ecclesiastes: nescit homo utrum amore an odio dignus sit. ¶ Item spiritum sanctum esse in te et carnem esse in te sunt duo convertibilia. Primum necessarium, quod spiritum esse in te non est sensibile sed credibile, quod non est scitum. Contra Augustinus: dominus Abrahe nunc cognovi quoniam times dominum, id est cognoscere te feci etc., et loquitur de vero timore, quod habraham sciunt se habere verum timorem, quod sciunt se habere verum amorem, quamvis verus timor non est sine vero amore dei, quod sciunt se habere caritatem. ¶ Item super illud apostoli: petitiones vestre innotescant, id est, dicit glossa: nunc accipiendum est tamquam deo innotescant, que eas et antequam essent noverat, sed nobis innotescat esse apud dominum. Quod secundum hoc possumus scire petitiones nostras esse acceptas deo, quamvis non possumus scire petitiones nostras esse acceptas deo, nisi esset expositio illa, quod possumus scire nos habere caritatem, quamvis non habentes caritatem petitiones nostre non sunt accepte deo. ¶ Item Iohannes in epistola canonica: In hoc scimus quia deus manet in nobis quod de spiritu sancto dedit nobis, id est gratiam dilectionis et accuditatem nostre, quod est afflatu sancto dedit, quod tamen sciunt se habere caritatem quam sciunt deum manere in ipsis, et ideo. ¶ Item prima canonica Iohannis in iiii: quod habet perfectam caritatem non habet timorem, quod est securus, et sic est et quantum est scit se habere caritatem. Item in ultimo. Scilicet ad Corinthios dicit apostolus: vos ipsos probate an

non cognoscitis vos metipsos, quia Christus Ihesus in vobis est, nisi forte reprobi estis. Quod poterat scire esse Christum in ipsis, nisi essent reprobi, et sic poterant scire se habere caritatem. ¶ Solutio. Quidam dicunt quod quidam sciunt se non habere caritatem, scilicet qui sunt in actu vel in proposito peccandi. ¶ Alii dubitant se habere caritatem quamvis habent tres conformitates ad utramque partem conditionis, scilicet illi qui ceperunt facere quod in se est et proponunt docto inspirante. ¶ Alii putant se habere caritatem, scilicet illi qui multa bona fecerunt et diu, quamvis non fuerunt in actu peccandi nec in proposito, tamen adhuc sustinent per gratiam motus et ymaginationes tepidas et patiuntur ingratitudinem minuentes devotionem, quod prodiit suavitatem unguenti. ¶ Alii sciunt se habere caritatem, scilicet qui gustaverunt dulcedinem dei, et in quibus fere extinctus est fomes, ut in Magdalena et Egyptiaca, post multos fletus. ¶ Auctores quod contra hec sunt de facili solvuntur, ut in "Spiritus ubi vult spirat" etc., id est quamvis in se non sequitur tamen quod tu scias esse in te, sed tamen potes scire. Similiter "si venerit ad me non videbo eum", id est sequitur quod videam illum, sed tamen esse quod videam illum. Similiter non in hoc conscius sum etc., non sequitur quod propterea iustificatus sim. ¶ Ad hoc quod dicitur "quis gloriabitur" etc., dicendum est quod quamvis aliquis sciat se habere caritatem, non tamen debet gloriari, quia a se habet, sed debet gloriam dare deo. ¶ Ad istud "nescit homo utrum amore" etc., dicendum est quod istud de amore predestinationis. Sed notandum est quod duplex est scientia, scilicet experimentum quod est per signa et scientia que est noticia, scilicet cognitio alicuius per se note, ut in principiis. Potest aliquis scire se habere caritatem per experimentum, quia aliquis sic habere quod habet caritatem, et illa signa sunt tria. Primum est iocunditas mentis in Christo, secundum bona desideria, tertium bona opera. Secundo modo nullus scit se habere caritatem, nisi per revelationem spiritus sancti, sicut forte sciunt habentes. Solummodo quod autem ultima per scientiam scire et illius cum certitudine quod sequitur desideria per gratiam. Quantum modo utrumque scimus nos habere caritatem, aliquo modo non. Triplex dicitur scientia. Prima est ut consolationem habeamus in miseriis huius seculi. Secunda ut gratias agamus deo. Tertia est ut ad meliora proficiamus. Nescimus autem ut cautiores simus et magis solliciti de nostra salute. ¶ Item ubi est quod aliquis sciat vel scire potest se habere caritatem, recte sumendo scientiam proprie in sensu. Quamvis gustus corporalis gustans dulcedinem cum corpus est sic bene dispositum, non stupidus, scit illam dulcedinem esse in se, quod gustus spiritualis bene dispositus si gustat dulcedinem spiritualem scit illam dulcedinem spiritualem esse in se. Sed quamvis habet caritatem gustat dulcedinem spiritus sancti et habet gustum spiritualem bene dispositum, quod sentit dulcedinem spiritus sancti esse in se. Sed dulcedo spiritus sancti est caritas, quod sentit caritatem esse in se. ¶ Item per paritatem per visum, quod sicut aliquis habens visum bene dispositum est illuminatus celi, et ei est presens visibile corporale, habet scientiam de illo visibili corporali. Sed visus spiritualis superior est quam visus corporalis, et qui habet caritatem est illuminatus spiritualiter, quod Iohannes dicit in canonica: qui diligit fratrem in lumine est, et talis habet visum spiritualem bene dispositum, quod cum caritas sit ei presens, cum visus spiritualis habet scientiam de illa caritate, quod scit utramque eum se esse in caritate. Item Augustinus dicit quod quamvis habet fidem videt fidem in se, quamvis fides presens est ei, et qui habet fidem scit se habere fidem. Quod eadem ratione qui habet caritatem scit se habere caritatem, quamvis eadem ratione est presens ei. ¶ Item duplex est dimittatio, scilicet dimittatio propria qua est effectus peccati, et dimittatio qua est causa peccati

secundum ... Sed omnis effectus prior in eodem aptitudinaliter ad faciendum scientiam dimittatur de causa sua et causa habet effectum per prius in eodem. Ille effectus est aptitudinaliter ad faciendum nos scire de causa, et sic per illum effectum potest scire se caritatem habere. ¶ Ad hoc videndum quod sic duplex fides informis et formata, sic duplex dilectio, scilicet naturalis et gratuita, et habent tamen affinitatem et convenientiam inter se, quod non potest discernere utrum suum diligere sit motus naturalis dilectionis vel caritatis. De lucifero enim dicitur: Iudeus paciebatur famem dei, et tamen numquam habuit caritatem, quod cum gratuita dilectio habet dulcedinem suam, et dilectio gratuita. ¶ Ad primum dicimus quod quamvis gustat dulcedinem spiritualem suam dulcedinem caritatis, scit illam dulcedinem esse in se. Sed non sequitur quod scit dulcedinem spiritus sancti esse in se. Immo est in falla accidentis quod ad hoc quod ipse sciret ut oportet quod sciret illam dulcedinem esse causam istam et illam esse causam quod sciret illam esse causam. Unde non sciret dulcedinem esse in se et illam esse causam quod sciret illam esse causam. ¶ Ad secundum dicimus quod non est similis de visu corporali et spirituali, quamvis spiritualis superior quamvis corporalis, quia habet multa impedimenta, scilicet sicut locum ipsius etc., accidentia et inordinatia per que potest discernere, et ubi sciat habere de visu corporali, sed visus spiritualis non habet hec impedimenta. ¶ Ad tertium dicimus quod non est simile de fide etc., quamvis fides duplex est, informis et formata, et qui habet fidem scit se habere fidem informem vel formatam, sed caritas non est duplex quamvis non formata. ¶ Ad quartum dicimus quod effectus caritatis quamvis iste est aptitudinaliter ad faciendum scientiam de causa, sed defectus est ex parte nostra, quia non possumus scire in memoria propositi syllogismi quod fit per effectum caritatis. Syllogismus talis est: quamvis diligens deum propter se et super omnia habet caritatem. Iste diligit deum propter se et super omnia, quod habet caritatem. Minor propositio est nota nobis, sed minor ignota nobis. In alius syllogismis quod fiunt per effectum non est in tali modo: hoc omnis mulier huius lac peperit. Ista habet lac, quod peperit. Utraque premissarum est nota. ¶ Si autem queratur per diffinitionem caritatis quod aliquis sciat se habere caritatem. ¶ Augustinus dicit quod caritas est amor quo diligitur deus propter se et proximus propter deum, sed iste quamvis relinquit omnia, dedit omnia que habebat pauperibus propter deum, scit se diligere deum propter se, quamvis scit se diligere deum non propter lucrum temporale, cum dimisit omnia temporalia propter deum. Scit enim se diligere deum propter se et proximum propter deum, quamvis multa bona fecit pauperibus propter deum, quod scit se diligere deum ex caritate. Per locum a diffinitione, quod scit se habere caritatem, sicut quamvis hec est diffinitio caritatis: Caritas est amor quo diligitur deus propter se et proximus propter deum. Immo oportet addi hoc, scilicet super omnia. Probatio, quod cuique diligit deum propter se diligit eum ex caritate, quamvis si diligit ipsum propter se non diligit ipsum pro commodo temporali, quod diligit ipsum gratis, et amor iste est gratuitus, quod ex caritate, et tamen ut prius. ¶ Item si aliquis diligit unum hominem plusquam alium, scit se diligere illum hominem plusquam alium. Hoc non potest ignorare cum diligere sit de primis dispositionibus, quod si aliquis diligit deum plusquam se, scit se diligere deum plusquam se. Quod cum sit in caritate scit se diligere deum plusquam se, quod scit se scit se diligere deum super omnia. Sed addita diffinitione scit se diligere ex caritate, quod scit se habere caritatem. ¶ Solutio. Ad hoc dicimus quod cum Augustinus dicit: Caritas est amor quo diligitur etc., secundum quod diffinitio est caritatis oportet quod hoc non dicitur duplicem

caritatem. s. cae final. et efficiens. q dr efficiat
cui i nob. qe alpha. et .o. i. principium et finis. quoniam
tum dz ee amor cum ex parte cae efficientis et ex
parte cae final. Amor aut. dr pot esse gratuit.
ex parte cae final. si n ex parte cae efficientis. ut
p3 in illo q diligit matrem pp puerum. quoniam diligit ipsam
gratis et pp se quantum ad cam finalem. quoniam vult ei unum
tm bonum. quamvis non sit cum bonum accidat ei. si ex parte
cae efficientis non est amor ille gratuitus. quoniam illum
amorem facit amor filii que vult. Ad primum dicendum q
hoc e duplex. iste scit diligere deum pp se. quoniam scilicet
deum pp dona utilitatis caritatem illa e. quoniam scit
...

[illegible]

[illegible]

ad regionē. fpē. fuū ad agloriē. i. ad regionē dīa.
ibi erit. g̃ fi i decessit i carn̄. 7 ñ reuocabit. sal
uabit. g̃ illa ang̃ ē neccia. S. dimi. in incā
natione. Dicitur ptur decessert i carn̄. g̃ neccīa
ē ipos decessisse i carn̄. 7 ñ reuocabit. sit ita
ñ eñ neccīe ē ipos eē saluādos. qm xpm eē
passuz ē qūgos. 7 illis saluādo ē ñ p morte
xpi. qm p passionē ei apta ē ianua. g̃ cū p
missa sit neccia 7 oclo gtingēs. ñ uz illa
aff. Dohec dicert quā. q ñ ut ñ mot uitu
tis potu pugē pse ad uisionē di. q ē i pria.
imo gngebat passio x. S dicert q antiq pa
tres ñ meruerē illa uisionē aptā. D ñ in
illa aff. si suāt uita etna. 7 salr p illa uisionē
apta. si si suāt p qdā dlcationē qhebat di
lod. ln. m. ef. mueret. 7 lñ salutē. 7 g̃ illa aff
ē neccia. soluebat. g̃ omis illas argūes p
distinctionē.

Dico ō cā. 7 ordiē. qd̄ ~ ō effcib; carit. qlegē
di. ē. ō eligantia motuū. hac aū ap qōē
ponit ad phys. dicens. q eligā igito. Coartor
aut ē duob; dsiōni hns dissolui. 7 eē cū xp
so utim apō tētat ulle pmanē mcāne ppter
fr̄s ō metare q ut eē aut aug. 7 amb. dicē
aug. q apō unū illoz hēbat i ōsidio. f. dis.
eē cū x. 7 relqū m patia. f. pmanē i cāne
ppter fr̄s. Amb. d. q utm hēbat apō i dside
rio. qrto ō eligantia illoz duoz. Q̄rto ut
apō uoluit i quieti. aut diuisi. Sexto 7 ul
timo utm qhb; dbat uelle qtalz pena qz
utū ē. sic apō uolū. morte qmē erat uale.
ccapmē obz. illo dsidm apli erat ex mea 7
pfecā cā. ~ ca. ē i ocupi. g̃ dsidiu illo erat i
ocupi. Jte mot ille ñ ē mutuali. q tō
mittēr. circa utm sit po. 7 mot ille ñ sū
cca utm. imo cca boñ in trasci. ñ ut fu
se. qm irasci ñ ē cca boñ in gtū boñ. de
sidiū aut illo ñ erat iruali. h potu in gcu
i q sola ē desidiū boi. i gtū boñ. g. fortitu
do ē cca ardua 7 tribilia. si sume tribil ē
mors. g̃ ulle moti pcā hesta. ē motus
fortitudis. si fortitudo ē in irasci. ut dicitur
gē. 7 amb. 7 ar. g̃ dsidm i erat i irasci. Con
hec 7 qr. utm apō dsidando dissolui 7 eē cū
xpo. mouet unico motu. an plib; S q
unico. qm utrq uolebat. exca. 7 utrq q bo
nū. g̃ cū utrisq ptis eēt eadē rō unico mo
tu moucbat i hec. f. dissol. 7 eē. cū x. q eē cū
xpo ē dlcm. mori ñ ē dlcā. h ap. mouebi
t i p m q dlcā. ñ i scdm. g̃ ñ erat unici rō.
moucdi in i g̃ ñ unic mot. Adpm d.
q ulle mori sipli sūptū ñ ē in ā ui dē
minate. imo p diuisas cās 7 ccūstātias ē
i diusis uirib; q ulle mori p dsidiōe fidei
fortitudis ē. 7 i in irasci. S ulle mori mgrē
ē ina ad eē cū x. sui ad btitudinē. ē motus
carit. 7 ē i ocupisci. h ē ē ulle mori ingt boñ.
7 h m gsidatur i apō 7 dsidabat. S dsidiū illo

apli erat in ocupi. p hec p solo ad i q obz. q
ulle moi pcā hesta ñ sipl̄r ē in irasci. ñ in
ocupi. sic ulle dare pci paupi. q paup ē 7
ē pietatis mot. 7 ē in ui ocupi. qm boitas
uoliti ē rō uolēdi. si dare pcī multib; p d
fusiōē reg. ē op magficētie. 7 ē in ui irasci. eod
m. d hec ulle moi pcā hesta. qm ulle mori p
hac cā. ut f hō cū x. carit. ē. 7 ē in ui ocupisci.
s ulle mori p dsidiōē fidi fortitudis. ē. 7 ē i in
irasci. Ad so obz. d. q apō potu moui ad o
uictū unico motu. ppter unā rōē. cū utrq bo
nū eēt. qm p hac rōē q mori erat ei uia ad
eē cū xpo erat ei dlcā. 7 i boñ. nō i tñ potu
moui apō i ptes illi gūcti diulis motib;.
si sepati gsiderat; illas ptes unā ad unā al
terā ad imunū uice. Sctm ut q mot ille
ñ fu ex cā. q omis mot mitori pncipalr
ē ad gliā di. si mot ille quo ap dsidabat di
solui 7 eē cū x ñ erat pncipalr ad gliā di.
q p b p hec q maior glia di puemebat ex
pmanē apli i cāne. qm pmanē in cāne
in aplo erat ad pfctm 7 gūsiōē plioy 7 ex q
gusiōē magficabat 7 laudabat ds. s imo
te apli ñ erat pfcti ñ ei soli. g̃ apō uole
bat gūū ei q erat ad gliā di. g̃ in dsicte
dsidabat illo. ñ mot erat pncipalr ad gli
di. g̃ ñ erat mitori. ñ erat ex cari. Jte si
apō dsidabat illo q dsidabat pncipalr pp
maiorē gliā di. g̃ q erat ad maiorē glia
di. mag dbebat dsidare. si dsidabat illo
q erat mi ad gliā di. ut pbatū ē. g̃ mot
erete. 7 i ñ ex cari. Sō. glia di dupli di. qm
dr glia di firma boitas ei. in q ipē sume d
lectat. 7 p hec omis mot mitori pncipa
lr ē ad gliā di. qm omis mot mitori ē
pncipalr ad summū boñ pncipalr. 7 finalr
ē. qm glia di dr freqns fama cū laude.
ut cū d. adoram te. glificam te. 7 sic nō
opt. oem motū mitori eē ad gliā di. ñ q
plati. q obz eē suo luce alis p bona op
tenet. 7 pcepto di face boā opa ad gliā di. q
dr eis adnō. Sic. lu. o. u. b. c. ho. ut. g. pa.
7 c. p hac distinctionē p solo. ad p obz. Ad
so obz. d. q ista sigficē ē h scda. apō dsiacta
bat hec pncipalr ppter gliā dni. qm ñ gsid
tabat te apō. ñ summā boñ di. cū q dsi
dabat eē sui uolebat. tñ si acedit illa pp
p laudē di. ad ghit tm̄ tm omis motus
mitori. dicnd ē te q h ar. ñ uz. Apō d
sidabat istud pncipalr pp gliā di. 7 ē sic
h arg. ñ uz. Calidi in gt calid. calefacit. g̃
mag calid mag calefacit. q pot ipedim
tū eē. 7 m. Ad hec g̃ q erat tal ang. d; hec
addi. alis pib;. haut ñ ē utm ipōitis. qm
i hec. dis. 7 eē cū x. maior ē utilitas ppa. In
hec aū pmanē in cāne pp fra. maior est
utilitas pxi. utilitas aut ppa pferēda est
utilitati pximi.

Cōtra qrtū ca. qr. utm ap. tenet̄ ulle pmanē
pp fr̄s i cāne. pbō. q ē. qm sciebat se p
mansurū i cāne. ut dr. 7 sciebat hec eē bonū.
g̃ sciebat dm ulle i. 7 tebat ulle ga gd sat d
ulle g̃ tebat ulle hec. Jte ap tebat ad op
mie. 7 tebat eē util pxio. si ulli op mie mai
ē. 7 ulla maior ē utilitas pxi. q̄nstruē ipm
7 ouite ipm ad fidē. g̃ tebat apō ulle pmanē
i cāne pp fr̄s. Jte q sume dlcā. ē eē cū x
ppter dsidabat ap dissol. 7 eē cū x. Sub q uai
te dsidabile ē cupido hr. c. mācas. ppter de
sidat eē i luto. g̃. e. x. qm sume dlctable ē
dm magficari 7 glificari. 7 h sume dsidabat
ap. pp hec cū illo dsidare dbebat ap. pp fr̄s
pmanē i cāne. 7 i tebat ulle pmanē in cā
ne pp fr̄s 7 uolebat gūi. g̃ peccabat mot
hō. qm pcāū mot. g̃ tebat ulle. 7 ē. Sō. d.
q apō ñ sciebat dm se pmanē i cāne. scire
pp. sūpto uocā. scā. qm ñ fuisset. si dmrata
scia sciebat illo. ñ erat reuelatū ei. S dicit
sipl̄r scio i cognitionē. p qdā giectas uehe
ment credo. Credebat ē q ds h ult pp pfcm
mitoy pp hec 7 dr scio. ut gsolaret eos d suo
pmanē i cāne. 7 p qs accip. ubū scā. ñ seqt
q q h tēat ulle g scat dm ulle. 7 ē p so. ad
pmū. Ad s. d. q ap ñ tebat sipl̄r pdicare
frib;. ñ magficare in eis dm. h sb gditiōē. s.
si uiuet. Ad tcio obz. d. q sume dlcā. ul
dsidabile erat aplo dm glificari. magficari.
h ñ seqt. g̃ cū hec dbebat se ulle pmanē. 7 ē.
q h idō ctinge. q hec ñ erat aplo i dsiens in
mo erat ē i peditū ei. q apō dsidabat mit
to apli. qm mitū ipedit sci 7 edutes ad pa
triā. uita i mīsa. sic dr i lib. sa. Cor. q cor
rūp. ag. aiaz. 7 apō. In felix ē hō. q s. me. lid
cor. m. h. p hec p; q ñ ē sile q i oucit psili. d
cupiā. 7 h af. iste cupid sume. dsiat hr
c. mācas g̃ cū h ult eē i luto ñ ten; 7 ñ re
tinens.

Cōtra tūū. ca. qr. d metate. aug. 7 abū. ē ā
dupli ōietas int ipos. pa ē d distictiōe litte.
Aug. ē s distig. littā. Coarto ex duob;. ubi hec
fiat distictio. 7 h ord ex duob; d tm m; h ubi
coartor. qm p aug. apō cūtabat int duo q
tū altm ipē dsidabat q mit erat. f. eē cū x.
altm aut erat neccē. f. pmanē i cāne pp fra.
pg p aug. pm hēbat i dsidio. f i patia. tm.
s; i istis duob; ut ē dōrē. abū. po i distictōe
litte. q distig. littā ē. Coartor i h fiat di
stictio. 7 segr ex duob; dsidiū hns. qm illa duo
dsidabat apō. s abro. pm q erat meli. f. eē
cū x. f q erat neccē. f. pmanē i cāne. pp fra.
Sic g̃ q dic. aug. m duob;. po i distictione
litte. s ī hec qrd. aplm dsidare. utm; 7 q i
p pan. p h q apō uolebat pdicare. 7 pace. 7
hec ñ potat face. ñ pmanet in cāne. g̃ ap
petebat f. g̃ dsidabat f. Sō. ad hec d; q
aug. sūps ubū dsidandi stricte. f q dsidiū

ñ ē ñ rei dlctabil. 7 g̃ apō ñ dsidabat pma
nē in cāne. qm hec ñ erat ei dlcā. qm ei cō
uenebat h uox ppe. Renuit gsol. a. m. pr
fectis ē uita i tenosa ē. Ambro. lāgi assu
sit ubū dsidandi. f. p ū bouolngi. 7 i ñ ē ō
etas int eos gtū ad sinsū pp equid. ñ ē ōietas
gtū ad distictionē s; diūsitas. utrq ē bē disti
guit p suā intelligentiā sanā. p; g̃ q h arg
ñ u;. Apō uolebat pmanē in cā. pp fra.
g̃ dsidabat i. p q dsidare sūt stcte. 7 ē i sua
gsegtas. abroi ad i fius. assūnado qm multa
sūt nolita. q ñ sūt dsidablia. Sci ē uolr
pecōres puiri misfeno. h ñ dsidant. qm nō
uolūt. i. cū dlctōe. uolūt tñ i gfōrēndo uolt.
suā. uō. dine. S bē dr. Letabit iū. cū uidit ui
dicā. f. penā. qm euasit penā. ul i tuitu su
tie. ñ i tuitu pē. h ē; pbē. q pmanē i cā. pp
fra. erat ei dlcā. q erat ei boñ. 7 apō. uole
bat i. imo 7 q uolebat hec q ult ñ bonū.
h boñ ē pfcō. cui apphensio ē dlctō. g̃ apphn
sio q habebat apō. d illo bō erat dlctō. g̃ apls
uolebat i. cū dlctōe. g̃ dsidabat i. Jte pfita
d. In crodiendis ill retbutio mit. Nō tm pcro
diendis. h 7 i crodiendis mādatis di. ē mag re
tbutio 7 hec dr p iocūditatē mitis 7 pgtationē
dlcōis di. q h in crodia pcepto di. g̃ apō ha
bebat magnā iocūditatē. d ū uiuendo in cāne
magficabat dm. g̃ uiuē i cāne pp magfica
tionē 7 laudē di in frib;. erat ei dlcable. 7 i uo
lebat istū cū dsidio. 7 i dsidabat istū. Sōlō
duo sūt gnā pfctoy. qdā sūt pfci qui iuxta
to molestāt a cāne. 7 apimis motib; cāms 7
talib; pfctis dlcā. ē uiuē i cāne pp fratis.
Alii sūt q aliq molestāt apimis motib;
cāms 7 talib; molestū 7 odiosū ē uiuē in cā
ne pp pīclm q ut timnē. ut hr p. lō. ap.
dicens. Infelix ē. h. 7 ē. Jdō ñ seqt. q apō dsidā
t pmanē i cāne pp fr̄s. lic; ulle i tñ pot
dici q apō dsidabat utrq. p q dsidare sūt
stcte. h aug. locut ē ut freqnt. qm fregnt
gtingit. q pfctis ē tediosa uita i. qui; tñ o
tingit. q in a gsidatiōe dsidant manē i cā
ne pp fr̄s. ut qn gsidant. q manēdo i cā
ne pfiūt mitis 7 magficant dm. q g̃ d aug.
q altm illoy ē i dsidio. reliq in patia. lage
ut freqnt. ambro. ut qm; Ad a obz. d.
q ap. dlctabat in pdicado 7 laudādo dm.
uiuendo i cāne. ñ tñ dlctabat ex hoc qd
uiuebat i carne i corruptiōe.

Cōtra qnt ca. qr. d eligentia illoz duoz. 7 qr ut
illoy duoz fuit mag eligdō aplo. 7 utq
apō ñ igtabat. imo bē sciebat. ut illoy eēt
mag eligdō. d ē. q q pig ē tm. i mag
ē eligdō. 7 h sciebat apō. g̃ sciebat dissol.
7 eē cū x. eē mag eligdō. g̃ stm dr q p.
q eligā igto. Jte mot q uolebat. dissol.
7 eē cū x. erat mot cari. i dm. 7 mot q uole
bat uiuē i cāne pp fr̄s. erat mot. cari. i

premium. et hoc omnia sciebat apostolus. ergo sciebat premium esse magis eligendum quam ultimum. et tamen ut prius. Item dissolvi et esse cum Christo est bonum glorie. manere in carne est bonum gratie. premium infinitum melius quam sit. et hec sciebat apostolus. ergo sciebat premium esse magis eligendum. et tamen ut prius. Contra apostolus sciebat ultimum esse utilius est quam quanto plus laborabat tanto maius premium acquirebat. augmentabat enim caritatem in ipso. Item sciebat se in labore predicando plures per hoc acquirebat. ergo sciebat illud esse magis eligendum. Solutio. multis de causis magis est eligendum aliquid: aut quia utilius est, aut quia melius, aut quia diuturnius, aut quia acceleratius, et de multis aliis causis. Sed quod excellat in omnibus circumstantiis non est necesse quod sit magis eligendum. Sed in omnibus pertinentibus quod pertinent ex parte rei sunt, est talia secundum quod simpliciter. quando non sequitur hoc est pulchrius. ergo est magis eligendum simpliciter. sed hoc sequitur. ergo est magis eligendum. quo ad hoc quia in huiusmodi comparationibus multum eligendum sunt cum tali determinatione. similiter non sequitur ultimum utilius est. ergo magis eligendum simpliciter. sed sequitur ergo est magis eligendum quo ad hoc quod plus prosit ad omnia obita. Sed tamen obicitur. certum est quod apostolus volebat utrumque scilicet dissolvi et esse cum Christo et permanere in carne propter fratres. et utrumque desiderabat secundum ambo. non tamen male. Contingit enim velle omnia bene et nutritione et ex diversis causis. sicut et Ysaias volebat quod deus remitteret ipsum ad populum quando dixit: ecce ego mitte me. et mittere volebat hoc. Ieremias vero mittere recusavit cum dixit: a a a domine deus, ecce nescio loqui quia puer ego sum. primo volebat mitti ex caritate et utilitate populi. Secundo autem ex humilitate recusavit mitti. Similiter Moyses ex humilitate dixit: obsecro domine, mitte quem missurus es. Potuit ergo apostolus velle illa duo contraria ex diversis causis. Sed obicitur. Apostolus volebat magis dissolvi et esse cum Christo ergo dixit. In omni enim sacrificio offerendo est sal. ergo ex deliberatione et consilio volebat illud. ergo eligebat illud. quando electio est voluntas deliberata et consiliata. ergo eligebat dissolvi et esse cum Christo. ergo ut videtur mentitur cum dicit quid eligam ignoro. eodem argumento potest probari quod apostolus eligebat permanere in carne propter fratres. Solutio. dicendum quod utrumque eligebat apostolus in comparatione ad suum oppositum. utrumque enim sciebat esse bonum. sed neutrum eligebat in comparatione ad reliquum. quando unum existimabat melius, aliud utilius. et alius [illegible]. et ideo quasi infinitum propter hanc pertinentiam mutuam ignorabat apostolus utrum illorum duorum eligere deberet illa duo ... [illegible] propter hoc dixit quid eligam ignoro. Item probatur quod apostolus sciret se esse postremum [illegible] quod permanere in carne propter fratres prolixior erat multiplicatio dupli carere et corona triplicaretur. quia per hoc anima magis debet eligere permanere in carne propter fratres. quia eorum ex permanere in carne propter fratres proveniret ei duplicatio premii et triplicatio. sed ex dissolvi et esse cum Christo acceleratio. sed duplicatio premii infinitum melior est quam acceleratio premii. ergo infinitum magis debet eligere permanere in carne propter fratres quam dissolvi et esse cum Christo. ergo in tali statu non debet

desiderare dissolvi et esse cum Christo. Sed adhuc glossa dicit quod huiusmodi cupio dissolvi et esse cum Christo est vox perfectorum et apostolus in tali statu desiderabat dissolvi et esse cum Christo. Solutio. dicendum quod apostolus in tali statu eum desiderare dissolvi et esse cum Christo ut non est Sed perfecto desiderare aliquem dissolvi quod obicitur quod vox illa est vox perfectorum intelligendum est actum esse secundum statum solitum. Sed est generaliter actum de perfectis et imperfectis hec necesse homo sit dignus amore et cetera.

Circa quintum capitulum queritur utrum apostolus voluerit omnino aut diutius dissolvi et esse cum Christo. Si ignoret et si nullus est adeo perfectus quin velit in ... et quin ergo illa vox est tam perfectorum quam imperfectorum. quod glossa dicit quod illa vox est perfectorum. Si diutius ergo volebat diu perfecte desiderabat. Contra. ideo non erat bonum perfectum ergo apostolus non desiderabat ipse perfectum diutius. Item monet perfecte nimis est nobile quam esse in luto. Sed quis vult esse in luto? et Ieronimus capitulo Matthei non vult diu esse in luto. ergo in luto magis ille qui vult dissolvi et esse cum Christo non vult dissolvi simpliciter et perfecte. Solutio. utrumque autem potest dici. potest enim dici quod apostolus voluit et omnino et diutius desideravit, et quinque quilibet ipsorum velit dissolvi et esse cum Christo omnino. tamen soli perfecti cupiunt hoc, id est desiderant scilicet solum et esse cum Christo. hec est eius dictio. non ipsius qui adhuc tenent aliquo amore huius vite. potest etiam dici quod apostolus desideravit utrumque diutius et desideravit dissolvi in quantum existimabat diutius esse in mora adesse cum Christo. quoniam erat dilectioni et bonum. non est similis de hoc esse in luto. et Ieronimus capitulo Matthei, quando esse in luto non est mora ad divitias. capitulo Matthei sicut dissolvi est mora perfectis ad esse cum Christo.

Circa XII capitulum queritur utrum aliquis faciens se esse postmodum dicitur velle quamlibet penam sibi infligi. Videtur ei utile quod videtur quod apostolus volebat dissolvi et mori noluerat. sed morte magis pensat in ultima in gratia Christo volebat maiorem penam. ergo ad similitudinem eius qui faciens se esse postmodum dicitur velle quamlibet penam sibi infligi. Item postmodum omnia cooperantur in bonum. ergo quelibet pena cooperatur postmodum in bonum. ergo quelibet pena utilis est ei. ergo qui sciret se esse postmodum sciret quamlibet penam esse utilem sibi. ergo dicitur velle eam. Item apostolus reprehenditur quando petiit stimulum a se removeri. ergo debebat velle stimulum. in esse eius scilicet stimulum secundum unam expositionem erat dolor lateris. ergo debebat velle dolorem lateris in esse et cetera. quelibet penam. ergo quilibet sciens se esse postmodum dicitur velle quamlibet penam sibi infligi. ergo dicitur velle se esse leprosum, paraliticum, quod videtur non esse. apostolus enim ipse aconitalon visus fuit gratiam agere deo pro eo quod ipse credit lom ... non credendum imponi tam pretioso quam pretiosum fuit [illegible] erat rex antiquus. Solutio. status sanitatis melior est quolibet, quam status egritudinis et cetera. Similiter dicendum de statu divitiarum et statu paupertatis. dico ergo quod non quilibet faciens se esse postmodum debet velle quamlibet penam sibi infligi. quando nescit utrum in suis statibus oppositis sit ei melior vel eque utilis. Ad primum dicendum quod apostolus volebat dissolvi quando dissolvi erat illi immediata via ad esse cum Christo. quod non est de aliis penis. Ad secundum dicendum quod licet verum non in his status habens penam esse utile, non dicitur velle tamen et est ita tamen in pretio mortis quam pro peccato mortali.

est utile postmodum. tamen non dicitur velle et per probatum est quod fructus proveniat hominem postmodum in statu meliori. et ideo non dicitur velle eum. Ad ultimum dicendum quod apostolus fuit iuste reprehensus. quando sciebat deum velle dolorem illum sive stimulum tunc esse et quando sciebat non deum tenebatur forte voluntati sue voluntatem divinam. et ideo tenebatur velle illum stimulum in esse quoad dum tenerat. Sed de aliis penis quod non in eis erat non tenebatur velle cum super hoc nesciret voluntatem divinam.

Dicto de virtutibus theologicis dicendum est de politicis. Antequam dicamus de donis spiritus sancti etiam tractemus quod de virtutibus politicis non est quod an sit virtutes. Sed de donis est quod an sint virtutes. Sed tractaturi de virtutibus politicis theologice quod dona quando sic patebit. Item operatio virtutum politicarum precedit operationes donorum. quando autem ius naturale causa et principium est omnium virtutum et motivum ipsarum. Primo videndum est de iure naturali. circa quod primo inquirendum quid sit illud. Secundo utrum ille qui primo apparuit adversus peccavit mortaliter. Tertio de differentia iuris naturalis et iuris positivi. Quarto quibus lex naturalis scripta est in corde hominis. Quinto utrum precepta iuris naturalis recipiant dispensationem. Sciendum ergo quod ius naturale quandoque large, quandoque stricte dicitur. large sicut ius naturale dicitur quod natura docuit omnia animalia ut coniunctio maris et femine et similia. Et hoc ius non est virtus vel vitium quando per communia omnibus animalibus non est virtus vel vitium. Sic enim bruta susceptibilia essent virtutis et vitii. Stricte sumitur ius naturale secundum quod dicitur ius naturale quod virtus rationis sine contradictione aut sine magna arte dictat esse faciendum ut deum esse diligendum et similia.

Circa primum capitulum sic obicitur. Deus dicit quod omnia esse communia fuit preceptum iuris naturalis et adhuc tenetur. Adam et Eva in primo statu. sed non tenebatur adhuc non ex precepto non ergo cum adhuc maneat adhuc tamen tenemur ex precepto ad hoc omnia esse communia. ergo quicumque apparet ad peccatum mortale cum faciat contra preceptum et totus mundus involutus est in peccato mortali. Sed dicendum quod adhuc non tenemur non in causa scilicet tempore necessitatis tenetur est omnia dicit esse communia. propter hoc non solum artat necessitate precedente. quando non tenemur semper honorare parentes scilicet in pluralitate temporis. tamen in quolibet tempore committimus facere id est in bonitate peccatum mortale. cum in ... ad communicationem omnium non tenemur in pluralitate temporis. tamen quando committimus facere peccatum mortale. Sed apparuerunt nobis ad faciendum contra illud preceptum ergo peccamus mortaliter. Item et dicitur quod quoniam est tale et cetera. ergo iure naturali magis est iustum quod cum ex iure naturali ius positivum. si omnia esse communia est iure naturali ius positivum ergo primum est magis iustum quod est magis tenemur ad primum. ergo si tenemur secundum quod secundum peccatum mortale si apparuerit ad tenendum ipsum. ergo tenemur peccatum mortale. Solutio. sic dicendum quod partim in iure naturali sunt quedam precepta et quedam permissiones et quedam demonstrationes. precepta sunt hec. Lucretium vulgarem ut [illegible] et cetera [illegible] permissiones sunt hec. Nota secundum diversa quod est non ius scilicet et subinde permissiones inmiscent permissiones decalogi quod prime et secunde tabule quod alii occiderent ipsum. vel quod furaretur ei ad hoc non ipse deus facere hoc alii propter hoc preceptum est non occides, non furtum facies et cetera. precepta et permissiones iuris naturalis

scripta et simpliciter obligant. Demonstrationes sunt quam ad tempus et sic obligant. quod enim opposita sunt talis esse ingentes [illegible] et cetera. ergo. Secundum ius naturale est una receptio et una restitutio. Demonstratio est contra ius naturale. ut dicit Tullius in fine prime rethorice. tamen dominus precepit apostolis opposita dicens: qui percusserit te in unam maxillam prebe ei et alteram. et qui vult tibi auferre tunicam dimitte ei et pallium. Quartum est et hoc est se offerebat quod pro minima iniuria dicunt iniurie erat hec ad deum. hoc ergo scilicet omnia communia esse quod obitum est eadem sub demonstratione. quando non fuit preceptum iuris naturalis simpliciter sed tamen pro eo tempore. fuit enim preceptum in statu innocentie suum in statu non bene dispositi. sed in statu corrupte nature corrupte non est preceptum. non dicitur quando si esset dispositio solveretur respublica. et mutua cede perimerent se gentes. Sed est tamen quod omnia sunt communicanda tempore extreme necessitatis quando nihil tunc dictat quod magis diligenda est salus proximi quam temporalia. Ad primum ergo dicendum quod licet eadem non maneat quod fuit in statu innocentie, tamen quando non manet in eodem statu non est tamen preceptum. Ad secundum dicendum quod non est similis de hono[rando] parentes. quando illud semper et simpliciter preceptum est. ad non. Ad tertium dicendum quod hec est non omnia esse communia. iustum est. tamen secundum ius positivum si sit tam simile. ut patet ex iam dictis. Ad aliud est quod non furtum facies continet sibi licitum iuris naturalis. Nota dicere aliquid quod licet non. Item licet cum furtum est contra ius naturale adhuc est primum secundum ius naturale et est prius solo. ad tertio obiectum. Nota etiam quod quamvis non esse propria est de iure naturali tamen apparere est licitum est non de iure naturali sed de opportuno. Similiter possidere malos est de iure naturali scilicet possidere est licitum et non est de iure naturali sed de iure positivo. Sed obicitur: omnia esse communia est de iure naturali. ergo est iustum. Item non esse propria est de iure naturali. ergo est iustum. scilicet omnia esse communia et aliquid esse proprium sunt contraria. ergo iustum est contrarium iusto. ergo bonum contrarium bono. quod est contra illud quod malum malo contingit esse contrarium et malum bono, sed numquam est bonum bono. Item possidere malos est sub precepto iuris naturalis. si possidere malos est sub possidere. ergo possidere est sub precepto iuris naturalis quod prius negatum est. Solutio. sine dubio manifestum est bonum esse contrarium bono in eadem ratione boni, et ex eadem causa. sed ex diversis causis et diversis casibus non est inconveniens. refutare officium potestatis et recipere officium potestatis contraria sunt. tamen utrumque bonum ex diversis et in diversis casibus. sic patet et cetera. in omnia esse communia est iustum et bonum secundum ius naturale. similiter aliquid esse proprium est iustum secundum ius naturale secundum aliter et aliter. quia ius naturale dictat quod omnia debent communicari [illegible] et malo appetitu quando placuit omnia esse communia. Item erat in statu ad quam creati sumus scilicet in statu beatitudinis. scilicet aliquid esse proprium docet ratio naturalis contra cupiditatem. Sciendum est quod statui nostri quando est utilius aliquid esse proprium quam omnia esse communia propter litigia. aliquid esse proprium est de iure naturali. et dicitur naturale quod ex permissione naturali. Sed omnia esse communia est de iure naturali quod ex beneplacito naturali. quia ergo ex diversis causis et in diversis casibus est illa duo de iure naturali. non est inconveniens illa esse contraria. et tamen utrumque est bonum. Ad secundum dicendum quod hoc argumentum non valet: possidere malos est sub precepto iuris naturalis. possidere est et cetera. ergo et cetera. et hoc est quia possidere scilicet non est esse sicut contentum sub possidere sicut pars a toto. sic enim sequeretur linea est subiectum geometrie. et linea alba vel visibilis est sub linea. ergo linea alba vel visibilis est sub subiecto geometrie. quando linea alba est per

actus sublimea. Item pro ceremoniali precepto omnia esse contra supplicium ut quod non quoniam non est preceptum ex sola non cum statu innocentie sed non est idem status quod tamen non ligatur quod non supplicium ligatur. Item si supplicium ligatur quod cum hoc de mitatio secundum quod diminutio supplicium et precepta et plenitudo supplicium non est quod differentia inter precepta et consilia et plenitudo. Solutio. Ad hoc potest dici quod istud preceptum supplicium ligat differentia tamen ligatur in quo ligabatur in statu innocentie. Item est non ligatur ad omnem modum executionis in omni tempore sed tamen in tempore necessitatis. Sed in statu innocentie ligabat ad omnem modum executionis in omni tempore sive in tempore necessitatis sive in alio. Ad primum quod dicitur quod ex sola non ligabat sed ex non statu innocentie ligabat et ad omnem modum executionis cum non maneat idem status non ligat. Ad id quod obicitur quod quamvis diminutio supplicium tamen adhuc est differentia inter diminutionem et preceptum quoniam contra preceptum numquam licet facere sed contra diminutionem licet facere.

Circa secundum capitulum queritur utrum ille qui primo appareat ad preceptum morale [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

quã uõ ñ ita. ꝯfacili uiro ĩfinĩ collocẽ ut omnipotẽtiã. ĩtutã. Omĩa ẽm ut ꝯ leg lĩcet. at fili uiro ꝯꝟe.

Opꝛa. v. cã. qr. utrũ pot fi dispẽsatio ĩ ꝓceptũ iuris nãl. si po ui[illegible] ẽ q͛ sit dispẽsatio ⁊ qb͛ ĩcũs hẽt fieri. Dispẽsatio ẽ legittima iuris relaxatio. ⁊ dr̃ dispẽsatio q̃i diuisoꝝ pẽsatio pẽsant ẽ diuisa ut seꝗꝛ. qd quo utili. aut iniuꝰ ꝯ. fit aut̃ dispẽsatio duab͛ de cãs. s. aut utilitate aut neccitate. ⁊ q̃n fit utilitate aut fit utilitate ccẽ. aut ꝑuate psõe. Qr̃ g͛ utrũ pot̃ fi dispẽsatio iuris nãl ut q͛ ñ. q̃m dr̃ q͛ dñs ꝑꝑ ñ pot dispẽsare ꝯ nouũ ⁊ uet͛ teñ. ⁊ ꝓcepta iuris ñ lis sũt ꝯ ueti ⁊ no. teñ. g͛ ñ pot dispẽsare q͛ illa. s; ut̃ q͛ pot. q̃m ꝓceptũ ẽ iuris nãl. ñ occides. ⁊ tñ occidit alĩq̃s suũ peccõ. silr ꝓceptũ ẽ iuris nãl. ñ furtũ facies. ⁊ tñ dñs iussit hebreis asportare uasa egyptioꝝ. ⁊ ñ uĩ dispẽsasse ꝯ furtũ. Silr ꝯ iuris nãle: ut[illegible] ẽ una. ⁊ tñ iacob hũit plẽs. Silr dd ⁊ salomon. q̃m q̃n mos erat [illegible] ut auctoritas ꝯ. ⁊ ĩ ccã t̃ni dispẽsatũ ẽ ꝯ iuris nãle. silr uotũ ẽ ꝯ iuris nãl. tñ dñs pp. dispẽsat cc̃ uoti.

So. q̃dã sũt ꝑme neccitatis ⁊ q̃daꝫ ꝯe ⁊ q̃dã tuẽ. ⁊ q̃dã q̃rte. ꝑme neccitatis ꝯ sũt qb͛ ñ saluat̃ silitudo dĩ. sic ẽ diligere dm̃. ꝯ ista ñ ꝑ fi dispẽsatio. q̃m hõ ñ pot dispẽsare. ñ q͛ uult dispẽsare. Scde neccitatis sũt q̃ualꝫ ad ꝯ[illegible] silitudis dĩ: et ad augmẽtũ cãs. tñ sin̄ illis pot saluari. cãs ⁊ dĩ silitudo. sic ẽ unica ẽẽ unica. Illd ẽ ꝯ[illegible] cãl ⁊ nutrit. q̃m si uir hẽret plẽs [illegible] amitti cã. q̃m discordia ⁊ inuidia oriret̃ int̃ ipãs. Cont̃. ista q̃ sũt ꝯe neccitatis. ꝑ dispẽsari. ⁊ dñs dispẽsauit cũ multis q̃ plẽs uxores hũerũt. q̃m uiri scĩ ꝯ[illegible] mũdiciã cordis ⁊ corꝑis. in accedendo ad plẽs uxores. q̃m ñ accedebãt cã dilectatiõis. sicã pt̃ gn̄andi ⁊ educandi ad cultũ uĩ dei. Silr uotũ recipit dispẽsatiõeꝫ q̃m uotũ fit ad augmẽtũ caritis ⁊ sin̄ illo aug̃to pot manẽ cãs. silitudo dei. Cont̃ homicidiũ aut̃ ñc fcã dispẽsatio q̃m ĩ ꝓceptũ ꝯ dĩ illi. auctẽ dnã. ñ occides. Cũ aũt ꝑpont̃ suspendit latrone ñ ipe occidit si lex. Silr ꝯ furtũ ñc fcã dispẽsatio. nec ebrei fecerũt furtũ egyptiis. q̃m dñs cui sũt om̃ia dedit reꝯ egyptioꝝ hebreis. ꝟ ñ ꝯ[illegible] rẽ alienã. s; suã. Quarti uis aut̃ dispẽsatio pot fi ꝯ illa. q̃ sũt scde neccitatis. ñ tñ oĩaẽ. q̃m recipiũt dispẽsatiõeꝫ. ex ea ꝑte [illegible] cũ illis que sũt ꝑe neccitatis. Illa ẽ sũt ꝑe neccitatis q̃ ap̃ncip ⁊ silr obligãt ĩ gnali [illegible]. Illa sũt ꝯe nẽ. q̃ ap̃ncip silr ob ĩ gnali. [illegible] ut satisfactio p̃ peccãs ẽ [illegible] ⁊ silr ap̃ncẽ. ĩ gnali. q̃m ẽ nccẽ satisfieri ꝑ peccãs. ⁊ ñ recip̃. dispẽsatiõeꝫ q̃m [illegible] dispẽsare. ñ q͛ pot q̃ ñ uult. q̃m ñ ꝑ negare sñtiã suã. q̃m ñ pot negare se ut [illegible]. In sp̃ali aut̃ ñ obligat ap̃ncip. ñ illi q͛ tenẽt satisface hac satisfcõe. ut illa. licet aũ solũmodo sacrãms. in uigĩntis ꝑmaꝫ. ⁊ illa recipit dispẽsatõẽ. pot ẽ ꝯmutare sacdos q͛ uĩ ꝯ. ut ꝑꝑ utilitate. ut ꝑꝑ neccitatẽ. sic ẽt eciã sacdotes q̃ dat h̃ ccciã ꝯ[illegible] ĩdie incũt cis q̃ ñ fuerẽ diuinis officiis. Illa sũt tuẽ nẽ. q̃ ex aduu hũo obligãt. sic uotũ ut que obligãt q̃dã. ⁊ ñ oẽs. aut ꝯ oẽs ĩ cãi. sic ꝯ[illegible] q̃dã obli. sic ista. q̃ pcũ ĩ una maxilla. ꝑ. e. ⁊ a. illã ꝯ ꝑcep ap̃. ⁊ ad hoc tenebãt ipi. ꝯ ꝑ magis mãsuetudieꝫ ⁊ paciẽtiã. obebãt trahẽ hoĩes ad amorẽ s[illegible] bõ. Uotũ aut̃ obli. ex actu hũi. Est aũt multiplex uotũ. s. religiõis ꝯ[illegible] ⁊ abstinẽtie ⁊ ꝑegrinatiõis. Duo ꝑma ñ recipiũt dispẽsatiõeꝫ. duo ultima recipiũt. Quarte neccitatis sũt q̃ plati ecclẽꝫ istituũt. s. q̃ istitũ pp̃. aut archiepũs ĩ ꝑuĩcia sua. aut epũs in diocesi sua. aut abbas in abbatia sua. ⁊ istis ꝯ[illegible] dispẽsare ipi istitutores.

S; obĩ ccẽ ea q̃ sũt ꝑe neccitatis. obligãt ap̃ncip. ⁊ ea q̃ sũt tuẽ neccitatis ñ obli. ap̃ncip. g͛ mag obligat ea q̃ sũt ꝑe neccitatis q̃ q̃ tuẽ. nẽ. s; om̃ia q̃ sũt ꝯe neccitatis recipiũt dispẽsatiõeꝫ. g͛ ⁊ om̃ia q̃ sũt tuẽ. g͛ uotũ ꝯ[illegible] recip dispẽsatiõeꝫ q͛ ẽ ꝯ dĩ.

So. ea q̃ sũt ꝯe neccitatis ñ recipiũt dispẽsatiõeꝫ ĩ ꝯ[illegible] ⁊ ꝑ[illegible] ꝯ[illegible] ñ recip [illegible] ꝑꝑ hoc ñ recip dispẽsatiõeꝫ. q̃m nichil pot recõpẽsari ꝑ ꝯ[illegible] q̃m ꝯ[illegible] cohiber mãriã; dilectatiõeꝫ que ẽ ꝑ tactũ. q̃ dilectatio mãrie ĩpedit cãi. ꝟ ꝯ[illegible] mãrie ꝯ[illegible] cãi. S; utm̃ obr. ꝯ[illegible] ⁊ abstinẽtia sũt ĩtutes due eq bõe. q̃m oĩs ĩtutes in [illegible] hẽ sũt pes. g͛ uota ꝯ[illegible] ⁊ abstinẽtie sũt eq bõa. si uotũ abstinẽtie recipit dispẽsatiõeꝫ. g͛ ⁊ uotũ ꝯ[illegible].

So. ꝯ[illegible] ⁊ abstinẽtia sũt eq bõe. i. eq ĩ [illegible] ñ sũt eq[illegible]. i. eq utiles. ad alia. q̃m ꝯ[illegible] mag ꝯseruat cãtatẽ q̃ abstinẽtia. q̃m dilectatio q̃ ẽ ꝯ[illegible] minor ẽ q̃ dilectatio q̃ ẽ ꝑ tactũ. ꝟ minꝰ ĩpedit cãi. ⁊ ꝑꝑ hoc ñ seq̃ꝛ ꝯ[illegible] ⁊ abstinẽtia sũt eq bõe. g͛ uota sũt eq bõa. ꝟ uotũ ẽ respiciat utilitatẽ. S; obĩ [illegible] ẽ ñ obligat ñ ex actu hũo. s. ex ꝯ[illegible] g͛ recip dispẽsatiõeꝫ. g͛ ꝯ[illegible] ꝑ[illegible] sepantꝛ.

So. [illegible] quo ad q͛ recip dispẽsatiõeꝫ. quo ad q͛ ñ. q̃m ad actũ [illegible] alẽ. recip. dis. q͛ uir ⁊ mlr ex mutuo ꝯsẽsu. ꝯ[illegible] ad religiõeꝫ. s; quo ad [illegible] ñ recip. dis. q̃m ñ ꝑ dispẽsatiõeꝫ. q̃m sacrm̃ matrĩmonij mag ẽ ut [illegible] si ꝯ[illegible] quietiõeꝫ ꝑ ⁊ ecc̃. [illegible] ñ uult pot ĩsilẽ ad alia uota [illegible] liquo. S; [illegible] dispẽsatiõeꝫ. sũt [illegible].

De [illegible]. Maledcꝰ q̃ ñ ꝯplerit om̃ia q̃ scpta sũt ĩ libro isto. ⁊ ap̃s. qcũq͛ ĩ [illegible] atha ꝯ. ⁊ ĩ [illegible]. Celũ ⁊ t̃ra. [illegible] tñ. ꝟ dr̃ q͛ ꝯ[illegible] ꝓceptũ rec[illegible] dispẽs[illegible].

So. ad ꝑmũ pot̃ dici q͛ om̃ia ꝓcepta dñi adipli. [illegible] ꝯ se ad ꝯplecãnti suũ p[illegible]. ꝟ ñ seq̃ꝛ q͛ recipiãt dispẽsatiõeꝫ. t ꝑ dici q͛ ꝯ[illegible] re. dis. si q̃dã ꝯ[illegible] te. q̃ de nouo ꝓcepta [illegible] rec. dis. sic tñ ẽ.

Ad aũctẽ apli. ꝟ. q͛ ꝯ[illegible] loq. ꝟ cõuiois. q̃ sin̄ dubio ñ rec. dis.

Sdm tñ. ꝟ. q͛ uba dñi diuĩ ĩtransire. q̃ñ ad effectũ. q̃m eoꝝ effect̃ nũq̃ ꝯ[illegible]. s. uita ccẽ.

De [illegible] iuris nãl.

Oꝫsũt origo ⁊ q̃ sñia ĩtutũ politicarũ. ꝯseq̃nt̃ dicend̃ ẽ ꝟ ĩtutib͛ politicis ꝟ q̃b͛ ĩ hõĩ. s. Sapiã dẽe sobrietatẽ. i. ꝯpãntiã. ⁊ ꝑ dẽtiã. et iustitiã. ⁊ ĩtutẽ. i. fortitudinẽ q̃b͛ ñc utilꝰ in uita hõib͛. Iste ẽ q̃ttuor ĩtutes hũlitãt hoĩem ad [illegible] theo. ĩtutes ⁊ faciũt ꝑ[illegible] opa hõis sit dõ. ꝑ hec ẽ q̃ hõ reddit unicuiq͛ q͛ suũ ẽ sibi ẽ dõ ꝯ[illegible] ꝑh ẽ q͛ abstinꝫ a dilectatiõib͛ ꝑuiꝫ. sibi ẽ dõ ꝯ[illegible] ⁊ ẽ ꝟ alijs. ⁊ ꝑꝑ hec in uita ⁊ ꝯ[illegible] ꝯ[illegible] cũ hoĩb͛. ñ ẽ utilius ĩstis ĩtutib͛. t pot dici q͛ ĩstis ĩtutib͛ ñ ẽ utiliꝰ in uita. ꝑ q͛ sũt ĩ sorte cãi. Tũc ẽ sũt eq bõe ⁊ eq ꝯ[illegible]. in. ꝯ. sic ⁊ alie. q̃m oẽs ĩtutes ꝯ sũt ꝯ[illegible]. ꝟ q̃uis alie sit eq utiles. ñ tñ magis ꝑꝑ ĩ[illegible] dr̃ q͛ ñ utiliꝰ ẽ ĩ uita. Dñs g͛ hec eadẽ dicãt. ꝑ q͛ ẽ una [illegible] ꝯ ꝟ diffiĩ[illegible] ꝟ q̃lꝫ ꝑe.

Aug. ꝟ. q͛ ꝑ dẽtia ẽ in ꝓcauẽdis ĩsidijs. q̃ dr̃ ꝑ dẽtia ẽ ĩtus q̃ ꝓcauet ĩsidias. Iustitia ĩ subuẽd͛ miserijs. forti. ĩ ꝑferẽdis molestijs. T̃pãntia ĩ cohercẽdis dilectatiõib͛ ꝑuis. S; ut melꝰ pateat q̃ ẽ q̃lꝫ ĩtus. q̃r. ꝑ q͛ differãt ĩtutes. q̃m aut differũt ꝑ origiẽ. ut magis ꝑ ĩtres q̃b͛ sũt. aut ꝑ finẽ ad q̃ sũt. aut ꝑ mãs circa q̃s sũt opatiões eaꝫ. aut ꝑ motꝰ. Si sc̃d͛ ĩtres q̃b͛ sũt. s; ꝯ. q̃ñ sũt ñ tres ĩtres. s. ratĩ ꝯcupisci. ⁊ irasci. g͛ ꝑ hec ñ sũt ñ tres ĩtutes. ⁊ hec sñm.

Si ꝑ finẽ. g͛ cũ ꝯ ñ uir finis oĩ ñ ĩtutũ. s. bĩtudo. ⁊ ꝑ ꝑhs. ñ dr̃ ẽẽ ñ unica ĩtus ĩ sp̃e. ⁊ hec sñm. Si ꝑ mãs circa q̃s opantꝛ. s; ꝯ. q͛ ꝑ dẽtia ꝓcauet ĩsidias. in q̃b͛ bõ. q̃lꝫ malo g͛ circa eãdẽ mãꝫ opãt̃. circa q̃ ⁊ alie opant̃. g͛ ꝑ hec ñ differt ab alijs. ⁊ hec sñm.

Si ꝑ act̃ ꝑꝑ[illegible]. s; ꝯ. q͛ ꝑ dẽtia ẽ ad dirigẽd͛ actũ sui motum ratiõabil. fortitudo ad dirigẽd͛ actũ irasci. T̃pãntia ad dirigẽd͛ actũ ꝯcupisci. g͛ cũ ñ sĩt ñ tres ĩtres. ĩ sp̃e. ñ sũt ñ tres act̃ ĩ sp̃e. g͛ ñ sũt ñ tres ĩtutes in sp̃e. cũ ñ differãt ñ ꝑ actus.

Queri pot. cũ ñ sĩt ñ tres ĩtres motiue ad bõn. q̃r sũt q̃ttuor ĩtutes cardĩales. Ire rãtõ uni motũ ut actũ hẽt. s. discnẽ. bõn a malo. ad istũ dirigẽd͛ sufficiẽ ꝑ dẽtia sic ꝯcupisci ꝟ actũ hẽt ꝑꝑ[illegible]. ad q̃ dirigẽd͛. sufficiẽ t̃pãntia. Irasci ꝟ ẽ appetere.

Sũt irasci. hẽ unũ actũ ꝑꝑ. s. ꝓtestari malũ. ad istũ dirigẽd͛ sufficiẽ forti. ꝟ ꝑ g͛ s[illegible] ẽẽ ĩustia. ⁊ s̃ hoĩb͛ ẽẽ ñ tres ĩtutes [illegible] ꝑꝯ[illegible].

So. ad ꝑmũ. ꝟ. q͛ ĩtutes differũt ꝑ act̃ [illegible].

Sc̃t. ẽ sũt ꝑꝑ fines. ⁊ mediũ. ĩtutũ ñ uꝫ ñ act̃.

Act̃ ñ sũt ñ ab͛ uiib͛. g͛ ñ sũt ñ tres ĩtutes. Preterea ẽ. ac si ꝑ dẽtia regẽt oẽs motꝰ rõis. ⁊ t̃pãntia oẽs motꝰ ꝯcupi. ⁊ forti. oẽs motꝰ irasci. hoc aũt ñ ẽ uerũ. ꝟ q͛ sillogizat ex ĩ[illegible]. Et ut hoc meliꝰ pateat ꝑ[illegible] ẽẽ. ĩ ꝯcupiscẽtia. cũ q͛ ꝯcupi. appetit bõn. sc̃d͛ [illegible] subdiuidẽ. q̃m ut appetit bõn ut finẽ [illegible]. aut ut uiã ad finẽ ultimũ. Si ꝑmũ illo ñ diuidẽ amplꝰ q̃m bõn ẽ dr̃. Si ꝑ illo tertiũ subdiuidẽ. q̃m ꝑ appetẽ illd bõn. t subitũ q̃n. aut t ꝑꝑ. Si t subitũ ꝑꝑ appetit̃ illud sufficiẽ regẽ t̃pãntia. Si ꝑꝑ appetit. sufficiẽ regẽ iustia. Pot ẽ uis ꝯcupisci. appetẽ. reddere ꝑxiõ q͛ suũ ẽ. ⁊ tale appetitũ dirig͛ iustia. ⁊ s; ꝑꝫ q͛ ñ q̃lꝫ motũ ꝯcupisci dirig͛ t̃pãntia. imo aliq̃ dirig͛ iustitia.

Silr aliq̃ motũ rõis dirig͛ iustitia. ⁊ aliq̃ motũ irasci. ꝟ ꝯ[illegible] oẽs ĩtutes. ut patebit cũ ꝟ iustitia agem̃.

De eo q̃lr differẽt ĩtutes dĩ. ẽ ꝟ q̃lꝫ ꝑ se ⁊ ꝑꝑ ꝑ dẽtia. ꝟ q͛ ꝑo q̃rend͛ ẽ utrũ ꝑ dẽtia sĩt ꝯ. q͛ sciã. sc̃d͛ utrũ sciã sit sp̃s sp̃alissimã ad gen̄ subalternũ. tertio utrũ ꝑ dẽtia ꝯ ꝑꝑ cardinaliũ ĩtutũ. ⁊ an sĩt. iiij. tñ cardinales ĩtutes. Circa ꝑmũ ut̃ q͛ ꝑ dẽtia idẽ ꝯ q͛ sciã. q̃m moral̃ sciã que traditꝛ ĩ libꝯ ethicoꝫ ⁊ ĩ ceteris libꝯ moralib͛ ⁊ etiã ĩ ethica. mõs. ẽ ad electiõeꝫ bõi ⁊ fugã mali. ꝑ dẽtia uõ ñ ẽ ad [illegible] ñ ad electiõeꝫ bõi ⁊ fugam mali. g͛ ꝑ dẽtia ẽ illa sciã. si dicit q͛ ñ seq̃. q̃m sciã illa ẽ circa uniuersalia. ꝑ dẽtia uõ circa singlia. ꝑbat̃ q͛ illa sciã circa singlia ẽ. q̃m eadẽ ẽ sciã. qua scio q͛ bõn simplr ⁊ scio q͛ malũ simplr ⁊ q̃ scio q͛ bõn m̃ ⁊ q͛ malũ m̃. Illa ẽ g͛ diffiĩ.

It sides ẽ cognitio q̃dã ⁊ tñ ẽ ut̃. q͛ ẽ cognitio cũ ĩclinatiõe ad bõn. q̃m oĩs ĩtus ad bõn. eod m̃ ñ ꝑbab͛ ꝑ dẽtia ẽẽ sciã ⁊ ĩtutẽ. cũ ĩclinat ad bõn. ꝑ cognitio terrũ theo. ut̃ ĩt. s. fides. q͛ silr cognitio politicaꝫ ñ ẽ ĩt. Si ꝯceditꝛ q͛ ꝑ dẽtia ꝯ sciã. q͛ ĩt ⁊ sciã sũt diuisa gn̄a. quoꝫ unũ ñ ẽ sub alio. g͛ nulla ĩt ẽ sciã ⁊ ecõ.

So. duplex ẽ iudiciũ rõis. s. iudiciũ discretiuũ ⁊ iudiciũ diffinitiuũ. Iudiciũ discretiuũ ẽ ipã discretio q̃ rõ ẽ iudicat ad faciend͛ ẽẽ. t ñ faciendũ ẽẽ. ⁊ hꝫ discretio ñ ẽ ĩt. s; ꝯstitutiua ĩtutis. ꝟ [illegible] discretio ñ mag ĩtus q̃ auriga ĩtutũ. Circa utrũq͛ tale iudiciũ ẽ sciã. ⁊ ñ ĩt. Ex ĩ ẽ sciunt q͛ faciend͛ q͛ ñ. tñ ñ faciũt. Iudiciũ aũt diffinitiuũ quõ rõ ĩꝑat ad faciẽd͛ t ñ faciẽd͛. ⁊ illd ultimũ ẽ ĩt. ꝟ ad opatiões duas se hẽt sciã: in ꝑo iudicio ut ꝯsiliari. Ĩt aut̃ in ꝯo iudicio se hẽ ut ĩꝑatx. hec tñ differt ꝑ dẽtia a sciã morali. q̃m moral̃ sciã mõstrat q͛ faciẽd͛ q͛ ñ. ꝑ dẽtia diffiĩt ⁊ ĩꝑat ad fi t ñ fi ⁊ s; ꝑꝫ solũ ad ꝑmũ obi.

Ad. a. ꝟ. q͛ lꝫ fides ꝯ cognitio tñ ut̃ [illegible] q̃m ñ ĩnitit̃ ꝯlibꝫ rõib͛. s; ꝑme ueritati p.

se. et sic se. Moralis vero scientia non potest esse virtus quoniam per se in virtutibus preceptis ... scripta sunt in corde hominis et sic illa non est laus vel vituperium. ... cum sit virtute sit laus vel vituperium. moralis scientia non est virtus. ... quod prudentia sit scientia quoniam ... quoniam ignorantia est vitium. ergo aliqua scientia est virtus. sed nulla potest quam moralis scientia. ergo moralis scientia est virtus sed non est alia virtus quam prudentia. ergo prudentia est scientia.

Item non facere ad cuius tenem illud est peccatum ergo ignorare ad cuius tenem scire illud est peccatum. et ita ignorantia est vitium. ergo aliqua scientia est virtus et sic ut prius. Item ignorare ad cuius tenem scire est inculpabile ergo ignorantia est inculpabilis si non est inculpabile non vitium ergo ignorantia est vitium et sic ut prius. Item ... dicitur malum culpe est defectus boni ... malum culpe est defectus ...

[illegible]

[illegible]

necessaria dicitur esse in coniugatis quasi super omnia. et si quis
cum uxore et sic de aliis concubitibus. et sic est continentia uirtus
si sit in plus quam oportet. Similiter sobrietas stricte sumitur
quod dicitur sobrietas omnimoda abstinentia a superfluo
cibo et potu. et sic sobrietas non tamen excludit mortale sed
ueniale scilicet ebrietatem quae in se est uenialis. Large sumitur sobrietas
secundum quod non est omnimoda abstinentia a superfluo cibo et potu.
sed quando cum uxore et sic de aliis continentiis. et hoc modo uidetur
et sic non excludit ebrietatem quae est uenialis. Ad id quod obicitur
solum dicendum per interpretationem. Non enim est inconueniens quod ebrietas corrumpat habitum sobrietatis. Similiter et ad aliud. Sobrietas enim
large sumpta et ebrietas non sunt contraria et in eodem possunt
esse. tamen sunt repugnantes quodammodo, quia ebrietas
minuit motum et feruorem sobrietatis. Ad
tertium dicendum quod nulla delectatio est mortalis citra consensum.
unde nulla delectatio mortalis est citra consensum, quia sola
concupiscentia carnis non potest facere nisi ueniale. Ad
quartum quod obicitur de consensu dicendum quod habet ueritatem. Consensus in motum luxuriae est peccatum mortale. Sed consensus in
motum gulae est mortale peccatum non est simile. quia actus
luxuriae in quem est consensus est mortale peccatum. sed actus gulae
in quem est consensus non est mortale peccatum. unde aut hoc sequitur.
patet dicere. Ad ultimum dicendum quod in omnibus aliis paribus
si decima ebrietas uel centesima est mortalis. similiter et prima.
Nunquam est aliquanta ebrietas est mortalis. nisi homo magis delectetur in potu quam in praeceptis dei. Si quis enim quamcumque proponit delectationem quae est in carnali delectatione quae est idolum
semper peccat mortaliter. Unde illi qui peccant mortaliter quibus
magis placet esse in taberna ad potandum uinum
quam in ecclesia ad audiendum diuina. et hoc modo prima
ebrietas est mortalis. Sed si contemnit deum delectetur autem in potatione uini et inebriatur. illa ebrietas est uenialis. licet
tamen decima uel centesima mortalis. non quia sit uenialis
sed quia per frequentem ingurgitationem saepe accidit quod in maiori fit delectatio in carnali quam in ea-
tore ut in praeceptis dei. Si uero obicitur quod ebrietas
est mortale peccatum. dicendum est quod si homo cohabeat cum sua extra causam necessariam peccat uenialiter. Si praeter causam necessariam
peccat mortaliter. id est si praeter causam prolis uel causam refrenandae libidinis uel praeter debitum reddendi cognoscit
suam. peccat mortaliter. quia tunc est uehemens amator uxoris propriae. et dicit auctoritas quod omnis uehemens amator uxoris propriae adulter est. ergo et cetera.
qui comedit et bibit praeter omnem causam necessariam. si tamen libidinem comedit et bibit peccat mortaliter.
ergo ebrietas est mortale peccatum. Solutio. principio
nec hoc. si homo cognoscit suam extra causam necessariam peccat
uenialiter. quamuis homo posset ita esse spiritualis quod non cognosceret suam nisi causa prolis. nisi uellet delectari in illo opere
uenereo. unde delectatio quae habetur in illo opere est
tamen in sensualitate brutali in qua nullum est
peccatum. Similiter hic falsa. Si homo praeter omnem causam
necessariam cognoscat suam peccat mortaliter peccat.
quia posset esse quod homo propter solam delectationem cognoscat
suam. quando tamen cognoscit non esset sua. talis posset
in delectari in carnali. tamen citra deum si propter hoc obliuiscitur
quod impleat praecepta dei non peccat mortaliter sed tamen
uenialiter. nec dicitur uehemens amator uxoris nisi ma-
gis delectetur in ipsa quam in deo.

Circa quartum capitulum quaeritur utrum primus motus ad gulam sit
peccatum quod uidetur. quia sicut luxuria est mortale peccatum ita et
gula. ergo sicut primus motus ad luxuriam est mortale peccatum.
ita primus motus ad gulam est mortale peccatum. Item si primus
motus ad gulam non est peccatum mortale. quaeritur ita culpabilis est esuriens et per uitium per appetitum concupiscentiae sed
quod primus motus ad luxuriam est peccatum. quaeritur generaliter
quantum ad uim generatiuam corrupta est et infecta et ex
ista infectione est primus motus ad coeundum peccatum.
sed quantum ad uim nutritiuam tantum corrupta est et propter hoc
primus motus ad gulam non est peccatum. propter quod solum hic
la. quia corruptio et infectio uis concupiscentiae peccatum est.
ergo uitium bonum et ex bono in quantum bonum non est malum.
ergo ex eo quod uis concupiscentiae est infecta non est primus
motus ad coeundum peccatum. Est ergo peccatum ex hoc quod
tendit ad illicitum. sed similiter motus gulae tendit
ad illicitum. ergo est peccatum. Item comedere ante horam
debitam est illicitum. ergo primus motus ad illud est peccatum. Solutio. uis concupiscentiae corrupta est et quantum
ad uim nutritiuam et quantum ad uim generatiuam. sed non est
infecta quantum ad uim generatiuam nisi infectio dicatur intensio corruptionis. Concedimus ergo quod magis
corrupta est quantum ad uim generatiuam quam quantum ad uim nutritiuam. Cuius haec est ratio. quia Adam reus fuit laesae
maiestatis. uoluit enim rapere diuinitatem. et propter
hoc damnatus est in se et in posteritate sua. unde uis concupiscentiae magis corrupta est in parte illa per quam fit
propagatio quam in alia parte. Dicendum ergo quod primus motus ad luxuriam est peccatum non ex parte causae sed ex
parte finis. quia tendit ad illicitum scilicet ad delectationem inter compares. tamen primus motus ad gulam
non est peccatum. non tendit ad delectandum in cibo et potu.
Quidam tamen ita assueti sunt in comessationibus et ebrietatibus quod statim cum appetunt comedere
libidinose appetunt. et talibus primus motus
ad comedendum est peccatum. In aliis uero non est peccatum. quia
comedere per se et bibere per se licitum est. Esau autem
culpatur quia ardenter et libidinose appetiuit.
unde peccauit. Ad ultimum dicendum quod appetere comedere ante horam debitam non est peccatum per se. quia uult
et quia ex necessitate potest homo appetere uelit
nolit. unde non est in potestate nostra. Appetere ergo comedere quando est peccatum quando non. si sit motus naturalis tendens
ad corporis sustentationem non est peccatum. si motus
libidinis uel libidinosus id est tendens ad delectandum in
carnali propter se peccatum est.

Circa tertium capitulum quaeritur quare omnis luxuria sit mortale peccatum
et non omnis ebrietas. et uidetur quod sic omnis simplex
fornicatio est peccatum mortale sicut et ebrietas. Ponatur quod iste
uelit delectari in hac muliere soluta et delectatur
cogitando de ea. Alius uelit delectari in
optimo uino et delectetur in ipso cogitando. Iste sic
iste delectatur in muliere et peccat delectando in ipsa.
hoc est autem quod delectatur in carnali. sed ille quamuis delectatur tamen in uino cogitando delectatur in carnali. ergo aequaliter
peccat. Sed qui delectatur in muliere cognoscendo
ipsam peccat mortaliter. ergo alius peccat mortaliter et
ebrietas est mortale peccatum. Solutio. non est simile. quia uinum est prohibitum
tantum reliqua non. quaedam sunt mala quia prohibita sunt sicut
comedere pomum fuit malum quia prohibitum. quaedam prohibita
quia mala. sed delectari in muliere non est malum quia
prohibitum sed est prohibitum quia malum. et malum est in se
et hoc prohibitum. sed delectari in uino eo modo quo dictum est
malum est in se et ideo est prohibitum sed non mortale. Solutio.
delectari in carnali et hoc dominum non est mortale peccatum. Sed de-
lectari in muliere contra deum non est mortale et cogitando
ipsam. Sed delectari in muliere soluta cogitando ipsam
est mortale et cadit sub prohibitione. sed non sub prohibitione
scripta tamen. sed sub prohibitione iuris naturalis quod illicitum
est. unde si uis non cognoscere non suam. quod si esset licitum non
posset saluari ius prolis. Accidunt enim multae caedes
hominum. sed bibere uinum propter se in dulcedine est de-
lectari in uino contra deum ueniale. non cadit sub prohibitione
scripta nec sub prohibitione iuris naturalis. Dicendum ergo quod qui
cognoscit non suam peccat mortaliter. non tamen quia delectatur
in carnali sed quia cognoscendo delectatur in non sua et sic praeter
solam ad debita. Si uero obicitur cognoscere uitam propter se est
indifferens sed quod est soluta propter hoc est peccatum mortale. quia
contra ius naturale cognoscere non suam. Similiter bibere uinum propter se
indifferens est. sed bibere uinum ad superfluitatem propter con-
cupiscentiam superfluitatis est contra ius naturale cum superflui-
tas corrumpit naturam. ergo bibere uinum ad superfluita-
tem est mortale peccatum. sed hoc est inebriare se. ergo omnis
qui inebriat se peccat mortaliter. ergo omnis ebrietas est peccatum
mortale. Item quicumque uult uoluntarie nocere alicui pec-
cat mortaliter. ergo quicumque uult uoluntarie nocere sibi peccat
mortaliter. sed quicumque uult uoluntarie inebriare se uult
uoluntarie nocere sibi et cetera. ergo omnis ebrietas uoluntaria est
peccatum mortale. Ad primum ergo dicendum quod bibere uinum ad super-
fluitatem non est peccatum mortale. hoc contingit duabus de ca-
usis scilicet propter infirmitatem et ignorantiam. Infirmitatem naturae
est quando homo cito inebriatur et uinum nocet ei. unde infir-
mitas quodammodo excusat. ignorantia similiter excusat.
Difficile enim est scire quid sit superfluum. quia aliud dicitur
superfluum uni quod non est superfluum alii. et e contrario aliquid est superflu-
um uni quod non est superfluum alii. Sed qui cognoscit solu-
tam peccat mortaliter. quia scit actu uel habitu se cog-
noscere non suam. unde non est simile. Ad secundum dicendum quod omnis homo qui
uult uoluntarie inebriare se peccat mortaliter. sed qui
uult tantum hoc totum bibere in excessu ad gra-
uamen non. si non sequitur ex hoc. ergo omnis ebrietas uolun-
taria est mortalis. quia in gelone hoc est uoluntarie te-
netur. et propter hoc quod tantum super bibere supplet. propter
quod tantum sibi bibere cum delectatione et propter hoc quod tantum sibi bibere
cum excessu et grauamine non. unde processus fit a bina-
tione ad superiorem sicut uniuersalis fallacia consequentis
uel si placet distinguatur conclusio de diuisis uoluntariis et sic
patet solutio illius argumenti.

Circa quartum capitulum quaeritur utrum inebrians alium peccet
mortaliter. et uidetur quod sic. quia qui inebriat peccat tantum uenialiter. ergo
et inebrians cum non moueat nisi ad ueniale. Item inebrians
alium magis nocet ei quam si auferret ei decem solidos. quia
fuerunt ei usui uoluntarie. sed si auferret ei decem solidos peccaret
mortaliter. ergo si inebriat alium peccat mortaliter. Item si facias
alii quod tibi non uis fieri. hoc est praeceptum iuris naturalis. sed qui
inebriat alium facit alii quod sibi non uult fieri. et non uult fieri ergo
facit contra praeceptum illud. ergo peccat mortaliter. Solutio. quidam ex
sola caritate inuitant hospites suos ad comedendum et bibendum.
quia forte pudet hospites comedere et bibere. et ex hoc
frequenter inuitantes sumunt inuitati. accidit ibi inter
cessus et sic inebriantur. et haec cum inuitatis non mortaliter non
ueniale peccat. quia non inebriant causa. sed tantum accidentaliter
sicut multi scandalizati sunt in Christo et ex dictis eius tamen
Christus nullum scandalizauit. Quidam uero diligunt amicos
suos plus quam debent tamen citra deum et inuitant amicos
suos ad bibendum cum delectatione. quia uolunt ex nimio amore
laetificare eos. et si ex hoc inuitatione inebrien-
tur ipsi inebriantes non peccant nisi uenialiter. Si autem uellet
propter superfluum potum grauare bibentium sensum et ex
ea re eos peccant mortaliter. Ad primum dicendum quod hoc
argumentum non ualet. Inebrians plus nocet inebriato quam si au-
ferret ei decem solidos. sed si et cetera. ergo et cetera. quia cum auferret decem solidos
auferret causaliter. sed cum inebriat non inebriat causaliter sed
tantum accidentaliter. Ad secundum per hoc dicitur quod illo ne facias
alii quod tibi et cetera continentur et praecepta et consilia. unde non est ne-
cesse quod qui facit contra illud peccet mortaliter. uel per hoc dicatur quod ille
qui inebriat alium non facit contra illud praeceptum quia non facit
contra praeceptum sed repugnans. Quia est non est contra praecepto-
rum intentionem sed repugnans sic dicitur. Si adhuc uidetur
quod ebrietas sit mortale peccatum quia uirtus est medium
uitiorum duorum scilicet superfluitatis et indigentiae.
ergo ubi est superfluitas ibi non est medium ergo non uirtus ergo
non sobrietas. Sed ubi est ebrietas ibi superfluitas. ergo ubi
est ebrietas ibi non est sobrietas. ergo omnis expellit uir-
tutem. sed non expellit uirtutem nisi mortale peccatum. ergo omnis
ebrietas est mortale peccatum. Item Augustinus dicit quod uirtus corrumpitur
per superfluitatem et indigentiam. ergo sobrietas corrumpitur per
ebrietatem cum ebrietas sit superfluitas et in uir-
tus. Si hoc sic per uirtutem est contingentia illi superflu-
itatis excusat nec est peccatum mortale. quod ignorantia illa
aut est uincibilis aut inuincibilis. Si inuincibi-
lis ergo excusat a toto. ergo ebrietas non est peccatum mortale
nec ueniale. Si uincibilis ergo non excusat a toto quin sit
peccatum mortale. sicut si homo cognoscat non suam ignoranter
cum non adhibuit diligentiam quam debuit talis igno-
rantia non excusat quin peccet mortaliter. ergo cum ignorantia
illa sit uincibilis. Item Philosophus contingentia tria sunt uincibilia
quando scit uincere ea quando comedit non bibit super-
flue. Item Augustinus dicit quod alimenta sumenda sunt ut
medicamenta. sed non sumuntur medicamenta nisi quando
scit esse morbus. ergo non alimenta debent sumi nisi quando
scit esse morbus famis uel sitis. ergo sicut ille qui accipit
medicamenta sine morbo facit contra physicam et scien-
tiam regitiuam sic qui accipit alimenta sine fa-
me facit contra scientiam regitiuam naturae et peccat mortaliter.
Item auctoribus probatur quod omnis ebrietas est peccatum mortale.
Apostolus dicit. Cauete uestra ne fecerint in deliciis hi
ebrius qui delectatur in uino inebriat se et curam carnis
facit in desideriis. ergo facit contra praeceptum apostoli ergo peccat
mortaliter. Item in ecclesiastico post concupiscentias tuas non
eas et in exodo. Non concupisces id est in nullis post con-
cupiscentias. sed qui inebriat se sequitur concupiscentias
suas. ergo uadit post concupiscentias suas. ergo facit

non preceptum, quia peccat mortaliter. ¶ Ad primum dicendum quod duplex est superfluitas, scilicet perceptibilis et imperceptibilis. De perceptibili verum est quod non est superfluitas percepta, non est vitium. Sed de imperceptibili non est verum. Ibi est illa generalis intellecta: ubi est superfluitas ibi non est vitium. Cum in ebrietate est superfluitas sed imperceptibilis, et non excludit virtutem. Similiter tenendum est ad secundo obiectum. ¶ Ad tertium dicendum quod ingluvies illa vincibilis est uno modo, alio modo in vitio venialis est, scilicet per temperantiam, et sic vincitur cum sancti abstinendo ab omni superfluitate cibi et potus et comedendo et cetera sufficienter. Ingluvies autem est in dominatione, quando non satiatur, nec potest dominari superfluitatem illam, et non in hanc. Ingluvies illa est in vitio. Quod ebrietas non est vitium non (?) quia alia dicitur ebrietas peccatum quod est ex parte superfluitatis, scilicet ex eo quod ebrius delectatur in cibo. ¶ Ad quartum dicendum quod hec sunt medicamina non obstante, similiter non cum satis esse in morbis, est et quedam medicina que est curativa, et talis non sumitur non quando est in morbis, et est alia que est preservativa, que sumitur ne veniat morbus. ¶ Similiter cibus aliquis sumitur ad repellendum famem que iam est, aliquis sumitur ne accedat fames. ¶ Ad auctoritatem apostoli dicendum quod cum dicit: curam carnis ne feceritis in desideriis, prohibet diligentiam curandi carnem in desideriis, id est voluptuose. Sed non omnis ebrius habet huiusmodi curam, sive diligentiam. Unde non sequitur quod omnis ebrius faciat contra preceptum. ¶ Ad ultimum dicendum quod ille vadit post concupiscentias qui relinquit viam domini et ingreditur viam inferni. Sed non ita est in ebrio, quando sicut dominum appetit delectari in vino, non propter hoc relinquit viam domini. Unde non sequitur quod peccet mortaliter. ¶ Item Augustinus dicit: Alimonia sumenda est ut medicina. Sed cum ab indigentia famis ad quietem sanitatis in ipso transitu insidiatur laqueus concupiscentie, et cum salus debeat esse causa edendi, adiungit se tanquam pedissequa periculosa iocunditas, et sepe conatur preire ut eius fiat causa quod sanitatis causa faciendum erat, et sepe incertum est utrum adhuc necessaria corporis cura subsidium petat, an voluptuosa cupiditas fallacie ministerium suppetat. Adhuc in incerto ylarescit infelix anima gaudens non apparere quod satis sit moderationi valitudinis, ut obtentu salutis obumbret negotium voluptatis. Unde utriusque modus est. Nam quod saluti satis est delectationi parum est. Ex hiis sumitur quod comedens ultra valitudinem suam vel causa voluptatis peccet mortaliter, quando Augustinus dicit quod infelix est anima que facit quod peccat mortaliter, ex quo est infelix. ¶ Item quando victui est ad statum in quo incertum est utrum cum voluptate comedat aut causa necessitatis, tenetur tamen cessare, quando tenetur vitare motum cum quo sit mortaliter. Quod si tunc non cessat, peccat mortaliter, quando committit se discrimini. Et sic videtur quod omnis bibens aut comedens delectationis causa peccet mortaliter. Contra. Sancti dicunt quod temporalia dantur nobis ad solatium, adeo quod licet habere consolationem in temporalibus, quod et delectationem. Quod non est peccatum delectari in cibo nec bibere vinum cum delectatione. ¶ Solutio. Duplex est delectatio, una naturalis et alia vitiosa. Naturalis sicut quando visus delectatur in viridi colore, et hec delectatio non est peccatum. Vitiosa est que est huius actus, et talis duplex

est. Est enim quedam animalis et diabolica, quedam spiritualis et divina. Animalis et diabolica est quando delectatur homo in cibo propter se tantum, et hec delectatio semper est peccatum, ut sumatur delectatio pro motu, non pro passione. Talis delectatio est frui cibo. Delectatio spiritualis et divina est quando delectatur homo in cibo citra dominum et propter eum, et talis est bona. Unde psalmista: Delectasti me domine in factura tua et cetera. Et sic delectantur sancti in temporalibus. ¶ Ad auctoritatem Augustini dicendum quod anima dicitur infelix non propter peccatum sed propter miseriam, scilicet propter infirmitatem mentis et ignorantiam nostram, quia non potest scire utrum voluptas moveat appetitum an necessitas. ¶ Ad aliud dicendum quod homo non tenetur reprimere motum antequam sit mortalis, et non reprimat quod obviatur, quando in illo statu dominato tamen tenetur reprimere, ut fera etiam dominato adhuc valeat reprimere. Ut patet in questione de omissione.

Quarto capitulo queritur utrum superfluitas et pretiositas vestium sit peccatum mortale. Videtur quod sic. Quando apostolus dicit in prima ad Timotheum: Mulieres sint in habitu honesto, non in tortis crinibus aut auro aut in argento vel pretiosa veste. Sed hoc prohibetur mulieribus pretiositatem vestium, ergo multo fortius viris. Quod pretiositas talis est contra preceptum apostoli, quod est mortale peccatum. ¶ Item apostolus: Habentes alimenta et quibus tegamur, hiis contenti simus. Glossa dicit: quibus tegamur, non ornemur, quia ornatus vestium est in presumptione et non ut prius. ¶ Item Ciprianus: Mulieres que serico et purpura induuntur Christum induere non possunt, et que ornatum in auro et margaritis habent ornatum cordis perdiderunt, et sic peccant mortaliter. ¶ Item Gregorius super illud Luce: Homo quidam erat dives: Si pretiositas vestium culpa non esset, non ita caute dampnatum divitem in inferno sermo dei ostenderet. Unde videtur quod sit peccatum mortale. Contra. Apostolus dicit: omnia munda mundis. ¶ Item Ieronimus: Nichil quod intrat in os coinquinat hominem et cetera. Quod nichil quod applicetur corpori coinquinat hominem, sed tamen quod procedit de corde. Quod pretiositas vestium non est peccatum nisi in corde aliquis pravius appetat. ¶ Item in hystoria: Comedite pinguia et bibite mustum. Quod comedere delicate non est peccatum, quod nec vestire delicate. Solutio per expositionem, quando si aliquis delectetur in vestibus citra dominum, non peccat mortaliter. Similiter de cibis. Licet etiam habere vestes pretiosas magis et minus secundum statum persone et consuetudinem patrie, sicut dicit Senecha ad quandam reginam: Indue te delicate non propter te sed propter reginam, ne vilescat dignitas regia. Notandum quod sicut in cibis delicatis est peccatum ex delectatione et ex dampno pauperum, sic in vestibus pretiosis et ex superbia et scandalo, secundum circumstantias, hiis non est peccatum.

Post predicta dicendum est de ieiunio quod est species abstinentie, et primo de institutione ieiunii, secundo de eius essentia, tertio de utilitate eius, quarto de temporibus ieiuniorum, quinto quid solvat ieiunium. Circa primum sic obicitur. Dominus papa instituit ieiunium quarta et sexta feria pro liberatione terre sancte, sed videtur quod peccavit mortaliter sic instituendo, quando legitur in Iudith quod cum Olofernes obsedisset Bethuliam, sacerdotes indixerunt ieiunium quinque dierum, ut deus liberaret

populum suum de hostibus. Quod cum audisset Iudith, increpavit sacerdotes dicens: Qui temptatis dominum, non est iste sermo qui misericordiam provocet, sed potius qui iram excitet. Sed ergo peccaverunt mortaliter tale ieiunium instituendo. Similiter dominus papa peccavit mortaliter consimile ieiunium instituendo. Solutio. Non est simile, quando ieiunium quod instituit papa fuit simplicis supplicationis, nec artavit aliquatenus dominum. Ad (?) Iudith agendum (?) hoc non fuit temptare dominum. Artabant enim ipsum quodammodo tamen adiuvando, quando proponebant se reddituros civitatem nisi statim post ieiunium quinque dierum liberaret eos, et sic temptabant dominum. Unde peccabant sicut Iudei in deserto temptabant dominum dicentes: Nunquid et panem poterit dare, et cetera. Proponebant enim se redituros in Egyptum ad ollas carnium nisi dominus daret eis panem. Sed papa in ieiunio illo non proposuit se iturum ad Ierusalem si dominus non redderet terram sanctam pacto ieiunio. Unde non erant ieiunantes similes. Unde non peccavit.

Circa secundum capitulum procedit sic. Ieiunium est abstinentia a cibo et potu, et secundum hoc esse satisfactionem dicitur pro peccatis, vel cum mittendi precibus (?), vel cum vitandi temptationes (?). Sed cum ieiunare sit motus virtutis, queritur cuius virtutis sit. Videtur quod temperantie, quando ieiunare est abstinere a cibo et potu, et abstinere motus est abstinentie et sic temperantie. Quod ieiunare est motus temperantie. Contra. Aliquis ieiunat satisfaciendo pro peccatis. Hoc ieiunare est satisfacere, quando non sunt ibi duo motus quorum unus sit ieiunare, alius satisfacere. Sed constat quod satisfacere motus est iustitie. Quod cum hoc ieiunare sit satisfacere, tale ieiunare est motus iustitie, non quod temperantie. Propterea ieiunare est ducere et reprimere motus illicitos carnis, sed debellare et superare motus est fortitudinis, et est in irascibili. Quod ieiunare est motus fortitudinis, non quod temperantie. ¶ Solutio. Nichil prohibet motum exteriorem unum et eundem esse duarum virtutum, unius ut imperantis, alterius ut elicientis. Verum aliquis ieiunat ut satisfaciat pro peccato, illud ieiunare est motus iustitie ut imperantis, temperantie ut elicientis, et sic patet solutio ad primo obiectum. ¶ Ad secundum dicendum quod reprimere motus illicitos carnis uno modo est in concupiscibili, et est motus temperantie, alio modo in irascibili, et est motus fortitudinis, quando reprimere motus illicitos fugiendo et elongando se ab eis est in concupiscibili, et est motus temperantie. Reprimere autem eos per modum belli et quasi impugnando in corpore est in irascibili. Unde dicitur: Invictum tuo pre (?). Propter hoc patet quod ad ieiunare est a fortitudine imperante, sed tamen a temperantia eliciente. Similiter aliquod ieiunare est a caritate imperante et a temperantia eliciente, sicut aliquis facit pro vita eterna habenda. Sed obicitur. Satisfacere est primum motus iustitie ut elicientis, sed hoc ieiunare est satisfacere. Quod hoc ieiunare est prius motus iustitie ut elicientis. ¶ Solutio. Est motus quo aliquis vult affligere se per ieiunium ut satisfaciat pro peccatis suis, et est motus proprius iustitie et ex ea est elicitus. Motus autem quo aliquis vult abstinere a cibo et potu ut puniat se et satisfaciat est proprius motus temperantie, sed imperatus est a iustitia. Motus autem quo aliquis vult abstinere a cibo et potu tantum propter hoc ut ille habeat vitam eternam est proprius motus temperantie,

sed imperatus est a sola caritate. Unde quod proponitur: hoc ieiunare est satisfacere, proprie intellecta est falsa, sed tropice locutio quidem est vera, ut intelligatur per causam, quando ipsum ieiunium sive abstinentia a cibo et potu causa est quod voluntas puniendi se sit satisfactoria. Voluntas enim puniendi se pro delicto dum punit est satisfactio proprie, sicut liberatio qua aliquis liberat aliquem pro precio, scilicet sacerdos, non est satisfactio, sed voluntas sustinendi penam dum sustinet eam est satisfactio proprie. ¶ Item comedere est voluntarium, quod potest esse meritorium si vestiatur debitis circumstantiis. Sed quod comedere temperate est meritorium, ut per adiunctionem debite circumstantie, quod est motus alicuius virtutis, vel non sobrietatis. Sed sobrietas idem est quod abstinentia. Quod comedere temperate est motus abstinentie. Item comedere temperate consistit in medietate, quod est medium inter aliqua extrema, non nisi inter superflue comedere et diminute comedere, quando non possunt alia extrema assignari. Sed eadem extrema mediat abstinentie. Quod comedere temperate est motus abstinentie. Item abstinere et comedere temperate sunt eiusdem discretionis, quando uterque discernit quid et quando et quomodo est abstinendum, quod eiusdem virtutis sunt abstinere et comedere temperate. Quod comedere temperate discernit quid et quando et quomodo comedendum est. Hoc autem comedere est motus temperantie abstinentie. Sed si hoc quod comedere temperate est abstinere, vel qui comedit abstinet, quod utrumque est falsum. ¶ Ad hoc dicendum quod solo comedere temperate non est motus abstinentie sed temperantie, quia hoc dicitur (?). Similiter coire cum sua temperate non est motus continentie sed temperantie. Hoc est debitum mariti uxori et cetera. Pro dicit quod omnis motus virtutis erit prius motus temperantie, quod obicitur aliter (?), et ita motus patientie erit prius motus iustitie, cum delectatur deo quod finis est, quia patientia est species fortitudinis. Unde quod comedere temperate motus est cuiusdam virtutis que idem est quod abstinentia, unde motus est abstinentie prout accipitur largo modo. Sic retinere retinenda est motus largitatis prout accipitur largo modo. Quod virtus que mediat ista duo: omnia retinere et omnia dare, duos habet actus, scilicet retinere retinenda et dare danda, et ex parte retinendi vocatur parcitas et ex parte dandi vocatur largitas. Unde proprie loquendo retinere retinenda est parcitatis, dare danda proprie largitatis; tamen prout accipitur largo modo retinere retinenda motus est largitatis, quia largitas idem est quod parcitas, et sic non sequitur: retinere retinenda est motus largitatis, quod retinere est dare, vel ille qui retinet dat. Eodem modo virtus que mediat ista duo extrema: superflue comedere et diminute comedere, duos habet actus, scilicet abstinere debito modo et comedere temperate, et ex parte abstinendi vocatur abstinentia, ex parte comedendi non habet nomen. Unde quamvis comedere temperate motus est abstinentie, non tamen ex hoc sequitur quod comedere sit abstinere, vel ille qui comedit abstinet.

Circa tertium capitulum notandum quod ieiunium est utile duabus de causis: prima est quia est satisfactorium, secunda est quia est medicinale. Satisfacit enim aliquis pro peccatis suis ieiunando et affligendo corpus suum, sicut dicit apostolus: Quod si nos metipsos diiudicaremus, non utique iudicaremur.

Sed obicitur. Ieiunare est motus uirtutis. quia consistit in
medio. sed non obseruatur in medio. quod constat in extre
mis. superfluitas et exigentia. contrarium patet sic. Di
co quod uirtus uel dicitur in medio. quod constat in extre
mis et non obseruatur in medio. et extremis constat. quod
ieiunium dicitur et natura. et quod est motus uirtutis. quia non
est ei penale. quia non satisfacit pro peccato. et non est ieiun
um satisfactorium. Sed sunt duo ieiunium pertinet medio
medio est natura super hec. supra. Secundum pater abstinent
a corruptione. tamen penale est non corrupte. quod
non corrupta. secundum quod corrupte pater exiguit. Di
Job. usus sunt dominus sonus exactor. Insi audi
te clamorem exactoris non audit. i. uirtus que
tollit de uiro suo. que satisfaciat uentri in omnibus
exactionibus. quia quod ieiunium est penale non corrupte
propter satisfactorium est. et quantum adhuc utile est. Item
utile est in quantum est medicina. contrarium contrarius. ita non
sanat oculum quod sanat calcaneum. Ieiunio sa
nantur pestes corporis. et omnes pestes mentis. quia ie
iunium est quasi medicina. sanans pestes corporis
i. reprimens motus illicitos carnis. Sed ut quod ieiu
nium sanat pestes mentis. quia ieiunium non so
lum est in abstinentia a cibo et potu. corporali. sed in
abstinentia ab omni peccato. Unde dominus per ysaiam. Nonne
hoc magis est ieiunium quod elegi. Dissolue col
ligationes. scilicet fa. dominus. etc. Unde glossa. Ieiunium deo
acceptum est. non solum a cibis sed ab omnibus rebus illici
tis abstinere. et sic illo. Esse adulterium et contra nos
ieiunatis etc. Unde glossa. Hoc maior uester carnibus
orationis. quia per quod ieiunium non tantum est in abstinentia
cibi et potus. sed et in abstinentia ab omni illicita.
et ieiunium non solum sanat pestes corporis sed et pe
stes mentis. Item duplex est ieiunium. scilicet ieiunium
meroris et exultationis. Ieiunium meroris fit
aut per spirituali abstinentia sponsi. aut per abstinentia
corporali. pro spirituali sicut quis plorat pro peccatis
penitendo. Coerce se non habere gratiam dei pro peccatis que fecit.
pro abstinentia corporali. sic patres antiqui ieiunabant
et flebant desiderantes uidere diem domini. et fruitionem
presentia corporali. hoc non ieiunat ecclesia in tempore aduen
tus et ad complexus sponsi. Ieiunium exultationis
est quando contemplatiuus per excedentem contemplationis. et a cibo
et omnia ieiunat. et ab amore terrenorum se
per alienat. secundum ieiunat sponsa. dicens in canticis.
Nuntiate dilecto quia amore langueo. quia per dul
cedine contemplationis languet. et deficit omnis carnalitas sic
de auctoritate. Gustato spiritu desipit omnis caro. Unde
propter dulcedinem caritatis alectine. dicitur est. Ipsique balan
tum gentes obliuiscatur esum. Sic quod ieiunium est non
solum in abstinentia a cibo et potu. sed et ab amore
mundi. quantum ad ieiunium exultationis. quia non tantum
sanat pestes corporis. sed et mentis. pro peccato. per quod
ieiunium ad uitam actiuam et contemplatiuam et ad
uitam eternam. Sicut quod ut dominus apostolus dicens. Exerci
tatio corporalis ad modicum est utilis. pietas autem ad
omnia utilis est. Sed ieiunium pro se non est nisi ab
stinentia a cibo et potu corporali. Unde per se non sanat non
pestes corporis. Unde est tamen quod non est uirtus

stinentia abstinentia ab omni malo. Sed propter sequitur quod ad
stinentia ab omni malo. quia de eo ieiunium et potus solo ad per
tinet. Ergo etc. De. ad. Ho. obicitur quia exultatio. que est ex
dulcedine contemplationis non est secundum ieiunium et tamen est quod apostolus
exercitatio etc. Intelligendo est. . pietas. quia tale ie
iunium non adiutorium nos ad se per se. quia dominus ab
stinens hoc tamen. Pietas autem adiutorium nos ad per se
se quia pietas est in uia et est in patria. Et pietas
habet promissionem uite que nunc est et future. quia iustum est
ut quia uitam temporalem et aliis. ad recipiat ue
uitam temporalem et futuram uitam eternam. Sed quare quare d
dominus . . . filii sponsi non possunt ieiunare in illo
gaudio quando . . sponsus cum illis. Ut est quare magis possunt
lugere quia manducant quibus non est sponsus non debet possunt
agere. Unde non lugent non ieiunant. Si debent cum quibus spon
sus est possunt. Unde ieremias. Uie syon lugent. i. scilicet ap
lemi quando uia ad deum. ex. periodice. lugent pro
peccatis aliorum. Sed de quod dicit quod filii sponsi. i.
discipuli non poterant etc. i. non erat in eis causa quare ieiu
nium moueret eos. quia non corporale non spirituale. abeat
abeas sponsus. Unde non erat eis causa quare ieiunium
meroris moueret eos. sed tamen erat causa quare ieiu
nium exultationis moueret eos. quia adhuc habebant
ad diuersitatem uite. sicut patuit in petro qui
ad uocem ancille negauit dominum. Unde ad predictum.
quod ieiunium exultationis non possit eis in dici. subiungit.
nemo mittit uinum nouum in utres ueteres etc.

Quarto capitulo sequitur de temporibus ieiuniorum.

Quando ecclesia ieiunat in .xl. multiplicationem
pro ut soluat decimam temporis. Tamen .xxxvi. dies quod
sunt ieiunabiles ante pascha sunt decima totius
anni i. ccc.lx. dierum. quinque dies residui non habent
decimam. Ieiunamus ut purificati et mundati
in presentiam celebremus pascha. Ieiunamus in tempore
illo in quo renouatur et uirtutem. ut erubescat homo
si non renouatur exuendo ueterem hominem et induendo
nouum. cum cetera creatura renouentur. Uiii. autem dies
que sunt ante illas sex septimanas non sunt de decima
sed ieiunamus illos preparando nos ad digne ieiu
nando. et ad digne reddendo decimam. Ieiunamus causa
illos ut dies ieiunabiles fiunt sic fiant .xl. ad
ymitationem christi qui ieiunauit .xl. diebus. Ieiunauit
autem hoc numero dierum duplici ratione primo est ut nos
doceret ieiunare. et propter facere per doctrinam decalogi.
et euangelii. Quaternarius ad euangelium pertinet denarius
uero ad decalogum et quater decem .xl. sunt. Quarto ieiu
nauit .xl. diebus. ut doceret nos per ieiunium deo ac
ceptum optinere remissionem peccatorum. Propter est quia
quinquagenarius i. aliquo sunt super facuunt .l.
et per .l. significatur remissio peccatorum. quia quin
quagesimus annus est iubileus. i. remissionis quia
tunc remittebantur debita. et seru fiebant liberi. et
redibat quilibet ad possessionem propriam. pro quo significatur re
missio peccatorum et liberatio spiritualis. Sed ut quare dominus
pascheue non est ieiunandum. Unde est apostolus. In aut
absit gloriari nisi in cruce domini nostri Iesu Christi. quia gloriando
est in cruce domini. quia gloriando est in die crucis domini. quia
gaudendo. non quia ieiunandum ieiunio meroris. Sed

celebramus cum gaudio non ieiunando passionis ipsius
per quod a peccatis. in festo sancti . . . celebrare diem
passionis domini cum gaudio non ieiunare. Sed non
ieiunamus in die parasceue quando de tis et ieiuna
uit et sitiuit. Unde . . . . Stabat ecclesia
uiatrix non comedit et ille die non uenit cum latrone
quasi tempore. Sed de . . . quod dominus . . . ubi gloriam
. . . . est intelligendo . . . ab glossa non solu
. . . quod nobis exhibuit et ostendit patiendo pro nobis.
Ad . . quod non est similis de passione petri et passione domini
quia petrus passus est pro se. Unde dicitur est in illo
celum ac si diceret ego patior pro te. . ut . . .
quod uero passus est pro nobis non pro se. Unde certus sunt uul
tu uiso in terra ac si diceret pro prodibus patior et quod in
illa die maxime apparuit quantitas nostri peccati pro quo
filium dei oportuit pati. propter hoc in illa die arctius ieiu
namus quam aliis diebus. Ieiunamus autem in aliis
temporibus sicut in quatuor temporibus. Instituit ecclesia ieiu
nia quatuor temporum pro primitiis. et in qualibet parte anni in
stituit tres dies ieiunari. ut innuat quomodo
ieiunium nostrum in fide trinitatis est faciendum quia aliter
non placet deo. quia sine fide impossibile est placere deo. In ie
iuniis quatuor temporum non est ieiunium exultationis non
in uno tempore. adminuendo quod pauci ieiunant ie
iunio exultationis. Fit autem illud ieiunium in septi
mana pentecostes. tunc est acceperunt apostoli spiritum sanc
tum et . . . . . a spiritu sancto. . . quia
. . . . ab eis. . . .
plurimum ieiunare ieiunio exultationis. i. dominum illius
ieiuniis cantatur carmen exultationis. i. alleluia quod
non fit in aliis diebus ieiuniorum. Ieiunamus et in ui
giliis quorundam sanctorum excellentium duplici ratione. primo ut
imitemur eos. et dirigendo cum nostram. cum uiuis.
. . sicut ipsi direxerunt. Secunda est ut melius et digniu
celebremus festa eorum. quia ieiunium bene nutrita impedit fe
stiuitates dei et sanctorum. Sed obicitur. in ue. le. cum ieiu
nationes dies precedebat noctem quia homo cecidit a sta
tu glorie in statum culpe. in tempore gratie nox precedit
diem. quia homo redit a statu culpe in statum gratie. Unde
apostolus. Nox precessit. dies autem appropinquauit. Sed nos sumus in
statu gratie. quia quando ieiunamus deberemus in ieiunio
abstinere in nocte precedente et die sequente. sic autem non
facimus immo econtra. abstinemus in die et nocte sequen
te. Sed quando ieiunamus representamus statum ue
terem. et quod dies precedit noctem sicut est. in ue. te. iudei
representabant statum ecclesie. in sollempnitatibus suis ha
bebant et sollempne noctem precedentem et diem sequentem.

Quinto capitulo circa . . .

Quod soluit ieiunium quare uitium. electuaria sol
uant ieiunium. Uidetur quod non. quia medicina sunt et facta
per medicina. quia non soluit ieiunium. Contra. confortata
sunt. quia auferunt penalitatem ieiunii. quia soluunt
ieiunium. Sed electuaria sunt duplicia quedam confortant
et illa non soluunt ieiunium quedam que confortant et illa sol
uunt ieiunium sicut confortationis causa sumuntur et tamen
cum medicine. Sed si tamen cum medicine sumuntur
causa necessitatis. diceat . . . quod soluunt ie
iunium. quantum ad essentiam ieiunii. sed non quantum ad meri

tum. Sed ut quod soluat . . . . ad meritum quia fa
citur ieiunium non penale. uel minus penale. quia minus
satisfactorium et minus meritorium. remissionis pec.
. . . . tamen non soluit ipsum quantum ad meritum
. . . . . . uirtute soluat ieiunium
uidetur quod . . . . . . et quod soluit ieiunium. sicut potest
prandium. sic autem. Sed si autem sunt soluit ieiunium
si potest non solum quia est necessarium potest . . . bi
bere. quia potus sequitur cibum et ducit ad membra
nutrimentum. et iuuat digestionem. et ideo sustinet ecclesia bibere
. . potest . . . absque solutione. ieiunii. et
aliquando tamen ante sumptum potest bibat non solum ieiunium
. . . est. Que autem soluunt ieiunium no
tantur hoc uersu. Prepropere. laute. nimis ardenter
studiose. prepropere sicut si aliquis comedat in .xl. ante
maiorem missam. soluit ieiunium. nisi excusetur cum ne
cessitatis probabili. Laute quando nimis delicata ci
baria facit preparari tunc soluit ieiunium. Nimis
qui ad superfluitatem comedit. Ardenter quando nimi
mis est appetitus. Studiose quando exquisita querit sal
samenta et huius. Istis quinque modis soluitur ieiunium.
Sed quare cum multi pisces sint exquisiti uel magis
quam carnes. quare permissit ecclesia generaliter esum piscium.
et prohibuit generaliter esum carnium. Sed pro peccato ade
non fuit aqua maledicta. et ideo non prohibet esus pisci
um qui uiuunt in aqua. Sed terra fuit maledicta et appli
prohibuit generaliter esum carnium animalium que uiuunt in
terra. pro alia ratione quia pisces sunt frigidi. generaliter
sibi non nutriunt non incitant carnem ad libidinem. sed
tot pisces adiungi . . . . preualent carni
bus et . . . soluunt ieiunium.

De abstinentia dicendo est de continentia. que
duplex est abstinentia a coitu illicito et autem triplex
coniugalis. uidualis et uirginalis. coniugalis
est abstinentia. ab omni coitu illicito. uidualis
est abstinentia. ab omni coitu post fractionem corporis. Uirgi
nalis continentia est abstinentia. ab omni coitu cum integritate
carnis. Sed quare utrum coniuges moderate. scilicet cum debita
circumstantiis sit motus continentie coniugalis. quod uidetur quod
. . . . in coniugibus moderatur abstinentiam a coi
tu moderatur et coitum. quia eadem uirtus sit abstinere
a coitu quando abstinendo est et quod de aliis circumstantiis
. et coire quando coeundo est et quod de aliis circumstantiis. sed
abstinere quando abstinendo est a coitu. est motus con
tinentie coniugalis. quod coire moderate est motus absti
nentie coniugalis. Contra tale coire est reddere debitum sed
reddere unicuique quod suum est. est proprius motus iustitie.
Sed reddere debitum uxori. est reddere ei quod suum est. quia red
dere uxori debitum. proprius motus est iustitie. quia coire
moderate est proprius motus quia non continentie. Sed sic
dicendum est supra quod comedere temperate motus est abstinentie
ideo hic quod coire temperate siue moderate motus est con
tinentie coniugalis. sicut dictum est. quod non est inconueniens
eundem esse motum duarum uirtutum. unius ut elicien
tis. alterius ut imperantis. Unde quod coire moderate
est continentie coniugalis ut elicientis. Iustitie uero ut
imperantis. Propter autem dominus aliquis motus uirtuti illi uirtu
tis esse quae elicit. Unde coire moderate proprius

mortale est intrinsece. Non fiat vis in appellatione. Contra est modicum secundum quod recte dicitur nomen habet cautela. non imparte sed cautela eligere. Sed propter hoc magis videtur esse inutile. Et hoc excepto quecumque obiecta sunt sunt de comedere temperate. Perficit hic obiici de coitu moderato. Et propter hoc ad praesens supersedeamus.

Sequitur de virginitate et de voto.

Si virginitas sit virtus. Secundo de fructu ipsius. Tertio utrum fructus centesimus sit duplex praemium. Quarto utrum corrupta per violentiam debeat aureola. Videtur quod sic. Augustinus dicit: "Nulli cum voluerit potest de corrupta facere incorruptam". vi. De hac dicit apostolus in prima ad Corinthios vii. "Volo omnes esse sicut me ipsum". vii. Et quantum ad omnibus sensibus videtur observari. Circa primum probatur quod virginitas sit virtus. Illi enim motui debetur fructus centesimus et est praemium centesimum. Si non debetur praemium centesimum nisi virtuti vel motui virtutis. Ergo virginitas est virtus vel motus virtutis. Sed constat quod non est motus virtutis. Ergo est virtus. Quantum ad hoc quia si continentia in coniugio non fuerit de vituperatione, ne timeatur. Ergo libet non obsistit continentia in coniugio tamen non peccatur. Et sunt continentia coniugii salvatur per se. Ergo continentia non est virtus. Ergo non virginitas. Et est virginitas sub continentia. Item apostolus in prima epistola ad Corinthios vii. Si virgo nubat non peccat. Sit ergo quod nubat et cognoscatur a viro suo, et sic ita quod non peccavit. In sic. Quandocumque virtutem habuit ista tamen habet sed prius habuit virginitatem. Ergo tamen habet eam. Sed hoc esse falsum. cum prius esset virgo et nunc non sit. Ergo virginitas non est virtus. Item qui habet unam virtutem habet omnes. Sed iste habet unam virtutem scilicet castitatem et ita tamen cognita est a viro suo. Ergo habet omnes virtutes. Sed non habet virginitatem. Ergo virginitas non est virtus. Item omnes virtutes sunt pares. Ergo existere una est et alia. Crescit ergo caritas in hac. Ergo virginitas crescit. Ergo habet maiorem virginitatem quam prius. Et hoc est falsum. Solutio. Sed nomen virginitas multipliciter dicitur. Quandoque dicitur continentia corporis. sive integritas carnis. Secundum quod dicitur fatue virgines. non superfuit oleum secum. Et omnes fatue virgines quae servant integritatem carnis propter inanem gloriam. vel propter aliud temporale. Quandoque dicitur virginitas omnimoda continentia sive corporis sive mentis. Secundum quod dicit apostolus. Despondi enim vos uni viro virginem castam exhibere Christo. Hoc tamen esse est virgo. quod parit deo spirituales filios. Et tamen manet virgo post partum. ad similitudinem beate virginis. Tertio modo dicitur virginitas omnimoda abstinentia cum integritate carnis. et sic est virtus. Et est idem quod continentia. Sed importat quoddam accidens scilicet integritatem carnis. quod non est de esse virtutis. tamen est accidentale perfectio virginitatis. Secundum quod virginitas similis est continentia quae dicitur omnimoda abstinentia a coitu. et sic est virtus. Importat tamen quoddam accidens. quod non est de esse virtutis. scilicet universalitatem. quam importat per hoc quod dicitur omnimoda. Quia universalitas non est de esse virtutis sed gratia illius accidentis. Dicit Augustinus continentia non servari in opere coniugali. tamen ipsa esse virtutis servatur. Similiter servatur ipsa esse virginitatis sed deficit accidens scilicet integritas carnis. et sic patet solutio ad primum. Ad secundum. Quod hic dicitur non verum. quaecumque virtutem habuit etc. Dicitur est amittere virginitatem non quantum ad esse sed quantum ad accidens et est fallacia ex commutatione praedicamentorum vel ...

... ista accidentis. Item tantum mechalis morbus est corruptio et non homo. Ergo mechalis morbus non est homo. Ad tertium dicendum quod hic arguitur non verum. Sed iste habet omnes virtutes nec tamen habet in spe. Ergo habet virginitatem istam accidentis. propter accidens quod importat hoc nomen virginitas. Ad ultimum dicendum quod habet non virginitas crescit in ista. Ergo est magis habet virgo quam prius. quoniam in parte hoc nomen virginitas importat eminentiam quantum ad esse. Inquantum hoc modo magis significat continentiam sive integritatem corporis quod non potest intendi vel remitti. Et sic quod est in subiecto sed potest non esse in illo tamen dicitur habere magis intensionem quam illa.

Circa secundum quaeritur de fructu virginitatis si prius non. Quod quidem simpliciter distinguitur fructus videtur. xxx. quae est coniugatorum. Quia sufficit ipsi operi decalogi in fide trinitatis. Tricesimus est numerus fit ex ternario ducto in denarium. Item sexagesimus quae est viduarum. Quibus debetur opus perfectionis. quoniam et si liceat coniugatis thesaurizare propter filios. tamen illud non licet viduis. ut dicitur Hieronymus. Sexagesimus autem fit ex senario ducto in denarium. Senarius autem perfectionem significat quoniam deus complevit opus suum vi. diebus et septima requievit. Item centesimus fructus quae est virginum praedicatorum et martyrum quibus habet in manu perfectionem et ob hoc assignatur eis centesimus qui tamen sit ad dextram a leva. Et modo quod virginibus debetur centesimus fructus quoniam virgines angelicam habent vitam quam significat per centenarium. Post ergo sic obicitur. Quaedam aliqua quae nupserit et cognita est a viro suo. virgo non amisit caritatem quam prius habuit. sed tantam habuit vel ampliorem. Sed secundum quantitatem caritatis habet praemium habet modo. Ergo quodcumque praemium prius debebatur ei debetur tamen. Sed prius debebatur ei fructus centesimus. Ergo et tamen. Quia coniugata est. Ergo non debetur ei nisi tricesimus. Item Augustinus dicit quod celibatus Iohannis non praefertur coniugio Abrahe. Ergo non praemium primo ergo non fructum. Si celibatui Iohannis debetur fructus centesimus. Ergo et coniugio Abrahe. Solutio ad primum dicendum quod verum est ita quod quicumque fructus prius debebatur huic et modo. Sed prius debebatur centesimus. Ergo et modo. Et hoc est propter accidens quod importat perfectionem centesimi fructus. quoniam sic esset praemium addit quandam decorem quae debetur solum virginibus praedicatoribus et martyribus. Ad aliud dicendum quod etc. verum est hoc autem: Celibatus Iohannis etc. Item quaeritur utrum virgini quae nupserit secundo cognitae a viro debetur fructus centesimus. Videtur quod non quoniam ipsa est coniugata. Ergo ei debetur tricesimus fructus non ergo centesimus. Item non est minoris nisi voluntatem. Ergo cuiusmodi velit contra non habet virginitatem voluntatis. et ita non meretur fructum centesimum. cum sit adulta. Ergo non debetur ei fructus centesimus. Quod habet virginitatem mentis et corporis. Ergo debetur ei fructus centesimus. Adhuc dicunt quidam quod fructus centesimus non debetur alicui virgini nisi illi quae vovit virginitatem. quales sunt sanctimoniales. In Apocalypsi dicitur de innocentibus: hi sunt qui cum mulieribus non sunt coinquinati. virgines enim sunt. Et sequuntur agnum quocumque ierit. Proprium est namque virginum. hoc est expressissime imitari ipsum. Sed talibus quae expressissime imitantur ipsum debetur maior fructus scilicet centesimus. Ergo innocentes fructum habent centesimum. Non tamen emiserunt votum virginitatis. Ergo votum virginitatis non exigitur. Adhuc ut

debeatur fructus centesimus. Alii dicunt quod virgini quae nupserit et videtur et cognita non debetur fructus centesimus quia proposuit se cognitam viro. Sed contra videtur illi virgini sunt sint in coniugio. Sed non dicimus se cognitam viro proposuit. debetur fructus centesimus. Item ob hoc quaesita si sit virgo quae per voluntatem sed coactione a parentum nupserit vel nubere proposuit cum firmo proposito proponat continentiam coniugalem virginitati. talis habenda est pro coniugata. Non est virgo ut sic. Quod tali non debetur fructus centesimus. Non videtur hoc autem. est virgo mente et corpore. Ergo ei debebetur fructus centesimus. Et est ibi fallacia consequentis. quoniam esse virginem mente et corpore super est a debere dignum fructum centesimo vel se habent ut excedentia et excessa sed si esset virgo omnibus modis bene sequeretur. Si autem sit talis virgo quod sit in caritate et illo proponat se cognitam virum. aut si nupsit coacta nupsit et quae inviolata. talis quantum ad se est in statu virginum est et ei debetur fructus centesimus quoniam inviolata est in statu coniugatorum propter propositum solo ad obita.

Tertio quaeritur utrum fructus centesimus sit duplex praemium. Videtur quod sic. Quia dicitur in fine cantici ut assert pro fructu eius mille argenteos. id est auctoritas: utilis ager habet pro fructu eius scilicet uince (?) argenti. id est pro fructu primum. quoniam millenarius est numerus perfectionis et paulo post dicitur: et ducenti his qui custodiunt fructus eius scilicet uince scilicet praedicatores. habebunt pro fructu praemium duplicatum. Centenarius est numerus perfectionis sicut millenarius praedicatores quae custodiunt fructum uince. Habebunt duplex praemium et duo praemia sunt equalia. quia c. et c. equalia sunt. Ergo si praedicatoribus debetur duo praemia et non debetur eis nisi fructus centesimus. Ergo fructus centesimus est duplex praemium ut duo praemia et in virginibus debentur duo praemia. Item videtur per illud Exodi. Praecepit enim deus in mensa fieri quandam coronam auream interrasilem et super ipsam aliam coronam aureolam. Quod dicitur aureola quia minor erat quam prior. quae dicitur aurea. Significat vero aurea praemium quod debetur simplicibus fidelibus. qui habuerunt merita in prerogativa operum. Erat autem interrasilis ad significandum diversitatem meritorum. Aureola vero significat praemium quod debetur fidelibus qui habuerunt iuxta ista prerogativam operum scilicet martyrum vel praedicationis vel virginitatis. Et dicitur aureola diminutive. non quod est minus esse quam illud praemium quod significatur per auream sed quoniam est paucorum. quoniam pauci sunt qui habent prerogativam operum. Ergo cum aurea et aureola sint diverse corone. Ergo sunt diversa praemia. Sed virginibus debetur tam aurea quam aureola. Ergo diversa praemia et fructus centesimus quod debetur virginibus est duo praemia. Hoc idem videtur per hoc quod dicitur circa Iohannem Baptistam. Trina centeno cumulata fructu te fac ornat. quoniam fuit virgo. martyr et praedicator. Si trina serta. Ergo tres corone et sic diversa praemia. Si concedatur quod sit aliquis simplex fidelis qui non habeat prerogativam operum. et sit aliquis virgo habens equalem caritatem cum illo simplici. et decedant ambo in equali caritate. In sic uterque praemiatur praemio quod est aurea et virgo praemiatur aureola quae est sic equalis vel maior aurea. Ergo virgo magis praemiatur quam ille qui fuit virgo. Hoc idem videtur per hoc quod dicitur in Levitico. quod centesimus

fructus est maior. Hic dico. Et virgo praemiatur est alius. Ergo magis praemiatur quam alius. Item fulgebunt sancti sicut sol. Sed maior est claritas solis quam lune et aliarum stellarum. Claritatem vero solis habebunt qui prerogativam operum habuerunt. Ergo maiorem claritatem habet virgo quam ille qui non fuit virgo. Ergo magis praemiatur quamvis in equali caritate discesserit. Ergo equaliter praemiabuntur. Ad hoc dicunt quidam quod hanc argumentationem nego: uterque praemiatur aurea et insuper virgo praemiatur aureola. quae est equalis aurea vel maior. Ergo magis praemiatur virgo quam alius. quoniam non est magis bonum duobus praemiis quam alterum illorum tantum. Sicut iste non est magis bonus duabus virtutibus equalibus quam altera illarum tantum. Sed de illo praemio quod habet virgo propter auream est ad gaudium aut in deo aut in alia re. Si in deo ergo substantiale praemium est et tunc est quantum aurea. Sed in alia re. Ergo non est equale aurea. Ergo in infinitum aliter esset ibi peccatum melius quoniam infinitum magis est gaudendum de deo. sed in deo quam alia re. Ergo nulla est illa solutio. Quod dicunt quidam quod centesimus fructus unum praemium est in esse scilicet aurea et aureola superponit praemium substantiale sed cum quoddam accidente scilicet cum quoddam signo quod erit in corpore eorum qui habuerunt prerogativam operum et gaudio de illo accidente improportionale est gaudio de substantiali praemio quoniam se habet ad illud sicut punctus ad lineam et ad superficiem et propter hoc non accidit quod virgo magis praemietur quam non virgo quae decessit in equali caritate. Ad illud quod dicitur centesimus fructus est maior. Hoc dicitur quod verum est quantum ad dignitatem quia superdignior est quantum ad statum. sed non est simpliciter melior sicut in pluribus. Similiter cum dicitur maior est claritas solis quam lune verum est ut in pluribus sed non est verum intelligendo hoc simpliciter. Nobilitas autem est verum. Quod autem obicitur quod beatus Iohannes Baptista tres habet coronas sic intelligendum est coronatur pro tribus et sic de similibus auctoritatibus. Item dicit Augustinus quod status celibum sive virginum melior est quam status coniugatorum. Sed quod virginitas coniugatis excellit et excedentia et excessa. quia per ergo celibatus Iohannis non praefertur coniugio Abrahe. Ergo aliquis continens est melior aliquo virgine. Et ergo virtus status non melior est alio. Ad hoc dicunt quidam quod status virginum melior est id est dignior. Sed quod decedant in caritate pari duo. unus coniugatus sit alius virgo. quod equalia praemia habent quantum ad illud gaudium quod est de fruitione dei. Ergo equaliter vel equaliter digni sunt quoniam illud gaudium quod habet virgo de illo signo per quod cognoscetur esse virgo improportionale est praemio substantiali. unde propter propositum ergo per illud non efficitur virgo magis beatus. Ergo cum sint equaliter beati sunt equaliter digni. Ergo non est verum quod status virginum sit dignior. Alii dicunt quod status virginum melior est id est filior (?) deo per quem magis assimilamur deo. Sed est contra potest simpliciter. Aliud dicunt quod status virginum melior est quam status coniugatorum. quia optimum in statu virginum melius est quam optimum in statu coniugatorum. Et simpliciter virgo melior est continente. sicut optimus equus optimo asino melior et equus simpliciter asino est melior si fiat ut ceteris quae assignant. quod non est necesse quod optimus virgo sit melior optimo continente. quia si celibatus Iohannis non praefertur coniugio Abrahe. Ergo Abraham fuit vel potuit esse

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

sic p[er] i auctẽ greg[orii] 7 aug[ustini]. hec 7 p[ar]s p[ri]ma 7 ps. q.
cyth. 7c. i. n[on] respiciens nos incipis ad q[uod] facien
dus 7 op[er]a in annui et n[on] considerans in[ter] ira c[on]tra
sonu[m] auctas. n[on] c[on]sidera[n]s n[ec] p[ro]cedere sonu[m]
d[e]cedere d[e] c[on]sideratis 7 hec i[n] nob[is] culpabile e[st].

Q[uo]d elemosyna.

Q[uo]d dici d[ebet] q[uod] iustitia d[e] q[u]a b[ea]t[u]s dicit agent[is] p[ro] d[e]speb[ilis] e[st].
fo. utiu[m] amor cu[m] utis [est] amor iustitie. e[st] aut[em] q[ui]
spes iustitie q[uo]n[iam] sic d[icit] aug[ustinus] iustitia e[st] i[n] subu[en]e[n]do mi
s[er]is. d[e] op[er]e q[uod] mi[sericordi]e q[uod] e[st] elya di[ci]t e[st] p[ro]p[ter] g[ra]t[ia]m indo e[st]
q[uod] sit elya. q[uod] utilitas ei. fo. i[n] q[uo] arti[culo] omittit aliq[uis]
s[uu]m dat elyam. t[unc] d[e] eleccio[n]e elye. s. e[st] dada s[e]c[un]d[u]m ely.
q[uan]to de g[rati]a elye. s. g[rati]a dato. 9. d[e] q[ui]b[us] p[otes]t si
elya. vi. q[uo]d sit m[er]et[ur] do p[ro] elyam f[a]c[t]a[m] p[er] manu[m]
s[uu]m. ela p[ro]s c[on]scin[dere] ela e[st] in digni[ta]te p[ro] c[on]t[ra]ri[u]m
erog[are]. utilitas mag[is] e[st] sic d[icit] 9 q[uod] i[n] eum luce dare
elyam. 7 ecce. d. m. f. u. 7 da. dic. nabuch. Re
dime p[ec]c[a]ta tua elis 7 inq[ui]t[at]es tuas m[isericordi]is pau
p[er]um. forsita[n] ignoscet d[eu]s tu[u]s. 7 ap[ostolus] i[n] ep[istola] ad ti
moth[eum]. cor. exercitatio ad modic[u]m utile e[st]. pietas
a[utem]. i. op[er]a pie[tatis]. s. elya. utile e[st] ad o[mn]ia. q[uo]d p[ro] auctu[m]
s[unt] ob[iectiones] m[u]lta e[st] faciu[n]t largas elas 7 in mane
ip[s]o mo[rtis]. q[uia] p[ro]derit ele n[isi] s[un]t d[e] m[isericordi]a s[e]c[un]d[u]m fla
c[on]tra auctas illa. So[lutio]. auctas e[st] intelligenda e[st] dare
elas ordinate sic d[eb]etis 7 d[e] m[isericordi]a sint vob[is]. q[uod]
d[icit] elas d[ebet] i[n]cipe a se. d[e] i[n] eccl[esiast]ico. Miserere a[n]i[m]e
tue placens d[e]o. 7 in fin[e] ecc. d[icit]. a[n]i[m]e ut[ique] sunt
uehem[en]ter 7 sit[i]t. esuri[en]t 7 s[unt] mo[r]t[is] frigore q[ui] uult
da[r]e elam. d[ebet] p[ri]us cibare a[n]i[m]am sua[m]. cibo. fidei.
spei 7 carit[at]is 7 uestire uestimentis uirtutu[m]. d[e] q[ui]b[us] d[icitur].
b[eatu]s q[ui] custodit uesti[menta] sua ne nud[us] ambul[et] 7 c[etera].
fac[iat] elam. et e[st] o[mn]i[um] m[isericordi]a[rum]. q[uonia]m in mo[rte] erit a culpa. et
a pena. p[ote]st 7 expo[n]i auctas illa d[e] illi[s] q[ui] s[un]t in
p[ec]c[a]to mo[rtali] c[um] dare elam. i. excec[ant] nos i[n] op[er]ib[us] m[isericordi]e
7 c[etera]. d[e] m[isericordi]a s[un]t m[er]ito. i. ip[s]i enim e[st] q[uo]d mu[n]de
mi. si p[er]parans uos. d[icitur] i[n] stud[ium] uob[is] q[uod] remit
tet c[u]lpa[m] 7 pena[m]. d[e] s[ecund]a auct[orita]te s[ed] obi[citur]. Daniel
sciebat nabuch[odonosor] e[ss]e i[n] mo[rtali]. q[uia] sciebat q[uod] n[on]
poterat redime[re] p[ec]c[at]a sua elis. q[uia] nullu[m] erat i[n]
c[on]siliu[m] Redime. p. t. e. Ad h[oc] d[icendum] q[uod] q[uonia]m c[on]
sulebat redime[re] p[ec]c[at]a. elis ut p[ec]catis uitaret
pena[m] et[er]na[m] q[uia] sciebat h[oc] e[ss]e i[m]p[ossibi]le. s[ed] c[on]sulebat
ei p[er] elas redime[re] 7 uitare p[ec]ca illa[m] t[em]p[or]alem
q[uam] portat ei. s. q[uod] eiicien[dus] erat a c[on]sortio ho[m]i[n]u[m]
7 fenu[m] q[ua]si bos comesturus 7 hanc pena[m] t[em]p[or]ale[m] p[ro]
tectat redime[re] 7 uitar[e] p[er] d[e]uoc[ion]es elas. S[ed] c[on]tra
obi[citur] dani[el] portat[ur] illi pena[m] illa[m] q[ui] sciebat
d[eu]m uelle se illaturu[m] pena[m] illa[m] illi 7 c[on]sulebat
p[er] elias redi[mere] pena[m]. q[uia] c[on]sulebat ei c[on]tra illud q[uo]d
sciebat d[eu]m uelle q[uia] p[er] a[n]i[m]a[m] mo[rtalem]. So[lutio]. h[oc] e[st] fla.
Dani[el]. sciebat d[eu]m uelle se illaturu[m] pena[m] illa[m]. q[uia]
n[on] sciebat hec s[im]pl[icite]r. s[ed] s[ub] c[on]ditio[n]e. s. nisi vos
nabuch[odonosor]. mu[n]tatib[us]. m[isericordi]a uo[s] poterit inni
tan[s] 7 p[ec]c[at]a redi[mere] sic p[ro]ph[et]a n[on] sciebat. ezechi
am moritur[um] s[im]pl[icite]r cu[m] d[icer]et. dispone d[omui] t[uae] q[uia]
m[orieris]. t[u] 7 n[on] u[iues]. s[ed] sciebat ip[su]m e[ss]e moriturum
m[eri]tis t[ib]i m[isericordi]a. t[ame]n p[ro]p[ter]. d. q[uod] da[niel] c[on]sulebat nabuc
redime[re] p[er] elas p[ec]c[at]a ad uitand[um] pena[m] et[er]na[m] n[ec]

i[n] erat ip[s]e ex potest[at]e facere t[ame]n largas elas q[uo]d e[st] i[n]
fund[er]e ei g[rati]am 7 s[ic] remitte[re]t ei p[ec]c[at]a 7 u[e]n[ia]m m[erer]etur
poterat p[er] elas uitare pena[m] et[er]na[m]. q[uod]. auct[orita]te ap[ostoli].
ob[iicitur] ut e[st] fla e[st]. q[uonia]m i[d est]. q[uo]d e[st] exercitatio cor[poris] uti
lis e[st] q[uam] pietas. i. q[ua]do datio ele. q[uod] e[st] op[us] pie[tatis] s[ed] e[st] q[uod]
a[liqui]s ieiunat ex cari[tate] 7 ille id d[a]t elam ex ca[ritate]. 9. q[ui]b[us] ie[iunium]
7 h[oc] dato ele. i[n] q[u]o[d] eueni[t] ab ead[em] ca[ritate]. eq[ua]l[ite]r sunt medito
ria uite et[ernae]. q[uia] q[uod] ad h[oc] p[ri]ma su[n]t. s[ed] q[uod] ad dimissi
one[m] p[ec]c[at]i utili[us] e[st] ie[iunium]. p[ro]bo. ie[iunium] in a[liqu]o g[ra]uat. q[ua]m datio
ele. q[uia] mag[is] e[st] penale. q[uia] mag[is] remissiu[um] p[ec]c[at]i
7 s[ic] ie[iunium] s[im]pl[icite]r utili[us] e[st]. q[ua]m datio ele. s[ed] q[uod] ela q[uia] h[oc] e[st]
fla. exercitatio cor[poris]. ad mo[dicum] 7 c[etera]. So[lutio]. h[oc] e[st] fla q[uod] ex
[in]tellectu. ieiu[nium] mag[is] g[ra]uat q[ua]m d[ati]o ele. d[e] q[uo]d ad di
missio[n]e[m] p[ec]c[at]i se h[ab]et ut excel[lentius] 7 ex[ercitatio]. datio a[utem] q[uod] ie[iunium]
e[st] utili[us] q[uod] ad dimissio[n]e[m] p[ec]c[at]i q[uam] datio ele 7 exer
d[e] ca[ritate] p[ro]cedat. n[on] t[ame]n p[ro]p[ter] h[oc] s[im]pl[icite]r utili[us] e[st]. q[uia] i[n] d[a]t[io]ne
ele. e[st] m[aior] iocu[n]ditas. p[ro] q[ua] excitat[ur] deuotio q[ua]n[do] ad
augm[en]tu[m] ca[ritatis]. In ieiu[nio] e[st] n[on] e[st] tanta iocu[n]ditas. imo
solet h[oc] ee e[ss]e t[ri]sticie i[n] dieb[us] ie[iunii] q[uam] i[n] aliis dieb[us].
7 s[ic] q[uan]do t[ame]n utili[us] e[st] a[d]iuta et[iam] pietas q[uam] exer[citatio]
cor[poris]. It[em] a[ut] d[ici]t q[uod] m[isericordi]a assila[n]t d[e]o. i[d est] ie[iunium]. n[on].
D[e]o. e[st]ote m[isericord]es. sic. 7 p[ate]r u[este]r c[e]l[estis]. It[em] sup[er]
illu[m] loc[um] ap[ostoli]. pietas ad o[mn]ia utilis e[st]. c[ontra]. Ambr[osius]. O[mn]i[s]
d[isci]pli[n]a x[rist]iane relig[ionis] c[on]sistit i[n] op[er]ib[us] m[isericordi]e. q[uod] si q[ui]s
seq[ui]t[ur] 7 si lubric[a]t[ur] pat[er]e[t] u[er]apl[ica]b[itur]. s[ed] n[on] p[ro]bat[ur]. S[ed] q[uod]
aut i[n] t[r]ist[itia] d[e] mo[rtali]. lubr[i]co aut d[e] u[eniali]. Si d[e] mo[rtali].
q[uia] h[oc] e[st] fla. u[er]apl[ica]b[itur]. s[ed] n[on] p[ro]b[atu]r. imo p[ro]b[atu]r. Si u[eniali].
sit n[on] p[ro]b[atu]r. s[ed] n[on] facere op[er]a m[isericordi]e. q[uia] p[ro] u[e]n[ia]li. d[ici]t[ur]
tenuo. So[lutio]. d[e] utroq[ue] lu[bric]o. s. ta[m] mo[rtali] q[ua]m u[eniali]. p[ro]fi[ci]t.
q[uonia]m si q[ui]s s[i]t i[n] lu[bric]o mo[rtali]. 7 insistat op[er]ib[us] m[isericordi]e p[ro]u
me[r]et[ur] q[uo]d p[er] p[ro]cc[essum]. s[ed] n[on] p[ro]b[atu]r. q[uia] op[er]a m[isericordi]e p[re]parabit
se ad op[er]ta[n]da[m] g[rati]am. q[ua] data n[on] p[ro]b[atu]r. si sit in
lu[bric]o u[eniali]. s. fr[e]q[ue]n[ter] dando p[er] mo[dum] ca[ritat]is. u[er]apla
bit. i. p[ro]uie[n]t[ur] p[er] p[ec]c[at]is ill[i]s. s[ed] n[on] p[ro]bet q[uo]d op[er]a m[isericordi]e
sustentab[un]t illu[m]. It[em] q[uia] p[ro]bat q[uod] h[oc] sit duo h[o]i[n]
te[r] p[ro] ca[ritate] 7 dat p[er] elas 7 sic p[ro] i[n] o[mn]ib[us] ex
cepto q[uod] un[us] dat cu[m] maiori g[ra]u[ami]n[e] q[uam] alius q[ua]
a[utem] dare ela[m] e[st] penale p[ro]p[ter] q[uo]d alt[er] n[on] e[ss]et sat[is]
fa[cie]n[s] p[ro] p[ec]c[at]a. d[e] s[ed] p[re]cio[s]is q[uo]d d[icit] ele s[un]t eq[u]a
m[er]itorie. uite et[ernae]. s[ed] q[uia] u[tru]m u[nus] illa[rum] sit
mag[is] m[er]itoria dimissio[n]is p[ec]c[at]i. u[idetu]r q[uod] q[uod] mag[is] g[ra]
uat e[st] e[st] mag[is] penal[is]. q[uia] mag[is] m[er]itoria di[mis]s[ionis] p[ec]c[at]i.
cu[m] a[d] d[icitu]r sit p[ri]ma. S[ed] q[uia] ela e[st] satisfactoria p[ro] p[ec]c[at]a. q[uia]
eq[ua]les ele sunt eq[ua]l[ite]r satisfactorie. q[uia] illi duo eq[ua]l[ite]r
m[er]ent q[uo]d ad dimissio[n]e[m] p[ec]c[at]i. It[em] y[ll]ar[e]m datorem
dil[ig]it d[eu]s. q[uia] mag[is] y[ll]ar[e]m mag[is] dilit. q[uia] q[ua]n[do]
d[e] ela ei c[on]p[ar]at cu[m] y[ll]ari[tate]. q[uam] ei c[on]p[ar]at cu[m] g[ra]ua[mine]. q[uia]
mag[is] e[st] m[er]itoria di[mis]s[ionis] p[ec]c[at]i. So[lutio]. ille duo dati
o[n]es eq[ua]l[ite]r sunt m[er]itorie di[mis]s[ionis] p[ec]c[at]i. o[mn]ib[us] aliis p[ar]i
b[us]. 7 h[oc] arg[umentu]m n[on] u[alet]. h[oc] datio e[st] mag[is] penal[is]. q[uia] 7c.
s[ed] q[uod] penale sit in actu. 7 q[uod] s[ic] q[uia] istu[d] si u[er]um
q[uia] ee[t] penal[is]. s[ed] n[on] s[im]pl[icite]r te[n]et. S[ed] pacet fla.
g[ra]t[i]a p[er] s[i]mile. q[uonia]m cu[m] albu[m] notificat[ur] exp[ar]te a[n]i[m]e
albu[m] ist[u]d d[icitu]r. iudicat[ur] albu[m] ab e[o] disp[osi]t[u]m sed[e]s
usu[m] sit sani i[n] ab. cu[m] notificat[ur] ex p[ar]te
ho[m]i[ni]s d[icitu]r sani. q[uia] sani e[st] o[mn]i h[omi]n[i]. b[e]n[e] h[ab]itu[m] ee ut
d[icitu]r a[liquis]. sil[ite]r. p[ec]c[at]e. s[im]p[liciter]. e[st] l[icet] r[ation]e g[ra]uia[minis] q[uo]d p[ec]c[at]e. e[st] n[on] b[e]n[e] d[e]
po[ni]t[ur] 7 h[oc] datio s[ed] p[ec]c[at]e. huic m[isericordi]a[m]. n[on] t[ame]n e[st]

mag[is] s[im]pl[icite]r p[ec]c[at]e. io[n]iste due dationes su[n]t eq[ua]l[ite]r p[ec]c[at]e
n[on] b[e]n[e] d[i]sp[osi]tiv[e]. cu[m] sint eq[ua]les. It[em] ex a[liqu]a p[ar]te n[on] u[idetu]r
h[oc] a[utem]. h[oc] datio mag[is] placet d[e]o. q[uia] mag[is] e[st] m[er]itoria
di[mis]s[ionis] p[ec]c[at]i. q[uonia]m licet mag[is] placeat n[on] t[ame]n e[st] maior n[ec]
mag[is] satisfactoria. 7 p[ro] i[n]sta[n]tia i[n] duob[us]. q[uorum] un[us] dat
obolu[m]. ex maiori ca[ritate]. ali[us] a[utem]. v. s[olidos]. ex minori ca[ritate].
datio p[ri]mi mag[is] placet d[e]o. q[uia] ex maiori ca[ritate].
n[on] t[ame]n e[st] mag[is] m[er]itoria di[mis]s[ionis] p[ec]c[at]i. s[ed] q[uod] hec ob[iicitur]. sit hic
duo. q[uorum] un[us] e[st] ualde paup[er] 7 alt[er] diues d[icitu]r. q[uod]
u[tru]m d[e] diues q[ui] dat. c. s[olidos]. in s[e] ela e[st] m[er]itoria.
di[mis]s[ionis] p[ec]c[at]i. q[uia] maior ela. e[st] mag[is] m[er]itoria di[mis]s[ionis] p[ec]c[at]i.
q[uia] ela diuitis cu[m] s[it] maior e[st] mag[is] m[er]itoria.
di[mis]s[ionis] p[ec]c[at]i. h[oc] 7 u[idetu]r p[er] h[oc] q[uod] d[icitu]r i[n] ecc[lesiastic]o. utilior e[st] u[e]l
sapi[enti]a. cu[m] diuitiis. q[uonia]m p[er] diuitias p[ro] diuites exi
stens i[n] cari[tate] m[er]en[tur] reg[num] c[elorum]. q[uo]d n[on] p[ote]st paup[er] 7 i[n] plus
mag[is] h[ab]et q[uia] diues satisfacit p[ro] p[ec]c[at]is. q[uam] paup[er]. q[uia] si
d[icitu]r ut q[uia] stat[us] diuitis melior e[ss]e q[uam] stat[us] pa
up[er]is. q[uia] d[icitu]r i[n] eu[angelio] b[ea]ti. paup[er]es. It[em] d[e] i[n]
eu[angelio]. d[e] paupercula muli[er]e q[uod] posuit duo era minu
ta i[n] gazophilaciu[m]. d[e] q[ua] plus o[mn]ib[us] misit. q[uam] o[mn]es
alii. q[uia] n[on] mag[is] m[er]et[ur] diues da[n]s. c. s[olidos]. q[uam] pa
up[er] dando duos d[enarios]. q[uod] h[oc] 7 d[e]o. q[uod] h[oc] a[utem] n[on] u[idetu]r. ela
e[st] satisfactoria. q[uia] maior 7c. d[icitu]r e[st] ad di aliis p[ar]i
b[us]. h[oc] a[utem] n[on] e[st] u[er]u[m] i[n] p[ro]p[osi]to. ca[sum] 9 7 q[uod] stat[us] pau
p[er]is melior e[st] s[im]p[liciter]. q[ua]m stat[us] di[uiti]s. q[uonia]m licet diues
h[ab]eat diuitias q[ui]b[us] possit m[er]eri. di[mis]s[ionem] p[ec]c[at]i. t[ame]n paup[er]
p[ote]st mag[is] c[om]pati q[ua]m diues 7 plus e[st] c[om]pati q[ua]m
dare p[ec]c[at]is. q[uonia]m c[om]patiendo d[e] suo dat dando
p[ec]c[at]is dat q[ua]si d[e] alieno. q[uonia]m d[ici]t sit a[ccide]ntia.
7 ex[terius]. plus e[st] d[e] suo da[r]e q[uam] d[e] alieno. ut d[icit] greg[orius] m[oralia]
q[uod] ad q[uo]d 7 n[on] s[im]pl[icite]r. melior e[st] stat[us] diuitis q[ua]m pa
up[er]is. q[uod] a[utem] d[icitu]r h[oc]. s. q[uonia]m p[er] diuitias p[ote]st m[er]e
ri. di[mis]s[ionem] p[ec]c[at]i. q[uod] n[on] p[ote]st facere paup[er] 7 s[ic] i[n]tell[igitu]r au
ctoritas q[uod] e[st] in ecc[lesiastic]o.

Q[uo]d circa. s. ca. q[uer]it[ur]. q[uonia]m omittit a[liqui]s si n[on] det
elam. po[n]at[ur] q[uod] h[oc] a[liqui]s paup[er]. cu[m] paup[er]
tas eius c[on]t[inu]a e[st]. 7 a[liqui]s diues q[ui] h[ab]et sup[er]flua multa
u[idetu]r q[uod] i[n] hoc casu. omittat iste diues n[isi] det
elam huic paup[er]i. q[uonia]m p[re]ceptu[m] e[st] da[r]e ela[m].
q[uia] diues iste tenet[ur] huic paup[er]i p[ro] loco 7 t[em]p[or]e
s[ed] n[on] e[st] t[em]p[u]s 7 loc[us] cu[m] uideat ip[su]m indige[re] et
h[ab]et multa sup[er]flua. q[uia] omittit si n[on] dat m[od]o.
It[em] i[n] eu[angelio]. o[mn]ia q[uae]cu[m]q[ue] uultis ut faciant uo
b[is] ho[mine]s 7 uos ead[em] fa[cite] ill[is]. Si iste diues it[er]e d[icitu]r
ferret uell[et] 7 s[ibi] dari elam si ee[t] i[n] statu h[uius] pau
p[er]is. q[uia] i[n] diues tenet[ur] da[r]e elam huic paup[er]i in h[oc]
casu. q[uia] si n[on] dat peccat. It[em] ioh[annes] i[n] ca[nonica].
q[uia] h[ab]uerit substa[n]tia[m] mu[n]di 7 uid[er]it f[rat]re[m] suu[m] necesse
h[ab]ere 7 clauserit uiscera sua ab eo quo[modo] carita[s]
d[e]i manet i[n] eo. s[ed] iste diues h[ab]et s[u]b[stanti]a[m] mu[n]di
h[uius] 7 uid[et] f[rat]re[m] suu[m] necesse h[ab]ere. q[uia] si clauserit
u[iscera]. ab eo. c[aritas] d[e]i n[on] manet in eo. q[uia] omittit si
dicit q[uod] n[on] claudit. q[uia] c[om]patit[ur]. c[ontra] ad hec te
net[ur] ta[m] diues q[uam] paup[er]. q[uia] p[er] m[isericordi]a[m]. p[ro]. ambr[osius]. ap[ostolus].
c[on]uincit[ur] s[ub]st[anti]a[m] mu[n]di h[uius] n[on] dari illi q[ui] diues te
net[ur] dare. It[em] ier[onimus]. aliena rap[er]e c[on]uincit[ur]. q[ui]
ult[ra] necess[ari]a s[ibi]. retine[re] c[om]p[ro]b[a]t[ur]. q[uia] iste diues n[on]
d[a]t indigen[ti] d[e] sup[er]fluis. p[ro] raptore e[st] h[ab]endus

q[uia] peccat mo[rtaliter]. It[em] n[on] d[icitu]r. ad id fac[it] h[oc] auctas o[mn]i
petenti te tribue. t[ame]n si h[ab]es re[m]. si n[on] h[ab]es re[m] tale[m] bo
na[m] uolu[n]tate[m]. q[uia] cu[m] iste diues h[ab]eat re[m] tene
t[ur] ea[m] dare 7 n[on] omittit si n[on] dat. ista 9 p[ro] dare
eq[ue] indigenti. 7 si dat absolut[us] e[st]. q[uia] n[on] tenet[ur] da[r]e
ista. Iuxta hec sol[utio] obi[citur] d[e] illo q[ui] e[st] obuiat a[liqui]s in
extrema necc[ess]itate c[on]stitut[us]. q[uia] q[uer]it[ur] ei dare
m[od]o. s[ed] q[uia] q[ui] p[ro]p[ter] te ad da[n]d[u]m 7 in t[ame]n occurrit ali[us] i[n]
maiori necc[ess]itate c[on]stitut[us]. q[uia] u[tru]m da[r]e t[ene]t[u]r p[ri]
u[idetu]r q[uod] s[ic]. q[uia] p[ri]us tenebat[ur] ei dare 7 n[on] e[st] ab illa te
n[er]e solut[us]. q[uia] ad h[oc] tenet[ur] ei m[od]o da[r]e 9 s[ed] sic ab
solut[us]. p[re]s[u]p[p]o[si]to q[uod] n[on] possit reficere n[isi] t[ame]n alt[eru]m t[antu]m.
q[uia] tenet[ur] m[od]o dare p[ri]o. So[lutio]. i[n] duob[us] casib[us] ob
mittit a[liqui]s si n[on] dat elam. p[ri]mu[s] e[st] q[uonia]m c[on]tingit aliq[ue]m
e[ss]e in extrema necc[ess]itate. t[ame]n aut c[on]tingit hec cu[m]
decet c[on]scia[m] ei. q[uod] n[on] ip[s]e d[icitu]r. huic iste n[on] h[ab]ebit u[n]d[e]
sustentet[ur]. in hec casu si n[on] dat huic. peccat mo[rtaliter].
7 m[od]o adh[uc] tenet[ur] dare i[n] h[oc] casu. s[ed] abbas p[re]cepit ei q[uod]
nullo m[od]o d[icitu]r. q[uonia]m p[re]cept[um] abb[at]is n[on] ligat. q[uia] p[re]cept[um] d[e]i
u[er]o absolut[us] e[st] a p[re]cepto abb[at]is in hec casu. ali[us] cas[us]
q[uonia]m uidet alium indigentem ualde. s[ed] n[on] i[n] ultima neci[ssi]
tate. 7 h[ab]et multa sup[er]flua. n[on] p[ro]p[ter] h[oc] p[ote]st melius dispe[n]
sare. u[e]l eq[ue] b[e]n[e] te peccat mo[rtaliter]. si n[on] dat. s[ed] si p[ro]
p[ote]st meli[us] dispe[n]sare n[on] tenet[ur] illi dare m[od]o. s[ed] t[ame]n
h[oc] e[st] g[e]n[er]ale. iste diues tenet[ur] da[r]e huic i[n]digenti p[ro] lo
co 7 t[em]p[or]e. s[ed] h[oc] e[st] fla. t[ame]n e[st] loc[us] 7 t[em]p[u]s. si ee[t] loc[us] 7 t[em]p[u]s si
n[on] p[ro]p[ter] h[oc] melius dispe[n]sare 7 sic p[er] solo ad p[ro]. ob[iectiones]
p[ri]nc[i]p[a]les. Ad p[rimum]. d[icendum]. q[uod] iste diues si ee[t] indi
gens indiscreta[m] h[ab]eret uolu[n]tate[m]. si o[mn]ib[us] mo[d]is uel
let s[ibi] dari ab aliq[uo]. s[ed] n[on] melius dispe[n]sare p[ro]ponente
suu[m] n[on]. Ad s[ecundu]m d[icendum]. q[uod] iste diues n[on] claudit ui
scera sua ab h[oc] i[n]digente. q[uonia]m n[on] d[icitu]r. q[uonia]m h[ab]et bona[m]
uol[untatem]. dandi n[on] p[ro]p[ter] meli[us] dispe[n]sare. Ad auct[orita]te[m]
ieron[imi]. d[icendum]. q[uod] iste diues p[ro] rap[tore] h[ab]et[ur]. si ult[ra] necc[ess]aria
reti[n]eat. q[uia] p[er] s[e]. s[ed] si sup[er]flua p[ro]p[ter] h[oc] b[e]n[e] dispe[n]sare. n[on] e[st] h[ab]end[us]
p[ro] rap[tore]. n[ec] cu[m] p[ro]b[atu]r reti[n]e[re] sup[er]flua i[n] hec casu. Ad ista[m]
auct[orita]te[m] o[mn]i pete[n]ti te tribue. d[icendum]. q[uod] s[ic] i[n]tellig[e]nd[um] e[st]. s. re[m] u[e]l
bona[m] uo[luntatem]. u[e]l bon[u]m u[er]bu[m]. u[e]l iste diues n[on] e[st] t[ra]ns[gres]
sor h[uius] p[re]cepti. cu[m] h[ab]eat bona[m] uo[luntatem] dandi. sic t[ame]n e[st].
ad i[d] q[uod] q[ue]r[itu]r. d[e] duob[us] i[n] extrema necc[ess]itate c[on]stitutis.
u[tru]m tenet[ur] da[r]e isti. d[icendum] i[n]tra[n]do p[ri]us. d[e] q[ui]b[us] 7 s[ibi]. So. s[ed]
tenet[ur] tenet[ur] da[r]e m[od]o. n[on] tenet[ur] alii dare m[od]o. ut i[n] t[ame]n
n[on] alii tenet[ur] c[on]fuse.

Q[uo]d circa t[er]tiu[m]. ca. q[uer]it[ur] d[e] elem[osyn]a p[ro] q[ui]b[us] danda e[st] ela.
Q[ue]rit[ur] u[tru]m mag[is] danda s[i]t ela cor[poris]. c[on]sanguineis q[uam]
b[e]n[e]u[i]o[lis]. q[uam] extraneis. u[idetu]r q[uod] s[ic]. q[uonia]m i[n] e[st] ordo cari[tat]is. ut
p[ri]us diligam[us] p[ro]p[in]q[uo]s d[ic]i[tu]r extraneos. q[uia] magis
da[n]da e[st] c[on]sanguineis q[uam] extraneis. 9 in ecc[lesiastic]o d[icitu]r. d[e]lin[quens]
ela p[er]manent tua. d[e]c[et] i[n]uenias i[n] tu[o] cu[m] des. q[uia]
mag[is] danda e[st] ela i[us]to. q[uam] i[niu]sto. q[uia] si ext[ra]neu[s] s[it] i[us]t[us]
7 c[on]sanguineu[s] n[on]. mag[is] da[n]da e[st] ela i[us]to ext[ra]neo q[uam] c[on]sa
guineo malo. It[em] d[icitu]r. mag[is] dilig[e]re ext[ra]neu[m] q[uam]
tuu[m] c[on]sanguineu[m] malu[m] s[ed] tu debes mag[is] dilig[e]re
eu[m] que[m] scis mag[is] diligi a d[e]o. q[uia] tu debes ma
g[is] diligere eu[m] q[ue]m scis magis diligi a d[e]o. q[uia] tu
debes mag[is] dilig[e]re ext[ra]neu[m] bon[u]m q[uam] c[on]sanguineu[m] ma
lu[m]. s[ed] p[ro]b[atu]r dilectio[n]is. exhibitio e[st] op[er]is. q[uia] mag[is] d[e]
bes dare elas ext[ra]neo bo[no] q[ua]m p[ro]p[in]q[u]o malo. So[lutio] q[uod] q[uia]

caritas
s. l.

cla e tm in oibus ciuoibus pauli ut cla q e o te.
quam pars pauperi e libat atq apei illa q mor
tuus e. Si cla q facim o q pris facultatib magna
dna e ppg q gerimus m oib. alius pat aliq
q inoib pampib mag dna e cla alius pat
h i gra ppiqate ube i pfcie pp q c in nt
timat aq h ncus adi q obr q mag itu de
dilire cu q mag dilgat mi bn q e m q eu
mag dilit ipin n e dilit istu maiori affcte ut
maiori moi motu qm q n afficit n m leo
mag dilit i ad mai Silr 7 ng obem adma
i cpim dilire n m maiori affctu Ex pdis p3 qb
dada e cla i pnu in qb e ymagi di cura 7 p
eis dam qda in dam co cu ipi sit ymago di 7
eis om in q tu tales sut. Sz cu y strionib sit yma
go ei ut q uie ystoib n e pec iuit q ier qui
dat ystoib imolat demoib. It y stries imu
tur arte sua sin pdo qm n e pec optid ut
psalte q p3 p eliseu 7 q o silr acb regibz
nussit e adduci psal 7 cu canet psal fca e sr eu
manu dni. q e ystoib dare n e pec cu ystio
n sin i uitau It ille qui dat ystoib n cogitat
o dia q n ymolat dia. Sz q or ystio qui
gesticlanoe cois puccat ad risu hoes ystio
ria e rez ge narrato Si m aplatu e nom
ut dicat ystio q eaz iocularor q p mulle est
ul q m incitat hoes ad uolup 7 cauo hi
tidi 7 e loat in uitiu 7 h intitue dat est o
moib ymolare qm ei dt ee tres e e sit ia.
v cu dia e sut h oratioe ph dt dat dia n m
h at i n cogitat o dia q n ymolat dia est e
falla q qm ei ce sit ymolare o dia z exigi o
dia Si si a i itnce dt ystio l qm aut nidi
g auo qm uolu hre osolac ad remo istituan
feli q morte aut opat h dare n e pec

Circa qrt ca qr d q'nti ele gr
O dillo qund o q'bt 7 dat paup n ten e aliq
utm pecc mor vt q s qm dat sup flue est
mor pec qm porigit e mo pec h u lla sup
fluitas e maiori i dado q tate o 7 n e retine
q qs fac peat mor d e apo male fit obsequi
u fac e q pcept at 7 uincu amar manife
q p mor ligcedat q hec e o p ystoris sic dr i
euu siuis pfq e uad x q n e q sic fac t
mo optie ag Sz licat o e ut n hat sre
h in alium neccia pecc mo. si n dat o buis
ppouu iusmodi clamte i q h ec omia neccia
re e mltaretin 7 ii n peccat imo bn ag q dat
sup flue qm retin oia necca Si obi o ullo q
tunmis macetat dei sui n e sic qm ille
fmcit manu e s tile n e o s necciatenet
at Si qr ad qdi tpr p siui nob re puate ne
Magri dic usq ad annu Ve e expont i eui.
nobte soli ante e o c stino i o anno fut Si qr
qr do plibz ee sottie c cadeo cu loci e solici
tudine hre ex na o e neccis. Sz dubi q
plz e solu o pudene a n p al 7 sollicit
tudo 7 i plubi h e ipedit hoi 7 retint ait

opibus bonis 7 o do sufficie diei malitia sua qm in
uendo gere 7 sin soluc o crastino sat p eomi pre
thm ab ois opib 7 n e bon mag innolue
se 7 angriare se.

Circa v ca qr d ep het fi cla 7 dt q ulto
quam p sui cla o usa o rapina 7 o reb maleac
qsitis 7 i e co q offer sacfic ex sba paup qc
uictimat filiu i q s pecu ugs de pris sui q
p hoi a i ht q auser paup l uni v3 sustina
re uita sua Sz q in eua dr facere uob amt
cos d mamoa im q te q i facer amicos de
pec mag q d pec male acq h faci cla Sz
usan pot facc cla o dm q s huit o usa n p
pat redde o aliis dat al e q hoc cas aut
facere uob amn re tpir expon p e sa u o re i
o dmnis q ut i plub mag teu pce sol acqi
si n ubi ido i osiute facc amu d pec male ac
qsita sos expo sa qt i o pec q mag retinet
sin darte imo m e sa re i o pec inequitatis
i q inequit p si der uni e plz ht ali mi ille e
q plz ht suppleat d fcin eo q n hunt q mi
hnt h sicut sigtatu in mana qm q plz colle
getat n plz iuen q gomo et q mi collige
rat mi inuen q gomo. Si obi o ht q d i cu
o fectus ret pat ue in etna tabna aut ini
ts uris e h uris si sin ipis recipe mi si
sius q inutis aleis pot as saluari q sine est
So e inelli d3 recipiat ue mutis usis q hut
sus p peos co qm sci inenit aliis gm pau. It
poat q si qda usari qn ht denarios in bursa
sua n q s huit o usa si multos ht in archa
qn sut o usa z cetit ei paup in extrema nec
posse qr utm tenr ei dare e istis dnatiis ut q
e qm extrema nec o sr coia q i a dnaii ist
sut paupis q usari tent ei dare It de aliis d
natis p redde ei aq huit istos dn It n tur ei
redde istos q ei q uid 7 i extrema nec pr tur dare
Sig redut q ista dnr n sr sui q n tut eos dare h
q n tnt dare It tr redde eos ei aq huit q
n ten eos dare alu qr 7 utm ille paup d3 eos
recip si sciat q sit d usa ur q s q3 inicet im
nul sin acci q peccat mor q d3 eos recip
Si q pr pr sicut monica 7 ceprt abetna n
gmedtis monican e l q p mo pec acqui
captu e q raptu e abetna h e q cu pec
sit monica 7 cept abetna 7 hoc sciat i pec q
n d3 ea recipe Sz i usari tent dare illi p
pco cau 7 h n hret un reddet n u3 h at ista
dnaria sua n sua q n pot eos dare pot e red
de eos d aliis cu redit usq. ny tnr reddere
istos ei a quo huit qm si reddat alios equa
les e absolut e 7 paup sic in extrema ne
d3 eos recipe. sicut e in extrema nec 7 sciat eos
ee d usa n d3 accipe Sz dei q ei monica 7
e d q n e monica ista sci e sic ista dnaria t
paupis p extrema necitate

Q ueritur etia utm inctus d acqsitis p uicnu
pot facc cla ut qs qm sui e q aucta

n qrmietis tpit acquit sin tpit acqs 7 d suo
pot face aulz cla It n icatores acquirut
pecu p mor 7 qn meunt sepe iurat tim
7 tn d illa pec pt face clas q e r l3 inetrac
q sicut p mor ti o illo facco ei q prepe e
i lege n offert p pciu pstibuli l pciu cais q
inetiy n d3 offere pciu ptii 7 n p ti cla d acq
p inetrcui It qr qr p lub as offere pciu
canis qm in tn cais sut q ualz xx s q uel
te as accepe tm p tiu o carne suo 7 ta licet
pot offere pciu cais It d inetix p d acq p
inetricui facc clas p uatas h n clas publici
si pu 7 notoria e inetix ecc n d3 clas re
cepe ul oblaos ei ne uidat peco ei q statue
jo d d usario qm ista duo gna hoiu i qr talia
sut qe q acqrt p mor pcm acqrt 7 i nd testa
tu peci n d3 ecc p recipe obl p inetris n
usaru pu n e sic dinicatorib qm nego p
eyci sin mor pcco q obr dpno cais d q cimo
fuit h mo a le V tm e p significatioe sic illd
n omc pci car i n dlctab i luxia q signifi
e p porc fili i n offer p ca i no titate ut
edatane q sigt p cane q o uocax t gulos
q centu ht appetit n placi do It i ht uni
cu dnariu 7 uouit se datur illu sacerdoti du
e luia occrit ei paup i extma nec q ut
i tnr ei dare illu dnariu ut q s qm p ext
ma nec fos e dnatii h paul q tnt ei dare q
uouit illu sacerdo si pre e pt uotu redde
q n reddit p mor 7 n tnt dae illi paupi
Sz maior e obligo solui minore minor est
obligo ad dado isti q ad dado sacerdoti dupli
d ca p e q mag ugit ad pietate p q mag
a stan de dare illi q t uc sacerdoti sa ca e q
ad dad illa obligat e ex n sui expcepto n Si
ad dado isti sacerdoti obligat e tm ex uo q uo
uouit o q q in hoc cau n tnt dae istu dnariu
sacerdoti It ai in extma nec po uno pane
sr stallu qr ut licear accipe e ut q n qm
si accip g tetat re alien i iusto d q gmittit
furtu q p mor a i e in extima nec q o sut ei
coia q pot accipe istu pane tanq suu q n
peat accipi It ad qmedit paes ppois q s
n licebat ede n sal sacerdotib 7 n peau q nec
excauit eu h nulla nec e maio q extrma q
nec excat istu a furto t rap q n peccat ac
cipi It do exemu disci la uelentes spicas
i die sabbi pp ne arti q si i ueti le licebat
sui peco accipe aliena re i ar ne cu maio
e inia i no le l3 acci re a i ar ne q i n p
accipi pane q o n u3 h ar i accip re a i d
q qmitit furtu l qm res n e pue ar tos
cu accipea efficit sua i ar ne It jo d doib
qrit dpo pcs se 7 d ut q gerit negoa aliq qm
in extima ne l3 dae dpo tog si n hnt pa un
sustinet eos 7 ab se sut n tnr ad reddndo excu
sant e p pne n sic illi q gerit res ap i ex ne
tnr eas dare s n hnt pas n tnr ad restitueri

i h cau si ei n ecc ext n licz d dpo dae V sias
z inau dm d po alie q iuit ul tenae 7 d coit
q motu e si i q ht dpo q silio ecc distribut
paupibz 7 p redeat q d pouit te ei redde siap
ei p iuissz iste

A duitur qr d cla q sit p man alu po q ad
sacdos l uix alie d dae xx s 7 i pipiat suo
suo dae 7 suus sui dat pau illos xx s Sic
immue 7 ta gre 7 mala uo Qr utm h datio sit
mitoia d ut q n qm h e mor pec q sitr e de
mitoia q nlli mitoia si o q h actio pcco ex
ca q e mitoia illi ac ca pcco It i iuict cuih
ut det xx ut satisfaciat p pecis 7 ipe dat q d
e iuict e qmiste fac e aucte sut 7 ex ca q sa
tsac q e h ei datio satisfcoia q e ei mitto It
si n satsfac q adh re satsface 7 si ttin dari p
man sui adh sote n satsfacet q stulti sut
q diuites q p man alio res suas dat It
senechab re e back qm peutiebat pullus
re iuds q illa pcsio 7 actio pcedbat ad 7 si
nachetib i qr pcedbat ad e bon i qr asina
cherib mala q e r h actio i qr pced a suo
e dmitto i qr adno e mitto q qcessit ppoiti
pcens ex d sacerdote e sci hoes omittes dnt q
celebri ipe aut celebt 7 offert pec cusp tm d p
ponm q h hostie o e dmitto sacerdoti 7 mitoia
alius silr i p pcau dcebat q h actio e demi
tora suo 7 mitto d 7 ii ui h ar h actio e dmi
to q nlli mitto e e mitoia 7 dmitto p dui
sa 7 h solo pla e qr ad eos qonit q ois acto
e apd p illos qonit q actio mala e ab hoi r
adia i q n fac re dd q actio nlli e mitoria
n3 d m suo n 7 satsfoia tn d q satsfact no
re dationis actionis si re ipr dati t re ipius
passionis q i e u actio displicuit passio gra
fuit si q hac solori e obr qm si ipm datu
satsfac peco si ipm e pec sit i aut q ipi da
tu satsfac i qr pec aut p dation passio
ne si in qr pec q sui daret sui n daret sa
tsfacet 7 hec sim si p dation passioe q pa
sioib n merm q p illa n e mitoriu ipm da
tu q n satsfcoriu It actio ex q pcedit im
mo passio illa e dmitto q passio illa n e
satsfcoria q n e satsfcoria sote d q ipm datu
e erit satsfcoriu q mitti si q re pntacoi
ex datu e tm qtu fuit pte 7 q datu fuit in
potuit diozn a suo s ipa pec Sz d hobe q or
in eu q pce hoi summisu mid lucet aut no
sue ditr t patiat aut q d ab qmutatione
p aia sua q si i aia remans ad ueth pec
s dbitu alic pe n absolu p aliq qmutatione
n moen p o mouer p si do dari illa pec
sua p a manu n satsfacet n a ctoe q n sit
i oue satsfacs cu n d3 n tata qr in uixit ei
e edos q ipm datu n satsfac q o p a solui
tcare oppioi i rogado s m ei e q ois actio a
to d3 ei q d q n ois acto ad d q q si do pti
p dai tata pcci 7 n omittat d his q ptm

ad preceptum satisfaciat ipso prelato; tunc autem satisfacit cum non obmittit ex contingentibus, quoniam preceptum suo quod debet esse sibi ... dispensatione est et prelatus requirit ut videt ... actio que fuit que est in materia precepti non est satisfactio. Si hac actio precepti, id est perfecta precepto non obviantibus contingentibus, igitur talis satisfactio est. Tamen si deus dat per manum ... utilis esset ei quoniam excitaret devotionem suam et pauper accipiens elemosinam ... et devotius oraret pro ipso. Elemosina facta per manum prelati non solum est satisfactoria immo etiam et divinis ... augmentum gratie per esse meritoria. Item ponatur quod deus sit in causa quoniam precepit dare elemosinam et pauper sit in causa quoniam dat elemosinam ... videtur quod ... actio deo, quod pauper dat ex precepto dei et prelati, illa fit ex caritate. Ergo illa actio est meritoria deo cum sit ex caritate ipsius. Contra: ipse est in peccato mortali, ergo non meretur illam actionem, ergo illa non est ei meritoria. Sed si deus sit in peccato mortali quoniam precepit et in caritate quod dat, queritur utrum illa actio sit ei meritoria. Videtur quod non ... Contra, videtur quod sit, quoniam pauper comparatur in caritate et dat pro deo suo qui est in caritate et tanta habet actionem; ergo est ei meritoria. Solutio. Ista actio non est meritoria deo nisi deo sit in caritate et in tempore precepti et in tempore dationis, quoniam adhuc quod sit meritoria oportet quod moveatur actu ex caritate vel partes sit moventis. Si sibi non est in caritate cum dat vel precipit dari, tamen movetur actu ex caritate; tamen pauper est movens ... datio sit actio deo cum non sit continue caritas in tempore preceptionis et in tempore dationis ... ex caritate dat. Unde dominus et dat pro uno cum movetur ex caritate, postea successive dat alios cogitando de aliquo ... de deo. Omnes iste dationes sunt meritorie si manaverit caritas, quia fit ex eodem ipso caritate, quoniam pauper est movens ex caritate. Si sibi in quanta datione non maneat caritas, illa datio non est meritoria. Sunt autem de ipso dante. Tamen intelligendo est quod videtur actio sua que est in caritate facta pro domino et nunc dominus est in mortali, non est meritoria domino in quantum habet intelligi quantum ad vitam eternam ... sed quantum ad ... potest esse meritoria, quod dicit: potest aliquis mereri ... gratiam ... scilicet per orationes, per elemosinas, per ... quoniam sacerdos ... secundum Augustinum ... eis quantum sunt divinis officiis ... et sibi habent meritum eis ... ipsi repugnaret. Item pauper existens in caritate dat ... nescit ... dat elemosinas ... domini sui et tunc deus est in mortali peccato; postea revelatur ei quod deus est in caritate et deo ratam habet dationem et gaudet; queritur utrum datio illa fuerit meritoria deo. Videtur quod non, quoniam in mortali peccato erat quando pauper dabat; ergo ... non erat ei meritoria. Contra: tamen habitio rata ... et mandato comparatur et deo habet ratam dationem illam; ergo idem est ac si deo preciperet. Sed si deo preciperet, id est quoniam ratam habet, meretur; ergo datio illa fuit meritoria. Ad hoc dicendum quod ... meretur illa actione quod ob ratam habitionem, et est intelligendum quantum ad repetitionem, quoniam deo non potest repetere a paupere quod ratum habet ... quod si haberet ... datum est modo dare, ergo idem est ac si modo daret; ergo datio ista fuit illi meritoria, quoniam reputatur ei ac si ipse fecisset. Ergo simpliciter voluntas est precedens, id est tanta quanta progrederetur in actum si esset facta.

Deinde de illa specie iustitie per quam homo facit quod debet maioribus, scilicet de latria, sequitur de specie iustitie per quam homo facit quod debet superioribus, scilicet de obedientia. Primo de essentia obedientie, sequitur utrum ... an habeat ad deum suo et an sit species specialis ... quando in quibus obediendum sit prelatis et in quibus non. Circa primum sic obicitur. Ambrosius sic diffinit peccatum: peccatum est prevaricatio legis divine et celestium inobedientia mandatorum. Ergo ... est diffinitio ... peccato: est inobedientia; ergo a contrario omnis virtus est obedientia, ergo obedientia non est virtus specialis. Item in eadem est obedientia generalis ad ... omnium virtutum, quia motu cuiuslibet virtutis impletur mandatum et obedire est adimplendo mandatum; ergo obedientia est generalis virtus. Item si obedientia est specialis, ergo habet specialem motum; queritur quis sit ille specialis motus. Si implere quod precipitur, sed hoc fit qualibet virtute; ergo quelibet virtus est obedientia. Similiter complere quod precipitur quia precipitur ... motus obedientie, et hoc falsum ... Solutio. Dicendum quod uno modo obedientia est generalis virtus, alio modo specialis. Generalis est secundum quod eius motus est implere mandatum supposito mandato; ad primum precepta et prohibitiones, et hoc modo quolibet peccatum est inobedientia, et sic sumit Ambrosius inobedientiam in diffinitione peccati. Specialis autem est secundum quod eius motus est velle implere mandatum ... nullus est non obediens, quoniam fideli non expedit velle implere mandatum, et sic de aliis virtutibus. Iste autem motus velle implere mandatum est motus ... quod obedientia secundum quod est specialis virtus motum habet proprium ... motum ... extrinsecum ... Ad primum ... obiectiones ... quod est obedientia est generalis; ergo obedientia est generalis. Sed genus est commune ad species; ergo ... generis est communis ad suas species.

Circa secundum queritur qualis virtus sit obedientia. Videtur quod theologica, quoniam eius motus est immediate in deum, quod patet cum dicitur: iste obedit deo, quoniam talis motus est immediate in deum; sic dicitur: iste credit in deum ... ergo obedientia est virtus theologica. Item prius est velle ambulare quam ambulare, ergo prius est velle comedere quam comedere; ergo prius est velle implere mandatum quam implere mandatum. Ergo prius est velle implere mandatum de fide quam ipsum credere, et prius est velle implere mandatum de dilectione dei quam ipsum diligere. Si velle implere mandatum suum de fide, suum de dilectione dei, motus est prius obedientie; ergo prius est motus obedientie quam credere in deum vel diligere deum; ergo motus obedientie prior est quolibet motu alterius virtutis; ergo obedientia est virtus prior qualibet virtute, et hoc falsum, quoniam fides dicitur esse prima. Solutio. Dicendum quod obedientia est virtus specialis, non est virtus theologica, nec motus eius est immediate in deum, quod patet: sic exponitur hoc: iste obedit deo, id est ... iste vult implere mandatum dei. Patet ergo quod motus obedientie immediate non est in deum, sicut cum dicitur: iste timet deum; motus timoris licet videatur esse immediate in deum, tamen non est ... iste ... separari a deo. Ad primum obiectum dicendum quod non omne velle precedit suum volitum, immo ... volitum est quod precedit suum velle, sicut delectatio sua nos allicit ad esse volendum; sic est dilectio et ad delectationes et suavitates que spiritualiter habentur ad dilectiones sunt, quoniam diligunt ipsam dilectionem. Unde velle diligere deum non est prius quam diligere deum, immo econverso; et sic patet quod obedientia non est prior qualibet virtute, quoniam

non motus eius prior est motu cuiuslibet virtutis, immo motus fidei prior est, et ex dilectione quod est in motu fidei et in motu caritatis perficitur vult homo facere mandatum dei. Item Augustinus dicit quod servitia quanto magis ... tanto magis gratiosa, et quanto magis debita, tanto magis ... Sed servitia obedientie magis sunt debita quam servitia aliarum virtutum, quod patet quoniam obedientia respicit mandatum in quantum mandatum; ergo servitia obedientie minus sunt grata quam servitia aliarum virtutum, ergo minus meritoria ... quod adeo laudatur obedientia in sacra scriptura ... Item servitia obedientie penitus debita sunt, ergo non sunt meritoria. Hoc probatur per simile: quoniam si miles servit regi terreno ex debito, tamen non meretur apud ipsum ... si autem servit regi celesti pure ex debito, non meretur apud ipsum; ergo motus obedientie non est meritorius; ergo obedientia non est virtus. Solutio. Quelibet virtus est meritoria quantum ad motum suum duabus de causis. Prima est quia quelibet virtus levat se supra se, suum subiectum levat supra se; sic dicitur in Ieremia: levabit se supra se, quoniam fides magis ... deo quam nobis, et spe magis speramus in deo quam in nobis, caritate magis diligimus deum quam nos ipsos; quare quelibet virtus levat subiectum suum supra se, ideo dicitur meritoria. Alia ratio est quia qualibet virtute ... deo gratis, id est propter ipsum; tamen iste due cause omnibus virtutibus sunt in obedientia, et preter istas duas alias habet duas supra ... Prima est quia in obedientia mactatur propria voluntas; secundo quod per obedientiam conformatur expresse voluntas ... divine voluntati ... quoniam ego propter eo volo facere mandata dei quo ad executionem mandati dei volo conformare voluntatem meam voluntati divine. Christus enim fuit obediens patri usque ad mortem. Per hoc patet quod servitia obedientie sunt meritoria. Ad primum ... non comparantur opera virtutum que sunt in precepto operibus virtutum que sunt in precepto, sed comparantur opera ... ad opera consilii, et tamen duo opera consilii gratiora sunt ... et sic patet solutio ad primum. Ad secundum dicendum quod opera obedientie penitus debita sunt et tamen meritoria, nec est simile de rege terreno et rege celesti, quoniam quod regi terreno facit ex debito, facit ei tamen propter feudum quod tenet a rege; sed quod obedit deo non facit deo propter feudum ... propter quod rex terrenus non est ita liberalis quod semper remuneret servitia sibi debita; celestis autem est liberalis quod remunerat servitia sibi debita ... servitiis regi terreno et servitiis regi celesti duabus de causis predictis. Item dicit Samuel ad Saul: melior est obedientia quam victima, et auscultare magis quam offerre adipem arietum, quoniam quasi peccatum ariolandi est repugnare, et quasi scelus ydolatrie nolle acquiescere. Inde autem comparat inobedientiam peccato ydolatrie. Sed ... peccatum ydolatrie est peccatum maximum, quoniam infidelitas est peccatum quod retinendo cetera retinet, ut dicit Augustinus super illud Iohannis: si non venissem et locutus eis non fuissem, non haberent peccatum, scilicet peccatum infidelitatis. Ergo nullum peccatum est comparandum ydolatrie, peccato infidelitatis; ergo inobedientia non est ... peccatum infidelitatis vel ydolatrie. Item quanto ad opus virtutis difficilius est, tanto eius oppositum minus malum; sed opus obedientie est difficillimum, ergo opus inobedientie est minus malum; ergo male comparatur inobedientia peccato ydolatrie. Item cum dicitur melior est obedientia quam victima, sic comparatur opus obedientie operi victime ... Augustinus ... quod ... opus est fortius ... autem quod ...

... fortius ... Sed primum utrumque est meritorium, ergo equaliter meritorium, ergo equaliter bonum; non ergo unum melius altero. Similiter ... est ... fortius. Si opus obedientie fortius et opus victime ... fortius, similiter ... quod melior est victima quam obedientia si opus victime sit fortius et opus obedientie sit ... Solutio. Ad primum dicendum quod in detestatione inobedientie comparat inobedientiam peccato ydolatrie; sic mos est in sacra scriptura. Unde in detestatione luxurie dicit apostolus: fornicatores et adulteros iudicabit deus; tamen multos alios iudicabit deus, scilicet gulosos et ... Sed ... placuit dicere quod inobedientia comparatur ydolatrie, ut de magnitudine peccati ostendatur ... de laude obedientie ... dicitur quod inobedientia est ... similis ydolatrie, in quantum inobediens respuit cultum ... Unde in hoc assimilantur inobedientes et ydolatre. Ad secundum ... utrum fiat comparatio operum ... virtute utriusque fortiori ... dicendum quod ... sunt equaliter meritoria et equaliter bona, quoniam possunt esse meritoria vite eterne, non tamen bona in genere; sicut in equali caritate dare centum marchas et dare unum nummum sunt equaliter meritoria vite eterne, non tamen sunt equaliter bona in genere. Et ad hoc: melior quam victima duplici de causa. Prima est quoniam in obedientia mactatur propria caro, in victima aliena. Secunda causa est quod opus obedientie est spirituale, opus victime carnale; unde opus obedientie magis assimilatur deo ... causa est ... in quo Samuel dixit illud quod precepit erat Saul ut non reservaret de preda Amalech; ipse autem pinguissima animalia reservavit ad sacrificandum ... melius erat obedire quam precepta ... sacrificare.

Circa tertium caput sic obicitur ... quod nulla est obedientia que habet ad deum suum; sed obedientia Ysaie habuit ad deum suum, quod ipse voluit mitti; unde ... mittar dixit: ecce ego, mitte me; ergo nulla fuit illa obedientia, ergo non fuit meritoria. Sed contra ... non iussus non missus fuisset, implevit quod precepit ... ergo habuit utique obedientiam. Similiter obicitur de obedientia Moysi quod dixit: obsecro mi domine, mitte quem missurus es; non sum eloquens ab heri et nudiustertius, ex quo locutus es ad servum tuum, impeditioris et tardioris lingue sum. Ergo obedientia illa habuit ad deum suum, quoniam ipse Moyses nolebat mitti, et sic videtur nulla fuisse obedientia illa; et eadem obiectio de Ieremia, quoniam: a a a domine deus ... Item queritur utrum ... quod nulla est obedientia que habet ad deum suum. Solutio. Cum dicitur nulla est obedientia que habet ad deum suum, intelligendum est in adversis in quibus ille est ... et cum minuetur ... ratione ipsius precepti sine dubio ... in meritum obedientie. Sicut sepe fuit in iudeis ... implebat mandatum sed ... obedientia ad habetur deum suum; sic contingit in obedientia Ysaie, quoniam ... bonum erat ire ad predicandum. Unde quia suum erat velle ire, tamen fuit vere obediens ... non ... in precepto fuisset sed in aliquibus; ergo nulla est obedientia que habet ad deum suum, et ... aliqua est obedientia que habet ad deum suum, et sic ... non est contrarium. Ad illud quod obicitur de Moyse et Ieremia dicendum quod ipsi non recusabant mitti ... sed ex sola humilitate, et hoc bonum erat ... Illorum obedientia non habuit deum suum ... quod ... dixisse sunt species obedientie, quod alia obedientia habet ad deum suum, alia non. Ergo alia obedientia habet ad deum suum esse quod non habet ... ergo diverse sunt species obedientie. Item diverse species

pietatis. una modo q̄ dr̄ heuteba. a p̄r̄e. q̄ dr̄
mia. g̃. e. r. diuise sunt sp̄es ob̄e. una q̄ tāı̄ h̄t
obedie ad. a q̄ tāı̄ obedie plato suo. h̄ diuisefit
sp̄s iobe. q̄a ē in ob. octa h̄t astb̄a. sic iob
eue. q̄ fuit iobedies omē. pom̄. uē. a q̄ h̄tor
tū ex amore p̄n. sic illa q̄ adā fuit iobedies
cō. po. uē. ne gestarz dlicias suas. i. u̇xore
suā. q̄a h̄t octū exq̄sidatioē maiois h̄t. sic
eut illa q̄ fuit saul. iobedies residato pin
gua alia. amalech. ad ymolād dn̄o in ei
sac. l mīt ee q̄d iustici. q̄ erat ei p̄r̄e. q̄ tu
h̄t octū ane. sic illa q̄ yonathas fuit inobē
cō. mel. fame cogēte. cū saul p̄cepisset q̄ nullo
comedēt an uespā. g̃ cū plēs sīt sp̄es inobē p̄te
ob̄e ee ob̄e sp̄es. Sō. ad p̄m̄ d. q̄ n̄ ualz. d̄ b̄ h̄t
ad d̄ suo. q̄ n̄ h̄t a. g̃. r̄e. dr̄ ē h̄r̄e ad d̄ suo. p̄p
ad annex. l p̄p a. cā. sic q̄ugebat i iudis cu
tū timoe fuiti iple. m. Adō. d. q̄ diuise

[illegible]

ꝓbtēi. ⁊ pr̄ie. q̄ ē ad execucioē. ⁊ q̄ sic cōis fuit
sō. pcepti. n̄ uoluit d̄s habā ymo͞d. filiū. ul'
c̄pari se ad ymolād. ꝟ statī p̄t ꝑ̄maciōe re
uocauit mādatū. mīsta ēi pcep ad execuciōe
q̄ n̄ uult ti' simpli. si uoluit q̄t i ipō ē sicut
mīsta bōa ⁊ h'sta. pcep d̄s in diis. q̄ tn̄ ipi nō
fecerīt ny d̄s simpl'r uoluit ea fi. q̄ si simpl'r uo
luisset fcā fuissēt. p' ḡ q̄ d̄s n̄luit ā i cord.
⁊ ā ibēē. cū pr̄ie. i n̄ ēēt d̄tiuat ad execuci
oēē. ꝟ n̄ fuit d̄. n̄ fuit i ipō ē. ⁊ n̄. ⁊ c. p; sō.
ad uō p obta. Ad tciū obī. d̄. q̄ nō ē licite
d̄ affirmatiōē ⁊ p̄ceptiōē. qm̄ affirmatio d̄terminata
ē ad unū tn̄. sꝫ pr̄ie. coit se hīt ad ꝓbtē ⁊
secucioē. Ad q̄rtū d̄. q̄ p'. i fuit sig. uō.
die. n̄ q̄ uoluit abā. ymo͞. fi. si q̄ uō. abā
ymo͞. ul' ꝑpar̄ se ad ymo͞. ꝟ hꝫ diuidat' est
ista. si d̄s pcep i. uō. l. qm̄ n̄ pcep ad execucio
nē. Ad ult̄. obī. d̄. q̄ abā ymolāē filiū
malū ē in se. si n̄ ꝑ se. ⁊ d̄r. malū i se. q̄ ul'
la circūstātia addicta ē malū. sic occidē hōē.
q̄ tn̄ fit bōn. p addicioēe hꝫ circūstātie. ma
lū ꝑ se d̄r. i q̄ n̄ pōt fi' bōn p aliq̄ circūstātiā
q̄tucūq; bōnā. sic fōr. ḡ hꝫ abā ymo͞. filiū
ēēt malū i se. tn̄ bōn erat habē. p circūstāt;
obē ⁊ d̄s potuit p̄ci. cū n̄ ēēt malū ꝑ se. exh
p; q̄ n̄ uꝫ hꝫ ar. habā ymo͞. filiū suū erat
i se malū. ⁊ d̄s pcep istu. ḡ pcep malū dē.
S; obi. q̄ d̄s pcepit h. aut erat bōn. aut erat
malū. si malū. ḡ pcepit malū. si bōn. ḡ tē
ēāt i sta. abā ymo͞. filiū erat malū. Ite
d̄s n̄ pcep n̄ bōn. ḡ qm̄ pcep i ipm̄ ēāt bōn.
ite adā ꝯmedē hꝫ pomū fuit malū. nulla ā d̄
cā n̄ q̄ ꝓhitū. si ḡ ad ē malū q̄ ꝓhituꝫ.
tn̄ ꝑ locū agrius. ad ē bōn q̄ pr̄ie. tn̄ ḡ ymo͞.
habā filiū erat bōn q̄ pr̄ie. tn̄. si ꝯcedat'
ꝯ. habrā ā ymo͞. filiū. erat ꝯ. le. n̄. ḡ abā
i̇tificē filiū erat ꝯ legē. n̄. id ē ē ius ciuile
pr̄is ad filiū suū. S; forte i̇tificē filiū ē ꝯ
le. n̄. ḡ abā i̇tificē. fi. ēāt ꝯ le. n̄. ḡ ēāt ma
lū. id d̄s uolebat abā n̄ ymo͞. filiū suū si
cut patuit ex p̄ fcō. si n̄ uolebat n̄ bōnū.
ḡ abā n̄ ymo͞. fi. erat bōn. ḡ ei oppō ēāt
malū. cū bōnū n̄ ꝯ̄m bōno. ul' oppoitū.
Sō. d̄. q̄ abā ymo͞. fi. suū. statī qm̄ pr̄ie.
ē fuit bōnū. ⁊ p diūsis tpib; dēm ē q̄ illa
ac̄. n̄ uꝫ. uno peccat ꝑ tallaꝫ uiuūd. qm̄
pcedā ꝑ diūsas ꝯsignificacioēs tpis actū una
ēēt. S; retogdo d̄ adid tpē. necciā ē ac̄.
ꝯ ḡ q̄ qm̄ p̄. fuit. bōn fuit. ad i ꝯ obī q̄
abā ymo͞. fil. erat ꝯ legē n̄. distīn. qm̄ i
n̄le dup. d̄r. q̄ q̄ꝫ d̄r i n̄le q̄ n̄ docuit d̄i
n̄alia. ⁊ ē ā̄. ītē. fi. e. ꝯ. le. n̄ si ꝑ hāc uis
n̄ ē ut n̄ uitiū ⁊ ꝯ n̄ seq̄. q̄ habā ymo͞. fil.
erat malū. qm̄ d̄r ius n̄le. q̄ n̄i rōdeāt
ēē faciēd. ⁊ ꝯ abā ymo fi. n̄. ē. ꝯ. le. n̄ uno
ꝑ le. n̄. qm̄ n̄ rō dcabat. hꝫ ē ēē faciend
q̄ d̄s pcepat. l. ad ā. d̄. q̄ abā n̄ ymo͞. fi.
negō ē q̄dā ⁊ n̄ erat bōn ꝑ̄ pcē. ꝑ se. s; dicebā

bōn ex adiūcto. sic n̄ pccare cū n̄ s. n̄ē bo
nū ꝑ se. s; ex adiūcto. s. q̄ adiac; uirtuti. d̄r
bōn. cū d̄r q̄ bōn n̄ ē ꝯ̄rium bō. intelli' de bōis
q̄ bōa sit ꝑ̄ se.
Circa .v. ca. q̄r. q̄tū p̄ eximdi pceptio d̄i. s.
cuit' p̄ pcipe ꝯ o. p̄. dcalogi. ut q. s. q̄ mai'
malū ē in se sū i gnē. occidē q̄ fōr. si pcep
occidē d̄s qm̄ pcep abē. ymo. si ḡ p̄ pcipe q̄
ā fornicē. e. t. p̄. pcipe ꝯ totū dcalogū.
si dicat q̄ ā n̄ uꝫ. qm̄ occidē n̄ ē malū
ꝑ se. ꝟ n̄llā; iptat d̄formitatē. ⁊ ido' diis n̄
p̄ i pcipe. ē ḡ pcipe o. actū. q̄ n̄ iptat d̄for
mitatē. sim̄ ḡ in tpē abē. Abā; ēē fi. d̄i n̄
ēē i car. n̄ iptat d̄formitatē. ⁊ hꝫ ꝯstāre q̄ fi.
d̄i i car. ḡ maīte ead uitē. d̄s p̄ pcipe i. sit
ḡ i q̄ pcipiat maīte ead uitate. ꝑ ꝯ. abā
coid. fi. d̄i n̄ ēē. i car. ⁊ ē pr̄ie. d̄i ḡ mēē. ēē.
coid oppō. actū. fidi. ḡ d̄mēē. ḡ cod motu
mēē. ⁊ d̄mēē. q̄ ē ipoꝫ. Ite m̄ueti. le. pcr
p. dd. adltāꝫ lapi. uno pcep oppō. ḡ pcep ꝯ le
ḡe suā. p̄ n̄cē. pōt pcipe ꝯ totū dcalogū. Sō.
adh d̄. q̄ a; p̄s pcipe alic̄ ad opꝫ q̄ i n̄ sit
ꝑ se malū. ⁊ p̄ q̄ recipiat reꝯpesatioēm
ꝑ̄ p̄ mu. n̄ pōt d̄s pcipe. q̄ a; fornicē q̄
forni. iptat d̄formitatē. n̄ uꝫ hꝫ ar. mai'
malū ē. occidē q̄ forni. ⁊ d̄s p̄ pcipe occidē.
ḡ ⁊ forni. qm̄ ab eo q̄ ē occidē ē malitia
sepabit. s; ab eo q̄ ē. fōr. ē isepa. O. fortiꝫ ē
mag' albꝫ q̄ pla. ⁊ fōr. pōt fi' nig. ḡ pla.
p. fi. nig. pō. q̄ albedo n̄ ē sepa. a pla. p ꝑ
q̄ d̄s n̄ potuit pcipe. abā; q̄ c det fi. d̄i n̄
ēē i car. q̄ hꝫ mot' n̄ recip reꝯpesatioēs
s; dāpnū q̄ ē ex infeccioē hōī. recip reꝯ
pesatioēs ut p; in i̇feccioē h'ticoꝝ. ex quo
accidit tnq̄llitas ⁊ multiplicatio ēē. Sit
n̄ pōt in pcipe d̄s q̄ n̄ diligā ipm̄. q̄ hīte
ꝯpesatioēs n̄ recip. Adultim̄. d̄. q̄ hꝫ ar. n̄
uꝫ. d̄s pcep actū ꝯ̄ui actui qm̄ pcep qm̄ pcep
ꝯ le. suā. qm̄ cū ut' s hīt' irrīē. exist̄ēs. q̄ ad
noꝫ ꝑ diūsos stat' ad aliq̄n ē pcē. aliq̄n n̄ sic
ut' ⁊ id ac̄' aliq̄n ē mot' i̇cutie. aliq̄n n̄. si
cut si i hāt ēi. machas ⁊ uidat hoēs ualde
idigētes tūc dac̄ s; d̄pauper̄ n̄ tūc. sīlr' ue
le. pr̄ie. ē adltāꝫ lapi. ad refrenād luxiā. iu
deoꝝ. q̄ tunc ꝑ̄nuebāt' n̄ ex amoē. s; ino tē. ul
q̄ ē copia grāꝝ. q̄ retinꝫ ⁊ refrenāt n̄ opter
hi pr̄ie. ēē. S; tn̄ ꝓbē q̄ p̄ d̄s pcipe ꝯ le. suā.
qm̄ p̄. ē i dcalgo. n̄ ꝯcu. uxoē ꝓxi tui. s; p
pcipe alic̄ q̄ ꝯcupiscat ux. ꝓxi sui. ꝯ ꝓbē. qm̄
mlti bōi ui. hūert duas uxoēs jacob. ⁊ d̄d. ⁊
h potui d̄s pcipe q̄ jacob hrēt plēs uxoēs. ḡ pōt
pcipe ꝯ̄rium. mlr̄ ē uxoꝝ duoꝝ maritoꝝ simil.
⁊ ē pōt pcipe q̄ a; ꝯcupiscat uxoē ꝓxi sui. ḡ
pōt pcipe ꝯ le sui. Ite pcep filiis isrl' q̄ a;
p̄tarēt uasa egyptioꝝ. ḡ pcep q̄ ꝯtarēt rē
a. r. d. ḡ pcep furari. ḡ pcep hꝫ ꝯ le suā. Ite
leḡ d̄ bā maria magdal'. q̄ xxx. ānis fuit
i h'emo ū fruebat' colloq̄o āngloꝝ ⁊ h'stat'

ꝯtēplatōis. optimū ē. ḡ d̄s pcipe p hī statū ḡ p
pcipe q̄d seq̄ ex illo. s; ex hꝫ seq̄t'. n̄ dare elās.
n̄ facē opa actē. ḡ pōt pcipe n̄ dac̄ elās. ⁊ h̄.
ḡ p pcipe ꝯ h p. dac̄ elās. ⁊ d̄. m̄. t. uo. cū ḡ p̄s
pcipe ꝯ p. affirmatiuū ⁊ ꝯ pr̄ie. ꝓhita. ꝑ sit
pcipe ꝯ. le. suā. si ꝯcē. ꝯ. d̄s n̄ pcep ad n̄q̄a
cit ad h ut sint' siles ei ⁊ ipē n̄ pōt pcipe q̄ si
mi' dissiles ei. ḡ n̄ pōt pcipe ꝯ. le. suā. q̄ ꝯ.
Ad p. obī. d̄. sic dem̄ ē ꝯ. q̄ adh q̄ d̄s p̄s pcipe
ad q̄d i se ē malū opꝫ q̄ illo recipiat reꝯpe
satioē. ꝟ d̄. q̄ d̄s potuit pcipe q̄ un' hō hrēt ⁊
duas uxoēs simil. q̄uis hꝫ ꝑ malū i se. qm̄
ex hꝫ seq̄ i uiō. int' duas uxoēs. ⁊ mlta ma
la ā. tn̄ hꝫ malū recip reꝯpesatioē. qm̄ ex
hꝫ q̄ un' hō hīt mltas uxoēs ꝯ̄e hu. mltip.
ad cultū uni' d̄i. ⁊ d̄s p pcipe illo. ⁊ n̄ seq̄t' q̄
duo mariti hānt unā uxoē simil. qm̄ ꝑ hꝫ
n̄ mltiplicat'. ḡ hu. s; p p̄m mltiplicat'. qm̄
plꝫ p un' ū gnāre. q̄ mlte mlr̄eꝫ acipere.
Ad p d̄. q̄ n̄ uꝫ. d̄s iussit aspraū uasa egyp.
ḡ iussit ꝯtaē. rē. a. i. d. qm̄ egyptii n̄ erāt
dn̄i illaꝝ. qm̄ aspraban̄. q̄ d̄s cuiꝫ ē sūt oiā
tn̄stulit dn̄iū ab eis. ꝟ d̄. q̄ d̄s n̄ p pcipe h
ꝯtare rē. a. i. d. q̄ ē malū ꝑ se. l; forte n̄
expmat d̄formitatē. sic hō ꝑ se ē risibile
l; forte n̄ expmat risibilitatē. Ad t.
obī. d̄. q̄ alic̄ ⁊ i aliq̄ ꝓloco ⁊ tpē pōt d̄s p̄i.
n̄ dac̄ elās. qm̄ expedit aliq̄ sup. i ꝯtēpla
tioē. ⁊ expedit aliq̄ sup ēē i opib; actiue.
⁊ expedit aliq̄ ēē i ꝯtēploē. aliq̄n i actoē.
aliq̄n pcipi. aut hꝫ. alic̄ n̄ dac̄ elia. ⁊ ē
n̄ pcip oppti. date. ē. ⁊ ē pr̄ie. ē affirmā.
n̄ obligāt ad sup.
Circa .t. ca. q̄r. ad q̄ tūr abā. ex p̄ cp̄ uiiii
teniē. ulle ymo͞. ut q. s. qm̄ tebāt obē.
obē. ac̄. ꝯlr ē ulle facē q̄ pcip. q̄ pcip. ḡ
abā tebāt ulle ymo͞. q̄ i pcipi. Ite pcipiū
erat ei ymo͞. ḡ tebāt ymo͞. uō. ⁊ ex obē. si ob
ista ē n̄ uō. ḡ tebāt ulle. uō. ymo͞. ꝯ n̄ te
nebāt ulle ymo͞. q̄ ēēt. p. ꝓbō. si hꝫ ēēt p.
abē. tn̄ adꝓbatā ē. ⁊ h scieꝫ abāꝫ n̄ tenēt
ulle ymo͞. ⁊ tn̄ remanēt. p. ḡ p. n̄ faciēb
āt. q̄ tenēt ulle ymo͞. ~~tnāt tāē~~ q̄r tenēt
ḡ simpl'r. n̄ tebāt. ulle ymo͞. Ite ēē p. ē. pr̄ie
adꝓbōē. ul' ad execucioē ⁊ eꝫ. ḡ si abāꝫ te
nebāt ulle ymo͞. q̄ tiebat ēē p. simplr si sta
ret ēē p. adꝓbōē. ul' execucioē. tenēt ulle.
⁊ ē. s; si staꝫ ēē p. tn̄ adꝓbōē. tenēt ulle
ymo͞. ⁊ h sim ḡ p m̄. Ite abā dubitat ut
ēēt ei p. adꝓbōē. ul' execucioē. s; dubia i
meliorē ꝑ̄tē sūt interpre. s; nisi erat d̄ pd.
hꝫ adꝓbōē. q̄ ad execu. ḡ a. mag' d̄bebat
c̄de hꝫ ēē p. adꝓbōē. q̄ ad execucioē. n̄ ḡ
tebāt ulle ymo͞. ad hꝫ p d̄. q̄ ex illo p nō
tebāt ulle ymo͞. simp. s; sub ꝯdicioē. s. si n̄ re
uocaret. p. n̄ꝫ uꝫ hꝫ ar. tebāt obē. ḡ tebāt
ymo͞. ḡ tebāt ulle facē mādatū. s; sub ꝯ
dicioē pōcā bē sē. sūt p; sō. ad fō obī. n̄ ēēt

pr̄ie. tenēt a; ulle simp. facē simp. ma; ē ad
diffic̄. pcip. S; si staret ēē p. ad execu. tēr
ulle facē mādat. simp. Sō. ꝯ. hac solond
ob. d̄s pcep iudis n̄ mechaī. n̄ for. ⁊ ē. ⁊ ipsi
tebant ulle n̄ mech. ⁊ ē. q̄ p. erat eis. cū ḡ
pcept ēēt alsē. ut ymo͞. tebāt ulle ymo͞.
simpl'r. q̄ ꝯcedit q̄i. d̄i. ad p. obī. q̄ abāꝫ n̄ ꝓ
scie. h ēē p. tn̄ ad ꝓbōē q̄. n̄ ꝯḡt intue
d̄i. q̄ pcipiat q̄d alic̄. cui' oppō. tenēt ulle
ul' ipm̄ q̄ pcip nolle. Ad fō obī n̄ ē face
ꝯe. q̄t ad ipoꝫ. qm̄ ipi recipuit hāc ꝯdicio.
Si p. ē abē. tn̄ ad ꝓbōē. ymo͞. n̄ tēr ulle
ymo͞. S; abā bē tacebat. illā ꝯsequiā ēē n̄.
ḡ si staꝫ p̄mū. staꝫ ult. ⁊ hꝫ manifstm̄.
ymo si staꝫ i pr̄ie. ēē. ad ꝓbōē tn̄. n̄ tenēt
ulle l. n̄ dicam̄ q̄ si abā; tacēt. p. duo ꝯt̄dd
ne oppō. seqrēt. ⁊ i seqrēt ꝯtēt ulle. ⁊ n̄ te
nēt. S; ꝯ aūt sequit' q̄ ex ipō. q̄ li aūt sīli
ꝯseq̄. si p n̄ fiat reuccio. q̄ n̄ recipiat n̄ ꝯsē
q̄ntia sit. ē ḡ dicat q̄ duo oppō. seqt. n̄ li ꝯse
q̄ntia. ē pr̄ie. tn̄ ad ꝓbōē ymo͞. fi. ⁊ ymo͞.
q̄dā erat n̄. in solū ḡ si d̄s reuelatū illo uin
abē. n̄ pp hꝫ seqrēt oppō. p si rex fracie pci.
ad alic̄. sufficeē regi si ille ult. tn̄. sb ꝯdi.
istud facē. s. sub h ꝯdi. s. si rex n̄ reuocaret
p. hꝫ. ḡ dd dī suffic̄ē. q̄ si pcipiat ad alic̄.
q̄ iste uelit facē. sub ꝯdicioē si n̄ reuocaē
mādatū. ḡ li; cōn n̄ uꝫ. si abē ē p. ymo͞.
tēr ulle simpl'r ymo͞. q. a. ꝟ pē soloi adie.
Ad tn̄ q̄ abāꝫ n̄ potuit scie ꝑ pr̄ie. ē tn̄ adꝓ
batoē. n̄ pp i̇psibiliē. s; q̄ n̄ ꝯḡt bonū. dic
pci. ad alic̄. q̄ n̄ obat ulle. Ad i q̄ obī ē
d̄. q̄ n̄ ē sile qm̄ dd pcep. iudis illi. q̄ erat
sepm̄ i cordib; eoꝝ. un̄ tebāt ulle i simp. q̄ q̄
uis n̄ ēēt pr̄ie. s; habē. pcipiebat q̄dā. q̄ erat
i se malū. sic dem̄ ē. un̄ n̄ ē sile
Quarto ca. q̄r. ut' abāꝫ tenēt ad i. c̄de ēē
pr̄ie. ē. ad ē ut q̄ n̄ dcm̄ apō. i p̄ncip. ad
gal. Si angl's d̄ celo euāgelizauit uob; ā q̄
accepistis. anathā s. ⁊ istl' ā. q̄ ē i fide. ⁊ ꝯ
boꝫ moreꝫ. si q̄ pcipi. angl's abē erat ꝯ bōs
mores. qm̄ i̇tficē hōē; ē ꝯ bōs moreꝫ. ḡ abām
n̄ decebat c̄de ei immo dēbebat pō ipm̄ anatha
tizare ⁊ i n̄ tebāt illo c̄de ē ēē pr̄ie. ad. Ite
angl's sathāe transfigurat in āglm̄. ḡ abām
nesciebat utrm̄ angl's ille ēēt angl's lucis
ul' ā angl's teb; q̄ ē sig. potuit distīnc̄. ḡ n̄ tē
bāt c̄de i ēē pr̄ie. ē ad. Sō. d̄. q̄ n̄ teba
tur c̄de i ēē p. ad. n̄ i ꝯ bōs moreꝫ q̄ n̄ ēāt
malū ꝑ se. Ad p obī. d̄. q̄ abā bē cauit
illū āglm̄ ēē bōn. q̄ hēbat dōn ꝯ̄r d̄i
ctio spiruū. q̄ dōn hūit bs martin. q̄n d̄i
dia. ipm̄ purpuratū n̄ adoro. quo signo
discnebat bōnū a malo. nec necessitū ꝑ q̄
hīt dōnū p̄dcm̄. bē sciuit. Ite alam sup
gen. d̄. laudād' erat abā. i obtēta ymo͞.
⁊ fid sua. ⁊ sūt i ꝯtā. ymo͞. p uō. ḡ laudā
dus erat p uō. ymo͞. ḡ uō. ymo͞. ⁊ dem̄ ē

q' n. ¶ Jte uir q' n eet laudand' in h' qm si ad
tulet ai prec . au . et q' statu retinet . n ecctia
uoat . ¶ In hoc g cu aba uehemt cordet filii
u suu ee fidel n erat laudand' p uo ymd.
¶ So. ad p. o. q' aba laudand' erat . p uo ymo . n
legit q' ulli sup. ymo . si sub gditi . pq uo . gditi
laudand' erat . ¶ Ad s. o. q' i aliq casu laudan
dus erat q' tdet pecunia sua alii . l sterz se
retinuit illa . sic si tdet soli ubo illi cdez e tor
si sigus tdet sua spe retinet te magis est
laudand' . si tm qr cu alsi n spant se ad ymo
sua spe retinet . imo cu ctia spe retinet . qr
sta sume laudat . dr e d ipo . Genet sidet
cond p a ma e . ¶ Ad h o. q' sume laudand'
fuit . qm cond dm ee oipotent . uice cond e
d . pse suscitare filiu suu . q' i auditu erat
i tpe suo qd aliq suscitasse . ¶ Jte sume
laudand' fuit . q filiu suu unigtu q dili
gebat . uoli ymo . si sp hoc ut q mag laudand'
fuit fanson . q aba . qm tn ai fec . qm mai
e interfice se ipm . q filiu suu . qr q qr sepra
n laudat sasone . si tm excusat . ¶ So . face
ad i stictu spe sca . mltip . dr . qm ut spu sco
mandete z iubete . ut spu sco mouete po
uoluit . abraa ymo . fi . suu istictu spe s .
qm sps scs pcep ei z monuit eu . fort . uo .
sanson . interfice se . z interfec se . i stictu spe
sca . qm sps scs mou ipm ad hoc . z n
ualde laudat eu sepra i tco hoc . sic excat
sic n laudat asina balaa . q loquta fuit .
q locutio n fuit sps illi s agli q mouit
os ei . z tm e tm q sanson trauit interfici
se z alios . ad illd mo . eu sps scs gpugne .
qm sanson tn tps sol eoz . z sigcat i mac
tu suo x . qm sanson interfici se . interfic i mi
micos . s . phylisteos . z x interfici se . interficit
phylisteos spuales . s . demoes . p hoc pz qr
abai magis laudat sanson . n . ¶ Ad q
dixim' s . s . q' abra n tebat uelle sup ymo .
si sub gdi . ut tetet facere stet . qm ysaac
qreti ue uictia holocausti . nd abr z p
uidet uictima holoca . ut g q'pe aliq m
cset dm ee reuocatu i mdatu . z ita n
uo . ipm sup . ymo . g n tebat uelle sup
ymo . si qm arripuit glad . te uo . sup ymo .
s ; obr sic p' us cu dubia intpre . sit i me .
ptr . z aba dubitar . an i eet p . ad plne
ut ad execu . obut g n uelle ymo . ¶ So
sm dub . dub . sit intpre . i meliore ptez
ipi eligndi . z ymo . tr . melius erat abrahe
q ymo . qm erat ei p . tebat uelle
ymo . ut sub gditioe . l sup . hito q tebatur
uelle ymo . z tebat l e de ee . p s . qr tm
tet . ymo n q n . qm p . fuit eo illi
ut neini dret . tn ipe uqz distul . z sta
uit ex hoc . g n tebat tace . l eet p . ei . e . r .
abai n tebat ymo . qns eet p . s . ¶ Jte . p .
fuit filius isrl . q nlls ducet uxore d alie

genis . sanson aut nup d phylisteis . z n sicut
g n tebat obseruare . e . r . ab q n teba
t ymo . q' ei p . ¶ Jte . p . fuit jo
sue . q q' pp q d anathate reuco . q e o
buetur . z con tem sen fuit accepisse
ips tn fuit obustus ign . si lapi . z sic sicut exh .
iosue . g n tebat obire cu lz q' ei suisset .
g n aba . tebat ymo . ¶ So . d . q' tebat ad
i . q obi . d rco ut o . q' mdatu illd fuit
reuocatu a sprisco . glo . d . ir . loc iu i
tu ico e eu . qm itu e tace . q p e . z itu
e poi . ad laude dii . si ez uit cu e itu sit
bonu q bonu q . bo e q s negatiue . z uo
d g pouisy tpibz decm e . ico itu e grui
qm itu erat tace . tn q pte eet reuoca
tu . z q fuit difficiur su manifest . pt re
uocat . mat . silr p ouisy tpibz bonu fuit
abai ymo . fi . z abai n ymo . fi . hito e r . ad
circustatia . p . z manete illa circusta . aba
ymo . fi . n potuit . n be fi . z i erat bonu sup .
¶ Ad so obr d sanso di . q' i mdatu fuit
reuocatu ad sigficand q' x erat relicturus
synagoga . z coplaturus e eccii d gentib3 . ¶ Ad
tc . n obr . d . q obustio ign . sup ta e i p q li
pea . pea qr qr ap . d . fid obuilt . abai ysaa
cu mot ille fuit uo . ymo . fuit ex ob . elici
te . z i n ex fide . ¶ Jte pbe . q ex cari . obtu
lit . qm pli uoluit ymo . fi . q pts diligebat dm q fi . ¶ So . uo illa ymo . fuit ex
ob elicite . z ex cari ipate . si ex fid fuit ta
q mouete . z ale curate . qm ylare z sm
oi angua mtis uoluit abai ymo . fi . z
hoc erat ex fid . pp hoc apo mag attribuit
fidi he motu q alii utuit.

Dicto d spe iritie . q tem supioib3 mtis .
s . ad . z platis . z pnci . q spes uocat obe
dienci e d spe iritie . q tem honorare dm .
q g tr uocat lata latie p uo . religio q e
spes iritie . ut d tulli . lata e eltus soli d
debit . z exhit . al exhibitio . dulia e bon
debit care . in qoe ista : p o qr q s . lata . so d
differa . latie z dulie . s . utm ydolatra s la
ta . qrto quo honore honorand a s humanitas
x . z ipe x . quto ut ad pot . sum pred . exhibe
latria . alic care . pigno . s . d qutate
pecci . q e ydolatra.

Circa . p . ca . qr ut lata s . ut . ut gsic .
Qm adorare d . e mot initui . h g . g e
mot utuitis . si n e mot n late . g lata
e ut . ¶ Jte pre e dm d . t . ad . tulli . so
s . g adorare dm e in pre . silr honor . prez
inrez e i pre . z n iellr tm d pre . eg imo
z d spuali . g hono . dm e i pre . qm pr e spa
lis . si solus mot utuitis e in pre . g ad
sui hono . dm e mot utuitis . n n latrie
g lata e ut . q exced qod . di . lata n eet
spale utuitez . si gnale ad fide . spe . ca .
z sic d alis . qui sic pbe mltis mois . p o

q ecoe pe uitam pp se . z sr o . e honorare pa
uitate . pp se z sr o . sibi honorare e fidi mot
g mos fidi e mot late . silr mot spei est
mot late qm spa e pai largitate pp se
z sr o . e honorare pai largitate pp se z sr
o . silr diligere pai boitate z c . z i mot eis
utuitis e mot late . g lata e ut gnal .
Jte sr i . dm . d . t . a . z . a . s . s . d glo sing
ute q e latoris sui lata q id e . g lata id e
q s ut . d si qlib utute suuu tco g qli
ut e lata . ¶ Jt honorare dm motu late
e ppoere dm oib z hoc sit motu ca . g ca e
lata . z silr alie utuites . g lata e gnal . si q .
pbe . q s spal ut . q ecoe pe uitam pp se z sr
oia e mot spal utuitis . s . fidi . silr sparare
ad . a pa largi . pp se z sr o . e mot spal utuit
s . spei . silr dilire z e . silr time pai p o . e mo
t spal utuitis . s . timois . g honorare pai pa
tinitate pp se z sr o . e mot spal utuitis . e .
r . ubet ei hono . qr pri . sic tco p mala
chia . si ego su pr . u hono ms . si hi hono
rare n e mot n late . g lata ut spualis e .
Jte li face q pcepi . sit spal mot alie utui
tis ~~tin uelle face q pcepi . q pcepi e motus~~
spal utuitis . s . obe . e . r . li honorare dm n
e spal mot . tn uelle honorare dm . e spal mo
t alie utuitis . n n late . g lata ht spale
motu . g e spal ut . ¶ Jt si qli ut e lata
g ce utuui e ydolatra . plec adrius . g qli en
stet i mor . pcd . e ydolatr . si pto ydolat fet
te . z h sm e maui . qm mlti fideles fe in
mor . z tn n sut ydolat . forte d q lata e spa
lis ut . s . reuentia siue timor reuentie . sic
d i pncip . ece . timor dni . scie religiositas .
Si ; o . aug . d . q sapia e theosebia . g lata
e sapia . n g reuentia . l timor . ¶ Jt oi ydo
lat i qr ydolat . e idolt . g ydolatra i qtu
ydolatra id e q infidelitas . g lata i qt lata
e fides . g n e reuentia . l timor . ¶ Jt si lata
e id q reuentia . cu reuentia moueat aia
time . l dm . lata mouit l dm i me . ¶ Si ; oib
ut q mouit i me aia id . e the . g lata e ut
theo . n g sut tm tres utuites theo . ¶ So . uo .
q lata pe e pfessio maiestatis diue . ut no
solu appllet maiestas dia magni di . q
reply totu mudu . q replet z infinitis mu
dos si eent . h z uocat maiestas dia suma
ei boitas . suma po . sumu dnuu . z s d alis .
z e ubi pfessio ophs . s . cor . ore . ope . cor pfi
tem dia maiestate p fide . z sapia . z reuen
tia . cordo d sume potente sume bonu z s d
alis . ore pfitem dia maiestate orando dm
ut forte oiu boz . ope pfitem facit genua
flectedo . z silib3 . lata g ibid . s . fidem .
sapia . reuentia . sd dicta . oriez p p q la
tria n e spal ut . z gnal ad ois utuites . sic
sic oms utuit e ydolatra . sic oes utuites h .
subtr mltas spes . ad oes pdas obiectis qu

qda pb lata ee gnale utute . ad alias utu
tes p alias pb ee spal . Rnd e ad pm obt .
d q h e sla : ecoe pe uitam pp se z sr o . e hono
rare pai uitate z c . s q honorare e mot late .
silr h e sla . dilire pma boitate pp se z sr oia e
honorare pai boitate z c . put honorare e mo
t late . qm hi honorare id e q pfiti . l prest
d . e sumu boi . z hi prestai n e dilige d . sr
o . n z gleqns ad ipm . qm si as dilit aliq sr o .
n pp h prestat l ee sumu boi sic amat dili
g pcc . sr o . n tn pfitet illa ee sumu bonu .
p z g q honorare d . put e mot late . n e id
q ecoe . ut dilige z s solu pm p intceptioz . ad
s obr . d . q' qli utute fuuu tco . si n s iutute q
e latoris . l lata . qm n qli utute pfitemu
maiestate dia . sic dcm e . ¶ Ad t . obr . d . q
honorare d . p u e mot late . n e id q ppone
dm oib . si hi ppoere seq ad h i honorare . sol
uno e g pitencez . solute sut g obitoes p q s
ostndbat q qli ut eet lata . nc solund est
obitoes p q s ostndbat q lata eet spal ut .
Ad p obr . d . q' hat n u . ecoe pe uitam pp te
z s p o . e mot spal utuitis . s . fidi silr spac
z c silr dilige z c . time z c . g . e . r . honorare
pai pritate z c n e loc ibi assili q honora
re l q e mot late . n ht se soli ad p pritu
tate . si z ad p boitate z p m diuiu sic d di
si e su pr u e hono ms . i potii dre . si e su do .
u e ho . pa pritas n pe e finis h actus sp
iritas e finis p us z mot s d . ¶ Ad s o obr . d .
q n e silr q' moueat p sili qm face q pcepi
n e coartatu cca ad iutute . ut z gnalrta
iutute q exced metas iutuitis q pot pceptui
differetis . sic dns pcep ade . l malu i gne si
cut pcep d ade . pp h g . q li gnale face q
pcep mlt tce e qod cca q h gsiste laus i sr .
si obitte fiat . id uelle l e mot spal iutuitis .
Si ; honorare n excedit metas iutuitis tn ge
nerale e ad eisd iutuitis jod uelle sup . gna
le e ad easde iutuites l q uelle accipit p appe
tc l oma z res p e h ub honorare p motibus
intioib3 . q hi p e honorare d si si ubu uo res
piciat honorare i gnali . ut tent p motu si
gulai quo as uult honorare d i gnali ta
lo uelle e mot iutuitis . q ht gnale ipui sup
iutuites . s . fidei . l cari . qn as ppoit honorare
dm . suu elig p distnces . ut p i ueniat ad su
mu bon : si l q' uelle face opa accipit p appe
titu e tm d literans . i i tce bon . g sili i opa
dre de eo . q e uelle face opa iutuitis . ut uelle
face op iritie . l q uelle credit s tale uolitu
gnale q coe e z m coartatu ad opa militauit
titu . qm tale uelle e illi iutuitis q ht gnale
ipui iutuitis sr alias iutuites . s . fidi . l cari . ut
dcm e . ¶ Ad itu obr . p z solo qm n e qli ut e
lata . ad auctte tulli q d q religio e spes iti
tie z l ati e q re q religio e spal ut d q lata
s cathol . p s oppnoti q religio s h q qm ph

honorare

non attingeret fidei vel sapientiae donum. Unctio sanctae ipsius non oportuit non reverentiam que debetur deo. et sacrificium, oratio et unctio est contentio est spiritualis. non tamen latria est propter hoc spiritualis virtus. quia plures apponit. Ad id quod obicit quod latria est reverentia. licet quaedam latria sit. non dei. et sic latria est sapientia. sed non omnis latria. Verbi exemplum similiter illa est. Dicendum autem potest omnis ydolatra in quantum ydolatra est infidelis. unde quod duplex est quod ubique in quantum potest denotare causam formalem et sic falsa. non est forma ydolatrie sed ydolatrie est forma infidelis. sed infidelitas potest notare quasi concomitantiam. propter dispositionem ad predictum subiectum et sic vera. si ex hoc non sequitur quod ydolatra sit infidelitas. sic non sequitur homo in quantum homo est risibilis. non tamen humanitas est risibilitas. vel sic tangitur. igitur est angelus. hec est angelorum. sed in angelo est hec. et cetera. Ad ultimum obicit dicendum quod hec est falsa. actio reverentiae motiva animae in dominum. nam est actio preveniendi motum in dominum sed post adest. est reverentia resilitio ab altitudine dei in parvitatem propriam. sic in Apocalypsi dicitur. procidebant viginti quattuor seniores ante sedentem in throno. Dicendum quod latria non est virtus theologica. nam per illam movemur immediate in deum. ad virtutes theologicas. utinam autem ordinate moveamur in deum immediate. determinabitur quod de ordine dicetur. deinde est quod fides est latria et sapientia est latria. Sed contra sic fit. causa est habitus ad bona opera exteriora sicut fides et sapientia. ad exteriora docere veritatem. sed caritas non facit bona opera exteriora non mediante virtute. sed fides et sapientia non faciunt donationem exteriorem veritatis. non mediante virtute. sed professio exterior magis dicitur est exterior donatio veritatis sed fides et sapientia non faciunt professionem exteriorem magis. dicitur non mediante virtute et illa autem ut est latria. sed fides non est latria non sapientia est latria. Item professio exterior magis dicitur. cum hec sit instructio proximi exterius est mediante. non sed fidei vel sapientiae est a opus latriae. sed fides non est latria. Dicendum duplex est latria. scilicet interior et exterior. fides et sapientia sunt latria interior et exterior. Unde dicendum quod fides et sapientia non faciunt professionem exteriorem magis dicitur non mediante virtute sed latria exteriori et ex hoc non sequitur sed sapientia non est latria exterior. Consistit autem latria exterior in professione exteriori. similiter ipso summo domino summe bonitatis. et hoc ad Ambrosium. cui cantat ecclesia. Laudamus te. et hec est ordinatio ad laudem interiorem et exteriorem. Benedicimus te. scilicet bonum dicimus de te. Adoramus te id est humiliamus nos ab altitudine tua. Adoramus te. glorificamus te id est profitemur te esse fontem omnium bonorum. et hec latria exterior. est alia quae latria interior. quae habet suum proprium actum difficultatem et suas proprias circumstantias non est supra et ubique pertinentiae exterior dicta. magnificentia nostra super et ubique per dicendum est. quae non est Salomon. tempus loquendi et cetera. Sed adhuc per eundem aliud quod latria sit specialis virtus. quia diligere deum super omnia est honorare deum. et non ut de motibus aliarum virtutum. sed honorare deum. esse est ad omnes motus omnium virtutum et excedit. quia exteriorum adorare consilium. quae non sunt de necessitate motum virtutum. sed per peccata. latria non est virtus specialis. Ad hoc solvendum est per interceptionem. quia hec est falsa proprie loquendo diligere deum super omnia est honorare deum. sic hec est falsa proprie loquendo. magis inde bonis dilectio. de ipsum esse subditum.

sed non est proprie dicendum si solo scilicet ostendendo in esse subditum diligere deum super omnia. non proprie profitetur vel honorat deum sed ipso scilicet ostendendo ipsum esse honorandum.

Circa septimum capitulum queritur utrum idem sit latria et dulia. non quod sic. quoniam idem est amor dei et christi. sed pro amore patris et filii idem est honor quo honoratur deus et quo honor christi. sed pro honore patris sed honor quo honoratur deus est latria. honor quo honoratur christus est dulia. ergo idem est latria et dulia. Item quia in christo non diligitur nisi deus. aut similitudo dei. propter hoc gratia dilectionis quae diligitur deus et christus. ergo et cetera. quia in christo non honoratur nisi deus ut filius dei. propter hoc idem dicitur esse honor quo honoratur deus et quo honoratur christus. ergo ut prius. Item flectuntur genua ante crucifixum et flectuntur genua ante prelatum et est eadem genuflexio saltem in specie. sed genuflexio est honor quo honoratur deus et quo honoratur prelatus. ergo idem est latria et dulia. Solutio. Ad primum dicendum quod non est simile et hoc est quia ut autem est motus aut sine motu. Sed cum idem sit motus propter hoc in amore dei et christi. scilicet deus. eadem est dilectio dei et christi. sed in honore dei et christi. non est idem propter honoratum quia in honore christi propter hoc honoratur christus quia est ymago dei. sed honoratur propter deum. sed ut dicit Augustinus in christo non diligitur nisi deus id est non dilectio terminatur. propter quod non est simile. Ad secundum obiectum dicendum quod hec est falsa quia in christo non diligitur nisi deus ut filius. propter hoc eadem est dilectio dei et cetera. sed quia in christo diligitur tamen deus. sed aliter est in honore quia in christo honoratur filius dei. Ad tertium dicendum quod habet unum. eadem est genuflexio et cetera. ergo idem est honor quo honoratur deus et quo honoratur prelatus et est ibi fallacia accidentis. quoniam in tali honore supponit genuflexionem in comparatione ad finem. quia a fine honoratur deus. a proximo genuflexio est falsa et sunt adorata quasi diversa actiones. scilicet diversi fines. In genere idem est. ex quo prius. sed ex est statua quae prius vel post quidem est honor quo honoratur deus et quo honoratur prelatus. in essentia diversus est autem relatione. Sed adhuc probatur quod idem est honor quo honoratur deus et quo honoratur homo. quia illa genuflexio quae fit ante dominum eadem est in specie cum illa quae fit ante prelatum. et utraque voluntaria. sed eadem actio voluntaria est utrobique. sed eadem voluntas. Ideo est voluntaria. scilicet genuflexio. cum sit eadem voluntas. vel aut autem est voluntaria aut non sine voluntate. eadem dicitur esse virtus ibi ex qua procedit genuflexio ista. ergo idem est latria et dulia. Ad hoc dicendum quod habet actiones. eadem est voluntas. sed eadem est virtus. et hoc est quia virtutis non est ad agere voluntarie. quoniam ad hoc sufficit potentia. sed est ad facile agere. et bene agere. Unde non virtutes sed voluntatis actiones voluntariae diversis circumstantiis quia hec adiunct. de re ipsa variantur diversas circumstantias. Unde cum circumstantie alie sint in genuflexione quae honoratur deus et alie in genuflexione quae honoratur homo. alia est virtus latria quae dulia.

sit.

Circa sextum capitulum queritur. Utrum ydolatria sit latria. videtur per primum quidem. quoniam ydolatra videtur flectere genua ante ydolum. pertinet eadem intentione qua catholicus flectit genua ante dominum. quoniam intendit impetrare ab ydolo et bona spiritualia et bona temporalia. sicut catholicus adorat. sed eadem genuflexio et eedem circumstantie. ergo idem honor in specie exhibetur deo et ydolo. ergo ut prius. Item ydolatria est cultus deo debitus ydolo exhibitus. sed ydolatria est cultus deo debitus. sed omnis cultus deo debitus est latria. ergo ydolatria est latria. Item ydolatria est ydoli latria. et ydoli latria est latria. ergo ydolatria est latria.

latria est latria. Solutio. Ad primum dicendum quod in genuflexione quae fit ante dominum et in ea quae fit ante ydolum sunt alique circumstantie eedem. Sed non omnes. sicut est in dante eleemosynam. et in dando est dator. et hec est quaedam circumstantia. scilicet dator. sed in honore qui est latria. honorando est exhibendo est honor illi. et hec circumstantia est in honore exhibendo deo. et non in honore exhibito ydolo. Cum sint eedem circumstantie per hunc modum. ydolatria non est latria. Ad secundum dicendum quod hec argumentatio non valet sed videtur esse sillogistica. omnis cultus deo debitus est latria et ydolatria est cultus deo debitus. ergo ydolatria est latria. quia in maiori propositione in hoc cultus deo debitus. sumitur pro individualibus cultibus quando deo debentur. sed in minori non tenetur pro individualibus. nec pro eisdem in numero. sed pro eisdem in specie. et est sensus ydolatria est cultus deo debitus id est cultus a cultibus debitus deo. quia genus debitum sed non habetur et est in ista accidentis. Ad tertium obiectum dicendum quod non omnis trinitas quae est in Trinitate ut patet hic. trinitas est tamen unitas et pater est tamen unitas non tamen trinitas. filius est in proprio.

Circa capitulum quartum queritur de honore quae exhibendus excellentibus creaturis scilicet humanitati christi et angelis et pro decore honore quo sibi angelis lege in Apocalypsi quod Johannes voluit adorare angelum et angelus prohibuit ei. unde ne feceris conservus enim tuus sum et fratrum tuorum. Sed obicitur. aut Johannes voluit adorare angelum latria. aut dulia. si latria ergo peccavit mortaliter. si dulia et hoc erat bonum et meritorium. Johannes dicit auctoritas quod nec a recedendo est vel prohibendo ad sed potius promovendo illo. ergo angelus non debuit prohibere Johannem ne ipsum adoraret. ergo peccavit prohibendo. Item Gregorius quando exterius adorabant et exterius nec imputabant angeli. sed quando recognoverunt regem non recognoverunt nos angeli cives suos et timuerunt angeli adorari ab hominibus non quasi nos sublimatam. Ideo. Sed queritur quo timore timuerunt. aut timore penae. aut timore separationis. aut timore reverentiae. non penae vel separationis. quoniam angeli habent securitatem non posse separari adorationem non posse separari. non penae. Si timore reverentiae hoc sunt est. quoniam reverentia est resilitio ab altitudine dei propter ut aliter maioris se in propriam puritatem. sed hominum non. non est maior angelica natura. ergo ubi non est hominis resilitio. ergo nec reverentia. ergo nec timore reverentiae. Solutio quod propter hoc est ibi reverentia. quia angelus profitetur dignitatem humanam. non dicendo conservus tuus sum. sed hominis professio non est timoris. ergo hec est falsa. angeli timuerunt adorari et cetera. Solutio. Ad primum dicendum quod Johannes voluit adorare angelum dulia et hec meritorie. non dicendum quod angelus prohibuit ipsum. quia forte non debebat potius illo prohibere. Johannes sed monuit ipsum ne adoraret se. et hec fecit causa humilitatis et hec non fecerunt. Ad secundum per solutionem dupliciter. quia potest dici quod angelus timuit adorari ab humana natura. non timore reverentiae. et est ibi resilitio ab altitudine propter suppositum. non quod fit in angelo. vel quod esset si permitteret se adorari. sed quod possit induci esse in ipso si permitteret se adorari. vel potest dici quod in est resilitio ab altitudine dei quia angelus intuens deum humanatum resiliit ab altitudine dei humanati et propter hoc timuit adorari ab hominibus. Preterea queritur quo adoratione adorandus sit christus utrum latria an dulia. probatur quod latria quia Johannes Damascenus dicit. unus est christus et homo. genere patre et spiritu sancto adorandus est cum incarnata carne sua. Sed pater et spiritus sanctus non sunt adorandi nisi latria. ergo incarnata caro christi adoranda est latria. quia ipse Johannes Damascenus exponit. dei verbo illud adorandum

tione quae adorant carnem. sed quod adoratur. ergo incarnata caro christi adoranda est adoratione quae adorant deum et non adorant est latria. Item ipse ponit tale simile timeo tangere carbonem propter ignem unitum carboni. sed eadem ratione timeo quod timeo tangere carbonem et unitum ei. dicendum esse honorem quo honorandum est verbum et caro unita ei. sed verbum adorandum est latria. ergo et caro christi. Item Augustinus dicit quod purpuram induens in terra quaedam regalem purpuram et diadema regale cum rege induendo non adoravit. et loquitur secundum consuetudinem quarundam regionum in quibus rex adoratur quando habet circa se regalia insignia. et dicit quod eodem honore quo honoratur rex honoratur purpura et regale diadema. ergo et cetera. per ricellum indutus in terra quandoque carnem christi unitam filio quae est sicut regalia insignia non adoravit. eodem honore quo honoratur verbum adoratur filium dei. ergo caro christi adoranda est latria. sicut quod. sed dominus loquens de sua propria carne dicit in eum spiritus est qui vivificat. caro non prodest quicquam. ergo non est adoranda latria. Item caro christi est tamen creatura. ergo non est adoranda latria. Solutio. Sed hic duae sunt opiniones. una dicit quod caro christi est adoranda latria. alia dicit quod dulia. Iste duae opiniones possunt duci ad concordiam. ut illa quae dicit quod caro christi adoranda est latria loquitur per accidens. alia quae dicit quod dulia loquitur per se. quod est quod caro christi est adoranda dulia tamen per se. sed per accidens latria. autem Damascenus sic exponit christi cum patre et spiritu sancto est adorandus cum incarnata carne. id est existens in incarnatione carne sua est adorandus cum patre et spiritu sancto adoratione quae est latria. ex hoc non sequitur quod caro christi est adoranda nisi per accidens. scilicet secundum quod unita est filio dei. Ad id quod obicitur de carbone unito igni dicendum quod non est simile. sed igitur sunt in plurali. quoniam si timeo tangere carbonem propter ignem unitum carboni. proprie loquendo timeo tangere ignem. similiter sic adoro latria carnem christi propter verbum unitum proprie loquendo adoro verbum et non carnem. Si autem carbonem considero in se et quod ignitum. ut igitur secundum simplicitatem in re non est ita exemplum simile. sic esse simile timeo tangere carbonem. quia igitur similiter adoro carnem christi latria quia dicta est et propter accidens et cetera oportet loqui. et sic quod loquitur proprie caro christi est adoranda dulia tamen. sed notandum quod duplex est dulia. una quae dicitur simplex dulia. quae adorantur homines. alia quae dicitur proprie dulia. quae sunt proprie dulia. quae honoratur caro christi ypodulia. quae adoratur caro christi. et hoc dicitur est quae professio quod caro christi est causa redemptionis nostrae. quoniam in ipsa et per ipsam redemit nos christus exponendo carnem suam passioni. et similiter professio quod ipsi est vivificativa nostra. quoniam caro christi in quantum in se est offertur quia autem Augustinus habitat et quod digne recipit eucharistiam. similiter ypodulia quae adoratur crux. non est quae professio quod in ipsa operatus est salvator mundi salutem nostram. unde dicitur salve crux pretiosa quae in corpore christi dedicata es et cetera et quoniam ista non possit dici de alia causa. propter hoc dicitur proprie dulia. sed professio de carne christi et de cruce eius.

Circa quintum capitulum queritur utrum aliquis per ignorantiam sine peccato possit exhibere latriam creaturae. Petrus quod aliquis simplicem apparet diabolus transfigurans in figuram christi cum magna claritate et aliis dispositionibus per quas potest credi christus. et dicat illi simplici. ego sum christus. et ipse credat ei et adoret ipsum latria. queritur utrum peccet mortaliter. videtur quod sic. quoniam exhibet creaturae cultum soli deo debitum. ergo facit contra preceptum dei. ergo peccat mortaliter.

Et si aliquis simpliciter credens ... non est mortale peccatum ... peccat mortaliter ...

[illegible]

longius. Si simpliciter prohibitum est exhibere latriam ...

[illegible]

[illegible]

propter [illegible] quia habet aut non [illegible] propter peccatum proprio ydolatre. sed non, sed propter magis peccat. ¶ Ad 3 dicendum quod ydolatria dicitur maximum peccatum quia est periculosissimum, sicut dicitur gravissime peccare qui in [illegible] id est periculosissime. Et hoc quia sicut fides est origo aliarum virtutum, ita peccatum infidelitatis est quasi seminarium aliorum peccatorum, et in illo retento alia retinentur, et eo dimisso alia dimittuntur plenarie. Aliter non dimittitur peccatum [illegible] infidelitatis nisi per naturam fidei quae mutat corda, et in peccato infidelitatis dimisso plene dimittuntur. ¶ Ad 4 quod obicitur quod [illegible] ydolatria non est peccatum, dicendum quod non est simile de honore regis et honore dei, quia honor regis terrenus est eo quod ei cum honore exhibito simplici militi. Deus potest exhiberi simplici militi. Sed honor debitus deo est alterius speciei penitus quam sit honor creature debitus. Et ideo si exhibetur creature displicet deo, quia [illegible] in ysaia: gloriam meam alteri non dabo. Vult deus quod ei soli inpendamus per amorem et in eo solo delectemur, et ideo quia non est simile exhibere latriam creature. Et hic est peccatum, quia peccare est spreto incommutabili bono rebus commutabilibus adherere.

Dicto de latria, sequitur de reverentia sui pro prestatione maiestatis dei. Dicendum est de oratione quae est species latrie large sumpto hoc nomine latria. Sed quia est cultus pro quo [illegible] oratio sit virtus specialis, secundo quando sit species satisfactionis, tertio quae et quot exiguntur ad hoc quod oratio sit efficax ad merendum, quarto de peticione pauli quod petiit stimulus amoveri [illegible], quinto et ultimo de peticione [illegible].

Circa primum. Contra probatur quod oratio sit specialis virtus, quia alie due species satisfactionis scilicet elemosina et ieiunium aut sunt speciales virtutes aut alicuius virtutum specialium. Ergo et cetera oratio est alicuius specialis virtutis vel ipsa est specialis virtus. ¶ Item oratio est motus voluntatis [illegible] in eundem petitio et actus. Ergo oratio est alicuius virtutis. ¶ Item [illegible] oratio superflue et communiter et debitum cum debitis circumstantiis scilicet quando quomodo et de aliis quod difficillimum apparet in oratione [illegible] cum dicit filii zebedei petere [illegible] dicens: dic ut sedeant hi duo filii mei unus ad dexteram et alius ad sinistram in regno tuo. Respondit dominus: Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum [illegible] pati. Ergo cum difficillime sit vestire debitis circumstantiis huiusmodi actum orare, ad virtutem erit expediens istam difficultatem, et orare debito modo est alicuius specialis virtutis. Ergo oratio est specialis virtus. Sed contra quod non est virtus theologica cum non sit fides vel spes vel caritas, quia oratio non est eadem [illegible] specialis vel simpliciter erit virtus cardinalis. Quod ergo sub qua cardinalium continetur [illegible] quod est species iustitie, quia sicut dicit tullius religio est species iustitie. Et apostolus dicit [illegible] orat pro nobis gemitibus inenarrabilibus [illegible] ergo oratio est sicut in oratione sic sola caritas virtutum prima. [illegible] ergo oratio est specialis species [illegible]. ¶ Item probatur quod est species temperantie, quia ieiunium sanat pestes corporis, oratio pestes mentis. Ergo sicut per ieiunium prohibetur illicitus motus carnis, ita per orationem cohibetur illicitus motus mentis et in temperantia. Ergo sicut ieiunium est species temperantie, ita et oratio. Non ergo [illegible] vel iustitie. ¶ Item oratio sanat pestes mentis. Sed pestis mentis est superbia. Ergo oratio sanat superbiam. Sed contraria curantur. Ergo oratio est contraria superbie. Sed superbie non est contraria nisi humilitas. Ergo oratio est humilitas. Ergo non est species prudentie vel temperantie vel iustitie, immo humilitatis. [illegible]

¶ Item videtur posse probari quod oratio idem sit quod caritas, quia oratio nichil est quam expressio voluntatis boni adipiscendi vel mali amovendi. Caritas autem est voluntas eadem. Ergo cum voluntas alicuius et expressio voluntatis eiusdem sit eiusdem virtutis, oratio idem est quod caritas, quia ad expressionem caritatis [illegible] virtus est certior omni arte. Ergo et caritas habet suam certitudinem, ergo suam expressionem, et cetera. Quod [illegible] si non posset exprimere [illegible] et appetit. Ergo voluntas boni in quantum boni et expressio voluntatis eiusdem virtutis sunt. Sed voluntas boni in quantum boni est caritas, et expressio eius de est oratio. Ergo oratio idem est quod caritas. Non est ergo species alicuius cardinalium. ¶ Item videtur quod sit generalis virtus ad hoc, quia omnis finis cuiuslibet alterius virtutis cadit sub fine orationis. Orat enim aliquis ut deus suam visionem aperiat quae est fidei finis. Orat etiam ut deus eum delectari in sua suavitate et dulcedine, quae est finis caritatis, et sic de finibus aliarum virtutum. Ergo cum virtutes distinguantur per fines suos, et finis orationis non sit distinctus ab aliquo fine alterius virtutis, non est distincta oratio ab aliis virtutibus. Ergo non est virtus specialis sed generalis ad omnes.

¶ Solutio. Quidam dicunt quod oratio est virtus specialis et species humilitatis. Est enim oratio secundum eos humiliatio sue voluntatis de humiliatione ut bonum ad fiat vel non fiat malum. Et propter hoc volunt solvere ad obiecta. Sed quia hec solo verba est, patet quia aliquis flectat genua coram episcopo ut deus eum [illegible] et humiliat se ut det ei bonum vel ne fiat malum; non tamen propter hoc orat proprie loquendo, quia non exprimit nec petit. Ergo oratio non est humiliatio. [illegible] apostolus dicit: spiritus postulat et cetera. Ergo est oratio postulatio. Sed postulatio est in oratione. [illegible] ex suo nomine videtur sonare. Sed humiliatio propria est in mente. Ergo oratio non est humiliatio sue voluntatis humiliandi. Et ideo [illegible] illa solo verba est quod [illegible] secundum suum iudicio melioris sunt quod oratio est virtus specialis et est species iustitie. Est autem oratio proprie expressio voluntatis caritatis, quia sicut caritas vult bonum in quantum bonum et fugit malum in quantum malum, sic oratio exprimit voluntatem de bono adipiscendo in quantum bonum est et de malo amovendo in quantum malum. Unde sicut in virtutibus superioris adiectus est una virtus scilicet obedientia, quae est voluntas implendi preceptum quia preceptum, sic in virtutibus inferioris ad superiorem est oratio quae exprimit voluntatem impetrandi a superiori vel mali fugiendi sive [illegible] beneficio superioris. ¶ Ad primum ergo dicendum quod [illegible] oratio est in ratione, prudentia est in ratione, ergo oratio est prudentia, quod non sola prudentia est in ratione, immo iustitia est in ratione [illegible] sui species [illegible] ista sola virtutum cardinalium prudentia [illegible] est in ratione. ¶ Ad secundum dicendum quod per orationem cohibetur motus illicitus mentis; tamen oratio non est temperantia, non enim largissime temperantia, sed quae est una cardinalium virtutum, tamen se habet ad cohibendos motus illicitos carnis. ¶ Ad tertium dicendum quod per orationem sanatur superbia mentis, non tamen oratio est humilitas, quia non est directe et per se contraria superbie, quia superbiam quandoque sanat per timorem, non quia timor sit contrarium superbie per se, sed quia timor inducit humilitatem quae tamen expellit superbiam. Similiter oratio sanat pestes mentis vel superbie, non quia sit contrarium ei per se, sed quia habet adiunctam de necessitate humilitatem, quia necesse est procedere ex humilitate [illegible] bonitatis dei et superfluentem largitatem eius [illegible] ad bonum. ¶ Ad quartum dicendum quod expressio voluntatis caritatis et sua voluntas non sunt eiusdem virtutis, nisi sit directio voluntatis ipsius caritatis, aut expressio ipsius caritatis, immo fidei vel prudentie, quia sicut caritas habet directionem [illegible] expressionem, et habet superfluentiam omnis alie virtutes. ¶ Ad 5 ergo quod obicitur: virtus est certior omni arte, et caritas est virtus, ergo caritas habet certitudinem suam, habet sed non habet a se, in quantum sua expressionem habet non a se sed ab oratione. ¶ Ad ultimum dicendum quod licet omnis finis cuiuslibet virtutis est finis orationis, proprie loquendo oratio est non motiva ad aliud nisi ad bonum. Et solus finis caritatis proprie est finis orationis. Tamen alia virtus est oratio, alia caritas, quamvis ad eundem finem sunt, quia caritas est ad suum finem per modum voluntatis, oratio per modum expressionis voluntatis. Unde est quod oratio respicit fines omnium aliarum virtutum, quia tamen non sit specialis intentionis [illegible] sed sub quadam ratione scilicet quia bonum, non est eadem virtus cum illa, sed est virtus specialis. Secundo queritur quod oramus admoveri a nobis tribulationes et angustias, flagella [illegible]. Ergo plures sunt fines sive plura petitionis per se et propter se. Ergo non reducuntur in unum finem unius intentionis. Ergo non est una virtus specialis [illegible]. ¶ Item finis orationis est bonum. Sed quod est bonum similiter est caritatis. Ergo caritas et oratio habent eundem finem primum et intimum. Sed virtutes distinguntur per primos fines et intimos, sicut probatum est supra [illegible] fines. Ergo cum idem sit finis primus et intimus tam caritatis quam orationis, erit eadem virtus oratio quod caritas, quod supra negatum est. ¶ Item in [illegible] dictum est quod circa contraria sunt unius virtutis scilicet fidei; non est aliud nisi quia habent easdem circumstantias. Ergo considerare bonum sed quod bonum et appetere bonum sed quod bonum easdem penitus habent circumstantias, erunt eiusdem virtutis. Sed primum est caritatis, ergo et secundum est orationis. Ergo caritas et oratio sunt eadem virtus. Forte dicetur quod non est simile, eo quod circa contraria sunt unius potentie scilicet rationis, sed diligere et petere non sunt eiusdem potentie; primum enim est vis concupiscibilis, secundum est rationis. Contra. Sicut supra ostensum est, virtutes non distinguuntur per diversitatem potentiarum, quia [illegible] non tres virtutes cum non sint in tres potentie motrices in anima. Ergo illa responsio [illegible] propter diversas potentias non possunt esse ad eundem finem primum et principalem scilicet bonum. Ergo cum desiderium et petitio habeant eundem finem primum et intimum scilicet bonum sed quod bonum, non erunt [illegible] potentiis, et sic patet quod illa responsio nulla est. ¶ Solutio. Dicendum quod in hoc differunt virtutes [illegible] ab illis quae sunt in affectu, concupiscibili aut irascibili, quia virtutes quae sunt in ratione habent se ita [illegible] et directionis, sed ille quae sunt in [illegible] multiplicantur, et propter hoc sicut fides est una virtus quia eadem [illegible] omnia credenda, sic oratio sive petitio una est virtus specialis, quia una est ratio petendi omnia petenda. ¶ Ad primum dicendum quod nichil petit per se nisi quia bonum. Ad evidentiam solutionis nota quod sicut duobus modis acquirit pauper necessaria, sic est duplex modus acquirendi spiritualia eterna. Potest autem pauper acquirere res necessarias victui labore in manibus et in agris [illegible] si non potest laborare, querit necessaria per viam mendicitatis et largitatis a divitibus impetrando. Similiter per viam laboris et operis acquiritur aliquis bonum, sicut per caritatem aut per alias virtutes, aut per modum largitatis dei impetrando ab illo quod petit, et sic potest dici [illegible] oratio est per se motus animi ad impetrandum bonum desideratum per viam mendicitatis et largitatis sive [illegible] finis primus et intimus caritatis et orationis sive petitionis, quia caritatis finis intimus est bonum, sed finis orationis est acquisitio boni [illegible] quod petere includit in se finem suum intimum [illegible] petere est motus ad acquirendum bonum. Sic hoc verbum timere habet in se finem suum intimum, est enim timere [illegible] ab offensa dei, [illegible] timor non est intimus [illegible]. ¶ Ad tertium solo dicendum est quod non sunt penitus eedem circumstantie desiderii boni sed quod bonum et petitionis eius. In peticione enim oportet attendere locum, tempus, modum [illegible]: Nescitis quid petatis. Ibi dicit glossa: bonum est desiderium sed indiscreta petitio. Cum ergo alias habent circumstantias oratio quam caritas, et alium finem intimum, [illegible] est difficultas [illegible].

Circa secundum sic obicitur. Tres sunt partes sive species satisfactionis: ieiunium, oratio, elemosina. Sed opera eorum sunt satisfactoria; non tamen omnis elemosina est satisfactoria, nec omne ieiunium satisfactorium. Ergo nec omnis oratio est satisfactoria. ¶ Item omne satisfactorium est penale. Quedam oratio non est penalis, immo suavis et delectabilis et iocunda. Ergo non omnis oratio est satisfactoria. Quod oratio sit iocunda patet per suavitatem in anima orantis; patet cum dicitur in ecclesiastico [illegible] suavitatem unguenti, id est pure cogitationes, [illegible] suavitatem orationis. ¶ Item in exodo: sume tibi aromata [illegible] onicem, galbanum et thus lucidissimum, et redige in pulverem et fac timiama suavissimum orationis: stacten, id est mirram, per quam significatur mortificatio carnis; onicem, id est discretionem; galbanum, id est caritatem; thus, orationem. Talis oratio placet deo quae cum caritate et discretione fit. Talis oratio non est penalis, et ideo non est satisfactoria. ¶ Item si oratio est satisfactoria quia penalis, ergo quae magis satisfactoria magis penalis [illegible]. Sed magis penale est alicui legere psalterium quam [illegible] ergo magis satisfactorium [illegible]. ¶ Solutio. Omnis elemosina sui natura habet penalitatem sibi adiunctam, et similiter ieiunium. Propter hoc omnis elemosina non est aliquando satisfactoria [illegible] puta eterna [illegible] aut peccati augmentum [illegible] ad remissionem pene. Similiter de ieiunio; sic potest dici de ieiunatione, quod non est satisfactorium simpliciter. Sed oratio per se sua non habet penalitatem sibi adiunctam, et ideo non est simile de oratione et aliis duobus. Debetur tamen quod omnis oratio quae fit per caritatem habet [illegible] satisfactionem. Sed oratio quae habet oculum intentionis ad vitam eternam non est satisfactoria. ¶ Ad 3 dicendum quod magis penale dicitur oratio vel elemosina vel ieiunium [illegible] est hominis in [illegible] virtute [illegible] aliquando legere psalterium [illegible] remissionem peccati. Sed quod pe-

nate ē n̄ ⁊ n̄ p̄ q̄ n̄ in p̄to.

Contra. t. ca. q̄r. q̄r exigunt ad hec: q̄ eius ē effi-
cax. ad imp̄tand. d. q. iiii. exigunt. s. q̄ ille q̄
orat petat p̄ie p̄seuanter ad salutē p̄se. Si q̄r
aliq̄ loco sep̄te accipiunt ille. iiii. c̄ditiones o͡ra
magis. q̄ s̄. i. io. petite ⁊ accī. d̄ auctas. p̄ie p̄
seuant. alie c̄ditiones sumuntur ab illo loco q̄
q̄ petieritis i n. m. fi. uo. i n̄ m̄o. q̄ c̄ ihc. i.
saluator. ē exp̄o. aug. ⁊ ī ad salutē. Je fi ⁊ ua.
a. q̄ petieritis uo. fi ⁊ uo. q̄ h̄ eo uo. di. aliter
tica ē ⁊ c̄tiat uerb̄. uba. si q̄r uidebitur aug.
illas duas c̄ditiones p̄ie p̄seuanter d̄. ē q̄ n̄
apposuit d̄ suo. C Job dicend. q̄ ip̄e b̄uit
illas alio illo Johis. si manseritis i me ⁊ uba
mea in uob m̄a. q̄cq̄ petieritis. fi. uo. ma
nem̄ ē i xp̄o. p̄fide. sp̄e. cari. Uba aut ei in
uob m. ⁊ p̄ exactu bo ⁊ opm. ex h̄ q̄ d̄.

[illegible]

[illegible]

ad salt erat n amotio . q . stli erat ad salt aplo
n n q postmat erat o . e coopant in bonu
hu . q sppo uo fuit sci g pi toe . pct mor . est
ad salt postinato . coopat e in bon ut multi
or 7 cautior resurgat sic pz ibo pet . g posti
nat peres pct mor . amoui asc . si hat n e
exaudiendo qe mani stin . p sti ille erat
paulo ad salt . aut sic ceco . aut sic ca . no
sic ca . qin agls sathae . ul stl . ei n e ca sa
lutis . g sic ceco . g fuit amotio stli . n e ca
saltis . imo ceco . g apls petes amoui . stli
asc . petit ad salt . 7 pie . 7 psciue . 7 pse . qin
petebat malu amoui asc . g obuit exau
di . q qcesso . a . sup pat carno . jo ista d aug .
ud . oi boa . qin uera stulta uo . cong . ut i
paulo . qin petiit amoui pa . g uo pau .
fuit stulta . g stulte petit . g n obuit ex
audi . ¶ Jte si i ap . nescim q orem ut op .
fallim qnz putatez nob pdee . boni q no
pdee . sic paulo accidit v pesii accep . q n
exaudiret . apo g putas s pdee amotiem
stli . fallebat g stulte petebat . g n obuit
exaudi . ¶ Jte hz jacob oe gaud existima
te fres e i tep . exiocs t in ticez sic glo g
apo tebat gaude o teptac illa . g tebat
teptatione . illa n pete amoui . g qin pen
it stli . amoui . exaudiend n erat . ¶ Jte dod
ut i infirmi . pfic . g erat stli . i . ca pfconi .
g petino i amoui petebat q pfcoe sui g
n obuit exaudi . q o . Ad euidentia solois pdco
ru no . q remota oi exceptice v e . q ap d . o
coopant in bon . hs . 7 c . 7 pcam mor . si ei q .
coopant i bon . q n fuit in bon . sic pct mo
7 dor . i uc . quoz amotio petitur e . qua at
coopant in bon . 7 fuit i bon pse . ut opa u
tutis 7 utures . q sut ca boi pse . nec . qua
coopant i bon . 7 fuit i bon n pse n z ca nec
si motiua . t amicla . 7 stimulas t exer
sicut paupertas q e stli 7 ca mota . ad mui
laud . tal e tepto exterior 7 oia . q ut d aucta
n e pecim . si maria exce . u ex hoc pz solo . ad
obta ¶ Ad p . d . q ap n petit pox mot at
amoui . si teptone exterior . q inceitabat ip
ad libi . q aola . cat ad tepi . ado uo exceno .
Ad a . d . q ap n petit ad salu . qin . stli cat
ad salu . n amotio erat ca salutis . necia .
si amminclaus motia . stimlans 7 excens .
si cu ceim s . q ap n fuit exaudiend s pe q
ustu pez e pe q ut qz aut petit petino au
n petino si petino . g obuit exaudi . 7 n e ex
audit . g n petit petino . g pcau . mas cu
peticit q salut . sua . ut pz ex glo . amb . fi i .
nescim q orem q supi posita e . Jte stlta sa
ci peto q d . auctas uo 7 oi boa 7 c . ut i pau
lo . g stulte petit ap g i discte si idiscetio
e pct . g ap q discetio s pct . pz qin amissio
act pontie e pct cu act pontie s i p . si i
discetio e amissio act pon . indiscetio ista

e pct ¶ Jte si petere dnice orois 7 ne nos indu .
i tep . d glo . n petit n teptari . si i tepto e nin
duci . apo aut petebat n teptari . g petiit ar
magis ue oi i orce dnica . q quo petino . g fa
ut mor . qin aug d . qomis q petit . ar 7 ma
v . si v in eo e . n ipe i xpo . qin q e q eos qont
q ap s pe . tin ue . pcau . q qcesso a . si rex
i patio peg pfieses . ult mae . ad sucesuz
tue sec . i in a laboras egitudie dimiet . q q si
biter carn ipetret asc amoui illa egitudie
ut pegnanoe pfi pfice adamod . cet g . e . r .
ap . petino fuie multe . g n petit n petino
n pcau . q e q pcci ¶ Jte cet orans pegris sb
h foz . exaudi nos oie pfa tuo . ut redona
e sani 7 c . mer adq e cet tal oro i ect . n s
orado meret . g sic cet orado s p sanitate
sui mb . mer e . r . nobilissim mb ect h . pa
p sua p a sanitate merebat . g n pcau s ora
do ¶ Jte monite ap orans p sua sanitate u
intelligam do la stli . illu amoui . n potuit
meri . g fortiori te . n p ad meri orado . p sa
nitate altius . g n p q pati illi sui pe . q stim
e . cu ap dicat . Qe infirmat 7 c . n . i . 7 c . pm
illi d q passioe pene altius . f . d q passice ex
pe . g ap q pati s meri poni . g n pcau mo
So . d . q ap n pcaui . imo potuit meri illa
petitioe . ¶ Ad p . d . q ap petit pcise 7 pse
loq n petino . qin erat n petino in se . tn pe
tiit petino i alia hitudie . un petiit n peti .
sipli . si petino f q v d . q h at . n iz . ap pe
tiit pcise n petino . g pcau 7 i e stla s q 7 si
pli . pcedit e . at si illo q petiit ap . ullo in
cet petino . i . dign . peti . cu tn cet dign peti 7
e in alia hitudie . ut expedit pdicatione
exceet . sic amotioez egitudis p q s pete dign
ut m ar hat spatiu pdicandi 7 cuno finie
di . ¶ Ad s d . q tena ap petiit idiscte ul n
usqq discte . n tn peccaui . qin in discetio
n e pcc sic discetio n e ut qin discetio n
ta e ut q auriga uirtutu sic d by bn ard .
Indiscetio ap n fuit omissio act pontie
pe . q act pontie electio altius cogitoz . strat
electio n potat subiacer scie apli . utm s in
firmitas cet ei ad salt . ut obeet . Ip hoc ipe
d . Si in me ip . iu . q aut iudicat me . doe
7 a . n q sci su 7 c . pz g q si idiscetio fuit in ap
i . n usqq pleca discetio tn n omisit actu p
dentie 7 i n seq q pcauit ¶ Ad tetiu d . q in
one dnica n expsse docet peti n q spuale
e 7 sip . petino v tn pot peti . ad tpale si n
expsse ppe . si taq ad spuale q pete e pe
te sub magistri v . n oi hec mo petit
ap . v n seqt petit pe . si magratu v . g ir
tur q . 7 e i fatla q se . n e petit amotio
illi doloz latis . intendes sanitate ppe si
e ex libidos sani hec petet . pcaui mortalr
si petiit ut expediri pdicatio ei ex ceti
sic dein e pz g qin pcau ¶ Ad sequentia

d . q ap n meri potuit s orado . ul meri . qin
potuit pete h ex ca 7 s meri ul ex sen 7 sic n
meri . q aut ex s s . petet ut qin si illu loc
pp q r d . tnga . ro . d glo . huae tuis . i . mo . hor
q ex aspitate i firmitatez tim 7 ex e ut i pz
q potuit n meri s pet . v d . q aug n iu rev
potuit egitudie amoui asc 7 c . g ap petez
sile merebat . dz e addi . ul potuit meri 7 hac
uim e . ul dz ifere . g apo petiis sile 7 in osili
mer pher uim ce . si utm ex co petit necu
mi potuit e 7 s 7 a . ce ex his pz solo . ad alia
duo obta . Sz pbi . q n muit . uita . ce . illa pe
¶ Jte i omi sacficio appoi dz sal si i sacficio apli
a . sua petitioe n fuit sal discetois qin petit
stulte . ut deim e . g cu nllu sacficiu s acc
cepta q d sin sale discetois . petitio ap n fu
accepta d . g n fuit mito . uite . ce ¶ Jte
sic deim e . ap . petit q salt sua . ido petitio
sua n fuit mito salutis . g pete illa n me
ruit uita et ¶ Jte ap . petit absolute q pe
tino erat sub odicioe . g pcau tali petitioe
n g muit q pete obebat sub odicioe . pz p
hec 7 q hz jacob teplind q da absolute as
serebat q sub odicioe d e obebat . d e jaco
bz ecce uc qui dicitis hodie aut cras ibim in ci
uitate illa 7 faciem i anu 7 mcabim 7 c
pro u dicatis si dns uoluit 7 siuiremi hec
aut id g si illi incpaor qin sin odicioe sicd
7 c . asserebat g 7 apo fuit incpad q petiit ab
solute g n muit uita et . ex illa petitioe q e
a pcci ¶ Sed p o q muit . quz e sen . exci
tari ipm ad hec petino tn ex toe puen . sua
peto . alr n rogasset toties q amouet stli .
Ad p o . q i sacficio apli fuit sal discetionis
lz n q deceret pfectioez ei v n iz hat . stulte p
tiit n g discte qin ei petitio d r stulta ipe
s . ido q ex toto sic decet ei pfectioez d libatioem
p discetioez n appoit in pe q si d libasset q d r
ista appoiusset si d uoluit tn sufficientem
discetioez ad modu adhibuit qin petiit h ut
ei pdicatio biter labiore pcessu ¶ Ad s d q
n in petit q salu . g n pe illo muit salt q
pa ppo n e u p se si p accns qin stli n e p se
ad salt 7 ita amotio stli n e p se q salt ¶ Ad
t d . q q dito i si d uo n e cautu . q uetio ex
igat . adiutate ido pe loq n e cautu . Sz tn la
q oi cautu d q n e cautu uitatis si aug
uitutis 7 ido omissio illi n ipedi meritu si p
ipedie aug mini . Ad obi d ut q s lz jacobi
teplind d q n teplinouit pp hec q n appone
bat cautia illa si q s asserebat zelo uite te
poal 7 q fidantia uite fue 7 uiri n su
az 7 d qlb sup ebat . v seq i auete uc aut
exultatis i supbis uris . Si aut sub pura odi
asseret n s pluitate rep meret supbia n
cet te replinendi ¶ Jte nd . q duplex tep
tatio exterio q oia teptat 7 h dup q p mod af
flictioez q peis afflig hoez dia a p sugge

pox motui tal tepto n e pcc ipi teptai
interior tepto e . tepto carnis p pox mot 7 hec
dup q q z teptat p mot uoluntarios p e siqui
dut s p ma . s . qin si tno ad sua tnta talis
tepto n e pcc qin aug d q i q cuspi n e peci
c i cdo mgi a tepto e p pox mot q cu sit a m
uo rius pecca sut s ue logum g o teptoe d i p mo
du suggois 7 pox mot q fert ide sut q r ut
amotio tal petitois fuit aplo ad salt ut
q s q mot p se e malu 7 inutile g eiamo
tio p se boi e 7 util g e ad salt . g amotio
sti . erat aplo ad salt 7 h petit . g petiit ad
salt q e q pcca . p petiit ad salute pie 7 p
se 7 psciue g obuit exaudi q pz ce stim e
n fuit exaudit ¶ Jte tepto illa n fuit bona
ap . n q coopabat ad bon si n cet ad bon
g pi toe pcc mor erit ad bon coopabatu
lz n sit ad bon qin o coopant hs q 7 c g
sic n lz orare p amotioe p mi mot siue
suggois pcce . ita n lz orare p amotioe peci
mor . q pz ce stim . cu cotidie or 7 pp h i . ab
occultis mis munda me . p hec suspe caue
obem ne pceni mor . g orado i maxime
merim 7 ita ut q initione pot qs orare p
amotioe uc ¶ Jte as religiosus qui pdidit
suaus ungui i cogitationes iniuriosas ex do
no sapie pot orare dnm ut mee mor n
part sua ungui . g ex dono sapie q e ex
cellentissimi doni sps sci pot orare amoui
pox motui g sapientissie g pi toe sapie
tissie orau paul amotoim pox mo g n pe
tiit stulte q e i pcci ¶ Dicim q amotio sti
n cet aplo ad salt n pox motu 7 n mb
at . pi mot p se mali sut g amotio eoz
p se boi e . qin illa duo n sut otia si st sic
otia sic mot 7 qes n sut otia pe si ut otia
q z mutuo se expllit v q amotio n e p se
n e bona n mala tn si cet q amotio pox
motui p se cet bon n seqt q stli ille cat
aplo ad maiore cona ¶ Ad s d q n e sile
d pis mo 7 d pcc mor . qin pm mot coopet
ad salt 7 n auferet salt . si pcc mor lz p a sui
pfidiatioez coopat ido ad salt tn aufert
salt 7 ido sapientissie spat amotio illi ¶ Ad
ulc d q at n iz religiosus ex do . sapie q e
excell do . s . s . orat amoui pe mot g sapi
entissie 7 hec accid q amotio in puoe o si
ht p 7 si n orat ex i gno p tn igras pete q
forte ds ult illu teptai ne euol 7 p supbia
sic d essitas d asc v ds qin dat spalr uectis
pondus .

Circa quit . ca . qr utm tpalia sit pe utrs
q ape d . ad thi i pietas uz ad o p mis
sioez hns uite q nc 7 future pie g sipli p
mittit uita pns g tpale g e . r . q sequis
ad utri future s tpalia sin qbz uita pns
n sustntat si si a dno p mittit tpaliali
cete 7 mito p sut p sidi 7 7 peti ab eo g ip

sūt petitōa. sūt sic. sup. ptinentes pic. ¶ Itē salo. petit sibi cū in q̄ oīn̄ diuitias.

tates nec res [illegible]

by uitā sustineret. si petito ē sic ipē petim [illegible]

ō ē sup. tpālia. ḡ sūt tpālia pē. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

repleta. quam ad eum bonum angelis dei revelatur quod operatio nos sanctis per nos sunt vera prius expressa. Si quis modus revelationis vel quia per applicationem specierum ad visionem sanctorum fit et illustrationem intellectus. ¶ Ad quintum dicendum quod dicitur idem verbum et hic dupliciter: quia idem tamquam idem una fuit et sic tamquam in uno exemplari. Quod sancti videntur omnia quasi in uno speculo eternali ut unum: si vero intelligitur quod non videntur divisa in quo sunt omnia et cum unum secundum quod unum et secundum quod idem est cum divisorum secundum quod divisa ut dicitur exemplar unum secundum quod unum et exemplar divisorum secundum quod divisa quod sunt capere capiat quantum in excedit intellectum hominis et in eodem speculo ex verbo videat secundum quod videntur sancti unum secundum quod unum et divisa secundum quod divisa. ¶ Ad nonum quod obicitur quod sicut angeli sunt in statu merendi in patria vel quod non est verum quam augustinus dicit de vera religione. ¶ Judicavit deus fugam suam miliciam suam militi consumere. ¶ Secundum quod est beatitudo que pertinet militis perfectio. ¶ Verum est quod deus hominibus liberum arbitrium et statum suum merendi vivit quod meretur bonorum. angelis autem dedit statum merendi in patria in quo meretur beatum ut gaudebant sicut locaturi commodo quod suum excedit quod aliorum merentur ergo angeli quam habent in serviendo nobis quibus est homo habet angelum custodem suum dicitur quod quod sancti impetrant nobis in patria celesti spiritualia bona non per modum merendi sed per modum recipiendi quia ... merentur. Si ad hoc ut possit probari quod oratio quod sancti orant pro nobis non sit nobis utilis quia ille pro quo orat aut est dignus aut indignus exaudiri. Si dignus ergo sive sancti orent pro eo sive non exaudietur. Dicimus quod in medio oportet dicere. Sunt digni quod non exaudientur sancti orantibus pro ipsis quam indignitas eius pro quo orat impedit effectum orationis. Sicut dicitur sancti et ita ut quod pro uno oratum sanctorum cum conatu non profuit nobis quod est de prece ¶ Item esset orare sanctos vivos nos eorum merita et aut istis de minus perfectis aut de perfectis ¶ Si de perfectis dicendum quod que meruerunt sancti necesse fuit eos meruisse et similiter quecumque non meruerunt necesse fuit eos non meruisse ergo quecumque meruerunt nobis sancti vel non meruerunt utrum est eos non meruisse vel meruisse nobis ergo omnes quibus orationem sanctorum non oportet quod ad merita perfecta sanctorum ergo in utilitate est oratio perfecta: si de minus perfectis sanctorum illud istis. Si de perfectis dicendum sancti non merentur tamen quoniam sunt in statu merendi ergo fatuum est orare deum quod perfecta merita sanctorum nos iuvent. ¶ Item ut eccliasticus merentur nobis. esto quod aliquis sanctorum merentur in vita aliquam pro gratia et per merita sanctorum ille et voluntatem et oratio ex eadem caritate deum pro aliquo quod orat ei gratiam et impetret. sunt. iste sanctus minuit motu caritatis sicut alii duo esset in vita proportionis gratia ex sola caritate que est radix meriti ergo manere eadem caritate magis idem effectus sed in patria manet eadem caritas ergo sicut iste cum eadem caritate impetrat per gratiam meretur vel quasi non. Si dicitur quod in patria non est status merendi. obicitur de angelis. Item forte dicit quod habet ... quia confirmatus est liber arbitrii sanctorum in patria. Sed illa non inde dicitur quod potuit tunc gradi et non est. Sed contra expresse habetur li. ar. ar. et confirmati sunt in merito ergo confirmatio non impedit quin sancti merentur in patria. preterea quamvis sancti non merentur sibi cum habent premium quod dum viverent meruerant quare non possunt nobis mereri habendo quod perpetuo

pro adiuvant nos sancti omnibus. scilicet perfectis et minus perfectis. pro quo valde utile est orare sanctos. ¶ Ad primum dicendum quod indignus exaudiri per se ad preces sanctorum exauditur quia ille qui est in peccato mortali indignus est pace quoniam est. non tamen indignus ultima indignitate quia est vel in actu in peccato. Si sit dolor de peccatis et contritio sed non sufficiens tamen cum pluribus orationibus sanctorum et impetratur tali tamen dolenti et oranti pro gratia. auctoritas tamen illa indignitas eorum intelligitur de perfectis in peccatis de talibus dicitur est ieiunare nobis orare pro ipsis. ¶ Ad secundum dicendum quod ... adiuvant nos merita eorum et etiam intelligitur per se beatitudo quam habent ex meritis. vel potest intelligi de minus perfectis quia sicut dictum est sancti adiuvant nos duobus modis scilicet ex duobus perfectis et minus perfectis. quia dum viverent meruerunt nobis ut impetrent nobis gratiam. si per mortem orant pro nobis. Sed merita perfecta eorum simpliciter et quantum ad eos non pendent de futuro. sed quantum ad nos pendet effectus meritorum suorum de futuro. sicut quod Christus meruit nobis adventum paradisi per sufficientiam non pendet ex futuro immo necesse est sed per efficaciam quantum pertinet de pendet de futuro et contingens est. et ita potest quod angeli non ... quecumque meruerunt sancti necesse est eos meruisse ergo quecumque meruerunt nobis necesse est meruisse nobis quia per pro illi de futuro in quo fuit exceptio sanctorum. conclusio autem de effectu meritorum. merita autem non sunt causa efficax et sufficiens salutis nobis sed cum mortua languet illis quam meritorum inveniri confert salutem. ¶ Ad tertium dicendum quod per caritatem que est radix meriti exigitur ad meritum difficultas ut ... et ars circa difficillimum. Hec autem difficultas potest esse aut status tamen sicut fuit in Christo pro ... carnis assumpte aut propter est difficultas operis et non status sicut fuisset in adam si non peccasset et in est in angelis aut utriusque sicut est in nobis qui in statu difficili cum difficultate bene operamur cum sollicitudine et cura. dicendum quod sancti in patria non merentur scilicet non nobis quia non habent difficultatem status non operis quam non habent aliquam curam aut sollicitudinem de se aut de nobis quod non petunt aliquid pro nobis nisi quod sciunt deo placere. ¶ Angeli vero habent curam de nobis et sollicitudinem sicut in Ysaia angeli custodes babylonis et non est sanata et non habent difficultatem operis propter quod merentur petentes angeli aliquid pro nobis quod negatum est deum velle sicut dictum est de angelo danielis. Sed dicitur potest quod omnes virtutes offerunt ... ad implendum. ¶ Item dicendum est quod utile est orare sanctos quod magis utile magis sanctos quod fatuum est orare lumen vel celum cum utile sit orare bene perfectis quoniam de facili perfecti. ¶ Secundum orari sanctos plures duabus de causis per et propter devotionem quia est habere maiorem devotionem cumque in minus oratio quanto oratio perficit utilitas aut omnis non consistit tamen in celeritate eius quo oratur sed in devotione orantis. Alia causa est quam dicit augustinus impossibile plurimum preces non exaudiri et utile est plures deprecari magis cum unius accordia ... caritas. ¶ Ad ultimum dicendum quod enim petivit quod perfecto dicitur sancte petre ora pro nobis quod anima sancti petri quoniam est quod petrus non orat pro nobis si anima eius. ¶ Secundum sancti operibus meritoriis que fecerunt in corporibus dum viverent iuvant nos ut dictum est et propter hoc sinodochice ... de sancte petre quod anima sancti petri et hoc quod sitivit ...

vita quia in eis sunt apostoli et prophete impetrantes nobis gratiam quia sumus filii spirituales dei. ¶ Item quia per predicationem apostolorum sumus filii eorum. ierusalem celestis. Secundum ecclesiastici filii sapientie ecclesia iustorum et natio illorum obedientia et dilectio. ¶ Item ecclesia militans ordinata est in nobis ad exemplar triumphantis. Sed in exodo fac tabernaculum secundum exemplar quod tibi in monte monstratum est.

Quarto dicitur de speciebus iustitie. Videndum est de iustitia in generali que virtus secundum quod virtus generalis ad omnes virtutes vel specialis virtus. virtus quam generalis pro se dicit malachias in fine orietur nobis timentibus deum sol iustitie id est Christus. si si iustitia esset virtus specialis non esset deus quem Christus dicitur sol iustitie. quod ponitur et sed de aliis quod non est virtus specialis et est virtus generalis. ¶ Item letamini in domino et exultate iusti. sed in omni virtute letamur in deo et exultamus quod in omni virtute est aliquis iustus. si nullus est iustus nisi iusta quod aliquis virtus est iustitia et iustitia est generalis ad omnes virtutes. ¶ Tertio super Matheum. bene quod fuit ut sustulit iustitia de glossa. essentie iustitie vocat amorem boni. sed non amor illius perficit non bonum non virtus quod essentie iustitie idem est quod essentie virtutis ergo idem est simpliciter iustitia quod virtus et in virtute plus. ¶ Quarto sic dicitur beda in quadam homelia. reddere habitationes suas deo et eius virtus id est reddere te ipsum quod debes esse habitatio tamquam eius thalamus spiritualis. Sed quilibet virtute reddet sua habitatio deo quod probatur per hoc quod quilibet peccato aufert deo sua habitatione quod qualibet virtute est iustus homo et in ut prius. ¶ Quinto sic due sunt partes iustitie scilicet declinare a malo et facere bonum. sed per temperantiam declinamus a malo ... libidinis scilicet motibus illicitis carnis quod declinare a malo est temperantie quod temperantia est virtus quia declinamus a malo. Item facere bonum quod temperantia est iustitia. preterea quelibet virtus aliqua quemcumque libet virtute declinamus a malo vel facimus bonum quod quelibet virtus est iustitia et in ut prius. ¶ Sexto sic reddere alicui quod suum est opus est iustitie. sed dare elemosynam pauperi est dare quod suum est quia dicitur ecclesiasticus fili elemosynam pauperis ne defraudes quasi dicat. suum est pauperis quod ei des elemosynam quod agere elemosynam pauperi est dare quod suum est ergo est opus iustitie. sed et dare elemosynam pauperi est opus misericordie quod opus misericordie est opus iustitie quod misericordia est iustitia et multo magis quelibet alia virtus est iustitia quam minima virtus quod misericordia sit iustitia quam de aliis virtutibus cum quidem ex opposito dividatur ab illa ut in iustis. Dicit sic dicitur pauperibus ecce iustitia eius manet et est ecce iustitia. ¶ Septimo sic glossa genesis vel legitur de quatuor paradisi de glossa quod per eufraten intelligitur iustitia. quam sic non dicitur quantum contineat spiritualiter eufrates id est iustitia non habet potestatem determinatam. sed omnis continet regimen motus illarum unde iustitia regit quoslibet motus omnium virtutum ergo qualibet virtus est iustitia. quod iustitia est generalis. ¶ Item iustitia reddo deo quod suum est scilicet implentionem mandatorum ipsi si facio opere cuiuslibet virtutis quod opus cuiuslibet virtutis est opus iustitie quod qualibet virtus est iustitia. Ultimo quod cum sic dicitur iustitie est reddere unicuique quod suum est aut prout est communiter unicuique quod et quomodo generaliter sub iustitie cum aliis. aut non ut intelligatur sic iustitie est unicuique reddere quod suum est unicuique dico alii ab ipso sub deo. si primo modo

intelligatur quod iustitie est reddere deo et proximo et ipso sibi quod suum est sed hoc est cuiuslibet virtutis specialis quod cuiuslibet virtus est iustitia et in ut prius. si secundo modo dicitur in prologo. Justitie et iudicii preparatio sedis tue et de qua loquitur de virtute speciali et in generali quamvis contrario sit dolori de peccatis non est opus cuiuslibet virtutis quod iustitia reddit homini ex ipsis quod suum non est. puniri scilicet et corrigi quod hec reddere unicuique quod suum est illius convenit et non ut partes iustitie quod videntur iustitia ut generalis ad omnes virtutes. ¶ Secundum ad hoc dicendum quod iustitia sumitur large et stricte large dicitur iustitia virtus qua reddit unicuique quod suum est simpliciter et sine reduplicatione. stricte dicitur iustitia virtus qua reddit unicuique quod suum est et quia suum. solvuntur autem ad hoc obiectiones prius factas secundum ordinem dicentes quod omnes auctores ille intelliguntur de iustitia secundum quod large accipitur. ¶ Ad sextum dicitur quod dare elemosynam est opus iustitie et similiter misericordie. verum tamen secundum quod sunt iustitia quia aliud est misericordia aliud iustitia. misericordia est per modum eliciendi. iustitie per modum imperantis. quam considerando quod dandum est pauperi quod suum imperat iustitia dare pauperi elemosynam misericordia vero vero cadit eliciendo actum eius quod dandum est indigenti. ¶ Ad septimum dicitur quod iustitia regit motus cuiuslibet virtutis consilium quod virtus ut specialis regit motus spirituales virtus tamen sequitur quod quelibet virtus sit iustitia quia iustitia regit est motum per modum imperii virtus autem specialis regit motus suos proprios conservans vel vestiendo. ¶ Ad octavum sibi respondendum. si ad ultimo obicitur non potest ita soluto adaptari quam ille qui plangit peccata sua et propter ... destruit non reddit se peccato quod suum est quia suum ita sed operatur iustitia deo secundum spem quod deo placet sic quam proprie offendit quod non est de esse iustitie. hec reduplicatio quia suum quod iustitia non est virtus quia redditur unicuique quod suum est quia suum est. Sed cum quod peccata deo non sit ita ¶ Item probatur motus de omnibus quam dilectione futurum est motus caritatis et si subtrahitur a consistencia adhuc remanet motus caritatis aut nullius virtutis est si illi adveniat quod sit ratio reddendi unicuique quod suum fit motus alicuius virtutis. si apponatur aliqua consistentia quecumque apposita erit motus cuiuslibet et quecumque remota aut nullius virtutis erit motus. quod reddentis hec consistentia quod suum est hic motus reddere unicuique quod suum est erit motus cuiuslibet virtutis aut nullius et reddere unicuique quod suum est quia suum non est motus alicuius specialis virtutis immo sic est motus virtutis. et est motus cuiuslibet ¶ Item recte diligere deum et proximum et reddere talem motum quia debeo ei ipsum suum quia suum est ut diligam illum et reddo ei quod suum est quia suum est et hic motus proprius est motus iustitie quo scilicet reddit unicuique quod suum est et est motus caritatis quod motus caritatis est motus iustitie et secundum quod iustitia sumitur stricte. et in. sunt probari de motibus aliarum virtutum. immo cuiuslibet virtutis est motus iustitie secundum quod stricte sumitur in iustitia et in et stricte supra generalis est ad omnes virtutes. forte dicitur aliquis quod cum dicitur quod suum est hec dico quod sunt notare causam finalem et hec motus iustitie secundum quod iustitia stricte sumitur vel per notare causam motivam et sic est motus iustitie generalis. si hoc non est. ¶ Ideo est et ubique. sic dare indigenti quia indigens est eius dicitur virtuti

ſui h od q notat aliq ſtile. ul' motiuā.
Jt oīs mot' iuſtic e ad debitū. ſz debitū e
i ud ſ grō. g oīs mot' iuſtic e ab eadē uir
tute i ſpē. z ita iuſtitia ē una uir' ſpālis
ſicut a... h e q tullius q diuid zē...
prop q ſūt. religio. pietas g. obſuātia ui
dicatio uitas. ¶ Sz ut hēt hoīs ordinatē
ſz pot ordinari ad ſe ul' aliū. ſi ad ſe ... ſic
p tpātiā. q ſi ordinare mot' carnis ...
...

[illegible]

[illegible]

et amare. et est manere cognitio est sui ipsius. et in cognitionem
dilectat. et est summe amator sui. et in manere assimila
tur deo dilectatio in ipso solo. perseguitur et amorem.
Vnde aug. dicit. quia per hoc manere assimilamur deo. quoniam in ipso
solo delectamur sicut in ipso solo ipse delectatur. et in primitas
manere assimilamur deo. similiter per misericordiam. patet. Vnde eccli.
estote misericordes sicut et pater uester. sicut enim deus de bonitate
sua superfluente facit oriri solem suum super bonos et
malos. sic diuina quasi superfluens est bonitas subueniens
pauperibus indigentibus et indigenti. Ad tertium dicendum quod iustitia que
est una cardinalis dupliciter accipitur. uno modo secundum quod est ordi
natio ad deum et proximum. ad deum quantum per modum subiectio
nis. ad proximum per modum cuiusdam equalitatis. et hoc est quoniam
equalitas quod dicit superhumanitatem dataria mea releuamini pa
uperum indigentia. sicut apostolus dicit. quod uestra eius temporalia.
que equalis eorum sunt. sicut et iustitia. Aliter secundum quod dicitur. Vnde
secundum hanc acceptionem non diuidunt iustitia. sicut
species eius. et loquitur aug. cum dicit. Iustitia est in subue
niendo. non dicendo iustitiam si ispe modo tradicionis per
quam in factorum sunt in. Secundum quod est ordinatio ad proximum in
eis in quibus tenemur ex necessitate secundum hunc modum diuidunt
misericordia et iustitia ab inuicem. sed autem sunt in auctore iere
psi. et michee et ubicumque scripturam dicitur. Illas
ultimo solum probant. quod omnes uirtutes sunt equales. quod si omnes
motus fidei essent equales. omnes fides essent equales. similiter
si omnes motus spei essent equales. omnis spes essent eq
les. et de aliis uirtutibus. quod si omnes motus iustitie essent
equales. et omnis iustitia esset equalis. sed probatum est uerum. quia omnis
equalis reddit proximo quod suum est. quia perit reddit quod si ad
retinent non esset opus iustitie. quod omnes motus iustitie sunt
equales. et omnis iustitie. Solutio. hoc prius duplex est. quod omnes reddit
equaliter proximo quod suum est. quia potest notari equalitas siue
paritas reddendi. et non est propositio sed non ad propositum. quia aequa
li paritate non est paritas uel equalitas in omni iustitie.
uel potest notari equalitas redditionis. et sic falsa. Vnde non proce
dit argumentum.

De eo de tribus uirtutibus cardinalibus. scilicet prudentia temperantia. id est dicitur
de fortitudine. est autem fortitudo considerata periculorum susceptio
et laborum perpessio fortitudinis. species est patientia. de qua primo
dicendum est autem patientia. uirtus quam propter honestatem et utilitatem
rei publice sustinet homo tristitias illatas et propter honesta
tem ut quantum propter fidem potius eligit aliquis pati mortem quam negare
et publice. ut quantum subit aliquis mortem pro salute ciuium
suorum. uel pro spirituali pace ecclesie. sicut beatus thomas cantu
ariensis. Circa patientiam duo sunt inquirenda. primum utrum
passiones martyrum sint merito uite eterne. Secundo utrum
sancti meruerint passiones suas. quod fuerint passi mar
tires meritorie. uidetur quod pro illa dicitur. preciosa in conspectu domini
mors sanctorum eius. sed hoc non est propter ad temporale. pretium. quia nullum
temporale est preciosus in conspectu domini. quod mors sanctorum sui
passio pretium est spirituale in conspectu domini. quod facit dignos uita
eterna. uel merito est uita eterna. sed non facit dignos uita eterna
cum non sit uirtus. quod meritorie est uite eterne. Item iacobus omne
gaudium existimate fratres cum in uarias temptatio
nes incideritis. sed passiones sanctorum sunt maxime temptatio
nes. quod gaudendo erant sancti de passionibus. similiter in acti
bus. Ibant apostoli gaudentes a conspectu concilii. quod quoniam digni
habiti sunt pro nomine ihesu contumeliam pati. quod apostoli gaudebant de contumeliis pa

sionum. quod gaudentes erant sancti de passionibus. Adhuc
imitatur apostolus dicens. quia non solum ostendi et nobis uirtu
tutis in eo. sed ut pararem ipso. quod si ministri et apostoli
gaudebant de passionibus suis. et non est gaudium de temporalibus. quod
passiones sanctorum erant spirituales. quod uel uirtutes uel opera
uirtutum. sed non uirtutes. quod opera uirtutum. quod meritorie.
Item sancti meruerunt aureolam in martirio. quod uel uoluntas pa
tiendi uel passiones. quoniam non est aliud inuenire in martirio sed in
uoluntate pati. cum illa uoluntas habent. antequam martirium non tamen
merebantur aureolam. quod passione. sed si passiones me
ruerunt aureolam. fortiori ratione uitam. passiones sanctorum meri
torie fuerunt uite eterne. Item passiones ille meritorie
erant uel non. non sunt uel non patent. quod cum circa uoluntatem
tamen sit laus uel uituperium. ille passiones erant
laudabiles et uituperabiles. et non uituperabiles. quod laudabiles. quod erant
uirtutes uel opera uirtutum. et non ut prius. Item tamen ac
tiones anime spirituales. quod passiones meritorie sunt. sicut
amor spes gaudium. quod pari ratione actiones corporales et pas
siones meritorie sunt. Forte dicitur quod non est sic. quia passiones
anime subiacent libero arbitrio. sed non passiones corporales.
Contra. aliquis pugnando laborat. et est ille labor uoluntarius et sub
iacet libero arbitrio. quamuis sit corpore. quod eadem ratione labor passionis
quam patitur aliquis pro christo subiacet uoluntati. Solutio. concedimus quod pas
siones sanctorum non sunt merito uite eterne. tamen faciunt
dignos uita eterna. et hoc ideo quia ab extrinseco inferuntur
non subiacent libero arbitrio. Sed quod solum potentia facit di
gnos uita eterna. quod sola uirtus facit dignos uita eterna et pro
cum actus. sed passio corporis non est uirtus. quod non facit di
gnum uita eterna. propter omnia membra fuerant scilicet in illis
passiones. quod passio sanctorum erat opus omnium quod non fa
ciebat sanctos dignos uita eterna. Solutio quod loquitur de pa
ssiones sanctorum non sunt meritorie non faciunt dignos uita
eterna. quia quamuis subiacerit libero arbitrio. quoad ipsam. quia
sustinet negare uel non patere. tamen non sunt ex libero ar
bitrio opus eius immo actus extrinseca et corrupti corporis
procedit. Ad primum dicendum quod mors sanctorum dicitur preciosa in conspectu do
mini sustinendi cum passione est coniuncta quoniam frequenter at
tribuitur passioni quod proprium est ad motum. cum pas
sio est coniuncta. Ad secundum dicendum quia ideo gaudendo est sanctis de
suis passionibus. quia uitam eternam merentur in patiendo. non ex
passione sed ex sustinentia passionis. Vnde motus et passio
nes sunt coniuncte. gaudium scilicet et tristitia que est propter utilita
tem quam sperant in patiendo. quia necesse est. quod certum. quod est tantum
tio augeatur de bonis et in martiribus aureola quoniam per
martirium multiplicatur corona martirum. Vnde in euangelio
plus sancti dicitur fugere thesauros absconditos ete
nam. Ad tertium dicendum quod meruerunt aureolam uoluntate patiendi et
non ipsa passione. Sed distinctio est duplex uoluntatis. scilicet precedens
passionem. et concomitans passionem. uoluntate precedente meruerunt
sancti aureolam. sed uoluntate concomitante merentur quoniam efficatior
est uoluntas concomitans. et strenuior propter operis excellentiam.
et perfectior. Vnde ad merendum quod prius non merebatur sancti pas
siones. sicut predicator tantum cum predicationis meretur au
reolam quam tamen non meruerit sine predicatione. hoc propter
excellentiam et perfectionem predicationis. Ad quartum dicendum
quod passio corporis non subiacet libero arbitrio in quantum est opus liberi arbitrii.
et propter hoc non est meritoria. Vnde et de labore pugnationis dicendum quod
non est opus liberi arbitrii. sed subiacet libero arbitrio. quia si uellet

non sustineret hunc laborem. immo corruptio corporis causa est
illius. Vnde ex quo pugnat aliquis. uelit nolit. patitur
laborem ille. Ad ultimum dicendum quod duplex est passio anime. quia
quedam in est passio anime. quod et actio est sui agentis sicut
amor dei et huiusmodi illate sunt. et inferuntur illate que
ad deum et inferuntur anime dilectionem. et secundum hoc tales passi
ones sunt meritorie suis motibus. non fit ratione passionis.
sed per modum agendi. sunt autem passiones que pure passi
ones sunt ut suauitas gratie. iocunditas mentis et si
milia. tales autem non sunt meritorie. quia tamen subiacent
arbitrio libero. autem non tamen sunt opus liberi. arbitrii. immo dulcedo di
cta est illarum. sicut dulcedo gratiarum. ex gustu suauitate
le. sed quod intelligatur hoc propter passiones anime meritorie
sunt de passionibus corporis quia illas actionis habent non est propter
et non est simile de passionibus corporis. sed autem de prius passio
nibus illa est illa propter et per compositio non procedit.
Sed contra. preterea sic obicitur. lucia dixit. si inuitam me uiolare
feceris castitas mihi augebitur id est merito castitatis. addetur pa
ue meritum. per quod duplicabitur corona. prout tamen quod quantum in
ego corrumpatur uiolenter. In contrarium est. ista in ego corrumpitur
uiolenter. et meretur pati. sed non uolendo pati. quia pati
tur inuita. quod passione ipsa quia autem patiatur inuita
preterea quia recusat et rebellat contrarium. propter quod passio
illa non procedit ex uoluntate sua nec subiacet. libero arbitrio. quod in
uita patitur. Contra. sicut si pati. quod sicut deum uelle se
pati. et causa est. quod conformat uoluntatem suam uoluntati diuine quod uult
pati. non quod patitur inuita. Ad hoc dicitur quod quamuis qui
istam in quo patitur uoluntas patitur. sed autem fuerit in
uita. et in uoluntate pati meretur. et in passione. quod quod dicit
lucia si inuitam me uiolari iusseris. refert ad quer
am. non additas passionis. Sed contra hanc solutionem
obicitur. eadem est distinctio oppositorum ut dandi et non dandi. quod
eadem est uirtutis in dare danda et non dare non danda. si
ue retinere est. in. eadem uirtutis est sustinere
sustinenda. et non sustinere non sustinenda. patientie est
sui recusare quod cum talis corruptio. non sustinenda cum non
sit honesta uel utilis rei publice. respuere talem corruptionem
erit usus patientie. quod sufferre illam non est usus pa
tientie. quod uirgo in causa numquam sustinuit illam passionem uolun
tate. Solutio. sicut preuenti distinguendum. quod quedam passi
ones sunt sua in turpe uirgini cerum. sicut uiolen
tia corruptio uirginitatis. uiolentia peccatorum susceptio causa
quod cogit ad ydola. Alie autem passiones que
sunt non sua honestatem inducunt. uel utilitatem sicut
flagitiorum susceptio pro fide et passiones mortis
de. quod cum preueniret. quod pati duces habet usus. sed
sufferre sustinenda et respuere respuenda. uel non sit
uacita. sed autem illorum. Vnde quod qui predicto casu non meretur
scilicet ex sufferentia passionis sed ex recusatione
et rebellatione. et non ex uoluntate pati sed ex uoluntate patiendi
meretur. Ad id quod obicitur. quia tenetur uelle illam passio
nem. cum sciat deum uelle. dicendum quod non tenetur uelle eam
passionem sic. sed tamen quoniam est homo tenetur rebellare
ne in potentia sit cuius sit in hoc et corpus. sicut sic si fit in ista
pauper non habet necessaria. tenetur uelle quod non habeat
necessaria non tamen quod non habeat scilicet propter deum furtum ne in
causa uoluntate dei tenetur uelle ipsum habere necessaria. et propter
expediens primo quod quamuis passio non sit merito tamen sustinentia

passionis est meritoria. Sed contra. hoc petrus dicit. in pa
ciendo sua fortitudine causa. que est grata si propter conscientiam dei collaphos
et ceteri sufferens. et dominus in glo. quoniam grati erant nobis in
non propter hoc acceptetis. ad deum quod sufferentia passio
nis non est merito alicuius. Item in eadem epistola super illum
locum. nemo uestrum patiatur quasi homicida. aut fur dicitur
uel melius. non nulla remuneratio exspectatur. et in uidetur
quod sustinendo passiones suspensionis non possit aliquis me
reri. sed contra. esto quod aliquis ducatur ad patibulum et iniun
gat ei sacerdos quod sustineat penam passionis et
opprobrium in remissionem peccatorum. quod maiorem penam
non possit ei iniungere. quod si ille sustineat illa satis
faciet sufficienter pro peccatis suis. quod statim euolabit.
quod sufferentia passionis est meritoria illi. Item dilec
tat in dicere uitam sustinendi causa esse in rege et uideo
ut prius. sed contra. iste fur uelit nolit sustinebit
passiones. non quod meretur sustinendo. pro illa quas sunt in
purgatorio. quamuis uelit pati. ut citius euolet. tamen
non meretur. quia uelit sustinere penas ignis. quod cum
misero sit timor penarum mortis quod penarum purgatorii
non erit sustinendi illi pene meritoria fuit cum ex
necessitate et uelit et nolit patiatur. Solutio. conce
dimus quod contra talis sustinentia pene non sit merito plene
liberationis licet ualeat sustinenti et hanc augmentum. in
uoluntate sustinens penam iniunctam. et minus illi sufficie
re. quod meretur plenam liberationem. et hoc ideo quia non
sustinet uoluntate libera sed coacta. quamuis enim non posset
cogi coactione sufficienti. tamen potest cogi coac
tione efficienti. Ad aliud dicendum quod non est simile de latrone
pendente cum domino. quia tanta fides illius latronis et de
tritio sua fecit ad plenam liberationem. et pietas
domini mitius contulit. similiter ei. tempore aliter ad aucto
ritate per ut dicatur aliquis patitur sicut fur. quando ex peccato
suo et propter cum causa talis mortem. tunc tamen uel talis sustinet
non meretur remunerationem. Item sicut sufferentia
passionis est meritoria uite. sic uelle sustinere
penam est satisfactorium pene. Tunc si uelle sustinere
penam per se est satisfactorium. quod magis uelle su
stinere penam magis est satisfactorium. quod potest esse falsum. in
duobus sustinentibus penas eiusdem quantitatis. si unus
uult sustinere penam ex maiori caritate alius ex
minori. quod tunc ille quod ex maiori caritate sustinet
magis uult illam penam sustinere. quod si peccata ar
tenet. magis erit ei satisfactorium. quod potest esse falsum.
quia quanto ex maiori caritate sustinet tanto minus sustin
et. quod cum minori grauamine quod minus satisfacit.
Solutio. dicendum quod predicta autem non tenet. et hoc ideo quia non addit
hoc ideo magis. ad id quod cum prius. est uelle sustinere
penam satisfactoria. quia uelle per se non est satisfactorium. sed ratione
pene. Vnde sic dicitur. quod uelle sustinere maiorem
penam. magis est satisfactorium. Sed obicitur. contra hoc. quia cum uo
luntas sustinere maiorem penam est magis satis
factorium aut intelligitur de maioritate pene in se
absolute. aut respectu ad grauamen persone sustinentis.
uel in se. si primo modo. quod eque satisfactorium erit regi
uelle dare. x. nummos sicut alicui pauperi quod facit
aperte. similiter hoc eque satisfactorium erit suum meritum.
fanatico ieiunare. xl. sicut colico quod fuit est quoniam

fuerit

pro

multa

longitudinis ÷

longitudinis ÷

pmanē ī bō usq̄ ī fīm ē cuidā spūal' uirtutis
r̄ h̄ ē pseuē. g̅ pseuē. ē uir' spūal. Ite obedia ē uir'
spūal. h̄ ulō diciſ ab illa. cauē s̄ q̄ oīa cōēs.
facē q̄ pcip' g̅ alih. ḡuis pmanē in bō usq̄
ī fīm ſūr cōē ad oēs uirtutes ēo nō. causes ē l cōē
ē spūal uir. [illegible]

[illegible]

xpi .tut. g. do. fuit uir. [illegible] oper' suis ac
uos q̄plet' dona eē uir. ppt' tub' uir' ō contact'
ii autos.

Operaus c. q. ō [illegible] dop. uir' ē q̄ p [illegible]
q. vii. ō ē b. iacob. Omne datum op. 7 o [illegible]
g. q. uir. sc iō sa fac. si plex sc [illegible]
g. pla tē q. vii. ¶ Cē uir' [illegible]
q ē fa. [illegible]
7 tō pim 7i [illegible] ¶ [illegible]
ō peis 7 dolor ō pcā 7 fuit [illegible]
7 una ē doni sp'c. timor [illegible]
nū. s. dolor ō pccis. ¶ [illegible]
nat' ut sap' intells. ofilui fr [illegible]
g. pi tē timor ob [illegible]
ma ett. [illegible] ¶ So. sic 7 [illegible]
doi sufficient ad [illegible] sp'uat. [illegible]
opib' acte. g i opib' otēplatē. ¶ Ad op. g
olēt. c. q̄tcū q̄ uir. fuit dō [illegible]

[illegible]

Jt̄ unusquisq filioꝝ uocat in domo sua tñ fr̄es q̄ se-
tres q̄r quo uocent domñ .ꝯ. q̄ op̄ non ē domñ ubi q̄
ē ꝯuiui. q̄ ꝯuiui̇̄ ꝑ q̄ op̄ intell̄r. n̄ ē domñ. n̄ ꝑo
aīe p̄s dicta domi. q̄ms n̄ h̄nt dona .i. tres do
mos. cū n̄ sit .i. tres p̄o. ꝛ̄ n̄ q̄ h̄ doñ. i sua do
mo ꝑia facēt ꝯuiui. So. teꝝ. mag̃ h̄ntur
sp̄ualib̄ ꝺlicus ıūtutes theo. q̄ doñ. ſalua ex
cellentia doni q̄ ē sapi. S. o. q̄ doñ n̄ uocant
ıūtutes theo. ad ꝯuiui. sc̄m ꝑ modū ipi̇. s;
ꝑ modū supplicationis. q̄ ıūtutes ꝯduc̄t doñ
sapie celestis. ıūtutes aūt theo. n̄ uocāt dona
ad sua ꝯuiui. q̄ do. n̄ ꝑsūt ascēde ad illa sic
ē ꝺ bēe. q̄eq ꝑ ıus iſiō ꝑ ıus supiō ꝛ n̄ eꝯ. ꝛ̄
q̄cūq tñ potest ē age dm̄ i sius. potest ē supi-
n̄ eꝯ. uiꝛ. ꝛ ar̄be. supiores sūt ad doñ. fides ē
spes. cā. sua ꝯnalitate extēdūt se ad ōe opa
ꝛ ad ōe tp̄s. ꝺ̄ uir. Vbg̃. cū sac opa ui. ul sor.

[illegible]

[illegible]

pti amor glie. Vñ dr hre duos oclos unu ad pen
alim ad gliam. qr q qr dr ini. q2 ſi tal' ti. est
iſapientiu. q. ergo q aſ pſtis ceciderit act. zpria
reſurgere tim. q. e quarte incip boni opi. g e inapi
ens. g ſi timor ini e iſapientiu. iſte hr. ti. initia
le. q pſci caritas foras mittit ti. ⁊ hec. iſtis e ini
tiali. ⁊ ñ hr pfcai cari. g ñ hr ti. ini. ſz g dr i
nial. q2 e iſapientiu. Sz ipſe e ſtat' ti. ia
pientiu. pſicientiu. ⁊ pſcto. pⁱmi celebrat pa
ſca i egypto. ſc'o i deſerto. tcu in tra pmiſſiois.
g timor ſi diſtiguitur ſ' ſtat' cari. ut dicat timor
inital. q e iſapientiu. filia. q e pſcto. ici ent
ti. pſicientu. ⁊ i cari. erit ipſe timor diſtin.
ſiute dicez q dr ti. ini. eo q e initiu ſapi. ti.
dni. q fides. ſpes. cai. ſz initia ſapi. g ſunt
ti. ini. pi. r. ſpes dr initi. ⁊ ſz cai. Jt acc.
xxv. timor dni initiu dilcois ſid. aut initiu
ad glutinad e ei. qr g qr po fides. q e pa. aut.
⁊ timor q e ctra dicunt initia ſapie. q. fides
⁊ ſpes. ⁊ ca. So. d. q ti. dr ini. q e p incipi.
⁊ ſ ceſſat obitio d eo q tel. g. i ca. pſca. ille e
⁊ ſi icipiat he opai. ñ tñ po. pſi tñ dic q ti
r. hr. ti. i ini. q. ad hec augitat ſ pro q omi
ſ pfca aut ca. dr. fo. mittit. ti. ini. g adh
q hr tiz timois ſuil. ſz q hr oclin ad pen.
nin totalr. expel. foris mittit illu. ſz q oſcia
ſua ſuat. adpleri. tr totalr foris mittet ti.
initi. Ad a. d. q ñ e ſile d ca. ⁊ ti. qm hui
cari. tim. ⁊ a lmiap oſcia pcti. aut. ñ bndo.
Si p. in. hr. ti. ini. ſi fo in. fili. ⁊ pp h tmoi
i cari. ti e ti duplex ſtat. pot dici ini eog
e initiu ſapie. ſola e fides. ⁊ ti. ppe. loq ſunt
initia ſapie. qm h ſola inuoat. apart pa
latu cordis o fid g dr. i actib. fid mudas.
c. e. d. ti. i ecc. ti. dni. e. expellit pcc. fides
mudat ab ee pcci. ti. a reliquis pctoz. qm
quis aſ ſ ſtu pcco. tñ qm remanet reliqe
ſ. difficultas he opadi. obſcuritas itelli. ⁊ ob
ligatio ad ſatiſfactioe. ⁊ hi. pp q lazar' ſuſci
tatus ligat erat iſtitis ⁊ cecus iud hat hoes
qi arbores ambulates iſtas religas expl
lit ti. initi. ⁊ i p fid ab ee pcci mudato pa
lato cordis. p pmias q ex timor di acipit ater
ligis pecca. p timore ſinit ea ſapore dlce. di
⁊ e ſapi gnat in aio hoi. ſic ea fetis explta ⁊
religis ei. cibi dlce. ſinit ſamare affect. ⁊ i pa
qr ſpali q a init. di ſite init. ſapi. ⁊ ſ timor
⁊ hec e ecc. timor di initiu dilcois ei fidi. a
⁊ e. Jt ti. ini. dr hre oclin ad gliam ſui ad
amore. a. dilige. cari. e. time nois. g ti. ñ hr
oclin ad amore di. So. ti. dr hre ocliad am
di. q hr oclin ad ſepatioes ab amato timis
ab illo ſepari. Sz ut q duc ſiut ſpes timoris dut
e ſiet ſpes cupidi. ſ. cupi. q cupi qs dlectari i
cibo ⁊ po pl's ſto. ⁊ illa q cup lucrari i corru.
la adid timdat. g pi. r. timor. pc. ⁊ ti. ſepati
cet diuiſa ſpez. ſic e diuiſe ſt uo. ſi uolita e
diuiſa. ita diuiſi dbz ee timores qbz diuiſari

mie. ad h ſ dm e. q timor ini. ñ timet pai
i gr peca. ſz i gnu ſepata. ⁊ i. ppe id timet' utiq
timoe ini. ſ. ⁊ filiali. ſ. ſepatio pp q id ſut i ſpe.
ſz obr. ſic fides i ſois duplice hr oclin. ſ. ad peas et
nas qs dor ee. ⁊ ad ſumma bitate di q dor ee
e. ⁊ fides forta. g ſic fides i ſois moru diſto pa ſe in
penas etnas gnat ſuile timore. quo pu ⁊ pea
ſe timet. pc ñ hito r. ad bonitate. di fides ſor
ta potit gnate alig timore illo motu. q moti
pa ſe. p uia mortis in peas etnas. ñ hitor ad
ſumma bonitate di. ſz ſi hec e as timoi i cari. q pea
timet i gr pea. ⁊ a quo timet. ſepatio g due
ſut ſpes timois. So. ois ſpeclatio pus e d ſi
ne q d hs q ad fine. g cu fides ſ qda ſpeclatio
p reſpic fine. q ea q ſr ad fine. ſz boni e finis
omu. g p motu fides i boni. q m iſtu q e ad bo
nu. ⁊ intuitu ſumi boni. p d necci. gnat ca.
q intuitu peaz gnet timore. q r is e ordo. ut
caritas ſ iſto timor a i cari. ex quo pz qm
pos. e q fides forta gnet ti. pc. ſ q pc. ſz credes
dm ee ſumu boni. i ſe. ⁊ ſ. uides q p peas ſe
pari pos. gnat ti. pc ñ i qui e pc. ſz i gr e ſe
pari. ⁊ i pz q merit in cari. diuiſe ſpes tiois.
ſz obi. nim boni e finis omiu utr. g q fides
dor peas etnas ee. ul dm punire ipuitites.
pc etna ñ e ñ pp boni ergo g q ſ uia iſta ge
nera timore. q timeas gs penas etnas ppt
boni ſui ut ſeparet' abo. a. q hi timois finis p
m ſui tm ecca q e ipa pena. h ultim finis ſu
boni. ſic aug d q ue q nolo ad ſenectute
ue ut mea miſeriter. p finis e ire ad
ſe ubi e uice miſe. h g tois. qm fides ſic
gnat e ipa pc. p finis fili. aui timois pm
finis e ſepatio. ſz p p mos fines diſtin. uitimu mot
⁊ pp utuites. g cu diuiſi fines pm ſit hi
timoiz. iſti timoes ſut diuiſi i ſpe. g i bn
te cari. ſut diuiſi timoies i ſpe. q pnegat
e. ñ p dici q h a ñ teneat. diuiſos fines
h pm iſti timois ⁊ illi. g diuiſi ſr timoes
i ſpe. ido q i ſto hr iſtatiua. fides e duo pmos
fines hr. ſ. peas etnas. ⁊ bod etna. ñ tn ſr due
ſpes fidi. a e e d fid. a d timore. qm fides eſt
una. uſa. ergo q una. id dur cotiua. ſz ñ ſ
e iuit. q ſut ſcte i affcu. q ñ e una id oiu
facientiu. ⁊ pp hec iuites q ſr i affcu. nec e
diſtigui p pos fines ſui pmis pas Jt ti. pc
etna pp dm boni e ⁊ miſto. e g alicui iutiuis
ñ ti timois. ini. ut pz i ſpe ti. p ſigla iutite.
g pc. i q. pea timet timoe ini. ſepatio aut
timet timoe fili. ⁊ tn ut pus. So. ſic dm
e ipſe eſt q fides moueat po i peas etnas. qm
boni eni. eo q nece. e. q p ſpeclet fin ñu boni.
ſ. ⁊ pus gnat cari. q timoei. ⁊ un ſeqt q ni q
ſ hac uia gnab timoe pene i gr e pea ſiſi
timore pc gnet. hec eni i gnu e ſepatu abo. d.
g q qm tenet pc ut ñ ſeper abo. h. d. ñ. ñ
e nota ulti finis. ſz diſpois pmi finis pc.
ſ. q2 pc timet. ñ i gr pc. ſz i gr ſepati. p.

timie pc. i gr pc. ſui in gr dſtud. l' nociua ñ e q
ſpuale. ſz i gr ſepata e a ſumo bo. ſpuale e ⁊
ppt h p m ñ pot timi pc. ad ſpui utr. ſpual.
ſic ſr fides ſpes ca. ſz ſo m. ſ. i gr ſepata. p hys
ſ. ad d ob. q ſolutio e p inſepnes. Jt ergo q
aſ pſtis oſilans q pp pcatoru retardat agla ab
ſtinent aut pecis. qr cnoi ſ timor iſte timor
ñ e fil. aut initiai. aut huan. aut ſuil' aut
initial. q ſ timis pfcs e ñ filial. q ñ hr oclin
ad pea. g iſte timor ñ e aſ padoz. g i ſufficiens
e diuiſio ti. ſupi po. qm ſa gcede. ucs at. d
q ille timor p ce. fil. ul ini. fil. q ſi p ymagi
natia oſingitre ap'hndat pci pgatoriu
taq nociua. ſiuo ſ rocs aphndat illa pc i q
dilatio glie. ſiu ſepata ad ſps. timor e initialis
⁊ d. q ital cari ⁊ pſcs timz ad mod icipient.
ſr ead e ut q diligit aſ. oiugi etne glie ⁊ ſep
ti a pea etna. g pia. ido eni timor quo timet
ſepari aglia ⁊ quo timet oiugi pc etne. Sz
timor ſepatois aglia. e timor filial. timor
oiuctiois e pea etna e. timor ſuil. g id e. ti.
fili. i ee. q ſuil. q negatu e. So. timor q aſ
tim oiugi pc etne duplx e. q ſi timet ſ pc
i gr oſſetoia. l' nociua. timor e ſuil. Sz i gr
ſepata ad ti. e ini. p. m. ñ e um qd d ſ i
ee. timor quo timet ſepatio agla ⁊ timor
q timet oiuctio e pea etna. Sedo m u e
ſolundo g pottiiciai ſ pſi hec diſting eadē
e ut q qs dilit oiugi eni glie ⁊ ſepari a pc
etna. ñ q2 forte ſepatio a pc etna ñ p diligi
auitute. q e ſpual. ñ i q pc ſepat aglia.
Dem e q timor initial. l' timis iutalr. ñ tim
pena etna. ñ i gr ſepata e ad. ñ tim oſſuge
dm. ñ i gr oſſuſa di ſepat ad. ⁊ ſ d alius ng
tim ⁊ ñ i gr ſepat ad ñ ſ teptatioes dia ti
m ⁊ ñ i q ſepat ad. ⁊ ſ d alius. ſz pp hec di
timor initi. hre ocliz ad gliaz. q timz ea q
ſepat aglia. g cu ñ timeat ñ q ſeparat
aglia. ñ hr oclin ñ ad gliaz. ſz m e g q on
e dr. q timor ini. duos hr oclos. unu ad pc
aliu aglia. So. duplx e mod dm dili ex
cari. e e un amor fili. a mercenari. amor fil. e
quo diligim dm tm pp ſe. ñ hito r. ad al. ut
puenie. ex amor illo. q ſi i illa accider ut
tm diliget. mercenari at timor ex cari. eſt quo
dil dm ñ tm pp ſe. ſz hito r. ad mercede. ſ. ad
bitudine cata q dab. nb i ſuturo ⁊ hito r. ad tpa
lia bo. a q dat nb i pnti. tn nullo amor cu d
dilim d. pp ſe. ⁊ pp bitudine cata ⁊ pp tpalia
q dat nb. diſſilr. ſut h pp pp. cu e dici. dilim
dm pp ſe. h pp no finē. i quo geſtat. cu dici
dilim dm pp bitudine cata. notat finem
quo gesit. Cu aut d. dili dm pp tpalia. h ad pp
ñ notat fine. ſz ca motiu pueratz ⁊ q daz
m augmentu dilcois di q at iſte timor
mercenari ſ ex carite. pz i eiu. ñ dr. Quati
mercenarii i domo pris m. h. pa. e at. ſz
ſa. pc. ñ at hindari pa ib. ñ eent i domo

pa. mi. ñ hrent ca. Jtm at ſi. mercenari ip
fectoz e amor ñ fili. pfcoz e. ſ dis duobz amori
bz rndr duo timoes. un fili. ali ini. fil. ti. ti
mem ſepari ad. tm pp ſe. ñ hito r. ad adm
ois d exiſte. q ex ſepatioe accid ⁊ hi timor
pfcoz e. ini. ti. e quo timem ſepari ñ tm pp
dm. ſz ⁊ pp incomoda. q accid ex ſepatioe ad.
ſ. pp ſepatioez aglia. q e bitudo cata ⁊ etiaz
pp peas etnas q inflige hus q ſepant ad.
ſz amor di ⁊ amor glie cate. gnant ppe ti.
initiale. ⁊ pp h ppe ⁊ pſe timor intil fug ſepa
tioez ad. ⁊ ſepatioez aglia pc uo etna. ñ eſt
ppe gnatiui timois ini. ſz e qi ſtimulus pucai
tiuus ⁊ augmtatiuus timois. ſic boa tpali
pucat ⁊ augmtat ti. mercenariu qm g
dr. ti. ini. hre duos oclos. ñ itlli q eo. m eq
lr hat illos hr e oclin ad pen taq ad ſtim
ſui. ad gliam at. taq ad i. cui ſepatioem
pc ⁊ pſe fug. Jt qr. d incrsiōe ⁊ remi
ſiōe ſui d augmto ⁊ diminutioe ti. ini.
aug. d. q ca. dimi. timore. q iſtis d timor
pc ⁊ d. ti. ini. Sz g. ca. gnat ti. g ñ dimi.
tpim So. ſiu dubio ca. ñ ini. ti. q ad ce
⁊ aug. i pdca mere. ñ legr d ca ⁊ ti. q ad ce.
ſz q adſtat. q timis initialr i pnc. ca. hr co
ſcia pcci ⁊ i ſititalr morſus ⁊ p ucicis oſci.
i illo ſtatu. ſz ipſm qm magn iocudari ñ ita
ſiut tn eq tim ⁊ cautele timore ul p. ut
mag. ca. g ini. ti. q ad comitu oſcie ſui
qt ad cautela. ñ q ad ee. ipi timois. Sz
obr. qm aſ mag dilit mag ſpat ⁊ qto ma
gis ſpat mag oſidit ⁊ qto mag oſidit ta
to mag e ſecur ⁊ qto mag e ſecur tato mi
tim. g apo. qto aliqs mag dilit. tato mi
tim. g. ca. fe. e gnatia timo g ma. cari
ma ti. g qto mag dilit mag tim. Jt
q ul. ſut pes g ecce ca. eſt timo. g qto
mag dilit aſ tato mag tim. So. utiq3
iſtaz e u. qto aſ mag dilit tato mi tim ⁊ ⁊
qto mag dilit tato mag tim. ut ſuam
hec ubu. tim. i hitu. ñ iactu. q qto ma
g dilit aſ tato hil e ad mag timor. l. mi.
Jlle e q mag dilit ſimout motu ſpei co
ſidando l arguoci di. ini tim. q ille q mi
dilit ⁊ mi ſpat. ſz ſ uia a ſac q mag dilit
mag tim q oſidatus eis e pielis. pcit ille
q mag dilit mag tim. dñ m alie ceux
ſtitie ſit pes.

Deinde q̄ritur de timore filiali. Utrum sit diu
... [illegible]

Jt̃ filii carnal. timẽ offendẽ patrẽ. quando n̄ timent
separari ab ipo. ita infinitũ mag̃ dilig̃ filii spũal
patrẽ spũ. q̃ filii car. q̃ filii spũ. timẽ offendẽ. ul' pot.
timẽ offendẽ ...

[illegible]

ẽ mor̃ aie. pru. sp̃s q̃ ẽ scia doni. ẽ uita aie.
z h̃ ftm. fid̃ ẽ uita aie. sic d̃ abacuc. iust̃
ex fide uiu. p̃ q̃ fid̃ ẽ uita aie. i p̃nti p̃ q̃
q̃g q̃ succedit fidi. i futo eẽ uita aie. sic d̃
in euu. jo. h̃ ẽ uita et̃na. zc̃. ¶ So. q̃ pru.
car. ẽ p̃te. z ñ ẽ ad̃. ¶ Ad p̃ obi. solum. p̃ru
tempãtie h̃i. pru. car. ẽ ã sapi. ñ ẽ pru. car. ẽ
q̃d mor̃ aie. ẽ q̃ pru̾ d̃c̃nalib; q̃ illa bona ee
ad̃. ẽ si pru. car. ẽ electio car. uoluṗ. ¶ Ad
s̃o obi d̃. q̃ duplex ẽ discretio faciendor. una n̄t
ã q̃tura. n̄t. di. ẽ q̃ b̃e sec̃. p̃ncip̃ uit̃ n̄t. q̃m
n̄t n̄ dict. n̄ ẽ furãd. n̄ ẽ mechãd. q̃ nem̃ ẽ
i iuriãd. h̃n̄t discretio. n̄ ẽ iit̃ uel op̃ uit̃. di. ã
q̃tura ẽ q̃ fit s̃ p̃ncip̃ fidei. sic illa q̃ d̃scedum
p̃xim̃ eẽ honorãd. z eod̃ n̄ eẽ iniuriãd. q̃ ymã
go di ẽ z h̃ di. ẽ op̃ uit̃. s. fidi. z discretio q̃ ẽ i pru.
carnis ẽ malu. q̃ ẽ ad̃ sectãcie fidi. aũt bi. b̃
intis. d̃ discretiõe illa. ¶ Ad t̃. obi. d̃. q̃ pru. car.
ẽ electio oĩu car. op̃tm. si n̄ ẽ abhoĩatio oĩu spu
aliu op̃tm. s; tñ illor q̃ st̃ q̃ua car. u̾ b̃g. ac̃ dic̃
tat i cib delicatis. tal abhoĩat ieiuniu. z ac̃ de
lectat i mollitie. z p̃ciositate uestiu. tal abhoĩ
t̃ ciliciu. z c̃. p̃ q̃ pru. carn. n̄ ẽ abhoĩatio oĩ
u spu. ¶ Ad ult. obi. d̃. q̃ sc̃a doni. ẽ uita aie.
z q̃lib; uit̃ ẽ uita aie. si fid̃ ẽ p̃ uita. q̃ ẽ p̃a
uit̃. ul̃ mag̃ attibuit uita aie. q̃ p̃i fidi. q̃ ali
is uit̃. ul̃ ista at̃ ẽ bona. pru. carn ẽ mor̃
aie. q̃ scia doni ẽ aie uita. s; ista n̄ uel pru.
car. ẽ p̃ mor̃ aie. q̃ scia doni. ẽ p̃ uita. cõ h̃ẽ
do q̃m doni ẽ finitu z ordinatu. n̄ determinatu ẽ
q̃s p̃ m̃uit̃. si m̃ aliu i fi. z iordiã i uirtut̃. n̄
ẽ determinatu p̃. ul̃ pru. car. alia ẽ p̃ uirtu. alia
i scolitas alia ã. p̃ter p̃; q̃b; at̃ n̄ uel. fid̃ ẽ p̃
uita. q̃ i scolitas ẽ p̃ mor̃ p̃ p̃cta p̃. q̃ ad̃i
at̃ n̄ ee q̃ sol. z si. ulla sc̃a ẽ opp̃o sc̃e. q̃ nlla p̃.
ẽ opp̃a. pru. q̃ pru. car. ẽ opp̃a pru. sp̃s. si sc̃i.
doni. z pru. sp̃s ud̃ st̃. q̃ pru. car. n̄ ẽ opp̃o sc̃i
dono. q̃. pru. car. ẽ p̃. q̃ ẽ opp̃a aliẽ uit̃. nõ
n̄ pru. sp̃s. z ita ẽ opp̃o. sc̃i. dona. ¶ Jt d̃. nd
mote fac. sic m̃. i li. b̃ sap̃. si pru. carn̄ est
mor̃ sic d̃. ap̃o. q̃ d̃. n̄ sec̃. pru. carnis. s; oĩm
b̃r i oam. n̄ dr̃. q̃ d̃. adiuen̄ ee m̃ una discip̃.
z i oĩ discip̃. z oẽ sc̃i. q̃ pru. car. ¶ So. i oib; at̃
mib; b̃s. ẽ s̃la. s; q̃ ñsip̃. q̃m pru. car. n̄ ẽ sip̃.
pru. q̃ q̃uiato illa c̃munium nõi pru. z ad̃
n̄ soy n̄. pru. ẽ opp̃o. aliẽ pru. q̃ pru. car. n̄
ẽ opp̃o. sp̃s pru. sili m̃ẽ. n̄ ul̃ illa cõ sec̃ ẽm
pru. q̃ pru. car. ¶ Si q̃r. ut̃ sap̃i. mũdi q̃ ẽ
ã. q̃ sap̃. car. s̃ oĩa sc̃i. ad̃. ut̃ q̃s. q̃ aug. d̃. nõ
q̃cq; s̃cie ab hoĩe p̃ i reb; h̃u̾ uel p̃nim supuacu
u anitatis ẽ z noxie. curiositatis h̃ scie tribuo.
s; i tm̃ q̃ fid̃ salubrima. q̃ ad uerã b̃titudinẽ
ducẽ. q̃ugt̃ nutr̃. roborat̃. d̃fendit̃. q̃ sc̃ia n̄ pol
lent plimi fideles. q̃uis polleãt ip̃a fide plimi q̃
ã ẽ scie tm̃m. q̃ hoc d̃bat ẽẽ. q̃ adip̃iscen
da bonã uita. sui beatã. ã ẽ scie. quo h̃ ip̃ĩn
epus opitulet z q̃ ip̃ios d̃fendat. q̃ ip̃o uocab̃
appellat sc̃i. h̃ auctas h̃z multa dubitabilia q̃

uit̃ eẽ ftm q̃ d̃. h̃. s. q̃ i tribuit sc̃i dono quo
fid̃ salubrima gerit̃. q̃ s̃ hoc doni scie gnat̃ fi
de. q̃ fid̃ n̄ ẽ p̃ uit̃. s̃ sc̃i. doni. n̄ ẽ uit̃. quor utq;
ẽ ftm. obi z q̃ hoc q̃ d̃. q̃ sc̃i dono d̃fendit̃ fid̃. q̃ n̄
q̃ dono sapie. uel intellec̃. d̃fendat̃ fid̃. q̃ sapie ẽ
cãs dic̃ fidi. s̃ q̃ fide tm̃ ẽ d̃ d̃o. z itell̃ ẽ cãs dic̃
fidi. s̃ q̃ fide ẽ d̃ d̃o. ĩo diuinis. si ei ẽ fide d̃fendit̃.
cui ẽ cãs fidi dic̃. q̃ sapie. z itell̃ ẽ fide d̃fendere n̄
q̃ doni scie. ¶ Jt obi. q̃. hoc. q̃d q̃ scia n̄ pollent
fideles plimi. q̃uis. p̃. p̃. i. fid̃. q̃. q̃ uit̃ st̃ p̃. q̃
sc̃i doni. z fid̃. st̃. p̃. q̃ q̃ poll; fid̃. poll; sc̃i. dono.
¶ Jt p̃ illã auctẽ. p̃b. q̃ sap̃i. mũdi. z sc̃i doni sunt
c̃ria. q̃ p̃ doni scie d̃fendit̃ fid̃ p̃ sapiam mũdi i pugnat̃
t̃ fid̃. q̃ sapia mũdi d̃. q̃ d̃ n̄ potuit eẽ h̃o. q̃ sa
pi. mũdi. z doni scie st̃ c̃ria. s; q̃. fid̃ affirt̃ dm̃
eẽ hoĩe. sapia mũdi affirt̃ dm̃ n̄ eẽ hoĩe. q̃ sapi
mũdi. z doni sc̃i. st̃ c̃ria. z fid̃ st̃ c̃ria. s; tñ t̃
unu uit̃ ẽ oĩu. q̃ sapi. mũdi. z scia doni n̄ sunt
c̃ria. ¶ So. q̃. q̃ doni scie gnat̃ fid̃. n̄ m̃ eod̃ s̃ i q̃
ẽ doni scie. s; i alio. ul̃ q̃uis sip̃. loq. fid̃ p̃cedit sc̃i
doni. tñ sc̃i doni. p̃cedit fid̃. q̃ gnat̃ i aliis sub̃
q̃m doni sc̃i. id ẽ q̃ pru. t̃e q̃ d̃. i euu. fidi. s̃ uius
z p̃ons. s̃ otat̃ ẽ p̃ sui pru. gnat̃ fide i cor
dib; auditor. ¶ Ad s̃o obi. d̃. q̃ sc̃i dono d̃fendit̃
fid̃. q̃ uis sapi. uel itellectu d̃fendat̃. q̃m sapi. z i
tellectu d̃fendit̃ fid̃ i m̃e. scia uo tn̄ i m̃e. sapi. e
itellec̃ ẽ dic̃ cãs fidi. i uli. n̄ d̃scendo ad sp̃uales
caus̃ i q̃b; d̃fendit̃ fid̃. n̄ c̃siderando sp̃ales cãs. t̃c
scia doni c̃siderat sp̃ales cãs z sp̃ales ej̃. q̃ est
alia. difficultas. z ad aliã uit̃. ul̃ p̃ sip̃a d̃fendit̃
fide i m̃e. ¶ Ad t̃tio obi. d̃. q̃ h̃at n̄ uel scia do
ni. z fid̃. st̃ eq̃les. q̃ q̃ poll; fid̃. poll; sc̃i. q̃m eq̃
litas uit̃. respic̃ eẽ uit̃. s; pollẽ respic̃ usum.
usus at̃ sc̃i doni. loq̃t̃ maiorẽ difficultatẽ h̃t q̃
usus fidi. q̃m fid̃ tracta solu p̃ncipe ũitatis p̃n
cipal̃. z hec n̄ ẽ multu difficile. s; scia doni in
uat̃ ad d̃fensione fidi. ab oĩb; p̃tib; p̃hie. q̃ sup
ponit. ẽ q̃b; p̃b; p̃babili. ul̃ neccio. i q̃ ẽ fidi. t̃
q̃ p̃tim ad h̃ mães. i n̄ tm̃. suppoit ea q̃ s̃cripta
sunt lib; theõ. s; z ea q̃ s̃cripta sunt in tota p̃hia
q̃b; iuuat̃ ad p̃bãd q̃s z z. c̃oat h̃er̃. ul̃ q̃s z
ẽ ip̃ãt h̃er̃. ã. tm̃ m̃ arguentat sc̃i. ẽ m̃
pru. q̃m sc̃i ã argum̃t. z c̃cludendo. u̾m dic̃
te s̃ ftm. ducẽdo ad ip̃os. scia uõ doni sui pru.
c̃clud̃ ẽ oẽ. i ip̃a; sui ip̃ui. q̃ ip̃at actu fi
di recte. s̃ actu rite op̃ãnõis. z ad tale c̃clone
faciendã suppoit ẽ p̃cedã. ul̃ ysa. c. nob lib
i sic uisio oĩu ul̃. iet̃. q̃cq;. loq̃t̃ d̃ p̃tica. cet̃i
ca. theõ. q̃cq; sc̃o ẽ s̃criptã q̃cq; p̃ h̃u̾. lingua
p̃ferre. z mortaliu̾ s̃s. p̃cipe. c̃tinet̃ i lib; o ysa.
p̃p hec usus scie difficilis ẽ. ul̃ multi poll; fid̃
q̃ n̄ poll; sc̃i. ¶ Ad ult. obi. d̃. q̃ sap̃. mũdi ẽ
Acap̃. q̃ ẽ sc̃i mũdi d̃ astutia acq̃rẽdi tp̃alia
s̃cun m̃. z d̃lectãdi i eis. z c̃. ẽ c̃ria sc̃i dono. ã sap̃
tm̃. ul̃ ã astucia ip̃ugnãdi fide i h̃eticis. z h̃ ẽ
c̃ria dono sc̃i. q̃ d̃r sap̃. mũdi opp̃a s̃la. q̃ affirt
ac̃ c̃trã; fid̃. sic illa q̃ affirt dm̃ n̄ eẽ hoĩe. z hec q̃
i sc̃o. p̃sita difficultẽ. p; sol. ad ult. obi. ¶ Si q̃.

p̃cedi ẽ obi. si pru. c̃a. c̃ria ẽ sc̃i dono. z sap̃. mũdi
ẽ. cu pru. c̃a. sapi. mũdi ẽ diuisa. p̃la s̃ hoc ẽ c̃ria.
uni. q̃ ẽ d̃ ar̃. q̃d. q̃ unu uni ẽ c̃riu. fort̃e d̃ q̃
p̃r. car. z sa. mu. ẽ c̃ria scie dono. n̄ s̃ suas sp̃a
les r̃ones. si s̃ q̃ c̃ueniũt i c̃oã cõi. q̃ s̃ se. ẽ c̃riu
dono scie. ẽ unu uni ẽ c̃riu ul̃ b̃g. p̃digalita
z auaritia st̃ c̃ria largit̃. n̄ s̃ suas sp̃ales r̃ones. s;
s̃ q̃ m̃ uniũt. s. a. n̄ illi c̃uis. q̃ ẽ c̃e p̃x. ad
p̃digaĩ. z auaritiã. q̃ p; i uitia. z m̃. Jnuit enim
cõis ẽ. ad supfluitatẽ. z diminutõ. uit̃ q̃s. i itiã c̃
medi. ẽ q̃ utq; uitiu actuale p̃tẽ. si q̃. p̃r. car.
z sap̃. mũdi. n̄ s̃ se h̃nt ut unu. ẽ sic supflui
tas relic̃. n̄ diminutio. ẽ q̃ utq; uitiu acui.
p̃tẽ. q̃ utq; p̃tẽ. z s̃ sp̃uale r̃oẽ. ẽ c̃ria aliẽ uit̃.
q̃ cu utq; ẽ c̃ria dono scie. actio s̃ p̃ta eẽ c̃ria
uni p̃tẽ. s̃ sciã doni h̃re. p̃les sp̃es. si p̃la p̃tẽ n̄
c̃e c̃ria uni. q̃ scia doni h̃t p̃les sp̃es q̃ n̄ ẽ sp̃es
sp̃alissima. s; q̃ s̃ba; h̃. z li. h̃ p̃ri p̃cer. aug. ẽ d̃.
i p̃missa auctẽ. q̃ sc̃i dono d̃fendit̃ fid̃. q̃ sc̃i doni
ẽ d̃fensiõe fidei. ¶ Jt aug. sunt aucte job. s̃ alia
distiñone q̃d sap̃. ẽ pietas scia uo ẽ abstinẽ
a mal̃ ẽ q̃ scia doni diuisas h̃t m̃. c̃ria q̃s ẽ. s;
s̃ diuisitatẽ materiẽ diuisificant̃ sp̃es uit̃. q̃ di
uisẽ ẽ sp̃es scie doni. fort̃e d̃. q̃ q̃ ille m̃. c̃ra q̃se
sc̃i ẽ c̃ueniũt i c̃oã cõi. s. i tr̃e faci. scia ẽ c̃ra
faci. z ip̃at q̃ faci. fiat ul̃ n̄ op̃et sciã doni
diuidi i multas sp̃es. cu q̃ m̃ q̃s attig̃ st̃ una
r̃e. s. sb r̃e faci attingũt. si s; li. p̃bi. q̃ sciã
doni. n̄ differat a fid̃. q̃ fid̃ h̃t q̃uis ip̃ui c̃ra
d̃. faci. q̃ cu s̃. p̃ uit̃. h̃t ip̃are oib;. z i h̃t ip̃i.
c̃ra q̃ m̃e. ac̃ uit̃. q̃ c̃ra d̃ faci. s̃ h; q̃ n̄ diff̃.
fid̃ a sc̃i dono. fort̃e. d̃. q̃ fid̃ h̃t ip̃ui c̃ra fi.
i uli. n̄ d̃scendo ad sp̃uales cãs. z sp̃uales c̃ds.
scia uo d̃scẽdit. ad cãs sp̃uales. z c̃ds sp̃uales. s̃ h̃
p̃bi. q̃ p̃les ẽ scie doni. q̃ m̃ c̃tu ẽ c̃ra lu cãs. z aliẽ
c̃ds. c̃siderando st̃ c̃ra cãnẽ. z aliẽ c̃ra op̃a mũdi
ul̃ q̃ q̃ sc̃i di h̃re diuisas sp̃es. s̃ diuisas c̃ds. z di
uisas caus̃ si p̃p hec accid̃. q̃ sc̃a doni. h̃t diuisas t̃
sp̃es. q̃ pru. h̃t diuisas sp̃es. s̃ diuisa faci. z i ẽ
ã p̃r. c̃ra ea q̃ st̃ gule. a c̃ra ea q̃ st̃ luxie. z s̃ de
aliis. q̃ n̄ d̃. n̄ p̃ri diuert̃. p̃ q̃ teg̃. s̃ p̃ci. aliẽ
scie p̃tim. ad illã sciã c̃ra q̃ st̃. m̃ ẽ. sic eclia ẽ
uliã r̃adi sanaũ. geometru ẽ m̃ q̃t. p̃bi ex p̃
c̃pris geometric. q̃ ad una uit̃. p̃tim. oẽ i q̃
teg̃. ex p̃ci c̃io iuutis. c̃ra q̃cu m̃. ẽ. Sic c̃ra
q̃cu m̃. negociet. sciã doni sep̃ p̃cedit ex p̃ci
fidi. q̃ ad eãd uit̃. sp̃ale p̃tim. ad scie c̃ra
q̃cu m̃ s̃t. q̃ scia doni ẽ sp̃es sp̃e q̃ q̃ doni
sc̃i. sui pru. s̃e h̃t ad doni p̃ie. in h̃ q̃ p̃bat
ut dcm̃ ẽ. ¶ Ad. p̃. d̃. q̃ p̃r. car. z sap̃. mu.
sunt c̃ria scie dono i q̃ c̃ueniũt i q̃dã r̃e cõi.
i q̃t. ip̃at actu d̃fensõ d̃. s̃ q̃ r̃oẽ. sc̃i ẽ doni.
d̃ig̃ op̃a. ad n̄ormã r̃onis z ad c̃formitatẽ di dic̃
tat ẽ q̃ fiat. q̃ s̃ dicit ro. z ag̃ ẽ ag̃ c̃formit̃
d̃ ul̃ in ysa. reddite p̃uaricatores ad cor. s. i q̃
iuenietis s̃cript̃ q̃ fiat. ut q̃n. ul̃ in euu. uo
ca uitu tuu. i. c̃silie sidiũ. s̃ hec p̃la ẽ c̃ria
uni. i q̃ st̃ uicta i uno cõi. sic caritas ẽ c̃ria

oĩb; sp̃eb; m̃o̾r. i q̃ st̃ m̃o̾r. tñ caritas ẽ
sp̃es sp̃e. ẽ. m̃. li; p̃s ẽ sp̃es sp̃e. app̃ri m̃ plib;
sp̃eb; uiiorr. s. i pru. car. z sapi. mũdi z i p̃i
z isa sicutẽ. m̃ s̃ q̃ illa c̃icãt i r̃e cõi ut dcm̃
ẽ. ¶ Ad i. q̃ obi; q̃ sc̃i doni ẽ c̃ra diuisas m̃s z ideo
di h̃re diuisas sp̃es. d̃d q̃ n̄ s̃. q̃m n̄ ẽ c̃ra diui
sas m̃s p̃e loq. n̄ s̃ q̃ c̃ueniũt m̃ r̃e faci. z a
illas diuisas m̃s se h̃t p̃ mod̃ ip̃ãdi. n̄ p̃ m̃o
d̃u exeq̃di. ip̃ui at̃ sui exeq̃ q̃cu m̃. s̃ eãd
r̃ẽ. s. p̃ r̃ẽ fidi. z li; i ip̃ui i diuisis maris
h̃t diuisas difficultates. m̃ q̃ p̃ eãd r̃ẽ ex
p̃ucit̃ q̃ ad ip̃i. i q̃ n̄ ẽ n̄ unica uit̃. ip̃ãdi
i oib; ist̃ matiis. si exeq̃di p̃les st̃ uirtutes q̃
i executiõe p̃e c̃sistit difficultas. i q̃b; m̃. ex
p̃cis p; q̃ sc̃a doni. ad ea se h̃t. s. ad d̃fensio
nẽ fidi. ad ministratiõe; tp̃aliu̾ p̃tinẽtẽ. z abstin̄
a mal̃. fuit ẽ aug. aucte. job. s̃ alia distiñõe;.
sci ẽ abstiñ. a mal. q̃ p̃e loq. ftm ẽ. ip̃a ẽ sa
n̄e ip̃. abstiñ. si sc̃i. tolerãtia est q̃. abstinẽti
a mal̃. abstiñ. uõ a mal̃. ẽ ut d̃. aug. in
medio p̃ue z p̃uẽrse nationis. p̃onit c̃uisai. tñ
oĩa illa c̃ra q̃plendit sub eo q̃ ẽ p̃onit c̃uisa
ti i m̃e. p̃. z p̃ui. na. q̃ ẽ d̃fendit. fide p̃onit
c̃uisat. i m̃e. p̃. z p̃. n. s̃. q̃ b̃n administrat tp̃a
lia. p̃onit c̃uisat. z c̃. z ẽ q̃ abstinet a mal̃. ul̃
c̃ueniẽt diffinit̃ scia ã. d̃. scia ẽ soll̃tia
q̃ p̃onit c̃uisant in m̃e. p̃. z p̃. n.

Q Vetit̃ q̃ ẽ. diffiã int̃ doni scie. z doni c̃silii. ũ
q̃ n̄. q̃ s̃ se h̃t sciã doni ad op̃a pie. sicut
c̃silui doni. ad op̃a fort̃. sc̃i ẽ doni reg̃ op̃ pi.
z c̃sil. op̃ fort̃. q̃ p; p̃ancient̃ q̃s. q̃d q̃ pietas
sui sc̃i. nescit miseri. fortitudo sui c̃silio p̃ci
pitat. s; eãd sp̃al pru. p̃o. reg̃ op̃a iu. p̃o. z
op̃a fort̃. p̃o. q̃ eãd pru. sp̃ual reg̃ op̃a iustĩ
tuat̃. sui. p̃ietatis. z op̃a fort̃. sp̃ual. q̃ sciã
doni. z c̃silui doni sunt eãd̃ pru. sp̃ual. z ita n̄
differt. ¶ Ad ysũ dũt q̃dã. q̃ sc̃i. doni ẽ sciã
c̃oã q̃ h̃o sciat q̃s z a quo s̃. z ad q̃. s̃. q̃m sciã
dono sciat h̃o se eẽ aĩal. ra. mor. z sciat se ẽ a d̃o.
z sciat se accepisse a d̃o talentã. q̃d d; multi
plicarẽ. ut ad b̃titudinẽ p̃ueniat. c̃silui at̃
quo h̃o caut p̃icl̃a q̃ sunt i hec mari h̃ sc̃li p̃
q̃ necẽ ẽ nos sapientẽ nauigarẽ. z q̃ ẽ ut
p̃ aug. q̃d i libro d̃ doctrina xp̃ana q̃ sc̃i doni
cog̃noscit̃ q̃s sine diuinas scripturas. s; q̃ h̃i ftm
p̃ter m̃itis modis. p̃ q̃ nlla cog̃. ẽ uit̃ ut oñ
det̃ m̃ fine. n̄ cog̃ fidi z itell̃. z sapi. si doni
sc̃i. n̄ ẽ ã ista; tñ cog̃nitu. q̃ ul̃ doni sc̃i n̄
ẽ uit̃. ul̃ n̄ ẽ ã cog̃. s; h̃it q̃d uit̃. q̃ n̄ ẽ ã
cog̃. z i n̄ ẽ sc̃i. q̃ h̃o sciat q̃s z a quo z ad q̃.
Jt oĩs uit̃ s̃up̃ fac̃ subiectũ suũ laudabile
alia uituparẽ. q̃m s̃ uius sciẽs ud̃ sui d̃ z n̄
s̃a. uapu. multis. q̃ sc̃i illa n̄ ẽ doni scie.
Jt sc̃i c̃sistit in speclatiue. uit̃ at̃ in ag̃e.
s; doni scie ẽ uit̃. q̃ c̃sistit i ag̃e. n̄ i specla
tiue. ẽ q̃ doni scie q̃ ip̃at facienda. sic dcm̃
ẽ s̃. q̃ q̃. q̃d. aug. q̃ sc̃i dono cog̃noscit̃ oẽs
sine di. scripture. ul̃ hec p̃ suppo; q̃m doni

[illegible]

Questio de dotis per que regitur uita acti. ... est de dotis per quam regitur uita contemplatiua. s. de intellectu et sapientia ... sit uita ... uita contemplatiua ...

Circa primum ... Aug. ... quod sapientia est cognitio ... intellectus ... est cognitio ... anglorum ... sapientia et intellectus ... differunt ... Item ... Sed contra ... intellectus differt quia sapientia est cognitio ... absoluta ... intellectus est cognitio ... collatiue ...

[illegible]

m̄ ime ꝑ. ꝓ. na. q̄re intellc. s. ania subs-
unit duodeā. s. sapi. 7 intlls. qui i st de eis q̄ st
in sup̄ bāti eē 7 anagoḡ. itells. ē deāo. Sm or
anagoḡ. qi s hii ducuiū. s ḡ intllc. allegō.
s. allegoicē dr sbsuie ad doñ. p̄rū. q: ea q̄ st
in allegō. itllia sūt imitātia. aūt sugi. i
uē doñ dr ee p̄rū sps. qm ō spualibꝫ 7 actiō.
dr eē allegō itells. 7 p̄rū sps. dr eē ā q̄ scia do
nū. q: scā doñ. in exteiorbꝫ ē. p̄rū sps i intio-
rbꝫ. ūi ur q̄ pla sit dona ōtepla. q̄ sap. 7 intell.
¶ Jt saton ipub. oī ētoma. ētodi aō tum ḡ sioi
ētoda s uap ē ccc. sic n doñ. p̄pū ē adsuād
opa exterioā. i unū p̄ri doñ. dr eē adsuand
cor. 7 l dr eē ōteplatm. cū s ō intiorbꝫ. 7 h ur
q̄ abraā abigebat aues a sacficio suo. p q̄
si ḡficā. q̄ nos dbem̄ abigē. muscas mori
entes. i. imudas cogi. nes a sacficio nre orōnis
necē ē ḡ. ad doñ. q̄ m̄ eō. 7 tnqllu reddat
a cogi. mibꝫ iimudaīs. 7 i qetis. hoc at dr eē p̄r sps.
dq̄ ō apō. q: ipā ē uita. 7 pax. uita iḡr mūi
dat. 7 mou7 suo mō ad spualia opa exteioā.
pax iḡr fac cor tnqllū. abigndo iqetas co
gitatoes. s ḡ pla s doā ōtep. q̄ sap. 7 itells. st
ad diuid. uir. itellctuales. i sophiā. i itlliar
sionesi. itllia āt id ē q̄ itells. sophia id ē q̄ sap.
ḡ pt sapia 7 itellm ponit ad tria uir. intelle
ctuale. s. sionesi. q̄ dr eē pr. sps. 7 i tria st
dona ōtepla. ¶ Sō. d. q̄ ti. sp. ca. ii. ē actiē
ñ ōtepla. si coss q̄ necēē st oibꝫ. sūt incipi
sui psici. sui psciis. Q actē s. si ñ ipe. 7 ōtepl.
si ñ ipe. ñ ui h at. ñ bt ipe mor. ñ intiors
ḡ st ipe ōtepla. ad ā. d. q̄ bat ini. man
itlle. sbsunt. doñ sac. 7 anagō. subsunt
sapia 7 itells. ḡ allego itllie subsunt ipu
doñ. s bn ḡ. q̄ ei sunt doñ. si ñ ipu. ideni
doñ sbsunt manh itlli. 7 allegō. qn itlli
allego sup dr ad quintuidē ul' fugi. s mo
rale itelm. Sic. daud mē golia. fallego. i.
xp̄. diā. pbr istrumm nos. q̄ nos dbem̄ ul
eē diā. i. uitia i nob. 7 s allegō. itlls. redūc
ad moiale. p ipm ē istrumm ad ōfuandū
ponē imle. ꝑ. ꝓ. na. 7 ipe ide doñ. s. mais
sunt maiū itteriu. 7 allegō. ¶ Ad id st ḡa
argū. eād ē sē. q̄ doñ sac. q̄ id ē. q̄ p̄rū. sut
sic adetodiend. cor. 7 abignd iimidas cogita.
a sacficio dei. qm ead ē ut ē ipio hō ōfirmat
se do i exiorbꝫ opibꝫ q̄ sit. f hec dr p̄rū. sp.
7 aū ipioōfirmat se hō. do opibꝫ intioibꝫ. ḡ
ḡ ead ut. dr p̄rū sps. m p̄rū mag se h
ad opa exteiora. q̄ ad opa intiora. q̄ ad oīa
opa exteiora q̄ intus sūt necōia ē p̄rū. qm
oibꝫ talibꝫ opibꝫ ōfidant q̄ ulta. si ñ sup in
oibꝫ motibꝫ itioibꝫ ōfidant. q̄ q: eoē i oīn
spate. 7 oil. sup bñ ē. 7 a q̄ cautela. ops ē in
cdiu spā. dilg. ut q̄ tēsē rep̄ra. ut ā deu
bāno. necē ē p̄rū. Sic. s teprat at. de in
teōll. p̄rū ē necē. ad dēd q̄ti. se inuiho
bitat. d istdū. q: ḡ ñ sup diḡ mor ino

sit melior. Simils e so. ad so obi. q nullo cait detri
ponere abbs. 7 omittere opa otep. 7 melior e in
lo cui operatio q op. n in sips. melior. Ad e obi.
soluimo priceptim. qd q h e stu. op ...
actois e ei utilia. c ec ead di. precdit. ...
q si sint ei utilia adiuta eina. q sit ei utili ...
pls. q sic dem e op otemplois. mag ... augm
tu. 7 diuitie: ut q op acte. Ad q i to dic q
t ac. cui oteqns e. mag bon. ipi eligent ...
mag eligendu. si oseqns opm acte n e mag
bon ipi facieti. q oseqns opm otep. i ee q
op otep. mag pcest ipi facieti. q op acti ...
is pilib. quis op acte pls ps aliis. utilitas e
opm mag ht osidam. f utilitate facientis
q aliorum. q qli mag tet diligere se q alios. Ad
ultio obi d aut. augm d. q sit dubio piclo
sior e uita acta q otep. q quiq piclia se in
otep. ...

[illegible]

[illegible]

ut' e q e effies vi. e amo summi boi. si amor
summi boi e ca. g cta ut' e ca. 7 t s. g r 7 qr-
ta sit eas ut' g male distinguit ut dixi se. s
delectari i bo e uno m. e li uit. a in soli ca. qr si
accipit boni i ut insistat i re boi. si ostendat
advisiora boa. 7 delectari in bo. n e alie spal uit.
si cui h. si a sistat in re boi te delectari in bo.
s q boni. soli cari. e e. m. tristari d malo s q
mali. te pitiori h mal. n e alie spal uit.
si similiter fuit i re mali. te tristari d ma-
lo soli ca. e 7 h in luge p mal. fui p pecc.
e soli ca. si hec duplex. q trista d malo. 7 lu

[illegible]

[illegible]

pacē. n̄ ē appetit pacē. ¶ Adaptat̄ aūt pax sept. petitiōi q̄ ē uite. ppi. et p ord. et sept dono. s. sapi. scificet̄ nom̄ tuū. i. da nob sp̄ sapi. quo sapiā delectem̄ i te. et scificet̄ n̄ tuū i nob. ii ad ueniat regnū tuū. et sunt filii dei. [illegible] ipi. vitiū. aūt capitale q̄ exclud. p̄ re. ē luxuria. Sapiē p̄ q̄ ū ad pacē. exclud luxuriā. q̄ gustato spū desup̄ oīs caro. et sic siā. sapi. et luxuria maxīe differēt. q̄ maxīe delectō q̄ ē i eo p sapi. et maxīa delectō q̄ ēē dn̄ ē p luxuriā. q̄ maior ē delectō per tactū q̄ p gustū et no. q̄ sci dicit. alm. vij. ēē ben tuū. tm̄. alm vi. et uir q̄ oīa [illegible] q̄ pseuitedi pati. [illegible] q̄ [illegible] tepta tio motis maior ē oī alia tēptac. et i maior ē tēptatō luxie. q̄ uicat p pacē. q̄ ē vij. [illegible] diffīl q̄ tēptō motis uicat. q̄ tēptō luxie. [illegible] uā suetudo ē q̄ uā bituudo ē paup. q̄ difficile ē esse

[illegible]

fic e subal ca. ꝫ p3 so. ad p obi. Ad so obi o q fid dat dilectas ca. tn ca. maiores ht dilectas q fid. q ca. n tm ht dilectas ex fid. s3 ex parte sq̄ mst. Ad i no q mouet ad pbad q fid dilecte ht adulare d q n e sile. d e ee tpali. 7 ee spuali. fi d e it ht exaltaci. f q exaltat dm ee summu bo nu. vtm cu s imie. fini sui fon dilectois. 7 sume dilige nos 7 ee terminatoe oim bon. mot ph ht gaudiu 7 dilecte sua p se. Ad ultio obi d q h e fla. bon nimou 7 fid ad cond n dilectu in mo mou 7 i q exltatu exltatoe illa qoy emi q sic itellet reflectet s se itellig te i fid q e lucl lem reflectit s se mouedo ipam qz ipa e cog finis 7 exaltado 7 mouet motu dilectois in sum fine p illa cogne 7 exaltatoe. ꝫ i lemtcapm ter ht sui mot ipi e e p magia mt. Jt aug d q fruendo e illa re. tm q efficim boi. s. suma trinitate. Si q apod. ad phlimen. frue i dno q ap fruebat in phylimo in dno. s3 n frue bat n q fruendo erat. q fruendo erat phi. g e cuo erat hoib3. n g solo do. Ad h d q aplis sum lage fru f q fru e uti cu dilecte. 7 h m plum fru hoib3 q plum uti eis cu dilecte du m i n sistam. hec e ee frui istcta signe. ul pot dici q duplx e fruitio. absoluta 7 respca p n e fruend n do. s3 respca fruitie. ly uti hoi b3 ꝫ supr ap. fru qn dz fruar te i dno. vii n dz fruar te sup. s3 fruar te i dno. hec e fru ar dno ite. sui respcu tui. hec e ad gaudiu dni 7 ad utilitate tui. sic cu dr i frui in uno. i dce. i. dce i uno. s3 p so e plaior. Jt aug diffin a frui s. frui e uti cu gaudio n ad hc spei. s3 ia rei. s3 ut q h diffo repugn3 diffini. poe q f diffinacr pa3 frui do i pnti. amore e pnti i hendi ei ꝑp se. i pnti. s3 f uiti n diffo ne. n frui do i pnti qm n uti m cu gaudio rei i pnti. s3 tm cu gaud spei. g ille due dif finitoes repugnit. Jt p p frui e mot cari. qz frui e amor ihere 7c. f ultiai frui e motu spei. f q frui e i pnti. qz si ipria frui e uti cu gaudio rei. g iuia frui e uti cu gaudio spei 7 i frui e mot spei. p qr. d. frui e uti cu gau dio n adh spei. s3 ia rei. 7 n d frui e uti cu gau dio. n adh fidi. s3 ia sae. n qz frui in pnti e mot spei. Sic g p diffo q poit frui motu ca. 7 sa q poit frui motu spei repugnet. g ut qz i nueniens t altam. So. p diffo d fruitie e le mplea. f q frui in pnti. Sed a d frui tioe plenaria f q frui i futo. ꝫ p3 so. ad p obi. n e repugnat ille due diffitoes. qm n s oppo. frui i pnti semple. 7 frui plarie in futo. t pot dici q utq e d fruitie. q e i pnti qm ut d magr i sinis. q fruit i h uita no tm ht gaudiu spei. s3 7 rei. i qe dlectat i do q uolit ten3 ipm aligtulu. Ad f d q sine dubio frui e mot spei fidi 7 ca. V aug dic fruitu cogis 7e. 7 hec ad fidc ptin3. 7 frui e amore inhere 7c. h ad ca. 7 frui e uti cu gau dio 7e. hec ad spe. s3 fidi n dr ee. h noe. q nome e uti cu dilecte. s3 n ois mot fid 7 cu dilecte mo tus e fidi. q e in peas emas n e cu dilecte. fru dr mot spei qm spes n e n d beis etnis. i qb3 oib3 e dilecto. ca. at dr ee ppmaria dilectioi q e i ca. sic deme s. Jt aug qrit cu ds diliga nos. utm fruat. ul utat nob. q sm utit n fru tur nob. n ut dilige nos. g si dilit nos utit ul fruit nob. s. ab etno dilect nos. g ab etno fru ebat ul utebat nob. g n fuit ho ab etno. g fi tio ul us ei n fuit ab etno. So. dilecto di ad no duplx e. s. etna 7 tpal. etna io q posti. tpalis io e q g infusio 7 a bon exhibitio. d etna dile ctoe insegt. Si dz dilit nos fruit ul utit nob. qz frui 7 uti exigt pnte m. Sz d tpali ee dilit nos ds tpali dilecte. uti do nob qm in fudit nob gim p se 7 n refer dilecte3 illa ad i q fruendo est. s. ad se. hec aut e uti. 7 s utit nob. pea qr ut liceat nos uti do. ut q no. q aug d. q ut ai bui e frui fruendis 7 uti utendis. g sic n licet frui utendis s n licet uti fr dis 7 n licet uti do. Sz q. ex ca. dilii ds. q bon h d bon sigt diuina ecm. aut p diuia3 notat ad. aqn n. s3 n g is e sig ds dilit qz e. 7 h frn ens e ul ee n e pa m cari. si p diuia3 ecm cu notat ad i e catu q. s. suauitas. ul dlecto q fac i nob ds. g dilr ex ca. p i catu g. ca. su diliges ex cari refer dilectoe3 di. ad a q ad dm. g utit eo. g l3 uti do. Jt s i euag. Quati mcenarii i domo pris m. ha. pa ꝫ d. glo. mcenari e q sunt p regnu cel. g h mcenari s utiu q fac do refert ad a q ad dm. 7 boni mcenari e boni. qm alr n dr ret ha. pa. n ee i domo pris pa es e st spuale. fid spes. ca. g h mcenari n peat refena s utio q fac do. ad a q ad d. s3 s tac. utit d. g n peat utendo do. g l3 uti do. Jt cu i dilit d p dm refer dilectoe3 illa ad dm. g ad i q frui e utit g dilectoe illa. g cu illa dilo s mot illa dilo e usus 7 ead dlecto e fruito. qz dili gens dm illa dilecte fruit do. g cu i d s usus 7 fruito. ead utit 7 fruit. s3 fruit ds. g utit do. 7 n l3 do uti n tm frui. So. d. q tm fru endo e do. n utendo. tm d q cu dr ds dilr q bo. h. d. bo. p diuia3 ecm q sigt. cu notat ad catu. s. suauitate. l dilecte. l btitudie catam. q e finis q gesciit i do. ds at e finis i q gescit. l3 g diligns ex ca. refat dilectoe3 illa i ad a q ad dm. n tn utit do. qz i a n e finis s fi ne. n e finis i q qescit. s3 finis q qescendo est i do. s3 si refer dilectoe3 sua q ht i dm ad a n ad fine i q gescit te utit do. sic ille q dili git dm p tpalia. tpalia e n d b3 ee finis i q gescendo est. n finis quo gescendo e i do. s3 bo nu q e gesciiui dilo e apphsio e dilecto 7 e finis quo gesciido e. ead e so. ad f oblt. qz e dr mcenari fuit do tm p regs ce. h. d. p. n notat fine i quo gescit. s3 fine q gescit in do. Ad t obi. d. q dilo q i dilit d. 7 e usus 7 fruito. s3 ab aus. ab a fruito. qz e us po a q e origiali. 7 e fruito r di. C n seq. u d usus 7 fruitio. g ead utit 7 fruit. sic e i illo q emitte do sagitta ab arcu nthc. hoc emitio e mt fecto n tm qz emitteit nihilas.

Circa f ca. qr. ut ut s frui. ut qu. q aug d. q utit n sit appetendo p se. s3 p btitu. g n est ut fru. q. s i ad gala fruer. at sps s pax ga udiu 7c. d. aug. ut. dur frctus. qz p se. ap petendo s. g ut e fru. Jt ut. iocudai 7 getai faciut aia 7 faciut ipa dilectam io. s3 dilecto i do 7 iocuditas e btitudo. g ut. faciut aia bata. g amado s p se. Si frui e amore inhere alic rei p se. g fru e ut. Jt si ut n s diligendo p se. ut q pli mag dilexerit ituitu q nos diliga eas qm pli ut di. p se. ut dr qz b testas est summu bon mutta. nos uo dilim ut n p se. si p a. s3 mag dilit q p se dilit. g q p a. g pli mag dilit ut q nos. Sz q. dilecto eoz fuit p catu qz diuia faciebat fine. s3 dilecto mia bea e qz mito. Si ome bon e mag bon 7 mag m tu sui. q ad maliu s mali. g mag dilit ut. q phi dilexerit eas. So. d qz ut n e fru. 7 hec e disting. ut. s appetendo p se. qm si h. d. p. notat ca finale ultiai. fla e. 7 sic itellit aug cu d. ut. n s appe. p se. s3 p btitu. Si at n notz ca fina le ultiai. s3 qleta3 ca q e mipis ut. te u e. 7 est fnis. i ipis itutib3 e ca qr appetant. s. iocuditas spual. ut qes spual. ꝫ itellit aug cu d. ut s appe. p se. s3 ex hec n seq. q ut s fru. Ad q obi. q si ut. 3 amado p se. cu frui s amore ihe re 7c. g ut e fru. Solu magr i sinus dicens q i diffitoe ci q e frui dz itelli. tm hec m frui e amore. i. a. r. p se ipa3 tm. ututes at n sis amado tm p se. ꝫ p3 so. tn si i diffitoe illa no h. d. p. ca finale ultia3 n optz itelli tm d g q utitib3 e fru. elicuit. qm ututes elicuit mot q b3 fruim do. 7 pointis fru e origialr. qz i origiales motui q sit fruitioes 7 ipi mo tib3 fruendo e fortr. s3 solo do fru e tnlr. 7 sia lr. Ad ulto obi d. q li e fla. q p se dilr ma g dilr q q p a n e f. s3 h e u. q p se dilr mag dilr q q p i. 7 h e s r. q p se diligend. mag e diligend q q p i. Si pb3 q ut n s diligend p se. q aug d. q ut s diligend p sola btitudie. n g p se. Jt ut s diligend p se. q q te dilit eas mito dilit eas diligendo st g mito. g diligend e ex ca. n g tm. ut. e diligenda ex cari. q poit aug. q b. q ibus duob3 madatis. di. d. d. t. 7c. dilii p e. t. s. t. i. q r d q s diligenda ex ca. in p e i q s nos e. s. ds. mso q nos sum cu dr sic te ipm 7 hec itellr ce spu. q ifra nos e. itellr q q iuxta nos e. s. pxi. 7 i ut. aplendut ibi. s. q s nos e. q nos sum. q ifra nos e 7 ut. n e ad istoy. g n e diligenda ex ca. So. ad p. d. q h at n u. ut n s diligend p sola btitudie. n g p se. q do exclusa ucta fini supiori siercl dit fine infioe. qz finis supio. relinq p co stati fine infioe. s g. si isti tm btiudie ut p btitudie meata. q ds e. ctu e q n uz at. sit p btitudie cata. s nu3. qm add e i finis supio n uz h arg ut. s dili p sola bitudine catay. n g p btitudie in cata. una e e finis palia q p btitudie cata getam i btitudie i cata. n cu utq3 pot poi do exclusiua. Ad f d. q di lige ut e dilige se. qz dilite ut e eas ut les 7 hoc e dilite se. ul pot dici q cu aug d q tm ut ee diligenda ex ca. loq tm d subtus n d fois.

Tercio. ca. qr. ut fru s p3. f q s pte. u q s. q aug d. q tm ts res sut. qb3 fru e. s. pr. fi. sps scs. g fru e tota trini. g fru filio. set frui e. a. i. a. r. p se. g fili e diligend t p se. n g p pre 7 hec fim. Jt pr e finis oiu. d m eu. Jo. due ostinde n. pre 7 suffic nob fili. g e diligend p pre tanq p fine oiu. n g e dilite d. tm p se. Si q aug d. qz una sola ymago di colnda e. q. s. e. i. qz ipe e. q n p pre. s3 cu pre colnda e. g fili n e diligend p pre sui p pre. s3 cu pre. Jt ds e diligend p tpalia. qm ee dici agim t gras ds omps p3 fis be ficus tuis. g si ds e diligend p tpalia. n g tm p se. So. sm dub. fruend e plois sime una suma boitas. V s un sum finis 7 p hec n seqt fili e diligend tm p se. n g p pre. qz n excludt pr. cu s ide finis q fili. ꝫ p3 so. ad duas pas obitoes. Ad tcu obi. d. q auc s e itell. ymago di n e colnda p pre tanq p fine. s3 cu pre tanq cu eod fine. Ad ultim obi. d. q cu dr ds e diligend p tpalia. h p p. n notat ca finale. s3 m le. tpalia e se ca mt prouocatia dilectois di. ꝫ p3 s. Jt aug d. q p fruit se ipis. g pr fruit filio. g dilige ipm p filiu. s3 h. d. p. notat ca finale. ad q e mot. g pr mouet ad filiu. ut ad fine. s3 oe q mouet ad a. ut ad fin. indig illo. g pr indig filio 7 hoc fim. So. cu dr pr. dilig. fi. p filiu. h d. p. pot ibi puate puc 7e fnis. dilit filiu n p a. sic pr ca tal dilig fi. car. p se. i. n p a. qz dilit illu 7 si n a dbe at i sibi accide ꝫ n opt q pr indigeat filio.

Questio d diffice di.

Deinde e d raptu i dm. q in dli aia rapit ad ctemplando d. sic p. fuit rapt usq ad tciu c. sic ipe d. in xii. f e ad cor. scio hoc i x a. ando rtum. siu i corpe siu ext corp nescio ds scit. rap tu usq ad tciu ce. 7 scio hui hoie. siu i cor siue ext corp nescio ds scit. qm rapt e in padisu 7 audiu archa. u. q n l3 hoi loq. t. c. ad q o se rapiu. tpli itell. p ut dicat tciu. ee ce. em pireu. ut s p n celu aeteu d q dr. uolucres ce. li co. i. Secdm sidcu d quo dr. fecit luminariam i firmamto celi. t epireu d q dr. in pnci. ecau ds celu 7c. usq ad tciu celu. s. epireu rapt fui ap. ut uidet arca cele. Sed mo

exca.

dicitur celum tertium. visio scilicet intellectualis est. Est enim triplex visio, scilicet corporalis, sive ymaginaria sive spiritualis, et intellectualis. Visio corporalis est cum ipsa res corporalis videtur. [illegible] visio corporalis dicitur primum celum [illegible] ad [illegible]. Sicut fuit visio Baltasar, qui vidit manum scribentem in pariete: Mane, thecel, phares, que significabat ipsum in proximo amissurum regnum. Et sicut fuit visio qua Moyses vidit rubum ardentem qui non comburebatur. Ymaginaria visio est qua [illegible] per corporum ymagines, sicut fuit visio Petri qui vidit quadrupedia et reptilia in disco. [illegible] Intellectualis est visio qua ipsa res incorporea non per signa vel per ymaginationes sed per propriam sui presentiam conspicitur, sicut Deus conspicitur in patria. Et hec intellectualis visio dicitur tertium celum, ad quam visionem raptus est ut ipsum Deum et archana celi videret. [illegible] tertia gerarchia angelorum, [illegible] angelorum tres [illegible] ordines, scilicet angelos, archangelos, virtutes [illegible]. Et hec est tertium celum ad quod raptus est apostolus ut videret Deum [illegible] angelis de superiori ordine [illegible]. Circa quod queritur [illegible]. Secundo queritur utrum illa visio quam in raptu habuit apostolus fuit visio comprehensoris ut in patria vel viatoris [illegible] in paradisum sicut dicit glosa [illegible]. Circa primum queritur [illegible]. Solutio: apostolus [illegible] raptum in anima [illegible] ex corpore [illegible] nescio. [illegible] raptus tantum in anima, prius est [illegible] ex [illegible] verba supra inclusione determinat hanc tertiam raptum [illegible] contemplationis [illegible] visionis.

Circa secundum queritur utrum visio quam habuit apostolus in raptu fuit comprehensoris vel viatoris [illegible] magis [illegible] medio [illegible], quod non in [illegible] fuit sicut fuit visio comprehensoris non in enigmate sicut visio viatoris. [illegible] videbat per speculum [illegible] per speculum [illegible] facie ad faciem [illegible] comprehensoris [illegible] medio videbat [illegible] Augustinus dicit quod intellectualis visio [illegible] incorporea [illegible] intellectuali visione [illegible] comprehensoris. Solutio: [illegible] Moysen [illegible] facie ad faciem [illegible] non videbat per medium comprehensoris [illegible]. Si videbat Deum per medium comprehensoris [illegible] videbat [illegible] raptum [illegible] facie ad faciem et legebat res in speculo eterno. [illegible]

eterno [illegible] videbat [illegible] eum in [illegible] contemplationem [illegible] videbat [illegible] raptus [illegible]. Solutio: [illegible] non poterat [illegible] in libro [illegible] anima separata [illegible] visione [illegible] magis [illegible] mediastina visione [illegible] facie ad faciem videt [illegible] visio [illegible]. [illegible] in speculo eterno [illegible] ymaginarie [illegible]. Ad [illegible] quod apostolus dicit se vidisse Deum per medium comprehensoris [illegible] videbat in speculo eterno [illegible] legit in libro [illegible] angelis [illegible] apostolus vidit hec in speculo eterno [illegible] nescio [illegible]. [illegible] vidit apostolus Deum [illegible] raptu facie ad faciem, [illegible] visionem petiit Moyses [illegible] facie ad faciem [illegible] visio ymaginaria [illegible] quando vidit Deum in rubo [illegible] visionem [illegible] intellectualis qua videbat apostolus Deum erat visio [illegible] erat visio mediastina. Solutio: [illegible] apostolus videt Deum facie ad faciem [illegible] erat in corpore non in libro videbat [illegible] separate sunt a corpore. [illegible] visio [illegible] visionem [illegible] et visionem enigmaticam [illegible] potest raptum [illegible] Deum per speciem [illegible] potest separare se ab omnibus sensibus [illegible] ymaginatione [illegible] consolari animam [illegible] in sensibus [illegible] separare [illegible] raptus est usque ad tertium celum, id est usque ad intellectualem visionem [illegible] raptum usque ad tertium celum, usque ad intellectualem visionem [illegible] raptum quantum voluit usque ad tertium celum. [illegible] Paulus [illegible] religiosi magnam [illegible] usque ad tertium celum [illegible] raptum usque ad tertium celum [illegible] ad videndum Deum. [illegible] intellectum [illegible]

[illegible] vidit Deum [illegible] ut patris. Solutio: [illegible] duplex est separatio a sensibus, una [illegible] intellectus [illegible] potest separare se a sensibus [illegible] ad [illegible] intellectum non potest [illegible] videndum [illegible] in enigmate [illegible] in nobis [illegible] videt in patria [illegible] per speciem [illegible]. Invisibilia enim Dei [illegible] non est unum [illegible] raptus usque ad tertium celum quantum vult. Ad [illegible] duplex [illegible] per similitudinem mediationis [illegible] mediationis [illegible] raptum [illegible] non raptum usque ad [illegible] visionem [illegible] vult. Si [illegible] potest [illegible] vita non est [illegible] videri Deum [illegible] ad ultimo [illegible] ad videndum Deum [illegible] ad videndum Deum [illegible] per speciem.

Queritur circa quartum apostolum. In raptu suo vidit Deum per medium an sine medio [illegible] visio propria est per ymagines vel per similitudinem [illegible] videndum [illegible] ymaginem [illegible] Augustinus dicit [illegible] visionis [illegible] ymagines sive similes [illegible] dilectio [illegible] ab ymagine [illegible] ab aliqua imagine ab alio [illegible] ymaginibus [illegible] non potest videri sub ymagine [illegible]. Si [illegible] visio ymaginaria est [illegible] illa visione potest videri Deus [illegible] per ymaginem potest videri [illegible] illa ymago non est [illegible] potest [illegible] videri sub ymagine [illegible]. Solutio: duplex est ymago, [illegible] familiaris [illegible] apprehensa in animo [illegible] apprehendimus [illegible] ymago extranea est [illegible] ymago [illegible] per ymagines extranea [illegible] videri Deus [illegible] per ymaginem familiarem [illegible] videri [illegible] ymagine intelligit Augustinus. [illegible] ad [illegible] velamen [illegible] gloriam Dei speculantes [illegible] velamine Deum in patria videmus [illegible] remoto velamine [illegible] gloria Dei contemplamur [illegible] facie ad faciem [illegible] Deum videmus amoto velamine [illegible] amoto velamine [illegible] intellectu [illegible] intellectum [illegible] videat Deum facie ad faciem [illegible] velamen [illegible] videt Deum facie ad faciem. [illegible] gloria [illegible] visio Dei [illegible] gloria [illegible] facie ad faciem [illegible] facie ad faciem [illegible] videmus Deum remoto velamine [illegible] amoto velamine [illegible] videt Deum facie ad faciem [illegible] intellectus [illegible] videre Deum facie ad faciem [illegible] intellectus [illegible]

[illegible] in accessibilem claritatem lucis eterne [illegible] videbit [illegible] videt eum facie ad faciem [illegible] intellectus [illegible] ut in [illegible] videat in [illegible] intellectus [illegible] optimam dispositionem [illegible] intellectus [illegible] videbit Deum facie ad faciem [illegible] ad ultimo obiectionem [illegible] intellectus est [illegible] eadem visio Dei in patria cum illa que erit in futuro [illegible] illa [illegible]. Contra obiectionem [illegible] Augustinus [illegible] visionis [illegible] ymagines similes [illegible] dilectio [illegible] cum sit ei presentia. Si [illegible] visibiles [illegible] ad visum [illegible] intelligibiles sunt ad intellectum. Si [illegible] visionem [illegible] per ymagines [illegible] intelligibiles [illegible] per ymagines [illegible]. Item [illegible] intelligit angelum [illegible] presentiam [illegible] angelus non est in [illegible] intelligit ipsum per ymaginem [illegible] angelis [illegible] angelica [illegible] intelligit per ymagines [illegible] ymaginibus [illegible] in raptu suo vidit Deum [illegible] per ymagines [illegible] per presentiam ipsarum rerum [illegible] ymagines [illegible] ymago visionis [illegible] illa [illegible] raptum usque ad tertium celum [illegible] illa ymago [illegible] visio illa fuit per ymaginationem [illegible] visio propria est per ymaginem [illegible] Augustinus dicit [illegible] res [illegible] in anima [illegible] per ymaginem [illegible] ymaginem [illegible]. Solutio: [illegible] Augustinus [illegible] ymago [illegible] cogitationis [illegible] per ymagines [illegible] ymagines [illegible] res presentes [illegible] in futuro videbit res presentes [illegible] Augustinus. Ad [illegible] sic [illegible] ad visum [illegible] intelliga[illegible] visu [illegible] presentes [illegible] ymago est necessaria [illegible] intelligentia est presentes intellectui [illegible] intelligi [illegible]. [illegible] sillogizando. Ad [illegible] humanus intellectus intelligat angelum per ymaginem [illegible] per ymaginem [illegible] ymago angeli [illegible] ymaginatione [illegible] ymagines [illegible] ymaginationem [illegible] ymaginem [illegible] ymaginem [illegible] ymaginatione [illegible] recolens [illegible] intelligit [illegible] angelum [illegible] angelo. Ad [illegible] obiectionem [illegible] visionem [illegible] raptu [illegible] remansit cognitionis illius

urſioīs ⁊ceṫ q̃moȝ q̃ē tō pūs altā naī ut ďan
ē c̄ cog̊ noāt. ⁊cog̊ reāt. neccat̉ s loq. reāt̉ ē q̃ſit p
ipãȝ pn̄ciã rei t̉ p ymaginē q̃ pcedᵗ ab ipā h⁹ og̊
ñ termiāſ i aplō ðeīs q̃ uīd̄ i raptu. noāt̉ q̃ſit per
noā experientia. aliq̃ mˢ re ſic cecus nat̉ cog̊itat
colorē p̄uī tāī color ē q̄ cog̊ſat̉ p̄ceſsim. cec⁹ at
nat̉ cog̊itet celū p̄cacū ⁊ſ cec⁹ nat⁹ h̄r cog̊nic
āȝ ð colorē. ſȝ loq̄r m̄mōcȝ q̄ ille quidē ⁊ ſilem
cog̊n̄e h̉uit apō pr̄ redit ad p̄oēȝ ſtatū q̄ ſciū
ſe uidiſſe archā di ⁊ſtaū dīe diffitetē illi uiſi
oīs q̄aliq̊ m̄ expedebat p noiā illā uiſioēȝ. ⁊ cog̊
uē noāle h̉uit ð illa uiſioē ⁊ n̄ reale. ð at̉ q̄ n̄
oīs res ymaginē ſui gn̄at̉ i aīā. ſȝ tm̄ illare
q̄ cor̉t ā ſuiſ. ē ⁊ ð illa itellit aug̊.

Circa q̄rtū. cª. q̄r. ðh q ð. glo. apl̄m fuiſſe
raptū uſq; ad t̉. ce. i. uſq; ad t̉. ierarchiā. q̃.
ð glo. q̄ rap⁹ uid̄ archa. e. m. quo illi q̄ſt ð ſuꝑpā
ierarchia uidēt. Si uī q̄ imale expoīt glo. q̄ aſſerit

[illegible]

[illegible]

ſpes

ſi facit q̄ p̄ p̄t

ſine

ininiate

uōb

c̄ēntes

ne pa uolūtas fgat i hoīe.

Circa 3ᵐ qr̄ ut fides ū sui forma por ē nr̄ q̄ caᵗᵃˢ
ptē: q̄s· q̄ auc̄ d· ẏ ptē cap· ·c· ¶ Jt ap fide
eᶜficem fuit ¶ Jt it ex fide mu· ḡ ex fide ue· di
lḡ· ḡ fides ē por· ifir q̄ ca· ¶ It ẏ i· habā· gnr
ẏsaac· ḋ glo· fides gnat spē· spes caᵗᵉ ¶ It apo
ad tīmotheū· q ca· ē ex fide n ficta ¶ It aug· ḋ
3 librū uui· q fides pognita ūr oīs uir· ¶ Jt
fides ē gnalior oīb; alius uir· q̄ fides ē oīm
b; reb; uisibilib; ⁊ iuisibilib; ut p; p symboli·
ḡ cū fides gnalior ē q̄ caritas· por ē q̄ caritas·
Jt pls ē uī cogn̄ē fine· q̄ ordio q̄ moue ad
fine illi· si fides ē ū cog finis· ca· aut moue
tm ad fine· ḡ fides ē por ḡ q̄ caritas ¶ Jt uis
todiat hī ipam occupi· ita· q̄ id ē rex spūali rēg
·ne ·n ẏ i· ectes· ue tīr cui rex puer ē· dic
glo· rex i· rō· sig rō taq̄ rex hī regē· a; uir·
ḡ it q̄ sita ē i rōe regē hī oīs a; uir· ḡ sic
rō p dī discīnē· ⁊ ipa ē· q̄uis occupi· ⁊ cupiscat·
i fidi opatō dī pcedē mot sui op caᵗᵉ· ḡ fides
forta ūr pcedit ca· qz sic a; ex eo q pl̄e cōit
plē dilit· ita ex eo q a; ē hit plē ad cōnd·
ē plē hit ad dilignū ¶ It i motu fidi est
ḋlco q aug ḋ· cōe ⁊ ina ducasti· ⁊ ieū· acco
moda it· tres panes· p t; pare itllr· fides·
spes· ca· sic ḋ glo· ḡ cū fides ē pair ipa ē re
fecto· ue· refecto i ipa ē cētr· si ipa ē cētr di
lcō· n n ip uitate· sui ip plētuoē· q pbi
⁊ phoc· q uisus carnal dlctat in plētuoē ca
nali· ḡ mito fteri ursus spūal· s· itllc· de
lectat isuma plētū spūali· n n pfide· ḡ
fides ex ēē sua dlctat i p uitate· sui i p plē
tuoē· ḡ cētr dilit illā· ḡ fides cētr ē hit di
ligndi p; uitatē sui p; plētuoēs· ḡ fides
ē amō cētr· li n ē ille amor q ē caᵗᵃˢ ⁊ ille amō
ē gtuit· qz itmō n ad oīa· ḡ ille amor mī
tori ē· ḡ ipē ē pfor· n ḡ pficat aca· ḡ fides
n ēē suā· n pfecer suā· hī aca· ḡ ca· ūr p
di q̄ fides· si ḋ· q abīd ē por· qz ordo ē i uir· ḡ
fides ūr ē por q̄ caᵗᵃˢ ¶ Jt ẏ i ad gal· ī uiru
ni cōuersioni; n; ipuitul· s; fides q̄ poiletem
opat· ḋ aug· fidi op ē dilcō· ḡ fides ē effi
cax ca ca· ḡ ūr por q̄ caᵗᵃˢ ¶ S; ptē enoq̄taᵐˢ
ē por ūr· q fides· qm caᵗᵉ ē for· oīū uirutū· for
ē ūr por q̄ sui forti· ut albedo por ē q alb;
ḡ ca· ē por ūr· q̄l; uir· ḡ ūr por ē q̄ fides· q
·it ca· ē for· oīū uirutū p; p b; q aug ḋ ī illo
ptu· Latū mādatū· c· iii· q ḋ incarr· ⁊ adi
cant ⁊ forme ¶ It oīs uir· ex eo ē uir q refe
rut ad sumū bonū· S; sola ca· ptē ⁊ imē re
fert ad sum boū· ḡ oīs a uir· p ipā referunt
ad sum boū· ḡ ab ipo hnt q sut uir· ḡ ea ē
ūr por ¶ It ẏ i ad gal· fit· at fides ē ca· ga
udiu· pax· ·c· ḋ aug· amō q i uirtuate ūtut
ipē cap ūtut· pōmitr· i· ca· ḡ ca· ē cap ūtut·
ḡ gnalr ē por q̄ a a· ūr· ẏ eid loc ḋ ieco· q a
uit fit spē ḋbuit teuē pmatum i ca· tm q̄
tetē ūtutes n reputar eē ūtutes ⁊ ex q nas

cunt ūsa boī· ḡ fides nascit ex ca· ḡ caᵗᵃˢ est
por ūr· q̄ fides· Jt nullū ē op mitoriū n fiat
ex amoē dī· qm si solo timoē a; facet ad op
i n cēt mitoriū ap ḋ· ḡ nullū op ē pfectū· n;
ex amoē dī· ḡ ca· pfic ḋ opa uirᵗᵘᵐ ḡ caᵗᵃˢ pficit
oīs a; uir· ḡ ca· ē por uir· ¶ It q̄l; ut hī duo
fines· unū subalē ⁊ p· a· accntale ⁊ claruū si
ē p; i itina c pmi finis ē redde· v· q· s· ē· hs
⁊ ulti ppo ḋ· illu sum boū· sic ḋ aug· i lib ḋ tri·
q uō q a; uult ire ad ienesti ut uidat tri
seuntes hī duos fines· p ē sbat ire ad fine
sbe· ẏs accntal ē uidē triseuntes· h tn oīs ūr
hī duos fines· s· unū pmū ⁊ subalē· p⁊ ultim
q ē oīs alius uir· s· sum boū· ca· at hī eund
fine· p⁊ ultim· s· sum boū ē ca· dilcō summi
boī· ppboū· ḡ q accntale ē uir· alius suba
le ē cari· ⁊ i q pp se ca· paccus ē a; uir· h; q
pse ē tale· p ē· eo q paccus ē tale· i ē q pr
accus e tale q ē tale hī ab eo q pse ē tale
ḡ oīs a uir· illū fine sibi accntalē hnt a
ca· c ille finis ē p se ⁊ subalr· si ille finis
ē pfco oīū uir· ḡ oīs a ūr· aca· hī sua pfco
nē aca· ḡ oīs a ūr hī aca q ẏ ūr· ḡ caᵗᵃˢ ē
por oīb; alis ¶ Sō mltor oppio ē· q ca· pce
dit a; uir· fidei p pitais cas· dnt tn q fides
fcd sua pcedit caritatē ⁊ mot fidi fcd sua
pcedit motū caᵗᵉ· S; q hec obi· q si aug ūr p
ced i lugē ille· ḡ augēe gtuitū· pao dn
gē gtu mū qui q̄sutuir ⁊ hac oppicē· dnt
q illa auc· habraā gnuit ẏsaac· itllr ḋ
motib; n ḋ uitatib;· dnt ē q cōe uidr· pce
dit ca· S; h sō· p· pbaip h· qz ū phoc q cred
ad dilit· ḡ p b q a; ē hit ad cōnd· ē hit ad
dilignd ḡ si mot ē ca mot· ⁊ hit· hitus
sui ūr ūtutis· Nos at sequntes aucte aplī
⁊ expōnitores sc̄oꝝ ḋ q fides forta pced oīs a; uirᵗᵉˢ
mal pp illa i roēs· qz cog finis ūr· pced mo
tū ordinatū ad illū fine ⁊ pp h qz ut ē ē in
roē regē dī ⁊ moue uir· q fe in itl uirib;
sic rō dī regē a; uires ē ē ūr oīs aī occpid
qz rō dī rege uī ocupiscē ⁊ uī irasci ⁊ uicē ⁊
eis dī ipae ⁊ q i fit pbr· p sile sūptū abru
tis aīalib; qz ouis n fugi lupū n qz extīat
eū ẏ nociuū· S; ē extimati ḋ lupo q eē ca
nis n fuget· e· m· nllū aīal brutū apper
ad n p extimati illd amicabile ẏ cog ibit
i ẏ q extimatō gnet i itl appetit ⁊ fugā· asilr
at ē i rōabilib· q extimatō rōis gnat ibi appetiᵗ
roi ⁊ fuga roi· S; ḋ· q extimatō boi fid ē ē fi
des pced ca· cui caᵗᵉ ē appete boū· ¶ Ad obio
nes uō qb; uult pbare q ca· ē por q fides
gmīt pcedme ¶ Ad pmū obi· ḋ· q ca· dr
for· uir· ideo qz teū inforte oīs uir· fe ipes ai
ad eis eē pfcoēs suas· fidi at fuē p dia ipi ua
ḋ ca· p sic act ē pfcō pb· digslimū ē op fidi
ē ca· sui dilco· ẏ eo ipo q fides gnat cari
pficit i suo effcu sui i suo pte· Scdi ci ē
qz li mot fidi ẏ i se dlcta dlctabilior tn ē

ex dilectio mot caᵗᵉ· cū ē mot q qs cōit se
futuū sumo bō· in ejuu ẏ dlcta· i se dlctabi
lior tn ē ex ḋ sidio ca· q̄ dsudat h fcui illo su
mo bō· tātō ē dlctabilio ē fides spes· q̄nō ē ḋ
re magi ḋ sipienta· q ḡ ca· pfic fide i p sua o
sui mot extitō dr fid· illu· ē ca ē qz ca· sepe
moue fidē ad suū actū ⁊ dē ei motū pfic
⁊ iūgito eū ad suū fine· ca· ē qui mou
fide sic a; ex ḋ sidio fruēdi mitre ḋsiderat ei
uidē ⁊ ūr amō fac cōe ei q amat· sic ḋ ap·
caᵗᵉ ḋ cōit· ¶ Ad scdo obi· ḋ· q ca· dr cap uir·
pph· qz sua dlcōe magi· mou ⁊ oīs ⁊ cunt· ḋ
sidiū ē rei amate mou ⁊ ad uidēnd rem
ẏ faciend uō· ei ḡ ē fides cap origie ⁊ magi
sbi regimie· ca· at ē cap· ⁊ mouidi ⁊ sim
dī potatē pmiia dlcōe ē sui· ī ē q sac
cēpta· qm oīa boā attbuit fidi· qm ca·
pp ⁊ eadē ca; ḋ cad glo· ca· at hīē pmatū·
uīē uir· ¶ Ad teciius obi· ḋ· q uitis mot
mitori ē· n; ex amoē· h; n sola ca· ē amō·
timo q̄l; ūr ē amor· q fides ē amor pē uita
tis· sui pē plētuois· caᵗᵉ ē amō p bonitatis
sua p suaui· Justi ⁊ amō· reddndi unici;
q sui ē ⁊ ẏ ḋ alius· ḋ ē aug· i lib ḋ moib;
ecē· i p uictp· qz q̄l; ūr ē amor· q at fides
ẏ amō· pbatū ē supi· ⁊ etiā a tn pbari
p· q̄ ẏ ē uia· ⁊ uitas ⁊ uita· uia ē ipē i qt
h· uitas i qrē· si igr oīs n ē uia· ḡ igr ui
tas n ē uia si finis· finis at n; ē n itllct·
q ūr q̄rit uitatē ḡ ẏ i qr ē p uitas est
finis itlls· ḡ ē finis itutus sic· i intllcu
ḡ· s· fidi· cū ē fides ẏ pfcō itlls· itlls n pfic
i acqsitioē sui finis· n pfic· ḡ fides hī qui
etē in p uitate· h oē q hī q̄etē i aliq qd
acqre pot moue ad a fides ḡ ex n sui mo
uet ad p uitate· n n p ḋsidiū sui appetitᵘ·
ḡ ḋsidiū pē uitatis fidi ē· ḡ ḋsidiū sui ap
petit pē uitatis ē amor pē uitatis· ḡ fides
ḋ ūr q amat p uitas· ḡ fides ē amor q
ḡ· ¶ Ad ultē obi· ḋ· q peuā boū in caᵗᵉ ⁊ fi
nis· ẏ q itllr ī uīē boī nomī tn fidi ē fini
⁊ ca· m· tn ē i q ū· id ē ē uitā ⁊ boū igitur
s; ū i q ē sm motu· boū in q̄ ū ē cū mot
ope ⁊ cū q boū p cauat in extīatē q in te
sidiū· ca· ē ḋsidari cau ho boū· n p eet
extīat iudicat· q ū ē boū· q cau mouir
in fin· q ẏ ḋ dat fine extīatō sui uide
f· i pōē ido ḋ sui finis op fidi ē· ẏ p; q
boū ẏ ē ḋ eē boī· q ḋ ẏ ca· q at ipē oppon
q boū ē finis accntal oīb; uir· alius aca· ḋ
q h ē fit· uno ē sbal finis oīū uir· igr fe
uir· q̄ cōuita ē ḋ eē· i tutal· tn ille finis
accidntal mot oīū uir· ⁊ motu cari· et
adō hī illū fine· tā caᵗᵉ q̄ mot ei· S; forte
dic; q i mot q qs cōit se hitur uitā et
[illegible] cū pp· meior· gaūdiū motū spei
s; q· q pp· ē ū ut bē· agnoī [illegible] ē ca· ḡ [illegible]
ē caᵗᵉ iār· poss motū spei ⁊ [illegible]

pced spē· It extīatō q a; extīat ⁊ pfid; ḋ eē
sui sumū boū· sui sumū dlcā· sui gnātā
ē illi dsidiū boī· q p; pfic in brus aīalib; cui
ē canis extiat ẏ oīs dlca sui amica· sedum
moue ad i ⁊ illa extīato bēat imē gnāt·
ḡ asilr extīatō fidi q a; extīat ḋ· sum boū·
imē gnāt ḋsidiū illi sumi boī· ḡ mot fi
di imē gnāt motū cari· ḡ n ē meḋ iūr
fidē ⁊ ca· n ḡ spes ē media· ¶ Sō· tcū fides
qdā motū suū gnāt motū spei· s· illo quo
qs cōit se hitur uitā et· similiter tn cū sup
pōitē ppo· meiōdi· si ppo· meiōdi sui pfigeod
di n ē cari· h ē ppū rōis ē pfige· pōtuiatē p
pōere· mot at spei q gnāt motū ca· ⁊ sbat
uia motum ē spes· ūr ē med iūr fide ⁊ car·
h; f a; uia· ūtie se hē ca· ad fidē· ut ostns
ē· q mot fidi imē gnāt mot ca· s· extīato
suma boī· ḋsidiū eidē·

Circa ·t· ·c· qr· utm nece ẏ spē eē media
iūr fidē ⁊ ca· ⁊ ūr· fides motu suo gnāns
motū ca· ex nece· p gnāt motū spei p q
gnet motū ca· ūr q ẏ· qz ap ḋ· q finis pē
ca· ḋ puō cōde ⁊ scia boā ⁊ fide n ficta· i· fid
spe· q spes pcedit caᵗᵉᵐ ⁊ fides ē p oīū· ḡ spes
ē meḋ iūr fidē ⁊ ca· S; q· fides n gnāt spē
imē· n f qdā sui motū gnāt motū spei· i
mē· eo ē q a; cō se hitur uitā et· p mita
spat se hitur· spes ē ē cta expectatio future
btu· pueniens ex grā ⁊ pcedentib; mitis· si sili
m fides f qdā suū motū gnāt imē· motū caᵗᵉ
eo ē q cōd me hitur uitā et· ḋ boī· di dilgd
ipi· ḡ q ire fides gnāt spē· c· r· ⁊ ca· ḡ spes n
ē meḋ· iūr fidē ⁊ ca· forte dici q mot q qs ē
dit se hitur uitā et· ex mitis· n ē mot fidi
qz h ē ictū· fides at quis ẏ ḋ iuisl· ē tn ḋ ctis qz
fid n cti· s si hoc dicit· qr ḡ q motu fidi ge
neret imē mot spei· dic; forte q hoc motu
q cōd me hitur uitā etnā· si ẏ ca meār·
S; q· f accdale n gnāt motū spei ⁊ [illegible]
q ḋ seqns ẏ ictū· cū n itllr i· n ictū· p b n ge
netat cta expectatō· cū ḡ fides n ẏ ḋ in ctis illd
c [illegible] ē ictū· n ē mot fidi· dic; forte q hec
me hitur uitā etnā ex mitis· cū h suppe q
ē meār ctā ē ētuitioē fidi ⁊ i mot gnātuū
ē mot spei· S; cū ct h ex mitis me hitur
uitā etnā· si meār desidio hit uita· hec aut
ḋsidiū ē ca· ḡ ca· pcedit motū spei ⁊ in ut
p ¶ Sō· spes imē ē media iūr fidē ⁊ caritatē·
Ad h q obi· q ḋ· q fides gnāt motū spei i aliq
n q cō se hitur uitā et· ex mitis pcedntib; cū
qdā suppē leui· s· meāē ⁊ ipa ⁊ fides men·
ẏ ppo· sui uō· meiōdi n ē op cari· si fidi ipā
ns ⁊ pcedntas tai ē uō· ē i rōabili· ex h p; solo ad
oīa· ¶ Ad ulē· qr ut· fides· spes· ca· ẏ p oīū
uir· q ut pb· q f sole imē· ẏ i oīa· Sic dīr
h ḋ· eē· ẏ ẏ· timo q motū dilēcois ē fidi
[illegible] ad glām ē ei· ḡ timō ē imiui
ḋ [illegible] timō pced· ca· n ḡ ille sole eēt pre-

¶ Marginal annotations: lī coꝝ (left margin, col. 1); [illegible] (left margin, col. 1, lower); ūr (between cols. 2 and 3); mouet (left margin, col. 3); ca eū meār (right margin, col. 4); accedāt (right margin, col. 4)

dur as uit. Jt̄ in iustificatiōe ipiu p̄ e fides e
tīmor uō sūt. g p̄t h̄re oclm ad penas etnas
p. sic ad gaudia etna. ecto g. q̄ h̄ēt ocl'i ad
penas ee. ctu e q̄ te n̄ mouebit motu spei
t' motu cā imo motu timoris t' ...
uebat e p' ma mot̄is. n̄ p'ma ...
g fides i iustificatioe ipiu n̄ ... ospez ō ne.
imo p̄ gnare timore. g ... ocūus est
spei. 7 in ... Jt̄ i erod. xxviij. ...
alte ... ad recipiu. igne. ...
e ... ignis ... g ... nec est
ad recipi. ca. g ... ca. n̄ g ille tres sole se p'
tine uirtutes. Jt̄ gg. cap oīu uirtutu e humilitas.
q̄ ille ... e ...
tas e cap oīu uirt. g p' in s ut p'. Jt̄ ...
pet ... q̄ ... e cap ...
ut p'. So. d. q̄ ille tres uirtutes sole p̄e ...
Ad p'. g. d. q̄ timor e uirtutu ...

[illegible]

[illegible]

se hr labor iuncta ad mercede tpalé. sic ...
i eu. Si labor oplet[i]o[n]i iuncta necessa e ...
ex reddat a fiet iniur laboranti ...
h[oc] mu[n]t iusta e[st] nece e ut reddat ei ...
nead[ ] ... sui peccat ... sui ... eius ...
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

pp duo. s. pp sui puritate. et pp offensa dei etiam omnium iudicis. Ad p obi. d. q hui a qo mag obita sit tanto mi sunt q q fuit lenitu obiti. s. q fuit ex sola dilcoe et sicut hi n erunt obita gra. s. minus. Ad 2 d. q hoc n ui. i ifiniti mag peccat q peccat i dm. q q peccat i xpi tm. s. s q aliqs psit peccare ipsi tm. s. q i ifinitu peccat q peccat mo. sic linea e i ifiniti maior pincto. et tn n e infinita. Ad secudu. d. q hr at. n ui. q ur sit adus. quiqi td. et. q offin. separans ad. et. q dilo q e in d n hr qnu. n dilo di. e. r. q. n e sume mali. Ad ult d. q clpa e cpabil pe. tne dilois. et di lectois q e i clpa n tne puois. sz n e ei pportio nal. qm dilcio q m e pura dlco. et dco cu s ad mixta l' admisci. alie rei. sz i pe e pura ...

[illegible]

[illegible]

pecca. fra. e. m. q qui bo ope delectabit' it in paradiso
c i pnc. ad ro. 6. cogitacs u inte iudicii ite
excusabit uos i offno. n ille q te erit. si illeq m
ft. qz note ipsse. te erit i aiab. nris. Deus
operarii ti cibu q prit. i. boni opa q reficiat ns
fin fin. g sic erit plex tiri. ex plib. mal opi
b. i inferno. i i paradiso plex erit delectas ex pli
b. bois g sic q is mali op sua pa penitebit.
i q is boni sua pa het remuneratoe. g sic ho
plib. mal opib. maiore pena meret. i plib.
bois mai pmu. 7 sic duise malitie faciut di
g's diusis pen. i duise uir diusis pmus. g
sic ho mag e mal plib. malitiis i mag boni
plib. bonitatib. sui uitutib. p. m. et n e dicta
ri i etnitate de bois opib. qb. meruit cunga
cu deo. Si delecto q delectabunt coniuncte cu ipo de.
g assir. pmu. mag. et n e etiam q cstitue mali
i i ifno o mal opib. qb. meruit separari adeo.
si etiam q istat o ipa separace de q d. q cogitabit
fic de opib. g sic boni meret plib. opib. bois
n unica bit adiec. i mali mal sui malitiis n
meret n u. mor. et. g q tre dices q boi q ad
uita. et n meret mag plib. opib. q uno. e.
r. dbes dre q mali q ad mor. et n mag dme
rent plib. mal opib. q uno. Jt qli uis re
muniab. 7 qli ier q erit i pria fiet glia 7 qli
uis delectabit' i deo. 7 i erit plex delectas i deo g uir
qm's i unica bitudo si plex. g sic ho plib. ma
litiis digne e diusis pens 7 ideo mag malus e
plib. malitiis q una. Ita cu b' plib. uirtuti
b. e dig plib. pmus mag e bon plib. uirtutib.
q una. Si accidit q g uir e eqles g tres uirtute
crte sic tres hoes biculbiti e eqles qrto biculbi
to. g tres uirtutes n e mag bee q qrta. g plex
uirtutes n faciut hoes mag boni q una. g
e. m. plex malitie eqles n faciut h mag
malu q una iz. q sm e aptu. Ad h d q
reu plib. uirtutib. n e h mag boni q una 7 cau
etna qes i deo e bitudo 7 sui etna i ipo delectato
n e n una bitudo 7 creata et tn i due delectas
qb. ime delectabimi i ipo. s. uidendo ei plenitu
ne 7 diligendo ei bonitate 7 bon q ei sici quo
nie o dotib. ac plen appeto. a at uirtutes
hnt suas delectas. s n i deo i me. sicp uidendo
7 ex uidendo e delecto 7 delecto ideo dr una bitudo
7 una in. et. ee di uisio. ad q tn dicti ut i
ipa gestatur q i illa uitate erit. sui a dic
to. 7 finis ipi delectois 7 i gesce ta ittis q af
fert. 7 ideo b d. h e m. et. 7. q at g uigeaie
7 q uirtutes mouet pp illa n laborat pp il
la i oib. opib. uirtutu meret illa. Sj omis
uir e eid difficultatis. eide obedientie 7 eide
finis. pret' ideo n maioris bitudis faciut ho
dig plex uirtutes q una illar. 7 cu opa au
tutib. sit merito. 7 i mai pmiu meret h pli
b. opib. uirtutu q uno illor. ex q sr opa m
eqlis ca. meret e h q tntud in axie sui cu q p
pe. ei ad me. h q omet n [illegible]

uir. si q iudex sapies iudicat. Ad i g q
d. q reu 7 aliq et. e etia d separatoe sui ipa se
paratio cu dolore q het aia d tomitus eois. h
q x lib. opib. mal. mag separat ad q uno.
qa mag malus e plib. q uno. ideo mag
remet plib. q uno. 7 plib. malitiis magis e
mal q una illar. h ille sit eqles. q p q li sepa
ta e aia ad aliqtulu 7 qli puuer pna pa sui
separace pa. l. stacens n itinio b. 7 io pp plex pe
nas pi q mag puuer q plib. malitiis q una
illar. v d q plib. malitie sit eqles tn ex eis e h ma
g malus q una. sic duo lapides pit accepti
eqlis ponderositatis e mag ponderosi q unt illor.
e a malitia sic ponderositas q elegat ho ab alti
tuie q e ds. 7 io duab. malitiis pit acceptis
e h mag mal q una illar. ut a e sic leuitas.
7 duo eqle leuita pit accepta n mag sut leuia q
unu illor. dlecto at q delectabit' h i bois opib. que
fec. n e d suba pmii. s. qr n e ei pportioalis. sic
n puer ad bea. h etia q istabi qs i inferno b n
e d suba pmu s. mor. et. qm h ipeo q n e pporti
onal etia d ipa separatoe. uir at pmiabit' q uir
u pu. h i oib. uirtutib. dr unicu pmu 7 singli
uirtus singlie pe. S q h q tm e q op meritoriu he
a radice q s meritoriu obi. pte e m. q op nul e
q uir q p op uir. mli e q uir. necce e ad boni
fi. si n e necce q p uirtute fiat ad bon. ut pi
lamniete. g opus uirtutis mli q uir. Jt mei
gtis e facere aliq bon. ad bonitate ul comodu
alic. si solo ope uirtutis e h. g solu op uir e
meritoriu m. et. n e amali n qlegitur eta
uir. Cn aug. i lib d articlis fidei d. q ta aie q
cor. p qlitate fci pe. l pm. ofendo e qt pmu
gfendo e p obr. opi. n uitutu g pmu Jt opa u
tutu pt fi dleta. uirtutes at n pt. si pac
tus. g pm. Jt finis mlior e q i q ad fin ali
ne e dr. rer. bo. sic d plis q e ci e ad q ppi
simu e 7 finis alior uoluit ee. si act uirtuti
e ei finis 7 pp ipm dat uir. g act uirtutis me
lior e q uir. Jt laus e optior q oe laudabilur.
pp liq e optim i ipo. si h maxie lauda e pp
bonia opatioe sua. ipa 7 uir laudat pp bona
opatioe. g q maxie laudat e i hoc illo e bon
op g bon e l. q e optim i hoe. g p. Jt m
fine gla et e uide q dilig 7 diligere q uid 7 g
cu diligere e op uirtutis gla et e op uirtutis g a
ac et mlior e q uir. g pm Jt q ppiq e fini e
mag eligend si act uirtutis e ppinqor fini g
p.m. Jt mlior e fruct q arbor cum arbo
q dile n pfrui. fruct at uirtutis e ei act. q aia
ita e paradis fruat' sic sposus d sposa i cati
cis. emissions tue paradis 7c. On h paradiso arbo
res e uirtutes. fruct opa. folia bona uba. g ciop
boni e fruct uirtutis ip e mli q uir. Jt mlior
e usus rei q ipa res. ut eqtare q ipe equus.
g cu op e us uirtutis mlior e q uir. si si hec e.
g q op e meritoriu. n e airtute. si d pp pacis m
ries. act uirtutis e mlior q uir. g. pp q uniu

quoq e tale ip in e. m. t. sic igr e mag cali
q aq q a b ipo e ca g ei act [illegible] h ci mi
re. q e ab ipa dign ad fin g ar e mlior q
act. Jt sic e diuinu donu q op uirtutis q sic
d aug. uirtuter i ce pria n eet q ope sic bono
se n e ope pr [illegible] i refer [illegible]
uam bon. q op uirtutis e [illegible] Jt [illegible]
mag [illegible] h e [illegible] mor uirtutis g fac p
pinquore [illegible] Jt [illegible] fac h em
digni ui. et. h mor uirtutis accidentalis e mi
tori ui. et. 7 e medi pi pher q mor uirtutis
ht q e minor ablutio fr q e accintal erector
e [illegible] motu i spe q h [illegible] q uir e citr
uni specie tm. Sol. nb ut sui p utre. q uir
e m [illegible] q act ist. iij. ult. roib. Ad p
obr [illegible] uirtutis necce e ad bon h si
boc h aut v h n p fem uir. po. t. e ut
ung [illegible] uir op at [illegible] p sui itr
e [illegible] d. ad. so. 7 e. obr. Ad qrtu obr. d. q
pe. log mor uirtutis n e finis uir. si qdam
[illegible] ad suu fine. t sic e finis n e finis q ite
dit si q mediu. 7 tal finis po di dici ma qua
finis. Ad qntu d q laus e optior. si pe bois
e d uirtutib. n d opib. si d uirtutib. p opa q p
sig. uirtutu v cu meret bona opa i hoe d q boni
e iste qm sic d aug. viii. d tri. h laudam in
bois q uidem i p uitate q hem i nob. Ad
vi. d. q mor uir. pit e gli sui delecto i deo me
lior e q uir. q e sur mor uir. cu fine uir. q e
ipa delecto sui qes i deo. Ad vii. d. q reu mli
e q ppiq fini si mor n e i ordie uirtutis. h e e
n medio puir mouit in dm. si q qeor e i dm p
motu 7 ideo n e obsto d motu q n e ppiqor. f p i
ordinatoe t 7 sic pe ppiqor n tn mlior. q uia p
piq e ei actual ut pi ex pdcis si at subal
cet sua ppiqtas ut uir. bon cet pfectus. Ad
viij. obr. d. q sit uir. ppiqsic e ipe ds ipe e
e l q omedim m q delectam. act at uir sit e
put eo delectam i deo. dein e q sh mor e mli
lior e q uir e ta solutum sequs obr. Si obr. Si
act uirtutis f q e delecto i deo mlior e q uir g sicut
mor uirtutis melior e q uir d q n ui. q dlecto q
delectam i deo in aia h ipa motu n e n adi
cedie di n e a motu. si cu motu p i q h c mo
t aitute. s. q pp d m mo 7 i dm. q g delecto il
la finis e uirtutis pp ideo mlior e q uir 7 ipa uir
fac delectai i deo. p i q fac i motu. mor at p
hoc q h e a uitute. tn cu suppo mor uie cu il
la delecto ut ei aneya f h mlior q uir. n tamen
[illegible] aneyu. q ei p uir e aneyu. Aug
plib. opi. n meret h mal pm q uno illor
uir q [illegible] multitudo bor opm. q [illegible] ar
[illegible] bon op facere. pcit uno ope ut phi
e pe [illegible] cent ociosa g e. r. ociosa e d bna
opa pe [illegible] Jt [illegible] q ui ad i. s. ad augm
t gfirmatoe g [illegible] e gfirmat t aug
[illegible]
[illegible]

ad n ualat. d q h n ualat ad mai pmiu tn
ualat ad [illegible]. s. ad mitis iocuditate ad gfirma
tioe uirtutu ad augmetu gre ad remissioe
pecci. ad oblitate fomitis. ad remouedo tepta
tioes dia. ad cauend omissioe 7 negligetia. ad me
rend firmi 7 efficaci. ad o i m m ti op bor.
q iterum i his usib. Jecidat. stabilit. auget.
parat. remittit. obliuiat. remouet 7 roborat ap
[illegible] a adiocuditate mitis n tn i pmii si
i sir d. q cu exitate pot maiplex fruc gaudium
d singlis bois opib. q fecim ut dem e. no. q cu
multitudo bor opm ualeat ad viij. pdca. ad q
da iij p mod mitii tn ut ad augmetu gre ad
qda p mod mitii 7 p mod cae efficietis ut ad
remissioe pecci. q te cietatis pgit a pcco 7
merent ut mag 7 mag pgerent. ad 7. e. m. ar
affirmaioe uirtutu ut q tn. q eo ipo q effectiue
ut ad remissioe pccor gfirmat i uitutib.

Qstio. iiij. cu qr ut sicat m
q ad efficacia mitii. ut q e q d d i euii hnt
natis mliru n fre maior job. bta. q at minor
e i reg. ce. mior e illo. q. at q etia angloz
repabunt d hoib. 7c. Aliq. angli d supmo
ordie ceciderunt. aliq hoes hebit pmiu angloz
suppmi ordis. v bata ugo assupta e s choro
angloz. 7 d paulo dr. q rapt e usq ad t. ce.
i. usq ad gsilitudie cteplois. suppmor an
gloz 7 i apo dr. mesa hois q e angli. g [illegible] ho e
meret i uia pmiu eqle pmio alic angli. ad
m bata ugo meruit eqle pmiu l mai. n g
pe. s qntitate ca dubit qntas pmii. cu in maior
e qntitas ca i qcuq angli. q i qli meatr forte
dici q s tar fac ad qntitate pmii. h h n d pp dif
ficultate. si difficltas stat e ca istaitia psta ad
qntitate pmii. g fac cristi psta ad qntitatem
mitii q p pi et sim pporca. Alii dnt q h n fu
cr difficltas si gfirmatio angloz q fact q
angli ex maiori ca m pmiu meant q alii
q maiores uiri ea si a gfirmato a glori
n e n d et cam. g e ocusta. g ipa n facit ad
difficltate mitii. alii dnt q caritas gre m p
sinti statu fac q maior i minor car meret
m at pmu q angls ex maiori q m dr tam
pnosa. sic mmu myltma e maiois pcu q
i stacia. si red cad obscto q p ius q q i ui e st
gra rarior. q i pria n fac n difficltas stat 7 i
redit i p dem iucies q e a aug mitul. alii
assignat a. ca. s. q angls meret ex glia. set
ui ator meret ex g. a x ex gla mebar. si h n fu
acbat mitu sui m. g cad ca n fac mita
angloz m. e alii q assignat a. ne. pmiu
s. q agls meret ia bitu h u m ex bind. si a
uir placet de ex se ipa eet si q extinsce uir
n auger e eet. g m placetia ei. si h mo cem
d cui e uir g ex hoc n augeret placetia. si ex
[illegible] q uir placet ei op uirtutis b e pmiu n g ex
eo q h meret bind. auget in eo mitu p ex h
n sequit q ex eo augeat mitu. cu h q assignat

[illegible]

[illegible]

ad p̄tis. uno m̄ ē. q offn̄o in uno mādato p
pec̄ mor. re ē oīu .i. i cari. p q iplent o man
data. plitudo ē legis ē dilco. qm oppoī omē
pec̄ p̄ tpra. p q pec̄ separat a do. si dī. quis do.
qm ca ē unio spuu. Scdo q pec̄ ē offensa di.
ca. at fac gm do. q sic pec̄ ē mors aīe i
ca. ē uita aīe. q pcat mortie seq ē ī cari.
q q dī dile se. p3 g q p hac expositionē qm
qui q hr̄ unā po. hr̄ os. q po. uirtutes. psut
hri sui cā. sic nec ē fom p expo. goffn̄o r.
.i. q pec̄ mor. o sua opa redd inutlia ad
salutē. n ex hi expo sequit q q hat unā hat os.
qm opa uirtuti po n ual3 ad salutē n ad
sit caritas.
Q itur t. ca. qr ut io ē oīu uir. po. uir. etc ut
qs. f pl̄im uir. po. di. ē hit ad male agnd.
qm sic ex frequēti bn̄ agē relīqt hit ad bn̄
agnd o facilit ita ex frequēti male agē relīqt

eadē ē obiecto. si demonstrēt̄ duo q̄rū un⁹ hēt multo
res uirtutes ceteris q̄ ther̄. alii eni. tn̄ i summa uirtute
illi⁹ ē p̄ se. ut̄ illi⁹ cui⁹ tēe maioꝝ uirtutū ⁊ mi
noꝝ ē alī alio. ī maiorī pmio ⁊ minorī. s̄z q̄
uirtutes uni⁹ ē p̄ se uirtutibꝫ alteri⁹ q̄ eq̄li p̄mio sūt
dig̃. ex hiis ūr q̄ oēs uirtutes ē p̄ se i eod. Sz q̄ tēt̄
a poller fuit. q̄ pollꝫ scia ut d aug̃ ⁊ loq̄t d sci
encia. q̄ īmitis ū ē p̄ se. ⁊ scia dom̄ ū q̄ oēs
ut ē p̄ se ū necessitate i eodē. Jt̄ ū sap̄ dr̄ ū ē in
uēt̄ filis illi. cum q̄lꝫ sed hēt i a uir. pugacā
suā. si dauid huit pugacā humilitatis. moy
ses mansuetu. habam fidi. Johēs uginitatis q̄
maior fuit humilitas i dd̄ q̄ certe uirtutes ⁊ d ali
is. Jt̄ q̄ quēq̄ q̄q̄ ē tale. ipm ē mag̃ tale q̄
q̄ p̄ i. si p̄ uir. theo ē certe uirtutes boē. q̄ uir.
tue. s. fidē spes. ca. ē mlioꝝ cetis uirtutibꝫ ⁊ ch
ut p̄. Jt̄ mot̄ cari. i dm. i infinitū maior

[illegible]

[illegible]

non tamen simpliciter quia bonitas virtutis non attenditur nisi ad
perfectionem finis. sed secundum utilitatem virtutis ad
bonum finem. ¶ Ad .3. dicendum quod sicut in ... que ... habet
... ad consilium quantitatem in subiecto subiacente ...
... sic ... ad ...
... obiciuntur dicendum quod ... optimum est ...
... sola est ymago dei non complectitur tres virtutes
... quia primum est in ipsa quam ipsa diligit et ordinat
... ad hoc ... quod fides est melior ... quam caritas ... si non sequitur
quod sit melior. quia non est intellectus. ad primum ...
... dicendum quod ... solum ...
... sic dicit augustinus quod vita ... est ... que amat
... totum ... visionis
cognitionis ... quia ... est ... et ...
... in libro de ...
... que intelligit ...
... audit ... audire ... et gustare
... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

quare caritas evacuabitur secundum essentiam, quia est ex parte. Item visio albi secundum quod album est eiusdem speciei sive per medium sive non, sive clare videatur sive obscure. Quare pari ratione eadem visio dei secundum quod deus est eiusdem speciei sive videatur per medium sive non, sive videatur clare sive obscure. Sed visio dei per fidem non est nisi visio dei per medium et obscure, sed visio patrie est visio dei sine medio et clare. Quare visio dei et visio faciei sive patrie sunt eiusdem speciei. Quare eadem esse; quare una non excludit aliam, immo una manente et alia manet. Quare visio fidei sive fides manebit in patria secundum esse. Item visio sensus que fit per aera medium tamen visio eadem que fit per medium et speculum est eadem visio secundum speciem. Quare pari ratione visio spiritualis patrie et visio vie sunt eiusdem speciei, non impediente quod hec fit per speculum et in enigmate, illa non. Solutio. Ad primum dicendum quod quamvis fides evacuetur secundum esse, non tamen secundum totum esse evacuabitur, quia secundum esse speciei, non secundum esse generis; quia manebit in genere cognitionis, licet evacuetur in genere speculi sive enigmatis. Ipsa autem generat caritatem in genere cognitionis et sic manebit sicut caritas. Dicendum quod fides evacuabitur secundum naturam et speciem, sed non secundum genus. Spes vero evacuabitur secundum naturam et speciem et genus, quoniam nulla futurorum expectatio remanebit. Ad aliud dicendum quod fides non est propria visio dei, sed est quedam excitatio intellectus ad videndum res proprie. Sicut dicit Augustinus super epistolam ad Corinthios ubi agit de raptu Pauli: videt enim quis per se vel per speciem sive speciei, sicut videntur res absentes, quas secundum Augustinum generat cogitatio sui in anima ut per suam ipsius picturam sic intellectus se intelligit. Sic quibus fidem videt in corde suo, sicut dicit Augustinus. Cum ergo non videatur deus visione fidei aut per propriam speciem, id est ymaginem sue speciei, aut per suam ipsius picturam, patet quod fides non est propria visio dei. Unde in Exodo: Non videbit me homo et vivet. Et Johannes: Deum nemo vidit umquam. Dicendum quod fidei visio et visio faciei non sunt eiusdem speciei, nec est simile quod inducit pro simili. Quia dato hoc, quod tamen habet calumpniam, quod eadem sit visio albi sine speculo et visio eadem cum speculo, non tamen simile est, quia speculum ymaginem resultantem in ipso transmittit ad visum videntis, sed creatura que est speculum tamen non transmittit speciem vel ymaginem propriam dei in spirituale organum videndi, sed solum facit cogitare et excitare de deo tamquam speculum loquendi. Unde significanter dicit apostolus: Videmus nunc per speculum in enigmate; quia sciebat per speculum loquendi.

Dictum est quod fides est causa caritatis. Caritas similiter et spes, quia fides generat spem, spes caritatem. Sed spes est causa esse caritatis, et cessante causa esse cessat effectus. Quare cessante spe cessat caritas. Si spes evacuabitur et [illegible] spei, et nulla est expectatio in [illegible], cum expectatio sit rei habende, quare caritas evacuabitur ex toto. Item fides non generat caritatem nisi per spem mediam. Similiter [illegible] succedens fidei non generabit caritatem nisi mediante illo quod succedit spei. Sed [illegible] medium in medium [illegible] quare cognitio patrie non generabit caritatem, quare caritas non manebit illo medio. Preterea sicut dicit Augustinus: ibi vacabimus et videbimus, videbimus et amabimus, amabimus et laudabimus. Si dicatur quod

ceterum. Quoniam fruitio et amor unum sunt, pro dicto quod fruitio generat caritatem, caritas enim non est extinguenda sed [illegible]. Solutio. Fides, spes, caritas sunt quedam virtutes create in anima per quas assimilatur anima trinitati increate. Assimilatur enim illa trinitas creata increate in hoc quod sicut filius procedit a patre et spiritus sanctus ab utroque, sic spes generatur a fide et caritas a fide et spe. Sicut pater inspirat spiritum sanctum in trinitate, et inde spiratur spiritus sanctus. Item pater filio et spiritu sancto [illegible] generat caritatem. Sufficit enim visio sua ad plenitudinem ad dilectionem eius. [illegible] sicut fiet ovi quod fugat lupum. Item mediante spe fides generat caritatem, quia dante spes vero generat caritatem [illegible]. Ad predictum dicendum quod fides est causa caritatis et principalis caritatis. Quare spe cessante non cessabit caritas. Ideo quia spes non habet hoc esse quod generet caritatem, quia est a caritate principaliter et sufficienter ad generationem, id est fides, sed non [illegible] fidei succedens, et est simile exemplo quod duo vulneraverunt aliquem letaliter in quo utriusque sufficiens [illegible] qui sequitur in plaga est esse et sufficiens quod [illegible]. Quare cessante illa plaga non moritur, id est addi [illegible] causa sufficiens [illegible] per interpretationem. Dicendum est quod fides in mente caritatem [illegible].

Consequenter queritur de spe [illegible] quod non evacuabitur timor. Timor et spes sunt due mole. Timor est [illegible] ne luxuriet in presumptione. Spes elevat timorem ne demergatur in pusillanimitatem. Inutilis est enim una mola sine altera. Unde prohibetur in lege ne altera mola sumatur loco pignoris. Sed timor erit in patria, quare et spes. Et timor est in patria, quod patet per illud: timor domini sanctus etc., quod exponit Augustinus de timore, esse suum et gratiam efficiens, dicens quod [illegible]. Patientia pauperum non peribit in finem, id est fructus patientie; timor, id est fructus timoris vel effectus. Item sicut spes est de futuro bono, timor de futuro malo. Si timor manebit, non impediente hoc quod est de futuro, quare spes manebit non impediente hoc quod ipsa est de futuro, et non est causa quare impediat. Quare spes manebit in patria. Solutio. Due sunt species timoris: castus timor, scilicet separationis, et timor reverentie. Timor separationis sive offense non manebit, respicit enim talis timor futurum sicut spes. Unde diffinitur ab aliquibus: timor est suspicio mali [illegible]. Timor vero reverentie est de presenti. Unde tremebunt angeli etc. Est autem reverentia resilitio ab altitudine dei ad propriam parvitatem. Dicendum quod timor castus iste est timor separationis et mola sicut spes, sed [illegible] timor reverentie manebit, et non est mola, non spectat ad futurum. Ex hoc patet solutio ad obiecta.

Postquam dictum est de fide et spe quo evacuabuntur, postea queritur de caritate et aliis que dicit apostolus evacuanda: sive prophetie evacuabuntur, sive lingue cessabunt, sive scientia destruetur. Ex parte enim cognoscimus et ex parte prophetamus. Cum autem venerit quod perfectum est, evacuabitur quod ex parte est. Prophetia [illegible] evacuabitur, quia prophetia est de futuris; ubi autem erit de presentia [illegible]. Similiter lingue cessabunt [illegible] non indigemus usu lingue. Sed de caritate et scientia dubium est. Probo dicens de caritate et scientia [illegible] gratiam ad gloriam. Quia sic in infinitum maior est [illegible] gratie. Quare [illegible] in statu [illegible] maior est

in infinitum ut in statu glorie quam in statu gratie. Sed sunt infinitum augmentum virtutis in statu gratie; non stat nisi [illegible] quod habitus gratie et alius in statu [illegible] speciei, quare evacuetur habitus. Similiter quod pari ratione infinitum augmentum caritatis in gloria [illegible] et quod habitus gratie evacuetur. Si caritas vie est habitus in statu gratie, quare caritas vie evacuabitur. Solutio. Dicendum quod augmentum non facit habitum alterius speciei. Sed [illegible] diversa. Cum est habitus virtutis perfecte habet suum motum [illegible] omnibus constantius suis mutatis [illegible] speciem mutatur habitus. Unde [illegible]. Item [illegible] palam est quod speciei differentie habitus gratuiti [illegible] similibus in statu gratie et statu glorie; eadem est caritas [illegible] diversitas [illegible] et [illegible] manebit idem habitus. Item caritas est desiderium summi boni. Sed desiderium evacuabitur. Quare et caritas. Probatio prime per hoc quod dicitur in psalmo: Sicut cervus desiderat ad fontes etc. [illegible] hoc desiderium [illegible] media probatio [illegible] per hoc quod dicit Anselmus Cantuariensis: caritas est desiderium in expectatione, gaudium in perventione. Quare cum desiderium sit in expectatione, omnis autem expectatio cessabit, et desiderium cessabit. Quare desiderium evacuabitur. Item desiderium manens non remanebit desiderium rei habende, sed rei habite ut plus habeatur vel ut continue habeatur. Quare remanebit desiderium [illegible]; si expectatio non erit ibi, quare non desiderium. Item omne quod erit ex parte [illegible] evacuabitur. Sed desiderium est ex parte. Quare desiderium evacuabitur. Probatio per hoc quod dicit Augustinus: in parte labor, in toto quies. Media probatur sic: desiderium est [illegible] quod non habet, [illegible] que plene habet [illegible]; cum desiderium [illegible] est ex parte. Sed [illegible] apostolus: cum venerit quod perfectum est evacuabitur quod ex parte est. Dicendum quod in perfecto evacuabitur non id quod est [illegible], id quod appellatur id quod assimilat nos deo. Sed desiderium non assimilat nos deo, ideo est non cadit desiderium, quia in eo non cadit motus. Quare desiderium non est id quod [illegible], desiderium evacuabitur. Item motus et quies sunt contraria vel contrarie opponuntur, sicut dicit [illegible]. Sed in patria erit quies plena, quia plenum sabbatum [illegible]. Quare in patria non erit motus. Sed omne desiderium est motus. Quare nullum desiderium erit in patria. Sed quare omne desiderium evacuabitur, et caritas est desiderium, quare caritas evacuabitur. Sed caritas numquam excidit.

Item quod desiderium maneat in patria probatur per hoc quod dicit Petrus in prima canonica de Christo, in quem desiderant angeli prospicere. Quare in angelis est desiderium. Item [illegible] in Exodo: Non videbit me homo et vivet. [illegible] Gregorius quod angeli videntes deum [illegible] desiderent prospicere in ipsum [illegible] que angeli [illegible] videre deum, et [illegible] dicitur per hoc quod angeli semper vident faciem patris mei qui in celis est, et illa visio [illegible]. Item in Johanne: [illegible] et manifestabo ei me ipsum. Quare [illegible] desiderium est in angelis, et [illegible] ut prius. Item dicit Gregorius quod in patria est desiderium in satietate et satietas in desiderio: desiderium ut tollatur fastidium, satietas ne anxietas [illegible]. Item Ecclesiasticus xxiiii: Qui edunt me adhuc esurient etc. Quare esuries et sitis est [illegible] boni. Sed non esuries autem sitis ex desiderio, quia [illegible] non esuriet neque sitiet [illegible]. Quare esuries et

[margin:] in patria

sitis ex desiderio. Quare desiderium est in [illegible]. Item [illegible] qui alios delectat diligit semper comedere, desiderat quando non fastidit, et cibus si numquam fastidiret semper comedere desideraret. Quod in actu comestionis habet delectationem quam querit et non aliter. Quare cum delectatio dei numquam fastidium generet, fruentes eum non fastidiunt. Quia fruitur magis sitiunt, quod [illegible] quicumque deum diligit semper desiderat delectari in ipso. Quare numquam desiderium cessabit, quia delectatio non cessabit. Quod concedimus, quod [illegible] desiderium cum satietate est in patria. Ad primum dicendum quod auctoritas beati Anselmi intelligenda est de desiderio secundum statum vie, quod est sine satietate, vel est intelligendum in expectatione ut perfecta [illegible] impleat. Unde: satiabor cum apparuerit gloria tua. Ad secundum dicendum quod non est desiderium ut plus habeatur, sed ut continue [illegible] in dilectione ipsa sicut [illegible] est de desiderio [illegible]. Ad tertium dicendum quod desiderium summi boni non est ex parte [illegible] hominis [illegible] quod sua delectabilis [illegible] est tamen desiderium [illegible] dei ipsum quicumque est dilectus [illegible] magis diligit se [illegible] quare est desiderium caritatis ex parte, quia [illegible] dei, sed [illegible] non ex parte [illegible]. Quare spes est ex parte [illegible] hominis [illegible]. Ad quartum dicendum quod desiderium caritatis est id quod [illegible] assimilat autem nos deo. Non [illegible] motus [illegible] affectus sui scilicet dilectionis delectatur, est [illegible] sic et deus delectatur in ipso. Ad ultimum dicendum quod quies dicitur dupliciter: uno modo dicitur quies privatio motus [illegible]; alio modo dicitur quies stare in fine [illegible]; hoc non est motum dilectionis [illegible], immo manent simul quies in [illegible] dilecti et motus dilectionis in eodem, ut quiescat delectando et delectetur quiescendo.

[margin:] ques

Sive prophetie evacuabuntur, sive lingue cessabunt, sive scientia destruetur; caritas numquam excidit. Preterea quod scientia destruetur, si hoc [illegible], aut intelligitur apostolus de scientia que est cognitio humanarum rerum aut de illa que est cognitio divinarum rerum. Si primo modo, quare intelligit de dono scientie; donum est scientie cognitio rerum humanarum. Sed [illegible] donum scientie est in [illegible] sicut dicit Ysa. et in angelis [illegible] ambo, ut legitur in iii Sententiarum. Quare pari ratione [illegible] donum erit in futuro in animabus sanctis. Forte dicendum quod [illegible] non evacuatur secundum substantiam sed secundum usum. Immo [illegible] sicut dicit Augustinus super eundem locum. Sed contra glossa Augustini super illum locum de scientia [illegible] quia est per speculum. Sed [illegible] fides secundum substantiam nisi quia est per speculum. Omne ergo quod est per speculum est [illegible] ex parte. Quare [illegible] scientia destruetur secundum substantiam cum sit per speculum.

Item probatur quod non evacuabitur secundum usum, cuius usus est cognoscere res humanas et separare de faciendis et non faciendis ut fiat et non fiat. Sed hunc usum habebunt donum scientie in patria. Cognoscunt enim sancti res humanas ut merita et peccata aliorum, et diligunt unum magis alio ad ipsum scientie dei. Quare donum scientie secundum quod de rebus humanis est non secundum substantiam [illegible] destruetur. Forte dicetur quod apostolus sumit ibi scientiam secundum quod est cognitio divinarum rerum [illegible] et intellectum et sapientiam. [illegible] intellectus et sapientia destruetur [illegible] per speculum. Sicut dicit Augustinus in glossa. Hoc autem non est tamen.

qr donu intlis. et donu sapie fu erit i ppo. et sunt et ... i seis in aglis. g illa erit i aialibz seis. forte dici q intlis no e spe o do. si tn o diuinis cais. et ppha n opti q sit cog p speclm. [Si oppo o sapia. cru e e q ipa e cog p speclm.] Si oppo o sapi. cru e e q ipa e cogtio di. et o do. ppe. g cu i uia n cogscat di inte. qr n uidebit cu ho et uiuet relinqt q sapi p eet sua e uisio p speclm. g do nu sapie e subalr i pfecto. g sbatr euacue.

So. d. q ap. sunt scia large e q ap binit cog nos huay reru qe doni scie et cog de diuinaru reru qe doni intlis. ppe. et doni sapie. ipse sic ia dicem. Ad p e d. q sci destruet n p sbaz si s mod et usus qsda n oz. q g d ap. q de struet intlim q ad mod et usus. Ad a d q duplx e speclm. ppinqu. s. et remotu. ppinqu speclm d. qn p re aliq spei. cogscit res ciom spei. sic aia cogscet se ipa. p intlcu assilan te. et cogscet aias. et cogscet anglos et os i copeta tibus sic d aug. silr uidet aia affectiones suas pntes i. p intlcu assilante cogscit eas. et i anglis p hi speclm. cogscat res hui. sci. et intlis res diuinas et ppa hoc qr cessab talis mod uidendi res i futo. d q qr ad modu destruet ta scia q intlis. In futo e uidebim d sic deum e. et cogscem anglos i suis ppis spe bz. nullo obstante sic angli in pnti cogscebat i cata i spe etni. et i ppis spebz sic et in uidi ad col. tn eduatr suo colore. po t a remot speclm e qn ad uit p a q n e eid spei. In gis eid e cu ipo. cu sic uidem dm p spe. cate sic e sic p speclm uisio aut p tale speclm subalr e erpte. et n uisio p speclm ppinqu. et i pz qr secus e d fid. et sec d scia et intel lectu. Ad a q ob. q n euacuabit scia p usu. d. q reru qda usus scie dm manebit. si tn qda usus ut qda opa destruet s qrse hnt ad pua et puisa nanoi. In pua e n e pua natio aut puisa. Ad a q obr dm intlcu dono. d. q reru intlis n e d do. ppe. si d diuis. q sic dem e hnt cogsca p speclm ppinqu. u et ipe intlis euacuabr. f mod. qr te n e p hi speclm. si n destruet f usu. ois e a usus manebit. i. ut intelligam distinti one et ordie anglor et hi. Ad ultim. d. q sapi. pe loqn n e cog di. si pceptio qdam gtus spual p mod expierie q e fact in palato aie dilectone q sapoit scia sic ip met. i gtu mli. e g sapia pceptio sui sapo ratio qda dilecois di inte. uin n f mod n f usu euacuabr sic ca. si solu ai hnc s ip sca esceds. pficiet i futo.

Circa ult. qr d uirtutib. cardi. d aug et beda sequs ip. q. iiii. cardi. uir. mane bt i pria. si as hebit usus q i uia. d e q p dete usus erit nullu boni pporre dol cqte tpantie uo usus erit i illo motu mand dlectati fortitudis firmite do adhere ui

rtute uo ee subditi do regenti. d pru iam dein e i qa d scia dono. sunt e ido s ec. dixi e q ei p usus erit i futo direne sui iudica re. p mod ipn d. ei bz ee ppendo et di gtores catas mi digs d tpantia uo oppo hz. qm nullo motu nono dlctati e pua negatio. g n e mot alic uirtutis. forte dici q nullo mo tu dlctai e detestai oci motu catus illicite. et hb e usus tpantie i futo. q detestati mot illicitos e mot ius uasci. g n e n erit mo tpantie. cu tpantia s occupisc. It ostar q sci uolut ee modi di motua. g uult oem motu inmudicie ab ee. erit alic uirtutis. l est. n n tpantie. g uulle oi motu illicitu car nis. t inmudicie ab ee erit usus tpantie. n g detestai. et e sz si hec accidat. q tpantia erit i futo. g pz rone sic erit i futo. qr uulle abes motu i fidelitatis. erit i futo. et i q rone tpan tia erit i futo et fide. So. d. q beda assigt statu uir. cardi. in futo. et n usus pncipale. pncipal e usus tpantie erit i futo uulle abi ce oci motu catus illicitu. fari uo detestai oci motu illicitu catus. s q detestai e uulle fuge. Ad p g ia pz so. q beda logt de uir tutibz s suos stat et s suos pncipales usus. et i solu pi ceptioes. Ad s d. q detestai ad tp. sut q i e dr detestai p mod iudicii. s. q iudicam ad ee detesta. et s hec detestai tou e. it q i p mod uidere. s. insgt. et ad detesta. tag de testa. et s hb e i uiuitati et e uie pzelu. t in fuge qr noxiu. et q i giu ppo fini et s hec detestai oci motu illicitu catus. e iu ocupi. et e uirtutis tpantie. Ad ult d. q sec e d sto. fidi e et oim uir. qr mot sut i pcepto sut pncipal usus. i. affirmatioe. uin uulle abee motu i fidelitatis n e pnci pal usus fidi. si tpantie et oim uirtutu qr mot s i pbibitioe sut usus pncipale. i puatioe. et ppt hec uulle abi ee oci motu catus illicitu. e usus pncipal tpantie.

It d forti. obi. d beda q fortitudis erit firmite do adhere. si ut q h s ca. cari. e adherei firmite do. uin et ipi attribuit uel ste receptoibz. It fortis e ut mor dilecto. g firmite do inhere e cari. n g erit fortitu. It forti. erit i pria. g cu patia s spes fortitu patia erit i pria. ho et pz p hec. qr i do e pa ti. Si o d aug. q i do dem e. patia pa uperu n pibit i finem. qr pnuui patie sui fruct. n pib g n manebit. n qr ad fru g n maebit i ee sua. p n erit op patie. qr n erit i uoluntas patiendi. l sustindi. l ipm sustinie. ad q g erit i patia. forte dici q ad dom aie. g pz rone et hnt fidi cuius dom aie. manebit i pria. So. d. q ca. dr q fortis a fortitudie uirtute. sic dic aug. q iusticia e pores. et spetia iusta pp ouenie uirtutu. qm noat una uir ab altius uirtutis

ppetrare. It qm dr ca. fortis. i. firma. et s hec firmitas e dispo ca. et s hec q ei ma ior e et firmior. illa aut firmitas auget et roborat p fortitudie. e eet e ipa firmi tas. et i pz q ihere do firmite s cari. qr tn n eet sic fortitudis dr. pp hoc pncipal usus fortitudis. Ad p dmis q patia erit i futo. l. n habat act aliq. erit tn pata opai si op eet. erit q ad aie dotem. Adh aut qd d fid. d. q n e sile. fidis e n e tata plenitudo aie qta exigi i pria. fidis e hr ad uitatis et ad uaitatis. uitatis qe i q e cog. uaitati sique i q e p speclm cate. uaitas e uaitati et oia uaitas. et pp illa uaitate opz q euacu et s subiz. et succedat ei apta agtio. qe sup aie plenitudo. n hns n uitatis. et pp hoc sigint d aug. i pfecto n e i q sie destruet. dem e q patia erit i pria. l n hat act aliq. qr n erit op pati aut sustinie. si q. patia erit i pria g hilitas patiendi erit i. si n patiendi i illo statu. sz patiendi si stat eet. g pz rone. cu uo exp tandi boni si eet stat expectois maeat in pria. et spes debet remane. forte dici q ido spes n erit i pria. qr n assilat nos do. sed patia adsilat nos do. et pp hec n destruet. qr timo reuerenie n adsilat nos do qr i do n e hi reue. os e n resilit ab a altitu ne cui ipe sumes alt. g si pp hec euacuetu spes qr n assilat nos do. e t. timor reue. cu n assilet nos do. So. no. q qda uirtutes assilant nos do. sic ca. iu. et hi. qda uo ordinat nos ad dim sic spes timor et hi. It ordinatiu nos ad dim qda s ex plenitudi ne boitatis. sic mia. aut cogtiois. sic p detia. qda uo ex penuria t i pfcoe boitati ut spes aut expenua. siui i pfectioe cogtiois. sic fids. d g p t gnali q ois ut assi milas nos do manebit i pria. It ois ut ordinas nos ad dim. ex plenitudine boni. aut cogtois pcedes destruet. Ad p. d. q n e sile d spe et patia. qr spes puenit ex ip fcoe boitatis. patia uo ex plenitudie boita tis. Ad s. d. q timo reuenti manebit i pa ta. n ido qr assilet nos do. si qr ordiat aia i loco suo. s. sub do. et s catas copales h e est loc aie debit. ad q cu puenit hr plitudie boitatis sue btitudis. et s pz q timo reuenti n destruet. l spes destruet.

Consequit dicendo e d iusticia. d. aug q iustie e subuenie miseris. ex q ut q iustia destrua s subuenie e miseris ex idigentia pcedit. g iustia qtu adhe actu sui mia. q spe lustice [in margin: pcedit] ex idigentia. g euacuabr p regias supdicta. It ipes e aliq miseri i futo. g nullus potu miseri. g nullus hebit pp. miserendi. dice ut s po hr eludari. et ita ut pius. It d aug et be da sequs ipm. q iustie erit i futo subten se do. Si q. cru e q hoc e humilitatis. n g

iustie. sui mo prez pot obici d pru. qr d. aug q pru. e peaue insidias. sz i isidiei erit ibi. si q. mia e i do. Estote miscordes sic et pr uir misicors e. g et i anglis. et in aiabz seis. g mia n destruet. So. d. q ta mia q pru. maebt i pria. hilitas e mise. sio p fuit pcedit ex plitudie boitatis. pru. uo peaundi isidias si op fuit pced ex pli tudine cogtiois. Ad p. d. q subuenie mi siis puenit ex idigentia ex pte recipientis. s ex plitudie ex pte dantis. Sim d q peaue insi dias ex pte peaunitis. ex plitudie cogtiois pcedit. Ad a. d. q sci hnt po. miserendi et silr bit. q aut n poterit miseri n erit ex defcu po eor. s ex defcu recipientiu mie effectum. Ad ultim dnt magri q subee se do regenti e humilitatis i sustindo obedie uo qr hnd resp tu ad pcept. qr pceptu e iustitie uo do redde do q suui e redde. nos aut d. q humilitatis est pe et iustie s q hilitas e spes iustie. pz g ex p dcis. q iustia plior erit i pria q cete uirtutes. q erit ibi s plitudine actum suor. qr sic dicit aug. amabim. laudabim. amor ca. e q e qda iustia redde do q pui e ei. ut e oia dili gat. laus uo e late q spes e iustie. na lati e pfessio maiestatis dine. q pfitem dnter. laudam te. bndicim te. tn e q iustia dr in libro sapie ppetua et imortal. q n dalus u tutibz leg. Ad ultim sci. e. q i ppo s iiii. cardi. uir. et fuerit i uia. pru. qe e p mod in atois. cauit e diabli isidias. fortitudo silr sustinuit e mltas tentias. iustia s. qr redd unicuiq q suui erat. si d tpantia dnt ma gri. q ea n huit. n ad mod opliusois ipos e e. q i eo s gtt mot illicat. uin nllos mot [in margin: illicitos] cohibuit. nos uo d. q q ad mot intiores n huit tpantia p mod uatois. huit tm ea q ad temptoes exteriores. temptat e d gula. q tepteres repulit. p tpantia ad mod uato ris.

Postq dem e d uirtutibz et uitiis. dic. e. d copa ratione uir. ad uitiu. et p qr utrum ois ut s magis boni. q ad malu s malu. et utrum ois uit fit mag i tensa q ql malitia. Secdo qr d beti as qa d s beu p pena p fio s la mag s s pm q fideles p fid uia s q. d quietate uirtutis et uitii. Quarto utrum d beat amitti opatio bo et mali q ois ut s mag boi q ad malu s mali. et mag intensa q a malitia. p bz qr s illu psti. Bon in leuoris tu. s. m. a. et a. d. hs aug. mag dilig. ca. lege di. q cu piditas mlta aut. et aut. hoc aut intelleit d intiori motu cari. qr n psi intlli d exteriorib opibz dilcois. uidem e q as malus seruetr opat mala opa q as pfcs opet bo. qr uidem as malos die et nocte qsi sinibun tos currere ad mala opa. relinqt g q h intlli d intiori motu ca. g mot intior cari. et inie.

pleni

est magis intensa quam motus cupiditatis. Ergo etiam magis est intensa quam cupiditas. Et omnes virtutes sunt aeque intensae. Ergo omnis virtus est magis intensa quam aliqua cupiditas, et ideo quam aliquod vitium. Item per virtutem meretur vita aeterna, per quodlibet vitium mortale poena gehennae. Sed beatitudo est magis bona quam poena gehennae est mala. Quod ostendo per hoc quod beatitudo in caritate [illegible] est sine dubio infinitum est magis bona quam poena gehennae est mala. Contra. Virtutem et caritatem [illegible] maior est dilectio exequitur dei quam [illegible] minima [illegible] sequitur exequitur ad [illegible]. Quia [illegible] in infinitum magis bonum, et [illegible] in infinitum est magis delectabile quam [illegible] in infinitum malum [illegible] relinquitur quod virtus et caritas sunt magis bona quam poena inferni sunt mala. Et primum quod debet [illegible] est magis bonum quam [illegible] contraria [illegible] plurimum ab effectu, ut [illegible] omnis virtus est magis bona quam aliquod malum sit malum. Item per adiunctum probatur [illegible] quantitas dilectio sunt in unitate [illegible] quanta est in virtute et gloria [illegible] ad [illegible] quanta iniquitas malo est, ergo dilectio [illegible] in virtute quam iniquitas vitii vel malitiae [illegible] quantitatem dilectionis [illegible] bonitas in virtute et malitia in vitio et sic in [illegible] probatur [illegible] malitiae et effectum [illegible] malum ideo est malum quia nocet. Sic non nocet non est malum, nocet autem [illegible] boni [illegible] probatum est [illegible] non [illegible] quia [illegible] non [illegible] ad [illegible] non [illegible] bonum est magis bonum quam aliquod malum [illegible] nocerat. Ergo quod [illegible] malum est malum. [illegible] est magis bonum quam aliquod bonum [illegible] ergo omnis virtus [illegible] est magis bonum quam aliquod malum est malum. Sed contra apostolus ad Romanos: Sicut exhibuistis membra vestra servire iniquitati ad iniquitatem, ita nunc exhibete membra vestra servire iustitiae in sanctificationem. [illegible] faciat [illegible] apostolus [illegible] facit [illegible] apostolus [illegible] opus [illegible] et tamen fuit [illegible] et fuerat vitio [illegible] tamen est [illegible] et quia fuit vitio tamen est malus [illegible] tamen [illegible] est iste bonus quam fuit malus. Ergo ut [illegible] tamen bona quantum ad malum est malum. Item perfectum [illegible] fervor [illegible] maiores effectus [illegible] et ferventiores habet malitia [illegible] quam [illegible] et in isto perfecto. Hoc est aperte [illegible] malitia iste est magis intensa quam caritas illi. Forte dicit quod hoc non sequitur propter fomitem, propter quem [illegible] malus magis [illegible] est ad malum quam homo bonus est ad bonum. Sed contra caritas magis intensa est quam fomes, et magis potens. Ergo fomes non [illegible] propter quem mala opera ferventius [illegible] quam bona opera [illegible]. Solutio. Dico quod [illegible] omnis virtus est magis bona quam aliquod malum est malum. Sed [illegible] propter quod malitia maiorem habet fervorem effectum quam virtus [illegible] non habet fomes. Sic dicitur in libro Sapientiae: Corpus quod corrumpitur aggravat animam. [illegible] est facultas [illegible] facile est diviti assignato et difficile invenire medium.

[illegible] difficilia [illegible] quam [illegible] in quo summe diligitur [illegible] amantibus est [illegible] et [illegible] ei quod summe diligitur [illegible] dicit [illegible] nemo [illegible] malitia ferventer movetur [illegible] sic [illegible] apostolus sic [illegible] ponebant amorem [illegible] amoris iustitiae. Ita [illegible] amorem iustitiae [illegible] fervoris amoris mundi. Et delectatio in [illegible] delectationi mundi [illegible] hoc autem [illegible] malitia maiores et ferventiores [illegible] actum esse quam actus virtutis. Ergo est magis intensa quam virtus. Sic patet in mari et femina: quia quamvis mas calidior est [illegible] quam femina [illegible] femina citius maturatur, et puella ad annos nubiles [illegible] ex puro calore, quam mas ex magis calore. Quia plus [illegible] calor in subiecto molli quam magis in duriori subiecto, sicut quod [illegible] quia calor maris non excedit in infinitum calorem mulieris. Quia si esset calor maris in infinitum [illegible] quam feminae ex hac parte calor excederet in infinitum malitiam quae magis efficax deberet esse in suo effectu. Sed [illegible] quod facultas peccandi operatur ad hoc quod malitia sit efficacior in suo effectu quam virtus. Quia in libro Sapientiae dicitur: In [illegible] malorum [illegible] difficiles ambulavimus, et iterum: ut inique agerent laboraverunt. Et in evangelio dicitur: Iugum enim meum suave est et onus meum leve, et in leve est bene operari, et difficile et laboriosum male operari, ergo [illegible] quam ipse affligit. Item quia [illegible] dicit quod malitia multa habet auxilia, scilicet fomitem diabolicum quo [illegible] et mundum quandoque [illegible] invitat [illegible] auxilia et plura. Sic est malus homo habet daemones instigatores, et bonus habet sanctos angelos custodes. Et sic ille habet mundum quo invitat ad malum, ita iste habet [illegible] quandoque clamant: [illegible] fecit [illegible] sic dicit beatus Augustinus. Et [illegible] habet fomitem [illegible] ille [illegible] et [illegible] virtutes et [illegible] non habet [illegible] vitia [illegible] hoc iste habet deum coadiutorem et adiutorem. [illegible] iste habeat plura auxilia et magis [illegible] magis debet esse efficax in suo effectu quam vitium. Solutio. Dico quod [illegible] in mare et femina sic est si non [illegible].

Ad secundo obiectum dico quod maior difficultas est in male agendo, id est maior labor propter peccatum [illegible] sed maior facilitas propter [illegible] peccati quae [illegible] consistit [illegible] maior difficultas in virtute. Ad ultimo obiectum dico quod hoc quod mali [illegible] quod summe diligitur cum duabus praecedentibus causis sufficiunt ad hoc quod malitia ferventius moveat quia non [illegible] non [illegible] ab omnibus [illegible] et ideo non [illegible] et [illegible] virtutibus nobis qui [illegible] propter [illegible]. Unde dicit beatus Augustinus in libro Confessionum: magis valebat [illegible] mali [illegible] quam boni [illegible].

Quaeritur circa obiectionem de haeresiis [illegible] quia perfectio haeresis [illegible] est [illegible] perfectio [illegible] vani [illegible] sic patet in beato Petro. Ergo maior est [illegible] haeretica quam fidei [illegible] magis malum quam ad bonum est bonum. Non potest hic

[illegible] est quia haeresis non [illegible] quod summe diligitur [illegible] ipsius. Forte dicitur quod hoc est propter confirmationem. Sed hoc videtur esse falsum, quia albedo minus intensa quae est magis confirmata non tamen propter confirmationem magis est efficax in suo effectu. Solutio. Ad hoc dico quod fidelis ipsius [illegible] nescit [illegible] diligere [illegible] paratus [illegible] Et ideo non est paratus ad patiendum [illegible] boni [illegible] Et haec est [illegible] propter remissionem bonitatis [illegible] propter [illegible] scilicet timorem.

Quaeritur circa quaestionem de intensione boni et mali, virtutis et peccati. Dicit beatus Augustinus quod malum ideo est malum quia nocet. Ergo malum tamen est malum quantum nocet, et virtus tantum est bona quantum prodest. Sed quantum potest virtus tantum nocet malum, quia vitium destruit quicquid operatur virtus. Ergo quanta virtus est bona, tantum vitium est malum. Item [illegible] quod [illegible] unum oppositorum est eligendum, tantum reliquum est fugiendum. Sed quantum bonum est eligendum, tantum est bonum, et quantum vitium est fugiendum, tantum est malum. Ergo quanta virtus est bona, tantum vitium est malum. Item virtus et vitium sunt [illegible] quae inter eas est pugna. Ergo quantum potest unum tantum et reliquum. Ergo [illegible] fortia ergo [illegible] intensa. Item dicit apostolus: Fidelis est deus qui non permittit vos tentari supra id quod potestis. Et illud hoc dicit facilius. Ergo si tales non resistere possunt dicit facilius tentationibus, ergo virtus non dicit facilius potest resistere malo. Ergo non est in infinitum fortior quam malum. Ergo non [illegible] in infinitum fortior quam malum. Sic esset in infinitum fortior dicit facilius posset resistere.

Item sint duo ipsi caritate et unus eorum cadat per mortale [illegible] quod iste meretur tamen [illegible] quia tanta corona debebatur ei quanta [illegible] si quam iste meretur tamen est bonus, et quantum ille [illegible] tamen est malus. Ergo quantum iste bonus tantum est ille malus. Solutio. Dico quod ista [illegible] tantum potest virtus quantum nocet malum vel vitium, quia id quod dat virtus scilicet beatitudo est magis bonum quam aliquod malum est malum. Ergo magis bona quam poena aeterna est mala. Et est magis bona quam subtractio beatitudinis. Sed si ad esset summe malum sic deus est summe bonum, tamen ad esset tamen malum quanta beatitudo est, scilicet aeterna, tantum quae esset ex quiete ad summe malum. Sed quia non est summe malum, ut probatum est, ideo patet quia non est tantum malum quantum beatitudo est bona. Item patet quod beatitudini suum delectationem quae est ideo non est omnium. Sic dicit [illegible] quod sic delectationi quae est ex eo quod [illegible] amittere et assumere [illegible] non est omnium quam amitteret esse assumere [illegible] non habet omnium [illegible] per quod vitium aufert beatitudinem. Illa tamen ablatio non est contraria beatitudini sic delectationi quae est in dolore non est contraria [illegible] quae est ex absentia delectationis. Sic ista quae est ex quiete adamatur. Unde patet quod magis potest in infinitum virtus quam vitium noceat. Ad secundo obiectum dico quod illa [illegible] quanto unum oppositorum est eligendum tanto [illegible] generaliter in genere, id est si unum oppositorum in virtute est [illegible] reliquum in vitio est fugiendum. Ad tertium dico quod bonum est fortior virtus et vitium est contraria. Cum vitium sit [illegible] vitium non sit, et cum non habeat contrarios fines, ut patet [illegible] habent contraria [illegible] quia mutuo se se expellunt. Contra id suscepti. Ad quartum obiectum dico quod licet quod est in se dicit facilius potius resistere vitio, tamen homines virtute dicit facilius non [illegible] propter [illegible] quia habet thesaurum suum in vasis

fictilibus. Et ideo multotiens decidunt ut in hoc habente virtutem. Non est mirum si [illegible] expellit sic puer parvulus sua [illegible] gigantem committere invenitur [illegible] inefficax. Ad quartum obiectum dico quod [illegible] in merito illi [illegible] si iste [illegible] quod [illegible] naturaliter [illegible] assumpto [illegible] istam [illegible] tamen malus est quia [illegible] quamlibet corona sicut [illegible] adulteri [illegible] est. Sed obiicitur de [illegible] per peccatum quod totum humanum genus corrupit. Dicit quod Adam peccavit [illegible] potest [illegible] quod ipse flevit per centum annos cum [illegible] Abel filium suum innocentem mortuum per peccatum suo. Humilitas ergo eius quam habuit in poena fuit magis bona quam eius [illegible] fuit [illegible] mala. Ergo [illegible] potius et efficax immo magis fuit virtus, id est humilitas in salvando quam [illegible] ei prius fuit in perdendo. Ergo sufficeret ad restituendum Adam in primum statum magis cum sit infinitum maior [illegible] ergo sufficeret ad restituendum Adam in primum statum immortalitatis, quod falsum est. Solutio. Dico quod cum poena sit medicina [illegible] et [illegible] tamen oportet medicinam esse [illegible] morbo [illegible] suam sic [illegible] suas ut si [illegible] non sufficit ei dare frigida in eadem intensione frigidi, sed oportet quod sit diffusivum esse capacitatem [illegible] propter quod fuit medicinae operum ut sit [illegible] morbo. Unde [illegible] Adae fuit [illegible] homo voluit ascendere usque ad excelsa dei, illa humilitas fuit ei ex toto opposita non illa quam ille qui esset [illegible] voluisset descendere usque ad infima hominis. Unde sola humilitas [illegible] fuit medicina [illegible] superbiae Adae et satisfacere potius per illam. Unde patet quod [illegible] quae [illegible] quod humilitas primi Adae sufficeret restituere eum in primum statum propter hoc. Et patet quod [illegible] poena sufficeret ad restitutionem [illegible] ablatio [illegible] ad [illegible] non [illegible] ad alia. Quia non potuit [illegible] satisfacere facile est in hoc [illegible] construere [illegible] est [illegible] ab anima tamen [illegible] quae est [illegible] corrumpit [illegible] est in hoc motus ab anima [illegible] sic quod [illegible] corporis [illegible] talis motus est in anima [illegible] et [illegible] principium [illegible] est motus a corpore usque ad animam per quod ex carnis [illegible] nascitur in anima peccatum originale.

Quaeritur utrum [illegible] admittit [illegible] vitium, et virtus vitium non [illegible] quia malum non est ut dicit beatus [illegible] nichil ad ad nulla est comparatio [illegible] Ergo virtus ad vitium nulla est comparatio [illegible] est quod [illegible] quod omnis virtus est magis [illegible] quam ad vitium sit malum [illegible] non est summe malum. Ergo non est accessus ad summam malitiam. Ergo non est accessus ad [illegible] ei quod dicitur malum. Ergo nullum malum est magis [illegible] malum quam ad malum sit malum vel quam ad bonum sit bonum cum [illegible] non sit intensio non comparatio. Solutio. [illegible] quod malitia est [illegible] malum quod [illegible] dicitur malum, bene comparatio [illegible] ad malitiam [illegible] malum [illegible] est malum non est comparabile ut [illegible] cum malum [illegible] est malum [illegible]. Ad [illegible] dico quod [illegible] summe malum [illegible] est malitia recipit intensionem et remissionem [illegible] est in [illegible] qualitates [illegible] id est [illegible] accessum

adum nomis impositionem sic ubi non nomis impositi
onem potest insani facere suum. et probet per se ad
ultio obiectum.

Post questionem theologicam accedendum est ad questionem mora-
les quibus instruimur in certioribus operibus et caritatibus si-
gnis. hec autem dico per maiorem partem quia et questiones se
quentes sunt que due theologie divinitatem ac eas in duo
s. in precepta et sacramenta. sunt in quibus de preceptis et q
tiones de sacramentis et de agendis de preceptis et prope
distinctionem. Secundum quod queritur ponitur. circa distinctionem
fo quod primo de numero ipsorum generaliter de ipsis primis. quo
adaptatur et plures ut de distinctione vii. precepto
rum que pertinent ad dilectionem proximi que scripta erant in sa
tabula. quarto est de augustino quia decalogus est littera occidens.
Quinto querit. x. precepta. x. plagis egypti. Nota
ergo quod primum preceptum est non habebis deos alienos. non facies tibi
sculptile. nec aliquam similitudinem. de augustino hoc est unum
preceptum. origenes duo. sicut hoc non concupisces
uxorem proximi tui. et non concupisces rem proximi tui. de origene est unum.
augustinus duo. quod autem origenes non distinxit ista duo
pre. non facies. et aliquam similitudinem non quod est per se. sed
eodem modo hoc est divisa non concupisces uxorem proximi tui. et non con-
a p domum vel agrum. ergo quam recte distinxit ista duo precepta de
bene distinguente et ista duo precepta. et male distinxit
origenes et cetera. non male distinxisse augustinus. quia
duo ultima distinxit per se et cetera. et duo precepta et
ut quintumque male distinxit. et si utrumque bene quare
quintus exponitur. ecce apparebit. ergo utrumque ueniet
ergo origenes uenit. ergo duo precepta sunt non facies. et sculptile non fa-
ciet similitudinem. et post hoc sunt viiii. quia hic de augustino.
ergo vi. precepta sunt preceptum diligere magis sicut in preceptis et ma
xime precepta ut de deo. et hic est primissimum. ergo insuffi
cientem sunt precepta distincta. Item prohibita x. precepta deca
logi prohibent tantum capitalia vitia. scilicet luxuria in
non mechaberis. et avaritia in ne furtum facias. et ira
in non occides. sunt est prohibita. ut dicitur de leui. sed sicut
tantum vitia mortalia sunt et in vii. scilicet superbia. inui
dia. gula. ira. accidia. ergo sicut illa tantum prohibi
ta sunt. et in iiii. debuerunt prohibi. ergo plura precepta
debuerunt distingui. quod distinctas sunt per quod per
se. que x. sunt. tamen precepta. Solutio. utrumque bene distin-
xit. sed augustinus melius. quia magis subtiliter declarauit
hic est duo non concupisces. et non concupisces et cetera. dicunt duo
esse precepta. quia concupiscentie carnis distinguntur
et parum nisi. si facere sculptile. et facere ymagi-
nem. adorare talia. sed eodem speciei quam huius
adorare in sculptum parum. non habet. sicut hic ubi non dicit.
quia diligere aliquid est cultu bonum. Unde diligere deum
et diligere proximum sunt eiusdem speciei et ceteris. adorare
sculptile. et adorare similitudinem sunt eiusdem speciei. quia
hec duo habent eodem modo. scilicet maiestatem dei. quia ad
orare sculptile est ei prestitum maiestatem dei in
esse sculptili. Adorare similitudinem est prestitum ma
iestatem diuinam in esse similitudinem. et prestitum ma
iestatem diuinam de alio. et in maiestas dei est pa
tri utrumque et ideo optime distinxit augustinus unum esse
distinctio preceptum. origenes autem dixit duo propter illa quibus exhi
betur non propter illud quod exhibetur. quia per eum sculptile sui

ydolum est statua representatiua rei que non est in
rerum natura quam ipsi adorabant. Similitudo autem est certi
que est in rerum natura. ut statua solis vel lune. duo autem
ultima dixit esse unum. quia sunt unum in genere. Ad se-
cundum obiectum. dicendum quod quantitas in precepto dicitur. cum est dicitur non facies
deos alienos. idem est ac si dicat me solum adorabi-
tis. adorare autem quodam modo est fidei. scilicet prestitum in mi-
te deo de deo vel uno quoque est summum unum bonum. et in
hoc autem intelligitur diligere deum. est augustinus super ad galathas. quia
caritas est in fide vel dilectio precepti in precepto tertio. scilicet ubi me-
mento ut diem sabbati sanctifices. quia ibi prohibetur et sperare ce-
lebretur dies sabbati. magis tamen per caritatem. cum scilicet ma
gis est dilectio in deum. Ad secundum obiectum. dicendum quod superbia
excluditur per primum mandatum. prohibet quia creduntur
se posse fieri sicut deum. apertata uia deo. et fuit ille
motus primus superbie in ea. et idolatrie. cum ergo per motus
superbie sunt per motus idolatrie. per que in precepto. motus
fidei excludit superbiam et cum inuidia. inseparabilis filia
superbie. ideo excludit. ut et superbia. et ideo non oportet
alius preceptis prohibere. Accidia autem aperte exclu-
ditur per mentio ut diem sabbati sanctifices. De gu
la dicunt quidam magistri. quia prohibet ut prohibet luxuriam. propter
uitiorum concesionem. sicut primum actus. et secundum uo-
luntatis. sic est magis concessa. unde sunt est mala et proprie
causa mali actus. et peccati. uoluntas et actus prohibetur diuer-
sis preceptis. ergo gula et luxuria debuerunt prohiberi
diuersis preceptis. quia non ita sunt connexa. cum neuter an
nexum sit alteri. de necessitate. Propterea dicunt scilicet quod xiiii. utilitas
ad proximum. sicut gula non pertineat. sed in secundum ad
alium pergulam. non dicit prohibi a illorum. Ad uitium ad proximum.
obiectum. similiter plures dicunt quod sunt. x. mandata decalogi.
propter. x. plagas egypti. sed cum fuerint plures pla
ge egypti. ut dicitur in psalmo. ut tres ennarrantur
que non ennarrantur in exodo. unde quod sunt vel numerus plaga
rum distinguntur precepta. quod debent distingui.
viii. Alii dicunt quod tria precepta data sunt propter trinitatem. alia
vii. propter proximum. quod constat ex anima et corpore anima autem tres habet
uires corpus constituitur ex. iiii. elementis. unde tamen
quatuor beatitudines homo. ultima est. quia precepta non sunt de inimicatione
vel de elementis corporis. Unde per ea non debent distingui. Non
habet autem uirtutem quare tria precepta data sunt adhuc ut per impletionem
eorum assimiletur homo deo et ordinetur ad proximum. quia sicut per
fidem spem. et caritatem. et latriam que per precepta illa tribus mandatis
per primum est preceptum. quod latria precipit. quia pater exhibet potentiam
diuine ordinatur homo ad patrem est apparet per. quia pater autem
quod prohibet mandacium et per consequens ueritatem precipit.
assimilatur homo filio. qui est uita. ueritas et uia. Per
tertium autem. assimilatur homo spiritui sancto cum est saluatur
homo in deo et spiritus sanctus est caritas. Per vii. autem alia ordinat
et sic ad proximum ordinatur est vel in rebus faciendis vel in non facien-
dis. faciendum comprehendit per illum mandatum. honora patrem
et matrem et cetera. propter est in spem pergnent sicut in aliis pre-
ceptibus. Unde precipit in quibus bono qui exhibet propter quod ut
in operibus. et in operibus inuenerunt. vii. perimpletione
homo in mandata sufficienter ordinatur proximum quia ad fa-
cienda. sed quod ad non facienda. id est quod ad non inuriandum
ordinatur proximum. sicut inuriatur ei deo vel facto. iniuria
dei prohibetur ubi non dicis falsum testimonium et cetera. Iniuriatur

in iuriatur templum. propter ipsa sunt. que prohibentur. in non occides.
ibi est prohibetur omnis persussio et omnis mali uiolenta im-
iectio. Secundo modo iniuriatur facto per se suo propinquo
in rebus quas homo possidet. cum uero prohibetur ibi. non concupisces rem
et cetera. actus. Unde non furtum facias. Tertio modo iniuriatur propinquo
a sui ipsa uxor vel in filia. cum uero prohibetur ibi. non con-
cupisces uxorem et cetera. actus in non mechaberis. et cetera. non autem est
alio modo inuriandi. et in pro illa. x. ordinatur homo suffi-
cienter ad deum et proximum. omnia autem precepta debent esse de
his. que nos ordinant ad deum vel proximum. quomodo sic dicebat
augustinus. ut non aliud est quam amo. ordinatur non non possit
esse plura precepta. que. x. et sufficiunt illa. x. que non est ad
preceptum quod non sit ad illorum. x. vel quod non contineatur sub
aliquo illorum. Sed cum tota predicta pertineat ad
dilectionem dei. vii. sequentia ad dilectionem proximi. Unde de
hoc augustinus. ut primissimum esse ad preceptum quod perti-
neat ad dilectionem quam nos diligere se dicit quod est quia qui
diligit diligere se ex caritate. Sed quod non est primissimum quia
in dilectione dei intelligitur sui ipsius. sic dicebat augustinus si uis
diligere te. dilige deum. quia sic deum est sed uno modo
diligere deum est diligere se. Unde dilectio sui precipitur
illo mandato. memento ut diem sabbati sanctifices.
et cetera. et probet quod ordinatur homo in semetipsum. quia sancti-
ficat diem sabbati. probet hic est celum. id est deus sunt terram. id est. super sensua
litatem. cum uero dominatur sensualitas. in ordinatur est
ordo sui ipsius. quia in se terra est sunt celum. Quod et
hoc mandato intelligitur prohibi gula. quia gula diligit
homo se ipsum in ordinate.

Circa secundum capitulum. obiectum scilicet deum est ergo quod primum preceptum pertinet
ad patrem. secundum ad filium. tertium ad spiritum sanctum. quod adorare
deum conuenit patri et filio. et spiritui sancto. et equaliter. ergo non magis
patri quam filio vel spiritui sancto. per se preceptum non assumitur non dei.
ita expositum non iurabis per me. sed iurare per me est
vel est quam quod proximum. filii magis ut quod magis pertineat
ad spiritum sanctum. quod ad alias propter quod cum sanctificare per
tineat omnibus personis. Solutio. dicendum quod primum preceptum appro-
priatur patri propter duas causas. primum est quia sunt in precepto.
preceptum que sunt potestas. quod hic est potius destruit omnia re-
ligionem. dicitur sicut dicit apostolus. scilicet per fidem uicerunt regna et cetera.
vel quia dicit. Jo. in euangelio. dedit eis potestatem filios dei
fieri et cetera. secundo autem apparet patri. et ideo primum in quo pa
tri fides. assimilatur nos deo patri. quia facit nos
potentes perficere. quia adorare quodam modo fi-
dei est. scilicet in quod in te perficere quod summa ei boni
summa ei potentiam. Adoratio autem illa que
est reuerentie preceptum exhibet potestatem. et ideo primum dicitur pertinere
ad patrem. Secunda ratio est quia fides est origo omnis boni
in homine. sicut patri attribuitur esse originem omnium. De se-
cundo mandato dicendum quod quadam significatione pertinet ad fili-
um. sed una exposito quae sunt exposito. non accipies nomen dei et cetera. id est.
filium dei in uanum. id est non credes filium dei esse pu
rum creaturam. sed alia exposito quae sunt exposito. non accipies nomen
dei et cetera. id est non iurabis per nomen. quia hic prohibetur mendacium
cum in iurando. appropriatur filio dei illud preceptum et cetera. quod
ei appropriatur ueritas et sapientia. Tertium autem quia propter
bonitatis est sanctificare. appropriatur spiritui sancto. et cetera.
quod bonitas. appropriatur ei. Debet autem preceptum memento
ut diem sabbati et cetera. quia ut tamen sit cerimoniale ut

moriale. ut quod sunt cerimoniale. quia dicit deus per ezechielem.
dedi eis sabbata mea in signum. sed preceptum que sunt data
in signum eius cerimonialia sunt. ergo preceptum de sabbatis est cerimoniale.
Item super eodem loco ezechielis dicit glossa. et sicut circumcisio du
plex signum fuit. scilicet et circumcisionis spiritualis quam sit in
presenti perfecte. et illius que erit in futuro. quando corruptibile hoc
induet incorruptionem. ita sabbatum in duorum signum
fuit sabbati spiritualis dati christo. per gratiam in presenti.
et sabbati eternitatis. que erit in futuro. ergo sicut circum-
cisio cum esset cerimonialis. re significata adueni-
ente cessauit. et in sabbatum cessare debuit et
cessauit. re sua adueniente. et in precepto de sabbato fuit
cerimoniale. quia in ipsis preceptis pro hoc. quia sicut esset morale. deberet ergo ob
seruari. sed quia sunt morale. probet. quia post mortem propria aduen-
tum non sunt cerimoniale. Item sanctificare sabbatum non est quam
cessare ab actibus. hec autem moralia est. et quod taxat diem
non impedit quin sunt moralia. sicut preceptum de decimis. quia preceptum de
decimis est morale. eo est precipit ut dentur corpora-
libus qui seminant spiritualia. et tamen taxat pars
scilicet decima. et hec non impedit. ergo determinatio que deter-
minat diem quo deo uacemus. non prohibet quin
vel preceptum sunt morale. uacatio est a seruilibus operibus
ut uacemus deo. et in magis morale. quia preceptum
de sabbato morale est. Item preceptum uiuificationis
morale est. sed significat otium quia tamen super est faciendo
illud quod significat. et non consistit in figura futuri.
ideo morale est unum et immobile est. in nouo testamento. ergo
et cetera. cum sabbatum moralis significat cessationem
ab actibus. quod semper facienda est et celebranda. ergo
preceptum de sabbato morale est. et non cerimoniale. sicut uiuificatio.
Propter hoc dicunt quidam quod illud preceptum partim est morale. partim
cerimoniale. quantum ad cessationem ab operibus seruilibus ut uacet
deo. morale est. sed quantum ad determinationem diei est cerimoniale et ideo
mutata est dies sabbati in diem dominicam. propter uenera-
tionem resurrectionis domini et cetera. preceptum de decimis partim est morale.
partim cerimoniale quantum ad substantiam suam est morale. quantum ad ta
xationem numeri est cerimoniale et sic quantum non est mutatum in
nouo testamento. sicut preceptum de sabbato. prout sic esset morale partim et parti
cerimoniale. et mutata esset dies sabbati in diem dominicam.
debemus diem dominicam obseruare sicut iudei diem sabbati
obseruabant. et ita non debemus die dominica propter hoc nisi
aliquos. Alio modo probatur quod preceptum de sabbato est
morale. quia deus dedit in euangelio. nemini sabbatum. iuxta quod
hoc preceptum est morale. quia est euangelicum. Sed ibi per patrem
punitur apostoli cessare ab operibus preceptum excellen-
tissimis. ut ex toto uacent deo. sed ergo in est preceptum morale.
quod prohibet opera excellentissima. et hoc est morale. quo
prohibet opera seruilia. cum dicitur nullum opus seruile fa-
cietis in eo. quod est illud loco. Jo. pater meus usque modo
operatur. et cetera. dicendum. dicit augustinus propter hoc quod semper operatur.
propter quod preceptum de sabbato est sacramentum. id est sacre rei signum.
ergo est figurata et cerimoniale. quod dicunt quod est pure cerimoniale.
sicut dicebat superioritatem. et bene sicut circumcisio. sed potest
inter morale duabus de causis. primo est quia significat rem excel-
lentissimam. scilicet pacem uirtutis. propter quod omnia facta sunt.
et propter quam sunt que sunt. Secunda est quia sicut cerimoniale quod
ad principale rem. sicut institutionis tamen quodammodo
morale est quod ad sunt per. et manet perfectis. Ideo enim fuit

fo

institutum sabbatum, ut significaret requiem futuram omnium per Christum; sicut circumcisio, et ideo circumcisio est signum ad subiacens praeceptum, quia propter cessare ab operibus servilibus in vacatione divina est magis perfectus in quibus non [illegible] est modus quod vacare ab operibus exterioribus ut contemplentur deum, et ideo post hunc modum est sicut de decimis, quia praeceptum decimarum institutum fuit non ad significandum requiem futuram sicut sabbatum, sed ad persolvendum debitum servitutis spiritualia. Ad tertium dicendum quod ipse exponit de circumcisione. Dicendum est quod circumcisio non fuit instituta ad significandum futura. Nam observatio sabbati fuit cessare a servitutis, quia cessare a servitutis non debet esse praeceptum pro die determinata modo; tamen significatio sabbati esse cessatio a servitutis. Sed propter hanc significationem non fuit institutum sabbatum principaliter, sed propter significationem allegoricam, quae significabat requiem futuram, tamen ut dictum est. Contra quod dies sabbati mutata sit in diem dominicam, immo penitus recessit ab aula sabbatum iudeorum.

Ad hoc quod opponitur obiicitur contra hoc quod dicitur in eius neminem [illegible] et cetera, potest solvi per praedicta, quia licet esset esse ita aliquibus ut perfectis, tamen propter principalem intentionem suae institutionis, potest quod est circumcisio magis cum intenderet toti populo dei non enim poterat ut toti populo semper et quibuslibet die cessarent a servilibus operibus, cum non omnes possunt esse contemplativi in esse, sicut dicit apostolus. Si unusquisque esset oculus ubi pes, ubi manus; oportet enim quod in populo dei aliqui sint agricolae et huiusmodi qui in operibus servilibus exerceantur; potius ergo pro dies sabbatorum esse in subiectione sua esse modo aliquibus et omnibus ad quos pertinet modo consilii. Sed tamen propter principalem intentionem sue institutionis, ut dictum est circumcisionem fuit.

Decimo quaeritur quinto quaeritur quare post apostolum est ei promissio quam aliis dicitur et ita. Honora patrem et matrem et cetera, ut sis longaevus super terram, scilicet super terram promissionis vel super terram viventium. Cum enim praecedentia praecepta quae pertinent ad dilectionem dei maiora sint et magis in cuiusmodi quam post apostolum huic praecepto minori promissio quam aliis maioribus vel quam sequentibus. Ad quod dicendum quod hoc factum est propter avaritiam iudeorum qui nolebant parentibus in necessitatibus pertinentibus subministrare eis corporalia quae extrinsece sunt et providentur sicut dicitur in Matheo, unde ut invitarentur ad pietatem addita est promissio illi praecepto. Sed si dicatur est propter avaritiam iudeorum quare non est apposita promissio huic praecepto non concupisces rem proximi tui, aperte prohibetur avaritia. Ut dicit Paulus praeterea in apostolo, quia ad vitam futuram suum ut non sit avaritia; sed non quod addita est illi praecepto promissio, non fuit propter avaritiam iudeorum. Quod dicendum quod propter ea addita est illi praecepto, quia cum sint sine operibus modo est perfectum et viri per opera sunt vel operibus sint. Promissio non viventibus opera est illorum secundum illa. Secunda est quia opera pietatis magis placent nos deo et magis propria sunt opera fidei spei et caritatis. Quia alia opera tertia causa est quia quae propter deum subveniunt vita altius quiescens et bonitatem divinae vitae ut eis et vitam praesentem et futuram. Secundo dicitur quod prohibitiones obligant ad semper, praecepta vero affirmativa non ad semper sed pro loco et tempore. Unde praeceptum honora patrem et matrem et cetera non obligat nisi pro loco et tempore, non est tamen semper honorantes si est in obligatione. Hoc consilium exigitur, vade et vende omnia quae habes et cetera, quia in articulo necessitatis tunc quod hoc facere. Sed quandoque non est praeceptum honora patrem et cetera et cetera.

et non esset praeceptum vade et vende omnia et cetera. Sed si dicas hoc ponitur sub praecepto; in uno casu verum est. Ergo quod licet esse praeceptum non in omni homine, quia si non dicitur quod non hoc in tali casu vel praeceptum non una est ex hoc veniunt quam ad praeceptum non tamen est praeceptum sed consilium, sed quam ad praeceptum sub quo si cadere consilium secundum non occidos. Sed ut videtur in hiis duobus praeceptis non concupisces uxorem proximi tui et non mechaberis sit unum, quia in uno prohibetur voluntas in alio opus. Illi voluntas, sed voluntas et opus idem praeceptum, ubi peccatum non magis est. Non unam penitentiam quia non habet penitentia in magis per voluntatem. Quod pacto potius prohibita voluntas prohibetur actus; ergo similiter fuit prohibere actum ut opus.

Sed negationibus non inveniuntur. Quia est obiicit augustinus declinat a malo vitat penam, sed non meretur coronam. Sed quod quare praeparata ad merendum non possunt dici quod propter hoc sit data. Ergo putant negatio non perpetua tamen quam quae negationem intelligant affirmationem. Ergo in praecepto ad opus non opus exterius, ergo opus interius scilicet voluntatem non fornicandi. Ergo voluntas non mechandi praeceptum est eiusdem dicitur non mechaberis. Sed eadem praeceptum est cum dicitur non concupisces uxorem et cetera. Quod oportet quod voluntas prohibeat ut praeceptum. Et dicit quod voluntas praeceptum hic quam voluntas non mechandi. Ergo idem praeceptum illud duobus mandatis et male distincta sunt a Moyse. Solutio. Dicendum quod preceptum voluntatis et operis licet idem praeceptum quae apostolus sed divisa quae ad esse in divisione sunt prohibitionis voluntatis et operis propter tres causas. Prima est propter augmentum peccati, quia peccatum augmentatur in opere. Secunda est propter nocumentum, quia primo sibi soli nocet, postea proximo. Tertia est propter prioritatem, quia voluntas prius fuit in ad concupiscendum, et ideo ad magis cohercendam concupiscentiam prohibetur voluntas mechandi uno praecepto et opus alio et in eadem ratione prohibetur voluntas furandi et opus diversis prohibitionibus, sicut non est praeceptum honora, ad honorandum. Immo quam eius est ideo tamen uno praecepto prohibetur voluntas dominandi et actus et pro ea duo obiecta. Ad quod obiicitur dicendum quod tamen prohibitionis non sunt intelligendae tamen modo negative sed affirmative potius. Sed tamen divisione per prohibitiones eorum in refrenatur voluntas in opus cum dicitur non concupisces uxorem proximi tui et cetera sed perpetua prohibitio pertinet voluntas destructio eius cum dicitur non mechaberis praeceptum voluntatis non mechandi actualiter utrumque tamen voluntas est eadem viriliter continue.

Circa quartum capitulum sic obiicit augustinus super I ad corinthios: littera occidit, spiritus autem vivificat et cetera. Quia littera decalogi est littera occidens, quod probatur esse sic, quia ideo dicitur in libro de civitate dei quod virtus est ordo amoris, quia virtus ordinat hominem secundum partes amoris. Quia licet enim hoc essentialiter per amorem quod ordinat ad deum, sed est quod ordinat ad se. Tamen quod ordinatur ad proximum et hoc totaliter esse essentialiter reperire in decalogo, quia enim ea per mandata ordinatur homo ad deum et ad se, quia per praecepta quae perpetua sunt ordinantur ad deum et adsistant deo quia per fidem efficimur filii dei et filii dei et in agne praeceptum sicut ostensum est superius ex affiliamur filio per verum spiritum sanctum et ex perfectum

hoc aeternam ad vitam ut ostensum est supra. [illegible] magis te a te ad vitam hoc apostolus ut ostensum est. [illegible] [illegible] circa est decalogi quam unum [illegible] et [illegible] apostolus littera [illegible] est [illegible] decalogi est littera occidens quae [illegible] esse sicut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Item quaero [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in appositionibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in decalogo [illegible] [illegible] [illegible] in decalogo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est figura alia [illegible] [illegible] [illegible] modo [illegible] ad [illegible] quam significare ut [illegible] Solutio. Ad [illegible] obiicitur dicendum quod [illegible] littera occidens, quia [illegible] legem habitudinem [illegible] sicut [illegible] [illegible] ostendebat quam sana [illegible] quia non ostendebat magis praeceptum gratia lex autem nova perfecte ostendit et perfecte [illegible] [illegible] ostenderet [illegible] littera [illegible] veteris legis erat littera occidens [illegible] [illegible] iudeis [illegible] apostolus lex subintravit ut habundaret delictum [illegible] quae ex ipsa prohibitione augebat concupiscentia et propter maiorem cognitionem peccati adaugebatur peccatum ea quae transgressio. [illegible] apostolus lex subintravit ut habundaret delictum [illegible] [illegible]

Solutio. Obiicitur quod [illegible] [illegible] in lege tamen [illegible] [illegible] quam in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hominis et circumcisio quae adhuc [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hominis in [illegible] operibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] praecepta [illegible] regionis unde necesse fuit ut in diversis regionibus divise essent consuetudines, quia in palestina sua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plane supra [illegible] homines in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] regionis [illegible] [illegible] [illegible] appropriationes [illegible] homines [illegible] [illegible] tali domino moverent [illegible] non oportet quod talia praeceptum [illegible] in [illegible] [illegible]

Quinto quaeritur [illegible] capitulum [illegible] [illegible] adaptantur hominis decem praecepta decalogi ad decem plagas egypti. Sicut est dicitur Job: deus vulnerat et medetur, vulnerat per plagas, sanat per praecepta. Prima plaga est conversio aquae in sanguinem, per aquam quae [illegible] [illegible] [illegible] significatur notitia dei [illegible] [illegible] [illegible] bonum spirituale mutatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intelligentiae dei in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] apostolus ad romanos [illegible] mutaverunt veritatem dei in mendacium et fuerunt [illegible] [illegible] [illegible] plaga sanatur per primum praeceptum in quo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Secunda plaga est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Tertia plaga [illegible] sciniphes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per quas significatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hec plaga [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

cum sabbati sanctifices; sanctificatio est sabbati est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hac plaga [illegible] [illegible] sabbatum [illegible] egypti [illegible] [illegible] [illegible] Quarta plaga est cynomia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pietatem ad parentes suos. Hec plaga sanatur per quartum mandatum: honora patrem et matrem et cetera. Quinta plaga est mors pecorum, per quam significatur spiritualis mors hominum qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in pecudes mutaverunt. Hec plaga sanatur per quintum praeceptum quod est non mechaberis, ubi prohibetur omnis fornicatio. Sexta plaga est vesicae et pustulae et fervor irae in faciebus hominum, per quas significatur motus irae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sanatur per sextum praeceptum quod dicitur non occides, ubi prohibetur omnis ira sicut exponit dominus Iesus. Septima plaga est grando cum qua grandinavit dominus vineas egypti, per quam significatur avaritia quae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per septimum praeceptum quo dicitur non furtum facies [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Octava plaga est locusta quae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] significat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plaga sanatur per octavum praeceptum quo dicitur non falsum testimonium dices. Nona plaga est tenebrae palpabiles per quas significatur [illegible] [illegible] [illegible] tenebrae palpabiles [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] patientiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plaga [illegible] per nonum praeceptum quo dicitur non concupisces uxorem proximi tui et cetera. Decima plaga est mors primogenitorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per mortem et per [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plaga sanatur per decimum praeceptum quo dicitur non concupisces rem proximi tui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hec plaga [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per hanc amittitur [illegible] [illegible] per plagam [illegible] [illegible] plaga est ultima quia [illegible] [illegible] amittunt [illegible] [illegible] egyptii reliquerunt filios israel et exire de egypto. Solutio. Ad [illegible] non est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quae est eadem ultima plaga [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] amittunt [illegible] [illegible] Ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ultima plaga quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de egypto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] filios israel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et de egypto [illegible]

Deinde quaeritur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] decalogi [illegible] [illegible] divisio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] decalogi [illegible] in decalogo non fit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad divisionem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ad hoc quod [illegible] divisio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad divisionem [illegible] [illegible] [illegible] est praeceptum.

pcepit lata. fi. sp. ca v e d. q tuus q uis ett. instrumm i fide hau q d in diuisione vi. diui. diuin. d. t. 7 c. ptuu ad p. in adam. 7 n p ma datio pcep illa spes iii. q e relio so at in adam to. s. n affirmes q. di. t. i uacui pcep uitas ad din ibis q s d am. fidi q e a spes iii. t. ma dato pcep. op pru. cu d meinto ut die sab bati scifices. hic e ap pru. 7 sps iii. 7 pay. i qz pcepuit uir ouple qn dilectam i ico. i. qz pru. sps temou 7 mustas igetit. sic leg d abraa i gen. xv. In qrto a pre. pcep pie tas q e a spes iii. cu d. ho pa t. 7 ma. t. 7 c. In qnto q e n occide pcep fort. q s pbiber ita 7 i pcep mansue. 7 pari q e for spes. In bis at pre n fure fa. n gen. re. p v. t. pcepi pru. i qnt p ppin bn admistre tpalia. In hoc at. p n fflin testimo. di. pcep uitas ad pri. Istis a duobz. p n mechab n gen. uxoi. px. t. pcep tpantia. 7 s p quo diuisio decal. reduca p sit ad. iiii. card. uir 7 ad vii. do. Cu g dcm e supi d diis. 7 uit dim 7 d p. ca. restat q ut dicam d uitus phitis i deca. phibi at ip pre. y dolata d q dcm e supi qn tetigiui d lata. gseqns q e dre d iu tio phi. i sop. t. d in datio q phib. n assu mes nom di. t. i ua. i. n intiens d do. 7 n iutab p nichilo in di. e d in dacus. 7 pru tus 7 pri d in dacio. circa q qoez p in dcno e q s in dac. 7 ut. oe. in ogue s pec. mor. so q faciat in dac. pcin uic. 7 q mor. tcio de gnib in dacioz. qrto ut jacob mitiet fui cu dix ego sui esau

Circa pim s obi. Aug. c. diffinit in dac. in dac e falla uocis sigcatio cu intentione fal lendi. Sut at h in dac. p dac fli. u 7 hec n sigcatio po h p ipo actu sigcadi. Si uit q h diffinitio n cueni. ut cu in dac. n e d in dacio iocoso. Jocose e mitiens n intend fallere. n audiens decip. cu sciat l in dacu ee ioco su. Si dicat q aug diffinit in dac. mor. ce. aug stati appo illa diffinitoe stati ponit diuisioes in dacii. 7 i illa diffitioe poit in dacii iocosu. g au i guenies e diuisio aut i cgues diffitio. qr pea uic. oe in dac s pec. mor. ut q s. qz s illu locu psti. pcez cs glo ciuit in daciu. d. aug. q in dac e qui uita ti. si oe qui pmi sui qui. g oe in dac pi mit uitate. si uitas e uir g oe in dac pi mit uir. si n pmi uir. n mor. pecin. g omne in daciu e mor. pec. It q fac g cscia hedi ficat ad gehena. omis mitiens fac q cscia g hedificat ad gehena. si ois hedificas ad gehena pcat mor. g ois mitiens pcat mor. g oe in dac e pec mor. si q fac g cscia 7 fac p cscia s gra. d meri. 7 meri e gra. i. si fac g cscia e d meri. g fac p cscia est meri. a e q meri e fac p cscia. Jnatus e aui e gsegtia i ipo. aui i ego sic si. 7 a. 7 b. si

gra. c. 7 d. s gra. si si ad. a. seq. c. ad. b. seq d. si s gseqntia i ipo. au ad. d. seq. b. si sit gse qntia e gio. si d. q h e fla. gcuq fac p cscia mer s h e fla. gcuq mer fac g cscia. pe q sn diligtice pluri fac op mitoni. vt g q h s fla. fac g cscia e d meri. Sol. dic q q illa diffitio q cuilz in dac i gne. ll g. in dac iocoso i gne. li n gueniat cui 7 i diuisione iocosu in daciu. Jocose e mitiens uult p ea q d. moue hoes ad risu. h at alti n p fac. n faciat ei i q d. v intend falle. 7 tali in dac iocoso p dicta diffitio. si ut. h s s ua pea patebit. Ad s d. q h e fla. ois mitiens prim uitate. sic h e fla. ois i ebrias sepim sobietate. p ebrietate e uic. n pmit sobietas uit. v ebietas uic. n e gra sobietati. si quia in repugnis sic uic. d repugne uitui. s. in dac. uic n e qui uitati. si repugnis. 7 q d aug. q in dac e qui uitati intelli tm d in dacio pniciolo. d q loqr pbo. pcez cs gloquir in daciu. e e tpli in dac pniciosu officiosu iocosu. Ad ult. d. q h e fla. fac g cscia 7 fac p cscia s gra. qr fac g cscia e uitu ge. si fac g cscia n e uit gnalit. si fac p cscia. ex uir. sui bfacit. 7 fac g cscia s gra 7 tc e gseqntia i ipo i istis. iiii. ouis.

Circa s ca. qr ut oe in dac s pec. q in dac faciat uic. 7 q mor. q oe in dac s pecin. pz. p auctte. augi. q d. q uis c e cotio e tinti di. 7 tm s. q uio bo c e cotio e. Gebus ou abi p omib secu q nllz bo di mti. g ois bo di uitate in daciu si n di uitate n malu. g oe in dac e malu. n m alu pe s malu culpe. g oe in daciu e pec. It pt assigia ci oiu gnz in dacioz. d. aug. gcu ad ge in daci pcin n e putauit. se ipm decipit. g flin e ad ge in daci. pec. n ee g ei oppo. e u. 7 i oe in dac e pec. Si q. d. ambro. qd fic e in dac. i fluz ub. i 7 i opibz silatis sim daciu i opibz silatis pot ee sin pco. p p p auctte iewi q d silatiez ee bona 7 i sepra assi mai. exep. pat jeu. q silau se adoraturu baal ut ggaret os sacdotes ei 7 isficeret eo. e laudat e i hoc fco. g n pcauit. Sil. sila uit se dd furiosu ee cora achis. 7 n pcauit. Silr 7 iosue silauit fuga. ut exterret. 7 edu cet lege. a cuit. sua bitatores hay. 7 n peccau. Silr. 7 do. finx se lo gi ire. pz g q in daciu p ee i opibz silatis sin pcco. g 7 i ub fictis p ee in dac. sin pcco g n oe in daciu e pcin. It logici i disputatoibz sepissie dnt flin u iudat q i acciat 7 d. q n pcat. Sic disputates mitiut sin pcco. qz bo fine dnt flin s. p exercitu. l ut iudat uitas sic gtiug in sylogis adi po mito forti i. vii. gne in dac. q fit utilio sin. s. p uita hois gsuada. n e pec. 7 i n e oe in daciu pec. It aug p cate e spto iomuta. bo. rebz mutabilibz adhere 7 hoc pz i. vii. gne in daci. qui e

mitit p pecuia diuittit uitate q e etna 7 i omuta. bon spn. 7 adhet pecuie q e omuta bonu. Si i. viii. gne in daci n u i ee. q e in tit p castitate gsuada. sic ille q celat ugie. qr ad dfloratioe n adhet bo omuta. casti tas c bon etn e. tpantia e et i ptia. g s m ties n adhet bo omuta. spto iomuta. bo. g n pcat. g n oe in dac e pec. It s illu loc ps. pdes os q lo. in dac. adsigt aug cu qr pdes dices qz dclinat ab eo q e. adi q n e. g gcu dclinat ab eo q e. s. auttate adi q n e. s. ad fli tate. g ois mitiens. mer morte etna. g peccat mor. g oe in daciu e pec. mor. It sib e ca qr in daciu e pec mor. dclinare auttate ad flitate. cu h ca s in oi in dacio 7 uniuoce oe in daciu. dz ee uic. a ee mor. quoz. utrique f. So. q. cu bo aug. q oe in dac e pec p q aug su mit in daciu. Sed m e q mitti sui in daciu qm sttre. qui large accip. lage p q miti e g mite ut ubo l fco 7 s sups ambro cu d. in dac. ee i opib silatis q e ubo gtiet x fis a negat in dac e s h stre at sut mti p q e g mite ut ubo 7 tal pe dr dup. q a hi iote. a i ico. Ad g ad p. q n in h at. in dac. i opibz silatis pot ee sin pcco. g 7 in dac i ub p ee sin pcco. qm op n e pe mi ti mitis 7 i co qhec mo silat n pe fac d mite i mo s mite q dcat ei s ee faciend. Si s mo pe niti e mitis v g mite fac q nu d ei q e i m te mes e ei nisi d q l in dbat testificam. ne s testis flitatis z p hec pcat g tc d mite. Ad s d. q disputates n pcat di. scient flin. qz n dnt i tetnee fallndi. qz n iundi i. assendo testificau ut faciat i geedi sic d. apo. sic n testes inueni 7 nos fli testes. ipe e dicedo xpm resurrexisse. itndbat i assere. 7 testifi. hoibz. 7 se ee teste resurrectois. d s i l n credi diss. 7 diuiss. i. ut testis pcass. Ad t. d. q i viii. gne mitiens adhet bo omutabili relic to i omuta. qz castitate copule. tm q ipe p gsuare. di. castitate e mitis solus de gsuat. n e mag gsuac castitate ce. qz n a u gsti uat. cop n pot spualr gtami. li copalir co tamiat. Ad ultim d. q ois mitiens dclinat ab eo q e. s. auttate. ad illo q n e. s. ad flita te. 7 p h pcat. si n p h solu pcat mor. si q pr sus decl. ppo. uitati flitate. qz ex ubi. uic. pot ho ppo. flitate uitati q diseoe. n e pec mor. n sit d arti. fidi. l d aduictus. ar. fidi. ut pea dicet. 7 i pz q n optz oe in dac. ee pec mor. Jllo lig d aug. pdes os. q. l. m. ico qz dclinat ab eo q e. ad i q n e. itellignd e d dclinatoe oimoda e ex libi. mor. ut pea patebit. Adhuc u pie pbari q n ee in daciu e pecin. qz in daciu e fla uocis sigcatio. cu ittetoe fallndi. si fla uocis sigcatio i dffens e p se. qz si a e h sigcato uocis q sigcatur flin. g q in daciu s pecin h e abitinae fallndi. g si n s itentio fallndi. n e in dac. ut dcm e pri. si i in dac

iocoso n e intentio fallndi. s i q iocose mitiens n itndat fac cdi q d. g i n e in daciu. g sit pecin. g n oe in daciu est pecin. si dicat q d ibi e intentio fallendi. n ob hec q itndat fac e di. s i ob hec q itndat fac dlectari i rebz nu gatoriis. si p h n destruit uitas i auditoribz n i ipo mitiete. qz ipe mitiens scit i q d ee flin g n asst. l intalr qz assere intalr e gsti tuere. Sic g p in dac iocosu n destruit uitas i aliq. g pecin l n mag e g uitate q g alia u tute. Si in daciu dicte g uitate e g iocosu in daciu n e in dac. au si e in dac n e pec. cu n hat pfcoe pcci. s. i itntoe fallendi. It si ob hec e pec. qz uit place hoibz p flin. au mo ue eos ad risu e g aliq p uia uit place hoibz. g. q utiqz pcat. 7 ead e pfco pcci. ut biqz g io pec. s pec. illi qui p uia uult place n e in da cui g n pec. illi q p fla uult place e in dac. 7 i iocosu in dac n e in dac. It os qr ad mo te 7 os pfis u scit u e. venuit appitores ad ipm 7 qrut ab ipo u e. i hec casu ur illi mo sco q di e flin. ut saluet aia ei. 7 cu hac intitoe 7 h gsci d flin. qr an pecc. si n. g n os in dac e pec. Si pcat. g. gsci dcit ei q s e di. fac g p gsciam. si in dac e pec. qz e g gsciam. g n pcat cu n fac g gsciam. It n intn dit flle appi tores imo po reuocare ab homicidio g n e i pfco pcci. q e in dac. g n pcat. It sepe p poim fla i disputatioibz. pt necessitate. 7 sin pcco. multo forti i casu necessitatis sin pcco p ais dre flin. 7 i i pcco casu n pcat u secu mti endo. q mlti gsuisit. Si q dcr e aug qui d q uio pfco n nouerit miti. 7 puta alii oser uatoe. ne dni anias alti uult saluae. sua ce cidat. 7 poit ex d qda sco epo q abscoderit q da iuisu. q qrebat ad morte 7 dni ab ipo epo qreret appitores u eet. ille mis. 12 cps. n p su miti. nec p su ee poitor. So. ad p d. q sin dubio intentio fallendi. seu ponendi flitate i aliq. t destruendi uitate fac in daciu ee pecin v fla uocis sigcato e. sic in i in dacio 7 intentio fallendi e sic for 7 pphec d. q in daciu iocosu q n bt h fori n e in da ciu. s u n rte in daci. fi lage sumat in e daciu. z large sumptu in daciu supi ciun diuim. bi in daciu p qda iocosu ee in dac. 7 q bi in dac n s uic in daciu. gsti op aug. gdic. q q d flin ut uitas poat i a. n mitit sic ille q d inimico suo. d quo q qeq di cat ei. ipe cacet oppositu h uia e plca la tioibz d mostra uia secuta. ut credens oppositu teat uia d mostra. tal n mitit. cu n itndat dstrue uitate n iste. n in d. d g q oe in dac q uic e in daciu e pecin 7 ad obiectioez d iocoso in dacio solutu p intemptoez. dl. q n e in daciu i ua roe in dac. Ad ult d. q ille q cdit intendo ce i cau pcco n e h spualit qtuidicat d 7 uiuoz

sor

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

est quintum quam quartum quia accedit ad [illegible]. qui in genere maius est quintum quam quartum, et quod dicit Augustinus quintum minus esse peccatum intelligitur quantum ad periculum, id est periculosius mendacium quarti generis maius est quam mendacium quinti generis. Sed dicit Augustinus quartum est intentione in quarto genere, quia ipsa libido mentiendi per se vitiosa est; sed tamen quinti non est per se vitiosa: voluntas enim placendi non est per se vitiosa, immo potest esse sine peccato. Ergo quartum genus est maius quam quintum.

Item si quintum est maius peccatum quia sunt duo peccata in illo, probatur quia in quinto sunt duo peccata, scilicet mendacium et libido mentiendi; sed hoc quintum non est maius peccatum. Item probatur quia non est unum peccatum, quia non est in uno actu scilicet mentiendi, et non est ibi peccatum nisi in uno actu; ergo non est in uno actu, ergo non unum peccatum. Item quartum mendacium magis assimilatur diabolo quam quintum, quia propositum, quia ille cui magis placet vanitas in quantitate tanto magis est filius diaboli quam ille cui minus placet; alius propter hoc ergo ille cui magis placet mendacium magis assimilatur diabolo quam ille cui minus placet. Diabolus enim est mendax et pater eius, scilicet pater mendacii. Sed mentiens in quarto genere magis placet mendacium quam mentiens in quinto, quia mentiens in quarto genere sola libidine mentiendi et fallendi mentitur; ergo magis assimilatur diabolo quam mentiens in quinto genere. Ergo quartum mendacium magis assimilatur diabolo quam quintum; ergo est maius peccatum quam quintum. Quod hoc videtur, et ad hoc obicitur de eo quod quis in quinto mendacio sint duo peccata, verumtamen quintum mendacium maius est quam quartum, quia Augustinus non comparat in mendacio mendacio. Ad hoc obicitur de eo quod quandoque adulatio est levissimum peccatum, sicut cum aliquis adulando dicit aliquid bona de amico suo quae non est periculum credere, et sic talis adulatio sit in quinto genere; non sequitur ex hoc quod quintum mendacium sit maius peccatum quam quartum. Quando vero adulatio est grave peccatum, sicut cum adulator dicit aliquid quod credere est periculum, excaecatur et obscuratur anima in talibus. Sic dicitur in libro Sapientiae: fascinatio nugacitatis obscurat bona; et talis adulatio sit in quinto genere mendacii. Item sunt maius cum maius est peccatum aliquod mendacium quarti generis, verumtamen non sequitur quod in genere quintum mendacium sit maius peccatum quarto, immo econtrario debet esse. Ad illud vero quod obicitur quod in quinto genere sunt duo peccata, mendacium et libido mentiendi, dicimus quod non est verum, quia libido mentiendi idem est quod voluntas mentiendi, ut voluntas et opus sunt idem peccatum. Ad illud simile quod obicitur quod in quinto mendacio non est unum peccatum, dicimus quod licet ibi non est ibi unica actio et sola actio est in peccato, quia est in non uno peccato, quia sicut voluntas et opus sunt duo peccata in materia, sed sunt unum tamen peccatum in forma propter unam maculam quam faciunt in conscientia, ergo unum peccatum in subiecto esse duo peccata forte. Verumtamen unica actio est duo peccata, sicut patet in defloratione virginis quae inficitur; defloratio illa non est nisi unica actio et tamen est peccatum luxuriae et peccatum homicidii, et in quinto genere sunt duo peccata propter diversas voluntates, scilicet in una voluntas placendi, quae generat voluntatem mentiendi, quae duae voluntates generant unam actionem, quae actio est adulatio in qua procedit a prima voluntate et mendacium in quo procedit a secunda voluntate.

Quaeritur post de vii. et viii. genere mendacii, et videtur quod vii. genus mendacii minus peccatum sit quam octavum. Maius est peccatum quod vitatur per vii. mendacium quam per viii., quia maius peccatum est homicidium quam fornicatio; ergo minus malum est vii. mendacium quam viii. Item maius bonum conservatur per vii. mendacium quam per octavum, quia exceptis bonis animae maximum bonum est vita corporalis; hoc autem propositum probatur quia immunditia corporalis quantum in se est peccatum non est; potest enim aliquis pollui in somnio sine peccato. Sicut dicit Augustinus quod pollutio quae oritur praeter legem voluntatis peccatum non est. Sic igitur patet quod immunditia sine castitate corporali non est bonum. Gratia utrum ergo magis est excusabile quam octavum; ergo minus est peccatum quam octavum. Sed Augustinus. Solutio. Dicimus quod vii. mendacium maius peccatum est, sicut dicit hic Augustinus. Verum est tamen quod per vii. vitatur maius malum, si in hac parte iudicamus; quia per vii. genus mendacii est maius malum quam dicit Augustinus quod inter bona animae bonum est castitas; inter mala maius malum est quod faciamus quam quod sinimus, vel maius peccatum est nobis mentiri quam sinere fieri fornicationem vel homicidium. In praedictis autem casibus possumus dicere respondere aperientem quam ad vim inferre voluntatem, quia iam peccavit in mente sua vel homicidio vel fornicatione. Et licet maius bonum sit vita corporalis quam castitas corporalis spiritualis, tamen propter adiunctam honestatem est conservare castitatem corporalem quam vitam corporalem, quia in mendacio eius conservando est quod alienum adulterium [illegible] et semper bellandum est [illegible] carnali propter castitatem corporis, ne intus castitas corrumpatur. Sed bene potest esse homo qui afficiatur scilicet in consensu [illegible] quam consensu primi [illegible], et ideo honestius est conservare castitatem corporalem propter adiunctam quam vitam corporalem; et ideo mentiens in viii. genere mendacii, quia honestius est conservare, minus peccat quam mentiens in vii. genere mendacii.

Postea quaeritur circa capitulum de Iacob.

Factibus in quibus videntur antiqui patres mentitos fuisse, sicut videtur Iacob mentitus fuisse dicens se esse Esau. Contra quod est quod in [illegible] utrum Iacob mentitus sit dicens se esse Esau. Secundo utrum Ysaac benedixit Iacob. Tertio utrum Iacob peccavit per hoc quod subripuit fratri suo benedictionem. Quarto utrum illa benedictio emptio primogeniturae fuit peccatum. Circa primum obicitur quod Iacob mentitus sit dixit enim se esse Esau, et non erat; ergo mentitus est. Si dicatur quod in assumpta locutus est, ut si diceret ego sum Esau, id est sum ille cui debetur ius primogeniturae, propter quod ipse locutus est, quia intendebat persuadere suo patri quod ipse esset Esau; unde pelliculas hedorum circumdedit manibus et colli nuda protexit, ut crederet Esau, intendebat ergo persuadere patri suo quod ipse esset Esau, et non parabolice non protecta: ego sum Esau; ergo intelligitur sic hoc nomen Esau pro se, et mentitus est. Item sine peccato non potuit persuadere se esse Esau quod non [illegible]. Item bonum erat quod Ysaac crederet ipsum esse Esau; ergo Iacob sic dixit se esse Esau bona intentione ut pateret ei hoc credere bona intentione, dicit falsum bona intentione non est peccatum, ut hic dicitur; ergo si dixisset se esse Esau, ipse loquitur non peccasset. Item apostolus dicit se esse [illegible] et non mentitur; ergo dixit falsum et tamen non peccavit; ideo et potuit Iacob dicere falsum et se esse Esau. Item si in assumpta locutus est, sic ergo sum ille cui debetur ius primogeniturae, quaeritur utrum istud potuit iurare iurando affirmative.

sed intelligit hic simpliciter loquendo, et iuramentum dicit non facere differentiam; ergo potuit in iuramento fuisse. Esto ergo quod iuravit, tu in hoc auctoritas quacumque arte verborum quis iurat, Deus tamen qui conscientiae testis est ita hoc accipit sicut ille cui iuratur intelligit. Sed Ysaac intellexit, si Iacob iuravit se esse Esau, patrem suum intellexisse de Esau primogenito suo; ergo deceptus fuit. Ergo si quaeratur ad dominum, Iacob iuravit falsum; ergo peccavit mortaliter. Item ergo quod non potuit illud quod dixit fuisse in iuramento, si sit verum potuit iurare; ergo non dixit verum et non dixit falsum; ergo mentitus est. Solutio. Dicimus quod Iacob non est mentitus per hoc quod dixit se esse Esau instinctu Spiritus sancti. Mater enim sua instinctu Spiritus sancti fecit ipsum sic dicere, et Spiritus sanctus non est duplex. Unde in Iacob non fuit est et non, sed in illo est est et non non, quia sicut legitur [illegible] locutus est ergo Iacob in persona, et ipse sic dixit. Locutus est in persona, sicut dicitur Elias iam venit, de Iohanne baptista, id est fuit Elias non persona sed imitatione in virtute; sic Iacob per se esse Esau non persona sed virtute quantum ad primogenituram. Ad praeterea dicimus quod non intendebat persuadere se esse Esau, ut ipse loquitur, quia ipse persuadere est proprium angeli; sed intendebat quod faceret quod Ysaac crederet ipsum esse Esau, et non occultabat tamen, persuadebat se esse Esau. Ad secundum dicimus quod secundum suum proprium potuit persuadere se esse Esau, non tamen verbo, quia fallere non est proprie mentiri, sed sermo est proprie mentiri. Ad tertium dicimus quod licet bonum esset quod Ysaac crederet istum qui erat Iacob esse Esau, non tamen potuit dicere Iacob bona intentione cum esset falsum. Ad quod respondemus quod ipse non peccavit dicendo falsum, quia credebat falsum esse verum, vel non est simile de Iacob; Iacob enim sciebat se non esse Esau. Ad ultimum dicimus quod bene potuit Iacob iuramento fuisse quod dicebat; sed si iurasses non intellexisses quod sic Ysaac. Illa enim auctoritas intelligitur quando ille qui iurat per fraudem.

Inde secundo quaeritur utrum Ysaac benedixerit Iacob vel non. Quod non, quia non benedixit nisi illum quem intendebat benedicere; sed non intendebat benedicere Iacob; ergo non benedixit Iacob. Item non benedixit nisi quem voluit benedicere; sed non voluit benedicere Iacob; ergo non benedixit Iacob. Item econtra probatur quod [illegible] in materia et supponebat ei agnus [illegible] nesciente non est mirum [illegible]. Ysaac intendebat benedicere Esau cum ipse nesciret suppositum esse ei Iacob; non fuit benedictus Iacob sed Esau, sed praeterea esse firmum protestante quod Ysaac loquitur de Iacob: benedixi ei et erit benedictus. Solutio. Dicimus quod illo de quo Ysaac benedicebat Iacob non actu intendebat benedicere Iacob sed Esau; sed est tum quando [illegible] obstabat fuerat. Sine dubio benedixit Iacob, et non [illegible] non benedixit nisi quem intendebat benedicere, et non intendebat benedicere Iacob; ergo non benedixit Iacob. Quia [illegible] ad hoc verbum intendebat supponebat tamen pro individuo [illegible] et super est iste homo non per Iacob sicut expresse significat [illegible] in suo individuali [illegible] fuit Iacob [illegible] in individuo [illegible]. Ad ultimum obicitur quod non est simile de [illegible] et benedictione, quia

dominatur omnibus; omnis enim [illegible] ipse facit [illegible] et erit [illegible], quia impedit dominatum omnium fratrum suorum in spiritualibus, non est in [illegible], quia sicut aliquis baptizat aut ordinat aliquem, et credit se alium ordinare vel baptizare, non tamen ordinatus vel baptizatus est qui est baptizatus a vero, et hoc mysterio [illegible] vi. [illegible] invocabitur nomen meum super filios Israel et ego benedicam eis.

Tertio quaeritur utrum peccavit Iacob quod accepit benedictionem debitam fratri suo. Videtur quod sic, quia dicitur in Genesi: Venit germanus tuus fraudulenter et accepit et cetera. Ergo per fraudem accepit benedictionem; cum fraus mala sit, ergo peccavit. Item per simulationem habuit illam benedictionem; simulavit enim se esse Esau, et simulatio mala est, ut patet in hypocritis; ergo peccavit subripiendo benedictionem fratris. Quod si concedatur, contra dicit Glossa super Genesim: Videri potest quod Iacob benedictionem per gratiam non subripuit, sed debitam accepit; ergo non peccavit cum accepit illam quae sibi debebatur. Quod concedimus, et ad obiecta dicimus quod triplex est fraus: est enim fraus eruditionis, et fraus inspirationis, et fraus nocive deceptionis. Fraus eruditionis est qualem fecit Ioseph cum fecit poni scyphum suum argenteum in sacco Beniamin, et hoc fecit causa eruditionis ipsi Beniamin. Hanc fraudem faciunt magistri cum faciunt argumenta sophistica et decipiunt ad eruditionem. Hanc fraudem faciunt paedagogi cum subtrahunt pueris instrumentum ligneum quod innituntur ut erudiant eos ad eundum. Fraus inspirationis est qualem fecerunt Iudaei mutuantes in recessu suo vasa aurea et argentea ab Aegyptiis, et hoc ex praecepto Domini qui eis inspiravit, et quia ex hac inspiratione fecerunt, non peccaverunt; quod si ex cupiditate fecerunt, sine dubio peccaverunt. Tertia fraus est in hypocritis, scilicet fraus nocive deceptionis, et haec peccatum est. Aliae duae non sunt peccatum. Unde non peccavit Iacob qui per fraudem inspirationis accepit benedictionem, et sic patet ad primum obiectum. Ad secundum obiectum dicimus quod triplex est simulatio: est enim simulatio significationis, qualis fuit in Iacob; per istam enim simulationem significavit quod minor populus, scilicet christianus, praeferendus esset maiori, scilicet iudaico populo. Est simulatio cautelae sive prudentiae, sicut simulavit Iosue fugam cum vellet capere oppidum Hai, et simulavit se Iehu adoraturum Baal, et simulavit angelus Thobiae se esse Azariam Ananiae magni filium. Est simulatio doctrinae, sicut Dominus finxit se longius ire ut invitaretur a discipulis ad doctrinam et eruditionem eorum; et est simulatio in hypocritis quae mala est et peccatum. Tres autem priores non sunt peccatum. Unde Iacob non peccavit per simulationem illam.

Circa quartum capitulum quaeritur utrum Iacob peccaverit emendo primogenita Esau, ut quaeritur. Esau enim vendidit primogenita sua ut dicitur; ipse Iacob emit primogenita quae erant Esau; sed primogenita ista erant res spirituales, quia primogeniti sacerdotes erant et benedicebant fratribus et benedictionem accipiebant a patre in fine, et sacerdotium spirituale est et benedictio; ergo Iacob emit rem spiritualem pro re temporali, scilicet per edulium lentis; ergo crimen fuit symoniae. Ergo Iacob peccavit mortaliter emendo primogenita. Ad hoc dicunt quidam quod primogenita ista non erant res spirituales, nec sacerdotium illud erat spirituale; non erat enim adhuc institutum sacerdotium a Deo, sed postea institutum fuit in tempore Moysi. Sed contra hoc obicitur quod dicitur in Genesi quod Melchisedech erat sacerdos

dī fuum 7 ei obtulit abrahā decimas 7 c.
ioci 7 benedic̄ rece p amelech ſedech 7 c.
c ſincera. h' at erat gnā ſacerdotii. q ſacerdoti
ī erat. a dō iſtitutū 7 ī nulla ē ꝑrā ¶ Et apꝑ
bat ī epſa ad heb. q ſacerdotiū ē maī ē ſacer
dō leuitico. 7 ꝑ pat p ſacerdōt melch. ḡ ſacer
tiū melch. maī fuit ſacerdō leuitico. Sꝫ ſy
monia eēt q emebāt ſacerdotiū leuiticū
ḡ ſymonia erāt ſi emerēt ā ſacerdotiū melch.
Si ſacerdotiū melch. erat ſacerdotiū ꝑ
ḡ ſymonia ēēt ſꝫ bn̄ ēmdo ſacerdotiū ¶ Et dī
q ꝑ̄ge illa rer ōcelē. ut tñ qnacob ꝑceuēt
mē. dānūo ꝑge 1. ōſtaudā ē frem plꝫ i
mē. ſꝫ pui ī iſtitutū ē plē ualebat ꝑge i.
q eōulāū lenē. q ꝑ legē n̄ obuit ſtaē eptio.
Aliī alr ſoluūt dītes. q ꝑge 1. n̄ erat nycō
palē ſi āneyū bebāt ſpūale. 7 ēcuꝫ ī ſpūa
le ī cōle fituar pcē eme ł uende. ꝑge b. ſic ſi

iurari per ydola. ¶ Jdeo dicitur in iuda machabeo sic iste qui
accipit mutuum a feneratore consentit quod fene
rator accomodet ei de nummis. si non consentit quod ac
commodet ei a diabolo quia si consentit peccat et peccare
sic permisit quod accipit accomodet ei.

Circa tertium capitulum nota quod iuramentum tres
debet habere comites scilicet ueritatem et iudicium et iustitiam. sicut
dicitur in quarto iere. Jurabis uiuit dominus in ueritate et iudi
cio et iustitia. et hos comites debet habere propter periculum. Un
de est periculosum est iurare sicut dictum est supra. debet quidem habere iudi
cium quia discrete iurandum est. debet habere iustitiam quia iustum
licitum iurandum est. debet habere ueritatem aut rei iurate
aut ipsi iurantis. non enim debet iurare nisi quod credit esse uerum.
uidetur quod superfluant duo comites. quicumque enim iurat dis
crete iurat iuste. quia si non iurat iuste non iurat discre
te. ergo a destructione consequentis. si non iurat discrete
non iurat iuste. et si iurat discrete et iuste iurat uel
saltem ueritate iurantis. ergo si iurat discrete iurat
iuste et uere. ergo in eo quod dicitur iudicio dicuntur alii duo comites. ergo
sufficit iudicium. ergo superfluunt ponere alios duos comites.
Jtem dicit quod si iuramentum habet istos tres comites est ob
ligatorium. aliter non. Sed hoc contra. si aliquis iurat se numquam fo
re episcopum uidetur quod iuramentum sit obligatorium. uidetur quod
sic. Jurat enim licitum et tale licitum propter quod uita boni
laudabiliter consistit. laudabile enim est oblatum
honorem et oblatas diuitias non suscipere. ergo iu
ste iurat et discrete. credit enim se numquam posse suffi
cere ad regendum episcopatum et uere iurat. quantum in ipso
est. credit enim se numquam esse episcopum. ergo non peccat illo
iurando. ¶ Jtem iuramentum habet illos tres comites
quos debet habere. ergo est obligatorium. Jste due conclusiones ui
dentur sequi. scilicet quod non peccat et quod iuramentum teneat. Jtem
quidam iuramentum fecerat Iin. et postmodum electus est in
episcopum. et Gregorius papa fecit in eum ut tale fecisset
iuramentum. superflue autem fecisset nisi illo iura
mento teneretur. ergo qui iurat se numquam fore episcopum ob
ligatur et non peccat. Sed contra. Augustinus quod quidam aliorum
subditorum renuerit discalciari ob prohibitionem su
stinebit. non uult est suscipere uxorem fratris sui de
functi. scilicet et non suscitare semen ei. sed non sustinebit
obprobrium propter hoc. ergo peccat iurando se numquam ac
cepturum episcopatum ergo non obligat in iuramento.
¶ Jtem dicit augustinus quod otium sanctum querit caritas ueritatis ne
gotium iustum suscipit necessitas caritatis. otium est quorum
uero contemplari ut liberius uacet inquisitioni
ueritatis. et hoc est quod otium sanctum querit gratia uerita
tis. Si negotium iustum suscipit necessitas caritatis.
ergo est aliquis episcopatus quidem aliquem bonum uirum. iustum est
quod suscipiat illud negotium. ergo si non suscipit facit
contra iustitiam. ergo qui iurat se numquam recepturum episcopa
tum peccat et cum uiri contra iustitiam non tenetur illo iura
mento. eadem est obiectio de illo qui iurat quod numquam in
trabit religionem. non umquam dimittet habitum lay
calem. uidetur est quod peccat quia facit contra consilium dei. Si
contra quod peccat. contra. si iurat quia cogitat infirmitatem
suam et scit se contra quod facilius saluabitur in regno
hoc in pinula pinia. quod in morte te non peccat illo
iurando. Similiter non qui iurat se numquam fore episcopum

peccat hoc iurando. si uiri quod uidet se melius et fa
cilius saluari in mediocri statu quam in maiori. ¶ Sol.
ad primum dicendum quod qui discrete iurat iuste et uere iurat. Uel
decet iudicio dicunt alii duo comites propter mentionem
uirtutum. ¶ Dicendum est similiter sicut iste tres uirtutes iustitias
prima iustitia et non in hoc autem in eo quod dicitur iudicio dicuntur alii duo
comites. ergo superflue enumerantur cum iudicio. Jtem tamen
sobrie et pie et iuste uiuamus in hoc seculo. qui uiuit
sobrie uiuit pie et iuste. ergo posito sobrie superflue
ponitur iuste et pie. non sequitur. licet enim una uirtus
habita habeantur omnes. necesse tamen est ergo aduersus uicia quod
non sunt de necessitate omnia. ¶ Ad secundum obiectum dicendum quod iste
qui iurat se numquam fore episcopum iurat licitum. Sed du
plex est licitum. est enim licitum expediens et est licitum non expe
diens. sicut dicit apostolus omnia licent mihi. sed non omnia expediunt. Li
citum expediens est quod promouet, licet ad uitam. licitum
non expediens est quod impedit promouere ad uitam. Ju
ramentum licitum expediens obligatorium est. iuramen
tum licitum et non expediens non est obligatorium. Juramentum
enim quod obseruatum uertitur in interitum salubrius
consilio mutandum est. sicut dicit beda. Juramentum ergo eius qui
iurat se numquam futurum episcopum non est simpliciter obligatorium.
Sed est uidetur iste qui iurat se esse necessarium episcopatum
cum nullus alius inueniatur dignus episcopatu non tenetur iura
mento illo. et non in hoc autem licitum. ergo obligatorium et est
forma consequentis ab affirmatione ad superius uno modo. debet dici
a superiori ad inferius. quia licitum est superius ad obli
gatorium affirmando non ualet. Discrete iurat ergo est ob
ligatum. licet enim discrete iurare non tamen usquequaque discrete.
sicut apostolus discrete petiit stimulum remoueri a se.
non tamen usquequaque discrete. ¶ Ad illud quod obicitur de singu
lari Gregorii dicendum quod in ignorantia fecit propter scandalum aliorum et propter
ea tenebat illud sacramentum. ex quo in iuste debat
aliquis qui erat dignus episcopatu. ¶ Ad illud quod querit utrum
peccat dicendum quod periurium. iiii. modis accipitur. quandoque dicitur
periurium falsa iuratio. et periurium aliquando est peccatum
aliquando non. puta si aliquis iurat filium suum peccato. sicut si no
uit absconditum in arca mea. et post me nesciente
posuit alius furtiue ad in ea. si querat si furtiue
sit in arca mea possum iurare sine peccato quod non est.
quandoque dicitur periurium prosa iuratio id est iuratio il
licita. et hoc semper est peccatum. quandoque transgressio iuramenti
dicitur periurium. et hec quandoque est peccatum. quandoque non. transgressio
enim iuramenti liciti et expedientis peccatum est. trans
gressio iuramenti illiciti peccatum non est. Quarto modo
periurus uocatur periurium. Secundum autem dicit periurus de quo querit
qui iurat se numquam fore episcopum. si ex hac intentione
iurat ut intendat se melius saluari in statu sub
iectionis quam in statu prelationis non peccat. si uero hac
intentione iurat ut uelit uitare laborem et ui
uere otiose peccat sicut in otio peccat. ¶ Similiter iste qui
iurat se numquam intrare claustrum. si ex amore
hominum iurat peccat. et si amore sue uel fratris uel
si mortaliter peccat mortaliter. sicut si iurat quod uidet se non posse
sustinere austeritatem uite religionis non peccat.
Uerum est tamen quod iuramentum illud non est obligatorium.
Alia ergo iuramentum licitum est obligatum. aliquid
non. Sed nullum iuramentum illicitum est tamen obliga-

/: affirmando.

//peierat

torium. illicitum autem est iuramentum multis de causis.
aut est illicitum propter personam per quam iuratur aut propter personam qui iu
rat. propter personam per quam iuratur est illicitum iuramentum sicut
cum aliquis iurat ad iuramentum iustum et bonum. per ydo
lum quem uenerantur ut deum et quem credit esse uerum deum. tale
iuramentum est obligatorium. illicitum autem iuramentum propter
quem iurat duplex autem est. instud quantum est illicitum
simpliciter et in se. Sicut cum aliquis iurat se interfecturum hominem. aut
non est illicitum simpliciter et in se. sed alicui. Sicut cum aliquis qui uouit
continentiam iurat se ducturum aliquam in uxorem. non iurat
illicitum simpliciter sed illicitum simpliciter sed in quantum est in sacris or
dinibus qui iurat se ducturum aliquam uxorem. iurat
non illicitum simpliciter. sed illicitum tantum. quia est ad perpetuam
continentiam non ex uoto quod est necesse quod uouerat con
tinentiam cum suscepit sacros ordines. Si ex constitutione
ecclesie quia constituitur quod illi qui sunt in sacris ordinibus non con
trahant. potest est facere quosdam personas legitimas ad contrahendum
et quosdam illegitimas sicut in concilio nuper fecit. quia de
cimos plurimis illegitimis ad contrahendum fecit legitimam.
sed si illud quod iurat sit illicitum in se. sum enim iu
rat. neutrum iuramentum tenendum est et de tali illicito
dicendum est quod nullum iuramentum illicitum est obliga
torium. Sed contra dicit augustinus quod tenetur quod iurat se seruaturum
fidem leccatori suo. mala est adherendo leccato
ri suo et iurando. peior autem non obseruando. ergo peccat non
contendendo in iuramentum. ergo iuramentum illud est obli
gatorium et tamen in quantum iurat est simpliciter et in se licitum. ergo hoc fal
sum uel iuramentum illicitum quantum ad illud quod iurat est ob
ligatorium et in quantum iurat est simpliciter et in se licitum. ergo hoc
est falsa. eadem est obiectio de illo qui iurat se diuisu
ros spolia cum aliquis si iuuit eos ad rapiendum. dicit
enim augustinus quod magis peccat si totum retinet quam si diui
dat. ergo tenetur diuidere. ergo iuramentum illud est obli
gatorium et tamen est illicitum quantum ad illud quod iurat.
et hoc est contrarium. ¶ Sol. iuramentum in quo fit mentio
de parte est licitum parte illicitum. cum hoc est iurat se
seruaturum fidem leccatori suo iurat se ei adhere
re. solum quod ad adherentiam illicitam est quod ad contra
nem licitam. Unde si adhereat alii peccat periurando.
Et in iuramento parte tenetur parte non tenetur. Jdeo dicendum de
isto quod se diuisurum spolia iurat est se retinere
partem. et quantum adhuc illicite est et iurat se non retinere
totum. et quantum adhuc licitum est. Unde parte est licitum parte
non illicitum. Unde parte obligat et parte non obligat.
Similiter et iuramentum in quo aliquis iurat se numquam fore episcopum
obligat parte non quod duas partes habet. sed ex
quo parte obligat et fit licitum et parte illicitum.
Sed in quodam casu obligat in quodam non obligat. ob
ligat enim in omni casu in quo licet ei refutare episcopatum.
non obligat autem in illo casu in quo necessitas ecclesie compellit
ipsum suscipere sanctum negotium. cum nullus alius est qui
possit commode suscipere. ¶ Si est non quod iuramentum quo
aliquis iurat se numquam intrare claustrum. parte ob
ligat parte non. in casu est bonum est intrare et tunc non
obligat. et in casu bonum est non intrare et tunc obli
gat. ¶ Ad hoc dicendum quod non est simile. quia in ultimo iura
mento est contra consilium dei. Unde simpliciter non obligat. Sed primum
iuramentum non est contra consilium dei. Quod est enim consilium

accipere episcopatum post de omnibus tamen est non habere diui
tias et non amare et propter hoc uitanti uel saltem ipsum
obligat.

Circa quartum capitulum querit utrum omne periurium sit peccatum mor
tale. quod periurium accipitur pro prosa iuratione. uidetur quod sic. quia
omne tale periurium est contra hoc preceptum. non assumes nomen dei
tui in uanum. id est non iurabis pro nihilo. ergo omne tale per
iurium est peccatum mortale. cum sit contra preceptum. ¶ Jtem qui sci
enter prose iurat scienter contempnit deum. sed scienter
contempnere deum est peccatum mortale. ergo qui scienter prose iurat
peccat mortaliter. et non omne periurium tale peccatum mortale est. Si quod
augustinus quod qui iurat non uerum non ueritate iurantis peccat
mortaliter. ¶ Jtem qui iurat non iuste peccat mortaliter. ¶ Si qui iu
rat non discrete non peccat mortaliter. si autem comites habet ergo
ad iuramentum est ueniale. id est sine debito iudicio dicendum.
¶ Si iuramentum quod non habet tres comites periurium est
id est prosa siue mala iuratio. ergo ad periurium sufficit
tamen ueniale est. ¶ Jtem mendacium iocosum et scienter dictum ue
niale est. ergo et periurium iocosum et scienter factum ueniale
est. ¶ Jtem mendacium iocosum ueniale est. quod ex radice uenialis
procedit. ergo periurium iocosum est ueniale. quod procedit ex radi
ce ueniale. ¶ Jtem si omne periurium est mortale. ergo peccat mortaliter
monachus qui scienter iurat per capitas suas et
sepissime peccat mortaliter. quod non uidetur uerum. ¶ Solo.
ad hoc Solus dicit magister quod prosa iuratio que
est ex subreptione uenialis est. est autem subreptio ma
lus motus subito surgens ex corruptione peccati sine
precedenti deliberatione. et talis subreptio uenialis est. Unde
et tale periurium surgens ab ipso ueniale est. ¶ Si fit per
iurium cum deliberatione non est ueniale sed mortale. et ad illud quod
obicitur de distinctione iuramento dicunt quod ex subrepti
one surgit et propter hoc ueniale est. ¶ Ad illud quod obicitur de monacho
de quo non est simile. quia mendacium expresse non imputat. non im
putat contemptum dei. sed periurium scienter factum expres
se imputat contemptum dei. qualiter autem adulterio obicitur tunc
sit peccata dicunt in libris est monachis uidetur posse probari
quod mortaliter peccat monachus iurando frequenter scienter per
capitas suas cum est dicitur nolite iurare neque per
celum neque per terram etc. prohibitum ut dicit consuetudo iura
di et inde prohibitum non per se mortaliter. ergo consuetudo
iurandi est peccatum mortale. ergo peccat mortaliter monachus qui con
sueuerit iurare per uidelicet per capitas suas. ¶ Jtem super
illum locum adeo tectus est in dicitur etc. dicit augustinus quod
cum dominus dicit. Nolite iurare neque per celum neque per terram etc. ta
fecit prohibuit malum precepit bonum. [illegible] necesse
[illegible] cum dicit Nolite iurare etc. precepit bonum cum
dicit sit sermo uester est est. non non. precepit ei hoc uacare est in
debet necessitate. cum dicit quod amplius est a malo est. Jndicit
est iurare quando ille cum quo loquitur non uult aliter
credere. et est quod amplius est quam sit ab ipso a malo est ei
cui iurat. ergo cum deus prohibuit iurare sine causa ratio
nabili peccat mortaliter qui iurat sine causa rationabili et multo
plus. ¶ Jtem dicit augustinus quod qui iurat falsum per lapidem
periurus est. inuocat enim deum testem qui actor est ca
re ergo affuit pro in dei sensum in uanum. ergo
peccat mortaliter. et est qui iurat falsum per capitas suas
peccat mortaliter. quando gente quia quoniam periurium mortaliter uidetur quod
in isto autem non quia contempnit deum. Si quod ex eo quod in isto

m cogitat de eo. tunc quod non concepit de non parat mentem ex
contrario. vel vera quod sit non parat mentem. ¶ Obiectio. patet
de . quod dicit aug. qui iurat per creaturam et iurat in
testem creatorem. non quod iurat per lapidem et inuo
cat lapidem testem veritatis. quod stultum est quod la
pis non potest testificari de veritate ei [illegible]. ¶ Se
cundo iuratur quod testis ut nos [illegible] per ipse [illegible]
sic cum quis iurat per deum tantum. ¶ Secundo iuratur testis
ex contestatione. sic cum quis iurat per creaturam i. opera creature
ad deum. sic cum quis iurat per caput dei. vel per templum dei. ut
per suum ad dominum [illegible] dei. sic cum quis iurat per salutem
eius. suam per salutem patris. quod quia in per salutem intelligitur
sanctificans. tertio modo iuratur quod testis solummodo ex in ca
tionis. sic cum per creaturam iuratur per se sine contestatione ad deum
non cogitando aliquid de deo. sic cum quis iurat per lapi
dem. si per primo et secundo iuratur quod testis non ex subrepti
one. si ex certa deliberatione peccatum est mortale. si primo iuratur
hic est assumere nomen dei in vanum scienter et districte hoc
autem est prohibitum. Si sic tamen iuratur quis deum testem et
cum deliberatione non est necesse quod peccet mortaliter. et si sint cum iura
quod non actualiter accepit deum. cum nihil in de ipso cogi
tet. Si quis iurat falsum mendacium per creaturas est non est ne
quod peccet mortaliter. potest tamen contingere quod peccet mortaliter. ¶ Iudicat est
nobis ut de [illegible] periurio. sic de mendacio iocoso. sic sit
ex libidine. ut est. Si ex mortali mortale est. ¶ Apparet quod de quod
hoc est falsum. cum dicitur. Nolite iurare neque per caelum neque per terram [illegible]
consule. iii. ¶ Primo de quo non probatur. sic per iurationem est se
[illegible] quia alius contrarius [illegible] sic iurat sup.
non prohibitum in non consule. iii. si iuratur deum testem
scienter et districte sic iuratur duobus primis modis.
iuratur in quarta primo est prohibitum est. in solutio est ad
hoc obiectio. ¶ Ad tertiam obiectio. de quod qui iurat falsum per lapidem
vel per creaturas falsum periurus est. sed non est quod periurio mortali
peccat. Immo peccat cum periurio ut est iuratur deum testem
scienter cum non cogitat de ipso non districte. sed solum possit
inde hoc quod lapidem vel creature non habet veritatem nisi acta
tem. sic de iure [illegible] illum locum [illegible]. Dicitur autem uel re
petitus contingit non habere. de hac nobilitate ¶ In
telligendum est personas. i. est non per reddere non quod de cum non
reddat. Si tamen nullum facere non in eo quod assumere
non dei in vanum. [illegible] dicit quod qui iurat per creaturas non
ad sunt non dei in vanum cum non cogitat de deo non [illegible] non
contestatione [illegible] intelligit [illegible]
[illegible] potestas dei in creaturis quod [illegible]
contempnit. ¶ Ad ultimam obiectio. de quod qui iurat per creaturam
iurat testem creatam veritatis. non veritas ei quod dicit
sed veritatis dei. quod habet creata testatur se habere veritatem
ad dei. non cum dicitur iuro per lapidem is est sensus sicut veritatem
est quod lapis habet veritatem creatam ad dei in non est quod dico.
Quaeritur ergo utrum ille qui iurat falsum per deum honoret
deum. ut quod sic. quod de aug. quod ipsum iuramentum uenerari
[illegible] si iurat per deum [illegible] uenerat deum. ¶ Et math.
i. v. reddes domino iuramenta tua. volunt est de qui
[illegible] non iurat [illegible] per creaturas ne conferat in ipsam
ad commiscere. primo est erat ad ydolatram et in xxvii.
matthaei. [illegible] qui iurat in celo. iurat in throno dei. et in
eo qui sedet super eum. [illegible] in dei iuramento [illegible]
deum esse auctorem. et in eo iurando honorat deum et quod q

qui iurat falsum per deum honorat deum. de . qui iurat
falsum per deum inuocat deum testem in testimonium falsi
tatis quod illo asserto accepit deum. non quod honorat. in tanto
hoc non est [illegible] eadem accipe honorare. et honorare
deum. vel diuisa. Sed iste [illegible] honorat
in quantum ei offert. et inhonorat in quantum offert de rapina.
Unde hinc in oblationes accipit [illegible]. xxxiiii. et
[illegible] autem immolatus ex iniquo oblatio est macula
ta et [illegible] non placet [illegible] iniustorum tales
oblationes [illegible] quod hic [illegible] cum exterius ho
norat deum et exterius inhonorat. sic faciebant iudei
qui genuflexo dicebant. aue rex iudeorum. et tamen ipsum per
cutiebant. Sic iste qui iurat falsum per deum hono
rat et inhonorat. de honorat quantum ad iurationem in
honorat quantum ad rem iuratam. unde non sequitur inhonorat
ergo non honorat. ¶ Et hoc quaeritur hic accipitur sit iuramen
ta. de tale non dat ysidorus. quacumque arte verborum iu
ret quis. deus tamen accipit. sic ille cui iurat intelligit.
Secundum hoc obiectio de iacob. quod dixit patri suo ego sum esau.
de aug. quod inter simplicem sermonem iusti et iuramen
tum deus non facit distantiam. ergo iacob potuit hoc iurare.
sed si iurasset periurus esset. intellexit de esau pater. ergo et ergo
si iacob iurasset se esse esau. periurasset. aut peccata
est etiam. Item obiectio de isto quod dolose iurat exigitur iu
ramentum ab alio. quod uerba multiplicia ut cum
capit et capiat in fine. ut ipse ait [illegible] quod
ei iurauit cum uerba in uno sensu et in alio diuisa
significet. ut quod iuramentum non accipiat tunc sic
sed cum iurat intellexit. dolus est suus non de [illegible]
nam et non est [illegible] quod [illegible] cum uerba quae
iuramento sint multiplicia. ad quod obligat iurans.
non est ad alterum significatum. de obligatur. quantumcumque ei
uerba ista significare. opponitur. ¶ Sed ad primum de quod si iur
asset iacob se esse esau. quod non accepisset de esau
pater. et intelligendum est in . quacumque arte uerborum et.
i. quacumque astutia uerborum. et sic arte in malo.
ergo dolose iurantis. dat tunc intelligitur. et in eum in quo iste
qui iurat simpliciter. et sine dolo intellexit iurantem. plus
prius ad ad hoc obiectio. ¶ Ad iii quaesitum est. ad quod obligat
iuramentum falsum per uerba multiplicia de quod obligat in
sensu illo quod solum generare uerba ista. apparet in
telligentis et inde potest cogere illum qui iurauit ad
obseruationem iuramenti in illo sensu. si si aperte
recte intelligeret illa uerba sunt multiplicia [illegible]
ta significat et non tamen iuramentum in eo sensu quo debe
bat habere iurans illum cum iurat. tunc per cogere inde
iurantem ad obseruationem iuramenti in altero sensu.
sed pro cogere ad hoc quod iurans in quo sensu intendit se iu
rare. et quo sensu intendebat illum cum iurauit acce
pisse.

¶ Circa .v. capitulum. notandum quod causae iuramenti. licitum est enim
iurare propter ueritatis utilitatem. sic iurat deus. iu
rat apostolus. Iuratur quod per pace et amicitia confirmanda. aliquando
[illegible] instruenda. sic cum iurant testes. aliquando
[illegible] per calumpnia uitanda. sic cum iurat iuramentum de
calumpnia. Faciunt etiam iudices iurare ad citam expedi
tionem ne calumpniose. vel actor impetret vel reus se defen
dat. In hoc autem parte quod de iuramento primus ad dicendum

stas. quia cum iurat pro utilitate obseruanda. sic cum
iurant principes regi. quod fideles erunt ei. et ab hoc iura
mento absolui alii etiam sic de papa absoluit principes
et prelatos alemanie a iuramento quod fecerant
imperatori. si non quod non potuit eos absoluere. quod deo [illegible]
reddes domino iuramenta tua. patet est
non [illegible] ut. Si quod per non [illegible] et ut. non papa pro
peccato quod non potuit illos absoluere a iuramento
illo. Item autem iuramentum vel ungebat in dictione certum a
[illegible] quod erat obseruandum quod non potuit eos de papa ab
soluere. Si vigebat quod non tenendo erat. quod de de certaminis
in malo promissis rescindi fide. Insuper uoto muta
dum quod ipsi potuerint se absoluere. quod primo absol
uit eos de papa. Item si quis iurat alicui mihi quod duceret
eam in uxorem non potest illum absoluere deo papa a iuramen
to. i. quod cum principes alemanie iurauerunt domini
quod erunt ei fideles non potuit eos absoluere dominus papa ab
illo iuramento. ¶ Sed iuramentum quod sit per gratiam per sic
cum quis iurat alicui mihi quod ea duceret in uxorem et ita
li iuramento non per absoluere deo papa. quod sit per non quod per hoc
quod alicui accidit sic iurat principes regi fidelita
tem non gratia per regis sic quod regni. hec autem est propter communem utilita
tem. et ab hoc iuramento potest absoluere deo papa cui est co
gnitio quod sit utile reipublicae et quod non. quod cum de papa pro commun
utilitate absoluit principes a iuramento quod fecerant
imperatori non ipsi principes reddiderunt de eo iuramenta
sed quod non obediuit imperatori. Sic est expedit rei publicae
sic cedit de iuramentum. immo papa soluit iuramentum quo
eos ligabat ad esse fideles regi vel ipso. et sic patet ad
primo obiectio. ¶ Ad secundo obiectio de quod habet non in. iuramentum
vel urgebat in dictione certum quod ipsi poterant se ab
soluere. quod non erat eorum consensu unum urgebat in dicti
one certum. in non ¶ Nullus tamen quod percipiebat
imperator non tenebant ei obedire. sed quantum ad licita
non poterant se absoluere. ¶ Ad ultimam obiectio. patet per
dicta.

¶ Sexto quaeritur ca. quaeritur de coactis periuriis et iuramen
tis. Circa quod quaeritur quod per ut coactum periurium est peccatum.
secundo utrum coactum iuramentum obligat. Circa primum utrum
coactum periurium non sit peccatum. quod de aug. nullo modo ad obpro
brium coacte uoto. tunc quod condicio necessitatis [illegible]
sit. sed coactum periurium conditio necessitatis excusat. ergo
[illegible] ad obprobrium. quod non ad peccatum. quod omne
peccatum obprobrium est et non coacte periurium non est peccatum. Item dicit
[illegible] lege. [illegible] qui autem ne [illegible]
[illegible] quod non licebat edere nisi solis sacerdotibus. per
[illegible] discipuli [illegible] sabbato legebant spicas et
fricabant manibus [illegible] excipe
[illegible] quod non est peccatum. quod coactum periurium cum fiat ex necessitate
non est peccatum. Sed de. [illegible] est peccatum. sed maius per
[illegible] ignem est periurium quam [illegible] quod periurium in deo cau
sa coacte. sed non est peccatum. ¶ Et de. [illegible] si quis pr
[illegible] periurio coactus redimitur. quod dulces magis
[illegible] quod peccatum [illegible] quod coactum periurium
est peccatum [illegible] auctoritas aug. [illegible]
[illegible] ad obprobrium et tamen supplet. Si quis
iurat falsum periurium [illegible]
[illegible] cum iurat falsum [illegible]

[illegible] obprobrium autem non est obprobrium quod ad opiniones
hominum. pietas est enim excusare ab obprobrio. ¶ Ad se
cundo obiectio. quod necessitas non excusat ab eo quod ipse [illegible] malum
[illegible] non excusat a periurio. quia ipse [illegible] malum est
[illegible] quia omnes [illegible] ipse non erat
malum [illegible] peccatum [illegible] temporale [illegible]
[illegible] in quibus consistit similitudo dei vel dissimilitudo. unde quod
[illegible] comederent panes propositionis. malum fuit ipse [illegible]
[illegible] et ab hoc malo [illegible] excusat [illegible].
¶ Circa secundum aliud [illegible] quaeritur hic quaeritur. utrum
coactum iuramentum obliget. [illegible] quod non. quod uota
coacta non obligant. quod [illegible] de aug. quod coacta se
ruitia non placent deo. et uotum quoddam sacrificium est. ergo
uota coacta non obligant. quod iuramentum coactum
non obligat. ¶ Item de lege quod sit causa metus ratum
non habeo. quod si quis iurat ad aliquid causa metus mortis non
debet esse ratum iuramentum. quod non est obligatorium. Item de
[illegible] istum iuramentum quod cogit iurare. quod si iurans pro
mittit propter metum mortis sub iuramento se daturum
ab ei quod cogit eum iurare. non tenetur ei reddere. et
iuramentum coactum non obligat. ¶ Sed contra. quod
est iurare licitum. quod non uergat in periculum exitum in
sed est licitum iuramentum. quod non uergit in periculum exitum
est obligatorium. sed hoc coactum iuramentum est tale.
quod est obligatorium. et iuramentum obligat. Item quod
consuluit alex. papa [illegible] coacto iuramento. et
[illegible] papa non habet me auctorem periurii. quod iuramentum
iuramentum istud obligat. ¶ Item quod iurauit [illegible]
sue quod duceret eam in uxorem. et quod decreto non exhiberet
necessaria petentibus. et consultum fuit de hoc aug. et dicit
de consilio absolui quod tamen tenetur et pereat decreto.
[illegible] quod iurauerat. quod non exhiberet necessaria petentibus.
quod licet iuramentum [illegible] coactum. tamen obligauit. quod ad
illud quod erat licitum. et iuramentum coactum obligat.
[illegible] quod iuramentum sit coactum sint non si
est licitum et per quod non uergat in exitum est obligato
rium. ¶ Ad primo obiectio. de quod hoc est falsa. uota coacta non
obligant. immo obligant. ad hoc ut uoues uolun
tate reddat. quod est coacte uouit. uouens potest reddere
uoluntarie. tamen quod seruitia coacta non placent deo. ergo
coacta est non uota i quantum coacta. sed uoluntarie reddita
placent ei. ¶ Ad secundo obiectio. de quod iuramentum est per qui
cadere potest in constantem uirum. sed metus mortis quod de mu
[illegible] metus [illegible] Nolite timere eos qui occi
dunt corpus et unde numquam iurare est illicitum propter metum
mortis. talis est metus [illegible] in constantem uirum. si lex
appellat iustum metum [illegible]
[illegible] causa. ibi est quod sit cum metus. i. acci
[illegible] ratum [illegible] est quod si quis propter metum
mortis se daturum ad primum [illegible] non [illegible]
est dare. sed iurare per cogere [illegible]
[illegible] hoc dicit non habet ratum. ¶ Ad ultimam obiectio. de quod [illegible]
est non est dolus. et est dolus quando quis iurat ali
cui illo nesciente. sed non est ipso.
¶ Circa [illegible] in mandato dei. et dicit. quod tale est mandatum
quod dicit sabbatum sanctifices. Circa quod [illegible] est quod
est sabbatum. Sciendum [illegible] sabbatum est requies [illegible]
[illegible] iuramentum in terra [illegible] et sic ibi [illegible]

```
Mali ẽ nl hnt bi regē · dq̃ d. apl̃o adhebr retinq̃
ḡ sabatism̃ ꝑ. di. Circa ⁊ tuũ pceptũ ꝑ qr̃ē
du ẽ utrũ uelit oẽs ẽẽ bati. Scdo utr̃ hat hr̃ē
ꝑꝰ ais btũ. i pnti. ẽ qlr̃ ẽ intelligend q̃d aug̃
q̃ q̃ qrit btudiẽ i tpalib; Certo utrũ dia ⁊ oẽs
dspati uelit hr̃e btudinẽ. Circa pꝰ ꝑꝰ. q̃d
uolut ẽẽ bi oẽs ẽ appetit summũ bonũ. ut
d. aug̃. ḡ oẽs uolut hr̃e summũ bonũ. sꝫ hr̃e sũ
mũ bonũ ẽ ẽẽ batũ. ḡ oẽs uolut ẽẽ bi. Jt d aug̃
i. xiii. libro dtu. q̃ notio boni inlr̃ ẽ ipsa nb̃ ḡ
ẽ appetit boi. ḡ in aīe pmi ⁊ summi inlr̃ ẽ nb̃
ipsius appetit ḡ inlr̃ appetim summũ bonũ.
⁊ in ip̃ꝰ Jt diffinitio bi tal ẽ. bꝰ ẽ ẽ d optata
succedunt. si oẽs uolut d optata ẽ succedere. ḡ
oẽs uolut ẽẽ bi adifficte. Jt d aug̃ i libro ci.
di. q̃ paretũ bonũ ẽ q̃ suo mo q̃ bell ẽ nigr
n par i ẽẽ. dr̃ oĩs labor hois ẽ i ore ei. i. in
dsiderio explendo, fium expoi. dq̃ ore d. di
lata. o. t. ⁊ i. illo. Solus ẽ dr̃ p iple dsideriũ
hois ḡ oẽs hoẽs appetit dsiderũ suũ iple. n ẽ
aũt ipleri peit n pace hoĩ. ḡ oẽs appetit pa
cẽ. sꝫ hr̃e pace ẽ ẽẽ btũ. ḡ oẽs uolut ẽẽ bi.
Jt i cord hois scripta ẽ lex nr̃a. Scriptũ ẽ ḡ q̃ sa
ciend. q̃ n. q̃ eligend q̃ fugi. ḡ cogitatio boni
ẽ inlr̃ scripta i corde hois. sꝫ finis prius ẽ i inte
tioẽ ḡ nãlr̃ qlꝫ cogitat finẽ ad q̃ ordinãtes. si
btudo ẽ finis. ḡ qlꝫ inlr̃ cogitat btudiẽ ⁊
finẽ. si finis cogitus d necessitate mouet ap
petitũ q̃lꝫ appetit btudiẽ ⁊ i oẽs uolut ẽ
bi. Si g d aug̃ in ẽ ẽ cũ capescere retinẽ
deq; btũ. in a. ẽ. uõ. oĩm unitãta existat d
ipa btũ diuisitas q̃o. tpĩ ẽ q̃rit eã idiuitiis
alii i uõ cãnis. ut ḡ q̃ uesciat q̃s btudo ⁊ si
n nouerit btũ. ḡ n appetit eã. n ẽ appe
tit n cogitũ ⁊ i n oẽs uolut ẽẽ bi. Jt idi
te si oẽs uolut ẽẽ bi ꝑ q̃ p̃ sint ⁊ sicut sẽ ẽẽ
ad h ẽ atos. ḡ oẽs uolut ẽẽ bi. uolitas ẽ
potas sufficiunt ad luctũ qlꝫ rẽ. ḡ cũ n ẽẽ
sit bi n oẽs uolut ẽẽ bi Jt d aug̃. egro pa
lato pnã ẽ pais q̃ sano ẽ suauis. ⁊ egr̃ oclis
odiosa ẽ lux. q̃ sanis ẽ amabit. si qlꝫ peccãt
egr̃ hr̃t palatũ ⁊ uisũ eg̃. ḡ dlcẽ iudicat a
mar. ḡ btũ q̃ dlcis ẽ iudicat amar. ḡ n
appetit illã. ḡ n oẽs uolut ẽ bi. mali ẽ sit
rebelles lumĩ. ut d i iob. ḡ n diligit lumẽ ḡ
n diligit uerũ lumẽ. ḡ n diligit dm̃. ḡ n dili
git btudinẽ. ḡ n appetit eã. ḡ n oẽs uolt
ẽ bi. Sõ. d. q̃ oẽs appetit btudiẽ ⁊ uolut
ẽẽ bi. ut d aug̃. i lib d confessioẽ dicens dm̃
dilig̃ quũ p diligit ⁊ tulli d. q̃ oẽs uolut ẽ bi.
Ad p obt d. q̃ i diuisitas uõ ex hẽ. q̃ licet omĩs
sciat q̃ ẽ q̃ dr̃. ph n btũ. tñ n oẽs sciunt q̃ ẽ i
btudo ⁊ ubi sita sit ⁊ q̃ ẽ fac q̃ ẽ q̃ dr̃ ⁊ r
n scit ubi ẽ dicto rei Ad sõ obt. d. q̃ hat n
ut iste uult ẽẽ bꝰ ⁊ p. ⁊ sõ. ḡ iste ẽ bꝰ ẽ
⁊ ẽ sta q̃sequiis. n ẽ uult uõ. absõ ⁊ psca. si
sic dr̃ i pub. uult ⁊ n uult pig̃ ẽ. mõ.
mali uolut ẽẽ bi. pig̃ ẽ uult hr̃e diui
```

```
tias si n uult aĩe n ẽ uult laborare. Vñ i
pub. pagm pig hois tãsum ⁊ ecce totũ re
pleuerat urtice ẽ mlt uolut ẽẽ bi si nollẽ
laborare. Jdiq ut sit bi nollẽ ieiunare no
lut orare ⁊ ẽ. V̇ q̃sequs uolut. n tñ aĩe ⁊
illi uolut ẽẽ bi uõ psca Ad ẽ obt d. q̃
aĩa pccõis febricitat ex una pte ex alia n
v̇ expte una iscta ẽ ex a n. Expte ei sicit sic
q̃ ẽ supiõ peros n ẽ iscta. sicit is ẽ sui a sua
n pcat. uñ n iudicat malũ bonũ. t ei imo
sep remanuat omala. si ẽ inferiore pte rois
iscta ẽ aĩa. s q̃ male iudicat. v̇ myst. dr̃
dr̃ puiaicatis ad eor. b ẽ ad sicut. i q̃ũ q
fac ⁊ q̃n ⁊ i ei. ẽ. d samaritae. uoca urũ
tuũ. i. itellectũ. di ẽ ḡ. lici pcco. febricitas ẽ tñ
cũ n ex oi pte febricitet bꝰ ẽ p appetere btudinẽ
q̃ ẽ q̃ dicardo opm v̇ btudo n ẽ amã si op
q̃ ducit eũ ad btũ. indñt ẽ ama ⁊ timori
opa dm̃ paies. s q̃ pais ẽ pẽ eg̃ palato n
t ei. opamĩ n cibũ q̃ pit si q̃ ponaẽt in
uitã ẽẽ. ⁊ i opa dm̃ cibi suũ paius. Scdo mõ
Rnd. ẽ ad q̃rtũ obt. n ẽ sunt mali rebelles
lumĩ ẽ sẽ. suũ dõ. suũ btũ. ẽ sẽ. si opibꝫ qbꝫ
uenit ad dm̃ v̇ i ẽẽ. excẽcio pccora. culta di aĩ
dq̃ q̃s ẽ excẽcio peccoĩ. si op ei. dm̃ ẽ ẽ sẽ. ut ẽ
abhoiat. dm̃. si q̃ hec obz. dr̃. i psito d malis
posuerit me abhoiatioẽ ẽ. ḡ mali abhoi
nat dm̃. Multo forti ipa btudiẽ. ḡ n oẽs
appetit btudiẽ Jt i lib. nuoꝝ. dicebat
iudi aĩa mea nauseat ẽ isto cibo leuissi
mo. si sic iudi nauseabat ẽ in amã tñ
ẽ mali nauseat ẽ mãna spuali. s ẽ pae
⁊ uid. q̃ occlo dsccendit. ḡ mali nauseat ẽ
xpõ ḡ abhoiant xp̃m. ⁊ tñ ut p. Jt i
lib sapie. q̃rent me mali ⁊ n inuenient me.
oderit ei sapiã. ḡ mali odientes sapiãm
q̃ ẽ dẽ. multo mag̃ oderit btũ. Jt q̃ uerã
ut ẽẽ i ultiã auctr. Si ẽ oderit sapiã ḡ
n diligit illã. ḡ n q̃rit illã So. mali
diligit ⁊ appetit dm̃. i q̃ ẽ summũ boni. ab
hoiant aũt eũ. i q̃ ẽ ẽ pcipiẽs pcep ẽ ea que
durã ẽ hoĩbꝫ carnalibꝫ. dur ẽ ⁊ molestũ ẽ
luxiosis orare. auaris. sua. dare ⁊ ẽ q̃ ad q̃
abhoiant ipm ⁊ oderit. sꝫ p aũt diligit ⁊ spi
ẽ ad d obta. Abhoiant. n dm̃ n ẽ sẽ. sꝫ
ẽ opa q̃ pcip sibi aũt nauseat ẽ mãna spu
ali. n ẽ ipõ dõ. ẽ sẽ. sꝫ ẽ opibꝫ spualibꝫ q̃ ẽ
cibi leuissimi. leui q̃ãt ei aĩa ⁊ ex hoiant
ab hoĩe pccĩ. e. m. Rnd ẽ ad tcia auct
n ẽ ẽ ueritas q̃rit ⁊ mali sapiã i q̃ ẽ su
mũ boni. oderit aũt ipm q̃t ad opa. Si ad sp
q̃n oẽs appetit btudinẽ. q̃ dr̃ i eu. hẽ ui
ta ẽẽ. ut cognoscat te ⁊ q̃ misisti ihm xp̃m.
ḡ cog bi ẽ uita ẽẽ. hẽ btudo. si n oĩs
appetit bi cognẽ. q̃ iudi fugiunt ⁊ abhõ
rent cognẽ ihu xpi ḡ n appetit cognẽ il
lã ⁊ illa ẽ btudo. ḡ n appetit btudinẽ
⁊ i n oẽs appetit btudiẽ Jt bꝰ uiuẽ ẽ fai
```



```
uiuere. uiuẽ q̃ ẽ. bn uiuẽ ẽ ad uiuẽ. ḡ aũ
carnalr̃ uiuẽ. aũ spualr̃ uiuẽ. n carnalr̃ ui
uẽ b q̃. ḡ spualr̃ uiuẽ ẽ s uiuẽ aĩ uiuẽ
aũt ẽ rẽ uiuẽ si ut ẽ q̃ rẽ uiuit. ḡ bn ui
uẽ ẽ rẽ uiuẽ. si n oẽs uolut rẽ uiuẽ ḡ n
bẽ ⁊ i n oẽs appetit btudinẽ. Sõ. d. q̃ hec
aũt n ui. n oẽs appetit h cõpunẽ. si sola h cõp ẽ
btudo. ḡ n oẽs appetit btudiẽ ⁊ ẽ sta accẽci.
d. i n uult hec dm̃ r̃to q̃ũ sturẽ aũi d ẽ ẽ
q̃ ẽ ẽ cuprũ ⁊ hec solũ ẽ aur. ẽ i. ḡ i n ut aur
⁊ hec q̃ btudo iptat q̃d acẽns. s. dlcatar
sn mã. b aũt n iptat cogitatio illa uñ sit id
peit. Scd m. d. ad sõ obt. q̃ bn uiuẽ ⁊ uiuẽ s
uit aĩ. n ẽ id peit. si id ẽ subito. n aũt rẽ. q̃
bꝰ uiuẽ n iptat illã dlctatẽ q̃ita ẽ. s q̃ q̃ ẽ
scit i dõ. ⁊ uiuẽ s uit aĩ n iptat illã. un
ui. n oẽs uolut uiuẽ s uit. aĩ. si uiuẽ s uit
aĩ. ẽ bn uiuẽ. ḡ n oẽs uolut bn uiuẽ. licet
id sit subito. n tñ id ẽ rẽ ⁊ hec ẽ iphat op
pioẽ q̃nda aug̃. q̃ũ ẽ pcebat. q̃ id erat
sicp. bn uiuẽ. q̃ uiuẽ s uit. aĩ. s uit istoꝝ
q̃n dicebat q̃ sic n oẽs uolut uiuẽ s uiuẽ
aĩ. i n oẽs uolut uiuẽ bn. ⁊ hac oppioẽ ip
bat aug̃. n ali q̃ p oẽs aĩ q̃ceptioẽ. d ẽ in
q̃ b cicero n dubitaũ q̃n oẽs uelit bn ui
uẽ Alii dicebat q̃ n oẽs uolut uiuẽ s
uit. aĩ. tñ oẽs uolut bn uiuẽ. h aũt spat
aug̃. p h q̃ sicut aẽ bn uiuẽ ⁊ n uult s
uit. aĩ. cũ h ẽ idẽ id. uult ⁊ n uult. Intelli
git ḡ aug̃. ẽ hac ipbat q̃ illi posuerit id
ẽẽ peit. uiuẽ s uit. aĩ. ⁊ uiuẽ bn. alr̃
ẽ n ui ipbatio Suma ḡ soloĩs ẽ q̃ oĩs
uolut bn uiuẽ. tñ n oẽs uolut uiuẽ s aĩ
uit. ẽ. m. q̃ solo hr̃ ut t bate uiuit.
Circa. ẽ ca. q̃r. utrũ aĩs sit
bn pnti bꝰ. ut q̃n q̃ d aug̃. q̃ nlls ẽ bꝰ.
n finitis oĩbꝫ miseriis. si nlls i pnti ẽ sin mi
siis. ḡ nlls ẽ bꝰ i pnti. p. miseria ẽ q̃ a bi
tudini. ḡ cũ qlꝫ hat miseriã aĩm nlls hr̃t bi
tudinẽ Jt nec scit ã amoẽ. ã odio ẽ digm.
qlꝫ ḡ scẽ incertus d btũ ẽ. ḡ qlꝫ scẽ ẽ in
moẽ ⁊ agitia mtis. ḡ nlls hr̃t btũ. Jt d
apõ. cupio dissol ⁊ ẽ. ẽ. x. ḡ cui cupe ẽ dsid
rae. ap n hebat q̃cq dsidabat. ḡ n d opta
ta succedebat ei. ḡ n erat bꝰ adifficte ⁊ sup
n fuit bꝰ i pnti. ẽ. r. nlls ẽ bꝰ i pnti Jt
ut q̃ aug̃ repugnet ẽ tpi d ei q̃ bꝰ ẽ ẽ d op
tata succedit ⁊ i uult q̃ sufficiat ad hi q̃ ẽ bꝰ
q̃ hat q̃cq uult. alibi d q̃ bꝰ ẽ q̃ hr̃t q̃cq ult
⁊ n. mali ult. ⁊ n sufficit altm Si q̃ cedit
q̃ nlls ẽ bꝰ i pnti. q̃. bꝰ ẽ q̃m ⁊ dm̃ ⁊ mr̃
ti timẽ dm̃. ḡ multi st bi. Jt d apõ d ma
ẽ. sui paulꝰ sui appollo ⁊ ẽ. Scĩ ḡ hr̃t d ego
hr̃t q̃cq uolut i pnti ⁊ n mali uolut ḡ ẽ
bi i pnti. Sõ. distinguẽda ẽ btudo psca
⁊ btudo ipsca. btudiẽ psca hebit tñ in
futũ In pnti uõ hr̃t btũ. ipsca. differ
aũt btudo psca ab ipsca dupr̃. p q̃ q̃ hr̃t
```

```
btudiẽ psca. hr̃t actualr̃ q̃cq uult. hr̃e
t. ẽ. pnt. t ẽ. futũ. si scĩ q̃ hr̃t ipsca ipnti
btudinẽ n hr̃t q̃cq uolut. hr̃e. suũ tñ suũ
i futũ. n ẽ hr̃t actualr̃ glã q̃ hebit in futũ.
Scdo in differt q̃ scĩ q̃ hr̃t btudiẽ ipsca
n hr̃t q̃cq uolt. suũ uõ sipli. suũ uõ q̃ditio
nali ⁊ uellet ẽ scĩ q̃n ẽ oẽs ẽẽ i padiso si dõ
placeret Sic ḡ duplx ẽ sabbism. uidl. sa
bbism psct ⁊ ipsct ẽ duplx ẽ btudo. s. psca
⁊ ipsca. Ad p. ḡ. d. q̃ nlls ẽ bꝰ psca btũ n
finitis miseriis. d btudiẽ psca intelligit d i
aug. tñ btudinẽ ipsca hr̃t tñ scĩ. cũ miseri
is collibꝫ. Miseria ẽ celer. n ẽ q̃ne btũ. mitis p
hac distinctioẽ p i. sõ. ad sõ. ⁊ ẽ. obt. Ad ult
obt. d. q̃ cũ d. bꝰ ẽ cui omĩa optata succedut.
intellit d optatis optatioẽ ta sipli q̃ q̃ditiali.
⁊ q̃ opplend i duo. q̃ ẽ h. bꝰ ẽ q̃ hr̃t q̃cq ⁊ n ma
li uult.
Circa. ẽ. ca. q̃r. q̃m. ẽ. itelligend. q̃d aug̃. q̃
mali q̃rũt btudiẽ i tpalibꝫ. ut ẽ q̃ n ẽ
sim. ⁊ tñ ẽ sciut q̃ ẽ btudo. ⁊ ubi sita ẽ.
Sciut ẽ q̃ i solo dõ btudo ẽ ⁊ uiã dlcatio.
sciut ẽ q̃ i tpalibꝫ. n ẽ n sta btudo. ḡ in
tpalibꝫ n q̃rt n stã btudinẽ. ḡ i tpalibꝫ
n q̃rt uiã btudinẽ Jt si mali i opibꝫ
sũ mĩ d btudinẽ uiã ⁊ boi ẽ. ḡ oẽs inte
tioẽ tã boẽ q̃ male. hr̃t eãde itetioẽ. pe
⁊ pncipalr̃. si oẽs uõ. q̃ hr̃t idẽ uolr̃. pe ⁊
pncipalr̃ ẽ eid spẽi ut d. aug̃. ḡ ẽ hec om
intetioẽs tã boẽ q̃ male cũ hãnt eãd inte
tioẽ pe ⁊ pncipalr̃ ẽ eid spẽi Jt d aug̃ q̃d
ex hec ẽ tãta diuisitas uolũtatũ q̃ n oẽs sa
ut u btudo sita ẽ. int̃ xanoꝝ uñ i ẽ diuisitas.
ẽ hec d btudiẽ. n ẽ ḡ utrũ q̃ alii q̃rt eam
i uõ. cãnis. alii i diuitiis. Sõ. i q̃uult emẽ
hec cuꝑm q̃ dr̃ ẽẽ aur. duas hr̃t uõ. unã
pmariã q̃ uult emẽ aur. ⁊ altã s̃ariã
q̃ uult emẽ hec. tñ q̃ s̃a q̃ũta ẽ a pmaria.
occ. q̃ illa ead uõ. uult emẽ. hec ⁊ uult
emẽ. aur. V̇ n seq̃ uult tñ emẽ h. ḡ n
uult emẽ aur. sic n seq̃ i uult re tñ
ad pmũ. ḡ n uult re ad tcã. dictio ex
clusiua ad iuncta cũ eo q̃ ẽ ẽca finẽ. n ex
cludit finẽ Sil̃r i mali duẽ ẽ uõ. pria
q̃ inlr̃ ẽ. illẽ bõ appetit btudiẽ. suũ dlec
tatioẽ. uñ sindesis ẽ pcip lib. ar. ut q̃rat
dlctatioẽ uãz ⁊ ex h. uõ. n h. ẽ. ã. uõ. erro
nea. q̃ uolut mali hoẽs dlctari i tpalib.
n ui ḡ hat. mali n q̃rt i tpalibꝫ n btu
dinẽ stam. ḡ n q̃rt btudinẽ uãz. n ẽ d
excludi finis ulti. sic dctũ ẽ. R. i n uult
emẽ n hec. ḡ n uult emẽ aur. Ad sõ
obt. d. q̃ n ui h aũt. id pe ⁊ pncip. itetioẽ
ḡ oẽs intetioẽs ẽ eidẽ spẽi. n ẽ idẽ ẽ ime
diatũ ⁊ pximũ intẽtũ i oĩbꝫ itetioĩbꝫ ẽ
aũt imediata ⁊ pxiã. intẽta diuisificat
intẽtioẽs ẽ uolũtates. ẽ ime. ⁊ pxiã. uo
lita. Ad ultiõ obt. d. q̃ duplx ẽ erro.
```

Marginal notes: left of column 1 "·ṗuue"; right of column 4 "uult"; right of column 4 "id uolitũ i".

f. error opinionis. & error prave vite. De errore opi-
nionis ... quanta est curiositas ... de vi-
tuperatione ... virtuoso. Infide-
les ... nesciebant ... esse virtuosi ...

[illegible]

appetunt

[illegible]

virtudi:

[illegible]

virtudic

[illegible]

[illegible]

sir

[illegible]

suito pro sui voluntate absoluta et discreta et sic pro usura furtum est. Set licet quod est cum usurarius sit fur, sic dico de illo qui per hoc non furtum facies. quis non liberis appellat. quia inter scilicet patiat usura uiuere et alio furtis et latrones non patiat uiuere precepto esse non patiatis maleficos uiuere. et usurarii manifeste sunt malefici. quod ostenditur quia inter ecclesie plus sustinetur secundum pena usurariorum quam aliorum furorum. et est pro quo dicitur sacra theologia. ¶ Ad preceptum dicendum est quod inter scilicet regere pro quam ad [illegible] ut quis usurarius sit fur tamen domestice fur est. inferunt proculdubio et ex furto licet a utilitas proueniat rei publice quod adiscipatiam et propter hoc patiunt uiuere usuras. cum tamen alios fures puniat. sicut inter ecclesie quod subtiliter inter quam inter seculares pleguntur usuram pro dampnis spiritualibus quod inde ex usura accidit. et quia usurarii dominum honorarii ordine ut contemptu dei uiuunt de precio suo fecerit sunt officium et modo uiuendi. sicut et mulieres fornicarie aliud aut precio de precio suo non facuit sunt modo uiuendi. Set contra obicitur quod uidetur illam quam dictum est quod dare mutuum ad usuram est licitum. Et se malum. dictum est quod propter hoc est per se malum. quia usurarius rem alienam manentem alienam uult facere suam. sed uidetur quod hoc sit falsum. precepto in usura transfertur dominium. qui in quantum accipit mutuum rem suam potest dare usuarius et sicut et uult dare. dicendum ista pecunia preter sortem quam dat ei. quam pecunia quam accepit usurarius pro sorte sua est. quam non facit rem alienam manentem alienam tamquam suam. quam ideo pecunia ista pro certo quod sublunaria fiat dicitur mutuo in pecunia ista sub conditione ut des michi tamen preter sortem. quam si hanc totam peciam quam accepit usurarius preter sortem data est ipsi. quam sua est. quam in usura transfertur dominium et tamen ut plus. ¶ Si propter intelligitur quam non transfertur dominium in usura. potest est de pecunia quam accepit usurarius preter sortem non potest facere elemosinam quia immolantis ex iniquo maculata est oblatio. non potest ad faciendum de ista pecunia quia sicut uelle sunt. non reddere ei a quo habuit. quam non est sua. quam non transfertur in usura dominium. ¶ Et illum genitum non approbat de quo solus nec de est ei de tu solus de et apud uero nobis de est. si si autem habuit feudum ab aliquo domino non potest transferre in dominium alterius sine consensu domini sui. quam iste qui accepit pecuniam ad usuram contra suum et alium suam et preter ea habet a domino in feudum et de illo contrarium furtum debeat facere domino suo. tamen dicitur non potest transferre dominium sine sine consensu domini sui. quam cum non approbat contractum usure non transfertur dominium in usura. ¶ Item si aliquis extremus qui potest cadere in contractum usure dicat alicui mihi est accipio te in uxorem si non consentiat alio non est in mim[illegible]. et si contractum ecclesie qui non consensit alio uindicant in non esse tamen. quam si aliquis necessitate cauere dicatur habuit de ista pecunia preter sortem pro mutuo. non transfert propter hoc dominium. et non transfert dominium in usura ¶ Item quia quia dicatur restituta accipientis quam accepit de usura ipsi usurarii ¶ Si uero qui negociatur potest de illis cum proprio restituendum est. in deposito quod apud me habeo. potest dicere meum. quia possum negociari de illo et dare alias cum proprio restituere ¶ Item iste usurarius tamen reddere istam pecuniam ei a quo habuit. aut quia eius est. aut a de causa. non quia eam de eo cuius quod

mutuo certum dicitur licet quam ad hoc et ei obicitur. Si a quo dicitur non tamen a causa. non quia ei est illa pecunia est tamen eam restituere. quam non est usurarius et in usura non transfertur dominium quod non in hoc antequam iste pro transferre et sed tamen rem suam in dominium alterius. et de hoc dico tibi pecuniam istam. quam transferre dominium rerum licet est possibile transferre tamen in transferre sunt quod hic dicitur duplex dominium et licet proprietatis ubi dandi non tamen dat. de ubi est ista dicitur si contractio sit iniusticie. Intentio est scilicet aut quam alienam manentem alienam facere suam. pro hoc patet ad secundum obiectum cum de usurariis accommodat pecuniam hac conditione ut reddat michi tamen ex ea mutuum in quo transferre dominium uolo transferre dominium in se rei aliene manentis aliene. quia precepta uidentur sibi utrum liceat dare mutuum sub conditione quod accipiens dicitur ad pauperibus. uidetur quod sic quia dare mutuum bonum est. et dare pauperibus bonum. quam totum quod ibi dicitur licitum est. si sic. quam licitum est in dare mutuum ut accipiens det ad pro meo indigenti et cetera magis est diligo me quam alios ¶ Sed sic non licet in ex in mutuo transferre dominium rei aliene in me. in non talem. uirtutum hoc autem licitum est dare mutuum licitum est dare pauperibus. quam licitum est dare mutuum non ad dandum pauperibus. Item licitum est pro causa licentius acquirere temporalia. quam licitum est pro causa pro acquisitione temporalium. Item licitum est in dare mutuum isti ne ledat me aut amicum meum. quam licitum est dare mutuum pro hoc temporale pro et. per quod habet tenere alia temporalia et ita pro pecunia ¶ Solutio. preceptum autem non uidetur quod cum dat mutuum ne ledat amica ei non accepit preter sortem. sed redimit ius suum. ille quo dat mutuum. hoc autem licitum est. si si dare per pecuniam dari. ut accipiat ad preter sortem. quod autem dictum est quod non transfert dominium in usura. intelligendum est de dominio illius rei quam accepit preter sortem. hoc autem est quia de superiori non approbat illum contractum sed contractum ad mutuum. et in hoc transfertur dominium. Mutuum est enim de meo tuum. ut dictum est. sed uidetur quod transfert dominium. quod de superiori non approbat contractum illum. quam si transfert dominium pecunie accommodate et non est in mutuum quam in hoc contractu duos sunt. unum quod licitum est scilicet dare mutuum. aliud illicitum scilicet intentio accipiendi aliquid preter excrescentiam. preceptum approbat deus et quia ad illud transfert dominium. De est aug. non inconueniens est equitati quam quis aliquis dicitur pro uoluntate suam assequatur. sed hoc intelligendum est domino approbante. sed non approbat uero contractum ad illud transfert dominium. ¶ Item iste mutuum potest dare alicui ut ipse qui accepit impleat hoc preceptum. non furtum facies. non mechaberis et cetera. potest ei dare mutuum ut quilibet preceptum impleat. quam ut impleat hoc preceptum mutuum non in sperantes. quam pro dare mutuum isti ut in mutuum dicitur aliquis. quam mutuum dare non in sperantes. non autem non preter sed in sperat aliquid. quam peccat. quod coedum non est simile de hoc precepto non furtum facies et de hoc mutuum date. quia in ipso ex in mutuo nichil accipit preter sortem. non est in a. sed in ipso accipit ad preter sortem licet

uel alio.

Contra secundum ea. quia utrum in quo accepit ad usuram peccet uel quis est quod dat alicui occasionem fornicandi peccat mortaliter. sicut si introducta esset ab aliquo in loco fornicaria sicut esset ceteri socii de domo ut daret locum sceleri locum fornicandi dicitur peccatum. imo non dicitur recte. quam si aliquis dat occasionem alicui ad usuram dandi. peccat mortaliter. Sed qui accepit ad usuram dat usurario occasionem dandi ad usuram quam peccat mortaliter. ¶ Item magis debeo diligere animam proximi quam corpus proximi quam pro nulla necessitate corporis. licet in dare occasionem peccandi sui scandalizare proximum. sed qui accepit ad usuram scandalizat proximum. quam pro nulla necessitate corporis licet accipere ad usuram. quam qui accepit peccat mortaliter. ¶ Item in euangelio. ve homini illi per quem scandalum uenit. et in glossa. quia uitando est scandalum usque excepto tribus causis. scilicet ut est ueritas uite et iustitie et doctrine. sed si iste non accipit ad usuram non amittit propter hoc ueritas uite non iustitie non doctrine. quam licet eum uitare dicitur scandalum. quam peccat si accipit ad usuram ¶ Item est hoc autem sacerdos indigens et petat mutuum ab aliquo usurario subdito suo ut quem precipit ipse et potest non esse dandum ad usuram et prohibet dare et ipse facit quod iste dicitur ad usuram quam facit quod licet quod potest. quam peccat mortaliter. et uidetur quod peccatum sit accipere ad usuram. quod si contra. quam licet ieronimus commendat beatam paulam de hoc quia magna expendit in usuris ut pascerent pauperes. quam non est peccatum accipere ad usuram. et ad preceptum obicitur dicitur quod non est simile de fornicatore. quia in fornicatione non licitum est sed inducere inuitum ad usuram. ad licitum est scilicet dare mutuum. sine usura non est illicitum ¶ Iste uero qui accepit ad usuram non petit non quod det ei mutuum. sed autem licitum est. sed quod det ad usuram hoc est quod non recta accipientis. ¶ Ad secundum obicitur dicendum quod hoc est falsum. iste qui accepit ad usuram scandalizat proximum. scandalizare enim est secundum quod dicitur uel facere minus recte peccandi occasionem prestare. petere autem mutuum non est factum uel dictum minus rectum. imo iustum est quod indigens petat mutuum. et iustum est quod dicitur et ei grates. et quia non uult usurarius reddere gratis et redimit accipiens in suum dando ad preter sortem. pro hoc patet ad tertium obiectum ¶ Ad quartum obiectum dicendum quod sacerdos non peccat petendo mutuum. non facit contra quod precipit. si non dare mutuum ad usuram et facere quod illo quod precipit non compellit uel facere quod usurarius dicitur ad usuram. sed petit ius suum et redimit sed non potest habere gratis. hoc autem non est peccatum quod quia licitum est in necessitate accipere ad usuram. sed preter necessitatem peccatum est accipere ad usuram. sed preter contra necessitatem est peccatum. pecunia non. beatus hieronymus commendat autem usus. sua. sed causa uicio est dicendum nos de omnibus habere. ut est omni arte et nore commisior est ut et autem. Expeditis predictis quare licitum accipere ad usuram ut pascantur pauperes et cetera. licitum est accipere ad usuram ut fiat aliquod opus misericordie sed opus misericordie est dare mutuum gratis. quam licitum est accipere ad usuram ut iste qui dat ad usuram dicitur mutuum gratis. quam iste preter necessitatem

uel suam uel alterius proueniat usurarium ad dandum ad usuram. quam scandalizat istum quam peccat. quod quis sic precipit necessitate suam uel alterius dicitur ad usurario ut det mutuum gratis tale est dare uel accipere est factum uel dictum minus recti. unde non scandalizat. sed cum accipit ad usuram in tempore necessitatis ut pascat pauperes precepto quod sunt et pauperum. et est petitio recta et sine potest haberi gratis licet regimine ius pauperum.

Contra tertium ea. quia in quibus contractibus sit usura. ponatur quod quis det mutuum alicui familiari regis hac conditione ut defendat eum ab exactionibus talliarum. et defendat ipsum. quia utrum in hoc contractu sit usura. ut quod est quod dat est mutuum pro temporali re. quam in est usura. sed non gratuitum preter sed dando mutuum. quam non est usura ¶ Solutio. quando tallio est debite et quando indebite. sed quis dicitur mutuum hac conditione ut defendat ipsum ad debitis tallius usurarii est contractus. grauat proximum non illum est dat mutuum. sed principem cui dampnum peccatur. ab absoluendo tallie debite sed dat mutuum. hac conditione ut ipse defendat a tallius indebitis. Ad hoc distinguendum est utrum in contractu ipsum solo uerbo defendat ipsum aut pro occasione ante pecunie. si uult tamen usura est. Si hoc sciat in quo dat mutuum gratis est proximum. si pro tamen non est usura. nunquam dat mutuum pro re temporali. quam est ibi usura. cum est dicitur mutuum dare pro re temporali est usura intellige de re temporali de qua percipit ad emolumentum assequitur dat mutuum sed uibales non dicitur esse emolumentum. Item peccat quis det mutuum pro pigritia et ita quod iste qui accipit mutuum habet equum otiosum quam locare non uult. et dicit illi pro pigritia a quo mutuum accepit. hac conditione ut pascat ipsum et equitet ipsum sine gratuitatem. quia utrum in hoc contractu sit usura uidetur quod sic. quia preter sortem habet usum rei aliene. quam preter sortem accipit ad emolumentum. quam ibi est usura. preceptum iste equus potest locari quolibet die .xii. denariis. et tamen in tres quia uideri potest ipsa quam si dat mutuum teneat equum per .xv. dies. preceptum est ac si preter sortem acciperet .xv. solidos. quam ibi est usura. Si concedatur. contra. non grauat proximum imo iuuat. pascit enim equum suum quam aliter pasceretur pro ille qui accepit mutuum. quam non est ibi usura. eadem est questio. si accipiat domum pro pigritia quam mutuum est accipienti mutuum sed non uelit eam locare ¶ Ille non quod dat mutuum custodit domum et ruina preseruat quod ubi est usura. preter probatur quod sic et preter. Solutio. in talibus casibus considerandum est utrum preter mutuum preter sit utilitates. et si non inueniuntur utilitates excluso mutuo non est ibi usura. sunt et est in preceptum cum excluso quod mutuo debet ulle iste cui est equus quod alius haberet usum equi sui et quo inutilis est equus habet est aliquam utilitatem de equo suo quod alius pascit eum et sine grauamine equitat de per sunt utrobique utilitates. unde non est usura. et non in hoc autem iste habet usum rei aliene preter sortem. quam ibi est usura. debet addi et pro in usu non faciendo res pensatione. et hoc est uerum. unde patet solutio ad preceptum et solutio obiecti. quod non est res ad quem potest haberi de equo. sed

ad i q principali hr. ul ad l q ipo facit do ei
q pca d cau l i q aliq pricipat l assumit use
usu pcet. patz q q as usari d alie q mutuu
gnale refectoe q dr pitatia z totu q dat
e d usa. si quit nescit l ce d usa exceptum
solom ai ebo q bn scit illo ce d usa qr ut
quit pz inde qine. illa refectoe ut q seq
te pcip l leui ce monicau z raptu abestia ne
gmedas. si raptu d usa e motici mu. infer
e more z raptu abestia .i. abestiali hoie
g q gmedit d usa fac q pce dni g peccat
mor. q at moticini e p p i q d thobias ui
dete ne forte furtiuu sit q n li nob au
ede ad exfuito au gtinge n li g quintu
gmede ad d usa. g mor pcat gmedendo.
It abbas l dispesatore abbie tebat qre an
furtiu eet q eis dabat sic q siu tobias z n
qsiuit c ita. g pcau mor. q i quit nescit
hec ee d usa z d quolz hec plurimo e q s bo
mi n pbet i qiun. g n pcat gmedendo illa
refectioe. It apo d. loqns d gmedendis n in
terpretes pp qsciam g dispesator n tur intro
gare an furtiui sit an d usa. q pcado i q
scat i ee d usa actu d bat gmede. ut q n q
ei sciat i ee monicanu. si gmedit sacerd fa
cit q pce dni g si gmedat pcan mor. g te
n gmede si gce. q. si n gmedat scadalizat
alios z tur n scadalizare q ne hoi illi p
q. x. g te n gmede. It si q gmedat fac q
pre abbie. abbas e pcep e ne as faciat si
glitate aim g tur gmede z tur n gmede si
cut pbatu e. g tur ad duo oppo. sic pbat
e q e ipos. q z d iure fenatoris utru pei
gmedendo d usa. ut q n. qr te cohitare cu
uiro suo. qz ut d apo. mlr n h potestate
corp sui si ii. n eq. It d do i cau. n licet
uxori dimitte viru suu n pp cau forn. g te
cohitare cu uiro e. s n p cohitae cu uiro e
n gmedat d usa g pot licite gmede. q qd
gmedit. moticim z sequent. g fac sciente q
pce dni g pcat mor. e. r. e. d fructib
fenatoz z d illo q colut uineas z agros fena
toz. Sd. ad pm. d. q si e ueheme suspicio
q i q dat pitatia e usari sic si e eius uic
cuiitas l q e fere q sit usari intrrogare
d dispesator abbis an sit furta l fenebr
illa pec q dat ppitatia z diligentr inq
z sic cogt fenebre nllo m d i recipe q si d
apo n intrrogates pp gsciam intell ubi n
e p suspicta z pca apo loqbat d ydolatris
q sup li gmedere. oia e munda mudis si
q e d usari. Si u nlla e suspicio q i qui
dat e usari n e intrrogad an furtu e. n pec
cat quit gmedendo. n ui i at i gmedo mor
tiamu g pcat mor. gine. d. iste cognovit
uxore alterius g pcat cognoscendo. p e as cognovit
uxore alterius sin pcad. si adhibeat diliaz
q pot z d z cedat ee sua. d i uo qsat totu

q dat ee d usa d. q i illo cau ne scadalizet fr
z gmede. tn cu consciaa z ppo resti. d ie h signi
care abbi. ut abbas restituat z abbas z re
stitue eid e uo. d bet ee q fres eid quit ut
q bn uult uni l n uelit alt z n u z gmedo
sciente moticam. g pcat n e e moticini
ei i hoc cau. sicut si as usari pniteat z ob
mr alie i extrema ne gstitutio z si n hr ad
tractam n d negaru q huit d usa te illud ac
cu ppo restitui. expolliure. d uxore fenatoris.
d. q nllo m gmede d usa n h ad q ptra
tuere ualeat z te pot gme. cu ppo resti q.
n. inno pot d i dimitte uiru suu. qr adco h
te tucoes. n e te cohitare. si u sumus g pstat ea
ad pcam. q uo d ap. mlr n h potate corpis
sui si u bn d. quis e n cohitet tn te rede
d bitu ei plco z cpi z d l q obit q alt n ob
dimitte altm n pp fornicatoe. bn d. si ad ui
ellit tn d forn copala. si z d spuali. sic pxigo
fornicatio at spual e tn oi pcad mor. tenet q
mlr obedire uiro suo. saluo dnio supio
ris dni. Jo. q. d fructib z colentib uineas
fenatoz q nllo mo debet sciente recipe peci
febre n uelit restitue. tn d colentib uineas
dnc q d a q licite psunt recipe. qr n facuit
usariu ipotente. qz d fretu uinear petit re
stitue q dat cultorib. si qz l inctu e p so
lutioi adherens. Jod qr dict qui ppatiap
tioes z ositil icidut i pccm use i q bida e re
giolb e q d a q h uic otio d putat se ut indi
gntib q n pect ad mutuu z accipiut ab
utrq pte. q dict ut pcet e faciendo. ut q
n. ut les e fr i d igntib z cor utilitati def
uiedi g n pcat. si q. tpi accipiut ab utraq
pte. g a fenatore. si fenator n dat eis n d coq
accipit pt sorte. d sorte e n dare eis hec bene
fecit ipi. g sciente gmedut moticanu. g p
cat mor. e q d rectorib q q d a cuu. q gpllit
ad reddend usas z d testib q testi reddut
z d ei q pu istra facuit. sr q tib usariis q
uitm pcat. ut q n. qz h facuit pp cor utilita
te. It si as telit fure d reddendis usis. etc
gsulit q reddat. g illi q gpllit redde gfir
mat q etc gsulit. g n pcat. d. coz au iste
acquir usas. aut coz g fac pce. g gstituut
pcao. si facietes z gsitientes pi pca puiendi
z. g ipi pcat mor. q a d istos q pt sorte ad
accipiut nae pe. l locatiois ut in pcat. q d a
e i dut. loco t peci mea usq ad nudinas il
las z plocatoe tn dab m. l do t mutuu ut
reddas i nudis ill. l si n reddidis ppe dab
m tn. q uitm iste dcet e usari. ut q e. q
z d ui b illa d z ee curio. g sic dicat as lar
peci sui alicu a iudo utatr. d in mo intioat in
ferre dniu z ex iu mutuu ad hre pt sorte. e
t e usari. g pcat mor. q s dat peciu i sua
pcat. g mor. q de h gcu dat pu istra. sic
etiaial er z ipe d pp. Sd. ad p. d. q i pcat.

mor. qui pcat q as d z mutuu ad usa alie.
li h util sit i dignitib. tn pcat q n pcat h pp
utilitate i digntiu. si ut hat use pte vii
dicat pro use ppticipatioe. Sili d. ad
fo obi. q pcat rectores q gpllit redde usu
z ipi testes z qsiciente facuit pu istra d ge
tu usario. q isti dicut pro use possisiu
q a e usariu sup. sic illi q dat peci sua ad
usa. Alii e usariu qui ppticipatioe sic
uxor usariu z fructes z iste q pcat ut as d z
ad usa. h d ei u pte inhat z q tales sunt
usarii ptcipatoe. itm sup. e usariu. Alia
e usariu posiltu. sic rectores q gpllut redde
usas z testes z m u h at. rectores facuit hec pp
coe utilitate. g n pcat q n facuit pp coem
utilitate absoluta. si respetiui. sui gpatai.
facuit e h malu ne pei fiat. n solu gfir
mat q etc gtulit i n opis facuit. dat ei
auc z po. fenandi. Adult. obt. d. q pot e
q i gce n e p subias sua usari. illi enq dat
peci usus e i fraud e usarior hec facuit
z ex ui mutui i tnot ad recipe pt sorte gce
t tn i se n e usari. si pp negligentie el qui
d buit solue d bitu ad pocm tm mi. z pepe
sis q s facuit cotroes ut hat d bitu ad pt d
bitu ppe dat q n exetat culpa l expesas
z q ad h psh dare do pp z cadi. litas suas
mibi e e pinti neguge aut fraudulm
i differentie soloe d biti.

Dico d caib i q i gce e usari cu icitudie tpi
di. est d caib ut q s emetitudie tpis
as g d i. vedo t bladu meu ut reddas m tn
q ualebit tunc q cari erit hec ano. q ut
iste gce e usari. ut q e. qz uitor iatitioe h
accipit ad pt sorte z hoc exprimit for gce usar
d g iste gce d. In ctu e uitm bladu e plus ua
liturum i a pre am futi q m ualat pot e gu
ge q m i ualet p totu seqte anu q m uo ua
leat. g dub e uitm i ex hoc gcu acceptus sit
plus q sorte l m i. g gce iste n e usari z q hat
e neccia fre. qr d d pp. i q dai dcetali q aliq m
catores uendiderit mices sua q n ualebat n
x lib. i tpe gce. p. vi. lib. ad pasca reddendis
d. d pp. q ecce ille n e usi. pp dubiu euetu
rei. pot ei gtige q vi. lib. ualite sit mices
i pasca. g si iste gce n e usari pp dubiu eue
tu rei. e. r. n. pm. It q d ctale l obt. Si uic
uende mices q n ual n. v. lib. ad pasca li sit
uende p. vi. z duob drius. z s p. vi. z iiii. drius
z i augmto pmutias. cu n e d amae ptu
i q sustio e. h uende p. x lib. q. m am. uitm
h e uiter plus q sorte. g gce e usi. forte d.
e q sistid e i a ptio. ex x lib. uidi li illo ptio
q d ta q bit u boni l sapies i h i gctib. si q. sa
pies n sat d futis euentib. qz z astronomi
sepissie fallut ibi. g n pot d tiare d talib
g si i ultm gce e usari n i pedit dubi est
euete. e. r. gce ille. q d d ctat n ee usariu.

e usari. It si pp dubiu euetu n sit usariu
h gce. g emie intra bladu n fuit usa z co
trariu oppio d oppo. Si e sextari bladi ui
mo. x. s. z pba e. q tn ualitur e i augto
z as emat p. v. s. usa d h ce. si hec i pedit
dub euetu. g gce q e i dcretali usari e. Sol.
ad euidetia solois i z. no. e q d a r. q h d iga
m i h is caib q p h e. q cuq uendes ex d
sorte uendit accipe plus q sorte z h expe for
gce. ille gce usari e. Secda e ucuq uendes
uendit mices suas. r. futu p maiori ptio q
ualeat i tpe gce z uino f ertiatoe boi uiti
z sapietu. In h gctib n e gce usari. sic
e d. ap. boni i siglis uiro uim. ut r. z infa
eor extiis. f hec d apo. spual ho omia iu
dicat z ancie iudicat. ita io e si uendis m
tnoit accipe plus q sorte siu ex h expim sic ge
tus siu n. siu plus acceptus e siu n. usari
gce e saltr f intintioe r. ha e i uo. gsistit
sic e z symoia. f par roe d. q gce pm e usa.
p par roe d. q gce q e i dctali n e usari sic
ui boni z sapies i h i gctib. f g suetudine
regiois. l q e gce z f q solz accite i alus am
extitutu mices suas ualitis vi. lib ad pa
sca n e gce usari. vn d q i h is gctib sistend
e. u sistit u sapies ositatis oib. ctius n
solu g dubi euetu fac gcu n ee usariu
si recta extiatio sapietu. Si as emat
bladu intra z f iudiciu sapietu sit talita
acceptus pe sorte. usa d ee. si pe q n e ibi
usa. qz dem e supi. q usa e cu as intioat
ad accipe pt sorte ex ui mutui. si ibi n e
mutuu. g i n e usa. si gce. h. g. e. r. si as ue
dit panu q n ui m. n. x. s. p. xv. ad pasca.
n e usa. qr i n e mutuu. Sic si as uendit
machia argenti q n ui m. n. xl. s. p. lx. s. ad
pasca n e usa qr ibi n e mutuu. si supl
exptio l uenditio. forte dicet q h e usa. qr in
fraude pluralitatis mutat gce. Sc e ille qui
dit q plurali e dare mutuu psit l nudacta
tm n dat mutuu si uendit z i fraud p mu
tat gcu pp hec iudicat usari. E plus q iqui
emit bladu itra usari e. Sec e q i q uendit
indigntes e. z siic q illi tur dae mutuu n
spontis sicat dare pstiuidatia facere ma
d pce. In fraud g teu mutat p z uedit
blad p minoi q ualeat g usari iudicad
e cu uendit accipe ad pt sorte. n e e cu
tad uitm i ead spe rede tpis accipe plus q
sorte i dat ul i alia. It pcm e ut ut
uende re plus q ui ad tmi rede n g si ui
dat res plus q ualeat m sin exceptioe uino
stati accipiat ptu. mai pcm e. mag e
nocs. g q calbisdes pcat qui uendut plus
ualeat res z stati accipiut ptu. g sunt
usarii. Sz q. tm ui res q e m p h i i pcm.
g si tm uindet n pcat. It si pcm e emere
bladu itra q n i pbabli iudicio rte expti

matis mutuo plus acceperit e q emit. g pec e emit portat qs minor modicum. Et e as iuuenis clericus qui probabiliter sua etate p uiuere p xl. a. ve aliq mo. ualo longius 7 inudit po tatu aliq hunc clerico aduitam sua p. c. lib. 7 portat iii. vel. lib. annuatim. uir q iste gemit per mo. mutuo e plus acceptus e pr sortem. te dare mutuu gratis. excusat idignitati illorum. 7 q n uult dare mutuu q mutuu i epnce. g pecat mo. ¶ So. ad p. d. q habet n ibi ne mutuu. g ibi n e usa. qpaeni usarii dicite 7 usarii sic illi qpat mutuu uz ad habent pr sortem. ¶ Alii in dicite sunt usarii. indo illi qi fraud p. mutate actu. 7 ide inde acqre q acciperet p mutuu. faciunt aut hunc p. mutuu dare. n in sperantes aliq mutuacione nois tn. sic si dicat usarii n dot pecia ista mutuo. si uindo. pi qd e ac si diceret do e mutuu. aliqn fac fraud p. mutado actu. si i gemit bladu i terra. uolens dare pecuniam suam mutuo. 7 qumdit suas merces cari. pp tmu. Et hoc faciunt fraud p. di 7 uendunt tps. Vn usu dicit. l. i dicite. ppue e usariu uendere tps. 7 pp hoc dr i ecc. d. mato gra usariu. auaro n est scelestius. ul iniquius. usari e fac q tepn legem diuinam. q perp mutuu dare n. tn sperantes. fac q a legem n le. 7 humanam q fac q hec p. qcumq uultis ut faciant uob hoies. 7 uos f. ill. fac a legem nale i usale. q uendit tps. q coe e omniu creaturar. d e aug. q uendicauit e summe lagitatis dei. q eis cata coplacat dare serpentem. Sol ei aptit dare serpentem. ad illuminand. e terra aptit dare germinand p dat. e 7 aq n at i gna n dat se sic ipse q uelit uolit res tps habere. q g usari uendit q d necessitate coe e omniu creatura. creatis omib iuuat 7 lapidib. Vn si hoies tacerent cu usariis lapides clamarent si posset. 7 h e una ro q rescriptu psequit usarios. vn maxim a illos d d d. cu accepto tps. i. cu tps i cit i manatu meo. q usariu n psit tps unde te ita q iudicabo. ¶ Ad vo obi. d. q hec at n iu. i uendit te plus q ad tmi n ualeat. 7 hec tre tmi. 7 pp hec iudicat usariu. g iudicand e usari. si uendat eade tempore pcio 7 statim accipiat pciu. n e in hi actu facit fraud p. di. n uendit tps. si d. q pecat si decipiat emtem. In simplic uenditione 7 emptione pot decipi tam uendes q emens q emens dat mi q pot dare. 7 uendens accipit plus. 7 pp hec dicunt au lex bii. q si i cetu uendicionis 7 emptionis decipiat. as ult medietatem iusti pcii. q decept psit agre deceptore. si p lege diuina n pot uendre sine pecc re ani faciunt plus q ualeat. si licet uende q pot. du in pcm n uendat. si q scia sua. sicq psit uendre l n plus hec at n dictar ars fer

hi

cunctas boi ui. 7 sapientis i singulis. ¶ Ad ul tio obi. d. q si ille q emit portatu restat uiuere p 7 pexpectatione tps emat usari iudicand e. alr e p emere sine pecco. du meruat p extimatione boi ui. q sine dubio cari d. emere uniquis q senex.

Queritur pea d illa sp hiindatia i q n intervenit pactu. Sit g as q d mutuu sperans se ad accepturum pr sortem. n alr daret mutuu n sperans se ad acceptum tn n fa cit pact. qr iuin h e usa. uir q n. q q lib dr ee gr ad bnficia. g ult q accep mutu te ee gr ad mutuu. cu mutuu e bnfici. g s q pat mutuu. p spac. id. ad q accipiens tm. g pot sperare ai sp hiindatia. g i n e pecm. g n usa. ¶ It ex dono p sperare n ad e ret. g ex mutuo pot sperare ut. ad e dnm. ul dic qr n. ¶ It ex dono p as sperare don. g ex mutuo mutuu. g p dare mutuu ad m sperans 7 ob hec n e usari. si g i dicite fac c hec p. tenet. da. n in spe. 7 illo p plurib usa ut dnt glo. g s peccat pecco usure ¶ It uo. s op s idm pecm salte i spe. q d d. i eu q in derit mlre ad cupiscend ea ia mechat e. 7 ipso ucat hoiadiu i uo. 7 hoicidiu i ope. g cu iste e usari i uo. usari iudicand e. Si di cat q pact q in e ipedit ne is usa. g pac tu n e i usa n adhi facilis bat ad pr sortem. V accessoriu e. 7 n e d suba usure. sic as uelit ad itam 7 grit optimitate loci. p q facili ad ulterius uo. qredi in lecu d forte adforitare. adltiu n ei. pact g i usa n mutat subam pecci g sic cu pacto e usa. 7 sine pecco ¶ It si as iesticiat hoiem sui cu pacto siu n cu pacto hoicida e. si g as sumat ex mutuo sp hiindatia sine sui expacto siu 7 cu pacto usariu e ¶ It s i q iste hat uo faciendi per sin. 7 pp ecem. ne oplat ecci a. at hat uo faciendi pecm. 7 facit. tnc. qtacu uo. p. h 7 f. 7 ei. g qtcu pecm h p. 7 f. 7 ei. si sic h pecm usure g 7 pus. So. id in diuisis facultatib. l. adiuisis artifi cib diuisimod osidant. V i pecco ca u sle ges huias 7 f fo iudiciale. n e usa. q leges huiac n colib. au si tn aiud. s lex diuina q usq plurib. iudicat pecm i e usure. ut i foro penali. iudicand e usu. n. as uelit fac ui i h noie usu. 7 facit iptintinu a ccidentale. d usar ee solumo ubi pactu interuenit ¶ Si d noib usa dr ee gratio. d ipa e e pecci grami. d g q i uitant usa e i pecco cau. 7 n u h. at. iste pot sperare hac te id ad q tm ipe. g pot sperare sp hiindatia. sp hiindatia e e don q e pr sortis ratio. si tot mutuu p. sperare mutuum i cosili cau. hec at n e sperare superhiindantia aliq. ¶ Ad vo obi. d. q ex dono pot as sperare donu 7 etia mutuu. sic ex mu

iir

tuo n h sperare n mutuu. 7 hec e q donu e datio irreddibilis 7 mutuu e datio reddibilis. ¶ Ad tio obi. d. q h e u. l licet ex mutuo pot sperare mutuu. n ex uimutu tum. sij ex ca accipientis. q attendit p hec q dat ei gratis mutuu. mutua e bnfici attendit cari. 7 q ob hec p. mutuu dare n i sperates. s expoi. n. i. ulla sp hiindatia. ut nim. i. ex mutuo tre mutuu. Si adm plum. i. ex ca. q gra mutui attendit. q d dare 7 dabit. u ult pot expoi. n insperantes. i. ulla sp hiindatia. q hec eet mo. V n. i. n e mutuu. q te datio illa eet iutil ad uita etna.

Queritur qst. ca. qr d restitue usure. d q tal f dat dei sp hiindatia q huit usari d usa tnr restitui. Si ob. s. i. q as usari penitet. Si itali arti. po e. q si restituat q h huit de usa. ipe tame mor. 7 filii 7 filie ei pstitu ent. qr si i hec cautur resti. qcuq huit d usa uit q s. q n remitt. pecm. n resti. ablatu. It q tadi reddit. mi. reddit. g te redde qcq pot. 7 q cito p. Si g. ne tibi legem euant e apo. q pp nec. alienas spicas uellebat 7 fricabat. 7 comedebat. g iste s. excusand e ppe necessitate. g licite p retine d usis. q sibi e faille sue nece. e g tenit totu reddere. So. distinguend e. q au usari h as legittimas posses. au nullas. si as d ill pot retine s q nece e ad arcessidis uita 7 totu residuu redde. 7 h sufficit ei eis qb redd. du mo pmittat se redditu residuu q po. Si e d bea ali c. ccc. sol. 7 n habm un uiua pssu retine pte aduiceti meu 7 redde pte cui d beo. 7 hec di ei sufficit du m uz te illi redde residua pte d bm. q cito po. Si uo n h n d usa. totu tnr redde. n ul le e tnr redde ex mia libitate aliq p tei ei remittat. Si sunt alii cas difficiles de restitutionib usarar. e e as usari q mille lib. tm huit d usa. 7 ex ill multa acqsiuit. pea n p usar. i q mo h. mille. lib. 7 ppor sces. q ualz annuati. l. lib. qr ut tractur totu restitue. uir q s. q si radix mortifica 7 arbor. si arbor 7 ramm. g pecunia cu p sit feneb s. totu q ex ea acqsitu e. fenebr e. g totu restitui ¶ It dolus nemini d patro. g n iuria ¶ Si si iste usari iuuste detin. pecunia illi. p. xl. a. ul ex illa iniuriosa detentione. acqsiuit multas posses. g illa iniuriosa detentio. n d ei prodesse. g totu d ei restitue. p sic iste usari acqsiuit posses ex ill mill. lib. e 7 ille cui tnr redde acqsiuisset. g n solu tnr redde mill. lib. si 7 posses qs acqsiuit in. si g. si d pec. tua emerem domu. 7 n tenor restitue tibi domu. si tn pecu tua. g si d usa emeret domos 7 pdia n tenor restitue domos 7 pdia sim

usar. maxime l ex q dnt. q i usa tunc sit diuii. ¶ It s as q huit mill. lib. d usa. 7 hac qsiuit. isti duo cesti buert d usa. S z uni e absolut si restituat mill. lib. tm. g 7 ali. n g te redde posses ¶ It as uendit bladu ali p. xx. s. ad tmi. 7 bladu illo n ualent. x. sol. n ualitur e in timo pcio. s extimatione sapi n. xii. l. xi. g. q iste gerit usari e p mod caristia. 7 uendit bladu ille gemat p. xxii. s. qr uin p uendit tenit restitue ad isti. uir q n. q in illo dapnificat e. imo plus lucri e. g n tnr restitue ei. g. qcet ille fuit usari. g ad tnr restitue. It si as huit ab isto d usa modiu bladi q n ualebat n xx sol. qn dedit ei p usa. mo ui. xl s. 7 m repere modiu istu. qr uin tenet ei restitue i ualore i quo e m. uir q n. q iste n repertu i q redit illi. i ualens. g ei n tnr restitue n. xx. s. g. si. xx. s. ddisset ei xx. plus repetere. g e modiu bladi dedit ei. modiu bladi potest repete. g ille tnr modiu ei restitue ¶ So ad p. d. sine puidicio melioris snie. q usari tenet restitue qcq h exceptis hec qr ratio iudicari ei debe retine p labore 7 indu stria sua. d bet at hec fac. pp tres cas si mul sumptas. uidl quod q h mortifera e pp radice. 7 q fuit i mora restitui 7 quia raptor e. 7 ad p obi. d. q licet n huit d usa n mill. lib. tn mo plus h. d usa. 7 n e absolut si reddat qcq huit. Si oportet q re ddat qcq huit. 7 h. excepto hec q reddat ei r d recta. 7 c. sic s dcm e. q at h sd s uia p hec q s italis usari penitet 7 uolens pe restitue usas. osulat osciam sua dictabit ei. q q restitue q s acqsiuit d usa pcco mo. 7 r e. q q h tnr osq osciam sua sui iudicii sindesis. sic dr p esaiam redite puaricatores ad cor. 7 sic dr i eu ui tuli samaritane. uoca uiru tuu. i. i tellectu. ut puidicu operis ¶ Ad sco obi. d. q illi duo usarii cestr huert d usa. si no cesti huit. uni e absolut si restituat mill. lib. a. n. Si uir q n s absolut q si as rapiat uinea alic. n solu te uinea reddere si 7 fruct q s tpe detentiois potuit d uinea pbabilir recipe. g n solu e i mille lib. restitue. si 7 fruct quos pbabilr potuit pcipe d ill. tpe detentiois l. n illos fruct p cepit ¶ So. n e sile d uinea 7 d denarius. ex uinea e. h iste fruct p se. si ex denarius n ex se. si p actus. ¶ Ad sm casu d. q usari q uendit bladu ad tmi. te re stitue. q tu fuit i pcio. s extimatione boni ui. 7 n u h at. ille q emit n e dapnifi cat. g n tnr ei restitue. q q n e dapnifi cat ab euentu e. euent e n remouit pecm usure. vn peta carcat successib. ecc. qq. ab euentu sed a notanda puta. d bet e dre

[illegible]

fines

cadit

[illegible]

et de pauperibus clericis qui egent psalteria proponant. et de paupercula abbatia ad quam venit aliquis petens fraternitatem. Si abbatia non habet unde possit ipsum sustentare et ille causa beneficii petiit fraternitatem afferret secum unde sustentaretur in abbatia quod omnino ... xerit et pecunia non est causa principalis quare recipiatur in fraternitatem sed est causa sine qua non reciperetur et hoc tamen non est symonia. Dum tamen in monachis recedit quosque afferunt non compellant eum abbates dimittere post mortem suam. tamen est ecce symonia si in beneplacito eius sit dimittere vel non dimittere. ¶ Ad tertium obiectum est sed presbiter cum prelatus ei non debet accipere pecuniam ab excommunicato pro absolutione sed propter correctionem ne deceptio contemptui eveniret quia est tali contingunt pro evacuatione bursae quia hoc tamen est quod prelatus non impleat bursam suam de pecunia illa sed de pauperibus ne videatur cupiditate accepisse. Sed etiam excipitur accidens pecuniam moveri. ¶ Ad secundum obiectum dicitur illud cavendum non quod videtur esse symonia ex unde dicitur sacramenti. non quod quis symoniam committat ecce quando cantat missam pro temporalibus. cantat enim missam pro fructibus terre et cantat missam pro sanitate alicuius et pro pace temporali et omnia ista temporalia sunt ponit quod missam quae spiritualis est pro temporali quod committit symoniam. Item cantat missam pro temporalibus quod confert pro temporalibus eucharistiam quod eucharistia est vera quod ponit quod bona gratia sub pretio temporali quod committit symoniam. ¶ Item ecclesia laudat dominum pro temporalibus dicitur enim ecclesia per proventum dominum agimus tibi gratias et cetera et tellis de beneficiis temporalibus. Sed laus dei spiritualissima est propter eminentiam dignitatis quod ecclesia ponit spiritualissimum sub pretio temporali quod committit symoniam. ¶ Item obiectum de canonicis qui surgunt ad matutinas et eunt ad missas hoc faciunt ut habeant distributiones cotidianas. sed et misse et matutine spiritualia sunt distributiones ille temporalia ponit quod spiritualia sub pretio temporali quod committit symoniam. Sed quando ipsi vadunt ut accipiant expensas debitas quod non committitur symonia. ¶ Item pretium est in exodo non apparebis vacuus in conspectu meo ter in anno ¶ in pascha et in penthecosten et scenophegia et hec precepta adhuc servat ecclesia. tamen est laycus offerre sacerdotibus suis in tribus festis in pascha in penthecosten et natali domini et non offerret competentiam a sacerdotibus ad reddendum oblationes laycus quod tamen reddit temporalia sacerdotibus pro spiritualibus que ei dant sacerdotes. quod licitum est dare spiritualia pro temporalibus quod licitum est vendere spiritualia pro temporalibus. et est et cetera et dantur temporalia a laycis accipiendi in clericis quod licet vendere sacramenta ecclesie pro temporalibus que est contra predicta. ¶ Solutio. non dicitur quod causa dant temporalia. pro causa est necessitas temporalia necessaria sunt. ad hoc ut sustineant ministri dei unde in malachia ¶ Inferte omnem decimam in orreum meum. ut sit cibus in domo mea. Causa est consolatio in temporibus. unde in ysaia sicut mater blanditur filio suo et consolabor vos scilicet beneficio temporalium. magis est penuria facit pusillos peccare ut

as dispare unde in proverbiis mendicitatem et divitias ne dederis mihi. ne egestate compulsus furer et periurem nomen dei mei. Tertium est negotiatio spiritualis unde in leviticus Negotiamini dum venio. propterea ei dat deus mamonam iniquitatis id est inequalitas suis fraternitas ut ex illa superfluitate divites dent pauperibus et sic acquirant regnum celorum. hec est negotio spiritualis. Quarta causa est provocatio ad laudem dei provocantur enim multi ad laudandum dominum propter temporalia sibi collata tribus ... modis homines ... necessaria vel consolatoria vel tamquam negotiatoria vel tamquam provocativa. sed aliquando mali homines pro temporalibus constituunt eis finem fruitionis et hic est abusus et in peccato quod ut dicit augustinus peccatum est uti fruendis et frui utendis et uti quod temporalibus ubi non peccatum est primis modis non est peccatum distinguenda est quod sicut hec propositio pro cum dicitur ecclesia cantat missam pro temporalibus. Si notatur finis fruitionis falsa est. si vero notatur necessaria vel negotiatoria vel provocatoria est vera. hec est vera. ecclesia cantat missam pro temporalibus. hoc modo intellecta ecclesia in officio misse petit temporalia ut necessaria et cetera. consequentia quod ponit spiritualia pro pretio temporali per dictum est ac si hec propositio pro notaret finem fruitionis. hec non est concedenda. ecclesia confert pro temporalibus quod temporalia non sunt finis confectionis hoc modo. Immo causa non est confectionis. unde non nisi hac. ecclesia cantat missam pro temporalibus quod in officio misse fit ... plura esse temporalia tamen omnis si in confectione non potest tamen ipsa concedi per accidens. ecclesia conficit pro temporalibus. ut hic pro notet causam motivam non ipsius confectionis sed intentionis ad conficiendum quod propter temporalia ei accepta tamen sacerdos conficere. per quod sit predicta ad primum obiectum. ¶ Et ad secundum dicitur quod ecclesia laudat dominum tamquam per munus provocata et sic per quod non ponit spirituale sub pretio temporali. Unde tempora non se habent ibi ut causa movens. ¶ Ad tertium obiectum dicitur quod si surgunt ad matutinas vel eunt ad ecclesiam non est spirituale. unde si ista faciunt pro temporalibus sed cantare in ecclesia vel laudare dominum pro temporalibus tamquam pro fine fruitionis vel tamen in memoriali symonia est. ¶ Ad quartum obiectum dicitur quod hic est duplex. laici tenentur dare temporalia pro spiritualibus et hoc determinatio pro spiritualibus potest determinare hoc verbum tenentur. vel hoc verbum dare. si hoc verbum tenentur vera est sed quia hic pro notat causam efficientem quod spiritualia que dantur a sacerdotibus sunt causa efficiens quare laici tenentur eis dare temporalia. Si vero terminat hoc verbum dare tamen non est. sed quia hic pro notat causam finalem. spiritualia enim finis sunt temporalium non autem preterea. Unde non est in contradictione sed hec duplex. Sacerdotes tenentur dare spiritualia pro temporalibus. si hoc determinatio pro temporalibus determinat hoc verbum tenentur vera est sed quia hic pro notat causam efficientem motivam. si vero determinat hoc verbum dare falsa est. quia hic pro notaret causam finalem sive memorialem vel in commemoriale et temporalia non sunt finis spiritualium. causa non est et cetera in sacerdotibus et in laicis. licet quod dare temporalia pro spiritualibus sive propter notat causam finalem

sive motivam. Sed hoc non intelligitur de spiritualibus bonis que emenda sunt sed de bonis spiritualibus que dat sacerdos. vel diaconus. unde et non liceat pro illis finaliter dare spiritualia sive emere illa et vendere. quia ipsum publice dicitur de misericordie fratrum constitutio tamen aliquis et emere illum. licet quod emere agrum paradisi sive celeste hereditatem sive in eius vero. Simile est regnum celorum homini negotiatori querenti bonas margaritas. inventa autem una pretiosa. abiit et vendidit omnia que habuit et emit eam. Sed quod licet emere regnum celorum et dare temporalia pro eo. quod intellecto forte licet dare temporalia pro spiritualibus bonis que dat sacerdos. quia tamen spiritualia sunt quam regnum celorum. Item licet dare bona temporalia quibusdam bonis viris religiosis. ut orent pro nobis. Sed oratio spiritualis est. unde petite et accipietis quod intellectus de petitione quoque querentis ... sive non est est vero de petitione temporalium. multi enim petunt temporalia quia non acceperunt non acceperunt sive. Si quis petit ex vero corde spiritum sanctum accipiet ipsum. quod oratio datur spiritus sanctus quod oratio est spiritualis. quod si licet dare temporalia pro oratione que est spiritualis et cetera. licet dare temporalia pro bonis spiritualibus que dat sacerdos et in licet emere sacramenta ecclesie. Item licet dare temporalia hoc fine ut habeat spiritum sanctum quod probatur. quod dicitur Item facite bonum quecumque potestis. ut deus illustret cor tuum ad penitentiam. licet quod dare temporalia bona pauperibus ut deus illustret cor infundendo spiritum sanctum licitum est quod dare temporalia bona pauperibus pro spiritu sancto sed adhuc spirituale est ut spiritus sanctus non magis spiritualia quod multo fortius licet dare bona temporalia pro spiritualibus que dat sacerdos et in emere sacramenta ecclesie. ¶ Solutio ad primum dicitur quod cum hic arguo. licet emere bona spiritualia que eterna sunt quod licet emere bona spiritualia que sacerdos dat et hec que bona eterna cadunt sub merito. Sed quod propter quod dat pro sacramentum ecclesie non cadit sub merito et aliud non esset quod non sub merito daretur. regnum autem celorum vero est et emitur meritis operibus scilicet operibus ... Sed propter quod non potest emi. quam ille qui non habet propter gratiam non habet autem mortalia dei si mortalia dicit scilicet

mortalium

in munere peccati. vel si habet autem bona opera igne illa pretium temporalia sunt et non attingunt ad regnum quod sic tempus est. Ad secundum obiectum dicitur quod hoc est falsa licet dare temporalia viris religiosis ut orent pro nobis. oratio est non potest esse terminus finis dationis temporalium. Sed cum dantur temporalia ... pro domino provocantur accipientes. unde propter quod oratio non est terminus finis dationis temporalium sed amicitia sive provocatio ad amicitiam. quam dato temporalium bene fit. de et tullius quam amicitia non est nisi inter bonos non propterea. Immo autem est et quod hic est non est ad diligibile. unde dicitur de in evangelio facite vobis amicos de mamona iniquitatis id est date pauperibus pro deo. ut provocet ad amicitiam et amicitia obliget ad orandum pro nobis. propter quod quod oratio non est terminus finis dationis temporalium. Immo sicut dicitur datio spiritualium gratuita debet esse sic et datio temporalium gratuita debet esse unde augustinus dicit de apostolis gratuitam predicationem accipiebant ab eis quibus gratuitam predicationem exhibebant. talis est debet esse modus dandi et accepti de quo loquitur apostolus ad philippenses dicens nulla mecum ecclesia communicavit in ratione dati et accepti nisi vos soli. ¶ Ad tertium obiectum dicitur quod spiritus est

simile quando dare temporalia deo ut habeat spiritum sanctum est provocare deum ad amicitiam. quando hoc est dare temporalia pauperibus propter deum. si dare temporalia homini sive sic supra non est provocare ipsum ad amicitiam. ex predictis patet quod licitum dare temporalia promissis terrenarum suarum xxx missis cantandis. unde prohibetur in synodis. ne presbiteri ad accipiant annum quo cantent missas suas. si concessum est ille qui potest accipiat. Sed quod queritur quod dare est dare et quodcumque accipere est accipere quod si est illicitum est annum accipere temporalia promissis cantandis in propter quod quare prohibitum est annum accipere et cetera. dicimus prohibitum et propter hoc accipere ¶ Item licitum est dare temporalia viris religiosis ut orent pro nobis. quia sic facite nobis amicos de mamona iniquitatis. sic etiam est quod licitum est dare sacerdotibus annum quo cantent. Item licitum est sic etiam est supra dare ad reddendum alicui ecclesie pro anniversario celebrando quod licitum est temporalia dare sacerdotibus non solum promissis cantandis vel post missas cantatas sed et pro cantandis et et annum quo cantent. Solutio. ad primum dicitur quod annum non potest licite accipere temporalia promissis. unde non est danda temporalia sacerdotibus et promissas cantatas propriis missis. Sed quia dignus est operarius cibo suo. ut sit cibus in domo domini. prohibitum est annum accipere et non potest propter prosperitate mali et propter scandalum vitandum. est etiam species mali si acciperet annum. quia videretur vendere spiritualia. Item esset occasio symonie multis sacerdotibus. Sed si sacerdos non haberet unde vivere debet licet ei dare propter temporalia annum quod missas cantaret illas. et sic provocaret ad amicitiam et sic obligaretur ad celebrandum si sacerdotibus habentibus unde vivant prohibitum est in synodo annum accipere. ¶ Ad secundum obiectum dicitur quod non est simile de religiosis viris et de sacerdotibus. quoniam in non est species mali et propter viri religiosi. nulli novi erit temporis dati et accepti. quam sacerdotes ¶ Ad tertium obiectum dicitur quod consuetudo generalis ecclesie est ut cum quis moriantur fideles testamentum faciant et legatum sunt et illo legato quod assignetur redditus alicui ecclesie. ad celebrandum diem anniversarium mortis sue et hoc non est species mali et propterea non est simile de eo et de illo qui dat sacerdotibus annum quo cantent missas.

Queritur preterea utrum liceat emere vel dare temporalia pro baptismo vel beneficio matrimoniali. verbi gratia. quia sit ita quod mulier pariat aliquem puerulum laborantem in extremis. ad aliquem sacerdotem non baptizet et ille nolit baptizare eum nisi det ei pecuniam. verbi gratia quod in hoc casu debeat ei dare quia non debet puer moreretur et dampnaretur. Item licet unicuique redimere ius suum. quod licet dare pecuniam in illo casu ut baptizetur puer. Sed dicendum quod sacerdos symoniace perniciosissimo vendendo est et propter illo. Unde ipse mulier in illo casu debet baptizare puerum illum cum non habeat sacerdotem qui potenter. quod si propter hoc accipit non a sacerdote vero quare debeat dare pecuniam sacerdoti pro baptismo et est. obiecto de illo quod iam ... purgatum est quam testatur non ut habeat memoriale beneficium.

ꝯfactos ñ ualet dar ca ñ deꝫ penitẽ ei. ut q
habeat ex dicẽci. ipi ẽ ñ pt̃ se benedicẽ. Si ḡ sicut
penitẽ ꝑfacimus erunt sacra. gmittit ƺ sy
moiã. ¶ Ad .v. ꝑ. cam v. ꝺ bapto. ꝗ miẽ
i illo casu dꝫ baptizaẽ. si si ñ hꝫ aqᵱ licet
penitẽ dare sacerdoti ñ p bapto. si p remouẽ
da fulia. sui obstaclo ꝗ mi hn̄t. ꝗ p uodbet
Ad ꝑ casu ꝺ. ꝗ e tenẽr ad supiorẽ ⁊ si supiꝺ no
lit. ex bndonẽ. ñ pet restaẽ ouenienter una
ut abstineãt ⁊ hᵉ ẽ ɋsiliũ ꝑtꝛꝫ. ita ut si no
luint abstine ut ꝯ pec. sacerdoti ñ p bn
dare si p remod. obsta ꝗ mi hn̄t ꝗ eis debeẽ
sꝫ ꝑ hec ult. ꝗ si e boi tres ẽlia ⁊ religioni ɋ
ep̃atu ⁊ eps eoꝝ nolt eis dare pbndã. sui pec.
ꝗ b eis aẽ peniã. ut remoueãt obsta. ꝗ mi
hn̄t. ꝗ sini ẽ pbnd ẽ alic ep̃ar. boi dbnt q
ꝺ cod ep̃atu ¶ Ad hec ꝺr ꝗ ñ ẽ sile. ꝗ pbndã istã

[illegible]

sacdos p ma ofitiu qui renuntiat p pec. vn sy
mo. e uind sepltai. app[ro]b n obent sacdotes ad
pete aiu sepltu. q tet symo. t spes mali. si
p sepltai p pete pcaudi si n pocli emud
si q ei obi. iux ubu apli. Si seminauim
uob spualia. n e magnu si carnalia uia
metam boi en ecc. ut h osuetudo f. acci
pi. ad p sepltu. t au pete remoue ab ecc
eccla e sacdotes idiscreti scadalizat in omittet
symo. sic ut symo e uind sepltai mortuoru
i symo e uind terra bndcta ad sepeliendo mo
tuos dedicata. vn uitupat ephron. qui diuidit
abe ag. i q erat sepltu duplx. i q sepeliebat
e mortu 7 isg ei uitupu mutatu e nom

[illegible]

[illegible]

statuto. dns tibi quibus dicitur est. Sed. quis quod uotis
h appellat per quod obseruat honestum. honestum quod suo de
cere nos allicit et sua bonitate nos attrahit. hoc est uti quod
anima uoluit plene est et ad uiciis semper et augmentat et
est quasi utilia. pertinta ad pre. quod dicit est hic uotum p
quod honorat deus. et dicit pris honorat pris spirituale
quod utilia pertinta ad p. dispe. hic dicitur si in
consilia. p di. est. dumtaxat quod pertinet ad celum sunt
ad honorem dei. et p d. uo. di. est. et quod quere. p. uiam
est quod est uotum. sed alter uotum recipit dispensationem
f. d uoto simpli. contra d uoto sollempni contra uel
d uoto recepto. Votum est deliberatio. uotum est bon. proposi. q
cepte ... obligatione firmata. dns quod ad religionem per
tinet. f quod acceptationem. ais se obligat deo hic intendat
se obligare quicumque sunt proponit se seruare. ad ut est
i uotum. ... non uouit se ... ad ypocrisim
sunt proposuit. quod non intendebat se obligare. si f
hoc ut quod adult quod baptizat uotum faciat. quod in eo
ceptio boni obligatione ... firmata. dns quod ad religio
ne pertinet. et obligatum deo. tet est abrenuntiatio dia.
et ... uotum quod accidit magistri
diuites i esse uotum baptismale. et distinguit tripliciter
uotum. in ... uotum pe ne. quod est i baptismo. et uot
se ne. quod est i penitentia. et uot tercie ne. quod est i ...
... quod baptis non uouerit. sic uouit non uouit n
quod firmiter proponit. si sunt proponit se certo n peccaturum.
si hoc est ... presumptuosum est certe uotum hic autem
difficillimum est. semper esse sine peccato mortali. Et ex hoc
... quod ali baptis ... peccati duobus mo
dis ... fractione uoti et nullus
baptis peccati unico modo. Sed uidetur quod iuramentum licet
uotum. quod iuramento licito. ... obligat se
deo. iuratus est a quod pertinet ad relicionem. et obligatione
firmat se seruare ... quod iuramentum li
citum et honestum est uotum. Si si hoc quod cum eo iuramen
ti ad addat. magis obligat iuramentum quam uo
tum. quod non est iuramento uallatum. quod si aliquis iurat
... et postmodum uouerit ad. quod non potest stare
cum eo quod iuratum est. iuramentum est tenendum non uotum.
quod si aliquis iurat se ... ire mane et postmodum
uouerit quod intrret claustrum ...
iuramentum est tenendum non uot. Sed ...
... quod ... mora
faciat. quod uotum quod ... est tenendum est et ...
quod ... Sed. ad ... quod non baptismo ...
uou. ... glo. ... psalmi
Vouete et reddite. uoue est uo. reddere est ... si quis
cum promittit ille quod baptizat. ...
non potest saluus fieri. ... uotum. quod uo
tum non est d ... quod ... augmentatiuum ca
ille quod baptizat. non uouit. quod non obligat se de
nouo ad pre. obseruanda. si i baptismo recognoscit
se obligatum ad illa ... ad p obt.
ad ... quod ... uoto. ut dicatur uo
tum ... non uallata iuramento. ... iuramen
tum ... uotum ... Si ... nobis ... de esse
... quod ad iuramentum est uotum. et illud magis
obligat quam uotum non iuramento uallatum. si ... pi-

bi fit iuramentum. et i uotum si non uotum. ...
... fit magis magis obligat hic est i proposito
casu. magis est bonum est intrare claustrum. quam ire
ult mare.

Contra f ca. iuramentum est quod uotum obligat. et uotum
recipit ut dispensationem. Sed. quod ... uotum est
... quod ... d abstinentia. quod ... d peregrinatione. et
similibus. uotum ... non recipit dispensationem. stata
... si ... quod nullum uotum recipiat
dispensationem. quod ... illum locum ... vouete et c. d.
glo. uouere uo. est. si reddere ne. quod necesse est red
... uotum quod nullum recipit dispensationem. Sed uot
d ... et uotum d abstinentia est d iure diuino. quod neu
trum recipit ... dispensationem. ut si uotum d ab
stinentia recipit dispensationem. e. r. uot d ... Sed
uot d abstinentia recipit dispensationem ex ca. sicut
dispensauit alex. ... cum rege ... quod ex uoto ie
iunabat i pane et aqua singulis diebus ueneris. Sic
non potuit esse ... non audire ca. non facere ...
reg. ... et dispensauit cum illo ... e. r. uotum ...
... recipit dispensationem ex ca. ... clic. qui
uotum ... quod succedit i regnum ...
tuo ... uult esse rex ... et ita quod non haberet
regem ... ca. ei. quod ... et haberet hoc
... discordie i regno. ut quod
ca i. uotum illi debeat recipere dispensationem. Sed
... quod ... institutum est ... non ob-
obseruant. Si uotum f. ... est quod ...
... si sustineat ... ca. illius ...
... ca. ... quod sunt i regno. quod ... et i uot
d ... recipit dispensationem. si ... uot d ...
... uot d ... minus est. quod non reci
pit dispensationem. Et aliquis fecit uot d ...
ma. postmodum fecit uot d intrando religionem. ... uo
tum ... quod magis bonum est. quod e. r. si
aliquis fecit uotum d eundo ad albigenses et postmo
dum fecit uotum d eundo ... mare et ... uotum
... quod ... magis bonum est quod ... ad
albigenses ... Sed. d. quod ad uotum recipit
dispensationem. uotum est non est d ... honesta
honestum est ... quod ... et
... nulla est dispensatio. si uotum est d utili. ...
... quod ... ca. ... d ...
ad ... hoc recipit dispensationem.
ad ... quod reddere uotum ... est. ...
... reddere. et hoc ... fit. ... dis
pensatio. Ad ... quod ... uotum
est d iure diuino. quod non recipit dispensationem. ...
d iure diuino. si p quod ... suum ypotesim.
Sic est illud. vouete et reddite. i. si uoueatis.
reddite. ... uotum ... diuino.
... uotum ... quod uot
d abstinentia est d iure diuino. quod ... uot. recipit
dispens. ... quod uotum d abstinentia reci
pit dispensationem. ... ad mo
dicum ... Sed ... d abstinentia. recipit
dispensationem. Si uotum d ... dispensationem uel
redemptionem. quod ... i. xxvi. e. ... uotu

non est ... ut hoc est quod non ad impugnat ca.
sic fomes et ca. ... ab illa quam com
... clausura ... homines
domestici ... uictuo ...
motum illicitorum ca. ... pacifica. quod ... uo.
pacifici ... pacata ... mot. non repugnat ca
ro spiritui. quod uotum d ... non habet ... ionem.
... recepturum. ... hoc non recipit dispensationem. Ad est. obitum
d. quod uotum abstinentie recipit dispensationem ex ca. Si uotum
... quod non est ... regis. Rege
est ... regis. ... ut
regis ... pauci ... regis celesti.
et plures reges ... est ... esse ... quod esse
rege. et magis ... ca. quod magis d ...
... quod ... illi regis ... ca. ... esse
dispensationem fecisse. Si ...
se. Ad ... obt. d. quod i bonum non est ... immo
... et augmentum ca. Ad ult. obt. d. q
... ista. quod si aliquis uoueat duo bona. unum ...
... non sit oppositum. ad ... Si ... sit
oppositum. solum ... uotum ... maiori ...
le quod ... ad albigenses. et postmodum uouit se
... ult mare. ... uotum quod ...
... Si si uouit se ... claustrum. ... ult
mare. quod non potest esse ... Si ...
... uotum ... dispensatio. s
est quod aliquis fecit uotum d intrando claustrum. ... quod
si ... parentes ... fame et sorores ei ...
... pa. et ma. ...
... si non ... non remaneat
at i seculo. si honorare parentes et ... est ...
... uotum ... est d utili. si honestum ... est utili ...
iste ... i seculo. ... parentibus i
... claustrum ... uotum d ... reci
pit dispensationem. Ad ... facere ...
... ca. institutum est ... non debet obseruari. ...
pris. ... Si ... pauptas sit ei
... est quod intrare claustrum est ei utile. Si
... quod ... intrare claustrum ...
... uota ... esse dispensatio. ...
aliquis fecit uotum d intrando claustrum. hunc uoto ad
... asperitas uictus et uestitus. quod ... fieri
dispensatio. ... quod uotum abstinentie recipit dispen
sationem. ... recipiat dispensationem ... apostolo ...
... ad modicum ...
... mutatur sacerdotes ieiunia ...
... asperitate ciborum et uestium potest fieri
dispensatio. quod potest ... molliciem uestium
... Sed. d. quod sicut
... uotum ... recipit dispensationem.
et ... ca. ... ca. ...
...
...
d. Ad ... d. quod honorare parentes non est d
ipsa ... honesti. si i ...
... honorare parentes ...
... quod non ... honore ...
... ipsius ...

claustrum ex quo uouit. ... honorationem ...
...
... quod ... me non est me digni
...
ad relicionem. Si non est ... quod ... illi uoti ...
ca. ... Ad ...
quod ... asperitate uict. et uestitus ... non potest fieri dispe
satio ista ... ut ...
...
... ad ...
...
est quod ... dispensationem ... quod si mulier faciat uo
tum d abstinentia. maritus suus potest reuocare. ...
quod hoc ... quod ... vouete et reddite. i. si uo
ueatis reddite. Si mulier magis ... obedire ... quam
marito. ... quod maritus non potest reuocare uotum
uxoris sue. Sed. hic. d. apo. ...
non solum ... potestatem ...
i aliis ... potestatem ... non i ...
...
... abstinentie ... uouit ... reuocare.
et ... obedire ... placeat
... obediam ... bona
... obedire ...
est ...
... Ad
... obt. d. quod ... non approbat uot mulieris d absti.
non ... ita non ... reddere nisi sub conditione.
s. si maritus suus uoluit.

Dicto d uoto generali ... est ...
uoti. ... sollempne. i est sollempne quod
fit cum ... simplex est quod fit sine
... sollempnitate. ... uotum simp. ...
... uotum simp. obligat ad ...
obligat uot ... uotum simplex ...
...

Queritur ... quod aliquis emisit uot d ...
do claustrum. Queritur utrum tenetur intrare statim ...
potest dissere ... obligat
... intrare ...
... intrare ...
... claustrum ... intrare claustrum statim ...
est ... dispensator ... magis ...
... non solum ab a
... intrare statim ...
... intrare statim. Si ...
... claustrum ...
... quod cito potest. si est aliquis ...
... reddere quam cito potest. si est re
... statim si potest ... intrare cla
ustrum quam cito potest. quod statim cum statim ...
... parentibus ...
... claustrum ...
... statim. Sed. ...
... quod ille quod facit ... uotum ... ca. ...
... discretionem uouere. discrete
... uouit cum ... reddendo ... et ...

li ei differre intrare claustrum quousque exposuit de rebus suis et reddit que debet reddere et quando in emissione voti non determinavit tempus tamen in proposito habuit facere ista post quam intret. Si sit timendum lapsum continuis provocationibus videtur licere ei stare in seculo maxime cum periculum absolui animam. ... unde dominus in euangelio quidam dixit domine permitte me primum sepelire patrem meum et dominus dixit dimitte mortuos sepelire mortuos suos tu autem vade et annuntia regnum dei. Item mathei euangelio sequitur dominum quod dixit sequere me ... erat ei publicanus sedens in theloneo.

Querit preterea de voto determinato ad quod obligatur post ... hec claustrum ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

mutaē· tn̄ q̄ cōmutatio coīs. ad modicū ualeb
bit pōt ... ut mutaē· sic alius uotū
s. de abstinē... ⁊ uotis claustralium. necesse
e q̄ ille qui uouit ieiunium ... peccati ...
... n̄ cōmutatur ... necesse ē ...
... Ad hoc obī· ...
... redimere uotū suū ... quinta parte ...
... restituendo .v. partes ...
... eq̄ pollentes ... q̄ ē addere
quintā partē ... dispensatio ...
redemptio ... tale ē ... de uoto ⁊ uoti
redemptione ... tale ... reddere ē uot
necessitans ē. ... dispensatio ...
... alia dispensatio. q̄ ille q̄ uouit ...
... facit ... ⁊ ... alexan
dri ... dispensasse ... crucē d
... ⁊ ... pauper. ... dubio mag
...

[illegible]

[illegible]

tunatio n. e. de iure diuino. quia prec. de decimis ne est mo. quia non tenentur hodie modo solue(re) decimas. Ite(m) malach. iii. inferte omnem decimam in orreum meum. ut sit cibus in domo mea. hic fuit causa principalis quare datum est precepti de decimis. ut s. ministri domini haberent unde uiuerent. quia cum sint cibus in domo domini aliunde quam ex decimis cessat causa precepti de decimis. quia cessante causa debet cessare et preceptum in illis regionibus in quibus ministri domini habent sufficienter unde uiuant aliunde quam ex decimis. quia in illis regionibus non tenentur solue(re) decimas. Ite(m) in deutro. xviii. non habebunt sacerdotes et omnis qui de eadem tribu sunt partem et hereditatem cum reliquo populo israel. quia sacrificia domini et oblationes eius comedent. et nichil aliud recipient de possessione fratrum suorum. dominus enim ipse est hereditas eorum. sed modo clerici possessiones habent quas synagoga habuit que tenebatur magis ad decimas. et temporalibus quam synagoga. sed modo habet quia quare decimas. habet et regalia. et multa alia. quia tenetur dimittere illa. uel tenetur non habere decimas. si tenetur dimittere illa quia tenetur non habere decimas. uel habere tamen non tenetur solue(re) decimas. Sed ad primum dicendum quod dare decimas non est honerosum in se. sed hominibus pusillis et inceduli(s) fidelibus autem quorum dominum esse uiderit facile est et leue solue(re) decimas. unde dicitur ibi. malach. inferte omnem decimationem in orreum meum. ut sit cibus in domo mea. et probate me super hoc dicit dominus si non aperuero uobis catharactas celi. et effudero benedictionem usque ad habundantiam. et increpabo pro uobis deuorantem. non corrumpet fructum terre uestre. hec promissio facta quia soluendum decimas non est honerosum fidelibus. non reddentibus promittitur autem celum ferreum. et terra henea. Solutum quia ad primum principium. Ad secundum obiectionem dicendum quod preceptum de decimis quare ad taxationem quantitatis partis non est morale. et non est de cerimonialibus legis. quare adhuc compellit ecclesia suis statutis quod in quibusdam regionibus reddatur xx. uel xxx. si quare adhuc quedam obiicit. qui praeceptum morale est et quasi immobile. sicut dicitur ... totaliter immobile est. et de ceremonialibus legis. Ad tertio obiectionem quia auctoritas malachie sic intelligenda est. inferte omnem decimationem in orreum meum. ut sit cibus consequentissimus et firmus in domo mea quod est sine labore tremere. debent autem laici dare temporalia ministris domini ut liberi possint uacare legi domini. Sic in paralipomenon. xxxi. precepit ezechias populo habitantium ierusalem ut partes darent sacerdotibus et leuitis ut possint uacare legi domini. et sic debet habere ministri domini consequentissimum cibum. Sic firmum debet habere possessiones eius non sunt ita firme. sed dominus ... non habet ecclesia possessiones. possunt ecclesie uastari decimas habere. sed quod eas tanti ... tamen reddere. Ad ultimo obiectionem dicendum quod maiores possessiones quam habuit synagoga. ... ecclesie. et ... ad quandam ... que est in ecclesia non amat. non habet decimas. quandam habet. si non amat sicut bona plana. habet tamen ecclesia plures possessiones modo quam synagoga habuit propter diuersitatem ... que est in ecclesia sicut dicitur in psalmo. Astitit regina a dextris tuis. id est ecclesia. in uestitu deaurato. circumdata uarietate. que est in ecclesia. plures officia ... ad fidem. quia est congruentes plasagella. Unde utrumque gladium habet ecclesia. Unde in ysaia. xl. promittitur ecclesie. ponam te in superbiam seculorum gaudium in generationem et generationem. quia excellenter et nobiles facti sunt et suges lac gentium sine labore. lac suggit in ecclesia

sine labore tremore habet decimas. et mamillam regum lactabis. quia reges dabunt ei regalia. et hi. propter quod quia ecclesia non tenetur non habere primicias. plures ei prestiterunt. et plures in posterum tribuunt ad ecclesiam. ut eam diuelant. ideo. ut eam honorent. ut ea tamen eam propter decimas. et honores in quibus exaltata est.

Queritur causa quare de quibus habeat dari decima. hec autem ... comminatur in fine leuitici. omnes decime terre siue de frugibus siue de pomis arborum domini sunt. ex hoc colligitur quod de frugibus. quia de frugibus terre nascentibus quolibet anno renouantur debent dari decime. et dicitur quod ... qui non dat decimas de omnibus terre nascentibus. peccat mortaliter. et probatur mortaliter. quia de hiis pertinet ad uictum. Si autem uiuitur. tenetur heres dare decimam de frumento et uino. et si non dederit peccat mortaliter. quia cum eadem sit ratio in uino et in omnibus aliis unde uiuit ut sit cibus in domo domini de omnibus hiis tenetur dare decimas. et si non dat peccat mortaliter. Item preceptum de decimis est de iure legali. sicut patet in fine leuitici. et multis aliis locis. et in lege moysi. Item de iure propheticum. sicut patet in fine malach. ubi dicitur. Infertur o d. i. o. in. et de iure euangelico. dicitur enim in euangelio. Reddite que sunt cesaris cesari. et que sunt dei deo. s. primitias et decimas. sic dicit glossa in mattheo. hoc oportet facere. et illa non omittere. et loquitur de decimatione mente cymini et anisi. Sed et de iure canonico. sicut dicit quod omnibus hic decima est decima. quia de precepto de decimis non potest fieri dispensatio. quia peccat mortaliter. qui non reddit decimas de hiis. Item de. ... ignitas igitur ... leui. ut est igitur ut sunt diuini. Si preceptum de decimis est de iure diuino quia preceptum de decimis adeo ligat ut nulla prescriptione ... nullus excedatur quia quicumque non reddit decimas de omnibus terre nascentibus peccat mortaliter. Si autem auctoritas siue illud leui peccat quicunque peccante uiro et taces sic quasi peccatum non inrogaret. quia si laici peccant mortaliter non reddendo decimas de omnibus illis quae renouantur quolibet anno peccant mortaliter quia in talibus esse constantes. confutata est quia totalis ecclesia in plantis et in subditis. ex quibus quam multa sunt ecclesie et quod de hoc dixit cum ... uobeni sui ... dictis usque ad consummationem seculi. et sequitur quod de hoc peccauit mortaliter. quia ... exigente ... conscientiam est parie. Item per uerbum testium non pro probari quia tamen peccant dare decimas. non per eum. quia quando ... loquitur de taxationis. ... laxat non de uoto. si dicat quod pauca esse augmentatur ... est auctoritas totius ecclesie. quia solum uel aliorum sunt scriptorum. quia generaliter ecclesia tacet de quibusdam decimas auctoritas. Ja. ... non uult adhuc ut teneatur populus reddere decimas. Item in quibusdam regionibus non est consuetudo dare decimas de caseo. et hiis minutiis. non est ei potentium non debent dare non est scriptum in corde eorum quod de talibus debeant decimas. non est ipsa sibi prescripta in corde eorum cum quandam non per doctrinam non praescriptum se debere dare decimas de illis non tenetur dare. et non peccat si non dat. potest esse autem pauper in ... parrochia. qui habet nisi hec minuta. et illa ei sufficit ei ad uictum. Sacerdos autem huius debet esse uel quia pauper non tenetur dare suo sacerdoti. Immo potius quam ... das est terre ei dare. Item ... est si seminauimus uobis spiritualia non magnum est si carnalia metamus. non obligat non pro loco et tempore. uel quia ille pauper non tenetur ei dare decimas de illis minutiis. Solutio nec ualet pro ... cum pluribus

sine. quod de omnibus que renouantur quolibet anno tenetur homo dare decimas. non tamen peccat mortaliter si non reddat minutas decimas. tamen est ut decima est non est modo. Unde relinquitur arbitrio et decreto ecclesie. Similiter non peccat mortaliter qui non reddit decimas minutas. ubi non est consuetudo reddere non petere. Unde oportet dominus papa cum dixit quod peterent decime sed consuetudo patrie sic non exigitur ecclesia. et peteret de omnibus minutis decimas. peccaret mortaliter. si non redderent. Ad primum autem obiectionem dicendum quod primitie prediales dirimentes quoniam de eadem uino et omnibus. Immo magis expressum est de maioribus decimis quam de minutis. maiores est magis pertinet ad uictum.

Ad secundum obiectionem quod omnino mere preceptum est de decimis. si non dictatur est et relinquitur de diuino arbitrio ecclesie. Sic est non peccat ecclesia. habendo autem possessiones quamquam decimas cum ei per s. deuteronomi. Non habebunt sacerdotes et leuite et omnes qui de eadem tribu sunt partem et hereditatem in populo israel. sed non peccat nec exigendo decimas. Ad ultimo obiectionem dicendum quod hec auctoritas igitur sic igitur uel intelligitur de hiis quorum modicum est. si preceptum de decimis non est mortale modo. quare non est modo. quare ad taxationem sic decima est. Unde non habet hic locum hec auctoritas. decima est quod de omnibus que renouantur quolibet anno tenetur homo dare decimas. Unde et de acquisitis iusto artificio et iusta negotiatione. non peccat si non dat. ubi non est consuetum non dare. non petere. si a fenatoribus et raptoribus non est accipienda decima de hiis que sunt de usura et rapina. Sed obiectio esto quod aliquis usurarius qui habet non de usura seminet agrum. quare uidetur sacerdos debeat accipere decimas de agro illo. uidetur quod non. quia totum est in munditia. sic decimum est quam et preceptum est. quod omne immunditia ne commedatur. quia non debet accipere quod iste usurarius non tenetur dare decimam contra ... si reddat integrum. et quare ad integrum non est mundum. quia licite sacerdos potest accipere. quod quia sit est quandam dicere plures. et quandam per aliquos. plures est quod debet de arte sicut est uel negotiationis. illas quia decimas que sunt tamen plures et accipere de usura non debet accipere sacerdos. si per aliquos licet accipere. quia debent reddere integrum et usura non non efficiet propter hoc impotens reddere usuras.

Queritur quare est quis qui debeat dare decimas. et obiicitur quod de fidelibus autem quod de hoc peccauit dicitur ei ... prinilegium de non soluendis decimis. que non colunt. non tenebantur dare decimas ex lege dei. sed quia legem domini potuit dominus papa dispensare. quia adhuc tenentur dare decima. et non dant quia peccant mortaliter. Item dicendum de eo sic illum locum ... papa uitis. quare habent dicunt. ipsi te decipiunt. raptores sunt quam metunt carnalia. et non seminant spiritualia. obiicitur de magistris et monachis qui habent in aliqua parrochia. docentes libros. et recreationes de quibusdam. non seminant in spiritualia. quia sunt raptores si pro decimis sic et obiicitur de templariis et hospitalariis qui habent decimas. et non sunt sacerdotes et leuite. ... tamen sacerdotibus et leuitis dedit decimas. quia templarii et hospitalarii non debent habere decimas. quia sunt deceptores decimarum quia peccant mortaliter. Item non seminant spiritualia et metunt carnalia. quia sunt raptores. Solutio. ad primum obiectionem dicendum quod non uerum est quod cistercienses tenebantur per dare decimas. et non est contra dispensatio. quare adhuc tenentur. debent ad dicendum non est contra ordinatio. et hec contra est deuenit propter alium capitulum. quod fuit tempore apostolorum quod fundauerunt ecclesiam. prefuit ordinatione quod habeant decimas. et quoniam ex ordine est domini papa non tenentur cistercienses dare decimas

de terris quas colunt ipsi propriis sumptibus. quia adhuc est eis datum ut liceat eis emere terras in prouinciis. et de illis si eas colunt propriis sumptibus non reddere decimas. Ad secundum obiectionem dicendum quod modo magistri debent seminare dum predicat. et patres sicut presacerdotes. quos instituunt pro prouinciis. et est patrum ecclesie. et sacerdotibus illis debent opere beneficium dare. prelati autem debent seminare spiritualia orando. et est decime tributa animarum. quando faciunt praelati ad tuitionem animarum. et cantiones animarum. non debent accipere tributum. id est quando canunt animas sic tributa dantur cessari ad tuitionem corporum. Similiter modo magistri non per ydoneos sacerdotes seminant spiritualia. non opereris beneficium assignet eis quod prelati possunt dici et esse raptores. Sed istud quod dicit moyses in deuteronomio. xxxiii. dicens. hic est leuita qui dixit patri suo. et matri sue. nescio uos. et fratribus suis. nescio uos. ignoro illos. Unde omnes religiosi leuite sunt. et propter hoc templarii et hospitalarii pro leuitis habentur. Unde habent decimas. non sunt raptores. licet enim non seminent spiritualia predicando seminant orando et seruiunt predicatoribus. In ueteri enim lege non solum leuite fungebantur altari. tamen de decimis uiuebant. Item quod raptores sunt quia metere uoluit carnalia non spiritualia seminare. propter hoc decime de nouialibus debentur sacerdoti rurali. decime de nouialibus in territorio sunt nouialia. hec autem ex uiri communi. ... habet ... domino. dicit est operari tunc cedere sua ex uirg... domino debent sacerdoti rurali dare de nouialibus. quia illa obligatio non potest dissolui. quia non de hoc papa potest dispensare quando in parrochia quia peccat mortaliter. qui non reddit illas decimas sacerdoti rurali. et hec fiunt in ... in quibusdam locis quod non redduntur sacerdoti rurali. et hoc sit per ordinationem ecclesie. Solutio. ad primum obiectionem dicendum est quod prius domini non potest dissolui. non dissolui. licet non reddant decime de hiis nouialibus huic sacerdoti rurali. Si uatica tio quandam fit ubi manente eodem precepto domini et eadem intentione. primum est intentio domini. ipse dominus de decimis ut sit cibus in domo domini. ubi sacerdos ruralis habitat non sufficientem uictum. bene potest ecclesia siue prelatus aliter ordinare. cum est de duabus ecclesiis facere unam. uel de una facere duas. ut s. decime ille dentur alicui abbatie. uel retineat eas cathedralis ecclesia. Si uero sacerdos non habet aliunde sufficientem cibum ei debent reddi. unde institutum est ut cistercienses de terris quas acquisierint post concilium decimas reddant. quia non redderent possent occupare totam parrochiam. et ita non haberet sacerdos unde uiueret. Item laica de terra decimam quam debent clericis. utrum raptores sunt. et si sunt. ecclesia quamquam raptor rapere de acuo grabas quas in campo. aliquis omni tenetur agricola. residuum decimare. quia tales milites raptores decimarum. et hec sciunt agricole. ut quod dant decima militibus debent de residuo dare decima ecclesie. Ad hoc dicendum est quod non est ille ecclesia est. sicut milites habent distillat. et quoniam ecclesia distillat. non tamen agricola residuum decimare. ex ... est per distillationem ecclesie. dominus meus ... quod si ecclesia peterent. libentius darent ecclesie quam militibus. et ecclesie uiuere posse suo. Item in xviii. numeri dicit dominus ad moysen. precipe filiis israel atque denuntia eis. cum acceperitis decimas a filiis israel

quia dicit uobis primitias offerre domino. i. decimas presbiteri aaron. presbiteri quoque de decimis decimas preter hec s. ut filii israel darent decimas leuitis et leuite darent decimam decimarum summo pontifici suo. Quare quoque quare pontifex teneat reliquas non et ut quia magis debeat tenere sua. quia summus pontifex uel tot in carnalitate prouidi. sed minoribus sacerdotibus dantur decime ut possint uacare legi dei et ministrare spiritualia. Sed summum sacerdotem magnum oportet uacare legi dei et dare spiritualia. quare magis eum oportet habere decimas. uel quoque quia minores sacerdotes tenentur dare decimas decimarum domino propter hoc et non dant quoque peccant. sed dicendum quod summum sacerdotium translatum est et propter hoc tenentur sacerdotes dare decimas summo sacerdoti. Solutio. Translatum est quia sicut officium leuitice translatum est et mutatum. leuite enim in ueteri lege. solebant offerre carnales hostias modo autem offerunt spirituales. Ad hoc nobis uidetur quod non tenentur clerici dare decimas decimarum domino papa. propter hoc quod de papa prouidetur in carnalitate et difficillimum esset cogere decimas decimarum. uel ordinatum esset quod de papa habet suam prouidentiam dioecesis. tamen prouidetur tamen quod in qua habet decimas simul et ipse habet multas capellas in partibus. omnia tua esse sua sunt et accipit in quantum uult et non sufficientiam alibi habet in domo sua.

Circa quintum capitulum querit. Quare debeat predicare prelatis colonis decimarum. et id. quod sunt illorum opprimens quod dicit. quod quoniam non soluunt decimas uacant peccat mortaliter. tamen prelati simpliciter solutionem decimarum predicant. uilitas est doctrine. non est dimittendum propter scandalum. Sed secundum aliam opinionem quam nos sustinemus. non tenentur predicare in casu. et propter opprimendum est obiter quod de propheta per ezechielem est dicitur ad ipsum. morte morieris. non annuntiaueris ei. non locutus fuerit. ut auertatur anima sua impia et uiuat. iste impius in impietate moriatur. sanguinem sui de manu tua requiram. quare si laici peccant mortaliter non soluendo suas decimas et prelati sui predicant eis soluere uacare decimarum. quare peccant mortaliter et ubi quoque hec autem inueniens quare reliqui qui non tenentur prelati predicare uacare soluere decimas. Item si tenentur quare de propheta peccauit qui dixit quod secundum consuetudinem regionum exigentur dare et reddentur. tenetur enim predicare uacare soluere decimas et predicauit oppositum. quare peccauit mortaliter. propterea uidetur quia non peccauit. Item tunc erat in ueteri testamento scilicet precepta moralia et leges. siue cerimonialia scilicet precepta et prophetiae precepta moralia. iudicialia scilicet. si emeris seruum hebreum et cetera. cerimonialia sicut sacrificia. cum preceptum quoque de uiis decimis. autem fuit in ueteri testamento. ut preceptum autem non iudiciale. autem non cerimoniale sicut preceptum legis quoque preceptum moralia. quoque est sempiternum uilis in corde hominis et hec eternum. non ei magis debet consonare de decima quoque de duodecima. sunt sunt iudicialia uel cerimonialia quoque uarii. quia iudicialia uariantur secundum diuersas regiones et diuersos mores hominum oppositum diuersis decimis uariata est secundum diuersas regiones. quoque non tenentur prelati predicare uacare soluere decimas. Item preceptum reduci est ad ad preceptorum decimarum non ad hoc honora patrem et matrem et cetera. iste ei reddere patri et de patre carnali et spirituali scilicet prelato. sed uniuersus modus honorandi patrem carnalem est exhibere ei necessaria. sed ad hoc non tenemur in plenario et tempore in quo filius patri carnali. indiges magis autem scriptum est in corde hominis. quod tenentur dare carnali patri corporalia. quare habet de corporalia. quoque tenentur dare corporalia patri spirituali scilicet prelato. sed patri spirituali non tenentur dare corporalia non quoniam indiget et non tenentur ad soluere uacare decimas sicut preceptum non prelati tenentur predicare. quia occidit illi consuetudinis fieri oppositum. Sed autem esset dicendum predicare soluere decimas. autem non esset. secundum dicendum et alias non predicat. quoque peccat si non et predicat. autem quoque peccat quoque cogit contingat peccare esse et cetera. Item si teneretur non in casu dare decimas. quare predicare esset in illo casu si predicat quod tenentur ut mihi et propter scandalizarent laicos. si predicat quod non tenentur quoque nunquam habebit. Solutio. Sic dicimus est quod predicat de decimis siue subiectis suam est modo. sed secundum taxationem non est modo taxatum est in ueteri testamento decimas presbiteri quia taxatum erat ius sacerdotium et leuitarum. cum est centesima decima terram quia terras ioseph fecit duas terras leuitici cessit ipse domini uel sorte et propter hoc taxatum fuit ut quarum terras decimas daretur leuiticis. Sed in nouo testamento non est facta talis taxatio in ministris domini. Sed non est facta taxatio in certa ministrorum. sed ordinationem esse reliquam quod et esse in sic uel significat. sancti ordinauerunt uel secundum regionis consuetudinem darentur decime sicut iacobus in xv actuum. uisum est nobis et spiritui sancto nihil uobis ultra imponere honoris. quam ut abstineatis et cetera. decimas quoque hinc dat iustitia mea plusquam scribarum et phariseorum. quia minutias decimas reddebant. et ego ipsos uitare temporalibus et non sumus sacerdos nec leuita. nec altare quo non ministrat. Sed propter potestatem prelati nostri ministrat iustitia prelatorum plusquam sacerdotum leuitica. terra et sacerdotibus illis sufficiebat decime et primitie. et prelatis nostris non sufficiebant legalia et multa alia quare non ministrat propter hoc. sunt prouidere melioris sunt. et quoque sic habet consuetudo regionis. tamen laici reddere decimas et prelati predicare. Adhuc obiter. quia esset alicubi decimas predicare. alicubi uidetur et non decimas. sicut prelati dicuntur sacerdotes si omittitur ex pusillanimitate et negligentia. peccat sunt ubi non debet predicare si predicat. cum hoc sunt ex cupiditate. Ad ultimo obiter. et quoniam esset ualere longe non debet predicare. autem quare tenetur autem quare non tenetur. sed debet extimare longinquam suam et primitias decimas et postea tempus sine dubio non solum de frugibus terre sed et de negotiatione sua et uiuant de omnibus quod remaneant quibus ut esset cibus in domo domini.

Circa vi. capitulum querit de redemptione decimarum et generaliter querit. quia licet clericis redimere ius suum. Videlicet esse redimere a militibus quod eas detinent. si non licet emere suum quia licet emere. quia ius proprium decimas temporale et tunc tenentur etiam dare carnalia. quod et esset precium quoque per esse ipsum subprecio non et preciam. quoque licet emere decimas. sed dicatur quod non licet quoque autem ius proprium decimas non sunt spirituale. tamen annexum est spirituali. quod sunt ius proprium reddet in hac uilla est annexum spirituali sicut esse habet in proprium decimas in illa uilla in aliis reddere quoque quoniam non licet emere decimas. quare sunt de possessionibus esse. si licet emere uillas esse et hec firmiter. Solutio. Ius proprium decimas annexum est spirituali. uel est ordinatio ut qui seminat spiritualia metat carnalia. hic est enim ratio dandi et accipiendi de quo loquitur apostolus ad phylippenses. ultimo. et est equalitas magis ut qui plus collegit nihil habet. laicis est quod plus colligunt temporalibus ut sit equalitas et possit uacare legi dei quia uacatio spiritualis est. propter quod beatus thomas cantuariensis et multi alii sancti passi sunt tormenta et cauerunt reges et principes uolentes auferre possessiones esse. quia sine his possessionibus non possent ministri domini uacare legi dei. ordinatum autem est ut peccat que dominus seminantibus spiritualia darentur decime. unde per quintus decimas annexum est spirituali. illa ordinatione et omnia alia. autem reddit in ea sunt spiritualia ex accidenti et propter hoc non est similiter et propter ipsum sed ad obitum et sunt et esse redimere decimas sunt ut qua alieno clerico auferre esse recipere ipsius decimas a militibus et habere fructus per multos annos et similiter milites uelint habere decimas. accipiat clericus totam sortem suam non computatis fructibus interim perceptis in sortem. si uero quod in sunt usura quia iste clericus accipit ad scilicet illos fructus preter sortem ex ui mutui uel pignoris non fiat ius in hoc. quoque est usurarii. sed quod illi fructus erant esse et esse de ea. quoque non peccat accipiendo illos fructus quoque non est usurarius. quod de hac re non in antiqua lege habet. accipit ad preter sortem ex ui mutui uel pignoris quoque esset usurarius. intelligendum est de alieno. ille uero non accipit ad alienum immo suum. quoniam dat esse ab esse siue prelato quod dare poterat. Item pono quod miles habeat in aliquo territorio xl. modios de redditibus scilicet xx. de decima et xx. de campi pacto et quod habet terminum cui aliquo clerico quoddam mutuum c. librarum ut habeat quoquo modo ter anno x. modios inter redditibus quare uidetur ille clericus usurarius et preter quod non quia si clerico illi quolibet anno propter totam decimam scilicet xx. modios quoque multo fortius xv. modios. Sed accidit sterilitas terre in quo territorio illo in quo solent esse xl. modii et non fuit nisi xii. iste clericus accipiet illos xii. et non de decima nisi vi. quoque iiii. accipiet de ci propria quoque ad accipiet de alieno. preter sortem ex ui mutui. quoniam est miles uoluit habere illos modios reddere c. libras quoque ille clericus est usurarius. Solutio. si clericus fecit contractum suum hac intentione ut quoquo contingat habere de redditibus illos x. modios usurarius fuit ille clericus. Si uero hac intentione ut decima sua habeat x. modios si ibi sit et si non non. non est usurarius quod non ei constituit usura et summo. secundum theologos quoque ego dicunt decimam contractus uero quare de cetera miles quoniam habet reddere non propter decimas et non uult uiuere in mora peccati sed si reddat xx. non habebit unde pascat filios uel uxorem et forte filie prostituentur et filii fient raptores et multa alia inconuenientia accident. quod quoque faciet. Item dominus non permittit reddere res illas esse quod de eas esse de feudo suo. uel quoque miles esse perplexus. Solutio. ille miles debet uenire ad episcopum suum et ostendere indigentiam suam ei et episcopus ad tempus debet ei dimittere fructus illarum decimarum. dum tamen miles promittat quam cito poterit quod reddat decimas esse. Sed uero episcopus perplexus et non uult ei dimittere tunc miles debet reddere. mihi est enim quod sunt scilicet pauper quoniam de habeat cum peccato mortali. Item si miles uult uendere decimas si esset in territorio sunt ille decime non habet facultates unde emat et redimat et alia esse redimat eas. ex auctoritate episcopi illius loci pro de illa esse in cuius territorio sunt ille decime reddeat ad meliorem fortunam. et uult habere illas decimas. quare uidetur de debeat habere. uel episcopus. quod diuerso territorio sunt sue ille decime cum sit in parrochia sua. Dicunt de dominio dicunt eas habere quod sic de iure diuino dicunt eas

habere. sic de iure diuino est quod leuite habent decimas in de iure diuino est quod ubi leuite habent istas decimas sunt raptores sunt quoniam erit eis. uel non seminant spiritualia. Sed sic hec esse quod tamen habet istas decimas non seminat spiritualia in hac parrochia. quoque in illa non debet esse carnalia. uel quoque per illa esse debet habere istas decimas quod sunt in suo territorio. Sed quoniam hec esse est in possessione harum decimarum per ordinationem episcopi cuius est ordinare de decimis. quoque dimittere sunt. quoque autem esse non habet actionem contra istam. Solutio. si illa esse in cuius territorio sunt ille decime nunquam percepit illas. bene propter autem esse. per ordinationem episcopi loci retinebit illas decimas. si tamen esse in cuius territorio sunt ille decime sufficientem cibum habeat. in territorio est domini sed dicuntur sibi uilla. Ad primum quod dicitur quod de iure diuino est quod decime est leuitis. Sed non est de iure diuino quod in decimis istis leuitis dentur. immo preter est ab ordinatione humana. dedi ei reliquorum ordinationem esse. quare quod decimas habent et equitas non est rapina si hec esse habeat has decimas per ordinationem esse. cui est ordinare de talibus. Item autem miles decimas decimas quoque ualent ducentas libras et emit uillam. quare uidetur illa uilla debet esse esse de ei in possessionem. quare si autem emat dicitur meis denariis uillam uilla illa non est mea. sed exceptionem habet in bassa imminore quoniam scilicet sub tutela aliorum pro est minoris. non de eorum. similiter sed. Sed esse fungitur iure minoris. quoque uilla empta de rebus esse. debet esse esse. preterea si commutetur illa uilla in aliam et sic in infinitum omnis ille erit esse quia manum sunt enim est. Solutio. sufficit esse quod fuerit recepit usuras uel potest petere. uel ultra in uilla terras suas de quibus empta est uilla. Item cum dominibus tenentur dare decimas quoque de agnis et lana. quare quoque si agni pascantur in medietate anni in parrochia i. tondentur oues. Similiter de domibus quoniam renouantur in quo renouantur debent dari decime. Si lana in duabus parrochiis renouatur quoque duobus sacerdotibus debet decima dari de illa lana. filius est obitu de illo quod habitat in una parrochia et colit terram in alia. quare est cui sacerdoti debeat dari decima. uel quod illi in cuius territorio colit terram. sed quod ei quoniam seminat spiritualia ad quem dare carnalia. sicut de apostolo. contra hos quod catheizantur in omnibus bonis quoque pastori suo dare illas decimas. Solutio. ad primum dicimus quod si uis dicere cum renouatio fiat in duabus parrochiis. duobus sacerdotibus debet dari decima. i. sunt in eo casu. et ius dicere. agricola debet dare decimas pastori suo quod seminat spiritualia ex cui tamen tamen potest esse aliter dispensare. ut sacerdoti in cuius parrochia tondent oues detur lana. Si alia esset pinguior est et agricola debet decimas illi soli sacerdoti in cuius territorio terram colit. si autem esset pinguior sunt ut sit equalitas manens sic decimam est diuidit quoque tamen quoque secundum consuetudinem et rationale regionis dande sunt decime. dum modo salua sit intentio domini ut sunt sufficiens omnibus cibus in templo et domo domini.

Obiecto de uiciis quoniam ad honorem dei sic de uoto et de decimis. dicendum est de uiciis quoniam ad honorem patris. sic de uitatione scandali et firma corrupte et propter deuitatione scandali. Circa quoniam istam propter uicinos est quod scandalum et utrum esse scandalum sunt maior peccatum. Solutio uel scandalum sunt una species peccati preterea uel de illo

ubo apli. ō in li. si n̄ ē expedivit. q̄rto q̄ ob
mittend̄ ꝑ scandalū. v. q̄ faciend̄ ꝑ scanda
lū. vi. utrū petr̄ scandalizavit separando se
a [illegible] comedendo cū iudeis discernendo cibaria.
Circa p̄. ē pced̄. ð auctas q̄ i mathi. Ve mū
do a scandal. q̄ scandalizat ē dcō l fcō mi̅ recto
pstans [illegible] ruine. sic cū aliq̄s forcat̄ [illegible] pstat
ei [illegible] fornicādi. ꝑ h̄ p̄ q̄ scandalū ē cōmunit̄
fcm in̄ rect̄ prans [illegible] ruine. ðr ā scandal
grece. obex latine. sic ad obice ponit̄ i uia ledit̄
pes intrans. scandalū ē obex posit̄ i uia mor
ad q̄ led̄ pes spūal. ðr aūt scandalū actiuū. ⁊
scandalū passiuū. scandalū actiuū ē i quo qui
scandalizat aliū. pstans ei [illegible] ruine spūal.
fcō l dcō mi̅ rcō. scandalū passiuū ē quodā
lesio mētis i pcc̄. ex̄e. alti̅s ð scandalo actō. u
q̄ oē tale scandalū ē mor̄. pccm̄. q̄ dix̄ dn̄s
eiu. Ve mundo a scandal. i. pena eterna immēt
amatorib̄ mdi ꝑ scandali. s. dapnatio ett̄
n̄ imin̄ n̄ ꝑ pccm̄ mor̄. Jt̄ ut̄ paucie illa
q̄ scandalizaverit unū expusill̄ istis q̄ i me
credut̄. expedit ei ut suspendat̄ mola asinaria
i collo ei. ⁊ demgat̄ i pfundū m̄. q̄ dicat q̄a
lib. pena tpali ppoinat̄ ē pe. et. q̄ meret̄ ille
q̄ scandalizat. g̊ oē scandalū ē pccm̄ mor̄. Jt̄
eadē ē rō ch̄s scandali. g̊ si unū ē mor̄. pccm̄.
⁊ alr̄. sic̄ si aīa scōs ē i mor̄. ⁊ alr̄. cū eadē s̄
rō i q̄lz hōe. s. g̊. q̄ ad scandalū ē mor̄. ⁊ ꝑ
lib. ut̄ distinguit̄ q̄ facit scandalū uel̄. q.
mor̄. s. pbt̄. q̄ ad ē ue. q̄ sic q̄ fornicat̄ corā
aliq̄ puocat ip̄m ad fornicād. ita q̄ iuitur̄
corā aliquo iocose puocat ip̄m ad iurāme
ð iocose. Sz scandalū p̄. n̄ ē mor̄. q̄ icitat ad
mor̄. iurare ē iocose ue. ē. ¶ Jt̄ si unū i illo m
statu i q petr̄ dix̄ dn̄o abs te dn̄e. n̄ erit h.
et dn̄o petr̄ scandalizavit dn̄m. g̊ cō scanda
lizare. apēt q̄ si secutus fuit i iste proprtū
asceñ. ē si secutus dn̄. g̊ tn̄. iste dn̄r asce
re. s̄ ē ⁊ i ue. actus ⁊ ue. passivus. dn̄r actiū
⁊ passiuū ad q̄uis q̄ ē g̊ dn̄ seq. petr̄ scan
dalizat dn̄m. g̊ cō scandalizat. aptio. s. p̄ ē
uiri l ult̄. g̊ colledit̄ spūalr̄. g̊ pccat l ue. ut
mor̄. q̄ ē ip̄s. ¶ Jt̄ pbt̄ q̄ scandalū passiuū n̄
ē pccm̄. q̄ passio n̄ sub ē lib̄o ar̄. g̊ n̄ ē. u.
g̊ n̄ ē pcc̄. ¶ Jt̄ nullus uult ledi. g̊ nullus uult
scandalizari. g̊ scandalū passiuū n̄ ē uolūt̄. g̊
n̄ ē pccm̄. ¶ So. ð. q̄ q̄dā scandalū ē mor̄. q̄
dā ue. sic̄ ostensū ē. ⁊ ad duas p̄. auctes q̄ ad
loq̄t ibi ð scandalo mor̄. a. ē q̄ n̄ oē m̄daciū
ē mor̄. ¶ Ad 3o obt̄. ð. q̄ h̄ duplr̄. eadē rō
i oī scandalo. si ē rō suāt̄ pcc̄. tn̄ ē. si uō pot
sinē. uīa ē si tc̄ n̄ seq̄t q̄ si unū ē mor̄. pcc̄.
g̊ ⁊ q̄lz. sic̄ n̄ seq̄t. e. r. i oī pccō. i. diffinitio.
g̊ si unū ē mor̄. pcc̄. g̊ ⁊ q̄lz. q̄ ex eo fit scan
dalū ue. l. mor̄. uolūtatiaꝝ ē opationū
tpis ē cā. n̄. ut̄. ⁊ lib̄ito. ut̄ a n̄ cā. scil. l dcī
mm̄ tra. n̄ n̄. q̄ q̄ n̄ facit difficile uel fa
cit facile. ub̄i dōg̊ cā scandali ē. q̄ si ē ue. scan

dali ē ue. si ē mor̄. scandalū ē mor̄. ¶ Ad 4
ð. q̄ n̄ in h̄ ar̄. petr̄ scandalizavit dn̄m g̊ dō
scandalizat̄ fuit apcā. n̄ ē. uocī scandali
zati ē ad n̄o. g̊ dō scandalizati uidet̄. q̄ scanda
lū actiuū ⁊ scandalū passiuū n̄ referunt̄ ad
se. f̄ suas eē. si solū ex ecūstātus. q̄ ille qui
fornicat̄ corā aliq̄. n̄ ag̊ i illū q̄ scandalizat̄.
Vn̄ scandalū actiuū n̄ h̄t r̄. ad scandalū pas
siuū. f̄ suā eē. si solū ad r̄ q̄ ðr̄. l sit. q̄ g̊ scan
dalū actiuū. n̄ ē uā cā scandali passiui. s. f̄
actiui. ꝑ hec neutrū illoꝝ ē̄ ut. ð scandalo
aūt passiuo ð q̄ali ē mor̄. pccm̄. sic̄ si aq̄s for
cat̄ ex altius aliq̄. ue. sic̄ cū aq̄s uitat̄ iocose
ex altius. aliū n̄ ē pccm̄. sic̄ cū i aliq̄ remitū
ferno cal. l fidi ex fcō l dcō altius. illa remis
sio n̄ ē pccm̄. ē tn̄ scandalū. q̄ ē q̄dā lesio. n̄
ut aūt h̄ ar̄. passio n̄ sb̄ ē li. ar̄. q̄ scandalū pas
siuū n̄ ē passio. s. ðr̄ passiuū q̄ origine h̄t
ccīdalr̄ ab actioē altius. ¶ Ad ult̄. ð. q̄ h̄ est
duplr̄. iste uult ledi. sic̄ h̄ ē duplr̄. iste uult
pecca. q̄ si uō solū tūscat ē actū uā ē uera. q̄ si
uult actū q̄ ē pcc̄. ⁊ uult actū q̄ ē lesio. si in
sensū ē totū fl̄a ē.

¶ Circa s̄cd̄m. q̄r. utrū s̄ una spēs pcī pse distīcta
ab aliis. ut̄ q̄s. q̄ i fornicat̄ corā aliis pccat
i eo q̄ fornicat̄. ⁊ i eo q̄ scandalizat̄. g̊ pcat dup̄.
g̊ cōmittit duo pcca. Jt̄ aq̄s ē dimitti ꝑ scan
dalū. Simi i illo istāti i q̄ iste tc̄ dimittē
hec bon̄ ꝑ scandalū ⁊ n̄ dimittit. ɔ q̄ peccat
pccō scandali. ⁊ n̄ pccat pccō luxie. hec eciū ē. ⁊
luxia ē a spēs pcī. g̊ pcat a spē pcī. q̄ sit
pccm̄ luxie. Si ille q̄ fornicat̄ corā aliis pcat
pccō luxie. ⁊ pccō scandali. g̊ pcat duplr̄ ꝑ
cā. g̊ scandalū ē a spēs pcī. g̊ cōmittit duo
pcī. g̊ scandalū ē una spēs pcī pse. ɔ. n̄. ē i
pccm̄ i illo q̄ fornicat̄ corā aliis. n̄ actio sunt
ca ē i actio g̊ unicū ē ibi pccm̄. ¶ Jt̄ s̄ mag
aq̄s fornicet̄ corā aliis. aq̄s n̄. isti duo n̄ differūt
si i hec. q̄ unus fornicat̄ corā aliis. alr̄ n̄ corā ali
is. si q̄ ðr̄ corā aliis cā ē. ⁊ cā. n̄ mutat g̊ pcī
Si ei aq̄s fornicat̄ i loco n̄ scō. ⁊ pca i loco scō. n̄ mu
tat i g̊ pcī. g̊ ille q̄ fornicat̄ n̄ pcat duplici
gnē pcī. g̊ scandalū n̄ ē a pccm̄ i q̄ fornicād.
forte dic̄ ad hec q̄ ibi s̄ duo pcca. unū igr̄
fornicat̄. a igr̄ inducit tale q̄ facē. p̄ q̄ necessario.
n̄o. si e. in. pb. q̄ ille q̄ fornicat̄ latent̄ cōmittit
duo pcca. unū q̄ fornicat̄. a q̄ inducit tale q̄d
facē. p̄ q̄ necessario. h̄ aūt fl̄m ē. g̊ ⁊ pccm̄. ¶ So.
ad h̄ n̄h̄ ut̄ ðr̄. q̄ sic̄ ille q̄ ð flora do uigin̄e
mlt̄ficē cā. s̄ dcāt ei g̊ra. a pbabiliū ðbeat
durare. q̄ ð floratō mlt̄fice. duo cōmittit
pcca. s ille q̄ corā aliis fornicat̄ sciente ē. ue
ter ei g̊ra a pbabiliū dcūre ðbat. q̄ uiet
bit p̄ uiso suo duo cōmittit pcca. ⁊ unica ac
tio ē. h̄ s̄ i duo pcca q̄ ad maclas. ⁊ ðfecta
tes. forte. g̊ s̄ ibi duo pcca. si n̄ ē n̄ unicū
i subo. s. diuisitas pcī. l mltitudo p̄ fom
respic. ⁊ ꝑ hec n̄ ut h̄ar. n̄ ē i pccm̄ n̄ actio

⁊ unica ē actio. g̊ unicū ē pccm̄. q̄ i media p̄s
significat̄ unitas actiois. ⁊ s̄ uitas in pcī in ɔ
cione. uitas fom istitua. n̄ ē. n̄ n̄ ut. ⁊ i n̄ pu
lit n̄ unicū uocē. g̊ n̄ ptulit n̄ unū nom̄. esto
q̄ ptulit hāc uocē cani. i diuisis significatōi
bi. ¶ Ad i q̄ obt̄. q̄ h̄ cā corā aliis n̄ mutat
g̊ pcī. p̄ h̄ē dia q̄ n̄ ē cā. cū n̄ ɔphendat hec
uisu. n̄o. ð cōntus. Cūq̄ ū q̄b. aurilū eur
quo g̊n. l sic ē cā. ðr ē q̄ r. a r i ē cā. q̄ inducat
iur pcādi. q̄ uocē pxio. ⁊ pcā i p̄x. ē q̄ddā m
pcādi. ¶ Ad ult̄. ð. q̄ ille q̄ cōmittit fornicā.
latēt̄. n̄ cōmittit duo pcca. q̄ s̄ ille ē culꝑ m
mor̄. nocē p̄o subo. Si accintale ē nocē pxio
ꝑ h̄ n̄ ē sile.

¶ Circa t̄. ca. q̄r. ðh̄ ubo ap̄. ō licz in. s. n̄ ō
expedivit. ⁊ n̄ loq̄t apo ursali. ð oib̄. s ē esca
rū. q̄ n̄ licebat ei fornicari. si loq̄ tn̄ ð rcb̄. s.
ð redēptioē suaꝝ reꝝ i iudicē. ⁊ ð sūptioē
ciboꝝ. ab eis q̄ mistrat spūalia. ⁊ ð cōme
stioē ydolitici. Si obr̄. q̄ lz coꝝ si fiat. aut
fit cū scandalo. aut sin̄ scandalo. sicū scan
dalo nullius ē licitū. coꝝ nullius expediens. g̊ fa
ē illa locutio. ꝑ p̄. p̄te si sin̄ scandalo. tc̄
q̄lz ē licitū. q̄lz expediens. g̊ fl̄a ē ꝑ ulti
mā p̄te. sig̊ fiat aut cū scandalo aut
sin̄ scandalo. fl̄a ē omi cap̄ illa locutio.
So. h̄. o. licitū respicit ius suū g̊ rei. Sz h̄
dō expediens. respicit actū suū cāu. Vn̄ ise
sic. oia s̄ m̄ licita i se. s. n̄ oia expediunt i
cāu. s. cū scandalo fiūt. Vn̄ licitū ise repetē
sua i iudicē. si n̄ expedit cū scandalo fiūt.

¶ Quarto q̄r. g̊ circa q̄rtū. cā.
Quo obmittend̄ ꝑ scandalū uitād. ⁊ p̄o in
cāu. utrū tēat̄. aq̄s n̄ repetē sua ꝑ scanda
lū. ut̄ q̄s. q̄ mag̊ diligend̄ ē pximi q̄ a
ꝑ pū. s. in istā mag̊ diligend̄ ē cō pū. q̄ tpa
lia. g̊ tn̄ n̄ repetē tpalia. aliq̄ uificiam p̄x.
i a. scandalizād ip̄m. g̊ n̄ tn̄ repetē i iudi
cio ꝑ uitād scandalū pxi. Jt̄ tenē opa uīe
dimitte ꝑ scandalū. Si meliora s̄ opa iniq̄
istie. g̊ tenē dimitte opa iustie ꝑ scandalū.
g̊ tenē n̄ repetē uā ꝑ scandalū. Jt̄ s̄ illud lo
cū euā. Ve mūdo a scandal. ð auctas. tenēur
uitare i g̊ p̄ sunt sin̄ pccō. si sin̄ pccō p̄sunt
uitā scandalū n̄ repetēdo uā. g̊ tenē n̄ re
petē uā. ꝑ scandalū. g̊ n̄ ē licit̄ repet̄ sua
cū scandalo fiūs. s. q̄. cōt̄ sustiz. ⁊ p̄mitt̄. q̄
repetāt̄ sua ab aliq̄b. ⁊ cū scandalo. mltī
ē scandalizant̄ m. g̊ licit̄ ē repetē sua. ⁊ cū
scandalo. q̄ q̄. a. ē dissiparet̄ uitas eccē. ð g̊
q̄lz repetē sua ⁊ cū scandalo ɔdem p̄si ut. p̄
ē refrenādo maloꝝ. s q̄ ⁊ ɔsuluit̄ mali.
n̄ ē licēs repetē sua. mali oia auferr
rent bonis. Si ē boi n̄ repetē sua ⁊ h̄ dimitte
rēt ꝑ scandalū. mali sp̄ pingerēt sig̊ scan
dali. sic cū ē unitas ⁊ pax eccē. q̄ n̄ licet repe
te sua. dissiparet uitas eccē. ita cū ē ɔso
latio isirmoꝝ ɔsuat ⁊ ē infirmoꝝ. sin̄ licet

cis repetē sua. isirmis ē data sūt tpalia
n̄ tn̄ ad sustētātoē s ad ɔsolatoē. sic ðr̄ i cā
ticis. leua ei sub capite meo. ⁊ dexta illi āple
xabit̄ me. ⁊ ꝑ uī religiosi i acidiā cader̄
si auferrent̄ eis tpalia. ⁊ n̄ licet eis repetē
ɔtra cā ē q̄ n̄ ð. utrū ille aq̄ repetitur
scandalizet. imo p̄sumi ð ē. q̄ n̄ scandalizet.
istis ui. ð cā s lz repetē sua. ⁊ cū scandalo.
passiuo. si cū scandalo actō n̄ q̄lz. Vn̄ ap̄. si
esca scandalizat fr̄m meū. i. si ego māducabo
cārnes in
etnū. ¶ Ad p̄ g̊ obt̄. ð. q̄ si i repetitioē no
strū reꝝ uītū alo bon̄ eēt n̄ acq̄sitio tpa
liū. tc̄ sin̄ dubio tenē n̄ repetē ꝑ scandalū.
s̄ mlta a boa i s. refrenatoē g̊ mali atapi
nis ⁊ sūtis. ⁊ i hec ɔsulit̄ eis ut dcm̄ ē ¶ Ad
obt̄. ð. q̄ alia ē rō i opib̄ istie. a i opib̄ mi.
opa ē istie p̄ ɔsuatiua s̄ uitatis eccē. ⁊ pa
cis. Vn̄ istia. ⁊ pax. obsculate s̄. ¶ Ad t̄ obt̄
ð. q̄ illa auctas itellida ē salua tpli ui
tate. s. uitate uite. ⁊ istie. ⁊ doctrine. Vn̄
ut si faci mis scandalizarēt. q̄ n̄ fom. sic ipē
ꝑ i scandalū n̄ ðbeo reliquē bon a uitā
meā. Justitie ut si aq̄s scandalizarēt q̄ do
sinaz feci ɔ ip̄m. n̄ ꝑ hec ðbeo dimittere
q̄n uolūcē ite. doctrine ut si aq̄s scandaliza
tur q̄ p̄dico fidē. n̄ ꝑ hec ðbeo dimittē
q̄n p̄dicē. sic̄ n̄ dō dimis. q̄n apo. dixerē
illi. a. xv. scis q̄ pharisei audito h̄ ubo scan
dalizati ē. ⁊ dō. R. sinite illos. q̄ ceci s̄ du
ces cecoꝝ. s. ad h̄ n̄ p̄te pbari. q̄ n̄ liceat
repetē sua. cū scandalo pxi. q̄ tn̄ dimi
ttē opa uīe ꝑ scandalū uitād. sic opa uīe
s̄ i p̄cepto g̊ tenemr̄ dimittē opa q̄ s̄. in p̄c.
ꝑ scandalū. g̊ mlto forti. tenē opa q̄ n̄ s̄ i p̄.
ꝑ scandalū. Sz repetē sua n̄ ē i p̄ce. licē en̄
tenim. ē um suo. g̊ tn̄ q̄lz n̄ repetē sua
ꝑ scandalū. ⁊ i n̄ ēlicet ea repetē cū scandalo
pxi. Jt̄ sic̄ bon̄ pū. ɔsuat̄ p opa [illegible]
p̄cet̄ dm. ⁊ accepti. ð q̄ locq̄ ipō. ɔsuat̄ bo
nū pū. s. bon̄ pū. n̄ facē i opib̄ uīe. q̄n te
nemr̄ ea dimittē ꝑ scandalū. g̊ n̄ i opib̄
istie. Jt̄. ð. ap̄o. si esca scandalizat fr̄m m.
n̄ māducabo carnes i etnū. ꝑ scandalū. Sz m
māducare carnes i etnū mai ē q̄ n̄ repetē
pcī i ⁊ unicā. g̊ si tenē n̄ māducare carne
i etnū ꝑ scandalū mlto forti. ⁊ n̄ repetē
tn̄ tenē ꝑ scandalū. ¶ So. ad p̄ obt̄ ð. q̄
tenē dimittē opa uīe. ꝑ scandalū. Sz i di
mittē n̄ ē dimittē simpl̄r. s. differē. q̄ n̄
tenē opa uīe facē. s̄p. n̄ tenē ea facē i pū
p̄mo mlī fuit i cecl̄ro. sic ð. dō. attendite
n̄ iustitā uīā facatis corā hoīb̄. ⁊ n̄ esciat
sinistra q̄ faciat dexta. s. tn̄ ap̄lat̄ ðbent
opa uīe si i pū. s ē dcm̄ ē. s̄ luceat op̄
uīa corā hoīb̄. ut glorificē p. u. q. i. c. ē.
repetitio reꝝ uāꝝ. sub iudicio n̄ pot eē.
i absōdito. ⁊ ꝑ hec n̄ ē sile. ð opib̄ uīe

7 opib; iusticie. ¶ Ad 90 obi. d. q bonu pui ser
uatr p opa iuie. 7 si i occulto fiat. si opa iiue
fuit i apto. n e sile. ¶ Ad 91 obi. d. q apd
loq i d scadalo acto. cu q n faciendo. 7 h p i p
i q subiug. d. e i. q pp si esca meu scadalizat
fratre n man ducabo carnes in etnu. ne frat
tre scadalize. p; g q scadalo actio itellit sic
7 i q e actio. xiiii. Si pp cibu frat tuus ctristat. ia
n s car. ambulas. itellir d scadalo acto. noli cibo
tuo illu pde. p q xps mortuus e. q. d. noli scan
dalizare fre t. pp cibu tuu. In eod em capl
loquit d comestioe ydolatica d. bonu e n man
ducare carne. n bibe uinu. neq i quo frat tuus
offendit. au scadalizat. au ifirmat 7 distin
guit. tplx scadalu passiuu. q ex diui. offe
dit e fr cu amittit. cari 7 i scadalu dimit
te di 7 e passiuu m pe. scadalizat e cu
dol d hec q facis 7 remittit seruo: cu i q
7 i scadalu passiuu n e m pe. infirmat
7 cu dubitat d fide 7 h scadalu aliqn mo
alin ue. Si g scadalizant hoes d h q as ...
dit carnes: ingrioe i q n e csuetu oio n s car.
ambulat. ... peat. Cu g. iiii. ca e dce s supius
q r ela h repete sua. 7 cu scadalo pei pxi. nob;
refrenatio malo4. bonu pui. csolatio infir
mo4. subleuatio accidie. qre si sciat as q i
scadalizat. si repetit ab eo q suu e. uiru
teat n repete. ex q ce e d scadalo. u q s.
q i infitu mag d diligere pxim q re tpa
le. g poti d amitte re sua q sciente dim
te pire pxi suu. q cedit mlti dntes. qd
si sciat iste q pxim scadalizabit si reper
sua. tut n repete. Si ipse e ipm tne sca
dalu pxi. q n pot uide co. sig e ertiora
ste sol. si a hac solo ei obr d fmces q zelo
iustitie pfogit uiru istiua coheritem cu
madianitid. 7 tn sciebat illo4 pxie co...
ex q i ipo actu pcti ifficiebat illa4. g iti
... e dimittenda pp morte pxi spuale.
V bs thomas cantuariesis repetiit iura eccle
7 tn sciu q rex 7 pn cipes anglie scadaliza
bant q repetebat. g i iura sua repetitio re4
mini n e dimittenda pp scadalu. q q. uti pp
zelu iustie 7 pace tpale ecc repetiit. 7 pace
e tpali ... pax spuat. p q uacat ecc le
gi dei. 7 pp hec e ecc dei ht decias ut ps ua
care. 7 ec. i loco ampliori. ut q ibi iuenerit
effundat p pientiaco subditis. 7 h mane
debent fac plati. viii i caue. ¶ Admoneo uos
filie ihrlm. ne suscitetis ni uigilare fa
ciatis. dilecta donec ipa uelit qesce. qesce e di
i cotepline. dce i auser q illis ppatre dei adm
tis g dnab; istis cui s. zelo iustie 7 pace
ecc. iiii. cas pcedib; li repete sua cu pxi scan
dalo. 7 scienter h ex ... uix. iiii. pcedi
tia. q r uitm pp scadalu gnale teat ecc n
repete sua. q ut. q pp gnale scadalu dimit
tit ecc pete decias. s dic aug s. ioh. q pp

gnale scadalu dimittenda e p decias. g iura
decime dimittenda e pp scadalu. mlto fortiu
dimitte ecc repete sua pp gnale scadalu;
q repete sua licit e. 7 n repete sua licitu e.
si si pp gnale scadalu. te ecc n repete sua. g
pecati mor. bs thomas cantr. repetendo iura ec
clie cu gnali scadalo anglicos. ¶ So. ad h lem.
e cu distinctioe. Si e i illo leor libtas spualis
ecc. t minime leor 7 ex a pte g gnale scadalu
te plat n repete. peat mor si repetat. si ec
s d gnali scadalo. u e noua e iura dimit
tenda e repetio re4 sua4 pp gnale scadalu
7 ihec cau d apo. i. ad cor. vi. q r n mag i iu
ria accipitis. sino s scadalu ab una pte. 7 le
sio tanta ecc. q nescit. uitm mag uitada s.
te uide boi in stad e. an s repetend. an n.
uncio e t ita dei d talib; oib; melius g ary.
q ut oi arte mlior 7 ctio. si uo s mag lesio
spuat libertatis ecc repugnare di plat usq ad
morte n di dimitte pp scadalu gnale. sic
n bs thomas dimis. ¶ Ad i q obe e d das
d q n solu pp gnale scadalu n repetit. s; 7
pp alias duas cas. qr una e q laici aliqn
cam pendit. q r dbet hre decias. dit e q da
te fuerit eis q n 7 ecc indiguit maxime
auxilio eo4. sa ca e q alma e cib; sussicia
ens i domo dni. ¶ Ad illo q obr. d p decia
de. d q sicc scadalizat te dimittenda e. q in
uidet ... si si q da scadalizat. q pa n. n e dim
tenda. sic n x dimis. Sel. ar. q cu auctas apli
d in lie. si n d expedit. expositi s d repetitio
reru cu scadalo fris. expe. 7 de comestioe ydola
tica. i ydolia e at ydolatic caro. ymolata ydo
lo. 7 ydoliu loc i quo ymolabat. 7 comedebat
e fideles d ydolatico i ydolio cu ydolatr ut
eo4 accipiens ad fidem. s; infirmi i fide cdbat
q i ueneratioe ydoli comedent. 7 cadebant. asi
te aliu dubitabat d fide. 7 s scadalizabant.
expon g illa. auctas. omia licet m. s id a. li
citu e comede ydolatici si n expedit cu scada
lo ifirmo4. 7 s ista expon d glo. sacti 7 fame
mori. q ydolatico uesci 7 itellit cu scadalo. h u
hec ec fin. q dr. q n ada comedissi d ugnis
s necessis. cu hret corpus indiges. alimonia
cibo4. meretis in se mari 7 s metetissi se po
nat. g q ille n hat q comedat n ydolaticu.
si comedat scadalizabit pxim. si n comedat
moriet fame. 7 s sufficiet se si pxi e ...fi
ce. se q scadalizare pxim. g h e sta sacti e
fame mori q ydolatico uesci scadalo.
¶ So. i illa auctte n afert. h e is e fris sacti e //in o pec. pec. manu
morte ise. q i ydolatico uesci. h e fim. sig e
fris mors ante. mi mala e. q scadalizare pxim.
sic i euglio itellit. mli e ei ut mola asinaria
suspendat collo suo. 7 demgat i psundu ma
ris. q scadalizet unu ex pusill istis. g ille
qui hret q comedat n ydolatic. di comede. d m
facere i q ise e. ut n scadalizet. V dz pcciai

i psu. q n comedat. mori fame. 7 te n scadalizat
expon e d suptioe supmu asubditis. q. d. apo. h
m accipe supt ab eis q pdico. si n expedit. 7 s
hec. d. bonu e mag mori. q ut gla mea q s eua
cu 7 uocat glam sua. supererogatio. sr erogabat
e i hec q n accipiebat supt a subditis. supt
q n erat s erogo. q r corinthi auari erat. 7 si ac
ciper supt ab eis. scadalizaret eos. 7 n tenebat n
scadalizare. g n tenebat n accipe. g n supererga
bat n accipiendo. It tenebat repellere pseudo ap
7 n potat n n accipi. g tenebat n accipe 7 in ut
pus. ¶ Ad h e s q q ad qda supererogabat. q
ad as n. mli ei erat quibus daret ei si tu ul
let accipe. e g fris. gla mea. i. pmiu q mi cor
ex h s erogo. mlior e q mors corp. sit mala.
V mli e icurre morte tpale. q amitte illo
pmiu. Qr pea uitm csiliu s dimittend pp
scadalu. ut q n. q r p. n e dimittend. pp sca
dalu. g n e mai boni dimittendo pp scadalu
q p pec. h csiliu e mai boni q p. g n e di
mittend. pp scadalu. ¶ It mag debeo dilige
utilitate mea spuale. q aim utilitate pxi
sui corale. sui spuale. si i faciendo csiliu e
utilitas mea spual. g n debeo dimitte scan
dalu pp scadalu pxi. Si q d. auctas. debem
uitare scadalu qrtu p sum sin pcco. sh h
p sum uitare sin pcco. q n tm ad csilui
g dimittend e csiliu pp scadalu. forte di
ce ad hec. q illa auctas itelligenda e. sal
ua tplici uitate. Si si dimittat csiliu n est
salua tplx uitas. q dimittit asceno d uitu
te i uitute. q e d uitate uite. 7 pp hec n est
dimittend csiliu pp scadalu. Si e t. opera
iustie ns dimittenda pp scadalu. q s d uita
te uite. n opa altius uitutis. 7 s nullu op
uitutis dimittend e pp scadalu q e q pmit
sa. ¶ It agguer caus. 7 pat q pr 7 mr tua sit
senes. 7 n hat ait puisore n te. q r uim in h
cau teaaris itire claustru ut q s. q pec e tibi.
honora p. 7 c. 7 h n tenes face s p. s loco 7 tpe. Si
m e loc 7 tps. g tens horate m. 7 itellit d hono
ratioe q e in necio4 exhibitioe. tens g dare
necia pat 7 ma. tu h n potes si intres cla
ustru. g tens n itrare claustru i hec cau. q
ad gal. v. d. ap. si spu ducimi n estis suble
ge. absolut ei g ab hec p. ho. prec. 7 c. g n te
neris dimitte itrare claustru. pp illo p. im
pleno. ¶ It d. iero. p calcat pgre pre. p. cal.
p. m. s. ad fugere mliori uite. 7 do. di e in
cu contudite intrare. 7 c. 7 alibi. demitte mor
tuos sepelire m. s. 7 annutia reg. di 7 alibi oes
q reliq prem 7 ma. au. fil. 7 c. centuplu accip
et 7 c. g n peat iste relinquendo prez 7 mintdo
religioez. g n tnr n itrare religione. 7 in isto
cau. Si pbr. q peat. q r aliqn angls sathane
transfigurat se i anglm lucis. ut d ap. 7 in
iob. qs reuelabit facie idumti ei. istigat
g sepe aim debles 7 mouet cu ut itret clauss.

ut pca faciat cu exiret. 7 s mag peat. Si i
nescit uitm spis beign moueat ipm ad itm
du claustru. an sps maligni. Si mit in spu
malig peat mor. sic cu peat as. cu mit ex
dspatioe. cu g dubit an sps maligni moue
at ipm comittat se discrimi si intr. g peccat
mor. i illo cau intrando claustru. ¶ So ad p.
d. q csiliu n e dimittend pp scadalu passiuu.
Ille e q itrat claustru q mite e n scadalizat.
d g q auctas illa itelligenda e. salua tplii uita
te. Si dimitteret csiliu n eet salua tplx uitas.
q d uitate uite e ascesus d uitute i uitute 7 u e
sile d opib; iustie. q m opa iustie plus n puate
7 n sin scadalo. V si dimitte pp scadalu n dpt
dimittenda. q si differret. n auferret. si dimit
teret csiliu. ad ei dpti. V n e dimittend pmo
ei q scadalizat dicend e. an ocls tuus neq e
q ego bonu su. ¶ Ad so obr. d. q si as spui
ducat ad intrand claustru. n dz dimittere p.
Si di eu ducere ad reliqe sec sic pot. Si u o n
pot comod. eu dno qrat uiuitis etia ipo4 7 c.
7 tuseat adrelinqe. te e locu ht q d iero. p cal
catu pgre. pa. 7 c. n tnr te puide pri suo. q m
absolut e. ab illo q dic lege s attua. p q s
q s cgste se seduci aspu di. p. e iocuditas mti
as ei uult itire claustru. q ui di claustles
pauper spu 7 hylaritate mtis hntes 7 silia
7 ma e gaudiu ht ihi. sm signu e q a spu di
ducat si uult itire claustru. ut uita pcti.
... facili patiunt lubeu carnis. 7 d
facili diligit mliori in excessu. 7 d talib;
s g q itrat m e intret claustru. opti e us
ligari ... spuale. t. e q n iuntu
solo emdatiois uite. uult intrare religioe si u
dubitet an malig t benig spu ducat sicut
intra faciunt. q ponit se i hi q oib; tnr n in
trare. di e dimitte illa i dubitatioe si ht t dspa
tioe 7 te licite pot intrare. ai d pcis causis.
¶ Opita. v. ca. q r q s fac.
Q pp scadalu uitad. uitm. s. teat alic dare alic
biblia ma i si iudn ipm scadalizare. n de ci u
q s. q r teor icau dare uita mea corpale p ani
pxi. ...a pxi dilic. t loco. g mlto fortiu teor
dare biblia mea p aia pxi ne scadalizet.
7 s pticulo uitado. teor dare biblia mea
It si iudea pxim mori corle teor ei dare 7 c
q hro. an q dimitta eu mori cile. Si inst
tu peior e mors spual. q corr. g teor dare
biblia mea si uidea ipm mori spualr n de
ei. Si si scadalizet mori spualr g teor dare
biblia mea pp scadalu. It d. ap. si esca scan
dalizat frem meu n comeda carnes metinu
g teor abstine a carnib; metinu pp scadalu
Si mai e abstine a carnib; i etnu q m dare
biblia. g cu teat face mai pp scadalu teo
dare biblia mea pp scadalu. It teor uitare
scadalu q pssu sin pcco salua tplii uita
te. Si dato biblia mea salua e tplx uitas.

n̄ ē ē ꝺ uitate uite retinē bibliā. Jt̄ tare
cā n̄ ē petm̄. imo ē opꝰ mīe. q̄ si alr̄ n̄ uitat̄
scādalū. tēor eā daē ꝓ scādalū. Jt̄ tēor obuīt
tē opa mīe. ꝓ scādalū. q̄ mlto fortꝰ tacē.
ē dare bibliā. tēor q̄ ē opꝰ mīe. ꝓ scādalum.
Sꝫ. ad pⁱ. obi. ꝺ. q̄ sīc ī aliq̄ cāu tēor dare ui
tā corꝑalē paiā pr̄. ī ut q̄ ī aliq̄ cāu tēor daē bi
bliā. ꝑ scādalo pri uitādo. si n̄ ī aliq̄ cāu. ꝰ
si exp̄ncl'am iferat uisalē. pr̄ q̄ n̄ ut h̄at̄. Sꝫ si
ꝯclōe intelligat ꝑticlarī. q̄r ad aīam necciā est
aē. ꝯ ē cessū. ut potꝰ arguētū. ꝰ ꝺ q̄ ī a cāu
tēor daē bibliā. ꝑ scādalo uitādo. ī a n̄. sīc
petat irrōabilit̄ suū sibi cā rōali n̄ tēor eā da
re dupli ꝺ cā. pⁱ ē bonū pn̄. Ad pn̄ ē bonū
ꝓtēr. ut oīa rerū. n̄ trāsferantꝰ sibi rōē.
Sa cā ē ut repⁱmat temitas petitū. sedꝫ
caē ē si petat rōabilt̄: ut si sꝫ ei neccia. ꝯ in ē.
tē n̄ tēor daē dupli ꝺ cā. pⁱ ē ut repⁱmat̄
temitas petentis. Sa ꝓ ordīnē caritatis. ma
gis ē tēor me diligē q̄ aliū. tn̄ casꝰ ē si ꝯ in
ꝯ. ꝯ illi ē neccia. si m̄ mag̃ ꝯ tē n̄ tēor daē
dupli ꝺ cā. pⁱ ē ut repⁱmat̄ temitas petētis.
Sa ē ꝓ ordīnē cā. mag̃ ē tēor diligē me q̄
aliū. ꝓ bonū pn̄. Ad bonū ē pn̄. ꝑtinꝫ q̄ gli
uitat̄ te sua ꝑut m̄i potꝰ. q̄rt casꝰ ē si illi
ē neccia. ꝯ in sup̄flua. si si ꝓponō daē alii
q̄ scio mag̃ indigē illa. ꝯ tē n̄ tēor dare
illi. ꝓ pⁱ ꝯ tria cā. q̄ daē ꝯ ītēo cāu. Sedꝰ
casē si illi ē neccia. ꝯ in sup̄flua. n̄ uidō ad
ꝑsns aliq̄ q̄ mag̃ indigeat. s; tn̄ suspicoꝰ
q̄ ī breui aꝯ mag̃ indigentē ē resuādo. tn̄
n̄ tēor daē illi ꝓ casdē caē q̄ tēē ꝯ ī ꝗrto
cāu. sīc si aꝯ h̄at frūtum sup̄fluū n̄ tē
ī daē ī indigētib;. tn̄ si h̄at ꝑbabilr̄ suspi
tiōe; q̄ ī ꝑrio ec̄ mag̃ indigētes illo frū
mto. q̄b reseruat. Sext casꝰ est si illi ē necc.
ꝯ in sup̄flua. n̄ uidō aliq̄ aliū q̄ mag̃ in
digeat. t' eq̄. n̄ suspicō q̄ ī pxīo ē futurꝰ
q̄ mag̃ indiges. ī hoc cāu tēor eā daē ꝓ
scādalū uitādū ꝯ in sō cāu. si ipē ualde
ꝯ mltū īdigeat. ꝯ ego paꝝ. Sꝫ p q̄tū idige
tia t' sua. t' mea. tēor eidaē bibliā h'eī
ꝺtermiāt ars. si cā ꝺ q̄ ꝯclōē ꝑmi argum
ti. q̄ aliq̄ cāu tēor daē bibliā mea ꝓ scan
dalū. si n̄ ī oī cāu. Ad sō obi. ꝺ q̄ ī intene
n aꝯ. si eēt eād uisio mortis corꝑ. ꝯ mortis
spūal. si n̄ ē ead uisio. mors ē corꝑ uisibi
lis ē. si mors spūal n̄ ē uisibil eiꝯ in aīa.
n̄ ē aꝯ dr̄ ꝺ facili suspicari. q̄ aꝯ scādali
zatꝰ ut' mortꝰ ē spūalr̄ p̄ mors corꝑ. cūꝫ hec
manifesta. s. ꝺ scīn alii. si mors spūal n̄ hʒ
cā manifestā. ꝓpt n̄ ē sile. Ad ī obi. ꝺ.
q̄ n̄ ē sile ꝺ dupli cā. pⁱ ē q' apō loq̄ ꝺ scāda
lo actō. ꝯ h' loq̄ ꝺ scādalo passiuo. Sa ē q' ab
stinētia acīb;. nisi ꝑiudicat. n̄ p n̄ rei
pn̄. Sꝫ daē bibliā. ꝑi scādalo l; n̄ ꝑiudicet
ꝑ. tn̄ ꝑiudicat bō pn̄. q̄ ad bonū pn̄. ꝑtinꝫ
q̄ n̄ trāsferant oīa rerū sibi rōē. ꝰ si istar

m ꝑiudiciū. n̄ sō pn̄. tēor uitaē scādalū.
Ad q̄rtū obi. ꝺ. q' n̄ ē salua uitas uite q̄li
cāu. si dē bibliā. q' ꝺ uitate uite ē ut q̄lꝫ
uitat̄ te sua ꝑut uitiꝯ potē. Ad ultimo
obi. ꝺ. q' ī aliq̄ cāu tēor tacē opa mīe ꝓ scā
dalū. sīc ī aliq̄ cāu tēor dimittē ꝓ scādalū
ꝰ ꝯ. ꝯclōe; ī cāu.

Q̄ritur ultimū capꝰ. q̄r ꝺ cāu illo. ī q̄ ex diuso
diuisa occurrit scādala. sīc ī cāu illo ī q̄b;
petꝰ cū eēt in antiochia ꝯ gētilr̄ uiuēt cum
gētilib;. cū uenirēt q̄dā iudi antiochiā ab ie
rosolimis. ipē sepabat se a gētilib;. ꝯ ꝯmedē
bat cū iudeis. discernēdo cibaria. ꝯ īꝺ rephendꝯ
eū apō dicēs. si tu cū iudeis sis. ꝯ gētilr̄ uiuas
ꝯ n̄ iudaice. q̄ūō cogis gētes iudaizare. q̄r q̄ hic
uitū petꝰ ꝑcā. ī faciendo. ut q̄z q' cogebat
gētes iudaizare. ut ꝺ apō. q̄ errarē. ꝯ cogebat
eos errarē. sō suo. q̄ mīi sō ꝑstabat actionē errare
iuiue alius. q' placū apostinītioe scādaliza
bat. ī uia fidei. q' ē gui. q' ī uia morꝝ q' pecca
bat morr̄. Iē rephensibil erat ut ꝺ apō. q̄ ꝑ
aliq̄ pecē. n̄ p a. n̄ q' scādalizabat in uia
fidei. q̄ ꝑcabit. mor̄. Iē dē glo. q' ipē facie
bat ꝯ uitatē euglii. q̄ ꝑcāu morꝰ. l; n̄ ꝯfir
mat erat uirtute ex alto. q' n̄ ꝑcabat morꝰ.
Iē ē illū locū mathꝰ. t' dabo claues t. c. ꝺ glo.
q' si tē hūiss error. locū in eo n̄ inueniss;
sicut cū sepabat se a gētilib; habebat cla
ues. ꝯ iā ꝯfirmatꝰ erat uirtute ex alto. q'
tē n̄ inueniebat locū error ī eo. q' n̄ errabat q'
n̄ ꝑcabat. Iē zelo cāu. ꝯmedebat cū iudeis
ꝯfirmaē se eis simulasse. id sicut eē cū ill. iudi
b; fiēr ꝯ. ut oīs lucrifaceēt. q' scīm ī ex cāu
erat. q' meritoriū. q' n̄ ꝑcabat ī illo sō. Ad
hoc ē diuse solōe. una ierō. alia augi. ierō
ē ꝺ. q' apli int̄ se cū dixerāt ista tria. s. q' pe
tꝰ separi se a gētib;. ꝯ q' ꝯmedēt cū iudeis
discernēdo cibaria. ꝯ q' ꝑ rephendet̄ a paulo. ut iu
dei uidētes tā magistrū suū rephendi. sꝫ hec facil
lius sepārent a legalib;. q' uolebat eos du
cē ad spūalē uitā. ut ī ꝑpetue eē q' futuri
erat. s. spūales. simulatōe q' fecit petꝰ q'
fecit. ꝯ uoluit se rephendi. ut uidentes
iudei aplm suū rephensū. erubescerēt de
obseruatioē legaliū. ut simlatio illa bā fu.
fuīt ē simlatio sōi q' aliī facē ē ad utilitatē
sōi. sīc fecit iēu simulās se ydolatrē. ꝑ q' ierō.
nilō tn̄ ꝑcāu bē. petꝰ ꝺ aug. ista solōe; fuīt
se origen. q' pōsuiꝯ h'netū q' petō ipōbat sto
liditatē. ꝯ paulo pcāctātē. ꝯ pūitatē. Ad
pⁱ obi. ꝺ. q' eg' cogebat iudaizaē. ī. iudaizaē
cogē. Ad sō obi. ꝺ. q' rephensibil erat. ī. de
buit rephendi. ex adō ꝯ fiet poss. Ad tꝯo
obi. ꝺ. q' ierō n̄ taciebat ꝯ uitatē euglii. Ieron.
ī. q' sō suo n̄ potuit gētiles hēr occōnē
faciēdi ꝯ uitatē euglii. ꝑ aīt aug. n̄ ī sīm
ē simulatōe. ꝯ petꝰ ī rephensibil erat. ī. digꝰ
rephendi. n̄ audīn tn̄ dīt q' ꝑcauit. si ꝺ q'

rephēsibilis fuit. q' n̄ adhibuit tātā dilige
tiā q̄tā uoluiss; paulꝯ adhibi. sīc ē petꝰ ze
labat iudeꝯ q' erant apō iudeos. ꝯ paulꝯ zelabat
gētiles. q' erant apō gētilū. ꝯ q' petꝰ n̄ explic
tat eis cāu sepatiōis sue. ꝑ h' gētiles ꝺ facili er
rarē. sīc q' petitō pauli ꝺ amotiōe stī. dr̄ fu
isse stīa. l; fuīt mīrūa. q' n̄ fuit oio discēa
īsiultū fuīt stīm petꝰ. l; mīrūū. q' n̄ fu oio
discētū. ꝰ pot dici fuisse mi rectū. ī. n̄ oīno
discētū. l; n̄ fuīt mī rectū. ī. n̄ oio discētū. Sꝫ n̄
fuit mī rectū. ī scādalo ꝑ q' accipꝰ rectū mitā
dalo. q' ipē n̄ scādalizaū. n̄ ē tebat adhibē
oīmodā diligētiā. ꝓpt h' n̄ dr̄ fecisse ꝯ uitatē
euglii. q' n̄ō discrete egit. ꝯ ꝑ pꝫ ꝑ ad ꝺ obta. uitā
āy solomū bod ē. l; sīt oppō. q' n̄ discorꝺat in
uit. si ī sō. Jt̄ poat q' aꝯ sacerdos q'at a duob;.
ad audiendū ꝯfessiōes. q' un̄ ē paup. ali dr̄.
paup n̄ ē ī extrēmo arti. diues aꝯ ī extrēmo arti.
ꝯ pibit ī aīā ꝯ corpē. n̄ stati ad ipm̄ sacerdos eat.
Sꝫ ex a pte mlti scādalizabūtꝰ. n̄ ꝑ eat ad
paupem. q̄r ad q̄ ꝺbat ꝑ ire. ut q' ad paupē
q' tn̄ uitaē scādalū q' ꝑ. ꝯ tn̄ aī scādalum
mag̃. q' n̄ dꝫ dimittē mītas aīas ꝑiē pro aīa
uni. q' ꝑ dꝫ ire ad paupē. Sꝫ q̄. remoto oī
scādalo. tē iste sacerdos ire m̄ ad ī diuitē. quē
scit eē ī extremo neccia. si ī ad q' tē n̄ dꝫ dimitte
ꝓ scādalū. q' ꝑ dꝫ ire ad diuitē. q' ā. q' n̄
in ꝑ ꝑcāti morꝰ. cū tēat ire m̄. ꝯ ī n̄ eēt sal
ua uitas uite. mag̃ ē dꝫ diligē se q̄ alios.
dē face tn̄ q̄r ipē ē. q' aliī n̄ scādalizent.
Vidēt eis manifestaē cāz q' ꝑ uadat ad diuitē.
ꝯ tē ipē n̄ scādalizat eos. ꝯ si scādalizāt. ac
cipiꝯ scādalizatū.

Tercio ꝺ scādalo. dr̄. ē. ꝺ corꝑne fr̄ia. ꝑ q̄m
scādat scādala. ꝯ ꝯsuāt uitas eccā. cā
q̄ istā ꝑ uidēd ē illū hec pre. euglicū. si
ꝑcauit iī. fr̄. c. ꝑcipiē ad oīs. argūtū ad
platꝯ. sō ꝺ ordīe corꝑtiōis. ꝯ q̄m ꝑcedō
sit ꝑ ordīe illū. t' utū id ordo ꝯsuāt sit ī
notoriꝯ. q' ī ꝑuatis. ceca ꝑ. pbē. q' pre. ī ptiē
ad oīs q' ꝺ glo. ē illū locū. ita fiat q' frēm
ꝑcare uidēt ꝯ tacē. sīc q' ꝑuītim n̄ idlgēt. ge
diē. si ꝑuitꝫ dimittē. diē si ꝑcauit corꝑe. Sꝫ
si dimittē ꝑnītīti ptin ꝯ ad oīs. q' corꝑe pec
cāte ptin ꝯ ad oīs. Jt̄ ī exodō. si bos aut asīꝰ frīs
tui ceciderit ī puteū. n̄ ptransib. s; subleuab. bos
ē aꝯ fortis. asiꝰ ē aꝯ stultꝰ. siū fortis siue
stolidꝰ q̄lis bonꝯ ē frī. si ꝑcauit dēb; ipm̄ suble
uare. hec pre. ad oīs ptin;. q' ad oīs ptin. ꝯ corꝯ
pe ꝑcātē. Jt̄ apō. ꝯ si ꝑocupat fuīt hō ī aliq̄
dlicto. uos q' spūales estis hūi istruite ī spū
lenitatis. t. c. q' oīs spāles tn̄ corꝑe ꝑcātes. q'
ꝑ pre. n̄ solū ptin ad platos. s; ꝯ ad oīs. Jt̄ pbat
ex auc. pauli. q' redargut petrū cogēte gētes
iudaizaē. ꝯ ī mltis corꝑipuit maiorē. Sꝫ ꝰ
q̄li dꝫ face. Jt̄ q̄li reddꝫ raōē ī die iudicii ꝺ tale
tō s' ꝯmisso. Sꝫ scīa corꝑgendi q' dā talētū ē tā
familiaritatis. q' dā talētū ē ad maiores ta

lētū q' dā ē. ut ꝺ. q̄g. illo talēto dꝫ labo ꝯ ipē
uti. q' q̄li tē ui sua corꝑgendi. q' q̄li tē corꝑigē
ꝑcātē. Jt̄ rōē id ꝑbē. ꝑcēꝑ ē ē. pasce fame
morientē. q' si ī. pauisꝯ occidisti. ꝯ iohs in canō.
Sꝫ q' uidit fr̄ei suū necce h̄rē ꝯ clauserit uisca
sua ab eo quō caritas dꝫ maꝫ ī eo. Ad opus
mīe corꝑ. tē q̄li. q' mlto fortꝰ ad opꝯ mīe spi
rituale. sīc ē ꝺ aug. n̄ ē mag̃ pascē uentres
moritꝰ. dꝫ ē magnū pascē aīas ī etnū ꝑitā.
Sꝫ opꝯ mīe spūal ē corꝑe ꝑcātē. s. ē. x. opa mīe.
vii. corꝑ. tria spūalia. sīc ꝺ ī pso. q' ī maui
mag̃ ad ꝑlm̄ ꝯ t. p digitos q. x. ꝯ. sigficat opa
mīe. vii. corꝑ. tria spūalia. q̄ sīt. doc̄ ignrātē. di
mitte ꝑuītim. corꝑipe ꝑcātē. si q̄li tē dimittē
ꝑuītim racorē. q' q̄li tē corꝑipe ꝑcātē. n̄ ē rō q' ī
ꝑ ad unū opꝯ mīe. tēat q̄li. q̄ ad ā. ꝑ ꝺ aug.
q' ꝑ pre. oīu ē ī oꝯ. ꝯ maioꝝ. ī maiores. ꝯ pui
ī pres. ꝯ minoꝝ ī minores. q' illo pre. n̄ ptinet
solū ad platos. si eꝯ pbē. ꝑ eā. littē. q' ptin
solū ad platos. Jn antiqs eī codicib; inuenit
scriptū. respiciēs ihc petrū dixē. si peccauerit
in te fr̄ t. ꝯ. c. ꝯ stati subiūx. q'cūq; ligaueris
ꝑ trā. ꝯ c. petꝰ aꝯ figā ē plati solūs pla
ti ē ligaē ꝯ sol. q' illo pre. ad solos platos
ptin. Jt̄ in. vi. ii. regū. Oza extendꝰ ma
nū suā ad arcā dni. q' declinauāt boꝯ calci
trādo. ꝯ mortuꝯ ē. arca dni ē platꝰ q' ī hr̄ē
scīaꝫ duoꝝ testamētoꝝ. Oza. tāgens arcā
ē subditꝰ redarguēs platū. ut q' ꝑ hec ꝯmm
norī dꝫ corꝑigē maiorē. Jdē ē obito ꝺ maria
sorore moysi. q' obiurgauit moysen. ꝯ ꝑcā
ē alepsa. Ut corꝑe ꝑcātē. ē corꝑe ipm̄ si n̄ q̄
lib; lrē cūtā. aīaꝝ q' n̄ q̄li tn̄ corꝑe pecā
tē. Jt̄ si q̄li tē corꝑipe ꝑcātē. ꝯ ex ꝑ. dni. q' mo
nachꝰ claustrꝰ. tē expre. dni corꝑipe ꝑcātē.
q' si sciat aliq̄ ꝑcaē ī cāu. ista. ꝯ dicēt ei
scīa q' ꝓ dicenē suā dimitteēt peccaē. de
exire claustrū. ꝯ ꝺ pre. abbis. mag̃ eligat
pre. dni. q̄ abbis. Sꝫ si hec eēt sepissīe cur
ret mō. ꝺ claustro. Jt̄ si q̄li tē corꝑipe frēs
oīs ꝑcāt. q' pauci corꝑipuit. Ad h' adui
sic diuisimō solū. q' dā ē dīt q' ī p. tn̄ ad
platꝯ ptin. ꝯ q̄r ad aꝯ ꝯsiliū ē. tn̄ tn̄ in
cāu q̄li corꝑipe ꝑcātē. sīc q̄li tē ī cāu. uē
tē ꝺ q̄ hic. ꝯ. p. p. Ad oꝯ q' aucētꝯ ꝯpi ostiō
q' q̄li tē corꝑipe ꝑcātē. soluit uno mō. s. ac
cedō ꝯclōe; cū hac dtmiatioe. ī cāu. ꝯ dīt
q' n̄ sꝑ tē ī cāu. q' sꝑ tē. ad rōē; a dīt. q' n̄
ui baꝫ. q̄li tē ad opa mīe corꝑ. q' q̄li tē ad opꝯ
mīe spūal. q' misi pasco fame morientem
corꝑ. ipē n̄ scādalizat. Sꝫ si corꝑipio ꝑcātē.
frequētꝰ scādalizat. q' q' meritū ē m̄. ut scā
dalizet. ex corꝑtōe mīa. ꝓ hec n̄ ꝺbeo corꝑi
pe ipm̄. Sꝫ isti n̄ modꝰ bn̄ soluēr. q' cēu ē.
q' hē pre. sꝑ. ꝯ dꝫ bōn. pa. ꝯ ē. ꝯ adhꝰ q̄li
tē. sꝑ. tn̄ n̄ tē n̄ ī cāu. p. eī affirmatiā sꝑ
obligāt. s; n̄ obligat ad sꝑ. imo tn̄ ī cāu.
ꝯ p loco ꝯ tpē. n̄ ē q' h' dictiā. tue q' silui ꝯ ꝑcepꝰ.

q[uod] c[on]siliu[m] obligat i[n] cau[sa] [et] p[re]cep[tum] sup[er] ... sentencia q[ue] p[re]cep[to] ex se obligat. c[on]siliu[m] n[on] ex se. s[ed] ex ... quo adorto sic ex uoto [et] iuramento ... c[on]tra. q[ui] q[ua]li[ter] te[n]e[n]t[ur] corripe[re] peccante[m]. s[ed] n[on] te[n]e[n]t[ur] corripe[re] sep[er] ... hilario [et] c. ... q[ui] sua correptio p[ro]fic[e]re ... q[ui] corripit [et] ad h[oc] obiic[itur] q[uod] p[er] ... bat typu[m] p[re]lati. S[ed] typu[m] g[e]n[er]al[is] ... ad i[d] q[uod] obiic[itur] e[st] d[e] ora[tione] [et] mala ... q[ui] significat illos q[ui] ob ... c[um] uituperio [et] d[e]t[ra]ctionis n[on] c[um] cor-reptionis. Ad i[d] q[uod] obiic[itur] e[st] d[e] ... c[um] ... ex offi[ci]o sic[ut] p[re]lat[us] ... [et] c[um] ... ut q[uando] audiat ... dicat ... ut h[abe]t[ur] i[n] ap[osto]lo. Ad i[d] q[uod] obiic[itur] e[st] d[e] mo[n]a[cho]. d[icendum] q[uod] n[on] ten[etur] corripe[re] illos q[ui] ext[ra] sunt. abs[o]l[utus] e[st] ... ab illo p[re]c[epto] p[er] ... sic[ut] c[um] intrat claustru[m] absoluitur ... hora ... q[uo]d ad exhibitione[m] ... t[ame]n corripe[re] suos f[rat]res claustrales ...

uos ꝺ oībꝫ. hec ꝺ aug͡ i libro ꝺ uera ꝯ ꝯsciā. uīt. ꝓp̄t ꝯ erronee ꝯsciē. 7 ꝺ ista agnō ē l₃. ꝯ qr uerū ē ꝯplex ē ꝯplexitate ꝑcatoꝝ. ꝯꝑs ꝺ. ꝺ. iob. nēn ꝺ tractatu leuiathā. ꝯplexꝯ. i. angustie ꝺ tēptatoꝝ. ꝯꝯ. ꝺ. illo loco. cū inꝯ int maiora ꝯ minora pcā astrīgi ibi ī fugā se ꝑcipitat. ꝯ uiꝯ. biui ī ꝑiclm. ꝯꝯ. ꝯ ꝺ uꝯ ꝯ hec ī ꝯ pꝯ ē ꝯplexꝯ int pcā. Sꝫ ꝺ. ꝯ uenit ad me. ego ꝯꝯ. ꝯc. Sꝫ intra ꝯte ē. ꝯ. ꝯ ꝯ ī intra. ilo ē libia. ꝯ in qꝯ ꝯ pcō ꝯ. ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ sꝯ resilire. ꝯ ad ꝺ ꝯ. ꝯ ꝯ sꝯ ꝯplexi ꝯ ꝯ ē ꝯplex. ꝯ ꝯplexitas ꝯ ē. ē tm̄ ꝯ ꝯ. i. ꝯ erronea ꝯsciā ꝯ ꝯ ꝯ male ordinatā ꝯsciā ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ ypotesim ꝯ ꝯ. Si obi ꝯplexi erat in ꝺ manēte illa ꝯsciā q̄ ꝯ ꝯ se ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ illā tenebat ꝯ ꝯ ꝯ. ꝺ aꝯ aug͡ q̄ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯsciā hedificat ad gehēnā. ꝯ iudei tenebant ꝯ ꝯ manēte illa ꝯsciā. 7 ī erāt ꝯplexi. ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ obedire ꝯlatis ꝯ. ꝯ ꝯ apꝯ. ꝯ ꝯ resilire. ꝯ. e. r. iudei. ꝯ tenebat ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ nō erat ꝯplexi ī q̄ ꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ sequi. ꝯ ꝯ ē ꝯsciā. ꝯ ꝯ iudei ꝺ sequi illā ī q̄ erronea. ꝯ ꝯ ꝯ erronea. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ ī hec ꝯ ꝺ sequi illā ꝯsciā erroneā. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ lege diuinā. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ lege ꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯplexi ꝯ erāt. ¶ Sō ī ꝯ obedi. ē ꝯlatis salua tn̄ auct. superioꝯ. ꝯ erat superioꝯ oībꝫ. ꝯ ꝯ ꝯ iubebāt. ꝯ ꝯ tebat ī eꝯ ꝯ resurrectiōe lazari. ¶ Ad aliū ꝯ. q̄ ꝯsciā ī q̄ ꝯsciā ꝯ obligat. ad ꝯ ꝯ. ꝯ ī q̄ erronea ꝯ ꝺ aꝯ eā sequi ī q̄ erroꝯ. ꝯ ī q̄ ē ꝯsciā erronea. ꝯ ꝯ ꝯ obligat. ꝯ ꝯ ꝯ sequi. ꝯ ē ꝯ ꝺ actꝯ mala. actio ē mala ꝯ ꝯ malū ī q̄ mala ꝯ ꝯ actio. ꝯ totū ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ boni. malū ꝯ ꝯ boni corrūpe ꝯ ī bō. ꝯ aug͡ ꝯ ē ꝯ excellēs magnitudo boni. q̄ malū ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ boni. ꝯ ex uirtute boni. ¶ Ad ꝯ. ex lege dī. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯsciā. ꝯ erat ꝯ ꝺ ipā ꝯsciā erronea ꝯ ꝺ ꝯ. q̄ manēte illa ꝯsciā tenebat ꝯ ꝯ. ꝯ. e. r. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ regē cū ꝯ ꝯ ꝯ honorare ꝯ ꝯ regē. ꝯ ꝯ eū ꝯ honorat ꝯ ꝯ regi. ꝯ a ꝯ. ꝯ aꝯ hac ꝯ ē ꝺ ꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ honore ꝯ ꝺ ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ talē ꝯsciā. ꝯ talē honorē ꝯ. ꝯ. cultū ꝺ ꝺ ꝯ attribuit ꝯ ꝯ ydolatꝯ. ꝯ mortalꝯ ꝯ. ¶ Sō q̄ ꝯ ꝯ. q̄ ibi ꝯ regi. ꝯ hec q̄ ꝯ honorat ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ q̄ ꝺ ꝯ. ꝯ ꝯ ordine ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ. ē ē ī ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ iudicat ꝺ ē. hec cū ꝯ ꝯ ꝺ ꝯ iudicare ꝯ ꝯ ꝯ. ¶ Solū ē ꝺ ꝯpualibꝫ iudicat. 7 ꝺ tēporalibꝫ ꝯ ꝺ oībꝫ alius sub se ꝯ.

Nunc aꝯ ad ꝯ capꝯ accedamꝯ. ꝯ. ꝑiculi ꝯ ꝯplexitatū. q̄ diuidꝯ ī duo. q̄ā ē ꝯplex-

xitas opationū ꝯ. q̄ā ꝯpualiū. ꝺ ꝯplexitate ꝯpualiū ꝯ agendē. ꝯ q̄ aꝯ ē ī mortali ꝯ. 7 hec sciat sacerdos ꝯ ē ꝯ reuelari ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ sacerdote ī manifesto ꝯ. ꝯ ꝯ q̄ sacerdos ē ꝯplex. q̄ ut ꝯ ꝯ dare. 7 ꝯ ꝯ ꝯ. q̄ ꝯ ꝺ dare. q̄ ī ꝯ ꝯ ꝯ dare. 7 hec ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ q̄ ī ꝑiclitaꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ mortꝯ. ubi ille ꝯ recipiat. Sꝫ ꝯ ī manifesto ꝑiclitat ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ ibi ꝯ ꝯ. ¶ Jtē ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ dare ī occulto. ꝯ q̄ ꝯ corpꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ ē ꝯ ī manifesto. ꝯ ꝯ dare. ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ. ꝺ dedit ꝯ. 7 ꝯ ꝯ ꝯ recipe ꝯ ꝯ ꝯ ī die pasche. ¶ Sō. ī manifesto ꝯ dare ꝯ ꝯ caꝯ. ꝯ. ꝯ scandali ꝯ. 7 ne tunica dei in ꝯ ꝯ ꝯ. q̄ ꝯ ꝯ sacerdos ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. q̄ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. 7 ꝯ q̄ ꝯ ꝯ illi ꝯ. q̄ ꝯ ꝯ ꝯ iudicio ꝯ ꝯ. ad ꝯ q̄ dicebat q̄ ꝯ ꝯ. ꝯ. ꝯ ē q̄ ꝯ ē ꝑiclitatio ꝯ ꝯ. Sꝫ ꝯ ī occulto daret ꝯ ꝯ ꝯ illi ꝯ ꝑiclitatio. Sꝫ ꝯ ī manifesto ꝯ dare ꝯ ꝯ ꝯ ꝑiclitatio. ꝯ illa ē ꝯ q̄ ꝯ daꝯ in occulto. Sꝫ q̄ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ cū dat. q̄ ꝯ ꝯ ꝯ expedit dare aꝯ ī manifesto q̄ ꝯ ꝯ ꝯ ꝑiclitatur ꝯ dare. ꝯ caꝯ talꝯ ē. aꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ī ciuitate illā ꝯ ꝯ ꝯ aīaꝯ ꝯ ꝯ. q̄ ꝯ ꝯ ꝯ. 7 ī filiꝯ ꝯ q̄ dī ꝯ. ꝺ aug͡ ꝯ ē magꝯ pascere ꝯ. ꝯ ē magnū pascere aīaꝯ. ꝯ magꝯ ad ꝯ. Jtē pasce fame morientē. 7c. ꝯ ꝯ ꝯ gꝯ ꝯ fame ꝯpualꝯ ꝯ pasceꝯ. Jtē ꝯ ꝯ sacrificiū ꝯ offerre ꝺ aīaꝯ ꝯ. ꝯ cantic. ꝯ ī aꝯ. i. ī mūdū. 7 ꝯ ꝯ. i. ī ecclꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ. Jtē ꝯ ꝯ ylarioꝯ. ꝯ. ꝯ q̄ rogat antonā ꝯ ut ꝯ ad ꝯ filiam suā. ꝯ noluꝯ ꝯ ꝯ ei. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ nasci ꝯ ē. 7 ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ filiā suā. Sꝫ ꝯ. ꝯ ꝯ uotū suū ꝯ. ꝯ ꝑcat mortꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. 7 ꝯ ꝯ ꝯ q̄ ꝯ ꝯ. q̄ multi ꝯ ad eū ꝯ ꝯ caꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ uotū. ꝺ q̄ ꝯ ī uoto ꝯ ē q̄ ꝯ exeat ꝯ ꝯ ꝯ. q̄ ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ orat ī loco ꝯ. q̄ multi ꝯ ad eū ꝯ. ꝺ. ꝯ. q̄ ꝯ exibit ꝯ duas caꝯ. ꝯ ē. q̄ ꝯ ē ei q̄ ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ adhꝯ ꝯ uouit. diuꝯ ē q̄ ꝯ ī uoto suo ꝯ ē ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ. ꝯ ꝯ ꝑiclitat. ꝯ ē boni ꝯ ꝯ ꝯ boni. 7 ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ ꝑiclitatē. ꝯ ꝯ caū ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ antoniꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. Nemine salutauitꝯ ī ꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ erat. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ potuit ꝯ. q̄ ꝯ ꝯ ꝯ ꝑcatꝯ mortꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ uoto ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ pot. ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ. ꝯ adhꝯ q̄ ꝯ ꝯ offerre. ꝯ ꝯ 7 ꝯ illoꝯ locoꝯ cū ꝯ loꝯ eꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ. ꝯ. mo. ꝯ q̄ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ quā magꝯ dꝫ diligē q̄ totū mūdū. Sꝫ ꝯ q̄ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ. ꝯ ꝑcat mortꝯ.

si ꝯ ꝯ ꝑcat ꝯ. ꝯ q̄ ꝺ illo q̄ dubitat de ꝯ utrū ꝯ sua. 7 ꝯ ꝯ ꝺ. ꝯ ꝯ redde. ꝯ ꝯ. ꝯ reddit. ꝑcat mortꝯ. q̄ dubitat ꝯ ē suā. ꝯ ꝯ reddit ꝯ. ¶ Ad ꝯ. ꝺ. ꝯ ꝯ ī illo caū. ꝯ ad ꝯ ꝯ ꝯ ē magꝯ. 7 ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝺ ꝯ. ¶ Ad ꝯ. ꝺ. q̄ ꝯ ꝯ ꝯ ad eū magꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ dubitauit. ꝯ ꝯ ꝯ. Jtē esto q̄ aꝯ sacerdos ꝯ ꝯ ꝯ 7 ꝯ celebrat ꝯ ad illū locū ī q̄ ꝯ ꝯ hec ꝯ. 7c. 7 ꝯ ꝯ se ē talē ꝯ q̄ ꝯ ꝯplex. q̄ ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ pcā ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ iudicꝯ ꝯ ꝯ. 7c. Sꝫ hec ē ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ scandalū ꝯ ꝯ ꝯ. 7 ꝯ ꝺ. q̄ sacrilegꝯ ꝯ ꝯ ꝯ sacramētū. ¶ Sō. iste ꝯ ꝯ ē ꝯplexꝯ. ꝯ ꝯ manēte ꝯ illo ꝯ. Sꝫ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. 7 ꝯ ꝯ. ꝯ. ꝯ dare. ꝯ ꝯ illā remouꝯ ꝯ ꝯ ē ꝯ illo. 7 ꝯ ꝯ ꝯ sacrāmū. Jtē ꝯ ꝯ magꝯ caꝯ. ꝯ aꝯ sacerdos ꝯ. iste ꝯ ꝯ dꝫ celebrare ꝯ ꝯ. ꝯ cū ꝯ ad illū locū. ꝯ ꝯ ꝯ q̄ ē ꝯ. ꝯ ꝯ q̄ ꝯ ꝯ celebrē. ex altera ꝯ ꝯ ꝯ. magꝯ scandalū facꝯ. 7 ꝯ ꝯ ē ꝯplex. ¶ Sō. dī. q̄ ꝯ ꝯ talꝯ ꝯ celebrare. ꝯ ꝯ ꝯ cū ꝯ ad talē locū manēte tali ꝯsciā ꝯplex ē. ꝯ ꝯ ꝯ ibi ꝯ ꝯ q̄ facere ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ sacrāmū ꝯ cū eo. ꝯ ꝯ ꝯ. ¶ Jtē si sacerdos aꝯ ī ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝺ eo q̄ ꝯ ꝯplex. ꝯ ꝯ ꝯ ꝺ ꝯ. q̄ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. 7 ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ subterfugē 7 aliq̄ ꝯ ꝯ ad celebrādꝯ. Sꝫ ꝯ ꝯ ꝯ se ꝯ ꝯ ꝯ. q̄ magnū scandalū ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. i. ad ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. ¶ Jtē esto q̄ aꝯ diacoꝯ ꝯ se ꝯ ꝯ diaconalibꝫ ut adsistat aliꝯ sacerdoti. q̄ ꝯ ꝯ ꝯ. 7 ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯplexꝯ q̄ ꝯ q̄ ꝯ dꝫ audire missā. ꝯ q̄ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ. q̄ scandalizabit. ꝯ ꝯ ꝯ. ¶ Sō. ꝺ q̄ ꝯ ꝯ ꝯ ad ꝯ hec ꝯ ad maiorē ꝯ ꝯ ꝯ. q̄ ꝯ ꝯ ad ꝯ cū ꝯ cū in ꝯ illa maioꝯ ꝯ illo. q̄ ꝯ ꝯ ꝯ. Jtē si aꝯ ꝯ manꝯ ī ꝯ. dubitꝯ utrū uouit ꝯ ꝯ claustrū. ¶ Jtē dubitat an ꝯ ꝯ ꝯ suos dimittat ꝯ pauꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯplexꝯ. q̄ ꝯ ꝯ dimittet ꝯ. ꝯ ꝯ ꝺ quo dubitat an ꝯ ꝯ mortꝯ. ꝯ ꝑcat mortꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ. dubitat se ꝯ ꝯ ꝑcat mortꝯ. ¶ Sō. ꝺ. q̄ caꝯ iste ꝯ ē ī hec ꝯ ꝯ. Sꝫ ꝯ ꝯ. ꝯ. dubitat ꝯ ꝯ ꝺ ꝯ. q̄ ī ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. q̄ dubitare ꝯ pot.

De ꝯ ꝺ ꝯplexitatibꝫ

Q̄ ꝯ ī opationibꝫ ꝯpualibꝫ ꝯ ꝯ. ē ꝯ q̄ ꝯ ī opationibꝫ ꝯ ꝯ. ꝯ q̄ aꝯ ꝯ ꝯ gladiū penes aliū. q̄ ꝯ ꝯ ꝯ q̄ reddat illi gladiū ꝯ ꝯ repetierit ꝯ ꝯ ꝺ gladiū ꝯ ꝯ repetit gladiū.

ꝯ q̄ ꝯplexꝯ ꝯ ille. q̄ ut ꝯ ꝯ ꝯ dare. sciat enī q̄ statī se cū eo ꝯ ꝯ aliū. ꝯ ꝯ ꝯ dare. Jtē ꝯ q̄ ꝺ ꝯ dare. q̄ ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ dare. ꝯ ꝯ ꝯ dat ꝯ ꝯ aliena ꝯ ꝯ. 7 ꝯ furtū ꝯ rapinā ꝯ. ¶ Jtē aꝯ ꝯ pecuniā suā ꝯ aliq̄ ꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ. repetit pecuniā suā. hac ꝯ. q̄ ꝯ dꝫ. 7 ꝯ ꝯ cū illa pecꝯ. uult ꝯ. 7 ꝯ ꝯ. 7 ꝯ q̄ ꝯ dꝫ redde. q̄ ꝯ ꝯ q̄ ī ꝯ ꝯ. 7 catholicoꝯ ꝯ dabit. ꝯ q̄ ꝺ ꝯ q̄ ꝯ. ¶ Jtē aꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ suā ꝯ aliq̄ ꝯ ꝯ cū illa pecuniā ꝯ. repetꝯ illā. 7 iste ꝯ ꝯ. q̄ ꝯ ꝯ ꝯ q̄ ꝯ ꝯ reddere. nā ꝯ ꝯ morte ꝯ. ꝯ ꝯ illi tenebat ꝯ reddꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ morte ꝯpualꝯ illi ꝯ ꝯ redde illi. ꝯ ꝯ redde ꝯ ex ꝯ ꝯ ꝯ. ¶ Ad ꝯ. ꝺ. q̄ ꝯ ꝯ redde. q̄ ī oībꝫ ꝯ ꝯ ꝯ ē ad ꝯ ꝯ. q̄. ꝯ. ut ꝯ ꝯ caꝯ. ꝯ ē ī q̄ ꝯ ꝑiculosū ē. 7 ꝯ ꝯ se obligare. ꝯ q̄ ꝯ dare ꝯ ꝑiculosū ē ꝯ dare. ꝺ q̄ ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ aug͡ ꝯ ē ꝯ ꝯ. hec ē ꝯ ꝯ pot reddꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ pot ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ reddꝯ. ¶ Jtē ꝯ q̄ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ alienā pecuniā ī ꝯ dꝯ. ꝯ. q̄ ista distinctio supplienda ē ꝯ ꝯ que ē. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ reddendi. ¶ Ad ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ē. ꝯ ꝯ pot reddꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ facꝯ. ꝯ reddꝯ. ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ. ꝯ. ꝯ ꝯ reddꝯ ꝯ. Si reddere dꝫ cū aliqn̄ ꝯ ꝯ. abꝯ ꝯ. ꝯ tali ꝯ. ꝯ successoribꝫ. ꝯ ꝯ fideles ꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. obediat ꝯ ꝯ. ¶ Ad ꝯ. dꝯ. q̄ ꝯ ē ꝯ ꝺ furioso. q̄ ibi ē manifestū ꝯ ꝑiclm ī ꝯ ꝯ. q̄ ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ forte ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ei ī ꝯ. 7 ī ꝯ dare. ponatꝯ q̄ aꝯ femina ꝯ uxor aliꝯ ꝯ. q̄ ꝯ ꝯ ꝯ ꝺ ꝯ. uxor ē ꝯ femina. 7 ꝯ ei ꝯsciā q̄ ꝯ dꝫ ꝯ ꝯ q̄ maritꝯ ꝯ. ꝯ. ꝯ q̄ ꝯ dꝫ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. facꝯ ꝯ ꝯ dni. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ abillo. ꝯ ꝯ dꝫ ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. 7 maritꝯ facit eā ꝯ ꝯ. 7 ꝯ ꝯ pot ꝯ mādatū mariti. q̄ ꝯ ꝯ ꝯ potꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ ꝯ ꝯplexa. ¶ Jtē aꝯ monachꝯ ꝯ ī claustro ꝯ ꝯ q̄ ꝯ q̄ ꝯ illa abbꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ q̄ dꝫ ꝯ. quia ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ dꝫ. ꝯ ꝯ dni. ¶ Jtē ꝯ dꝫ ꝯ. q̄ ꝯ ī obediēs. ꝯ ꝯ uotū quo obligatꝯ ē. ꝯ. ī hec claustro ꝯ. ¶ Jtē aliꝯ mo. ꝯ abbas suꝯ q̄ ꝯ aliq̄ ꝯ ī abbia. ꝯ ꝯ illa aꝯ ī ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. exigit ab illo ꝯ ꝑietatis aliq̄. ꝯ ꝯ ad se ꝯ ꝯ. ꝯ q̄ ꝯ ꝯ dare. q̄ ē ī obediēs. 7 ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ. ꝯ. ꝯ. mo. 7c. ꝯ ꝯ dare. ¶ Sō ad ꝯ ꝺ q̄ iudicandꝯ ē ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ. ꝯ. ꝺ. q̄ dꝫ ꝯ ꝯ sibi ꝯ ꝯ ꝯ.

nō obligat

ꝯ q̄

ut salti hostiati. ad illo q di marie di. q
ad solu uno obit di. h si forte cogit ea ad ferre
du hois se licite p eu dimitte s ubi dni
forem. cam. q n solu hoc itellr. d cae. for. s d
spualu. Ad s. p. q di testhe. qm mnipi
closu e. Ad t. di. q n di ei dae. h expone co
ra illo 7 dic q si s placet accipiat. q ns sua.
h esto q seminuus sit 7 n psit ps cape te di
illi dare. 7 tra manifestae suo supiori qd sic
fecerit.

Dicto d pcepus di. e d iudicus. Judic e res
sigficata. fac ad gsuad a coe diu com
tatioes pacifice. e at iudic duplx. q n c
q facit ad effusioe sagus. q ra q facit
ad opatioes hoim bonas. nc agnd e d illo
q fac ad effusioe sagus. q e maleficior n
patietis uiue. pg qr utru in ptieat ados
platos. s. ta sclares q spuales. 7 pbi hec ar.
g ap oms ptin. Judicui pcept. e. g cimo.
t mo. n cimo. g mo. g immuta. g adhp
many 7 i ur q sic i ue te. ptin aebat ai ad
qs ptinebat. s. 7 nc. q at ad platos. u. t.
d qbi ur mi ptinuisse. pb. mtap. moyses
[dic] e q fuim sacds fuit. iufecit una. xx. ii. m
ha uiro. qui uitulu coluerat. 7 s finees
accepto pugioe. trasfixit pricipe iudeu
cocunte cu madianitid. 7 reputatu e ei
ad iustia. 7 pp hec cessau qssatio. Jt samu
el interfecit agag rege pinguissimu ama
lech. Jt elyas una die infecit. ccc. sacdote
baal. 7 s ur paucte. ue. te. q plati spuale
hec pceptu exeqbat. Jn. no. t. leg. q bs per
euaginato gladio abscidit auriculam
sua pricipus sacedotu. 7 pe ide infec
ananiam 7 saphira. p. ta. fco flagello d
funiclis. eiecit uedetes 7 emtes d teplo.
7 i ur q plati tpales ad hec teant. s q. pa
ulus. u leg d epo eligndo. n ebrosu. n per
cussore. m lto fortius n infectore. elige
di. Jt d cd ad dauid. n hedificabis m dom
q ur sanguineus es. p. ecc. mo 7 pa ma
nifeste 7 pdicat. q xam firmat. arma c
sarracenos. 7 ipi catholici infeciunt ipos. 7 ur
q ecc intificat cu auctc illi infeciunt. 7 p
p baulos suos ecc iub. ifestare. 7 expug
te inimicos ecc. 7 s ur q of teant s q. d pa
[linea] ulo 7 dauid. sic i s dem e. i illa abne quaer.
7 p cd dix. per m. g. t. s. ua. 7 i phibuisse ur.
Jt cd dixit illi adhc. u s q te accabat. nescio
dnc n e te. 7 ur q illo pcept cessau cau
ipa cet dig mote. Jt hec id ur pi. Sig pcsu
uos i maxilla 7 c. So. ad p. aug. d q illa
arg n u. q n pmdit sufficient. iudiciu e
pceptu. g cimo. t mo. n u d3 adde. t. iu
diciale. diuidit e iudiciale q pmorale. p
q mo. fcite sut. 7 p h pcept. mo. e q nge d
iu git cd 7 orchat idm 7 s ftite sut. mo. 7 s
supu mo. i omuta. 7 iuanda. e. p e u iu

dicali comutable. p loco 7 tpe. 7 s. ad illa. tem
filitudis. int p res. no. 7 ue. te. di. e. q n est
sixe. q lex uet data erat. ad ieuta ecd tuno
re. canales e erat illi qb3 lex data erat. adeo
heredas opationes canis illicitas. ... e. ti [data]
more icutiens. 7 q plati spuales. i una q q ple
ge. p a rpai lege. pcede d bet. q subditos suos
ad s lege timore icutiebat. 7 maxie p ef
fusioe sanguis. q max tunc lex cuu. lege
tunc 7 g ite. i q. inob cd u q pnustros suos
dona ess. ca. diuid. uitutes edunt. pecu re
layat. 7 pp hec mistri sui plati sui mus si
cd dic d bet pcede q suos. 7 ab hoc remota e
omis crudelitas. 7 maxie illa. Ad alias ob
iectioes solu pea. dem e q iudi p res ta. s. sp
rituales mistri. ue. le. tebat illo p s. male
fios 7 c. q inist. no. le. fitent. 7 id po. e ma
ro. q n isti s illi. sa a e masuetudo. Man
suetudo e max. alhe 7 ibit hoes ad fide. Mi
nistri. n. l. intndt pricip. hoes allice. ido ma
suetudine hre eos opti. n q crudelitate u
ti. t. e. dies sacrm. opti e tales ee mistros.
sacrm altaris ta mnaes q m. ness q nuq
diuisioe intrtor abiunce t uite acrpe. celeb
ret. q sacrm hec signu e unitati copois
q uegetat a spu. s. sic cor ab ai a 7 re q. vn
effusor sanguis huai. t infector facit g
uitate sacrm. 7 pp h n pot ee mist illi q
dsem sacrm ht in eo ipm sacrm. q rta ca e
q solus ds nouit q sumat el pa pe. 7 i ceis e ad
alias tres. 7 iste s cae pp qs isti n tnt illa pcepto.
7 illi tebat. S3 ur hec ee ftm. na dr i euu. n
h uob infice q q 7 i n ur q ipi teant illo p.
So. hc duplx n h 7 c. q potas iudicadi 7 male
ficas peas infligdi ablata erat ... 7 ob [a ro ais]
hec pulac pura fice hebat q romaus erat.
alia e n h 7 c. q dies fest erat. s. pasca. Ad
p. obiectioes d no te. di. e q pete n infecerat an
ania 7 sa. q n dix i ubu ut ipaut. s3 pdictio
fient lege d daniele. angls dni u eit 7 secat
te. med. Ad fca di. q cd nemine flagel
lauit. s silitudme flagellatis ptnd q sic
dr i glo. fulger egrediebat a facie ei. obaui
more reuerentia xpi putates ei cedebat. 7 p si
flagellari ad disciplina n ad iustia excedat
faciebat. p si flagellari cd legis erat. ipe po
terat reuocare. Si tn faciend q nuq inuet
q cd flagellauit si cedebat sic dem e. Ad
tria di. q pete n papiebat infice. n pap. nec
actor e isti fci. S3 q faciend s. pdicat. 7 dm nos
dmostr. Ad qua obitur q obiusta e in ob
iectio d paulo idol di. q paulus ipm n i
tendebat infice. n infuiebat cu dicebat hi
hoi tdidi sathan. 7 c. si faciebat q uexatio
a spu malig tdebat. i. excoicae infligebat
i illu. Ad ultia obitoes d baulo ecc. di. q
in uitate ecc. dnus ht gladios. unu quo utit
7 q ht i executioe. altm n s. s3 solu i ostedo.

S3 obr. dem e. q mistri. u. t. tebant illo p e.
q mist erat timore icutiendi. in a inuc 7
ido ini agebat. hec ftm ur. na seculares mistri
ecc s. 7 isti suspedut p furtis. i ue. a. le. ut dr in
exod. p oue dabat qdruplu. p boue qntupl.
7 n suspedebat. 7 s pz q illi mu agebat. ista eu
dlt. eu fa a ia dcam reddi eos fi db. Ad hec di.
q sadmo opiones ... 7 n idiuisis ptib3 emo
tatiu. Si el a gesi eet ut iudaic pplus q pnior
eet ad auaritia q ad hoicid. pfecto imifio
dic secu agent. minstri q eis pena suspedu
t eculei infici. mod i fligut 7 id cu iuda
ges. max ad auaritia eet pna. p a x uo ut 7
n. ad hoicidiu p eo. oplexes peallitas. ite i mi
peabat. ei ipoi dbunt n aut suspedi ipli sui a lui
modi inficiendi istius ... pp a s hoim
us. 7 q plures. q. s. ad hoicidiu 7 sanguis effu
sioes. maxie ptin s. 7 sub isto gtin furtu u ma
leficiu 7 i i hec p. maleficior 7 c. qr of ta fuet
q saguis effusioes pp gnalitate isti. una
pea puiunt. si itin ur q plati nri tpis sint
ui sauguinu. q potate qfert abe baulo suo
suspedi hoes 7 ita excedi. sic bauli regis n su
pedut. t tali facuit n ex collie potatis bant.
g sic bauli regis suspedunt ex auctc regis. s
isti ex auctc epi. si iste ur suspede cu auctc
suspedit. 7 i ur q eps sit actor suspedii. 7 ita
iur sagne. 7 s iiriis efficit. s alii epi gsiles.
Jt esto q bauli epi diuitet d aliq ur. d bat
suspedi. ille q3 ... a dixit q d3 suspe
di irrus effi. Si dicat facite iustia d illo id
d. ac si dict suspedite illu. q eqpollintia s. s.
tplx e. qda dnt. q b h pot dic facite iustia d
illo. 7 i dicunt sile d baulm. q e id q uimen
liate pot dica altm n. Si mch ur h eu illo
p hitu s. q e iuini n ydoli. q d. s. ydolor. noa
uisa. p hita s. sic noa pecor. 7 fornicatiois hu ec
noiet int uos. d apo. Si i nullu3 illo. p hitum
qr sile n e. Alii dnt q d3 dic i gnali taler d
bet suspedi. si pot ptinge q h. d. bauli. pp
i dem accipiat illu. 7 suspedat. 7 s ipe eps a cd
fuit mortis sue. 7 s irris efficit. So. p io
e. q d q dig3 eps dicit baulos suos. ita tan
q lex iubat d hoibz hi. 7 maxie lex diua di
cen ds. d. dia lex maleficos n patieris ui
iure. 7 fuppontom d isto q s malefic 7 s bauli s
ipm suspede n auctc epi. s3 auctc legis.
Ad pgs s. q n e sile. q rex e. 7 h n exptse pa
pit. tn h itu pcep. 7 pat e sep pcipe. eps aut n
uult. n pcep. n itndit pcipe. nec e pat pci
pe. 7 ido n u3 ai. Jt obi. d. do. i euu. nolite
eradicare zizania. ne 7 triticu eradicetis. 7 i
zania i ecclis s repbi. q suspedunt qd
eradicat zizania. 7 s ur. fact q pcept dni.
So. eradicatio zizanie qdruplx e. festinata.
suspitiosa. dapnosa. legittia. festinata. q
cu ipeis suspitiosa. q leui suspitioe s dap
nosa. u magnu dapnu sequt ecc. sic iner

excoicatie pncipis. t hi. t multitudis. legitia
q ex aio. ex ca. ex ordine fit. ex aio dicto supple
s. n aio cuaciadi biisas. s3 zelo iustie 7 cor
reptiois. ex ca. ut sep s ca intoria ex pte illi
q excoicat. t suspedit. t hi. ex ordie. ut. s. ad s
net. iuris ordo dbet. pe tres s sub pryi tu dni.
Si ultia n e. si mitoriu e s eradicate. 7 s pz q
suspede fure pp maleficiu. ex aio recto 7 s or
dine iur. n phibet a dno. dem e q elicia infi
d bet facere. aut dic. q q inficiatur. ut tutro
mutiles. q ex hoc u ftis effic. dem e q eps i gna
li dic d3 q lex pcipiat q. s. cd d osilib3 malefia
is 7 n d fiare d isto. n 3 d illo. maxie tn ubi tal
op hindit q statu puni d3. s. 7 si cas otingat i
quo stati op h n s puni d bat. d3 dic gnali ut
dem e. 7 i bauli platorum auctc legis n epor in
fice d b3. Si obr. q legis auctc aliq fac. d auc
fac. si u dicas bauli epor t alior platorum infi
eunt auc legis g auc di. h ille ur infice. e
auc. infic. g d3 infice. 7 si hec. oms ta pla
ti q ali tur imitai dm. i hec. d e aug q sii
me relios e imitai illu q colit. g plati te
net infice. q si uoluit ee sum e psci. qd
db 7 tur illu imitai. Jt hec e bon. s. in
fice. q ds facit istud. g nullu3 malu t in
quenes sequit ex illo. g cu nullu3 malu3
sequit ex illo. plati n db3 illud uitare.
So. ad p. di. q qda i qb3 tur imitai dm ut
po. mor. uo. at pue morali a. p. gnalia i
mutabilia 7 pcedetia ex prius cod di gnalia
s qs ad os ptin. i gmutablia q m llo tpe d
uariai. q ex cd di pcede dnt. q sicme sibi
placet. alia a s i q b3 tem n imitai dm sic in
omipo. q li bet imitari uoluis. Asili. lucifi p
cato supbie corruer. alia itin s media. s. pre.
iutie. q pcis s medalia. i q b3 imitaco dm in s
m iusta ee. ut p s cau. ut. e. dis. do. d. c. ex tac.
7 c. q ut d aug. iustia e dilige dm s d. 7 dilige
px. taq se. alias q n s pe mo. p s. s. iiuie. i
iudicialia. i q b3 n debem imitai dm. q n spo
te si iuit ex sccit. ut. uidcta. ira. punitio. ita
n spote i fet. s3 iuuit. aliq m. u at pcere
n e dleu eos cd. ex cd suo. 7 abiecto 7 e. 7 tin
i ysa. heu iudicabor s hostib3 mis. 7 i ezechi
ele. q dom exaspans e. p iu3 qst illa i q bus
imitai d bem 7 q. 7 i q b3 n. Ad alio aug. di. q
q cd o duplx. s. h q nullu malu t in queiqs seq.
ex illo. Si e illius malu t i queics. i. pcc t pe
uim dicas. si at itlligis ad ipedimtu hois ad
altiora pmoued. ftm dicas. q seq in ipedi
mtu q e intas. q tu pcim n e. dem e q ho
micido irrites efficiunt. q caret signaclo
uitatis. q e illi sacmti s gsm. S3 ur. q ecd
rec. t 3 mlto foti illi q excoicat. iudicantur e
irrites. q qua excoicat diuisioes fac int ex
coicatu 7 eccm. 7 h diuisio piculosior e. q infer
mai rapnu q diuisio cces 7 aie. q p illa diui
ado 7 dous ems. t q 3 ills pticipat illa bona n i

esse. Iuxta illud: Princeps ego sum omnium mundi tenere. Et cuius hec divisio periculosior est quam illa. Si ergo illam efficit quasi cetrus mixto sorti propter istam autem sive pro ista ergo non pro illa. ¶ Sed non est simile propter duas causas. Una est quia divisa mente iste iterum compage spiritualis omnium iungitur ut iterum coniugatur. Secunda ille fixus ut obstinat quare non est simile. Alia ratio est quia coniunctio anime ad deum est sanctificationis spiritus sancti ad esse, et divisio anime ad deum est opposita. Significatio coniunctionis esse et spiritus sancti non est autem opposita illi coniunctioni, quia est illi contraria. Ad quod esse de omni genere fiat in divisione non tamen oportet quod illa divisio est inter reum et sine perficiens et iustificans et sine iustificatum. Ista autem nullum istorum modorum, quare non est simile quod postulat inducere et non quia antiquitus per legem non solum mortem plectebantur homicide, sed adulteri et malefactores generibus, et illi qui ad menstruas accedebant et de aliis huiusmodi, et sine quod omnes sunt graves et immobiles. Quia si mitia eo tempore fuerunt in esse, homines sunt nunc deus esset. Ergo nec tamen plane et alia huiusmodi essent exercere quod est inpacata. ¶ Sed vivunt in civitate immobiles et graviter et non tamen sequitur quod actus eorum immobiles sunt, quia mutantur actus per diversitates personarum, temporis et eorum ponunt, vivunt in medio quod adnos et cuius magna virtus quia quam omnes est tamen longitudinibus subire tamen si parum fuerit debitum. ¶ Adhuc est in deo tempore sicut de hoc genere quia quanto maiora dona est tanto maior transgressionis subiacere debere, ergo tunc maior pena, ergo cum maiora sint dona hoc tempore scilicet quam antiquitus in transgressoribus maior infligenda pena sicut tunc infligebatur eis. Maior psalmus dicit: Quanto maior es humilia te in omnibus. ¶ Sed dicendum quod punitio duplex est. Est enim punitio ad correptionem et est punitio ad damnationem. Punitio quidem que est ad damnationem maior debetur transgressoribus nostri temporis quam antiquis propter rationem inpositam. Sed punitio correptionis non debetur, quia nos per illud peccatum sive transgressionibus correpti non dampnamur. ¶ Nec est possibile punitionem ad correptionem quia ipsi non potuerunt quia nos habemus cognitionem de bonis eternis et de inferno quam ipsi non habebant. Sed ad solum timorem pene cohabitant et ideo magis eis infligebatur. ¶ Item dubium est de hoc utrum non accedere ad menstruatam ut est in veteri lege mortale crimen, ut quidem in Ezechiele enumeratur inter ea que in ponuntur mortalia. Si non feceris homicidium et ad mulierem menstruatam accesseris et feceris iniquum et tamen vita vives et non morieris etc. Si mortale est in mutabile quia nunc permanet. Si hoc sit mortale est nunc mortale crimen. ¶ Item esto quod aliqua laboret fluxu menstruorum ex morbo et petit ab ea debitum, tamen ipsa tenetur reddere et ipse recipere, quia per ipsum coniugem suum peccato ad mortem, et sic peccat quia non est mortale quia si esset non debet sine crimine. ¶ Sed dicendum est quod in veteri lege erat mortale quia ad mysticam sensum et quod ad litteram nihil habet. Quo ad mysticum quia quilibet tenetur vitare societatem eius cuius anima in mundis cogitationibus et operationibus intus, et corrupta est conscientia mala mores boni. Quo ad litteram prohibetur dicere quia tenetur abstinere a dicto tempore illo, quia filii qui tunc concipiuntur ele-

fantiaci et monstruosi generantur. Ad hoc quod tempore opponit dicendo quod non est simile, quia illa que patitur hoc ex morbo impotens est exigere. Sed bene potest suo viro debitum reddere. Cum tale sequitur inconveniens sicut Ieronimus dicit.

Queritur de clericis sacerdotibus quod quia in tanto sanctificant conferunt crimen et aquas in iudicium sanguinis ministrantes, videtur quod ex hoc fiat irregularis. Nam sic videtur quod dat auctoritatem suspendendi, quia tamen actu non suspendit, et sacerdos talis nam ex consuetudine habet actum mortis alicuius propter tempestatem dominum quod est patrem mortis quia ut patet per Iudith, quia reprehendit iudices civitatis Bethulie illi qui Holofernes obsidebat, qui cum dixerunt inter se quod nisi deus liberaret eos usque ad V dies civitatem traderent Holoferni et est dicendum ad hoc quod sacerdos non debet hoc facere. Est enim proprium ab esse et in mundo est diabolica et non humana. Similiter quare de clerico qui custodit esse latrones ob sceleres eorum cum interficere voluit et bona esse omnia dispergere et esset succedere, sicut sunt sacerdotes hec et propter bene dicitur ei conscientia quia si clamat illi interficientur ut quasi propterea quia si non clamaverit accidet et bona esse auferentur. Ius esse generaliter si clamaverit scit quod illi interficientur et meretur esse mortis eorum, et in efficitur irregularis. ¶ Sed in veritate si conscientia dicit ei quod interficiet, dicitur clamare, et si dicit ei conscientia quod illi interficientur deponere debet huius conscientiam et aliam assumere ut scilicet intentionem habeat eos ab effusione sanguinis liberare et sic hec tollitur dicitur esse. ¶ Item de ministro regis supposita quia novit aliquem qui agit de latrocinio aliquo vel de aliquo tali quia mortem meretur esse in iudicium iudicat sive allegatam, et quia sua allegatione iudicat illum mortuum videtur quod iste cum sui pit iudex ut suspendat illum non debeat illum suspendere nam si suspenderit interficiet innocentem fieret a parte sua non sic patet in quod ex parte et in hoc duo patet ex adverso contingit sive iudicans per ipsum et deum dicitur precepto per deum iudicis precepto significat. Si non interficiat facit contra ordinationem domini quia ipse proponit ordinatum est in sua potestate et sic subditus non dicit conscientie de iudicio suo preter prelatum suum. ¶ Sed dicendum quod si suum opus perpetrat quia iuxta sive allegata et non ex aliqua malitia sua fraude ipsum condempnat dicitur ei obedire. Satagere tamen debet aliquo modo quo potest ipsum liberare. Et si non potest dicitur dicere quod immo esse sit. Si autem sciret propositum nequitie et iniuste iudicasse non debet ei obedire in parte illa.

Explicit summa vitiis magistri Guilli. deo gratias.

Dictum est de preceptis et iudiciis; consequenter dicendum est de sacramentis. Circa que primo videndum est quid sit sacramentum; secundo de causis institutionis sacramentorum; tertio de eorum exhibitionis sacramentorum. Post de sacramentis veteris legis. Tertio de sacramentis nove legis. Augustinus sic diffinit sacramentum: Sacramentum est invisibilis gratie visibilis forma. Secundum hoc videtur quod serpens eneus erectus in palo fuit sacramentum. Fuit enim visibilis forma invisibilis gratie scilicet Christi, quia sicut iudei qui mordebantur aspectibus ignitis aspicientes serpentem eneum sanabantur, ita illi qui aspiciunt Christum suspensum in cruce per visionem fidei a morsibus serpentum igneorum id est demoniorum liberantur. Ergo serpens eneus fuit sacramentum in veteri lege. Eodem modo obiectio de cruce et aqua benedicta. Crux enim invisibilis gratie omni signum est, ut scilicet crucifigamus carnem nostram cum vitiis et concupiscentiis. Sicut et Christus crucifixus est. Sed licet sint plura sacra quam VII et ad hoc solo est quia illa diffinitio non est perfecta, unde perficienda est sic: Sacramentum est invisibilis gratie visibilis forma, ita ut eius similitudinem gerat et causa existat. Et hoc convenit sacramentis nove legis et non veteris legis. Iustificabantur et sacramenta legis veteris quantum ad oblationem non quantum ad oblata. Sic possumus dicere: Sacramenta ergo instituta sunt ad iustificandum, et quod serpens eneus non fuit institutus ad iustificandum sed ad sanandum corporaliter fuit causa non fuit sacramentum in veteri lege nec est in nova. Non enim est instituta ad iustificandum sed crux in ecclesia ut in memoria habeamus passionem Christi. Aqua similiter benedicta non iustificat simpliciter sed adhuc instituta est sed ad effugandum demones sive temptationes demonum et in remedium peccatorum venialium. ¶ Causa autem institutionis sacramentorum in generali triplex est. Prima est quam Augustinus in eliciores iudicavit dicens quos suos si ei liberaliter conferret et propter hoc dedit eis deus liberum arbitrium et eius et remedia contra peccata ut si contigerit peccare per ipsum redire ad liberale sive contra deum per illa remedia. Hec autem sunt sacramenta. Secunda est una causa institutionis sacramentorum scilicet instructio superbis. Sic enim ut homo assuetus fuit se humiliare invisibilibus qui nesciebat se humiliare in visibilibus ut cum ipse humiliat se carnem in susceptione sanitatis ut in agno paschali et in aqua baptismi, magis humiliat se creatori quod est dator salutis illius. Tertia causa ut homo per suscepcionem visibilia exercitia pugnat ad exercitium invisibilium. Sed cum sacramenta remedia sint contra peccata quare tamen distulit deus dare illa necessaria erat ante Moysen sic ex parte. Adhuc dicendum est quod propterea distulit deus, ut convinceret superbiam hominis qui credebat quod solo arbitrio liberari posset et salvari et in tempore quo post vitam illorum mala convinceret hec scilicet Pelagii et Pelagianorum quia post modo quod visum fuit hominibus quod non solum libero arbitrio potuerunt salvari immo exigebatur lex quod ostenderet quod faciendo esset et quod non et dolet quod non est qui impleat. Sed deinde quod dederat deus legem et sacramenta veteris legis quia visum est hominibus quod ex libero arbitrio cum veteri lege possent salvari, ostensum erat quod lex non sanabat peccatum sed ostendebat unde est quod apostolus dicit per legem cognitio peccati. Propter hoc dedit deus sacramenta nove legis ut homines

convicti de infirmitate et videntes non posse salvari per legem suam confugerent recte ad dominum que sanat peccatum.

Post hec de sacramentis veteris legis dicendum est. Circa quod primo videndum est utrum iustificarent. ¶ Secundo de honore legis et de comparatione eius ad evangelium. Tertio de numero sacramentorum veteris legis. Quarto de quibusdam specialibus sacramentis que adhuc retinuit esse quod fuerunt in veteri lege in quibus est dubium. Quinto de circumcisione. ¶ Probat autem quod sacramenta veteris legis iustificabant, quia dicitur in Genesi: Respexit deus ad Abel et ad munera eius. Ergo per sacrificium Abel placuit deo. Hoc est dicit sacerdos in Missa: Placeat tibi domine sacrificium istud, sicut placuit tibi sacrificium Abel. Ergo cum sacrificium Abel placuit deo fuit meritorium ergo iustificabat. Ergo sacrificia illa pecudum iustificabant ante institutionem suam, ergo et post institutionem suam cum institutio non impediat. Item sacrificia illa fiebant ex obedientia que est virtus fidei ut dicit beatus Gregorius. Ergo erant meritoria cum fierent ex virtute fidei. Item si Abraham ymolasset filium suum ex precepto domini, ymmolatio ymolandi fuit meritoria. Ergo et actus fuisset meritorius, quia si arbor bona et fructus bonus. Ergo si illorum erat esse nam potius esse meritorium multo fortius sacrificium pecudum potuit esse meritorium et fuit meritorium si ex caritate fuit. Item sacrificium animalium est indifferens sive sic ergo potest informari caritate, et ita sacrificia veteris legis potuerunt esse ex caritate ergo meritoria, ergo iustificantia. Item beata virgo obtulit pro se par turturum et duos pullos columbarum et constat quod ipsa meruit hoc faciendo. Similiter et sancti qui illa sacrificia offerebant ex caritate merebantur. Item in Levitico si peccaverit princeps vel alius de populo offerebat yrcum vel arietem ut dimitteretur ei peccatum, ergo sacrificia veteris legis iustificabant. Contra dicit Ysaias: Holocausta arietum et adipem pinguium et sanguinem vitulorum et agnorum et hircorum nolui. Glossa dicit: numquam. Ergo numquam voluit deus sacrificia illa, ergo numquam acceptavit, ergo numquam fuerunt meritoria. Ergo numquam iustificabant. Item in VII Ieremie dicit deus: Non sum locutus cum patribus vestris et non precepi eis in die qua eduxi eos de terra Egypti de verbo holocaustomatum et victimarum. Ergo deus non precepit hec sacrificia fieri, ergo noluit ipsa fieri, ergo non acceptavit, ergo non fuerunt meritoria, ergo non iustificabant. Item dicit Augustinus quod ea ratione permisit deus fieri sibi hec sacrificia qua ratione permisit dari libellum repudii, pronus erat iudeus ad ydolatriam sicut et ad interficiendum uxores. Unde sicut permisit eis dari libellum repudii ne scilicet peccarent scilicet homicidium, ita permisit sibi animalia offerri ne offerrent ydolis. Sed dare libellum repudii numquam fuit meritorium, ergo offerre pecudes numquam fuit meritorium, et ita sacramenta legis veteris non iustificabant. ¶ Solutio. Adhuc distinguendum est duplex opus, videlicet opus operans et opus operatum. Opus operans est ipsa actio scilicet ipsa oblatio vituli vel agni, que iustificabat cum ex caritate fiebat. Opus operatum est ipsa caro vituli vel agni scilicet ipsum oblatum et hoc nullo modo non iustificabat quia est quod est ....

ỏ ea. ñ mīcbat ad ſic ñ ɔm ecct. ſz ĩ no
ua lege. ⁊ ipm opꝰ opans. ⁊ ipm opꝰ opatũ
iuſtificat. ipa ē cāro x̄ iuſtificat ē. cũ g̃
qr̃ ipm ſacm̃ta ueteris. le. iuſtificaret. ꝗ. q̃ q̃ꝑ
ad opꝰ opans iuſtificabat. ſic pbat pcec ñs. ſ.
q̃tũ ad opꝰ opatũ ñ iuſtificabāt. Ad. ĩ q̃ ƀt̃. in
ỹſa. holocauſta arieẗ. ⁊c. nolui. tb̃. ỏ caũs dr̃ dns
noluiſſe ſacrificia illa. Prima ē q̃ ñ offerebat il
la bo aĩo. Sc̃da ē q̃ offerebat eo tpe quo ñ debebat
offerri. ueritate ē ueniente ceſſare debuit umbra. Ter
tia cã ē. q̃ nũq̃ uoluit ea. uõ. abſoluta. ſꝫ q̃ĩ
coacta. q̃ ñ uoluit illa ex corde ſuo. i. ex intiã
bonitate ſua. ſꝫ ꝓp puitatẽ iudeoꝶ ad ydolatriã
uolentiũ. i. ꝑꝑ illa ut iudei rudes paulati
ducerent adh. ut ſpũales fierent. Vñ poſt muta
uit eoꝶ ſacrificĩ. ſꝫ ĩpe mutauĩ ſacrificĩ. ſ. q̃tũ ad
illũ c offerebat. ñ q̃tũ ad ipam rē oblatã. tandẽ
mutatus omĩa ĩ q̃. ad ipam rē oblatã. q̃ aũt ỏ
glo. nolui ũq̃. dicendo ē q̃ dõ nũq̃ uoluĩ ſ illa
offerri. uõ. abſoluta. ſꝫ q̃ĩ. uõ. coacta. uoluit ē
magꝰ ſ offerri q̃ ydolĩ. ⁊ eo ỏ mõ ꝑꝫ. aucti ſent.
ñ ē ꝑꝑ dõ ex cord illa ſacrificia ſi. ſilr aũt. ad
auit oug. ỏ q̃ ñ ē pmiſ ſile ỏ ſacrificiis. ⁊ ỏ libel
lo repudii. q̃tũ ē ad h ſile ē. q̃ ſic pmiſit dõ
dari libellũ repudii. ne fieret peiꝰ. ſ. hõicidiũ.
ita pmiſit illa aĩalia ſ offerri. ne fieret peiꝰ
ne offerrent ydoľ. ſꝫ q̃ ad h diſſile ē q̃ dare
libellũ repudii ſup fuit mor. q̃ dimittere
uxorẽ ſup fuit mortale. Vñ nũq̃ fuit mito
riũ. ſꝫ ĩmolare hi aĩalia ē indifferens ꝑ ſe. ⁊
ideõ potuit eē meritoriũ. q̃n ex caritate fiebat.
Sꝫ obĩ. ỏ. dõ in euã. vii. johis. ſpc ē q̃ uiuifi
cat. caro uõ ñ pdẽ q̃q̃. g̃ caro x̄ ñ iuſtificabat.
g̃. ſacrm̃t noue. le. ñ iuſtificat. q̃tũ ad ipm
opꝰ epatũ. ſic ñ ſacm̃ta ueteris. le. ⁊ h ē q̃ pec
cata. Solo. caro x̄ iuſtificat duob; mõis.
p ſpalr ſiũ ꝑ fidẽ. cũ ē aĩs ẽcõr dm̃ humã
tũ. augmĩtat in ipõ dilectio ⁊ delectatio q̃ ht̃
ỏ dõ. ⁊ ꝑh dimittũt ei pecca ſua. eo mõ
quo dcm̃ ē dimiſſa ſũt ei pecca multa. q̃m
dilexit multũ. ⁊ ſ magꝰ ⁊ magꝰ iuſtificat. ſom
iuſtificat cãõ x̄. ꝑ modũ ſacm̃ti. ľ ꝑ modũ m.
ē ē caro x̄ teplũ totiꝰ triitatis in q̃ oĩs g̃ ſũt.
vñ ⁊ ē ſic uas. ľ pixis medicine. ĩ quo ſt
oĩa gr̃a ſpeꝶ. ⁊ electuarioꝶ ſpũaliũ q̃b; dõs
ſanat pmitus ſuos aĩas mrãs. Sic g̃
caro x̄ iuſtificat nos. q̃ cũ ipam recipim.
uas omĩũ gr̃aꝶ refectiſſimũ recipim. que
augmĩtãt uirtutes in nob. ⁊ ſic iuſtificat. q̃
uõ dic caro ñ pdẽ q̃q̃. vñ ē mĩgũ caro. ſꝫ ĩ gr̃
ſac caro. ſiũ ũbo dĩ unita.

Sacrm̃tũ ē noue. le. ñ ſolũ
ē ſac rei ſig̃. ſꝫ ⁊ ſacrũ ſac
rei ſig̃. Vñ ſacm̃t. no. le. q̃ ad opꝰ opatũ mi
tõ iuſtificat. cũ ſit ſacrm̃t. Sꝫ ſacrm̃t ue. le.
q̃ ad opꝰ opat. ñ ſcificabat. q̃ ad aĩaꝫ. ſcifi
cabat tñ q̃tũ ad corꝑ. ſic ƀ ap. in. viiii. ad.
ebre. ſi ſãgs hyrcoꝶ ⁊ tauroꝶ ⁊ cinis uitule

aſꝑſꝰ inq̃natõs ſcificabat ad emũdatione
carnis. q̃ magꝰ ſãgs. ⁊c. ỏ cinere uitule ru
fe fiebat aq̃ expiatõis. q̃ aſꝑgebant illi q̃ ĩ
mũdi erãt ex ɔtactu mortuoꝶ. ľ aliq̃ alia
ỏ cã. ⁊ ſ mũdabant q̃tũ ad corꝑ. ſ. ex ymolacõ
illa. Si ſacm̃ta. ue. le. q̃tũ ad opꝰ opat. ſcifica
bat q̃tũ ad corꝑ. g̃ ſacerdos q̃ ymolabat uitu
lã rufã ñ fiebat ĩmũdꝰ q̃tũ ad corꝑ. ex ymo
latiõe illa. ñ q̃tũ ad aĩaꝫ. hec ẽtũ ē. g̃ nullo m
mactabat ex ymolacõ illa. q̃ ē q̃ q̃ dr̃ in. xix.
nũeꝶ. q̃ ɔmaclat erit uſq; in ueſꝑm. ſi dica
ẽ q̃ q̃ tãgebat carnẽ ⁊ ſãgnẽ ⁊ fimũ. ĩmũdꝰ
fiebat corꝑalr. q̃ ſꝫ h lotis ueſtib; ⁊ corꝑe ſuo
ñ erat pfca ĩmũdꝰ. ⁊ h ſtm ē. dr̃ ē iuſtitia loti
ueſtib; ⁊ corꝑe ſuo ingrediebat in caſtra ⁊ ɔma
clatq; erit uſq; ad ueſꝑm. ꝑ ea ſi ꝑꝑ fimũ ⁊
ſãgnẽ. fiebat ĩmũdꝰ. q̃r durabat iſta ĩmũ
dicia uſq; ad ueſꝑm. lauabat ē ſe an ueſꝑm.
Si dicat q̃ ĩmũdꝰ erat uſq; ad ueſꝑm. i. in
ĩmũdũ debebat ſe reputarẽ. q̃ aut ỏ. ſe repu
tabat ĩmũdũ. aut ſtõ. ſi ſtõ ⁊ ꝑ legẽ. g̃ lex
erat ſfa. ſi ũ. g̃. ỏ erat ĩmũdꝰ. ⁊ ita ut pꝰ.
Solo. ſic ỏ bõ ambo. lex fuit data pſcis in
ſig̃ dũs ⁊ ſupb in hoñ ⁊ flagellũ rudib; ⁊ iñã
motrectis. in pedagogã. erat g̃ multa in lege.
q̃ ad littã ñ habebãt aliq̃ cãm ſiue iſtitcõis.
ñ hoñ ⁊ flagellũ. ſꝫ uõ allegoriã ⁊ moralita
tẽ cã aliq̃ habebat ſic q̃ iudei ñ ɔmederẽt
carnes porcinas. ad littã ñ huit aliã cãz ñ [hebat]
hoñ ⁊ flagellũ. ſꝫ ꝑ moralitatẽ p; rõ. ñ ē de
bem imitarĩ guloſos ⁊ ĩmũdos. Silr ĩmũ
dicia illa q̃ ɔtrahebat ſacerdos ex ymolacõ uitu
le rufe. tm̃ iſtituta fuit ꝑꝑ hoñ ꝑ littãm.
ſꝫ ꝑ moralitatẽ alia ē rõ. Sacerdos ē ille q̃
ymolabat uitulã rufã ſig̃ificabat ſace
dotẽ nrm̃ ɔficẽ euchariſtiã. q̃ ꝑq̃ celebrũt
timẽ dꝫ ne indigꝰ ɔtrectauit. vñ ĩmũdũ ſe
dꝫ reputarẽ uſq; ĩ ueſꝑm. i. uſq; ad cogitcõm
q̃ ē finis ⁊ ɔſũ ꝑ ſuo peccõ. Ibi ē ht̃ locꝰ q̃ gr̃. ỏ.
bonaꝶ mẽtiũ ē ibi culpã agnoſcẽ. ũ culpa ñ ē. in
eo ỏ ē obiectio ỏ hac auctẽ. q̃ ꝫ. q̃ aut ſ co
gſcit. aut ſtõ. ſi ſtõ g̃ tm̃ ſcit. ſi ue g̃ ĩ culpa
ē. ⁊ ad h ē ibi ſolo. q̃ agſcẽ ñ ſũt ibi ꝑ agſcẽ.
ſꝫ ꝑ timẽ ľ ꝑ ſũ̃ẽ. q̃uis ē hõ ſiñ culpa ſit
dubitarẽ tñ dꝫ ⁊ timẽ ne aliq̃ peccm̃ mortã
le lateat ĩ ipõ. Vñ dꝫ ſe pũire hoc mõ. g̃
ſũt agſcẽ in pdta auctẽ ſic in iſta. ſi hõ
agſcit dõs ĩgſcit. i. ſi hõ aĩadũtit ⁊ peñz. dõs
ñ punit. ĩmũdicia ã g̃ illa q̃ erat in ſacer
te ꝑt ymolationẽ uitule rufe. erat ſiũ
pẽſio ab introitu tabnacli ⁊ officio miſtri
dĩ. ũn erat q̃ĩ q̃dã irritas. ſꝫ ad tps ⁊ ꝑ ũgã
bat ab illa irrite ꝑ aq̃m expiationis. Sicut
antiq̃ habebãt remedia cõ irritates ſuas.
q̃r q̃r ñ haberẽt nos remedia cõ irritates
nrãs. ut ỏ irritb; fierẽt rites. Ad hec dicẽd
ē q̃ irritates antiq̃ꝶ erãt tm̃ tpales. ñ
erãt ex enormi ſcõ. ſꝫ nrẽ irritates ꝑꝑetue

ſũt. ſũt ē ex enormi ſcõ. ꝑ q̃ amittit ſigna
culũ unitatis. q̃ ĩpſibile ē ñ fuiſſe ſcm. ⁊
ꝑꝑ hoc irritas ē ꝑꝑetua. q̃dã tñ recipiũt dĩ
ſpẽſatiõe in caũ. ſꝫ q̃ ſic ⁊ q̃ ñ. ⁊ in q̃ caũ. ⁊ ĩ q̃
ñ. altius ē negotiũ.

Secũ qr̃ ỏ onere. le. ue.
dr̃ ē q̃ lex g̃uior erat q̃ euãgliũ. vñ ỏ bs pe-
tꝰ. in. xv. actib; aploꝶ. Quid teptatis dm̃
ĩpone iugũ ſup ceruice diſcipuloꝶ. q̃ nq; pa
tres nrĩ nq; nos portarẽ potuim. ỏ onere uõ
euãglii dr̃. Iugũ ē meũ ſuaue ē. ⁊ honꝰ m. l.
g̃. ꝑ h lex g̃uior erit q̃ euãl. ſꝫ cõ ỏ aug. q̃ lex
data fuit iudeis q̃ĩ mãnotritis ⁊ puis ⁊ in
firmis. ſꝫ ĩfirmis ⁊ puuľ leuiora ĩponẽda
ſũt. q̃ ĩfirmi cũ puſilla noꝶ. ⁊ ap. ỏ. tãq̃
puuľ. in x̄ lac dedi nob. potũ ñ eſcã. g̃ le-
uior lex ĩpoĩ debuit iudeis q̃ xp̃ianis. ſꝫ ñ ĩ
adõ. ſi dõ facẽ q̃ eq̃ dꝫ. g̃ leuiorẽ legẽ dedit
iudeis q̃ nob. g̃ leuior ē lex q̃ euãliũ. ñ g̃
g̃uior. It ezechiel. uid rotã in rota. i. uetꝰ
teſtm̃ in nouo. g̃ uetꝰ ē in. no. ⁊ eẽ. g̃ q̃ q̃d
ɔtinet in nouo. ɔtm̃. in. ue. ⁊ eẽ. g̃ ſũt eque
g̃uia. ñ g̃ uetꝰ ē g̃uiꝰ. It ỏ aug. q̃ euãgliũ
cohib; manũ ⁊ aĩũ. lex uetꝰ cohib; tm̃ manũ.
ſꝫ difficiliꝰ ē facẽ duo q̃altm̃ illoꝶ tm̃. g̃
g̃uiꝰ ē. euãliũ q̃ lex uetꝰ. Qd aũt lex uetus
cohib; tm̃ manũ pbat multiplr. ap. ē. appellat
legẽ uetẽ legẽ factoꝶ. ⁊ legẽ no. legẽ ſpẽ. ordiãt
ē ſpm ⁊ cohib; ipm. lex aũ uetꝰ tota ɔſiſtebat in
opatiõe extioĩ. ñ cohibebat g̃ ñ manũ. It ỏ. ap.
ad. Ro. ñ accepiſtis ſpm ſuitutis in timorẽ. ſꝫ
accepiſtis ſpm adoptiõis filioꝶ dĩ. ⁊c. g̃ iudei
acceperũt ſpm ſuitutis ĩ timorẽ. g̃ ex timore
ſuili ĩplebãt legẽ. ſꝫ timor ſuiľ ñ cohib; aĩũ.
Bẽtil ē. imo ut gr̃. ỏ. uiũ in eo uoltas peccãdi
⁊ ſequeẽ opꝰ ſi ſparet ĩpunitas. g̃ lex uetꝰ ñ cohi-
bat aĩũ. It ad gal. loq̃ns ỏ filio ancille ⁊ filio
libẽ. ỏ. h ſũt duo teſta. unũ q̃ in monte ſinay
ĩ ſuitutẽ g̃nãs q̃ ē agar. g̃ uetꝰ. t. g̃nãbat in
ſuitutẽ. g̃ ex ſuili timorẽ ĩplebãt uetem legẽ.
⁊ iñ ñ pũs. It in. xx. ezẽ. dedi eis pcepta ñ bona.
iudicia ĩ q̃b; ñ uiuãt. g̃ pcepta legis ñ erant
bona. g̃ ñ erãt iuſtificãtia. g̃ ñ cohibebat lex ue.
aĩũ. q̃ ſi cohibẽt iuſtificarẽ. ⁊ ita lex ue. cohibe-
bat tm̃ manũ. q̃. lex ꝑꝑ ñ ɔcupiſces. g̃ cohibe
bat aĩũ. It ap. ɔcupiſcẽtiã neſciebã eẽ peccm̃ ñ
lex diceret ñ ɔcupiſces. ⁊ ſt hc loc ỏ aug. p; lex ɔ
cupiſcẽtiã uin oĩa mala oriunt. bñ ē g̃ lex q̃
dñ ɔcupiſcẽtiã p; oĩa mala cohib; g̃ cohib; aĩũ.
It adoleſcẽti q̃rẽti q̃ faciendo uitã ẽnã ꝑſũ
ỏ. Bx. dns. ſi uis ad uitã ĩgdi ſua mãda
ta. Nõ hõicidiũ facies. Nõ adultab. ⁊c. g̃ pcep
ta legis iuſtificabãt. g̃ cohibebat aĩũ. It ſꝫ ſili
lũ loc ỏ. beda. Juſtitia legis ſuo tpr obſuata.
ñ ſolũ bonã tre. ſꝫ ⁊ uitã eẽnã dabat. g̃ iuſtifica
bat. g̃ cohibebat aĩũ. ñ g̃ tm̃ manũ. Solo.
duplx ē difficltas ſiũ g̃uitas. una carnal. alia
ſpũal. q̃tũ ad carnalẽ g̃uitatẽ. g̃uior erat lex

uetꝰ q̃ euãl. ſꝫ q̃tũ ad difficltatẽ ſpũalẽ. lex
noua difficilior ē. ⁊ ad pm̃ obiectũ ỏ. q̃ q̃ iudei
in ſinu erãt. ſpũalr data ē eis lex leuior leui
tate ſpũali. Sꝫ g̃uior g̃uitate carnali. ad ɔtĩ
cendã eoꝶ ſtultiã. q̃ dicebãt ñ deẽ q̃ ĩplat. ſꝫ
ỏ ē q̃ uibat. Ad ſcm̃ obiectũ. ỏ. q̃tũ ad h argum
tatio. uetꝰ. t. ē. in. no. ⁊ eẽ. g̃ q̃q̃ ɔtinẽ ĩ ue
ti. ɔtm̃. ĩ. no. dĩcẽr ē ɔcludẽ. g̃ q̃q̃ ɔtm̃. in
ueti. ɔtm̃ ĩ. no. ľ ſiplr. ľ ſcꝫ. Jnuẽti ē. t. cũ
h pcepĩ. ſiplr. ñ ɔmedes carnẽ porcinã. in. no.
aut ñ ɔtm̃ ſiplr. ſꝫ tm̃ q̃tũ ad ſignificatũ. Vñ
dicit magis q̃ nouũ ē in ueti. q̃ ad pſigũatio
nẽ. uetꝰ in. no. q̃tũ ad expõez. Ad tcĩũ obiectũ
ỏ. q̃ ꝑ uiã caritati cũ facile ē cohibẽ manũ ⁊
aĩũ. ut manũ tm̃. q̃ ĩ ē uiñ ꝑꝑ altm̃. ſꝫ
ꝑ uiã carnis difficiliꝰ ē cohibẽ manũ ⁊ aĩũ
q̃ manũ tm̃. ſꝫ lex noua ñ pcedit ꝑ uiã car
nis. ⁊ ꝑꝑ h ñ ſeq̃r q̃ lex no. ſit g̃uior q̃ uetus.
Ad aliõ uõ q̃ q̃ſitũ ē utrũ lex uetꝰ cohibẽt ma
nũ tm̃. ỏ. q̃ ĩ lege duplx erat ſtatꝰ. q̃dã g̃nã
lis. q̃dã ſpal. ꝑ g̃nalẽ ſtatũ data ē lex iudi
b; ⁊ dũs ĩ flagellũ. ⁊ ꝑ hanc intẽtionẽz. cohibe-
bat manũ tm̃. Paulati erãt ē reuocandi
mãmotrecti ⁊ ſupſti a carnalitate. ⁊ ꝑ iſtũ
g̃nalẽ ſtatũ ñ ē ꝓhita uoltas. ñ pgſſiua
in actũ. Vñ ꝑ iudeis carnales is ē ſuſ. ñ ɔcu-
pices uxorẽ pxĩ tui. i. ɔcupiſciã pgſſiua
ĩ actũ. ut cũ ad facit q̃ poẽ. ut ɔmiſceat
uxorĩ pxĩ ſui. ɔcupiſciam aũt q̃ ñ pcedebat
in actũ ñ credebãt eẽ peccm̃. maxĩe q̃ nõ
iudebãt eã puniĩ aliq̃ pcã determinata alege.
ſꝫ ꝑ ſpũalẽ ſtatũ. i. lex cohibebat manũ ⁊ aĩũ.
fuerẽt ē ut ỏ aug. pauci in ueti. t. q̃ ꝑtinebãt
ad nouũ. i. q̃ legẽ ſpũalr intelligebãt. ad ĩ
ꝑhibã ⁊ ĩplebãt q̃b; ve. t. erat nouũ. ē bñ
caritatẽ. q̃ hoĩez innouat. ut ht̃ in johẽ.
Mãdatũ. no. do. uo. ⁊c. ⁊ ꝑ iſtã diſtinctionẽ
p; ſolo. pdtaꝶ auctoritatũ.

Erat g̃ lex uetꝰ g̃uior tb;
ỏ caũs. Prima ē. q̃ ex timorẽ ĩplebat. q̃ ē ex
timorẽ ſuili aliq̃d facẽ. cũ magꝰ g̃uamẽ ſe
cit. cũ faciat q̃ uoltatẽ ſuã abſolutã. Scda ē
q̃ g̃uiſſie puniebant traſgreſſores legis. Tertia
ē ꝑꝑ maxiã multitudinẽ pceptoꝶ. Sic ỏ agnĩ
ỏ yrcis. ỏ uitulĩ ⁊ hĩ. q̃ ſr̃ infinita erãt. ꝑ g̃ ꝑ
dcã. duob; mõis ĩplebat lex a iudeis carnalib;
tm̃ carnalr. a ſpũalib; ſpũalr ⁊ carnalr ⁊ iſtũ
duplicẽ modũ innuit ap. ĩ ſo. ad. co. ũ dicẽ.
litta ē occidit. ſpc aut uiuificat. lex ē ſpũalr intellec
ta ⁊ ĩpleta iuſtificabat. ⁊ ꝑ iſtã diſtictiõez ſoluit
cõrietas auctoritatũ. q̃ꝶ q̃dã dicit q̃ lex iuſtifica
bat. q̃dã q̃ ñ iuſtificabat. Sꝫ qr̃ utrũ lex uetꝰ
g̃uis eẽt uiſ ſpũalib; ſpũalr ĩplentib; legẽ.
utr q̃ ñ. q̃ ỏ aug. ĩ lib ỏ. ũ. religiõe. q̃ iugũ x̄
ſuaue ē ⁊ honꝰ eiꝰ le. q̃ q̃ huic iugo ſubditur
oĩa alia ſibi ſ ſubiecta ⁊ ſubiecta ñ repugnãt. hĩni
g̃ caritatẽ mẽ repugnãt. g̃ hĩni g̃ caritatẽ lex no.
leuiſſiã ē. eaõ rõe. uiſ ſpũalib; q̃ erãt ĩ ueti.

te. lex veteris erat levissima quantum repugnabat eis cum haberent caritatem. ergo non erat eis gravis. Contra autem ad Iudeos maxime asperitas iudiciorum et multitudo preceptorum. ergo erat gravis eis. Item in .xv. actuum dicit petrus: Quid temptatis deum. imponere iugum super cervices discipulorum quod neque patres nostri neque nos portare potuimus. ubi nemine excluso. nec carnalem nec spiritualem. ergo spiritualibus viris gravis erat lex. Item solet dici magistri quod tres fecerunt unum sillogismum. moyses proposuit propositionem deut. xxvii. cap. maledictus qui non permanserit in omnibus sermonibus legis. non ergo opere perfecerit. petrus proposuit assumptionem in ac. dicens. hoc onus quod neque nos neque patres nostri portare potuimus. et paulus posuit conclusionem ad gal. iii. quicumque ex operibus legis sunt. sub maledicto sunt. et quod illius non fiat patet. ex propositione et potest propositione. iste terminus. omnis non implens omnes sermones legis. est maledictus. sed omnis iudeus est non implens omnes sermones legis. ergo omnis iudeus est maledictus. ergo viri spirituales veteris testamenti erant maledicti. ergo gravis erat eis lex. ¶ Solutio. viris spiritualibus veteris testamenti lex erat gravis simpliciter et secundum quid erat levis. non simpliciter. sed quantum ad caritatem. ex qua implebant. Simpliciter autem erat eis gravis quantum ad timorem cautele. videlicet propter multitudinem preceptorum. adque tenebantur eo modo quo dicitur quod gravis est status prelatorum quam subditorum. quia ad plura tenentur prelati quam subditi. tenentur enim custodire vigilias noctis super gregem suum et distentare et suscitare animam suam. sicut habetur in luc. x. et in pro. viiii. Unde in illis maioris cogitantis eos peccare quibus non peccarent subditi. Illud vero quod dicit beatus petrus in genere quod neque nos etc. Intelligendum est sic. non potuimus. id est vix potuimus. et paulus non concludit generaliter quod omnes iudei essent sub maledicto legis. sed de carnalibus tantum.

Tertio queritur de variis sacramentorum veteris legis. et de cessatione eorum. Sciendum est ergo quod loco baptismi habebant antiqui circumcisionem. et loco ordinis habebant ordinationem suam. et loco penitentie habebant purificationem. et loco eucharistie habebant plura sacramenta. sed cum loco ordinis non haberent nisi unum sacramentum. et loco baptismi tantum unum. queritur quare loco eucharistie habuerint plura sacramenta. sicut agnum paschalem. vitulam. etc. et multa alia. Ad hoc dicendum est quod propter tres causas habebant tantam multitudinem sacrificiorum. Prima est ut revocarent populum ab ydolatria quam didicerunt in egypto. prius enim erant ad ydolatriam. et deus magis voluit illa animalia sibi offerri quam ydolis. Secunda est propter honorem ut reprimeret duritiam et superbiam iudeorum. in multitudine illorum sacrificiorum. Tertia est quia tunc erat tempus figurarum. et propter hoc erat tanta habundantia sacramentorum. sed in novo. testamento. pauca sacramenta sunt. quia consistant... veritatem. secundum quod dicitur exercituum in medio omnium... tie. ut. dicit. ysa. preterit autem ad etatem nostram vedicta sacramenta. vel. etc. sicut consideret omnes virtutes. quia illa sacramenta sive illa que offerebant significabant virtutes. sicut agnus mansuetudinem. columba simplicitatem. et turtur castitatem. et sic de aliis. Sed queritur postquam cessaverunt illa sacrificia. forte dicet-

ur quod in quantum sub futurorum. dicit enim apostolus in x. ad heb. quod lex erat habens umbram futurorum bonorum. sed ubi in quantum umbra signum est. ergo illa sacrificia cessaverunt in quantum signa sacramenta cessaverunt. quia quedam quovis sorte in quantum est hoc vel hoc. convenient ei cum ubi hoc. ergo modo non deberet esse sacramenta. forte dicetur quod in umbra futurorum bonorum intelliguntur ea. scilicet signata et obscuritas. et futuritio. sed illa ea sunt subrepta. sicut ea prima causa cessationis. unde non sequitur cessat in quantum umbra futuro-rum. ergo cessat in quantum signum sensibile in quantum est visibile. ¶ Sed obicitur quia non illa ea sunt causa preciosa et prima cessationis ergo ubi non inveniuntur ista ea non debet esse cessatio. sed in hiis non comedere carnem porcinam non inveniuntur illa ea. ergo non debet cessare. ¶ Solutio. precisa causa et generalis cessationis omnium sacramentorum veteris legis est prima figura. illa est cerimonialia ex toto cessat que non habent aliam utilitatem nisi significandi. circumcisio enim aliam utilitatem habebat. non ex toto cessat. sed mutata est. et preterea circumcisio non fuit instituta in lege immo ante legem sicut et cerimonialia. Hic autem loquimur de illis que instituta fuerunt in lege. Hec est generalis causa quare cerimonialia legalia cessaverunt. S. prima umbra. sive prima figura. sed preter hec est quedam specialis causa quare sacramenta legalia cessaverunt. differebat enim aliquid inter sacramenta legalia et cerimonialia legalia. quia omnia sacramenta legalia erant cerimonialia. sed non econverso. quia non comedere carnem porcinam. erat cerimoniale. et non erat sacramentum. cessaverunt ergo omnia sacramenta legalia quia erant umbra futurorum. veritatis. omnia enim illa significabant christum. unde adveniente veritate cessaverunt. et propter hoc cessavit circumcisio et legalis observatio sabbati sicut dicit apostolus. translato sacerdotio necesse est ut legis translatio fiat. id est legalium. ¶ Sed queritur quare augustinus dicat quod post tempus veritatis veniens offerre illas hostias legales. pro ydolatria reputatur. videtur enim quod hoc sit falsum. quia immolare illa animalia non est malum per se. quia deus precepit illud. quoniam precepit malum. per se. ergo ymolare illa animalia erat bonum vel indifferens per se. sed quod per se est aliquale. semper est tale. quod dicimus. ergo ymolare illa animalia tamen est bonum vel indifferens. ergo si aliquis modo faceret. id est non deberet reputari pro ydolatria. dicendum quod propter hoc reputatur pro ydolatria quia ille qui faceret poneret spem iustitie in eo. in tempore legis si aliquis posuisset spem in istis reputandus esset pro ydolatria. quia ponere spem in creatura quam in solo deo ponenda est ydolatria est. Ad hoc dicendum quod propter statum reputatur illud pro ydolatria. quia cultui dei carnali successit cultus spiritualis. sicut dicit apostolus translato sacerdotio necesse est ut legis. id est cultus legalis translatio fiat. sed ergo aliquis tamen cultum carnalem exhibet deo inobediens esset et derogaret cultui dei spirituali. et propter hoc pro ydolatria reputaretur. ydolatria est derogat cultui dei.

Quarto queritur. quare quedam legalia retinuit ecclesia. quedam non. retinuit enim tinctificationem. sed dicitur quod propter hoc retinuit tinctificationem. quia tinctificatio significat quod semper faciendum est. scilicet orationem. sicut dicit apostolus. sine intermissione orate. ergo eadem ratione debuit retinere hoc preceptum. non comedere carnem porcinam. quia hoc preceptum significat quod semper faciendum est. ergo abstinere debemus a carne porcina et suffocato et sanguine. ergo peccamus mortaliter cum comedimus carnem porcinam et suffocatum et sanguinem. Item

cum thimiama significet quod semper faciendum. scilicet devotionem orationis. et ungimen quo ungebat tabernaculum significet unctionem spiritualem quam semper habenda est. debuit ergo retinere esse tymiama. et ungimen sicut retinuit tinctificationem. ¶ Solutio. tinctificatio remansit non solum hac ratione quia significat quod semper faciendum est. sed et quia licet tinctificatio observantia ipsa moralis est. quod non inest in carnem porcinam et suffocato et sanguine. ¶ Tinctificatio est honorare deum. sicut honorat in magnitudine et pulchritudine templi materialis. significatur enim magnitudo templi materialis magnitudinem templi spiritualis quod est regnum celeste. Karitas iusti. quia maior est mundo toto. vel maiores ecclesie dicunt tinctificationem. sed virtute et potestate ut dicit augustinus. ad illud quod obicitur est de tymiamate. quare non tenuit ecclesia. dicendum quod triplex est causa. ¶ Prima est ne videatur iudaizare. si tot legalia retineat ¶ Secunda est quia tymiama non significat quod necessarium. et propter hoc sufficienter retinuit tinctificationem. ¶ Tertia est quia non apud nos ita de facili inveniuntur aromatice species ex quibus fit tymiama. sicut incensum. ungimen autem retinuit ecclesia. sed non eodem modo. ungitur enim ecclesia tabernaculum christi spirituale. scilicet ipse homo cum baptizatur sed ungitur crismate quod conficitur ex oleo quantum ad nitorem conscientie et balsamo quantum ad odorem bone fame. sed tabernaculum materiale non ungitur ne videatur iudaizare.

Item de cerimonialibus veteris legis. Quo est de suffocato et sanguine. videtur. scilicet tenemur modo non comedere sanguinem et suffocatum. et videtur quod sic. quia preceptum est in veteri lege non comedere sanguinem et suffocatum. et confirmatum est in novo. sicut habetur in actibus xv. v. dicit beatus iacobus. sententiam dando de questione proposita de legalibus visum est spiritui sancto et nobis nihil ultra vobis imponere oneris quam hec necessaria ut abstineatis ab ymolatis simulacrorum. sanguine et suffocato et fornicatione. cum ergo hoc preceptum sit in veteri et confirmatum in novo ab apostolis. et non sit postea revocatum. adhuc tenemur non comedere sanguinem et suffocatum. Ad hoc multiplex est solutio. quidam dicunt quod apostoli non preceperunt abstinere a sanguine et suffocato. sed permiserunt ad tempus legalia observari cum evangelio. et hoc propter scandalum iudeorum vitandum. mater enim synagoga paulatim et cum honore deducenda erat ad tumulum. sed probatur quod hec solutio nulla sit. quia sicut habetur questio mota est inter iudeos qui venerant ad fidem. et gentiles qui venerant ad fidem. dicebant enim iudei credentes gentilibus. nisi circumcidamini secundum legem moysi non potestis salvi fieri. et statuerunt tunc fratres ut ascenderent paulus et barnabas et quidam alii ad apostolos in ierusalem ut certificarentur ab ipsis super hac questione. et tunc dedit iacobus episcopus ierosolimitanus sententiam predictam. ergo si propter scandalum iudeorum vitandum posuit in sententia illa quod abstinerent a suffocato et sanguine. eadem ratione debuit ibi ponere alia legalia ¶ Item dicit glosa super hunc locum. visum est spiritui sancto et nobis nihil ultra imponere oneris quam hec necessaria. necessaria sunt sine quibus non est salus. sed circumcisio necessaria non est. ergo per hoc quod continebat epistola illa erat tale quod sine eo non erat salus. ergo non solum propter scandalum continebat ibi quod abstinerent a suffocato et sanguine. sed quia sine hoc non erat salus. ergo oppo-

situm est peccatum et per se malum. sed omne tale semper est prohibitum. Ad hoc ergo tenemur hoc preceptum non comedere sanguinem et suffocatum. alii dicunt quod licet dixerit iacobus abstinere a suffocato et sanguine intelligitur de sanguine humano. id est effundere sanguinem humanum. nec intendens suffocatrix mores. Sed hec solutio nulla videtur. quia sicut habetur loco dicit glosa. suffocatum est morticinum. de quo ezechiel dicit omne morticinum et captum a bestia de avibus et pecoribus sacerdotes non comedebant. quod exponens ieronimus iuxta litteram loquitur. hoc preceptum servatur quando videt sicut oleo spirituali non contineat illud est sanguis effusus non est. quod epistola apostolorum formando decrevit. ergo epistola apostolorum intelligebatur de suffocata bestia vel cuius sanguis effusus non est non ergo tamen intelligitur de sanguine humano. quod concedit aliquid dicentes quod adhuc manet preceptum istud et quod adhuc debemus abstinere a suffocatis et sanguine. cum tamen postea non sit revocatum illud preceptum. Sed esse preceptum illud aut fuit morale aut cerimoniale. si morale. contra non est scriptum in corde hominis. nulli enim dictat conscientia quod sanguis animalium sit nocivus nisi hominis. immo dicitur quod suavis est ad comedendum ut patet per gustum. ergo illud preceptum non est morale. Item non continetur sub aliquo preceptorum moralium. quia non continetur sub hoc precepto non occides. quia non ius est ut fratrem non occidas animantem. non sub aliquo aliorum ergo. licet per se patet. ergo non est morale. Si cerimoniale est et tamen preceptum in nova lege. testimonio non videtur per se stare cum textu actuum non cum glosa. quia sicut illa questio mota in concilio apostolorum. beatus petrus primus locutus est dicens. viri fratres vos scitis quia ab antiquis diebus ex quo cornelius baptizatus est ut dicit glosa. in nobis elegit deus per os meum audire gentes verbum evangelii. et credere. et qui novit corda deus testimonium perhibuit dans illis spiritum sanctum. sicut et nobis. et nihil discrevit inter nos et illos fide purificans corda eorum. nunc ergo quid temptatis deum imponere iugum super cervices discipulorum. quod neque nos neque patres nostri portare potuimus. Sed per gratiam domini iesu credimus salvari quemadmodum et illi. per hoc ergo per verba ista quod ex sola gratia sine cerimonialibus salvabantur fideles. non oportebat tunc iugum legis imponi fidelibus. non beatus iacobus posuit in sententia sua aliquod cerimoniale. quod probatur per verba sua. dixit enim. viri fratres audite me. symon narravit quemadmodum primum deus visitavit sumere ex gentibus populum nomini suo. et post pauca propter quod ego iudico non inquietari eos qui ex gentibus convertuntur ad deum. sed scribere ad eos ut abstineant etc. super hunc locum propter quod ego iudico dicit glosa concordans petro. sed si precepisset observari aliquod legale cerimoniale. non concordasset petro. quia non preceperat ad tale observandum. preterea si precepisset observari aliquod cerimoniale. contra se ipsum esset. ille enim dixit quod ego iudico non inquietari eos qui ex gentibus convertuntur ad deum. et si precepisset aliquod cerimoniale. inquietasset eos. preterea fecisset esse dominum quod non convenit in eos. inquietat hominem. et si quis precepit ex omnibus ergo manducare sanguinem et suffocatum nunc peccaret. ¶ Item apostolus in viii. ad ro. scio et confido in domino iesu quia nihil commune id est immundum per ipsum nisi ei qui existimat quod commune esse. illi commune est. propter hoc dicitur quod epistola apostolorum non continebat nisi omnia necessaria. scilicet sine quibus non est salus. Sunt autem tantum sine quibus non est salus quod dicit apostolus ad tytum. sobrie

ꝛ iuste ꝛ pie uiuam⁹ in hoc sc̄lo. sobrie in nob. iuste q̄t ad ꝓx. pie q̄t ad deū. hec tā ɔtinebat ep̄la illa. q̄ tale ē. uisū ē spūi sc̄o ꝛ nob. n̄ ult̄ī imponere uob honis. q̄ h̄ necc̄ia. ut abstineatis uos ab imolatis simlacroꝝ ꝛ suffocato ꝛ sanguine ꝛ forn̄. ꝛ h̄ q̄d ab imolatis simlacrū h̄ ē q̄ ap̄ls dic̄ pie uiuē. s. q̄m ad deū ꝛ ydolatā d̄s in uitiat. q̄ d̄ abstinē a fornicatiōe h̄ē q̄ ap. d̄. sobrie uiuē q̄t ad nos. ꝛ q̄ d̄ abstinē a suffocato ꝛ sanguine h̄ē q̄ ap. dic̄. iuste uiuē. s. q̄t ad ꝓx. ē ē sint abstineatis a suffocato ꝛ sanguine i. n̄ effūdatis sanguinē huānū. n̄ suffocetis hoīes in i potentes. ꝛ q̄ sic itelligat. pbat ex ui text⁹ ꝛ p glo. text⁹ ē. d̄. n̄ ult̄ uob īponē honis. q̄ h̄ necc̄ia. h̄ aut̄ n̄ sūt honosa. nlla ē q̄ scīa dictat cuilz q̄ n̄ debet effūde sanguinē. nc opprimē īfiores. ꝛ p glo. ꝛ pbi. q̄ s̄ debat intellig. de q̄uā glo. ut abstineāt a suffocatis i. ne īfiores opprimēnt. ꝛ sanguine i. effusiōe huāni sanguinis. ꝛ q̄ n̄ uult s̄ fi. alii n̄ faciat. qī dicat glosator. ibi p̄cipit. ne al's faciat p̄rio suo i q̄ d̄ nollz fi. vn̄ subiugit. h̄ ē p̄cept̄ dilc̄ōis p̄xi. q̄ ē infius. altiū ē sup̄. oīa q̄cūq3 uultis ut faciāt uob hoīes. ꝛ uos facite ill. p̄ p̄mū malitia ɔpescit̄. p altiū benignitas ꝓpugat̄ qī dicat. uob ad h̄ rudib3 sc̄ius nō pōnit̄. h glo. maīfeste d̄. q̄ i p̄ncipio ɔūsiōis gētiū tm̄ facilia erāt eis īponēda. vn̄ ē d̄. sūt p̄cepta dilc̄ōis p̄xi. unū q̄ ē negatiū. s. istud ne facias alii q̄ t̄ n̄ uis fi. ꝛ alterū affirmatiū. s. istud. oīa q̄cūq3 uultis ut faciāt. ꝛ ē negatiū q̄ ē facil' īpositū fuit eis. ꝛ ꝓp̄ p̄fatā glo. q̄ abstinē a suffocato ꝛ sanguine ē n̄ suffocaē infiores s. n̄ effūdē sanguinē huāni. alia ē glo d̄. a suffocatis ꝛ sanguine i. effundendo sanguinē l' māducādo cū sanguine huāō supple. gentiles ē usq̄ eccles erāt ꝛ soliti fuerāt interficere hoīes ꝛ bibē sāgiū. vn̄ subiūgit glo h̄. q̄ uenientib3 d̄ gentilitate p̄rudimētis fidei. ꝛ inueterāta gentilitatis ɔsuetudie ɔcessa sūt. habebāt ē ɔsuetudinē inueterātā interficiendi hoīes. ꝛ suffocādi infiores. ꝛ māducādi carnes humanas. ꝛ ab hac ɔsuetudie ɔpescuit eos p rudimēta fidei. i. p initia fidei. qb3 rudes erudiunt̄. s. q̄ fr̄ib3 i dn̄o n̄ debem⁹ face q̄ nob nolum⁹ fi. ꝛ silia. ad illā g̃ glo. q̄ dic̄. q̄ suffocatū ē morticinū d̄ quo ezechiel ꝛc. d̄. q̄ mixtura ē sanguinē ē n̄ debem⁹ comedē. i. p̄ccōs assūmē. n̄ suffocatū i. nō debem⁹ ɔsumē alie ē sāgis n̄ ē effus⁹. i. imitari eū cui⁹ p̄ccm̄ n̄ ē effusū p ɔfessiōe. h̄ ep̄la apl'oꝝ ɔtinebat mistice. ¶ Sc̄d̄ p̄dc̄ā3 solōē3 ui⁹ eē illa littā ep̄le cū ē illa ep̄la ɔtinēt diffinitā3 snīā3 debuit eē plicā. s3 nōm suffocat̄ cōe ē ad omē suffocat̄. g̃ debuit istu ad oē suffocat̄ n̄ p̄cip̄ g̃ ep̄la illa abstinē tm̄ a suffocato hoīe. s3 ꝛ aq̄la3

suffocato q̄ ē ɔ̄ p̄dc̄ā3 solōē3 ꝛ q̄ sūt p̄dc̄i3 soluc̄ōnē ui⁹ eē q̄uā glo. sup leuit. s3. xliiii. ezech. ubi ē d̄s oē morticinū ꝛ capt̄ a bestia n̄ comedēt sacerdotes. ꝛ s̄ glo. allegoricē. morticinū ē hō q̄ ex se ipō peccat mortalit̄. sic nabal maritus abigail. mortuus ē sin̄ coactiōe aliq̄ exteriori. Captū a bestia d̄r hō q̄ peccat mortalit̄ ex suggestiōe diaboli. sc̄a h̄ expōe allegoica d̄icit. ē iuxta littā3. oīni electo gn̄i. regali ꝛ sacerdotali. i. x̄iano q̄ ūctū ē oleo sp̄uali. un̄ unxit te d̄s ꝛc. h3 p̄cepta ɔuenuit. ut morticinū n̄ comedat tā d̄ auib3 q̄ d̄ pecorib3 cui⁹ sāgis effus⁹ n̄ ē. q̄ actib3 aplōꝝ d̄r suffocat q̄ necc̄io obs̄uāda aplōꝝ d̄ iherl'm ep̄la mon3 ꝛ capt̄ a bestia q̄ ɔprim sil' suffocat ē. ꝛ ɔdēpnat sacerdotes q̄ h̄ sic ꝛ ficedul' ꝛ ɔsilib3 ꝛ aliis bn̄. h3 auiditate gule nō comedunt. g̃ s̄ istā glo. iuxta littā3 oīni x̄iano ɔuen̄ h̄ p̄cept̄. ut n̄ comedat morticinū ꝛ capt̄ a bestia. tā d̄ auib3 q̄ d̄ pecorib3. ꝛ h̄ ɔtinet ep̄la aplōꝝ. g̃ i ep̄la illa n̄ itellr̄ tm̄ d̄ suffocato hōi. It ɔdēpnat sacerdotes q̄ h̄ n̄ comedunt in talib3 ꝛ silib3. g̃ tenēt comedē. g̃ ad h̄ durāt ī p̄ceptū ad littā3. It ui⁹ sc̄m dixisse d̄s i tp̄e in q̄ omē q̄ intrat in os n̄ coinq̄. ho. s3 q̄ p̄cedit ex ore. tc̄ ē n̄ eēt pass⁹. s3 i passiōe reuelata sūt misteria legis. ꝛ ē uelū tēpli scissū ē. g̃ q̄n d̄ illo ad h̄ durābant cīmoīalia. g̃ durābat p̄cept̄ d̄ carne. por. n̄ comedenda. g̃ si al's iudei tc̄ comedissz peccassz mortalit̄. g̃ ɔ̄ra erat h̄. omē q̄ intrat in os. ꝛc. g̃ dn̄s d̄ tc̄ sc̄m. ¶ Solo ad p̄m. d̄. q̄ ad littā3 illa ep̄la intelligenda ē tm̄ d̄ suffocato hoīs. s3 ep̄la n̄ specificau duab3 d̄caūs. Prima ē q̄ ep̄la ista missa fuit ad gētes q̄b3 planū erat q̄ d̄ suffocato hoīs ꝛ effusiōe sāguis huāni intelligebat̄. gentiles ē illi assueti erāt suffocaē hoīes ꝛ comedē carnes eoꝝ ꝛ effūdē sanguinē humanū ꝛ bibē. ¶ Sc̄d'a cā ē q̄ i ep̄la illa sūptū ē hnōm̄ suffocat n̄ d̄terminat̄ ad suffocat hoīs. ꝓp̄t misteriū. Allegoicē ē intellr̄ d̄ q̄lz suffocato. text⁹ ē aliq̄n tali⁹ ꝓp̄t accip̄i. ut locū h̄at allegoia ul' tropologia. ¶ Ad sc̄d'o obiectū d̄. q̄ ista littā3 intellīn̄ moalr̄. d̄ morticino ꝛ capto a bestia ꝛ aliū ē iuxta littā3 intelli. aliū ad littā3 istū aut̄ moālr̄ s̄a littā3 duob3 moīs. p̄mū q̄ morticinū ē tā d̄ auib3 q̄ d̄ pecorib3 q̄ p se mortuū ē capt̄ aut̄ a bestia q̄ occisū ē a bestia ꝛ a pāte d̄uorātū. g̃ h̄ uult dic̄ ista littā3 glo. q̄ i h̄ōestū ē comedē morticinū. ꝛ capt̄ a bestia. ꝛ refugiū ē natā comedē morticinū reliquias uulpis l' lupi. un̄ si al's p̄t necc̄itatē comedat d̄ tal'. ex gulositate ul' hoc faciē ꝛ sic peccat3. s3 si ex necc̄itate h̄ faciat n̄ peccat. q̄ pbat̄ p d̄c̄a q̄ comedit panes p̄positiōis in necc̄itate. q̄s n̄ licebat edē. n̄ sol' sacerdotib3. Sc̄d'o m̄ istū moālr̄ s̄ littā3. ut dicat̄ morticinū ꝛ capt̄ a bestia suffocat̄. s. q̄ interfectū ē sin̄ sāguis effusiōne. ɔdēpnat̄ g̃ glo. illa. sacerdotes qui peruabāt

q̄ ita interficiūt aues d̄ carnes delicatās ꝛ teneriores eēnt ꝛ dulciores ad comedēndū. ɔdēpnat̄ aū n̄ q̄ h̄ faciūt. s3 q̄ auiditate gule h̄ faciūt. ut d̄. glo. ꝛ ip̄e. ¶ Ad t̄cio obiectū d̄. q̄ h̄ ꝓpō. omē q̄ intrat in os. ꝛc. intelligenda ē cū hac d̄terminatiōe. s. ꝛ s̄ se. q̄ omē d̄ catē. por. nūq̄ fuit malū p se ꝛ s̄ se. s3 solū q̄ ꝓhibitū vn̄ p̄ī ūbū uoluit d̄s ostendē q̄ p̄cept̄ d̄ carne por. n̄ comedenda ꝛ ɔsilia erāt cīmoīalia. ꝛ cessaē debēt ūitate ueniente.

Qvarto q̄r d̄ circūcisiōe. circa q̄ p̄o dicendū ē d̄ institutiōe ꝛ cā istitutiōis. sc̄o q̄ sit circūcisio ꝛ q̄s ē ei⁹ effc̄s. t̄cio d̄ tp̄e cessatiōis circūcisiōis q̄rto d̄ dignitate circūcisiōis ꝛ cessatiōis. Sciendū g̃ q̄ circūcisio ē sacramētū ue. l. n̄ q̄ istituta fuit in ueti. l. s3 q̄ obs̄uata erat i ueti. l. ꝛ cū ipā cessau. istituta ā fuit ad remediū origināl' peccī. ¶ Sig ut si fluē q̄ d̄ b̄s g̃g̃. q̄ ap̄ nos facē aq̄ baptismatis h̄ ap antiq̄s fecē fides parentū i puul' ꝛ adultis. fides l' ut sacficii ꝛ h̄is q̄ desc̄ēdt̄ d̄ stirpe abrahe ut circūcisiōis s̄ē huiū huāni g̃. aliq̄ remediū ɔ origināle p̄ccm̄. an̄ circūcisiōē g̃ sola fides parentū mūdabant puulos apud orig̃. g̃ facilius mūdabant q̄ p circūcisiōē. In circūcisiōē ē maxīa p̄eē. g̃ s̄ illuc istituta fuit circūcisio. It an̄ istitutiōē3 circūcisiōis sola fides parentū sufficiebat ad delēdū orig̃. p̄ccm̄. i puul'. ꝛ i tp̄e circūcisiōis n̄ sufficiebat s3 m̄o suffic̄. g̃ fides maioris efficacie fuit an̄ circūcisiōē3 q̄ tn̄ sit. ¶ Solo. d̄. q̄ n̄ ualz ista due argumētatiōes. et h̄it istāciā in eo g̃en̄ fit uotū ɔtinētie ꝛ abstinētie. facili⁹ ē an̄ uotū potit saluaī q̄ p̄t uot̄. n̄ tn̄ s̄ fluit uot̄. meli⁹ ē ꝛ comodi⁹ ꝛ efficaci⁹ saluat̄ cū uoto q̄ sin̄ uoto. Similit̄ dicz ut an̄ uotū sufficiebat ad salutē ꝛ in tn̄. n̄ tn̄ ē minoris efficatie m̄o q̄ p̄s. imo meli⁹ ꝛ efficaci⁹ saluat cū uoto q̄ sine uoto. efficaci⁹ ē ꝛ meli⁹ auferebat circūcisio p̄ccm̄ orig̃. q̄ fides. dubiū ē erat si ali⁹ parent eēt infidel' reliquū fidel'. an mūdaret puul'. It dubiū ē an in fide parent remotoꝝ mūdaret puul'. Itē si oēs parentes infideles erāt n̄ mūdabat puulus. s3 in tp̄e circūcisiōis siū parentes eēnt infideles siū n̄. mūdabat puul' circūcis⁹.

Sunt g̃. vi. cāe q̄r istituta fuit circūcisio ꝓp̄ q̄s efficaci⁹ mūdabat q̄ fides parentū. p̄a ē ꝓp̄t bonū obediē ut. s. ho q̄ d̄ispliceat d̄o ꝓp̄t inobediā3 placeēt ei ꝓp̄t obediā. mag̃ ē obediā ē in circūcisiōē q̄ i obediā h̄ h̄it d̄ fide. Sc̄da ē ꝓp̄ signū ut circūcisio exterior eēt signū exteē sive circūcisiōis interioꝛ q̄ circūcis⁹ erat in fide l' p fidē. ab omi labe peccī. d̄ qua circūcisiōē d̄. ieremias. iiii. circūcidite uos iuda ꝛ habitatores iherl'm. ꝛ auferte p̄putiū cordium uestroꝝ. Tertia ē ut p signū siū caracterem circūcisiōis distigueret̄ ꝓp̄ d̄i. a n̄ ꝓp̄ d̄i. Quarta ē ꝓp̄ doctrinā. istruebat̄ enī ꝓp̄ ille. ut sic fiebat circūcisio in mēb̄o in q̄ uiget luxuria. ita circūcidēret ut remoueēt ab aīa omnē luxuriā. ¶ Quinta ē ꝓp̄ sacramētū. fiebat ē circūcisio viii. die cultello lapideo. ꝛ signficabat q̄ p p̄enā. i. x̄m circūcidendi sum⁹ ab oī culpa. ꝛ ab omi pena in viii. resurrectiōis. q̄ iā factū ē in te in capite p̄ x̄. i nob aut̄ factū ē sp̄e p resurrectiōē x̄. ꝛ fiet i gn̄ali resurrectiōe. Sexta ē in remediū orig̃. peccī. ex q̄ tc̄ g̃ huiū loc̄ q̄ b̄s g̃g̃. d̄. q̄ p̄ sucessionē tp̄m̄ huit incrēmētū ɔg̃tio ūitatis. p̄ circūcisiōnē ē sic p̄s ex dc̄is maior h̄ita ē ɔg̃tio ūitatis sp̄ualiū reꝝ. q̄ p̄.

Scd̄o q̄r q̄ sit circūcisio ꝛ q̄s ē effc̄s ei⁹. ꝛ d̄. q̄ circūcisio n̄ ā ē q̄ circūtiū sui signū siū caract̄ in carne p q̄ distig̃ ꝓp̄ circūcis⁹ a n̄ circūcis⁹. In aīa ē n̄ p̄mit caract̄ circūcisio. s3 d̄ effc̄u dubitat̄ ꝛ dic̄ēt̄ oēs q̄ in circūcisiōē ɔferebat grā. s3 n̄ ex ui circūcisiōis. s3 ex ui circūcisiōis remittebat p̄ccm̄. ¶ Sz pbat̄ q̄ circūcisio ex ui sua grām ɔferebat. q̄ ut ɔtrariū sūt q̄ tria īmediata circa hoīem3 q̄ p3 p h. q̄ q̄lz hō ul' ē dign̄ uita et̄na. l' morte et̄na. g̃ q̄cq̄d includ̄ altiū eo ipō expellit reliquū. s3 circūcisio ex ui sua expellit uitiū. g̃ ex ui sua introducē grām3 ꝛ ita ex ui sua ɔfert grām. It d̄. bō dionisi⁹. q̄ h̄ ꝓpō. corruptio uni⁹ ē gn̄atio alti⁹. tene3 ꝛ in uitiis p̄ccm̄ ē n̄ corruptio n̄ agendo. g̃ corruptio uitii ē gn̄ō ūtutis. s3 circūcisio ē cā corruptiōis uitii. g̃ ē cā gn̄atiōis ūtutis. g̃ sic ex ui sua expellit uitiū ita ex ui sua ɔfert grām. ¶ It p̄ccm̄ īmediate expellit grām. g̃ p l' ꝛ ɔtrario q̄ īmediate expellit p̄ccm̄. g̃ circūcisio expellebat p̄ccm̄ p grām. g̃ circūcisio n̄ expellit uitiū n̄ īmediate grā. g̃ circūcisio ē cā expulsiōis uitii p grām q̄ ē cā grē expellentis uitiū. ꝛ ī ex ui sua ɔferebat grām. ɔ̄ circūcisio nlla3 ui habebat n̄ in q̄tū sacramētū. s3 n̄ erat sacramētū. n̄ ablatiōis. q̄ n̄ habebat silitudinē n̄ cū ablatiōē. g̃ n̄ habebat ui n̄ auferendi. g̃ ex ui sua n̄ ɔferebat grām. s3 auferebat p̄ccm̄.

¶ Solo. d̄. q̄ circūcisio ex ui sua ɔferebat grām. Sz sciendū ē q̄ g̃ multos h̄it effc̄s grā. ē ē effc̄s expellere p̄ccm̄. ali⁹ facē dignū uita et̄na. ali⁹ facē pl'cm̄ aīam. ali⁹ elicē opus meritoriū. ꝛ multos alios. d̄ g̃ q̄ circūcisio ɔferebat grām q̄tū ad effc̄m p̄uatiūm. n̄ q̄tū ad effc̄m positiūm. un̄ d̄. q̄ circūcisio ɔferebat grām s̄ q̄ auferebat p̄ccm̄. uñ ꝛ sig̃ ē g̃ auferendi p̄ccm̄. s3 n̄ ē sig̃ grē ponentis. uel tm̄ ɔsecutiōis. q̄ n̄ p̄ eē grā expellēs p̄ccm̄ q̄n faciat dign̄ uita et̄na. ɔferebat grām q̄t ad effc̄s positiuos sic ad ɔplāgatiōē3 hoꝝ ūboꝝ. h̄ ē corp⁹ m̄. ɔmutat̄ panis in corp⁹ x̄. s3 nō ē ɔsecutiōis. ē ubi sangs. q̄ illud corp⁹ n̄ p̄ eē si ne sāgne. s3 s̄ h̄ ut̄ q̄ eūdm effc̄m h̄rēt circūcisio. q̄ m̄ h̄it baptis. Baptis ē expellit p̄ccm̄ ꝛ ɔfert grām. Sili⁹ ꝛ circūcisio. Sz cē dic̄. beda q̄ idm salutifē curatiōis auxiliū

conferebat circumcisio quod baptismus Christi reuelate gloriae faciei conspectum. exceptio quod ianuam regni celestis non aperiebat. Sed obicitur de hac exceptione. antequam esset Christi passio baptizati qui moriebantur descendebant ad infernos. baptismus ergo non aperuit eis ianuam regni celestis sicut nec circumcisio. ergo inutilis fuit illa exceptio. Solutio. Beda loquitur de baptismo secundum effectum quem modo habet. tunc enim effectum habet quod non exigitur gemitus nec placitum. Sed hoc habet a passione Christi sicut est de apostolis qui baptizati sumus in Christo Ihesu in morte ipsius baptizati sumus. hunc effectum non habuit circumcisio. unde competens est exceptio circumcisionis ab effectu baptismi. Sciendum ergo est quod passio Christi aperuit ianuam paradisi per remotionem obstaculi. ascensio eius aperuit per efficaciam. baptismus per causam. quia hunc effectum habuit baptismus post passionem Christi. non oportet quod ante habuit hunc effectum.

Tertio queritur de dignitate circumcisionis.

Hec erat dignitas circumcisionis quod ipsa mundabat ab originali peccato et faciebat de filiis diaboli filios dei. Hoc autem non faciebant alia ceremonialia. ergo circumcisio dignissima erat inter ceremonialia. ergo dignior quam ceremoniale obseruantia sabbati. Sed contra. obseruantia sabbati posita est inter precepta decalogi propter dignitatem suam. ergo multo fortius circumcisio propter maiorem dignitatem poni debuit inter precepta decalogi. Et ideo queritur. Solutio. obseruantia sabbati posita est inter precepta decalogi propter duas causas. prima est propter dignitatem sue rei significate. significabat enim sabbatismum patrie et eternitatis. de quo dicit apostolus ad Hebreos. relinquitur sabbatismus populo dei. hec autem est optimum quod possit habere homo et angelus. illud enim quod significabat circumcisio non est ita bonum. Secunda causa est quia ipsa litteralis obseruantia sabbati aliquid habebat moralis. abstinebant enim iudei ab omni opere seruili ut possent uacare cultui dei. circumcisio uero litteralis nichil penitus habebat moralis. unde non fuit posita inter moralia. Et quia litteralis obseruantia sabbati aliquid habebat moralis. propter hoc in die dominica quam obseruamus pro sabbato a seruilibus abstinemus operibus. ut liberius uacemus deo. Sed si hoc queritur quare non abstinemus ab omni opere in die dominica sicut et iudei ab omni opere abstinebant in die sabbati. in qua etiam necessaria non parabant ad comedendum in illa die. Ad hoc dicendum quod quantum ad necessitatem pertinet ceremoniale fuit quod dominus precepit abstinere ab omni opere in die sabbati. significatur enim quod in sabbato eternitatis non parabimus nobis necessaria. sicut seminauimus hic et metemus. et quia pure ceremoniale fuit illud non obseruamus. Sed queritur si aliquis paruulus immineret mortis ante octauum diem utrum deberet circumcidi ante octauum diem. uidetur quod non. quia preceptum erat quod in octaua die fieret circumcisio. ergo si fieret ante octauum diem non fieret secundum preceptum domini. ergo non proderet. Sed contra. necessitas non habet legem. ergo in articulo necessitatis licebat circumcidere ante octauum diem. Item in Exodo iiii. habetur quod cum angelus domini occurrit Moysi tulit illico Sephora acutissimam petram et circumcidit carnem preputii filii sui. et in v. Iosue habetur quod omnis populus qui natus est in deserto circumcisus est in Galgala. et cum tamen in deserto non in certo esset octaua dies. ergo octaua dies non est de substantia circumcisionis. Quod concedimus. Sed propter circumcisionem tamen posita

erat octaua dies in precepto circumcisionis. significabat enim quod in octaua etate a peccato Christus circumcidet nos ab omni corruptione. Unde in articulo necessitatis licebat circumcidere ante octauum diem. et erat utilis illa circumcisio.

Quinto queritur de cessatione circumcisionis. et uidetur quod non debeat cessare circumcisio. significat quod Christi futura est circumcisio. sed necesse est circumcidi debemus a uitiis. ergo quando res non cessat in esse. eadem ratione non debet cessare circumcisio. Sed contra dicit apostolus. si circumcidimini Christus non uobis proderit. ergo circumcidere est peccatum mortale. Solutio. circumcisio est iniungit quod sunt in peccato mortali. non prodest. ergo cessare debuit circumcisio. Sed tamen obicitur de uerbo illo apostoli. si circumcidimini Christus non uobis proderit. ergo secundum hoc circumcidere est peccatum mortale. Sed apostolus circumcidit Timotheum ut habetur in xvi. actuum. ergo peccauit mortaliter. Si dicatur quod non peccauit mortaliter quia hoc fecit ut uitaret scandalum iudeorum. quibus prefecerat Timotheum apostolum. non est solutio. quia ueritas uite non est dimittenda propter scandalum. si circumcidere erat mortale peccatum. ergo non circumcidere est de ueritate uite. ergo circumcidere non est dimittendum propter scandalum. ergo non debuit ille facere. scilicet circumcidere propter scandalum uitandum. Item ipse dicit in v. ad Galathas. testificor rursum omni homini circumcidenti se. quoniam debitor est uniuerse legis faciende. quia quam ratione facit unum. eadem ratione debet facere omnia legalia. sed ipse apostolus impleuit uotum nazareorum secundum legem ut habetur in xxi. actuum. ergo ipse debitor fuit uniuerse legis faciendo. quia qua ratione facit unum et reliquum debet facere omnia legalia. ergo debuit ymmolare oues et boues et turtures et columbas. Solutio. dicendum quod circumcisio cessat duabus de causis. Una est quia ubi erat ueritas. significabat enim quod peccatum restitutionis Christi circumcidentis omnem aculpa et pena. unde ueritate ueniente cessare debuit umbra. Alia causa est quia circumcisio carnalis secundum non moraliter continebat. sed in cessu litterali aliquid moralis habet quia uiuificatorem honorauit deum et non est umbra aliene future et propter hoc non est similis. Ad secundum obiectum dicendum quod circumcidere in tempore apostolorum erat peccatum mortale. non tamen per se. sed quia per intentum. Sed apostolus consilio spiritus sancti propter duas causas circumcidit Timotheum. scilicet propter scandalum uitandum iudeorum. et ne uideretur dicere legem Moysi malam esse per se. hac de causa impleuit uotum nazareorum. dixit enim ei beatus Iacobus. uides frater quot milia sunt in iudea qui crediderunt deo. et omnes emulatores sunt legis. audierunt autem quod discessionem doceas a Moyse. apostolus uero preuocato fidei timens periculum fidei ne uideretur dicere et credere legem Moysi esse malam per se quia esset contra fidem. impleuit insimet ipso uotum nazareorum. quod in parte et ad litteram moralis erat. nazarei enim non bibebant uinum. nec esse quod inebriare potest. et non peccauit. excusatur enim propter duas causas predictas. scilicet propter periculum fidei et ne uideretur dicere legem per se esse malam. et propter consilium spiritus sancti. Notandum quod a tempore illo in quo spiritus sanctus apparuit super Christum in specie columbe ceperunt predicare spiritualia. et habuit tunc suum baptismus. tunc enim datum est. unde quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto non intrabit in regnum dei. et tunc preceptum est apostolis quod baptizarent. Sed tamen non cessabant legalia nec cessauerunt usque ad passionem Christi. Sed tunc debuerunt cessare.

tunc est quod Christus consummatum est. Sed quia si ad iudeos existentes in remota parte mundi circumdisset filium suum statim post ascensionem domini. utrum illa circumcisio esset utilis. uidetur quod sic. quia ille iudeus non potuisset scire an Christus fuisset passus. sed ignorantia facti ex toto excusat. ergo illa circumcisio fuit utilis. ergo ex ui illius circumcisionis mundaretur fuisset a peccato originali puer ille. ergo habuisset omnes uirtutes. ergo cum ianua fuisset aperta si moreretur statim euolasset et sic ex ui circumcisionis euolaret. ergo circumcisio statim aperit ianuam paradisi. et hoc falsum. nulla est enim hic esset differentia illa quam assignat Beda inter baptismum et circumcisionem. Preterea probatur quod illa circumcisio fuisset inutilis. quia dicit apostolus quod Christus est finis legis. ergo est finis legalium. sed Christus iam uenerat. ergo finita erant legalia. ergo inutile erat tunc circumcidere. Item dicit beatus Ieronimus quod post passionem Christi obseruatio legalium fuit mortifera non dicit media. idest non bona nec mala. sed tamen mala. ergo circumcisio illa fuisset mortifera. ergo inutilis. Item Augustinus assignat tria tempora legalium. ante passionem domini fuerunt uiua. statim post passionem fuerunt mortua. sed non dum sepulta fuerunt. Sed postquam claruit ueritas euangelii per totum mundum sepulta fuerunt. ergo tunc esset mortale peccatum obseruare illa. post enim fuerat mortua. quia mortua cum honore erant deducenda ad tumulum. sed postquam claruit ueritas si aliquis obseruasset non fuisset tumulator. matrum funeris. Sed pium sepulchrorum uiolator. ergo secundum hoc post passionem domini fuerunt legalia mortua. licet non dum sepulta. ergo inutilia. ergo circumcisio illa fuisset inutilis. Quod concedimus. huius rationibus non est uerum quod ignorantia facti penitus excusat. non ad hoc sit debita diligentia. et de hoc maxime tenentur iudei. quia non notauerunt tempus aduentus Christi. cum Daniel tempus eius determinate assignauerit. Ieremias. miluus in celo cognouit suum tempus. turtur et yrundo et ciconia custodierunt tempus aduentus sui. populus autem meus non cognouit iudicium domini. idest non cognouit tempus illud in quo dominus iudicaturus erat et dispositurus erat redemptionem generis humani. Sed ergo iudeus ille ignorabat passionem Christi. sed imputetur negligentie enim fuit circa salutem suam. ergo ignorantia illa non excusabat eum. cum non adhibuit diligentiam quam debuit. Sed obicit de Ieronimo quod dicit quod post passionem domini obseruatio legalium fuit tamen mortifera. propter hoc enim Ebionite dampnati sunt tanquam heretici. quia uolebant obseruare legalia cum euangelio. ergo secundum hoc tertium apostolus peccauit mortaliter. quando circumcidit Timotheum. et quando impleuit uotum nazareorum. hoc fecit post passionem domini. peccauit itaque petrus mortaliter. quando discernebat cibos cum iudeis. Sed ad hoc dicit Ieronimus quod simulatorie circumcidit apostolus Timotheum et impleuit uotum nazareorum. Similiter et petrus simulatorie discernebat cibos. Sed contra dicit Augustinus quod non simulatorie. immo uere fecit supradicta apostolus et petrus non simulatorie. immo uere discernebat cibos. ergo cum Ieronimus et Augustinus dixerunt duo contradictorie opposita.

alter illorum errauit. quod est inconueniens in doctoribus scripture sacre. Item ipsi dicebant duo contradictorie opposita. ergo alter illorum mendacium dicebat. Sed mendacium istud non erat officiosum. hoc etiam est. quod non erat in vi. et vii. et viii. genere mendacii. nec illo mendacium erat iocosum. ut libidinosum. nec erat utile ad proximum. ergo erat mendacium in primo genere. quod in doctrina religionis. ergo alter illorum erat infidelis. Solutio. Ad primo obiectum dicendum quod legalia secundum Ieronimum post passionem domini uel ascensionem fuerunt mortifera non uniuersaliter sed obseruantibus ea cum confidentia legis. eis scilicet qui credebant sine legalibus non esse salutem sicut Ebionite. Sed Augustinus dicebat illa esse mortifera tamen non mortifera sed inutilia. non erat ergo realis contrarietas inter illos. quia Augustinus dicebat illa non esse mortifera per se. Ieronimus dicebat illa esse mortifera in obseruantibus cum legis confidentia non peccauit. apostolus non peccauit. nec petrus. non enim obseruauerunt illa legalia ponentes spem salutis in ea. quod autem dicit Ieronimus quod simulatorie fecit illud apostolus. dicendum quod duplex est simulatio. bona et mala. mala ut ypocritis. bona ut in medico qui simulat se non comedere carnes bouinas ut infirmus abstineat ab eisdem. et hac simulatione medicinali discernebat petrus cibos propter illos qui conuersi erant de iudeis. quia adhuc infirmi erant. Et similiter tali simulatione medicinali circumcidit apostolus Timotheum. non ponens spem salutis in illa circumcisione. et propter alia rationes ne uideretur esse destructor legis Moysi. et diceret illam legem esse malam per se. Item autem dicendum contrarietatem facere inter Augustinum et Ieronimum si non facit. Unde assignat unam causam alius aliam. Unde per diuersas causas contrarietas uidetur. uterque uerum dicebat. tamen Ieronimus quam Augustinus. Ieronimus dicit apostolum simulatorie simulatione medicinali circumcidisse Timotheum. Augustinus dicit apostolum circumcidisse ipsum ne uideretur facere dissensionem a lege Moysi. et sic non erat contrarietas realis inter ipsos. utrique enim uerus erat sensus in uerbis contrariis. sicut apostolus uerus erat cum dicebat se iturum ad Yspanos. ita enim erat in dispositione. si aliud non reuelatum fuisset. quia apostolus non iuit ad Yspanos. et ille similiter non opinatus fuisset uerus fuisset dicendo hoc. apostolus non iuit ad Yspanos. Et hoc sufficit pro solutione ad omnia obiecta. Sed uidetur Augustinus sibi ipsi repugnare. dicit enim quod non simulatorie sed uere obseruauit beatus petrus legalia tanquam subditus illis. licet tunc non erat tenendum illa obseruare. ita quod non poneret spes in eis. Sed cum ipse Augustinus dicat legalia statim post passionem domini fuisse mortua. ergo nullus tenebatur ad illa. ergo nullus subditus erat illis. ergo petrus non erat illis subditus. Item petrus obseruabat illa zelo fidei. uolebat enim per hoc allicere iudeos ad fidem. ergo obseruatio illorum legalium erat meritoria petro. Sed in tali opere meritorio licitum est ponere spem. ergo licitum erat petro ponere spem in illis legalibus. Solutio. Ad primum dicendum quod petrus erat subditus legalibus non ex precepto sed pietate matris. erat enim tanquam prius baiulus matris legis. quem cum prius nutrierat. et ex illa pietate et ut ostenderet legem Moysi non fuisse malam. Subiciebat se legalibus. Ad secundo obiectum dicendum quod petrus

mtebat obſuādo legalia n̄ enī pōcbat ſpē
ī ill' hn̄ ut ēēt ſiñ ill' n̄ ēē ſalutē. uē g̃ ob
ſuabat illa .i. obſuādo uolebat oſtndere
tpa n̄ ēē mala ꝑ ſe tm̄ ſi qđ aug̃ n̄ ſilato
rie obſuāu illa intelligēdū ē. n̄ tm̄ ſilato
rie n̄ āone ieio. qđ ſilatoē obſuāu ſilatoie.
.f. diſpēſatē ul' ſilatoē mechcinali ſic dūm
ē ꝑ ꝑ dici q̄ aug̃. aſt ſiu pſit hac diſtictiāz
ſilatoie. q̄ ieio ꝯ ſic tm̄ n̄ ē ꝯ̄ietas īt ipōs.
Si ꝯ̄ietas ē ex h q̄ aug̃ d' petrū peccaſſe,
ieio d' n̄ peccaſſe ꝯ ul' q̄ peccauit. q̄ ꝯ pau.
cū uidiſſē q̄ n̄ recte ābularz ad ūitatē
euāglii reſtiti cephe ꝯ c. g̃ petr' n̄ fte am
bulaū ad ūitatē euāglii. g̃ peccau. Si ēē
zelo fidi ex caritate h faciebat g̃ n̄ pecca
uit. It̄ ſi peccau n̄ peccau n̄ ī eis q̄ ptine
bāt ad fidē g̃ mortalr̄ peccau. It̄ d. aug̃.
q̄ nll's peccat n̄ ex libidine. ꝯ petr' erat ſiñ
libidīē. g̃ n̄ peccau. ¶ Solō. ad h̄ pīmū
dīc q̄ cū aug̃ petrū dixit peccaſſe q̄dā rōē.
ꝯ ieio. ipm̄ n̄ peccaſſe alia rōē. n̄ ē ꝯ̄ietas
int̄ ipōs. hito reſp̄tu ad illas diuſas ra
tiōēs. ſic dcm̄ ē ſup. ul' ſi uoluit̄ ſuſtinē
oppinonē ieronimi. d' q̄ petr' n̄ fte abu
labat ad ūitatē euāglii .i. n̄ uſq̄q̄ fte.
Si ē pētō pauli q̄ petit ſtimlus aſe am
ouei. ſtulta fuit .i. n̄ uſq̄q̄ diſcta. n̄ eni
petr' obſuādo legalia ꝯſidaū oēs ēūſtā
tias q̄s ēēt utile ꝯſidāē. potuit ē ꝯſidā
re d facili q̄ ipē erat ī ciuitate gītiluī
ꝯ q̄ utile eēt q̄ ipē dīēt eis q̄ď gītilita
te ueniānt ad fidē. q̄ ipē obſuatz lega
lia ſpē n̄ pōēndo ī eis. ſi q̄z apl's erat ēcū
ciſiōis ꝯ uolebat morē gerē iudēis ēōntib
ꝑ īfirmitatē eoꝝ. g̃ cū h nfecit n̄ uſq̄q̄
recte ābulabat ad ūitatē euāglii n̄ tm̄ ꝑ
caū q̄ n̄ tenebat h dīē. ſi bonū ſeu utile fu
iſſz ſi ipē dixiſſz. ſi aūt uolumꝰ dīē ꝑ aug̃ꝰ
d' q̄ petr' peccau uenialr̄. mortalr̄ ē n̄ peccau
cū ēēt ꝯfirmatꝰ ūtute ex alto ꝯ peccaū ex li
bidīē. ſ. ex nimio zelo q̄ zelabat iudeos q̄
rū erat apl's. ſic peccaū uenialr̄ q̄n dīc. abſit
ate dn̄ē n̄ erit ē h. dix̄ ē h ex nimio zelo ul'
amorē carnali. quo uolebat q̄i ſiuu cōpatī
pſſiōa dn̄i.

Queritur p̄ea q̄r ēūciſio
que fcā ē a ioſue in galgal'. dcā ſit fac
ciſio ſcđa. dicit̄ q̄ dcā ē ſa. q̄z ſo ꝑcepta ſit
ioſue ꝯ pō abrae. h n̄ ē ſolo. ꝑcptū ē fuit ī
moyſi ēūcīdē. vn̄ ſephoā ēūcidit filiū ſu
ū. g̃ n̄ dbuit ēē ſa ſi potiꝰ tcia. Itm̄ ꝑcipie
bāt ꝑphe ēūciſiōēz ſic d' ieio ēūcidimini
dn̄o ul' uida ſic g̃ hnis ſa ēūciſiōēs. Sic
dbemꝰ hrē tcīā ꝯ q̄rtā ꝯ q̄ntā ꝯ ſ ðalis.
Si dicat̄ q̄ q̄z ꝑ multū tp̄e diſtulerāt ꝑ iſrl'
ēūciſiōēz. illi q̄nati ſūt ī dſrto p .xl. ānōꝯ
n̄ fuerē ēūciſi. ꝑ h dcā ē ēūciſio. q̄ fcā ē
ī galgal' ſa ēūciſio. Secdm̄ h ꝑbat̄ q̄ ꝑea

cauerē mortꝰ. moyſes ꝯ alii ꝑphe ī dſrto ex eo
q̄ n̄ ēūcidērūt filios ſuos. ꝑea ē dix̄ dn̄s. alā
aīa ē ꝑputu caō ēūciſa n̄ fuit ꝑ ib' d' ꝑp ſuo.
g̃ ꝯ illi q̄ dbebāt ēūcidē in dſrto ꝯ illi q̄ dbebāt
ēūcidi erāt ī mort. pccō. ¶ Ad h d' iohs dama.
q̄ q̄z ēūciſio data fuit in cautiū. ſ. ad diſcer
nēd ꝑp. iudōꝝ ab oī ꝑp. n̄ fuit opꝰ in dſrto ēcū
cidē q̄ tc ꝑp iudōꝝ eēt ꝑſe. n̄ eēt neccē ipm̄
diſtingui. ſi cū fuit ī terra ꝑmiſſiōis neccē
fuit diſtigui. cū ibi ēēt alii ꝑp. vn̄ neccē fu
it ēūcidi. ¶ Si ꝯ d' pō. aīa ē ꝑputu cauo ēcū
ciſa n̄ fuit ꝑ ib' d' ꝑp ſuo. ſz n̄ pib' n̄ q̄z retina
tz pcīz originale. ī cuiꝰ remediū data ē ēūci
ſio. g̃ cū ī dſrto hrēnt ꝑuuli pcīm oīi. dbebāt
ī dſrto ēūcidi. ¶ Solō. d'. q̄ rō illa iohis dama.
n̄ ē ſufficiēs ſicū alia rōē q̄ ꝑncipalior eēt
ſufficiēs ē. d'. g̃ q̄ ꝑp illā rōēz q̄ poit ꝑhes da
mas. ꝯ ꝑp ſiḡa n̄ fuer' ēūciſi ī dſrto. ſi in tra
ꝑmiſſiōis ꝯ uocata ē illa ēūciſio ſa. ſigficabāt
enī ēūciſio cānal' ſpūalē ēūciſiōēz. ꝯ ſpūal'
ēūciſio duplx ē. q̄dā ē ꝑ ſitē ī ꝑſiti. ui ſitz
puificāis ē cōda coꝝ. ꝯ ꝑ hac ēūciſiōēz ēūcidi
tr̄. auitiis. ꝯ hāc ſigficabat ēūciſio cānalis
fcā ī egypto. Secdā ēūciſio ſpūal' ē. q̄ ēūci
dim' ab omi cōruptē. ī octā reſrectiōis. ꝯ q̄z
illa ſit ī pata q̄ ē tra ꝑmiſſiōis. ꝑp h ſigfica
ta ē p ēūciſiōēs fcāz ī terra ꝑmiſſiōis. ī gal
gal. ¶ Vl' ē ē n̄ duplx ēūciſio. ſ. auitiis ꝯ a
cōruptiōe. q̄ fiet cū mortꝰ h īduet īmorta
litatē. ſz tplx ē tnſitꝰ. ē ē tnſitꝰ auitiis in ū
tutes. ꝯ iſte ſigficatꝰ ꝑ paſca. q̄ fecert̄ iudi
ī egypto exo. xxi. ꝯ ē tnſitꝰ d' uirtute ad ū
tutē. ꝯ ſ ſigficatꝰ ꝑ paſca q̄ fecer' iudi in dſr
to. nui .viii. ꝯ ē tnſitꝰ d' ūtutib; ad gl'iā. ꝯ iſte
ſigficatꝰ ꝑ paſca fcm̄ a iudis ī tra ꝑmiſſio
nis. ut hr̄ ī ioſue. ſz ī mūdo q̄ reputāt ſūi de
ſtū. q̄r̄ ad ſcōs n̄ ē ēūciſio. vn̄ ad h ſigficād
n̄ fuer' iudi ēūciſi ī dſrto. ēūciſio g̃ fcā in t
ra ꝑmiſſiōis dcā ē ſa. q̄ ſigficabat ſaz ēūci
ſiōēz ſpūalē.

Quom lex moyſi ꝯſtet ex ꝑceptis moālib; ꝯ iu
dicūs ꝯ cīmoīis ꝯ dcm̄ ſit d' h̄is ſtb. dicend' eſt
ꝯſeq̄nē d' ſi' additiōib; q̄s fec' dn̄s ī euūu ꝯ d' diffin
legis ꝯ euāglii. h q̄d d' ī duo capla. Pimū ē inq
rē q̄l' ſit iām. q̄ď dn̄s. n̄ ueni ſoluē legē ſz adim
plē. ꝯ c. Secdm̄ ē q̄ fuert̄ ſup addita legi ī euū
ēca pm̄ ut dn̄s ſlm dixiſſe. cū dix̄. n̄ ueni legē
ſoluē ſz ad iplē. hr̄ ē ī euūu uelū tēplī ſciſſū ē.
ſciſſio tēpli ut dicit ſci. ſigficat ſciſſiōēz legiꝰ
g̃ lex ſciſſa ē. ſz n̄ n̄ adō. ꝯ ī ax. g̃ x̄ ſcidit legē.
g̃ diſſolū. g̃ ſolū. It̄ x̄ fuit ſubditꝰ legi. vn̄ d'
apl's. natū ex mlr̄e fcm̄ ſub lege. ꝯ fec' ꝯ legē
p diſcplos cū īdie ſabbi uellebāt ſpicas ꝯ
fricabāt manib;. ille ē fac' ē auctoritate fit.
cū g̃ ēēt ſubditꝰ legi ꝯ fecit ꝯ legē ſoluit legem.
It̄ d' bs aug̃. q̄ pcīm ē dcm̄ l' fcm̄ l' ꝯcupitū ꝯ
legē di. g̃ peccat̄ ē fac̄ l' dīē l' ꝯcupiſcē ꝯ le
gē di. ſi x̄ fec' ꝯ legē di. p diſcplos. q̄z faciebāt

ſabbis q̄ n̄ licebat facē ſabbis. g̃ peccau. ¶ It̄
p ſe ipm̄ fec' ꝯ legē di abſoluēdo adltāz q̄ lex
ꝑcipiebat lapidaī g̃ peccau. ¶ It̄ lex moyſi
dāpnabat adltāz. g̃ lex di dāpnabat adltām.
g̃ ꝯ dn̄s ꝯ ī x̄pē. q̄z īd iuiſibilia ſūt opa tnitatiꝰ
x̄ g̃ dāpnabat adltāz. ꝯ abſoluebat eandē ſimꝰ
ꝯ ſemꝰ. ꝯ h ē ī poſſi. ¶ Solō x̄ adipleū legē
iiii. mōis. pō. q̄z reddidit ꝑmiſſa. Pmiſſat
ē habē ꝯ ꝯ iurauāt q̄z daret ei trā ꝑmiſſiōis
.i. trā uiuētiū. ꝯ hāc ꝑmiſſiōēz ipleū q̄n per
reſrrtiōēz ꝯ aſcēſiōēz ſuā introdux̄ electos ſuoſ
in trā uiuētiū. ¶ Secdo in ipleū legē. q̄z ū
bis ūitatē exhibuit. oīb; ē ſacficiis legali
b; q̄ fiebāt d' aīalib; ūitatē exhibuit. q̄n
ſe ipm̄ ī ara ēcīs obtulit. ipē ē ſigficabatꝰ
p oēs illas hoſtias. Itm̄ ēūciſioī ūitatē ex
hibuit. q̄n ſe ipm̄ ēūcidit ab omi corrup
tiōē p reſrrtiōēz ſuā. ꝯ nos pcīdē ēūcidō in
ſpe. ꝯ tādē ēūcidō ī re ſabbo. ſilr̄ litali ū
tatē exhibuit. q̄n ſuis paſcēſiōēz ſablim
ſue etnitatis dbuit. ¶ Tertio in ipleū legē
q̄z moālib; ꝑceptis cumlm ꝑfectiōis addi
dit. dicēs. Audiſtis q̄z dcm̄ ē āntiqs. diliges a
micū tuū. ē aū dico uob. diligite inimi
cos urōs ꝯ ꝯſilia. ¶ Quarto in ipleū legē q̄n
aſpitatē iudicioꝝ tēpauit mutaīs. aquā ī
uinū. euāglice dulcedinis. ¶ Ad pm̄ g̃ obiciꝰ
d' q̄ ſoluē legē duplr̄ dr̄. uno m̄ ſoluē legē
ē facē ceſſare legē. ꝯ h mō x̄ ſolū legē. Alio m̄
ſoluē le. ē facē ꝯ obligōēz legis. ꝯ h mō x̄ n̄ ſol
uit legē. n̄ ē fac' ad ad ē oppoitū tenētꝰ ex le
ge. ꝯ ſic ſolū ꝑa obiectō p diſtictiōēz. ¶ Ad ſm̄
obiectū d'. q̄ x̄ fuit ſubitꝰ legi. Sz duplx ē ſub
iectio. volūtaīa. ꝯ neccīa. uolūtaīa ſubiectē.
ꝯ neccīa ſubiectꝰ fuit x̄ legi. q̄r̄ ad moālia. ſz
tm̄ uolūtaīa ſubitꝰ fuit legi q̄r̄ ad cīmoīa
lia. uñ ſubitꝰ fuit ill' q̄tu uoluit. ꝯ ceſſaē fe
cit illa q̄n uoluit. Sic d' ī euū. ipē eēt dīs
tāq̄ potatē hn̄s. ꝯ n̄ ſic ſcībe ꝯ ph'y. illi ē n̄ po
tāt mutaē. ſz x̄ mutaē potāt cīmoīalia
ad hc ueniāt ut doceē. hu. g̃. ſpalē cultū di.
ꝯ aboleē cānalē. n̄ ſeqꝯ g̃ q̄ ſoluēt legē licz
ſubitꝰ ēēt cīmoīalib; q̄z n̄ erat eis ſubitꝰ n̄ q̄r̄
ꝯ ſpōu uolebat. p. lex uetꝰ q̄r̄ ad cīmoīalia nō
erat ꝑpetua. imo data fuit ad tpē ſic dd' p'.
holocauſtū ꝯ ꝑ pccō n̄. po. tē. d. ex. ue. Iere.
ꝯ d'. Ecce dies ueniūt dīc dn̄s. ꝯ ſtriā domui
iſrl' ꝯ domui iuda fed' nouū. ꝯ c. filiꝰ g̃ hois
q̄ dn̄s eēt ſabbi ſimmaui cīmoīalia q̄n uo
luit. ¶ Ad tciū ꝯ q̄rtū obiectū d'. q̄ ꝯ legē facē
dupl'. accipꝰ. ¶ Vo facē ꝯ legē ē facē ꝯ illd q̄ p
cepē ē ī lege. ꝯ ſ fec' dn̄s ꝯ legē. ſz n̄ ſeqꝯ. g̃ pec
cauit. q̄z ipē ſup legē erat. ſic dn̄s. ꝑp. n̄ pec
cat q̄n fac ꝯ aliq̄ dcētalē. q̄z ei ē mutaē de
ētalē. ¶ Secdo mō facē ꝯ legē ē facē ēē ob
ligōēz legis. ꝯ ſ dn̄s n̄ fac ꝯ legē. q̄z n̄ fec' ad
eiꝰ oppoitū tenētꝰ facē ex lege. ¶ Ad ultiō
obiectū d'. q̄ lex moyſi ꝑcipiebat adltāz lapi

dai. ſz n̄ ꝑcipiebat h x̄. Sz puis hoib; vn̄
ſi puiꝰ hoīes iudicaſſēt eā ꝯdepnaſſēt eā. x̄ ū
q̄n eēt ſubitꝰ h' iudiciis. n̄ q̄r̄ uolebat. ab
ſoluit eā ꝯ n̄ ꝯdēpnauit eā. q̄ g̃ d' lex di ꝯdēp
nau adltāz. intelligēdū ē ſ. i. lex di ꝑcipiebat
puiē hoīb; adltāz lapidaē. ꝯ ſic p; ſolō.

Secdo q̄r utr̄ dn̄s. aliq̄ ſit addidit
legi. ī euūu. ut̄ q̄ ſ. q̄z ipē d'. n̄
hūndauit iuſtitia ura pl'q̄
ſcībaꝝ ꝯ ph'yſeoꝝ. n̄ intrbitis in .rc. ce. g̃ iuſti
tia euāglii hūndat ſup iuſtitiā legis.
It̄ d' dn̄s. dcm̄ ē antiqs. n̄ mechabis. ē aū di
co uob. oīs q̄ uidit mulēm ad ꝯcupiſcendū
eā. ꝯ c. q. d. ē. pl's addo. g̃ eull' addidit ſup le
gē. ¶ Sz ēē. ezechiel uidit rotā ī medio ro
te. i. nouū in ueti. ꝯ ecō. g̃ q̄cq̄ ꝯtm̄ in euū.
ꝯtm̄ ī lege. ꝯ ecō. g̃ ī euūu n̄ ē fcā additio. ¶ It̄
d' beda. Iuſtitia legis ſuo tpr̄ ētodita n̄ ſolū
tpālia ſz ꝯ uitā ꝯfēbat etnā. ſi pl's n̄ pot
facē eull'. g̃ ī euūu n̄ ē fcā additio. ¶ It̄ ſup
illū loc' ad ro. ꝯcupiſciām neſciebā ēē pec
catū. n̄ lex dicēt n̄ ꝯcupiſces. d' aug̃. ex ꝯcu
piſciā oīa mala oriunt̄. boā ē g̃ lex q̄ dū
ꝯcupiſciā ꝑhib; oīa mala ꝑhib; ꝯ ſtat q̄
omīa boā ꝑcip. boa omiā ē ꝯtinent in d
calago. Sz eull' n̄ pl's fac' q̄ ꝑhibē oīa ma
la. ꝯ ꝑcipē oīa bona. g̃ n̄ hūndat ſup legē.
¶ It̄ ut ꝯ eull' ad moāle ꝯtinēt legi. d' ē orig.
in libro nui. hūndat iuſtitia mea pl'q̄
ſcībaꝝ ꝯ phioꝝ. ſi ſcē ꝯ phīs n̄ licebat edē d'
fructib; tre n̄ pius ſeparēt ꝑmitias ꝯ deci
mas ſacdotib; ꝯ leuitis. ego aūt ita abu
tor ſrtib; tre. ut ſacdos ꝯ altaē di n̄ ſntiat.
q. d. n̄ hūndat. Sz ꝑceptū d' dcīs n̄ ita ſtc
te obſuantꝰ. ut uāſ decias reddūtꝰ. Et
ꝑcepē illd erat morāle. ut d' orig. g̃ euūti
dūmuit ē. ſ. legis q̄r̄ ad ad morale. ¶ Ad
h ſoluit q̄dā q̄ in euū n̄ ētinetꝰ ſr̄ addi
tū ē legi. ſz tm̄ q̄ obſcūm erat ī lege. ex
platū ē in euū. Additio g̃ illa q̄ dn̄s d' ſec'
ſe intell' q̄r̄ ad expōēm. Sz h ut ēē ꝯ aplm
q̄ d'. q̄ lex nemīē addux̄ ad pfēm. g̃ ſi euūm
nē hr̄ q̄ n̄ hrēt lex eull' nēinē addux̄ ad p
fēm. q̄ maifeſte ſlm ē. ¶ It̄ in dutō. d' ma
leōēs q̄ n̄ p maſit ī oīb; ſmoīb; legis. n̄ eo
ope ꝯpleuit. ſz p ꝯſilius ſi n̄ fiat n̄ male
dr̄ aī. maledicebatꝰ aū ſi n̄ iplēt oēs ſmoēs
legis. g̃ ī lege n̄ erāt ꝯſilia. ꝯ in euū. ſ. mul
ta ſūt ꝯſilia. g̃ multa addita ſūt eēntialr̄
ī euū q̄ n̄ erāt ī lege. ¶ Solō. lex uetꝰ dupꝰ
accipit̄ ꝯ accipiebatꝰ ſpūalr̄. ſ. ꝯ ſup ficia
lr̄. ſiū litalr̄. ſpūalr̄ cū itell' cohibē nō
tm̄ manū ſz aium. ſiū ſpūalr̄ ꝯ intellig'
cū figuīs legalib;. itell' aliū ſigficaī lita
lr̄ ſiū ſſficialr̄ itell' q̄r̄ ad ſtatū gnālem
iudi ē ut ī plib; cānales erāt. ꝯ intellige
bāt legē cohibē manū tm̄ n̄ aiūz. vn̄ ꝑ h
ꝑcepē. n̄ ꝯcupiſces uxoē ꝑxi tui. n̄ intell'

gerebāt, plurib' ꝯcupiscētiā ꝯcupiscētia: si tm̄ ꝯcupi
scētiā ꝯsēsiuā ī actū. ueĺ ab uiā q̄ ad faciend
quē ī se erat. adh' q' uolūtas effcm mācipat̄.
Siĺr cū dicebat̄ n̄ occides, ītelligebāt iudei cā
nales tm̄ phibi actū 7 n̄ aīm. ¶ Et s; hac ītel
ligentiā ꝺ ap' q' littā occidit. 7 aug' ꝺ. q' littā
q̄ ē ītētā occidens. ꝑ istā ītelligentiā iūcta ad
dita sūt ī euū 7 q̄ ad pcepta. sic p; h' dēm ē ā
tiqs n̄ mechabis. ē aūt dico uob. q' uidit mu
lierē ad ꝯcupiscendū eā. iā mechat' ē in corꝺ
suo. h' additū ē pceptū ꝺ ꝯcupiā mala. 7 nō
ꝯsēsiua. ¶ Siĺr 7 ī sit addictio. dēm ē ātiquis.
diligite amicos urōs. ē aū dico uob. diligi
te inimicos urōs. Iudei aūt cānales ītellige
bāt solū illū ēē p̄x' q' eēt p̄x' ꝯsāguiēt cānalē
s; ī euū noīe p̄x' intellr oīs hō. ut ꝺ aug'. p̄ lit
talē ītelligentiā legis. tplx ē additio ī euū. pa
ē ꝯsilior. tā ꝯpaī pceptor. tūa q̄ ad explati
onē. S; ī ātiq pp erāt pauci iudei q' legē ītellige
bāt spūalē. 7 illi n̄ ptinebāt ad uetustatem
s; poti' ad nouitatē. lex ē spūalr ītellcta 7 adim
pleta ab eis īnouabat eos. sic māgat' ꝺ dilec
tioē p̄x' di nouū. i. xiiij iohis. n̄ ī q' ī solo no
uo testō pcipiat. p̄cipiebat' ē ī ueti. te. s; q'
īnouabat hoīes. fg spūalē ītelligentiā legis. tm̄
duplx ē additō ī euū. pa ē ꝯsilior. tā ē q̄ ad ex
plantioēs pceptor. eēntialr ē additio. q' ad p̄
cepta n̄ ē fcā ī euū. S; ꝯsilior ē fcā eēntialr ad
ditio. In lege ē adultās n̄ erāt ꝯsilia. q' pp ille
tudis erat. uñ n̄ īdicebāt ei opa pfcōis. 7 si ad
ꝯsiliū erat ibi cāt subfigā. Sic ī lege nazare
or. n̄ tm̄ oīa ꝯsilia erāt ī ꝯ figālr. n̄ ē erāt expsē
se ī lege sigē oīū ꝯsilior q̄ fcē ī euū. ut istorpne
mine salutauitis ī uia. 7 silium. q̄ g ad pcepta.
lucē plene expōitōis addid dō ī euū. si eēntia
lr addid dō ꝯsilia. ¶ Ad p̄ii g auctoritate. ꝺ. q' do
ta ē ī medio rote. i. nouū in ueti. 7 ītelligend ē
q̄ ad ea sūt q' n̄ ē salr. lex ē spūalr ītellcta ꝯti
n; oīa necīa sūt saluti. S; n̄ ꝯtinet ꝯsilia. Siĺr
auctās bede ē ītelligenda. lex ē spūalr ē tradita n̄
littālr tm̄. uitā ꝯferebāt eīnā. i. introitū eīne uite
n̄ ē añ ī cānatioē. sci patres ītrābāt ī padisū. lex
g spūalr ītellcta q̄ ad p̄ tm̄ ꝯtinebat q̄ euū. s;
n̄ simplr. S; n̄r auctās bede repugne auctōri dni
q' n̄ hūndauit iustitia. 7c. si iustitia scbar et
phisor ītelligenda ē. Iustitia legis littālr ētradi
q̄ sin dubio n̄ ꝯferebat uitā eīnā. beda aut ītelli
g ꝺ iustitia legis spūalr ētradita. 7 s n̄ ē ꝯtrās.
s; s. ꝺ. ꝺ auctē augini. lex ē spūalr ītellcta oīa
mala phib; 7 oīa bōa pcip. uñ q̄ ad p̄ tm̄ ꝯtinēt
ꝯ euū. s; n̄ q̄ ad ꝯsilia. Ad auctē aug. ꝺ ꝯ p euū.
n̄ ē diminuit' ī q̄ moālr. t'. legis. S; ē uīr ꝯti
stat ī mediocritate q̄ ad nos 7 p ēcūstātia hāt
poī ī medio. ad fuit aliq̄n mor' aliē uituti
q' tn̄ n̄ ē. 7 h aceid' pp diuisas ēcūstātias. sic la
pidaē adultā aliq̄n fuit op' iustitie. 7 th n̄ est.
m̄ eād' tō 7 sūn ꝑiudicio meliois fuie. ꝺ. q' dāē
reddēde sūt ꝯsuetudinē regiois. uñ si ī aliq̄

regiōe n̄ reddāt' uē dāē. n̄ dēpt uitā. Infirio ē
dni ī p̄. ꝺ dēis fuit. ut eēt cib; ī domo dni. uñ si
aū sit sufficiēs ī domo dni cib;. ꝑ ꝯsuetudinē
regiois reddē mī q̄ uīt dēiās eīt op' iustitie. tn̄ n̄
erit op' iustitie ī ueti. le. q' leuite n̄ habebāt ali
ū cibū. Scīēd aūt q' lex uē nemiēs adduxisse
ad pfcm. th; ꝺ cāis. pa q' nemī iuā ꝯtinuit p
fectiois. ī lege ē n̄ erāt ꝯsilia. fcā ē q' ī plib; ꝯ
gnālē statū suū ī plebat' ex timore suis. q' n̄
ē pfcōr. si fcā pīctū. tīa ē q' lex 7 spūalr ītellc
ta 7 īpleta. añ īcānatioēs nemiēs pēit' ablut
a culpa 7 pcā. īmo ātiq pies ꝺscēdebāt ad īfēs.
S; h' q̄r q' dō ī illa fcā additiōē q̄ fcē in euū. ꝺ.
mali. solū add ꝯsilia ptīētia ad māsuetudi
nē 7 caritatē. s; cū aliē uitutes hāt sua ꝯsilia.
ꝺ ē audistis q' dēm ē antiqs. oclm p oclo. dentē
p dēte. ē aūt dico uob. n̄ resistē malo. si q' te
pcdit ī unā maxillā p̄be ei 7 altā. ecce ꝯsiliū
māsuetudis. Cōsiliū aū caritatis ē istū. diligi
te inimicos urōs. b. bn̄. q. od. u. 7 orate p pse
quētib; uos. 7c. ¶ S; solō ad h' ē. q' dō ibi doce
bat discipl'os. su. q' p dicatioē 7 doctina hoīes
erāt attrāhndi ad amorē di. s; nllō aliorū melī
attrāhī. q̄ p māsuetudinē 7 amorē di. 7 pp h solū
ī addid ꝯsilia māsuetudis 7 amoris. alibi tm̄
addid ꝯsiliū ꝯtinētie. sic ī sūt eunuchi q' se cast
uert' pp r̄. ce. 7 ꝯsiliū ꝺ mīa sic ī. si uis pfcs eē
uad' 7 uēnd oīa q̄ hēs 7 da pau. 7 istis. iiij. ꝯsili
bitis poseq̄ns sūt ꝯsilia aliar uitutū. ut p;
diligēt in singlis ītuenti.

De tō ꝺ sacrīntis ueteris legis.

Dicend ē ꝺ sacrīntis. no. le. q̄ sūt q̄ medicine
spūales. collatē sanitatis spūal. magr' ē me
dic' ueniēs ad mag' ꝯstrū. ut ꝺ aug'. s. ad hūi
g. q' ubiq; iacebat ꝯstrū. uulnerib; sauciat' q' icid
tit ī latrōes 7 semiuiuus relict' fuit ī fīno uiā.
s. austitate ꝯminationū 7 olm. s. blādim
ta pmissionū. tgrās. allgās uulnā ei salu
tarib; pceptis t' sacrīntis. Sacrīnta ē no. le. salu
tē spūalē ꝯferūt. attulit ā iste magr' medic'.
omīs cās sanitatis spūal. q' pbat' q' cāe sanatē
spūales n̄ sūt. n̄ iiij. ad mod ꝯpealiū. ē eni
q̄da curatiā 7 q̄dā ꝯsuatā 7 q̄dā pfuatā 7 q̄dam
inchoātā. Cā cātu siū ī troducta spūal sanitati
dupl ē. q̄dā ē totalr 7 simul euāt ut baptis. q' q̄tū
ī se ē dl; omnē clpā 7 oēm penā. Quedā ē medi
cina spūal paulati sanat sic pnīa. uñ ī euū.
pniā; agite. appiq̄bit ē. re. ce. p pniā; ē appi
q̄in' mag' ac mag' ad re. ce. paulati ē pgat'
pūitēs. q̄ ad pcā. q' ut; nll' pene dbitor sit. 7 tē
ī mē est ouīt' regr celor. sic ē te decēdēt stati euo
lare. 7 q' pniā paulati pgēt. significat' ē m. iiij.
cā. ī illuīnatoē ceci. q' p' uid' hoīes uelū arbo
res ābulātes. pea uō uid' pfcē. medicinā ꝯsuatā
tā spūal sanitatis ē ꝯfirmatio ī q̄ dat' sps. scs
ad robū 7 ad ꝯsuatiōē grē date ī baptō. me
dicinā uō pfuatā pe ē. a. m. ꝯcupiā ē cānal q̄
pnā ē ī tumā spirituāis. exceptē hoīstate nupti

arū. ut act' n̄ sit pcīm mor' le. q' alias eēt pcēm
mor' le. medicinā uō spūal' tm̄ inchoātā ē sacrīn
tū ordis. ī q̄ inchoāt' grā 7 augmētat'. Siĺr extē
ma unctio medicinā ē inchoātā. secuiorē ē
reddit hoīē 7 ī inchoāti statu ponit. ¶ Est 7 q̄dā
medicinā spūal q̄ ē 7 inchoātā 7 ꝯsuatā 7 pfua
tā 7 cuātā. sic eucharistia q' ꝯfirmat grām inuētā
ī hoīē 7 ꝯsuat. Panis ē cor hoīs ꝯfirmat. ē 7 inc
hoātā. augīe ē grām. ē 7 pfuatā. expellit ē uenia
lia pcā. q̄ sūt occō ruine spūal. uñ auctās in
tarsu grādia. caue ne obuiatis arena. ē 7 euch
ristia q' medicinā resūpta q̄ reducit ad sanitā
cātis ē ꝯpatr dat q̄dā medicinā resūpta. si
ē electuāiū ꝯfortatīm. ut opiata ad ꝯsolidand
mīb. 7 recupand uiēs t' dieta subtil. 7 uiciēs. Siĺr
adultis baptizatis ꝑ ꝯsuetudinē eccē dat' euchari
stia tāq̄ medicinā resūpta ad ꝯsolidand aīam.
7 p't has spēs cāe sanitati 7 ī possiblē ē alias ī
ueni. 7 pp h sufficiunt illa. vij. sacrīnta. q̄dā s.
s; cū dēm sit q' sacrīnta no. le. ꝯfēnt grām. g n̄
solus ds ꝯfēt grām. n; solus ds dimittit pcēm
q' māifeste fīm ē. Ad h' dicend q' cū dr sacrīn
ta iustificare attribuit' ꝯuenēti q' ē dēti. ē ē sm̄
sus grā ꝯfēta ī sacrīntis iustificat. uñ sacrīnta
n̄ iustificāt tāq̄ cā efficiēs. s; tāq̄ cā matialr.
Cinq; ē sūt q̄ sanāt corp'. ad similitudinē q̄ū v.
dicunt' sanaē aīam. ds ē sanat corp' aucē. medi
cina sanat effectē. dieta sanat ꝯsuatē. uas
medici sanat sic uulgalr dr. pyxis ista sana
uit me. tāq̄ instrm. ī q̄ dat' medicinā. medic'
uō sanat ministō. Eod tn̄ ds iustificat aucē.
grā iustificat ū medicinā expellens morbum
spūalē. īpletio mā datorū di. iustificat tāq̄
dieta sacrīnta iustificāt. tāq̄ medicinālia ua
sa. q' ī ipis sacrīntis dat' grā. Sacdos aū iu
stificat tāq̄ minist. 7 pp h n̄ seq' sacrīnta iustifi
cāt. n̄ g solus ds. s; u' q' h sit falsm. q' pyxis
n̄ hāt aliq̄ uitutē sanādi. s; sacrīnta iustificant
efficacia sua. 7 uōs ꝺ q' n̄ ē sile pcēt'. S; tē eēt
pcēt' sile si eēt una pyxis. ī q̄ darēt medicinā.
7 n̄ ī alia. t' si darēt ī alia n̄ pdeēt. sic baptis.
si fieēt in aliq̄ liq̄re q̄ in aq̄ n̄ pdeēt. hāt ē aqua
ui ꝯgnātiuā ut ꝺ auctās. q' tāta uis aque
ut corp' tāgat 7 cōrde ablutat.

Postq̄ dēm ē de sacrīntis. no. le.

P̄ dicend ē ꝺ unoq; pse. 7 p'us ꝺ baptō quē
sacrīntū initiū. ē aūt baptis dupl. s. baptis
iohis. 7 baptis x̄. p' dicend ē ꝺ baptō iohis. ē
ca q̄ p' quēnd ē utr; sit sacrīntū. Scd'o utr;
ꝯfērt grām. Tertio utr; baptis iohis cū īpoē ma
nuū expoller baptō x̄. ¶ Circa p'm pat' q' bap
tis iohis ē sacrīntū. ē ē sacrē rei sig. g sacrīnē.
s; n̄ hg sacrīntū ueteris le. aut noue. n̄ ueteris
h ꝯstat g' noue. g effic q' sigāt. g ꝯfēt grām.
7 h fīm. ut ostnaet' pea. Ad h' dicēt magri. q'
baptis iohis ē sacrīnt. n̄ tm̄ ueteris le. ul' no.
s; medium inq̄ ē n̄ effic. q' sigāt hāt similitudi
nē cū sacrīntis ue. le. ī q̄tū aūt cū impoitoē

manuū fiebat expoll' baptō x̄. ꝑ unā opini
oīē hāt silitudinē cū sacrīntis no. le. t' pōt dici
q' medium ē ꝑ ordinē. s. ī q̄ seq̄ sacrīnta. ue. le. 7
ī q̄ pcessit baptīn x̄. 7 pparat hoīes ad baptīn x̄.
baptis dico ut buiuās eos ad usū suscipiend.

Queritur utr; baptis iohis ꝯfēt grām.

Quod q' sic. q' ī p'ncip' marci dr. erāt
iohes ī dēsto baptizās 7 pdicās baptīn. p. in
remissioē pcōr. g baptis iohis fuit bapts
pnīe ī remissioē. p. g ꝯfēbat remissioē. pcōr.
g ꝯfēbat grām. Itē uīr dr̄ iero. q' illi q̄ bap
tizati erāt baptō iohis 7 fidē hebāt ꝺ p̄rē.
7 filio 7 spū. scō. n̄ rebaptizabāt' ab aplis. g
n̄ indigebāt baptō x̄. g hebāt remissioē; p.
n̄ n̄ p baptīn iohis. g baptis iohis faciebat
remissioēs. p. g ꝯfēbat grām. g baptis iohis
ꝯfēbat grām. Ut q̄ n̄ erāt ī ēout'. sic tn̄ baptis
x̄. Itē sīn ꝯfēbat grām n̄ aliq̄ mū dabat. p̄ ni
chilo g fiebat. s; pp h dicat' q' ꝯfēbat grām. ꝯ
ipē iohs ꝺ in p' marci. ego baptizo uos ī aq̄.
ille uō baptizabit uos ī spū s. g baptis io.
n̄ ꝯfēbat spūm scm. 7 ita n̄ ꝯfēbat grām. Itm
ī p'nc. actuū. Iohs qdē baptizauī aq̄. uos ā
baptizamī ī spū s. Itē ꝺ aug'. Baptizau
iohs 7 rebaptizat' ē. baptizau iudas et re
baptizat' n̄ ē. q' iudas ꝯfēbat baptīn x̄pi
iniuss' q̄ē. ad h' iohs uō n̄ ꝯfēbat baptīn
x̄. s; tm̄ baptīn suū. q' ī baptō iohis fuit
tm̄ op' iohis. s. ablutio extior. ī baptō iu
de n̄ fuit solū op' iude. s; 7 op' di. s. ablutio
intior. g baptis iohis n̄ abluebat intī. 7 ita
n̄ ꝯfēbat grām.

Circa tciū caplm q' utr baptis. io. cū īpoitoē
manū expolleer baptō x̄. Ad h' distigē magr
ī sūis. q' illi q baptizati erāt baptō iohis.
si n̄ hebāt fidē ꝺ spū scō. rebaptizabant'
baptō x̄. si uō hēbāt fidē ꝺ tota trīnitate; bap
tizati erāt baptō iohis. n̄ oportebat eos bap
tizaī baptō x̄. s; tm̄ īpōebāt man' sr illos
7 accipiebāt spūm scm. s; īpoitō man' 7 bap
tis iohis. expollebat baptō x̄. 7 uīr hāc ma
g distīctioēs huisse ab auctē iewi. 7 etiā
ab ipō textu actuū. hāt ē m. xviij. actuū.
q' cū paul' uenit; ephesū. 7 ī ueīr; q̄sdā ꝺ di
scipl'is. dīx ad eos. si spūm scm accepistis. ē
dētes. at illi dixerūt ad eū. s; m si sit sps s.
audiuimi'. ille g ait. ī q̄ g baptizati estis.
q' dixerūt ī iohis baptismate. Dīx aūt paul'
Io. baptizau baptō pnīe dicēs. ī eū q' uētu
rus eēt p't eū. ut crederēt h' ē ī ihm. Ijs audi
ditis baptizati sūt ī noīe dni ihu x̄. p' hg ex
hoc textu q' illi q baptizati erāt baptō io.
7 n̄ crēdebāt spūm scō. baptizati sūt baptō x̄pi.
Itē in octauo actuū hāt. q' cū audissēt apli qui
erāt ierosol'. q' recep samaria ūbū di. mi
serūt ad eos. pe. 7 io. q' cū ue. ora. p ipis. ut
accipēt spūm scm. n̄ dū ē ī q̄uēq̄ illor' uene
rat. s; baptizati tm̄ erāt ī noīe dni ihu.

Sed hic locus dicit glo. tincti aqua non uncti spiritu sancto et in baptizati erant tantum baptismo Johannis quo corpus abluebatur et spiritum. sed non conferebatur. propterea sequitur tunc imponebant manus super illos et accipiebant spiritum sanctum.

Ergo post hic tertium. baptismus johannis.

Et impositio manuum apostolorum expollebant baptismo Christi. et ideo illi non sunt rebaptizati. sed si istos quis sic distinguit oportet distinguere duplicem manus impositionem. unam quae inuncta fuit ad hoc ut suppleret defectum. baptismus Johannis ad hunc baptismum Christi et aliam ad dandum spiritum sanctum. ad hoc post quam cessat iste baptismus Johannis. Sed manum quam faciunt episcopi in confirmatione quae sunt loco apostolorum. Sed probatur quod praedicta distinctio non valet [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

di. sed in iustificatione ipius apparuit superhabundans bonitas dei. maius enim est de impio facere pium quam ad imaginem suam facere. et anima est sancta melior est quam infinitum celum et finitum esse. sic dei in eum. quod potest homini sine in iusticium malum luce est. actione non sue debitum patiatur. Concedit enim quod deus dare potest homini potentiam creandi. id est ut ad facere di. sed refutat non sequitur. quia possit facere quod prius homo creet. quia hoc ubi creare importat primam auctorem. Aliud non dicit ista deus possit facere quod prius homo creet. si non possit facere quod prius homo sit creator. quia hoc non creator importat primam auctorem. si hoc ubi creare non importat. Ad secundum obiectum dicit. quod deus bene potest ad facere ex qua sequitur. in contrarium. concedit sic exposicione sua multi uiri sancti fuerunt periculosi. Ad tercium obiectum dicit quod prius homo potest dare baptismum diuinum. si non diuinum per auctoritatem. si per. Si hanc ut esse sed. baptizet io.

[illegible]

[illegible]

ꝯſumꝰ ꝯ ſic h ꝓpō ō. notat qͥ cū dı̄ꝉē. ī quo
ꝯefficaciā ꝑpar. ıpē ē dēꝰ ꝑſe ꝯ īmē. ılluıāt aīā
ꝑ ſitē. nō alio medıāte. ſic ē mı̄ lumē q̄ ſol nō
redd nob ſolē ınſıbılē. ıta mı̄ lumē q̄ dēꝰ ſit. nō
redd dn̄m ınſıbılē aīe.

Ⱶıtı ſm̄ caplīm qͥ q ıoucıēs
Accıdıſſı. ſı dēꝰ dedıſſet ꝑtē coopatıoıs baptı
zādı alıcı ꝯ ō. aug. q ıllā ꝑtē potuıt dare hoı ſꝫ
noluıt ne ſpes ponerēt ī hoıe. ꝯ ne tot ēēnt bap
tıſmı qͭ bapᵗ. Sꝫ obı. ſı dēꝰ noluıt dare ıllā ꝑtē
hoı ut unꝰ hō melıorē bptm̄ daret q̄ alıꝰ. ne ſpē
ponerēt ın hoē. ꝗ nō obuıt ıllā dare ꝗ ē. ſ. nō obuı
daret hoı q unꝰ hō melıꝰ ꝑdıcaret q̄ alıꝰ. ꝉ cātaret
mıſſā q̄ alıꝰ. ne ſpes ponerēt ī hoıe. Et h nō ē ı
oucıēs ponere ſpē ī hoē. ſꝫ ē ī ꝑſıō. Leuauı ocu
los m. ī. montes. ı. ī ſcōs. ūn ueıat auxılıū m.
Jt ō bata ugīe dē. uıta dulcedo ꝯ ſpes nr̄a ſalue.
ꝗ ſpes ponēda ē ī hoıe. Et obı. ō h q ō. ne tot ēēnt
baptızatı qͭ baptı. aut ē ıntellıt tot ın nuō
aut tot ī ſpē. ſı tot ī nuō. ıſtud nō ē ıoucıēs. ım
mo lōge plꝰes ſūt ī nuō baptı. q̄ baptı. qꝛ qͭ ī
ſūt baptızatı tot baptı. ꝯ plꝰes ſūt baptı q̄
baptı. ſı ıntellıt tot ī ſpē. ıſtud ſı accıdıt qꝛ ſı ho
mınes opantēr dē ī baptō q ꝑ h tot ēēnt bap.
ī ſpē qͭ baptı. ī nuō. ꝗ ılla rō nulla ē. Et. ſı. ꝯ
ꝯparentr dē tn̄ nō ēēt nı mıſt. dı. ſı ın bap mı
ſt dı ſūt. ꝯ tn̄ baptı nō dıuıſıfıcāt ꝑ ſpē. ꝑ dıuı
ſıtatē mıſtꝛ. ꝗ nō tē dıuıſıfıcarēt ſı dıcat q
ıntellıt tot ī nuō. ſı ꝑ maıorē ꝯ mıorē boıtatē
qꝛ melıor bptꝰ daret a melıorē bptā ꝯ mı boıꝰ. a
mınꝰ bō. adh tn̄ manet unꝰ bptꝰ ſıc ꝯ una fıdes.
vn ē dıs una fıdes. lꝫ una ſıt melıor ıſta. ſ.
unū baptıſm ēēt. lꝫ unū ēēt melıꝰ alıo. Solō.
mltıplex ē ſpes. ē ē ſpes ueıe. ſpes gr̄e. ſpes glıe.
qlꝫ ıſtaꝝ ī ſolo ē ponēda. vn ō q̄ ıt talı dn̄m ēēt
maledcꝰ hō q ꝯfıdıt ī hoıe. Et ē ſpes ꝑe auc
torıtatıs. ꝯ ſpes auxılıı. ſpes aut ꝑe auctorıtatıꝰ
duplıx. vna q̄ boı expectāt a ſolo dō. tāq̄ a ꝑo
auctore. omē bonū ſıu tpāle ſıu etnū. ſıue
ſpūale ſıu corpale. alıa ē q̄ malı expectāt
ꝑ ſuı aplatıs ſı bıto u ad dn̄m expectāt bn̄fı
cıa tpālıa. ꝯ ıſta ſpes mala ē. Jſtı ē oplato
facıūt ydolū ꝯ dē talı ſpe dcēe ē. maledcꝰ qꝯfıdıt ı
ī hoē. ꝯ ē. Spes aut auxılıı bn̄ poı ī ſcıs hoıbꝫ.
ꝯ ſıc ꝑpı dıſtıctıoē ꝑꝫ ſolō. Ad pās obıectıoꝫ
ad ā ō. q h ne tot ēēt bptı qͭ bptē. ıtellıgēdū
ē. ne tot ēēt ī nuō. tn̄ ꝑ maıorē ꝯ mınorē
boıtatē. ut. ſ. melıor bptꝰ daret a melıorı.
bpā. ꝯ mıꝰ bō a mıꝰ bō hō. h aū ēēt ī ꝯueıēs
qꝛ unıtas ēēt rūperet. ſıc rūpebat ap coꝝ dıcē
tes. ego ſū paulı. ē ſū appollo. ꝯ ē. vn aug. u
colūba. ı. unıtas ēēt remaēt ī ſıplıcıtate.
ſıcͭ colūbe ꝯſıdıt ſcō ıoh. ſolus ꝯ baptıza
re. ō tn̄ q. ſı hꝰ potēſtas coopatıoıs ēēt data
hoı. adh tn̄ nō ēēt hō nı mıſt bptı. Sꝫ duplx ē
mıſtıu. ē ē mıſtıū reı q̄ opat ꝉ coopat mıſt.
ſıc ꝯtıgıt m. ī ꝑdıcōe. ꝯ ē mıſtıū reı q nō opat
ut coopat mıſt. ſı ad q̄ opat. ꝯ h m. ſacdote

mıſtꝰ ſūt. bptı ſūt ın dōıs qꝛ opant ad ıfuſıo
nē gr̄e. ſꝫ nō opat. ꝉ coopat ınfuſıoēſ ſꝫ ſolꝰ dē
opat. Sı q. ... nō dedıt hoı ꝑtē coopatı
onıs bptı. vt. ſ. unꝰ melıꝰ baptızaret q̄ alıꝰ. qͭ q
dıt hoı ꝑtē ꝑdıcādı. vt. ſ. unꝰ melıꝰ ꝑdıcet q̄ alıꝰ.
ex h ē ſcut ꝯtēt ꝯ ꝯſıſtıt aca ıntē dıſcıplos. Sı
dıcatꝰ ꝑ bptm̄ fıūt fılıos dı. ꝯ nō ꝑdıcō. ꝯ ꝑꝑ h nō ē
ſıle ō bptō ꝯ ꝑdıcōe. q ō. apō. fılıoſꝫ mı q̄s ıtm
part. donec ꝗ. r. ī ꝟ. ꝯ alı ꝑ eū ın eū. ꝗ uos gen
uı ꝯ ıtellıt ō gnātıoē ſpūalı. ꝗ ꝑdıcē fıūt fılıos
dı. ad h ō. q nō ē ſıle qꝛ bptꝰ ad h ꝑncıpalıt or
dıtꝰ ut facıat fılıos dı. Sꝫ ꝑꝑ mlta alıa ſtıtuta
ē ꝑdıcō. ſ. ad excıtādū ꝯ ꝑ ūgēdū ꝑıgros. qꝛ ūcba
ſapıe q. ſtımlı ad accelerādū tardos ꝯ ſılıa. nō fa
cıt fılıos dı nō mouēdo. vt ıdıcet boı q̄d ſcptū
ē ī cord ſuo. vn ō aug. ī lı. ō magrō. q ꝑdıca
tor ꝑe nō docet. vıſı ē magr urq. ı. c. Ad h q
quebat ſupı qͭ dēꝰ dedıt hoı ut unꝰ melꝰ cāta
ret mıſſā q̄ alıꝰ. ō q nıꝰ melꝰ ꝯfıcıt corpꝰ q̄uam
alıꝰ. vn h ıſt. nıtꝰ melꝰ cātat mıſſā q̄ alıꝰ. ſꝫ
unꝰ expedıtıꝰ dıcıt ꝑnūcıa mıſſe q̄ alıꝰ. ꝯ h m
unꝰ melıꝰ baptızat q̄ alıꝰ. qꝛ expedıtıꝰ dıcıt ūba
ꝯ catecızat ꝯ exorcızat ꝯ ıungıt.

Tercıo qͥ ō forā bptı. ad q̄ tria exıguntꝰ.
forā ūboꝝ ꝯ ıtētıo baptızādı ꝯ elm̄ aq. forā u
boꝝ h ē. baptızo te ī noē pa. ꝯ fı. ꝯ ſ. ſ. hāc forā.
ūboꝝ dn̄ıcat dēꝰ ī ſı. m. cū dıx aplıs. Jte docete
oēs gēs baptızātes eos ī noē p. ꝯ f. ꝯ ē. Cırca
hāc forā mltıplex ē qō. ꝑa ō ſubtrāctıoē. ſcda ō ad
dıtıoē. tra ō ıpā totalı forā. Quarta ō cōruptı
oē. ō ſubtrāctıoē qͥ ꝑo utr̄ ūbū baptızādı ſıt
de ēēntıa ūboꝝ q̄ exıgūtꝰ ad bapm̄. ꝑbꝫ q nō.
qꝛ ſı ego uelı me ſıgnre nō exıgıt. q ego dıcam
ſıgno me. ſꝫ ſuffıcıt q h̄am ıntētıoēꝫ ſıgnādı
me ꝯ ꝑſtm̄ ūba ıſta. Jn noē. p. ꝯ f. ꝯ ſ. ſ. ꝯ ō
m ſı bn̄dıcā panē. nō exıgıt q dıcā h. ego bn̄dı
co panē. Sılꝝ ſı ꝑdıcē eūn. nō ē nceē q dıcā ē
ꝑdıco eūm. ꝗ a ſılı. ſı baptızo te nō exıgıt q ō ē
dıcā baptızo te. ſꝫ ſuffıcıt q h̄am ıtētōm bap
tızādı ꝯ ꝑſtm̄ ıſta ūba. Jn noē p. ꝯ f. ꝯ ſ. ſ. ſı dı
cat q qꝛ dn̄s appoſuıt dcōēꝫ ſıgnātē. actū bap
tızādı ī forā ūboꝝ. ꝑꝑ h ūbū baptızādı ēē dē
forme ūboꝝ baptızādı. nılla ut ēē ſolō. qꝛ ē
dēꝰ mıſıt dıſcıplos ad ꝑdıcādū dıx ıſta. ꝑdı
cate eūm oı crāe. tn̄ ad h q ad ꝑdıcē nō opꝫ
q ad dıcat ſe ꝑdıcāe. ꝗ ad h q ad baptızet.
nō exıgıt q dıcat ſe baptızāe. Cōtꝰ uſus h
ēē q ō forā ūboꝝ ſıt ūbū baptızādı. ꝯ alex. ō.
ī qdā decretalı. q nō baptızādo dıcıt ıta. baptı
zo te ī noē p. ꝯ ē. nō baptızat. ꝗ ūbū baptızā
dı ē ō ēē forme ūboꝝ. q ō. ad ꝑo obıtū ō q nō
ē ſıle. Jſta ē ūba ın noē prıs. ꝯ ē. ad mlta ſe
hūt. ſ. ad ſıgfıcādū. ad bn̄dıcēdū. ad baptızādū.
Baptꝰ aut ſacrm̄ ē neceſſıtatıs. ꝯ ꝑꝑ h neceē
ē baptızātē hēē dētımatā ıntēcōēꝫ ꝯ expſſā
nō uageret aīus ad alıa eū ılla ūba ad ā ſe ha
beat. ꝯ ꝑꝑ h neceē ē ut baptızās ıntētıoeꝫ
baptızādı q̄ h ūb exꝑmat dıcēdo baptızo

te. ꝯ ē. Ad ſcdm̄ ū q ꝗ dēꝰ cū mıſıt dıſcı
plos ad ꝑdıcādū. nō utebat alıq ūbo dētāto ſꝫ
alıqn dıcebat. Jte ꝑdıcate. alıqn. Jte docete.
ſꝫ cū tıtut formā bptı. dētātā dedıt. uſus ē dıcēs
baptızātes eos ī noē. p. ꝯ f. ꝯ ē. ꝑꝑ h nō ē ſıle ō ꝑdı
catıoē ꝯ bptō. Qr̄ ꝑea ō ſubtrāctıoē. vtr̄ bptꝰ
ſıt ſı tm̄ ſıc dıcat baptızo te ī noē. p. ꝯ f. q nō ſıt
bpꝰ. qꝛ nō ē forā ūboꝝ ꝑſcrıpta a dn̄o. ſꝫ ꝑb q ſıt
bpꝰ qꝛ ī ꝑmıtıua ēccā ſıc fıebat bpꝰ. baptızo te ın
noē xꝰ. ut hꝫ ī actıbꝰ apꝰ. ꝗ ſı ī noē unıꝰ ꝑ. tm̄. ſ.
fılıı fıebat bpꝰ. e. r. fıet bpꝰ ī noē prıs tm̄. Jt
ō ambꝰ. q ſı ad baptızādo noıet tm̄ unā ꝑſonā. ꝯ te
alıas bn̄ ſntıat. ꝟ. bptı fıt. Sılıo ſı noıet ꝯ dē ā
male ſntıat. tot ſubuıt. ꝗ ſı ad dıcat tm̄
baptızo ī noē prıs. ꝯ bn̄ ſntıat dē alııs. ūs bapꝰ
ē. ꝯ h ē ıoucıēs. qꝛ nō obſuat forā q̄ dn̄s ıſtıtuıt.
ex h ſeqr̄ q hētıcꝰ nō baptızat. ꝯ ſı noıet ſꝫ ꝑſonā
ē ō alıq ıllaꝝ male ſntıat. Solō. ſım dubıo
nō ē bpꝰ ſı dıcat tm̄ baptızo ī noē patrıs. bptꝰ aūt
fıebat ī ꝑmıtıua ēccā ſꝫ. baptızo te ī noē xꝰ. duabꝫ ō
caıs. ꝑa ut nomē xꝰ ꝑeret ıagıtū hoıbꝫ. ꝯ odıoſū
fıet celebrꝰ ꝯ amıē. vn ē ꝯ ſanat leuıt ılludıt.
ſ. ꝉ. olm̄ effuſū nomē tuū. ꝯ bꝰ. beī. ō. q ꝯ ınbıbꝰ
ē ī cord. melıorē. ſ. aıe melıꝰs. Scda ē qꝛ h nō
ꝯ dat ıtellıgē totā trınıtatē. ꝯ ē ınꝑ. uer. vnct
dat ıtellıgē ꝑm uctā. ſ. fılıū ꝯ ꝑm ūgētē. ı. prē
ꝯ ꝑꝑ ūctıoēꝫ. ſ. ſpm̄ ſcm̄. ſꝫ h nō patꝰ nō dat ıtellı
gē totā trınıtatē. ꝯ ıdō nō ē ſıle. Auctorıtas uō am
broſıı ıntellıt duobꝫ modıs. ꝑo ut ſumat ſıgꝰ
fıcaıs ꝑſıgno. h mō ſı noıet tm̄ unā ꝑm ꝯ dalıı
bn̄ ſntıat. vm̄ baptı ē. ı. uā fıdes ē. bapꝰ ē ſacrm̄
ıntū ē fıdı. ſ. ꝯ ꝗ tot ſubtuıt. ı. fıdē ſubruıt.
Scdo ıntellıt ꝑe ſı tm̄ ſcaū. ſıc ſı ſacdos ꝑ adr
dıcat ıta baptızo te ın noē. pa. ꝯ h dcō ſtatı ob
mutuerıt ꝉ puer moꝛıatꝰ. tc̄ fıt ūs bpꝰ. Sū
mꝰ ē ſacdos ſuppleret q pıe ıceptū a mınore
ſacdote. ſꝫ ultıā ꝑꝰ auctıs ıtellıgēda ē ī caſū.
cū. ſ. hētıcꝰ expmıt errorē. ꝉ hetı ſub. ut ſı dı
cat baptızo te ın noē. p. maıoıs. ꝯ fılıı mıno
rıs. ꝯ ſ. ſ. tc̄ nullū ē bptı. ſıc eraıtō nulla ē q̄
maıfeſtū ꝯtın errorē. Qr̄ ꝑea ō addıtıoē.
vtr̄ ſıt bapꝰ ſı ſıc dıcat. baptızo te ī noē. p. ꝯ
f. ꝯ ſ. ſ. ꝯ bı. ꝑet. dıcıt magrı. q ſı ıd ultımū ad
dat. qꝛ ex ſola deuotōē nō mıtıoē ıd ēē ō eēn forē
me ꝯ ꝑꝑ h ſı dıcat nō ē bpꝰ. Qr̄ ꝑea ō ılla forā.
vn h̄at uox ılla q ad eꝰ plantoē fıat bptꝰ. an
ē h hꝫ ā. an a ſıgfıcōe. ꝯſtat q nō a ſ. ſıc enı
hūıſſꝫ a ſı aduētū dn̄ı. ꝗ a ſıgfıcoē. ꝗ uoces
hūtes eād ſıgfıcoēꝫ eād uı hūt. ꝗ ſı ſıc dıcatū
baptızo te ın noē genıtorıs ꝯ genıtı ꝯ flamınıs
alıın. bptꝰ ē. Solō. ſı hūt ılle uoces aſı
gfıcaē. bptꝰ ē. mudat ꝑꝑ fıdē. ꝯ ꝑꝑ h ı bptō ſūt
uocēs fıdē exꝑmētes. ſ. unıtatē dı. ꝯ trınıtatē ꝑ
ſonꝝ. potıꝰ aut ıſtıs uocıbꝫ data ē uıꝰ ılla q̄
alııs. qm̄ pıſta noā. prıs. f. ꝯ ſ. ſ. expſſıꝰ ſıgfıcāt
ꝑ ſonꝝ. vt ſūt ī trınıtate. ꝯ exꝑ tpē q̄ palıa. qꝛ gnı
ꝉ ꝑıcıpıaꝉꝉ ꝑſımꝫ. ꝯ ī tpālıt q nō ꝯuenıt dıuı
ne ꝑ. De cōruptıoē ūboꝝ ſılıt qͥ. utr̄ ſıt

bapꝰ ſı ad ıta dıcat. baptızo te ın noē prıa.
ꝯ fılıa. ꝯ ſpūſcā. uıꝰ q ſı. qꝛ nō utıt forā debıta.
Sꝫ ā. uıꝰ q ſıt bptꝰ. qꝛ ſı alıq uetula ex ſıplı
cıtate cōrūpat ūba dn̄ıce oroıs. nō ꝑꝑ h mu
tat ē ılla orō. ꝗ ſı baptızıs ex ſıplıcıtate cōr
rūpꝫ forā ūboꝝ q̄ exıgūtꝰ ad bptm̄. Cōruptō
hꝰ nō ıpedıt qn ſıt bptꝰ. q ꝯcedıt magrı ſıcꝰ
ſola ſıplıcıtate cōrūpꝫ ūba ꝯ retıneāt ꝑn
apꝯles ſıllꝰ. Jꝑa uō cōrūpe cōrꝛuptıone
ꝑ cıſe nō ſıt bpꝰ. nō ē hoıs dētmıāe. ſꝫ ſı ılle q
cōrūpꝫ ıntēdat ın ſouerē hēſı. nō ē bpꝰ. nō ꝑꝑ
cōruptıoē ūboꝝ. ſꝫ qꝛ nō hūıt ıntētıoēꝫ bap
tızādı q̄ neceīa ē ad bptm̄. De m. aut baptıō.
qͥ ī elemēto a q̄ bꝫ ſı. ꝯ nō ī alıq lıqre. ꝯ h ē qua
bptꝰ ē ſacrm̄ neceſſıtatıs. vn noluıt dn̄s
ī ſt ılıq̄ ē q̄ oēs ꝑſut hrē. ſ. ī aq. olm aut
ꝯ uınū nō oēs ꝑſut hrē. ꝯ ꝯ alıa de cā. qꝛ aq̄ exꝑſ
ſā hꝫ ſılıtudıēꝫ cū ꝗ ō q̄ ſupdcm̄ ē. De q̄n
tate aut aq̄ ſolı qͥı. ꝯ ꝯſıtuıt ın h ō magrı.
q ī artıclō neceſſıtatıs ſuffıcıt tm̄ aq̄ ı q̄ ꝑſıt ıgı
ꝑncıpat ꝑꝰ. ı. capıꝰ q tm̄ ablutō. ın artıclō
neceſſıtatıs ſuffıcıt. ſıc ſı puer nō ſıt tıtꝰ natus.
baptızat ē ꝉ ſı ꝑea naſcıt uıuus ꝯ dubıtē
ē an ſıt bpꝰ. remedıū hētıc baptızādꝰ ē ē
ꝯ nō dē qꝛ dubıtatꝰ ēē ſcm̄. Qr̄ ꝑea ō ıntētı
one. ıcca q ō aug. q ſı totū ıntınıce ſcm̄ eſt.
ꝯ ıoclatı. ıuocādō ē. dıuı auxılıū. vr̄ aute
ſcta dıcē. qꝛ ſı totū ıoclant ſcm̄ ē baptızat
nō ē. qꝛ ılle qıtıng nō hꝫ ıntētıoēꝫ baptızā
dı. ſꝫ ıocādı. Jntētıo uō baptızādı neceīa ē
ad bapt. ad qd ꝗ ē ıuocādō dıuın auxılı
um. cū ıſte baptızādꝰ ſıt. ꝯ ad h ē ſolō. q ın
caū ıllo ī q dubꝫ an ſcm̄ ſıt ıntınıce. an exı
tınıcē baptızādı. tc̄ ıuocādō ē dıuın auxılıū.
ſꝫ ſı ētū ſıt q tot ıntınıce ſcm̄ ſıt. baptızā
dꝰ ē. ſꝫ plꝫ q ſıt ētū ſıt ſıū dubıū nō ſıt ınuo
cādō dıuın auxılıū. qꝛ ſı ētū ē q totū ī ınıce
ſcm̄ ē. hıns q ex hıāo auxꝰ facıāmꝰ. baptızā
dū ē ē ſı ınētū ē. an ıntınıce tot ſcm̄ ſıt ꝗ
dubıū ē an ıſte ſıt baptızatꝰ. ꝗ baptızādꝰ
ē. qꝛ nō dēt ıtātū. q dubıtatꝰ ēē ſcm̄. ꝗ ın ꝗ caū
hıns q ex hıāo ꝯſılıo facıāmꝰ. ꝗ ın neutꝰ ca
ſu ıuocādꝰ ē dıuın auxılıū. h ē ēēt ſepta
re dn̄m. ſꝫ ſıu hꝫ hō huāꝝ auxılıū tc̄ demū
ī uocādō ē dıuın auxılıū. Sō. cū dubıū ē utꝝ
ıntınıce ſcm̄ totū ſıt. ī uocādō ē dıuın auxꝰ.
ut ıpē reuel. nob uıtatē. ſcp ē recırendū ē
ad ꝑmū magrm̄. q nolꝰ ēcıfıcarı dō dubı
ıs. cū ē uenıſſꝫ qdā ad alex. ꝑꝑ. qrentes utr̄
qdā puerı baptızādı ēēnt. q̄s qdā puer ana
ſtaſı ſcs ex ſımlat baptızauāt. alex. ım
ploāuıt dıuın auxm ꝯ reuelatū ē eı. q nō erāt
baptızādı. qꝛ ılle hūıt ıntētıoē baptızādı.
Jn ıdō bat ē facē q fac ēēt. Jn oıbꝫ dıcādıs
ꝯ facıendıs ıploꝛādō ē dıuın auxılıū. Jn dıcē
dıs ut mēte ıllumıet. Jn facıendıs. ut ıd eo
ꝑꝑ ıd adıuuꝝ. ſꝫ aut nō ē teptaē dn̄m. ē ē tep
tare dn̄m uelle explorāe uolūtatē dıuınā

g̃ se ĩ obitu tn̄. Ratū ē uł ñ coopādo cū ōlte
tn̄ coopati ōō. uł dubitādo ó ōō. q̄ ñ debent
dubitaē ut in dī q̄ dicebāt nūq̄ potit ōō pa
re. tn̄. l. ō. 7 ē alius moře. Si uidet q̄ ad bap
tm̄. ñ suffiāt fořa ūbo𝔯. 7 itētio 7 elm̄ aq̄.
ō. ē aug̃. ōtħe ūbū 7 q̄ ē aq̄. ñ aq̄ accedat a
ūbū ad elēt. 7 fit sac̄. q̄ dupliř exp̄mit. s. ū
ip̄a aq̄ fiat sac̄m̄tū p ūbū. Et illos q̄ dicūt
q̄ aq̄ abluēs ē sac̄m̄t. uł sac̄m̄t fit. i. caracť
ł illos q̄ dicet q̄ solus caracť ē bp̄s. Dicit
g̃ accedat ūbū ad elm̄. 7 fit sac̄. ñ q̄ ōī sq̄
ē ōit. g̃ si ñ ēē ñ fit sac̄m̄tū. g̃ si patiň ñō
ē ōit ñ sac̄dos cū ōstet ō puulo q̄ ñ ē ōit ñ ē
ibi bp̄s. 7 tn̄ ille sac̄dos intēdit sac̄e q̄ fac̄it
ec̄c. 7 utit̄ foř ōbita in elem aq̄. Solo licēt
ē ōat sac̄dos uł patiň uł ille q̄ baptizat̄. tn̄
bp̄s ē q̄ fit ī fidē ec̄c. Vn̄ sic intelligend̄ ē ñ q̄
ē ōi. si q̄ ē ōi. i. q̄ fit ī fide ē ōntū. Si q̄r an
fit ibi bp̄s si nłłs ē ōat. forte dic̄ q̄ ī p̄sibi
le ē nłłū ē ōe q̄ p̄bł. q̄ i fin. m̄. ō. in nob
cū sū. 7 c. 7 i apocli dēm ē uł. ut requiēscēt tē
p̄ adhuc modicū. doñ imple. n. c. 7 c. s. +
necē ē ad dm̄. uīn dixisse. g̃ necē ē ecc̄
duātā usq̄ ad fine mūdi. g̃ ī p̄sibile ē nul
lū ē ōe. Jt nauis per ōcum pot. si mḡi ñ p̄t
Jt ōs ñ p̄ destruē ecc̄ suā. q̄ ñ p̄ malū fa
cē. ñ diabol' ñ uitia p̄sūt illā destruē q̄ p̄ō
te īferi ñ p̄ua. a. u. c. Si g̃ ecc̄ ñ p̄ destrui
7 erit. g̃ necē ē ip̄ā foř. g̃ ī p̄sibile ē nłłum
ē ōe. Si ec̄. p̄sibile ē duos ē ōe 7 tres ñ ē ōe. et
mille. 7 sic ō alus. g̃ p̄sibile ē nłłū ē ōe. lig̃
nłłs ē ōat nłłs ē bp̄s. Et adh dicend̄ ē q̄
si nłłs ē ōit. tn̄ si aliqs utet̄ foř ōbita 7 hret
intētioē faciendi q̄ ecc̄ fac̄ ut sumatur
ūbū ōfuse. i. si intēnd̄ fac̄ q̄ fac̄ ōsueuit
ecc̄. eēt bp̄s. Intelligend̄ ē g̃ sic. q̄ ē ōit. i. q̄
fit ī fide ē ōtuū. i. ī tali fide q̄lē solet
hrē ecc̄ ł hrēt si eēt. Si ēcia h q̄ ōstituē
nñ ecc̄ p̄sit ōstrui p̄b̄ adh q̄ ē necēuī
ecc̄ uīlitāte. foē usq̄ ad fine mūdi ō
triūphāti ē ñ ē dubiū. q̄n uīn sit ip̄ā ic̄ē
dicit ē sc̄i. q̄ uīm. sp̄uale ē ints ecc̄m 7
xp̄m q̄ fuit initiatū ī p̄phis 7 patriarchis
ōsumatū ī incārnatioē. q̄n ipleta fuit hec
petitio salois. obsculet̄ me. o. o. s. Ratū
aut ē ints fideles. ec̄ aut ht̄ fide. 7 ē p̄lq̄
fidē. g̃ ī uīm. ē īdissolubile. g̃ necē ē
ecc̄ uīlitāte foē. Jt in apoc̄ tene q̄ habes
ne alł accipiat. g̃ si iste amittat coronam
suā alł accip. 7 ē ō alus 7 sic necē ē aliqs ac
cepisse corona. g̃ necē ē ecc̄ uīlitāte ē. Si
ē ī libitate arbitū. ē ē ōe ł ñ ē ōe. g̃ p̄ōs ē q̄
tota ecc̄ in cui libb arbitu ē ñ ē ōat q̄ p̄bat
ph q̄ uniūsitas uiōr q̄ p̄us fuit ecc̄. tn̄
ē ñ ecc̄. dealr ē ōō libellū repudii. x. ibu
b p̄o 7 p̄a duab; ut h̄ in hret. iii. Sic g̃
ōtingit. q̄ illi q̄ p̄us fuert ecc̄. tn̄ sūt ñ ec
clia: sic p̄ōt otingē q̄ uniūsitas fidelui q̄

ih ē ecc̄. sic ñ ecc̄. 7 sic ñ ē necē ecc̄ militā
tē foē. Solo adh. nos uł. sn̄ p̄iudicio me
lioris snie q̄ ecc̄ inilitātē foē uīn ē necēsita
te p̄clari. ñ necēsitate totali. pa ē 7 p̄nci
pař ītitio bonitatis dī q̄ fec̄ hoīes ut hoīes
eēnt dī p̄ncipes. ut ōplet̄ curia celestis. ex
hoīb; ī aliq̄ ēto nūō ordinauit. g̃ cō ut p
successioēs fidliū ōpleat̄ curia celestis. et
huic ordinatioi nłłs pot resistē. 7 p̄ h mi
litātē ecc̄ foē ē ñ. p̄clari necēsitate. q̄ nec
duo ñ tres. siū reges ł omoēs p̄sūt ōstrui
ere fidē uniūsalē. si tota ecc̄ pot ōstru
ere fidē p̄ uībtate ār. Vn̄ ñ ē ñ ecc̄ mili
tātē foē necēsitate totali siū ł necēsitate
rei. 7 ē sile i uniūsalib; dī ē q̄ necēm ē uni
ūsalia eē sic necēm ē hoīe eē. si ñ ē ñ ñ ne
cēsitate p̄clari. nłłs ē sp̄ali pot facē q̄ uł
lus hō sit. omīs tn̄ i simł sūpti p̄sūt facē
q̄ nłłs hō sit. pot ē aū omīs hō se adh ob
ligaē ut nłłs docto gniet. Argumētid̄s
g̃ ille q̄ p̄bat q̄ necē ē ecc̄ militātē foē
recipiende sūt p necēsitate p̄clari. 7 ille
q̄ p̄bat q̄ otigens ē ip̄ā forte p necēsitate
totali 7 sic solutid̄ ē p ōsticiociē.
Uarto. e. q̄r ō bap̄to p̄uloz. ēca
quē tria ōsidāda sūt. s. āncedētia.
ad bp̄m. 7 ip̄e bp̄s. 7 ōsequētia. Āncedētia
sūt orōes q̄s ō sacdos 7 exorcism⁹ 7 catecism⁹.
Est aūt exorcism⁹ id ē ōiuratio qua adiurāt
sacdos demoē dicēs ei. Exi ab eo sp̄s īmūde
7 da honoŕe dō uiuo 7 ūō. Q̄r aut ut p̄ hi
exorcismū ñ expllat̄ diab⁹. a puulo ut q̄. ē. q̄
adh ē exorcism⁹ ut diabō. expllat. Jt p exor
cismos salois expllebāt uidei demoēs ab
obsessis corpib; si mag̃ sp̄uales 7 efficacē
sūt nri exorcismi q̄ salois. g̃ p nros exō
cismos exptt diabō. Jt ñ salomō ñ ē dī
dissi q̄ p exorcismos suos expellet̄ diabol⁹.
ñ usus fuiss; ill. g̃ ñ ecc̄ ē dicit q̄ exorcismi
sui ñ expllent demoēs ñ uteř ill. Si dicat
q̄ p exorcismū expllat̄ diabol⁹ a puulo au
g̃ ex toto expllt pc̄m. aut diminuit. si ex
pllt. ḡ ñ expllt ñ p bp̄m. Si diminuit. ē
Jste puul⁹ minime ē mal⁹ q̄ ñ hi ñ origi
le
g̃ ñ p̄ fieri mi mal⁹. Si g̃ pc̄m ñ expllt
ñ diminuit p exorcism. g̃ ñ expllt diab⁹
p exore. ñ ē ē in puulo ñ p pc̄m. Ad hi
ti dicit q̄ p exorc. expllt diab⁹. ñ q̄ ad pc̄m.
sz q̄r ad h q̄ ñ hi p̄tē nocēdi puulo cō
poraliř. Aliū dicit sic dicebat mag̃r p̄p̄o
q̄ expllt q̄r ad diminutioē pccī. Vn̄
dicebat q̄ si puul⁹ ōcedēt statī p̄t exor.
mīores tenebras patiet̄. q̄ si ñ eet exorci
zat̄ 7 mag̃ p̄ticip̄ de luce sp̄aliū. ñ ex
pllt g̃ pc̄m ex toto. ñ ē sile de exorcismi
salois. Jlli ē tn̄ erāt ad hoc ut demo
nes a corp̄ib; expllent. Exorcismi uō
ecc̄ ñ sūt in adh. Nob aut uł q̄ exorc⁹

7 catecism⁹ 7 sal' unctio 7 ōsilia duab; ō cāis fi
āt. Prima p honore 7 sollēpnitate bp̄i. Seca
ē ad intelligētiā illoz q̄ fac̄ bp̄s. Sal ē unctio
significat discretioē q̄ dat̄ ī bp̄o. Vn̄ sic cū p̄oi
lum ī maib; pueri. ñ illumat̄ p h aīa pue
ri. sz p h signat̄ q̄ aīa sp̄aliř illumat̄ ī bp̄o. sic
p exor. ñ expllt diabō. sz significat̄ q̄ p bp̄m
fugat̄ diabō. Vn̄ ñ dnt̄ hī anagris sac̄m̄
ta. sz sac̄m̄talia. exorci g̃ ñ expllt diabolū.
q̄ ñ ē adh sz ad significād̄. Vn̄ ñ ē sile de exō
cis salois. Jllū ē ē ēdē q̄ maior g̃ dat̄ ī bap
tismo cū fit exorc⁹ q̄ cū ñ fit. Vn̄ sic ē reced̄
sp̄s ī mūd̄. ī tp̄e bp̄i. ut h ūbū teneat̄ p
tp̄e baptismi.
Ost exorē. seq̄t ō catecismo. ē aūt catecis⁹ idē
q̄ istctio. Jnstruit̄ ōb; baptizādi ō articlis
fidi. Si uł q̄ catecis⁹ inutilis fiat q̄r ad puu
lū. q̄ puul⁹ ñ ē te suscep discipliē. Jt cū q̄r
a sacdote ē ōis ī dm̄ 7 uis baptizaī. 7 patrin⁹
r̄ndz. ēdō. Volo. aut. r̄ndz p se. aut p puulo. p
se ñ. q̄ ñ uult baptizaī. si p puulo. g̃ mēti
t. q̄ puul⁹ ñ ē ōit. ñ uult baptizaī. Ad solu
tioēs h' sciend̄ ē. q̄ ī p̄mitiā ecc̄ adlti baptiza
bant. sz ātiq̄ baptizarent̄ istrebant̄ ī fide. 7 cū
istrcti erāt baptizabāt̄ ī sabbo pasce. ad sig
ficand̄ q̄ p bp̄m resgēt baptizati a morte
pccī. ł in sabbo pentec. ad significand̄ q̄ ī bap
tismo dat̄ sp̄c scs. Vn̄ ō hs diol. ī tractatū ō bap
tismo. q̄ catecizat̄ adducebat̄ ab anadco ad
iecatica. i. ad sac̄m p̄ncipē. siū ep̄m. anadoē
aū. id ē q̄ patiň. ab ana. q̄ ē sursū. 7 duco.
cis. patiň eni sursū ducebat illū. q̄ instrebat
ō celesti sap̄ia. 7 ō articlis fidi. q̄ g̃ ī p̄mitiā
ecc̄. p̄o istrebant̄ adlti. 7 p̄ea baptizabant̄ ut
ōfundat̄ ins ecc̄ bap̄s. fit 7 mō silř ī puul⁹.
sz q̄uīu puuli sūt ōdcipliē suscepti ñ sūt
7 cū patiň r̄ndz 7 uolo baptizaī. r̄ndz p puulo.
sz ip̄e loq̄t. 7 ē sensus iste puul⁹ par⁹ ē suscipe
fidē 7 bp̄m. obligat 7 se patiň ad h ut cū ad
adlta etatē puenit puul⁹ istituat ip̄s ō arti
clis fidei 7 q̄lr abrenūtu 7 diabolo 7 pōp̄is eī. Vn̄
dic̄. amb. q̄ lḡre p̄ls ōbent diligē filios quos
ō sac⁹ fōte suscepint̄ q̄ illos q̄s ł carne gnāuī
nt. Si uł h auctās eē ō ōdiēs eē. q̄ p̄t dm̄ 7
nos p̄o diligndi sūt pentes. 7 filii. ō dm̄ exthei.
sz illā auctoritatē intelligit q̄ad q̄r ad q̄dā ef
fcm̄ dilectiōis. ñ q̄r ad oē. sz q̄r adh q̄ mag̃ pa
tin⁹ d; docē filiū sp̄ualē de articlis fidi 7 ō cul
tu dei. q̄ filiū cāualē. Si h tn̄ itm̄ ēēm uł q̄
q̄r ad sp̄ualia mag̃ ten̄ q̄s diligē filiū q̄
extnei. q̄ ō dī lege ñ. 7 exui. ari iu. s. p̄lex
q̄ educat̄ ad cłtū dī. g̃ ñ mag̃ tenī ad do
cē ō articlis fidi filiū sp̄ualē q̄ cāuale. q̄
ē. Vn̄ auctoitatē amb. sic itell. Mag̃ ō be
m⁹ diligē filiū q̄ō sac⁹ fōte suscepi. in q̄r
filii sp̄uales. q̄ filios q̄s ł cāne genuim⁹.
iq̄r sūt cāuales. i. mag̃ diligndā ē filiatiō
sp̄ual⁹ ūcūq̄ sit. q̄ filiatio cāual⁹. ō g̃ q̄ l;

puul⁹ ñ credat tn̄ baptizat̄ ī fide patiū. ł
ecc̄. sic ē pc̄m ñ hī a se. sz ab ā. sic ñ mūdat̄
p fidē p̄iā. fidē dico motū. sz p fidē altī⁹. cate
tism⁹ g̃ ñ ē p̄e sac̄m̄tū. ł sac̄m̄tale. ñ exorci
sm⁹. sz exsufflatio q̄ fac̄ sacdos. sac̄m̄tal⁹ ē.
significat ē q̄ p sp̄m s. flatū. exsufflat̄ p̄ās +
diaboli. Sal⁹ saliua sac̄m̄tal⁹ ē significat eni
sap̄iā diuinā. Vn̄ p h signat̄ q̄ ī bp̄o ap̄it os
sp̄uale ad dm̄ laudand̄ 7 aures sp̄uales
ad audiend̄ ūbū dī. Jnuḡt 7 puul⁹ olo scō ī
pectoē. ad sign̄d̄ q̄ cord̄ d; ēē 7 ints scāpl⁹as
ad sig̃ād̄ q̄ hon⁹ dnī. leue d; portaē. Jnuḡt
7 ad sign̄d̄ q̄ baptizat⁹ d; eē rex 7 sacdos sic
dic̄ petr⁹. Vos estis g̃ elcē. re. sa. 7 Jolis ī apo
cli. fec̄ nos reg̃m 7 sacdotes dō pat. P⁹ bp̄m
ī unḡt puul⁹ ēsmate ī ūtice ad sig̃ād̄ q̄d
baptizat⁹ d; hrē nitorē ōsc̄iē 7 odorē boē fāe
ēsma ē ōficit ex olo q̄ significat nitorē ōsc̄iē
7 balsād q̄ signat odorē boē fāe. p̄ea uō puu
lo dat̄ uestis. 7 dī accipe uestē sciam. 7 c. 7 dī̄
ēsmale. a dl̄tti. q̄ talḡ cap̄ q̄ ī uictū ē ēsma
te. 7 significat op̄a mūda 7 p̄uā. ō uestimtō
ēuiō dī. viii. ecc̄. omī tp̄e sūt. u. t. c. 7 in
apoc̄. xvi. be. q̄. ē. u. s. 7 c̄. Dixerit aut̄ aliq̄
heretici q̄ puul⁹ sin̄ pccō ē. 7 idō ñ indiget +
bp̄o. Con⁹ q̄s expoit aug̃. in litp̄. ī libro ō
bapō puuloz. p̄bās puulos hrē pc̄m q̄ ī
tria dī ñ ītrug⁹ peā; sin̄ pccō. Videmi⁹ aut
puulos. multas peas hrē. s. egtaē. 7 mori.
g̃ pc̄m hnt. Jt ō apls. p unū hoiē. pc̄m ī
trāt. ī. m. 7 p pc̄m mors. g̃ ī nłłō ē mors
in quo ñ sit uł fuit. pc̄m. g̃ cū ōtingat p
uulū in ariete puulū mori. puul⁹ manēs
puul⁹ hi pc̄m. Jt omīs peccauī in adam.
g̃ 7 puul⁹ peccauī ī adā. g̃ hi pc̄m ōctū ab
adā. 7 ita īdig; bp̄o. q̄ c.
Verit̄ ō bp̄o puuloz utrū ōfēr
cis ūtutes. p̄bi q̄ sic. in litp̄ ō ē aug̃. q̄ fidē
7 uit̄ ī aq̄s bp̄i. dat̄ q̄r ad puulos. uit̄
maxie q̄r ad adltos. g̃ puul⁹ ī bp̄o dat̄ fides.
g̃ 7 alie ūtutes. Jt ñ q̄s renat⁹. f. e. 7 s. ñ. p̄.
m. r. dī. sz iste puul⁹ ē renat⁹. g̃ hi s̄am
natiuitatē. sz ī omī natiuitate dat̄ ali
q̄ uita. g̃ isti puulo ī hac s̄a natiuitate +
dat̄ aliq̄ uita. ñ cōpal⁹. g̃ sp̄ual⁹. sz ut dic̄
p̄p̄. 7 apō. Just⁹ ex fide uiū. 7 intellr de uita
sp̄uali. g̃ iste puul⁹ hi fidē. 7 ih ut p̄us. Jt
iste puul⁹ ē purificat⁹. g̃ iustificat⁹. sz dic̄
apō. iustificati sum⁹ ex fide. g̃ iste puulus
hi fidē. Jt iste puul⁹ ē renat⁹ ex aq̄. 7 s.
scō. g̃ p̄. intrāe. ī. r. dī. Jtaq; si nrōiat̄ sta
ti euolabit. sz ñ pot uolaē sin̄ pēnis. pēne
aūt sūt ūtutes. q̄b; uolat̄ ī celū. g̃ ūtu
tes hi. Jt nłłs efficit̄ filī⁹ diaboli. ñ p pec
catū mortale. g̃ a ōtrio. nłłs efficit̄ fili⁹
dī ñ p ūtutes. sz iste puul⁹ fcs ē fil⁹ dī per
bp̄m. g̃ p bp̄m ōferunt̄ ei ūtutes.
Jt bp̄s ē uitā ōpatio aīe ad sui capiend̄ g̃.

ē ē illūīatiō ut ꝺ lūī ꝺiᷦ. ⁊ figⁿatio aīe q̄ figā
ī aīā ⁊ īūitā fūma ⁊ ultīā ꝑ(ha)bilitatiōē. angl̄ ī
sceptiōē. ḡ sic cū ī aīātō maᷣ fuⁱt ꝯ sep ⁊ ꝯ
gāt fūma ⁊ ultīā organizatiōē. necē ē īfūn
di aīā. ł cū baptizat̄ puul̄ necē ē īfūn
di g̃ā. ⁊ ῑ puul̄ baptizat̄ ħʒ ūtutes. Jt̄ si n̄
ħʒ ūtutes p q̄ efficit̄ dign̄ uita ētna. Si
dicat̄ q̄ p inoctīā baptismalē. ꝯ. Adā in sta
tu inocētie ħuit maiorē inocētiā. q̄ iste pā
uul̄ ħāt. q̄ iste puul̄ ħʒ fomitē ⁊ nl̄tās cō
ruptiōēs. q̄ n̄ fuert̄ ī adā. ḡ si iste puul̄ ꝑ
inocētiā baptismalē ē dign̄ uita ētna. ⁊
Adā ꝑ maiorē inocētiā fuit dign̄ uite ēt
na. ad h̄ stm̄. ḡ n̄ puul̄ ꝑ inocētiā bap
tismalē ē dign̄ uita ētna. relinqit̄ ḡ q̄ ꝑ
ūtutes. ⁊ ῑ ūtutes ħʒ. his ⁊ aliis rōnibʒ mo
dis pōt pbari q̄ puul̄ baptizat̄ ħʒ ūtutes.
Sʒ q̄ ꝯ. aug̃. q̄ sic adult̄ mūdat̄ p fidē. ita
puul̄ p sacīntū fidei. ḡ puul̄ p fidē n̄ mū
dat̄. alit̄ ē nulla eēt diffīa. q̄ poīt aug̃. si n̄
puul̄ baptizat̄ ħret fidē mūdaret̄ p illā.
ḡ n̄ ħʒ fidē. ḡ n̄ alias ūtutes. Jt̄ n̄ ħʒ fidē
ī usu h̄ ꝯstat n̄ ī ħitu. Ille ē ꝺ fidē ħr̄ ī ħi
tu. q̄ ħīt ē ad ētēniō ī actu. i. q̄ cū cogitat
ꝺ articlis fidei stati ꝯdit. s; cū iste puenē
rit ad ānos discrētiōis s; ꝓpaniat̄ ei articli
fidei. dicʒ se ignorare illos. ḡ s; h̄ n̄ ħʒ fidē in
ħitu ł usu. ḡ sipłr n̄ ħʒ. Jt̄ sic aliē sciē ha
bʒ pncip̄ ⁊ ꝯclusiōēs suas. ⁊ ita theologia
ħʒ suā fidē ⁊ ꝯclusiōēs. ⁊ pⁿa theologie sūt
articli fidei. fides ē ar̄ē. n̄ ꝯclusio. Sʒ diffe
rētia ē q̄ pnc̄ aliar̄ sciar̄ sūt nota oībʒ
p se. s; pncip̄ teologie n̄ sūt p se nota. n̄ fi
delibʒ. s; articli fidei n̄ sūt noti p se isti. ḡ
iste n̄ ē fidel̄. ḡ n̄ ħʒ fidē. Si dicat̄ articli
sūt ei p se noti. tū ī digʒ aliq̄ istructiōne.
ḡ s; h̄ cōit articlos p illā istructiōē. credet
ḡ hoi istructiōi. ⁊ n̄ soli dō. ḡ n̄ ħʒ fidē. fides
ē soli dō ꝯdit. Solō. ꝯ. q̄ puul̄ ī bapō dāt̄
ūtutes. ⁊ ad auctoritatē aug̃. ꝺ. q̄ h̄ ꝺ aug̃
q̄ puul̄ mūdet̄ p fidē. s; h̄ dic̄ aug̃. quia
adult̄ coopat̄ ad suā mūdatiōē cōit ē pⁱmo
libō ar̄. ut ꝓ eā coat p fidē ⁊ ē mūdat̄. s; p
uul̄ n̄ coopat̄. s; p solū bptīm ... p
... mūdat̄. Ad sc̄o obīci. ꝺ. q̄ iste puul̄
ħʒ fidē ī ħitu s; ē quā ħʒ ... actu.
⁊ quā ... ⁊ quā explicat̄ quā īplicatus
... īplix actula fidē ħʒ īplicatā. dōq̄
dā articlis. Sʒ iste cū uenit ad annos
discrētiōis ... ħitu īplicato ⁊ ..
... ob... ... explicare ... ī
actu ... obīci ē q̄ articli ... n̄ sūt p se
noti ... ei p se noti. Si dicat̄ q̄ quam
pnc̄ ... dignitates. q̄ sūt suppositiōēs. dignitate
p se ... aliq̄ fabulatiōē. suppositio
nes ... aliq̄ ... articli
fidei q̄ ... ⁊ p se noti. p ... modū
dignitatis. ... ꝯ ... ut ...

... eis q̄ dei sūt. q̄bʒ dā aūt fidelibʒ p se noti
sūt p modū suppositiōis. nll̄ aliq̄ expositio
... adh̄ ut ꝯdat̄ factū. q̄ adh̄ sūt
tenebre peci sup faciē abyssi. Ad ultiō obīcitū ꝺ.
q̄ li fiat ei aliq̄ explicatio ł expositio ab aliq̄ do
cto. i. patrino. ł ab alio magistro exteriori n̄ t̄n
ꝑ h̄ ꝯdit hoi imo soli dō. Magr̄ aūt exterior
... fac̄ ad rememoratiōē. sollicitat ē ipīn
ut redeat ad cor ⁊ audiat ⁊ ꝯsiat. q̄ dō posuit
ī aīa sua. illūīādo ipā p fidē. Vn̄ solū ma
gro exteriori ꝯdit. s; ad rememoratiōē ⁊ inci
tatiōē magri exterioris. Si adh̄ ut q̄ puul̄
ī bapto n̄ ꝯt ūtutes. duplex ē ē ꝑfectio aūt
... ut ⁊ scdā. s; puul̄ q̄diu puul̄ ē. n̄ ē
susceptē scdē. ḡ n̄ ūtutis. Jt̄ actul̄ aū tpē de
terminātū n̄ dicet̄ eē ł uidēs. ḡ puul̄ aū tpē
determinatū. q̄. s. uti pōīt libō arbitō. n̄ deb;
dici eē ul̄ uidēs. ḡ n̄ deb; dici ħrē ħitū uirtūtis
s; ħit̄ in ꝯ̄dī spūali. fides ē. ḡ n̄ deb; dici ħrē
fidē. an̄q̄ pōīt uti libō arbitō. Solō. aīā
rōnal̄ susceptiua ē ūtutis duobʒ modis. Vno m̄
p acq̄sitiōē. alio m̄ p īfusiōē. p acq̄. q̄n p
uiā n̄ mouet̄ ꝑpando se ⁊ ħilitādo ad su
sceptiōē. ḡ ⁊ h̄ mō puul̄ nō ē puul̄ n̄ ē
susceptē. n̄ ūtutis n̄ sciē. s; p īfusiōē susceptē.
utq̄. aliq̄ utat̄ li. ar. sic̄ ps isalēē. ē ī susa
ē sapiā q̄n dormiebat. ⁊ t̄n n̄ potuit uti libō
ar. sic̄ ē sic ꝺ catlō. q̄ ... ut ... natē.
Jtē q̄r ꝺ bptō puulor̄. utr̄ auferat origi.
pecīn. V̄r q̄ n̄. q̄ tec̄ ī methicis. q̄ ql̄ ē act̄.
tal̄ ē ħit̄. s; act̄ origi. peci sūt fomitis ē. Vt̄
t̄n. s. pⁱmi motus. ḡ origi. pecīn t̄n ē. Vt̄ sig
n̄ ē ēia. Vt̄ pō. ḡ ḡ baptismū. ⁊ explīt or.
pecīn. i. q̄ ē pecīn. Jt̄ s; pecīn origī. Vt̄ t̄n ē
ḡ n̄ fac̄ puulū filiū diaboli. ḡ bptīs n̄ facit
ꝺ filio diaboli filiū dei. Jt̄ pⁱmi motus p̄ bap
tismū ē ut. s; q̄l ꝺ act̄. tal̄ ē ħit̄. ḡ origiāle si
ue fomes ē p̄ bptīm. pecīn Vt̄. ḡ ē malū ma
lo culpe. ḡ bptīs n̄ aufert origi. n̄ q̄ ad culpā. n̄ q̄
ad penā. Jt̄ bptīs. aufert origi. aut totalit̄. s.
q̄ ad culpā ⁊ oīmodā penā. aut n̄ totalit̄. si to
talit̄. ḡ cū mors corpal̄ sit plena origi. peci.
aufert mortē corpalē. ḡ fac̄ puulos īmorta
les. ⁊ h̄ stm̄. si n̄ totalit̄ eē. bptīs oīa pecā actua
lia mortalia totalit̄ q̄ ad culpā ⁊ oīmodā pe
nā. ḡ mlto forti oīa totalit̄ origi. q̄ mini ē.
Jt̄ mors corpal̄ ē īmediat̄ effēs peci origi. i. q̄
ē culpa. s; cessāte cā p̄ximā ⁊ p se ⁊ īmedīa cessat
effēs ... ⁊ īmediat̄. ḡ si bptīs tollit origi.
i. q̄ ē culpa. tollet ⁊ mortē corpalē. h̄ aūt stm̄ ē.
ḡ relinqit̄ q̄ bptīs n̄ tollit origi. ... q̄ ē culpa
i. q̄ ē pena. ḡ nūo .. sic̄ dō ... mūdādo aīam
a culpa p grāz eo ipō q̄ culpā remouet. remo
uet obligatiōē ... q̄ ē ꝯuiā ... ⁊ ...
ex culpa ... S. ... tal̄ ē ħit̄ q̄l ē act̄.
... ē ꝺ actu. ex q̄ īmedī. ... ħit̄ ⁊ ...
h̄ n̄ ħʒ locū ī origi. ⁊ pⁱmis motibʒ. q̄ origi.
n̄ ... ex pⁱmis motibʒ. in puerī origi. i

moꝺatē. ex aliq̄ actu. s; t̄n meꝺii. ex actu
pⁱmor̄ parentū. ⁊ s; ad tres pⁱmas p; solū obiecti
ones. Si ad huc q̄r utrū origi. sit. Vt̄ ł mō.
⁊ d̄ q̄ mort̄ ē duabʒ ꝺ caūs. Vna ē q̄ ē ab actu
mort̄ li meꝺii. s. a pecō pⁱor̄ pent̄. dnō ē dāna
uit adā p pomi comestiōē. ⁊ totā ei ꝑstitatē. di
cēs. q̄cūq; hora comeditis. m. mo. ⁊ m̄te corpali
⁊ morte spūali. Vn̄ pecīn origi. cū ē utrūq; mō
tis pⁱuat ē uita spūali. s. ḡ. Scda q̄ p̄t̄ m ori
gi. q̄ iste ē duc̄ ad pecī mortis li meꝺii. s. me
diantibʒ pⁱmis motibʒ. Vn̄ Vt̄ ł eē. p̄t̄ ꝯsup
sectiās. t. n. e. ⁊ si delis aīe. t. corpi. el. s. t.
ī grau. i. t. Vn̄ distiguit aug̃. sup eplaz ad ro.
actū q̄ duplicē. s. actū aū legē. act̄ sub legē.
act̄ ī tpē g̃. act̄ ī tpē grie. Ant̄ aū legē. erāt ⁊
pecarē sine freno. sine aliq̄ resistntia. n̄ ē resi
stebāt fomiti ul̄ pⁱmis motibʒ. q̄ n̄ cognosce
bāt pecīn. exceptis paucissimis. q̄s dō illu
minauit. ⁊ ī origi. ducebat eos sine ꝯdiē ul̄
bello ad pecī mortale. sub lege aūt pugnabāt ꝯt̄
pecīn. q̄ p legē cognitio peci. s; uicebant̄ q̄n
habebāt grāz ad uitādē. Vn̄ sic̄ mō ē in pri
mis motibʒ. q̄ possumus uitare ne iste pⁱmus
mot̄ sit. ⁊c. ul̄ ille. s; n̄ possum̄ uitare q̄n ali
quis sgat. sic erat ī lege q̄ potuerūt uitare
h̄ mortale pecīn. ⁊ i. s; n̄ potuerūt uitare q̄n ali
qn̄ peccarēt mortalit̄. Jn tpē uō grē resi
stūt fomiti. uīlr ⁊ debilitat̄ ⁊ uicit̄. Vn̄ q̄libʒ
p gr̄m pōt fac̄ q̄ nūq̄ pecet mortalit̄. Jn glia
uō nullū erit bellū. q̄n absorta erit mors in
uictoīa q̄n īsultabimus morti. sic̄ ubi ē mors
uictoīa tua. Vt̄ ē. t. P̄z ḡ q̄ origi. q̄ in te ē.
ducē ad pecīn mortale. ⁊ fac̄ filiū diaboli. Ad ī
q̄ q̄situē. utr̄ bptīs tollat totalit̄ origi. pecīn.
ꝺ. q̄ n̄. q̄ n̄ tollit q̄ ad penā. ⁊ n̄ uł baptī tol
lit actualia mortalia totalit̄. ḡ ⁊ origi. totalit̄.
cū sit mini. ꝯ tol pōt expellere tenebras noctis.
ḡ pōt expellere tenebras nubeclē. Aliq̄n ē q̄ēmi
maioris ē mihētie. sic̄ ḡ expellit mor. peca
t̄n n̄ expellit ueniala. q̄ sufficientius sep̄an
t̄. cū q̄bʒ ꝯ decidit hō ītus. portās secū ligm̄
femū. sti. silr ī pecō origi. peci ē ei separabil̄
ē. Ad ultiō obīcitū ꝺ. q̄ duplex ē peci peca. ē
ē q̄dā peci q̄ ꝯsist. ⁊ p se facit pecīn. s. subtrē
tō grē. ⁊ amaritudo cordis. ⁊ tristicia q̄ uīē ex
amissiōē dulcedīs dei. sic̄ dē ī ier. ii. Scito
⁊ uide q̄ malū ⁊ amarū ⁊c. ⁊ alia peci īflic
ta a dō p pecō. pⁱmā peci aufert ḡ totalit̄. ⁊
scdam n̄ n̄ q̄ uidet̄ dn̄ē auferēdā ⁊ ꝑ h̄ bap
tīs n̄ aufert mortē corpalē. ⁊ alias penā
q̄s īfligit dō p pecō. Jmmo manet p̄ bptīm.
q̄ p ꝺ caūs. pⁱma ē humiliatio. ut pⁱmi
fiās humiliet hō. q̄ p sp̄biā cecidit. hāc cām
pōit job. vi. Sagitte dn̄i ⁊c. sp̄m meū. i. sp̄
biā. Scda ē metus timoris. ut hō attendens
īfirmitatē seu ꝯditatē uigēt dn̄i. caueat sibi
ag̃ladis. i. peci īferni. q̄ infirmitatē ꝑclio
ē. ... ē sua p̄ ... ꝺ ... pentes. q̄n ne

ꝯtitatē moriēdi incidit. ꝑ īo pecō ⁊ illa pecī
ꝯ pecī ē tocii ḡ huāti. Vn̄ seqr̄ in auctē.
Job. ⁊ terrores dn̄i militāt ꝯ me. Tertia cā ē m
... ut ... q̄ ... dō ad se. Vn̄
osee. xi. Jn funicls adā ⁊c. Quarta cā ē ut
hō attendens h̄ uite miseriā. eēt quē me
lior. Quīta ē ne hoies magis appetēt bap
tizari ꝑ uitā corpalē q̄ ꝑ uitā spūalem.
Secundo. ē. q̄r. utrū hetici ꝯfēūt
uērū bptīm. pbat̄. q̄ sic. q̄ ap̄ eos
ē uērū bap. q̄ p; q̄ hetici baptizati
si redeāt ad ecctiā n̄ rebaptizant. ḡ pōīt ꝯfer
re uērū bap. cū ī hāt. ḡ si baptizat̄ uē bap
tizatū ē. Jt̄ ap̄ heticos ē uērū bap. ḡ ⁊ uer̄
ordo. ⁊ ita uērū sacdotiū. ḡ uā pās ꝯferēdi
bap. ḡ si uē baptizat̄ baptizat̄ ē. Jt̄ ꝺ aug̃.
q̄ nulli sacrīnto facienda ē iniuria. Sacrīn
to aūt fit iniuria q̄ ꝺ ipīm polluit. p pollu
tiōēs ministror̄. Si enī radiū sol̄ p q̄tacūq;
immūdā spargat̄. n̄ ꝯhit ulla pollutiōē
aliq̄. q̄to mī sacrīntū dī. ḡ q̄uis hetici
sit polluti. n̄ t̄n bap datū ab eis ē pollut̄.
ḡ ē uērū bap. Jt̄ m. xviii. luc. ꝺ. Jobs dnō.
Vidim̄ q̄dā ī noīe tuo eici. dmoīa. ⁊ p. e. q̄.
n̄. s. te. nobēū. Et dō. Ne nolite. pbibē. e. q̄
ē n̄ ē ad uł nos p nob ē. ḡ dō appbaui ⁊ con
firmaui id q̄ ille mal̄ hebat eē cū aplīs
ḡ dō appbat ⁊ ꝯfirmat id q̄ hetici hñt eē
cū eccē. s; bp̄ hñt eē cū eccē. ḡ dō appbat et
bap datū ab heticis. ḡ ē uērū bap. Jt̄ scptū ē.
q̄m abraā huit duos filios. u. ꝺ. an. ⁊ u.
ꝺ libā. ⁊ ꝺ. ap̄. q̄ h̄ sūt p allegoriā dcā. ⁊ h̄ n̄
negat̄ hetici. q̄ recipiūt eplās pauli.
ḡ sic̄ habraā filiū genuit ꝺ an. ⁊ filiū
ꝺ sarra sp̄osa sua ita dō q̄ sigr̄ p habraā
q̄ uertp̄s p̄ mltor̄ generatiōē. q̄sdā filios ge
nerāt ꝺ sp̄osa sua. s. eccē catholica. ⁊ q̄sdā
ꝺ an. s. hersi. ł eccē maligntiū. ⁊ sic he
tici ꝯferūt uērū bap. Ad ꝯ his rōnibʒ. s; p ꝺ
uoluit nob pbare hetici ut ꝺ. a. ī libro ꝺ
bapto. q̄ ipi soli sūt eccē. q̄ in tpē elijpe
aut dē ē dō. aut baal ē dō. q̄ nic ē. eccē
hñt dō ⁊ baal. ꝯ obicīūt hetici. aū eccē ē eccē.
aū hetis ē eccē. s; uos dicitis q̄ eccē ē eccē. q̄ uō
solos. dicitis eē eccē. ḡ hetis n̄ ē eccē. ḡ q̄ ē
eccē n̄ ē hetis. s; eccē ē bap. ḡ hetis n̄ ē bap. ḡ he
sis n̄ ē uērū bap. ḡ hetici n̄ uē baptizāt. ḡ
bptīs heticor̄ n̄ ē bptīs eccē. ḡ si illi q̄s nos bap
tizam̄ ueniāt ad uos sūt rebaptizādi. hoc
aūt stm̄. ḡ relinqit̄ q̄ hetis eccē sit. ⁊ ita so
la ista q̄ntitio ē eccē. cū unica sit eccē. Jtem
bap heticor̄ aut fac̄ filios dei. aut n̄ fac̄.
si n̄ fac̄ ḡ n̄ ē uērū bap. ḡ rebaptizādi sūt. ḡ
si ꝺ baptizati ueniāt ad eccē. rebaptizādi
sūt. ⁊ h̄ stm̄. si fac̄ filios dei. ḡ filios sp̄osī.
ḡ filios sp̄ose. ḡ baptizati ab heticis sūt
filii eccē. ⁊ ... a heticor̄ ē eccē. Jt̄ bap
heticor̄ aū fac̄ remissiōē peci. aū n̄ fac̄. sin

fac g n e uim bap g si baptizati ab hereticis
ueniat ad eccam baptizati sut. 7 h stim si ueri
fac remissioe pecci g ibi e sps scs. g in ecca
sui lesi hereticor. f q baptizat e sps scs. g oue
tio hereticor e ecca. Na u e sps scs ecce e. q sps scs
n uint ecce. in aug in. vii. Mich. ego dno 7
n ho. 7 ciuitate si mgdior. f. ciuitate mali
gnitui. Jt baptizati ab hereticis sut filii dei. g
ecc. g ecc genuit eos au d suo utro aut n de
suo utro. si d suo utro g d sinis termis uiscib.
si geniti sut ab hereticis. g heretici sut d mmi
eccle. 7 in ut p. Si n d suo utro g. tal cu pit
ifsitia ht. s n ht ifsitia t psluta n cu pit d
suo utro. g cu ecce pepit illos. pepit illos d su
utro. 7 in ut p. ¶ Solo. ad pm. R. a. q hat
n uz. heresis n e ecce. g baptis heresis n e bapt
ecce 7 poit tale. D aut paradisus e padis au
egypt e padis. s3 padis e padis. g egypt
n e padis. g fluui egypti n e fluui padisi.
7 h stim. imo fluui q geon e fluui egypti 7
padisi q emanat d padiso i egypt. c. m. ba
pta ab ecce q e padisus spal. pueni ad malo.
7 sin dub aug illa n uz. h e heresis n sit ecca.
tn i multis queniut. ut i bpto 7 ordie. sicut
quis ho n sit asin tn in malli queniut. ad
fo obitu d. q bapta hereticor qsdai fac filios
dei. ut puulos. qsda n ut adultos. q ibuti sut
errore hereticor. Si g hi adultos baptizat he
tici. n facuit eos filios di. tn uim bap susci
piut. Vn si ueniat ad uintate ecce n sut
rebaptizadi q ut d aug sanado e q uuln
eratu e. n curado q sanu e. Sam aut sut hi
bapti. qtu ad id in quo coicat cu ecca. s. q ad
bptm. Si uo heretici baptizet puulos. faciet
eos filios dei 7 dnt illi filii ecce. n q os ge
nuit eos d ecce q e legittia spola sua. s q il
los os genuit d h s taq d ancilla. adop
ecce. ecce e reputat suos qsiq q gnat os. sui
pullos q sut de ecce siu p hereticos. siu p pa
ganos q s gnac sut i hoc. q dni sara abe.
Ingde ad a. m ca si forte salti ex illa su
scipia filios. 7 s p3 q n segt. q quitio he
ticor sit ecce. t p sum dic q os genuit eos
de ecce. i. d hereticis f id q ae hnt cu ecca.
Ds e baptizat p a auctte. ecce uo p ministio.
7 s auctte. heretici uo ultio ministio. 7 f id q
hnt d ecce. Ad tio obitu d. q bap hereticor
fac remissioes pccor. 7 ibi e sps scs n in he
ticis. s i sacrto suo. i. sps scs qui uise e
pat dac gras sua p bpm n p recipiente ste
terit. ¶ Ad. iiij. obitu d. q ecce qsda gnat
d suo utro. sic illos q s fideles baptizat. alio
gnat n d suo utro. sic illos q ab infidelib
baptizant. qs tn reputat suos. sic rachl
7 lia filios ancillar suar reputauet suos.
ut h. xxx. gen. 7 sara filiu ancille repu
tauit suu. Vn aug y macli ad h u scpmt
a ppto di. n obsuit mat ancilla. s s trina 7

discordia. ppt hac e dem e. cice an. 7 si. ci. n e a
e d ptu carnali. 7 de ptu spuali. q gm exced
n az. q i ptu carnali sola na opat in illo e e.
n. i. i matre filii. Jn ptu uo spali opat fide
ecce. siu p hereticos siu p ecce. heretici uo bapti
zat infidelis fac q fac ecce. siu recte crede
tes. Vn n e mir si ecce p g m alique piat n de
suo utro. l3 carnali nulla mlr piat n de suo
utro. t p sum ista distigue. ecce gnuit bapos
ab ifidelib d suo utro. q si itelligat de suo utro
i. d si ittis fla e. si de suo utro. i. d eo q suu e.
S e. heretici e n baptizat n f l q e eccle
Exto. c. qr de unico bapto q d
unic q a qcuq hoie det. siu
ab hetico. siu pagano. siu catholico. n deb
pot itari. Sigt qr n ited bps. cu euchastia
q e mag dignu sacrntu itet. Adsigt aut
aug tres. qr bapis n itet. d e q i iuria fit sa
crto si itet. si cade roe n e itanda eucha
ristia. q si min dignio sacrnto fit i iuria
si itet g 7 mag dig sacrnto. s. euchaistie.
fit iuria si itet. ¶ Solo. m assigt ca qr
bapis n itat. pma e q cu bpis deleat clpa
7 o m o da pena. si itaret siu frenu pecca
ret hoies 7 discerent p ca pos licetie usq ad
extrema neccitate. i qua facent se baptiza
ri. 7 sic stati euolaret. ppt h instituit dns
ut unic eet bpis. Seda ca e allegorica. bpis
e ht efficacia sua. a morte x. q sic d ap co
pti sum xpo p bpm. sic e q sepltu e n appa
r3 ita i bapto sepeli d3 omis uetustas culpe. ut
deceto n appareat. Vn sic xpc tm seml mortu
us e. ita 7 nos tm seml baptizam. Tertia ca
e efficacior q assigt aug. s. ne fiet iniuria
bapo. Carace e bpti ppetuus e remanz e in
hereticis remanz i dapnatis i inferno. 7 sic
radi sol p qcuq i munda loca diffudat. n
ghnt pollioe aliq sic n carace polluit nec
frangit. n d tiorat. n amcltat. qcuq uitia 7
sit in aia bapti. Vn d aug. sic iudi sut ma
li i lege bona. sic heretici sut mali i bapto bo.
7 sic malitia iudor n fac lege mala n eam
polluit aliq mo. sic n malitia hereticor fac
baptm malu. 7 sic iudei mali p h q hnt 7
lege bona. mag dapnat. sic heretici p hoc q
hnt bpm. mag dapnabunt. si g itet
bapo e det carace bapti ul ad nat e ul d
teriorat. t pollut quor nlu e. q g carace
bapti e ppetuus. n itat bap sic n ordo. ca
race e ordis ppetuus e. n e sile de euchai
stia. q corp xpi n manz ppetuo i hoc q n
manz ibi n q diu forma panis durat. 7 fo
ma illa n e ppetua. Vn n fit iniuria sacri
to euchistie si itat. Expocis g p3 q bap t re
pllit oem uetustate. ta culpe q pe. 7 s p
baptm remittet omis clpa. 7 omis pea.
q 7 p b3 paucte apli q d. ad. ro. Sin pma
sit dona 7 uocatio di. dona. s. q donat sps. s.

in bapto. ¶ Si ce. accedat q s ad baptm. qui
fec multa pcta mort. d. aut. au ho puit. aut
ds puit. g t iste puit se. t ds puit pena. s3 i no
puit se. g si decedat stati pt bap ds puit pena.
7 sic bapis n tollit oem pena. Jt sacrntu corpis
x e dignus e 7 efficaci sacrntu q bapis. 7 n tollit t
oem pena. g n bpis plec amaion ¶ Solo. ad p
mu dicend e. q bapis efficacia sum a passioe
x. vn q oem pena tollit h ht a passioe x. ds e pu
niu xpm i passioe p oib baptizadis. q ut dicet
ysaias. disciplia pacis me sup eu. 7 ipse pcta nra
i. pena p pcis ptulit i corpe suo sup lig. sic dic
b s petr si g decedat stati pt bptm euolab. 7 q
d puiu illu p petticoe i cedere bptm cu passioe
dni. sufficient puit iudicat ab oitate di ¶ Ad
so obitu d. q corp x ise efficaci e q bapis. huma
nitas e x ad d dig e. q exaltata e sup omes celos.
7 sed3 x ho ad dexta3 di patris. si n segt q sit effi
caci in q sacrntu. 7 h dato q sit efficaci mg
sacrntu. n tn uz h arg. euchia n tollit oem
pena. g n bpis q n e euchia ad tollnd pena.
s3 e sacrmt innois. bapis uo e sacrmt renoua
tiois. Vn aufert oez uetustate. ta clpe q pene.
e e spual regnatio sic dd d. n. qs renat. f. c. 7 s.
n. i. r. ce. pot g sacrntu euchie ee efficaci
i suo effcu q bapis. 7 tn bapis efficacior e i
suo p o effctu q euchia. 7 sic sacrntu dignus est
q sacrntu. Jta effcs q effcs ¶ Si ex hac auctte
o ppoit aug ce hereticos. q dnt puulos n indi
ge bap. discedat e puul si n bap. aut intb
i regn. ce. au n. si itrab. 7 n e renat. g d3 mitti
f e. si n intbit g i digz bap. p. si n itrab cu
fcs sit ad ymagine di 7 nllu pccm hat. q. in
stiti. a stanodab. ausioe di. cu fcs sit pullam
hnda. pp hoc dicd e q indiget. 7 si baptiza
t. 7 stati p bap decedat. intt stati i. r. ce. g f
h bapis apit ianua padis. g. sangs x ruse
a hebetauit. ignea. g passio x apit ianua3
padis. n g bapis ¶ Solo. passio x apit ia
nua padisi p satisfactioe. 7 p cca m eritoria.
7 uniu sale. buulitate e passiois mut x p
apteri ianue. oib baptizadis. 7 oib q e coi
tui erat i ipm. bapis aut apit ianua pa
disi p ca efficet. singlem itu e singlez hoi
ne fac euolac. i. ds p bap apit hac ianu
a. Ascesio si x apuit ianua p effcr. S3 ui
q i adltis bapis n faciat remissioe pec.
q adlt ul acced ad bptm gtt ul fict. si
gtt ia dimissa sut ei pcca. g bapis n fac
i eo remissioe pccor. si fict accedat. g n
dimittitur ei pcca. q sps scs discipline
effugit ficti ¶ Solo. n e necce q adult
accedat ad baptm. gtt t fict. e e medui.
pot e accede gtt 7 dolns d pcis s. tn n sut
ei dimissa 7 te p uitute bpti ei dimittut.
si uo accedat gtt te ht fide. spe. caritate.
7 dimissa sut ei pecca q ad clpa. bapo uo
sequens augmtat gra i ipo 7 tollit oez pea

i. omne satisfactioe exterioe intioe e no
tollit bapis qn. s. d lecit gtei d pecis s.
Post sacrntu bapti q e
sacrntu intrntu i ecca.
dicend e d sacrnto gfirmatiois. q e sacri
tu pficientiu. 7 pugnatiu e muidu. e ne 7
demoia. circa q sacrntu. po dicend e de ceti
tpi sacrnti. Scdo qr tm ab epis det sacrmt
istud. Tertio utr ad ualat h sacrmt si de
t an baptm. Circa centia h sacrnti v. ct
gunt pmi e for ubor. scd e intitio gfirma
tis. ttiu e dignitas gfirmatis. q e q sit epc.
qrtu e ipa matia. s. crisma. quitu e loc i q
crismat. s. fros. for ubor tal e. gfirmo te sig
ccis 7 crismate salutis. Jn noie p 7 f. 7 s. s. am.
Dat aut hoc sacrnti ad robur. ut ydonei
sim pugre 7 potac nom x cora regib 7 pn
cipib. 7 h sigt ille loc 7 ipa m. loc q fit co
firmatio in fronte. ne ulo3 erubescam g
fiti nom x cora hoib. q d. uitas. qui me
erubuerit cora hoib. erubesca 7 ego. c. c. p.
meo. No e suffic corde cre imo necce est
aliqn gfiti. S. ap. Cord cre ad iustitia. ore
aut gfessio fit ad salute. hoc sacrntu no
huit petr qn ad uoce ancille erubuit nom
x 7 negaui. n du e erat gfirmat uitute ex al
to. q h sacrntu det ad pugnd sigt ipam
s. crisma. quo iungit illi q gfirmat. inun
gunt e pugiles ut difficili pst capi ab i
imicis. gficit au crisma ex balsamo 7 oleo. et
oleu sigcat nitore gscie 7 letitia spuale p
q spualia bella supant. balsamu au sig
ficat odore boe uite p q m inficiunt spentes
s. demoes. q sigficat p odore cedri odor e
cedri inficiat spentes. Vn qi cedor exaltata
su i libano. Jn h rei sigue declat od dici
pulis s. dns spm scm. seml in tra qn in suf
flauit dicipulis dices. accipite. s. s. 7 e h
datio sigfiuit gra q dat i bapto. seml dedit
spm. s. de celo i die pente. ad rob. q. qn co
firmati fuere uitute ex alto. 7 h sigficauit
gfirmatioe 7 rob gre q dat i sacrnto cofir
matiois. Jn h 7 rei sigtac. e t inuice fuit dd.
po i betlee i signu reg futi. q sigficat uc
tioe q fit i bapto. s e illa ucturai n psut
baptizati regere. adhuc ipso se. ppebuita
te uitutu. so uct fuit ded iuebro. tm sup
duas trb. pt q uctioe multos huit adu
sarios. 7 h sigficat uctioe q fit i gfirmati
one. f q regn. 7 tn multos hns aduersarios
7 multa bella. ttio uctus fuit i ebn sup oes [gnal]
trb 7 pta regnuit i pace. 7 h sigficat ucti
one qua ungem in futo. qn cotup. hoc
indu 7 scorruptioe. 7 mor. h. i mort. qn in pace
regbim sin alia bello. p3 g q sacrntu co
firmatiois adhe ut det sps s. ad robur.
Vn urban pp. sps scs septi formis g cum
plenitudie scitatis sue 7 uitutis in gfirma

tiā conferri. et enim videtur filios pro ipsum manus epō
rū post bapt. debere recipere spm s. ut plenius in
venirent. ēnim. sed ē bene quod per bapt. restant
plenitudo. sed distinguitur duplex plenitudo. s.
plenitudo sufficientie. que datur in bap. et plenitudo
copie. et hec datur in confirmatione. Sed obicitur.
ī pso. panis cor hoīs confirmat. et corpus x. panis
ē. ergo confirmat cor hoīs. g sacrm euchē est
sacrm confirmationis. g superfluum ē aliud
sacrmtū ponere ad confirmationem. Item sacrmtū
eucharistie ē sacrmtū dilectionis. sed fortis ēst ut mors
dilectio. aque multe non potuerunt extinguere
caritatem. g sacrmtū euchē ē sacrm robo
rationis. g superfluum ē ponere aliud sacrmtū ad
dandū spm. s. ad robur. Ad hoc dicunt magistri
quod sacrmtū eucharistie non confirmat nisi per accidens
et ex consequenti. sed sacrmtū confirmationis per se et primo
se confirmat. sed hec solo nulla videtur esse. quia non solum
obiectio. ē est obiectio ad hoc quod duo sacramenta non
debent coincidere in effectu. Propter hoc dicimus quod sacrm
tū eucharistie quibusdam ē panis. quibusdam ē lac
sic dicit ap. tamquam parvulis in xpo. lac dedi vobis
potum non escam. et idem ait in modico me scietis inter
vos nisi ihm xpm et hunc crucifixum. illis ergo corpus x.
lac ē. qui humanis virtutibus imitantur xpm.
et illos non confirmat vel corroborat. quibusdam vero
qui ipsum imitantur non solum in humanis virtu
tibus sed in divinis ē panis. unde ad augustinum. cibus
sum grandium. cresce et manducabis me. et hos quidem
confirmat. quia ergo sacrmtū euchē non omnes confirmat.
sacrmtū vero confirmationis ad hoc ē ut omnes con
firmet tam parvulos quam grandes. propter hoc non ē superflu
um ipsum ponere.

Sed quid utrum in confirmatione

Si imprimatur caracter. videtur quod sic. quia si non imprimitur
caracter solum ergo unctio exterior que fit in fronte ē sacrmtū
confirmationis. sed illa desinit esse. g sacrmtū con
firmationis desinit esse quod falsum ē. Item si non im
primatur caracter. g iterandum ē hoc sacrmtū. ex quo
non manet sicut iteratur eucharistia et penitentia que non impri
munt caracterem. Si propter hoc dicatur quod imprimitur
caracter. queritur cuius rei sit signum ille caracter. et dicunt magistri
quod signum ē strenuitatis vel habilitatis ad pu
gnandum. Sed queritur quid sit illa strenuitas. aut ē virtus
aut dispositio virtutis. certum ē enim quod virtutibus tamquam ar
mis pugnamus. ut patet ad ephes. induite arma
turam dei. g si illa strenuitas ē virtus. sed caracter
ē bapti. signum ē virtutis. g idem ē signum
caracter confirmationis et caracter bapti. g unus idem
sunt. et alter superfluit. Si illa strenuitas est
dispositio virtutis. g ē dispositio eius quod signatur per carac
terem bapti. g non ē necesse ponere novum caracterem
ad significandum illam dispositionem. sed sufficit autem dispo
nere facere in caractere bapti. ad significandum illam dispo
sitionem. Item sicut se habet res ad rem. sic signum ad signum.
sed in sacrmto confirmationis non datur alia res vel
alia gratia quam in bapto. sed que data ē in bapt. confirma
tur et roboratur. quod sonat ipsum nomen confirmationis. g non

dicitur imprimi alius caracter. sed tantum ille qui datus ē in bapto
confirmari. quod concedimus. Unde dicimus sine preiudicio meli
oris sententie quod idem ē caracter bapti et confirmationis
differens secundum rationem. et per hoc solvuntur predicte obiecti
ones. non enim iterandum ē hoc sacrmtum. cum caracterem a. t. q.
habeat. Sed secundum hoc videtur quod sacrmtū confirmationis idem
sit cum bapto. immo quod non sit sacrmtū. sed sacrm
tale bapti. sicut salis unctio. et luminis appositio.
Et ad hoc ē solo. quod sacrmtale bapti ē illud quod
significat aliquid quod fit in bapto. et per hoc patet quod sac
mtū confirmationis non ē sacrmtale bapti.
quia hec confirmatio vel corroboratio gratie non fit in
bapto. et licet idem sit caracter in essentia. diffe
rentia tamen ē secundum rationem. et differunt et in materia. quia in bapt
fit aqua. in confirmatione crisma. differunt et secundum statum.
quia alius ē status incipientium. alius proficientium et
pugnantium.

Secundo queritur utrum minores

Sacerdotes possint dare sacrmtū confirmationis.
videtur quod sic. quia possunt dare sacrmtū bapti. quod maius
cum tollat omnem culpam et omnem penam. possunt et dare
sacrmtū corporis x. et efficere quod maius ē. possunt ergo dare
re quod minus ē. s. sacrmtū confirmationis. Ad hoc
dicunt quidam quod confirmatio hoīs absolute ē in
terminus vero hoīs ad nobilem potest esse. propter hoc soli episcopi dant
sacrmtū confirmationis in quo confirmatur
et consummatur gratia. sunt enim episcopi successores apostolorum qui
fuerunt vicarii x. sicut dicit ap. pro x. legatione fun
gimur. Minores vero sacerdotes possunt dare ini
tialia sacramenta. Sed hec solo nulla videtur esse. quia
sicut dominus precepit dari decimas. sic precepit dari
primitias. et per hoc significatur quod sicut consummatio et per
fectio ab ipso ē. sic et initium boni. Item sed soli
episcopi sunt vicarii x. confirmant. quia solus x. confir
mat interius. eadem ratione soli episcopi debent bapti
zare. quia solus x. baptizat interius. Item mi
nores sacerdotes crismant baptizatos in sum
mitate. s. in excellentiori parte. g multo fortius
possunt crismare in fronte. Solo. notandum ē
quod sacrmtū dicitur magnum iiii. modis. dicitur ē ma
gnum quantum ad efficaciam. et hoc modo baptismus dicitur magnum
sacrmtū. innovat enim hominem totaliter. Secundo
dicitur magnum quantum ad essentiam suam. et hoc modo sacramentum
eucharistie dicitur magnum propter dignitatem essentie cor- cons
poris x. Tertio modo dicitur sacramentum magnum quantum
ad significatum. sicut dicit ap. inter virum et mulierem magnum
sacrmtū. in x. et ecclesia. significat enim matrimonium spirituale
quod ē inter xpm et ecclesiam. Quarto modo dicitur sacramentum
magnum quantum ad effectus pregnantiam et dignitatem
et hoc modo confirmatio et ordo magna sunt sacramenta. in
digniori enim gratia confirmata vel consummata. quam gratia
simplex. sed videtur quod hec distinctio nulla sit. quia sacrmtū ē
dignioris et nobilioris essentie. digniorem et nobilio
rem debet habere effectum. g sacrmtū euchē digniorem
habet effectum quam sacrmtū confirmationis. et ad hoc di
cendum quod hec ē falsa. sacrmtū dignioris essentie digniorem
debet habere effectum. quia sacrmtū non habet dignitatem effectus
solum propter dignitatem dignitatem essentie. sed et in genere

sacrmtū. parvuli ē acceperunt corpus x. et non ē eis
[illegible]
g confirmationem. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Imitandum ē per pontifices
[illegible] pontifices
[illegible]
[illegible]
[illegible] timore que ē initium sapientie
8. X. q. [illegible]
[illegible] baptizandi [illegible] per patriarchas. i. [illegible]
quod baptizandi baptismo aque [illegible] presbiterorum
unde catecuminum inungant per sacerdotes. i. in pectore
et crismat in vertice. per sacerdotes simplices. crismat vero
in fronte per pontifices. Unde dicitur quod sacrmtū confirma
tionis ortum habuit ab apostolis. qui ad manus impositionem ap.
ē imponit manus super baptizatos. et accipiebant
spm s. quod vero ad crismationem ortum habuit ab institu-
tione ecclesie. sed melius dicitur quod quamvis a dominis ortum habuit a bap-
tismo non legantur crismasse. unde soli episcopi conferunt hoc sa
cramentum. qui sunt vicarii x. sicut et apostoli. et sunt quasi sponsi
ecclesie. unde et anulos habent. patet ergo quare soli episcopi confir
mant. propter eorum ē quod perfecta exercent opera. et minores minora.
Ad primo g obiectum dicitur quod non sequitur minores sacerdotes possunt
facere maius. g possunt facere minus. quia licet sac
mtū confirmationis minus sit uno modo quam bapti.
ē tamen maius alio. Ad secundum et tertium obiecta patet per predicta.
Ad ultimo obiectum dicitur quod non sequitur. minores sa
cerdotes crismant in vertice. g possunt crismare in fron
te. quia maius ē crismare in fronte quam in vertice. quia cri
sma in vertice significat fidem. que datur in bapto. que ē in
vertice. i. superiori parte anime. hec ē in sinodo. sicut dicitur in
lege. filii triphaz. et thanes confregerunt te usque
ad verticem. i. usque ad fidem. corrumpendo fidem. que ē in
vertice i. in sinodo. crisma vero in fronte significat forti
tudinem. et audaciam quod non erubescunt portare nomen
x. coram regibus et principibus.

Ultimo queritur si debeat confirmatio

Post baptismum iterum possit ei. videtur quod sic. quia dicitur et ue
rum ē quod qui vis accipere maiores ordines primi
sis minoribus sufficit accipere minores ordines
in quo non optet prius accipere maiores. g sed aliquis confirme
tur primo et postea bapto sufficiet baptizari. ita quod non
oportet eum confirmari. sed confirmatione disposita bapti.
ē et ad confirmandum gratiam spiritualem. s. unde non potest
esse sine eo quod disponit. g confirmatio non potest esse sine
baptisme bapti. quod maxime cum bapti sit ianua sacrm
torum et non ē similiter de ordine. quia unus ordo non ē dispositio
alterius. immo omnibus ordinibus. omnia habent officia
distincta. ausi est. ē tamen aut hoc sacramentum. s. confir
mationis confirmatio post baptismum dicitur dari. [illegible]

Post sacrmtū bapti et confirmationis

Dicendum ē de sacrmto eucharistie. et hac ratione
quia sacrmtū istud non habet dari nisi digne. et propter hoc sequitur

sacrmtū bapti et ē eucharistia cibus grandium. et con
firmatorum. sicut dicit dominus ad augustinum. cibus sum grandi
um. cresce et manducabis me. et sic sequitur sac
ramentum confirmationis. et alia ratione. quia et confirm
atus sepe cadit per peccata venialia. Septies ē ca
dit iustus a caritate sed non in caritate. Unde necessaria ē
medicina et eucharistia. Medicina ē inchoantium in
peragrantem gratiam. et preservat ab omni peccato. veniala
quia sepe et continue sunt eundem per peccatum mortale. unde ag
[illegible] gratia. cave ne obruaris arena.
[illegible] sacrmtū eucharistie. primo videndum ē de causa insti
tutionis huius sacramenti. et de eius nomine et quod sit sacramentum et utrum
[illegible] sacrmtū vel plura. Secundo de mutatione
[illegible] quomodo fiat transsubstantiatio panis in corpus
x. et vini in sanguinem. Tertio de modo corporis x. sum
di. et ad quos valeat sumentibus. Quarto de fractione
eius. et quare in tres partes frangatur. Quinto
de digne et indigne sumentibus. Sexto de quibusdam auctori
tatibus que sunt in canone misse que magnam
faciunt dubitationem. quomodo intelligende sint. Sep
timo et ultimo de hereticis qui errant circa hoc sacrm
tum. et utrum consecratum. et et quid consecratum confi
ciunt. utrum errent et qui errent.

Circa primum articulum notandum ē.

Quod triplex ē causa institutionis huius sacramenti. prima commemo
ratio passionis x. sicut ipse dominus dicit. facite hoc in
meam commemorationem. que triplex ē prima commemo
ratio amoris. quam ostendit nobis x. in cruce. quia maio
rem caritatem nemo habet etc. Secunda ē commemoratio
liberationis. quia per passionem suam liberavit nos a ser
vitute diaboli. et captivitate. et carcere inferni et mor
tis. Tertia commemoratio ē imitationis x. ut
imitemur pacientiam. humilitatem. et alias virtu
tes quas ipse ostendit in cruce. et sic intelligitur ubi ubi ap.
ait absit g mihi gloriari nisi in cruce domini n. i. x. i. in amore quam
in exhibuit cum crucifixus ē pro me. et liberatione qua li
beravit me per passionem suam. et imitatione virtu
tum eius quas ostendit in cruce. Unde subiungit. stigmata
domini ihesu. porto in corpore meo. Secunda causa institu
tionis ē meritum fidei. quia fides non habet meritum
cui humana ratio prebet experimentum. quia fidei meritum ē
et laus cordis quod non videas. et maxime illud quod ē sup
ra rationem naturalem vel homo abnegat se ipsum dum potius
credit prime visioni quas ē. talis rationi. sicut alter
potest coli deus. unde aug in libro de utilitate creden
di dicit. quod tanta ē virtus fidei. quod non etiam parentes carna
les cognoscimus nisi per fidem. credo ē quod ille sit pater
meus. non scio quia cum etiam quod genuerunt. sicut non patrem
spiritualem cognoscimus nisi per fidem. ut ergo fides habeat
magnum meritum. continetur sub forma panis et ve
rum corpus x. quod tamen non videmus. Tertia causa ē suble
vatio spei. ut ē quod deus esse cottidie presentialiter et
corporaliter videtur nobiscum. ut magis spem ob
tinere petitionis nostris. ipse ē datum ē cum quod
petimus. et ipse orat pro nobis. et petit. et cum ipse
sit petitor orator et dator simul dubiis obtine
bimus quod petimus non per nos fuerit. Quarta causa
ē instructio. propter hoc ē instruit nos deus ut magis

potest dici quod hoc pronomen hoc demonstrat corpus Christi adunitive tamen corpus scilicet Christi quod nunc est ibi, sed [illegible] domini soli [?] [illegible] quod dominus accepit et comedit. Hoc est corpus meum. Ita est dominus evangelizante [?]: Accipiens Jesus panem benedixit fregit dedit discipulis suis dicens: Accipite et comedite, hoc est corpus meum. Si igitur quod dedit corpus suum quod prius factum erat transsubstantiatio quando proferret ista verba hoc est corpus meum, quare per ista verba non transsubstantiavit, quod conceditur quando dicitur quod tenens [?] benedixit panem quando benedictione facta sed quando facta est transsubstantiatio. Si illa benedictio non est revelata esse per ea verba dedit discipulis suis dicens: Accipite et comedite, hoc est corpus meum, et tunc dedit non istis verbis hoc est corpus meum vel ad prolationem eorum fiat transsubstantiatio. Similiter ut quando prolationem horum verborum hoc est corpus meum mutavit dominus panem in corpus suum. Unde hoc sic intelligendum [?] illa littera: Jesus accepit panem, benedixit quando benedixit. Sed quia non fuit facta mutatio sic facto [?] [illegible] benedictionis facte, sed quod nondum fit transsubstantiatio [illegible] verbis illis dicens hoc est corpus meum, et postea fregit et dedit discipulis suis dicens accipite et [comedite], hoc est corpus meum. Vel potest intelligi quod dedit discipulis suis dicens accipite et comedite, dicens hoc est corpus meum.

Tertio est quod dicendum est de modis sumendi corpus Christi sive manducandi. Qui sunt duo: unus sacramentalis, alius spiritualis. Sacramentaliter sumitur corpus Christi quando sub forma panis vel vini. Spiritualiter sumitur quando per fidem [illegible]. De quo dicit Augustinus: Crede et manducasti. Sed ut quis potius debet dicere: Dilige et manducasti, quia sacramentum corporis Christi est sacramentum unionis Christi et ecclesie. Per caritatem fit illa unio. Est enim caritas sicut cementum ligans lapides, id est fideles, in domo dei spirituali que est ecclesia. Sed per caritatem manducamus Christum, et ita dicendum fuit: Dilige et manducasti, potius quam crede. Item ut quis debet dicere: Crede et manducasti, quia secundum Augustinum credere in deum est eundo in eum intrare et eius membris incorporari. Sed incorporari est manducari. Ergo credere est manducare. Sed sic dicendum fuit: Crede et manducasti [?]. Item hoc ut probatur quod dictum est Petro: macta et manduca, id est [illegible] corpora [illegible] quod dominus [illegible] non [illegible] fideles, id est sic incorporat quia in ipsum mutantur fideles, non ipse in eos. ¶ Solutio. [illegible] dicendum est quod sicut in manducatione corporali quatuor sunt: primum est masticatio, secundum delectatio, solum est [illegible] aliud est [illegible] ipsum cibum; quartum assimilatio que est incorporatio. Ita in manducatione spirituali quatuor sunt. Primum masticatio spiritualis que est in diiudicatione corporis domini, de qua loquitur apostolus: reus erit [illegible] qui indigne accipit, dicens: non diiudicans corpus domini. Diiudicare est discernere quale sit corpus Christi, quam nobile, quam vivificativum et huiusmodi. Secundum est delectatio qua delectamur in Christo. Tertium est assimilatio spiritualis que est incorporatio spiritualis. Diiudicatio autem illa fit per fidem. Sed [illegible] delectatio. De qua Augustinus: [illegible] de tota dilectio. Si enim diligo aliquid [illegible] delectatio in ipso. [illegible] quando diligit te delector. Sed per fidem fit as-

similatio, quod ostendit [?] patet, filius dei fit homo quod est in nobis, et per assimilationem fit incorporatio sive unio, et per [illegible] perfectior fit unio. Si unum est caritas in eum et ad illam [illegible] magis ac magis et conservat illam. Quia ergo per fidem fit masticatio spiritualis et dilectio [illegible] potius dici crede et manducasti quam dilige et manducasti. ¶ Ad aliud obiectum dicendum quod nos comedimus Christum et Christus comedit nos. Quod est ad masticationem spiritualem et dilectionem quam habemus in ipso manducamus ipsum, et sic sumitur manducare cum dicitur crede et manducasti. Unde non sunt in manducatione per illa quatuor que exiguntur in manducatione spirituali, sed quantum ad assimilationem et incorporationem Christus manducat nos, quia ipse assimilat nos sibi et unit per gratiam quam infundit eis. [illegible] Mali autem assimilant se diabolo et unit et sic manducat ipsum, unde dicitur: dedisti eum escam populis Ethiopum. Diabolus enim unit et assimilat eos sibi suggerendo. Aliter est quod mali delectantur in diabolo, aliter boni in deo, quia boni delectantur in ipso deo, non tamen in operibus suis. Sed mali non delectantur in diabolo sed tantum in operibus eius. Sed ergo in scriptura significatur manducare, sicut in Ysaia lv: Ecce servi mei comedent et vos esurietis; ecce servi mei bibent et vos sitietis. Comedent, id est delectabuntur. Et apud apostolum: Pascha nostrum immolatus est Christus, itaque epulemur, id est delectemur. Et infert apostolus causam motiva: quia est pascha nostrum immolatus est Christus, itaque epulemur, id est delectemur, quia passus est pro nobis. Delectari debemus in bonitate et maximo amore quem ostendit nobis quando passus est pro nobis. Hoc est quod maxime nos inflammat ad amorem eius. Et est Christus pascha nostrum triplici [ratione]. Est enim pascha quia ab ipso transimus: ipse est enim principium suum, alpha. Quia per ipsum transimus, quia ipse est via. Et ad ipsum transimus, quia ipse est finis suus, omega. Quia ipse veritas est et vita que transire nos facit a virtutibus ad virtutes, a virtutibus ad gloriam. Et est pascha per quam transimus tamquam per viam, quia Christus est via. Et est pascha ad quem transimus, quia ipse est veritas et vita. De hoc autem epulando subdit apostolus: non in fermento veteri, id est in corruptione vitiorum; et subdit: neque in fermento malitie, id est male voluntatis, et nequitie, id est perverse voluntatis. Neque est de [illegible] sive [illegible], et non [illegible] est ille qui non habet cognitionem dei sive fidem; sed in azymis, id est in puritate sinceritatis, id est sincere voluntatis, et veritatis, id est veritate cognitionis sive vere fidei. Et licet cognitio precedat bonum desiderium, tamen apostolus preponit bonum desiderium sive bonam voluntatem veritati sive cognitioni, quia plenitudo cognitionis sequitur bonitatem desiderii. Unde David: A mandatis tuis intellexi, id est a plenitudine mandatorum tuorum [illegible]. Ergo debemus in azymis sinceritatis, id est delectari in Christo, id est in dilectione et cognitione ipsius, sicut et ipse maxime delectatur in se ipso per cognitionem et dilectionem sui ipsius. Si enim cibus iste sit summe delectabilis, cum habeat omne delectamentum et omnis saporis suavitatem, ut quid maxime delectat illum qui habet palatum cordis bene dispositum, quia cibus corporalis summe delectans summe delectat palatum corporale bene dispositum. Sed corpus Christi cum sit cibus delec-

tabilis summe delectat illum qui habet palatum [cordis] bene dispositum. Sed quando est in caritate habet palatum cordis bene dispositum. Ergo quicumque in caritate manducat corpus Christi cum summa delectatione manducat ipsum. Sed contra precipitur ut agnus paschalis comedatur cum lactucis agrestibus, quod significat quod agnus qui tollit peccata mundi comedendus est cum amaritudine penitentie. Ergo non comeditur cum summa delectatione. [illegible] ab eo quod ipse comedit [illegible] tamen in se cibus ille summe delectabilis est et summe delectat angelos in patria, in via quemlibet secundum gradum suum et capacitatem. Sed nondum sumus ita [illegible] summe delectat. Cavendum est presumimus et peccata habemus et evanescere [?] in superbiam, quia nimia letitia luxuriat in presumptionem, et propter hoc quasi repressivum habemus, scilicet amaritudinem penitentie. Sicut in saporibus et medicinis acutissimis ponuntur repressiva, sic in comestione agni nostri ponitur amaritudo penitentie ut reprimat illam ineffabilem delectationem. Unde in psalmo: Letetur cor meum, ecce letitia; ut timeat nomen tuum, ecce repressio. Et in alio psalmo: Exultate ei cum tremore. Et in Iob: qui fecit ventis pondus, id est spiritibus dedit repressivum ne evanescerent in superbiam. ¶ Si obiciatur: si corpus Christi a digne sumentibus sumitur cum amaritudine penitentie, sed amaritudo illa delet mortalia peccata, ergo in illo facto et venialia. Ergo ex vi amaritudinis penitentie delentur venialia peccata in sumptione eucharistie, ergo non ex vi eucharistie delentur venialia, quod est contra sanctos qui dicunt quod sacramentum eucharistie maxime [valet] ad duo, scilicet ad remissionem venialium et ad augmentum gratie. Item supra dictum est [illegible] contra auctoritas quod signum dignius est [illegible] quod significatur. Sed corpus Christi quod trahit [?] [illegible] significat unitatem ecclesie. Ergo melior et dignior est unitas ecclesie quam corpus Christi verum. Sed indignum ut minus bonum non faciat magis bonum. Ergo corpus Christi non facit unitatem ecclesie. Ergo non assimilat nos deo, non unit nos deo, ergo non purificat nos et non delet venialia. Item in canone [?]: spiritus est qui vivificat, caro non prodest quicquam. Ergo caro Christi non vivificat spiritualiter, ergo non purificat nec dimittit peccata. ¶ Solutio: in susceptione eucharistie non oportet habentes caritatem perfectam habere amaritudinem penitentie, ut dolorem de peccatis vel luctum, donum dei est. Unde Axa dixit patri suo: terram arentem dedisti mihi, iunge et irriguam; et dedit ei irriguum superius et irriguum inferius, id est luctum pro dolore penitentie et pro peccatis mortalibus. Ergo qui non habent hanc amaritudinem vel luctum, ex vi eucharistie dimittuntur venialia. Aliqui tamen habent [illegible] habent amaritudinem quo tamen non delet magis venialia. Sic legitur non est [illegible] amaritudo delet nimium amorem uxoris et filiorum, et tunc ex vi eucharistie habent magis venialia que dimittuntur. Preterea si ex vi amaritudinis penitentie dimittuntur, non sequitur quod non dimittantur ex vi eucharistie. Unum enim bonum non expellit aliud, et efficacius dimittuntur venialia per illa duo bona quam per alterum illorum. ¶ Ad secundo obiectum dicendum quod unitas ecclesie melior est quam corpus Christi. Sed hoc habet calumpniam. Unitas ecclesie melior est quam

corpus Christi, quia corpus Christi habet quandam dignitatem, scilicet quod est unitum verbo, quod non est ecclesie nec cum aliqua dignitate que sit in ecclesia. Sed nulla habet comparationem ad eam dignitatem ecclesie. Sed hoc sine dubio [illegible] est ecclesie. Sed unitas ecclesie melior est quam corpus Christi. Sed hoc est falsum. Minus bonum non facit magis bonum. Ergo quod intelligitur facere per modum cause materialis. Aqua est baptismi minus bona est quam mundatio anime; facit tamen per modum sacramenti sive instrumenti mundationem anime. Sic et corpus Christi per modum sacramenti tamen facit unitatem ecclesie et purificat et mundificat. Sed per modum cause efficientis solus deus mundat et dimittit peccata. ¶ Ad tertium obiectum: caro est [illegible] caro non vivificat [illegible] per modum sacramenti et non vivificat, sed solus spiritus per modum cause efficientis vivificat. Si cum duo sint modi comedendi Christum, scilicet sacramentalis et spiritualis, quero utrum utroque istorum modorum sumpsit Christus corpus suum. De quo in glosa super Leviticum: quod Christus primo sumpsit corpus suum et postea dedit discipulis suis. Et videtur de alia glosa super Mattheum, et loquitur de sacramentali sumptione. Aut ergo Christus sumpsit corpus suum tamen sacramentaliter, aut sacramentaliter et spiritualiter. Si tamen sacramentaliter, iste modus sumendi est communis bonis et malis. Ergo apostoli digniori sive meliori modo sumpserunt corpus Christi cum ipsum sumpserunt spiritualiter quam ipse Christus [illegible]. Si vero sumpsit corpus suum spiritualiter, contra: sumere corpus Christi spiritualiter est corpori Christi mystico incorporari. Incorporari autem corpori vel mistico dicitur [illegible] incorporari corpori Christi mystico cum [illegible] tribuatur Christo, et constat quod in modo non convenit Christo. Secundum cum magis ac magis incorporari, et similiter in modo non convenit Christo, quia Christus ab instanti conceptionis sue tantam habuit gratiam quantam modo habet. Ergo nullo modo sumpsit Christus corpus suum spiritualiter. Item dictum est ad Augustinum: Crede et manduca [?] me; non tu me mutabis in te sicut cibum carnis tue, sed tu mutabis in me. Et intelligitur de spirituali manducatione. Non enim esset bonum ut veritas Christi mutaretur in nostram veritatem, sed bonum est ut nostra veritas mutaretur in eius veritatem. Ergo quando spiritualiter sumitur corpus Christi mutatur in Christum. Sed Christus non est mutatus in Christum, quia non mutatur in se. Ergo Christus non sumpsit corpus suum spiritualiter. ¶ Solutio: duplex est modus sumendi Christum spiritualiter. Duplex enim est caro Christi sive corpus Christi: verum, scilicet corpus Christi quod trahit de virgine, et corpus Christi misticum quod est ecclesia sive unitas ecclesie. Et de carne Christi mistica intelliguntur hee auctoritates, ut dicit Iohannes: Caro mea vere est cibus et sanguis meus vere est potus. Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem habet vitam eternam. Quod autem de unitate ecclesie [illegible] vivit de eo de spiritu de quo Christus vivit. Sed hoc manducare corpus spiritualiter est esse in corpore, id est incorporari tribui Christo vel magis ei ac magis uniri. Et hoc modo Christus non sumpsit corpus suum spiritualiter. Secundo modo manducare spiritualiter corpus Christi est per fidem incarnationis eius ei uniri et assimilari et delectari in hoc quod ipse homo factus est pro nobis. Qualiter delectabilis est nobis eius humanitas. Quod autem per fidem assimilemur probatur multis auctoritatibus. Dicit enim beatus Iohannes: Hec est victoria que vincit mundum, fides nostra. Quis est autem qui vincit mundum nisi qui credit quoniam Ihesus est filius dei. Et in evangelio: dedit eis potestatem filios dei fieri his qui credunt in nomine eius. Et fides assimilat. Sed ergo quod manducare Christum spiri-

alr e pfitte incarnatois ei et uni. 7 assilari
7 meis humanitate dlectari. pim mod e qi ps
b fi moi. 7 p h pfiir intlli iste auctor. Caro
mea ue e cib. q manducat carne m. hit in.
e. d carne x ua q trax d ugne pfiite e incar
natois. iuuimi spualr. m h g fo m xpe
suspsit corp suu spualr. put manducat sur
i semiplea signe. s. p dlctari. sic 7 m angli
manducit corp x. i. dlctant i humanitate x.
silr 7 e cu sit maxi cogitor sui 7 maximu
amator. maxie dlectat i humanitate sua.
Vn p hc mod manducadi spualr. ipe n mu
tatur i se. auctoritas e illa intelli qtu ad m
manducadi. q hnt hoies q indiget. ut inmute
tur i ipm. 7 sic phat distinctio p3 solo ad ob
iecta.

Queit p3a utm corp x sumptu i magna qtitate
satiet copali. vr q n. qz dic aug. q cib ille
n transit i uentre si i mente g n nutrit n satiat
corpalr. Itm n e i dpace n accidentia. si sola
subia nutrit corp. g cib ille n nutrit corp. Si g.
pt masticatioes for. qn desin ee for pais. ibi
desinit corp x ee i. aut g for ille accidentales eu
anescunt penit aut resoluunt in aliqs huo
res i qs resoluent pais si euanescut penit. d
si contigat aliq statim pt sumptioe dnici corpi
euomere. secipr ut uoit ille obuat. 7 cines eo
repoant i loco mundo tag relique g. ad re
man i e forma ill pt comustioe. ead rc ad re
man. d forma ill pt masticatioes. s. ad slu
mo. 7 f ille cib nutrit corpalr. p. siu rema
net penit g h ret locu obitio hereticor q dicet
q si tm ee corp xpi qnt ee mos maxi dui e
q gsuipt fuisst. Ctu e q pais d quo gficit co
p x ex elemtis e 7 cotidie mltu gsuit de elis
i paib ex qb gficit corp x g si nulla fit reso
lutio i elemta desoris accidetalib pais que
remanet cu gstet q corp x nlo mo resolua
tur in elemta videt q nulla fiat dpditio
elor 7 nulla restauratio 7 sic tad potit fi
mutatio oim elor in corp x. 7 f desinet ee
mu d p sumptioe corp xe. Ad ipsi dici
q cib ille n satiat. 7 ad i q q utm for ille
euanescut. ul resoluat in aliqs huoes. p
dici utroq mo. euanescit e si ds uult. resol
uunt in aliq si ds uult. n e quend a tli hic.
qz transubtatio illa supnatr e. t pot ee q cib
ille nutr 7 satiat copalr qnt ad formas
n qt ad corp x. q pot e cib mitis q cib ue
tris 7 h dic aug. q qda satiant 7 in ebriant
corpalr tali cibo sup illu locu p. ad cor.
Conuenientib uob in unu ja n e dnica
cena manducare qm alr qde esurit alr qde
ebri e. 7 d. Innoc. pp. in qda tractatu de officio
misse q for ille resoluunt in coso humo
res in qs resoluent pais si i eet. corp aut x n
nutr copalr. desinit aut ibi ee corp x qn de
sin for pais i ee. n e dicend h q desinere for

pais ee. ascendit corp x in celu. aut sacdote p
ferente h uba. h e corp m. descendat corp x de ce
lo. si sic dicet p una opioe qz ex sola opioe
colorati ad uisu sui aliq inmutatio aeris. me
di fit ymago colorati i oclo ita explicat horu
uborz h e corp m. dbito m fca a sacdote sine
aliq dscensu ul motu e corp x in altari 7 sine a
dscensu for pais desinete ee e corp x i celo q sub
illa for pus erat. 7 mo n e. Adultim notad e q
trib de cais uoluit x dare corp suu sub aliq for
q sub pa. pa e ut fides hat mitu. sci e ii n ab
orret gust q tenet in aui. tcia e ne in sul
taret nob hetici. q comedimus carnes crudas
Quarta pstrinis assignt. ex ipo textu euangelii.
ne uidt intelliger cib ille ee carnal. n e e
carnal. si potius spual. d. c. do. spe e q uiuificat
cad n pdt qcq. ac si diceret cib e spual. n car
nalis.

Quarto. e. qr d for. sub q for e corp x. 7 e pa qo.
utr sub illa totali for ita sit corp x. q sub qlib
pte l nulla. Scda qr ibi sit accidentia sine subito
Tertio q significat ille tres ptes i qs diuid hosti.
Circa pim pb q x ita e sub totali forma q sub
nlla pte pse. qz ad h sacmtu exigit intentio sic
ad alia sumentio sacdotis e ad gsectioe hostie
total ita. q ad nlla pte pse g corp x erit sub
totali for ita q sub nlla pte pse. Sz g. cu frag
hostia x e sub qlz pte pse. 7 ex in gsectioe g q
lib pts hostie pse gsecta fuit. g. tm diuersi
ctat x sub qlz pte pse. Solo. no. q i hoc sac
mto qda sut p natr 7 qda sup natr. s. m s
intllem. qda sup natm 7 sup itellem. p nat sut i
accidentia i loco determinato. sup nat sut i acci
detia sine subito. ut color. sapor. rotunditas 7
hm. h aut e sup nat si n sup itellem. qz itellect
itellit hm accntia sine subito p. effectu. S cu
itllect psit itllige accentia sine subito q. pot
illa face sine subito. potentior e e ds in opando
q intllect in itlligndo. sup nat 7 intellem e tm
x i tanta qtitate i qta e i celo 7 n exced tm
nos illi for pue. h aut e sup nat 7 itellem
sic d. d. nac fit i opato sup mes 7 itlligentia
d g q in fractioe sub illa totali for e xpe.
ita q sub nlla pte pse. tn cu frag hostia e
x integr sub qlz pte pse. 7 h n e tm ex gsec
tioe si ex gsectioe 7 fractioe gsecta e fuit
qlz ps i toto suo. 7 e sile i speclo. sic e in spe
culo integr e una sola ymago tn ipo fra
cto i qlz pte resultat ymago. Ita sub totali
for e x q e ymago di patr tn fracta hosti
i qlz pte resultat ymago. imo uitas ipius
ymagis q e fili di. Sn sic ex oppoe rei ad
diuisas ptes specli resultat diuise ymagin
Ita ex platioe uborz q pcessit i fractioe for
gsecte resultat x in diuisis ptib hostie t
rebi g i se gsideans sacmtu istu plenu e mi
raclis. si gsidata potentia di ut d aug de
sinit ee miracla. Post h sciend e q illa

accidentia q uident sut ibi sine subo. n ibi sunt i
corpe x. si assistut ei 7 uelat ipm. ut fides ha
beat mitu. S fallit i loc amugatis. n e sequi
i e albedo g albu e. i e. e albedo 7 tm h e ea
albu. sic q ibi e gstractio 7 ad e ea fract. q pb
d e aug q cu x manducat. reficit n deficit.
7 cu ipm manducam n ptes d ipo facim. 7 h
sic q e i sacmto fit g i sacmto fit fractio. g
for i frangit 7 n fractio i e. 7 ad e ea fractum.
Eade rone albedo fit i. ad e ea albu. Itz do diu.
accipite 7 diuidite int uos. ut h i luca g ad
i diuidbat 7 n ierat diuisio. 7 ad ea diuisu.
e. r. e i fit albedo. ad e ea albu. Solo. qda
accintia sut. q palia accintia i sut subito.
qda q n palia. 7 g albedo i e corpi n p ali
ud accns. disggo uo in e corpi palbedies. Vn
cu i n sit suba pais. albedo i e. 7 tm n e ea albu.
qz nlla suba si i e disggo 7 ad e ea disgre
gas. s. albedo. e. in. i e fractio 7 ad e ea frac
tu. qz fractio i e subs. m e gtinui. S cu i sit g
tinuitas. ue do q e ad fractu illa fractioe
7 f p3 q n e sile d albedie 7 fractioe. Sz qr ut
corp x uideat i illo colore l m e illo colore ut
qs. qz sacdos ten x corp g tag corp x. e. r. u
dr corp x. qz q tet e i tact s. e. r. 7 uis. Itz q
fideles conat ad h ut uideat ipm g pmie co
narent n psz uide ipm. Sz q. uidet utr. n
sub for pa uideat. si corp x n ut i sub form
pa g n ut. Qd q. ut tm p q. qz ut uelatu si
si seqt g ut. sic n seqt i uid man arote
catu isti g uid manu isti. n uz h arg sac
dos ten corp x g tag. qz ubu tened n ipat
aim i mediacom si h tag i ptat p q o suu
7 meli e q uideat corp x tatu p q q sipli. qz
ex h q n ut sipli auget mitu fidei. Diuid
aut for pais in tes ptes. 7 una ps mittit in
calice 7 sigficat p3 illa pte illa eccia q ad h
uiu mitia. S por i calice. qz uita eli i sague
e ut h i leu. Itz calix sigcat passioe h
scti. vn in euu. potestis bibe calice que e
bibiturus su 7 itm. trnseat ame calix. i. 7 ppt
h ps missa i calice sigcat pte illa bor. q
ad h uiuit i pstruis h scti. Alie due ptes
signat duas ptes bor q mortui sut. qdae st
in pgatorio. alii sut in paradiso. Una g ptiu
q n por i calice offert ad libatoe cor q sut
i pgatorio. alia aut ad gtiar accep. q tu ad
illos q sut i paradiso. Gelasi tm pp. d. q alteri
aliar ptiu sigt oie q mortuo. alia sigcat
corp x uim q ptent d ugie ttia oms uiuentes
fideles. Sz qi sol utru h ps sit illa q ut. qz
q sumh. i. sumh ille e sto q diuisi fuent ille
ptes. si sciend q i h sacmto e f. gnal. q ea
q signat corrupt ul mutat ad sola form pti
nz sic ati diuidi frangi 7 h eius q signat
sumptioe ul acceptioe ad form ptinz 7 ideo
p x pe. g loquendo h ps n e illa qz ptitio res
picit tm form. Vn n seqt q sunt i. sunt ille

g h ps e illa 7 e ttia gsequs sumie 7 mandu
cari ptinz tm ad for g ad corp x. vn d aug
q ipm corp manduca 7 ipm n manduca ma
duca inuisibilr n manduca uisibilr.

Quinto. e. qr d diuisitate
accipientiu corp x 7 diuid
istud capitlm in vij. Pimo e querend e utru
existes i pcco mor psit accipe corp x sine pec
cato. Scdo utrz sacdos psit dare corp x sine
pcco ei q e ee scit i pcco. Tertio utrz illi q sut
i pcco mor psit uide 7 tage corp x sine pcco. Qua
to i q cau danda e simplx hostia p corpe x. Quinto
qle corp x accepit apli. Circa pim capitlm pb
q qcuq accipit corp x in pcco mor peccat
mortlr. qz sup pima ad cor. d. auctas. Si d
sit fides l caritas. iudiciu s manducat 7 bib 7 lo
qt d accipiete corp x. si si e i pcco mor de est
fides l caritas 7 c g si accip existes in pcco
mor. iudiciu s manducat 7 bib. i. dampna
tioe. g qcuq accip corp x i pcco peccat m mor
mortlr. si si h gcedat. pb q qcuq accip cor
p x peccat mor. qz qcuq accip dubitat a
hat caritate. qz nlls scit an hat caritate. l
paucissimi sciut. 7 ita qcuq accip dubi
tat an hat pccm mor. g dubitat an sue
corp x sit mor 7 assuit g qcuq accip corpus
fac qdai d q dubitat an sit mor. si f e qd
qcu facit qdai de q dubitat an sit pcc mor
peccat mortlr. g qcu accipit corp x peccat
mortlr 7 h manifeste flin. pp h dicet forte
q sue corp x in pcco mor. n e pccm mor
i se. si sume scient in pcco mor e pec
catu mor. Sz q. sume corp x in pcco mor n
e malu in gne. g n sci sume e malu in
gne. qz q d scient ccustatia e q n fac g pcci
si aggrauat pccm. Itm v sut gna acconu
uolutariar. e e qda p se bona. qdai bona in
gne. qda p se mala. qda mala in gne. q
da in diffes. nllu istor generu fac ma
lu. ccustatia scie. qz diligere dm scie n est
malu. Itz dare helymosina scient n e ma
lu. Itz forte scient n fit malu i gne pp
scia. si aggrauat silr inficere hoem sci. no
fit malu in gne pp scia. s. ne pua sci.
n fit malu pp scia. g cu sume corp x in
mor fit acco uolutaria pp ccusta scie
n fit malu. g scient gsume corp x i mo
pcco n fit malu i se. n i scient sume in
pcco mor e malu q manif flin e. S.
dicend e q sume corp x i pcco mor n e
malu in gne. qz si ad cdat pbabilr se n
hre pccm mor l3 hat. sue corp x n e pcc
7 h auctoritas si desit fides l caritas iudic s ma
ducat 7 bib intelligend e si desit i gscia. i.
si cdat se hre pccm mor. si si cdit se pba
bilr n hre n peccat gcedo. vn n e uim qd
accipies peccat. si q scie accip i pcco mor.
Adultimo obstu d q e q da malu in gne.

quod recipit recompensationem sic uiuificet hominem. Unde uiui
ficet hominem sed per hoc innuitur quia hic recipit recompensati
onem. Aliter non saluaretur rex pius. non punirent male
factores in talibus. ergo conscientia sciens non facit mala
tantum genere. sicut ubi non est recompensatio ipsam conscientiam facit
nouam intentionem addit quam intentio est finis operis.
et in conscientia sciens facit malitiam in opus. Unde cum sumit
corpus Christi in mortali sciens non recipiat recompensationem
non potest fieri nisi mala intentione et cum contemptu dei. et sic
conscientia facit cum addat ibi contemptum dei. facit
malitiam in opus. et licet nullum illorum ignorem de quibus
exemplificatum est faciat malum non sequitur tamen quin ad
spirituale opus contemptum sub aliquo illorum faciat malum.

Secundo queritur utrum sacerdos debeat dare corpus Christi
ei quem scit esse in peccato mortali. et dicendum quod si sit
notorius ille peccator ut publicus usurarius uel publicus ince
diarius. uel aliud tale non debet ei dare. sed in occulto non in
publico. Si uero non sit notorius debet ei dare in publico. exemplo domini
qui dedit corpus suum Iude quando non erat manifestus.
Si enim sacerdos publice ei negaret corpus Christi quod non est notorium
multa mala inde prouenirent. scandalizarentur enim
fideles dicentes e. r. ? et nobis denegaret. et in eodem
per ueritas esset quam intentionem confundaret. Item sacer
dotes cupidi inuenirent occasionem denegandi bonis et ma
lis. nisi darent eis pecuniam. et in multa enormia fi
erent in ecclesia. Item sic faceret contra exemplum domini quod artem ex. de cle
et c. propter hoc in manifesto debet sacerdos dare corpus Christi ei quem
scit esse in peccato mortali si ille petat et non sit notorius.
Sed contra. Sacerdos est medicus spiritualis. sed si medicus cor
poralis daret alicui aegroto medicinam corporalem de qua
sciret illum aegrotum esse moriturum peccaret contra artem
suam. ergo si sacerdos det corpus Christi quod est medicina spiri
tualis alicui quem scit peccare mortaliter ex acceptione
faceret contra artem suam. et contra legem dei. et ita peccat mor
taliter. Item si proiceret corpus Christi in sentinam corporalem pec
caret mortaliter. ergo multo fortius si proiciat in sentinam
peccati peccat mortaliter. ergo non potest ei dare quem scit esse
in peccato mortali quia peccat mortaliter. Item de duobus ma
lis minus malum eligendum est. sed minus malum est quod non
det quam quod ipse peccet mortaliter. sed si non dat
suspicio erit quod ille sit malus. sed si dat ille pec
cabit mortaliter. ergo melius est non dare. id est minus malum quam
dare. Item si dans in occulto peccat mortaliter. ergo
faceret contra ueritatem uite. sed ueritas uite non est di
mittenda propter scandalum. ergo si manifesto dat
peccat mortaliter. ¶ Solutio. Ad primum obiectum dicendum quod sa
cerdos non tamen dat corpus Christi quam reddit. est enim dispen
sator sacramentorum ecclesie. et dispensat fidelibus sacra
menta que propria sunt. unde isti reddit quod suum est.
Unde non est simile de medico corporali. sed si medicus
haberet aliam medicinam que esset aegroti quam raperet aegrotus
de manu medici ipso inuito esset non peccaret
medicus. licet aegrotus moreretur de medicina illa.
et tamen solummodo est ad secundum obiectum. sacerdos enim non proicit
corpus Christi in sentinam peccati. sed ipse accipiens proicit
quia ab inuito a sacerdote accipit. ¶ Ad tertium obiectum
dicendum quod sacerdos de duobus malis minus malum eligit.
et minus malum est dare quam scandalizare alios. et ipsum

uitare esset quam nullo modo scelus? per hoc est enim auctoritas domini in
consilium quam noluit deus diuidi sed accipiens corpus domini
in peccato mortali maius malum eligit quia minus malum esset
quod suspicio mali haberetur quam ipse accipiet corpus Christi. Ad deipso
ultimum obiectum dicendum quod in occulto non debet dare quia tenetur ei prouide d. l. c.
re et perire. possit saluo scandalo aliorum. sed in manife
sto non potest sic ei prouidere saluo scandalo aliorum. Unde non est
simile. Sed adhuc uidetur posse probari quod sacerdos non tenetur
dare eucharistiam ei quem scit esse in peccato mortali. est enim r. nature
ne facias alii quod tibi non uis fieri. sed si sacerdos esset in
statu illius qui indigne scienter petit corpus Christi. deberet non
uelle sibi dari. quia si dare corpus Christi esset ei nocumentum
saltem peracte. ergo non debet uelle ei dare corpus Christi quem scit
esse in peccato mortali. quia sibi illa se uellet. ne facias
alii quod debes non uelle tibi fieri. Item dicit Augustinus quod non debetur red
di furioso gladius suus. ne interficiat se corporaliter.
ergo multo fortius non debet dari eucharistia furioso spiritua
li. scilicet peccatori ne se interficiat spiritualiter. quia longe
magis perniciosa est mors spiritualis quam corporalis. ¶ Solutio.
Regula illa non sic intelligenda est. ne facias alii quod non de
bes uel tenens uelle tibi fieri. sed sic. ne facias alii
quod debes uelle tibi non fieri. sed si sacerdos esset in statu in
digne petentis in publico eucharistiam non deberet uelle sibi dari.
quia hoc esset sibi nocumentum. non debet uelle sibi non dari. quia hoc
esset periculo nocumentum. peccaret enim sacerdos si non daret.
quia scandalizaret alios. licet ergo sibi non dari esset ei utile.
tamen quia est alii nocumentum. non debet uelle sibi et cetera per
solutionem ad primum obiectum. ¶ Ad secundum obiectum dicendum quod non est simile
de furioso corporali et furioso spirituali. quia furiosus cor
poraliter totaliter est furiosus. et furiosus spiritualiter
tamen secundum quid furiosus est. est enim furiosus quantum ad iudicium ele
ctionis non quantum ad iudicium discretionis. uel furiosus est quantum ad
sensum spiritualem et affectum. non quantum ad rationis usum.

Tertio queritur utrum peccet mortaliter
aspiciendo corpus Christi et tangendo
illi qui sunt in peccato mortali. probatur quod sic. quia in I. Regum vi. habetur
quod de bethsamitis percussi sunt lxx. et v. milia iiii
plebis eo quod uidissent archam domini. sed archa illa
typice significabat Christum in quo sunt omnes thesauri
sapientie et scientie dei absconditi. ergo si pro simplici uisione fuit in
dignis uidere archam illam multo fortius presump
tio est aspicere archam spiritualem indignos. scilicet corpus Christi.
ergo quicumque in peccato mortali aspiciunt corpus Christi peccant
mortaliter cum presumant. et hic uidetur. Item queritur.
quia tangere corpus Christi est peccatum mortale indignis et non aspi
cere. quod tangere sit peccatum mortale ei qui tangit dignus est in
peccato mortali. probatur quia ut habetur in vi. secundi regum. percussus
fuit Oza eo quod tetigisset archam. ergo quicumque in mortali
peccato tangit archam spiritualem. scilicet corpus Christi dignus est
morte. ergo peccat mortaliter. Sed contra. iste sacerdos qui est
in peccato mortali uidet corpus Christi cadere et subleuat ipsum
ex sola reuerentia corporis Christi et ex puritate fidei.
ergo cum hic tangere nullam causam habeat non honestam non est pec
catum. ¶ Solutio ad primum obiectum dicendum quod aspicere corpus Christi non
est peccatum. immo bonum est. quia cum caritas ut dicit Augustinus
idem sit quod desiderium uidendi deum et fruendi deo.
et aspicere corpus Christi prouocatiuum est ad dilectionem dei.
Unde propter hoc aspicere excitat et preparat se ad dilectionem

dei. et multorum petitiones exaudiuntur in ipsa uisione
corporis Christi. Unde in multis locis [illegible] ergo quod bethsamite sunt in libro
xxi. numerorum. uel illi qui aspiciebant per speciem curiositatis libidi
ne amorosibus [illegible] igitur quod non uir bessamite
percussi fuerint quia uiderunt archam domini. sed non fuit ex in
dignitate eorum. sed quia prohibitum erat eis ne uiderent.
Unde in iiii. numerorum precepit deus ut Aaron et filii eius in
amotione castrorum ingrederentur tabernaculum. et in
uoluerent uasa tabernaculi. et sic inuoluta deferrent
caathitis ad portandum. Unde caathite non debebant ui
dere nec tangere uasa sanctuarii. ne morerentur. fuit
enim eis prohibitum in signum quod simplicibus non licet perscrutari
archana dei quia perscrutator maiestatis opprimetur a gloria.
et est duplex uidere deum. unum modo per fidem. et hoc licet omnibus.
aliud modo per sententiam et hoc non licet nisi solummodo perfectis.
d. Unde significatum est per decem quinque milia plebis percussi sunt. quia
plebi non licet uidere deum per sententiam. et licet aspicere corpus
Christi non sit peccatum indignis. tamen tangere corpus peccatum est indi
gnis. duplici ratione. prima quia deus immundos odio habet. Unde sicut
caritas exigit communionem sic odium separationem et relo
laudat gationem. et propter hoc dicitur in Luce. publicanus a longe stans.
presumit ergo qui eidem adeo appropinquat ut ipsum tan
gat cui sit indignus. Unde indignis peccatum est tangere. Alia
ratio est quia ut dicit Ieronimus super Malachiam. panem pol
lutum comedit qui ad altare indignus accedit. non
est ex contactu pollutus. sed quod tangit. Unde quod pollutum
est et tangit corpus Christi quantum in ipso est ipsum polluit. Unde
peccat mortaliter. qui uero ex sola reuerentia tan
git corpus Christi. sicut ille qui subleuat. non peccat. licet
sit indignus. ¶ Si sacerdotes indigni qui celebrant
mortaliter peccant. quia uel celebrant ut habeant ob
lationes uel ne incurrant infamiam. uel aliqua alia li
bidine. De sacerdotibus uero qui concubinas patiun
tur possessores dicitur generaliter quod non debent celebrare.
nisi confessi fuerint prius et aliquam satisfactionem fecerint
prius nisi necessitas cogat. et tunc [illegible] debent et dolere.
Sed et est pollutio super carnem habere in honesta. aut esse ex
tra ymaginem peccati aut extra uero se exonerare. et
tunc non est extra animam [illegible]. sed extra animam corrupta. unde in
locum habet auctoritas illa. bonarum mentium est ibi culpam
agnoscere ubi culpa non est.

Circa iiii. capitulum queritur.
Quando causa dubia sit simplex hostia pro eucharistia
et utrum qui in peccato causam uolens quod ab aliis quem scit sacerdos
esse in peccato mortali. petit in publico a sacerdote eucharistiam.
quia non ob aliam causam dicebatur quod debebat ei dare
corpus Christi in publico. nisi propter uitandum scandalum. sed dando sim
plicem hostiam uitat scandalum. et non proicit corpus
Christi in sentinam mortalem. ergo in peccato causam sacerdos non de
bet dare corpus Christi. sed hostiam non consecratam. Sed contra. deus dedit
corpus suum Iude. et hic secundo ut dicit sanctus instruens sacer
dotes ut non denegent sacramenta ecclesie eis qui non sunt no
torii. ergo iste sacerdos debet imitari ipsum in hoc
quod debet dare isti corpus Christi. non ergo simplicem hostiam. Item
[illegible] quod scit si [illegible] et [illegible] de. et [illegible] per
se [illegible] in momento [illegible]
nescit est tamen [illegible]
in momento [illegible] et hic nescit sacerdos. ergo

nescit an iste sit in peccato mortali. an non. sed si non est in pec
cato mortali nocet ei sacerdos denegando corpus Christi. uel non dan
do quod est proprium. ergo nescit sacerdos an faciat non dan
do. an non peccet. constat enim quod si nocet ei peccat. ergo
si non dat ei peccat. quia quicumque facit ad hoc quod nescit
an sit peccatum an non. peccat si facit illud. Item simu
latio inutilis non est facienda. sed si iste quem scit sacer
dos esse in peccato mortali accipit simplicem hostiam. et cre
dit se accipere corpus Christi. non minus peccat quam si acci
peret corpus Christi. ergo sacerdotis quod simulat se dare corpus Christi simulatio
[illegible] inutilis est. ergo non est facienda. quod uero in tribus
casibus debet dare corpus Christi sacerdos isti indigno quia iniustum est.
et non tamen dat quod recipit isti quod suum est. et quia simula
tio nullum habet locum ubi est ueritas corporis Christi. et quia ne
scit an noceat ei si non det. quia forte conuersus est. Si
obiciatur quod eisdem rationibus in occulto debet ei dare. dicendum quod non
est uerum. quia in occulto potest conferre cum ipso et querere an
sit conuersus an habeat propositum dimittendi peccatum. in
publico uero non potest sine scandalo. solutum ergo est ad propositum. prius
[illegible] quia non tamen propter scandalum uitandum debet ei dare corpus
Christi. sed propter alias causas que dicte sunt. Queritur postea de illo
qui est in peccato mortali. et petit a sacerdote simplicem ho
stiam. et sacerdos decipit et dat ei eucharistiam. et ille ac
cipit. queritur an peccet accipiendo. uidetur quod sic. quia accipit
corpus Christi indignus. non habita diligentia quam potuit et debuit
prius est dimittere peccatum suum si uellet prius et con
tra et habere diligentiam quam adhibere debuit accipiendo corpus Christi.
ergo peccat accipiendo. quod non oportet. immo quia
scit esse se indignum ob reuerentiam corporis Christi
non uult ipsum accipere. sed tamen simplicem hostiam
ergo illa acceptio nullam habet prauam radicem. ergo non est
peccatum. ¶ Quod dicimus. et ad obiectum solutio. prius intentio
non adhibuit est in omnem diligentiam quam potuit. debuit non
ad hoc ut non accipiat corpus Christi. uerum est tamen quia si
uellet prius abstinere ab omni hostia tam consecrata
quam non consecrata. et sic non acciperet corpus. sed tamen hic non adhi
bet diligentiam. sed adhibet diligentiam ut non decipiatur.
aliam uero diligentiam non potest adhibere. uel non dicatur sa
cerdoti quod det ei hostiam non consecratam. sicut ille qui con
gnoscit alienam credens esse suam. habita omni diligentia
quam potuit et debuit non peccat. tamen non adhibuit omnem diligentiam
quam potuit adhibere ut non cognosceret alienam. quia nullo modo co
gnosceret alienam. sed adhibuit diligentiam quam potuit adhibere
ut non deciperetur. et sic intelligendum est in omnibus in quibus
diligentia adhibenda est. Queritur postea de illo qui laborat
in extremis et petit eucharistiam a sacerdote. sed sacerdos non
habet hostiam consecratam. utrum debeat ei dare simplicem hostiam.
et dicendum quod non. quia in tali causa diceret esse hic corpus
Christi. et sacerdos dicit tibi. corpus domini nostri iesu Christi sit tibi
ad uitam eternam. Unde in simulatio et mendacium non debet habere
locum. sed debet ei dicere crede et manducasti. Sed queritur de aliquo
infirmo uel decrepito qui quibusdam diebus dominica communicat
propter consuetudinem. utrum sacerdos debeat ei dare simpli
cem hostiam. si non habeat consecratam hostiam. uidetur quod sic quia in illo
casu non oportet quod credat hic esse corpus Christi. Item in hoc casu
simulatio utilis est. quia tamen [illegible] ista simplex hostia. ex quo
credit sicut corpus Christi. quam ipsum corpus Christi. quia propter hoc [illegible]
quia si duo sunt homines preter peccatum mortale et uterque in

penitens, et utrumque percipit corpus Christi. Et sacerdos alteri dat corpus Christi et alteri simplicem hostiam. Illi duo equaliter percipiunt cum equaliter contempnant, et ab eadem prava radice sint ille sumptiones. Ita est de duobus quorum uterque emittit sagittam intendens interficere, et alter interficit, reliquus non, equaliter peccant. Ergo a simili. Si duo sint equales habentes caritatem et pari voto et intentione petentem, et dat unus corpus Christi et alteri dat hostiam consecratam et alteri hostiam simplicem, equaliter merentur in illis sumptionibus. Ergo tantum valet illi simplex hostia quantum si sumpsisset corpus Christi. Et si hoc dicatur non. Si duo sint quorum equali caritate et pari intentione dant elemosinas, unus .c. solidos, alter .l. tamen credit se dare .c. non equaliter merentur, eis ad quantitatem facti adminutum. Multo fortius presentia corporis Christi facit ad meritum. Ergo non tantum valet illi simplex hostia sicut credit se sumere corpus Christi quantum illi valet corpus Christi si fuisset. Quod concedo. Et non est simile de similibus in peccato in quo de duabus de causis. Primo quia totum malum est ab homine sed non totum bonum est ab homine, sed ab intrinseco homine. Immo a deo est ab ipsa presentia corporis domini. Secunda est quod meritum predicte est de merito mortis eterne solum. Sed meritum non est solum vite eterne sed etiam venialium et dimissionis pene. Quod ergo ad meritum vite eterne equaliter merentur illi duo qui equales caritates habent, et unus accepit simplicem hostiam, alius consecratam. Sed non equaliter merentur quantum ad dimissionem venialium vel dimissionem pene vel augmentum gratie. Et ille qui accepit simplicem hostiam non manducat corpus Christi nec spiritualiter. Sacramentaliter et spiritualiter, et sacramentaliter, et sacramentaliter tantum modo quemadmodum quando est cum spirituali, multum proficit. Et licet dictum sit quod in sacramento eucharistie nulla debeat simulatio esse, tamen in casu aliquo necesse est fieri simulationem. Sicut cum sacerdos per negligentiam suam non habet hostiam consecratam et aliquis petit eucharistiam, et si non det ei, ubi scandalizabitur, tunc ad vitandum scandalum debet sacerdos dare simplicem hostiam. Sed non debet dicere hec verba communis "hoc est corpus Christi" et nisi simulatio non est peccatum et est utilis sicut confinxit se longius ire. Tamen sacerdos est graviter puniendus et arguendus de negligentia sua, et de dampno quod accidit ei qui sumit hostiam simplicem, quia non tantum valet simplex hostia ei quantum valeret corpus Christi.

Sed tempore sumptionis eucharistie solum quantum consuetudo ecclesie est dare corpus Christi ieiunis et sobriis, quia spiritualibus cibus spiritualiter est manducandus. Sed videtur quod in Alexandria esset, quia Christus tradidit corpus suum discipulis suis post cenam. Sed respondeo quod actio nostra est instructio. Ergo in hoc debemus ipsum imitari. Ergo debemus dare corpus Christi post cibum et non ieiunis. Adhuc sciendum est quod virtus consistit in medietate, que est inter duas (?) semper est in medietate. Propterea ubi sunt diversas partes diversi sunt consuetudines in operibus virtutis. Unde in sublimi ipsorum virtutum debemus esse imitatores Christi, sed non in omnibus circumstantiis. Unde tunc dedit corporis sui unitatem ipsorum, sed non in tempore. Ideo est quod post omnes cibos tradidit discipulis suis corpus suum quia quod ultimo tradit infigitur arctius memorie commendat. Et cum discipuli haberent presentiam corporalem domini non potuerunt ieiunare

vitam spiritualem. Unde alii cibi corporales non impediebant gaudium spirituale de manducatione corporis Christi. Immo hoc non impedirent quia ablatus est a nobis sponsus corporaliter. Unde ieiunamus et ieiuni accipimus corpus Christi. Sicut discipuli Iohannis ieiunabant et discipuli Christi non ieiunabant, quia non poterant ieiunare quamdiu sponsus erat cum illis.

De merito et sumptionis solum quantum ergo

Utrum digne sumentes corpus Christi mereantur non solum vitam eternam sed et istam vitam temporalem. Quod videtur quia indigne sumentibus dicit apostolus: Ideo multi inter vos infirmi et imbecilles et dormiunt multi. Sed hoc ideo notat cum ibi non mitonia. Ergo indigne sumentes merentur non solum mortem eternam sed et mortem temporalem. Ergo digne sumentes merentur non solum vitam eternam sed et vitam temporalem. Sed si hoc esset boni sacerdotes qui semper digne sumunt deberent vivere plus tempore secundum sed hic falsum, quia sicut moriuntur mali sacerdotes ita et boni eque cito. Preterea caritas non volat ad tricas. Ergo per nihil reputat vitam istam temporalem. Ergo non facit meritum ad eam. Ad hoc dicendum est quod apostolus loquitur secundum quandam adaptationem. Sicut cum ad pietas habet promissionem vite que nunc est et future. Ergo quantum est ut quod peccatum longum pergerat alius vitam corporalem quod cum peccatum pergat ei vitam suam corporalem. Similiter congruum est ut qui digne sumit vitam, scilicet corpus Christi, quod augmentetur vitam suam corporalem. De ergo quod merito congruo non merito condigno meretur mortem temporalem. Ille qui digne sumit corpus Christi et similiter ille qui digne sumit merito congruo non merito condigno meretur vitam corporalem, non est tamen quin eque cito moriantur boni sacerdotes ut mali quia ut in pluribus viri sanguinum et dolosi non dimidiabunt dies suos. Ego autem spero sicut domine. Sed non moriuntur plenum dierum, non in locum habet quod dicitur in libro Sapientie de Enoch: Raptus est ne malitia mutaret intellectum eius. auttat

Quinto queritur quale corpus dedit Christus discipulis suis, et videtur quod impassibile et immortale dedit, quia sub illa forma qua dedit erat impassibile et immortale. Quod sic ostenditur: Constat se voluntarie accepisse mortalitatem nostram et passiones quas voluit, et sic voluit assumpsit. Unde quatuor dotes corporis glorificati assumpsit. Et subtilitatem quando exivit de ventre matris, scilicet beate virginis porta clausa; agilitatem assumpsit quando ambulavit super aquas; claritatem quando transfiguratus est in monte Thabor; impassibilitatem assumpsit quando dedit in cena discipulis suis corpus suum, quia sub forma illa sub qua dedit fuit impassibile, sed sub forma propria erat passibile. Sed obiicitur contra hoc quia Christus erat tunc passibilis sub forma propria. Ergo erat passibilis. Item erat impassibilis sub forma panis. Ergo erat impassibilis. Ergo non erat passibilis. Et ita tunc Christus erat passibilis et non passibilis, quod est impossibile, quia sunt de eodem corpore. Ergo affirmatio et negatio tunc vere dicebantur de eodem, quod est impossibile et non intelligibile. Item pone quod aliquis de discipulis reservasset corpus Christi sibi datum in pixide per totum triduum, scilicet tempore crucifixionis Christi. Tunc sic: corpus Christi mortuum in cruce et non mortuum in pixide, quia est immortale et impassibile in pixide. Sic ergo post mortem corporis Christi in cruce remanebit

corpus Christi vivum in pixide, sicut post mortem corporis Christi in cruce corpus Christi est mortuum. Ergo aptum natum vivere et non vivit, et ita non vivum corpus Christi. Item corpus Christi vivum in pixide. Ergo vivum. Ergo idem corpus erit vivum et non vivum, quod est impossibile et non intelligibile. Propter hoc dicunt omnes magistri quod Christus dedit corpus suum discipulis mortale et passibile, et distinguunt istam: corpus Christi sub forma panis est passibile, quia passibile idem est quod potens pati. Si ergo hec determinatio sub forma panis determinet hoc terminum passibile, adiunctam intellectam in ista, et est sensus: corpus Christi potest pati sub forma panis, sic non determinet ipsum, quia potentia vera est, et est sensus corpus Christi existens sub forma panis habet posse pati, et hac distinctione approbant. Sed adhuc remanet obiectio de corpore Christi quod est in pixide, quia corpus Christi mortuum in cruce aut mortuum in pixide aut non. Si non, redit predictum inconveniens. Si mortuum in pixide, ergo vel morte naturali vel violenta. Constat quod non naturali. Ergo violenta. Ergo violentia infertur corpori Christi in pixide. Sed nulla violentia infertur corpori quod non percrucifixionem. Ergo corpus Christi crucifigitur in pixide. Ergo vulneratur in pixide, ergo lanceatur in pixide et hoc manifestum quod non sunt lancee vel clavi. Item si non patitur in pixide, ergo corpus Christi quod erat in pixide non participat novas proprietates advenientes corpori Christi in cruce, ergo corpus Christi in pixide non participat mortem. Ergo corpus Christi non mortuum, vel si non participat novas proprietates advenientes corpori Christi in pixide non participat mortem. Ergo corpus Christi in pixide non mortuum, et non ut prius. Solo ista concedenda est: corpus Christi mortuum in pixide et omnes iste negande sunt: corpus Christi crucifigitur in pixide, lanceatur in pixide, patitur in pixide. Et non ut hoc argumentum corpus Christi mortuum morte violenta in pixide. Si aliquis vulneratur a sagitta letaliter in corde et statim moritur, ifertur hoc separatur anima a corpore, a quolibet parte sui corporis. Unde non ut hoc argumentum: anima separatur a manu istius per violentiam, ergo violentia infertur manui. Sic ergo separatur anima a manu per violentiam non illatam manui, sed illatam alteri parti eiusdem totius. Sic multo fortius per violentiam illatam corpori Christi in cruce separatur anima ab eodem corpore Christi quod est in pixide tamen violentia non infertur ei in pixide sed alibi. Et autem concedimus ista: corpus Christi mortuum in pixide, non intelligitur aliqua proprietas adveniens sicut iste est sensus: anima Christi incepit non esse hic. Sed videtur quod non sit necesse istam concedere: Christus mortuus in pixide, quia si negetur non sequuntur due contradictorie opposite, quia Christus patitur in cruce, non patitur in pixide. Iste due non sunt opposite, et iste due non sunt opposite: Christus mortuus in cruce, Christus non mortuus in pixide. Ad hoc dicendum est quod non est simile, quia ex hoc Christus patitur in cruce non sequitur quod patiatur ubicumque sit. Sed ex hoc Christus mortuus in cruce sequitur quod mortuus ubicumque sit, quia sic est mortuus in cruce est mortuus. Et si est mortuus nusquam habet vitam, quia sicut qui cecus est nusquam habet visum, et nullum visum habet, sic qui mortuus est nullam vitam habet et nusquam vitam habet. Unde si Christus mortuus est non habet vitam in pixide. Preterea Christus erat in cruce proprie et principaliter. Erat etiam ibi sub forma propria et sub omnibus proprietatibus suis accidentalibus. In pixide vero licet esset per veritatem essentie sue, tamen erat ibi per quandam re-

sultationem. Sicut modo sub formis panis corpus Christi est in celo proprie et per se, sed in altari est idem corpus Christi tamen per quandam resultationem. Sicut supra dictum est. Unde queritur forte in altari probabile. Ergo est quod si nunquam esset preter nunquam esset forte etc. Tamen cum preter esset corpus Christi in cruce et in pixide, quod forte probabile est quod si in cruce non haberet vitam quod nec in pixide.

Sexto queritur de quibusdam auctoritatibus que sunt in canone misse que difficultatem habent. Et primo de hac auctoritate: Iube hec perferri per manum sancti angeli tui in sublime altare tuum in conspectu divine maiestatis tue. Queritur quid denuntietur per hoc pronomen hec. Aut enim denuntiat panis et vinum aut formas panis et vini aut ipsum corpus Christi. Si panis et vinum, contra: ibi non sunt panis et vinum quia iam transubstantiata sunt. Ergo non possunt perferri in sublime altare. Preterea si ibi essent non perferrentur in celum. Si denuntiet forme, nulla est petitio, quia forme ille nunquam perferuntur in celum. Si denuntiet corpus Christi, nulla est petitio, quia corpus Christi in celo est. Ergo non perfertur in celum. Obicitur preterea de hac auctoritate Gregorii: Uno eodemque momento fertur in celum ministerio angelorum consecrandum corpus Christi et ante oculos sacerdotis videtur. consecrand Queritur de quo fit ibi sermo. Si de pane et vino, non convenit transire in celum. Ergo illa locutio falsa est. Si de forma panis similiter ei non convenit transire in celum. Si de corpore Christi non videtur ante oculos sacerdotis, quia invisibile est oculis non glorificatis. Item idem non consociatur corpori Christi quia non consociatur sibi ipsi. Ergo de quacumque fiat sermo falsa est illa locutio. Solo. Ad primum obiectum dico quod per hoc pronomen hec demonstratur forte signum pro signato suo ultimo, scilicet pro corpore Christi mistico. Frequenter est in sacra scriptura ponere signum pro signato, ut in Apocalypsi: Fialas aureas plenas odoramentorum, que sunt orationes sanctorum, id est que significantur ergo sic: Iube hec perferri, id est iube corpus tuum misticum, scilicet ecclesiam militantem, perferri per manum, id est per operationem sanctorum angelorum qua assistunt sacrificio altaris in sublime altare tuum, id est ad triumphantem ecclesiam que in celis est, id est iube coniungi ecclesiam militantem ecclesie triumphanti, et hoc est regnum venire ad regnum. Sic cessat obiectio. Per sacramentum enim eucharistie assimilatur magis ac magis ecclesia militans ecclesie triumphanti. Ad auctoritatem Gregorii dico quod ibi tria sunt et gratia diversorum que significantur: ibi transitus et consociatio et visio. Unde fit ibi sermo quantum ad illa tria de pane et de corpore Christi et forma. Sed quantum ad transitum fit sermo de pane, quia panis transit in celum, id est in celeste corpus Christi ministerio angelorum qui assistunt officio misse ut dictum est. Transit itaque in celum, id est in celestem panem, id est in corpus Christi. Quantum ad consociationem fit ibi sermo de corpore Christi quod tenet de virgine, quia per virtutem sacramenti eucharistie magis ac magis associatur corpus Christi verum corpori Christi mistico, quia per virtutem huius sacramenti familiarius et efficacius quasi invicem adherent ecclesie Christi. Quantum ad visiones fit sermo de forma, quantum ad illas tres attributiones fit sermo de diversis. Nec est dicendum sicut quidam dicunt quod ibi fiat sermo de diversis per regulam Thiconii. Sicut hec: cum occiderit eos

s. malos qrebat eu. s. bon. qr p pma reglar ibi
conn. aliqn fit smo d capite. aliqn de ueri
tatibus s. d bois. qm ad s. n cu fit smo d corpe mist
co. aliqn d bois. aliqn d mal. si neutru e hic.
sic tal ipetas ql e in hec usu. h sit e pheto et
auriga patri. h sit e pheton qm ad corp. cur
auriga patri. qm h. qeu adquiecui. Si qr i q
momto trisit panis i corp x. aut e trisit in
corp x i a. sit a. istans in quo e po corp xpi sb sa
pais. a ma d. an a. si i a. q pais n e in a. qr tn
sit n me ci. i a. qr n trisit in a. corp x. si i ac +
an a sit i. b. int b. 7 a. sit infinita e. qr tpe in
illo tp int me erut pais peit sub casde forml
sub qb e in b. qr nulla innitatio i. b. me ci. qr
nlls tisit 7 i pais n trisit. i. b. i corp x. qrau si
at i momto p qr n e ibi mutio successiua.
Solo. ad h tn ur dicend q pais n trisit in ao
in corp x si i tp n successiue. qr n pus trisit un
ps pais i corp x q alia. 7 ppli n pot dici q in ali
qnto tp 7 toto trisear. imo n i aliqnto qui in
mineri. sic cu fides trisit i glia. sui i uisio
ne maifesta. n trisit in e. i quo p e glia qr
te n e fides. Vn n trisit e. si trisit in ae. an. a.
si trisit i tp. tn n in aliqnto qui minor. ut p
dici q trisit pais i corp x i nullo totali tp in q
pferunt h uba h e corp meu. Vn tm tpe exi
git 7 n mi. Vn successio e intrisitu. n ex pte
pais s ex pte pfois ubor.

Aduitum dicend e d discordia
q e int grecos 7 latinos d confectione
eucharistie. conficiunt e greci d fermitato 7 latini de
azimo. 7 pbant greci q d fermitato conficiend e. qr di
cit q dns fec pasca. xiiii. luna. qn nulla azima
erat. i domibus iudeor. vn d fermitato confec qn
dedit corp suu discipulis. 7 pp h dnt q d fermito
conficiend e. n d azimo. pocuit. enim dns pasca q d
cend erat ut dnt. xiiii. luna. qn pasca cele
brand erat. q a. xiiii. luna. cele. dns pasca pat
tnltip. p. e. Vitas di rete ub. si. xiiii. luna
ad uesp. imolabat agn typic. qr. xiiii. luna
ad uesp. imolat fuit uer agn. qr in die pa
sceues fuit luna. xiiii. qr in. v. fer. fuit luna
xiii. 7 tc fecit x pasca sui. qr x comedit pasca
sui. xiii. luna. Secdo pat h. qr in. xiii. iohis d
an die festu pasce sciens ihs. 7c. 7 constat q tc
comedit pascat. s dies pasce erat. xiiii. luna. qr
comed pasca. xiii. luna. Jtem in. xviii. iohis d
q ipi n intierut i ptoriu ut n contaminarent
s manducarent pasca. 7 constat q tc erat dies pa
sceues. qr in die pasceues comesti erat pasca.
qr tc fuit. xiiii. luna. 7 sic ut pus. Jt in luca d
q mulies que cu x uenant de galilea. uider
monumetu ei 7 qadmod positu fuerat corp ei.
7 reuitentes pauert aromata 7 ungua 7 sabo
siluert. s mandatu. qr die pasceues pauerut
aromata. s si tc eet. xv. luna. n licet eis pa
ra ro. qr. xiiii. luna ad uesp pasca dni e. 7 in
xv. solepnitate celebbitis. qr tc. xv. luna fuit

i sabbo. q e pa dies azimor. i q ut h i. xxix.
numor. n licebat a op suile facere. qr tc fuit pa
dies azimor. 7 i fuit. xv. luna. fuit qr i die pam
sceues. xiiii. luna. qr in. v. ff. fuit. xiii. Jt i. xix.
iohis d. erat e mag dies illa sabbi. qr sabm
q erat pt pasceue. erat mag dies sabbi. qr
erat sabbm. 7 pterea aliud festu n n dies azior.
7 i sabo fuit fest dies azior. q erat xv. luna.
qr i pasceue fuit luna. xiiii. 7 sic ut pus. Jtem
ipi iudi dixert n i die festo. ne. for. tumult. fie.
i pp. qr in die pasceues n fuit fest dies 7 i tifu
it pa dies azior. tc e n sustinuert x. mistica. qr
i die sabbi pa fuit dies azior. 7 sic ut pus. Jt si
conficiu d azio. qr agn pascal comedebat maza
tius. opponut greci. q. e. r. dbem confic cu lac
tucas agrstib. q agn pascal comedebat cu lac
tucis agrstib. bus rnb. pbat greci q dns comed
pasca. xiii. luna. qn azia erat. n inueniba
tur i domib iudeor. 7 i dns confec d fermito. Sz cc
tpis e text euaglii. d. n. Mathis. pa die azior
accessert discipli ad ihm dicetes. Vis pem
t comede pasca. qr qn x comedit pasca erat p
dies azior. i. pa dies q comedebant azia. ergo
erat. xiiii. luna. sic n. de i. xi. exodi. po uise. +
xiiii. die msis ad uesp comedetis azia. 7c.
id d. marc. q math. Jtm d lucas. Venit dies
azior. i q necce erat occidi pasca. qr qn x co
med pasca. erat necce occidi pasca. 7 ita erat
xiiii. luna. Jtem ecc roma confic e d azio. que hec
buit ab aplis. q fuer cu dno. qr conficiend e
d azio. Qd q. uni d. q dns. xiiii. luna come
dit pasca. 7 tc n erat fermitatu in domib
iudeor. Vn confec d azio. Ad pma qr rndeq ui
tas pendet ubic. qr i pasca tipico. duo erant.
s. imolo agni. 7 comestio. agn tipic imola
bat. xiiii. luna. 7 imolo ui agni incoatae.
xiiii. luna. qr. xiiii. luna capt fuit dns. 7 s imo
latio. Pend imolatioi. comestio au totali h
comestioi. qr agn typic comedabat. xiiii. la.
7 dns. xiiii. luna. ded corp suu discipulis suis. ad
comedend 7 sagne suu ad bibnd. Vn pt dua
tes q assignt magri. qr ds pt typicu
pasca ded corp suu discipulis. p sut assigri
due alie. dicut e magri. q finito ueteri
pasca. ded. ds corp suu discipulis. h. rde. ut
deret legalia. fine hre. 7 alia rde ut meli
7 firmi imprimet metib eor. sacritu cor
poris. 7 sanguis dnici. qr q ultio infig metu.
meli detinet. ttia ro e ut uitas rndet
ubi. ut sic pasca tipic. xiiii. luna comede
bat. ita 7 uim pascat. xiiii. luna comedet.
Qrta ro e ut confiret nob pmissiones eternor.
qr sanguis yrcor 7 uitlor erat confirmato
ueris testi. 7 pmissiois tpaliu. s sagis xpi
confirmator e noui 7 ueris testi. sic di in ca
noe misse. Vn confirmator e eterne hrdita
tis. vltia e uolutas testatoris omnibus moris
tenenda e. Ad sa 7 ad ttia obitiones. Solund

e p distinctoes h nois pasca. accip e. v. mois.
qm e d pasca illa hora in q imolabat agnus.
xiiii. luna. sic h. scitis qr p biduu pasca fiet.
Secd d pasca agn typ. sic h. v uis pem t come
de pasca. Tertio d pasca agn uer. sic h. pasca
nrm imolat e x. Qrto d pasca dies festus
azior. sic h. appiqbat dies fest azior. q d pa
sca. 7 s sut in eu. iohis an die festu pasce.
V. d pasca. ipe cibus pascal. s. ipa azia. 7 s sur
cu d. ut contaminarent s manducarent pasca.
s. azia q comedebat a. xiiii. luna. usq ad. xxi.
Ad. iii. obitu. d. q sce mulieribus licuit pae aro
i die pasceue. l ect p dies azior. qr h n eat
suile op. imo op mie. sic d dns in. xii. iohis.
d magdal. sinite illa ut in die sepltre mee
uidh id. sic ccuicide licebat i sabo. qr h erat
op spuale n suile. sic d i. xii. math. sabbis
sacedotes i teplo sabbm uiolat. s. ccuicidendo
7 imolando. 7 sin cmine sut. Ad qnto obtin d.
q dies sabbi pt pasceuen dr e mag dies sab
bati. qruis n eet. p. dies azior. Erat e sabbm
7 iss festu. s. dies pa azior. qr illi. vii. dies
erat celeb. lic medii dies n eent ado cele
b. sic pm 7 sext. Ad. vi. obt. d. q lic iudei
clamart n i die festo. tn fecert ec se. Jn pc
die azior q erat fest dies. fecert x occidi. Vn
mag peccauer. Adultio obt. d. q ecc n ac
cep de legalib n retinuit n q decuit 7 opo
tuit. Vn n retinuit lactucas agstes. tuinis e
amar sut 7 ptea n inuenunt ubqz. s loco
lactucar. Addid dns memoria passiois sue.
cu d. h facite i mea commemoratioe. s. lac
tucas spuales. Sz ce h q dcm e q sce muli
eres pauert aro 7 ungua. in die pasceues.
ut dic marc. qd 7 cu trisisset sabbm. ma
ria magdal 7 maria. ja. 7 sa. emer aro 7
pauer. ut uenietes ungent ihm. qr p sab
batu q fuit p pasceue. emer aro. 7 pauer
n qr in die pasceues. Ad h dnt qda q uba
luce s intellida sut. dies erat pasceues 7 sa
bbm illucescebat. i. appinqbat uespa in q
incipiebat festu sabbi. Secute aut muli
eres que uenant cu ipo de galilea. uidert
monumetu aptu 7 qadmod fuar corp ei
uidert. itllige i die pasceues. 7 i die sabbi 7
reuitetes itllige i die sabbi pauer arom 7 u
gua. qr p uespas sabbi licuit eis pare. 7
sabbo qde siluut s mandatu. i. sabbo nd
pauert. qr n licebat s lege. 7 s n condic. ma
cus luce. s h solo n p stare. qr glo. d. sr luca.
q pauert. i die pasceues. q diu licuit opa
ri. Jt obi q si sabbo siluert s mandatu. qr
si passus eng sse eent sabbm. qr si pauer
in die pasceues. cu tc eet magn dies pa
sce eng sse sut mandatu dni. qr sic h in
xi exodi. n licebat ad opus face illa die. ex
bus q ad uescend ptin. Jt oibus. uitas dic ub
ub. s agn typic comedebat. xiiii. luna. ergo

qr agn uerus comedend e. xiiii. luna. qr male
fac ecc q n celebr pasca. xiiii. luna. Obi 7 d
petec. qr a die pasce nuabat iudei. vii. eb
domadas plenas 7 stati pt illas. l. die erat
festu nouor. sic festu petecstes. Si dies fest
pasce fuit. vi. fer. qr tc fuit luna. xv. qr p. vii.
ebdomadas. ab illa die fuit festu petec. qr
fuit in. vi. fer. male qr celebr ecc. i die dnica
festu petec. l male computau lucas dicens. cu co
plent dies petec. s i die dnica appuit sps s.
sup discipulos. Solo ad pm dicend e. q in
die pasceues pauert sce mulieres ungua. q
uis eet magn dies pasce. qr sic dcm e 7 in
sabbo qrta obsuabat. qm ad a festu iudeor
licebat face opa mie. sm tngssioe sabbi. V
ccuicidebat iudei in sabbo sic dic dns. in. vi.
iohis. s ccuicisioe accip h. i sabo ut n solua
t lex moy. m i dignami qr tot h sanu feci
i sabbo. n qr tngsse sut mandatu d obsuati
oe diei festi. in h q pauert ungua. in die
mag pasce sabbo. tn n pauert. qr sabbm
arti obsuabat. q pa dies azior. qr in pa
die azior licebat pare que ad uescendu
ptinent. 7 in sabbo n. Vl siluerut in sabbo
i. n pauert. n qr n licet s ppt scandalum
uitand. ut siluut i sabbo. i. n emert un
gua. qr s mandatu d obsuatioe sabti. nisi
licebat unde i sabo. d qr q marc. n condicit
luce. sic ur. iudei e in exeqis 7 sepltis mo
tuor suor magnas expensas solebat fa
ce 7 adhuc faciut illi q psut. V in. xviiii
iohis. uen 7 nichodemu. q uenat ad ihm noc
te p. fens mixtura mirre 7 aloes. qsi. c. l.
l qr sce mulieres pass ungua i die pasce
ues. tn qr illa n sufficiebat. pt sabbm
i. pt uespas sabi. emert a aro. ut uei
entes un. ihm. 7 s ad concordia reducut duo
euaglie. Ad io q qr qr n celebrm pasca. xiii.
luna. d q multiplex e ratio. Pma e ne uide
amur iudaizare 7 honorare ubi. qd dns repa
uit 7 destruxe. n uoluit ut ipe dic p ysaia
holocausta arietu 7 adipe pingiu 7 sag
ne uitlor 7 agnor 7 yrcor nolui. Seda ro e
qr pcept e in exodo. in. xviiii. d agno pas
cali. n comedetis ex eo crudu q n coctu aq s as
su tm igni. s in die resurrectionis copleta fuit
assatio ui agni. in illo e triduo assabat
7 pp h eet i die resurrectionis copleta assatione
comedit uim agm 7 delectat in die e pasce
ues. n d delectari. qr tc tristis fuit. tc 7 esu
riit qr illa die n comed. n unu latine si i
die resurrectionis delectat ecc comedendo uim
agn. sic d apo. pasca nrm imolat e x. q. d.
assat e agn. Jtaq epulem. n in fermito ue
ti. ta. i. f. m. 7 ne. s in. azis. sin. 7 uitatis.
V hauctas e q grecs. conficiunt d fermitato.
sacmtu e d hre sili tu dne cu re cui e sa
cmtu. s aut remoui apo fermitu. ergo

a sacramento dei remouit. et c. Quia nos omnes in die resurrectionis et quia Christus fecit pascha suum. nos etiam triplex pascha habemus. primum est transitus de uiciis ad uirtutes. et hoc pascha significatum est per pascha quod fecerunt iudei in exitu de egypto. Secundum pascha est transitus de uirtute in uirtutem. scilicet cum proficimus de bono ad magis bonum. et hoc pascha significatum est per pascha quod fecerunt iudei in deserto. quando procedebant de mansione in mansionem. de quo habetur in .xx. numerorum. Tertium pascha est cum transitus fit de gratia ad gloriam. et significatum est per pascha quod fecerunt filii israel in terra promissionis. de quo habetur in .v. iosue. Christus autem non habuit istud pascha. quia non transiuit de uiciis ad uirtutes. nec profecit in uirtutibus. sed transiuit ad gloriam et hoc in die resurrectionis. et quia Christus fecit pascha suum. nos ad imitationem eius facimus pascha nostrum in die resurrectionis. Ad id quod obicitur de petro. dicimus quod iudei non debebant numerare illas .vii. ebdomadas a die azimorum. sed a sabbato magis quod incidebat in illa sollempnitate. sicut dicit glosa super leuiticum et ipse textus .xxiii. leuitici. et ideo mutauit lucas excludendo ipsum sabbatum. a quo incipiunt numerare. nos autem numeramus illas a die pasche nostri. et ideo completur hunc festum penthecostes in die dominica. scilicet die .l. a pascha quae numerus est anni iubilei in quo remittebantur omnia debita. manumittebantur serui. et possessiones ad antiquos et ueros dominos redibant. Ita cum spiritus sanctus uenit in corda hominum remittit omnia peccata. redit uera libertas et per spiritum sanctum efficimur filii dei. quia sicut dicit apostolus. ubi spiritus. ibi libertas. redeunt possessiones ad ueros dominos. quia tunc incipiunt omnia nostra esse. cum spiritus sanctus uenit in nos. qui dat nobis oculos columbarum ut in omnibus creaturis tanquam in speculis unum deum uideamus laudemus. et in ipso delectemur. propter quod apostolus. omnia uestra sunt siue cephas. siue apollo siue presentia. siue futura et c.

Post sacramentum eucharistie dicendum est de sacramento penitentie. circa quod primo dicendum est de penitentia in generali. et de eius ... in generali. Secundo de contritione. Tertio de confessione. Quarto de satisfactione. Quinto de reditu peccatorum. Sexto de penitentia uenialium. scilicet de ligno. feno. stipula. Septimo de adiunctis satisfactionis. scilicet de clauibus et relaxationibus. Circa primum capitulum primo uidendum est quid sit penitentia. et an sit unum sacramentum. an plura. Secundo et tertio. an contritio confessio et satisfactio sint partes subiectiue penitentie. an integrales. Tertio utrum penitentia sit uirtus. Quarto quam efficaciam habeat penitentia in remissione peccatorum. Quinto utrum illa penitentia qua homo punit se post contritionem sit de misericordia an de iustitia. Sexto utrum penitentia facta in mortali sit ualida. Describitur autem sic ... penitentia. hec ... penitentia est commissa flere. et flenda iterum non committere. sed hec descriptio non est penitentie tantum quantum ad esse suum. sed quantum ad bene esse. quia non est utilis et fructuosa et efficax penitentia nisi habeat perseuerantiam. sed quantum ad esse penitentie sufficit dicere penitentia est commissa flere. Item dicit ieronimus quod penitentia est secunda tabula post naufragium. fides est prima quod nascimur

filii dei ut dicit apostolus. et nascimur quasi naufragium passi. et ab illo naufragio liberamur per baptismum. baptismus est prima tabula. sed si iterum prolabimur in mundo non euadimus illud naufragium nisi per penitentiam. unde penitentia dicitur secunda tabula post naufragium. sed cum secunda tabula immediate sequitur primam tabulam. ut constat per hoc quod est prima tabula. debet dicere ... de penitentia et penitentia debet esse secundum sacramentum. Ad hoc dicendum est quod hoc non ualet. penitentia secunda tabula est. ergo penitentia est secundum sacramentum. et est ibi fallacia accidentis. sicut hic. hic est archidiaconus in ista ecclesia. ergo est secundus in ista ecclesia. baptismus est sacramentum intrantium. et sacramentum confirmationis confirmat et corroborat gratiam baptismalem. sacramentum uero eucharistie nutrit eam et augmentat. Unde ista tria sacramenta de necessitate continua sunt. et recipiuntur a fidelibus ... antequam sit in statu peccati. et antequam locum habeat in eis penitentia. Item penitentia sacramentum est nove legis. ergo est inuisibilis gratie uisibilis forma. sed non est uisibilis forma nisi quantum ad confessionem et satisfactionem. quia contritio interior inuisibilis est. ergo penitentia sacramentum est quantum ad confessionem et satisfactionem. ergo satisfactio est sacramentum quia est ... quia penitentia exterior est sacramentum penitentie interioris. ergo satisfactio exterior est sacramentum contritionis et est sacramentum nove legis. ergo efficit quod figurat. ergo satisfactio exterior est causa contritionis. et hoc falsum. Item potest obici. Eadem est obiectio de confessione exteriori. aut est sacramentum aut non. si non non res sacramenti. cum non sit illud ergo non est pars sacramenti. ergo non est pars penitentie. si est sacramentum non nisi confessionis interioris. ergo efficit confessionem interiorem et hoc falsum. Item potest obici. Item prius est anime ad corpus. quia anima imperat et corpus imperatur. anima est motor corporis non econuerso. ergo ea que sunt in anima sunt causa eorum que sunt in corpore non econuerso. et ideo contritio est causa exterioris satisfactionis. et non econuerso. Item ratio est philosophorum quod unius est unum signum. sed satisfactio exterior est signum remissionis peccati. ergo autem confessio exterior signum est remissionis peccati. aut alterius rei. Si primo modo ergo unius duo sunt signa quod est contra hanc regulam unius. Unde est signum. quod sacramentum habet similitudinem cum eo cuius est sacramentum. sed confessio exterior non habet similitudinem cum remissione peccati. ergo non est sacramentum illius. ergo est sacramentum alterius rei. ergo confessio et satisfactio sunt diuersa et diuersarum signa. ergo sunt duo sacramenta. ergo penitentia non est unum sacramentum. Solutio. sicut in sacramento eucharistie sunt .iiii. scilicet forma panis. forma uini. quae sunt sacramenta et non res. tertium uero corpus Christi quod traxit de uirgine quod est sacramentum et res. et quartum scilicet corpus Christi misticum quod est res et non sacramentum. ita in sacramento penitentie sunt .iiii. confessio. satisfactio. contritio. et remissio peccati. sunt autem confessio et satisfactio sacramenta et non res. et sunt sacramenta contritionis et remissionis peccati. sed remissionis peccati ulterius et principaliter quia propter remissionem peccati confitemur et satisfacimus. contritio uero est sacramentum et res. sacramentum remissionis peccati significat enim illam et efficit. res autem scilicet confessionis et satisfactionis. Ad primo ergo obiectum dicendum quod confessio exterior et satisfactio efficiunt quod significant. scilicet remissionem peccati sed non efficiunt omne quod significant quia non efficiunt illud quod figurant. scilicet contritionem. non est necesse quod sacramentum nove legis efficiat omne quod significat. sicut in sacramento eucharistie

forma panis non efficit corpus Christi uerum quod exiuit de uirgine. nec efficit corpus Christi misticum. scilicet unitatem ecclesie. cum tamen quod eius est signum. Ad aliud dicendum quod non fallit hic regula ista. unius unum est signum. Unde dicendum quod confessio exterior et satisfactio exterior sunt unum sacramentum. sicut forma panis et forma uini sunt unum sacramentum. quia forma panis et forma uini sunt idem sacramentum corporis Christi. sicut enim panis constat ex pluribus et pluribus granis ita et corpus Christi constat ex pluribus et pluribus membris. et sicut uinum constat ex pluribus et pluribus guttis. ita sanguis Christi ex pluribus et pluribus guttis. Unde forma panis et forma uini conueniunt in hoc quod constat ex pluribus et pluribus membris. et propter hoc sunt idem sacramentum. Similiter confessio exterior in qua est punitio per erubescentiam. et satisfactio in qua est punitio ... conueniunt et sunt idem sacramentum contritionis interioris et remissionis peccati. quia per idem significant illam et utreque habent similitudinem cum contritione et remissione peccati. quia quis punit se quando modo conterit se et adnichilat. Sed ad hoc obicitur quod quod est in corpore non est causa eius quod est in anima et remissio peccati est in anima. ergo confessio et satisfactio non sunt causa remissionis peccati. preterea confessio et satisfactio corporalia sunt. ergo non agunt in animam. ergo non faciunt remissionem peccati. Et ad hoc dicendum est quod confessio et satisfactio per se non faciunt remissionem peccati. sed per quod sunt in anima per uoluntatem. Unde confessio uoluntaria et satisfactio uoluntaria faciunt remissionem peccati. sicut cum rex dat mille marcas in tempore famis. datio illa facit remissionem in ipso peccatorum. non per se. sed per quod est datio uoluntaria. uoluntas enim sola non faceret tantam remissionem. nec datio sine uoluntate. sed uoluntas cum effectu. sicut contingit in martirio aureole. quia non ipsum martirium meretur aureolam. nec ipsa uoluntas per se. sed uoluntas cum martirio. Quod uero dicitur quod anima agit in corpus non econuerso. intelligendum est quantum ad spirituales actiones. sunt enim quedam actiones ab anima et procedunt usque ad corpus. sicut actiones spirituales ut opera meritoria quae inchoantur ab anima et procedunt usque ad corpus. quedam autem sunt a corpore usque ad animam. sicut ille quae inchoantur a naturalibus potentiis assimilabilibus quibus mediantibus coniungitur corpus anime per quarum mediationem perueniunt actiones corporales usque ad animam. sicut contingit in ira. unde dicit phisicus quod colerici ... res sunt in estate quam in hieme. quia in estate colera accendit et mouet uim irascibilem. et motus ille peruenit usque ad animam et aliquando usque ad summam partem anime quando non est bene disposita anima rationalis.

Secundo queritur utrum contritio confessio et satisfactio sint partes integrales penitentie an subiectiue. Probatur quod subiectiue quia dicitur quod penitentia est commissa flere et flenda non committere. sed hoc ultimum et flenda iterum non committere non est de esse penitentie. sed de bene esse. ergo hoc solum commissa flere est de esse tantum penitentie. sed commissa flere non est aliud quam punire se pro peccatis. ergo penitentia nichil aliud est quam punire se pro peccatis. sed contritio punit se. et satisfactio punit se. ergo de quolibet illorum predicatur penitentia. ergo contritio confessio satisfactio sunt partes penitentie subiectiue. Contra. quicumque conteritur quilibet ad hoc

tenetur confiteri et satisfacere. et quilibet satisfaciat tenetur confiteri et conteri. ergo non est completa penitentia in aliquo illorum. ergo sicut paries. tectum et fundamentum sunt partes integrales domus. quia in nullo illorum est perfecta domus. sic contritio. confessio satisfactio sunt partes integrales penitentie. quia in nulla illarum est perfecta penitentia. Solutio. penitentia duobus modis potest sumi. Uno modo secundum quod penitentia est punitio pro peccatis. et hoc modo contritio confessio satisfactio sunt partes subiectiue penitentie. Alio modo secundum quod penitentia est sufficiens punitio pro peccatis. sufficiens dico secundum omne forum. et sic contritio confessio satisfactio sunt partes integrales penitentie. Est autem triplex forum. scilicet forum dei. forum ecclesie. forum hominis. et aliquando homo absolutus est quantum ad forum dei. et non est absolutus quantum ad forum ecclesie. et quantum ad forum suum. sicut cum tanta est contritio. quod delet maculam et omnem penam absolutus est quantum ad forum dei. sed non quantum ad forum ecclesie. Adhuc enim tenetur facere penitentiam quam iniungit sacerdos. nec quantum ad forum suum si dubitat an sufficienter satisfecit. aliquando uero absolutus est homo quantum ad forum dei et suum. tamen non quantum ad forum ecclesie. sicut cum contritio tanta est quod delet maculam et penam sufficienter. et sentit in se gaudium spirituale et securitatem quandam per quam credit probabiliter se nullius pene debitorem. tunc est absolutus quantum ad forum dei et suum. sed adhuc subire penam quam iniungit ecclesia. De foro hominis dicit apostolus. Si nos metipsos iudicaremus non utique iudicaremur. De quo iudicio dicit augustinus in libro de penitentia. ascendat homo tribunal mentis sue. et ante oculos suos statuat ymaginem futuri iudicii. accusante cogitatione. teste conscientia. timore carnifice. et sic se ipsum iudicet ne in futuro iudicio a domino iudicetur. Sed uidetur quod non possit esse ibi iudicium conueniens. quia omnes uires corrupte sunt per peccatum. quia ratio peccat. irascibilis peccat. et sic de aliis. ergo nulla potest accusare aliam. ergo non potest in eo esse iudicium. Item non potest ibi esse iudex. ut dicit dominus. qui sine peccato est primus in eam lapidem mittat. ergo cum nullus uiuens ... sit sine peccato. nullus potest esse iudex. ergo non potest in eo esse iudicium. Item cogitatio accusat et conscientia testificatur. sed idem est conscientia ... ergo idem est accusator et testis. quod esse non debet. Ad hoc dicendum est quod sinderesis quae est suprema pars rationis duas habet uias ... Una uia est secundum quam per sensibilia procedit ad eterna. et in uia ista error est aliquando. unde secundum uiam illam peccat sinderesis. et secundum hanc uiam peccauerunt arrius et sabellius. aliam uiam habet sinderesis. qua speculatur leges eternas. et precepta dei in se ipsa ... et in ista numquam peccat. unde dicitur in ysaia. redite preuaricatores ad cor. in quo uidebitis legem naturalem et quid faciendum et quid non. et in cuius ... in primo iob. ... sicut solus ut nuntiarem tibi. ... iob .i. omnes alias uires anime consumsit ignis peccati preter sinderesim. secundum uiam superiorem quia nuntiat omnia alia esse corrupta. sed secundum uiam superiorem remurmurat contra uitia. quia non est corrupta secundum illam uiam. potest accusare alias uires. et potest conqueri de aliis quod

abstulerunt ei regnum suum. et propter hoc per solo. Ad probationem
ad 5o. obiectum dicendum quod liberum arbitrium duplicem habet electionem.
unam que sequitur speculationem rationis superioris. et in
hac decipitur sicut et ipsa ratio. unde secundum istam electionem pec
cat. aliam habet electionem que sequitur speculationem sin
deresis secundum quam speculatur simul cum sinderesi eternas leges in pa
rvitate. ut dicit augustinus in libro de libero arbitrio. secundum istam
electionem numquam peccat liberum arbitrium. sicut non sinde
resis peccat secundum illam speculationem. et secundum illam electionem
potest esse iudex liberum arbitrium quod imperare potest quod homo pe
niteat et se puniat. Ad 6o obiectum dicendum quod non idem est co
gitatio accusans et conscientia testificans. si cogita
tio accusans est illa speculatio. eternorum preceptorum vel.
conscientia vero testificans est memoria transgressionum illo
rum preceptorum. et sic non est idem accusator et testis.
Tertio est questio. utrum penitentia sit virtus.
Et probatur quod sic. quia super illud evangelii. genimina
viperarum etc. facite fructus dignos etc. dicit auctoritas
...

ubi dicitur an operetur dolor. pe. et propter hoc dolor pe.
expellit etiam peccati. Sed dicitur necessitate exigitur in pe.
Secunda ratio est quia peccatum rubigo est. Sed per multas
attritiones et defricationes oportet ipsum expelli. Unde
Gregorius: Frustra virtus nitetur ad sublimitatem nisi declu
etiam a malorum frequentia aspirationem eliminet.
contritio est. Quaeritur utrum illa pena
corporalis qua punitur homo post confessionem
peccati per contritionem et satisfactionem est iniuncta ab ecclesia sit
de iustitia dei. Videtur quod sic. quia deus punit istum. et ne
minem punit iniuste. ergo deus punit istum iuste. ergo iste
punitur hac pena temporali pro meritis suis. ergo meruit
hanc penam temporalem. ergo aliquo peccato meruit hanc
penam temporalem et hoc fuit. quia non facit nisi peccatum mortale.
sit ita. et peccato mortali non meruit penam temporalem
sed tantum mortem eternam. Ad hoc dicunt quidam. quod hoc
est duplex. deus iuste punit istum. quia sic hoc adiudi
um iuste determinat ubi in comparatione ad accu
tionem. sed alius est sensus. deus punit istum pena temporali
propter merita sua. Si vero determinat ubi in comparatione
ad meritum. nam est alius sensus. deus iuste punit
istum hac pena temporali. Sed obicitur cum dicitur deus iuste
punit istum in futuro. ubi aut hic respectus ad meri
ta aut non. sed eadem ratione per illa accedit. deus pu
nit eternaliter punit istum. quia deus punit eternaliter punit istum
sibi hic respectus ad merita. ergo deus punit istum hac
pena propter merita sua. et ita illa distinctio nichil
valet. Quod concedimus. Sed dicimus quod hic valet. deus punit istum hac
pena propter merita sua. sed non sequitur ergo iste meruit
hanc penam. vel maiorem. sicut ad latronem qui me
ruit suspendium. et tamen aliquando de causa punitur per
minorem penam. dicitur iuste punire illa pena. tamen
latro non meruit illam. sed maiorem. Similiter et iste me
ruit penam eternam. sed deus ex misericordia commutavit
illam in temporalem. Sed obicitur. contritione pena quam iste non perfi
ciat penitentiam sibi iniunctam. et decedat. deus pu
niet in purgatorio longiori pena quam sit ista pe
na temporalis quae ei debebatur. ergo non hoc mutat mi
norem penam in maiorem. ergo punit ipsum in purgatorio
immisericorditer. Ad hoc dicunt quidam quod non mutat
penam eternam in istam penam transitoriam. sed in istam
penam. scilicet penam purgatoriam. Sed contra non mutat illi
penam minorem in maiorem. sed eternam. penam eter
nam mutavit ei in penam purgatoriam. Sed hoc solo intelli
gitur. vel quia punitur mereretur ad penam transitoriam in presen
ti. tamen si decedat cum illo vel punitur in purgatorio. longe
et maiori pena. et sic mutatur minor pena in
maiorem. Sed illa solo non est generalis. Sed dicimus quod non est in
convenienter non contra misericordiam dei. minorem penam mutari
in maiorem. quia minor pena in presenti magis
efficax est et magis satisfactoria. et magis placet
deo. quam longe maior in purgatorio. et hoc est quod pena pre
sens est voluntaria. et est de foro presenti de foro ecclesie. et de
suo foro. sed pena purgatorii involuntaria est. non est sa
tisfactoria quia velit nolit punitur homo in purgatorio.
Sed cum decedit erit forum ecclesie et suum. et in fine tamen forum
dei de quo dicitur apostolus. horrendum est incidere in manus dei
viventis. Sed esse hanc solutionem obicitur. anima est in

purgatorio habet fidem. spem. karitatem. et liberum arbitrium
ergo liberum est ei moveri motibus virtutum. potest ergo in
purgatorio dolere et contritione de peccatis suis. et voluntarie. sed dolor et
contritio per modum contrarietatis expellit sequelam peccati. ergo
naturaliter expellit sequelam peccati. ergo cum in anima quae est in
purgatorio sit sequela peccati. dolor voluntarius de peccato ex
pellit illam sequelam. ergo in purgatorio satisfacit anima voluntarie.
quod est contra. et est contra sanctorum doctrinam de igne purgatorii.
Sicut anima exuta a corpore per satisfactionem per dolorem et con
tritionem ut prius sufficienter igne purgatorii. Ad hoc for
te dicetur quod motus virtutum non sunt meritorii. et satis
factorii. non ex voluntate dei. quia dat eis hunc effectum
quando vult. et non dat quando non vult. Sed quamvis contra dolores
et contritionem sit expellere sequelam peccati. tamen hunc non habet nisi quando deus
 effectum
dat. sicut contra naturam ignis est comburere. et tamen hunc effectum non habet
nisi quando deus dat. ut patet in rubo. quia ardebat et non combu
rebatur. et in terra quam naturaliter multiplicat semina
iacta. tamen hunc effectum non habet nisi quando deus dat. Similiter mo
tus doloris non semper habet effectum merendi. nisi quando deus dat
ei. dat autem ei hunc effectum in presenti. scilicet quando habet
tempus suum. sed in futuro non dat ei hunc effectum. Sed ipse
dicit. cum accepero tempus ego iustitias iudicabo.
Sed videtur quod hoc solutio nulla sit. quia si naturaliter dolor contritionis
expellat sequelam peccati. ergo cum in purgatorio sit dolor in
et sequela peccati. quomodo non expellit eam. hoc est miraculum.
cum naturaliter habeat expellere. sed quod non expellit est nocu
mentum est anime. ergo aliquod miraculum dei est nocuivum anime.
quod hoc est inconveniens. quia dicit beatus petrus ut habetur in libro
clementis. quod hoc est differentia inter vera miracula et mi
racula antichristi. quod miracula vera sunt vana et utilia.
miracula antichristi erunt fantastica et nociva.
Propter hoc dicimus sine prejudicio melioris sententiae quod dolor
et contritio et alii motus virtutum anime non sunt meritorii
nisi dum est anima in corpore. Et est ratio anima creata non perfecta sci
entia et virtutibus. sed perfectibilis. perficitur autem in cor
pore. Sed nullo motu se perficit. nisi dum est in corpore.
Sed non habet motum meritorium nisi dum est in corpore. Sed contra
clamat in apocalipsi. usquequo non vindicas sanguinem nostrum.
voluntas est sanctorum habere corpora sua. ut magis perficia
ntur. hec est differentia inter animas et angelum. quia angelus
perficit se extra corpus. anima vero in corpore. Sed licet anima
dolorem habeat in purgatorio de peccatis. tamen quia non est in cor
pore. dolor ille non est ei meritorius. unde non satisfacto
rius. quia non est perfectorius. id est potens animam perficere.
Utrum C. quod divisit in duo.
Apostolus quaerit utrum penitentia sit iteranda.
Et videtur quod de omni peccato sit iteranda penitentia etiam penitentia.
quia ille qui peccat mortaliter. debet iterare penitentiam
suam. et si fracta fuit in caritate extra te. quia va
zareorum totum votum suum iterabant. si tangebant
morticinum. Sed vita nazareorum vitam significat
penitentium. ergo si penitentes tangant morticinum
id est si peccent mortaliter. tota penitentia est iteranda. Item nullus
scit se habere caritatem. sed nullus satisfacit nisi in cari
tate. ergo nullus scit se satisfecisse. ergo nullus scit
se penitentiam egisse. ergo forte mortale est ei penitentiam in
iungere. forte non. ergo si sciens non agat penitentiam
committit se discrimini. et peccat mortaliter. quia est

theologica. ergo si aliquis facit aliquid de quo nescit an sit
peccatum mortale. peccat mortaliter. ergo quilibet tenetur iterare penitentiam.
Item dicit augustinus. quia penitens est qui semper de peccato doleat.
et non semper doluisse doleat. ergo videtur penitens semper debere
dolere. ergo semper debet penitere. ergo penitentia semper iteranda est.
Solutio. Ad primum dicimus quod lex nazareorum. non significabat
communem vitam penitentium. sed solum vitam contemplati
vorum quorum est nutrire capillos. id est bonas cogitati
ones. quorum etiam est non solum meliores facere. sed et securiores. unde
si vir contemplativus et perfectus tangit morticinum
id est peccatum mortale. eorum est totum iterare. quia sicut
tenentur ad meliores ita ad securiores. Sed filiis israel per
cedentibus de mansione in mansionem frequenter
contingebat tribulationes. quae sunt sicut origenes dicit
sicut sal quo sallitur caro. ne vermes peccatorum
ebulliant. per legem ergo nazareorum non potest probari
quod aliqua penitentia sit iteranda. sed solum penitentia perfecto
rum. Ad secundum obicitur. dicimus quod quidam sunt qui sciunt se non
satisfecisse. ut illi qui sciunt se ieiunasse in peccato
mortali. et alia opera satisfactionis fecisse. et illi tenentur
iterare penitentiam. Alii sunt qui dubitant se satisfecis
se. et talium duo sunt genera. quidam est qui satisfecerunt
ut illi qui fuerunt in peccato mortali. tamen nescierunt quia
oblita quasi intellexit. et isti tenentur iterare penitentiam. Alii
sunt qui satisfecerunt. opera etiam satisfactoria fecerunt in cari
tate. sed non habent signum aliquod quo certificantur quod ipsi
habent caritatem. et tales tenentur iterare penitentiam. Alii
quidem signa habent. et aliquas certas spei sancte in quibus pax et
iustitia obsculantur. sunt quibus dicitur. spe enim salvi facti
sumus. et tales sciunt experimento sciunt habere se caritatem
quibus probabiliter conscientia quod habent caritatem. et tales
non tenentur iterare penitentiam. Vel velit facere opera consilii.
consilium est et quod augustinus quod penitens dolere debet quod non semper
doluit. quia semper doluit non temptatur a deo ut habetur in iob.
neque loquebatur ei verbum. id est nullus demonum temptabat
eum. videbat enim dolorem esse vehementem. Sed probatur quod penitentia
facta in mortali non sit iteranda. ponatur ergo quod sacerdos in
iungat alicui penitentiam dignam pro peccatis suis. et ille im
pleat eam totaliter in peccato mortali. probatur quod ipse est ab
solutus. quia solum totam totam penitentiam sibi iniunctam et il
la fuit condigna. ergo solum penam condignam exercuerat
debitam. ergo est absolutus. ergo penitentia facta in mortali non est
iteranda. Item iste ieiunavit ex devotione et bona inten
tione sine caritate. ergo non peccavit. ergo non tenebatur ie
iunare ex caritate. sed ieiunavit extra eius iniunctum per
penitentiam. ergo non tenebatur ex caritate facere penitentiam et totum
fecit quod iniunctum fuit. ergo satisfecit. ergo penitentia in mortali
facta non est iteranda. Item aliquis nobilis iniunctum est per
penitentiam dare. c. marcas. et ipse dat eas in peccato mortali. ergo si
penitentia facta in mortali iteranda est. apostolus tenetur dare. c. marcas.
et si iterum dat in peccato mortali adhuc tenebitur dare.
et ita tenebitur dare plus quam possit dare. et hoc est falsum. ergo penitentia
facta in mortali non est iteranda. Item opera facta extra caritatem.
et mortificata per peccatum mortale. reviviscunt
per caritatem. sed opera bona facta extra caritatem non
fuerunt mortificata ita mortua proprie loquendo
sed fuerunt inviva. tamen vivificabilia. sed facilius
est vivificabile vivere. quam mortificatum vivere.

ergo si opera bona mortificata reviviscunt per cari-
tatem multo fortius opera bona facta extra caritatem. quae fuerunt
vivificabilia. vivunt per caritatem quam postea datur.
ergo si aliquis fecit penitentiam suam in peccato mortali. si postea in
funditur ei gratia. non tenetur iterare illam cum prius factam
vivificat. Item dicit daniel ad nabuc. Redime pec
cata tua elemosinis. sed constabat danieli quod nab.
non erat in caritate. ergo videtur quod extra caritatem possit aliquis redimere
peccata sua. ergo facere penitentiam. Item. xxv. levit. Si at
tenuatus frater tuus vendiderit possessiunculam suam. et
propinquus eius potest redimere quod ille vendiderat. sed autem non
habuerit propinquum. et ipse pretium ad redimendum potuerit
invenire. computabuntur fructus ex eo tempore quo ven
didit. et quod reliquum est reddat emptori. sicque reci
piat possessionem suam. quod si non invenerit manus eius ut
reddat pretium. habebit emptor quod emerat usque ad an
num iubileum. in ipso enim omnis venditio redibit
ad dominum. et ad possessorem pristinum. frater attenua
tus vendidit possessiones virtutum. possessiones quas fecerat in caritate
propinquus eius redimit. quia ad exortationem sacerdotis
vel alicuius boni viri compungitur quod peccaverat. et restituuntur
ei possessiones virtutum. Si vero non habeat hanc exortationem
et ipse convertitur. inveniens pretium. id est redit ad bonam
vitam redduntur ei possessiones virtutum. et computantur fructus
ex eo tempore quo vendidit. id est peccavit. ergo bona opera quae
fecit ex quo peccavit. usque ad conversionem pretium.
id est usque ad restitutionem caritatis computantur ei. et ita
bona facta opera extra caritatem vivificantur per caritatem
advenientem. ergo si aliquis fecit penitentiam extra caritatem.
et postea datur ei caritas. non tenetur iterare eam. ergo penitentia facta
in mortali non est iteranda. Contra. apostolus. sine fide impossibile
est placere deo. et loquitur de fide formata. unde quidam dicunt peccata
Sancti perfide vicerunt regna. ergo opera facta extra fidem hanc
non placent deo. sed opera facta extra caritatem sunt opera
facta extra hanc fidem. ergo opera facta extra caritatem non pla
cent deo. ergo non sunt satisfactoria. ergo nullus satisfacit
in mortali. ergo penitentia facta in mortali est iteranda. quia non est
satisfactoria. Item dicit augustinus. quod existens in mortali peccato in
dignus est pane quo vescitur. ergo multo magis indignus est apud
deum. ergo non meretur absolutionem. ergo nullus satisfa
cit in mortali. et non ut prius. Item quicumque facit mortale
destruit ymaginem dei in se. ergo non satisfacit deo. nisi
reparet ymaginem dei in se. sed hec reparatio non fit
nisi per opera virtutum. ergo non satisfacit nisi per opera virtutum
et non ut prius. Similiter quicumque facit mortale. destru
it templum domini in se. et ortum deliciarum domini. ergo non
satisfacit nisi reedificando templum domini in se.
restituendo ortum deliciarum in se. sed hoc non fit nisi
per virtutes. ergo nullus satisfacit nisi per virtutes. Item per
 et oblationes
ceptum est in lege. quod omnis oblatio de auro et argen
to quam offert domino offeratur ad pondus sanctuarii.
sed pondus sanctuarii caritas est. ut dicitur. alii. caritas est
pondus est fidei. id est inclinat est fides ad opera. quia fides
operatur per dilectionem. ergo nulla oblatio placet deo sine
caritate. ergo nulla opera satisfactoria sunt extra
caritatem. Item moneta quae non habet debitum metallum non
sunt opera quae non habent id de auro dei. id est de caritate. non
placent deo. Item ex ipsa auctoritate quam inducta

e ad oppoitu pb q n oputat ds n opa u
tutu. ds e q oputabunt fft ex eo tpe quo ue
nit. Nulla eni opa sut oni fft ul illa qb fruu
m ul illa sut opa utuu qb fruim ds. t opa
uitioz qb fruim tn si totus ylmale. g fft
e qoputant ad. 7 qs ds acceptat n sut n
opa utuu. 7 s n acceptat opa fca ext carit.
g opa fca ext caritate n sut satisfactoria. g pt
fca in mor. itanda e. q o. 7 assum sdc. Ct
ad po obic. d q lz iste soluit toti pnia iuic
ta. i pcco mor. n tn e absolut. q n erat dbi
tor pene ut pene si eiude siu pene satisfacto
rie. ds e n dlectat in pcis hoiu. sic d gg. sz i
emdis. Judas e in dspatione susp̄esioe maxi
ma pena sustinuit. n tn sat fec. Ad so obic
d q ille eni i uictu e ieiuniu p satisfactoe no
mit ieiunae simpl ex cari. si nt ieiunae ex ca.
adh ut ieiuniu sit satisfactoriu. V d q cuit p
catoi infimo gram. mutat pci ema i satisfa
ciue ido gi. ylla taxat. ylla tota op solue
pt. l q ei claui dimittit. Ille g q ieiu
nat in mor. adh tn satisfac p taxatione
di si n pcat ieiunado. 7 absoluit a pcepto sa
cdotis sibi. ylle qui soluit. e marcis. C Ad
ttio obic. d q opa mortifi. dni reuiuisce
ipe sub h tropo. q ds restituit pccori que
amisat p pccm. vid e possio ura sut utute
7 opa utuu. qb spoliam cu peccam mortle
7 restituim cu quitim ad dm. S i reuiuisc
n d e qrestitu tal. 7 q opa fca ex car. n sut
ua posso n ds restitu r ipoz. S n dni reui
uisce sic si ads dligss i rege. 7 rex spoliasse
eu possoib ff. si pca restitueret eu n re eu re
stitue q ad possoes qs nuq huit. h q ad p
pas qs huat. C Ad qrto obic. d q daniel n in
tellex q nabuc in pcco. mor. psz redimere p
cata sua. h potat se ppare p datioez elemo
adipiscendam gram. qua hita psz satisfac. Ad u
timo obic. d q fft oputant ex eo tpe q uen
dit ei. i. opa utuu. qb ds fruim. opa e
boa fca ext cari. n dnr fft. h ob q tert d ex
eo tpe quo unendo. g ex eo tpe quo pcau. 7 ita
opa boa fca in pcco mor. oputant. 7 ad hec
dicend e. q aliqn pcat ho 7 statim peitz. 7 pea
pcat 7 statim pnitz. 7 tand i pnia qfirmatur.
te fft oputant ei. i. opa boa que fecit ex
cari. quz pfce pnituit. Si uo n inuenit
man ei ptui. s. si n redeat ad bona ui
ta. hebit eptor qemat. i. diabol hebit cop
7 aias pccoris qdiu maebit i pcco usq ad a
nu iubileu. i. usq ad pfcam pniam. 7 si in
uenit ptui. i. bona uita. oputabuntur
fftus reddz q relitq e eptori. i. satisfaciz dia.
i. diabolu. ut absoluat qfitute ei. Sz
adh pb q pnia fca in mor. itanda e. q d
iero. Nouate uob nouale 7 nolite sere sup spi
nas. illi nouat nouale q p boa opa mag
ac mag innouat se. Sz spinas seminat

qui bona opa in pcco mor. facuit. g sic sem
inat spinas tacau n fctu fac ita bona opa
fca in mor. pcco n sut fftuosa g n satisfacto
ria. Jt d. ggi. intimi. qdiuces in pcco mor.
qcq boi potes. fac. ut ds illustret cor tuu ad pe.
g p boa opa fca i mor. n fac ds pnia. si ppar
se ad pniam. Jt pe medicia e. h qrig quis eu
tinet morb au e pccm mor. g cu n sit qrui
pcco mor. n ut ul mor utitis n curat p opa
fca i pcco mor. 7 sic pnia fca in mor. itanda
e. Sz ce. p opa boa fca ex cari. mer ho ad boni.
q pb. q ds dabat boa tpalia iudeis q fecert
pcepta ei l. z extimoe suu. Jt nullu bonu irre
munat. 7 i p boa opa fca ext cari. mer ho ad bo
nu. n etnu g tpale. pau roe mer relaxatio
ne pene tpat. 7 7 illa opa sut satisfactoria.
Ad h dicend e sic dem e supi q ille qui e in
pcco mor. nullu bon mer ap dm. loqndo pe n
etnu n tpale. pcipue cu n suat ds. q n be
dificat ei domu h ortu deliciaz in q delectari
ds. n iudis mal dabat dns tepozalia. ex mi
ris sz. h pr expmissoe sua. ipi e n merebant
n in tpratiue. i. ds remunabat boa opa eoz
ac si ipa eent opa miroria.
Vrta hic capim q. Ar. vi. So.
utru d omi pcco sit itanda pnia. pb q s. q
d ds p ezeciele. qcuq hora ingemuit peccor.
omiu iniqtatu ei n recordabor. g n e pccm.
q n psit sepi dimitti p pniam. Jt ds d petro.
n dico t usq. vii. sz usq. lxx vii. qi qtiens
cuq pcauit inte fr t. dimitte ei. sz petr
n e benignior ds. g ds pat e dimitte qties
cuq peccatu 7 pnituit. g n e pccm d q n p
sit itari pnia. Sz ce. in. xxv. leui. qui diidit
dom sua int muros urb. hebit licetia redi
mdi doec uni an impleat. Si n redemit.
emi ecls fuit euolut. eptor psidebit ea. 7 po
stis ei in ppetuu 7 redimi n potit. 7 in iubi
leo si aut iuilla fuit dom q i muros n hbt
agroz uic uider si aut redepta n fuit in
iubileo. reuteer ad dnm. g ph ad pccm e.
q si cito n redimat. i. n cito pniteat ad d
illo decetu redimi n potit g aliq pccm de q
sepe n itar pnia. Jt sup illu locu d glo. q
i ginuoib cmib tn semel qced pnia. n g
d quo in e pcco sepe itar pnia. Ob pca de
ille q seqr. edes leuitaz q in urbib sut p
sut sp redimi. Suburbana aut eoz n ue
niet. i. n iundant. leuite sut plati 7 psbi
in ecce. Sz qnto gd altior. tato cas grauior. g
si ingiuoib pcis alioz tn semel qcedit
pnia ut d glo. pcca in rlorem. in pccis
leuitaz q grauiora sut q alioz. tn qcedenda
e semel pnia. C Ergo n e uim q edes leui
taz i. posso utitis q uidi dia. sp psit redi
mi. Jt leuite sut sal q debet se qdire alios
sicut d ds. Vos estis sal tre. Sz si sal i fatu
atu fuit i q salliet. ad nichilu ualet n ii

aculcet ab hoib. g pcca leuitaz n sup redi
mi psut. Jt ut pilla auctor ext qs incobit
incitatoria spetib pcto. C Soto. ad pin obic.
d q sm allegoria. uindicq dom. i. mitz sigt
qtui pccm p q aia uindi dia. Anni au in q p
redimi. sigt annu g. d q d in psto. Benedices
coron ani beigtatis tue. 7 ysa. ut pdicare an
nu placabile dd. Si uo in isto ano n redima
ad domu uindita. i. si i tpe gre n peitear dcet
n potit peite. n 7 i iubileo. i. i alio so. s. qn pt
iudiciu erit mag iubile. 7 ista allegoria ce
sat obtio. s moalitate aut intelli d pcco i spm
scm. i. d pcco in doctina fidei q ut d iohs. cost
atis pcat i pcco p siupuois ul dspatiois n err
i fide. q si dspat d maior e iniqtas ma q ut
uela merar. 7 h e error in fide euacuae miam dei
ul diminue. si psunt euacuat iustitia dei ul
diminuit. 7 i pcat i fide. ut n d ipi in ipictate. cc
fide. eu uenit sp sido n uitioz qtepnit tale pccm
n dimittet n semel. s. i pnc qnuulpz puu
le sut qdmolunt uineas. qa e pccm obstuat
e n dimittet ei pccm q d aug. q tanta e labes
pcci h q dpcadi huilitatem subie n psit. i. inx.
i. difficilie psit d tali pcco intelli. h auctoritas
orig. in gnuoib cmib tn semel qcedit pnia
i. i pncip qn n e inouatu quo d q ut usq lxx.
septies dimittend e. uim e. i. sp sipeitear. C Ad
ultio obic. d q edes leuitaz q sut i urbib sup
psut redimi. i. pcca eoz q peit sut ad dietz
uitiodi sup dimittitur. q stati qn pcat peitet
7 si iteru pcat stati peitet. q septies cad ist 7 re
sg. sic dd q cu pcau in bsabee stati peituit.
talui pccm sup dimittit q sup peitz. Vendito
aut domoz q in uibib sut. sigt ea pcca que
coicat cu alus hoib. Suburba aut sut ea iqb
n coicat cu alus. sic pdico 7 sacrata eccstica.
q nllo tn uindi dbz. q dem e. gtis accepistis.
gtis date.
De ipo d pnia in gnali. dicend e d ptib ei. 7 p
d qtnoe. ecca quia po uidend e q sit qtio. C So
d effcu qtiois. C Tertio d qtitate qtiois. C Qr
to d qtinuatioe. C Qrto uim qtrio mot
sit sipl ul successiuus. Contito ut dnt ma
gri. tot e q dolor d pecis. Sz f h q. q dolor d
pecis n sit donu sps sci. q dolor d pecis ualde
mitoriu e. g e aspu sco. Jt sps scs d columba.
q fac nos gemere d pecis. Jt sps scs pstlat p nob
gemitib ienarabilib. g sic timor disting
donu sps sci. ita 7 dolor d pecis dz disting. donu
sps sci. q. timor 7 dolor sut due d iiii. passi
onib. au g dolor passio e. sz passioib n me
rem. g dolor d pecis n e mitoriu. 7 ita qtiion
e mitoria q sm e. Jt sernonte coda uita. 7 uo
ue. n. h n pot intelli d scissice aie. p ecntia
q aia sipl e. S scidi n p. h intelli d scissice ue
stis pcci. pccor e e uestit ueste pcci q scidenda
e 7 attenda 7 adnanda. h qn dimissu e pccm.
tc n e in aia uestis pcci. g tc n e i scidend. n

attend. g p q dimissu e pccm nllo pot qti
q n h i aia q psit qti. si dicat q quis pccm
dimissu sit. tn adh remanz seqle pcci. que
tm attende sut 7 sic dnde. pcan g q pccm
sit peit dimissu. 7 q ad oem pena 7 q ad ma
cula. ita qn remaneat p ganda in aia illi. h
i dubitat an dimissu sit ei pccm. ut q i u p
sit qti. cu n pccm n seqla pcci hat n e i eo
scindend aut attend. g n tent qti. cu n psit
qti. 7 h sim. tenet e dole d pcco cu nesciat
tpm s ee dimissu. Jt d aug. i lib d doctina
xana. q timor e carnifex aie q dz puire 7 to
quere aiaz ut ab ipa exeat qu salgs. Sz qs e
ille saigs q d exie ab aia n e corpal e. h sim
guis pcci q exibit ab aia. si ibi n e pccm
n seqla pcci. C Solo ad pm obic. d q sic d
ambr. sps scs fluui e. 7 dona sps sci sut flu
mina irrigantia tra cordis nri. 7 scificatia
tia 7 mudatia ab omib inqnatis. S
q. vii. capitalia uitia. vii. distigintur
dona sps sci. quoz qlib directe e ce aliqd
capitale uitiu. S cu timor dicte sit ce aliq
capitale uitiu. q d supbia distig donu sps
sci. 7 oputat int dona vii. dolor aut de pcco
n e directe q ad uitiu capitale. h ce dia.
v n distig p se donu uniu sps sci. p dolor ad
nex e timori 7 adnex e sciente. q qaddit sci
entia add 7 dolore. vn n distig uniu donu p
se. C Ad so obic. d q sic dlectatio qm mot d quo
qescim ire dlectabili e adnexa e qdam passio
intectes. qm uo d dlectatio illa passio intectis.
s dolor qm d mot ille quo uitat pccm e ad
nexa e ecntia passio. qm ipa passio. 7 p hoc
solut positioez. C Ad ttio obic. d q scindnda
e uestis pcci. Aliqn q ad ecntia pcci. aliqn q
ad seqla pcci. Sic cu ads an q dimissu sit ei
pccm dol. 7 attic. 7 s ppat se adh S scindat 7
adnec pccm p ecntia. Sz si pccm dimissu sit.
tc scidit p qtioez seqla pcci. Si uo pccm di
missu sit q tu ad maclaz 7 q ad pena. adh
scindnda e carnalitas q remanz ut fiat ho
mag ac mag spuat. corp e q corrup. aggr
uat aiaz. S scienc e. q pccm extoto e car
nat. Sci qerut in patia. extoto eri spuales.
h sci q sut i uia pti sut carnales. 7 pti spuale.
7 p in eis mag ac mag q ti 7 mortificati carna
litas sic d apo. Mortificate mb ura sr t.
7 alibi. ad gal. vi. m mud cci fix e. 7 e mu
do 7 in cantica nuntiae dilecto. q amore lan
gueo. Quato e ho mag dilug dm tanto ma
gis iualescit i q e spuat 7 mag languet in
q e carnat. S h n d. amore languo q ad ue
tem hoiem 7 carnale. id e e in subito. ho car
nal 7 ho spuat. ista g carnalitas scidnda e.
7 i e saigs d quo lo aug. qd exie ab aia. p ti
mor e carnifice. 7 cu exit ab aia h carnalitas.
p h exitu aliqn execut lacime exti ocs. opati
tur corp aie 7 eo. qda e mot sut ab aia. in

corporis quam accipit in anima, ut dictum est supra. Sed obicitur: peccatum spirituale est, ergo contritio non sit dolor de peccatis, quia cum anima conteritur tunc non est peccatum in ipsa, quia iam dimissum est per infusionem gratiae. Sensus enim non est nisi praesentium actualium; ergo cum peccatum non est praesens, non sentitur. Sed dolor est sensus rei nocivae; ergo tunc cum anima conteritur non est in ipsa dolor de peccatis, et ita contritio non est dolor de peccatis, vel non potest anima conteri de peccato quando peccatum dimissum est. Ad hoc dicendum quod duplex est sensus, scilicet corporalis et spiritualis. Corporalis exigit rem praesentem actualiter, quia tempus ipsum sensus exigit, et intellectus quae extra est. ¶ Solutio. Duplex est dolor, spiritualis et corporalis. Unde sensus spiritualis non exigit rem praesentem actualiter, sed sufficit quod sit praesens memoriae. Unde cum in memoria est peccatum, potest anima dolere de peccato praeterito; memoria enim est testis in iudicio spirituali, sicut dictum est supra. Et melius potest dolere de peccato praeterito quam de praesenti, quia melius sentit foetorem peccati quando peccatum dimissum est quam quando peccatum non est dimissum, quia quando est dimissum tunc habet anima odoratum spiritualem bene dispositum, ita quod potest sentire foetorem peccati, sed propter horrorem peccati; sed quando est in peccato tunc non sentit foetorem peccati. Unde demones abstulerunt ei odoratum spiritualem, de quo dicitur Ezechielis xxiii: nasum tuum et aures tuas praecident. Item fetidus homo non bene sentit foetorem; unde anima existens in foetore peccati non bene sentit foetorem peccati, nec potest perfecte sentire nisi purgata natura. Sicut dicitur in Amos: ascendere feci putredinem castrorum vestrorum usque ad nares vestras, et non redistis ad me. Sicut dictum sit quod dolor sit contritio de peccatis, ad hoc tamen non est bene discussum quid sit contritio et cuius virtutis sit motus. Dicendum est quod in iustificatione impii iiii sunt: primum est infusio gratiae, secundum motus liberi arbitrii, tertium contritio, quartum peccati remissio. Et sicut quaeritur de motu liberi arbitrii cuius virtutis sit, an solius fidei, an possit esse alterius virtutis, ita in hac quaestione dignum est inquirere cuius virtutis motus esse possit contritio. Et videtur quod timoris, quia per contritionem anima punit se, sed in iudicio spirituali timor est carnifex, ut dicit Augustinus; ergo timor proprie est puniens, et contritio proprie punitur; ergo contritio timoris est vel motus timoris. Item dicit Apostolus quod motus liberi arbitrii qui est in iustificatione impii sit solius fidei; sed primus motus in via gaudii post motum fidei est motus spei. Motus ergo qui post motum fidei in via meritoria est contritio; ergo contritio est motus timoris. Timor et spes sunt duae molae, et non distantes a fide. Sed probatur quod non sit motus timoris, quia poenitentia timorem concipit, ut dicit auctoritas; ergo poenitentia non est motus timoris, et contritio est poenitentia; ergo contritio non est motus timoris. Item probatur quod contritio est motus irae per zelum, quia per contritionem insurgit anima ad destruendum vitia in se, et hic est motus irae per zelum. Unde tractatum ... ergo contritio est motus irae per zelum. Item probatur quod contritio est motus poenitentiae speciei, quia dicit Apostolus: poenitentia species est vita et pax; et poenitentia speciei ... Apostolus: ergo poenitentia species est pacificandi deo et reconciliandi deo. Sed poenitentiae

poenitentiae pacificandi et reconciliandi deo; ergo contritio est motus poenitentiae speciei. Item videtur quod contritio sit motus fidei, quia dicit Augustinus quod caritas est motus omnium virtutum; ergo primus motus in via delectationis vel gaudii est in fide; ergo primus motus in via meritoria est in fide, et contritio est primus motus in via meritoria; ergo contritio est in fide. ¶ Solutio. Duobus modis hic contritio accipitur. Potest enim dici contritio motus quo anima imperat se puniri pro peccato, et sic contritio est purus actus; vel potest dici contritio actus cum adiuncta passione, et sic contritio est dolor de peccato. Si autem contritio est purus actus, est motus poenitentiae speciei, quae sicut supra dictum est tangit omnes chordas citharae et imperat omnibus virtutibus dolere et lugere pro peccatis; ipsa enim dictat et diffinit quid fiat et quantum doloris sit et quantum de aliis. Unde dicendum quod non omnis dolor est satisfactorius, sed solum ille quem imperat poenitentia species in tantum reconciliationis vel emendae vel satisfactionis, et propter hoc per solum ad ultimum obiectum. Dolor enim qui consistit non est reconciliatorius nisi imperatus sit a poenitentia specie, quae cavet per clavem omnium virtutum etc. ¶ Ad primum ergo obiectum dicendum quod timor dicitur carnifex, quia poenitentia timorem concipit, et quia poenitentia species imperat timori ut lugeat; et aliquando timor movet poenitentiam speciem. Ad hoc ut imperet aliis virtutibus ut lugeant et doleant de peccatis sibi oppositis, et tamen dicendum est. Ad secundum obiectum: una est ut imperat alii etc. ¶ Ad tertium quod obicitur, contritio est motus irae per zelum: dicendum quod aliquando ita est, ut cum poenitentia species mediante iustitia suum irae per zelum dei movet animam ut tractetur per zelum virtutis et mitigat esse causa et talis causa contritio est motus irae per zelum; sed hoc non est generale. Unde non est verum quod qualibet contritio sit motus irae per zelum. Sed cum dictum sit modo quod non omnis dolor sit reconciliatorius, sed ille qui est in fide et non imperatur a poenitentia specie. Videtur ergo per hoc quod non omnis dolor qui est exigitur est satisfactorius, cuius oppositum dictum est supra. Et ad hoc dicendum quod non sunt opposita ista duo: omnis dolor qui est exigitur est reconciliatorius, non omnis dolor etc., quia ad firmationem intelligitur per speciebus dolorum. Sed autem non omnis dolor qui est exigitur etc. intelligitur pro individualibus doloribus. Unde non omnis dolor in individuo reconciliatorius est, sed solum ille quem imperat poenitentia species intentione satisfaciendi vel emendae vel remissionis peccatorum; ergo generaliter intentione reconciliationis imperat poenitentia species cuilibet virtuti dolere de vitio sibi opposito. Sed videtur quod non omnis virtus doleat de peccato, quia dicit Aristoteles et Augustinus quod quanto contritus et in hoc laetatur contritus est, quanto autem contristatur in hoc est ... in contritione est ... contine quae in se est non habet gaudium vel delectationem. Unde cum generatur in anima non per apprehensionem sed tamen gaudium animae quod non ... mundititiam continentiae in se; ergo delectatio quae est in continentia in sola voluntate est vel cognitione. Sicut de delectationibus aliarum virtutum; ergo in solis virtutibus consistit est delectatio; ergo et dolor est in solis virtutibus consistit; non ergo quaelibet virtus dolet de vitio sibi opposito. Item dolor est sensus rei nocivae, sed non est sensus sine perceptione, nec perceptio sine cognitione; ergo non est dolor nisi in cogni-

tione; ergo cum non omnis virtus sit in cognitione, non in omni virtute dolor est. ¶ Solutio. Dicendum quod sicut caritas suam habet delectationem, sed illa ortum habet a fide, unde delectatio prius est in fide, sed ab illa delectatione alia oritur delectatio quae est in caritate, ita et dolor prius est in fide vel virtute ad cognitionem, sed ab illo dolore derivatur alius dolor in alio in virtute quae est in affectu. Unde virtutes quae sunt in affectu gaudium habent et dolorem, et hoc habent ab intellectu; et hoc patet in spe et in timore. Spes enim non habet gaudium nisi ex fide. Est enim spes expectatio futuri boni, quae per se non habet gaudium, sed inquantum expectans credit se habiturum illud bonum. Similiter timor qui est expectatio futuri mali non habet per se dolorem, sed inquantum timens suspicatur illud malum eventurum. Unde si diffiniatur sic timor: timor est expectatio futuri mali, diffinitur per essentiam; sin autem sic: timor est suspicatio futuri mali, diffinitur per causam. Et si timor diffiniatur per essentiam, diceretur sic: timor est expectatio separationis a deo quae potest evenire; sin autem per causam diceretur sic: timor est suspicatio huius separationis. Ad primum ergo obiectum patet solutio, quia licet dolor non sit nisi per cognitionem, tamen non est in solis virtutibus cognitivis. Ad secundum obiectum dicendum quod haec diffinitio dolor est sensus rei nocivae per causam est et huiusmodi, quia causa doloris est in sola cognitione, non est in affectu nisi quia causa affectionis iam est in cognitione.

Circa secundum capitulum quaeritur de effectu contritionis. Et dicit quod contritionis effectus est solutio obligationis poenae aeternae et commutatio poenae aeternae quae debetur in peccato mortali in poenam temporalem. Sed quia iste effectus sit solius gratiae et non contritionis, ostensum est supra in quaestione de iustificatione impii, volentes tamen probare quod contritionis sit, quia si solius gratiae sit, solus ergo deus per gratiam absolvit istum a poena aeterna. Et monstratur ergo quod ad tempus quo iustificatur modo deus absolvit istum a poena aeterna; ergo vult istum absolvere a poena aeterna; ergo vult istum liberare a poena aeterna, et hoc falsum, quia in tempore quo vult ipsum deus punire poena aeterna. Sed hoc obiectio complexa est quia ipsorum prius ... quia si contritio liberat ipsum vel absolvit a poena aeterna, ergo deus per contritionem liberat ipsum vel absolvit ipsum a poena aeterna. Deus enim causa est contritionis. Dicendum ergo quod praecedens obiectio concessa est. Unde dicendum quod sola gratia quae expellit peccatum mortale solvit obligationem poenae aeternae, quae est immediatus effectus peccati mortalis. Dicendum autem quod hic est duplex: deus vult istum absolvere a poena aeterna, quia si absolvere a poena aeterna sit liberare a poena aeterna, falsum est. Sin autem sit liberare ab isto vinculo praesenti vel ab istis peccatis praesentibus quibus debetur poena aeterna, verum est, et tamen non sequitur: ergo vult istum liberare a poena aeterna, nisi est vult istum liberare a peccatis futuris de quibus non poenitebit; voluntas autem liberandi semper futurum respicit. Sed bene sequitur: ergo vult istum liberare a malis praesentibus quibus debetur poena aeterna, vel vult liberare a poena aeterna quantum in se est. Unde propheta: in manu domini quae semper in quantum in se est vult homines liberare ab omni peccato salvo tamen libero

arbitrio. Licet autem contritio praedictum effectum non habeat, tamen habet multos alios. Primus effectus eius est liberare a vestigiis peccati, scilicet ab obscuritate visus et aliis quae significatae sunt in institis quibus ligatus erat Lazarus quando fuit resuscitatus; liberat autem ab illis et per modum causae efficientis et per modum meriti, sicut dictum est quia autem per modum meriti liberat, potest quis alius homo alii mereri remissionem peccati et relaxationem a poena de condigno et poena quam debet taxavit illi ad remittendum ex vi clavium vel ex meritis eorum. Unde ex propriis meritis homo liberatur a vestigiis peccati. Secundus effectus contritionis quod ipsa est satisfactoria pro poena. Tertius est pax et tranquillitas mentis, quando enim anima magis ac magis atterit se et punit, tanto magis in se pacem habet, et osculantur se ipsa iustitia et pax. Per luctum enim venitur ad munditiam cordis et per munditiam cordis ad pacem. Quartus effectus est absolutio pro praesenti est contritio. Absolvitur anima a debito poenae ita quod peccata sentit et dolet scilicet expirantium ... absolutam esse et habet caritas primam suam iocunditatem quantum spiritualem. Quintus effectus est quod ipsa facit animam immediate se habere ad deum, sicut dictum est in ... poenitentiam agite appropinquabit enim etc. Sed obicitur: ponatur quod iste perficeret poenitentiam condignam taxatam a deo, et sacerdos maiorem condignam iniunxit ei; iste si decederet statim evolaret; ergo nullus poenae obnoxius est. Contra: adhuc tamen praeter praeceptum esset; ergo adhuc est obnoxius poenae, si dicatur quod absolutus sit quantum ad forum dei et suum, et non quantum ad forum ecclesiae. Videtur non esse absolutus quantum ad forum suum, quia adhuc tamen contradicere ad tribunal mentis suae. ¶ Solutio. Sine dubio absolutus est quantum ad forum dei et suum, nisi tamen iudicare se illo modo quo dicit Augustinus quia conscientia sua non accusat ipsum; tamen obnoxius est poenae quantum ad forum ecclesiae, nec valet hoc argumentum: si iste decederet statim evolaret, ergo nullius poenae est obnoxius. Ad deum enim esset ergo non est obnoxius poenae quantum ad deum, sed cuius fori statim evolat si decedit.

Circa tertium capitulum quaeritur de quantitate contritionis, de quo dicitur Ieremiae l. iii: luctum unigeniti fac tibi planctum amarum; ergo non videtur quod tantus vel maior dolor de peccato sit quantus est dolor matris de morte unigeniti; non est vera contritio. Item vita spiritualis in infinitum melior est quam vita corporalis; ergo in infinitum magis tenetur diligere quis vitam suam spiritualem quam vitam corporalem unigeniti sui; ergo in infinitum magis tenetur dolere de morte spirituali, scilicet de peccato, quam de morte corporali unigeniti sui. Sed de morte unigeniti sui lacrimis humidatis flet; ergo nisi fleat pro peccato suo humidatis lacrimis, non est vere contritus; et hoc falsum. Ad hoc dicendum quod licet homo non solum tenetur magis diligere vitam spiritualem quam vitam corporalem unigeniti sui, ergo tenetur magis dolere de peccato suo quam de morte unigeniti sui, propositio enim quae est virtutis, scilicet diligere, et conclusio quae non est virtutis, scilicet dolere.

quia dolor non est minorum cum sit passio. quia passionibus non meremur. Si accidit quod teneris uelle magis dolere de peccato suo quam de morte unigeniti sui, et uelle dolere minorum est. Sed hoc solo uidetur non esse, quia gaudere de bonis minorum est. Vnde gaudete in domino semper, et delectare in domino, et dabit tibi petitiones cordis tui. Ergo tristari de malo est minorum. Item beati qui lugent. Ergo lugere est meritorium. Ergo et dolere. Quod concedimus. Non dolor est pura passio, uerumtamen est super. Ergo dicitur quod in infinitum magis diligenda est uita spiritualis quam uita corporis. Et dicimus quod ille qui conteritur magis dolet et luget, dolet de luctu spirituali quam aliquis doleat de morte corporis unigeniti sui. Sed non est necesse quod magis lugeat luctu corporali et exteriori. Sed luctu spirituali magis luget et magis punitur. Nam certe est plus luctum spiritualem qui quandoque sequitur ab anima, scilicet carnalitas et uestigia peccati. Et est simile de cupiditate et caritate, quia caritas magis diligit deum quam cupiditas aurum et argentum. Tamen cupiditas magis mouet istum ad opera exteriora quam caritas moueat subiectum suum ad opera exteriora. Et hoc est quia cupiditas modo quod diligit, caritas non modo quod diligit[illegible] ad opera minorum et spiritualia magis mouet caritas.

Circa quartum queritur capitulum de continuatione contritionis. Utrum semper teneatur conteri et dolere, quia an semper debeat ut doleat. Ergo semper homo doleat de peccato. Est enim dicendum quod non, quia non semper tenemur facere penitentiam exteriorem. Sed enim aliquis probabiliter dicere contritio quod absolute sit peccatum, et pena non tamen penitentias exteriores facere, sed de interiori. Sed de contritione quod dicitur utrum semper teneamur conteri et probatur quod sic, quia dicit Augustinus: Compunctum suum proponitur ne penitentis est quod semper doleat et quod non semper doluisse doleat. Ergo semper debet homo dolere et semper conteri. Item in ecclesiastico de propitiato peccato noli esse sine metu. Ergo semper timendum est ne peccata sint dimissa. Ergo et semper dolendum est de peccatis. Item dicit Gregorius quod anima uiuentis post de est timoris. Si meus nunquam debet esse sine anxietate, ergo nunquam debet esse sine perfectione timoris. Ergo non sine timore. Ergo non sine dolore. Item precepit dominus aues sibi offerri et inter aues elegit turtures et columbas que gemitum habent pro cantu. Aues autem significant uiros contemplatiuos. Ergo uiri contemplatiui gemitum habent pro cantu, uel deberent habere. Ergo et uiri contemplatiui qui sunt uiri perfecti dolere deberent de peccato. Ergo illi qui sunt in caritate perfecta dolere deberent de peccato multo fortius et illi qui sunt in imperfecta. Ergo semper dolendum est de peccato. Contra dicit beatus Bernardus: Dolor bonus est si non sit continuus. Mel est absinthio est admiscendum. Ergo non semper dolendum est. Item dicit beatus Johannes: perfecta caritas foras mittit timorem, quia timor penam habet. Ergo qui habet perfectam caritatem penam non habet. Ergo non dolorem. Ergo non semper dolendum est de peccato. Item aliquis est qui nullum habet peccatum, nec in actu nec in conscientia. Ergo non sentit aliquod nocumentum in se. Sed dolor est sensus nociui. Ergo talis non habet dolorem, nec habere potest quamdiu est in tali statu. Ergo non semper dolendum est de peccato. Solutio. Semper dolendum est de peccato, id est bonum est semper dolere, non tamen continue, sed hominis statutis, ut dicit apostolus: sine intermissione orate, id est horis statutis. Et sic intelligenda est auctoritas Augustini quod penitens semper doleat, scilicet horis determinatis et in omni statu suo, perfectionis siue imperfectionis, non tamen continue, ut dicit beatus Bernardus: Mel est admiscendum absinthio. Molendini dicam inter duas molas, scilicet inter spem et timorem, sic et semper timeat, ne perit casum in desperationem, si semper speraret, posset eleuari in maiorem presumptionem. Ad hanc auctoritatem de propitiato peccato noli esse sine metu, dicendum est quod duplex est metus sine timor, scilicet timor dubitationis et ignorantie. Aliquis enim dubitat se habere peccatum, quia non habet aliquam signum quod dimissa sint ei peccata, et iste habet timorem torquentem. Ipsum tamen ille timor bonus est. Et aliquis est qui scit scientia experimentali quod dimissa esse peccata habet enim aliquam signum et aliquam perceptionem dulcedinis dei. Tamen ignorat. Igitur agnitionis se non habere peccatum. Sciat et ignorat se non habere peccatum scientia experimentali. Ignorat autem ignorantia cognitionis. Vnde Augustinus: si scimus nos habere uirtutem superbimus, si ignoramus gratias non agimus. Vnde non restat nisi ut sciendo ignoremus et ignorando sciamus. Cum igitur aliquis sciat experimentali scientia quod dimissa esse peccata, tamen quia nescit scientia agnitionis, adhuc habet timorem ignorantie. Sed hic timor non est penalis, immo ille eccehus. Vnde istum timorem non expellit perfecta caritas et de tali timore intelligitur hoc: de propitiato peccato noli esse sine metu. Timorem autem dubitationis expellit perfecta caritas. Ille est penalis. Ad ultimo obicitur dicendum quod quamuis in isto non sit peccatum, nec in conscientia, nec in actu, tamen est in suspitione. Suspicatur enim se potest habere peccatum quod non habet, et ita quandoque tamen sentit tum nociuum et ex hoc sensu est timor et dolor. Vnde tamen potest dolere. Sed obicitur quod in contritione est quod non semper dolendum est de peccato, id est non quibuslibet temporibus continue. Vt enim semper, id est continue, dolendum sit de peccato, quia contritio de peccato est per se bonum, quia contritio est cum gratia dei. Ergo semper contritio de peccatis est bonum. Item si homo semper conteritur, semper mouetur ex caritate, semper meretur. Ergo semper contritio de peccatis semper est meritorium. Ergo est bonum. Ergo in quibus temporibus dolere continue de peccato est bonum. Ergo semper dolendum est de peccato, quod de esse peccatum. Item semper diligere deum bonum est, et semper sperare in domino bonum est. Ergo et semper timere deum bonum est. Eadem ratione et semper conteri est bonum. Item semper gaudere in domino bonum est. Hoc est in Christo et in angelis. Vnde apostolus: Gaudete in domino semper et cetera. Semper timere deum et semper dolere de peccato est bonum. Sed probatur quod nec semper sperare in domino sit bonum, nec semper timere, id est quibuslibet temporibus continue, quia precepit in deuteronomio non accipies loco pignoris inferiorem et superiorem molam. Iste due mole sunt timor et spes. Ergo non habet pignus caritas uite eterne, quin alteram habet. Ergo non est bonum semper sperare nec semper timere, quia qui sperat semper, audet. Semper timens facit quod illud precepit dominus, cum non sit inter duas molas. Spes enim leuiniat in presumptiones, non reparatur per timorem. Forte dices ad hoc quod quicumque sperat semper timere habet in habitu sed non in actu. Vnde spes illa non leuiniat in presumptiones. Et hoc in preceptis timor habitus. Sed esse timorem in solo habitu existentem non agit. Ergo non reprimit spem, cum sit semper

in habitu, nunquam timet in actu. Et si nunquam in actu timens timor eius nunquam agit, et si nunquam agit, nunquam reprimit spem. Ergo aliquis si iste semper sperat nunquam reprimit spes eius. Et si nunquam reprimit, presumit, et si presumit, peccat mortaliter. Ergo semper sperare non est bonum et cetera. Non semper conteri est bonum, quod concedimus. Sed quod conteri est in aliquibus temporibus continue conteri. Et ad primo obicitur dicendum quod non uel habet contritio de peccatis est per se bonum. Ergo semper conteri de peccatis per se semper est bonum, sicut dicit in ferri. Ergo contritio de peccatis est semper bonum ut adiudicent fecerunt determinationes in prima et in eloquentia. Similiter nunc hoc Augustinus: Si homo semper conteritur, semper meretur. Ergo conteri semper est semper meritorium, quia in prima proponitur sub conditione. Et concludit simpliciter, sed si concluderet sub conditione, teneret hoc tamen. Ergo semper conteri est semper meritorium. Sed si impossibile est quod aliquis semper conteratur, quoniam sic eternitate caritas et non mouens semper ad dolorem, sed semper ad gaudium. Sed quantumcumque sunt anima de eorum contritio, ut habetur in apocalypsi, penitentes considerant eterna gaudia. Postea considerant peccata sua et dolent. Et probatur solo ad tertio obicitur: non est sperare semper est bonum, nec semper timere. Vnde in canticis: auerte oculos tuos a me quia ipsi auolare me fecerunt, id est perfectio. Leticie cordis mei ut et cetera. Ad ultimo obicitur dicendum quod semper gaudere in domino bonum est angelis qui semper gaudent. Sed non est bonum homini uiatori. Imperfectioni enim est quod semper gaudeat. Sic in uia esse bonum est. Non tamen in eternum esse in uia est bonum. Hoc est ipse. Ergo non est semper homini gaudendum nec semper dolendum. Sed quanto tempore quando gaudendum sit et quanto quanto dolendum non determinat ars, sicut caritas que est ars omni arte.

Quintum est. Queritur utrum motus contritionis sit successiuus aut instantaneus. Probatur quod non successiuus, quia si est successiuus, cum nichil uitale sit termino sufficiet. Ergo contritio non in medio est suo tamen. Sed terminus contritionis est infusio gratie. Ergo in infusione gratie non est contritio. Ergo cum deus infundit gratiam isti, iste non conteritur. Ergo non penitentem. Ergo deus infundit gratiam non penitenti, et hoc est impossibile, quia quod deus infundit gratiam hoc est in me ut dicit Augustinus sed quia penitenti hoc iustitie. Item si contritio est successiua, queritur quare. Si propter hoc quia motus est, ergo cum cogitare de deo sit motus, erit cogitatio de deo successiua. Sed esse id quod mouetur est simplex, scilicet anima, et istud in quod mouetur simplex, scilicet deus, et non spatium est interiacens, quia deus ubique. Ergo motus ille est simplex. Sed imo successiuus post partem sit una pars post aliam, ut patet in motu locali et alteratione. Sed in cogitatione de deo non est sic. Non enim anima prius cogitat de luna, postea de sole, postea de firmamento, postea de empireo celo, postea de deo. Ergo cogitatio de deo non est successiua, cum cogitat de deo subito. Ergo non contritio. Sed oportet quod omnis motus successiuus est, et contritio est motus. Ergo contritio est successiua. Item contritio continetur sub tempore per aliquod quantum est temporis durat. Ergo est successiua. Item contritio est adnichilatio ueteris hominis, sed uetus homo successiue attritus et adnichilatur. Ergo contritio est successiua. Item passio. Ergo contritio est successiua actio. Solutio. Ad hoc dicendum est quod sine dubio omnis motus anime ordinatus in quem ordinatus est simplex et instantaneus

uel instantaneus est totus. Sed bene potest esse quod aliquis motus anime quem apposuit corpori exigitur sit successiuus. Sic forte in dicamus de rebus uisus quod successiue mouent, successiuum est. Si motus quem tamen spiritualis simplex est et non successiuus. Vnde dicendum quod motus contritionis non est successiuus corporalibus. Et ad primo obicitur dicendum quod hec regula omnis motus successiuus intelligitur de motibus corporalibus. Ad secundo obicitur dicendum quod hec est falsa: contritio continetur tempore, quia propter tempore semper etiam est habere partem post partem et non totam essentiam simul, ut tempus habet partem post partem et non totam essentiam simul. Contritio uero uel motus eius totus est in instanti. Sed unum est quod est in tempore. Sed non propter hoc successiua. Sic anima est in tempore, non tamen successiua. Ad ultimo obicitur quod in motu contritionis duo sunt. Est enim ibi dolor quidam spiritualis qui uocatur contritio et actio eorum. Per quam conteritur uetus homo, id est quod spirituale, de bene regere et corrigere quod est animale. Et ille dolor spiritualis simplex est. Contritio uero actio composita est et successiua. Sic contritio passio leuiter simplex. Causa est compositi. Sic delectatio dei quod simplex est causatur motus exterioris qui sunt compositi, ut ire ad ecclesiam ut habetur. Quod autem ibi sit duo dolor, scilicet spiritualis et contritio actio, patet: in domino quidem ciuitatem fleuit super illam. Vnde habuit dolorem compositum spiritualem de peccatis aliorum. Non habuit contritionem, quia non uetustatis erat in ipso quod esset contritum.

Dicto de contritione dicendum est de confessione. Circa quam primo uidendum est ad quid utilis confessio et an sit sacramentum noue legis tantum. Secundo utrum tenemur confiteri ex caritate. Tertio utrum teneamur confiteri de circumstantiis peccati. Quarto de dilatione confessionis. Quinto de confessione uenialium. Circa primum notandum est quod confessio ad .vii. utilis est. Primo utilis est ad cognitionem peccati. Oportet enim quod confitens peccatum suum sacerdoti est cognoscere de peccato. Facit ipsum cognoscere peccatum suum et quantitatem peccati. Vnde in leuitico .xiii. iudicandus leprosus ponitur ad sacerdotem. Et peccatum est lepra spiritualis. Vnde in ueteri lege quando leprosus iudicabatur a sacerdote eiciebatur extra castra. Quando mundus iudicabatur a sacerdote recipiebatur intra castra. Similiter in noua lege confitentem in quo uidet sacerdos signa mundicie spiritualis recipit ad communionem sacramentorum, in quo non uidet signa mundicie eicit uel eicere debet in se, et admonet sacramentorum ne nimis accedat ad ea. Secundo ad purgationem utilis est, quia erubescentia est pars penitentie ut dicitur. Tertio utilis est ad infusionem gratie. Aliquando enim quis fictus ad confessionem uadit, mundus recedit, quia sepe in ipsa confessione mutat propositum suum, ut dimittat peccatum quod ante nolebat dimittere. Dolens mature confitetur de peccatis suis et infundit ei gratiam. Vnde .ii. Regum .xii. dixit David: peccaui. Et audiuit: dimissum est peccatum tuum. Psalmus: proposui, confitebor aduersum me iniustitiam meam domino, et tu remisisti impietatem peccati mei. Quarto utilis est ad augmentum gratie, quia si confitetur plus habet gratiam, augmentatur gratia eius per confessionem. Quinto utilis est ad diminutionem pene propter uim clauium, quia exercitium clauium ad relaxationem de pena. Vnde in Mattheo xvi: quodcumque solueris. Sexto utilis est propter gloriam dei, quia qui confitetur peccatum suum glorificat deum, ut

d iosue. v. ad acor. da gliam deo. i. confitere peccatum tuum. qui confitetur se peccasse dicit deum se fecisse. et ita confitetur malum se esse et deum. Qui confitetur deum esse bonum. et in hoc glorificat deum. Septimo uir ad multiplicationes intercessorum presertim quia sacerdotes orant pro illis. qui est ualde utile. Unde legitur quod cum filii dan uellet dilatare etc. Iud. xx. Sed queritur quare sit utilis confessio ad purgationem. quia confessio non uidetur esse sacramentum noue legis. si enim esset sacramentum noue legis. efficeret quod figuraret. et haberet cum illo similitudinem. sed confessio quedam ueritas est. sicut dicitur in psalmo. Ecce enim ueritatem dilexisti. i. confessionem. sed ueritas nullam habet similitudinem cum contritione interiori. ergo non est sacramentum ullo modo. ergo si aliquo modo confessio non est sacramentum. et sic non est purgatiua. si dicatur quod purgatiua est. tamen propter adnexum. s. propter erubescentiam. que est magna pars penitentie. ergo per hoc erubescentia pena est. ergo non est uirtus uel motus uirtutis. et hoc idem uidetur. quia erubescentia non est una cardinalium uirtutum. nec continetur sub aliqua illarum. Item dicit damascenus. quod erubescentia est fuga rei indecentis. sed nul la fuga rei indecentis est uitium. ergo nulla erubescentia est uitium. sed confessio et erubescentia sunt idem simpliciter. ergo nulla confessio est uitium. ergo nulla confessio adducens ignominiam est uitium. ergo confessio adducens gloriam non est uirtus. nec opus uirtutis. ergo erubescentia neque uirtus nec motus uirtutis. quia fuga rei nocitiue spiritualis est uirtus uel opus uirtutis. s. timor. ergo fuga rei indecentis spiritualis est uirtus uel opus uirtutis. s. erubescentia. Item ieremias. Frons meretricis facta est tibi. noluisti erubescere. redarguitur anima peccatrix propter absentiam erubescentie. sed non est redarguenda propter absentiam alicuius. nisi illud sit uirtus uel opus uirtutis. ergo erubescentia est uirtus uel opus uirtutis. Item laudatur beata uirgo ex uerecundia super priuilu ce. Unde dicitur quod uerecundia comes est uirginitatis. sed non est aliquis laudabilis. nisi ex uirtute. uel opere uirtutis. ergo uerecundia est uirtus. uel opus uirtutis. et si hec cum confessio sit motus alterius uirtutis. s. ueritatis que est prius alia uirtus. quod erubescentia confessio non debet esse sacramentum. sed erubescentia que penalis est. ¶ Sol. dicendum quod erubescentia uirtus est et motus eius penalis. Unde purgatiuum. ¶ Ad primo obiectum. dicendum quod confessio dicitur purgatiua et sacramentum. quia introducitur motum erubescentie penalem et purgatiuum. uirtus est motus annexus alii motui ut patet in timore et fide. Unde. xxv. eccl. timor domini initium dilectionis eius. fidei autem initium agglutinandum est ei. Unde philosophus tanquam per causam diffinit timorem. Aliquando hoc in timore est suspicatio futuri mali. sed eodem modo sed quod erubescentia non est propria passio. sed motus penalis et sic patet solo. ¶ Ad secundo obiectum. ad secundo obiectum dicendum quod erubescentia ad unam cardinalium uirtutum reducitur. s. ad temperantiam. cum enim reducuntur dona ad .iiii. uirtutes cardinales. timor qui est fuga rei nocentis. reducitur ad temperantiam. Sicut erubescentia que est fuga rei indecentis cum ergo .iiii. cardinales uirtutes reducuntur ad dona temperantia reducitur ad timorem. Unde in psalmo. Confige timore tuo

carnes meas. ¶ Ad tertio obiectum. dicendum quod hec est falsa. nulla confusio est uitium. immo confusio adducens ignominiam est uitium. et hec est distinguenda. nulla fuga rei in decentis est uitium. sicut sic intelligatur nulla fuga rei. que secundum ueritatem est indecens est uitium. uera est. si sic. nulla fuga rei que extimatur indecens est uitium. falsa est. stulte enim fugit confessionem peccatorum suorum. qui indecens extimat confiteri peccata. et reuelare turpitudines suas. et tamen ualde decens est. quia hic est deum glorificare. si cut scriptum est. et sic intelligitur generaliter illa diffinitio. erubescentia est fuga rei indecentis. i. que uel est indecens uel extimatur indecens. sicut et diffinitio timoris. timor est fuga rei nocentis. i. que uel est. uel extimatur nocitiua. timet enim ouis aliquando canem. quem extimat ipsum esse lupum. e. m. est in erubescentia. Unde beata uirgo tur bata fuit in sermone angeli. quia cum esset uirgo et pro posuisset seruare uirginitatem habere. indecens reputabat se esse solam cum uiro. Unde summa et perfecta castitas est que pro uerecundia omne quod reputatur indecens fugit. Unde prosper. oritur mala suspitio.

¶ Queritur postea an confessio sit sacramentum utriusque legis. probatur quod sic. quia dicit salomon. qui abscondit peccatum suum non diriget. qui autem reuelauerit et dimiserit misericordiam consequetur. ysa. xliii. dic tu iniqui tates tuas ut iustificeris. Iob. xxx. si abscon di quasi homo peccatum meum. his auctoritatibus probatur quod confessio est ueteris legis sacramentum. quod sit sacramentum noue legis. probatur per beatum iacobum qui dicit. Confitemini alterutrum peccata uestra. et glo. dicit maiora. maioribus. i. prelatis. mi nora minoribus. i. sociis. per quod intelligendum sit pena dicere. ergo confessio est utriusque legis sacramentum. Uerum quod plenius sit sacramentum ueteris legis. quam noue. quia dicitur in leuitico. si peccauerit princeps offeret uitulum etc. ergo cum oblatio fieret coram omni populo. uel saltem coram pluribus sacerdotibus. ipsa oblatione confitebatur peccatum suum. coram pluribus sacerdotibus. Sed plenior est confessio que fit coram pluribus sacerdotibus. quam que fit coram uno solo. ergo plenius sacramentum erat confessio in ueteri testamento. quam in nouo. et hoc falsum. quia nulla uirtus plenior in ueteri t. quam in nouo. Item confiteri peccatum est morale. quia hoc est glorificare deum ut dictum est. ergo est morale. ergo immobile. ergo in omni tempore tenetur ad ipsum homo. ergo et ante legem et post legem et sub lege tenetur ad illud homo. et hoc uidetur falsum. quia ante legem non inuenitur facta confessio non tenebatur in iudicio confiteri. ad minus non confitentur. sicut neque. ¶ Solo. ad hoc dicendum est. quod confiteri deo suo confiteri simpliciter est morale. Unde et immobile. et fuit ante legem. sicut in iob patet. sed confiteri homini plenitudo est et perfectio illius moralis. et sic patet solo. ¶ Ad primo obiectum. ad tertio obiectum. quod plenior confessio erat in ueteri l. quam in noua. dicendum quod non. quia in ueteri l. non confitebatur princeps talis qui peccauerat ad peccatum determinatum. nec circumstantias sed per oblationem dicebat se peccasse. ignem sed in noua. l. confitemur peccata spiritualia. et spirituales circumstantias. Unde cum spiritualia magis moueant ad erubescentiam quam generalia. plenior et perfectior confessio est in noua. le. quam in ueteri. ergo hec confessio sacramentum fuerit in ue. l. et in ante. le. non confessio que fit homini. sed que fit

deo. o talis est intelligunt auctores predicti.

¶ Postea fuit. e. queritur. utrum teneamur confiteri ex caritate. probatur quod sic. quia tenemur confiteri ex caritate. et satisfacere tenemur ex caritate. Unde supradictum est quod cum ad primam et tertiam partem penitentie teneamur ex caritate. e. t. ad mediam. et in tenemur ex caritate confiteri. Item determinatio operum est in prohibitionibus. ergo in instructio operum est in precepto. si dicatur quod non tenemur confiteri ex caritate. quia non est in nobis uel in nostra potestate. quia omnis motus liberi arbitrii est in nostra potestate. sed confiteri ex caritate est motus liberi arbitrii. ergo confiteri ex caritate est in nostra potestate. si concedatur quod tenemur confiteri ex caritate. cum ergo iste qui confessus est omnia peccata sua. nesciat an confessus fuit ex caritate. nescit ergo an solutus ab illa tentione. dubitat ergo an fecerit uel quod tenebatur facere. ergo si ita tamen non faciat committit se discrimini. ergo peccat mortaliter. ergo quod confessus est peccata sua post. tenetur confiteri ca dem. so. e. r. tertio et quarto. ergo centies tenetur confiteri peccata sua forte. ¶ Solo. ad hoc dicendum est. quod eodem quod satisfactionem non est in penitentia tenemur facere ex caritate. Unde confiteri tenemur ex caritate. et est confiteri satisfactorium satisfactione interiori. et satisfacere satisfactione exteriori tenemur ex caritate. Unde sub conditione te nemur confiteri ex caritate. et non simpliciter. quia confiteri homini de plenitu dine moralis est precepti. et hoc non tenemur facere ex caritate. Unde si confiteatur aliquis in mortali. absolutus est a tentione confi tendi. quia ad forum ecclesie. et uerum illa confessio ad multa. si est dignus est. et si infundatur ei caritas. redibunt effectus clauium. et penitentia ei iniuncta erit satisfactoria. Unde non tenetur ite rum confiteri. sed quantum ad deum in nullo est absolutus apud per confessionem factam in mortali. Sed non obmittit si confitetur in mortali. et est simile. sacerdos iniungit illi quicumque in quolibet die ueneris in panem et aquam tenetur ieiunare quolibet die ueneris ex caritate tamen sub conditione. s. si uult ut hoc ieiunium sit ei satisfactorium. sed si non ieiunat ex caritate non obmittit. sed non satisfacit deo. sed absolutus est quantum ad preceptum sacerdotis. et in uerum hac autem tenemur confiteri ex caritate. et satisfacere ex caritate. ergo et confiteri. quia tam con fiteri quam satisfacere preceptum est morale. sed confiteri ut dictum est non est preceptum morale.

¶ Postea queritur. e. queritur. utrum confitens teneatur confiteri omnes circumstantias peccati. quod notatur hoc uersu. quis quid ubi quibus auxiliis cur. quomodo. quando. per quos intelligunt omnes circumstantie personales. sicut an peccator sit sacerdos uel episcopus. uel huiusmodi. an sciens uel ignorans. per quod ipsum genus peccati. s. an sit peccatum fornicationis. uel adulterium. uel incestus uel huiusmodi. probatur autem quod confitens debet confiteri omnes circumstantias peccati. quia oratores considerant omnes circumstanti as. tantum propter quod negotium facientes ad persuasiones. et medicus corporalis considerat omnes circumstantias corporis aggra uantes morbum. ergo medicus spiritualis debet considerare omnes circumstantias peccati aggrauantes peccatum. sed hoc non potest facere nisi confitens confiteatur eas. ergo confitens confiteri tenetur omnes circumstantias aggrauantes peccatum. Item confessio fit propter cognitionem peccati. sed non potest bene cognosci peccatum. nisi cognoscantur circumstantie. que augmentant uel duplicant ipsum peccatum. nec possunt cognosci nisi confitens confiteatur eas. ergo tenetur eas confiteri. Item dicit beda. si opera medici et expertas oportet ut uulnus detegas. si propter hoc dicatur quod confitens tenetur confiteri omnes circumstantias. ergo si quando

confitens nullam circumstantiam habet in memoria. et post quam recessit de confessione ueniat in memoriam ei circumstantia aliqua. tenetur redire ad confessionem. et si post reducat in memoriam aliam circumstantiam tenetur iterum redire. et sic pluries in die tenetur redire ad confessio nem. quod uidetur esse inquietis. Item ponatur quod interfe cerit uniculum filium suum. qui erat filius sacerdotis ex alia parte. uidetur quod confitens sit perplexus. quia tenetur con fiteri. quod ille quem interfecit erat filius ipsius. ergo si hoc non confitetur obmittit. ergo peccat mortaliter. si uero confitetur credit pro certo quod sacerdos cuius filium interfecit interficie at ipsum uel faciet interfici per amicos suos. ergo si confitetur scandalizat sacerdotem. ergo peccat mortaliter. eadem obiectio de illo qui corrupit unicam neptem suam que est filia sacerdotis. cum tenetur confiteri et credit pro certo quod si confiteatur illam circumstantiam sacerdos fa ciet ipsum interfici. similis obiectio est quando sacerdos con sueuit infringere sigillum confessionis. sicut iste non confitetur circumstantiam peccati obmittit si confitetur credit pro certo quod sacerdos reuelabit ex hac actione mul ta mala et odia. et ita scandalizat sacerdotem. Similis obiectio est de sacerdote lubrico. quando uehe menter credit uel scit confitens quod si confiteatur ei circum stantiam quandam. enormis luxurie prouocabitur sacer dos ad luxuriam. Ad hoc dixerunt multi quod in pre dictis casibus tenetur confiteri confitens circumstantias illas duabus de causis. prima est quia confessio est de ueritate ui te. et ueritas uite non est dimittenda propter scanda lum. secunda quia in confessione conueniunt confitens et sacerdos ad destruendum peccatum. et in hoc conueniunt. soli deus in funde gratiam non solum confitenti. sed et confessori. et si sacerdos bonus est nullus imminet periculum ex confes sione illius circumstantie. Sed prima causa obiectio est. quia ... uitatio scandali magis est de ueritate uite quam con fessio que fit homini. quia uitatio scandali super est fundata de ueritate uite. quia tenemur super diligere proximos ut nos metipsos. confessionem que fit homini non sup fiunt de ueritate uite ergo magis tenetur iste uita re scandalum sacerdotis. quam confiteri eidem illam circum stantiam. quia falsum est. obiectio est. quia si iste confitetur istam circumstantiam. sub hac spe. quod deus infundat gratiam sacerdoti. ergo exponit animam dei exerci in hibita. est scit quod sacerdos pluries reuelauit confessionem suam. et deus non infundit ei gratiam. et quod sacerdos non preparauit se ad infusionem gratie. et ideo non infundit ei deus gratiam quia hoc est temptare deum. ergo si ita faciat peccat mortaliter. Item scit quod sacerdos pluries reuelauit confessionem. et deus non infudit ei gratiam. ergo probabiliter potest ipsum credere quod non modo infundit ei gratiam. Item dicit beatus bernardus. quod propter caritatem institutum est caritati non est obpugnandum. et loquitur de uoto. quia uotum fit aut propter caritatem habendam aut conseruandam aut augmentandam. Sicut cum confessio que fit homini sit instituta propter caritatem. ergo uidetur obpugnanda esse caritatem. ergo non est obpugnanda cum scandalo sacerdotis. ¶ Solo. Ad primo quesitum dicendum quod confitens tenetur confiteri omnes circumstantias peccati que con gruit aperte aggrauant peccatum. sed minimas circumstantias de quibus de caritas quod de facili satis

fiet. non tamen confiteri. et quod cum venerint in memoriam graues circumstantie tenetur redire ad confessionem. sed per quam circumstantia peccatum tenetur redire ad confessionem. et quod potest differri confessio non dicatur aliquis secundum uenio quod dictum de omnibus talibus. non est tamen usquequaque simile de medico corporis et spirituali. et oratorem quia medicus corporis habet causam sanitatis apud se. et orator causam persuasionis. sed spiritualis medicus. scilicet sacerdos non habet causam sanitatis spiritualis apud se. Ad sequens casus dicitur. quod confitens non tenetur illas circumstantias confiteri. ex quibus scit vel credit sacerdotem scandalizari. sed debet petere ab eo licentiam ut alii sacerdoti confiteatur. et si non uult ei dare confiteatur summo sacerdoti. id est deo. et sufficiat ei. in tali enim casu dum non habet copiam sacerdotis. si vero hec aliter confessio quod fit homini est de veritate vite. sicut dictum est. ergo non est dimittenda propter scandalum. non est enim dimittenda veritas vite sicut dictum est. sed si suo sacerdoti confiteatur peccata. et alii circumstantiam dimidiat confessionem. ergo non est ei utile quia confessio debet esse integra. Solutio. interest enim quo ad ipsum confitentem. quia non stat per eum quin totum confiteatur suo sacerdoti proprio. sed propter peccatum uel quia in aliquo casu potest aliquis uel tenetur dimittere totam confessionem. sicut est aliqua mulierum que non habet nisi proprium iuuenem et habet signa probabilia quod si confiteatur proprio suo sacerdoti. prouocabitur sacerdos ad luxuriam. non potest habere alium sacerdotem. dicitur quod non tenetur confiteri tum propter scandalum. tum quia quod propter caritatem institutum est non est obseruandum contra caritatem. et in hoc in casu aliquo licet non confiteri circumstantiam aliquam in illo casu. licet simpliciter non confiteri. sed esto quod iste dies pasche in quo fideles quilibet ex precepto esse tenentur communicare. hec mulier tenetur communicare. sed sine confessione accedat ad mensam domini. indigne accedit. ergo peccabit mortaliter. ergo tenetur confiteri. et tenetur non confiteri ut probatum est. ergo est perplexa. Solutio. ad hoc dicendum est quod species generis peccati confitenda est quia genus peccati propter deformitatem et similitudinem dicitur quam importat horrorem post incutit quem in se est et fugam peccati quam prouocet ad penitentiam. sed modo faciendi sive circumstantia que non est ipsum genus peccati non est confitenda. quando scit sacerdotem esse fragilem. quia ut dicit vox blanda et nequam digitos habet. dicendum ergo quod hec mulier tenetur confiteri ipsum genus peccati quod non scandalizat sacerdotem. quia non prestat ei occasionem ruine facto vel dicto minus recto. sed ipse sacerdos se scandalizat malicia est non facto vel dicto non bono. Unde in hoc loco vel euangelio. an oculus tuus nequam est quia ego bonus sum. et nota quod sic confitens aliquas circumstantias non confitetur ne scandalizet sacerdotem. in sacerdos non debet inquirere uel inuestigare omnes modos vel circumstantias peccati ne scandalizet confitentem. sed genus peccati licet inuestigare.

Secundo de reuelatione peccati. queritur. an in aliquo casu debeat sacerdos reuelare confessionem. et dicitur quod non uerbo nec facto. non in uirtute quam debet sacerdos infringere sigillum confessionis. si enim infringeret ab horrerent homines confessionem peccati quod maxime placet deo et ideo maxime cauendum ne displiceat omnibus confessio. ut legitur in uita patrum. quod quidam qui erat in mari uidens nauem periclitari submersioni. confessus est peccata sua ualde abhominabilia omnibus audientibus qui erant in naui. tandem naue ueniente ad portum nullus potuit recordari peccatorum illius preter unum sacerdotem qui iniunxerat ei penitentiam. et propter hoc patuit quod deus maxime diligit confessionem et celationem confessionis. Item uidetur quod sacerdos in aliquo casu debeat reuelare confessionem. sicut est quando aliquis confessus fuerit sacerdoti se cognouisse illam mulierem. et motus tamen sit ille confitens. post ea tamen motum uult ducere illam in uxorem. et episcopus precipiat huic sacerdoti quod coniungat eos in matrimonio. si coniungat eos facit contra dei preceptum. et contra preceptum ecclesie. ergo peccat mortaliter. ergo uidetur quod debeat reuelare confessionem illius in casu. Item in correctione non dicitur proditor criminis ille qui reuelat ei qui potest prodesse et non obesse. ergo sacerdos iste reuelat peccatum vel episcopo qui prodesse potest et non obesse. non peccat precipue. cum ille qui est in motu sustinere debet uelle quod reuelaretur. Item sit quod episcopus precipiat sacerdoti alii quod coniungat eos in matrimonio. et excommunicet omnes illos qui sciunt impedimentum quod non debeant coniungi. Si non dicat iste sacerdos scit impedimentum quod illi non debeant coniungi per matrimonium. excommunicatus est. ergo sine contra uidetur quod debeat reuelare. Sed contra. si reuelaret infringeret sigillum confessionis. ergo peccaret mortaliter. preterea si taceret non accidit dampnum. ad. ignorantia est facti excusat penitus a peccato eos qui coniungunt. ergo non debet reuelare confessionem. Ad hoc solutio dicitur magistri. quod in hoc casu debet reuelare sacerdos confessionem. et non frangit sigillum confessionis. sed aperit eo quod infringere importat deformitatem que est infringere in debite reuelare. Ad ultimo obiectum dicendum quod dampnum accidit si taceat. scit enim quod dampnatur que esse debent. et si sciret illi qui coniungunt debent se separare. et si alii sciunt debent impedire uel matrimonium. Alium casum ponit magister in quo dicunt licitum esse sacerdoti reuelare confessionem. ut cum aliquis decano dicat licentiam canonicis fecit confiteri peccata. alicui secundo uiro. aliquo de illis canonicis sunt irregulares. tali irregularitate quod non recipit dispensationem uult tamen ordines suscipere in hoc casu. dicitur quod licet illi secundo modo reuelare confessionem decano. ut corripiat canonicos et moueat ne suscipiant ordines. et quod reuelare debeat probatur sic. quia tenetur malum impedire in quantum potest. sed irregulares recipere ordines est contra deum. et ecclesiam. et sacros canones. ergo debet impedire. sed non potest impedire nisi reuelando confessionem. ergo debet eam reuelare. Item in fraterna correctione non dicitur aliquis proditor criminis si reuelat vel alteri qui possit prodesse et non obesse. ergo non debet dici infringere sigillum confessionis qui reuelat vel alteri bono modo qui possit prodesse et non obesse. ergo ille uero secundo debet reuelare confessionem decano qui potest prodesse et non obesse. Contra. si reuelet decano confessionem confitentis reuelatam esse. ergo faciet confessionem odiosam hominibus. sed hoc est causa quare non debet reuelari confessio. ergo non debet eam reuelare in hoc casu. Quod concedo. dicentes quod in nullo casu reuelanda est confessio. non forte magis dampnum immineret ecclesie. et nullum periculum uel minimum in casu immineret sacramento confessionis. sed in casu quod improbabile est. non est simile in correctione fraterna. et de reuelatione confessionis. quia in correctione non imminet periculum. sed reuelatur ei tantum qui potest prodesse et non obesse. sed in reuelatione confessionis imminet periculum sacramento confessionis. preterea si ille uero secundo reuelet confessionem decano. non aliter potest facere decanus nisi corripere et monere. et ex hoc oritur odium confessionis. et in non reuelat ei qui potest prodesse et non obesse. unde impossibile est uel fere impossibile reuelare confessionem ei qui potest prodesse. Non tamen esset possibile. et magis periculum immineret ecclesie si non reueletur confessio. potest ei confessor reuelare ex consensu episcopi et non aliter. Unde in xviii. numerorum dicitur uas quod non habet operculum nec ligaturam desuper immundum erit. Uas non habens operculum est sacerdos reuelans confessionem quia non est sanctificatio decreto. id est non est admittendus ad ministrationem sacramentorum quia deponendus est. Sed de posito casu est adhuc quod si episcopus precipiat sacerdoti quod coniungat eos in matrimonio. utrum teneatur ei obedire. cum sciat per confessionem quod prius uel frater illius cognouit illam uidetur quod teneatur ei obedire. Sicut est precipiat rex preposito suo quod suspendat aliquem tamquam latronem. et prepositus sciat ipsum non esse latronem. tenetur obedire in hoc. sicut ex sententia data hoc precipiat. licet decepto sit eodem modo cum precipiat episcopus quod recipere debet ipse est penitus ignorat factum. et isti duo omnibus uolunt coniungi. tenetur obedire sacerdos. Item probatur per simile. si petat ab eucharistiam quem scit sacerdos per confessionem esse in mortali peccato. tenetur prius ei dare. licet sciat ipsum mortaliter peccare suscipiendo. et cetera. debet istos coniungere. licet sciat esse illegitimos post. ad hoc dicendum. si dicatur quod non est simile. quia ille qui est in peccato mortali. in eo potuit. sed isti non possunt fieri legitimi post ad coniunctionem. Contra sicut ipsum non confitentem ei debet dare propter uitandum scandalum. dominus enim dedit corpus suum iude quem sciebat non confessum. ergo quamuis sciat sacerdos istos non posse esse hec duce. tamen debet eos coniungere propter uitandum scandalum. quia tota ciuitas uult eos coniungi. Si uero coniungat peccat mortaliter. quia si coniungit benedicet. ergo dicet optantem hec uerba. sit amabilis ut rachel. uiro sapiens ut rebecca. et cetera. sed in non sunt optanda eis. ergo dicet contra conscientiam. ergo peccat mortaliter. Ad hoc solutio. quod sacerdos debet significare episcopo quod ipse non eos coniunget. et quod hoc precipiat alii. Si uero episcopus noluerit precipere. debet sacerdos eos coniungere per alium sacerdotem qui proferat illa uerba non contra conscientiam suam. sed ponatur quod non possit inuenire alium sacerdotem. ut episcopus instanter precipiat quod celebretur matrimonium in hac die. et tot propter instantiam petat cum sacerdos tenetur obedire. vel per se uel per alium. cum non possit per alium tenetur obedire per se. ergo benedicet eos. Ad hoc dicendum est quod tenetur benedicere eos et proferre uerba illa sed non in persona sua. sed in persona ecclesie cuius est generaliter minister. Unde non est contra conscientiam suam. et sic non peccabit sicut malus prelatus non contra conscientiam suam cum legit euangelium dicendo. ego sum pastor bonus. quod est hoc in persona christi. et mentitur sacerdos sic in casu. est proferendo uerba illa benedictionis propter bonum obedientie. et propter utilitatem ecclesie. et propter celationem confessionis. sed si mentitur uidetur quod non debeat quin alium sacerdotem qui hoc faciat. magis est debet uelle quod ipse mentiatur quam alius. Ad hoc dicendum est quod debet querere alium si de causis potest. cum uero isti quo uolunt coniungi uidentes quod sacerdos inuite coniungat eos. timeant et abhorreant tale matrimonium. facit quia displicet ei. uel quod fit et ex hoc de facili potest displicere ei sua actio licet mentiatur in illa. etiam ne forte dicat ita contra conscientiam suam. quia non omnes sacerdotes sunt spirituales nec quilibet intelligit bonum obedientie. Queritur preterea de decano. qui scit per confessionem aliquem de canonicis suis esse irregularem. et capitulum instanter petat ab eo. quod presentet illum episcopo ad sacros ordines. an debeat ipsum presentare an non. uidetur quod sic. quia si repulserit illum. uidetur reuelare confessionem. sicut si aliquis quem scit sacerdos per confessionem esse in mortali peccato petat in publico a sacerdote eucharistiam. si sacerdos non dat reuelabit confessionem. ergo sicut sacerdos sine omni difficultate debet illum recipere ad sacramentum eucharistie. ita et decanus sine omni difficultate debet presentare illum canonicum ad sacramentum ordinis. Sed contra. decanus debet impedire peccatum illius canonici in quantum potest. hic est curam animarum illius. ergo tenetur impedire promotionem illius in quantum potest. sed potest impedire sine reuelatione confessionis. pretendo enim in communi dicens nullum recipiam hodie. nullum presentabo hodie. sicut deus posuit enim in communi dicens. unde utrum melioris est. ergo non tenetur eum presentare sine omni difficultate ut probatur erat oppositum. Et ad hoc dicendum est quod non debet eum presentare. immo enim precedens debet in communi dicendo nullum presentabo hodie. quia non est bonum. et debet aliquas causas assignare licet insufficientes. non est simile de eucharistia. quia in determinatum est tempus quo omnes fideles debent communicare. Sed hoc non est tempus determinatum quo se tenentur suscipere ordines. Si uero cohartetur decanus a capitulo ut non possit resistere quin presentet illum. non debet illum presentare per se sed per alium dando ei potestatem archidiacono uel alicui alii ut ille uidens decanum abhominari peccatum suum resiliat a proposito suo. Item aliquis furatus est res ecclesie aliene timens ne sacerdos hoc sciat confitetur furtum illud sacerdoti hac intentione ne sacerdos diffamet eum illis. contingit autem quod sacerdos et multi alii sciunt quod ille furatus est. quia factum est notorium. queritur an sacerdos possit accusare illum. uidetur quod non. quia infringeret confessionis sigillum. Sed probatur quod possit. quia scit sicut homo. ergo potest reuelare ut homo. Item dolus nemini debet patrocinari. sed ille confessus est dolose. ergo illa confessio non debet ei patrocinari. ergo sacerdos potest accusare eum uel reuelare. Ad hoc dicendo est quod si sacerdos antequam ille confiteretur sciebat furtum vel potuit ei dicere non recipiam te ad confessionem donec illud totum furtum restituas. sed si recepit in confessione sua antequam sciuerit. sine preiudicio tamen potest reuelare ut uisum ut homo. ergo potest reuelare quia scit ut deus. et in tantum sigillum est. non dolus ei patrocinatur. quia sacerdos nihil potest facere contra ipsum. quia potest ipsum excommunicare generaliter excommunicare et post per aliquos quos sciuerit mouere ipsum ad restitutionem.

Quarto est queritur quod possit aliquis differre confessionem. uidetur quod teneatur confiteri quamcumque peccat statim. quia ad dominum peccatur tempus, pro loco et tempore. Unde tenetur honorare parentes quamcumque loco et tempore se offert. ergo ad hoc preceptum. Confitemini altissimo. psalmus ii. et cetera. tenemur quamcumque se offert tempus. Sed quamcumque aliquis peccatum habet tempus se offert. est enim tempus ut euomat uirus peccati per confessionem. ut euadat manus diaboli. ergo tenetur confiteri quamcumque peccat uel habet peccatum. Item in ecclesiastico. non tardes conuerti ad dominum. et ne differas de die in diem. et quod sic intimo debet statim debet. uidetur quod debet confiteri tenetur statim quamcumque peccauerit. et non est differenda

confessio. Item consiliū dei ē ut n̄ taceres quia ad d̄ consiliū diaboli ut taceres. Vñ in soph. uox cantātis ī fenestr̄ ⁊ coruus ī superliminari cantat ē dia. ī fenestr̄ .v. sensuū pro eō q̄ hoīes ad uana uisus ⁊ uana gaudia. Ite in superliminari dicit qd̄ ē limitū sacing ag. t̄pe ī medio hr̄e d̄beret passioē z. si dia. custodes ī superliminari rationis sp̄ pēsuadāt. d̄ ē hoī. iuuenis es. bn̄ poter̄ adhuc expectare n̄ dampnaberis pro eō q̄ n̄ acquiescit consilius dei ⁊ acquiescit consilius dia. Sicut ī pūe p̄ub. q̄ n̄ ē differenda confessio q̄ dia. consulit differre. Ite sol. dici q̄ p̄ aliquis differre confessionē expectando discretiorē sacerdotē. Sz cc̄. ī ī q̄ plantat ni q̄ rigat ē ab. sz q̄ incrementū prestat .s. ds̄. q̄ n̄ ē expectādo discretior sacerdos. cū p minus discretū eī infundat grām dei ut p magis discretū. Ite ut sacramentor̄ n̄ consistit ī meritis ministror̄. ipi ē n̄ sunt n̄ canales ut d̄ auḡ. p quos fluit aqua spūs sci. ad areolas .i. ad corda fideliū. q̄ n̄ ē expectādo discretior sacerdos. Ite baptismū tm̄ ita si dat per maluū. qū si dat p boni ⁊ alia sacramenta similiter ⁊ p̄nia. Ite sol. dici q̄ p̄p scandalū p̄t fit differri confessio. sicut aliq̄ ūgo. teptet ⁊ sollicitet a sacerdote suo fatuo ⁊ luxurioso. p̄t differre confessionē. ne ipa prouocet ad luxuriā. Sic ē p̄p scandalū alterius licitū ē differre confessionē. multo fortius p̄p scandalū p̄u. Sz cc̄ īnfer dies pasce. qn̄ tenetur fideles cōicare. aut ipa confitebitur. aut nō. si confitebitur q̄ n̄ dimittit p̄p scandalū. q̄ n̄ p̄ius d̄bebat dimittere sui confiter̄ q̄ cōicabit sui confessionē. q̄ peccabit mortal. ❡ Solo. Ad p̄o obī. d̄. q̄ ab p̄t differre confessionē usq; ad t̄pe d̄terminatū ab ecc̄. s. usq; ad t̄ps. xl. n̄ ē sile d̄ aliis p̄ceptis. q̄ p̄ceptū confessionis q̄ fit hoī ē d̄ additionibus ⁊ ad īpletionibus. q̄s fecit in cuiū q̄ fi ueni legē solue si adiple. ⁊ p̄cipue istituta ē q̄ fideles d̄bent comedere panē angelor̄ ī die pasce. Vñ p̄s te d̄bz p̄bare ⁊ p̄gare p̄ confessionē ⁊ sic p̄bati d̄ pane illo edāt ⁊ de calice bibāt ut d̄ ap̄. Vñ usq; ad t̄pe. xl. p̄sunt fideles differre confessionē. consiliū aūt p̄toris ē sepius confiteri. saltē t̄ in āno. ī tbz magis festiuitatibus q̄ celebrant̄ ī. no. testō ⁊ celebrant ī. ue. maxie illi q̄ sunt ī sacris ordinibus constituti. t̄ ī āno ul sepius d̄bz confiteri. Ad sc̄o obī. d̄. q̄ aliq̄ modo continui ad dimittē. q̄ p confessionē. Vñ in p̄s. Dixi confitebor. ⁊ tu remisisti ⁊ c. d̄. ī q̄ hoc ē signū confessio sui tm̄ nō d̄bz. imo cū timō. s. m. xl. ❡ Ad t̄uo obī. d̄. q̄ dia. cōmissioē p̄suadeat ⁊ p̄suadeat confessionē p̄stinationi cōmissionis. iō illo cōfitendo ē. sz p̄stinationi confessionis. pot aliq̄ consentire sine pec̄o. Ad ē aliq̄ consentire suggestioni dia. ⁊ n̄ peccat. Imo meret. sic cū diabol ē dē aliq̄ istabile ⁊ suggerit ei q̄ ītret ut peccat ⁊ ille ītret ⁊ peccat n̄ cont. n̄ peccauit ille ītrādo. sz dia. fuit decept. ❡ Ad q̄rto obī. d̄. q̄ licitū ē differre confessionē. expectando discretiorē sacerdotē. ī tm̄ q̄ d̄ licētia sui sacerdotis confiteor̄ confiteat̄ aliū

sacerdoti discretiori ⁊ bon̄ ē confiteri p̄o sacerdoti. q̄ h̄t claues ⁊ p̄otē dimittendi ad d̄ p̄nia. q̄ n̄ h̄ret aliū. Sz n̄ exp̄ctat aliū sacerdos discretior p̄p certā sacerdotem p̄nie. sz qz multa sunt ānexa p̄nie. q̄ n̄ sunt ānexa aliis. sic p̄dicatio exortio. contritio pec̄i q̄ melius facit discretior sacerdos q̄ minus discret. ❡ Ad ultio obī. dicunt magistri bn̄ q̄ si īster dies pasce di ūgo illa confiteri suo sacerdoti q̄ ecc̄ plena ē p̄p. ul di secrē ducere patrē ⁊ matrē ne sacerdos p̄sit ei aliquā uiolentiā inferre.

❡ Utrū q̄r. utrū (re) confiteri tenear̄ uenialia. p̄bi q̄ q̄ d̄ b̄e. Jacob. Confitemini alterutrū pec̄a u. ⁊ intelligit hoc de mortalibus ⁊ uenialibus ut hr̄ ī glo. q̄ p̄cept̄ d̄ confessioē peccat̄ extendit ad uenialia. q̄ tene confiteri uenialia. Ite sup illū locū dic̄. glo. cotidianis ⁊ leuia quotidie lep̄ ī mundi tiā sacerdoti pandam. q̄ coequalibus tene confiteri uenialia. hec aūt n̄ obs̄uat ecc̄. Ite sc̄ cundē locū d̄ glo. neque ē sine confessioē emendationis pec̄a quunt dimitti ⁊ loquit̄ d̄ mortalibus ⁊ uenialibus. q̄ uenialia n̄ quunt dimitti. sine confessioē. q̄ tene confiteri uenialia. Ite q̄cunq; offendit dnm̄ tenet satisfacere. si q̄ peccat ueniale offendit dm̄. q̄ tene satisfacere. sz omnis satisfactio d̄ pec̄o ē p̄ iudiciū sacerdotis. q̄ iudiciū lepre p̄tinet ad sacerdotē. q̄ cū teneam satisface d̄ uenialibus tenem illa confiteri sacerdoti. Ite esto q̄ aliquis satisfaciat d̄ uenialibus. h pec̄a d̄bz ei d̄ iusticia. q̄ hic satisfactio ē opus iusticie. si ad op̄ iusticie tene s. q̄ ul ad ō opera uirtutū tenem. ul ad nulla. q̄ s tene satisface d̄ uenialibus. q̄ tene illa confiteri. Ite esto q̄ aliter dic̄ pasce. aliq̄ q̄ tenet confiteri ⁊ ponit q̄ s n̄ habeat n̄ uenialia ⁊ h sciat. si ē hr̄e ueniale. de quo dubitat an ecc̄ mortale. sine dubio tenet illo confiteri. Ite Jnh. iste tenet confiteri. pec̄a sua. sic ē dixim q̄ pec̄m n̄ hem nos ipos seducimus ⁊ uitam in nob n̄ ē. sic d̄ bs. iohs. tenet q̄ iste confiteri p̄ccata q̄ h̄t. si n̄ h̄t n̄ uenialia. ⁊ hec scit. q̄ tenet confiteri sciente uenialia. ❡ Sz cc̄. p̄nia ē s̄a tabula p̄t naufragiū. sz p uenialia n̄ patitur hō naufragiū. q̄ p ueniale n̄ frangit nauis cordis. q̄ n̄ tenem d̄ uenialibus p̄nitere. q̄ n̄ tenem confiteri uenialia. Ite uenialia p̄t mortē dimittunt̄ sic dicit. ite q̄ alit̄ possunt dimitti q̄ p confessionē. q̄ n̄ tenem illa confiteri. si ē alterius duor̄ modor̄ possumus illa euadē n̄ tenem ad alterū d̄ necessitate. sic alterius duor̄ in extrema necessitate pistorum dando d̄nariū absolut sū. n̄ tenet dare alterū dēcimāre. Ite uenialia n̄ sunt in p̄hiz. q̄ emendatio d̄ ipis n̄ ē in p̄cepto. q̄ n̄ tenem confiteri uenialia. q̄ sipli aū ⁊ absolute n̄ tenem confiteri uenialia. sz ī casū tenem. bonū tm̄ ⁊ p̄fectionis ē illa confiteri. ⁊ ad auctē bāti iacobi. d̄. q̄ q̄ ad mortalia est p̄cept. q̄ ad uenialia ē consiliū. ad ī. q̄ d̄. glo. quo coequalibus cotidiana ⁊ leuia dicenda sunt d̄ sic di cebat p̄positiū q̄ h obs̄uabat ecc̄. ī qbz dam ecclesiis. qn̄ fit generalis confessio in p̄a ⁊ ī complet̄o

rio. sic ē confessioē in p̄a. ut p̄nie s̄uiat deo. ī completorio ut p̄nie q̄estat ī deo. ⁊ in qbus dam ecc̄iis ī illa hora duo ⁊ duo confitent adinuicē. cotidiā ⁊ leuia sic sem̄ ⁊ simplex q̄ dimittunt p̄ orōnē dnicā ⁊ asp̄sionē aq̄ bñdcē. Ad ī q̄ obī. q̄ sine confessionis emendat pec̄a n̄ q̄unt dimitti. dicē in p̄senti. ⁊ ē sensus n̄ q̄unt. i. uix q̄unt. sz hoc maxie d̄ magis uenialibus. q̄ dnr̄ lig. intelligendo ē q̄ sine confessioē n̄ dimittunt in p̄senti. Sz si fem̄ simplex aūt dimittunt de facili sic dcm̄ ē. Ad ī. d̄. q̄ h ē fla. qūis offendit dm̄ tenet satisface. n̄ ītelligatur tm̄ d̄ offensa transgressionis ⁊ obmissionis q̄ recipiunt p̄ceptionē ⁊ p̄hibitionē. Ad alio d̄ q̄ cū ad satisface d̄ uenialibus illa satisfactio ē op̄ iusticie. sz n̄ ē d̄ rigore iusticie. sz de equitate. hr̄ē iusticia d̄ rigore suo quedā ⁊ ad illa tenem ⁊ h̄t quedā q̄ sunt de equitate iusticie ⁊ liberalitate ⁊ ad illa n̄ tenem. sic aliq̄s in t̄pe caristie. dz n̄ sol superflua. sz ⁊ multa d̄ necessariis dare. de necessariis op̄ iusticie ē. tm̄ ad ī n̄ tenet. q̄ n̄ ē de rigore iusticie. sz d̄ equitate ⁊ liberalitate. Pz q̄ q̄ n̄ licz hec aliq̄ satisfactio d̄ uenialibus ē op̄ iusticie. q̄ tenem ad illa. Ad ultio obī. d̄. q̄ q̄n h̄t n̄ uenialia. tenet in illo casu confiteri illa. maxie cū sacerdos discere q̄rit ab illo an sit ī uerbis otiosis consuet an sit curiosus in audiendis rumoribus talia sol. ecc̄ uū exempla tim q̄n h̄t n̄ uenialia ⁊ iustis h̄t loc̄ h auctas. ui tasti grandia caue ne obruaris arena. q̄ p̄p̄t obf. boni ⁊ p̄p boni uirtutis. q̄ n̄ dz confiteri mitti d̄ qbz nouit tenet in hoc casū confiti uenialia.

❡ Tercio d̄ contritioē ⁊ confessioē. dicendū ē d̄ op̄is satisfactioē. Sic ē oīa ibz mōis offendim. s. corde ore ⁊ ope. ī iustū ē q̄ eis tbz mōis satisfaciam. corde p contritionē. ore p confessionē. ope p satisfactionē. hoc ē ⁊ illo triduū. d̄ quo d̄ moy. in exod. Ibimus uiā triū dierū ī solitudinē. ut sacrificemus dn̄o nr̄o. Triduū illo ē contritio confessio. satisfactio exterior ⁊ dē. dies q̄ t̄c ē utilis satisfactio. interior ⁊ exterior. qn̄ hō uidet feditatem pec̄i sui ⁊ abhoiat s. ⁊ p̄tin satisfecit sufficienē. t̄c p̄ īmolare dignas hostias sp̄iales dn̄o.

❡ Circa satisfactionē. P̄o uidendū ē qd̄ sit satisfactio. ⁊ q̄ sit efficatia satisfactionis. sc̄o d̄ sp̄ebz satisfactionis. t̄tio d̄ satisfactionē q̄ fac̄ q̄s p alio. sic d̄ missis ⁊ aliis suffragiis. Q̄rto d̄ satisfactioē q̄ iniungitur maior ul minor quodq;. Q̄nto d̄ sollēpni p̄e. Sexto d̄ restitutioē. utrū sit p̄s satisfactionis. Diffinit aūt b̄e grḡ. satisfactionē hec m̄. Satisfactio ē cās pec̄o in̄ excidē ⁊ suggestionibus eor̄ aditū n̄ ī dulgē. Sz q̄s abstinet a pec̄o cū p̄posito n̄ peccādi satisfac̄. Ite ul p̄ ī q̄ dz in ysa. Nūq tale ē ieiuniū q̄ elegi. Nūq contiquē q̄s c̄t lin cap̄ suū ⁊ sacccū ⁊ cinē st̄nē. N. d̄ne h ē magis ieiuniū q̄ elegi. dissolue colligationes ī pietatis ⁊ c̄. ⁊ sr̄ illū loc̄ d̄ glo. bn̄ ieiunat q̄ abstinet a cibis natalibus ⁊ uescitur cibis d̄ conis. i. dia. Carnes dia. sunt ī uidia d̄cō.

contritio. purgat ⁊ h̄ti. q̄ abstinē a pec̄o ē ieiuniū q̄ elegit dn̄s. ⁊ constat q̄ ieiunare ē satisface. q̄ abstinē a pec̄o ē satisface. cc̄. ⁊ si nūq̄ peccauit tm̄ abstinē a pec̄o ⁊ abstinendo n̄ satisfac ē. q̄ abstinē a pec̄o n̄ ē satisfacē. Ite uit q̄ satisfactio exterior n̄ sit iniungenda penitenti. q̄ minores sacerdotes d̄bz imitari sūmū sacerdotē q̄ ē x̄ ipor̄. Sz sūmus sacerdos. s. x̄. muli dep̄hense ī adult̄io n̄ iniunxit aliō n̄ abstinē a pec̄o dicens. Vade ⁊ āplius noli peccare. q̄ minores sacerdotes n̄ d̄bz iniungē aliō n̄ abstinē a pec̄ato. q̄ n̄ d̄bz ī iunge exteriorē satisfactionē. Ite infinitū magis dolz ue p̄nitens de pec̄o suo. q̄ doleat d̄ alienatioē pecunie sue. q̄ ue p̄nitens caritatē h̄t ⁊ caritas infinitū magis odit pec̄m q̄ amissionē pecunie. pec̄m enim summe horribile ē. q̄ ue p̄nitens infinitū magis dolz d̄ pec̄o q̄ doleat d̄ alienatioē pecunie sue. q̄ ī infinitū magis punit se ue p̄nitens p contritionē q̄ puniat se ī largitioē elimosinar̄. q̄ q̄tl; puna contritio ī infinitū magis satisfac̄ q̄ elimosinar̄ largitio. Sz constat q̄ elimosinarū largitio aliq̄ p̄tē pene tollit. imo magnā p̄tē. Vñ dz. date elimosinā ⁊ ecce d̄. m. s. u. q̄ p q̄tlz puna contritionē. tota pena tollit. q̄ n̄ ē iniungenda exterior satisfactio. ❡ Solo. Ad h d̄. q̄ sacerdos quedā iniungit ad fundamentū satisfactionis. s. abstinē a pec̄o ⁊ restituē ablatū. sine qbz nullus dignus satisfac̄. quedā iniungit ad expeditionē satisfactionis. sic cū iniungit uitare consortia malor̄. Corrumpunt ē bōs mores colloquia mala. Vñ dēm ē loth. noli respicē p̄t t̄gū tuū. n̄ stes ī omni loco circa regionē. sz ī monte saluū te fac. Quedā iniungit ad ipam subaz satisfactionis. Vñ ieiunare. dare elimosinas. p̄egrinationes. disciplinas ⁊ h̄. Quedā iniungit ad p̄fectionē ⁊ completitudinē ⁊ securitatē satisfactionis. ut opa sup erogationis. Ad p̄o obī. d̄. q̄ abstinē a pec̄o ē fundamentū satisfactionis. sz n̄ ē ipm satisface. Sz sciendū q̄ duplex ē excisio cāz pec̄i. Quedā ē sup̄. ⁊ consistit ī abstinentia a pec̄o. quedā ē inolē tiā ⁊ p̄fectiōe. sic cū p ieiuniū cā luxurie ⁊ gule excidimus ⁊ p dationē elimosinarū cām auaricie ⁊ sic sunt excisiōe a grḡ in diffinitioē satisfactionis. Vñ h ē fla. abstinē a pec̄o ē excidē cās pec̄or̄ ⁊ sic soluit p̄o obī. p iniq̄tatē. Ad sc̄o obī. d̄. q̄ ieiuniū iudeor̄ q̄ erat ex ypocrisi n̄ approbabat dn̄s q̄ n̄ abstinebat a pec̄o. Sz ieiuniū qd̄ consistit ī dissolutioē colligationū impietatis approbat. Sz dissoluē n̄ sunt ibi p sipliciter abstinentia a pec̄o. sz p dissolutioē uiolentie que fit p caritatē. Ad t̄iū obī. d̄. q̄ minores sacerdotes d̄bz imitari sūmū sacerdotē in uirtutibus qbz assimilantur deo. Sz ī potentia sc̄ia n̄ p̄sunt ipm imitari. n̄ d̄bz. Vñ q̄ dn̄s mō illā mulierē p̄fecē punitā p contritionē et

erubescentia que passa est coram hominibus. propter hoc non inuenitur
quod ei primam exteriorem. Sufficit est aliquando contritio ad de-
lendum totam penam. Quando in spiritu uehementi conteris naues
tharsis. Per uehementem est contritionem. contritio totaliter pec-
catum eorum qui exploraverunt gaudia uana. Sed contri-
tio non sufficit mitiganda est satisfactio exterior. sicut
dominus innuit alibi dicens hoc genus demoniorum non eicitur nisi
in oratione et ieiunio. et quia minores sacerdotes non ui-
dent an contritio sufficiat ad delendum totam penam.
propter hoc iniungunt exteriorem satisfactionem. Multiplex obiectio
contra quod habet non uero. Iste in infinitum magis dolet de peccato
suo quam de alienatione pecunie sue. ergo in infinitum
magis punit se uel magis satisfacit per contritionem
quam per dationem elemosine. et hec quia dolor de alienatione
(pecunie) non est pena sufficiens. In elemosine largitione quia forte
non est ibi dolor talis. Sed ipsa alienatio pecunie.
uel translatio in pauperem est pena sufficiens. Sed quia quis pro
amore dei sit uanam. et dicit quia falsa non est in infinitum magis
satisfacit per eius contritionem quam per eius largitionem.
Sed est pena que est in contritione improportio sit similiter in translatione
peccati que est translatio pecunie in pauperem. tamen ille due
pene improportionales sunt quantum ad uim merendi remis-
sionem peccatorum. Coincidit est forte merito. scilicet caritatis. sicut
forte uero nominativus bonum et opus exterius in proportionalia sunt
intrinsece. sed quantum ad meritum uite eterne equalia sunt.
quia coincidit forte merito. scilicet fons modo in mala uo-
luntate et opere exteriori. Equalia est sunt quantum ad demeri-
tum. Sed similiter intrinsece sunt improportionalia. et sic pas-
siones mentium uitam eternam et passiones corporis. ita
per actiones autem mentium remissionem. et similiter pas-
siones corporis mentium remissionem peccati. quia non sanat
oculum qui sanat calcaneum. Quod autem alienatio
pecunie est pena sit. probatur hoc quod dicit apostolus de quibus dicam fidei
libus qui reficerent spiritum suum. ergo consolatio est scilicet in
hoc quod sustinerent uitam eorum. Sinistra leua eius sub ca-
pite. id est temporalia sub mente. ad sustentationem
uite. propter hoc ponitur sub eius puluinar quia coat
dicere predicatori de temporalibus. Sed ergo receptio ne-
cessariorum consolatio est sciens. transferatio sui alie-
natio pecunie pena est illi qui ait non dico caritas quia
reputat temporalia ut stercora, si natura.

Secundo est quod de speciebus satisfactionis
que sunt tres. scilicet ieiunium. oratio.
et elemosina. de quibus dicit augustinus. Si uis orationem tuam
uolare ad deum fac ei duas alas. ieiuni-
um et elemosinam. Jeiunium est tollit peccatum carnis sunt lu-
xurie. elemosina tollit peccatum auaritie. et ipsa humi-
litas orationis tollit peccatum superbie. et istis tribus pec-
catis sublatis fit oratio leuis. et per uolat ad
deum de istis tribus ieiunio. Non sanat oculum qui sanat
calcaneum. Jeiunio sanatur pestes corporis. Oratione
sanatur pestes mentis. Sed uidetur quod oratio non sit satisfac-
toria. quia dicitur in canticis. Curremus in odorem unguentorum
suauitate unguentorum. id est orationis. ergo oratio suaue non
grauem. ergo oratio est suauis. ergo delectabilis. non ergo pe-
nalis. ergo non est satisfactoria. quia non satisfacit pro peccato
nisi sit penale. ergo oratio non species est satisfactionis. Item
uero per hoc dicitur phyalas aureas plenas odoramentorum

torum que sunt orationes sanctorum. Et in exodo. Facies thy-
miamata suauissimum odoris domino. quod signat
orationes. et in oratione suauissima est et tamen uim plus. Sed dica-
tur quod ille qui deuote orat. afflictionem quandam interius
habet. et in penam gratia cuius est oratio penalis et satisfactoria.
ergo propter hoc oratio deuota dolorem habet non nisi de peccato. Sed do-
lor de peccato contritio est. ergo oratio deuote adiuncta est
contritio. ergo gratia contritionis est oratio satisfactoria. ergo non
est satisfactoria. aliter quam contritio. ergo oratio non est species satis-
factionis exterioris. Item obicitur de elemosina. Aut est satis-
factoria in quantum penalis tantum. Aut in quantum ex caritate
tantum. Aut in quantum utrum quia habet et non in quantum ex cari-
tate. Sicut est opera omnia facta ex caritate eterne satisfactoria.
Si in quantum penalis tantum. ergo si fiat extra caritatem. satisfactoria
est que est in peccato. Item si in quantum penalis. ergo quanto magis penalis
est magis est satisfactoria. Quod est uero per hoc quod dicitur in euangelio.
quia uidua que posuit duo minuta in gazophy-
lacium. plus omnibus misit. quia omnem uictum suum quem
habuit misit. ergo alius pluribus plus misit quam zac-
cheus. Si alius pluribus non misit plus ad uitam eternam.
ergo plus misit quantum ad dimissionem peccati. ergo elemosina quanto
magis penalis est magis est satisfactoria. si habeat mi-
norem caritatem magis penalis est. ergo si duo habeant me-
quales caritate. dicit equales elemosinas magis satisfacit qui
minorem habet caritatem. et maioritas caritatis sit ali-
cui preiudicium quod esse non debet. Item dicit apostolus. hilarem et datorem
diligit deus. ergo hilaritas dandi non minuit meritum.
Immo potius auget. Sed uero maior caritas maior hila-
ritas. ergo non minus satisfacit qui maiorem habet caritatem
eadem est obiectio. si de quo in quantum est penalis. et ex caritate
est elemosina satisfactoria. Item non sanat oculum qui sanat
calcaneum. quia sicut per diuersos morbos corporales
sunt diuerse medicine corporales. ita per diui-
sos morbos spirituales sunt diuerse medicine
spirituales. Sed datio elemosine non habet contrarietatem nisi
cum auaritia. ergo non sanat nisi auaritiam. Quod
est ergo quod dicitur in euangelio. Date elemosinam et ecce omnia munda sunt uobis.
Solutio ad primo obiectum. dicitur quod sicut quoddam unguentum molle est *suaue*
et odore et tactu. et quoddam suaue est odore et asperum tac-
tu. et per asperitatem illam sanat. sic et est in oratione que est
spirituale unguentum. Quedam est oratio totaliter delecta-
bilis est. sicut oratio uiri contemplatiui. que est inminere ad
gaudia eterna. et talis oratio non est penalis. Unde non est sat-
isfactoria. et est quedam oratio que habet ad amaritudinis. quod
est signum per hoc quod dominus iussit poni stacten et mir-
ram in compositione timiamatis. Quedam est oratio
prouocata est fletus. Sed multiplex est fletus. Quidam
est pro peccatis. et illa oratio que non habet alium fletum nisi
pro peccato ipso non est aliter satisfactoria quam contritio. Sed est qui-
dam fletus pro dilatione patrie. ut prolongatione mi-
serie. heu michi quia incolatus meus prolongatus est. Spes que differtur
affligit animam. et oratio que habet afflictionem habet satisfacto-
ria est. propter modum satisfactionis exterioris. et sic per solo tem-
po ad primo obiectum. Ad secundum dicitur quod de illa insufficientia est. *datio*
Datio est elemosine non est satisfactio quia penalis tantum. uel quia ex *ex eo*
caritate tantum. uel quia ex caritate uel quia penalis. Sed quia in caritate
et penalis ut hoc quod dicitur in caritate. sic quod in et fundamentum
satisfactionis. et quod dicitur penalis sit. pro eo satisfactionis.

Sicut acerbitas luxurie, (*caliditas*) mundat non ideo acerbitas
tamen. non ex calore. quia calor non habet hanc uim. Sed quia
lixiuia est acerba in calore. Similiter bonus color non in quantum
bonus tamen est plenitudo. Sed quia bonus in bona dispositione
tamen. Actio uero non dicitur satisfactio penalis. tamen caritatis. Sed
quia ad naturam et fortunam. Quantum autem ad naturam sicut
ieiunare magis est penale colerico quam flegmatico. Unde
magis satisfactorium quam ad fortunam. Sicut dare
pecuniam est magis penale pauperi quam diuiti. Unde
si ad flegmaticum sit est nullo modo sit penale ieiunare
non est satisfactorium. Sed tamen ei ad multa. sicut ad uitam
eternam. si sit ex caritate. et ad cauendo peccatum luxurie. Et
pro his dici quod satisfactorium dicitur penale. Sed bi naturam uel
illi. Sed in natura bene disposite uel mediocriter. sicut pro
bale dicitur non quod uel excellenter acuto non uehementer
optuso. sed mediocriter disposito. Multiplex obiectum. dicitur
quod elemosina sanat auaritiam propter modum contrarietatis. Sed alia
sanat uitia per accidens. propter opera est misericordie mentium
augmentum caritatis. Caritas autem perfectum superat omnia
uitia. ut cum dicitur de magdalena. Dimissa sunt
ei peccata multa quoniam dilexit multum. Quia est dilexit
multum. fleuit multum. et quia fleuit multum dimissa sunt
ei peccata multa quoniam dilexit multum. Aliter tamen exponitur
hec auctoritas. Date elemosinam et cetera. hec tamen date ordinate uel
principiatis a uobis filio. Miserere anime tue pla-
cens deo. ut exuatis uos tunicam ueterem et induatis
tunicam nouam, et sic omnia munda sunt uobis. Item non sa-
nat oculum qui sanat calcaneum. Jeiunio sanantur
pestes corporis. Oratione pestes mentis. Unde est quod hec sit
fundamentum. Sit est quod aliquis peccauit peccato superbie. uel auari-
tie et penitet de illo peccato. infirmior ei grauis. Sed adhuc
est debitor aliquam pene temporalis. Constat quod per aliquam ieiu-
nia pro illa pena totaliter solui. esto quod soluat
per ieiunium. ergo si in concedat cum nullius pene debitor
sit statim euolabit. et non sanatus est ex toto. ergo ieiu-
nio sanatur pestes mentis. Eodem modo probatur quod per
orationem flebilem sanatur peccatum luxurie. quod est pestis
corporis. et in hoc est fundamentum. non sanat oculum qui sanat cal-
caneum. Item aliquis fuit luxuriosus. decessit in caritate. est ad-
huc debitor pene pro illo facto. et est in purgatorio. Sed per orationes
et suffragia ecclesie liberatur ab illa pena. ergo oratione sanantur
et pestes corporis in mortuis. Eadem ratione et in uiuis. Item
obicitur de hoc quod dominus dicit in euangelio hoc genus demoniorum non eicitur ni-
si oratione et ieiunio. Unde hoc fundamentum. quia ipse dominus dicit alibi.
Date elemosinam et ecce omnia munda sunt uobis. ergo per elemosinam omnia demo-
nia eiciuntur. ergo et spiritus luxurie de quo loquitur dominus in illa
auctoritate. Item ipse dominus multis dephinisse in adulterio. dimit-
timus ad ieiunium forte. uel Sed dicit. uade et am-
plius noli peccare. ergo hoc genus demoniorum. scilicet spiritus luxurie
aliter eicitur quam per ieiunium et orationem. Item obicitur de hoc quod
dicit apostolus. exercitatio corporis ad modicum ualet. pietas
autem ad omnia utilis est. Unde hoc est fundamentum. quia ieiunium quod
est exercitatio corporis cum est ex caritate ualet ad meritum
uite eterne ualet ad dimissionem peccati et culpe. ergo ualet
ad omnia. fundamentum est ergo quod dicit apostolus. exercitatio corporis ad
modicum ualet. Item non est una generalis medicina corporalis
ad sanandum omnes morbos corporales. et hoc est propter diuersita-
tem morborum corporalium. ergo cum morbi spirituales con-

(*spiritualium*)
trarii sint inter se. non est una generalis medicina. ad sa-
nandum omnes morbos spirituales. cum una et eadem me-
dicina non sit contraria morbis pluribus. ergo fundamentum est quod dicit dominus.
Date elemosinam et ecce omnia munda sunt uobis et cetera. Solutio. ad primum no-
tandum est quod generaliter ieiunium. oratio. et elemosina. et est satisfactio et
est medicina. Sed sciendum quod prima non est medicina
effectiua sanitatis spiritualis. Immo solus deus per gratiam
sanat animas. Sed est medicina conseruatiua et preseruatiua
et melioratiua sanitatis spiritualis. Sicut est non dicitur totaliter
sanatur corpus. quod de facili patitur recidiuum. Immo
necesse est ut utatur medicina et dieta conseruatiua sani-
tatis competenti sibi. ita non est totaliter perfecte sanatus
spiritualiter. quod de facili cadit. Unde necesse est ut utatur
medicina conseruatiua sanitatis competenti sibi. et de tali me-
dicina dictum est. Non sanat oculum qui sanat calca-
neum: pestis est superbie non sanatur per ieiunium. quia
licet infusa gratia sit tamen adhuc remanet fomes. Jn-
flammat ex ea parte ex qua prius erat inflammatus. Sed
bene concedo quod ieiunium satisfacit pro peccato superbie et auari-
tie. Sed non sanat nisi peccatum luxurie. Unde non ua-
let argumentum. Iste nullius pene debitor est. ergo ex toto est
sanatus cum remaneat fomes inflammatiuus et pro- (*adhuc*)
nitas cadendi. et sic per his solutio. Ad primas duas obi-
ectiones. Ad aliud quod obicitur de hac auctoritate. Hoc genus
demoniorum non eicitur nisi oratione et ieiunio. Unde et quod per-
fecte et totaliter. et loquitur ibi dominus de quodam genere hominum in-
corrigibilium. Sunt enim duo genera hominum incorrigibi-
lium. de quibus dicit dominus in euangelio. Nolite sanctum dare canibus,
ne mittatis margaritas uestras ante porcos. Ca-
nes sunt detractores derisores. mundi. stulti. qui re-
putant se sapientes. de talibus dicit salomon. in prouerbiis.
noli derisorem arguere. ne oderit te. et alibi non re-
cipit stultus uerba prudentie nisi ea dixeris que uersantur
in corde eius. et ecclesiasticus. homo assuetus in uerbis improperii
in omnibus diebus suis non erudietur. id est uix et difficile
erudietur. Tales est mordendi sunt. ne obtene-
brent de radiis solis. id est moriantur de aromati-
bus. id est de bonis aliorum. Secundum genus hominum incorrigi-
bilium. quod dicuntur porci. id est superbi et luxuriosi. sunt
quod dicuntur onocentauri. In ysaia. Taurus pertinet ad
superbiam. asinus ad luxuriam. Tales incorrigibiles
sunt. quia non est in eis per que intret correctio. A superbi-
dicit est non intrat propter superbiam. Nec ab istis non propter luxuriam.
de tali genere dicit dominus. hoc genus demoniorum non eicitur nisi
oratione et ieiunio similiter. oratione contra superbiam. Jeiunio
contra luxuriam. Et ad obiecta est hoc dicendum est. quia hoc genus demo-
niorum quantum ad satisfactionem. (*uel non quantum ad sanationem*) Aliter eicitur quam per ieiu-
nium et orationem. scilicet per elymosinam. et per contritionem sufficien-
tem. Ad auctoritatem apostoli dicendum quod exercitatio corporis in quantum
est corporis exercitatio non ualet nisi ad repressionem fomi-
tis. sed in quantum est ex caritate ualet ad uitam eternam. sed pietas
id est opera pietatis. ex pietate sunt. Unde ualent ad
uitam eternam. Ualent et ad dimissionem peccati. Ualent
et ad augmentum caritatis. Ualent propter similitudinem dei
que conseruat et auget uitam. quia opera misericordie in maxime
assimilant deo. non opera abstinentie. Ualent et ad
uitam presentem. Multiplex obiectum. dicitur quod non est similiter de me-
dicina spirituali et corporali. quia non omnes reparantur corporales

reducuntur ad unam temperantiam corporalem. Non enim quia habita una temperantia corporis habentur omnes alie, quia potest esse temperantia inter calidum et frigidum et non inter calidum et humidum vel inter plenum et vacuum. Que una est egritudo est expeditiva. Que vero alie exinanitive. Sed omnes temperantie spirituales reducuntur ad unam temperantiam spiritualem scilicet ad fidem que per dilectionem operatur. Et habita una temperantia spirituali habentur omnes alie, quia habita una virtute habentur omnes alie.

Tertio est queritur de penitentia.

Que satisfactio ab alio quidam utrum penitentia facta pro uno valeat ei pro quo fit. Et probatur quod sic, quia penitentia pro defunctis valet eis, quod probat Augustinus per auctoritatem veteris et novi testamenti. Veteris, quia Iudas Machabeus misit Ierosolimam offerre ea pro peccatis mortuorum. Novi, ex Iohanne et cetera. Pauci de novo, quia esse orat pro defunctis. Ergo penitentia facta pro defunctis vel defunctis et cetera facta pro vivis valet vivis. Item quod probat Augustinus quod suffragia esse non possunt defunctis per auctoritatem apostoli. Omnes nos oportet manifestari ante tribunal Christi ut recipiat unusquisque propria corporis prout gessit sive bonum sive malum. Ergo nullus recipit ad non facit in corpore. Si iste qui modo est in purgatorio non meruit in corpore remissionem pene purgatorii, si est meruit non esse modo in purgatorio. Ergo decetur non recipere remissionem huius pene. Ergo suffragia esse non possunt defunctis. Hanc rationem solvit Augustinus per distinctionem meriti. Est enim duplex meritum scilicet absolutum et conditionale. Iste qui decessit in caritate et modo est in purgatorio non meruit merito absoluto remissionem illius pene. Sed merito conditionali meruit remissionem huius pene scilicet sub hac conditione si pro ipso fient suffragia. Pone enim ergo duos equales esse in caritate in bonis operibus et meritis et equales pene debitores et alter decedat, reliquus non. Iste qui decedit meruit remissionem pene quando si pro eo fiant suffragia. Sed ille qui non decedit in omnibus equalis est ei, ergo meruit merito conditionali remissionem pene quando si suffragia fiant pro eo. Ergo si fiant pro eo remittetur ei pena quando. Ergo penitentia quam facit alius pro uno valet uno. Item alius meretur alii et modo ergo sicut grandi merito forte meretur iam digno et condigno est scilicet pene remissionem et penitentia facta pro uno valet ei pro quo fit. Sed quando sit alius in lecto egritudinis et iniungatur ei penitentia duorum annorum et amici eius videntes ipsum debilem et impotentem ipsum ieiunare ex pietate se obligent ad faciendum illam penitentiam pro eo. Queritur utrum infirmus sit absolutus a debito illius pene. Videtur quod sic, quia si alius debebat aliquam summam pecunie alicui creditori et alius fideiussor obliget se pro illo debito, creditor absolvit debitorem. Sed in infirmitate primo est deus ad solvendum quam alius. Ponitur hoc ergo cum scilicet vero ita se obligent pro isto infirmo ad faciendum illam penitentiam. Sic ita deus absolvit illum a debito illius pene. Ergo si decedat statim evolabit. Contra moriuntur quod non soluta pena illa. Ergo non

li quod obligaverit se non solvitur penam illam quam protraxisse non solvitur penam illam. Non in inferno, quia in inferno nulla est redemptio. Ergo secundum hoc nullus solveret penam illam et hoc impossibile quia cum deus sit summa iustitia non permittit non punire peccatum. Alter est negare istud. Item queritur utrum ille qui satisfacit pro alio satisfaciat pro se. Videtur quod sic, quia qui meretur alii vitam eternam meretur etiam sibi. Ergo qui meretur alii remissionem pene et sibi meretur remissionem pene. Ergo cum satisfacit pro alio satisfacit pro se. Ponatur quod debitor sit iste duorum annorum et pater suus filius satisfacit filii pene duorum annorum pro patre suo. Ergo satisfaciendo pro patre suo satisfacit pro se. Ergo uterque absolutus est. Contra illi duo debent penam iiii annorum et non est soluta nisi pena duorum annorum. Ergo non uterque absolutus est. Solutio. Ad hoc nobis videndum quod penitentia facta pro uno valet ei pro quo fit si discrete et ex pietate pro ipso suscipiatur. Discrete dico quia non passim suscipienda est pro alio penitentia cum ille alius fortis et potens est facere penitentiam propriam et ille qui suscipit maxime sufficiens et necesse debet esse alius carior quam sibi. Sed si alius sit in lecto egritudinis et amici eius ex pietate obligent se ad satisfaciendum pro ipso et discrete suscipiunt penitentiam pro ipso valet ei. Similiter si alius in decedere se forte ad opera supererogationis esse acciperet pro patre suo quem videt impotentem, discrete illa pena suscipiatur et valet ei pro quo fit. Sic provenerunt in regno Francie illi qui esse providebant ad alium. Quod queritur utrum ille infirmus absolutus sit a debito pene quia amici sui obligant se pro illo, dicendum quod non. Immo si decedat ibit in purgatorium non exibit donec tempore et amica eius satisfaciat. Et hoc est quare in institutione gratie quam deus vivificavit illum. Media vero huius loci sunt commutando penam eternam in temporalem. Sed pena temporalis que restat est de media iustitia dei secundum necessitatem absolutam ipsum absolvit. Alter est evacuaretur dei iustitia. Secundum penam contingens vel obligando ad penam quod forte erit non satisfaciet pro illa pena. Non est simile de illa obligatione quam fit homini. Ibi enim non est media iustitia. Sed cum tempore in purgatorio vel amica eius in perfectum satisfecerint absolvitur ille, aliter non. Ad ultimum dicendum quod non valet. Iste merendo alii vitam eternam sibi meretur. Ergo merendo alii remissionem pene meretur sibi, et hec quia qui meretur alii vitam eternam non tamen ex bonitate operis que exhibetur dei. Sed satisfactio pro se vel pro alio de media iustitia est dei pro eo cum alius meretur alii primam gratiam et vitam eternam deo fuit et non meretur sibi vitam eternam. Sed cum satisfacit pro alio fuit quod pro eo et meretur ad vitam eternam si non satisfaciet pro eo. Sed non est simile. Vel ergo satisfactio pie et discrete suscepta pro alio sive pro vivo sive pro mortuo sic potest quod ille pro quo fit nullius pene debitor sit. Immo iam est in regno eterna vel satisfactio facta pro ipso non valet ei pro quo fit non valet ei qui facit inquantum satisfactio quia non intendit satisfacere pro se, satisfaciendo pro alio non satisfacit pro se ut dictum est. Ergo vel opus quod est satisfactio ad non valet. Contra vel opus in quantum est satisfactio est ad bonum et nullum bonum est irremuneratum. Ergo remunerabitur in quantum satisfactio. Ergo in quantum est satis

factio ad ad vel ad hoc potest dici quod cum opus non valet illi pro quo fit valet ei qui facit. Convenit est ad ipsum sicut dicitur de oratione: Oratio mea in sinum meum convertetur. Vel ergo quod facit in quantum est satisfactio si ad est in ipso purgatorio. Quod est convertitur ad ipsum hoc est ex liberalitate dei propter quod facit opus illud. Cum est satisfacit hoc pro aliquo vel intendit satisfacere hic facit propter deum.

Quarto est queritur de penitentia.

Si maior vel minor iniungitur conditionaliter dicitur penitentia illa quam dicitur taxata. Primo dicendum est ab eterno que peccati quibus penis puniri debeat. Sit ergo quod sacerdos discrete iniungat alicui penitentiam minorem condigno et ille faciat eam quam ante illa completa sit absolutus. Probatur quod sic, quia fecit quantum iniuxit ei esse omnibus modis. Ergo est absolutus. Ergo si decedat statim evolabit. Contra aut homo punit aut deus. Ergo cum iste non plene satisfecerit aut tamen puniet se aut deus puniet ipsum in purgatorio. Ergo non est absolutus. Item aut tenetur facere residuum aut non. Si tenetur esse. Si non faciat non omnimitur et habito tempore et loco. Si tenetur quod adhuc unum per annum. Ergo non tenetur facere illud residuum quod precepit est. Faciente fuit condigne penitentie si iste non fecit condigne fuit penitentie. Ergo adhuc tenetur facere. Solutio. Condigna pena dicitur duobus modis. Primo dicitur condigna illa quam dicitur taxata a deo illa qua facta statim evolat penitens et minor est quam alia condigna quam dicitur taxata, quia de illa condigna quam dicitur taxata ab remittitur illi ex vi clavium aliquid et remittitur isti adiutorio esse qui particeps ego sum omnium timentium te. Unde unitas esse meriti valet ad remissionem peccatorum, quia sancti lugent pro peccatis aliorum. Unde in Ieremia: Quis dabit capiti meo aquam et oculis meis fontem lacrimarum et plorabo interfectos populi mei et cetera filie Sion. Id est sancti lugent eo quod non sunt qui veniant ad tollendum pravitatem. Sic ergo iste facta penitentia iniuncta salvo auxilio clavium et esse. Adhuc non evolaret si decederet non est absolutus quantum ad forum dei. Sed quantum ad forum esse et pro solo ad prelatum obedientiam. Ad illud quod queritur utrum teneatur facere residuum dicendum quod tenetur non valens hoc aut non obmittitur si non facit. Ergo non tenetur facere istam. Item iste numquam honorabit parentes non obmittit. Ergo non tenetur honorare quia forte numquam erit tempus et locus. Similiter forte numquam erit tempus et locus in quo iste obmittet si tamen non satisfaciat tamen si cogitat de peccato tenetur dolere et si doleret satisfaceret. Item queritur pena de illo cui iniungitur penitentia maior condigna utrum penitentia maiore condigna facta vel completa teneatur facere residuum. Videtur quod sic, quia tenetur obediens esse. Ergo tenetur facere totam penitentiam quam ei iniuncta est esse. Sed esse si decederet statim evolaret. Ergo penitentie est absolutus. Item si facere residuum quid ad quid valeat ei opus illud. Non est utile ad remissionem pene, quia nullius pene debitor est. Non utile ad vitam eternam in quantum opus satisfactorium, quia pre utile ad vitam eternam in quantum est ex caritate. Ergo in quantum est opus satisfactorium ad aliud dici valere. Si dicatur quod ad remissionem venialium in quantum est satisfactorium. Ergo cum in est satisfactorium bonum sit aliquod bonum est irremuneratum quod est in

poenitentia. Ad hoc dicendum quod completa condigna pena absolutus est iste quantum ad forum dei. Sed non quantum ad forum esse et si faciat in residuum valet ei pene ad augmentum gratie, quia vel satisfactorium quantum in alio genere operis cadit scilicet in opus supererogationis quantum ad conspectum dei, quia in conspectu dei nullius pene debitor est ut ad multa alia quam dicuntur in quantitate omnitudine operum factorum ex caritate. Similiter potest dici quod si ille quem intendit satisfacere pro aliquo nullius pene debitor sit non ille pro quo satisfacit valet ei opus illud satisfactorium quantum ad augmentum gratie, quia cadit illud opus in genere supererogationis.

Quinto est dicendum est de sollempni

penitentia. De quo dicit Ambrosius quod sicut est unum baptisma ita una penitentia et Augustinus dicit quod propter excellentiam suam non est iteranda sollempnis penitentia ne vilis habeatur. Est autem sollempnis penitentia que fit extra ecclesiam in capite ieiunii cum eiciuntur penitentes de ecclesia sive inducuntur usque ad diem iovis ante pascha et fit hec pro enormibus et maioribus criminibus. Imponitur autem talis penitentia ad maiorem humiliationem penitentium ut cum videant se a consortio fidelium quam intrant ecclesiam reputent se mariae indignos et ex hac reputatione mariae humilient in conspectu dei et sic mariae fiant de esse mitto et sic fit ista penitentia excellentissima. Unde propter excellentiam suam non iteratur. Tamen in quibus ecclesiis iteratur. Quare dicit Origenes quod de enormibus peccatis et maioribus fit hec penitentia. Non enim intelligit hoc de sollempni penitentia sed de penitentia peccati in spiritum sanctum de quo tamen fit post penitentiam id est in initio dum adhuc non est tamen illud peccatum tantum. In novitate est accipiendum et vulpes parvule que demoliuntur vineas cum est inveteratum est peccatum in spiritum sanctum tanta est labes illius peccati ut dicit Augustinus ut deprecationis humilitatem subire non possit id est vix et difficillime possit. Et propter hoc dicit Origenes quod de illo tamen potest fit penitentia scilicet in initio vel in novitate et quia sollempnis potest potius quam est vel ab tempore non episcopus esse dicimus.

Sexto est dicendum est de restitutione. Circa quod primo queritur an sit pars satisfactionis. Secundo dicendum qui circa restitutionem ad esse dicuntur. Iterum probatur quod restitutio sit pars satisfactionis, quia dicit auctoritas non dimittitur peccatum nisi restituatur ablatum. Ergo sic ad veram penitentiam exigitur contritio confessio et operis satisfactio et restitutio. Ergo restitutio est pars. Si non est contritio vel confessio, ergo est satisfactio et ita est pars satisfactionis. Item si alius est impotens restituere in iungatur ei penitentia maior quam iniungeretur si restitueret. Ergo sic illa maioritas est pars satisfactionis ita restitutio. Item distinguitur secundum triplex peccatum scilicet peccatum in deum peccatum in proximum peccatum in se. Ergo sicut satisfactio propria est penitentie peccati in deum ita satisfactio propria est penitentie peccati in proximum. Sed satisfactio propria est restitutio. Ergo restitutio est satisfactio vel pars satisfactionis. Item pena medicinalis est contraria contrarii curantur. Sed non adeo contrarium est rapine ut restitutio.

p restitutionem. in .xxv. ca. dicitur peccatum rapine. ergo re
stitutio pena est uel pars penitentie. Sed quod prestita. Tibi so
li peccaui. ergo cum peccatum contra solum deum est. ergo satisfactio
de peccato soli deo fit. Sed restitutio soli proximo fit. ergo re
stitutio non est satisfactio. nec pars satisfactionis. Item peccatum
est corruptio boni ut dicit scilicet. et est duplex corrup
tio boni. quedam inolita ut dicit augustinus in libro enchiri
dion. In fine corruptio boni uoluntaria
est causa corruptionis inoliti boni. Sed nulla boni uo
luntaria corruptio peccatum est non boni quod est in anima. hoc
autem est ymago dei. ergo peccatum proprie non est nisi corruptio
ymaginis dei uel dissipatio. si dissipatio ymaginis dei
non fit iniuria nisi deo. ergo non satisfactio de peccato fit proprie
nisi deo. Sed restitutio proprie fit proximo. ergo restitutio non est sat
factio nec pars satisfactionis. Quod quidem non tamen dimitti
tur peccatum nisi restituatur ablatum. Ergo est ad ue
ram penitentiam restitutio. Sed non ut pars. Sed ut fundamentum
sicut et alia precepta preparatoria. ad quam neque tenemur et
si non peccassemus. hoc preceptum est restituere et sine im
pletione preceptorum non est uera penitentia. Et sic patet solutio.
Ad primum obiectum. Ad secundum obiectum dicendum quod iniungitur maior
pena impotenti restituere nisi propter hoc quod restitutio est pars
satisfactionis. Sed quia probabile est quod magis peccauit
consumendo bona aliorum stulte et luxuriose quam si ea
surripuisset bona sua. Ad tertium obiectum dicendum quod in peccatis
peccatur in proximum. Et est sensus. Iste peccauit in proxi
mum. id est iste peccat in deum. actu tali quo dampni
ficauit proximum. Sed peccatum proprie est in solum deum. Ad ul
timum dicendum quod hoc est falsum. Ille enim qui auari est rapere ut
restitutio. Restituere est non est dare de suo. Sed red
dere alienum. Rapina uero est auaritia est. auaritie
enim maxime contrarium est dare de proprio de suo. Largi
tas magis curat auaritiam. et plus magis prop
ter peccatum. ergo restitutio non est pars satisfactionis.

Secundum capitulum quod est de casibus
in quibus tenentur homines ad restitutionem

Dicitur in .xxiii. ca. prima per uictoriam. Ponitur
autem generalis questio. qua queritur utrum liceat ex causa ali
qua differre restitutionem. patet ergo quia tenetur ad id quod
qui habet de rapina. siue per furtum. siue per usuram uel
alio aliquo modo. et si restituit. uxor eius peritura et
filii morientur fame. probatur quod in hoc casu licet
ei differre restitutionem. quia potest autem differre licite
satisfactionem exteriorem. uel confessionem ex aliqua
causa cum est infirmus. et non potest ieiunare. ergo si autem
propter ex causa licite differre reddere quod debet deo. multo
fortius potest ex causa licite differre reddere quod debet
proximo. ergo ex causa licite potest differre restitutionem.
Et nulla maior causa quam articulus necessitatis. ergo in
articulo necessitatis potest licite differre resti
tutionem. Item in .xxiii. dicitur. Ingressus uine
am proximi tui comede uuas quantum tibi placuerit. fo
ras autem ne efferas tecum. Ergo si preter articulum
necessitatis licebat edere de alieno. et inuito
domino. multo fortius in articulo necessitatis licet
comedere de alieno inuito domino. ergo in articulo
necessitatis licite potest differre restitutionem. Item di
cit augustinus. Melius est habere claudos quam lugere mortu

os. Claudus est qui propter restitutionem in parte non. mortuus
quia non restituit. ergo melius est eum propter restitutionem quam non. ergo
ut quis possit uiuere consulitur quod saltem post reddat. Sed causa
consilia potest esse dispensatio. ergo per dispensationem potest li
cite differre restitutionem. Item si non appareat illi qui
bus debet reddere potest episcopus dispensare cum illo ne statim
reddat. ergo episcopus cui apparebat poterat dispensare
ergo ex dispensatione potest licite differre restitutio
nem. Sed contra dicit augustinus. Si res aliena est propter quam ablatum non
restituitur. quia non remittitur peccatum nisi restituatur
ablatum. Item in leuitico. omne morticinum et captum
a bestia non comedas. ergo peccat mortaliter qui comedit.
et non licet differre restitutionem. ergo non licet comedere de
rapina. Item in tobia. Videte ne furtiuus sit. si reddi
te eum dominis suis. quia non licet nobis aut edere ex furto
aliquid aut contingere. Item in .xxiii. dicitur. Cum uoue
ris uotum domino deo tuo. non tardabis reddere. ergo si uotum
statim reddendum est. et cetera. et furtum et rapina et huiusmodi. que quidem.
Sed quia tenetur restituere tenetur ad statim. si potest restitu
ere si potest. non licet aliquo modo differre restitutionem nisi de
uoluntate illius cui debet. De uoluntate dico interpretatiua sine ex
uoce. Quidam est interpretativa presumitur. Credit
enim presumit uult habere potius quam non. Sed si ille qui tenetur resti
tuere habet aliquid bonum quam de rapina. facilius deinde
ei creditori ad dandum dilationem. Solutio. Ad primum obiectum
dicendum quod non est simile de confessione et satisfactione exteriori
et de restitutione. quia sicut dictum est supra. Confessio exterior
et satisfactio exterior non sunt penitentie in ratione. Imo sine
confessione et satisfactione exteriori potest saluari aliquis per
solam contritionem. Sed restitutio de rebus mobilibus est in
quibus consistit similitudo dei. sine quibus non est salus.
et ideo. Sed ista non potest dispensare deus. propter peccatum deinde
est quod restitutio fundamentum est penitentie et est quod cum multa que
sufficiunt ad penitentiam. Sed sine restitutione non est salus.
Ad secundum obiectum dicendum quod quamdiu uiuit erat in uini
bus tamen uuas. de non erat uerum de. cum. Imo multa in
prouidentia potuerunt accidere ne fieret ad. et propter hoc
ille qui intrauit uineam proximi sui non comedebat
uuas inuito domino suo. Sed quod uinum erat iam
repositum in cellario. tunc erat uerum de. et tunc non
licebat alium accipere. ergo non est simile de uuis et de
restitutione. quia ille qui tenetur restituere uerum de est ei quod
tenetur restituere. Sed hoc solo uitia uel esse quia si id quod
cepisset quod erat de cellario proximi sui. acciperet uinum
non peccaret. si acciperet. sicut non peccauerunt filii israel
accipientes uasa egyptiorum. deus enim est conditor
deus est omnium. transtulit dominium omnium uasorum
illorum. Similiter non peccauerunt filii israel occupando ter
ram promissionis. quia deus transtulit dominium illius
terre in filios israel. Ex precepto ergo domini erat quod non
peccabat ille qui intrans uineam proximi sui comme
debat uuas. Ille enim qui comedebat sic erat. quia
deus transtulit dominium in ipsum. Quod quidem dicendum quod illa ratio
non est sufficiens. si potest esse cooperans. Sufficiens
autem ratio est quod restitutio est de preceptis moralibus. Illud
uero preceptum est de iudicialis. et propter hoc non est simile. In le
ge enim tria erant. scilicet moralia. que sunt immobilia.
ceremonialia quod significabant ueritatem futuram. et alia

cessauerunt ueritate ueniente. iudicialia quod diuersi
ficantur secundum diuersas consuetudines regionum. preceptum
ceptum ergo illud iudiciale fuit. Terra enim promissionis
fertilissima fuit. et pauci erant iudei. Sed uolebat
eos deus prouocare ad opera caritatis. et propter hoc dedit illud pre
ceptum iudiciale. Sed modo non tenetur. quia tanta est mul
titudo hominum quod non reseruaret uictualia sicut
reseruant. perirent homines fame. Ad tertio obiectum dicendum
quod melius est habere claudos quam lugere mortuos. id est mi
nus malum. et propter hoc est permissio comparata. uel consilium compa
ratiuum. propter hoc est sacerdos consulere ut saltem post resti
tuat. si non uult totum restituere ut paulatim
ducatur ad perfectionem. Sed non est propter hoc absolutus. Ad
ultimo dicendum quod cum non appareat illi non apparere pertinet cum
in tantum restituere tenetur reddere eius domino in pau
peribus. quia quantum ex minimis meis fecistis mihi fecistis.
et quia episcopus pater est et tutor est pauperum. potest dispensare
ne statim restituat. Sed cum appareat illi cui
tenetur restituere non potest dispensare. quia non est procurator eorum.

Tertia questio generalis
de restitutionibus est de
creditoribus cum fure. utrum teneantur ad restitutionem. dicendum quod
ad. Sed iudicas fure creditoribus cum eo. ysa. principes
pes tui infideles socii furum. Sunt autem noue
modi credendi cum fure. primus est cum aliquis princeps p
cipit preponit sibi ut recipiat unicuique possit. Se
cundus est quando aliquis consulit uel instigat furem uel usurarium uel
symoniacum. Sed generaliter raptorem. Tertius est quando conse
tit uel auxilium prebet aliquo modo. ad hoc ut raptor rapiat.
et de talibus dicitur. satis excoriat qui pedem tenet. quartus
est per adulationem. cum adulator aliquis alicui raptori
laudando ipsum de peccato suo. Quintus est per receptionem.
Currit enim cum fure illi apud quos latrones lati
tant cum spoliis suis. Sextus est per participationem. sicut
cum aliquis comedunt dicent de usura uel rapina uel habent
portionem in rapina. Septimus est per silentium. cum
aliquis potest inhibere raptorem ne rapiat et non mouet
cum monitio sua proficere. Octauus est cum non
resistit rapacitati cum possit resistere. et de tali
dicitur auctoritas. Non caret scrupulo societatis occulte qui
manifesto facinori desinit obuiare. Non contra
tamen est cum non manifestat. Sicut manifestaris iu
uaris proximum. ad recuperandum rem suam. uel permit
tet eum ut non amittat. Distincti modi sunt isti
uersus. Jussio consilium. consensus palpo recursus.
Participans mutus non obstans non manifestans. De
primo tamen certum est quod tenetur princeps ad restitutionem si
ille qui rapuit restituat. quia ille facit cuius auctoritate
fit. Sed de consulentibus et consentientibus queritur utrum
teneantur ad restitutionem. probatur quod sic. quia consulens uel
consentiens facit ad hoc quod iste amittit rem suam.
ergo tenetur restituere. Item fur non peccat in deum. et in proximum
consulens uel consentiens peccat in deum et proximum. et ipsum fure
quem scandalizat. ergo cum fur teneatur restituere. multo
fortius consulens et consentiens. Item. propter quod contra damp
num dat. dampnum dedisse uidetur. Sed contra uidetur quod non
teneatur restituere. quia non habet nec habuit de re illius. ergo
non tenetur illi restituere. Item si consulens uel consentiens

tenetur restituere in nullo potest casu quin illo in quo fur
non est soluendo. uel quando constat quod fur non reddit. fiat ergo fur
non soluendo consulens uel consentiens tenetur restituere
ex aliqua lege. non nisi diuina. quod est in psalmo. Deu
teronomii autem in obuium. Ibi enim dicitur. quod facit quod consentit
fur. et tho. iii. uidete ne forte et cetera. ergo ex lege
diuina tenetur restituere. Sed quid. fiat subito fur
soluendo et restituat petenti. aut tenetur iste resti
tuere. aut non. Si sic. contra. Illi petenti restituta est res
sua. et non debet ei restituit. ergo si non tenetur ei resti
tuere. et si hoc cum lex immobilis sit. non prestabatur
cum fur erat non soluendo. Solutio. Ad hoc distinguendo
est. quod aut uel probat consilium uel auxilium aliquis non factum
uel ad factum. Si aliquis non facto. tenetur totaliter re
stituere. non raptor restituat. Tunc enim est princi
palis causa illius rapine. Si ad factum tenetur tenetur ipse
restituere. non raptor totaliter restituat. Tunc
enim est causa illius rapine et non in hoc ad. Iste non habet de re
illius. non habuit. ergo non tenetur ei restituere. Ad id dicendum est
quod abstulit ei aliud et hoc totum. Abstulit est ei aliud
coabstulit causa. quia causa fuit. uel quod causa ablatio
nis. Ad secundo obiectum. dicendum est quod sicut est duplex necessi
tas. absoluta ut hic. necesse est deum esse. Con
ditionalis ut hic. necesse est sortem sedere dum sedet
ita duplex est ratio absoluta et conditionalis. Abso
luta ratione tenetur raptor restituere. Tertio de
conditionali tenetur consulens uel consentiens restituere. scilicet
si raptor non restituit. et tenetur ex lege diuina. in
lo casu. Sed si fur restituat. iste non tenetur resti
tuere. Quod autem obicitur quod lex diuina immobilis est. bene concedimus. Sed
ad hoc est uera ista. Iste tenetur restituere si fur non
restituat. De quarto modo distinguendum est. quia si adula
tio est generalis non tenetur restituere. Adulator tamen peccat
mortaliter si sit specialis. Sicut dicat raptori. bene facis
auferendo isti res suas. tunc est consulens uel consen
tiens. et tunc tenetur restituere. De quinto tamen certum est quod
aliquis apud quem latitant latrones. habent et ipsos et spoli
in parte sua tenetur restituere. De sexto modo sic est.
constat quod qui acceperunt uel comedunt scienter de
usura. sine sit in mensa sua aliis tenetur restitu
ere. aut si dubitatur an sit rapina. tenetur
restituere quia non debet committere se discrimini. Sed de
aliis ultimis modis dubium est an teneantur ad resti
tutionem. Et uidetur quod sic. quia iste tenetur diligere proximum
suum sicut se ipsum. ergo tenetur conseruare rem proximi. et non
conseruauit. quia non premonuit furem si restituit et
prestitit. non manifestauit. ergo tenetur restituere. Et ad
hoc dicendum est quod non in hoc habet aliquid. quia ad hoc quod teneatur resti
tuere oportet quod abstulit. uel pre. uel causam. quod non in
uenitur in istis tribus modis.

Quarto. queritur. utrum generalis
necessitas esse possit dispensare
cum aliquo ne restituat. quod aliquis restituendo esset
sicut si milites multa habent de rapina. et in
bellis exactionibus. queritur utrum per successiue tene
in quantum prelatus fines et inficiunt. iam possit
dispensare esse cum militibus ne restituant si
expediat in pugnando pro fide. Et uidetur quod sic. quia non habet

in pmo[n]tori. ad dict[um] conuenerunt oppressi ere alieno et tristes et principes eorum. Sed ut dicit ap[ostolus] Omnia contingebant illis in figura. Ergo ad intellectum dd. s. ad x[ps]. per istum conuenire oppressi ere alieno et fit eorum princeps. Ergo sic illi qui ueniebant ad talem dd non restituebant quod debebant. Tamen dd recipiebat eos. Ita licet non restituat fit tamen miles et princeps. Quod oppressi sunt ere alieno si pugnant pro fide x[ps]. Item sic in euangelio ubi dicitur quod discipuli uellebant spicas in die sabbati. dicit glo. quod necessitas facit non fieri quod alias esset peccatum. Sed nulla maior necessitas quam periculi et fidei defensio. Ergo in hoc casu necessitas excusat pro facere ne restituat quod alias restituendum esset. Item machabei dispensauerunt contra preceptum de sabbato pugnando in sabbatis in articulo necessitatis. s. ne interficerentur cultores dei. tamen preceptum de sabbato maximum erat in lege. Sed ei propositum merito. Alius non. Ergo quod intelliguntur tamen. potest esse dispensatio contra preceptum de restitutione. Sed contra. Machabei maxime laudantur quod noluerunt comedere carnes suillas et martirio morerentur. Ergo pro articulo mortis non est dimittendum mandatum domini. Ergo non est dispensandum. Ergo pro articulo mortis contra preceptum de restitutione. Item aut debebant in articulo mortis dispensare contra preceptum de non comedendo carne suilla. aut non debebant. Si debebant et non dispensauerunt. peccauerunt. Quod ergo laudantur in hoc. Si non debebant. ergo non debuerunt dispensare contra preceptum de sabbato. quod maius erat quam preceptum de carnibus. Sol. Ad hoc dicendum est quod preceptum de restitutione cum sit de primis et puris moralibus in quibus consistit similitudo dei immobile est. Unde in nullo casu nullam recipit dispensationem. Nec est dd. papa potest dispensare. Ad primum obiectum dicendum quod illi qui ueniebant ad dd non erant soluendo. si habebant propositum restituendi. et similiter si aliquis non soluendo sit et habeat propositum restituendi quam cito poterit. conueniat ad x[ps]m. ut fiat eorum princeps tamen quod ad moralitatem facile est soluere. Oppressi enim ere alieno dicuntur qui oppressi sunt mortali debito. s. peccato. Sed quod ad litteram intelligendo est sic dicendum est. Non est tamen penitus simile. quia illi qui ueniebant ad dd. spem habebant quod cum ipsum acquirerent ad temporale. unde restituerent quod debebant. Sed illi qui accipiunt esse ad subsidium terre sancte non habent spem acquirendi ad temporale in bono successu unde restituant. Unde non debent in bono successu expectare pecuniam alienam. quod sic dicitur. Os non indigens uero mendacio ut pro illo lege totius doloris. ut dicitur in iob. xiii. Similiter non indiget deus nostris fraudibus ut pro illo faciamus dolos. Unde non uult quod milites alienam pecuniam acquirant terram sanctam. Ad secundum obiectum dicendum quod non est simile. quia frangere spicas in die sabbati non est malum per se. unde necessitas bene excusat ibi. Sed non restituere ablatum est malum per se. Unde pro nulla aliam necessitatem excusatur. sicut committere scienter aliena uxore rem. pro nulla necessitate fit non peccatum cum sit malum per se. Ad tertium obiectum dicendum quod non est simile de precepto de sabbato et de precepto de restitutione. quia preceptum de sabbato quantum ad determinationem diei ceremoniale fuit. Unde significat sabbatum futurum. Unde quantum ad hoc uiabile fuit.

et sic quantum ad hoc potuit esse dispensatio quantum ad tempus. Sed preceptum de restitutione pure morale. Ad ultimum quod dicitur dicendum quod ubi persecutores intendunt destruere legem dei. nullo modo dimittenda est diuina lex et hoc enim esset preponere mandatum dei mandato hominum. Unde laudantur machabei quod noluerunt comedere carnes suillas hoc enim intendebant persecutores ut facerent transgredi mandatum legis. Sed ubi persecutores non intendunt hoc. immo per legem uolunt impugnare legis obseruationem. sicut cum impugnabant iudeos in sabbatis. nolentes interficere in defensione. tunc est legem seruare et debet fieri dispensatio propter causam precipue in eis que mobilia sunt. Unde in precepto de carnibus non dispensauerunt. et in precepto de sabbato dispensauerunt quantum ad determinationem diei. poterat enim alia die uacare contemplationi.

Quinto est quod de illo modo
ceterorum cum fuerit qui fit
particeps participationem, cum aliquis participat furto uel rapine. quod participatio fit multis modis. scilicet per successionem hereditariam. uel per donationem. uel per uenditionem et emptionem. uel aliquo alio titulo. de quo talis est. Quicumque habet conscientiam rei aliene tenetur eam restituere uel uero domino uel ei a quo habet. Sed esto quod aliquis pater furum habuit tres marcas auri quarum una furtiua. et tres filios. et cuilibet dimittat unam marcham auri. queritur an omnes sunt simul suspecti ita quod nullus per se teneatur restituere marcham illam. Uel queritur quod ad omnes simul suspectos deuoluta est hereditas patris. ergo omnes sunt suspecti. ita quod nullus tenetur reddere debita patris. Item si omnes restituant marcham illam in quantum nullus per se absoluti sunt. ergo quod tenentur in quantum nullus. sed sibi ergo si non soluat omnes peccabunt. ita quod nullus. Item probatur quod quilibet pro se tertiam partem restituere quia quilibet pro se dubitat an habeat marcam furtiuam. ergo quilibet dubitat an teneatur restituere. ergo quilibet dubitat an peccet mortaliter si non restituit. ergo quilibet tenetur restituere. Item de monstretur ille qui habet marcham furtiuam. ille retinet rem alienam inuito domino. posito quod ille est cui petat marcham suam. ergo tenetur eam restituere aut quod scit se habere marcham furtiuam. aut quod habet. aut quod dubitat se habere. non quod putat se habere. hoc est ignorat non quod habeat esse iusto titulo possidet rem alienam et non tenetur eam restituere sicut cum data esset ei et ignorat eam esse alienam. ergo non tenetur restituere marcham illam quod dubitat se habere marcham alienam. Sed quilibet illorum trium hoc dubitat. ergo quilibet pro se tenetur restituere marcham. Item per aliam ueritatem iste tenetur marcham illam restituere. ergo simpliciter tenetur illam restituere. Solo. Ad hoc dicendum est quod quamdiu sunt in statu ignorantie omnes simul suspecti tenentur ita quod nullus totaliter. Quilibet tamen tenetur pro tertia parte. Unde non sequitur omnes tenentur soluere totum ita quod nullus ergo si non soluant omnes peccant ita quod nullus. quia hoc uerbum tenetur per pluribus terminis componitur. ac si prima tamen tenetur. Sed bene sequitur ergo quilibet illorum peccat. uel aliquis. s. ille in quo remanet ne fiat re-

stituto. Ad secundum obiectum dicendum quod non uult hoc auctoritas quilibet dubitat an habeat marcham furtiuam. ergo quilibet dubitat an teneatur marcham restituere. Immo bene prestat quod non teneatur restituere non totam pro eo quamdiu est in statu ignorantie. Ad tertium obiectum dicendum quod sibi uerbum detinet importat iniuriam facit est hoc. Iste detinet rem alienam et est de monstrato illo qui habet marcham furtiuam. Sed pater esse reddere potentiam suam. Si uero simpliciter possessionem uerum est. Sed non sequitur ergo tenetur marcham restituere quia ignorantia absoluit illum a retentione sicut ille qui aliquam credit alienam esse uxorem suam. adhibita diligentia quantum potest et dicitur non peccat mortaliter. et ignorantia excusat ipsum. Ad ultimo obiectum dicendum quod non uult hoc auctoritas. per aliam ueritatem iste tenetur istam marcham restituere. ergo simpliciter tenetur. quia in pa[lli]o hoc uerbum tenetur copulat conditionalem retentionem. Ipse est sicut tenetur si sciret. In conclusione absolutam. Queritur preterea de modo participandi cum res aliena habetur per donationem uel emptionem uel uenditionem et huiusmodi. Respondetur quod habet conscientiam rei aliene tenetur eam restituere. Sed si habet eam per donationem tenetur eam uero domino restituere cum eo sensu eius quidem ut ipse absoluatur quod rapuerat conscientio restituatur res sua. Sed si habet per emptionem uel uenditionem dicitur ei restituere aliquid muneris. Ut fuerit in expensis quod magis dicitur pro suo quam alius. Sed queritur si res illa consumpta sit an teneatur restituere. Uideretur quod sic. quia consumpsit rem alienam et hoc scit. ergo tenetur eam restituere. Item iniustum est ut cum iactura alterius aliquis de re aliena locupletior fiat. Sed de re aliena fiet iste locupletior cum iactura alterius si non restituerit. ergo iniustum est non restituere ergo tenetur restituere. Sed contra. Iste est fur illa res non habet actionem contra illum secundum ius humanum. quia non potest uindicare aliquam rem quam iste habet. Si secundum ius humanum transferuntur dominia. ergo non iste tenetur ei restituere. Quod concedit secundum omnes non in fraudem consumpsit rem illam uel cum aliis rebus admiscuit ne possit discerni dolus enim nemini debet patrocinari. Ad primum obiectum dicendum quod non uult hoc auctoritas. quia res illa non manet aliena ex quo consumpta est uel ex quo non potest uindicari. Et similiter tenendum. Ad secundum obiectum intelligitur esse. iniustum est ut cum iactura alterius de re aliqua manente aliena aliquis fiat locupletior. Sed esse hanc solutionem sic obicitur. propter hoc non tenetur restituere secundum ius humanum. quia iudex humanus non potest cognoscere quod res sit illi cum consumpta sit uel admixta aliis rebus. Sed etiam uidetur non est iustum. ergo quantum ad eternum iudicem tenetur restituere. ergo si ueniat ad confessionem sacerdos debet ei iniungere quod restituat. Item ius naturale dictat iniustum esse quod aliquis in iactura alterius de re aliena fiat locupletior. Sed istud ius naturale ius diuinum est quod scripsit in corde hominis. ergo secundum ius diuinum iniustum est quod aliquis in iactura alterius de re aliena fiat locupletior. ergo cum iste habeat conscientiam rei aliene sibi consumpta sit sibi non secundum ius diuinum tenetur restituere. Item legitur de beato laurentio. quod cum quidam uellet ei dare quandam summam pecunie reuelatum fuit ei quod non erant nisi quinque denarii de ita acquisitis et istos retinuit alios

recusauit. Si exempla sanctorum debemus imitari. ergo non de alieno retinendum est. Quod concedimus. Unde dicimus quod si iure pollicet ad restitutionem ex quo habet conscientiam rei aliene quam habet per collationem sui consumpta sit. siue commixta sit aliis rebus. aut per dolum. aut sine dolo. Unde si ueniat ad confessionem sacerdos debet ei iniungere quod restituat. et si admixta sit alii pecunie et nesciatur quantitas rei aliene totum restituendum. si res aliena sufficiens per collationem ad tres uel plures quibus illorum si habeat conscientiam rei aliene tenetur ad restitutionem sub conditione uidelicet si alius non restituat. Sed secundum ius humanum non tenetur restituere sicut res illa non sit uindicabilis.

Sexto est quod de illo qui
per uiolentiam uel latenter
recuperat suam uel equipollentem furto uel rapina est ablatam. Uidetur teneatur ad restitutionem. Uidetur quod sic. Esto enim quod accipiat non rem suam. sed equipollentem. Iste detinet rem alienam inuito domino. ergo est fur uel raptor. ergo tenetur ad restitutionem. Item secundum iudicium humanum tenetur restituere. Si enim probetur coram iudice humano quod per uiolentiam uel latenter accepit rem illam. rem illam restituere tenetur. Sed iudicium humanum iustum est. ergo secundum iustum iudicium tenetur restituere. ergo iustum est quod restituat. ergo simpliciter tenetur restituere. Item si sciat tenetur restituere. ergo simpliciter tenetur restituere. Item secundum humana statuta tenetur restituere. ergo simpliciter tenetur restituere. Sed contra. Sit iste qui recuperauit per se rem suam. Iste non detinet rem alienam inuito domino. ergo non est fur uel raptor uel ad tale. ergo non tenetur ad restitutionem. Item esse dat mutuum pro decimis bladi. pro sorte accipit fructum decimarum. et non est usura quod decime sue sunt. Eadem ratione si aliquis commodat pecuniam suam alicui et pro sorte sua accipiat equum suum quem ille usurarius male habuit. non est ibi usura quod equus suus est. Accipit pro sorte. Similiter si aliquis latenter accipiat rem suam non est rapina. non ergo tenetur ad restitutionem. Solo. Dicit ergo legiste et decretiste quod continuato bello licet accipere rem suam et uim ui repellere et dolum dolo compensare. Sed de hac non agitur hic. Sed queritur an teneatur restituere sibi rem suam uel equipollentem accepit continuato bello sibi non et dicitur quod si sine scandalo rem suam latenter per uiolentiam accepit uel equipollentem secundum ius diuinum non tenetur. Unde simpliciter tenetur. Ad primum obiectum dicendum quod quamuis retineat rem alienam. non tamen ut rem alienam. Unde non sequitur quod sit fur. Ad secundum obiectum dicendum quod quamuis iudicium humanum sit tamen secundum allegata et non secundum ueritatem non est iustum secundum iustitiam poli. Unde non est iustum simpliciter. sed tamen secundum quid. uel ut nunc. Unde non sequitur. Iste secundum iudicium humanum iuxte tenetur restituere. ergo iuxte tenetur restituere et ita simpliciter. quia iustum ut nunc non est simpliciter iustum. sicut sanum ut nunc non est simpliciter sanum. Ad tertio obiectum dicendum quod non uult hoc auctoritas. Tenetur restituere si sciat. ergo simpliciter tenetur et pro solo per potentiam. Ad ultimum dicendum quod hoc est falsum in statu illo. an quam

pbet iste p iusticiã humanã tenet restituere. Sed si pbet tenet. ut sub condicione tenet. 7 nõ simpl. obd cũt pacti solo uã sit. pz qz iosue ex pcepto dñi cep p insidias ciuitatẽ hay. sup q̃ locũ d̃ aug. q̃ uĩ iustũ bellũ suscipit n̄ refert an apte an p insidias pugnet uolens ostñ dẽ q iosue nõ peccauit. co q p insidias cepit ciuitatẽ hay. q̃ q sua erat ex p. Dñs ẽ d ãit filiis isrl̃ terrã pmissionis. g̃ si p insi dias recipet ẽs rem suã. nõ peccat. q̃tũ ad dñm Jbi ẽ hr loc licz dolũ dolo repellere 7 si si ne scandalo pxĩ recupet nõ peccat q̃tũ ad pxĩ. g̃ nullo m̃ peccat. g̃ nõ tenet ad restitucõez. pterea q̃ dẽ q ubilicz alĩ ẽ face ius. h̃ dẽ p̃ conseruati onẽ rei pñ. Max̃ ẽ piclm imminet rei p̃. si quilibz facet ẽ ius. g̃ u nulli immĩ piclu lũ rei pũ. nõ ẽ illicitũ. Sz cũ sine omĩ scanda lo pxĩ ãs recupat rẽ suã ẽ ablatã. q̃ cũ i m̃ cã recupet ex quo sine scandalo sit. nullũ im minz piclm rei pũ. g̃ i h alĩ ẽ face ius g̃ nõ tenet ad restitucõez. Qd g̃. licz in l'tigo dicãt tñ peccare pot recupãdo rẽ suã. qz hoc pt face ex cupiditate. Sz nõ omĩe male acq̃ situ tenet ãs restitue sic pcadicet.

Speciõ qr d acquisitis p simulatiocẽ. ul' p yprisim. ul' fraudẽ. ul' adulationẽ. ubi nõ ẽ spes fur ti aliq̃ ul' rapine. utrũ tenet quis ẽ acq̃sie ad restitucõez. 7 qr p̃o d diuite q simulat se pa upez. 7 multa acq̃rit p illã simulatiocẽ utrũ tenet illa restitue. pbz q s. qz si simlato pet ul' sub ornato qz simlat ẽ dt ad. tenet simulat petẽ ul' subornat ad restitucõez. eadẽ g̃ rõe si simlatio paupi qz simlat se paupẽ dt q tenet simulat paup ad restitucõez. Si ẽe. si ãs cpẽ bñdicat. licz illũ nõ in tñd bñdicere ten bñdictio. ut pz p ysaac q d d iacob. bñdõni ei 7 erit bñdcs. g̃ si aliq̃s diuiti d licz nõ intendat dare nõ paupi. ten datio. g̃ nõ tenet simlat paup ad restitucõez. It si aliq̃s cps dat p bñdã alĩ fornicatori q̃ cõt ẽ ca stũ 7 bonũ. nõ tenet ille restitue p bñdam. g̃ si ãs det diuiti q̃ cõt ẽe paupẽ. nõ tenet il le ad restitucõez.

Querit pcã d yprtis 7 d adulatoribz q p yprisi 7 adulatiocẽ acq̃rit multa utrũ teneantur ad restitucõez. pbz q s. qz p fraudẽ acq̃rit 7 fraus nemi dz patrocinari. g̃ tenet restitue q̃ acq̃r p fraudẽ. Sz si h̃ male acq̃situm p fraudẽm restituendz. e. r. male acq̃situm p alr peccm re stituendz. g̃ meretrix q̃ male acq̃situ p meretri cium restitue tenet. 7 hoc ẽ g̃ aug. q d. q meretrix tenet ag. qz meretrix. si nõ tenet ag qz accipit. Solo. ad p̃m. d. q nõ ẽ sile d erroẽ p̃ 7 d erroẽ fortuẽ 7 q̃litatis. d ẽ. q errori p gñalr ipedit datiocẽ. sic 7 in m̃. pt q̃ in bñe. Sz in bñdcõe ita ẽ. q aliq̃ bñdicet cpẽ q̃ tñ nõ intend bñdicẽ. hoc aut accid

p duas cãs sunt uictas. pa ẽ qz cps istũ q p̃tis ẽ intendit bñdicẽ. Secl'a ẽ qz ẽ dĩ bñ dictio. ut hr. i nuis. Jnuocabit nom meũ sup filios isrl 7 ego bñdicã eis. 7 qz d̃s q ne mine inuit bñd. nõ repulit istũ bñdic tioẽ. dz cpẽ illã bñdictioẽ hre ratã. sic ysa ac bñdcõez iacob huit ratã dicẽs. bñdixi ei 7 erit bñdcs. Jtẽ tñ. q diues q p simlatioẽ pa upertatis multa acq̃rit tenet restitue illa. Sz nõ ei a q huit. qz ille nõ ẽ d fraudat qui eq̃ intẽ dado simlato paupi. ut uõ paupi Sz dz restitue rei pũ. q̃ d fraudauit. ul' dz re stitue ei cui ille dedissz si bñ fuissz usus re illa. Jntẽest ẽ rei pũ. ut sua re nemo utat male. dz g̃ date paupibz. Nec ẽ sile d fornicatore qz nõ p assimilatiocẽ acq̃sunt p bñdã. Ad ultiõ q̃tũ d. q yprita 7 adulato tenet restitue que p fraudẽ acq̃sierut. qz dol' nemi dz patrocinari. h̃ nõ sup tenet restitue ei qui dedit. Si ẽ adulator p ad ulatioẽ suã dedit aliq̃ supliciẽ. tenet ei re stitue. Sz si ille qui dat adulatori nõ sit si plx. imo bñ intelligit q sit adulatio 7 q̃n. t tñ dat ei p adulatioẽ nõ tenet ei restitue adulator. qz ille nõ ẽ decept. Sentiẽ ma nis glie quebat. 7 cuẽtũ huit. Sz tenet ei restitue cui ille d̃buit dare. s. paupi. nõ ẽ sile d meretrice qz nõ oẽ male acq̃situ tenet restitue. si l' ufraus ẽ. Sz nõ uz h̃ ar. Jste tenet restitue male acq̃situ p fraudẽ. qz ẽ ma le acq̃situ p fraudẽ. g̃ tenet male acq̃situ restitue. qz ẽ male acq̃situ. Nõ ẽ uz h̃ ar. ab inferiori ad supiz 7 affirmãdo cu dictiõe notante cãm. J status. Sortes qz ẽ hõ ẽ risibile. g̃ sortes qz al' ẽ nõ. Sz qz me tx nõ decip. sic mlr recipiẽs p ciũ corpis sui locati. nõ tenet ad restitucõez. Sz si deci pet. sic si pigẽt oclos suos sub bõ 7 oena ri faciẽ suã. 7 simlarz se ee nobilẽ. 7 sic d cipet iuueñ. tenet ad restitucõez.

Deinde de ptibz pnĩe dicẽnd ẽ. utrũ ille q patit recidiuũ teat utrũ agẽ pniãm d ul' pccis. d qbz egit pniam in cari. Circa istã qõem p̃o uitend ẽ utrũ pccã redeãt. p̃o quẽ sit illa ingratitudo. p q̃ dnt pccã redire. Circa p̃ma qõez due sunt oppiões. Qdã ẽ dicãt q pccã redeũt p eẽntiã. Alii dnt q nõ. Sz dnt redire p ingratitudinẽ. Cont p̃ma op pionẽ obz. ponat q ãs multa pccã mor. fe cit. 7 pniãs de oibz ul' egit sufficientẽ i cari. J q sidẽ recedet stati cuolarz. pcã patit reci diuũ p unicã siplicẽ fornicatioẽz. dicet q pcca dimissa nõ redeũt. qz pccm ẽ corrup tio aĩe. Sz ipsibile ẽ corp corrupi sine aliq̃ actiõe corpali. Nisi ẽ excecat. ul' mutilat aliq̃ mẽbro nõ p aliq̃ actioẽz corpalẽ g̃ aĩa nõ corrumpit spũalr. nõ p aliq̃ actiõez spũa

lẽ. Sz i isto nõ ẽ nisi una actio. g̃ nõ ẽ nisi una cor ruptio. Sz pccm ẽ corruptio. g̃ in isto nõ est nisi unũ pccm. g̃ nõ redeũt pcca dimissa. Jt po nat q iste nõ fecit nisi pccm auaritie. 7 d illo sufficient egit pñm in cari. pea cad tñ p pccm pdigalitatis pccm auaritie redit i istũ. Aliq̃ ẽ cã qr redeat aut act' pdigalita tis aut iusticia diuinã. Si act' pdigalitatis g̃ q̃tũ ẽ ex sui gñi. q ẽ ce dionisiũ. q d qd igs nõ ẽ frige. nõ ẽ optimi mala adducẽ. Si p iusticiã diuinã. g̃ iusticia diuinã ẽ cã q auaricia i recipiat ẽe in isto. g̃ iusticia diuinã ẽ cã qr auaricia sit in isto. g̃ ẽ cã qr iste sit au arus. g̃ qr sit malus. 7 i q ẽ cã mali. q ẽ ipsibile. qz bẽ dionisi' d. q optimi nõ ẽ mala adducẽ. 7 aug' d auctore neõ fit d tior. s g̃ nõ p recidiuũ. nõ p iusticiã diuinã pcca dimissa redeũt. g̃ siplr nõ redeũt. p̃t dicũt qdã q nõ redeũt p eẽntiã suã. Sz rede ũt q̃ntũ ad reatũ. s. q̃tũ ad obligatioẽz. ad penã eẽnã. p aliis pccis. sunt ẽ in pccõ tã. p̃m ẽ malus act'. Scdm. mal' hit'. Tertiũ puatio moi. l' spẽi. l' ordis in aiã. 7 illa pri uatio reddit aiãm deformẽ. sic puatio na si l' oculi corpal' reddit hoiẽz dformẽ corpl'. 7 duo p̃ma dnt pccm p tñu. Qrtũ ẽ cã q nõ ẽ pccm si sequla. s. pcci reat' quẽ ob ligatio ad penã eẽnã. 7 q̃ ad reatũ dnt re dire pcca dimissa. nõ q̃tũ ad tria pcedẽtia. Sz obz q̃ hoc. pccm ẽ p̃s 7 i mẽ. cã obligati onis ad penã. Dz ẽ pẽ nõ obligat aliq̃ ad penã. imo dolz cũ ãs obligat. Sz cessante cã i mẽ. 7 necciã cessat effcs. g̃ cessãte pccõ cessat obligõ ad penã eẽnã p illo pccõ. Sz i illo q patit recidiuũ tñ p actũ pdigali tatis nõ ẽ pccm auaritie q p̃us fuit ei di missũ. g̃ nõ obligatio ad penã eẽnã p illo. g̃ nõ reat'. g̃ nõ redeũt q̃ ad reatũ pcca dim issa. nõ q̃ ad eẽntiã. g̃ siplr nõ redeũt. Jt ponat q̃ multa mor. fecit ãs 7 d oibz in cari pẽ fecẽ sufficientẽ. pea cadat p sipliccm fornicationẽ. 7 aliqs q nullũ pccm fecẽ ca dat p eq̃lẽ fornicatioẽz. Jsti duo sunt eq̃lr mali. q pbz. qz p̃us nõ hz maliciã nisi forni catiõis. qz reat' quẽ hz p pccis dimissis nõ ẽ malicia. Jlle aũt siliter nõ hz nisi maliciã fornicationis. qz reat' quẽ hz p pccis dimissis nõ ẽ malicia. ille aũ siliter nõ hz nisi maliciã forni cationis. 7 eq̃les sunt fornicatiões. ut ponitũ ẽ. g̃ eq̃les hnt malitias. g̃ eq̃ sunt mali. g̃ eq̃li pcca gehenna li sunt digñ. q̃ 7 pbz. p hoc qz eq̃ boni eq̃li p̃mi sunt digñ. g̃ si isti duo in decedat. eq̃li pena puient in inferno. Sz ille nõ puiet nõ p fornic. g̃ nõ i. g̃ nõ puiet p pccis dimissis. g̃ nõ red reat' ul' obligõ ad penã p ill' pccis. Sic redi tur mag puitet. q̃ ille alĩ. Sz aut qdã q̃ qĩ media uia incedẽ dicẽtes q p pccis q̃da redeũt pcca dimissa. p q̃bzda nõ. J. uiij.

ẽ casibz redeũt. sic p fr̃no hodio. ut hz i euũ. q d d dimissũ d bitũ repetit a suo. q noluit miseri q suo sui. 7 i p fr̃no odio redeũt pec cata dimissa. Silr p pccõ apostasie. ut in pclo d iuda. Jn metaz redeat iniq̃tã. pa. ei. Silr p contẽtu confitendi. 7 satisfaciendi redeũt pcca que dimissa fuãt in q̃ticõe. sub q̃ditiõe ẽ repetendi ẽ dimissa fuãt pcca. Sz nõ sub q̃ditiõe cõ̃ndi ut dicebat ppositiuus. Silr q̃ ãs pcit de eo q pccitur 7 egit pniãz tẽ re deũt pcca dimissa. pniã ẽ q̃ fecẽ nõ in ei. in iiij. caibz istis redeũt pcca dimissa. Jn aliis nõ. Sz ẽe istã oppiões sunt omiã q obiciũt q̃ utrimq oppioẽz. qz h oppio ad hz d pa op pioẽ q d gnalr pcca dimissa redire p reci diuũ. 7 ad ad illa q d nõ redire nõ reatũ. p q̃ ip sa pẽ qr cũ multa alia pcca maiora sũt q̃m fr̃nũ odiũ. sic homicid. qr p homicid nõ re deũt pcca dimissa. sic p fr̃nũ odiũ. Silr 7 p pccm i spm scm. q mai' ẽ oibz. g̃ ex p dcis ul' q pcca dimissa nõ redeãt. nõ q̃ ad ẽẽ̃ntiã. nõ q̃ ad reatũ. Sz tñ p ingratitudi nẽ q d. Sz ad oppõitũ ẽẽ sunt m'. sui auc toritates. sic illa d suo neq̃ aq d d uniũsũ de bitũ repetit. Qd tñ dimissũ fuãt. 7 i pcca dimissa redeũt 7 multe alie auctes sõz di cũt pcca dimissa redire p recidiuũ. Jtem suus corp. manumissus 7 dñõ corpali re ducat i suitutẽ corpalẽ p sola ingratitudi nẽ 7 h p legẽ hũam. q iniq̃ p̃. u certa ẽ ui tas. imitat legẽ diuinã. g̃ p legẽ diuinã qui p̃us fuãt suus pcci. 7 pcca fcs ẽ lib. p ingratitudinẽ. redigñd ẽ in suitutẽ p̃stinaz 7 p ingratitudinẽ redeũt omiã pcca dimis sa. Solo. ad h nõ ẽ q hõ tenet d exquisito. t qz ẽ pl's q̃mittit pl's ab eo exigit. Tenet 7 ex dimissõ. d ẽ pl's dimittit. alius pibz mag tenet. 7 q pt miltoz dimissiõez patit recidi uũ 7 offendit dñm mag ingt. 7 mag peccat q̃ si nulla eẽnt ei dimissa. d qz pcca dimis sa sunt agguat pccm i p q recidiua dnt redire q̃tũ ad ingratitudinẽ tñ. alr nõ. s intelligunt q auctes q dnt pcca dimissa redire. Ad ro obz. d. q nõ ẽ sile d suitute corpl'. 7 suitute pcci. qz tpali' dñs. iuxte pot face aliq̃ suũ corpl'. Sz etiã dñs nõ pt face aliq̃ suũ pcci. qz tale p̃s pñ ẽ nõ p̃s. Sz ip̃e q pccat p̃s facit se suũ pcci. ut in euũ iohis. q facit pccm suus ẽ pcci. p suit' pcci mala ẽ malicia culpe. Sz suit' corpl' nõ. Jmo bona 7 ẽ ad q̃suatioẽz hũilitatis ut d apo. suus uocat' ẽs. nõ sit t cuẽ. si põtes lib. mag utẽ. s. suitute. p̃ q nõ ẽ sile d suitute corpl'. 7 suitute pcci. S ad h p̃bz. q pcca dimissa redeãt l' q̃tũ ad ẽẽ̃ntiã. ul' q̃tũ ad reatum qz ponat q ãs p̃o sit i cari. pcca sit in pccõ mor. tertio in cari. alr eẽ. p. t. i mor. s̃o in cari. ẽ tio i mor. pccõ. Jn p̃o caũ cari' fac reuim

rit: vel redire omnia bona precedentia que mortificata fuerant per peccatum mortale. Medium genus in secundo peccato mortali: ultimum facit reviviscere vel redire omnia precedentia que mortificata fuerant per medium, scilicet caritatem et penitentiam factam in ipsa. Esto quod sufficiens penitentia facta sit de peccatis preteritis. Ergo sicut bona precedentia redeunt quantum ad meritum per caritatem, sequitur quod peccata precedentia redeunt quantum ad demeritum per peccatum mortale sequens. Ergo redeunt peccata vel quantum ad essentiam vel quantum ad reatum ad minus, quia quantum ad demeritum. Item sicut dicitur in Ezechiele: Quacumque hora ingemuerit peccator omnium iniquitatum eius quas operatus est non recordabor. Item dicitur ibidem: Si averterit se iustus a iustitia sua, omnes iustitie eius quas fecerat non recordabuntur. Ergo in secundo casu idem est ac si fecisset illam penitentiam mediam: et si non fecisset puniretur pro peccatis precedentibus. Ergo et modo cum peccat mortaliter. Item dignius est puniri pro peccatis precedentibus et in redeunt quantum ad essentiam vel quantum ad reatum. Item ultimum peccatum mortale mortificat penitentiam mediam. Ergo idem est hac si non fuisset facta, et ita ut prius. Forte dicetur quod non est simile de reditu malorum et reditu bonorum, quia deus pronior est ad miserandum quam ad puniendum. Sed contra dicit apostolus quod deus non potest negare seipsum, et dicit Ambrosius quod si deus non puniret malos negaret iustitiam suam que ipse est, et ita negaret seipsum. Ergo sicut remunerat bonos ex iustitia que ipse est, ita ex iustitia sua punit malos. Ergo cum iustitia sua sit una penes utrobique, tamen quantum habet se ad remunerandum vel miserandum tantum se habet ad puniendum. Item ponatur quod ille qui primo peccavit mortaliter et postea fuit in caritate, tertio peccat mortaliter, decedat in illo peccato mortali, non peracta penitentia de peccatis mortalibus precedentibus in prima parte. Constat quod in inferno punietur eternaliter non solum pro ultimo peccato, sed et pro precedentibus peccatis. Aut illa peccata erunt in ipso aut non erunt. Si non erunt, ergo non punietur pro ipsis, quia ut dicunt sancti peccata sunt materia ignis eterni. Unde Ieronimus: ignis gehenne ipsum peccatum non nocebit in bonis in quibus nichil invenit purgandum. Si vero illa peccata precedentia erunt in ipso, ergo precedentia redeunt precedentia. Sed contra Naum: non iudicabit deus bis in idipsum, et translatio habet: non consurget duplex tribulatio. Ergo deus neminem punit bis pro eodem peccato. Ergo si aliquis sufficientem penitentiam egerit in caritate de peccatis preteritis, si iterum peccat non punietur pro illis. Ergo non redeunt peccata precedentia. Forte dicetur quod deus non punit bis pro eodem peccato in eodem foro, si in diversis, sicut in presenti et in futuro. Sed contra utrumque forum divinum est. Ergo si punit deus aliquem sufficienter in suo foro penitentiali, non punit ipsum pro eodem peccato in alio foro. Item pietas humana non sustinet quod aliquis sufficienter punitus pro aliquo peccato puniretur iterum pro eodem peccato. Ergo pietas divina hoc non sustinet, et peccata semel dimissa non redeunt, nec quantum ad essentiam nec quantum ad reatum. Quod concedimus. Ad primo obiectum dicendum quod non est simile quod inducitur de duabus causis, quia prima est quod deus pronior est ad remunerandum

et ad miserandum quam ad condempnandum. Secunda est quia in eo restituitur caritas amissa per quam reviviscunt bona opera precedentia que fuerunt remunerabilia, scilicet reconciliatio ad deum. Penitentia enim prestat omnia ablata restitui: de natura est reconciliationis ut restituantur ei qui reconciliatur quecumque ablata fuerant ei. Sed in eo qui post peractam de peccatis preteritis cadit per mortale, non invenitur aliquid tale, quia non deus iterat peccata precedentia, sed ipse peccans iterat illa. Unde non redeunt. Ad secundum obiectum dicendum quod omnes iustitie quas fecerat non recordabuntur quantum ad remunerandum, quia non dabitur illi vita eterna. Sed recordabuntur quantum ad satisfactionem. Necessarium enim est satisfecisse, nec istud aufert deus, immo comprobat. Secundum autem rationem est additio obiecti. Ad quartum obiectum dicendum quod hoc est duplex, quod se habet deus ad remunerandum tantum se habet ad puniendum, quia prius est esse sensus. Deus ex quanta iustitia remunerat, ex tanta punit, et una vel plus est sensus quam facile vel quam libenter punit, et sic falsa, quia libentissime remunerat, non punit autem nisi provocatus, quia non ex corde humiliavit et abiecit filios hominum ut habetur in Trenis et in glossa. Alienum est opus suum punire, proprium est opus eius abeo. Ad ultimo obiectum dicendum quod ille qui decedit in peccato mortali non peracta penitentia de peccatis precedentibus punietur pro illis in inferno, non in se sed in peccato fornicationis propter ingratitudinem. Sit ita quod ultimo decessit in fornicatione. Sed videtur quod hoc solo nichil est, quia dicunt sancti quod cuilibet peccato debita pena in eternum manebit. Non exies inde donec reddas novissimum quadrantem. Ergo peccatis istis precedentibus debetur propria pena. Ergo punietur in inferno pro illis peccatis in se, non in alio peccato. Item iste decedit in peccato fornicationis non completa penitentia de peccato avaritie. Ponatur quod alius sit illi equalis in omnibus bonis et omissis et in omnibus peccatis. Verbi gratia utrique fecit prius peccatum avaritie et equaliter gravia sunt. Peccata equaliter utrique data est caritas. Peccavit utrique cadit per peccatum fornicationis et equaliter peccat et sic decedit. Sed tamen in hoc differunt, quod primus decedit non peracta penitentia de peccato fornicationis, alius autem decedit peracta penitentia de peccato avaritie. Constat autem quod punietur secundus tantum pro peccato fornicationis propter ingratitudinem, aut primus punietur tantum pro peccato fornicationis et ingratitudine, aut et pro alio. Si tantum propter peccatum fornicationis et ingratitudinem, sed equales sunt illi duo in peccato fornicationis. Ergo quantum ad illud equaliter punientur, et quantum ad ingratitudinem magis punietur secundus quam primus, quia magis est ingratus, quod probatur quia equalia sunt commissa utrique, sed primo magis est dimissum. Ergo secundus magis ingratus est ad beneficia dei. Ergo magis punietur propter ingratitudinem quam primus, et equaliter propter fornicationem, et neuter punietur propter fornicationem et ingratitudinem. Ergo simpliciter magis punietur secundus quam primus, quod manifeste falsum est, quia si non compleverit penitentiam de peccato avaritie magis punietur quam modo puniatur. Relinquitur ergo quod primus punietur non tantum propter fornicationem et ingratitudinem, sed et propter aliud. Ergo propter peccatum avaritie punietur in se, ergo in ipso erit peccatum, et in peccata redeunt. Ad hoc dicendum quod propter dicta solo non in, et primus punietur

in inferno plus propter peccatum avaritie. Non tamen in ipso erit peccatum avaritie, quia cum deus dimisit ei peccatum avaritie commutavit ei penam eternam in temporalem. Unde sicut est peccatum quod veniale est, tamen debetur pena temporalis pro illa penitentie quam fecit in caritate gratia habet deus et accepta. Unde non restat sic precedendo punietur in inferno, sicut punietur pro peccato veniali. Peccatum enim veniale punitur eternaliter in inferno. Sed in infinitum minori pena quam sit illa que debetur pro peccato mortali.

Secundo queritur de ingratitudine an sit peccatum per se alio ab illo peccato per quod patitur recidivum. Videtur quod sit aliud, quia si est vituperabilis propter peccatum fornicationis, etiam vituperabilis propter ingratitudinem. Ergo duplici de causa vituperabilis. Sed non est vituperabilis nisi propter peccatum. Ergo sunt duo peccata in isto: fornicatio et ingratitudo. Item sicut in differentibus vel bonis que non cadunt sub motibus aliarum virtutum, ita est quod si fiat tamen in hoc intuitu quia precepta sunt, fiunt ex obedientia que est specialis virtus. Similiter in differentia vel bona que non cadunt sub precepto vel sub motu alicuius virtutis si fiant tamen ut rependatur beneficiis fiunt tamen ex speciali virtute que potest appellari gratitudo. Quilibet enim tenetur rependere beneficiis. Ergo sicut hec gratitudo est specialis virtus differens ab aliis virtutibus, ergo ingratitudo est speciale vitium differens ab aliis vitiis. Sed si hoc ergo quicumque fornicatur vel aliud peccatum mortale facit, duobus peccatis mortalibus peccat. De necessitate enim est ibi ingratitudo, quia non rependit beneficiis dei qui infinita beneficia nobis facit et post ibi est fornicatio vel aliud peccatum. Non videtur autem esse verum quod quicumque peccat mortaliter peccet de necessitate duobus mortalibus peccatis. Ergo non videtur ingratitudo esse speciale peccatum. Item inconstantia causa est quod inconstantia sic dicitur quasi quis non cui auxilium curat. Sed quilibet dicitur ingratus propter beneficia. Ergo propter inconstantiam causatam. Si inconstantia non facit genus peccati, ergo ingratitudo non facit genus peccati. Ergo non est unum genus peccati per se differens ab aliis. Solutio. Ingratitudo tribus modis sumitur. Quandoque dicitur ingratitudo omissio quando aliquis obmittitur gratias agere deo, sicut est ille qui beneficium non reddit gratias deo. Secundo modo dicitur ingratitudo contemptus rependendi beneficiis, et sic est speciale peccatum cum contemptus aliquis rependi beneficiis quando deus vult in istis in differentibus que non cadunt sub motu alicuius virtutis, sicut inobedientia est speciale vitium cum aliquis contempnit precepta dei in eis que non cadunt sub motu alicuius virtutis. Tertio modo dicitur ingratitudo reddere malum pro bono et sic est generale vitium, sicut inobedientia est generale vitium, scilicet quod est transgressio cuiuscumque precepti. Ad primo obiectum dicendum quod ille qui patitur recidivum per fornicationem non facit duo peccata, immo ingratitudo in illo idem est quod fornicatio. Sed dicitur ingratitudo in comparatione ad subiectam causam. Non valet hoc argumentum. Iste vituperabilis, et quia fornicatur et quia ingratus est. Ergo propter duo peccata. Sicut non sequitur: iste est vituperabilis et quia fornicatur et quia transgreditur. Ergo propter duo peccata. Species enim cum genere non facit numerum. Ad secundo obiectum, per se solo propter predictam distinctionem, quia ingratitudo quodam modo est speciale vitium, quodam modo generale.

Quarto de penitentia peccatorum mortalium dicendum est de penitentia venialium. Quod habetur de apostolo quod super fundamentum Christi quidam superhedificant lignum, fenum, stipulam. Fundamentum est fides operans per dilectionem et super hoc fundamentum quidam edificant aurum et argentum et lapides preciosos, sicut viri sancti contemplativi. Alii hedificant venialia, scilicet lignum, fenum, stipulam, qui non destruunt fundamentum, quia fidem operantem per dilectionem comitantur secum venialia. Circa ista queritur primo querendum est utrum aliqui decedentes cum fundamento portent secum lignum, fenum, stipulam. Secundo de illa duplici superhedificatione, qualiter intelligatur secundum Augustinum et quomodo intelligatur secundum Ambrosium. Quarto de igne purgatorio, qualiter per ipsum purgantur venialia. Circa primum probatur quod nullus decedens in caritate portet secum lignum, fenum, stipulam, quia quilibet talis decedens contritus et contritio sufficit ad delendum mortale peccatum quantum ad culpam et aliquid quantum ad totam penam. Sed veniale in infinitum minus est quam mortale. Ergo contritio sufficit ad delendum omnia venialia, quia si potest facere maius potest facere minus. Ergo nullus decedens cum fundamento Christi portat secum lignum, fenum, stipulam, et hoc est contra apostolum qui dicit: Uniuscuiusque opus quale sit ignis probabit. Si cuius opus arserit detrimentum patietur, ipse autem salvus erit. Sic tamen quasi per ignem. Ergo decedens in caritate portat secum comburibilia. Item nullus potest mereri remissionem peccati mortalis quantum ad culpam, quia antequam sit culpa remissa non est in statu merendi, non enim habet gratiam que est principium merendi. Sed potest aliquis mereri remissionem peccati mortalis quantum ad penam quando dimissa est ei culpa. Tunc enim habet gratiam que est principium merendi, et ita in statu merendi et potest mereri remissionem peccati mortalis quantum ad penam. Ita et potest mereri remissionem venialium cum habet gratiam. Sed est in statu merendi, et constat quod quicumque est in caritate contritus est de peccatis suis, et pro illa contritione meretur remissionem pene peccati mortalis. Ergo per eandem multo fortius meretur remissionem venialium, et ita cum decedit non defert secum comburibilia. Item deus precepit ut penitenti indulgeat. Ergo humana pietas hoc habet ut penitenti indulgeat. Multo fortius divina hoc habet ut penitenti indulgeat. Ergo cum ille qui est in caritate peniteat de omnibus peccatis suis, deus dimittit ei venialia, et sic et mortalia, et ita qui decedit cum fundamento Christi non defert secum lignum, fenum, stipulam. Forte dicetur quod quamvis conteratur de omnibus peccatis suis, tamen deus non remittit ei venialia, quia ipse non dimittit ea, immo tam cito redit ad ea. Sed contra: aut intelligis non dimittit venialia quantum ad habitum aut quantum ad actum. Si quantum ad habitum hoc non est in ipso, quia homo est spiritus vadens et non rediens. Unde sicut in homine non est relinquere maculam mortalis peccati, tamen quia quando penitet deus dimittit, ita quamvis in homine non sit dimittere habitum peccandi venialiter, tamen quando penitet deus dimittit. Si vero intelligis quando ipse non dimittit actum peccandi, hoc est falsum, quia quando gerit de omnibus peccatis suis et orat quod dimittantur ei et non peccat venialiter. Si dicatur quod deus expectat an persolveret primum diem vel per duos

ad cor. v. iii. ad gal.

pietas

hec firma est quia nescit tam diu in voluntate sua stare. Si quem in hoc ingemuit peccatum deus dimittit. Ad [illegible] dicendum quod hoc fundamentum Christi sui fides operans per dilectionem decedit secum lignum fenum stipulam, licet quandoque sit venialis aliquando. Contritio delet penam mortalis peccati, ergo delet veniale. Et ponitur magnum exemplum in sole, qui expellit tenebras, et non potest expellere obscuritatem nubecule parve. Sed expulsio est similitudo in medicina, que expellit febrem, et non expellit quamvis est sintomata febris, ut calefactionem epatis vel debilitatem membri alicuius, et hoc est quia non habet contrarietatem cum illis sicut cum febre. Et hic sic gratia contritionis cum mortali habet oppositionem, cum veniali non. Ad secundum obiectum dicendum quod licet aliquis gratiam habeat, non tamen est in statu merendi remissionem venialium, nisi faciat quod in se est ad destruendum habitum peccandi venialiter. Sed si quod in se est facit, tunc deus dimittit ei. Sicut est in illo qui habet peccatum mortale, quia cum facit quod in se est, id est cum dimittit actum peccandi et firmum propositum habet numquam deinceps peccandi, tunc deus dimittit ei peccatum. Egressus est virtutis [illegible] operatur ingressum [illegible] affective vel per modum [illegible] quia non habet [illegible] merendi sicut materialis [illegible] operatione. Similiter si ille qui habet fundamentum Christi facit quod est in se ad destruendum venialia in se, id est si dimittat actum peccandi venialiter et proponat se firmiter vitaturum venialia pro posse suo, tunc deus dimittit ei. Sed non quilibet contritus ita proponit. Multi enim habentes caritatem diligunt uxores aut filios aut temporalia plus debito et decedunt. Isti portant secum lignum fenum stipulam. Ad tertium obiectum dicendum quod pertinet dicit homo indulgentiam qui non videt nec exteriora. Sed quia videt interius super indulgentiam, quia non est homo nec penitens interius licet videatur exterius. Ad quartum quod dicitur quod deus non semper dimittit venialia, quia homo semper dimittit habitum peccandi venialiter. Et est in homine relinquere habitum illum et quanto plus in homine est relinquere habitum mortalis peccati, sicut est actus de avaritia per originem mediam et destruitur avaritie habitus. Sed remanet reatus et deformitas. Similiter potest homo destruere in se habitum venialium si firmiter proponat se vitaturum pro posse suo venialia et rugiat a gemitu cordis sui sicut leo. Natura leonis est ut cum rugit animalia que audiunt vocem eius figant gressum. Sic et si rugiat homo sicut leo, omnia animalia motus venialium figunt gressum et non procedunt ulterius et ita in tali rugitu deus dimittit venialia. Sed si non rugiat homo deus non dimittit ei venialia. Quamvis homo nominatim orat pro aliquibus venialibus, ergo sunt dimittenda. Non habet firmum propositum dimittendi illa venialia. Sed quantum ad hoc similis est illis qui genua flectebant coram domino et tamen illudebant ei. Sic et iste pertinet honorat dominum per illud [illegible]. Unde in [illegible] ergo illo peccato veniali quod homo non desistit non ut [illegible] argumentum. Iste contritus de hoc peccato ergo dimittetur ei vel dimissum est, [illegible] dolere [illegible] de peccato. Sed si contritio importet attritionem et abnegationem peccatorum, tunc bene sequitur. Sed propria [illegible] est non est ad [illegible] peccatum quod non dimittit. Sed postea accepta [illegible]

tionem [illegible] est propria et non [illegible]. Et hoc [illegible] omnibus de duobus qui sunt pares in omnibus que in se est, habuit etiam pares caritatem et propria venialia. Quantum ad unum diligit uxorem plus debito tamen alius, ergo pares sunt in omnibus, hoc excepto quod uxor unius moritur, alterius non, et ex morte uxoris non dimittitur isti peccatum aliquod. Contra et ergo isti duo pares contritionis de peccato veniali, scilicet dilectionis uxoris. Isti duo sunt pares in omnibus quantum ad meritum et propria contritione de equalibus peccatis, ergo si alteri dimittitur peccatum et reliquo. Si non, non. Sed ei cuius uxor vivit non dimittitur peccatum cum non destruat ipsum, ergo nec alteri. Sed contra. Contritus de illo peccato destruit ipsum, quia vult non diligere uxorem plus debito sicut dilexit, ergo dimittitur. Quod quia non sunt duo pares in omnibus, ex eo tamen quod unus habet materiam ignis sui, scilicet uxorem que tenet peccatum in ipso. Alter non. Si quod hoc uult esse quod dicit [illegible] in ethica: Ridiculum est causam causam exteriorem sunt ergo ridiculum est quod extrinseca faciunt hominem peccare, et verum est quod ridiculum est homini quod de creaturis dei que bona sunt faciat se laqueum peccati. Sicut dicitur in libro sapientie quod creature facte dei sunt in temptationem anime hominum et in muscipulam, et sic faciunt illi qui peccat. Quod contra ad illos ridiculum est cum propter creaturas debent esse via ad deum. In illo ergo cuius uxor moritur, destruitur peccatum ex dolore qui est ex carnali. Sed si ex caritate non destruitur. Immo dolor malus est. Sicut enim ex bona dilectione procedit bonus dolor, ita ex mala malus.

Secundo queritur de illa

Superedificatione qualiter intelligatur secundum augustinum. Dicit ergo augustinus quod super fundamentum Christi quidam edificant lignum fenum stipulam, sicut ipsi qui diligunt uxores filios parentes et temporalia plus debito, tamen deum preponunt omnibus istis. Isti diversi sunt ut dicit apostolus, quia pertinet cogitant que mundi sunt, et pertinet que dei sunt. Isti securi sunt ab igne gehenne, sed non ab igne purgatorio. Alii sunt qui super fundamentum Christi edificant aurum et argentum, lapides pretiosos, id est viri perfecti contemplativi qui tantum cogitant que dei sunt. Isti edificant aurum, id est dilectionem dei, argentum, id est dilectionem proximi, lapides pretiosos, id est bona opera quibus emitur vita eterna. Isti securi sunt ab igne utroque, quia ut dicit augustinus quod facit gutta aque in camino ignis, hoc facit veniale in perfecto, statim enim destruitur veniale ex fervore caritatis. Sed obicitur: Omnis edificans super fundamentum Christi edificat aurum argentum lapides pretiosos vel lignum fenum stipulam. Sed imperfectus edificans bona opera edificat super fundamentum Christi, ergo imperfectus [illegible] edificat bona opera, edificat aurum argentum lapides pretiosos vel lignum fenum stipulam, et non edificat lignum fenum stipulam, quia inquantum edificat bona opera non edificat venialia, ergo imperfectus inquantum edificat bona opera edificat aurum argentum lapides pretiosos, ergo imperfectus est contemplativus et perfectus quod falsum est. Item ad imperfectum quantum habet peccatum aliquod non hoc quod diligit uxorem plus debito. Omnia alia peccata dimissa sunt ei per contritionem quantum ad culpam et quantum ad penam. De hoc veniali per contritionem et per ipsum relinquere dimittitur ei totaliter, et per hoc in hoc statu decedit, et si sic decedit statim evolabit, ergo imperfectus in statu est ab utroque igne securus. Ergo imperfectus edificat super fundamentum Christi aurum argentum lapides pretiosos, quod est contra augustinum. Item cum contemplativus peccat venialiter ex motu contemplationis vel dilectionis dei non dimittitur ei tale veniale, quia motus dilectionis non est motus contritionis, ergo cum in illo veniali perfectus decedit non est securus ab igne purgatorio, sicut non imperfectus. Item dicit augustinus quod homo voluit uitare peccatum et non potuit. Inflictum est ei non propter quod voluit, ergo et ipse perfectus contemplativus peccat venialiter velit nolit, et sic propter decedere ergo non est securus ab utroque igne. Solutio: Ad primum dicendum quod hec vera: Omnis edificans super fundamentum Christi edificat aurum argentum lapides pretiosos vel lignum fenum stipulam. Sed non sequitur ergo imperfectus inquantum bona opera edificat aurum et cetera, et hoc est quia maior propositio non intelligitur cum reduplicatione. Sed in illa ordine est fallacia accidentis. Instantia: Omnis sanctus est grecus vel latinus. Dialetice est sancti, ergo dialetice inquantum dialetice est grecus. Et si maior propositio intelligatur cum reduplicatione falsa est, quia non omnis edificans inquantum edificans super fundamentum edificat aurum et cetera. Nec est omnis edificatio super fundamentum est talis aut talis, quia edificatio bonorum operum quantum facit ipsius non talis non talis est. Unde non in hac ratione. Omnis edificans super fundamentum Christi aurum argentum lapides pretiosos lignum fenum stipulam edificat, ergo omnis edificatio super fundamentum Christi est auri argenti lapidum pretiosorum lignorum feni stipule et cetera. Sicut non sequitur omnis substantia est genus, ergo omnis substantia est genus propter predicatum supposito de supposito. Unde est predicato de predicato. Ad secundum obiectum dicendum quod bene potest contingere quod imperfectus non transeat per purgatorium et perfectus contemplativus transeat, et quod dicit augustinus quod iste securus est ab utroque igne, ille non intelligitur de eo ut frequenter et pluribus, tamen sicut est contingens quod imperfectus decedens transeat per purgatorium et rarissime contingit quod imperfectus non transeat per purgatorium. Item ipsi soli. Ad tertium obiectum ex devotione est quod vir contemplativus sit in dicendo orationes dominicam statim dimittitur ei veniale. Ad ultimum obiectum dicendum quod quamvis non contemplativus non possit vitare peccatum quin primis motibus intellectus tamen per actum contemplationis statim desistit vir contemplativus peccatum vel expellit et cetera. Sed imperfectus quando uxorem suam non propter relinquere vel vix potest peccatum suum veniale. Unde non est simile. Sed cum in statu perfectionis edificet aurum argentum lapides pretiosos et in statu imperfectionis lignum fenum stipulam, videtur quod si aliquis imperfectus non baptizatus habens lignum fenum stipulam venialiter ad baptismum, non dimittuntur ei omnia peccata venialia quia baptismus non dat statum perfectionis, ergo post baptismum remanet in statu imperfectionis, ergo habet lignum fenum stipulam, ergo non dimittuntur omnia peccata in baptismo. Item quia baptismus facit similiter penitentia sacramentum successive. Sed perfectissima non aufert lignum fenum stipulam, ergo nec baptismus. Item si aliquis contritus in peccato mortali non dimittitur peccatum suum et sic accedat ad baptismum fictus accedit, et non dimittuntur peccata. Ergo cum aliquis imperfectus mixta habeat venialia et non dimittat ea, quia non propter ea dimittere vult, et sic accedat ad baptismum quantum ad illa venialia fictus accedit, ergo non dimittitur ei in baptismo. Sed contra est in exodo: Currum pharaonis et exercitum eius proiecit in mare.

Rubrum per mare [illegible] significatur baptismus, ergo in baptismo submerguntur pharao et exercitus eius, id est diabolus et omnia peccata. Item in baptismo datur vestis candida que significat vestem innocentie. Item cum Christus fuit baptizatus aperti sunt celi, ad significandum quod baptizatis apertum est celum, ergo vel [illegible] in [illegible] signo vel statim baptizatus statim si decedit evolat, ergo in baptismo dimittuntur omnia peccata. Item dicit apostolus: sine penitentia sunt dona et vocatio, super quem locum dicit glossa: baptismus non exigit gemitum nec planctum, et ita totaliter dimittuntur omnia peccata in baptismo. Item efficatior est baptismus quam penitentia quia per baptismum [illegible] quod parvuli non potuerunt in penitentia quod deleretur in se totaliter originale peccatum. Sed baptismus tollit originale peccatum, ergo efficatior est quam penitentia. Sed [illegible] penitentia tollit lignum fenum stipulam, ergo multo fortius baptismus. Respondeo: licet multi dicant oppositum, ad primum obiectum dicendum quod bene potest contingere quod aliquis imperfectus sit sine omni peccato et securus ab utroque igne, et est ad dimissionem remissionem peccatorum. Baptismus ponit eum in statu perfectionis et [illegible] dicit apostolus et augustinus intelligendum est ut frequenter et pluribus, quia rarissime contingit quod imperfectus sit sine lignum fenum stipulam, et non propter dicere sine illis. Ad secundum obiectum dicendum quod non est simile de penitentia et baptismo, quia baptismus efficatior est. Ad tertium obiectum dicendum quod imperfectus non accedit fictus ad baptismum quantum ad venialia, quia quantum in se est dimittit illa, et doleret quod non potest ea dimittere totaliter.

Circa tertium capitulum dicendum est.

Qualiter intelligenda est illa superedificatio.

Secundum ambrosium. Dicit ergo ambrosius quod fundamentum est doctrina apostolica per quam seminatur fides in cordibus fidelium, et super hoc fundamentum quidam de magistris qui successerunt apostolis edificant aurum argentum lapides pretiosos, scilicet vanam et fincatam(?) doctrinam que non est ecclesie. Non est [illegible] eminebit. Sicut non aurum non argentum lapides pretiosos. Quidam autem edificant super doctrinam apostolicam lignum fenum stipulam, scilicet vanam et frivolam doctrinam, que non est contra fidem. Si enim esset destrueretur fundamentum, et huiusmodi est extra ignem. Unde qui sic docent non securi sunt ab igne purgatorio. Habent enim secum lignum fenum stipulam. Sed obicitur: illi qui sic docent aut docent verum aut non. Si verum, ergo non est frivola et vana doctrina. Si falsum, aut in articulis fidei aut extra. Si in articulis fidei, ergo destruunt fundamentum, et in peccatum mortale, ergo non edificant lignum fenum stipulam. Si extra articulos, ergo non peccant, quia docere vel dicere falsum non est malum, sed est in modo perfecte mentiendi. Item falsum apostolus dicit cum dicit: se iturum ad hispanos, tamen mentitus dixit hoc. Quia si docere falsum non peccat, ex hoc ergo non edificat lignum fenum stipulam. Sed vel quod nullus potest falsum [illegible] vel docere quia si docet falsum mentitur, ergo aliquis non [illegible] movente, quia esse [illegible] mentitur est aliquis non [illegible] movente. Si [illegible] spiritus sanctus movens ad docendum falsum. Spiritus sanctus docet falsum. Dicit enim est postulare pro nobis, quia facit nos postulare et cetera. Dicitur docere falsum quia facit nos docere falsum, ergo spiritus sanctus est doctor falsitatis, quod impossibile est. Solutio. [illegible] dicunt edificare super fundamentum Christi lignum fenum

fit. q sup doctrina aplica hedificat uana et
friuola doctrina. friuola doctrina di doctrina fili
e admiscet ad pccm. Docere e fim ne pccm
p se. q illi q dnt tm. v. ee naticos. tristo
ne psuit hec dne. illi q dnt n tm ee natio
nes. v. mittoic psuit hec dne. tn alii dnt
fim. S doctrina fili p se ne uana et friuola. s3
cu admiscet ei pccm. p aut admissa qua
drupliti pccm. Aliq aut magr appetit
excellere alios et pmod uult appetit excellens.
ex h hit curiositate. q e libido sciendi. ma
xie ea q n e noce scie. eu hec. uij. vl ex
aliq istoz q sut pcca uel docr fim. Te
falio fugamento hedificat li. f. fu. peat
e te ueni. Libido e dochdi fim p ee uel.
q doce fim e iordifens. sic libido gmede
di pcc ueni. q gmede indifferens e si libi
do fornicadi n p ee ueni. q fornicari mo
tal e. Ad i q obt e an sps scs dicat fim
ut doceat. forte dici ad q sps scs doc fim
si n i q fim vl distiguer forte hac ppo
sitioe. forte sps scs doc fim. q si actus
tirseat sup subtm cu acciente fla e. Si sine
acciente ua e. Si h solo nulla uir ee q p hec
sps scs. pcit code mo fim doc. quo i ma
gr. q iste magr n doc fim i ghttu fim.
p q cdit ee um. It sib ua e aliq mo sps
doc fim. g aut scient. aut ignorant. Si
ignorant. g sps scs ad ignorat q e ipo. Si
scient doc fim. g doc i q scit ee fim. Ipe
e n ignorat. g mtit. Si ei ad ho docet illo
q scit ee fim. mentit. forte dici q spica
e sps scs doc fim. sic et hec ptat. Sed h
gcedat sps scs ptlat. et e q post ap. n tm
h gcedenda e sps scs doc ul d fim. p nob
Dz e ptlare q fac nos ptlare. Fingere
aut n sut exthondo. si hoc n e euade. p
dcam obstitoe q dtminatu e in qb actioi
b recipiendo sit bi tps. in qb n. In talib ac
tioib quec dtminat subiectu copale n re
cipit bi trop. sic gcedit q sps scs gmedat
in isto ul eat ad cen. q sps scs n ht q n
pedes. q detminat p illas actios. Sicu
gdda ptlare sit corpale. q dda spuale.
ptlare p se n detminat corp. Gcedit
q sps scs ptlat i isto. Sut cu loq gda sit
spuale q da corpale. loq p se n dtminat
corp. Sps scs loqt i isto. Apo. oli q lo
qns patrib in pphis. Sut dice ul doce
p se n detminat corp. g cu sub code tpo
sub quo dr sps s. loq i pphis. et aplis di gce
di sps s. doce ul dre in isto. g si iste doc
fim mitteic. sps scs doc fim i isto. Solo h.
ppo sps scs doc fim. t dic fim. nullo tpo
gcedenda e q dre ul doce duo iportat. f.
maifestatione extius. et pceptioe inti.
Qui e dic ul loqt maifestat extius q
pcep inti. Sed cu loqt ad a spu sco. mani

festat exti pceptu inspiratu a spu sco.
Sz q sps scs nuq ispiat fim. pceptio fili
nuq e a spu sco. et q dice ul doce fim ipor
tat pceptioe fli. ne gcedendo q sps scs do
ceat fim i isto. sic n gcedit q pentitat in
isto. q pnite iportat gemitu de pccis et
pceptioe pccoz q nuq e a spu sco. Sz bene
gcedit q sps scs fleat in isto gemat in isto.
Altio caplo qr. d igne pgatorio.
Querit putur aias. et ut q n psit
purgare. q d boeti in libs d duab
natis. et una p x. q omne agens in alid ag
in i. p aliq ceniuna. seu p sybolu. Cu eni
agens inchoat dac qlitate sua. cu i q ag
necesse e q istud hat sitem natam. p i qm
suscipiat illa qlitate. Si aia et ignis pga
torii n hnt cencanta. g ignis pgatorii n ag
in aiaz g n pgat ea. It omis pgatio ht
fi p otiu. ut pz in gttioe q sine e pcco
q expellit. Si ignis pgatorii aie n e qrii g
n pgat ea. pp hec dnt qda q aia exuta
a copore pgat pgttioe. Contra e ext c
p et p illa gttioem. mer e remissioe pcc
toz. et q de in alia uita n e loc merendi. i
tingit gtu ad uita etna. Sed e n merent
e uita etna. q n indiget. Si merent aliis
Sub illa q sut in pgatorio indiget remis
sioe pene. et illa i merent p gttione. Sz p h
ignis purgatorii supflueret. Et p no dicens
apo. Saluus erit q p igne. pp h d q ignis
pgatorius pgat aias agendo in eas. tn n
introducti impmit qlitate sua. Et illa
pp boetu intelligit d actoe opoitioe i opo
sita. Sic e d ysaac n agit opoita i sim
plicib. ut supplicia i opoitis agit eius
corpe i aiaz no inprimes ei qlitatem
sua. Si p qda colligantia agit in ipam
et ipa in corp. Sic colici dntiocs sut i cesta
te q in ieme. Sut ignis pgatorius ht q
da colligantia ad aiam qua n ht ignis
elemtu. p q colligantia p agit in aiam
et aia pot pati ab ipo. Si n colligant si
cut corp et aia. Corp aut dico humanu.
q sic colligant ut sit unu ex eis. et una
actio ipoz. Si aie et ignis pgatorii n est
una actio. Si ad hoc tn colligant ut ig
tm agat et aia tm patiat. Ad p obt d
q aliq gnietas ul oppoitio e int aiam et ignez
pgatoriu. in qtu inuenit pccm. Omis eni
catiue di quada amicabili gnexioe e
tinuce gnexe sut ut d be dionisii. Sz
omis catiua ht qda i oppoitioe cu pcco
cui oppoitionis n e repire sile in natis.
Si nota e illa oppoitio p sioe.

Dicto d pnia. et d qb agenda e
pnia dicend e de admintis pnie. s. d
clauib et relaxatioib et po d clauibus
etia q qer po uidnd e q sit clauis et qt

sint claues. Scdo d gnali usu clauiu. s.
qlr intelligend e q dne do petro. Queccuq liga
ueris sup tra. et c. queccuq solueris. et c. Tertio
q pssut hre claues. Quarto pauca tractand di
cem d illo spali usu clauiu. qui e excom
unicatio et absolutio. Circa pmu caplm pcedit sic.
Sr illu mathi. Tibi dabo claues reg. c.
Dic auctas q due sut claues. s. scia disce
rnedi lepm a lepra et potestas ligadi et solue
di. Si ut q scia discernedi n sit clauis. q uia
scia discernedi n e n discernere. si p hi discer
nere n claud ad n aperit aliq regnu celoz.
Tale e discernere hnt multi laici et multi clici
et tn p illa n claudit. g n aperit. g scientia
discernedi n e clauis. It q soluit dimittendo
do culpa et pena etna. ligat n dimittendo.
S in ps. Dirupisti uincula mea. uincula
pcci. Sacdos ligat et soluit. Epls. po q solu
tu ul ligatu ostendit. sic sacdos i ueteri
le n mudabat si mudatu ul leprosum
ostendebat. Ostendo aut solutu ul ligatu
ubo et fco. Ubo cu d dimissa ee pcca ul no
dimissa. fco cu recip ad sacramta ul n re
cipit. Scdo mo ligat cu pnia iniugit.
Soluit cu ad d pnia dimittit. Tertio mo
ligat et soluit. cu excoicat et absoluit. et
alios usus n ht sacdos q pertinent n istos.
g n claud n apit n istis tbs mois. si hec
totu fit p pote ligadi et soluedi. g scia t
discernedi n e clauis. It tria adhuc exi
guntur ut ad bn fi. rt. s. potestas et scia. et
uolutas. si duo pa sut claues. g et tertiu
[illegible] mag d tio. q p potestate et sciam
assitat sacdos pat et filio p uolutate
spui sco cui mag attribuit pccoz remis
sio. g uolutas poti di ei da e clauis q po
testas et scia. It cu p bona uita apiat ad
illis regnu celoz. Sed in cantic. si hosti
[illegible] pingam illo tabul cedinis. g dice
b [illegible] uita clauis. Siliis e obstio d doctrina
pdicatis et dispesatioe sacramtoz. Ad pm
dnt qda. q unica e clauis in eentia.
Si duo dicut pp officia duo. s. pp discer
nere et ligare. et solue. sic ead diffta. cestitutiua
et diuisiua. si alt gstitutiua et di
uisiua. sic d aug. q ead e ratio in centi
supioz et inferioz. si pp diusos usus. uocabla
diusis nucupat. Si h solo nulla uir ee.
q scia cui e discerne aliud e in eentia
q potestas ligadi et soluendi. Ad pz q i aliq
est scientia discernedi in quo n est scientia
ligandi et soluendi et ec. Alii dicunt q una
e clauis. s. potestas ligadi et solue di. Sz sci
entia di clauis. q exigit ad bonu usum
clauis. ut dicut qd scientia discernedi est
q cingia clauis et bona uita sicut manub
rium. Sz sicdm hec metaforice et [illegible] locu
ti sut sci q tigerut. qd scientia discernedi e

clauis. It p bat q p scietia discernedi solut
aliq et ligat. Pdiceni ligat e sic d in mos.
ligauit eu sps in alis suis. Est aut ligat
q admisset et asstm. Si eni n haberet illos
ligatos uolare p sz spuatr. Soluit au
itr cu i cofessioe ostendit sacdos peni
teti qtitate pcci sui. et q ta pnia dbent p
hunc pcco. q ta illi et sic p hi distictione q
da mo apit ei regnu. c. si uelit pnite.
et claudit si nolit. g scia discernedi claudit
et apit. g e clauis. q d. clauis e claudit et
apit qda tm sic ostensu e. Sz potestas liga
di pfecte et soluendi pfte claud et apit. sic i
una archa qnq sut due claues. una q d
anticlauis. q serm plene apit. alia que
plene apit. Et ad pm solum p inceptio
ne hui p discerne n claudit. ii apit. Sut
ad p solum p pfectioe hui alios ul n ht
sacdos q pertinte. n illos tres modos ligadi
et solue. Ad tio obt d. q duplex e ca qre
uolutas. li. et sol. n d clauis. pma e ut
sacdos in soluedo et ligado. n qrat uoluta
te sua s3 uolutate di. Scda e q clauis ht
duos usus. s. claude et apire. uolutas au
di n e claude s3 apire. sic d in tteuend
hunilians ex corde suo et abiecit filios boni
tad e solo d bona uita et pdicatioe et dispe
satioe sacramtoz. Ista e solu apuit et n
claudit. Sed n dnt claues. Si scia et pote
stas ad iudice ptinz cui e solue et ligare
Vescia et potestas dnt claues. Si cu scia
discernedi n sit clauis n claud n apit.
n p ui a doctrine. vl q pdicatio sit clauis.
pdicator e doc qntitates pccoz. Doc e qd
n pnitenti ne iniugenda pnia et pniteti
iniugenda e. Si n alr claudit et apit scientia
discernedi. g pdicatio di ee clauis. et n sut
due claues tm. Sotto. licz pdicatio hoc m
claudat et apiat. tn n di clauis. q pdica
tor tn q pdicator n intend solue et ligare.
Si timore incute et amore e di. Sacdos au
cui e offim ligare et solue q sedz ut iudex
p scia sua intendit ligare et solue. Ui scia
discernedi sco cui e offim ligare et solue cla
uis e et n in alio. Sol aut obici d sacerdotib
y diotis q nesciut int lepm et lepm discerne.
Ita n hnt n una claue. s. potestate liga
et solundi. Sz q di q in susceptioe ordinu
dant claues g q qlib sacdos ht duas cla
ues. Ad hoc d magr in sntentus p q sda. q
q da sacdotes n hnt illa claue q dr scia di
scernendi. Sed dicend e hen. Alii dnt q ipa
scia discernedi n e clauis. s3 offim discernedi.
et offim tale ht sacdos y diota. li sciam n ht.
Si h n p dici q offim ipm n apit n clau
dit. si ipa scia. pp h d sic d ppoitnus q n e
ad sacdos adeo y diota. q n hat scia discer
nedi int pcca natalia. eni ht qlib et ogtu

omne aliquem de pecca[to]. Unde in quibusdam sacerdotibus scientia discernendi est magna et clavis sic [?] quia multum sciunt de theologia. In aliis autem minor est, magis in uno quam in alio, sicut clavis scientie. Unde [?] dicendum est hic.

Secundo capitulo quaeritur de ingressu usu clavium quomodo intelligendum sit quod dicitur: Quodcumque ligaveris super terram etc. Videtur hoc esse falsum. Potest enim confessor iniungere alicui penitenti penam minorem condigna arbitrio suo [?] et maiori condigna, et in minori decedat ille penitens completa illa penitentia in minore condigna: aut evolabit aut non. Si evolabit, hoc est contra praedicta. Deinde est supplicium quod residuum complebit in purgatorio. Si non evolabit, constat quod absolutus est quantum ad sacerdotem, quia non quantum solutus sit in terra est solutus in celo. Item accidit saepe quod ad penitentiam sacerdos iudicet secundum contritionis minorem penitentiam quam condigna esset, sive contritus esset. Illa penitentia est facta et remissa est quantum ad sacerdotem, tamen non quantum ad dominum, quia non quemcumque solvit sacerdos in terra est solutus in celo. Forte dicetur sicut multi dicunt quod intelligendum est quod dicitur de clave non errante. Sed probo quod clavis non errat hic quia sacerdos non plus iudicat nisi secundum exteriora; si secundum exteriora iniungit, videtur esse minor penitentia quam clavis non errat. Sed probatur quod errat quia ipse utitur clave ad solvendum et non solvit, quia clavis errat. Solo [?] dicitur de petro: Quodcumque ligaveris super terram etc. et quorumcumque solveris etc. In evangelio Iohannis dicitur discipulis: Accipite spiritum sanctum; quorum remiseritis peccata remittuntur eis, et quorum retinueritis retenta sunt. Propter quod quaeritur cum utrique dicto futuro [?] subiectionis [?] ubi [?]. Sensus est: quorumcumque solveris, id est cuiuscumque solutionem confirmaveris super terram, erit solutum et in celis. Consummatio autem dicitur inchoationis. Deus autem inchoat solutionem dimittendo culpam et penam eternam. Sacerdos consummat dimittendo [?] penam [?] clavium per impositionem manuum. Et hoc patet in resuscitatione Lazari. Deus dixit: Lazare veni foras, et statim prodiit qui fuerat mortuus ligatus manus et pedes institis, et facies eius sudario erat ligata, et postea dixit discipulis: Solvite eum et sinite abire. Per hoc patet quod deus inchoat solutionem et sacerdos consummat. Quod si deus non inchoat et sacerdos non consummat, per hoc patet solutio ad obiecta. Si enim sacerdos iniungit penitenti penitentiam minorem condigna, non evolabit penitens illa completa, immo faciet residuum in purgatorio. Non enim sacerdos perficit et consummat absolutionem; si ipse consummat quantum ad illam partem solutus est penitens in celo. Ad aliud dicendum quod licet penitentiam deus non inchoavit, et propter hoc sacerdos non consummavit. Unde cessat obiectio. Ad id quod quaeritur utrum clavis errat, dicendum quod errat quantum ad eum a quo [?] et ad quem errat secundum veritatem, non errat secundum iudicium equitatis, quia secundum exteriora oportet ipsum iudicare, sicut iudex qui punit innocentem secundum allegata iuste iudicat secundum iudicium equitatis, sed non iuste iudicat secundum veritatem. Alii exponunt sic: quodcumque ligaveris super terram etc. erit etc., iuste, et intelligitur iuste quantum ad utrumque,

et quantum ad illum qui ligat et quantum ad illum qui ligatur. Sed hec expositio expellit priorem expositionem. Tunc enim iuste ligatur aliquis quando deus inchoat ligationem et prelatus consummat. Unde redit quod alii addunt, scilicet clave non errante. Tunc enim clavis non errat quando iuste ligatur aliquis et quantum ad ligantem et quantum ad illum qui ligatur. Tunc enim deus inchoat illam ligationem et homo consummat. Sed intelligatur de prima ligatione, scilicet de culpa, sed de tertia, scilicet de ligatione illa que fit per excommunicationem, obicitur. Sit quod aliquis iuste excommunicetur. Iste privatur sacramentis et orationibus ecclesie, et hanc privationem approbat deus cum excommunicatio sit iusta. Ergo deus vult hunc privari sacramentis et orationibus ecclesie. Ergo vult istum non habere gratiam. Ergo vult istum non salvari. Contra dicit apostolus: Deus vult omnes homines salvos esse. Ergo vult istum hominem salvum fieri. Ergo non vult istum hominem non salvum fieri vel salvari. Item deus vult istum non habere gratiam. Ergo deo volente iste non habet gratiam. Sed idem est deo volente et deo auctore, ut dicit augustinus. Ergo deo auctore non habet iste gratiam. Ergo deus facit ad quod sequitur iste non habet gratiam. Sed non sit per quod iste non habet gratiam nisi per peccatum. Ergo deus facit peccatum, quod est impossibile. Item deus stat ad hostium et pulsat. Ergo deus vult intrare, [?] pulsaret non vellet intrare. Sed si vult intrare, vult illuminare mentem istius. Ergo vult ei dare gratiam. Ergo vult istum habere gratiam. Sed hec illa vult [eum] non habere gratiam, ut dictum est, ergo quantum approbat excommunicationem istius.

Ad primo obiectum dicendum quod hoc argumentum non valet: Deus vult istum privari sacramentis et orationibus ecclesie, ergo vult istum non habere gratiam, quia cum [?] in verbo vult non abstractionem ad supplicium [?] non est [?]. Tamen hec est vera: Deus vult istum non habere gratiam. Vult enim ad tempus istum privari precibus et consortio sanctorum ut corrigatur. Unde quando iste est in peccato mortali vult istum non habere gratiam et vult istum non salvari. Et hec auctoritas: Deus vult omnes homines salvos fieri, intelligenda est cum hac determinatione: vult quantum in se est, id est vellet si non homo impediret; sed non vult simpliciter.

Ad secundo obiectum dicendum quod hec duplex: Deo volente iste non habet gratiam, quia duplex est voluntas dei: voluntas iudicii sive consensus, et voluntas beneplaciti. Voluntate beneplaciti non vult deus quod iste non habeat gratiam, quia non facit aliquid per quod iste non habeat gratiam. Sed voluntate iudicii vult istum non habere. Iudicat enim ipsum non habere gratiam et consistit in hoc quod non habeat quando in peccato mortali. Ad tertium dicendum quod non [?] habet. Deus pulsat ad hostium quia vult intrare, sed vult intrare quantum in se est et vult dare gratiam quantum in se est, sed non vult simpliciter. Sed vellet simpliciter si homo non impediret. Approbat ergo deus et tota curia celestis excommunicationem iustam quando prelatus iuste excommunicat et subditus iuste excommunicatur. Si quando prelatus iniuste excommunicat, deus non approbat illam actionem sed tamen passionem. Sed utrum quis possit alium excommunicare iniuste, quia super illum locum matthei: Tibi dabo claves etc., dicit auctoritas quod si claves habuisset, error [?] locum in eo non invenisset, ergo error non habet locum in eo qui claves habet. Ergo nullus habens claves potest abuti clavibus, quod manifeste falsum est. Item in petro fuit falsum quod dicit auctoritas illa, quia error habuit

locum in illo peccato, scilicet quando negavit dominum. Ad hoc dicendum quod illa auctoritas intelligitur duobus modis. Primus sic: Si claves habuisset plene, sicut petrus habuit quando confirmatus fuit virtute ex alto, error non habuisset peccati locum in eo, scilicet error mortalis peccati. Secundo intelligitur sic: Si claves habuisset simpliciter quantum ad scientiam discernendi, error non invenisset peccati locum in eo. Error enim [?] non invenit locum [?] quia spirituali scientia plenus est, quia spiritualis iudicat omnia et a nemine iudicatur. Talem enim [?]. Dicit ergo error non invenire locum in eo quia omnino plenus fuit, scilicet scientia spirituali. Tamen bene possunt errare, sicut scole aliquando plene sunt clericis, dicitur quod non inveniret locum in eis, tamen unus posset recedere et alius intrare et invenire locum et intrare. Sed ad hoc obicitur de ista auctoritate: Quorum remiseritis peccata remittuntur eis. Videtur enim quod sacerdotes non possunt remittere peccata, quia solus deus dimittit peccata, sicut ipse dicit per ysaiam: Ego sum qui deleo iniquitates tuas. Quasi dicat: ego et nullus alius. Sed est ad hoc solutio quod solus deus remittit peccata auctoritate, prelati vero ministerio. Sed contra hoc obicitur, quia quod auctoritate facit ad non [?] operatur. Sed ministerio operatur, ut patet in dispensatione domini, quod per se operatur. Dicendum autem non: ergo si prelati per ministerium remittunt peccata, per se operantur remissionem peccati, et deus ipse consummavit. Falsum est. Ad hoc solvendum distinguendum est duplex ministerium. Est enim ministerium operandi vel cooperandi. Apostoli primum ministerium per se dicitur ministrum, et hoc modo apostolus dicit se ministrum predicationis, operatur enim predicationem. Secundo modo dicitur se tribuere spiritum sanctum. Operabatur enim ad hoc ut daretur gratia, sed non operabatur vel cooperabatur infusionem gratie. Unde ipse dicit: Neque qui plantat, id est qui predicat, est aliquid, neque qui rigat, id est qui baptizat, est aliquid, scilicet quantum ad infusionem gratie, sed tamen [?] ministerio. Secundo modo prelati dimittunt peccata per ministerium quo operantur ad remissionem peccati.

Tertio capitulo quaeritur que persone habeant claves, et quaeritur de sacerdotibus qui non habent aliquos subditos, sicut illi sacerdotes sunt monachi sive non, utrum habeant claves. Videtur quod sic. Quia dicit lectio quod omnes in sacerdotibus habent claves, et cum ordinantur in sacerdotium dantur eis claves. Ergo cum illi sint sacerdotes habent claves. Ergo habent potestatem ligandi et solvendi. Contra: non possunt ligare et solvere cum non habeant subditos. Ergo non habent potestatem ligandi et solvendi, et est argumentum a coniugatis, sicut cum dicitur: non est albus, ergo habet non albedinem. Ad hoc dicendum quod omnes sacerdotes claves habent, et non [?]. Isti non possunt ligare et solvere, ergo non habent potestatem ligandi et solvendi, quia hoc verbum possunt non copulat quamlibet potentiam sed tamen potentiam liberam, sed illa autem [?] eadem est hic. Isti non habent liberam [potestatem] ligandi et solvendi, et illa est consequentia sicut dicitur de aliquo qui habet pedes ligatos: iste non potest currere, tamen habet potentiam currendi, sed non habet eam liberam. Eodem modo dicendum de sacerdotibus excommunicatis et suspensis et hereticis excommunicatis, qui scilicet inciderunt in hereses dampnatas: habent enim claves, tamen non possunt ligare et solvere quamdiu sunt excommunicati aut suspensi. Nec ut hic argumentum a talibus: Si baptizat, est baptizatum; sed si

curat, consecratum est; ergo si excommunicat, excommunicatus est, quia baptismus sacramentum necessitatis est. Unde aqua cuicumque datur tenetur conferre; non subtrahitur ab heretico sacerdotio; excommunicare accidentale. Nec est mirum si quod substantiale ab heretico non removetur et quod accidentale ab heretico removeatur. Praeterea excommunicare quaerit materiam extrinsecam, scilicet subditos, quam aufert sacerdoti cum excommunicatur. Quaeritur praeterea de archidiacono qui non est sacerdos utrum habeat claves. Videtur quod sic, quia excommunicat et absolvit, et ita ligat et absolvit, ergo habet claves. Contra: non est sacerdos, ergo non habet claves, quia dicit lectio quod in solis sacerdotibus ecclesie habent claves. Ad hoc dicunt quidam quod archidiaconus non habet claves, non excommunicat nec absolvit ex officio suo sed per demandationem: demandavit enim ei episcopus usum clavium quantum ad absolutionem et excommunicationem. Sed quaeritur utrum possit demandare alios usus, scilicet audire confessiones, iniungere penitentiam et huiusmodi. Sed enim non potest, quaeritur [quare] potest demandare potius unum usum clavium quam alium. Item in decretis dicitur quod ad officium archidiaconi pertinet cura ecclesiarum et ordinatio, [?] et iurisdictio contentiosa. Sed talis iurisdictio inutilis est nisi habeat potestatem cohercendi contradictores per censuram ecclesiasticam. Ergo ad eius officium et dignitatem pertinet cohercere per censuram ecclesiasticam. Ergo ex officio suo et dignitate habet potestatem excommunicandi, non ergo solum per demandationem. Et ad hoc dicendum quod ordinem habet ecclesia in membris suis ad decorem suum, quia suo ordine invenitur pulcrum esse, sicut in psalmo dicitur: Rex virtutum dilecti dilecti, et speciei domus dividere spolia, id est dei sponsa, id est ordinavit illos quibus spoliavit diabolum ad speciem suam, decorem ecclesie. Unde quedam sunt archiepiscopi, quedam archidiaconi et decani et alii. Et ad episcopum, cum sint superintendentes, pertinet dedicatio ecclesiarum, consecratio virginum et predicatio. Cum enim sit sponsus ecclesie debet habere semen spirituale ut generet filios spirituales deo. Propter hoc est quod [?] extra tumultum civitatis habet ut vacet contemplationi et [?] in otio contemplationis quod effundat postea in opere predicationis. Unde in canticis: Adiuro vos filie Ierusalem per capreas cervosque camporum ne suscitetis neque evigilare faciatis dilectam quoadusque ipsa velit. O filie Ierusalem, adiuro vos si inveneritis [?] ne suscitetis ab otio contemplationis dilectam, id est ecclesiam in prelatis, donec ipsa velit; et episcopus ergo debet vacare contemplationi et predicationi. Unde dicendum quod alia [?] contentiosa sunt iurgia, scilicet archidiaconi. Unde dicendum quod ex officio et dignitate archidiaconi est iurisdictio contentiosa et cohercitio per censuram ecclesie. Unde de officio suo habet potestatem excommunicandi et absolvendi. Non tamen habet claves, quia non habet alios usus clavium qui principales sunt. Principalis enim usus est clavium remittere peccata, sicut dominus dicit: Quorum remiseritis peccata remittuntur eis. Hunc autem usum non habet archidiaconus. Unde non habet claves.

Quarto capitulo pauca dicenda de excommunicatione. Est autem excommunicatio ab ecclesie communione separatio, que fit pro contumacia vel alia quaque manifesta offensa. Consistit autem hec separatio in mensa, in sacramentis, in salutatione et orationibus ecclesie, quia excommunicatus separatur a sacramentis et orationibus ecclesie.

Nec exhibet ei societas in mensa. non in eundo. aliqui
bus non in salutatione. nec sit de correctione eius. Excom
municationum alia maior. alia minor. Ma
iori excommunicatione sunt illi excommunicati qui ipsa sententia ex
communicationis nominati continentur. de hac non absolvit.
nisi ille qui excommunicavit. vel superior. Minori excommunica
tione excommunicati sunt illi qui participant cum excom
municatis maiori excommunicatione. exceptis quibusdam
personis que excipiuntur in decretis. et de hac potest
absolvere simplex sacerdos in confessione. Item excom
municationum quedam iusta est. quedam iniusta. Iusta est
que fit ordine competenti et pro culpa debita. et ordine
iuris observato. Iniusta est cum non meruit excom
municari ille qui excommunicatur. vel iuris ordo non ob
servatur. Legitur autem certum excommunicatum ab apostolo
quemdam fornicatorem corinthium tradidisse sathane.
ut spiritus salvus esset. Sed videtur quod ecclesia cum excommunicat
malefaciat. quia punit spiritualibus illum qui peccavit
in temporalibus. Aufert enim ei spiritualia que in infi
nitum meliora sunt quam temporalia. ergo magis
punit eum quam ille meruit. ergo peccat. Item cum excom
municat videtur facere contra deum. quia deus nunquam aufert
spiritualia. nec per se auferre. Immo quantum in se est semper
dat. Dicitur enim quod oportet dei semper apta. in qua est lon
gitudo dierum. idest bona spiritualia et eterna. Sed sini
stra non semper est apta. in qua sunt divitie et gloria
ut dicit Salomon. Non enim semper vult dare bona tempora
lia quia non semper expedit. Ecclesia autem aufert spiritualia
ergo non conformat voluntatem suam voluntati di
vine. ergo peccat cum nota sit ei voluntas divi
na. Item excommunicatio videtur implicare contrarietatem.
quia excommunicat ecclesia ut spiritus salvus sit. ergo excommuni
cat ut ille habeat spiritualia. ergo aufert spiritua
lia. ut ille habeat spiritualia. sed hec contrarietas.
ergo excommunicatio implicat contrarietatem. ergo nulla est.
Item videtur quod excommunicatio iniusta quantum ad illum qui excom
municatur nulla sit. quia sibi non peccat nec nocet ei
excommunicatio. Sicut dicit omnis. ergo adhuc est de cor
pore Christi quamvis non videatur. ergo particeps est omnium ecclesie
ergo non est separatus a spiritualibus ecclesie. ergo non est excommunica
tus secundum veritatem. ergo excommunicatio iniusta nulla est.
ergo non est tenenda vel timenda. et hoc contra illud: sententia
pastoris sive iusta sive iniusta timenda est. Item contra Ieronimum
qui quedam assumunt de supercilio phariseorum. ut
putent se solvere non solvendos et ligare non liga
dos. ergo per hoc excommunicatus iniuste non est ligatus.
Item cum ecclesia excommunicat reddit malum pro malo.
ergo facit contra preceptum apostoli. non reddentes malum pro
malo. Similiter facit contra hoc preceptum. Benedicite
persequentibus vos. benedicite et nolite male
dicere. Ecclesia vero excommunicat cum maledicere. ergo pec
cat. cum facit contra preceptum apostoli. Item ecclesia excom
municando facit contra mansuetudinem angelicam. legitur
enim in epistola Iude. cum Michael archangelus
cum diabolo disputans altercaretur de Moysi cor
pore. non est ausus iudicium inferre blasph
emie. sed dixit. Imperet tibi dominus. quasi diceret. re
primat te dominus in malitia tua. ergo cum ecclesia obviat

imitari mansuetudinem angelicam. non debet aliquem
excommunicare. sed deo relinquere videtur. Item videtur ma
ledixisse apostolus cum dixit. Licet nos aut angelus de ce
lo evangelizet vobis. preter quam quod evangelizavimus
anathema sit. Sed cum angelus de celo non ausus est
anathematizare angelum de inferno. multo minus
Paulus qui erat de terra debuit anathematizare
angelum de celo. ergo videtur peccasse cum dixit istud.

Solutio. Ad primum dicendum quod ecclesia non magis punit illum quem
excommunicat quam ille meruit. quia ille meruit penam
eternam. que in infinitum maior est quam pena excommunicationis.
Non enim ideo quod ecclesia auferat ei spiritualia. sed non dat ei
quia ipse indignus est. et pro hoc patet solutio ad secundum obiectum.
Ecclesia enim non aufert alicui excommunicato spiritualia.
non eo tamen quo deus aufert. Deus dicitur auferre solummodo
quia non dat. et quia non dat. hoc est ideo quia homo non accipit.
Deus enim paratus est dare. sed homo indignum se reddit.

Ad tertio obiectum dicendum quod non est contrarietas in excommunicati
one. Ad tempus enim subtrahit ecclesia isti spiritualia. ut
eam melius habeat perpetua. Ad quartum dicendum quod ille qui iniuste
excommunicatur iniuste. separatur non a divinis ordinibus
ecclesie sed a spiritualibus. et subtrahitur consilio iuste et
multa alia. Dicendum quantum ad illa tenenda et timenda.
et ad auctoritatem Ieronimi dicendum quod intelligitur de illo qui crede
bat excommunicationem iniustam nocere excommunicato.
et non nocet ei si non meruit excommunicari. Immo pro
est ei sustinentia illius excommunicationis. Excommunica
tio enim medicinalis quedam est. Ad quintum dicendum quod ecclesia cum
excommunicat. non reddit malum pro malo. Im
mo bonum. quia causa correctionis subtrahit ei
spiritualia. ut ille redeat ad cor. quia qui
parcit virge odit filium. et quod dicit apostolus. Nolite
maledicere. intelligendum est ex odio vel intuitu
vindicte. Excommunicatio enim non est facienda ex hoc
vel intuitu vindicte. Sed intuitu correctionis.

Ad sextum quod obicitur de angelo. dicendum quod cum videtur constare in
mediate quod ad nos pro loco et tempore maledi
cere debet ecclesia. sicut et deus maledixit Ade et Eve et
serpenti maledicebat. non facit contra mansuetudinem
angelicam. sed preter mansuetudinem angelicam.
perfectissimorum enim est nullo modo maledicere. Opera
non imperfectis non sunt contra opera perfectis. Sicut enim contem
platio. Sed sunt preter opera perfectis. Ad ultimo obiectum
dicendum non anathematizavit angelum de celo. sed enim
fuit illi locus. sicut impossibile est consequens. scilicet angelum
de celo anathematizari. sic impossibile est antecedens
scilicet angelum de celo aliud predicare vobis quam
evangelizavimus.

Questio de clavibus

Dicendo est de relaxationibus que fiunt per claves.
Circa istam questionem primo videndum est utrum valeat
tamen relaxatio quantum ecclesia videtur promittere. Secundo
utrum possit relatio esse divitibus et pauperibus.
Tertio de ista estimatione que exigitur ut dicit
magister ad hoc ut fiat relaxatio. Primo
ergo queritur utrum in veritate tamen valeat relaxatio
quantum promittit ecclesia videtur. Dicit enim ecclesia sic. Quicumque
venerit de suo .xx. ad fabricam istius loci remittuntur

ei tria de penitentie. et peccata oblita et cetera. Si ergo tantum
valeret relaxatio quantum ecclesia videtur promittere. videtur quod pro tribus
obolis iste absolvatur a tota penitentia sua. quia si dat
obolum ad fabricam istius ecclesie. dimittentur ei tria de
penitentie et similiter si dederit ad fabricam alterius ecclesie. dimit
tentur ei alia tria de. et ita pro tribus obolis potest absol
vi. quod est inconveniens. Ad hoc dicunt quidam. quod rela
xatio non tantum valet quantum ecclesia promittit. sed ecclesia tamen pro
mittit. quod excitentur fideles ad dandum et decipi
eos ecclesia. sed illa deceptio pia fraus est et non est
peccatum. Sed contra hoc obicitur. Si ecclesia decipit fideles aut
dicendo verum. aut falsum. sed non dicendo verum quia ve
ritas neminem fallit. ergo dicendo falsum ergo ge
neraliter ecclesia dicit falsum et mentitur. ergo mentitur. ergo generali
ter ecclesia mentitur quod absurdum est dicere. Item probatur
quod tamen valet relaxatio quantum ecclesia promittit quia beatus
Gregorius instituit Rome has relaxationes et sic alias
Rome per vel. et diversas processiones. habet de relaxa
tionibus plusquam .l. annos. ergo si tanta relaxatio
sit Rome. plures et alii prelati dimittunt eti
am partem penitentie. et non tamen valet relatio. quantum promit
tit ecclesia. Item in evangelio capitulo Iohannis de datum est
puelle. et dicit glossa. idest ecclesie de gentibus. ergo ecclesia de gen
tibus habet capitulum Iohannis. idest capitulum ergo. ergo potest dividere
ad subditos relaxationes. et ita valet relaxa
tio tamen quantum promittitur ecclesia. Item sacerdotes mini
stris venientibus dant licentiam comedendi bis his
qui audierunt missam. Ex hoc apparet generali
ter ecclesia ergo totum dimittitur quod promittit illa
relaxatio. eadem ratione totum dimittitur. quod promit
tit relatio episcopi. Item in .ii. ad Corinthios .ii. dicit
apostolus. cui aliquid donastis. et ego. Nam et ego quod do
navi. si quid donavi propter vos in persona Christi. glossa.
dicit. at si ipse dicit donasti et vos donastis. idest con do
nastis. totum condonatum esse. ergo si apostolus totum
condonasti. totum condonatum est. ergo cum apostolus
loco sit episcopus. si episcopus totum condonat. totum condo
natum est. et non tamen valet relaxatio quantum videtur promit
tere ecclesia. Ad illam facit illa auctoritas. Quecumque
solveris super terram et cetera. Si concedatur quod tamen valet relaxatio
quantum promittitur ecclesia. contra. Dicit auctoritas. aut homo
punit. aut deus punit. ergo iste non solvitur pro tribus
obolis a tota penitentia. Immo deus puniet ipsum nisi
ille puniat se. Constat enim quod non est sufficien
ter punitus. Item in evangelio precepit. facite dignos
fructus penitentie. ut scilicet qui multum peccavit multum
puniatur. Sed ecclesia evangelium non potest dispensare. ergo non
potest facere quin qui multum peccavit. multum
puniatur. Sed si relaxatio tamen valet quantum videtur
ecclesia promittere. minus puniretur ille aliquando quam ma
gis meruit puniri et magis puniretur qui minus
puniri meruit. Solutio. Ad hoc quod huiusmodi relaxatio
nes tamen valeant quantum promittitur ecclesia. vi. exi
guntur. Primum est potestas. Secundum et solutio. scilicet ut absolva
tur quis a proprio prelato suo. vel ab alio de pre
cepto prelati. et Secundum est necessitas loci et illius
cui fit relatio. necessitas loci per se patet. ne
cessitas est illius cui datur relaxatio. quia non potest re

munerare pro debilitate. vel pro egritudine. vel quia nec
tas penitentias facere. Tertium est devotio fidei. ut scilicet
credat ille enim fit relatio. ecclesiam talem potestatem habere. Quartum
cum est. illi cui datur. ut scilicet ille cui fit relaxatio
sit in statu gratie. Quintum est quod habeat caritatem. aliter enim non prodest
ei relatio. Quintum est discretio ut scilicet discernat
apud se pro quanto velit exhonerari. vel quantum velit
declinasse ut absolvitur esset a tanta penitentia. Sex
tum est iusta estimatio. ut scilicet quod ei dimittitur
sit. ipse tempore sine dando. Ista ergo .vi. intelligun
tur in relaxationibus quas facit ecclesia. ut possit quantum ecclesia
promittit. Si ecclesia tacet illa duabus de causis.
prima quia si determinarent non essent fideles ita prom
pti ad dandum. Secunda si predicarent laicis. quod quia
unum opus meritorium adiuvat eternam. tamen et mul
te forte. ex tanta caritate non essent ita prompti ad
faciendum bona opera. Secundum est quod si caritatem habet ille
cui fit relaxatio. cum caritas non sit sine fide. ha
bet iustam estimationem. de omnibus huius fides est
adiuncta caritati. iusta est estimatio operum spiritua
lium. potest ergo concedi quod si hoc verbum decipit. non impor
tat deformitatem. ecclesia decipit fideles. Tamen non
mentitur. et ad aliud quod querit. utrum decipiat dicen
do verum vel falsum. Dicimus quod dicendo verum. sed non in
dicendo verum. sed quia dicit verum. sed quia non determi
nat illa .vi. Ad aliud ergo quod obicitur est de relaxationibus quas
instituit Gregorius. dicendum quod valent quantum ecclesia videtur promittere.
quia bene considerati sunt labores qui fiunt in eundo Ro
mam et redeundo processiones. Et ibi est discretio et
iusta estimatio. Ad secundo obiectum. patet solutio per predicta.
Ad tertio obiectum dicendum quod sacerdotes nobis faciunt has re
laxationes. non in virgam opera misericordie. et etiam vel quia
elymosina de facili temperat ieiunium. Exer
citatio enim corporis ad modicum valet. Pietas autem
utilis est ad omnia. Et in evangelio. Comedite pinguia
et bibite mulsum et mittite partes eis qui non preparave
runt sibi et cetera. Ad quarto obiectum dicendum quod sicut totum condonat
totum condonatum est. Sed primum est impossibile. quod Christus totum
condonet. quia sic evacuaret iustitiam dei. Ad illam
auctoritatem quecumque solveritis et cetera dicendum quod intelligendum est iu
ste. et pie iuste intelligitur. illa .vi. quod dicta sunt.
Sed contra hoc quidem est quod ad hoc quod relaxationes valeant
tamen quantum promittit ecclesia. exigitur iusta estimatio
scilicet quod ipsum datum tempore sine pro maiori in victam obiectum.
quia relaxatio non tamen ratione dati valeat. sed ratione precum et su
ffragiorum ecclesie. que obligat se ad orandum pro il
lo qui dat ad de suo. ad fabricam ecclesie. et ecclesia per preces
suas meretur ei remissionem pene. quod probatur quia per pre
ces suas meretur ecclesia alicui remissionem culpe. multo
fortius remissionem pene. Item in evangelio. ubi habetur
de sanatione paralitici. dicit glossa. multum in apud
deum fides propria. Apud quem tamen valuit fides alie
na. ut homo esset intus et extra sanatus. ergo per pre
ces ecclesie dimittitur non solum culpa sed et pena
peccati. Forte dicet quod hic intelligendum est tamen de di
missione culpe. non de dimissione pene. Sed contra
hoc sunt multe auctoritates. quia in Daniele habetur quod precibus
eius relaxata est captivitas babilonica.

It in exodo. q pcib3 moysi. dimissa e pena q debebat iudeis p peccatis ydolatrie. V dns dixit ad moysen. Dimitte ut irascat furor meus cont eos. 7 deleam eos. 7 moyses n dimisit. It pcib3 dauid. angls exterminator dimisit pp. It pcib3 ecce ceciderut catene d manib3 petri. In ecce e oratio fiebat sine intermissione ad dnm p eo. It pcib3 sctor ceciderut scame ab oclis pauli. It dic aug. q suffragia ecce n solu psut ut facilior sit absolo s3 ut tolerabilior sit dapnatio. i. pena. hiis auctoritatib3 euidens e q ecce mitt alic p pces suas. remissiones pene. g cui aliqs dat obolu ad fabrica ecce. dimittit ei pena n solu rone dati. si rone pcu ecce que obligat se ad orandu p eo. Sic g rone uni misse cui e iste pticeps dimittit ei ad d pena. 7 rone alti misse. silr ad dimittit ei de pena. g cu i eade die mille l duo milia missar celebrat in illa dioc. qr pticeps e iste p obligatione ecce. In una die dimittit ei tota pnia sua. e in donatione oboli. g n op in relaxationib3 q dat respcu pnie in uicem. g n exigit ita extimatio. si hec dr. g euacuabit hec auctas. facite fruct dignos pnie. 7 hec silr. aut ho puit aut dr puit. Solo bn g. q ecce n solu mitt remissione culpe aliqu. s3 7 remissione pe. 7 relaxationes ualt n solu ratione dati. s3 7 rone pcu. 7 p ec q alic in datione oboli gra dandi. 7 gra pcu dimittat p tne pnie. tn adhuc stat iusta extimatio. 7 adhuc tet facere dignos fruct pnie. pp tria. pmu e pp incertitudine. qr nescit si dimissa pena illa cet nescit e qntu psit ei suffragia ecce. Scdm pp omissione uitanda. qr n faceret pnia. q tet facere omitteret. 7 i pctis mor. Tertiu e pp maiore. gratiore. 7 meliore satisfactione. qr magis pot pnia pa q aliena. 7 n in h augs. 7 tota illa pena dimissa e ei. g n exig iusta extimatio. qr n d q exigat q ad pcci remissione. s3 qntu ad deuotione 7 certitudine satisfois.

Scdo e. qr. utrm eqls sit conditionis paup 7 diues. in h relaxoib3. Vr q b3 dd q s. qr i spualib3 paup n d3 ee peioris conditionis q diues. It uolutas p facto reputat. qtu ad mitu uite etne 7 remissione pene etne. c. r. q ad relaxatione pene tpalis. It d aug sup illu locu In quitudo sup uisu illu. Qdemnat in lacum cc. Sunt h. iiii. zacheus das dimidiu bonor suor. vidua euaglica das duo minuta. 7 alius dans calice aq frigide. paup qdam n hns n bona uolutate. Omnes isti eqles sut i merits. V d aug. g eqlis conditionis. paup cu diuite. i dimissione pene. d. It uelle furari de est furari d. 7 uelle mori. Mori e e cum i uelle e ex caritate. g uelle satisfacere satisface e. g cum paup 7 diues eqlr uelint satisfacere eqlr sut

facient. licet n eqlr dent. Sz ecce. dnm e nabuc. redime pecta tua elymosinis. n uoluntate dandi elymosinas. It in pu. Redemptio anime uiri. ppe diuitie. It satisfo oia cu sit resolutoria pene penalis e. qr pcta n resolui n p pena. g n e satisfactoria q g. Et. d. q n sunt eqlis conditionis in his relaxoib3 paup 7 diues. qr cu diuitie sint bnficia dei. pstita cor consolatoria e ecclis. V in canticis. Leua ei sub capite meo. V 7 ablatio sui a penalis e. 7 pp hec alienatio pec satisfactoria e. V bn dicit redime pecta elis. 7 redemptio anime uiri. ppe diuitie. d g q ad relaxatione pene peioris conditionis e paup q diues. si simplr n e peioris. Imo simplr melioris. Licet diues sit melioris conditionis q paup in relaxationib3. q fiut p donatione elemosynarum. tn paup e melioris qntu ad relaxatione q fit in oratione. Certie 7 efficacior e paup q diues alias pcib3. 7 per orationes efficatius dimittit pena pcci. q p elargitione. 7 ad illu q obi uoluntas p facto reputat. intelligndu e qt ad mitu uite etne n qtu ad relaxatione pene. Silr qd dic aug. sr psalm. d. lx. iiii. intelligndu e qntu ad mitu uite etne. n qtu ad relaxatione pene. Ad ultio obt. d. qm in h augs. uelle mori. e mori. Velle furari d e furari d. g uelle satisfacere e satisfacere. qr adh q ad sit satisfactoriu. ul sit di furtiu exigit. q sit ex caritate. 7 q sit penale 7 qr uolutas satisfaciendi n e penalis n e satisfactoria.

Tertio e. qr. d ita extimatione.

Tnq b3 da casib3 sic in relationib3 pcor oblitor. 7 uotor fractor. 7 in eis q sut ecce sigtis. sit e relaxo aliqn sub hac for. Qcuq decit ad d suo ad fabrica tal ecce ei dimittit tcia ps pnie. 7 pcta oblita. 7 uota fracta si ad ea redierit 7 gsilia. Sz uir q h relaxo nulla sit. q ad hoc q h relaxationes ualeat exig ita extimatio. qr nescit que 7 qt sit hi pcta oblita. g nulla e relaxo hi. It obi de relaxatione q fit ecce sigtis pp q uiri facit expeditione qm pdicatores sic exponit. Qcuq accepit cruce ad subsidiu terre sce dimittunt ei peccata sua. i q n stati decedat sumpta cruce. stati euolabit. V r q h relaxo nulla sit. 7 q pcegit ul q ita pdicat. dr e in ypla. Cololami pp mg sp co de ur. Loqmi ad cor ihrlm. 7 aduocate ea qm oppleta e malitia ei. Dimissa e iniquitas illius. suscepit d manu dni duplicia. p omib3 pctis s. Ibi d glo. consolationis ca e remissio pecor. remissionis ca pcor e qui suscep d manu dni duplicia. i. duplicem pena. s. pena in aia. 7 in corpe. n de manu dni recepim duplicia. remissionem pecor n hemus. s3 iste q sumpta cruce. stati decedit n accepit d manu dni duplicia. g n hr remissione pecor. g n stati euolat. 7 nulla e illa relaxatio. It h in eua. q pontifices ugies dicunt

sut fatuis. ne forte n sufficiat nob 7 uob. g pontifes n audet dice q merita sua sufficiat s 7 alus. g ecce n d3 pmitte q merita sua sufficiant s 7 alus. Ide e e ecce q pontifex ugies tenet d apo. Despondi e uos uni uiro. u. c. ex. xpo. p. cat. g ecce p sumptos cu fac his relaxationes. It pontifice. q tota ecce uix s sufficiat. qr sumte i ecce q s suffic. sut. e. q s n sufficiut. 7 ita tota ecce uix s suffic. l 7 n s suffic. g n alus suffic. Si g pl ualo pecces accipiat decem. cu tota ecce uix s sufficiat n suffic ad ablationes illor ecce sigtor. g si illi stati decedant ulla pte pgnationis sta. n stati euolat. cum merita ecce tal n sufficiat. g nulla e illa relaxato. s3 q d. Do pp hr pleitudine potis. g p facere tata relaxationes. It necitas facit licitu. q al n ect licitu. g e. r. necitas faciat sufficies. q al ect isufficies. Si nulla maior necitas q subsidiu tre sce. faciat q merita ecce sufficiat ecce sigtis. q al ect insufficientes. g n illa relaxo q pmittit ecce. Je l 7 merita abraa. ysa. 7 iacob. n eis suffeceriut ad tata gla q ta hnt. qr d remunat sup condig tn nob sufficiut. V moyses p pccm ydolatrie. orauis dnm. Qescat ira tua 7 esto placabilis sr nequia ppi tui. recordare. Abraa. ysa. 7 iacob 7 istl 7c. g l3 merita ecce s uix sufficiut tn sufficiut ecce sigtis. Solo ad pmi. d. q i uitate merita pmittit plati. q n soluunt. V ma g discretioe 7 n passi faciende sut hi relaxones. D g q cu ita extimatio n p3 fi d peccis oblitis. 7 uotis fractis. n e necce q tm ualeat illa relaxatio. qtu pmittit. Silr e intelligndo. Qcuq decit ad d suo ad fabrica talis ecce dimittet ei tcia ps pnie i iuste. 7 pcta oblita 7 uota fracta dimittunt. ul in pte ul in toto. 7 hec mag e. Si ecce n dterminat. ut mag excitet deuotio fidelui. n e boni dna ua exprimere. sic n e pdicado laicis. q tm ualeat ad uita etna dare unu dnariu. qtu costruere cenobiu. cu excessi cari fuit. Ad l qd obt. e d ecce sigtis. d q n e necce. q a sumpta cruce stati euolat si decedat. s3 illa relaxatio intellr. ut faciunt 7 ui pliba. Fruiunt e illi q acceperut crucem pati sut mori p xpo. 7 in hoc proposito augmentat eor cari. 7 i augmentat merito conditio. 7 sic p gtitione dimittit eis pcta. sic d d magdalia. Dimissa sut ei pcta multa qm dilexit multu. 7 qr dilexit multu. fleuit multu. qr fleuit multu. dimissa sut pcta multa. Ad illo g q do pp ht pleitudine potis. d q ht hac pote ut faciat ecce sigtis pticipe omiu suffragior ecce. s3 n ht pote ut istu q e pene obnoxi. faciat euolare sini solute pene. Imo necce e q suscipiat d manu dni duplicia. 7 q faciat dignos fruct pnie. s3 intellr facere pnia. si ul ipe ul ecce faciat p eo. s3 do pp n p face q n ysati ecce sigtis

restituat q ht d usa. ad hec ut pegnato sit ei utilis. Sic eni ut dic iob. No indiget ds meo mendacio. ut p eo loqtm dolos. sic n indiget p nro auxilio. ut p eo faciam dolu ul rapina. Ad ho obt. d. q h ar n ua. Necitas fac licitu qd alias ect illicitu. g n necitas fac sufficies q alias ect insufficies. Necitas e faco ul licito licitu i duob3 casib3. po d cenonialia illicito fac licitu. sic in dauid. q comedit pa. ppositionis. 7 i aplis qui fricabat spicas i die sabbi. hi e cerimoialia n fuerit illicita. n ad tps. s. qdiu durat figura. V necitas h illicitu potui fac licitu. Scdo necitas illicitu facit licitu. cu ipa necitas claudit i precepto sic cu dr n occides. intellr sini ca. V licitu e occide in cau necitatis. Si qr dbito pene soluat pena. l ipe l ali p ipo. putemorale e. V n e p in casus h s. qr n claudit ibi necitas. p. necitas n fac d n sufficienti sufficies. Ad tio obt. d. q n in h augs. Licet merita abraa. ysa. 7 ia. n suffic(ien)te s. tn sufficiut nob. g qius merita ecce uix sibi sufficiat. tn sufficiut ecce sigtis. 7 hec e q cu as mer aliu uita etna. mer sibi 7 eo si cu satisfacit p se. n satisfacit p alio. nec pp hec n e sile.

De ordine pnia. p q fit remissio pecor dicendo e d sacramento extreme unctionis. p q fit oppleto remissionis pecor. Circa hec sacramentu po uidendu e qd sit sacramentu. Sco an sit itabile. Circa pmu uidendo qd sit materia huius sacramenti 7 q sit eentialis sacramenti 7 qs ei effec. Materia huius sacramenti e olm osecratu ab epo. q dr olm ad infirmos. d e mltiplx unctio. Vnguntur catecumini baptizati olo sco in pectore. 7 inter scapulas. Inunguntur esmate in untice. qd compositu ex balsamo 7 olo. 7 olm signat nitore bone conscie. balsm odore bone uite. et hijs duob3 e pfectio xani. Inunguntur xani in fine uite sue. olo q dr ad infirmos. ut dimittant eis pcta que p pnia n sunt dimissa extoto. p3 g q materia h sacramenti e olm sic materia bapti e aq. 7 in confirmationis esma. De eentia g h sacramenti qr. qd sit. 7 uir q as carace sit eentia huius sacramenti. Est e tiplx unctio. pa in bapto. in signu hi rei q baptizatur. bapts aut e sacramentu intntui. Scda in confirmatione que e sacramentu pugnatui. Tertia in extrema unctione. q e sacramentu exeuntui i figa. huius tiplicis unctionis fuit [illegible] unctus dauid. po in domo [illegible] [illegible] fuit rex 7 h unctio sigt unctione q fit i bapto. Scdo unctus fuit in ebron. ut ect rex sup tribu iude tm. 7 p hac unctione multa bella habuit. 7 h unctio sigt unctione q fit i confirmatione pp pugnam q dia. 7 carne. 7 mundu. Tertio tm unctus fuit in ebrn. ut ect rex sr ihrlm uniusa. 7 p illa unctione in pace regnau.

et hec unctio significat unctionem que fit in extrema unctione. Psalmus: In pace regum. Cum ergo quattuor unctiones sint. s. quarum omnia in omnibus. Signatur quod in baptismo imprimitur character. quia ipsa essentia sacramenti. et in confirmatione similiter ut multi dicunt. Ergo in extrema unctione imprimitur character quia ipsa essentia huius sacramenti. Sicut in unctione initiata que est in baptismo imprimitur character multo fortius in hac unctione que est consummata imprimitur character. et ita essentia huius sacramenti est sacramentum et character. Sed contra. character est inseparabilis. in hoc sacramento non datur iterari et hoc firmum. Ergo relinquitur quod essentia huius sacramenti non sit character. Et ergo ad aliud. quod si exterior unctio est essentia huius sacramenti. similiter et sunt ibi multe unctiones. Inunguntur enim infirmi in oculis. in manibus. in ceteris membris quibus peccaverunt. Aut ergo quelibet illarum essentia est huius sacramenti. aut aliqua illarum. sed non aliqua illarum. quia non est ratio quare magis una quam alia. Si quelibet est essentia huius sacramenti. hoc non potest esse. quia ille particulares unctiones numquam simul fiunt. Ergo numquam fit. nec contingit fieri unum sacramentum. et ideo propterea dicunt quidam quod unctio quantitas que relinquitur in fine ultime particularis unctionis est essentia huius sacramenti. Sed probatur quod ipsa unctio passio est sacramentum. quia unctio oculorum est signum oculorum. et signum sacre rei. quia significat remissionem peccati quod actum est per oculos. Mors enim intrat per fenestras sensuum. Ergo est sacramentum vel sacramentale. non sacramentale quia non refertur ad aliud sacramentum. ergo est sacramentum. et non aliud quam extrema unctio. Ergo ipsa unctio passio est essentia huius sacramenti. Queritur preterea de effectu huius sacramenti. De quo dicit beatus Iacobus: Infirmatur quis in vobis. Inducat presbyteros et orent super eum ungentes eum oleo in nomine domini. et oratio fidei salvabit infirmum et alleviabit eum dominus. et si in peccatis sit dimittentur ei. Ergo hoc sacramentum duplicem habet effectum. s. alleviationem corporis et remissionem peccati et liberat in ipso oleo. Est enim mitigativum et sanativum. et hoc sacramentum est sacramentum novi testamenti. Ergo indigne suscipiente efficit quod significat. Ergo quicumque digne suscipit hoc sacramentum consequitur sanitatem corporis et remissionem peccati. et hoc manifeste falsum. Multi enim digne suscipientes moriuntur. Solutio. Dicimus quod in sacramento unctionis non imprimitur character duabus de causis. prima est quia hoc sacramentum institutum est ad complectionem penitentie. Sed sicut in sacramento penitentie non imprimitur character ita nec in hoc. Secunda est quia non est nisi duplex character. distinctionis. s. et excellentie. Character distinctionis datur in baptismo quo discernuntur fideles ab infidelibus. Character excellentie datur in ordine. in ministris ecclesie quo excellunt alios. In hoc sacramento non datur character distinctionis. quem cum fideles omnes habent non oportet suscipere in hoc sacramento. nec est hic character excellentie quia non est hic excellentia aliqua. Dicimus ergo quod quelibet illarum unctionum particularium est sacramentum extreme unctionis. Non est inconveniens multa esse essentialia in sacramento duobus modis. unum sunt in significando. sicut in baptismo multa sunt. s. aqua et ablutio. passio et actio. et omnia illa unum sunt sacramentum quia unum significant. Similiter in sacramento eucharistie multa sunt. s. forma panis et forma vini. et tamen sunt unum sacramentum ab unitate signati. Signatur enim corpus Christi mysticum. s. unitas ecclesie. Similiter ille unctiones passiones que fiunt in extrema unctione sunt unum sacramentum. quia significant unum. s. remissionem peccati. Ad illud quod obicitur de effectu huius sacramenti dicimus quod alleviatio corporis et alleviatio infirmi est effectus huius sacramenti. sed non semper. Sed non semper efficit hunc effectum quem figurat. Illud vel potest dici quod utrumque quod est res. Non tamen semper utrumque consequitur digne suscipiens. sed remissionem peccati utrumque consequitur. quia semper utilis est. sed salutem corporalem non semper consequitur quia non semper utilis est. sicut deus semper digne petenti dat bona spiritualia quia semper utilia sunt. Sed non semper dat bona temporalia quia non semper utilia sunt. Queritur preterea cum extrema unctio sit sacramentum consummationis et ita dignius videatur quam illa sacramenta que sunt sacramenta initiationis quare in ipsa non apponitur balsamum. sicut tamen olim in baptismo et confirmatione apponitur balsamum cum oleo. Ad hoc dicimus quod baptismus et confirmatio sacramenta sunt initiativa. quibus est necessarius nitor bone conscientie. per oleum quod significat per oleum. et odor bone fame. per balsamum quod significat per balsamum. et propterea in istis sacramentis est oleum cum balsamo. Sed extrema unctio est sacramentum exeuntium. quibus sufficit nitor bone conscientie. Sed tamen oleo consecrato ab episcopo inunguntur sine balsamo.

Queritur preterea utrum ordo sacerdotum de necessitate ad essentiam huius sacramenti exigatur. Videtur quod non. quia ad sacerdotes pertinet baptizare. tamen in articulo necessitatis alius potest baptizare. Ergo et licet extrema unctio ad sacerdotem pertineat. tamen in casu necessitatis alius quam sacerdos potest hoc sacramentum dare. Sed contra. Institutum est ab apostolis quod soli sacerdotes dent hoc sacramentum. ergo nullus alius potest dare hoc. Quod concedimus. et non est simile de baptismo. quia ad infusionem gratie que datur in baptismo homo non operatur nec cooperatur. sed solus deus. Ergo a quocumque datur verus baptismus est. Sed extrema unctio est sacramentum institutum ad consummationem penitentie. ut quod in penitentia dimissum non est in extrema unctione dimittatur. Sed ad hoc sacramentum dandum exiguntur claves. et sicut in penitentia exiguntur claves quantum ad dimissionem pene temporalis. quas solis sacerdotibus contulit deus sicut apostolis. Sacerdotes enim ex vi clavium faciunt ad dimissionem pene temporalis. ut patet in resuscitatione lazari quem solus deus resuscitavit. Sed apostoli solverunt illum a vinculis quibus ligatus erat. quod significat quod solus deus resuscitat animam a morte culpe. sed sacerdotes aliquid dimittunt ex vinculo pene temporalis.

Queritur preterea utrum oratio sit de essentia huius sacramenti. Videtur quod sic. quia dicit beatus Iacobus: orent super eum ungentes oleo in nomine domini. et oratio fidei salvabit infirmum et alleviabit eum dominus. Sed alleviatio infirmi tam corporalis quam spiritualis de effectu huius sacramenti est. Sed hoc sacramentum habet effectum suum et efficaciam suam per orationem. ergo oratio est de essentia huius sacramenti. Contrarium est quia ipsa unctio est ipsum sacramentum. Sed oratio non est de essentia unctionis. Est enim aliud quam unctio. ergo oratio non est de essentia huius sacramenti. Ad hoc dicimus quod sicut de essentia baptismi dicuntur esse tria. s. immersio. forma verborum et intentio baptizandi. Similiter de essentia sacramenti eucharistie dicuntur esse tria. s. ordo sacerdotalis et forma verborum et materia. s. panis et vinum. Ita et in essentia huius sacramenti dicuntur esse tria. s. ordo sacerdotalis et oratio fidei et materia. s. oleum consecratum ab episcopo. Non est autem oratio ipsa unctio vel pars eius. sed hoc modo dicitur de essentia quia per ipsam unctio fit sacramentum. i. quod similitudinem eius gerat quod significat et causa existat. Est autem oratio talis: Per istam sanctissimam unctionem et suam piissimam misericordiam dimittat tibi deus quicquid peccasti per visum. et sic de aliis. Non datur hoc sacramentum nisi adultis. quia parvuli non indigent remissione peccatorum quia in baptismo dimissum est originale. et nullum peccatum addiderunt. Non datur autem adultis sanis. quia principalis effectus huius sacramenti sanatio corporalis que non habet locum nisi in infirmo. Sed dignissimus effectus est remissio peccatorum.

Secundo capitulo queritur utrum hoc sacramentum debeat iterari. Videtur quod non. quia quattuor sacramenta sunt in quibus unctiones fiunt. s. baptismus. confirmatio. ordo. extrema unctio. Sed tria priora non iterantur. Ergo extrema unctio non est iteranda. Item dicit augustinus: Iniuriam facit sacramento qui iterat ipsum. Ergo sacramentum extreme unctionis non est iterandum ne fiat iniuria. Sed contra dicit ambrosius: quotiens invalescit morbus iteranda est medicina. Sed sepe invalescit morbus quia sepe infirmatur. Ergo sepe iteranda est extrema unctio. Quod concedimus. et non est simile de baptismo et confirmatione et ordine quia in illis est character. non in extrema unctione. ut dictum est supra. Ad auctoritatem augustini dicimus quod iniuria non fit in illo sacramento si iteratur ubi non est character. sicut si iteratur sacramentum eucharistie et iteratur penitentia. Sed si iteratur ubi est character iniuria fieret ei. aut si iteratur quod datum est a malo ministro. Auctoritas ergo illa intelligenda est de illis sacramentis que semper permanent. Illa enim numquam sunt iteranda. maxime vero dixit hoc augustinus propter baptisma. Heretici enim baptizatos a catholicis rebaptizabant. quod neutrum faciendum est. quia solus deus in infusione gratie que datur in baptismo. nec minister operatur nec cooperatur ad infusionem gratie. Sed non sunt nisi canales. Sed sicut canales non dant pluviam. ita nec ministri dant gratiam. Iniuriam ergo facit baptismo qui iterat ipsum. videtur enim sentire baptismum meliorem a meliori ministro dari. et posse homines cooperari ad baptismum. et non solum esse deum qui baptizat. Sed quantum in baptismandi infusione [?] diminuit ergo dignitatem baptismi. et ita iniuriam facit baptismo.

Dicto de sacramentis in quibus confertur gratia. dicendum est de sacramento in quo confertur plenitudo gratie. s. de ordine. Et primo videndum quid sit ordo. et quot ordines. Secundo utrum ordo sacerdotalis idem sit in novo et veteri testamento. Tertio de ordinatis ab hereticis. Quarto de tempore et etate ordinandorum. Circa primum notandum est quod ordo est sacrum sigillum quo spiritualis potestas confertur alicui et officium. Et intelligendum est quod character ordinis datur sicut character baptismi. et sicut in baptismo est character et ablutio exterior que significat interiorem. Similiter in ordine datur character et est aliud exterius quod est signum illius quod datur interius. sicut traditio clavium vel libri vel calicis vel unctio exterior. Sed character in baptismo signum est distinctionis. Sed character in ordine signum est excellentie. Notandum autem quod quemadmodum quesitum est de charactere in tractatu de baptismo. potest et hic queri. Dicto quid sit ordo. Notandum est quod ordines septem. Primus est hostiarii seu ianitoris. qui in veteri testamento electi fuerant ad custodiendum templum. Hi dicuntur qui custodiunt templum et hostium debent ipsi aperire et claudere. quos decet intrare et quos non. Et in signum dantur ei claves. hoc officio usus est dominus in persona quando eiecit ementes et vendentes de templo flagello de funiculis facto. Secundus ordo est lectoris. a legendo dictus est. Debet enim legere lectiones veteris testamenti et recte pronuntiare. et ea que prophete dixerunt populo predicare. in signum huius traditur liber. Hoc officium exercuit dominus quando in medio seniorum librum ysaie aperiens legit ibi: Spiritus domini super me etc. Tertius ordo est exorcistarum. ad quos pertinet per invocationem nominis liberare obsessos a demonibus. adiurando eos per dominum ut exeant ab illis. Sed modo non fit ita. quia pauci vel nulli sunt energumini. et in huius signum accipiunt de manu episcopi librum exorcismorum. hoc officio usus est Christus quando multos demoniacos liberavit. Quartus ordo est acolitorum. qui grece dicitur ceroferarius a portando cereos quando legitur evangelium in festivis diebus. Tunc enim duo cerei feruntur in signum duorum preconum qui precedent secundum adventum. s. helye et enoch. In non festivis diebus non fertur nisi unus cereus in signum primi adventus in quo unus precessit. s. iohannes baptista. hoc officium dominus testatur se habere quando dixit: Ego sum lux mundi. Quintus ordo est subdiaconi ad quem pertinet ministrare calicem diacono cum patena. Sed dicunt est subdiaconorum. hoc officio usus est dominus quando linteo se precinxit ad lavandos pedes discipulorum. Sextus ordo est diaconi. qui dicitur levita. quia in veteri testamento ministrabant levite et portabant tabernaculum. sic debet diaconus ministrare sacerdoti et ferre crucem predicando. hoc officio usus est dominus quando post cenam sacramentum sanguinis et carnis ministravit discipulis. et quando predicavit. Septimus ordo est presbyteri. presbyter autem interpretatur grece senior latine prior. propter honorem et dignitatem quam accipit. Ad illum pertinet corpus Christi conficere. propter quod finis est et consummatio aliorum ordinum. Hoc officio usus est dominus quando confecit corpus suum in cena. et quando se ipsum obtulit in ara crucis. Sed videtur quod plures debeant esse ordines.

carnale

inanno.

demoniaci

quam septem. Sic corona sive prima tonsura que est sigillum dignitatis. Preterea quando accipitur corona dicitur: Dominus pars hereditatis mee etc. et quia separat se in hereditatem dei, id est quedam separatio. Quare videtur esse pro ordine quem recipit. Item dicit beatus Dionisius: humana ierarchia facta est ad similitudinem celestis. Ergo sicut in celesti VIIII sunt ordines, et in humana. Item precepit dominus Moysi ut faceret templum ad similitudinem illius quod vidit in monte, quod ostensum domino factum est. Ergo ecclesia a Christo per Moysen significato ad similitudinem triumphantis. Sed in triumphante sunt VIIII ordines etc. Solutio. Corona signum est regalis dignitatis, quia se debent regere quique deo deservientes quam per se et excellentem. Unde hic omnes ordinati. Vel est signum materiale ad preparandum ad suscipiendos ordines, propter quod non est sacramentum, sed sacramentale, sicut presignatio in baptismo. Et est signum separationis in parte domini, quod notatur cum dicitur: Dominus pars hereditatis etc. Ad aliud dicimus quod similitudo celestis ierarchie attenditur secundum gradus, secundum quos imitamur deum. Unde cum sufficienter imitemur deum per VII dona, in hoc dicimus attendi similitudinem. Exemplum hoc dictum est Moysi quod faceret templum ad eius similitudinem illius templi quod ostensum est in monte. Vel non oportet quod sint VIIII ordines in hominibus sicut in angelis, quia ordo angelorum non distinguitur secundum quod assimilantur eis, sed secundum officia divisa.

Quesitum est quare VII ordines sunt.

Si videtur quod longe plures sint quam septem, quia diaconatus est quidam ordo secundum quem diaconus subest sacerdoti, eadem ratione episcopatus est unus ordo, secundum quem episcopus preest sacerdoti. Item in baptismo et confirmatione in quibus fit unctio de crismate imprimitur caracter. Ergo pari ratione in consecratione episcopi cum fiat unctio de crismate imprimitur caracter, sive non caracter excellentie, sive excellentie caracter. Caracter ordo est. Ergo episcopatus est ordo. Item ordo est sacramentum sigillum, quo confertur potestas spiritualis. Sed in consecratione episcopi est sacramentum sigillum, scilicet sacra unctio, et confertur episcopo potestas spiritualis. Hoc preterea probatur quia est ordo a differentia ceterorum ordinum. Item in ordinibus angelorum est unus ordo qui dicitur dominatio, quia dominatur inferioribus ordinibus, et ex suo dominandi officio. Sed episcopus dominatur inferioribus, et ex suo dominandi officio. Ergo episcopatus est ordo, primatus, patriarchatus, papatus. Et plures sunt ordines in militanti ecclesia quam in celesti. Non ergo perfecte ordinata est militans ecclesia ad exemplar triumphantis ecclesie. Item videtur quod decanatus et archidiaconatus et huiusmodi sunt ordines, quia decani et archidiaconi presunt et dominantur inferioribus ordinibus, et ex suo dominandi officio. Ergo est ordo ad similitudinem illius ordinis qui dicitur dominatio in celestibus ordinibus. Ad predicta duplex est solutio. Quidam enim dicunt quod non sunt nisi VII ordines, quorum summus est ordo sacerdotalis, et supra ipsum nullus ordo est. Omnes enim alii ordines redeunt ad illum ordinem cuius est consecratio corporis et sanguinis domini nostri, qui est opus excellentissimum. Unde supra ordinem sacerdotalem non est ordo. Unde apostolus eosdem vocat presbiteros, ad eundem et episcopos. Aliorum est oppinio, quod nobis magis placet, quod tot sunt ordines in ecclesia militanti quot sunt in celesti, scilicet VII predicti preter episcopatum et archiepiscopatum. Et licet

ordo sacerdotalis dignissimus sit quantum ad dignitatem rei conficiende, tamen episcopatus dignior est quantum ad quantitatem. Episcopus enim dat potestatem conficiendi corporis et sanguinis domini. Ad archiepiscopum autem de iure pertinet officio consecrare episcopos, que maxima est dignitas. Licet in casu aliquo episcopus consecret episcopum. Primatus vero et patriarchatus etc. non sunt ordines nec differunt nisi constitutione et ambitu, scilicet secundum maiorem et minorem potestatem. Si quis vero obiciat eos quod ita sunt dicentes quod archiepiscopatus non est ordo, quia omnis ordo datur per manus impositionem, et non est alia manus impositio super archiepiscopum quam super episcopum. Dicimus tamen quod admittimus archiepiscopatus est ordo ad modum ordinis angelici. Decanatus vero et archidiaconatus non sunt ordines. Non est ibi enim sacramentum sigillum quo confertur potestas spiritualis. Sed sunt dignitates amminiculantes ad ordines, similiter et episcopus. Sunt thesauraria et cancellaria officia sunt et non sunt ordines, quia non est sacramentum signaculum. Sed quia ampliata re ecclesie institutus est thesaurarius ad custodiendum res ecclesie sine aliquo sacro sigillo. Quod autem episcopatus et archiepiscopatus sint duo ordines preter alios VII ut sint VIIII ordines in humana ierarchia sicut in celesti probatur per auctoritatem apostoli qui dicit ad Hebreos: Sine ulla contradictione quod minor est a maiore benedicitur. Quoniam benedicit, ergo maior est qui benedicit quam qui benedicitur. Sed archiepiscopus de officio suo benedicit et consecrat episcopum, ergo maiorem dignitatem habet quam episcopus, et ita maiorem ordinem. Item Moyses et Aaron in sacerdotibus eius. Ergo Moyses et Aaron fuerunt sacerdotes. Aut ergo equales aut alter maior. Probatur quod Moyses maior, quia dominus Moysi in quarto Exodi: Tu eris Aaron in hiis que ad deum pertinent. Ergo maius fuit sacerdotium Moysi quam Aaron. Ergo cum episcopus de officio suo consecret episcopum maioris ordinis est quam episcopus. Sed contra hoc obicitur quod episcopus consecrat archiepiscopum, et Hostiensis consecrat papam, nec tamen maioris est potestatis. Ad hoc dicimus sine preiudicio melioris sententie quod aliud est quod fit ex dispensata necessitate, aliud quod ex dignitate officii. Archiepiscopus enim consecrat episcopum ex dignitate officii, et sic hoc maioris dignitatis est, et sic intelligitur auctoritas apostoli quod maior est sine ulla contradictione qui ex officii dignitate benedicit aliquem quam ille qui benedicitur. Quod vero episcopus consecrat archiepiscopum dispensatio necessitatis est. Sicut cum ad sacerdotem pertineat baptizare, tamen in articulo necessitatis licite baptizat alius quam sacerdos. Similiter cum dominus papa non habeat superiorem vel parem, de necessitate inferior consecrat eum. Vel si non essent in mundo nisi tantum tres simplices sacerdotes, oporteret quod duo illorum consecrarent alium in episcopum et alium in archiepiscopum. De Moyse vero dicimus quod non fuit sacerdos nisi in semiplena significatione sacerdotis, quia sacerdotis est offerre hostias, et ipse non offerebat. Sed dominus est sacerdos quia consecravit fratrem suum in sacerdotem, per allegoricam expositionem. Moyses quintum tipum supra exagesis significat, scilicet quod sunt exagesis sacre scripture, et Aaron quintum tipum in modus fortitudinis significat virtutem quod est

sacerdotis est, quia ex virtute offerimus spirituales hostias deo. Scriptura vero non est proprie sacerdos. Sed dicitur sacerdos quia digna virtute. Vel Moyses significat fidem, et Aaron caritatem. Sicut est offerre caritatis spirituales hostias deo, quia fides operatur per dilectionem.

Queritur preterea utrum idem sit sacerdotium veteris legis et nove. Videtur quod sic, quia dicit apostolus: Omnes eandem spiritualem manducaverunt escam quam et nos; ergo eandem spiritualem hostiam obtulerunt quam et nos. Sed sacerdotis est offerre hostiam. Ergo idem sacerdotium spirituale habuerunt, et ita idem sacerdotium veteris legis et nove. Item eadem est ecclesia que tunc fuit et modo est, quia una est columba mea, non eadem numero, sed eadem expressa similitudine. Dicitur sicut dicitur una fides. Ergo cum eadem fuerit ecclesia in nova et veteri lege, hec et perfuerint ecclesie in veteri et nova lege, ergo idem sacerdotes per expressam similitudinem. Ergo idem sacerdotium. Contra dicit apostolus ad Hebreos: Translato sacerdotio necesse est ut fiat legis translatio, id est legalium sacrificiorum permissio. Sed consequenter per lege priorum institutionem leviticii sacerdotii aliud sacerdotium dicens: Tu es sacerdos in eternum etc. Translatum est ergo sacerdotium. Ergo non est idem sacerdotium veteris et nove legis. Quod concedimus. Unde si esset modo aliquis veteris legis reordinandus esset ad hoc ut esset sacerdos nove legis. Ad primo obiectum dicimus quod eedem spirituales hostie fuerunt in veteri et nova lege quantum ad fidem ex quo offerebantur, et quantum ad significationem, quia per hostiam veteris legis significabatur verus agnus qui tollit peccata mundi, et per hostiam nove legis similiter. Sed non sunt eedem quantum ad rei existentiam, quia in sacrificio nove legis est verus agnus per existentiam. In sacrificio veteris legis non fuit nisi quantum ad significationem. Ad secundo obiectum dicimus quod eedem persone fuerunt in veteri et nova lege quantum ad similitudinem virtutum, sed non quantum ad similitudinem operum et officiorum. Sacerdotium autem respicit officia et actus, et propter hoc non est idem sacerdotium. Quod autem per omnia differunt sacerdotes nove et veteris legis, probatur quia sacerdotes veteris legis per opera carnalitatis exercebant et mortificabant. Sed sacerdotes nove legis non mortificant.

Ultimo queritur utrum heretici vere ordinentur an non, et vere conficiant. Probari quidem videtur quod non, quia dicit Innocentius papa: quia nec potest dare honorem qui non habet, nec accipere potest recipere honorem ab illo qui non habet. Sed constat de hereticis cum non habeant honorem quod non dant honorem. Ergo non dant ordines. Item beatus Cyprianus dicit quod sacramenta hereticorum fantastica sunt et inania. Sunt enim heretici similes simiis, qui videntur facere similia ecclesie, et non faciunt. Sed sacramenta fantastica non sunt sacramenta. Ergo sacramenta hereticorum non sunt sacramenta. Ergo non vere ordinant nec vere conficiunt. Item dicit Jeronimus quod heretici panem lucet quem comedunt, et sacramenta sacrilega et polluta quem comedunt. Sed sacramenta polluta non sunt sacramenta. Ergo heretici non vere ordinant nec vere conficiunt. Item dicit Augustinus quod extra ecclesiam non est locus veri sacrificii. Ergo cum heretici sint extra ecclesiam, non habent verum sacrificium. Sed contra dicit beatus Gregorius quod baptizati ab hereticis non sunt rebaptizandi. Item ordinati non sunt reordinandi. Sed si ordinati

ab hereticis non sunt reordinandi, ergo heretici dant veros ordines. Item Augustinus dicit quod heretici habent vera sacramenta et vera sacramenta dant, sed perniciose habent et perniciose dant. Ergo vere conficiunt et vere ordinant. Ad hoc solvunt quidam sic habendum in talibus quod distinguendo est inter hereticos. Sunt enim quidam heretici precisi ab ecclesia, quidam non precisi. De precisis dicunt quod dant baptismum, quia baptismus est sacramentum necessitatis, sed non confirmant nec conficiunt nec ordinant vere, et si formam ecclesie observant. De non precisis autem dicunt quod hec omnia faciunt si formam ecclesie observant, et per hanc distinctionem omnes predictas obiectiones solvunt. Sed quod hoc solo nulla sit probatio, dicit beatus Augustinus quod iniuria non est facienda sacramento. Iniuriam autem facit sacramento, sicut ipse exponit, qui dicit ipsum pollui ex immunditia hominum. Sicut enim radius solaris spergitur super quelibet immunda, non coinquinatur immunditiis, tanto magis sacramenta divina. Ergo precisio vel non precisio hereticorum non facit ad sacramentum. Ergo non est solvendum per distinctionem illam. Item dicit Augustinus quod non est reciprocandum in hereticis istud in quo nobiscum convenit, sed in quo nobis contrariantur. Quod probat per hoc quod cum Iohannes dixisset domino: Magister vidimus quendam in nomine tuo eicientem demonia, qui non sequitur nos, et prohibuimus eum. Respondit dominus: Nolite prohibere illum. Qui enim non est adversum nos, pro nobis est. Ergo non est reprehendendum in hereticis istud in quo nobiscum conveniunt. Sed istud in quo nobiscum adversantur, quia ut dicit Augustinus: medicando est quod vulneratum est, non curandum est quod sanum est. Ergo sive heretici sint precisi sive non, dum tamen servant formam ecclesie, vera sacramenta dant. In hoc enim nobiscum conveniunt. Propter hoc aliter solvendum est. Dicimus ergo quod si heretici servent formam ecclesie, sive sint precisi sive non, vera sacramenta dant. Multi enim heretici precisi fuerunt ut Arriani qui conveniebant in sacramentis. Si vero non tenent formam ecclesie, non dant vera sacramenta. Auctoritas ergo Innocentii intelligenda est de illis qui non servant formam ecclesie, et ipsi ordinantes ordinati fuerunt in non forma ecclesie. Unde non habent veros ordines, et sic non possunt dare. Vel aliter potest intelligi illa auctoritas: et si formam observant ecclesie cum ordinant, tamen non dant honorem, id est non dant gratiam spiritus sancti datos ordines. Ipsi enim non habent gratiam, nec illi quos dant, nec illi qui recipiunt cum sint heretici. Similiter auctoritas Cypriani potest intelligi duobus modis. Possunt enim dici sacramenta hereticorum fantastica, quia formam ecclesie non observant. Unde videntur ordinare et non ordinant, vel fantastica, quia videntur dare gratiam et non dant. Unde simie sunt hereticorum. Et sacramenta sacrilega sunt, vel quia non servant formam ecclesie, vel si observant, dant sacrilega et polluta, quia ipsi heretici sacrilegi et polluti sunt, et ad pollutionem suam recipiunt. Sicut legitur super Matheum dicit quod ille polluit panem, id est corpus Christi, qui accedit indignus ad altare. Non quia ille panis sit pollutus, sed quia magis polluitur ille qui celebrat indignus. Similiter auctoritas Augustini duobus modis potest exponi. Potest sic: extra ecclesiam, id est extra formam ecclesie non est locus veri sacrificii, vel extra ecclesiam non est verum sacrificium, quia non dat gratiam, que videtur dari. Sed tamen

ne ɔficiunt si formā eccē suat. quia signum in fō abrahā. q̄ genuit agar. ex p̄cepto sarre. agar ancilla signat quosq̄ extra ecclīam. fantasticā inq̄ tm̄ do gnāt filios spūales si fol eccē fuerit.

De etatib; aūt de ordinator. ut h̄r in sn̄ tētus. qm̄ subdiaconū n̄ ē ab ordinād. an xiiii. ānū. qui pp̄ uotū ɔtinētie de hīc ā nos discretois. n̄ in diaconū. an. xxv. ānū. n̄ in sacerdotē. an. xxx. ānū. q̄ i tali etate x̄c ceptus ē pdicare. ⁊ ioseph incepit distribue frumētū infra egypti. ⁊ dauid regnare in isrl'. ⁊ ezechiel ph̄ziare. s; q̄ istud ab hoīe institutū ē. dispēsatioē; recip. ⁊ alr sepius fit.

Postq̄ dcm̄ ē d sacm̄tis collatiuis grē. dicnd̄ ē d sacm̄tis ɔsuatiuis grē. s. d mīmo. p q̄ ɔsuat grā. ē ē sic medicina p̄suatiā. q̄ p̄suat a lapsu. sic dcm̄ ē sup. Circa mīm. p̄o uidē d ē q̄ sit. mīm. ⁊ d institutoē mīmi. Scdo de causis. mīi. Tertio utrū. mīm. sit d iure nāli ⁊ si ē. qr̄ sit. Q̄rto d bonis mīi. V. d impedimēto. mīi. mīm. s d q̄cbi. Matrim. ē legittimā maris ⁊ femie ɔiugatio. idiuiduā uite retinēs ɔsuetudinē. Legittimā dr̄ qtū ad ꝑs legittimās ad ɔh̄nd. Que aūt ꝑsoe legittime sit ad ɔh̄nd infius patebit. ⁊ q̄ legittie ɔiugunt. fr̄ ⁊ soror. filius ⁊ mat. q̄ ad cohitatioēs. pp̄ hec addr̄. indiuiduā uite ɔsuetudinē retinēs. i. retinēdā exigēs. q̄ ite ē. hec aūt dr̄ q: mīm. n̄ ꝑ retin; indiuiduā ɔsuetud. uite. sic in mīo. i fidliū. Contumelia ē catoris soluit mīm. Tale eni mīm. n̄ ē ratū. Jt̄ hec dr̄ pp̄ mīm spūale. q̄ aūt cārnalē coplam. lic; altiū ɔiugū trāsire ad religioē. ⁊ soluit. mīm. S; q̄diu durat mīm. idiuiduā uite retin; ɔsuetudinē. uel q̄ in re ē. sup retind̄ exigit. Cū ē. mīm. sit ɔiunctio maris ⁊ femie. ⁊ ibi sit due ɔiunctioēs. q̄ sūt relō ⁊ ɔrelo. Dr̄ ē marit. uxoris. marit. ⁊ uxor. marit. uxor. qr̄ an utrūq; illaꝝ ɔiūctionū ꝑse sit mīm. an ille due isimi accepte. i q̄ neutr̄ sit utrūq; ꝑse. g̃ ibi sūt duo mīma. g̃ duo sacm̄ta. si ille due ꝑse accepte. i q̄ neutr̄. g̃ ꝑ hec uir n̄ ē ꝑ mīm ɔiunct cū femina. nec eā. hec aūt. sin. Ad h̃ d. sic dcm̄ ē mcāc mīto euchie q̄ duo sūt in subto. si unū s i effcū ⁊ sigficaoē. In effcū unū. q̄ ille due ɔiunctioēs efficiūt cārnē unā. in sigficatioē unū sūt. q̄ sigīnt unionē x̄ ⁊ eccē sicut d apls. Matrimoniū sacm̄tū magnū ē. in. x̄ ⁊ eccē. Ut sic fōr patris ⁊ fōr ui sr̄ unū sacm̄tū. ab unitate sigti ⁊ effcs. i ille dū ɔiunctioēs sūt unū. mīm. ⁊ unū sacm̄tū ab unitate sigficati ⁊ effcs. Institutū aūt fuit. mīm. in paradso. Jmmisit eni ds̄ soporē in adā. ⁊ tulit unā de costis ei. et hedificauit illā costā in mlierē. ⁊ in illo soporē infuxit adā celesti curie. ⁊ mlta futa ei reuelata sūt. ⁊ cū euigilasset dix in spū ph̄rico. Hoc nc̄ os ex ossib; meis ⁊ caro d cārne m. pp̄ h̃ relinquet hō patrē ⁊ matrē. ⁊ adherebit uxori sue. ⁊ erūt duo i cārne una. Jstitutū g̃ fuit. mīm. q̄ in duplici paradiso. s. i paradiso trestri. i quo fuit adā. ⁊ i paradiso celesti ad quē rapt fuit adā. in illo sopore. Jstitutū aūt pea fuit a dnō dicente. Crescite ⁊ mltiplicamī. Essent aūt ut dic aug. nuptie honorabiles. ⁊ thor inmaculatus i paradiso n̄ finisset pccā. honorabiles g̃ tali honore. q̄ gnārnt hoies ad cultū di. ⁊ spāli honoē in quo adā ⁊ eua sūt pncipīm toti huān gnīs. thor inmaclat eēt. q̄ sin omi pruriginē cārnis sue. sin omi libidine. sin omi inɔuenienti cohuret. S; q̄d ē utrū ibi eēt delectatio cārnis. p̄bat q̄ s. quia habraā ⁊ alii prēs sci. qn̄ cognoscebāt uxores dl'ectabant ulient. uollet. g̃ illa dl'ectatio n̄ erat uoluntaria. g̃ erat nāl. S; eadē nā fuit an pccm q̄ nūc ē. g̃ ⁊ an pccm eēt i illo ope dl'ectatio. p̄ ibi eēt ɔiūctio ɔuenientis ⁊ cū ɔuenienti. g̃ dlectatio sic dlectatr̄ uisus i uiδndo. uide. S; si ibi eēt delectatio sic mō ē. g̃ libido. ⁊ i pccm. q̄ ē inquenies. ⁊ ad hoc. d. q̄ ibi eēt dlectatio. S; sciēd ē q̄ duplex ē dl'ectatio ɔcupisci. s. hoē ⁊ ɔcupisci. brutal. q̄ n̄ ɔcupiscit n̄ sn̄ sibilia. ⁊ ɔcupisci' hūana q̄ ɔcupiscit omīa tā sn̄ sibilia. q̄ intlligibilia. tā boā. q̄ mala. hī ɔcupiscētiā tp̄ale hūt angli. Vl' ɔcupiscibilē brutalē. n̄ ē utus n̄ intiū. ⁊ s illam delectaret adā. an pccm in ope ɔiugali. t habebat ē cop'. nāle. in dignis alimoniā cibor. Vn ⁊ delectatioē habebat s sinsi. ⁊ n̄ peccaret. s; n̄ seqr̄ ibi ē delectatio. g̃ libido. libido ē ē mot ad dl'ectatioē; illiciā.

Scdo caplo dicnd̄ ē de causis mīi. q̄ q̄dā sūt finales. q̄dā mles. q̄dā fōrles. q̄dā efficientes. finaliū. q̄dā sūt necc̄ie. q̄dā utiles. Necc̄ie sūt pl' pcatio. ⁊ fornicatois uitatio. Scdm pl'pcatioē; dr̄. mīm. istitutū ad offim. scdm fornicatois euitatioē; dr̄ istitutū ad remediū. an statū culpe. Jnstitutū ē tm̄ ad offim. i statu clpe. ad offim ⁊ remediu; Cae finales utiles sūt cātū. Dilatatio inimicoꝝ. reɔciliatio belloꝝ. sedatio regni pacificatio. ⁊ hī cae matiales. sūt legittime ꝑsoe. Jn sol' ē legittis h̃r eē mīm. t Legittie uō ꝑ sūt que nllo mō phibent ɔhere. fōrles cae sūt solleptuitas q̄ exhibet in mīo. sic q̄ fit in facie eccē. ⁊ q̄ bñdicunt sponsus ⁊ sponsa. h̃ ē faciūt ad decorē mīi. Efficaes aūt cā mīi ē ɔsns ꝑ uba d p̄sinti exp̄ssus. l' equpollēs. sic ꝑ signa q̄

int absentes ꝑ ee. mīm. S; d isto ɔsnsu q̄ē cā efficiēs. mīm. mltiplr̄ obr̄. ⁊ d illo ɔsnsu ꝑ q̄ē mor. pccm. Aliq̄ ē ɔhere cū ā ut fiat diues. ꝑ hec solū. ul' ut expleat libidinē suā. ⁊ i excupi. ⁊ ex libl' ē ille ɔsns̄ inial. S; si arbor mala. ⁊ frc. m. g̃ cū capi. ul' li. sit pccm mor. ɔsns ille ē pccm mor. S; ille ɔsns ē ꝑse cā efficiēs mīi. g̃ mor. pccm ē. ꝑse cā efficiēs mīi. g̃ malū est cā boi ꝑse. cū omē mīm. sit. boñ. h̃ aūt ē ɔ bīm dionisiū q̄ q̄ malū n̄ ē facti uū boñ. Jt̄ eē illos q̄ dnt q̄ mala actio n̄ ē a dō. Jlle ɔsns ē ꝑse cā boi. s. mīi. g̃ ꝑse ē boñ. q̄ mala. ar. n̄. p̄. fr̄. bo. fa. Jt̄ si iste ɔsns nllo mō ē bo. g̃ nllo tm̄ ē ꝑse cā illi effcioēs. g̃ iste ɔsns; n̄ ē cā efficiēs. ꝑ eꝫ mīm. nec finat. si mīt. n̄ fort. h̃ ē tū ē. g̃ ut lo tm̄ cā ē h̃ mīi. Cōt. h̃ mīm. ē boñ. ⁊ scdm g̃ q̄ cā ē illi. Ad h̃ d q̄ iste ɔsns l; sit pcā mor. tm̄ ē ꝑse cā efficiēs. mīi. n̄ i q̄tū mal. s; i q̄tū boñ. ⁊ in q̄tū a dō ē. Dici ē q̄ ois actio i q̄tū actio boā ē. ⁊ ē a dō. ⁊ q̄ b. dionisi dic. sic ē intlligend malū n̄ ē factiuū boi. i q̄ntm̄ boñ. s; ꝑ bonū q̄ h̃t in se. annexū ē. factiuū boi. sic ꝑ; i eūpl. que mala ē. ⁊ mlta tm̄ boā h̃t annexa. sic negotiatioes ⁊ silia. q̄ ualde necc̄ia sr̄ hoīb;. Qui aūt dicūt q̄ mala actio ē ab hoīe. ul' dia. difficile ē eis respondē.

Queritur pcā q̄s ɔsns sit cā efficiēs mīi. aut ɔsns ad cohitand̄ ꝑpetuo. aut ɔsns in cārnalē coplam. Si ɔsns ad cohitād. g̃ mīm. p̄t eē int filiū ⁊ matrē. p̄sūt ē ɔsntire ad cohitad ꝑpetuo. Si ɔsns in cārnalē coplam g̃ n̄ fuit. mīm. int batā. ⁊ gnē. ⁊ ioseph. q̄ bā ugo n̄ ɔsnsit. i car. cō. Vn in euū. q̄ ɔ fi. ⁊ istud q̄m uir n̄ co. i. me n̄ ɔgstatū p pono. Cum sat g̃ uotū ugl'. ⁊ i ɔsnsit i cārnalē. cō. S; d̄r q̄ uotū i reuocatū fuit ꝑ mīm. g̃ ugl. pot cū mīo manē. Mansit ē in bā ugie. g̃ n̄ fuit necc̄ē reuocari uotū ugl. ꝑ mīm. Jt̄ p̄bi q̄ bā ugo ɔsnsit i car. lem cop. q̄ d bē. aug. q̄ beata u. ɔmitte ugl'm suā dō ɔsnsit i car. lem cop. n̄ illā appetend. s; diuinē dispōni obedi. g̃ ex obedientia diuinē dispōnis ɔsnsit i cār. copla. S; s h̃ uir q̄ n̄ sit plenissie ugo. sūi ugo u ginū; plens. Est g̃ ugo illa q̄ integ ē cōꝑe. ⁊ integ mīte. q̄ nllo m ɔsntit. i corruptioē cārnis. q̄ illa q̄ ē ugo cōꝑe ⁊ ɔsntit i cārnalē. cō. Queritū ē iniē ē corupta ē iam. ⁊ d tali dubiū ē an ei debeat aureola. g̃ cū bā ugo ɔsnsit i car. cō. n̄ fuit plenissie ugo. q̄ nefas ē dic. Jt̄ d ierō. q̄ uouitib; ugitatē n̄ solū nubē. s; uttē nubē dampnabile ē. g̃ pccaui mor. bā. ugo. in hoc q̄ uoluit nubē cū ꝑus uouiss; ugitatē. ⁊ h̃ i queies. Solō. ad p̄m. d. q̄ n̄ ɔsnsus ad co hitand̄ n̄ ɔsnsus in cārnalē coplam; ē cā efficiens mīm. S; ɔsnsus i ɔiugalē coplam. ⁊ ɔiugal copla in sta ɔphnd. s. cohitatioē ⁊ cārnalē ⁊ mutuū obsequi. ⁊ mutuā ꝑtātē corꝑis. q̄ uir n̄ h̃t mutuā ꝑtātē sui cōꝑis. si mlr. n̄ eā. Ad l' q̄ obt̄ ē d bā ugie. dicūt q̄dā q̄ ɔsnsit i car. le cō. la sub ɔditioē. si dō ulleꝫ. s; h̃ n̄ ut eē. q̄ istud n̄ quebat absolute. Vn n̄ erat necc̄ē q̄ i hoc ɔsntiret. n̄ absolute n̄ sub ɔditioē. Alii dnt q̄ ɔsntit i carle coplam. i. ɔiugalē. S; h̃ expō ualde extenca ē. ⁊ pp̄ h̃ d q̄ ɔsnsit in ɔiuū cō le la. q̄ gnālr ɔphendit illa. iiii. q̄ p̄ocā sunt. ⁊ q̄ d aug. q̄ ɔsnsit in car le cō la. Vn ē. i. ul. Sic ē ē terre in ul. i. ⁊ ɔsntie in ul. Ɔtm. q̄ ꝑ p̄uita sunt ob edire dō. si p̄cepiss; cohitū ɔiugalē. J hac ē n̄ fiebat aliq̄ p̄iudiciū ugitati. ul' dignitati ugitatis sue. l' uoto. Jtd aūt q̄ d bē ierō. intlligend ē d ill. q̄ p̄t uotū ugitatis ɔsniunt absolute in cārnalē cō. la ⁊ uoluit fr̄ mres. Vn n̄ h̃t loc i bā ugie. Sciend aūt q̄ bāta ugo ex ispiratioē spē sci uotū uouit ugitatis ad q̄ stilitas. seq̄ q̄ sin inspiratioē diuina. n̄ subiceret se maledco legis. In lege ē stit. maledci erat maledictione pene. ⁊ ob pbi. Jt̄ obr̄ d hoc q̄ dcm̄ ē. q̄ ɔsns expssus ꝑ uba d p̄snti ē cā efficiēs mīi. Dic ē alex. i q̄dā decretali. q̄ an cārnalē cō. la l; alti ɔiugū ad religioē; trāsire. postq̄ g̃ q̄ al' intret claustrū. uir q̄ fecet mor. q̄ ɔsentit ꝑ uba d p̄snti in istā. g̃ mīm. ē int illos. s; ꝑ dō in euū. q̄ dr̄ ɔiuxit hō n̄ sepet. s; si sepat. q̄d dr̄ ɔiux. g̃ pcat mor. l' si tenet mīm. g̃ p̄ exie d claustro. ⁊ redie ad ɔiugē. Jt̄ uir q̄ alex pp̄. pccaui. Ɔmmit ē p̄cept dni. ul' coartauit. q̄ n̄ l; ei facē. q̄ n̄ pot mutare p̄cepta legis. ⁊ euāglii. Nō ē eē docēs sicut pātēs hnis. Solus ē os ē docens sic pātē h̃nis. g̃ pcauit ɔstitues illā decretalē. Jt̄. mīm. sigficat ɔiunctioē x̄ ⁊ eccē. s; ɔiunctio x̄ ⁊ eccē ē insepabil'. q̄ d dō nobcū sum usq; ad ɔsūatioē; sctl. g̃ mīm. ē idissolubile. g̃ n̄ dissoluit. mīm. si iste intret religionē. Jt̄ p̄t car lem coplam n̄ lic; isti intrare religioē. ⁊ hoc ē pp̄ uinclm. mīi. S; id ē. mīm. an cārnalē coplam ⁊ p̄t. g̃ an cārnalē cop. la n̄ lic; alti ɔiugū. intrare religioē. Solō ad hec. d. q̄ mīm signat simplr ɔiūctioē x̄ ⁊ eccē. Jn q̄tū uō mīm ē spūale. an carnalē coplam; sigficat ɔiūctioē x̄ ad fidlē aīam. Jn q̄t uō ē ɔsmatū ꝑ carnalē coplam. sigt unionē filii dei ad huānā natām. h̃ aūt ē indissolubil'. q̄ d auctas. Anathi sit q̄ dixit dm̄ dposuisse hoiē; q̄ assūpsit. ⁊ pp̄ h̃ mīm. ɔsmatū ꝑ carnalē cō. la in dissolubil' ē. n̄ ꝑ morte cōpalē. q̄ uō ɔiūctio x̄ ad fidlē aīa; dissolubil' ē. pp̄ h̃ mīm. q̄ ē tm̄ initiatū ⁊ spūale. dissolubile ē. lic; aū

coniunctio viri et uxoris indissolubilis sit simpliciter, tamen dissolubilis est quantum ad opera coniunctionis. Item sicut matrimonium corporale consummatum per carnalem copulam dissolvitur per mortem corporalem, sic matrimonium spirituale, quod est ante carnalem copulam, dissolvitur per mortem spiritualem, scilicet cum alter coniugum transit ad religionem. Tunc enim moritur mundo, et haec est spiritualis mors. Ad primum ergo obiectum dicendum quod ille non facit (?) mundo claustrum ante carnalem copulam, non separat quos deus coniunxit, sed mors spiritualis separat. Ad secundum obiectum dicendum quod Alexander papa non mutavit preceptum domini nec coarctavit, sed quod ius erat declaravit. Magis enim tenetur deo quam homini, et hoc habuit a domino quod, ut dicitur, revocavit beatum Iohannem a nuptiis ad frugem melioris vitae. Ad tertium obiectum dicendum quod quaedam coniunctio viri et uxoris, scilicet illa quae est quantum ad fidem (?), alia indissolubilis est, ut coniugale (?), et non perditur obitu. Ad quartum dicendum quod licet idem sit matrimonium ante carnalem copulam et post, tamen ante est initiatum, spirituale, et post consummatum est corporale, et propter hoc non dissolvitur nisi per mortem corporalem. Item cum aliqui consentiunt in aliquam (?) et econverso, et consensus ille exprimitur per verba de futuro, scilicet cum dicit: accipiam te in meam, et: accipiam te in meum, si postea sequatur carnis copula, iudicatur esse post carnalem copulam matrimonium inter illos. Sed videtur quod non sit ibi matrimonium, quoniam non est ibi consensus per verba de presenti expressus, qui solus causa est efficiens matrimonii. Ergo ibi non est matrimonium. Item huiusmodi carnalis coniunctio saepe fit causa libidinis explendae, ignorantis (?) consensus intimatur (?); ergo ibi non est matrimonium, et ecclesia iudicat ibi esse matrimonium; ergo decipitur, ergo errat, et hoc inconveniens. Et ad hoc dicendum quod cum vir et mulier contrahunt sponsalia dicendo: accipiam te in meam, et bona intentione hoc dicunt, cum est determinata institutio in quo primum erit matrimonium, et carnalis copula sequitur, intelligitur esse determinatio illius futuri. Unde ideo per quam pollicitam (?) consensus expressus per verba de presenti [illegible] est et presens quod prius futurum fuit. Ad secundum dicendum quod licet inter tales non sit matrimonium, ecclesia tamen iudicat ibi esse matrimonium. Supponit enim quod bona intentione contraxerunt sponsalia. Nec ideo potest iudicare ecclesia, nec errat ecclesia, immo bene facit, quod forte est in matrimonio, forte non. Sed quoniam compellit eos simul esse ne dissiparetur matrimonium, sic inter illos iudicat esse matrimonium qui dicunt: accipio te in meum, accipiam te in meam; tamen forte non est in matrimonio, quia forte non consentit in mente, sed tamen profert verba.

Tertio quaeritur utrum matrimonium sit de iure naturali. Circa quod capitulum primo quaeritur utrum antiqui patres qui habuerunt simul plures uxores peccaverunt. Secundo quaeritur utrum matrimonium sit de iure naturali. Tertio quaeritur si simplex fornicatio sit peccatum mortale, et quaeritur si sit contra ius naturale. Circa primum sic obicitur. Dicit Augustinus super Genesim: Obiciunt Iacob quatuor uxores, quia quando mos erat peccatum non erat. Ergo secundum hoc antequam mos esset peccatum erat, ergo erat contra aliquod preceptum. Sed tunc non fuit aliqua lex nisi naturalis; ergo habere plures erat contra ius naturale. Sed mos sine consuetudo non potest esse ius naturale. Ergo quando mos erat

erat peccatum, erat habere plures. Item dicit Augustinus quod habere plures non erat contra preceptum; ergo non erat contra legem aliquam; ergo non erat peccatum, nam ubi non est lex nec praevaricatio. Item excusatur Lamech, qui prius uxorem introduxit bigamiam, et non excusatur a peccato; ergo peccatum fuit habere plures; ergo peccaverunt antiqui patres qui habuerunt plures. Item habere plures aut est malum per se aut non. Si non, ergo etiam nunc non est malum, et hoc falsum. Si est malum per se, ergo semper fuit malum; ergo semper peccatum; ergo semper peccaverunt antiqui patres qui habuerunt plures. Item dicit apostolus quod vir non habet potestatem sui corporis sed mulier, nec econverso. Ergo Iacob non habuit potestatem sui corporis, sed Lya; ergo quandocumque petebat Lya debitum, Iacob tenebatur ei reddere. Similiter quandocumque Rachel petebat, tenebatur ei reddere. Ergo si simul ambae petissent debitum, simul utrique debuit reddere; ergo fuisset perplexus, et hoc inconveniens. Ergo peccatum fuit ei habere plures. Ad idem facit auctoritas apostoli: Nolite fraudare invicem nisi forte ex consensu ad tempus ut vacetis orationi, et iterum revertimini in idipsum. Forte dicetur ad hoc quod ex dispensatione domini licuit antiquis patribus habere plures. Sed probatur quod non, quia dictum est de rege Israel in Deuteronomio: Non habebit uxores plurimas quae alliciant animum eius. Ergo permissum est per legem habere plures, dummodo non alliciant animum. Ergo non fuit necessaria dispensatio ad habendas plures uxores. Solutio. Ad predictorum solutionem sine praeiudicio melioris sententiae dicimus quod de iure naturali est unicam esse unici, et dominus dispensavit secundum exigentiam temporis quod tunc erat cum antiquis patribus quod plures simul haberent. Dispensavit autem quatuor de causis. Prima est propter multitudinem electorum dei, quia in tempore Abrahae, Ysaac et Iacob pauci erant electi dei; fere enim totus mundus ydolatriae subiacebat. Secunda est propter mediocritatem et temperantiam, sicut dicit Augustinus: quando mos erat peccatum non erat, ut mos dicatur non solum propter consuetudinem, sed propter moderatam et temperantiam mediante appetebant antiqui patres coitum, quia solum propter procreationem prolis ad cultum dei. Tertia causa est propter significationem. Modo enim Christus est sponsus ecclesiae fidelium, ex qua ipse generat tamquam ex uxore et sponsa sua, sicut Abraham ex libera, et ecclesiae mercennariorum, ex qua generat filios tamquam ex ancilla, sicut Abraham ex Agar. Unde apostolus: Sive per occasionem sive per veritatem Christus annuntietur, et in hoc gaudeo, quia saepe per mercennarium generantur filii spirituales. Et in figura huius habuit Abraham simul plures: Sarram, quae significat ecclesiam fidelium uxorem, et ancillam Agar, quae significat ecclesiam mercennariorum. Similiter Christus ad similitudinem Iacob est sponsus ecclesiae quadruplicis, scilicet ecclesiae maiorum contemplativorum, et ecclesiae bonorum et iustorum activorum, et est sponsus ecclesiae mercennariorum contemplativorum, et est sponsus mercennariorum activorum. Sicut enim sunt boni contemplativi, sic et mercennarii contemplativi. Unde in evangelio: Duo erunt in lecto uno, unus assumetur et alter relinquetur. Et est sponsus ecclesiae mercennariorum activorum. Ad hoc significandum habuit Iacob quatuor uxores, duas liberas et duas ancillas. Duae ancillae significant duas ecclesias mercennariorum activorum et mercennariorum contemplativorum. Quarta vero Christi sponsa est militantium ecclesiarum particularium.

In figura huius habuit David plures uxores, et Salomon. Unde in Canticis: Sexaginta sunt reginae et octoginta concubinae et adolescentularum non est numerus. Quarta causa est institutio hominum. Naturalis enim ratio dictat modo quod sicut vir non vult quod mulier dividat carnem suam cum alio viro, ita ipse non debet dividere carnem suam cum alia, nisi de auctoritate dei. Debet magis vir quam mulier. Probatio quod plures habere licitum est homini: quod magis debet deo quam uxori. Istis ergo quatuor de causis dispensavit deus cum antiquis patribus quod plures haberent uxores, unde non peccaverunt. Ad primum ergo dicendum quod cum dicitur quod quando mos erat peccatum non erat, non notatur causa, sed ibi pro tempore quo peccatum non erat. Causa enim propter quam peccatum non erat fuit dispensatio divina. Ad secundum dicendum quod habere plures dicitur non fuisse contra preceptum, quia deus dispensavit, et non transgressi (?) sunt preceptum, scilicet quod unica esset unici. Vel dicitur non fuisse contra preceptum, quia non fuit contra intentionem (?) praecepti, quod sicut mulier non debet dividere carnem suam cum multis viris, ita nec vir cum multis mulieribus, nisi auctoritate superiori, scilicet dei. Unde quod ex dispensatione dei habuerunt plures non fuit hoc contra intentionem praecepti. Ad tertium dicendum quod Lamech peccavit, quia non fuit dispensatum cum eo, et ex libidine introduxit bigamiam. Ad quartum obiectum dicendum quod habere plures non est malum per se, sed est malum sicut occidere. Unde sicut ex causa meritorium occidere est, sic habere plures aliquando meritorium fuit ex causa. Ad quintum dicendum quod quamvis unus habuit plures, nulla illarum habuit plenam potestatem corporis eius. Vel si simul petissent debitum, non fuisset perplexus; potuit enim ex causa rationabili alteri reddere et alteri negare. Unde Lya emit concubitum a Rachel cum viro suo per unam noctem pro mandragoris filii sui. Ad ultimum dicendum quod non fuit simpliciter licitum per legem regi habere plures, sed ex dispensatione.

Secundo quaeritur utrum unicam esse unici sit de iure naturali. Probatur quod sic, quia naturalis ratio dictat: ne facias alii quod tibi non vis fieri. Sed non vult vir quod mulier dividat carnem suam cum multis; ergo nec ipse debet dividere carnem suam cum multis mulieribus. Item in hac [illegible] fuit vir et mulier, et sicut dicit Augustinus in Genesi: Faciamus ei adiutorium simile sibi, et in hoc consistit fides quae est unius ad unam (?). Ergo naturalis ratio dictat unam esse unius; ergo est de iure naturali. Item in contrarium sic: Si non est de iure naturali, ergo est de iure positivo; ergo antequam esset institutum ius positivum non erat peccatum habere plures; ergo non peccavit Lamech habendo plures, quod est contra auctoritatem. Si vero [illegible] erat habere plures, hoc non vitium (?) esse [illegible] fuisse peccatum, ex quo non erat [illegible]; per gentiles non est peccatum, quia non habent legem scriptam, de quibus dicit apostolus: Qui sine lege peccaverunt sine lege peribunt. Ergo cum illi non haberent legem nisi naturalem, contra quam non est habere plures, nisi sit eis peccatum concessum (?), ergo non peccant habendo plures. Item quaedam animalia sunt quae servant castitatem, ut [illegible] una sic turtur; quaedam sunt quae magis sunt luxuriosa; et illa quae servant castitatem similiora sunt homini, qui castitatem tenetur servare. Ergo si illa animalia

naturaliter servant castitatem, multo fortius homo tenetur servare castitatem. Unde ergo est de iure naturali unam esse unius. Item [illegible] quod non est de iure naturali, sed propter hoc quod aliquando fuit aliter et sine peccato. Eadem ratione non occidere non est de iure naturali, quia aliquando occidere fuit sine peccato. Item vox omnium est vox naturae. Sed omnes dicunt bonum unicam esse unius; ergo unicam esse unius est vox naturae; ergo est de iure naturali. Sed contra: si est de iure naturali, ergo semper fuit peccatum habere plures, quia contra ius naturale nullus potest dispensare, ergo nec deus, quia non potest facere contra se. Item aliquando licitum fuit et etiam meritorium habere plures; ergo unicam esse unius non est de iure naturali. Item ponatur quod non sint nisi duo viri et infinitae mulieres. Constat quod ius dictabit de humano genere multiplicando, quod propter sunt (?) sicut patet in filiabus Loth. Ergo dictabit eis ratio quod quilibet habeat plures uxores; ergo non est contra ius naturale. Solutio. Ius naturale quoddam est speciale, quoddam universale, quoddam universalissimum. Istud est universalissimum quod est in omnibus rebus, scilicet concordia omnium rerum, et de tali iustitia naturali agit Plato in Thymeo: unum elementum non potest esse sine alio. Unde et dicit Augustinus: Iudicium divinae largitatis est quod quaelibet creatura compellitur dare se ipsam. Ius naturale universale est quod natura omnia animalia docuit. Ius naturale speciale est quod dictat naturalis ratio, et tale ius est in solis rationabilibus creaturis, et de tali iure speciali est matrimonium quantum ad fidem quam debent habere ad invicem vir et uxor, et haec fides exigit quod una sit unius. Unde unam esse unius est de iure naturali speciali, sed aliud est in matrimonio, scilicet coniunctio maris et feminae, quod est de iure naturali. Ad primum ergo dicendum quod deus non dispensavit contra ius naturale quantum ad essentiam virtutis, scilicet castitatem, sed quantum ad opera. Virtus enim immutabilis est, sed opera mutabilia sunt. Sub hac praecepti forma fuit ut vir non dividat carnem suam cum multis, salva tamen auctoritate superioris, scilicet dei. Unde vir debet fidelitatem uxori salva fidelitate dei. Magis enim tenetur deo quam uxori; tamen propter hoc ex dispensatione dei potest habere plures. Per hoc patet solutio ad secundum, et per hoc patet quod non occidere est de iure naturali; tamen ex praecepto domini aliquando meritorie occiditur. Ad ultimum dicendum quod propter positionem illam non oportet ius naturale mutari. Non enim vir debet dimittere fidelitatem illam quam debet uxori suae, nisi ex dispensatione divina. Nec illa positio contingit, quia sic ordinavit deus ut plures sint mares quam feminae, quia deus in maribus voluit esse quosdam rectores, ut doctores, qui significantur per Noe, quosdam virgines, qui significantur per Danielem, quosdam coniugatos, qui significantur per Iob. Sed si poneretur quod una mulier per dispensationem potuit plures habere viros, quia si propter multiplicandum populum dei dispensatum est aliquando cum viro ut haberet plures, eadem ratione dispensari potuit cum muliere ut plures haberet, si ille quem habebat non poterat generare vel propter frigiditatem vel propter aliam causam, et mulier voluit fecunda esse ne subiaceret maledictioni legis. Erat enim maledicta in lege sterilis. Ergo qua ratione licitum erat in lege unum habere plures, licitum fuit unam habere plures. Ad hoc dicendum quod unicam esse unius est de iure naturali, et multas causas quas assignat Augustinus in libro de bono coniugali

gii. ipsa est dignitas sexus, quia vir est caput mulieris, et non econverso. Unde magis dispensandum fuit cum viro quam cum muliere. Secunda est pacifice ordo domini, quia magis pacifice unus dominatur pluribus quam duo uni. Si autem una haberet plures viros, duo vel plures dominarentur uni. Tertia est fecunditas, quia unus vir plus potest fecundare quam tres mulieres vel viri plures (?). Unde dicit Augustinus quod si una mulier haberet duos, cum alter sufficiat cum fecunditate, aliquis haberet pro libidine. Unde potius dicenda esset meretrix quam uxor. Quarta causa est propter sacramentum. Est enim matrimonium sacramentum spiritualis coniugii, in quo non est nisi unus sponsus, scilicet Christus. Unde dicit Augustinus quod matrimonium ita in ecclesia confirmatum est, ut non liceat viro praeter illam cum ipsa vivat fecundioris firma accipere non tenere (?); quod praedicata ratio, quae praedicit ac supplex esset totum bonum matrimonii, quod non est verum.

Tertio capitulo quaeritur utrum fornicatio simplex sit peccatum mortale, et esse videtur naturale, per hoc quod Abraham eiecit Agar: si non eiecisset eam, si fuisset uxor eius, quia matrimonium individuam vitae retinet consuetudinem. Ergo non fuit uxor eius, et cognovit eam sine peccato. Ergo simplex fornicatio non est peccatum mortale. Item cum aliquis solutus cognoscit solutam, tamen nulli iniuriatur, praeter quod non iniuriatur homini, Deo non iniuriatur, immo multiplicatur eius (?), ergo non peccat. Ille ergo non peccat qui sic naturaliter cognoscit solutam; et sic simplex fornicatio non est ad minus peccatum mortale. Item non dictat naturalis ratio quod ab illa quam cognovit numquam debeat separari. Ergo separando se ab illa non facit contra naturam, nec cognoscendo aliam facit contra naturam, quia coniunctio maris et feminae naturalis est. Ergo cognoscere non est contra naturam. Ergo simplex fornicatio non est contra ius naturale, et non est peccatum mortale. Quod si concedatur: ergo coire cum ista soluta non est peccatum, similiter coire cum illa, similiter cum alia; ergo habere plures non est malum in se, sed tantum malum quia prohibitum est. Si aliquis dominus praeciperet alicui servo suo quod faciat hoc in illa hora, et ipse immemor illius praecepti non faciat illud in illa hora, faceret autem sine dubio si memor esset praecepti, dominus sciens veritatem non imputat ei ad peccatum. Ergo si aliquis committit simplicem fornicationem ad quem non pervenit prohibitio, quia nullo modo faceret si sciret esse prohibitum, deus non debet ei imputare ad peccatum. Ergo aliquis fornicatur qui non peccat, quod est inconveniens concedere. Item si fornicari non sit malum in se, ut in decretis habetur prohibitum, quia fere totus mundus perit propter simplicem fornicationem. Item si simplex fornicatio non esset peccatum, dissiparentur omnia bona matrimonii. Relinquitur ergo quod simplex fornicatio sit peccatum mortale. Quod concedimus, et dicimus quod ipsa est contra ius naturale speciale, quia sicut Augustinus (?) ... quod propter hoc relinquet homo patrem et matrem et adhaerebit uxori suae, et erunt duo in carne una. Ut in matrimonium habeant coniugia. Unde habetis ostendere (?) exemplum mulieris de

solum

paradiso, in quo institutum est matrimonium, habetis exemplar quod illius matrimonii de quo dictum est: propter hoc relinquet homo patrem et matrem. Dictat naturalis ratio propter continentem (?) cohabitationis cum uxore. Unde est quod pertinentes habent quandam legem naturalem ut tueantur (?) ... quod homo quod propinquior est castitati, propter hoc de substantia matrimonii est individualitas, scilicet pactio coniugii de non separando. Dictat naturalis ratio quod non cognoscat aliquam nisi cum plus (?) et non intercedat pactum coniugale propter vehementem amorem, quo delinquentium (?) ... Ergo fornicatio simplex est contra ius naturale, id est contra id quod naturalis ratio dictat. Unde est peccatum mortale. Ad primum ergo dicimus quod Agar fuit uxor Abrahae, si electa fuerit non solum ex praecepto Sarae, sed ex praecepto domini qui iussit (?) Abraham, cum deinde est eicere ancillam et filium eius. Non enim heres erit filius ancillae cum filio liberae. Ad secundum dicimus quod fornicatio contra naturale vetitum est, et non ex libero est, et propter hoc qui fornicatur polluit corpus suum, et facit ipsum templum diaboli, cum debeat esse templum dei, et sic expellit deum de templo suo. Unde iniuriatur deo. Ad tertium dicimus quod coniunctio maris et feminae naturalis est, magis coniunctio animalium, scilicet non animalium rationalium. Ad ultimum dicimus quod naturalis ratio dictat individuitatem quae est in matrimonio, sic peccatum est.

Quarto capitulo dicendum est de bonis matrimonii. Circa quod primo videndum est quae sint bona matrimonii. Secundo utrum bona matrimonii excusent coitum coniugalem ab omni peccato. Tertio de libello repudii, utrum fuerit contra ius bonum matrimonii. Dicit Augustinus in libro de bono coniugii quod tria sunt, scilicet bonum prolis, fides et sacramentum. Fides, id est fidelitas, quae duplex est. Una fidelitas ut neuter coniugum transeat ad alia vota vel alii commisceatur. Secunda fidelitas est, scilicet ut uterque reddat alii debitum. Bonum prolis est ipsa proles, per quod religiose educatur ad cultum dei. In matrimonio est fidelium et falsorum (?), vero mores eorum plures sunt non boni prolis. Bonum prolis est ut dicit Augustinus ut congeniti sint filii saeculi, generent filii lucis. Sed non generant in quantum filii saeculi, et propter hoc non generant filios dei. Sed filii saeculi per religiosam educationem fiunt filii lucis. Tertium bonum matrimonii est sacramentum, super expositum. Si ergo matrimonium signat coniunctionem Christi et ecclesiae, et propter hoc inseparabilitas est in matrimonio. Non tamen tertium bonum est ipsa inseparabilitas, ut multi dicunt. Sed de hoc tertio bono obicitur: quia aut sit sacramentum aut est idem sacramentum quod matrimonium aut aliud. Si aliud, ergo in matrimonio sunt duo sacramenta. Si idem, ergo idem est bonum sui quod est in (?). Solutio. Haec quidem non ita: Tertium bonum matrimonii est sacramentum. Hoc est propter illud tamen bonum, quia vel idem quod matrimonium, vel alio sacramentum, quia matrimonium est sacramentum. Hoc est propter illud tertium bonum, et ubi unum propter aliud non recipit in istis diversitatem. Constantia homo est imago dei, quod vel eadem essentia vel alia, et tamen quia fit (?) quia homo est imago dei

filii saeculi

Super textum (?)

Secundo quaeritur utrum ista bona matrimonii excusent coitum coniugalem ab omni peccato. Et videtur quod non, quia dicit Ieronimus (?): Ille qui dormierit de nocte cum uxore sua, non lotus aqua intret ecclesiam. Si intrare ecclesiam non prohiberet nisi propter peccatum, ergo dormire cum uxore sua est peccatum. Item ipse dicit alias quod coitus coniugalis non potest fieri sine peccato. Item apostolus de matrimonio: Haec autem dico secundum indulgentiam, non secundum imperium. Sed ubi non est peccatum non est opus indulgentia. Ergo in coitu coniugali est peccatum, cum ibi sit indulgentia. Item sicut dicit quod in coitu carnali homo totus fit caro. Ergo absorbet rationem. Si non absorbet nisi per peccatum, ergo in omni carnali coitu est peccatum. Dicit enim Origenes quod in coitu carnali non est spiritus sanctus in prophetis. Si non recedit spiritus nisi per peccatum, ergo in coitu coniugali est peccatum. Item in omni coniugali coitu est erubescentia. Sed secundum est Zacharias non cognovisset sanctam Elisabeth in conspectu hominum, ad quem incedens praesentia domini, ergo cum erubescentia non sit nisi de peccato, in omni coitu est peccatum. Sed contra. Dicit beatus Augustinus quod coitus cum propria uxore quando fit tantum causa prolis non habet culpam, et coitus qui fit cum propria uxore causa libidinis culpam habet. Item dicit ibi: Infirmitas carnis excipit per bonum matrimonii ne cadat in foveam peccati. Item aliquis cognoscens uxorem reddit ei debitum; hic cognoscere est reddere debitum. Sed reddere debitum est opus iustitiae. Ergo aliquod cognoscere opus est iustitiae. Ergo non est ideo peccatum. Solutio. Quatuor de causis finalibus cognoscitur propria uxor. Propter cognoscere causa prolis, propter cognoscere ut reddat debitum, propter cognoscere causa vitandae incontinentiae, propter cognoscere causa libidinis ut delectetur. Tribus de causis primis cognoscere propriam uxorem nullum peccatum est, nec mortale nec veniale, nec aliud addatur. Immo cognoscere uxorem tribus de causis praedictis esse meritorium, si ex caritate fiat. Caritas est ordinatrix (?) malum. Unde si habens caritatem ex caritate fugiat incontinentiam, quia ipse odit incontinentiam, et propter hoc cohabeat cum uxore sua ut vitet incontinentiam, talis coitus meritorius est et non est peccatum aliquo modo. Si vero non fit ex caritate, indifferens est. Potest et esse mortale peccatum respiciendo aliud finem ulteriorem, ut scilicet nutriat proles ad pompam saeculi, vel ad alia peccata. Concubitus autem qui fit propter delectationem aliquando est veniale, aliquando mortale peccatum. Veniale quando fit intra matrimonialem, scilicet quando vir vult delectari in propria muliere, sed nullo modo delectaretur nisi sua esset. Talis concubitus est veniale peccatum quod non praeponit deo. Et de hoc loquitur auctoritas Augustini: Infirmitas carnis excipit per bonum matrimonii ne cadat in foveam peccati mortalis. Si vero concubitus ille sit brutalis, id est si adeo impetuose moveatur in uxorem quod si non esset sua, illam cognosceret, peccatum mortale est, et de hoc loquitur auctoritas: Vehemens amator uxoris propriae adulter est. Item notandum est quod concubitus coniugalis qui est in caritate aliquando est cum peccato veniali, aliquando sine omni peccato. Cum veniali est quando aliquis vir sanctus ex caritate cognoscit uxorem suam, et aliquantulum placet ei delectatio quae ibi fit, sicut praedicatio apostolorum quae erat ex caritate aliquando fuit cum peccato veniali, scilicet cum placuit in aliis gloriae. Si vero aliquis vir sanctus cognoscit ex caritate uxorem suam

et nullo modo placet ei delectatio quae ibi est, immo odiosa sit ei, tunc ille concubitus est sine omni peccato. Sed hic raro contingit. Dicimus ergo quod non omnis concubitus coniugalis est mortale peccatum vel cum (?) ..., et ad auctoritatem Gregorii dicimus quod Gregorius dicit hoc propter decentiam. Decens enim est et honestum ut lavet vir se propter coitum, et propter bonarum mentium est ibi culpam cognoscere ubi culpa non est, et quia concubitus coniugalis raro fit sine peccato. Ita auctoritatem sic exponimus: Concubitus coniugalis ipsis sine culpa, id est vix potest. Ad tertium dicimus quod duplex est indulgentia, scilicet concessionis et permissionis. Indulgentia concessionis est de minoribus, scilicet de bonis minoribus, et sic sumitur apostolus indulgentiam, quia minus bonum est castitas coniugalis quam virginalis. Indulgentia permissionis de malo, sicut patebit in libello repudii. Ad quartum dicimus quod in opere illo dicitur totus homo fit caro, quia propter nimiam delectationem quae ibi est tantum habet sensualitas rationem, ita ut ratio ibi usum vel sui delectationis non habeat. Sed propter hoc non est ibi peccatum. Saepe enim ratio non cogitat de divinis, nec tamen peccat. Similiter prophetae in opere illo non habent usum prophetiae, nec tamen est peccatum. Ad ultimum dicimus quod haec est falsa: Erubescentia non est nisi de peccato. Immo sicut timor est figura rei nocivae, ita erubescentia est figura rei indecentis. Res autem indecens est peccatum aut sequela peccati. Erubescentia est in coitu coniugali propter sequelam peccati, scilicet propter inordinatum motum membrorum genitalium, quia enim homo non obedivit suo superiori, tantum est ut ei non obediat suum inferius. Est ergo erubescentia propter inordinatum motum, quod fit velit nolit ratio, et est sequela peccati, et incitat ipsum ad peccatum. Sed esse potest. Nituntur quidam probare quod in omni coitu coniugali sit peccatum, quia in omni coitu coniugali sit libido, et omnis libido peccatum, ergo etc. Item in omni coitu coniugali est delectatio carnalis quae movet ad illicitum, quod probatur per id quod dicit apostolus: Video autem aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meae. Si lex membrorum non repugnat legi mentis, non quia delectatio carnis movet ad illicitum. Ergo delectatio carnis cum moveat ad illicitum est illicita. Ergo est malum et est peccatum. Ergo in omni coitu coniugali est peccatum. Item illa delectatio quae est in coitu coniugali est inordinata et immoderata. Ergo est privatio modi, speciei, ordinis. Sed malum, ut dicit Augustinus, nihil aliud est quam privatio modi, speciei vel ordinis. Ergo illa delectatio est malum, ergo est peccatum. Item illa delectatione carnali delectatur iste in uxore sua propter se tantum, non propter deum, quia sua sensualitas non respicit deum. Ergo illa delectatione carnali fruitur iste homo. Carnalia si fruitur carnali, est totum et solum malum hominis, ut dicit Augustinus. Ergo illa delectatio carnalis est malum et ita peccatum. Sed dicimus quod ibi non est fruitio, quia illa delectatio non est voluntaria. Probatur quod est voluntaria: quia tangere uxorem suam voluntarium, ergo tangere illo suo cognoscere est voluntarium. Sed illo tangere est delectari vel delectabile. Ergo delectari est voluntarium. Probatur quod non est voluntaria illa delectatio. Si dicatur quod illa non est voluntaria, cum quod delectatur velit nolit. Iste enim quod cognoscit.

voluntas q (?)

uxorē suā. i. e. r. dl'ectari ī eo n̄ ē uolū. q: ex quo ad dilig' dm̄ ex caritate dl'ectat in ipso ueut nolet. g' f h dl'ectari in eo n̄ ē meritoriū. Quod in aliis. Item. ē. pcipit' ē dl'ectare in dn̄o. x̄. Gau dete in dn̄o. x̄. Jt' ut' q' si dl'ectatio carnal' que ē in coitu qiugali n̄ sit pc̄m. n̄ ei displicet, illi sc'o uiro q cogitat uxorē suā. sp'e pl'. tm̄ ppt dm̄. q' illa dl'ectatio meritoria ē. q' quicq ē ī illo coitu qiugali refert ille uir sc's ad dm̄. Sz ī meritoriū n̄ di ei displicere. Jmo placet. ⁊ hoc ē ee pccā. Jt' illa dl'ectatio n̄ displicet ade ī pō statu. q tn̄ ppt dm̄ cogitaret uxorē suā. g' n̄ huic sc'o uiro. si displicet. ut' eo q de l'ectatio illa sit pc̄m. ergo si cōcedat' aut g' ē pc̄m f'le. aut ppt aliud. Si p'le. aut g' ī q' dl'ectatio. aut ī q' carnal'. Si in q' delectatio g' qlib' dl'ectatio ē pc̄m. ⁊ hoc flm. q' dl'ectatio q ē in dm̄ n̄ ē pc̄m. si ī q' carnal' g' quelibet dl'ectatio carnal' ē pc̄m. ⁊ hoc itm̄ flm. quia d' magr' in sniis. q' sci p' laborē dl'ectant' corpalr' ⁊ gestendo n̄ peccat. silr' p' esuriē dl'ectant' qmedendo ⁊ n̄ pcāt. Si uō ppt aliud ē illa delectatio pc̄m n̄ p' dici n̄ ppt rōnē ⁊ hoc itm̄ flm. q' tamē displicet illa carnal' de l'ectatio. ī hoc sc'o uiro. si n̄ ē pc̄m p' se. n̄ s'm aliud. g' simplr' n̄ ē pc̄m. q' q'. Solo. Ad p'm d' q' h' fl'a. in omni coitu qiugali ē libido. q' li bido n̄ ē qlib' appetit' quo mouem' ad dl'ec tand'. si tm̄ appetit' uolūtari'. ut p' ī lecato re qui qm̄ plen' ē ⁊ n̄ n̄ appetit cibū. immo refutat adhuc qmedit. Ex libidīe ibi ē ap petit' human'. Ad f'. d' q' illa dl'ectatio carna lis que ē in coitu qiugali mou' ad illici cū. si n̄ ad illicitū s'm sualitatē. h ad illicitū rōi. ⁊ cū f uolūtatē rōis. n̄ uelit iste uir sc's illā dl'ectatioē carnalē ee. n̄ ē pc̄m sic ē in illo qui in .xl. a' hora appetit co medē. Appetit' ille mou' ad illicitū. s'm ad illicitū sensual'. h ad illicitū rōi. ⁊ si co sentiat ei rō n̄ ē ei pc̄m. Ad t'tiū d'. q' sine dubio illa delectatio ē inordinata. ⁊ in mo d'ata. ⁊ g'. q' ē malū. Sz n̄ seq̄t' g' ē pc̄m. n̄ aug' d'. tm̄ malū cl'pe ee puatioē sp'ei modi ul' ordis. si ⁊ malū pene. Jn illa aūo dl'ectatioē carnali ē malū pene. Quia c'ho n̄ obediuit suo supiori. fc'm ē ut n̄ obediat ei suū inferi'. Jlle g' p'nt' carnis ⁊ fitor q ē ī semine. peales sūt. ⁊ a pcc'o sūt. ⁊ dl'ectatio illa carnal' q ē a pcc'o mou' ad illicitum. aīa ē corrupta corrūp' carnē ⁊ caro corrupta uice uīsa corrūp' aīam. Ad q'rtū d'. q' ī n̄ ē fruitio. q' sine dubio fruitio. di ee uolū. ⁊ n̄ u h' a'. hoc tāgē ē uolūtariū. ⁊ h tāgē ē dl'ectari. g' dl'ectari ē uolū. Tu cogitas co ntēū. contactus ē uenies. g' cogitas uenietē. ul' hoc p' distingui. Delectari ē uolūtarium. q' dl'ectari p' tn̄ respicit p illo actu cui an nexa ē dl'ectatio. l' p toto p' mō ū ā ē. f'o sā.

p h p q' n̄ ē silr' de delectatioē carnali ⁊ d' de l'ectatioē q ē in dō. q' ī delectatioē carnali. act' cui annexa ē dl'ectatio tm̄ ē uolūtari'. ⁊ n̄ dl'ectatio. sz ī dl'ectatioē q ē in dō ⁊ ipm̄ dili gē ē uolūtariū ⁊ ipā delectatio. Sciendū tm̄ q' dl'ectatio n̄ ē p' se uolūtate. h' aīm. in q' ē mo tus sic dl'ectatio q ē ī gustu ad l'ectatioē mitt' ē ad ī qobi. q' cū dl'ectari sit meritoriū q' displiceat ī isti sc'o uiro. d' q' dl'ectari n̄ ē meritoriū. n̄ g' act' ē annexa ē delectatio. ⁊ n̄ op' q' dl'ectatio placeat. Ad ultimū d'. q' ī adā an̄ pc̄m n̄ ee carnal' de l'ectatio inordinata. ⁊ n̄ displiceret ei. Sz ī isto uiro sc'o ē inordinata. ⁊ mou' ad illicit' ū'e te displicet ei. tn̄ di ei placere. q' h' tamen sūt sic fomes. ⁊ p'mi mot' ⁊ p'ter carnis rema net ī hoīe. ad q'suatioē humilitatis ⁊ h q sic q'ta sūt p'iebusceos. q' n̄ potuerūt eicē filiis isrl' d' terra sua. h fecerūt eos tributarios. Silr' ⁊ nos h' stimulos d'bem' facē tributarios. ut ab eis tributū accipiam'. humilitatē ⁊ mi ta q'l'h merēm'. resistendo eis. Dic' aut magr' ī sniis. q' delectatio q ē in coitu quo cogitat a' uir sc's uxorē suā n̄ ē pc̄m. sic dl'ectatio in co medendo. p' esuriē n̄ ē pc̄m. n̄ sit īmod'ata. sic h' n̄ ut' ee. q' dl'ectatio illa p' se q'dā bonū ē. g' in t'tio illi' boi ē. q' inte tio boi. bonū ē. g' q'ntūq; in tm̄ dat illa de l'ectatio. bonū ē simp. g' siu' mod'ate siu' ī mod'ate in tm̄ dat simp bonū ē. g' ⁊ si sit ī mod'ata tm̄ bona ē. ⁊ ita n̄ ē pc̄m. Jt' illa d' lectatio ē in pte brutali aīe. ī q n̄ ē pc̄m. g' siu' sit mod'ata siu' īmod'ata dū mō maneat in brutali ui n̄ ē pc̄m. Ad h' d' q' t' ē d' illa dl'ectatio īmod'ata qn̄ uis qcu piscibil' brutal' trahit humanā uolūtatē. ad apetitū. ī quo dl'ectat' ipā ⁊ t' ē illa dl'e tatio pc̄m. Tūc ē hō sit brutal' cū sic uint' uis supio' brutali uis ē supior n̄ dr' ⁊ dominus dl'ectari n̄ mod'. Quādiu g' illa dl'ectatio man' ī suis finib'. s. ī brutali n̄ pmixta uolūtati hūe. n̄ ē pc̄m. qntūcūq; intensa sit. Tūc ē aq̄ inferiores diuise sūt ab aqs superiorib'. p firmamentū uirtutū. q' sūt qi in medio. Sz si qiūgant' t' ē pc̄m. q' sit qn̄ uis inferior trahit ad se uī supiorē. Sz qn̄ p'. pū supi orē. qiuūc' cū angelis. ⁊ pui ī feriorē. cū brut' ⁊ bruta ⁊ angeli infinitā h't in decentū distātia. qlr' ē hoc. q' uis inferior ad se trahit supiorē. Ad hoc d'. q' tot' sc's hoē sic q'dā ciui tas ordinata. Superiores ē uires dnt' regē ī feriores ⁊ ob eis puidē. ⁊ cū inferior uis appe tit ad' noc'm trahit n̄alr' uī supiorē. ad sui p'missiōes. sic cū uis acceptā magn̄ di ē ocul' trahit intellectū ad qtēplād' inuisibilia. di. Jntellect' ē mou' mediate sensu. Supio' aūt uis tota ad p'missiōes inferioris sepe dl'e tat' in eo. ī quo uis inferior dl'ectat' ⁊ hoc ē q' d' b' jacob'. unusq; teptat' a qcupiscentia sua.

abstrahit' ⁊ illect' ū' ista qcupiscentiā totū mūdū ī uoluit. ⁊ de hac maxīe qq̄runt' sci. ū' iob. pereat dies ī q nat' sū ⁊ iere. dies maledc'a ī q nat' sū ⁊ apō. Jnfelix ego hō qs me libabit d' corpe mortis huius. ⁊ p'mi mot' sequūtes ex hac qcupiscentiā. n' alio' repmior sūt. q' be' q'tebit ⁊ allido' puulos suos ad pe. remanē ⁊ tm̄ p'mi mot' p' baptīm. ī q totalr' sc'ificat aīa p'ma. ū'ob' ppt exercitiū ut h'em' cū quo pugnem' ⁊ ppt uictoriā ⁊ tributū. ut qcul cādo ieb useos merem' ⁊ ppt humiliatioē. ⁊ ad humilitatē qser uādā huit paulus stimulū carnis. Ol'a d' h'

beda q' d' sup l' eūū. Nuptie f'ce sūt in cana ga lilee. Dic' ē q' si nuptiis ee' alīq' macula nū q' xp' p'sentia sua ⁊ sig'a suo' mitis eas q'ftist nie ut' dixisse q' d' sup ibat ad loca illa ubi erat peccatores. ū' dic' iueni uocare iustos h pec. ppt peccā eos ⁊ faciebat sig' ut ipi qūtent' ad fi dem. sic ait apō. lingue in signū sūt infidelib' h īfidelib'. Jnt'uit domū simonis qui peccā erat. ubiq; excellentā miraclm fecit. qn̄ beate mag dalene tm̄ p fluxu lacmaz' dedit q lacmis lau' pedes d' ⁊ capill' eē. Si dicat' sic q'dā dnt' q' illa qditionat' necēā ē p'babil' n̄ ē. t. n p babil' d' ee. h. Si symon peccāt' fuisset d' n̄ in isset ad eū. Ad hoc d' q' beda uīm d'. loqt' ē q̄ cōtra stricas q d'testabāt' nuptias. Q'dā ē h'etici dicebāt' oēm luxiā ee licitā. q'dā nullā. D' aū inuitat' fui ad nuptias ⁊ illi qui uitant' ad nuptias ad q'firmatioē ⁊ appbatioē nup tia' inuitant'. ⁊ d' nullo m' fuisset si nupe ee' pc̄m. q' q'firmasset sollepnit' cū aliis sed n̄ est silr' d' simone ⁊ si ē pc̄m ee. D' tn̄ uim d' ad ipm n̄ appbauit pc̄m sim. h inuitatus fuit ad p'nionē q' n̄ ē pc̄m.

Deinde q'st' bona t'm̄ii. ⁊ q'lr' excus' coitū qiugalē a pcc'o. Dicēdū ē utrm̄ in omi m' oio. sūt illa tria bona ⁊ sol' qn̄ uim in m' m'o īfidelium sūt illa tria bona. De hoc dicēdū ē qn̄ dice t' d' m'imo īfidelium. Sz nē q' qn̄ uxor alicui' uou' an̄ carnalē cop. q' ītrbit claustrū utr' in illo m'io sūt illa tria bona ⁊ ut' q' n̄ sit. ī bonū pl'. q' ista tēt' intrē claustrū an̄ carnalē co. g' tēt' n̄ coire. g' ī tēt' ad q'rū bō pl'. g' ī ē q'n uīm bō pl'. h. m'. Jnstitutū ē pncipalr' ppt bo nū pl'. Jt' g' de eēntia m'ioni. g' n̄ p' separari a m'io. g' cū ibi sit m'm. i. ē bon pl'. Jt' ut' q' i n̄ sit fides. q' duo' ē fides. s. dispēsatiōis. ut s. n̄ trāseat ad alia uota ⁊ fides thori. h i n̄ ē fides thori. q' ista n̄ tēt' uiro redde dbitū. cū tēat' n̄ coire ppt uotū. g' ī n̄ ē fm bonū m'ii. Jt' mlr' n̄ h't ptatē sui corpis sz uir. g' uir petat dbitū ab ista tēt' ei reddere. g' tēt' coire ⁊ tēt' n̄ coire ppt uotū. g' ē pplexa cū tēat' ad op' pōita. Jt' ad h' h'tr' in aliq ē obligata hu ic uiro. aut ī nullo. Si ī aliq. in nullo p' q'ica q' exigit iustitia. g' ī reddicioē dbiti. g' tēt' ei reddere dbitū ⁊ in ut p'us. Si in nullo ē oblig

ta. g' ibi nullum ē uinclm. g' n̄ ē ī m'im. ⁊ h ē flm. Jmo durat m'm inter ipos quousq; ipa as sumat h'itū ⁊ ita sit scīmoial'. Jt' ponat q' ū ei corrūpat illā puolūtiā. q' uīm tēat' re manē. ūr q' s. q' m'm qsumatū ē p carnalē copla. g' n̄ p' intre claustr'. n̄ d' qsensu uiri. g' n̄ p' n' sc'ioial'. Sz n̄ h. puice' g' in eo ī quo n̄ peccauit. Jt' canō determinat. q' si ista duo m' ses n̄ intrauit claustrū. tēt' remanē cū uiro. Sz ut' q' male determin'. q' supponit locū p'me ad eos. Si decessiss' ū' mlr' libata ē a lege uiri: cui uult nubat. Dic' aug' n̄ ē licitū de minare q' ap' n̄ determinat. Dic' ē generalr' ē ulr' nubat. n̄ d' so ul' ttio ul' q'rto. ⁊ n̄ f'e n' ttie n' q'rte nuptie pc̄m sūt. Si g' n̄ licz determinare q' ap' n̄ determinat. cerlto forti n̄ lic' determinaē q' d' n̄ determinat. g' n̄ l' determināre pp. ī alic' co alio tps reddiōi dbitū. cū d' n̄ determin ⁊ Solo. ad hoc di' colt'. q' uxor que uou' ⁊ q'rit' uel' claustrū. an̄ carnalē cop. in nullo obligata ē ui ro suo. n̄ ī hoc q' n̄ d' trāsire ad alia uota. ⁊ n̄ tēt' ei reddē dbitū. Sz nos d' fea q' p'deā sūt q' ī nullo m'io sūt illa tria bona. n̄ oī. q' oā sūt. sz sūt ī f'exigentiā. cū m'm. ē q' in se ē. exig' illa tria bona. ⁊ d' q' h tēt' reddē dbitū uiro suo. n̄ ab soluit. sz saluo iure superioris. ⁊ ⁊ p' carnalē cop. n̄ tēt' reddē dbitū. n̄ saluo iure superioris ⁊ m' si ante altarē sit ⁊ uelit recipe corp' x. n̄ tēt' ei tē reddē. Sz an̄ car. co. sc'o uoto d' intrādo claustrū. maius ē ius superioris. Ad p'm g' d' q' ī m'io m'io ē boni pl'. f' exigentiā ⁊ q'. q' ista tēt' co hire. si n̄ simplr' ⁊ absolute. Sz saluo iure supi oris. Tenz ē uinclm matrimoniale. usq; ad illū punctū in quo illa suscepit h'itū ⁊ sit scīmoia lis. Solum m' g' ad p'mū ⁊ ad fm p' intrātioē h'. Jste tēt' n̄ reddē debitū. Ad t'tio obt' d' q' ista n̄ ē pplexa. q' ad illo q' dei ē tēt' simplr' ⁊ absolute. q' illa obligatio q ad dm̄ ē n̄ reci pit suspēsioē ul' qditioē. Sz ius humanū recipit suspēsioē l' qditioē. ⁊ ista n̄ sūt q'ia. Jsta tēt' simplr' ⁊ absolute intrē claustrū. Jsta tēt' reddē dbitū. saluo iure superioris. Ad q'rt' p' solo p p'ea. Ad q'nt' d' q' h q' corrupta ē p ui olentiā. tēt' remanē cū uiro suo. n̄ p' intrare claustrū. uiō uiuēte n̄ ex mutuo qsensu ut' q' inter. ut si alt' remanz q' nulla sit suspitiō d' fornic'. el'. sic si alq' ūgo corrūpat' p uiolen tiam n̄ p' decetō qsēti inter ūgines. tn̄ ex h pu nit' ppt lesionē. q' qms dl'et' ei aureola ⁊ m' n̄ d'beat tn̄ n̄ amisit d' subā. p'mii. q' aure ola nē d' subāli p'mio. n̄ d' subāli augmētō p'mii tn̄ h q corrupta ē p uiolentiā. d' p'eē n̄ negliges fuit q' n̄ intrāuit claustr' an̄ ca nalē co. Ad ultimū d'. q' canō h' n̄ p' ad d'mi naē in iure diuino. d' ū mō d'minz p' exi gentiā iuris diuini. ⁊ cū diuinū ius dicat. q' q' uouit: sti ā' n̄ moretis reddē. Displicet dō īfidel' ⁊ stulta pmissio. exiuit tenē diuino

BIBL. NAZIONALE CENTRALE · MSS

ista stati reddere debitum viro suo. non ad ipsam spectat. quia
ex quo ad statum obligata est in illo statu potest duo
tristes quia consentaneum est spatium ducere in suum aut
duuo. Ne ergo alter coniugum ex odio vel ex alio
alia causa fraudulenter differat reddere debitum sta
tuit canon et bene spatium duorum mensium infra quos si non in
tret claustrum tenetur petenti reddere debitum et simplici
ter absolute.

De eo vero quod dictum est de libello repudii:
quod concessum erat tunc bonum matrimonii scilicet sacramentum quod exi
git inseparabilitatem libellus autem repudii
faciebat separationem. Erat autem libellus repu
dii carta quaedam in qua vir scribebat causas propter quas
volebat sponsam suam repudiare. Circa istam
quaestionem primo videndum est utrum libellum repudii dare sit
peccatum et an ducere aliam vivente prima esset pec
catum. Secundo an repudiata posset reconciliari po
stea viro. Quod dare libellum repudii sit mortale pec
catum. Probatur per hoc quod erat contra bonum matrimonii scilicet
contra sacramentum. Item omnis contra aliam conceptio est quod Deus
coniunxit homo non separet et hoc est de iure naturali quia
licet coniunctio sit auctoritate divina non separetur
auctoritate humana. Ergo dare libellum repudii erat
mortale peccatum. Sed contra dicit auctoritas. Error cui non
resistitur approbatur. Ergo cum Moyses cuius erat re
sistere non restiterit huic errori approbabat il
lum. Ergo princeps erat peccati illorum. Ergo Moyses pecca
bat mortaliter. Si dare libellum erat peccatum mortale.
Ad quod facit illa auctoritas. qui culpam non
redarguit culpe videtur consentire. Sed solo est quod
iste due auctoritates intelligende sunt cum prelat
dicit ut possit utiliter resistere et redarguere. Sed Moyses
huic errori non poterat utiliter resistere quia multi
tudo erat infecta. Sic esse non potest nisi utiliter resistere
multitudo contingit et timeas quod resistentem ma
ius malum accidere mecum. Sed tamen obicitur in xxiiii.
deuteronomio dedit Moyses legem de libello repudii
dicens. Si acceperit homo uxorem et habuerit eam et non in
venerit gratiam in oculis eius propter aliquam feditatem
scribet libellum repudii et dabit in manu ip
sius et dimittet eam de domo sua. hanc legem
habuit Moyses a spiritu sancto. Ergo qui dabat libel
lum repudii dabat eum per legem datam a spiritu sancto.
Ergo non peccabat. Item in libello repudii reseri
bat causas repudiationis propter quas repudiabat uxo
rem et oportuit ut libellum illum portaret ad iudi
cem quod in xxii deuteronomio dicitur quod si vir uxori
obiciat crimen pessimum. verum scilicet quod non invenerit
eam virginem. si pater et mater puelle coram iudici
bus ferant signum virginitatis. vir ibi est afficiendus
de diffamatione. et insuper condempnabitur c. siclis
argenti et si verum est quod obicitur. lapidabitur
mulier et per hoc patet quod in lege pessimum crimen fuit alii
quam deflorari. ante matrimonium. de hoc dicit Augustinus quod
in aliis actionibus reus iudicatur ad penam. In causa
isto matrimonii non iudicatur ad penam quod prius in pro
cessu iudicio quod non puniebat tamen pena pecuni
aria et nichilominus cogebatur recipere uxorem suam.

Mulier autem lapidabatur et hoc propter dignitatem viri.
quia mulier est subiecta viro magis est peccatum quod peccavit
in deum et ipsum virum quod fuit peccatum viri offendere
ipsum quod non invenerit eam virginem. Veruntamen ergo per hoc quod ille
qui repudiabat uxorem libellum repudii deferre
bat ad iudicem et si iudex iudicabat illas causas
esse sufficientes dimittebat uxorem. Ergo secundum
sententiam legis iuste datam posset vir dimitte
bat uxorem. Ergo non peccavit dando libellum repudii.
Item videtur quod non peccavit ducendo aliam uxorem quod dicit
Augustinus de duabus uxoribus quando mos erat peccatum non
erat. Sed mos erat repudiata prima aliam ducere ergo
ergo non erat peccatum. Item ducere plures non est malum per
se et permittebatur per legem ergo erat licitum ergo non
erat peccatum. Solutio. Oportet distinguere inter genera per
missionum. Est enim permissio concessionis scilicet quando per
mittitur ad quod tamen est melius quam eius oppositum sicut est
permittitur ab abbate alicui monacho comedere
carnes cum aliis et hoc melius quam si gliscit vivere
coram aliis. Est permissio indulgentie quando permit
titur ad licitum eius oppositum melius est sicut permisit
apostolus secundas nuptias dicens. Mortuo viro nubat
in domino cui vult. cum tamen esset melior continen
tia vidualis. Est permissio tolerantie quando per
missio comparata quando permittitur ad peccatum mortale
ut fiat maius peccatum mortale et hoc modo permisit
Moyses divortium fieri per libellum repudii et du
cere aliam ne fieret homicidium. Iudei enim cum essent car
nales valde luxuriosi erant et propter adinventio
nes uxores quas volebant habere alias. Ideo permisit
Moyses divortium ne fieret homicidium. Ad primum ergo
dicendum quod lex de libello repudii quoad tollebat scilicet se
parationem et ad quod ligabat tamen sub conditione
scilicet ad hoc ut si alius vellet dimittere uxorem non
dimitteret nisi secundum causas sceptas in libello repu
dii. Dicendum quod hoc habet non video. Vir dedit libellum repu
dii per legem datam a spiritu sancto. Ergo non peccavit. dabat
enim per legem id est per tolerantiam legis non per legis iussum
vel auctoritatem quod si sic non peccaret. Ad secundum dicendum quod non valet
argumentum. Per sententiam datam posset vir dimittebat uxo
rem ergo non peccabat quod iudex non dicebat in
illa sententia quod vir posset dimittere uxorem. sed
quod vir posset sine legali pena sic litigaret.
sacerdotes quando milites de decimis iudex non dat
sententiam permittentibus quod ipsi possint detinere decimas.
Sed dicit sacerdotibus quod taceant et non puniretur
milites. ne maior scissura fieret. Ad tertium
dicendum quod hec auctoritas quando mos erat intelligitur quoad il
las personas cum quibus dispensatum fuit. quod plures haberent
sicut cum regibus et patriarchis. sed cum plebe num
quam dispensatum fuit. Ad quartum dicendum quod licet ducere
plures uxores per se non sit malum tamen est
malum in se quod illicitum non per dispensationem
sicut dictum est supra. Adhuc probatur quod Moyses pec
cavit permittendo libellum repudii quia dicit apostolus
Non sunt facienda mala ut veniant bona.
ergo non sunt tolerata mala minora ut veni
ant maiora quia sic tolerantur mala magna.

ne veniant maiora mala. Item probatur per verba domini
in xviiii Mathei qui quidem dabat libellum repudii.
Dupliciter peccavit scilicet separando se ab uxore et du
cendo aliam. Pharisei temptantes quaerentes si licet homini
quacumque ex causa dimittere uxorem suam. Respondit dominus non le
gistis quia fecit deus homines ab initio masculum et fe
feminam fecit eos et dixit propter hoc relinquet homo patrem et matrem et ad
herebit uxori sue. et erunt duo in carne una. itaque iam non sunt
duo sed una caro. Quos ergo deus coniunxit homo non separet.
et per hec verba domini patet quod peccabat separando se ab
uxoribus. Item cum quaererent quare Moyses mandavit dari
libellum repudii et dimittere. respondit quoniam Moyses
ad duritiam cordis vestri permisit vobis dimittere
uxores vestras. ab initio autem non fuit sic. Dico
autem vobis quod quicumque dimiserit uxorem suam et ali
am duxerit mechatur et qui dimissam duxerit mechatur.
Per hoc ergo quod ducendo alias peccabant mortaliter. Item
probatur quod lex illa de libello repudii fuit in permis
sione comparata. hec probatur quod deus per legem datam ab initio
secundum quam inseparabiliter una fuit viri. Illa lex fuit
et adherebit uxori non de uxoribus sic etiam ne probatur
probatione domini per hec quod lex illa que est in xviii
deuteronomio De multitudine uxorum regis fuit in p
missione comparata ergo peccavit mortaliter. Deus plures ha
buit. Sed esset in statu in quo plures habuit placuit
deo ergo non peccavit habendo plures. Solutio. ad primum dicendum quod non va
let argumentum. Non sunt facienda mala ut veniant bona.
ergo non sunt toleranda mala et cetera. quia qui facit mala ipse
peccat. Sed qui tolerat mala non peccat cum non possit
utiliter resistere. Ad secundum dicendum quod sicut lex de libello repudii
fuit in permissione comparata ita lex de uxoribus regi
fuit in permissione comparata. non dispensatum erat cum re
gibus. Sed cum plebe non fuit dispensatum sicut dictum
est supra.

Secundo est quaestio de repudiata utrum possit redire ad primum ma
ritum. Videtur quod sic. quod dicitur in xxiiii deuteronomio de repudiata. Cum
egressa alterum maritum duxerit et ille quoque oderit
eam. Dederitque ei libellum repudii vel etiam mortuus
fuerit. non poterit prior maritus recipere eam in uxorem quia
polluta est id est abhominabilis facta est coram deo. non pecca
re facias terram tuam quam deus tuus dedit tibi possidendam.
Ex hiis ergo datur intelligi quod si non duxisset alterum
maritum posset redire ad priorem virum. Sed obicitur esse hoc
quod dictum est. Non poterit prior maritus recipere eam in uxo
rem quia constat quod cum repudiata duxerit alterum mari
tum peccavit mortaliter et nullum fuit matrimonium vel de iure quia
si esset non esset polluta et abhominabilis facta coram deo. ergo
durabat matrimonium. cum priore viro. sed matrimonium contractum in
divorcium vite consuetudine. ergo de iure matrimonii te
batur vir illam recipere si illa vellet redire. Item
eadem sunt moralia in nova lege et in veteri. Sed in nova le
ge moralis est. Si peccaverit in te frater ignosce. Unde cum peteret quo usque
ad nos quotiens peccaverit in me frater meus et dimit
tam ei usque septies. Respondit dominus. non dico septies sed us
que septuagies septies. ergo in veteri lege moralis erat
hoc. si peteret indulgentiam. ergo cum repudiata peteret quod vir
parceret alii debebat vir indulgere. ergo debuit eam reci
pere. Ergo et cetera vivam licitum esset per legem repudiatam

ducere alterum maritum vel quare quia lex de cum egressa alterum
virum duxerit. ex hoc innuitur quod lex permittat eam ducere
alterum maritum et hoc licitum erat per legem. Sed contra lex
puniebat eam quia ducebat alium maritum. Non poterat
enim redire ad priorem virum quia polluta et abhominabilis
fiebat ducendo alium. ergo non erat licitum per legem du
cere alium. Item obicitur de hoc quod dicitur. Ne peccare facias ter
ram et cetera. videtur enim quod vir recipiendo mortale peccatum esset quia
si non potuit continere et cohibuit peccabat mortaliter cum
matrimonium esset inter ipsos. Solutio. ad primum dicendum quod littera ma
trimonii exigeret quod vir recipere eam nisi prohibitum fuisset.
Sed quia lex prohibuerat non poterat recipere. sicut si prohibitum
esset. in non dare etiam huic indigenti. littera exigeret
quod daret ei. nisi prohibitum fuisset. Ad secundum dicendum quod utitur quod
sunt quantum ad deum non mutantur. non quantum ad decimam. non
quantum ad mores sed utitur quod sunt ceremonialia et ex hoc vel non
mutentur quantum ad essentiam tamen mutantur quantum ad mores.
Unde ad est mores utitur. in nova lege quod non erat mores in vetere
quod non erat mores utitur quod repudiata quando alium duxerat vi
rum reciperetur a priore. Lex enim prohibuerat in hoc ut
usque pena et quod utique peccaverat contra matrimonium et ille re
pudiando et illa alium ducendo. Lex enim vetus du
rus fuit sicut agellum superbis infrenum rudibus
in pedagogum. perfectis insignum. Ad tertium dicendum quod licitum
fuit repudiatam alium ducere id est lex non puniebat eam
mortaliter adulterio quia non lapidabatur sed puniebat spiritu
aliter quod non poterat redire ad primum virum. lex enim ali
quando puniebat corporaliter ut adulteram lapidando. ali
quando pena pecuniaria. Ut illum qui imposuit uxori
crimen pessimum quod non poterat probare scilicet repudiatam.
Ad ultimum dicendum quod hoc intelligendum est ne peccare facias.
id est ut facias non peccare. sicut ut alii teneant quod dari
dicis libellum repudii quod illo quod dictum est quod repudiata que
duxerat alium virum non poterat redire ad priorem
virum quia polluta et abhominabilis facta fuit. propter hoc
quod duxerat alium. videtur esse contrarium quod dicitur.
polluta facta est iudicio eius quo polluit id est repudi
avit. ergo ex repudiatione facta est polluta. non ex
eo quod duxerit alium. Sed videtur illa interlinearis non
dicere. Mulier est iniuria repudiavit eam vir. ergo ipsa
non peccavit in repudiatione. ergo vir non polluit eam
repudiando. Ad hoc dicendum quod illa interlinearis mo
ralis est et sunt de quadam marginali moraliter in qua
dicitur quod mulier quam vir repudiaverat est terrena actio.
hanc polluit vir suo iudicio. eo enim ipso quod eam
repudiavit. pollutam iudicavit. et terrena actio non
non debet redire ad priorem virum quia nemo mittens
manum ad aratrum et aspiciens retro aptus est
regno dei. Illa ergo interlinearis non est litteralis sed
moralis. Ad litteram est polluta et abhominabilis
fiebat mulier quia ducebat alium et propterea sit
propterea quod dicit deus per Ieremiam iii capitulo. Si dimiserit vir
uxorem suam et recedens ab eo duxerit alium vi
rum numquid revertetur ad eam ultra. numquid non polluta et conta
minata est mulier illa. Tu autem fornicata
es cum amatoribus multis. tamen revertere ad me. per
hoc patet quod sic polluta dicitur a deo cum fornicaretur
cum amatoribus multis id est demonibus sic mulier

repudiata polluta dicebatur. cum polluta fuerat ab aliquo. pro eo in differentia inter libellum repudii materialem et spiritualem. quia libello repudii materiali sic repudiata duxit alium. non post redire ad pristinum virum. Sed in libello repudii spirituali. si cum omnibus demonibus fornicata sit anima redire potest ad deum in penitentia. Si obicitur de illo quod dicitur in eodem capitulo. Legitur etiam quod in iii. Regum. Ieroboam. x. tribuum. et regis duarum tribuum. tamquam de duabus mulieribus. Dicitur quod iude prevaricatrix soror eius iuda. quod pro eo quod mechata esset adversus me israel dimisisset eam et dedisset ei libellum repudii non timuit. Et hoc quod videtur quod deus dedit libellum repudii. Sed contra in Ysa. i. l. ysa. ubi dicit deus. Quis est hic liber repudii matris vestre quo dimisi eam. q. d. Ego non dedi ei libellum repudii. Sed ad hoc dicitur quod sponsus spiritualis. s. deus. a deo benignus est quod nulli anime dat libellum repudii. Sed cum anima per se deum repudiat dicitur ipsum repudiare. Et quod dicitur in Ysa. intelligendo est quod deus non dat primo libellum repudii. Legitur etiam quod contra iudeos qui dicebant quod deus prius repudiavit eos et hoc non est verum. Repudiavit autem eos deus propter peccata sua et repudiati sunt usque in finem seculi. non numquam repudiati quia in ipso fuerunt.

Quartum est inter quos de matrimonio dictum est de impedimentis matrimonii. Quorum quedam sunt substantialia. quedam accidentalia. Substantialia sunt que omnino impediunt matrimonium. Accidentalia que in aliquo casu impediunt. in aliquo non. Primo dicendum est de substantialibus quorum primum quod penitus impedit. contractum dirimit. primum de disparitate cultus. De quo dicit apostolus. Ceteris ego dico non dominus. si quis frater uxorem habet infidelem et hec consentit habitare cum illo non dimittat illam. et si qua mulier habet virum infidelem et hic consentit habitare cum illa non dimittat virum. Sanctificatus est enim vir infidelis per mulierem fidelem. Sed videtur quod apostolus hic precipiendo vel consulendo fecit contra dominum. quia preceptum dominus per moysen. in. vii. deuteronomii. quod iudei non sociarent coniugia cum alienigenis. s. cum infidelibus. et hesdras veniens de babilone separavit matrimonia que contraxerant iudei cum alienigenis. De hoc augustinus. quod iudei uxores quas de prohibitione duxerant. iussi dimiserunt. Et contra preceptum domini est. cum fidelis sit coniunctus cum infideli per matrimonium. Item obicitur de hoc quod dicit apostolus ego dico non dominus. Unde est ista putaret quis spiritum dei habitum in fine. ii. ad corinthios. dicens. an experimentum queritis eius qui in me loquitur christus. Ergo cum apostolus precipiebat et consulebat et dominus. Ergo christus dicit. cum dixit. Ego dico et non dominus. Item dicit augustinus quod non sunt faciendo. quod vir fidelis dimittere uxorem infidelem pro libera voluntate. Ergo certe libera voluntate erat dimittere. Sed libera voluntas idem est quod caritas. Ergo ex caritate fuit dimittere. Sed omne quod est ex caritate prohibetur. dicitur. Ergo ex precepto domini erat non dimittendam. Ergo contra dominum apostolus cum dicit. ego dico non dominus. Solutio. ad primum solvit augustinus quod deus prohibuit per moysen coniungi matrimonio cum infidelibus. Ergo hoc intelligitur de matrimonio contrahendo. Apostolus autem loquitur de matrimonio contracto. sub infidelitate. Preterea alienigenarum coniugium veniebat ad fidem. Nec est autem prohibitum quod infideles inter se non coniungantur matrimonialiter. Sed prohibitum fuit. ne fideles coniungerentur

cum infidelibus. Ad secundum dicitur quod sine dubio quod apostolus precipit et dominus. et quod consulebat apostolus et deus. Sed intelligendum est. Ego dico non dominus. i. ego consulo non dominus precepit. Numquam enim super hoc precepisse. sicut in veteri lege. non in novo de matrimonio infidelium. Sed in veteri lege precepisse prohiberi. ne fidelis coniungeretur cum infideli. et in novo. sicut in. vii. i. ad corinthios. Si dormierit vir eius nubat cui vult. tantum in domino. i. fideli ut dicit glossa. Ad ultimo obicitur dicendum quod licitum fuit fideli dimittere infidelem. propter duplicem causam. s. propter fornicationem spiritualem. que maior est in se quam corporalis in carne. propter hoc quod non prohibuit cohabitationem cum infideli. nec precepit divortium tamen propter liberam voluntatem suam propter caritatem ut dicit augustinus. non debuit dimittere fidelis infidelem. Unde in casu debebat committere et non dimittere. Sed deus hoc non precepit quia in genere licitum erat dimittere. Non tamen fuit faciendo. Tunc est ut dicit augustinus licitum non est faciendo quod non expedit. sicut licitum fuit paulo accipere stipendia a subditis. Sed non expediebat propter avaritiam auditorum qui non scandalizarentur. Deinde est quod non est coniunctio inter aptitudinem. quod si fidelis non dimittit infidelem. est coniunctio matrimonialis: si fidelis consentit habitare cum fideli. et moysen. quod dicit non accipias filiam alienigene filio tuo. quia seducet filium tuum ne sequatur me. quia moyses intelligit de matrimonio contrahendis et apostolus de contractis in infidelitate. Sed videtur quod eadem sit ratio in contractis et in contrahendis. Quod dicit cyprianus martyr. Non sunt coniungenda fidelia cum infidelibus membris. si in iam contractis matrimoniis cum alter coniugum venit ad fidem reliquo manente in infidelitate. Est iam unum membrum fidele. reliquum infidele. Ergo non sunt coniungenda matrimonialiter et eadem ratio est in contractis et in contrahendis. Solutio. ad hoc solvunt augustinus. dicens quod non est eadem ratio in contrahendis et in contractis. adhibens rationem que est in lege qua dicitur. non accipies filiam alienam filio tuo. quia seducet filium tuum ne sequatur me. sicut patuit in salomone. in. xi. iii. Regum. Erat etiam in dei cultu carnales et minus devoti. et quia non dum erat propalata veritas de facili seducebantur a mulieribus. Unde in nullo modo coniugi debeat fidelis cum infideli. Modo cum propalata sit veritas dei et confirmata miraculis nullo modo debet fidelis coniungi matrimonialiter cum infideli. quia infideles iam obstinati sunt et nulla spes est de conversione infidelium. Sed in tempore inter medio quando apostoli predicabant fidem et predicationem miraculis confirmabant de facili convertebantur homines ad fidem et destruebatur ydolatria que manifeste contra legem nec eam videbatur. Unde cum alter illorum qui convenerant matrimonialiter in infidelitate convertebatur ad fidem. non timebatur quod seduceretur ab infideli. Sed potius sperabatur quod infidelis converteretur a fideli. Unde non erat idem quod erat in lege. et pro illo tempore loquitur apostolus. Cyprianus autem loquitur pro illo tempore. In quo nulla spes est de infideli quod convertatur. Item dicit apostolus. quod si infidelis discedit. discedat. non est servituti subiectus frater aut soror. et super hunc locum dicit ambrosius. quod contumelia creatoris solvit matrimonium. excepto eo qui relinquitur non excepto eo qui relinquit. Sed si hoc est. ergo tamen fidelium coniugium

blasphemus. et tamen solvit matrimonium. excepto fideli. et hoc falsum. quia in matrimonio fiunt initiatum et ratum et consummatum inter fideles. Unde nulla ratione potest dissolvi. Item sponsus et sponsa relative dicuntur et ad convertentiam. Unde posita se ponunt et interempta se interimunt. Ergo sicut iste non est sponsus illi sic nec illa sponsa isti et e contrario. Ergo sicut solvitur matrimonium excepto eo qui relinquitur et excepto eo qui relinquit. Solutio. solvitur matrimonium excepto eo qui relinquitur propter duas causas. prima est quia infideli non est persuadenda fides. cum fideli qui blasphemat et non habet de fide et precipue solum propter obitum. Cum enim fidelis fit infidelis. licet blasphemus tamen quia ad hoc habet de fide: non solvitur matrimonium. habet enim sacramentum fidei. s. baptismum. Caracter enim inseparabilis est. et prohibitum coniunctum est corpus eius. Ad hoc enim sit templum spiritus sancti. Unde non vilificatur membrum fidelis si coniugatur cum infideli. quia tamen adhuc retinet confectionem baptismi. Secunda ratio est quia solvitur matrimonium excepto eo qui relinquitur non excepto eo qui relinquit. quia timendum est de fideli. ne corrumpatur: et de infideli non est timendum. si corrumpatur: quia iam est corruptus: et non est timendum. quod convertatur: quia hoc bonum est. sicut narrat augustinus in libro de civitate dei. quod zenophilus et quidam ystio erant in quadam navi et cum immineret periculum timuit zeno et non timuit ystio et cum evasissent quesivit ystio a zenone quare timuisti cum ego non timuerim. et respondit zeno. pro anima zenonis timendum est. non pro anima ystionis timendum est. Similiter pro anima fidelis timendum est quia preciosa est. et non pro anima infidelis quia vilis est. Ad ultimum dicitur quod sine dubio non iste est sponsus. nec ista est sponsa. Unde solvitur matrimonium excepto utroque. Sed dicitur non solvitur excepto infidele relinquentis. quia ex matrimonio et ex peccato suo remanet quodam vinculum in eo quod tamen sic non tenetur ad alia vota. Sed fidelis libere potest transire. Unde dicitur solvi matrimonium. excepto fideli qui relinquitur. sicut dicitur servus suo et servus domino. Sed si servus peccet esse dominum. dicitur absolvi.

Set queritur cum solvatur matrimonium. excepto eo qui relinquitur an solvatur quo ad continentiam. an tamen quo ad cohabitationem. Videtur quod quo ad cohabitationem tamen. quia cum dicit dominus. quicumque dimiserit uxorem propter causam fornicationis et hoc intelligitur tamen quo ad cohabitationem. viris ipsis viventibus. neuter potest transire ad alias nuptias. Ergo si ita est in fornicatione corporali. multo magis in fornicatione spirituali. Unde excepto fideli qui relinquitur non solvitur matrimonium quo ad continentiam. Item si solvitur quo ad continentiam et propter peccatum infidelitatis. quare non propter alia peccata. et ad hoc dicendo quod solvitur quo ad continentiam excepto fideli qui relinquitur. propter duas causas que dicte sunt. quarum prima est quia infideli non est persuadenda fides. a fideli. quod non in spe non in re. non in sacramento habet de fide. Secunda est quia timendum est fideli ne corrumpatur. Sed in fornicatione corporali non est ita. quia fornicator corporalis habet fidem informem. vel si non habet. habet saltem sacramentum fidei. s. baptismum. Unde non persuadenda est ei fides. Unde fornicatio corporalis non solvit matrimonium quo ad continentiam. sed quo ad cohabitationem tamen. Sed tamen obicitur. ponatur quod fidelis qui relinquitur contrahat cum alio. post est conversus et soluta est. et primus decedat ille post cum quo contraxit infidelis. qui relinquitur eam convertatur ad fidem. queritur an ei reddenda sit hec mulier fidelis tamquam uxor sua. Videtur quod sic. quia excepto viro non fuit ruptum matrimonium. Ergo

adhuc coniunctus est huic mulieri. vinculo matrimoniali. et ideo potest eam et est fidelis. ergo reddenda est ei tamquam uxor sua. Item cessante causa cessat effectus. Sed propter infidelitatem amiserat eam. ergo cessante infidelitate debet recuperare. Item dicit apostolus. receperunt mulieres de resurrectione mortuos viros suos. ergo si resuscitatus corpore recipit uxorem quam prius habuit. et resuscitatus in mente debet recipere uxorem quam prius habuit. Sed contra mortuo viro dicit apostolus. Soluta mulier a lege viri. ergo mortuo lazaro. soluta fuit uxor eius: poterat ergo statim contrahere. Esto quod statim contraxit resuscitato lazaro. aut erat uxor lazari: aut non. Si erat. ergo una mulier habebat duos viros. contra quod prohibuit deus: Si non erat uxor eius. ergo non potuit eam repetere ut suam. ergo cum maior sit mors anime per infidelitatem quam mors corporis. si resuscitatus corpore non potest repetere suam uxorem quam habuit. si resuscitatus in mente ab infidelitate potest repetere uxorem quam habuit. quare. Unde si vult eam habere oportet quod novus consensus adveniat et novum matrimonium. Ad primo obicitur per solo peccato. quia ruptum est matrimonium. et excepto relinquentis. sed remanet quoddam vinculum quo tenetur non transire ad alias nuptias. Ad secundo. quod hic propositio. Cessante causa cessat effectus non tenet in causis agentibus per intellectum et voluntatem. Ad id quod dicit apostolus. quod mulieres receperunt de resurrectione mortuos suos. Dicitur quod de honestate fuit. non de necessitate. honestum enim erat ut mulier viro suo resuscitato coniungeretur. tamen per novum consensum et novum matrimonium. Sed ponatur quod infidelis discedens contrahat de facto cum infideli. aut est matrimonium. aut non. Si sic. ergo. Non est solutum matrimonium primum excepto relinquentis. ergo non potest contrahere cum alio. ergo si contrahit non est matrimonium. Sed esse iste non est sponsus illius. est ergo soluta. non est aliam illegitimam propter adulterium. ergo si contrahit matrimonium est. Ad quod concedunt quidam. Sed tamen peccat mortaliter contrahendo. Sed melius videtur dicendo quod non est matrimonium. et quod ille non est legitimam propter ad contrahendum iuncte altera persona. Dicit enim apostolus. Si infidelis discedit. discedat. non est enim servituti subiectus frater aut soror in huiusmodi. q. d. libere potest contrahere. et per hoc datur intelligi. quod infidelis discedens servituti subiectus est et ligatur quamdiu vixerit per ligamen. propter matrimonium. adhuc ut non contrahat.

Querit preterea. cum contumelia creatoris dirimat matrimonium. utrum excitur ea contumelia dirimatur. vel non propter matrimonium prius. quia dicit apostolus. hereticum hominem post primam et secundam correctionem devita. ergo in ipsa contumelia est dimittendum infideli. ergo ex prima contumelia non rumpitur matrimonium: qui forte ex surreptione est illa contumelia prima. non est ex sua. non est certa. ergo ex nulla. Et dicendum est. non sufficit. Ad hoc dicendum quod non est artis determinare ex quota contumelia persistente rumpatur matrimonium. Sed virtutis sui casus. quia certior est omni arte et melior. Dicitur ergo quod si uxor fidelis videat virum infidelem pertinacem et obstinatum defendere errorem suum: et impugnare fidem. tunc debet ipsum dimittere quia ruptum est matrimonium. Et si post habet testes de infidelitate viri et blasphemia eius. debet ipsum dimittere in facie ecclesie. Sed non habet testes: tamen debet ipsum dimittere. quia ubi non est matrimonium et si esse

copulat eam uiro ut recipe prius dicitur se permittere excommunicari quam fornicetur fornicaretur autem signum fecit se illi.

Querunt preterea utrum per fornicationem spiritualem scilicet per quibus preces moneat rumpatur matrimonium quam ad cohabitationem sicut per fornicationem corporalem. Primo quod sic quia dicit augustinus quod peccatum mortale est fornicatio spiritualis quia per quodlibet peccatum mortale recedit anima a deo uero sponso suo et adheret creature. Unde fornicatur ouilla gens creatam plusquam dominum ut in psalmo. Perdes omnes qui fornicantur abs te. Dicit autem gregorius quod spiritualia peccata maioris culpe sunt quam copulalia. si minoris infamie, ergo fornicatio spiritualis maior est quam corporalis. Sed per fornicationem corporalem solum matrimonium quam ad cohabitationem ergo per fornicationem spiritualem. Item ut uidetur augustinus quod qui si dicat uxor uiro suo non ero tecum nisi de latrocinio et rapina congreges et diuitias dicitur uir amore dei ponere carnis luxuriem et amputare a se membrum quod scandalizat eum et dicitur dimittere uxorem suam quantum ad cohabitationem. Sed contra dicit jeronimus quod si uxor peccet in animam suam non est polluta uiro suo ac si dicat non peccat contra matrimonium sed si fornicetur corporaliter polluta est uiro suo et peccat contra matrimonium et ita uir debet eam dimittere quia quamuis adultam fuit, unde superius est et ita non dimittitur per fornicationem spiritualem quia non maculatur uiro suo si peccat in animam suam quia non debet quia uir habet potestatem anime mulieris sed corporis ergo non debet propter hoc dimitti. Si fornicetur corporaliter maculat uirum suum quia mulier non habet potestatem sui corporis sed uir ergo per fornicationem corporalem rumpitur matrimonium quam ad cohabitationem quia per quod peccat aliquis per ea punitur debet et non per fornicationem spiritualem cum illa non sit contra matrimonium. Respondeo quod hac ratione ad auctoritatem augustini dicunt magistri quod retractauit illam postea tamen sane intelligi auctoritas illa hec modo. Uir debet a se amputare membrum quod eum scandalizat id est debet uxorem suam arcere in carcere et turbare uel ex alecto suo quia separare et ad tempus et arcere licet non a domino cum correctionis quia caput est mulieris et peccatum mulieris imputatur uiro si non corripiat eam. Unde dicit auctoritas quod aliqua uirtua uoluit rapere dicitur tamen uir per te non uoluit. Sed dicitur uoluisse quia uoluntatem mulieris non correxit.

Querunt preterea cum gentilis qui plures habet uxores uenit ad fidem utrum liceat ei habere omnes illas et uxores. Uidetur quod sic quia quamdiu habet unam et reliquas habet aliam ergo omnes uel nullas. Si dicitur quod tantum primam debet habere quod potest quod sub hac forma contraxit. Ego cum duabus accipio uos in meas et ille dixerunt accipimus te in nostrum. Secundum hoc neutra est prima ergo uel utramque retinebit uel neutram. Non utramque quia esset non sustinens quod uxores haberet simul plures. Similiter de iudeo qui conuertitur in iudaismo cum concubina sua in eo quod duxit habens per legem moysi. Sed preterea iudeus et iudea ueniant ad fidem querunt utrum maneat habitum matrimonium. Uidetur quod sic quia prius erat matrimonium et non rumpit per uiam contrarii iudeus quia utrumque fidelis est ergo adhuc manet. Quod si ecclesia indicat talem filium illegitimum ad hereditatem et modo fuit de foro ecclesie ergo non debet esse hic matrimonium. Solutio ad primum dicendum quod tantum primam debet retinere cum aliis est non fuit matrimonium quia secundum legem naturalem una debet esse uni et hoc forma accipio uos in meas non est forma contrahendi matrimonium quia secundum legem nature matrimonium est coniunctio legitima maris et femine non feminarum. Sed in cordibus gentilium obfuscata est lex naturalis. Iudei quod non ipse fuit legem claram in corde suo quia una debet esse uni. Ad secundum quesitum dicendum quod matrimonium non fuit matrimonium in iudeis gentilis. Ad fidem non fuit ille contractus preterea. Adhuc ut maneat in matrimonio. Sed ad sic contrahendum de nouo. Quoniam est contrahere erat legitime prius. Tunc est non erat de foro ecclesie. De his autem quod foris sunt non est nostrum iudicare. Cum ergo secundum dominum 1. secundum legem moysi coniuncti fuerint ecce non debet eos separare cui non est iudicare de uinculo contracto cum conuersione que tunc non erat de foro ecclesie.

Item impedimenta matrimonii. Post dictum est de errore. Sed est autem quadruplex error. scilicet error qualitatis cum aliqua creditur esse pulchra cum tamen est turpis uel creditur esse bona cum tamen sit mala. error fortune cum creditur esse diues quamuis tamen est pauper. Error persone cum creditur esse maria et tamen est alia. Error conditionis cum creditur esse libera conditionis et est seruilis. Duo primi errores non impediunt matrimonium. Sed duo ultimi. Querit autem de errore persone quare impedit persone matrimonium. potius quam error qualitatis uel fortune. et ad hoc dicitur quod error qualitatis uel fortune non impedit consensum matrimonialem. Sed eadem remanet quod quia error persone euacuat consensum matrimonialem et non error qualitatis uel fortune quia tamen in errore persone quam fortune est consensus tamen conditionalis. Sic est iste non consensit in istam. non quia credit esse aliam. sic ille non consentit in illam non credens eam diuitem. ergo si error fortune non euacuat consensum matrimonialem. non error persone. Preterea qui in errore persone sit consensus matrimonialis quia iste dicit accipio te in meam et illa dicit accipio te in meum. ergo ibi est mutuus consensus per uerba de presenti expressus. ergo est consensus matrimonialis ergo et matrimonium. Item pater quidam habet duas filias simillimas quarum una dicitur maria et ostendat illi aliam illarum et ipse consentiat in istam. Sed ista non consentiat in istum. constat quod consensus iste esset matrimonialis si esset mutuus. Ostendat ei preterea alteram mariam et consentiat iste in eam quia credit eam esse primam et ipsa consentiat in eum constat quod consensit tamen in istam quam considerabat primam. Sed et nomen eius et primam et omnia accidentia corporis quia sensibilia sunt. Uidetur et eam ergo consensit iste in istam primo. Sed consensus iste in primam est matrimonialis si esset mutuus ergo consensus iste in istam est matrimonialis cum sit mutuus. Contra ibi est error persone ergo non est in consensu matrimonialis. Item ysaac benedixit iacob licet crederet se benedicere esau ergo a simili iste ducit eam in uxorem licet credat se ducere aliam. ergo contractum est cum ista licet credat esse aliam et error persone non impedit matrimonium. Preterea si error persone impedit matrimonium. ergo non fuit matrimonium inter iacob et liam in primo concubitu. Seruierat enim iacob vii. annis pro rachele et supposita est lia et iacob concubuit cum ea credens esse rachelem ergo concubuit cum non sua. ergo peccauit mortaliter ut ad minus lya que sciens cognouit non suum peccauit mortaliter. Sed ecce.

Concubitus ille fuit signum facere rei. fuit enim signum actiue uite quam sterilis est ergo concubitus ille fuit sacramenti signum ergo non fuit peccatum mortale. Solutio ad primum obiectum dicendum quod error persone impedit matrimonium et non error qualitatis uel fortune et propter duas causas hec dicitur. prima quia error qualitatis uel fortune non impedit bona matrimonii. quia temporis mulier tamen uel totiens seruat fidem matrimonii. mulier quamuis pulchra et pauper mulier quam diues. Diues est ex diuitiis superbis. Sed una persona quam ab alia adhuc eligitur. mulier seruat bona matrimonii quam alia. Unde error persone impedit matrimonium. facta est propter sacramentum. Matrimonium est enim sacramentum est matrimonium spiritualis. scilicet coniunctionis christi et fidelis anime. sed in matrimonio spirituali debet esse consensus absolutus. hic non est consensus absolutus. Coniunctio uel credo in istum. si ex quocumque causis contingat dissoluatur. Sed opus absolute consentit in ipsum. Unde in matrimonio carnali debet esse absolutus consensus et qui in errore persone non est absolutus consensus uel aliquid propter hoc non est in eo consensus matrimonialis. Ad primum quod obicitur est quod ibi est consensus per uerba de presenti expressus. ergo ibi est consensus matrimonialis. Dicendum quod non sequitur. quia ille consensus non est absolutus absconsa conditione. Quamuis enim non sit conditio in uerbis tamen est in animo uiri. quia non consentit in istam. non quia credit esse aliam. Eodem modo respondendum est ad id quod obicitur est de duabus mariis. Non est consentit in istam uel non quia credit esse primam. Ad id quod dicit de benedictione iacob dicendum quod non est simile. quia benedictio opus dei est. non hominis. Unde in numeris dicitur. Inuocabunt nomen meum super filios israel et ego benedicam eis. Matrimonium autem opus hominis est. Ad ultimum dicendum quod non fuit matrimonium inter iacob et lyam in primo concubitu. tamen non peccauit iacob quia ignorantia facti et excusauit ipsum a toto et a toto. Similiter dicendum quod lya non peccauit quia in thicu siue sicut pro tempore tradidit eam laban uiro quam rachelem. Deus enim per bonos bene utitur malis: ut in prophetia balaam et cayphe. et sodomitis noluit parcere propter decem iustos. Similiter et laban bene usus est deus propter consortium patriarche. inspirans ei quod lyam que erat lippa pro tempore nuptiarum quam rachelem quam erat pulchre. quia prima est actiua quam contemplatiua. Unde gregorius. Qui arcem contemplationis ascendere desiderat. prius necesse est ut in campo actionis se exerceat.

Sicut error persone impedit matrimonium. sic error conditionis. Unde sicut nullum est matrimonium. si aliquis contrahit de facto cum maria quam credit esse aliam. ita nullum est matrimonium. si aliquis contrahit de facto cum ancilla quam credit esse liberam. Sed contra obicitur dicendum quod apostolus ad colossenses. Non est masculus et femina gentilis et iudeus. barbarus et scita. seruus et liber. Sed omnia in omnibus christus. Omnes enim qui filii christi sunt liberi sunt. qua libertate christus nos liberauit et in euangelio iohannis. Si filius uos liberauerit. uere liberi eritis. ergo liberi sunt ad contrahendum quam libertatem christus habuit. ergo seruitus corporalis non impedit matrimonium. Item dicit apostolus. Unusquisque habeat suam propter fornicationem. hoc dicit generaliter. Sed quod dicit apostolus generaliter: non est coarctandum sicut dicit ambrosius super illum locum. mortuo uiro nubat mulier cui uult. non est determinandum quod apostolus non determinauit. et loquitur de sic nuptiis et seruis. ergo cum apostolus dicat hoc generaliter et nullus exceptus est. ergo non seruus. et non impedit matrimonium.

Item matrimonium est diuini naturalis et fuit deo proposito iuris. Non est fuit homines serui ante. Sed post libri. Sed ius positiuum non preest iuri naturali. ergo seruitus non preest esse matrimonio. ergo non impedit ipsum et error fortune non impedit matrimonium. Sed error conditionis est error fortune. ergo error conditionis non impedit matrimonium. Probo assumptum non est seruitus corporalis ante non esset peccatum non esset seruitus nec corporalis nec spiritualis. ergo cum seruitus corporalis non ante sit est a casu uel fortuna. Item aliquis mercator credens se multum lucrari committit et nauem suam cum mercibus suis mari. Accidit quod frangatur nauis et amittit quicquid habet et fit pauper. Hec paupertas est a fortuna. Ergo est propter ut in fortuna. Item similiter aliquis credens se posse conuincere committit bellum et uicti sic facti sunt serui. ergo cum hiis uidentur preter intentionem euenire. est a fortuna uel paupertas. Sed dicatur quod non est a fortuna. quia est ex dispensatione diuina. quia ut habetur in ecclesiastico bona et mala uita et mors paupertas et honestas a deo sunt. et ipsum. Diuitias et paupertates ne dederis mihi. Similiter seruitus corporalis non solum est a uitio humano sed autem diuino. ut patet in genesi. Maledictus chanaan seruus erit fratrum suorum. Item quod queritur uidetur impedire matrimonium quia seruus non habet potestatem corporis sui si dominus. Unde non potest tradere potestatem corporis sui in aliquam mulierem. sine consensu domini sui non tamen hic deduximus casibus ut post dicetur. Ad primum dicendum quod apostolus loquitur ibi de potestate spirituali per quam in primitiua ecclesia uolebat multi fideles abicere a se iugum seruitutis corporalis quibus obuiauit apostolus dicens seruus es noli querere libertatem. Sed si potes fieri liber magis utere. Uerum est enim seruitute tamquam humiliationis. Status enim serui melior est quam domini sicut status pauperis melior est quam diuitis. quia seruus habet occasionem humiliandi se et de occasionem superbiendi. Seruitus corporalis non impedit libertatem spiritualem. Et propter hoc non sequitur quod sit liber potest sit contrahere spiritualis. Ad secundum dicendum quod hec auctoritas uniuersalis unusquisque habeat suam uxorem accommoda est et non uaga. Intelligitur enim unusquisque qui potest et debet. Non enim quilibet potest et debet. Item in tempore apostoli fuerunt legitima ad contrahendum. habemus enim quod beatus mathias et beatus thomas consecrauerunt uirgines quas post consecrationem non poterant contrahere et hoc bene sciebat apostolus quod interea erat persona quam non poterat contrahere. Auctoritas ergo illa non intelligitur de personis illegitimis ad contrahendum. Unde non intelligitur de seruis. Ad tertium dicendum quod non ius positiuum non fuit preter contractum matrimonii quia non potest rumpere matrimonium initiatum ratum consummatum. Sed ius positiuum bene potest facere quod aliqua persona sit illegitima ad contrahendum et hoc non est esse matrimonium. sicut ius canonicum aliquam facit illam illegitimam ad contrahendum et per hoc nullum matrimonium tamen fieri destruitur. Ad ultimum obiectum dicendum quod seruitus non est a fortuna tamen. Immo quamuis naturale est modo cum sit ab origine. Unde error conditionis non est error fortune. Potuit tamen in principio seruitus esse a casu et a fortuna sic obiciebatur. Concedimus enim casum ad esse in rebus sed quia casus est in operatione euentus rei ex causis confluentibus ob aliud incepti

sicut in illo q uad' ad fo: ut emat ad .ibi
muen obitur sui. h muriao de ee afferua
⁊ acasu. qr mo ad for. ob alui in certa fint
Si p ut cas' de fatu. ⁊ fatu intelr ee. qua ca
in motib; supcelestiu corpor p q dnt quai
neccio cuntuq euit' ex uoluntatq. sicut
casus n e. qr uoluntas n sub e tpri. Si sup
tps e. ut d aug. Si si dicam gnalir futur
ee aferui. Dicem q error e dai fortune ipe
dit mim. ii. s. p que n ht pate sui corpis ii
i suo. Si u ht n ipedit ut ip auptate.

De eo q i potum n giar.

Omnino n iuri nali de q e
mih. Si ut q iret. qr dnnt nali quelh p
legittua e ad ghnd cu qb pauci exceptl.
pre ⁊ filia mre ⁊ filio que excepte erant
in p initia codice ⁊ exceptis ill' que excep
te sut i leuitico. Si iste fuus ⁊ hlalu n sut
dtll' exceptis. g d iur nali sut legittie psac
ad ghnd. si ius pcitm fac oppitu. faat e q
sut ilegittie g fac ghus nale. g grnatur
iuri nali. It ipa gditio n ipedit mim. qui
suus ⁊ sua p sut ghe int se. ⁊ ghdicentib;
dnis. ut hz in finis. qr suus n tet dno suo
n in tpalib; suitis. D n tet n cognosce aliq
mlre. p g ghe qr p redde obitu uxori. loco
⁊ tpre. ⁊ pot reddere suita sua obita dno s.
loco ⁊ tpre. pb q n psit ghe qr suus n ht
pate copis sui. Si dd g n pot tnsferre dni
um corpis sui in aliu p sui gsu sui dni
It erro gditois ipedit mim. ⁊ h ntti ali
te ca. n qr suus n ht pate corpis sui. Si
eade ca man i dbi n e error sic u lib sciet
mlre ee sua. g n lib sciens aliq sua ee.
n pot ghe cu illa ⁊ hec m mi. slm. pdat
q ghat lib cu sua sciens ⁊ poch. ⁊ pea dns
sue undat illa pagais. aut u tet seq
mlre au n. Si n. g. Vir n ht pate corps
sui. s; mlr g simlr uult tet ei sequi.
Si g. Imm; ud piclm ⁊ uite corpal. et
uite spual. qr imm; ei piclm fidi. g n
tet ei seq. Solo. D ad p mu. q ius pcitm
n ghat iuri nali si ipm dtimnat. Sic ius
human dtimnat ius diuin. Jus e diui
nu d. In ore duo l tu tr. stet oe u. ⁊ ius
human sic dtimnat i ore testiu fide dig
tu uocem. D examinat testes. Si q qua
auctte ius huan siu pcitm dtimnat ius
diuinu siu nale. ad h d. q i pcitm detim
nat nale ius p auctte iuris nal. Jus e na
le d. q ftis testib; n e cred. ⁊ p hec dtimi
nat ius human. ius diuinu. hec m. J
ore testiu fid dign stet oe ubu. Sut ius
nale d. q ntts muit sui omi pcco puni
atur. ⁊ p hec dtimnat ius pcitm q error
gditois ipedit mim. Si e n ipedit accidet
q ais muit sui omi pcco suo puiret. Si e
lib ghet cu sua nesacs illa ee sua. s. ita

ta mim. puiret inuit sui pcco suo. esto q n
pcauit. Puiret e p obpbu. ⁊ ifami a. puni
ret. ⁊ qr si mlr undetur pagais tenet eam
seq. puiret ⁊ in filius st. qr filii sui fierent ser
ui. Sic g fere duo l tu testiu stat oe ubu.
n tn in oe strep testiu. sic h p sse legittua e
ad ghnd. n tn i iusta puicde alius. ad s. d
q bn psit suus ⁊ sua. ghe int se. ⁊ ghdicentib;
dnis saluo iur dnar suar. Pot e sic dnt ee
suus redde obitu uxori loco ⁊ tpre ⁊ dno sui
suie loco ⁊ tpre. ⁊ d q suus ht pate copis sui.
qtu ad ghnd. Si uim e q plenarie n ht pate
corps sui D n ita lib pot redde obitu uxo
ri. sic si eet lib. Si mlr que sciens talem
dux s imput. ad tiu d. q error gditionis
ipedit mim ⁊ hec n e sola ca. qr suus n ht
pate copis sui. Jmo h e pncipalior ca. qr
ntts iuit sui omi pcco suo puiend e. Si
lib pdes ⁊ sciens pot ghe cu sua. n e fit ei
in iuria si ipe uoluntarie se subicit pcis
suitutis. Ad ultim d. q eet q dz facere q mi
monia gsuerit in suo ee. dz pcurare q h
mlr n undat pagais. si undat in sua re
gice in q psit inr sui picto ury sui. Si
uo ita accidat q undita sit pagais tenet
ea seq uir suus. n manifestu piclm immi
neat fidei. Vxori e tenet. si saluo iur d s
iputate d; qui sciens sua duxit.

Consequnt dicend e d tcio impedimento mm
s. d ipotentia coheudi. q duplex e. una na
lis. alia accitetal. Natal' duplx. s. nal' frigi
ditas. D fect etatis. Arctatio nate. qb; istar
tu ipotentiar ipedit mim ghnd ⁊ dimit ge
tu. de dfectu etatis gstat q n psut e pueri
dbitu redde. Silr si as sit nalr. frid. ad ut
nec nalr. h adiut p medicina psz cohitr.
n pot ghe. ⁊ si ghat. d fcto nllim e mim. Silr
si aliq mlr arcta sit adeo. ut n p medici
nalia n p uiolentia. sic p sectone l ad ta
le. psit si varia. Adh ut cogstat. n pghe.
⁊ si ghnt. d fcto nllu e mim. Si ergo mulier
uult acciare uir suu q frid e nalr. ⁊ n pcel
cognoscere aliq m. Ipa uo uelit si inat. si p
temu fuit uir cu ipa. ⁊ n potu ea cognoscere.
si p utus; iutamtu ita gstitut ee ⁊ p septi
ma manu ppiqr qui ide iurent. tactis sac
tis reliqs. tuc eet dz eos separare. S uo asse
rat se cogouisse ea. ⁊ mlr dicat oppitu. ⁊ nd
psit hre testes. tc stabit iutam to uiri. qu
e cap mlris. n mlr sesibili dmostratione pba
uit ge ee ugi ne. Silr si p septima man
ppiqr ⁊ iutamtu uiri gtteit ee arctate
mlris. separadi sut. aut si gstit p sesibi
le pbci. Si uo gtingat q u frid. pea ghat cu
alia. ⁊ ea cognouit. aut mlr arcta ghat cum
alio ⁊ ab illo cognita sit. cogut redire ad p'ora
conubia. qr uim mim fuit int ipos. Impo
tentia uo coheudi accital e duplx. una p

castitacoe. alia p maleficia. D castracoe dica
d e. q si pt mim accidat. n rupit mim. pp
hec. Si uo an mim. n potu castr ghe. ⁊ si
ghxit. d fcto nllu fuit mim. D maleficiati
aut dicend e q si pt mim. fcm e malefici
u. n rupit pp hec mim. Si uo an mim. ut p
petuu sit maleficiu separandi sut ut di
cut canones antiq. qr nllu fuit mim. Si
isti canoes ab rogati sut qr nllu maleficiu
cui ppetuu e. qr pp puitate fidei pmittit
q aliq maleficia in u maleficia psut
dissolui p magtudine fidei. ⁊ potatq
eet. ⁊ p canod antc p q fca sut ostrau. D nt
lu maleficiu ppetuu e. Si ee pdca obl. co
tigat e q frid nalr q separat fuit a pore ux
ore ghat d fcd cu alia. ⁊ faciat ei q gruite
te cogit redire ad pore uxore. qr ibi uim fu
it m. g ds guixit illos. ⁊ eet separauit. g sepa
uit quos ds guixit. g fecit q hec peeptum
dni. Quos ds guix. ho n separet. g peccaui
mor. It ignorantia iuris nemine excusat. ⁊
nlla e igrantia facti gn fornicatio simplx
sit pecim mor. peeptu ⁊ e e. n fornicabis. g
nlla igrantia pot facere gn eet peccauit se
parando qs ds guixit. Ibi eni n fuit igrantia
fci. qr omia erat in apparlo ut uir. Si dica
tur q eet separauit eos. ne peius acciderit. qr
mlr. uolebat fi uir. ⁊ fornicata eet n data
eet licentia ghndi cu alio. h solo n u; quia
tn ualet hec. qtu si darent libellus repu
dii q dabat in ueti lege. pp duritia uidom
ne interficerent uxores. It eet nesciebat an i
psi cognosceret illa an n. g nesciebat an eet u
mim. int ipos an n. ⁊ separauit eos. g gmisit
se discimi. g peccau mor. It uim mim fui
int Bata n ⁊ ioseph. ⁊ int erant ⁊ pana u nt
lus respc habebat. ad carnale co. ⁊ int lit
ale. ⁊ uxori sua. q stati pt nuptias intstu
lit se ad uita heremitica. g lic; int frid
nalr ⁊ illa cu q ghit. n psz ee carnal copla
nomin ibi e mim. Solo. d. q eet recte sepa
uit eo; dcais. pma e igrantia fci. n q i fuit
si q i potu ee. sa e pp p testes. l fusu e. pom
n potat eet resistd. tra ne pei accideret.
fornicaret e mlr. n sic fiet. ad pd g obt d
q n u; h ar. eet fec ee peeptu dni. g pca
uit. Ignorantia e fci ca excusat. sic n u; i
cognouit aliena uxore. g pcauit. qr igrantia
fci excusat eu. Credebat e ea ee sua. ⁊ adh
buit diligntia q potu ⁊ dbu. ad so obt. d q
nlla igrantia gn fornicatio sit pecim. uide in
eo q scit se fornicari. l. q scit se cognoscere n sua
S; in eo q cedit cognoscere sua ⁊ cognoscit n sua ad
hibita diligntia q pot ⁊ dz. igrantia fci facit
q illa fornicatio n sit pecim. ad tio obt. d q
h arg. n u;. eet nesciebat an eet uim mim
int eos. g gmisit se discrimi. separando eos. l;
e nesciat. tn pbi credebat. i n ee mim. i. s; fca

uit separando. S; si dubitat; eq sc hndo.
ad utinq; pte dubitationis. tc hret locum
illa arg. ad ultid obt. d q n e sile. qr i ma
trimonio be ugis ⁊ ioseph fuit sit ⁊ l; n fuit
ex mo ille fit. tn ex mo fuit ordinat. qr
p mim celar e ptu fil di dia. In alius aut
⁊ si fruct n fuit. s. in cstante ⁊ carna. tn po
tuit ee. n intingebat gtini. S; in frido nalr
n pot ee fruct.

De qrto ⁊ quto ipedimento mim. s. d ordine ⁊
uoto dicend e gunct. qr ordo mim imped
p uot. s; n q li; ordo. s; tm sac ordo. St aut
tres sac ordines. s. subdiacoat qui solebat
ee sac ordo. ⁊ diaconat ⁊ pbiat. qli istor
tu ordinu ipedit mim. ghnd. ⁊ dimit g
tetu. S; obi. subdiacoat ipedt mim. g au
ex ecentia ordis. aut ex alio. n ex ecentia o
dis. qr ead erat ecentia qn n ipediebat. g
ex alio. qr ex quo. forte dicet q ex uoto ⁊
annexo. Si ee. Iste q suscipit ordine sb
diacoat n intendit ad pmitte. Si tm su
scipe ordine. g n intendit uoue. g ibi n e
uotu. g ex uoto n ipedit ordo mim. It pt
n ecentia ordis n e ibi. n pur uotu. g n i
n uotu siplx. si uotu siplx n dimit m
gtetu. g ordo subdiacoat. n p se n p uot
e anexu. dimit mim cetu. Si dicatur q
hec e ex sollepnitate ordis. Cont. eadem
sollepnitas adhibeat. qn ipediebat. m.
g h n e ex sollepnitate. p sollepnitas cecu
stantia e. S; cecustantia n noua obligatio
ne facit. s; p iacete. augmtat. g siper
ecentia ordis ⁊ uoti n dimit m. gtetu sita
tu ipedt ghnou. p sollepnitate additam
n dimit m. gtetu. S; mag ipedit ghnou
⁊ mag stat q ghre. tn gtetu e. forte dicet q
ex institutioe eet e. q sac ordo ipedit m.
ghnd. ⁊ dirat gtetu. S; q si eet cetie; pm
bet isti. q n ghet si iste ghet d fco gte
eet. g eet n pot dime m. actu. Solo. d. q
ex institutice eet e. q sollepnitas ordis cui
annexu e uotu gtinetie ipedit m. ghnd.
⁊ dimit gtetu. huit aut eet q hec istitueret
ab auctte dni dicetis p ysa. mudamini qui
fertis uasa dni. ⁊ subdiacon mittit altari
offert calice ⁊ patena ad altare. D ppetu
am gtinetia mtis ⁊ corps d; hre. p hec p.
solo. ad oia obita. ad pd e obt. d. q sub
diaconatu annexu e uotu gtinetie.
⁊ si ille q suscep n intendit ad pmittere
stult e. D; e tce. ad que obligat ex ordi
ne. ⁊ si nullo md intendit uoue. tn ipo
fco. s. ipa susceptioe uou. D e subdia ordi
conis si pus incertu anno casti. ad so ob
iectu d. q n e i tm siplx uotu. s; sollepne.
ad tio obt. d. q n ex ipa solepnitate di
mit gtetu. S; ex eo q fit i solepnitate. Cu
e tetiu epe calice ⁊ patena subdiacono te

transferret subdiaconus potestatem corporis sui in dominium domini. Ergo decreto non prohibetur contrahere quia non habet potestatem corporis sui. Sed contra sic: monachus cum suscipit habitum ab abbate, transfert potestatem corporis sui in dominium abbatis. Ergo decreto non potest transire in dominium mulieris. Ad ultimo obiectum dicendum quod non est simile de prohibitione ecclesie et de institutione, quia ex institutione potest ecclesia obligare filios suos ad non contrahendum. Et quia supra sufficienter habitum est de voto et de ipsorum aliis, dicendum quod votum simplex impedit matrimonium contrahendum, sed non dirimit contractum. Sed votum solempne et impedit contrahendum et impedit contractum. Propter hoc quia in voto solempni transfert homo potestatem corporis sui in dominium, non per votum simplex.

dirimit

Sextum impedimentum matrimonii est coactio. Est autem quedam levis, quedam violenta. Levis coactio non impedit matrimonium contrahendum nec dirimit contractum. Violenta coactio est que generat iustum metum. Est autem iustus metus cum quis metuit timore cadente in constantem virum, ut mortis vel cruciatus, ut mutilationis membri, vel servitutis corporalis, vel corruptionis uxoris vel filie. In istis quatuor casibus violenta coactio impedit matrimonium contrahendum et dirimit contractum. Sed obicitur contra hoc: coacta voluntas, ut dicit auctoritas, est voluntas; ergo coactus consensus est consensus. Sit ergo quod aliquis contrahat ex violenta coactione: ibi est consensus expressus per verba de presenti, ergo est ibi consensus matrimonialis, ergo matrimonium. Item verus baptismus est cum aliquis voluntarie baptizatur, licet illa voluntas sit coacta; ergo matrimonium est si sit mutuus consensus per verba de presenti expressus, licet ille consensus coactus sit. Solutio. Violenta coactio impedit matrimonium contrahendum et dirimit contractum duabus de causis. Prima est quia matrimonia coacta solent habere pessimos fines. Dicit enim ... non est possibile ut se diligant sic coniuncti. Secunda causa est propter sacramentum, quia matrimonium carnale sacramentum est spiritualis matrimonii quod est inter fidelem animam et deum. Sed per timorem et violentiam non coniungitur anima deo. Ergo coactum matrimonium nullum est. Ad primo obiectum dicendum quod non est simile de baptismo et matrimonio, quia baptismus est opus solius dei, sed matrimonium est opus hominis; quia in matrimonio operatur homo, sed in baptismo non operatur sed adoptatur, ut recte dicam, sicut supra expositum est.

De ultimo dicendum est de ultimo impedimento matrimonii, scilicet de cognatione.

Est autem triplex cognatio: una carnalis, alia spiritualis, alia legalis. Primo de carnali dicendum est, que etiam est consanguinitas. Est autem consanguinitas vinculum carnale quo ligantur aliqui, sive quia ab eodem stipite descenderunt, sive ab eodem parente. Distinguitur autem consanguinitas per gradus. Est autem gradus habitudo persone ad personam per quam cognoscitur distantia descendentium aliquarum personarum ab eodem parente, vel ab eadem matre, vel ab utroque. Est autem primus gradus pater et mater vel parentes. Secundus gradus filii, tertius filii filiorum. Et usque ad septimum, quia sunt in ultima generatione, vel usque ad quartum secundum quod modo est. Vel primus gradus sunt filii, secundus filii filiorum, et sic de aliis. Parentes non faciunt gradum, secundum quantum ut habetur in sententiis. Impediebat autem consanguinitas matrimonium antiquitus usque ad septimum gradum inclusive, quia in vi gradu nec etiam vii licebat personis aliquibus contrahere matrimonium. Sed modo sublati sunt tres gradus. Unde quod prius dicebatur de vii modo dicitur de quarto. Unde si habeant aliquod se in quarto gradu, nullum est matrimonium. Sed obicitur: in levitico non sunt excepte a matrimonio nisi vii persone, et de istis non sunt ille que attinent se in iiii gradu. Ergo secundum legem divinam licitum est personis que attinent se in quarto gradu contrahere matrimonium inter se. Sed secundum legem positivam non licet. Ergo ius positivum contrarium est iuri divino. Non est possibile dici quod ius positivum ... et ius divinum, quia secundum ius divinum iste persone manentes tales possunt contrahere, et secundum ius positivum eedem persone manentes tales non possunt contrahere. Nulla maior oppositio quam per affirmationem et negationem. Ergo ius positivum maxime est oppositum iuri divino in hoc casu. Ergo peccavit ecclesia cum excepit quasdam personas a matrimonio que non sunt excepte in lege divina. Item illa exceptio personarum que est in levitico non erat ceremonialis, ergo moralis. Sed moralia immobilia sunt. Ergo non debuit addi aut subtrahi illi exceptioni. Ergo peccavit ecclesia cum excepit personas que non erant excepte in lege. Item ... non erat confirmata per vetus aut per novum testamentum. Matrimonium non agitur de sacris ceremoniis, sed ad mores pertinet, et tales persone possunt contrahere. Ergo non fuit conveniens esse dicendum quod in iiii gradu non debeant homines contrahere, cum hoc non confirmaverit per vetus aut per novum testamentum. Constat enim quod hoc non potuit confirmare per vetus aut novum, immo manifeste est contra. Item in psalmo dicitur: De medio petrarum dabunt voces, id est de concordia duorum testamentorum; inter medios montium, id est duorum testamentorum, pertransibunt aque, id est doctrine. Cum ergo ecclesia hoc non potuit habere de concordia duorum testamentorum, non debuit eis condere. Forte dicetur quod ratione temporis mutatio facta est, quia aliud est tempus gratie, aliud tempus sub lege. Ergo cum tempus non sit nisi unum tempus, scilicet tempus gratie, non debuit fieri nisi una mutatio in tempore gratie. Ergo male fuit facta mutatio in ultimo concilio. Solutio. Sed dicendum quod successione temporum crevit maioritas cognitionum, unde David dicit: super senes intellexi. Maior ergo fuit cognitio dei in tempore legis quam ante legem, et quia maior cognitio maior caritas propter hoc. Ecclesia ergo per cognationem dei ... conservabatur caritas inter fratres et sorores; in tempore legis voluit deus caritatem dilatari quantum ad alias personas, unde excepit a matrimonio illas personas inter quas sine matrimonio firmiter conservatur caritas inter alios. Voluit esse matrimonium ad dilatationem caritatis; fecit deus ex uno omne genus hominum ad mutuam caritatem ipsorum. Item in tempore gratie maior est cognitio quam in tempore legis, et propter hoc maior caritas. Unde per cognationem dei que maior est inter plures personas conservatur caritas in tempore gratie quam in tempore legis. Unde plures persone excipiuntur a matrimonio quam in lege, et propter hoc ... Ad primo obiectum dicendum quod licet iste due, scilicet iste due persone manentes tales possint contrahere, et eedem manentes tales non possint contrahere, sunt contraria secundum sententias; tamen ratione temporum non sunt contraria. Unde distingue tempora et concordabis scripturas.

senes

Ad secundo obiectum distinguunt quidam morale duplex, scilicet morale nature et morale disciplinae. Morale nature immobile est, morale disciplinae mobile. Unde solvitur per instantiam huius: Omne morale immobile. Sciendum quod morale disciplinae fuit ambitus intellectus in hoc precepto de ligno scientie boni et mali: ne comedas. Per hoc enim experti fuerunt Adam et Eva quid sit inter bonum obedientie et malum inobedientie. Unde morale disciplinae per se non habet locum nisi in indifferentibus, que ideo sunt mala quia prohibita. Dicendum ergo quod illud de levitico morale non fuit. Et ergo quod omnia moralia sunt immobilia, sed quantum ad essentias virtutum. Sed non quantum ad opera, quia ratione diversorum temporum mutantur opera virtutum, sicut supra dictum est. Ad tertio obiectum dicendum quod ecclesia potuit confirmare per vetus et novum testamentum. Dicitur enim in ysaia: In tempore placito exaudivi te etc., et ad corinthios apostolus: Ecce nunc tempus acceptabile etc., nunc dies salutis. Ergo per concordiam duorum testamentorum habuit ecclesia quod in tempore gratie esset habundantius cognitio et habundantius caritas, et sic ergo ad predictam mutationem decurrit vocem de medio petrarum. Eadem est intentione qua plures persone excepte fuerunt a matrimonio in veteri quam ante, et ab ipso domino fuerunt excepte plures per novum testamentum quam ante. Ad ultimo obiectum dicendum quod hec potuit esse ratio mutationis in ultimo concilio. Dicit enim apostolus ad Timotheum quod in novissimis temporibus erunt homines se ipsos amantes, et dominus in xviii Luce: Filius hominis veniens putas inveniet fidem in terra? Et in Matheo: Quoniam habundabit iniquitas, refrigescet caritas multorum. Quia ergo propter caritatem fidei fugiebat dilectio, que revocanda fuit, unde ad ipsam revocandam institutum est ut liceat contrahere in iiii gradu. Potuit esse alia ratio subtilior illius ultime institutionis. Sed hec sufficiat.

Dicto de carnali cognatione, dicendum est de spirituali cognatione sive proximitate. Est autem spiritualis proximitas vinculum spirituale quod est inter aliquas personas ex spirituali cognatione, sicut cum sacerdos baptizat aliquem vel episcopus confirmat aliquem. Contrahit enim sacerdos qui baptizat spiritualem proximitatem. Efficitur enim pater spiritualis baptizati et efficitur compater parentum filii. Unde si alter esset legittima persona ad contrahendum, tamen cum matre pueri non posset contrahere. Contrahitur autem ex generatione spirituali triplex spiritualis proximitas. Cum enim aliquis levat aliquem de sacro fonte, contrahit ibi duplicem proximitatem spiritualem: unam ad illum quem levat, secundum quam dicitur pater suus vel compater spiritualis baptizati; aliam ad parentes ipsius pueri, secundum quam dicitur compater eorum, et uxor sua efficitur similiter commater parentum pueri baptizati, quia cum maritus et uxor sint una caro per matrimonium, communicant sibi suas actiones spirituales. Tertia proximitas spiritualis contrahitur ibi inter filium carnalem patrini et filium spiritualem suum vel filiam eiusdem patrini. Unde dicuntur fratres spirituales, cum habeant eundem patrem, unus carnalem, alius spiritualem. De hiis tradunt tres regule. Prima est quoniam vir et mulier spirituali proximitate coniuncti non possunt inter se contrahere. Secunda regula est quod compater vel commater cum filiis compatris vel commatris possunt contrahere in illa, excepta illa persona propter quam contracta est spiritualis proximitas. Ad illam enim non est propagatio ut dilatatio dilectionis sicut alias. Tertia regula est quod filii compatrum vel commatrum possunt inter se contrahere, nisi sit persona propter quam contracta est compaternitas vel commaternitas. Sed obicitur de commaternitate contracta ante matrimonium. Aliquis vir levavit filium alterius mulieris priusquam duceret eam. Queritur an vir efficiatur compater eiusdem mulieris cuius uxor sua est. Videtur quod sic per predicta, quia vir et mulier cum sint una caro per matrimonium communicant sibi actiones spirituales. Ergo vir efficitur compater illius mulieris cuius uxor sua est commater. Sed contra: quando illa actio fuit non communicavit eam mulier huic viro, quia tunc non erat eius uxor, sed postea matrimonium contraxit, quia postea non fuit illa actio. Ergo iste vir non efficitur compater illius mulieris. Solutio. Concedimus, et quod dicitur quod maritus et uxor communicant sibi spirituales actiones intelligitur de spiritualibus actionibus que sunt post matrimonium, non de illis que sunt ante matrimonium.

Queritur postea utrum pater possit contrahere cum filiola filii sui vel non. Quod non, quia quanta est habitudo patris ad filium, tanta est filii ad patrem, et econverso. Sed filius non potest contrahere cum filiola patris; ergo nec pater cum filiola filii. Sed contra: nulla proximitas spiritualis est inter ipsas, quia non sunt ut fratres et sorores spirituales, nec ut compater et commater, nec ut patrinus et filiola. Ergo possunt contrahere. Concedo. Et licet tanta sit habitudo patris ad filium quanta econverso, tamen non idem est effectus, quia sicut dicit glossa super illum locum: non debent filii thesaurizare parentibus, sed parentes filiis. Sue ascendit autem dicere adoramus et non econverso. Propter hoc filiola patris efficitur soror spiritualis filii carnalis, sed filiola filii non efficitur nec soror patris nec commater nec filia spiritualis nec neptis spiritualis, quia nepos et pronepos, neptis et proneptis non habent locum in spirituali proximitate.

Queritur postea utrum per fornicationem contrahatur spiritualis proximitas. Videtur quod sic, quia sponsus et sponsa una caro sunt; cuicumque efficitur vir compater, eidem mulier efficitur commater. Sed fornicator et fornicaria sunt una caro, sicut dicit apostolus: tollens membra Christi faciet membra meretricis. Ergo cuius fornicator efficitur compater, eidem fornicaria efficitur commater. Et ad hoc dicendum est quod fornicator et fornicaria in cunctis talibus non habent de spiritualitate, unde non communicant sibi actiones spirituales. Sed sponsus et sponsa habent ad invicem de spiritualitate. Sunt enim coniuncti per matrimonium, quod est sacramentum spiritualis matrimonii. Unde communicant sibi spirituales actiones, non ob hoc solum quia sunt una caro, sed quia sunt una caro per matrimonium.

Post carnalem et spiritualem cognationem dicendum est de legali cognatione, si impediat matrimonium. Est autem legalis cognatio quando aliquis adoptat aliquem in filium ut habeat eum heredem tantum ac si esset heres legitimus, et solebat talis legalis cognatio impedire matrimonium. Adoptans enim non poterat contrahere cum filia adoptata, sed modo non impedit.

Consequenter dicendum est de affinitate, qualiter impediat matrimonium. Est autem affinitas attinentia sive vinculum proveniens ad personam

peruenies ex matrimonio et consanguinitate. Sunt autem tria genera affinitatum. Primum peruenit ex primis nuptiis secundum ex secundis tercium ex terciis. Est autem primum genus affinitatis cum aliqua mulier coniungitur cum consanguineo meo uel cum consanguinea mea coniungitur cum aliquo uiro. Tunc enim attinet mihi in primo gradu affinitatis et distinguitur hic gradus affinitatis per gradus consanguinitatis. quia consanguinei uxoris fratris mei eisdem gradibus affinitatis mihi coniuncti sunt in quibus consanguinei fratris. et hoc est quia uir et uxor una caro sunt. Impedit autem hec affinitas matrimonium eisdem gradibus quibus et consanguinitas. Secundum genus affinitatis est cum uxor consanguinei mei mortuo consanguineo meo coniungitur alio uiro. Tercium genus affinitatis est si uxor consanguinei mei mortuo secundo uiro suo iterum coniungitur cum tercio. et solebant prohiberi matrimonia in secundo genere affinitatis usque ad quartum gradum. et in tercio genere usque ad secundum gradum. Sed modo secundum et tercium genus affinitatis non impedit matrimonium in aliquo gradu.

Quintum impedimentum est illud
impedimentum criminis. quod est enormitas delicti. sicut de uxoricidis et raptoribus uirginum et incestuosis quibus iniungitur a iure et a lege. uel ad monasterium uel ad uias seueras. De talibus dicunt canones quod non possunt coniungi. Sed obiectum. omnes isti possunt penitere et agere penitentiam perfecte et perfecta penitentia iuxta deus iniquitatum eius non recordabitur. ergo nec ecclesia debet recordari. ergo non debent prohiberi a matrimonio propter precedentia peccata. Item pacta penitentia ecclesia recipit eos ad maiora sacramenta scilicet ad eucharistiam et penitentiam. ergo multo forcius debet eos recipere ad matrimonium. Ad hoc dicunt quidam quod pacta penitentia non possunt coniungi quia canones prohibent. tamen pacta penitentia potest ecclesia dispensare cum eis. Ad hoc ut coniungantur. Sed queritur si ante talem pacta penitentia sine dispensatione coniungantur de facto utrum sit matrimonium. Uidetur quod sic. quia iste est sine omni precepto et illa similiter et est ibi mutuus consensus. per uerba de presenti expressus. ergo ibi est uerum matrimonium. Similiter dicunt canones. quod ille qui machinatur in mortem alterius ut habeat uxorem illius. uel qui machinatur in mortem alterius mulieris ut habeat uirum suum non possunt habere optata coniugia. Sed non iste potest habere illam que uiro interfecit. non illa uirum cuius uxorem interfecit. Similiter ille qui coniungitur sponsalia per uerba de futuro cum aliqua matrimonium est marito adhuc uiuente. non potest habere illam post mortem uiri. secundum canones. Sed de hiis omnibus potest obici. eodem modo quo de primis. Similiter dicunt canones. quod ille qui coniungitur de facto cum aliqua uiuente sua uxore non potest se separare ab ea si uelit mortua priore. Uolus est suus non debet ei patrocinari. Sed obicitur aut est matrimonium inter ipsos aut non. Si non. ergo potest et debet separare se ab illa. Si est inter ipsos matrimonium. ergo mulier non potest separare se a uiro suo si uelit. et hoc secundum. quia similiter nesciuit cum habere uxorem quando coniunxit cum illo. non cogitur remanere cum illo. quando debet puniri ex quo non peccauit. Ad predicta et consimilia diuisi diuersa dicunt. Sed nobis uidetur esse dicendo. quod si aliquis peccat contra bonum matrimonii et contra eciam penitentia puniendo est sine dubio. et potest ei prohiberi quod non decetero contrahat tamen si contrahit. de facto certum est quia non separandum. ergo eciam

am matrimonii non potuerunt in eciam. Uel uxoricidis et raptoribus uirginum et incestuosis si celebrant. De facto certum est non uxoricida interfecit uxorem suam. precipitur in eo matrimonio uelle alia habere. Quod uero canones dicunt quod hii non possunt coniungi intelligendum est non possunt id est peccant cum coniunguntur quia prohibitum est. Sed illi qui peccat contra eciam matrimonii puniri non debet in matrimonio ut ille qui machinatur est in mortem alterius ut habeat uxorem illius et coniunxit sponsalia cum illo marito uiuente quia peccauit contra eciam matrimonii non potest habere illam et si coniungit de facto cum illa non est matrimonium. De illo uero qui coniungitur cum alia uiuente sua uxore quia peccat contra eciam matrimonii mortua prima cogitur remanere cum secunda si ipsa uelit. Tunc est prius coniunctio habet effectum et est ibi matrimonium si mulier uult que ignoranter fecit. Si uero non uult est non in matrimonio.

Dicto de sacramento consequenter dicendum est de effectu sacramentorum sicut de resurrectione.
Circa quam primo dicendum est de generali resurrectione. Secundo de resurrectione Christi. Tertio de dotibus resurgentium. Circa generalem resurrectionem primo uidendum est quia debet corporibus resurrectio. Secundo an resurrectio sit naturalis uel miraculosa. Tertio quod sit ueritas humane nature que sola eorum resurget. Quod corpora resurrectura sint probatur auctoritatibus et rationibus. Hoc est in Iob. In nouissimo die de terra surrecturus sum. et in carne mea uidebo deum saluatorem meum. Item habetur in exodo. Ego sum deus Abraham deus Ysaac deus Iacob. et dominus in euangelio inducit hanc auctoritatem contra saduceos uolens probare resurrectionem corporum. Qui est non est deus mortuorum sed uiuentium. Sed est Abrahe Ysaac et Iacob. quod non essent. non in anima non in corpore non diceret deus eorum. ergo relinquitur quod in anima sint adhuc ut anima recipiat per uiuentium. Si non uiuunt non in corpore ergo et corpus recipiet esse cum anima secundum quod uiuunt et in corpora resurgent. Item in Ezechiele. Ossa arida audite uerbum domini. Hec dicit deus ossibus hiis. Ecce ego intromittam in uos spiritum et uiuetis. et dabo super uos neruos et succrescere faciam super uos carnes. Item in Daniele. qui dormiunt in puluere euigilabunt alii in uitam eternam et alii in obprobrium. Sicut ergo et per illos qui fuerunt ante legem et per ipsos legem et per prophetas probatur resurrectio corporum. Contradicunt tamen multi heretici nitentes probare resurrectionem corporum non esse futuram. Et ad hoc inducunt auctoritatem apostoli quod. Caro et sanguis regnum dei non possidebunt. ergo in regno dei non erit caro. Item erunt sicut angeli dei in celo. ergo sine carne. cum angeli sunt in celo sine carne. et corpus non resurget. Rationibus et nituntur probare hoc. Anima est uincta corpori tamquam instrumento. Sed instrumento non debetur quia ipsum non meretur. Sed solum utens instrumento. ergo cum corpus non meretur. non ei debetur. ergo non debetur ei resurrectio. Item instrumentis indigemus sensuum ad cognitionem utilium et intelligibilium. Sed postquam illa cognouerit ulterius non indiget. sicut aliquis indiget equo ad eundum ad aliquem locum in quo mansionem est facturus. Sed postquam peruenerit ad illum locum inutilis est equus. ergo cum anima peruenerit ad cognitionem dei et aliorum intelligibilium. inutilis erit sensus ei. Sed non inutile erit in regno dei. ergo in regno non erit sensus. ergo nec corpus et corpora non resurgent. Item homo creatus adhuc ut habeat uitam eternam

si uitam eternam habent sufficienter angeli. qui sine corporibus sunt. ergo et anime sine corpore sufficienter habebunt uitam eternam. ergo propter uitam eternam non oportebit corpora resurgere. Hiis rationibus negatur corporum resurrectionem futuram esse. Sed patet quod hee rationes nulle sunt. quia anima non utitur corpore ut solo instrumento et puro. quia puro instrumento non operatur per se. sed corpus per se operatur. Dicit enim philosophus et augustinus quod anima se habet ut imperans. et corpus ut imperatum. et potentie imperate sunt in neruis et musculis et lacertis. ergo et corpus habet per se potentias operatiuas. ergo et corpus per se operatur ergo non se habet ut solum instrumentum. hoc patet per illum qui contractus est quia si esset in pede contractus et impeteret anima ambulare non posset homo. Similiter si esset in lingua non posset loqui. ergo ad hoc quod huiusmodi actus fiat necesse est prius expediri potentiam que est in membris. ergo corpus per se operatur et bene uel male. ergo promeretur et demeretur. ergo debetur ei resurrectio gloriosa. Item cum corpus habet quasdam proprietates per se sicut albedinem et nigredinem. et quasdam in quantum habet animam sicut ambulare et huiusmodi. Sic et anima habet quasdam operationes et per se ut intelligere quasdam in quantum est in corpore ut uidere ymaginari et huiusmodi. Sed anima non meretur non in corpore. et meretur per utrasque operationes. Sed ipsa perficietur quantum ad operationes quas habet per se. Cuius est remuneratio est sua plena perfectio. ergo perficietur quantum ad alias operationes quas habet in quantum est in corpore. Sed quantum ad illas non potest perfici sine corpore. ergo corpora resurgent. Item dominus in euangelio ostendit corporales actiones esse meritorias cum dicit esuriui et dedistis mihi manducare et cetera. ergo corpus meretur per actiones corporales. ergo remunerabitur pro actionibus. ergo corpora resurgent. Quod ergo ad primo obicitur dicendum quod hec auctoritas. Caro et sanguis regnum dei non possidebunt. triplicem exponitur ab augustino. primo sic. Caro et sanguis id est uita carnalia regnum dei non possidebunt. quia ibi non erit luxuria. siue omnino comedere et bibere et huiusmodi. Secundo sic. Caro et sanguis id est corporales actiones que pertinent ad nutrimentum carnis. sicut comedere et bibere ibi non erunt. quia non erit in necessitas cybus et potus. quia non erunt ibi corporalia animalia id est alimonia indigentia sed spiritualia id est omnino spiritui obediencia. Tertio sic. Caro et sanguis regnum dei non possidebunt id est corruptio carnis et sanguinis regnum dei non possidebit. Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionem et mortale hoc induere inmortalitatem. Ad secundo obiectum dicendum quod anima non utitur corpore ut puro instrumento. Immo se habet ut imperans et corpus ut imperatum et sicut meretur obediendo deo sic corpus meretur obediendo spiritui id est hiis corporalibus actionibus. Ad tercio obiectum dicendum quod anima non indigebit sensu in patria ad cognitionem intelligibilium sed indigebit propter aliud scilicet ad uidendum humanitatem Christi. Terra est illa est fluens lacte et melle. lacte humanitatis. melle diuinitatis et habebunt oculi corporales gloriam suam in uisione humanitatis Christi. sicut oculi spirituales in uisione deitatis. Ad ultimo obiectum dicendum quod uita eterna prout competit homini non erit sufficienter in anima. Immo oportet erit in corpore. Ibi est uidebimus. amabimus. et laudabimus et uacabimus ut dicit Cassiodorus in apostolo. Clamant eciam usque quo

domine non uindicas sanguinem nostrum uolentes glorificationem corporum. Sed dictum est illis ut requiescant tempus modicum donec impleatur numerus eorum sicut dicitur in xi. ad hebreos. Hii omnes testimonio fidei probati non acceperunt repromissionem deo pro nobis aliquid melius prouidente ut non sine nobis consummarentur et in euangelio. Hec est uita eterna ut cognoscant te solum deum et quem misisti Ihesum Christum et in uisione Ihesu Christi secundum quod homo est pars uite eterne prout competit homini quod non uiuunt in corpore. Sic ergo probatur resurrectio generalis potest probari per duplicem causam scilicet per causam meritoriam et per causam effectiuam. per causam meritoriam quia corpus meretur glorificari per causam effectiuam quia deus iustus est et remunerabit corpora que merentur glorificari. Secundo patet resurrectio corporum per simile. quia si anima perficietur quantum ad opera que habet per se. a simili perficietur quantum ad opera que habet in quantum est in corpore. Tertio modo probat apostolus generalem resurrectionem per resurrectionem Christi dicens. si Christus resurrexit et nos resurgemus. Est autem probatio minus noti per magis notum. Erat enim nota Christi resurrectio quia probata est per testes omni exceptione maiores. scilicet per apostolos qui uiderant et per miracula et per testimonia scripturarum. si quis sit uir qui hec probaris Christum resurrexit. ergo nos resurgemus dicamus quod dicetur de resurrectione Christi. Quarto modo probat apostolus resurrectionem generalem per similitudines naturales dicens. Insipiens tu quod seminas non uiuificatur nisi prius moriatur. ergo si granum mortuum resurgit. corpora hominum mortua resurgent. Sed uidetur quod hec probatio nulla sit. quia ea que naturaliter sunt non probant ea que sunt supra naturam et resurrectio corporum supra naturam est. sicut dicetur post. propterea dicunt quidam quod non probat apostolus quod resurrectio futura sit. sed quod possit esse. Corinthi enim credebant quod non possibile esset. Similiter non est quia non resurgeret. sicut est post secundum naturam. ad quod est supra naturam possit esse. et nos secundum argumentum apostoli necessaria est et plenius a maiori. Sic est deus non dedit hanc potestatem ut de grano mortuo faciat uiuum multo magis ipse habet hanc potestatem ut corpora mortua uiuificet que hoc merentur.

Secundo est queritur utrum resurrectio sit
Sed naturalis uel miraculosa. Probatio quod naturalis.
quia dicitur in exodo. quod magi pharaonis fecerunt de uirgis serpentes. et dicit augustinus quod demones qui in ista habent per- natam et agilitatem attulerunt eis semina quibus naturaliter fecerunt de uirgis serpentes. ergo cum boni angeli perfectiores sint et agiliores quam mali. in momento poterunt afferre semina quibus naturaliter fieret corporum humanorum resurrectio corporum erit naturalis. Item idem corpus humanum erit tunc quod modo est. ergo eadem coniunctio partium et elementorum. sicut modo est naturalis est. ergo et tunc erit naturalis erit. Sed si naturaliter coniungantur partes. ergo resurrectio erit naturalis. Sed contra. mors et uita sunt opposita. ut priuatio et habitus. Dicit enim augustinus quod mors est priuatio uite. Sed a priuatione ad habitum non est regressus per naturam. ergo a morte ad uitam non est regressus per naturam. ergo resurrectio corporum non est naturalis. Item natura est uis insita rebus de similibus similia

nuit
omni
de futuro

procreans. Si ergo homines erunt mortui non erit talis natura, quod ex hoc generentur homines. Ergo resurrectio corporum non erit naturalis. Item resurrectio ut dicit apostolus erit in momento, ut in ictu oculi in novissima tuba. Sed natura non potest in ictu oculi congregare partes corporis humani, quarum una est in oriente, reliqua in occidente. Ergo resurrectio corporum non erit naturalis. Contra quod. Item dicit apostolus ad Ro. viii. Quod si spiritus eius qui suscitavit Ihesum a mortuis habitat in vobis, qui suscitavit Ihesum a mortuis vivificabit mortalia corpora propter inhabitantem spiritum eius in vobis. Sed est corpus nostrum templum spiritus sancti. Ergo propter istam dignitatem ipse deus non nostra vivificabit per gloriosam resurrectionem corpora nostra, non corpora asinorum, id est hominum luxuriosorum, quorum carnes sunt ut carnes asinorum, sicut dicit Ezechiel.

Ad primum obiectum dicendum quod non est simile de corpore humano et de serpente, quia corpus humanum naturaliter non generatur nisi per decisionem seminis. Alia vero aliter fiunt, sicut cooneas ex sola putredine ligni, et bibiones ex sola exalatione vini. Quedam etiam exitu, ut aranee et bufones et serpentes, propter hoc patet quod non est simile. Ad secundum obiectum dicendum quod in resurrectione corporum duplex erit coniunctio: una actionis vel passionis, quia deus faciet in resurrectione corporum, et illa erit miraculosa. Alia erit coniunctio que erit relatio media inter partes coniunctas, et illa erit naturalis, sicut in ceco illuminato a domino visus habitus fuit miraculosus, sed visus actus fuit naturalis. Distinguendum est ergo secundum hoc: eadem coniunctio erit et que modo. Si intelligatur de coniunctione relatione, vera est, sed illa non erit resurrectio, sed consequens ad resurrectionem. Si de coniunctione actionis et passionis, falsa est, quia solus deus ministerio angelorum faciet illam que erit; hanc autem que est vel que fuit fecit natura. Ad tertium dicendum videtur per hoc quod resurrectio sit naturalis, quia dicitur in psalmo: Dabit voci sue vocem virtutis, id est vocem suam, scilicet vocem archangeli et vocem tube faciet virtuosam, ex virtute cuius illius vocis resuscitabuntur corpora. Ergo resurrectio corporum erit ex virtute similiter. Ergo erit naturalis. Si dicatur quod non erit naturalis, quia virtus illa dabitur ex sola voluntate dei illi voci, hoc non est solido, quia motus firmamenti naturalis est, tamen virtus qua movetur ipsum est ex sola voluntate dei. Item dicit Damascenus: Si mors hominis est separatio corporis et anime, resurrectio est iterata eorum secunda coniunctio corporis et anime. Sed iterata coniunctio corporis erit naturalis, quod probatur, quia anima naturaliter appetit corpus. Unde in Apocalypsi: Clamant sancti: Usquequo domine non vindicas sanguinem nostrum. Hoc autem non clamant nisi propter gaudium quod habituri sunt de vindicatione, sed quia desiderant stolam corporis. Ergo naturaliter anima appetit corpus, et naturaliter corpus appetit animam tamquam perfectionem suam. Ergo coniunctio anime ad corpus erit ex mutuo appetitu illorum. Ergo illa coniunctio erit naturalis. Sed illa secunda coniunctio erit resurrectio. Ergo resurrectio erit naturalis. Si dicatur quod illa secunda coniunctio non erit naturalis, quia erit per solam operationem dei, et hoc non est solido, quia in primis corporibus, ut in sole et luna, coniunctio materie et forme est naturalis, et tamen est per solam operationem dei. Item quelibet res naturaliter appetit suam perfectionem. Unde apostolus: Omnis creatura ingemiscit et parturit usque adhuc. Sol et luna et celum quod servivit homini expectant remunerationem famuli sui. Si resurrectio corporum erit perfectio ipsorum, ergo naturaliter appetunt resurrectionem. Ergo resurrectio erit ex naturali appetitu. Ergo erit naturalis. Item solum obicitur de pluviis: nec ex quibuslibet pluviis reparabitur corpus, sed ex his pluviis. Sed non est ratio quare potius ex hac pluvia quam ex alia, nisi quia in hac pluvia est naturalis appetitus quo appetunt hanc animam. Ergo ex naturali appetitu corporis et anime coniunguntur, et cetera ut prius. Solutio. Ad primum obiectum dicendum quod tripliciter dat deus potentiam. Primo dat aliquam potentiam ad esse rei, ut habitum esse, et tam illa potentia quam eius actus dicitur naturalis. Secundo dat potentiam aliquam ad reparationem nature, sicut in ceco illuminato, et tunc potentia est miraculosa et actus naturalis. Tertio dat potentiam aliquam ad aliquem actum supra naturam existendo, et tunc potentia miraculosa et actus miraculosus, sicut dedit beate virgini potentiam generativam, et illa potentia fuit miraculosa et actus eius similiter miraculosus. Similiter dominus quod virtus vocis ex qua resurgent corpora miraculosa erit et actus eius similiter, quia dabit ad actum supra naturam existendo. Ad secundum obiectum dicendum quod coniunctio anime et corporis erit naturalis loquendo naturaliter. Iuxta est (*marg.:* est) et naturalis obedientia, qua deus de illa potest facere quod vult, sicut dicit Augustinus quod in costa Ade erat ut de ea posset fieri mulier, sed non ut ex ea fieret. Ibi est potentia naturalis fuit passiva, sed non potentia fuit sive activa. Coniunctio ergo secunda anime et corporis non erit sicut fiebat, quia in anima et corpore non erit causa fiendi, ratione cuius secundo coniugantur. Verumtamen si ipsa coniunctio per se sit naturalis, tamen quia causa activa erit miraculosa, et resurrectio erit miraculosa, quia resurrectio est nata coniunctio (*marg.:* erit) magis quam relata. Sciendum tamen quod damnati loquitur de resurrectione hominis, cum dicit quod resurrectio est iterata coniunctio corporis et anime. Sed resurrectio corporis est reformatio eius ex pluviis. Sic dicit apostolus: Salvatorem expectamus qui reformabit corpus humilitatis nostre configuratum corpori claritatis sue, propter peccata precisa solo. Ad tertium et quartum obiectum. Sicut est factio mulieris ex costa non fuit naturalis, licet in costa esset naturalis obedientia quod ex ipsa potuit fieri mulier, similiter resurrectio corporum non erit naturalis, licet in ipsis pluviis sit naturalis obedientia quod ex ipsis potuerunt reformari corpora. Non est autem prosequendo error quorundam philosophorum qui posuerunt resurrectionem sive reparationem hominum corporum nimium fore naturalem. Dixerunt enim quod post magnum annum, id est quindecim milia annorum (*marg.:* milia), revolveretur firmamentum et nascerentur(?) in eo magno anno idem homines numero et eadem anima numero que fuerunt in primo magno anno. Appellatur autem magnus annus revolutio supercelestium corporum a puncto in quo certa fuerunt ad idem punctum, quod non fit nisi in multis annorum milibus, et cum terminatur erit primus magnus annus, incipiet secundus, et erit ut ipsi dixerunt idem motus supercelestium corporum qui prius fuit, et eedem generationes, et eadem generata numero que fuerunt in principio magni anni, ut idem Adam numero, idem Abel numero, et sic de aliis. Sed hoc est manifeste contra fidem et contra totam sacram scripturam et improbari potest de facili per rationem. Illud enim quod erat in

fine magni anni generabit illos qui erunt in principio sequentis anni, ac sic generabit Adam, sic demonstravit ille. Iste generabit Adam aut de necessitate aut non de necessitate. Si de necessitate, et cetera, et alii generabunt alios de necessitate, et si de necessitate omnia evenient, perit ergo causa, perit liberum arbitrium quod est inconveniens omni rationi. Si vero iste non de necessitate generabit Adam, potest ergo contingere quod non generet et sic poterit contingere quod Adam non erit in secundo magno anno. Secundo tamen de alius hominis et mali potest contingere. Ergo potest contingere quod non boni nec mali resurgant vel resurgetur. Ergo potest contingere quod deus non reddet hominibus premia neque malis penas, et sic peribit iustitia divina. Multis etiam aliis modis possit improbari error iste quibus supersedemus. Quod autem quod resurrectio non potest esse naturalis propter hanc causam patet, quia resurrectio fiet in momento in ictu oculi. Natura vero operatur successive. Secunda est quia in resurrectione fiet corpus immortale et fulgidum, quia fulgebunt iusti sicut sol. Natura vero non potest talia facere. Tertia est quia idem corpus numero resurget, sicut dicit Iob: Quem visurus sum ego ipse et non alius. Natura vero non facit idem corpus numero, sed specie conservat eius speciem per individuorum multiplicationem.

Queritur tricesimum capitulum.

Queritur utrum veritas humane nature tota et sola resurget. Sed hoc duplex est opinio. Dicunt enim quidam quod illud solum quod decisum est ab Adam est veritas humane nature, et hoc voluit habere ab auctoritate domini dicentis in evangelio: Omne quod in os intrat in ventrem vadit et in secessum emittitur. Unde dicunt quod de nutrimento sit de veritate humane nature. Sed solum quod decisum est ab Adam remanet veritas humane nature, sed per irrigationem et fomentum nutrimenti, non per unionem propagatur et dilatatur in se, et in hac opinione fuit magister in Sententiis. Sed contra hanc opinionem obicitur. Cum pater generat filium per decisionem, illud quod decisum est erat de veritate humane nature patris. Ergo non remanet in patre tota veritas humane nature quod prius ibi erat. Ergo cum pars (*marg.:* idem) non sit cum toto, non est in patre eadem veritas humane nature que prius erat. Ergo non habet eandem naturam humanam quam prius habebat. Ergo non est idem homo qui prius, et hoc manifeste falsum. Item quicumque consideratur(?) est, quod quecumque naturaliter dilatantur, aut per rarefactionem dilatantur, aut per additionem. Sed veritas humane nature dilatatur. Ergo aut per rarefactionem aut per additionem. Non primo modo, quia tunc esset corpus pueri quam corpus iuvenis. Ergo per additionem dilatatur. Ergo aliquid de nutrimento transit in veritatem humane nature. Item si non transiret, nulla scientia est medicorum qui dicunt quod aliquid de nutrimento transubstantiatur in corpus humanum. Inconveniens autem est dicere medicinam non esse scientiam, cum dicatur medicina ad deum, ut habetur in Ecclesiastico: Honora medicum propter necessitatem, et est scientia creavit Altissimus. Alii sunt qui dicunt quod non solum quod decisum est ab Adam est veritas humane nature, immo aliquid de nutrimento transit in veritatem humane nature. Sed contra obicitur istam opinionem: cum pater generat filium, semen quod decisum est aut erat prius de veritate humane nature in patre aut non. Si erat, ergo pater modo non habet eandem veritatem humane nature quam prius habebat, et cum non ut prius. Si vero semen quod decisum est non erat de veritate humane nature in patre, ergo semen quod decisum est non est de veritate humane nature in filio. Ergo non facit quod quicquid de nutrimento fit de veritate humane nature, ergo non est vere homo qui genitus est. Item aut semen solum quod decisum est est de veritate humane nature, aut non semen solum. Si semen solum, redit prior opinio. Si non semen solum, ergo quod additur de nutrimento fit de veritate humane nature. Si tota veritas humane nature resurget, ergo quicquid est additum humane nature de nutrimento resurget. Ergo iste longo latior quam longior. Resurget ergo capilli in longitudine unius diete, et ita resurget iste in maxima deformitate, quod est inconveniens. Item dicit Augustinus in xxi De civitate dei, quod si aliqui confecti fame cogantur comedere carnes humanas, non resurget illa caro in ipso non fit de veritate humane nature istius hominis quod aliunde mutata est, et ideo non alia caro fit de veritate humane nature istius hominis quod aliunde mutata est, et non additur de nutrimento humane nature. Solutio dicendum quod non semen solum quod decisum est ab Adam est de veritate humane nature. Et ad auctoritatem domini solvunt multi dicentes quod omne quod in os intrat in ventrem vadit et in secessum emittitur, id est de quolibet ad non est dictum totum, sed omne, et similiter duobus maxima pars per secessum emittitur et parum quod de nutrimento addit veritati humane nature. Ad illud quod queritur utrum illud quod decisum est esset prius de veritate humane nature patris dicendum quod sic, et dicendum quod nihilominus habet pater idem hominem eandem veritatem humane nature quam prius habuit. Ergo non est vere idem homo qui prius, quia idem homo dicitur ab identitate anime, que est forma et perfectio hominis. Unde tamen habet veritatem humane nature, sed non modo aliter. Cum autem dicit Augustinus quod veritas humane nature resurget, loquitur de veritate humane nature quantum ad materiam, scilicet de veritate carnis. Et sic autem ad secundum obiectum solvendo est dicendum propter, et ad ultimum obiectum dicendum quod non est simile de carne humana et de aliis carnibus, quia carnes alie sunt nutrimentum quod debent homini. Sed caro humana non debetur ei pro nutrimento (*marg.:* pro nutrimento) ferarum est esse, quia comedent homines, non hominum. Unde caro humana non transit in veritatem humane nature alterius hominis, sed alia caro bene transit. Ad evidentiam autem solutionis omnium predictarum obiectionum notandum est quod quantum ad corpus aliquod dicitur esse de veritate humane nature quattuor modis. Primo quantum ad esse sicut caput et cor et cetera principalia membra sine quibus non potest esse homo. Sunt de veritate humane nature quantum ad esse. Secundo modo dicitur ad esse de veritate humane nature quantum ad bonum et integrum esse, sicut ut visus, auditus, pedes et manus. Sine his potest esse homo, sed non habet bonum et integrum esse. Tertio modo dicitur quod aliquid est de perfectione humane nature quantum ad perfectionem humane nature, et hoc modo nutrimentum fit de veritate humane nature. Puer enim nascitur perfectus homo quantum ad esse et quantum ad bonum et integrum esse, habet enim visum, auditum et cetera membra organica, quorum aptus est exercere operationes. Sed non est aptus adhuc uti potentiis suis perfecte, perficitur autem potentiis suis perfecte per additionem nutrimenti quantum ad quantitatem et vires et usum potentiarum. Unde nutrimentum transubstantiatum est de veritate humane nature quantum ad hanc perfectionem. Sed non

hanc. non est eadem veritas humane nature que prius, quia non est idem homo qui prius. Si est excedere aliquis vel truncatus esset pedibus vel manibus, non manet eadem veritas humane nature quantum ad bonum et integritatem esse, in animo tamen idem homo. Similiter si aliquid de nutrimento amittatur, non manet eadem veritas humane nature. Tertio modo manet tamen idem homo de tali veritate humane nature. Ad evidentiam cum generat pater filium, que erat in patre materialiter, non formaliter, sicut nutrimentum cum factum fuerit de veritate humane nature transit materialiter et potentialiter et virtute, sed non formaliter vel secundum formam quam prius habebat. Licet autem quod conversum est fuerit in patre de veritate humane nature tertio modo, tamen est in filio de veritate humane nature primo modo. Unde resurget in filio et non in patre. Quarto modo dicitur aliquid de veritate humane nature, non quantum ad essentiam, sicut ungues et capilli ad decentiam et ornatum sunt. Licet enim capilli non sint tantum ad ornatum, sed etiam ad protectionem capitis a caumate et frigore, tamen in futuro erunt tantum ad ornatum. Resurget autem quicquid est de veritate humane nature primo modo et secundo et quarto. Sed non resurget quicquid fuerit futurum de veritate humane nature tertio modo. Et per hoc solvitur obiectio superius facta de inconvenientia resurgentium, in dicens quod si tota veritas humane nature resurget, cum nutrimentum fiat de veritate humane nature, resurgeret homo in nimia latitudine et in magna difformitate. Solutio est per distinctionem huius vel interpretationem: tota veritas humane nature resurget, non est tota veritas humane nature tertio modo resurget. Immo superflua detrahentur, et ideo dicit Augustinus in libro de civitate dei: habet omnipotentia divina quod suppleat in humano corpore si minus est, et habet quod detrahat ubi amplius est. Omnes enim occurremus, ait apostolus, in virum perfectum, in mensuram etatis plenitudinis Christi. Unde ille qui mortuus puer resurget in ea quantitate quam habiturus esset si pervenisset ad etatem, scilicet ad xxx annos vel circa. Unde sicut dominus multiplicavit v panes in deserto sine additione extrinseca, sic multiplicabit sine aliqua additione materiam corporis eius qui puer mortuus est, ut fiat tantum corpus quantum futurum erat si pervenisset ad etatem Christi, et supplebitur quod minus est. Similiter et detrahetur quod amplius est. Aliquis enim nimis sumit de nutrimentis et multa fiunt de veritate humane nature tertio modo quam si sufficienter, si moderate sumeret cibum. Illa superflua detrahentur, et generaliter est verum, ut dicit Augustinus, quod detrahentur vitia et remanebit natura. Vitium autem est quicquid fuerit de nutrimento ultra veram perfectionem et equalem sustentationem. Hoc autem intelligendum est in corporibus glorificatis. Sed obicitur sic: quando homo simul pervenit ad etatem Christi, iusto non resurget non quod fuit de veritate humane nature ei. Non ergo addetur ei, ergo non addetur naso eius, ergo resurget simus, sicut et nunc est, ergo resurget deformis. Quod est inconveniens, posito quod resurgat gloriosus. Ad hoc solvit Augustinus dicens quod sicut in statua contingit quod cum ipsa tota funditur, quod prius erat de pede fit de manu vel capite, sic in resurrectione quod prius erat de pede fit de naso vel capite. Non resurget ergo ille in simitate, quia naso addetur aliunde. Sed secundum hoc videtur quod sicut tota statua

reparatur, ita totum quod de veritate fuit humane nature in illo resurget, et ita videtur quod resurget in magna difformitate. Item per hoc non erit idem nasus in isto qui prius, quia ad ei additum est, et totum non est idem cum parte. [illegible] non erit eadem manus, non idem pes, et sic non erit idem corpus numero. Item capilli, ut dictum est, de superfluitate sunt. Sed nihil superfluum resurget, ergo capilli non resurgent. Contra dicit dominus in evangelio: Capillus de capite vestro non peribit. Solutio. Ad primum dicendum quod statua partim est similis, partim dissimilis. Similis in hoc quod sicut in statua quod prius erat de pede fit de naso vel capite, in corpore resurgente. Dissimilis autem in hoc quia non est eadem statua numero que prius erat, sed idem corpus numero resurget quod prius fuit, et dissimile. Item in hoc quia non est de intentione sua de necessitate quod illud quod erat prius de pede statue fiat modo de naso. Immo hoc est a casu. Sed de intentione divini reparantis est quod illud quod erat prius de pede fiat de naso vel capite. Ad secundum obiectum dicendum quod idem est nasus simpliciter qui prius erat. Sed non est idem [illegible] quia secundum materiam non iudicabitur identitas vel diversitas sed secundum formam. Ad ultimum obiectum dicendum quod capilli non sunt de superfluitate. Immo sunt de fimo residuo ex triplici digestione, unde sunt de materia corporis humani. Sunt autem ad ornatum hominis exterioris, sicut capilli anime, id est bone cogitationes, sunt ad ornatum anime. Habet enim homo interior sicut et alia, visum suum, auditum suum, et sic de aliis. Unde in Luca: Dives qui sepultus est in inferno legitur habere linguam, non linguam corporis, sed linguam mentis. Concedo autem quod superexcrescentia capillorum et unguium de superfluitate est et de vitio nature. Nisi enim peccasset homo, crevissent capilli eius et ungues usque ad determinatam quantitatem, et non ultra, sicut stant ungues in leonibus et aliis quibusdam animalibus. Dicendum ergo quod resurgent corpora gloriosa perfecta quantum ad esse et quantum ad bonum et integritatem esse, et in ea perfectione et decentia quam habitura erant sine peccato hominis. Quod totum ostenditur in auctoritate ista apostoli: resurgemus in mensuram etatis, ecce debita perfectio; plenitudinis, ecce bonitas et integritas; Christi, ecce decentia. Detrahentur enim vitia et supplebitur natura. Unde si nanitas que est in nano est ex vitio nature, non erit aliquis nanus in patria. Si vero non est ex vitio nature, poterit ibi esse aliquis nanus, si hoc non erat ei indecens. Sed quando obicitur: ex pluribus hominibus resolutum est corpus humanum, restaurabitur in resurrectione, et non ex pluribus corporibus petri restaurabitur corpus pauli, sed ex pluribus corporis petri partibus restaurabitur corpus petri, ut sit idem numero quod prius fuit. Sed sicut se habet totum ad totum, sic pars ad partem. Sed si ex totali plurium parte restaurabitur totale corpus, ex pluribus partibus partes restaurabuntur. Pars ergo plurium nasi sic ita nulla fit adiectio, et hoc est esse [illegible]. Ad hoc dicendum quod hec propositio: sicut se habet totum ad totum, sic pars ad partem, generaliter intelligatur. Vera est quod ex totali plurium potest restaurari totale corpus idem numero quantum ad materiam et quantum ad formam et quantum ad decentiam. Sed non est verum generaliter quod ex pluribus partibus pars possit restaurari eadem pars quantum ad materiam et ad formam

et decentiam. Non hoc fieret nisi miraculose. Unde dicendum quod pars indecenter ex defectu fit additio vel multiplicabitur, et sic patet in corporibus parvulorum. Sed non particulariter intelligitur illa propositio, non tenet argumentum, quia est particularibus non.

Consequenter dicendum est de resurrectione Christi. Circa quod tria querenda sunt. Primo queritur utrum resurrectio Christi sit causa nostre resurrectionis. Secundo queritur utrum Christus probavit resurrectionem suam discipulis suis. Tertio queritur utrum apparuit in specie peregrini. Circa primum sic obicitur. Dicit apostolus: si Christus resurrexit, ergo omnes nos resurgemus. Sed quod hic ponitur nulla sit, quia magis videtur quod Christus resurrexit quam quod nos resurrecturi sumus. Sed minus est quod magis videtur, ergo illa argumentatio est a maiori et conveniens, ergo non valet, quia locus a maiori destructivus est. Item si Christus resurrexit nos omnes resurgemus. Sed necessarium est Christum resurrexisse, ergo necessarium est nos omnes resurrecturos esse. Sed ex necessario non sequitur nisi necessarium. Item resurrectio Christi est causa resurrectionis nostre, ut dicit Augustinus, et apostolus: resurrexit propter iustificationem nostram, et ut dicit glossa: mortem nostram moriendo destruxit et vitam resurgendo reparavit. Sed necessarium est causam precessisse, ergo necessarium est nos resurrecturos esse. Item sancti qui decesserunt meruerunt gloriosam resurrectionem, et necessarium est eos meruisse, ergo necessarium est eos habituros esse gloriosam resurrectionem. Sed contra. Resurrectio generalis erit miraculosa, ergo ex sola voluntate dei. Sed voluntas et necessitas sunt diversa principia, ergo non est necessarium nos resurrecturos esse. Item si necessarium est nos resurrecturos, hoc non est nisi propter iustitiam dei. Sed hac causa sanctorum. Sanctum est deum esse iustum, et sanctum quod causa est resurrectionis nostre, et sanctum aliter esse non posse, et hec diffinitio scientie, ergo sanctum resurrectionem, ergo non contingens. Item non est necessarium istos dicere resurrecturos esse resurrectione gloriosa. De illa enim loquitur apostolus, nec istos centum nec istos mille, ergo non est necessarium nos omnes resurrecturos esse, et probatum est oppositum. Solutio. Ad primum dicendum quod Christum resurrexisse maxime simile est. Sed apostolus non infert a maiori sed a simili. In quantum enim Christus filius dei est per gratiam, sic et alii sancti simul est illi. Unde simile est Christum in quantum est filius dei per gratiam resurrexisse, et sanctos in quantum filii dei sunt resurrecturos esse, quia eadem est ratio. Unde nulla argumentatio est locus a simili. Sed in hac anima sanctorum est immortalis et qualibet. Sed hec similitudo non ibi, nisi similitudo gratie. In quantum autem Christus est deus et homo, maius est Christum resurrexisse quam [illegible] excellentiam gloria resurrectionis in [illegible] resurrectio est sicut in [illegible]. Locus a duplici causa motiva. Resurrectio Christi est causa motiva, liberatis patet, ut faciat animos Christi resurgere fratres suos, sicut cum rex terrenus facit militem filium suum, animos ipsius facit milites alios milites, et licet milites crescere quod hoc fecerit pater, tamen in militia quod resurrexerit Christus tamen intelligitur tam de illis quam de aliis quod resurrecturi sunt propter esse. Respice domine in faciem Christi tui. Melius est placere deo patri non quod in Christo est, id est membra Christi, quia nullus ascendit in celum nisi qui descendit de celo, scilicet Christus cum membris suis. Est autem resurrectio Christi causa mo-

tiva ergo ad nos resurrectionis nostre, quia hec est dies quam fecit dominus. Resurrectio Christi illuminat nos et facit nos videre gloriam suam eternam et movet nos ad gloriam acquirendam, quod significatum est per hoc quod Moyses ascendit in montem ut videret terram promissionis. Similiter et nos debemus considerare altitudinem glorie Christi, ut ad eandem bonis operibus veniamus. Ad illud quod dicit quod necessarium est resurrecturos esse sanctos gloriosa resurrectione, sed duplex est necessitas, scilicet necessitas nature et necessitas iustitie. Prima necessitate non est necessarium nos resurrecturos esse gloriosa resurrectione, sed necessitate iustitie necessarium est, et necessitas iustitie et voluntas non sunt diversa principia. Immo idem sunt in deo. Hec est laus dei quod non potest facere malum, non potest non facere iustum et bonum. Aliter est negatio. Ad illud quod hec est vera nos sanctum, id est sanctum deum esse iustum, hec est scriptum est in corde eius. Sed hec falsa: sanctum quod est causa. Non enim sanctum quod iustitia divina sit causa resurrectionis nostre. Sed communis hec non est scriptum in cordibus eorum. Multi enim qui communiter resurrectionem futuram non solummodo illo per interpretationem. Ad ultimum obiectum dicendum quod sanctos qui iam decesserunt necessarium est resurrecturos esse gloriosa resurrectione. Sed istos sanctos qui modo vivunt non est necessarium resurrecturos esse, nec illos qui post vivent, tamen completum numerum sanctorum predestinatorum necessarium est resurrecturos esse necessitate generali, non necessitate particulari, et generaliter loquitur apostolus cum dicit: nos resurgemus, id est nos sancti.

Secundo capitulo queritur utrum dominus probavit resurrectionem suam discipulis suis.

Dicitur in principio Actuum quod dominus prebuit se ipsum vivum post passionem suam in multis argumentis. Unde multis argumentis probavit resurrectionem suam. Unde dicit sanctus Gregorius super evangelium Luce: post resurrectionem dominus in corpore suo duo genera ostendit: palpabile eiusdem nature, ut informaret ad fidem, et incorruptibile alterius glorie, ut invitaret ad premium. Unde prebuit se palpabilem in manibus discipulorum, ut eos informaret ad fidem resurrectionis sue. Sed quando hoc obicitur: quia aut dominus vere ostendit duo genera in corpore suo aut non vere. Si vere, ergo duo genera fuerunt simul in corpore Christi, quod est impossibile, quia genera non possunt esse simul in eodem. Si non vere, ergo falso ostendit, ergo dominus fallax fuit, quod non solum est impossibile, sed etiam non intelligibile, quia prima et summa veritas nullam habet admixtionem falsitatis. Item palpabile et incorruptibile sunt contraria, ergo si est palpabile est corruptibile, ergo cum dominus ostendit corpus suum palpabile discipulis, ostendit ipsum corruptibile, ergo per hoc non informavit discipulos suos ad fidem resurrectionis, sed potius destruxit fidem resurrectionis in ipsis. Ad hoc est generaliter solutio quod corpus glorificatum non est palpabile naturaliter a manibus non glorificatis, sicut nec visibile ab oculis non glorificatis. Sed palpabile a manibus glorificatis. Concedo ergo quod palpatum fuit corpus Christi a manibus discipulorum post resurrectionem, sed miraculose, et palpabile et incorruptibile non sunt genera simpliciter, sed sunt genera similiter tantum. Ratio est [illegible] corpora

quod inveniuntur palpabilia possunt esse corruptibilia. quia non
fuerunt palpabilia non esset corruptibilia. Contraria sunt
simile ratione. possibilis potest illa contraria. glossa: licet simpliciter non
sint contraria. et sic patet solutio ad primum obiectum. Ad secundum obiectum
solutio patet per predicta. Unde ait Augustinus: Corpus christi palpabile
est a manibus discipulorum quod corruptibile. Debet etiam ad-
di. est palpabile. similiter et hoc firmum. Sicut non ut habet
hec virgo quod non peperit: sed hec necessaria: hec virgo
quod non peperit naturaliter. Si esset hac solutionem in isti
plures obiciunt quod corpus christi glorificatum aut est
similiter palpabile a manibus non glorificatis aut non. Si est
hoc propositum. Si non. sed ante passionem erat palpabile
similiter a manibus non glorificatis. ergo variatum est non. ergo
corpus est glorificatum non est eiusdem nature cuius erat ante pas-
sionem. et glossa: contra. quod esse verum. Item licet eadem natura est ante.
Sed manere causa manens effectus. ergo cum ante passio-
nem esset palpabile ex natura quam habebat a manibus non glo-
rificatis. et in eadem non est palpabile a manibus non glo-
rificatis. Item corpus christi glorificatum aut potest palpari a ma-
nibus non glorificatis aut non. Si non. quomodo palpatum
fuit a manibus discipulorum quod potuit palpari. Si
vero potest palpari a manibus non glorificatis quod similiter
potest palpari a manibus non glorificatis. Dicendum est quod esse
non potest videri. quia non potest videri similiter. Item super illum lo-
cum luce palpate et videte. Dicit glossa. Corpus non
et subtile erit per effectum spiritualis potentie et pal-
pabile per veritatem nature. ergo corpus glorificatum similiter
palpabile est et cum habeat eandem veritatem nature quam prius
habebat palpabile est a manibus non glorificatis.
Item super illum locum luce: habetis hic aliquid quod man-
ducetur. Dicit glossa. ad insinuandam veritatem resurrecti-
onis non solum tangi sed etiam comedere voluit. quia vere re-
suscitati comedere possunt. Lazarus et resusci-
tati non possunt comedere. Sed post hoc comprehenditur nunc
ista. quia resuscitati ab ipso non possunt comedere. ergo
corpus glorificatum potest comedere. gustare ergo potest. Sed
gustus non est sine tactu. ergo tangibile similiter. tam ac-
tive quam passive. Cibus est tangitur gustatus. ergo est
palpabile similiter a manibus non glorificatis. Item in ysaia.
videbit omnis caro salutare dei. tam boni quam ma-
li videbunt christum glorificatum. Sed ipsi in facie ibi
miraculum per maius. ergo in malis sine miraculo
videbunt christum glorificatum et oculis non glorificatis.
ergo corpus glorificatum sine miraculo potest videri ab
oculo non glorificato. ergo potest palpari sine miraculo
a manibus non glorificatis. Quidam concedunt. et hac
opinione fuit prepositus. Dicebat enim quod corpus glorifi-
catum similiter potest videri a corpore glorificato et non glorifica-
to. similiter et palpari. Sed in hoc est differentia. quia corpus non
glorificatum tangitur detinetur et videtur velit nolit.
Sed corpus glorificatum quando vult probat se videri. quando non
vult non probat se videri. Sicut super luca dicitur de
angelis. quod in potestate illorum est apparere et videri
quando voluerint et non videri quando non voluerint. sic dicitur demo-
ne beato bartholomeo. Similiter vult. sed non vult non
videtur. et pro hac opinione pro hac auctoritate solvunt omnes
auctoritates excepta prima que solvunt per istam opini-
onem. quod palpabile et incorruptibile non sunt contraria non per

simile ratione. Natura enim est ratio non conveniendi in uno eodem pal-
pabilitas non corruptibilitas. Ad secundum obiectum patet solutio. quia secundum
istam opinionem hec palpabile similiter et corruptibile. Sed contra
utramque opinionem sic obicitur. Dicitur in evangelio. fulgebunt
iusti sicut sol. sed sol similiter invisibilis est ab oculis non glo-
rificatis. ergo corpora glorificata similiter visibilia sunt ab
oculo non glorificato. ergo corpora glorificata similiter palpabilia
a corpore non glorificato. et hoc est contra primam opinionem. Item
si corpora glorificata fulgent sicut sol cum ex natura lu-
cis sit sol visibilis. videtur si obiciatur visui eodem modo
corpus glorificatum ex luce sua vel colore. vel colore
similiter videtur debet esse oculo non glorificato. et non est in videndo sua
videri vel non videri. Immo videtur velit nolit cum obie-
ctum visui. Item non palpabile sine resistentia. hec propositio
quam per se nota. sed corpus glorificatum non resistit corpori
non glorificato. Est enim subtile et penetrativum.
Unde dominus sine miraculo post resurrectionem intravit
ad discipulos ianuis clausis. ergo cum corporis glo-
rificati ad non glorificatum non sit resistentia. glori-
ficatum non est palpabile a non glorificato. Subtile enim re-
sistit subtili. grossum grosso. Sed grossum non resistit
subtili. Item quando corpus glorificatum palpatur a non
glorificato. aut assumit aliquam proprietatem quam prius
non habebat aut nullam. Si nullam. ergo quare nunc
modo est palpabile et prius. ergo similiter palpatur a corpore
non glorificato et prius palpabatur cum eque pro illa
qua esset. Si aliquam proprietatem assumit. non nisi grossi-
tiem. ergo cum palpatur est grossum. ergo non est subtile. ergo
non est glorificatum. Solutio. Secundum ultimam opinionem
que nobis magis placet. quod sicut lignum putridum
et quod in mer duas habent proprietates. scilicet lucidita-
tem qua de nocte videtur et proprium colorem quo de die videtur.
Similiter corpus glorificatum duas habet proprietates. Est enim
palpabile per veritatem nature. et subtile per effectum spiritu-
alis potentie. Unde cum utitur palpabilitate potest
palpari a corpore non glorificato. cum vero utitur
subtilitate non potest palpari a non glorificato.
Sed quod luciditas ligni putridi. aut huiusmodi
aliquando videtur. aliquando non. non est de natura ligni putridi.
sed ab extrinseco. Sed corpus glorificatum de natura sue glo-
rificationis habet quod videatur si vult. et si non vult
non videtur. et palpetur si vult. et non palpetur si non vult.
Unde quod habuit beatus bartholomeus. a miraculo habuit cor-
pus glorificatum de natura sue glorificationis. Solutio
hec facile est tenere ad obiecta. Ad primum est obiectio de
quod non est simile de sole. quia corpus glorificatum dignioris
est potentie quam sol. Est enim corpus spirituale sicut dicit
apostolus. Seminatur corpus animale. surget corpus spiritu-
ale. Unde in potestate sua habet videri et non videri. Sol
autem non habet potestatem spiritualem. Ad secundum obiectum dicendum quod
hec falsa. Corpus glorificatum non resistit corpori
non glorificato. Immo quando vult resistit. et probat
se palpabile. Absconditum est quando vult subtilita-
te sua. per quam est penetrativum. et utitur palpab-
ilitate sua. sicut dicit augustinus in libro de civitate dei.
quod dominus quando apparuit discipulis suis et probavit se
eis visibilem. abscondit lucem suam. Ad tertio
obiectum dicendum quod cum corpus glorificatum palpatur a non

glorificato. non assumit aliquam novam proprietatem. Sed
utitur quadam proprietate qua prius non utebatur. videlicet
palpabilitate. proprium enim est spiritualium esse apparere quando
voluerint. Et non apparere quando noluerint. sicut dicitur de angelis.
in principio luce. et per quod similiter tendo sicut vel ultimam opinionem.
tamen quia seraphyn velant pedes domini ut habetur in ysaia.
id est statum illum hominis. et angelorum ergo post vitam
istam non est tutum. Immo temerarium est asserere ab de
illo statu. sed opinari licet. et magis consentiendum
uni opinioni quam alii. Unde si velimus sustinere pri-
mam opinionem. scilicet quod corpus glorificatum non videtur vel palpatur
a non glorificato nisi miraculose. Redibimus ad super-
deteres obiectiones. distinguentes tripliciter esse in . una
quod est ad esse rei. scilicet naturales potentie. alia quod datur
ad bene esse. videlicet habitus naturales. per quos ydonei sumus ad
opera. Tertia quod datur ad bene esse quantum ad necessitatem. scilicet
ut fiant opera generationis et corruptionis. Unde
datur interius homini grossities per quam est palpabilis. que
removebitur in resurrectione. Unde augustinus: Hec
hoc corpus glorificatum similiter non potest palpari a non glo-
rificato. prius poterat palpari similiter. ergo non est eius
non est prius. et remanet palpabilitas similiter. Grossi-
ties est que remota est non est proprietas tangibilis. sed est
medium. quo in presenti fit palpatio. sicut me-
dium in visu. non est visibilis proprietas. sed lux vel color. Tan-
gibiles enim sunt proprietates. calidum frigidum. humidum
siccum. asperum. lene. molle durum. ponderosum. le-
ve. Grossities nullum est grossities. Ad id quod obicitur de sole
dicendum sicut prius. quod non est simile. quia sol non est corpus spirituale et cor-
pus glorificatum spirituale est. Sed de comestione non
facile respondetur secundum istam opinionem. quia cum cibus esset con-
sumptus ponderosus in ore domini. ex quo corpus non resiste-
bat excepto fuit glorificatum debuit cadere de ore
domini. nisi dicatur quod miraculose comedit. sed hoc non
videtur esse verum. quia sancti dicunt quod potestative comedit.
Sed obicitur de hoc quod dicit glossa. ad insinuandam verita-
tem resurrectionis dominus non solum tangi sed comedere voluit.
Constat autem quod corpora glorificata non indigent ali-
monia. Unde nec comedent nec bibent. in futuro non nu-
bent neque nubentur. ergo quod comedit non fuit necessarium
ergo ad probandum resurrectionem. Immo quod veritas resurrectio-
nis est quod comedit. Eadem est obiectio de hoc. quod corpus suum
probavit palpabile a manibus non glorificatis. et adhuc est
gravior solutio. quod certa libri opere sillogizatur quia
declaratur videndo. Unde cum discipuli essent carnales tali
probatione usus est dominus. quod sufficiebat eis. licet in se
non esset sufficiens. Sed obicitur quod hac solutione. quod hec
argumentum est necessarium. quod a dominus vere comedit. et
prius fuit mortuus. ergo vere resurrexit. lazarus
et resuscitati non possunt comedere. ergo vere et ex
visis. probavit dominus veritatem sue resurrectionis. quod
sed. Dominus est quod alius argumentum est usus dominus. ad proba-
dum veritatem resurrectionis. Alius ad probandum
gloriam resurrectionis. palpatio et comestio suffici-
enter probaverunt veritatem resurrectionis. Quod autem
ianuis clausis intravit ad discipulos et eva-
nuit ab oculis eorum quando ei placuit. probavit su-
fficienter probavit gloriam resurrectionis.

Tertio capitulo queritur de forma in qua dominus
apparuit duobus discipulis euntibus
in hemaus. Dicitur in fine luce tu solus pe-
regrinus es et cetera. et in dominus apparuit in specie peregrini. et in fine
marci. post hec duobus ex eis ambulantibus ap-
paruit in alia effigie. et glossa. id est non in sua
natura. Queritur ergo de forma illa an fuit in corpore
domini. an in aere circumfuso. Si in aere: sed forma
non ostendit subiectum aliquod. nisi in quo est. ergo sub forma
illa non fuit visus dominus. sed solus aer. quod est falsum.
Item super hoc fuit visus dominus sub forma illa licet non
esset in corpore domini. Eadem ratione potest videri corpus christi in
altari sub forma panis. licet illa forma in corpore domini
non sit. Dicunt autem sancti quod corpus christi in altari invisibi-
le est. forte diceret quod non est simile de forma panis propter ob-
staculum visui. Sed forma illa non prohibet obstaculum.
Immo sub illa forma videbatur corpus christi sicut sub
nube sol. ergo cum sol in sua forma propria videatur
licet sub nube. dominus scilicet in sua forma propria vide-
batur licet sub illa forma. ergo sua non apparuit eis
cuius oppositum dicit glossa super marcum. Item super lucam
dicit glossa. Talem exhibuit se dominus in corpore quale apud
illos erat in mente. Dubitatio enim christi habe-
bat in mente. unde dixerunt. Nos autem sperabamus
quod ipse esset redempturus israel. quia modo non speramus
et propter hoc formam eis ostendit. sub qua non cogno-
scebant ipsum. ergo forma hec in corpore domini erat forma
illa. Item dicit augustinus in libro ad valerianum
episcopum. Cum ex duobus constat humana natura. scilicet line-
amentis et colore. miror quod multos non movet
quod dominus ante resurrectionem in tanta excellentia lu-
cis et splendoris lineamenta sua et colorem mu-
tavit. et multos movet quod post resurrectionem
sua lineamenta et claritatem sua in formis hominibus
invisibilem mutavit. Ex hac autem probatur quod forma
illa in qua apparuit discipulis suis fuit in
corpore domini. et illa claritas quam ostendit in trans-
figuratione. similiter fuit in corpore eius. Si enim in aere
circumfuso nulla fuisset facta mutatio in corpore
domini. preterea quod falsa est opinio illorum qui dicunt quod forma
illa in qua apparuit discipulis suis fuit in aere
circumfuso. et opinio illorum similiter falsa qui dixerunt
quod claritas quam viderunt discipuli in transfiguratio-
ne non fuit in corpore domini. Sed in aere circumfuso.
Si vero dicatur quod forma illa in qua apparuit discipulis
suis fuit in corpore christi. Sed constat quod forma illa ob-
scura erat. et forme corporis glorificati. ergo cor-
pus domini tunc fuit obscurum per formam illam. et clarum
erat quia glorificatum. ergo simul fuit obscurum et
clarum. ergo simul fuerunt contraria in corpore domini.
quod est impossibile. Item si forma illa erat in corpore domini. ergo
in corpore domini erat causa quare discipuli non cogno-
scebant eum. non ergo in oculis. ergo pro nichilo dicit lucas
oculi eorum tenebantur ne eum agnoscerent. Item
ad hoc ut ipsi cognoscerent eum. non exigeba-
tur quod in alia forma appareret eis quam in
propria. quia oculi non glorificati non possunt videre
formam glorificatam. ergo non est dicendum. oculi eorum

tenebant. nec eum agnoscebant. quia est non tenebar ne si
assumptum. Solo ad hoc potest dici quod deus ad tempus assum
psit aliam formam quam glorificatam. ut possent uidere. et prout
eum placuit ei resumpsit formam suam glorificatam.
Unde fuit corpus eius simul clarum et obscurum. Sed melius
nobis uidetur dicendum esse. quod in corpore domini non fuit non
una forma scilicet glorificata. Sed quando placebat mu
tabat uisum intuentium. ac si esset non glorifica
ta. sicut cameleon. animal quod uiuit ex aere. non habet
non unum colorem. Sed ex opposito multorum colorum in ali
is corporibus diuersorum colorum uidetur esse. Similiter et topatius.
unde idem color non semper eodem modo immutatur. Similiter
unicum colorem habuit deus. sed suum pro uoluntate.
suam per potentiam corporis glorificati non eodem tamen semper
immutat. clarum ergo fuit corpus domini per potentiam
suam per habitum. obscurum autem per effectum. suum primo
dum immutandi. et ista non fuit gratia in cameleon
te et topazio. Dicitur ergo quod forma illa suum ille modus
immutandi in corpore domini erat. non tamen propter hoc gratia
in eodem erat. et non ut hoc augustinus. In corpore domini erat
ne eum agnoscerent. ergo in oculis non erat causa. et in
corpore et in oculis. percussi erant auersia. Auer
sia autem idem est quod gaudentia. id est sine uisione cum
ad rem aliquam habet per oculis. et non discernit. sic percussi
sunt ceci qui querunt helyseum. et sodomite quere
res hostium loth. lapidientibus ergo de se potentias
suas. exhibuit. Sed dubitantibus de se. specie sue
cognitionis abscondit. possunt tamen ab eis cognosci per
signum non oculi eorum tenerent per auersiam. Sed obicitur
quod dicit glossa. oculi eorum tenebantur adam. Unde est simile
quia illa pena iusta erat. ergo adam. non ergo adam. Et
adam dicit michi quod allegorica est glossa. illa. et in
telligitur de oculis mentis. qui tenebantur auersia spiri
tuali. id est incredulitate que est adam. sic ipsi dixerunt
nos sperabamus. quod tamen non sperauimus. uel potest dici quod
ponitur consequens pro antecedente. unde est pena esse. adam
que culpa est adam. et pena.

Dicto de resurrectione. dicendum est
de dotibus resurgentium. Unde primo uidendum est que sint
dotes. et quod angeli non dicantur habere dotes. sicut et homines.
Secundo de dotibus corporum. Tertio de dotibus animarum. Do
tes corporum dicuntur esse. iiii. scilicet Claritas. impassibi
litas. subtilitas. agilitas. que notantur in libro
sapientie. ubi dicitur. fulgebunt iusti. et tamquam scintille in
arundineto discurrent. Per hoc quod dicit fulgebunt notatur
splendor et claritas corporum glorificatorum. quia sicut
dicitur deus in celum. fulgebunt iusti sicut sol in regno pa
tris eorum. Sol autem tunc fulgebit septempliciter sicut dicit
ysaias. Remunerabitur etiam pro furto quo tunc nobis exi
bitur. quia omnis creatura ingemiscit et parturit usque
adhuc. et expectat reuelationem filiorum dei. per hoc
ergo quod dicit fulgebunt notatur claritas. per hoc quod dicit iusti notatur
impassibilitas. uel immortalitas. quia sicut dicitur in primo
sapientie. Iustitia perpetua est et immortalis. et per iusti
tiam assimilabimur deo. in eterna similitudine. Unde dicitur
iohannes. gratiam eternam accedit nobis deus. per iustitiam
et alias uirtutes. que perpetue sunt. iam est uita eter
na in nobis. per hoc quod dicit. Scintille notatur subtilitas

Erit enim glorificatum corpus subtile. et penetratiuum. per
hoc quod dicit discurrent notatur. agilitas. habebunt enim corpora
glorificata tantam agilitatem. quod quasi in momento po
terunt moueri. ab aquilone in meridiem. et ab oriente
in occidentem. et econuerso. Est aliud agilitas quam leuitas. Est
leuitas. proprietas tamen mouendi sursum. Agilitas
autem sursum. sursum deorsum. et sic de aliis dotibus. Do
tibus autem istis non inuenitur in corporibus ad intellectum. non est intel
ligi potest. ad esse intellectum in corporibus glorificatis. Do
tes autem anime dicuntur esse tres. a magistris. scilicet cognitio.
fruitio. dilectio. Dicit enim augustinus in fine libri de ciuita
te dei. quod in patria uidebimus. laudabimus. ama
bimus. Non est potius finis et laudare. Immo cum
ibi laus. non solum intratur. sed et uocatur ut dicit cassi
odorus. Dicitur ergo sunt. vii. dotes resurgentium. de quibus
deus facit mentionem in euangelio. dicens. mensuram bonam
confertam et coagitatam et superefluentem dabunt
in sinum uestrum. scilicet angeli. messores. mensuram
bonam dabunt. id est istas. vii. dotes. quibus non pot
intelligi. michi in animabus et corporibus confertam. id est refer
tam. sine repletam. quia nullus locus erit in uacuo.
quia quilibet uis anime habebit gloriam suam. et nichil
erit in corporibus quod non sit glorificatum. et coagita
tam. id est undique cumulatam. scilicet consortio sanctorum
angelorum et sanctorum hominum. et aspectu omnis creature.
et quia undique cumulabitur. propter hoc uocatur primum
non sanctorum corona. Unde gloria et honore coronasti eum. et alia
ratione. quia primum mentum est quod qui non habet principium
non finem. sic non corona. et superefluentem. quia dotes re
dundant super mentem. Queritur autem cum una sit ecclesia
ex hominibus et angelis que est sponsa christi. quare non dicantur
angeli habere dotes sicut et homines. Et est dos illud
donum quod habet sponsa ex matrimonio. Et ad hoc dicit
michi quod ecclesia dupliciter dicitur sponsa christi. primo quia uniuit ei per
caritatem. et sic est sponsa non solum christi. sed et totius trinitatis. Secundo
modo dicitur sponsa christi. quia uniuit ei carni. per conformitatem
nature. et hoc modo est sponsa solum filii dei. quia ad solum
filium dei habet osculum de quo dicit Salomon. Os
culetur me osculo oris sui. Et per hoc modo dicuntur habere
dotes ecclesia collecta ex hominibus. angeli autem non. quia
non uniuntur ei. scilicet christo per conformitatem nature. Unde apostolus. nusquam
angelos apprehendit. Sed semen abrahe apprehendit.
Unde in hoc excellit homo angelum. quia homo est frater filii
dei. Angelus autem non eodem modo quo homo.

Secundo capitulo queritur de dotibus corporum
glorificatorum. sicut de subtilitate.
et agilitate. dicitur quod corpus glorificatum per subtili
tatem potest penetrare corpus non glorificatum. et pot
esse in eodem loco cum illo. Sed esset. corpus glorificatum
potest penetrare corpus glorificatum. ergo multo fortius potest pe
netrare corpus subtile. sicut si aliquod corpus potest pe
netrare aquam. multo fortius aerem. ergo corpus glori
ficatum. potest penetrare aliud corpus glorificatum.
ergo duo corpora glorificata poterunt esse simul in eodem
loco. quod est impossibile. Item corpus glorificatum aut replet
locum. aut non replet locum. Si replet ergo non recipit
secum corpus non glorificatum. Si non replet. ergo recipit
secum corpus glorificatum. Et ita ut prius. Item in pa

tria perfecta est eternitas. ergo non erit in necessitate motus.
ergo non erit in necessarium. quod corpus glorificatum penetret
aliud. ergo per nullo erit in subtilitas. Similiter ociosa
erit agilitas. quia non erit necessarium. moueri ab ori
ente in occidentem. quia ubique uidebitur deus. Solo. corpus glorifi
catum tante dignitatis et nobilitatis est quod penetrat
re per alia corpora et non penetrari. Femina est esse ei
per penetrari. et propter hoc non ut patet angelus. potest esse solum
per hec quod dicit augustinus in libro de epistola fundamenti quod
cum dico non corruptibile. duo dico. per hoc quod dico
corruptibile. dico nichilum. Unde corpus corruptibile. in quantum
libet parte sua habet ad admixtum de nichilo. Vel sol
dici. quod ubique porosum est. non quod ubique sit porus. uel di
uisio actualiter. Sed uidetur per id est aptibilitas. uel
diuisibilitas. Sed corpus glorificatum. Sed corpus glori
ficatum non est porosum. unde non est aptibile uel diuisibile.
hoc autem habet agitatum uoluntate dei. sicut dicitur. pla
to superioribus. non quod dissolubilia. mea autem
uoluntate indissolubilia. Quia ergo corpus glorificatum
non ita porosum. non habet tamen de nichilo quantum corpus non glorifi
catum. et propter hoc non potest penetrari. Ad secundo obicitur dicimus
quod corpus glorificatum replet locum corporis glorificati
ita quod non recipit secum aliud corpus glorificatum. Sed non
replet locum corporis non glorificati. Immo recipit se
cum corpus non glorificatum. Ad tertio obicitur dicimus quod
bene poterit esse in patria quod petrus aliquando uellet esse
iuxta paulum. et aliquando iuxta alium. et in bene
poterit in esse motus. In solo enim deo est perfecta eterni
tas. in quo nullus motus. In sanctis autem non erit etiam in
in ipsis aliquis motus. Laudabitur enim deus non solum
mentaliter. sed et uocaliter. et in poterit esse usus subti
litatis et agilitatis. Sed quia non est nobis certum. utrum
motus localis sit futurus in patria. pedes enim domini
recti sunt ut habetur in ysaia. Dicimus quod siue futurus sit
in motus. siue non. tamen erit in subtilitas et agili
tas. quia in se delectabiles sunt sicut multe ui
tutes erunt in patria sine usibus. quos tamen habuit quia
in se delectabiles sunt. ut temperantia et patien
tia. de qua dicitur. patientia pauperum non peribit in
finem. Tamen non erit in aliquam diuisa. Insufficien
te enim dicitur. exponitur illi. patientia pauperum non peri
bit in finem. id est premium patientie. Immo de ipsa
patientia non peritum.

Queritur postea de illa dote corporis
que dicitur impassibilitas. utrum paruuli decedentes
sine baptismo habituri sint illam. Uidetur quod sic. quia non habebunt
aliam penam. non carentiam uisionis dei. et hec pena
spiritualis est. ergo non habebunt aliquam penam corporalem nec
poterunt habere. quia non est qui infligat. non aliud poterit
infligere. ergo non poterunt pati in corpore. ergo non habebunt
passibilitatem corporis. et non habebunt aliquam preter dotem.
Sed quod. impassibilitas secundum quod est dos. aut est sola priua
tio potentie. patiendi in corpore. aut est aliqua pote
tia. scilicet qua potentia resistere. omni uiolentie. Si est
sola priuatio ergo dicta habet impassibilitatem. quia non
patitur in corpore. ergo habet aliquam dotem. quod falsum est. Si uero
est potentia secundum qua potentia resistere omni uiolentie et
hec bene uidetur. quod duritia est potentia resistendi

sectioni tantum. et mollities impotentia resistendi se
ctioni. et soliditas et spissitudo potentia resistere
di impressioni tantum. et raritas est impotentia resis
tendi impressioni. Impassibilitas uero est potentia
generalis resistendi omni uiolentie. sicut agilitas
generalis potentia mouendi ad omnem locum.
Sed si impassibilitas est hec potentia. cum in corpori
bus non glorificatis non sit futura talis potentia. ergo
paruuli decedentes sine baptismo. non habebunt impassi
bilitatem. Item impassibilitas est hec potentia. Sed
adam ante peccatum habuit potentiam. resistendi omni
uiolentie. ergo habebat talem dotem. qualem habebimus in
futuro. Sed quod impassibilitas. quam habebimus in futuro
talis erit quod nullo modo poterimus mori. sed adam in
statu ante peccatum potuit mori. ergo non habuit talem
impassibilitatem. Quod dicimus. Dicimus quod impassibilitas secundum
quod dos est potentia resistendi omni uiolentie et
habet duplicem priuationem. scilicet moriendi. et potentie
mouendi quia in futuro numquam moriemur. nec et mori
poterimus. Sed adam in statu ante peccatum habuit illam
potentiam cum una priuatione. scilicet moriendi. et
hoc sub conditione duplici. potuit numquam mori.
et si non comederet de ligno uite. Sed non habebat pri
uationem potentie. Immo potuit mori sicut
patuit ex facto. et per hoc patet solo ad ultimum
obiectum. Ad primo obicitur dicimus quod paruuli decedentes
sine baptismo. non habebunt hanc impassibilitatem.
et non ut hoc augustinus non poterunt pati in corpore ergo habe
bunt impassibilitatem. Quod est non poterunt non erit
ex potentia corporum. sed ex iustitia dei. que
non permittit aliquem puniri pena corporali et sen
sibili non fecit peccatum actuale.

Dicto de dotibus corporum. dicendum est de
dotibus animarum. que sunt tres. scilicet cognitio. di
lectio. fruitio. Primo ergo uidendum est utrum sint
plures dotes quam iste tres. Secundo de fruitione. et de
his per que fruantur. scilicet de quinque sensibus spiritualibus.
Tertio de fruitu bone spei. que enumerat apostolus in epistola
ad galatas. et de quibus facit mentionem. beatus iohannes in
apocalypsi. Circa primum probatur quod plures sunt dotes anima
bus quam ille tres. quia anima modo est passibilitas
contemptionis et tristitia et huiusmodi. et in futuro erit impas.
Sed quanto anima melior corpore. tanto impassi
bilitas anime melior est impassibilitate corporis.
Sed impassibilitas corporis est dos. ergo impassibilitas
anime est dos. Si dicatur quod anima non est passibilis nisi per
corpus. et propter hoc remota passibilitate corporis
remouetur passibilitas anime. contra. per impassibi
litatem corporis habet impassibilitas anime. Secundum uer
hec. quia dicitur patitur spiritualibus passionibus. ut
in inuidia. et non per corpus. Similiter et anima est passibilis
spiritualibus passionibus. et non per corpus. Si dicatur quod in
futuro erit anima impassibilis. per confirmationem cari
tatis. et aliarum uirtutum. propter hoc impassibili
tas anime non ponitur per se. Similiter tamen est hoc. quia christus
in una confirmatus uirtutes habuit. et tamen animam ha
buit passibilem. Unde corpus ubi patitur et tedet.
contristatus est anima mea usque ad mortem. Item caritas.

ꝯsummata erit dos aīe. e. r. ꝯsummata uisio
na erit dos aīe. Et sic̄ ꝯ alius ūtutib; ḡ
plures erūt dotes aīaꝝ q̄ ille tres. Jtē ḡ que
ē caritas mutabit̄ in gliā. Sic̄ ⁊ alie
ūtutes ḡ si caritas q͛ glia erit dos . q̄
lib; ūtus q̄ erit ĩ patria in q̄tū glia erit
dos. ⁊ sic longe erūt dotes plures aīaꝝ q̄ ille tres.
Solō. ad p̄o ꝯbt̄. d͛. q̄ aīa pāc̄ ē duob; mo
dis. Et ē pās. ⁊ p̄ uiā corpis. ⁊ p̄ uiā supio
rē. passibilitas. q̄ h̄t ex pte corpis. tolle
tur p ĩpassibilitatē corpis. ⁊ passibilitas
q̄ h̄t p̄ uiā supiorē. tollet̄ p ꝯfirmati
onē caritatis. ⁊ p̄ ē qui nūia h̄nt uir
tutes ꝯfirmatas ñ h̄nt passibilitatem
aīe. p̄ uiā supiorē. Sꝫ tm̄ a p̄te corpis. ut
Timuit ē ⁊ horruit filī mortē corpis.
Quia ḡ ĩpassibilitas aīe dēlinḡr ex
aliis dotib;. ñ ē dos p se. Sꝫ ꝯsequēs ad do
tes. uel pōt dici q̄ q͛ ĩpassibilitas corpis
ē d͛ optimis q̄ sūt ĩ corpe. ꝓpt̄ h̄ pōt. dos cor
poris. Licꝫ aūt melior sit ĩpassibilitas
aīe q̄ ĩpassibilitas corpis. tñ q͛ ñ ē d͛ op
timis que sūt in aīa. ñ dr̄ dos aīe. Ad ul
tīo ob̄. d͛. q̄ ille tres dotes dr̄r aīe. ⁊ ñ
alie ūtutes. q͛ dos ē illd̄ donū. q̄ dat
spōsus spōse. ad hoc ut cū eo uiuat. Beē
ē ut dē in luca. qui mādūcabit panē
in regno dei. s. panē ang̃loꝝ. id est
ip̄m xp̄m. q̄ntū ad utrūq; nāꝫ ⁊ q͛ ꝯ eu
lis tb; uiuit aīa ĩ ineo. Jtē ē mouet̄
ĩ ineo. in dm̄. ⁊ ñ alius. ꝓpt̄ hec dnr̄ poti
dotes q̄ alie ūtutes. ł pōt dici q̄ sb eē.
ꝯplemēt ꝯs alie ūtutes. q̄ adueniunt
caritati. Caritas ē benigna ē. ⁊ ꝓpt̄ hec ñ po
nūt dotes p se. Sꝫ ad huc pbr̄. q̄ plures erūt
dotes aīaꝝ q̄ tres. q͛ q̄lib; tūm uiriū
aīe remunabit̄. q͛ q̄lib; in p̄nti mer̄
remunari. Sꝫ uis rōnalis in ĩpsabitr̄
sua dote. s. cognicōe. ⁊ uis ꝯcupiscibilis remu
nerabit̄ sua dote. s. pfecta dilcicōe. ḡ uis
irascibilis remunabit̄ sua dote. ḡ aliq̄ dos ȝ
erit irascibilis. Jlla ñ erit cognitio. ñ dilc
tio. ñ fruicō. q͛ fruitio ĩ cognicōe ⁊ dilecti
one ꝯsistit. ḡ plures erūt dotes aīaꝝ quā
ille tres. Jtē fidei succedet cognitio. caritati
pfecta dilectio. spei ꝯphensio. fruitio ē ꝯphē
sores ĩ patria. Vñ. 2. Currite ut ꝯphendatis.
Sꝫ q̄ succedet fidei erit dos in rōnabili.
q͛ q̄ succedet caritati. erit dos ĩ ꝯcupiscibili. ḡ
q̄ succedet spei erit dos ĩ irascibili. ⁊ in ū p̄
fecte dicer q̄ ꝯphensio que succedet spei ñ
ē aliud q̄ fruitio. ⁊ ita ñ sūt ñ tres dotes.
Sꝫ cōe. frui aliq̄ re. ñ ē ñ delectari in illa.
p se. ḡ frui dō ē dēlectari in dō p se. ḡ sicut
irascibilis in futō fruet̄ dō. dēlectabit̄ in illo
p se. ⁊ ĩ mē. Sꝫ delectatio ñ ē sini motu. Jrr
ascibiles ē sin motu dēlectat̄. ḡ cū irascibilis
fruet̄ dō uel ꝯphēdet. mouebit̄ in dm̄. ille

motus erit alic̄ ūtutis. q̄ erit ĩ irascibili. ḡ
aliq̄ ūtus succedet spei. ⁊ h̄ eꝫm. q͛ una ūtus
nō ñ succedet alii ūtuti peunt diuise. Sꝫ eadē
ūtus ł diuisos stat̄ succedit ē. ut uisio pfecta
uisioni ĩpfecte. ⁊ caritas pfecta caritati ĩper
fecte. Jtē frui erit motus pfectissimus. ergo ḡ ali
cui uirtutis ḡ sicut irascibilis fruet̄ ur hec
erit pars aliq̄ ūtutē q̄ succedet spei. q͛ spes to
talis destruet̄. ñ remanēt h̄ in spē. ū in
gnē. fides ñ totalis destruet̄. Remanebit
ē ḡ suū. s. cognitio. Jtē tres sūt fines ad q̄s
tendit aīa p operaciones triū ūtutū. s. ueri
honorificū. bonū. q̄s dēterminat salon.
in. xxii. pū. dicēs finis modestie. Timor
dm̄. diuitie. ⁊ glia. ⁊ uita. ⁊ uita finis est uis
rōnalis. q͛ hec ē uita etīna ut cognoscat te ⁊c.
Diuitie finis uis ꝯcupiscibilis. q͛ ⁊ diui
tie ⁊ dēlicie id ē erūt in patria. glia siue
honor ē finis uis irascibilis. Sꝫ uis rōna
bilis in assecucōe finis dotat̄. Sic̄ ⁊ ꝯcu
piscibilis. ḡ uis irascibilis in assecucōe finis
sui dotabit̄. ḡ aliq̄ dos erit irascibili.
⁊ ñ ut p̄us. Jtē p spē mō mouet̄ uis ira
scibilis ĩ finē. in dm̄. ⁊ delectat̄ motu illorū
ap̄o. spe gaudentes. Sꝫ in futō dēlectabimur
omib; modis in deo ḡ dēlectatio q̄ m̄ ē in
spe. erit ĩ futō. ḡ uis irascibilis ĩ mē de
lectabit̄ in dō. ḡ dotabit̄. sic̄ ⁊ alie ūtu
tes ⁊ ñ ut p̄us. Solō. ut melius pateat
q̄r ad p̄dcā respondendū ē. nōdū ē q̄ uis rōnabilis
data ē ad cognoscendū sūmū ūm ⁊ sūmū
bonū. Vis aūt ꝯcupiscibilis. data ē ad hoc ut
moueat̄ ad sūmū bonū. ł sine medio
ł p mediū. Sine medio cū desiderat̄ ip̄m.
p mediū. cū mouet̄ ad opa p que acquirit̄
sūmū bonū. ⁊ his duob; ꝯsistit pfecta ȝ
beatitudo. s. ĩ hoc q̄ cognoscit̄ sūmū bonū ⁊
sūmū ūm. ⁊ in hoc q̄ diligit̄. siū dēsiderā
tur. p q̄ mouet̄ ad hm̄ dm̄ ip̄m. Vñ pfecta
beatitudo ꝯsistit in ui rōnabili. p cognitio
nē. ⁊ ꝯcupiscibili. p affectionē. uł pfectā dilec
tionē. ⁊ in duabus simul p fruitionē. ⁊ iste ē
duplex sp̄s. s. intellectus ⁊ affectus q̄ petiit he
liseus. i. ecce. ab helya. ascendente ĩ celum
a. a. ⁊ h̄ mīsū ē ei. Si uideris q̄n tollar a
te. fiet q̄ petisti. Qui ē uidet ip̄m uidet
xp̄m. ad dexterā dei patris. ad q̄ sedet ⁊ post
ascensionē ad celos. h̄t illū duplicē sp̄m.
s. intellectū pfcm. ⁊ affectū pfcm. Vis aūt
irasci. data ē ad remouendū ĩpedimenta q̄
retinent nos ab acq̄sitionē sūmi boni. uidelicet
ad debellandū. mūdū. carnē. diabolum
que aduersant̄ nob. cū uolum̄ acq̄rere su
mū boni. Remunerabit̄ p̄t uictoriam
uis irasci. ĩ ūtutib; q̄ remanebūt ĩ patriā.
s. ĩ timorē ĩ humilitate ĩ fortitudinē. Jn
timorē q͛ ut d͛ eccl. Timor dm̄ dēlectabit
cor ĩ humilitate q͛ subiecta erit dō p̄uoꝝ.

tebit ⁊ d͛ aug. q͛ ūtus erit ĩ omīo sub diti
eē dō. ⁊ humilitas spes ē iusticie in fortitudīe
gliabit̄ q͛ gliabit̄ d͛ uictoria quā h̄nt d͛ ad
uersantib;. Vñ in p̄u. dissipat ĩpios rex sapi
ens. ⁊ incuruat sup eos fornicē. i. arcū triumpha
lē. q͛ sedes facit triūphare d͛ ĩpiis. que glia
sedz. Dr̄ ḡ q̄ uis irasci. h̄itura sit gliā suā
⁊ remunerationē. tñ ñ erit in ea aliq̄ dos. q͛ ñ
erit aliq̄ ūtus ĩ ea p quā ĩmediate moueat̄
ĩ in dm̄. Spes ē totalis q͛ ĩ nulla erit expecta ꝯstruet̄
tio ū dīa erūt p̄sentia. Ad p̄o ḡ ob̄. d͛. q̄ nūi
ē sic̄ d͛ in irasci. ⁊ aliis duab; q͛ ĩ aliis ȝ
duab; erūt ūtutes. p q̄s ĩ ineo. mouebū
t̄ in dm̄ Jn ui irascibili nulla ūtus erit talis
Ad s͛o ob̄. d͛. q̄ id ē ē fruitio ⁊ ꝯphensio. q͛ te
ñ ꝯphendim̄ aliq̄. q̄ cognoscendo ⁊ diligendo. et
ad aliud q̄ obiciebat̄. ꝯ hoc. d͛. q̄ ĩ spē terrāe
spei succedat ꝯphensio. ⁊ p̄t spē erit ꝯphen
sio. q͛ nulla erit expectatio cū habebim̄ q̄ ex
pectabam̄. Ad t̄ciō ob̄. d͛. q̄ p; solō p solō
ne p̄mi obiti Ad q̄rtō ob̄. d͛. q̄ h̄ ē disti
guēda. ĩ futō omib; modis dēlectabimur ĩ dō.
Si intelligat̄ omib; modis. q̄ntū ex pte dī uiaē
Dēlectabimur ē in p̄a ūitate. luce. bonitate.
suauitate. ⁊ ꝯ d͛ alius. Si uō intelligatur
oib; modis ex pte nrā falsa ē. Mō ē dēlecta
m̄ ĩ dō expectādo ip̄m. Tūc aūt ñ dēlectabi
m̄ expectādo. sꝫ ĩ h̄ndo. Sꝫ ob̄. q͛ soliū dua
b; uib;. s. rōnabili ⁊ ꝯcupiscibili. Dēlectabimur
in futō. ĩ mē. in dō. ḡ ñ d͛b; eē ñ due do
tes. s. uisio ⁊ dilectio. fruitio q̄ pōt ē tertia dos
ñ alō erit q̄ dēlectatio q̄ ĩ mē. dēlectabimur
ĩ dō. aut ḡ illa fruitio erit ĩ uisiōe tm̄.
aut ĩ dilectiōe tm̄. aut in utrāq;. Si in ui
siōe tm̄. p̄z. q̄ pō ĩ delectatiōe tm̄. q͛ dicit
aug. q̄ frui ē amorē inherere alicui rei.
ꝓpt̄ se ip̄am tm̄. ḡ fruitio q̄ dēlectabimur ĩ dō
erit ĩ dilectiōe tm̄. Sꝫ cōe. Dēlectabimur ĩ ui
siōe pulcritudinis dī. Est ēni dñs pulcher ut d͛
ĩ canticis. Tu pulcher dilecte mi. ⁊ decorus. pul
cher ꝯ diuinitatē Decorus ꝯ humanitatē. ḡ d͛
lectatio qua dēlectabimur in dō. ñ erit in d͛
lectatiōe sꝫ in uisiōe. Sꝫ si hoc. ḡ fruitō
erit ĩ utrāq;. Sꝫ alia fruitio siū dēlectō erit
ĩ uisiōe alia in dilectiōe. ⁊ q̄ ꝯ alia erit dos.
e. r. reliq̄. ḡ utrāq; erit dos uł neutra. Si utrā
q̄ ḡ q̄ttuor erūt dotes. Si neutra hec ē ꝯtra
p̄dcā. Solō. tres erūt dotes sicut dcm̄ ē.
due. s. materiales sic̄ dcm̄ ē. s. uisio ⁊ dilectio
Tertia aūt pfectio erit illaꝝ. s. fruitio p
dēlectatō. ⁊ erit fruitio ꝓpt̄ loquendo tm̄ ĩ ui
siōe. sic̄ d͛ aug. sup illū locū psł. Lōgi
tudinē dieꝝ. r. e. ⁊ o. i. s. in. Visio dei erit
tota merces q͛ ñ eēt ñ fruitio eēt in ui
siōe ⁊ p̄pe tm̄ in uisiōe. Si ē eēt p̄pe frui
tio tm̄ in dēlectatiōe eq̄ eēt merces ĩ dilecti
one. ut in uisiōe. ⁊ ĩ uisio ñ eēt totam
merces. Jtē si eēt eq̄ fruitio. in dilectiōe ut in

uisiōe. eq̄ potius dō dixisse. Hec uita etīna ut
diligāt te. sicut dixit: Hec uita etīna ut cogno
scāt te tm̄ utriusq;. ⁊ uisionis. ⁊ dilectionis. d͛
eē illa dēlectō. Sꝫ aliter ⁊ aliter. uisionis ut imā
ē dilectionis. ut aqua ē. ⁊ aq̄ terit. ⁊ augm̄
tat̄. Ad hec ē tendit dilectio. ut p uisiōē delec
tet̄ in amato. Vñ ū amor. i oclō. ⁊ in eccl.
q̄ ꝯuertit me ad se efficient. eduxit p uisiōē effici
ent p caritatē. Habebit ē efficiem. i. desi
derium caritatis. ut delectabilius edat. ⁊ ñ p;
q̄ dilectio augmentat̄ delectatiōem. q̄ erit in
uidendo ut ĩ p̄a ē sicut ĩ cā.

Scdō caplō q̄r d͛
Sensib; sp̄ualib;.

Circa istā q̄onē p̄o uidendū ē utrum oclis cor
palib; uidebit̄ ds̄ in futō. Sꝫ utrum sensi
b; sp̄ualib; fruamur dō. Tertio utrum unus
tm̄ sit sensus sp̄ualis an v. Circa p̄mū op
ponit aug. in lib͛ d͛ ciuitate dei. ĩ fine. hec
mō. oclis sp̄ualib; uidebim̄. ñ tm̄ sp̄ua
lia. Sꝫ ⁊ corpalia. e. r. oclis corpalib;. ui
debim̄. ñ tm̄ corpalia sꝫ ⁊ sp̄ualia. ⁊ ñ oclīs
corpalib; uidebim̄ dm̄. ĩ diuinitate sua.
Jtē sup illū locū iob. ubi loqt̄ d͛ capiā. ñ ade
q̄bit ei aurū uł uitrū. Dic glo. bī. grgorii.
Vnicuiq; mentē ab altius oclis mibrorum cor
pulentia ñ abscondet. aut loqt̄ d͛ oclis spū
alib; aut d͛ corpalib;. Si d͛ sp̄ualib; sicut
ñ mō abscondet̄. q͛ corpus ñ p̄bet obstaculum ui
sui sp̄uali. Si de oculis corpalib;. ḡ oculis
corpalib; uidebim̄ aliorum mentes. e. r. ⁊ an
glos. ⁊ ip̄m dm̄ ĩ diuinitate sua. Sꝫ cōe
dicit aug. q̄ oclīs corpalib; ñ uidebim̄
ñ corpa et formas corpaꝝ. ḡ ñ uidebim̄
sp̄ualia. ḡ oclīs corpalib; ñ uidebim̄ dm̄
ĩ diuinitate sua. Jtē dicit ap̄s. licꝫ h̄s q̄ foris
ē nr̄ hō corrūpat̄. tñ is q̄ intus ē reno
uat̄ de die ĩ diē. i. pficit̄ d͛ die in diē
in agnicōe dei. Exterior aūt hō ñ pficit̄ in
agnicōe dī. oclis ē corpis ñ uidet dm̄. Sensus
suis sp̄ualis ñ pficit in q̄b; mō pficit. ḡ
uisus corpalis ñ pficit̄ ĩ eis ĩ q̄b; mē ñ pfi
cit. Sic̄ ē grā ē pfectio ñ. ita glia erit pfec
tio grē. Vñ d͛. ieō. Incipe eē q̄ futurus es. i.
incipe uidē dm̄ p fidē. ut p̄ea uideas p
spēm. Vñ in psło. Mīa hedificabit̄ ĩ cel
p. u. t. i. e. h̄ ē h̄r̄ ꝓparatio ⁊ initiū ē p
fectio ĩ futō eradicabit̄. ḡ cū uisus cor
palis ñ h̄āt h̄ initiū uidendi dm̄. ñ ad h̄
ꝓpter ꝯs adh̄ ḡ in futō. euacuabit̄. ḡ in ḡ ĩ futō
futō ñ uidebim̄ dm̄ ĩ deitate oclis corpa
lib;. Q̄d q̄ uires corpalis ñ pficiet̄ q̄ntū ad
ł q̄ñ p̄. sꝫ ad ł q̄ p̄. Vñ cū p̄sit uidē ⁊ fores
corpales. ⁊ ip̄a corpa pficiet̄ q̄ntū ad h̄. ĩ futō ĩ finitū
Videbit ēni corpus ē glificatū. q̄ in infini
lucidius erit sole. ⁊ uidebit cetā corpa gli
ficata. ⁊ h̄ec ꝯsistit sua pfectio. Ad p̄o
ḡ ob̄. d͛. q̄ q̄ñ uis h̄ aīs. oclis sp̄ualib; ui

dorum corporalia, et corporalibus spiritualia. Quamvis cut dicit boetius. Ergo potentia vis inferior potentia vis superior sed non econverso. Est enim intellectus ymago dei et non est determinata nisi. Immo quodammodo est omnia, unde anima potest cognoscere. Sensus autem determinata natura est, unde non omnia attingit. Ad secundo obiectionem dicendum quod beatus gregorius intelligit de oculis spiritualibus, et quod quamdiu in presenti vivimus corpulentia abscondit mentem uniuscuiusque ab alterius oculis. Non enim intelligit solum de corpulentia alterius substantie, sed etiam de corpulentia alterius substantie in qua est visus spiritualis, et corpus corruptibile aggravat animam, et terrena inhabitatio deprimit sensum multa cogitantem. Unde in presenti visus spiritualis non cognoscit spiritualia nisi sensu per ambulo in futuro vero quando corpus erit spirituale per se in sensus spiritualis cognoscet spiritualia in speculo eternitatis et ipsa essentia.

Secundo queritur de sensibus spiritualibus. Sunt enim sensus spirituales quinque sicut et corporales sicut dicit origenes super leviticum. Quinque sensus corporis recitantur sunt. ut bonis actibus reddantur. sic et quinque sensus interiores ut mundo corde videamus deum et audiamus que nobis loquitur et odoremus bonum odorem christi et gustemus verbum de quo dicitur. Gustate et videte quoniam suavis est dominus, et palpemus cum beato Johanne de verbo vite. Ecce in hac auctoritate distinguntur quinque sensus spirituales quibus fruimur deo. Visu enim spirituali delectamur in plenitudine dei. et auditu spirituali in symphonia dei. unde audiam quid loquatur in me dominus deus. et odoratu spirituali in bono odore dei. et gustu in dulcedine dei. et tactu spirituali in suavitate dei. Sed queritur an solum huiusmodi sensibus spiritualibus fruamur deo. an etiam caritate dei probatur quod caritate fruimur deo. quia dicit apostolus. fructus spiritus sunt caritas gaudium pax. ergo caritas est fructus. ergo caritate fruimur deo. Item caritas coniungit nos deo. Ad hoc enim tendit caritas. ut uniamur deo. Sed delectatio est coniunctio convenientis cum conveniente. ergo cum caritas coniungat nos cum summo bono quod est convenientissimum. in caritate est summa delectatio. ergo caritate delectamur in deo. Sed delectari in deo propter se est frui deo. ergo caritate fruimur deo. Item caritas dulcissima est. unde vulgariter dicitur non dulcior amore. unde caritas significata est per calamum aromaticum in xxxi. exodi. de quo calamo fit zuccara. qua nichil dulcius. ergo cum in dulcedine sit delectatio. in caritate est delectatio. ergo caritas delectatur in deo propter se. ergo fruitur deo. Item frui est amore inherere alicui rei propter se ipsam. ergo fruitio in solo amore est. ergo in sola caritate nisi ergo fruimur deo sensibus spiritualibus. Sed econtra probatur quod caritate non fruimur deo quia dicit augustinus in libro de civitate dei quod dilectio non facit beatum sed fruitio. Sed esse beatum est frui deo. ergo dilectione non fruimur deo. ergo nec caritate fruimur deo. Item solum sensibus corporalibus delectamur in delectabili corporali. Non est delectamur in delectabilibus sed in convenientia deo. ergo solum sensibus spiritualibus delectamur in delectabili spirituali. ergo non caritate. Item delectamur in plenitudine et symphonia et odore et dulcedine et suavitate sed in deo non sunt alia delectabilia et hec omnia pertinent ad sensus spirituales. ergo solum sensibus spiritualibus delectamur in deo et fruimur ipso. Item desiderium delectandi corporaliter non habet delectationem sed movet sensus spirituales ad delectandum spiritualiter. Sed caritas est desiderium delectandi spiritualiter. unde quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum etc. et illud concupiscit et deficit anima mea in atria domini. ergo caritas per se non habet delectationem sed sensus spirituales scilicet fidem et sapientiam movet ad delectandum spiritualiter. Item cum aliquis amat aliquam rem. si ei contingit se habere illam delectatur. si enim contingit se non habere contristatur. ergo amor ex aliqua circumstantia habet delectationem et ex aliqua habet tristitiam. ergo per se nec delectationem nec tristitiam habet. ergo caritate per se non delectamur in deo nec fruimur ipso. Item auctoritas dicit quod delicie caritatis ex eodem trahuntur a quo. Sicut enim diligo deum et credo quod deus diligit me. tunc enim delectatur dilectio. aliter non. ergo caritate per se non delectamur deo nec fruimur. Item amor in nobis quoddam est. Aliquis enim ardenter diligit aliquam mulierem adeo quod languescit et tabescit. Multi etiam ex huiusmodi amore furiosi fiunt. quando non possunt habere quam amant. et in nobis iste habet curam in medicina et dieta. Cum ergo aliquis angustiam habeat amando per se non habet delectationem. ergo caritas non ex eo quod amor est habet delectationem. ergo non per se et in ut plus. Item caritas aut est sensus aut non. Si est quoniam sentire est percipere et percipere cognoscere. Sed cognitio non est in caritate. quia in solo intellectu est cognitio spiritualium. ergo caritas non est sensus et si hoc. ergo caritas non sentit. ergo non delectatur. quia delectatio non est nisi coniunctio convenientis cum conveniente. ergo caritate non delectamur in deo. nec fruimur ipso. quod queritur. unde dicendum quod solum sensibus spiritualibus sine sola fide fruimur deo formaliter et proprie. unde caritas modo non delectatur modo non fruitur nisi per fidem. in futuro fruetur nisi per visionem. Sed verum est quod caritas movet fidem ad fruendum deo. unde semper caritas habet delectationem quia numquam est sine fide et spe. unde semper movet ad fruendum et delectandum. quia ubi est amor ibi oculus. Ad primo ergo obiectionem dicendum quod caritas fructus est et caritate fruimur deo effective. quia ipsam movet fidem ad fruendum et ad delectandum per caritatem et consummatur fruitio et delectatio in deo et augmentatur. Ubi enim quod est desiderio sumitur delectabilius fit. unde ipsa caritas precedentium fuit remotum fastidium. unde fruuntur non fastidiunt quanto frui magis sitiunt. Ad secundo obiectionem dicendum quod caritas coniungit nos deo. sed non est ipsa coniunctio convenientis cum conveniente est in cognitione quia solus intellectus est ymago dei. unde proprie loquendo in sola coniunctione ymaginis ad id cuius est ymago est fruitio. Sed verum est quod caritas movet ad illam coniunctionem et facit illam et tenet illam in esse. Unde tertiam attribuitur ei scilicet frui sive delectari. Ad tertio obiectionem per solo. Sed quod caritas dulcedinem et delectationem habet sed non ex se sed ex adiuncto scilicet ex cognitione. Ad quarto obiectionem dicendum quod hec tertio frui est amore inherere et est in cognitione est effective non formaliter per amorem et fruimur formaliter. Sed visione et contemplatione fruimur formaliter. unde apostolus ad filemonem. fruar autem te in domino. non dixit fruor quia cum abesset non fruebatur quia non videbat bona ipsius. unde in canticis. Surgam et circuibo civitatem per vicos et plateas querens quem diligit anima mea. In dilectione ergo non est coniunctio sed in visione.

Tertio capitulo queritur de numero sensuum spiritualium et dicendum est quod quinque sunt sensus spirituales. Sed constat quod visus spiritualis habet unam virtutem que perficit ipsum scilicet fidem. ergo auditus spiritualis habet aliam virtutem que perficit ipsum et sic de aliis. ergo quinque sunt virtutes perficientes quinque sensus spirituales. Sed sensibus spiritualibus fruimur deo ut dictum est. ergo illis quinque virtutibus delectamur in deo in unitate. ergo quinque sunt virtutes theologice non ergo tantum tres. Item alius est virtus quo delectamur in delectabili corporali per gustum. alius quo delectamur in delectabili corporali per tactum et illa virtus est gula et luxuria. ergo a simili per contrarium alia est virtus qua delectamur in delectabili spirituali per gustum spiritualem et alia qua delectamur in delectabili spirituali per tactum spiritualem et quinque erunt virtutes per quinque sensus spirituales et non ut prius. Ad hoc solet dici quod non est simile de sensu corporali et spirituali quia quinque sunt sensus corporales in essentia. Sed licet quinque sint sensus spirituales per rationem tamen sunt unus sensus in essentia scilicet intellectus unde non oportet quod sint quinque virtutes perficientes quinque sensus spirituales. Immo sufficit una videlicet fides. Quod autem una sit probatur multis modis. Unum cum obiectum est simplex et invariabile illorum quinque sensuum spiritualium scilicet deus. ergo unus est sensus spiritualis in essentia. quia per obiecta distinguuntur sensus corporales. Item dicit cassiodorus in libro suo de anima vivit anima per hanc unitatem amissione videt audit et tangit et aliis sensibus efficaciter non expertibus habet ligens sed tota consistens. ergo non ex pluribus sensibus videt audit etc. Sed per se tota et ita ex uno sensu spirituali. Item dicit augustinus Nam est intellectus pariter videre ubi idem est quod audire vel facere quod gustare et gustare quod tangere. ergo non est nisi unus sensus spiritualis scilicet intellectus. Item dicit augustinus comedendo et manducasti ergo per fidem manducamus ergo per fidem gustamus et per fidem videmus hoc verum est et per fidem audimus quod dicitur hic ut dicitur origenes ergo idem est in essentia visus auditus gustus spiritualis. Item dicit augustinus in multis locis quod intellectus cum per se intelligit videt cum ab alio intelligit audit ergo idem est auditus spiritualis et visus spiritualis. Item sentire spiritualiter est spiritualiter percipere et percipere spiritualiter est cognoscere spiritualiter. Sed omnis cognitio spiritualis est in intellectu ergo omne sentire spiritualiter est in intellectu. ergo omnis sensus spiritualis est in intellectu et constat quod non est nisi unus intellectus. ergo non est nisi unus sensus spiritualis. Sed contra dicit augustinus in libro de soliloquiorum mens est sicut lux corporalis habet oculos spirituales quos illuminat. et lux spiritualis non habet oculos quos illuminat. quod non dicitur lux spiritualis habet oculos spirituales quos illuminat. Sic etiam. Dulcedo spiritualis habet gustum spiritualem quem delectat. suavitas spiritualis habet tactum spiritualem quem delinet. ergo plures sunt sensus spirituales non unus tantum. Item dicit augustinus visus intellectus per omnia clarescit. In sapientia tenebrescit. Auditus claritate offenditur veritate mulcetur. illocaliter stagnat et equitas. fetet iniquitas. Varietate tabescit. virtute pinguescit. ergo cum diversa sint obiecta hic assignata diversi sensus spirituales. diversi sensus spirituales debent hic esse in essentia. Solo unus solus est sensus spiritualis scilicet intellectus et una sola virtus que perficit sensum spiritualem scilicet fides. fide enim videmus spiritualiter. fide audimus que ibi dicitur. fides est ex auditu. fide similiter odoramus spiritualiter. fide enim cognoscimus quod filius dei factus est homo pro nobis quod flevit pro nobis quod tribulatus fuit pro nobis quod esurivit quod passus et cum hec recolimus odoramus bonum odorem christi tamquam fumum aromatum ab ipso exeuntem et currimus in odore unguentorum eius. Item cum hec que per fidem cognoscimus meditamur tamquam masticando gustamus dulcedinem dei et hoc per fidem. similiter per fidem tangimus suavitatem dei. per fidem enim cognoscimus quod in deo per se non est aliqua asperitas quia alienum opus eius est a deo scilicet punire ut dicitur ysaias. unde per fidem solam perficitur sensus spiritualis. Ad primo obiectionem dicendum quod visus spiritualis habet suam virtutem que perficit ipsum similiter et auditus spiritualis non habet aliam virtutem sed eandem. Ad secundo obiectionem dicendum quod non est simile de sensu corporali et sensu spirituali quia sensus corporalis non determinata est non potest omnia cognoscere sed ad determinatum. Sed sensus spiritualis scilicet intellectus non est determinatus nisi cum sit ymago dei. unde cum actu cognoscat omnia. intellectus potest cognoscere. Ad tertio quod est de luce spirituali et dulcedine spirituali dicendum quod lux spiritualis habet oculos spirituales quos illuminat et dulcedo spiritualis gustum spiritualem quem delectat. Sed non sequitur quod sint diversi sensus spirituales. Immo unus in essentia. sicut deus est cum unus et idem sensus sit perceptio et dulcedine summa et suavitate summa scilicet sensus vel intellectus. Ad ultimo obiectionem quia non vero hanc. Diversa sunt obiecta. ergo diversi sunt spirituales intellectus. tamen cum sit unus omnia habet obiecta. omnia enim habet cognoscere. sicut patet in fide. Sit enim una fides licet multa habeat obiecta ut infernum. vitam eternam. multa alia et hoc est quia una ratio est communiter omnium. Sic quia una est ratio delectandi in sensibilibus spiritualibus. unus est sensus spiritualis licet multa habeat obiecta. Sed queritur cum unus solus sensus spiritualis sit in essentia. quare dicitur esse quinque sensus spirituales. aut est hoc est propter diversas operationes et delec

Margin: divina intellectus; omnia

tantiones. Sic unica esset delectatio sensus spiri
tualis et unica operatio. non esset ratio quare dicerentur
v. cum unitas sit in essentia et operationes et delec
tationes. Item cum facie videmus plenitudinem eius non
est necesse quod incontinenti percepta eius vel bona nobis
bis collata sibi incontinenti est gustare spiritualiter.
ergo cum videmus spiritualiter non est necesse gustare
spiritualiter. ergo sensus spiritualis diversas habet operationes
per species. Item sicut veritas et summa bonitas idem sunt
in essentia et distinguuntur ratione. et summa plenitudo
summum verum. summa dulcedo. summa suavi
tas. idem sunt in essentia et differunt ratione. ergo sicut
alius motus est in primam veritatem secundum quod est prima veri
tas. scilicet credere. alius in primam bonitatem secundum quod est prima
bonitas. scilicet diligere. Item alius motus est in primam
plenitudinem secundum quod est prima plenitudo. alius in primam
dulcedinem secundum quod est prima dulcedo. ergo videre spiritualiter
non est gustare spiritualiter. Item in libro sapientie. panem
de celo prestitisti eis sine labore omne delectamen
tum in se habentem et omnis saporis suavitatem. ergo
in pane celesti multe sunt delectationes. ergo multe
operationes quibus delectamur in pane celesti. Solutio
hec cum per diversas operationes in specie diversi dis
tinguantur habitus erit. ergo diversi sensus spiritua
les in habitu ad illas diversas operationes quas spes
fides. caritas. eundem finem habent. Sed per diversos
motus spirituales distinguuntur et diversi sensus
spirituales sunt in essentia. Item fide cognoscimus
deum et delectamur. Similiter sapientia dono cognoscimus
et per omnia et consilio. Sed non est dilectio sine percep
tione. nec perceptio sine sensu. ergo quibuslibet illarum vir
tutum sentimus delectationem spiritualem. ergo quelibet il
larum est sensus spiritualis et diversi sensus spirituales
in essentia. Item spe delectamur in deo in merito. Unde apostolus
spe gaudentes. et Iohannes Damascenus dicit quod bonum non so
lum habitum. sed expectatum delectat. ergo spe fruemur
deo. sed non est fruitio sine sensu spirituali ut dictum est.
ergo spes est sensus spiritualis. et non ergo sola fides. Item Paulus
ad ephesios. Signati estis spiritu sancto promissionis qui
est pignus hereditatis nostre et alia littera dicit arra.
et pignus est caritas. ergo caritate presumimus
hereditatem. ergo caritate fruimur deo. et non est frui
tio sine sensu. ergo caritas est sensus spiritualis. non ergo so
la fides. Item si sola fide fruimur. ergo sola fides
erit fructus. ergo non erit nisi unus solus fructus. ergo mi
rum apostolus in epistola ad galatas. ponens xii. fructus.
vel beatus Iohannes in apocalipsi. ponens xii. fructus. lignum vite. ergo
per utrumque non solum v. sensus spirituales sunt quibus
fruimur deo. sed etiam xii. Sed contra hoc est auctoritas augustini
quod. quod intellectu. idem est videre quod audire et olfa
cere quod gustare. ergo sensus spiritualis non habet diver
sas operationes in essentia. Solutio. Sicut dictum est
quia in patria visio erit tota merces. et sensus
spiritualis non habebit nisi unam operationem. videndo
enim deum audiemus spiritualiter quia ab ipso habebimus
cognitionem. et hoc erit audire. videndo cognoscemus
bona nobis a deo data. et hoc erit odorare. vi
dendo cognoscemus intimas rationes dei. et hoc erit

gustare spiritualiter. Item videndo deum inflammabimur
in amorem eius de quo dicitur. Deus noster consumens ignis est.
et hoc erit tangere ipsum. Et verum est quod dicit cassiodo
rus. quia anima prius habet vitam quam missionem. viventi
git. audit. non exterioribus sed exemplis. et intelligens.
sed tota cognoscens. et sic in deo sunt omnes sensus suo
modo. scilicet potentia. bonitas. dulcedo. et sic de aliis.
Et illa visio habebit in se omne delectamentum. sine
multiplicatione mutuum. et delectationum in
presenti autem habet sensus spiritualis multas operatio
nes. Unde Bernardus. ad pacem quere. quod sensus spiritualis
licet sit unus in essentia. habet tamen diversas operatio
nes et delectationes sicut videre album et videre ni
grum diverse sunt visiones in specie. Item tamen habitus
videndi et sicut tactus cum sit unus sensus habet tamen
cognoscere multas contrarietates. ut calidi et frigidi.
humidi. sicci. levis. ponderosi et cetera. et sic sensus interi
or ut dicit augustinus in libro de libero arbitrio. quem sensum in
teriorem vocat. sensum communem omnia sensata habet
comprehendere. sic sensus spiritualis cum sit unus omnia
sensata spiritualia habet cognoscere. quibus tamen sensus spiri
tualis multas habet operationes ut per visum spiritualem.
quia visu spirituali videmus bonitatem dei ma
iestatem dei iustitiam dei. et alias virtutes exem
plares. que in deo sunt. et diverse sunt iste visi
ones. ab eodem sensu videmus spiritualiter et gu
stamus et cetera. Cum est bonitatem maiestatem cum potentiam
tia dei. et sic de aliis. cognoscimus ab alio. et audi
mus spiritualiter quando hec dicit. eodem tamen presumimus cognoscere
per nos. et hoc est unctio spiritualis. Item cum cognoscimus
quod ab aliis diffundunt bona super creaturas. odora
mus spiritualiter. et cum illa meditamur. in quasi
camus spiritualiter. et cum illa cogitamus inflammamur
ad amorem dei. tunc tangimus deum spiritua
liter. tangimus est calorem dei. Similiter cum sentimus
nos levatos super nos tangimus levitatem dei.
dico ergo quod sensus spirituales ab invicem differunt.
et modo operandi. et modo delectandi. Sunt enim proportio
nes sensuum corporalium. Sed non ut habetur. Diverse
sunt operationes. ergo diverse sunt virtutes. Sicut enim
dictum est in questione de fide. Licet sint diversa credenda. et
diverse credulitates. tamen est una fides quia eadem
est ratio credendi. Similiter licet sint diverse operationes sensus
spiritualis. unica est tamen virtus et unicus habitus
quia unica est ratio percipiendi. scilicet per fidem. Ad
quod obicitur de fide sapientia intellectu scientia
consilio. Dicendum quod sapientia et intellectus sensus sunt. sed non
sunt alii sensus quam fides. Idem est cognoscere per fidem
sapientiam et intellectum. Sed per fidem cognoscimus quod est
per sapientiam et intellectum. [illegible] quod est [illegible] pati
simus omnipotenti reddere [illegible] dei quam in nobis
fide sic dicit beatus petrus prudentia et consilium sunt
sensus non perceptiones. Sed est prudentia eligentia fa
ciendorum et in omnibus. Consilium vero in magnis et
arduis. Sed item est [illegible] procedere eli
git per prudentiam consilium. sicut habetur in ezechiel.
Sub pennis animalium manus hominis. id est sub contem
platione operatio. Ad id quod obicitur est de cari

tate. quia sensus. Caritate est non fruimur. non delectamur non
effective. Sed caritas movet ad fruendum et delec
tandum. Ad id quod obicitur de spe. dicendum quod spes maximam
habet affinitatem cum fide. Unde idem videtur esse. Iste spe
rat se habiturum vitam eternam. Iste credit se habiturum
vitam eternam. Unde quidam dixerunt spem esse idem quod
fidem coarctatam. sed sicut sint idem sunt alium. propter
esse adiunctam habet gaudium et delectationem. Unde spes
non est sensus per se. Sed fides adiuncta ei.

[D]icto de fructibus spiritualibus.

[D]e quibus fruimur dicendum est de ipsis fructibus spiritus qui sunt
xii. sicut dicit apostolus ad galatas. Fructus spiritus sunt. Caritas.
Gaudium. Pax. et cetera. et beatus Iohannes in apocalipsi dicit quod lignum vi
te affert fructus xii. per menses singulos. Lignum
vite est sapientia eterna. scilicet filius dei. et sunt
fructus ligni vite. sive filii ipsius dona spiritus sancti. Immo
totius trinitatis. ¶ Circa istos fructus queritur quare apostolus
ponat tantum xii. et non plures. et utrum omnes illi fruc
tus sint virtutes. et de ordine illorum fructuum.
Primo autem quod plures debent esse fructus quam xii. Distin
guuntur enim fructus per materias. Dicit enim glossa quod
caritas est dilectio dei. gaudium est letitia quam
habemus de bonis spiritualibus nobis collatis. pax est
ad proximum. constat quod hec distinctio per materias
est. ergo distinguuntur fructus per materias. constat quod plures
sunt materie quam xii. ergo plures sunt fructus quam xii.
Item beatus petrus in epistola canonica sua non assignat
nisi viii. fructus dicens. Ministrate in fide vestra
virtutem. In virtute scientiam et cetera. et post. Hec enim si vo
bis adsint et superent non vacuos nec sine fructu
vos constituent. Cum ergo beatus petrus assignet tantum oc
to fructus. et beatus paulus xii. vel iste est superflu
us vel ille est diminutus. Item beatus petrus assignat
scientiam pro fructu. beatus paulus non quare [illegible]. Item vi
detur quod non omnes virtutes quas enumerat beatus paulus
sint fructus. quia benignitas est ut dicit glossa virtus
qua dantur aliis de bonis nostris. scilicet elemosinas cor
porales vel spirituales. ergo benignitate non move
mur in deum. Sed tamen in creaturam. Similiter continentia
et castitate et multis aliis. sed non fruendo non sum
mo et immutabili bono. ut dicit augustinus. ergo illis virtuti
bus non fruimur deo cum illis non moveamur in deum. non
illis fruimur creatura quia hoc esset malum. ergo ille virtu
tes non videntur esse fructus. Item obicitur de ordine. ponit enim apostolus
caritatem pacem et fructus. et dicit quare [illegible]. Dicit enim glossa quod
[illegible] inter fructus primatum obtinet ut caritas sine qua
cetere non sunt virtutes. et a qua universa bona procedunt.
Sed contra beatus petrus ponit fidem primam et caritatem ultimam.
ergo aliquis illorum inordinate enumerat. Item ipse [illegible]
[illegible] quia [illegible] ex fide non ficta. ergo fides debu
it ponere ante caritatem tamquam causa ante effectum. ¶ Solutio.
Ad primo obiectum dicendum quod illi fructus distinguuntur per ma
terias et non per menses tamen sed et per statum perfectionis et im
perfectionis. ut patebit post. Sed non tamen habet argumen
tum plures sunt materie virtutum quam xii. ergo plures sunt
fructus quam xii. licet plures sint materie per species
specialissimas quam xii. tamen non sunt plures quam xii.
secundum illam divisionem quam facit apostolus. sicut licet sint plures

species animalium quam due. tamen non sunt plures secundum illam divi
sionem. animal rationale. animal irrationale.
eo quod [illegible] contingit duas esse divisiones. unam
bimembrem. aliam quadrimembrem. et utraque sufficien
tem. et propter hoc primo solo ad secundo obiectum. quia non beatus paulus est super
fluus nec beatus petrus diminutus. Comprehendit enim sub
abstinentia modestiam. continentiam castitatem
Scientiam autem non enumerat beatus paulus pro eo quod in omnibus
est. Omnes enim virtutes dicere agunt. Ad tertio obiectum.
quod dupliciter fruimur deo. Uno modo fruimur deo per se
sicut per fidem. spem. caritatem. quibus immediate movemur in
deum. alio modo fruimur deo in creatura. cum videlicet
delectamur in bonitate creature secundum quod est nutus dei
quia [illegible]. Sic est habere creaturam plenitudinem.
In se autem vanitas est. Unde vanitas vanitatum
et cetera. et est deceptio anime hominum. et muscipula pedibus
insipientium ut dicitur in libro sapientie. secundum quod est via
ad deum delectabilis est. Unde dicitur. Delectasti me domine in
factura tua et apostolus fruar te in domino. Anima enim
bene disposita in omni creatura invenit dulcedinem
dei. Dicendum ergo quod illis virtutibus quibus non movemur immediate
in deum fruimur deo in creatura. Unde [illegible] fructus. Ad id
quod obicitur de ordine. dicendum quod deus in eius aliquid vertebatur
in ordine naturali. aliquid artificiali. Naturali ut beati
pauperes. beati mites. paupertas est prima naturaliter.
Aliquid artificiali ut hic. scilicet nomen tuum
et cetera. Incipit enim a digniori et perfectiori. Similiter apostoli
[illegible] aliqui utebantur ordine naturali. ali
quando artificiali. Naturali usus est beatus petrus ponens fi
dem primam. Est enim fides prima generatione et tamen.
Artificiali ordine usus est beatus paulus ponens
caritatem primam tamquam perfectionem omnium virtutum.
Est enim caritas movens omnes virtutes ad opera et
fidem. quia non est amor in oculis. Unde dicitur Fides operans
per dilectionem. non habet fides plenam dilectionem si
ne caritate. [illegible] est bene determinat diversis
respectibus. Item dicit augustinus. frui est amore inherere
alicui rei propter se. hec est diffinitio eius quod est frui. ergo
omne frui est amore inherere alicui rei propter se.
ergo omnis fruitio est ex caritate. ergo sola caritate frui
mur. ergo sola caritas est fructus. ergo superflue enumerat
apostolus xi. fructus preter caritatem. Item cum dicat apostolus
ad romanos. Spe gaudentes et spe delectamur in deo et
fruimur eo. quare quare non enumeravit apostolus spem inter
fructus spiritus sancti. [illegible] est delectatio est in spe quam
caritate [illegible] quia magis delectat bonum expectatum quam
bonum desideratum. Item [illegible] de gaudio. quod est secundum
fructus videtur sit virtus. videtur quod sic. gaudere est in pre
cepto. unde Gaudete in domino semper. id est [illegible] gra
tie. usus est liberi arbitrii. et bonus usus [illegible]
est ergo est motus virtutis. quod dicit augustinus in libro de libero
arbitrio. quia motus virtutis est bonus usus potentie.
ergo cum gaudere sit motus virtutis. gaudium est virtus.
et est virtus theologica quia per illam movemur immediate
in deum. ergo cum non sit fides. nec spes nec caritas. et
plures sunt virtutes theologice quam tres. ¶ Obicitur
preterea de pace. videtur enim quod non sit fructus quia pax non est
virtus. Sed finis omnium virtutum ut dicit augustinus. Item dicit

apo. g. pax. g. pax n e g. Si ois ue e g. g pax n e ue n mot ututis. Si sola deuter motu ei frum g pax n e fruct. Jt obi d sexto fru. s. d boitate. Et e ois fruct boi tas. g boitas n d distinguit ab aliis fructi bus. Jt d glo. q boitas e dlceo mitis. sigh ue e dlceo mitis. l in qlb e dlceo mitis g bo nitas n d distingui ab aliis frtib. Solo. Ad po obt d. q duplx e fru. e e fru pfcm 7 fru ipfcm. sic e i aliis dletatoibus. Cu e ab uod plcru delectat. Si illa dletatio que e isola iusice ipfcta e. Si cu plcru iusu mo u dsidu. Tuc ars dsidat 7 uidet ul aliom pcipit plcru. plena e dletatio. Eode mo e in dletatioe spualr. qr i iusice fitm boi n e plca dletatio. siu fruitio. Si cu ue 7 dsidat tc e plena 7 pfcta dlecto. siu frui tio. Si g in mor aug. diffinie fru pfce cu d. frui e amoe inhere 7c. pfum dre q iste tmin amoe suppoit solu pca. 7 sola fruim pfce ca taq pcam pio motiua. Si n seqt. ex hoc q sola ca sit frt. qr frt disti guit p marias 7 n sola ca fruim. mi tr. Jmo aliis utuib q mou 7 ad spualia + opa qr fruim. Sm fru i diffinat co tinuit p dici q iste tmin amoe suppon p qlz utute. Quel e ue amor e 7 tc u in h ang. Solo amore fruim. g sola ca. Ad 80 obr. p 8 as dre. q spes gtinet sub lgta nimitate q lgtanimitas n ur ee alid q lgta expecto. Spes e e ut hr in snius. cta exptatio fure beatitudis, puenies ex gr 7 ex mitis. 7 pt mita mita 7 mltas susti netias. p xpo e cta exptatio. 7 in enuiati one fructuu pacietia pcedit lgtanimi tate. Si h solo n ur ee boa. q aliud gaudi u 7 aliud frt e lgtanimitatis. fge lon gtanimitas 7 alius spei. f q e spes g ali frt spual di ee spes. 7 ali lgtanimita. 7 d q sub ca q e pm fruct gtinetur. fides. spes. caritas e s se n delectat. qr boni dsidatu n dlctat. si dsidatu ut expecta tu dlctat 7 dsidatu 7 iusu delectat. D. g. q sub ca. s q pm fruct gtinet. fides. 1 spes 7 sic pi solo. ad i q obe e d spe. ad s q obt e d gaudio. d. q gaudiu ue e s, n e alia ue in ecntia q fides l caritas. + Si e ali frt. qr fruct distinguit poni sas marias. 7 d. q caritas tplx fruct e s tplice mria. Caritas e dilg dm. 7 hec e pm frt. q d ca. 7 itm ca dilig pm subiectu. 7 hec e sz frt quidez gau diu. qr gaudiu n e qcuq letitia. Si so lu e illa letitia q hem d bois nob colla tis. sicut d glo. sup huc locu ad gal. fruct sps. sut. caritas. gaudiu. pax. 7c. 7 sup illu locu ad ro. n e regnu dei esca 7 pot. s iusticia pax 7 gaudiu i spu sco. Scdo loco diligim nos

pt dm 7 gaudem d bois pxis. 7 apo. gla no str he. Testimoniu gscientie nre. ad ro. Re lige cogitatoes dic textu aget r. Caritas tio mo diligit pximu 7 sic e tcius fruct 7 di pax. Et e pax ad pxim. lig eade sit ue. q diligim dm 7 nos 7 pxim. tn s diuisas ma tias dr illa ue tripls fruct. sic be. post poi iusis fructib enuiat. sinitatis amore 7 ca ritate. Ad l q obiectu e d paice. solum poit ticiaoem h nois pax. Et e uno m pax passio in lecbs dletabil ex quietoe quietis. cu queniete 7 sic e finis omniu ututu. 7 h tn n e frt. s kca ad e fruct. s. ul ue ul op u tutis. Qnq dr pax ipe mor pacificis 7 sic fruct e sic d aug. sup iohem. q pax sup ne ihrlm e gcordissima societas fruendi deo 7 inuice pa deo 7 p hoc p q duplicat fruim d. s. i se 7 in ciuitta. Sext pax mili tatis ece e gcors 7 ordinata fortuedi d 7 in uice in d. haut societas n e n cois facltas fruendi do 7c. 7 sic pz q pax aliqn sumit p motu 7 sic e fruct. Adultio obt d. q boi tas n di qcuq dulcedo mitis. s dlcedo pfcta. s q ac e mitis. qui s. n patit n declucit. pa tie e ul abstinet e qui patit si n declucit sicut d do. Turbat su 7 n su locut. Si q ta cet adiusa incius 7 cecius. Jlle ht pfcta dul cedine mitis. sic dicit iob. Non e dissimila u qui adopa. n silui qui adiuba. n ne q cu qui adcor 7 sic di in apo. fcm e silen u in celo. i. in aia martis. du gmitter bellu draco. hoc aut qn nec mm resoat. n qmoia. s corde tacito 7c. h boitas siu dlcedo mitis u e in qlib utute 7 p t h fre distingt ab aliis frtib. Jt ur q insuf ficient enuiat apo frt sps. p mittit em iusticia cui sut omis fruct. 7 di fruct iustitie 7pe 7 in epla ad ro. poit ea pmo dicens. No e reg dei esca 7 pot. S iusticia 7 pax 7 gaudiu in spu sco. Jt obi d mansuetu dine. Dem e eni q boitas e illa ue qua ac de mitis. Si he mansuetudo. in euu. beati mites. qm ipi possidebit tra 7 in pslo. Ma sueti hedirabit tr. g male distigunt apo. mansuetudine a boitate. Jt cu fides sit pma ututu 7 po petr caipu 7c. qr q t nono tio loco poit ea apo int fruct cu in pn cip dbuit poi. Jt d d modestia. d q dic glo. q modestia e uirt q poit modu in dcis 7 fctis. Si hec fac omis uirt. qr omis ue e inte gistes g omis ue e modestia. Ergo ma le distinguit modestia ab aliis ututib. Jt obi d castitate. Dic e glo. q castitas e ce bit usus reru. g obit e usus uxois e mo t castitatis. g cogste obito mo uxore est mot gtinetie. Eade re e gmede modate e usus abstinetie. g qui gmedit modi te abstin 7 q ftine. Solo. ad po. obt d.

qd apo n pmittitur iusticia qr intellig ea in cari. Dic e aug. in lib d pfcticoe iusticie qd pfca iusticia caritas e. pcani. eni reddim do q s deb 7 pxio s debem. 7 opa iusticie im pfiti adeqt nos 7 ordinat ad pximu 7 faci ut pace 7 gcordia int pximos. 7 iusticia 7 pax obsculate sut. Jn caritate g 7 pace intellig iusticia 7 p hoc n noiat ea. Sufficit eni aplo noiare ea. i qb omia gtinet l ex qb sut omia. Ad so obt. d. q mansuet pt di q patit. s n declucit. Mitis uo q n patit n declucit 7 sic pz diffia. Si aliqn mitis sut p mansuet 7 eq. tn s q mansuetudo enuiat ab aplo int fruct ali sut. qr sic d glo. + mansuetudo. e trtabilitas. q ho trtabil e. 7 ptt ad auxilia 7 gsilia ipedenda. sic beni gtas e ue. qua as par e ad erogatioe rez suaz. pz g diffia int mansuetudine 7 boi tate. Adtio obt. d. q fides duos ht status. vnu s q e fudamentu. 7 apo. fudamentu ne mo pot pone aliud pt id q poitu e q e x i. a. fides ihc x. sic d glo. 7 ht johs in apo. d. q pmu fudamentu e supne ciuitatis ihrlm. e iaspis. s. fides. Scdm huc statu fides poi e int fruct 7 intellr. i cari. sic deni e ht aut fides aliu statu s que e ppugnaculm 7 defen sio. 7 n in ysa. fudabo te i saphyris 7 pona iaspide ppugnacula tua. i. fide 7 e fides ppu gnaculu. Cu n solu gscim inuisibilia. Sz ppt qd 7 quo mo 7 hec e cu pati sum ad sa tisfactione omnipotentia. neq uez d ea qi no b e. fide spe 7 hec e cu pfecti sum s dona sapie 7 intellr. hec aut e cu sum in statu pfecte gteplois. 7 s huc statu fides poi no na. cui rō h e. qr uita acta pcedit gtepla tiua. Jacob e pus duxi lia. pea rachele. 8. g qr tres pmi frt. co sut. ad uita actam. 7 gteplatiu. Caritate e dletam in deo gau dio delectam in bois mis. pace d bois pxi. 7 hec queniet ta actiuis q gteplatis. qnq sequetes ptin ad actiua uita. duo ad agen du. s. benignitas 7 mansuetudo. duo ad pati endu. s. patientia 7 boitas. 7 qr gaudem n solu de bois s 7 de pseuantia boz addit lgtanimitas. Nono loco seqt fides pfecta que ptin 7 ad fide pt q n seqt n opa pfec tois. 7 seqt modestia. que poit modu in fcis 7 dcis. s. cu as n peccat 7 uenialr. n in fcd n in ubo. s qr pssbile e humane natu ritate uenialia. hoc aut e qn as gsecut e pfectioe gteplois. 7 in pu. stude sapie fi lim. 7 letifica cor meu. ut possis exprbanti rnde smoe. Cu e ho ht letitia mitis. i spi ritualib reb etinus. n curit d pha que sunt transitoria. Jdo seq modeste 7 tiuor. Alr ira scit 7 nescit sede. qr nescit sede in modeste. 7 p hec pz solo ad qrtu obt. qr n qlz ue e mo destia. sic supra. Mta e hit utates. que

fruqnt peccat uenialr. xi. loco seqt gtinentia. q abstin 7 aliens sic faciut ui religiosi. qn hnt ppu. Vltio seqt castitas. q e dbit usus rez. vnd cu n frui m mudo. n dletam n i deo 7 aliis reb utim. tpralia e adfluend fuora sut. adiuuiñd bona sut. Tuc e dbitus usus reru cu ue d. Delectasti me in factura tua. Et cu d. renuit gsolari aia mea. s. i tpralib. memor fui dei 7 dletat sui 7c. Adultio obt d. q gmede modate e motus abstinetie. s n seqt. g qui gmedit absti n. qr ut abstinetie duo ht mot abstin tie 7 gmede. s altm ht nom. s reliqum n ht. Beat aute petr in enuiatioe fruc tuu poit fide p taq fudamentu. Jo poni utute. que e obedia. e eni ibi obedia ue fidei. Tertio poit tciam que e i omi utu te. qr omis utus diute opat. Qrto absti netia poit. sub qua gphnd modestia a gti netia castitate. Quinto patienciã q sit poit apo. Sexto pietate. que gphndit be nignitate 7 boitate. Septio 7 octauo fruita tis amorez 7 caritate. que e pfectio omiu uirtutu.

Dicto de glia beatoz. dicend e d dapnatioe reprobor. circa q po uidend e d suffragiis ece an psit dapnatis. Circa ista qcei. iiij. st in gtenda. pmu e an suffragia ece psit uel sol q sut in pgatorio an 7 dapnatis. sce q qui psit uel qui sut i pgatorio. tcti um e an suffragia facta ex ca psit. Quar tu e de igne pgatoio qlr pgret 7 agat in anas 7 qr mistr. Circa pm duplx e oppio. Quia dut q suffragia ece n psut dapnati. Alii dut q psut. qui ad mitigatioes pene. Q aut n psit dapnatis mltiplr pbatur. Dic e aucitas. in inferno nlla e redeptio. J d aug. Si scire patre meu dapnatu. tn no orare p ipo. sic n p dia. Jt corpus x i forme e u h iusius. 7 sut tres ptes hostie. pa pars offert pruius. ut ds det eis gram 7 pseue rantia. sca p ill qui sut in pgatoe. Tertia + offert in gra 7 actiões p ill qui sut in gla. Cu g missaz sollepnia que sut optima suffragia ece. n psit dapnatis. g nec alia suffragia. Jt suffragia ece. n possut ipe tre fide dapnatis. g n aliqm remissioe. qr qui pfide ht fieri remissio. 7 in actib fide purificas corda eoz. Jt si p aliqnta suffragia tollr aliqtu de pena alic dap nati. g p duplo maiora suffragia tol let duplo mai 7 ita poterit tot ee suf fragia. q extoto tollet pea 7 hoc e gap. qd q d n pot negare se ipm. Negaret au se. s. iusticia sua. sin puniret malos. Jt si cut ho p ue em abil e. i pgatorio sic per mortalia gbustibil e in inferno. Conbu runt aut mag dapnati qr scdm qntitate

culpe ē q̄titas pene. Ꝯ ysa. In mēsura qua
mēsi eritis. cū abiecta fuit iudicabit̄ ca q̄ cū
suffragia ecc̄. n̄ tollāt de culpa. n̄ tollūt
d pena. g̃ n̄ p̄sūt dāpnatis. Solō. sicut actiōs
dicē q̄ suffragia ecc̄ p̄sūt dāpnatis. sic dō p̄
positiūs. Et ad obiecta sicut iste soluūt. Ad
p̄mā g̃ auctē. d. q̄ i inferno nulla ē redēp
tio. q̄ ad liberatioeꝫ. ē tn̄ aliq̄ q̄tū ad mi
tigatioeꝫ pene. eodē mō. itelligitur auctē
aug. n̄ orare p ipō q̄tū ad liberatioeꝫ. Ad
s'm obī. d. q̄ tn̄ p uiuis et illis qui sūt in p̄
gatorio. et illis q̄ sūt in gl'ia. d. offerri corp' x̄.
n̄ q̄ p̄sit dāpnatis aliq̄tulū. Sꝫ q̄ sic
… p̄ illis … q̄ꝫ offert et q̄ cū ē q̄d
tā p̄fectū. Ad t'tiū obī. d. q̄ n̄ in h' auc̄ suf
fragia ecc̄ n̄ p̄sūt īpetrare fidē dāpnatis. g̃
n̄ aliq̄ remissioeꝫ. sꝫ bn̄ seq̄t g̃ n̄ remis
sioeꝫ quā h'ēt facē fides. fides ē remittit
culpā et penā etnā. Sꝫ aliq̄ ps pene bn̄ p̄
remitti p fide formatā p bona opa. Ad
q'rtū obī. dupl' p̄ solui. pōt ē dici q̄ suff
gia ecc̄ n̄ tollūt n̄ d pena q̄tū meruerūt
dāpnati dū uiuebāt … remitti si fierēt
suffragia p eis. Et ē mīcū absolutū et
mīcū cōditionale. Ꝯ dicebat p̄pōnūs q̄ in
uita sci̅ brādani … q̄ scs brādanus
uidit iudā in … p̄ p̄ta et cū quereret
ab eo. q̄r n̄ eēt in inferno. R. q̄ ad tps h̄'e
bat refrigeriū p bona que fecerat. Ꝯ dīt
q̄dā. q̄ an iudiciū suffragia ecc̄ p̄sunt
dāpnatis. sꝫ p̄t iudiciū n̄ poterūt. p̄pō
n' aut dicebāt. q̄ p̄sūt an iudiciū et p̄t. Re
mitti g̃ dāpnatis tn̄ d pena q̄tū meruē
rūt s. remitti si suffragia fierēt p eis. Sꝫ n̄
meruerūt q̄ tota pena remittet' eis. Imo q̄ p̄
d'miserūt in suo etno puenerūt in etno dei. ut
pōt dici q̄ istō q̄ tollit' d pena p suffragia n̄
h'ēt se ī aliq̄ p̄portioē ad residuū. Ꝯ n̄ūquā
tollet' … pena … ps remanet sic cū a's
peccat mō' tollit' ad d'nali hitudine. Sꝫ
ī in p̄portioale ē residuū. Ꝯ p pccm n̄ p̄t
extoto tolli ul' destrui filia. Ad ultīō obī
d q̄ sic dupl' ē gl'ia bōꝝ unō. subat' que
cōsistit in uisiōe dei et accidētal' q̄ ē ex cūsi
one bonū ut ex cōsortio scōꝝ. Ita duplex ē
pena dāpnatoꝝ. subat' que cōsistit in e
ētia. d carētia in sioīs dei et h' pena e ūtia
cōsale. Et ista n̄ minuit' p suffragia eccl'e.
sꝫ d accidētali. q̄ ē q̄ affliges corpora
tur … ignis eoꝝ n̄ mitigabit h' d
n̄ extinguet'. Et ignis in uariabit' et necca
ē q̄ paradiso … boni … premiant. g̃ p
locū agitur in inferno … mali … pu
niūt' et … necessitate. g̃ suffragia ecc̄ h'ē
n̄ p̄sūt dāpnatis. Et h' … sicca in
eodē igne … Sꝫ … mali
sūt lig' … desiccata. ab … g̃
in eodē igne. s. in igne gehēne … pu'

ꝯ pena p suffra'

uīt. et n̄ ut p̄us. Et sup illū locū ap'ad cor.
oms nos manifestari op̄ ante tribunal x̄. ut
recipiat uniq̄sq̄ p'pa corpis put gessit si
ue bo. siu. ma. Dicit aug. cū suffragia
ecc̄ fiat p oīb; baptizatis p ualdē bōis g̃r
sūt actiōes p n̄ ualde mal' p̄piciatioēs. p
ualde mal' q̄lescūq; uiuoꝝ cōsolatioēs.
g̃ hec suffragia ecc̄ n̄ p̄sūt eis qui sūt i
paradiso ad augm̄tū gl'ie. g̃ n̄ p̄sūt eis qui
sūt ī inferno ad diminutioeꝫ pene. n̄ ualo.
g̃ simplr n̄ p̄sūt. Et illi dicūtur ualde boni
q̄ statī euolāt g̃ agitur. ualde mali q̄
qui statī descēdūt ad infernū. Si suffr
agia ecc̄ p ualde mal' n̄ sūt n̄ cōsolatio
nes uiuentiū. g̃ ill' qui sūt in inferno n̄
p̄sūt suffragia ecc̄. Et ecc̄ p oīb; bapti
zatis facit suffragia. et n̄ oīb; p̄sūt ut di
cit aug. g̃ ecc̄ p aliq̄b; facit suffragia q̄b;
n̄ p̄sūt. Ꝯ ciuent̄ q̄ bn̄ scīt. q̄ n̄ oīb; p̄st.
Scit ē q̄ multi sūt uocati pauci uō electi.
g̃ sciens mitti … laborat p aliq̄b; q̄r
dicere et hec iquenies. Et obī d hac oīe fide
liū ecc̄ oīūm cōditoꝝ x̄. aut intellr tn̄ p
fidelib; fide formata. aut cōtr̄ p fidelibu'
suū fide fōrta suū informi. Sꝫ p° mō g̃ n̄
hortat ecc̄ p oīb; baptizatis. q̄ ē q̄ aug. Sꝫ
sc'o mō g̃ inutilr orat et indiscrete. Ꝯ ad
illos qui sūt in inferno. Illi enī nūq̄ hē
bunt indulgētiā. Solō. s'm opinione illoꝝ q̄ d.
q̄ suffragia p̄sūt dāpnatis dicendo ē ad p̄
obī q̄ n̄ in h' aug. eōsr boni. eōsr premiant
in paradiso. g̃ eōsr mali eōsr puniunt in
inferno. et h'i dupl' ē ca. p'ma ē q̄ n̄ē loc'
agitur. Bonū et malū n̄ sūt ... p'pt ... hominu
Scōa ē q̄ gl'ia ul' augmētū gl'ie n̄ attinet
pene. in ... eqm si penes radicē. s
remissio pene ul' diminutio. bn̄ tertiō.
penes … eqm. Certē ē n̄ est ..
n̄ ... g̃ ... in uenim ... boīs et ubiq̄
uno solo. Ad s'm obī. soluit' p̄ientē one.
n̄ ē necesse q̄ q̄lig' eōsr sicca cōburant' i eod
igne eōsr. Sic altīm irriget et madefiat re
liquū n̄ eōsr cōburunt. Eod m̄ in infer
no cū suffragia ecc̄ facta sit q̄ quodā irrig
atioes. si p alteto eōsr in alioꝝ fiat p re
liquos ti. n̄ ē necesse eq̄ualr eoꝝ puni.
Ad t'tiū obī. soluīō ē sic ad p'mū. Ad
q'rte obī. dicendō ē q̄ s'm istā oppioeꝫ ualō ma
li oīs illi q̄ sūt in inferno. qui n̄ meru
erūt in uita q̄ p̄ decēt eis suffragia sꝫ p'
hāc uitā fierēt p eis. Ꝯ hec n̄ ualo ma
li sūt soli q̄ sūt ī p̄gatorio sꝫ aliq̄ qui sūt
in inferno. q̄ n̄ meruerūt q̄ dū uiuebāt
q̄ suffragia p̄decēt eis si p̄pins fierēt. q̄
ē ut d aug. q̄ hec mīcū inuita ē q̄ p̄
cās ut p' hāc ē p̄sit suffragia si p̄ eō fi
unt. Ad ultimū obī. p̄t dici q̄ p ualō
d mal' n̄ orat ecc̄. in gn̄ali q̄ scit eccl'ia

ad

ualō mal' in gn̄ali. n̄ p̄decē suffragia. Sꝫ
in sp̄ali orat p ualō mal. i. orat p istis.
ualō mal. ul' itt. Nescit ē illos ualō ma
los eē. Ꝯ nescit ill' n̄ p̄decē suffragia. li itt
n̄ p̄sīt. Ꝯ hac orōē fideliū oīūm x̄ c. d q̄
intellr tn̄ p fidelib; fide fōrta. q p; p hoc. q̄
dī. In indulgētiā q̄ sep optauerūt. i. finalr. q̄
ē finalr meēt in suo etno meēt. q̄ finalr
peccat. ī suo etno peccat. Et d aug. ī ca
de glo. q̄ opt; q̄ q̄sq̄s in hac uita s̄ mīcū
p̄pet q̄ p̄t hāc uitā p̄sit grām ul' releua
ri. Sꝫ d ob p ezechiele. q̄ si aduerit se iust'
a iustitia sua. oīūm iustitiaꝝ ei' n̄ recor
dabor. ap'l'. Ergo cū ī dāpnat' finalr auē
tit se a iustitia sua, oīnes iustitie ei' n̄ recorda
bunt' ap'l'. g̃ p̄ ... p̄ ... uite. n̄ rele
uabit' n̄ p alia s'm auctē aug. g̃ suffragia
ecc̄ n̄ p̄sūt dāpnatis. Solō. s'm illā expōsi
tioē. intelligenda ē s' illa auctas. Si auertat se
iust' a iustitia sua. oīūm iustitiaꝝ ei' n̄ re
cordabor ap'l'. q̄tū ad remunatioeꝫ uite eē
ne. n̄ q̄tū ad relaxatioeꝫ pene. Si p alia op
positioeꝫ q̄ d. q̄ suffragia nullō m̄ p̄sūt dāpn
atis. intellr simplr q̄ n̄ recordat' nec q̄ ad re
munatioeꝫ n̄ q̄tū ad pene diminutioeꝫ.

Ꝯ uiolenti

Aliq̄ aliq̄ p̄sit sustinē
Oppinio illa q̄ d. q̄ suffragia ecc'ie p̄sunt
dāpnatis dicendō ē q̄ l'r p̄sit sustineri opposita
oppinio. Et p obī q̄ utraq; oppionē. D'. ē au
q̄ q̄ suffragia ecc̄ n̄ p̄sūt n̄ eis qui in hac
uita meruerūt. n̄ p̄t hāc uitā q̄uenit et ut
releuent'. Ex h' ul' q̄ nulli p̄sūt d'nisi ecc'
enī ab qui ē in p̄gatorio. Iste ul' mūt in
p̄sūt releuari. ul' n̄. Sꝫ n̄ mūt. g̃ s'm aug.
n̄ releuabit' siū fiat suffragia siū n̄. Sꝫ me
ruit g̃ releuabit siū fiat suffragia siue
n̄. et n̄ suffragia nullis q̄ decessēt p̄sūt. Ad h'
d q̄ aug' in lib' d cura agenda p mortuis
d q̄ duplx ē mīcū simplx siū absolutū et mi
tū cōditionale. D'g̃ q̄ iste q̄ ē in p̄gatorio
n̄ mūt absoluto mīto q̄ releuaret' sed
mīto cōditionali. mūt releuari si fierēt
suffragia ecc̄ p eo. Cū ē decessit erat in
caritate. fecerāt q̄dā p̄t' p'nie sue. et ī p̄posito
h'ebat facē residuū. Ꝯ g̃ q̄r aut mū
it. aut n̄ mūt d q̄ n̄ mūit absolute.
et n̄ seq̄t n̄ g̃ releuabit. Mūt ē cōdi
tionalr releuari et cōdi .. malr
cū suffragia ecc̄ fiūt p eo releuabitur.
Sꝫ p̄. q̄ suffragia ecc̄ p̄sūt dāpnatis. q̄.
d aug. q̄ q̄b; p̄sūt suffragia. ad h' p̄sūt
ut plena sit remissio. ul' tollabilior dāp
natio. g̃ dāpnatis p̄sūt. Et d aug. q̄d
ecc̄ orat p oīb; baptizatis. s. in hac orō
ne fideliū ē oīūm cōditoꝝ x̄. sꝫ aliquām
dāpnati sūt baptizati. g̃ orat oīē p
q̄dā dāpnatis aut p̄sūt ill' suffragia
aut n̄. Sꝫ n̄ p̄sūt g̃ ecc̄ inutilr orat p̄ …

ꝯ peo

ꝯ peo

et hec sit. g̃ indiscrete orat. q̄ ē inguenī
ens. si p̄sūt h'mi p̄positū. Et ecc̄ orat ita ne
absorbeat eas tartarus n̄ cadat in obscura teb'a
rū loca. aut h' orō ua. aut n̄ ua. Si n̄ ua in
utilr fit. si ua. g̃ ecc̄ p suffragia p̄t libare
aīas n̄ cadāt in tartaꝝ. g̃ mlto forti' pōt
ad diminuē de pena ei qui ē in infer
no. Et d aug. q̄ in etā ē pena arrii. q̄ in
etā eē q̄ p ei' doctrinā fuerūt subūtē. g̃
si augmētat' pena ei' qui male docuit
cū hoīes corrūpūt' p p̄uā doctrinā mlto
forti' diminuit' alicui' pena dāpnati qui
bn̄e docuit cū p ei' doctrinā bona edificant'
hoīes. Dē ē p'mo. ē ad mīsand q̄ ad p'mū
erudō et dēpnād. et ī suffragia p̄sūt dāpnati.
Et obī d traiano q̄ b'at' g'g'. eripuit d fau
cib; isferni. g̃ si ad p̄ces unī' sci d liberat' ē to
talr ab aperiis isferni. mlto forti' ad p̄ces
mltoꝝ scōꝝ. Imo ad p̄ces toti' ecc̄ libarēt
q̄s d infēno apte pene sue. perpue cū dicat
aug. Impōē ē mltoꝝ p̄ces n̄ exaudiri. Forte
dē adhr q̄ p̄uilegia paucoꝝ n̄ faciūt le
gē cōē. Sꝫ q̄ d apō. de n̄ pōt negare se. Ne
garꝫ aūt se ut dīc aug. si negaret iustitiā
suā. hec aūt ē si n̄ puiret dāpnatos. g̃ sīn
fuit d iustitiā dāpnatū libari totalr
ab aperiis isferni. n̄ ē q̄ lege t' iustitiā dei dāp
natū apte in inferno libari. Solō. s'm illā
oppioeꝫ que d. q̄ suffragia n̄ p̄sūt dāpna
tis. dicendō ē ad p̄o obī. q̄ dāpnatio i siunt
p pena tp'ali. sic in eius cū dī. tu tu tune
dūm q̄ in eadē dāpnatiōē ē. sūt dāpnati
p pena tp'ali. Ad s'o obī dicendō ē s'm istā
oppionē q̄ in hac orōē fideliū ecc̄ oīūm x̄.
tenet istō ... fideliū tn̄ p fidelib; fide
fōrta. tn̄ si fiat p oīb; d fuctis baptiza
tis quoꝝ q̄dā sūt dāpnati n̄ seq̄t p̄pt' h' q̄ i
utilr oret. Sꝫ iutilr orat q̄tū ad illos
dāpnatos. s; q̄tū ad se utilr. Ꝯ orō m̄a
in sinu mō cōuertet'. utilr et q̄tū ad illos
qui sūt ī p̄gatorio. q̄ ut d aug. meli' ē
ut q̄dā sup sit q̄b; n̄ p̄sūt suffragia. n̄
obsūt q̄ ut desit q̄dā q̄b; p̄decē p̄sūt. Ter
tia rō ē q̄r n̄ inutilr orat. q̄ l' c; opio
sit q̄ n̄ p̄sūt dāpnatis. suffragia tn̄ ne
scit n̄ p̄decē et licitū ei uelle d latitudine
caritatis. q̄ dāpnatis p̄sit. In h' ē ignarā
uō dī. et n̄ tenet' cōformare uō. suā. uō. diui
ne. n̄ ī q̄b; certa ē. Ad t'tio obī. d. q̄ certa
loca tenebrosa appellant' maxie pene p̄
gatorii. p̄ duas cās. q̄s d apō h' cende in
cede in man' dei uiuentis. et dd. Dn̄e ne ī
furōē tuo arguas me. et aug. Dn̄e h' ure
h' secta. h'ēt ē se ut dīc aug. ig's p̄gatorii
ad penas p̄tites. sic ig's uetus ad ignē
pictū. Ad q'rte. obī. d pena arrii. d. q̄ n̄ ...
h' aug. n̄ ē agitur. li in dea eē. Sꝫ aug est
necessitas agitur pena mali doctoris. q̄ male

ei

ꝯ dāil

ꝯ no loc dāpnatoꝝ sꝫ

mouit

decuit augmentatur in inferno cum homines quorum peccatum per eius doctrinam pravam. ergo gloria boni doctoris in paradiso augmentatur cum homines hedificantur per eius doctrinam bonam. et utrumque unum est. pena enim et actu accidentalis augmentatur cum multi descendunt ad inferos illos qui corrupti sunt per eius pravam doctrinam. et gloria accidentalis petri vel pauli augmentatur cum homines convertuntur per eorum bonam doctrinam. Fit enim gaudium coram angelis dei super uno peccatore etc. Ad ultimo obiectum dicendum quod non ius habent ad preces universalis ecclesie. et hoc est quod non est contra iustitiam dei aliquem revocare a statu culpe ad statum gratie in quo meretur et per ea salvetur. Sed hoc est contra iustitiam dei ad remittere de pena cum non remittitur de culpa. Non erat traianus dampnatus diffinitiva pene sententia immo aptitudine revocandus erat precibus beati gregorii. Multi enim infideles propter fidem decesserunt et multi infideles decesserunt qui propter fidem erant qui fuerunt dampnati per diffinitivam sententiam et revocati sunt ad vitam per preces sanctorum. quia forte decessere in fide informi vel aliquo proposito ad deum revertendi licet insufficienti. et ideo tales decessere quod possent revocari. Item suffragia ecclesie maxime que ex caritate fiunt maxime sunt satisfactoria et valent et pene redemptoria. ergo cum ille qui sunt in purgatorio impetrent remissionem licet non impetrent eis aliquam gratiam sive fundamentum ad merendum. Similiter et ille qui sunt in inferno impetrant aliquam remissionem pene licet non impetrent aliquam gratiam. Item suffragia ecclesie impetrant eis qui sunt in purgatorio accelerationem glorie. ergo illis qui sunt in inferno impetrant dilationem pene. Sic est et tempus et gloria est de iustitia dei ita et tempus et pena eterna est de iustitia dei. ergo sicut acceleratio glorie non est contra iustitiam dei ita dilatio pene non est contra iustitiam dei. et ita suffragia ecclesie impetrant aliquod refrigerium dampnatis et ita prosunt dampnatis. Item dicunt communiter magistri quod bona opera facta extra caritatem valent ad vitam eternam scilicet ad habilitationem gratie. ad bona temporalia et diminutionem pene eterne. ergo suffragia ecclesie facta extra caritatem valent ad diminutionem pene eterne et ita suffragia prosunt dampnatis. Item dicit auctoritas: nullum bonum irremuneratum. Si iste dampnatus multa fecit per que non est remuneratus in vita sua: ergo postea remunerabitur post mortem et non in paradiso. ergo in inferno. non nisi quantum ad diminutionem pene. ergo pena eterna potest diminui in inferno et ita ut prius. Forte dicetur quod remunerati fuerunt in presenti pro bonis illis quod dicitur in psalmo. In custodiendis illis retributio multa. Non solum pro custodiendis illis vel de custodiendis. Sed etiam in custodiendis. quia dum quis bene agit habet quandam iocunditatem mentis in qua remuneratur. Sed obicitur. ponatur quod iste dampnatus fuerit in caritate per xl annos et in mortali peccato non fuerit nisi per oram et decesserit. constat quod ille bonis operibus que fecit in caritate amplius meruit quam illa iocunditas. et non remuneratur nisi in illa iocunditate. ergo amplius meruit remunerari quam illa iocunditate. ergo adhuc debet magis remunerari non nisi ad … ergo deus debet eum magis remunerare. Si deus facit ut faciat quod ipse debet facere et adhuc remunerabit eum non in paradiso. ergo in inferno. et ita ut prius. Item iste meruit merito absoluto ampliorem remunerationem quam illa sit iocunditas. ergo statim post mortem deus debuit illi ampliorem remunerationem. ergo quidquid fecit deus pro eo debet adhuc deus ei ampliorem remunerationem et ex quo non reddidit ei. sic si ad [?] absolute debet ei .c. quidquid faciat pro eo in semper debet quousque ei reddiderit. Solutio. Ad primum obiectum dicendum quod suffragia ecclesie illis sunt satisfactoria et pene redemptoria. Sed non quibuscumque subito sed solum illis in quo invenerint fundamentum meriti et remissionis pene scilicet caritatem. Et solum illis qui sunt in purgatorio prosunt suffragia. quia in illis invenerunt caritatem. et non in reprobis qui sunt in inferno. eodem modo solvendum est ad secundum obiectum. suffragia enim ecclesie impetrant glorie accelerationem eis qui sunt in purgatorio quia in eis invenerunt caritatem. Dampnatis autem non impetrant dilationem pene. quia in eis non est caritas. preterea tamen dico quod bene possunt impetrare dilationem pene. quia non est contra iustitiam dei quod dampnati habeant ad momentum refrigerium aliquod. sed quod diminuatur de pena cum non diminuatur de culpa. hoc est contra iustitiam dei. Ad tertium obiectum dicendum quod ipse dicit opera facta extra caritatem valent ad diminutionem pene eterne. dicitur enim proverbialiter quod irrationabiliter peccatum ne ponderet suo trahat ad aliud. peccatum enim est quod proprio pondere suo trahit ad aliud. non retardatur per bona opera. Est enim peccatum sicut molendinum quod lupus continue consumit homines. non retardatur per appositionem galline vel ad tale sicut fistula que ex uno foramine facit multa foramina non cito curatur. Ad ultimum obiectum dicendum quod nullum bonum irremuneratum et bonum factum in peccato mortali remunerabit deus. licet homo non meruerat illo bono opere et remunerari in iocunditate mentis quam generat in mente ex bonis operibus vel remunerat in aliquo alio. et quod ille qui in caritate fuit per xl annos amplius meruit quam iocunditatem illam immo meruit vitam eternam. Sed non habebit illud quod meruit quia destruxit per peccatum meritum suum et radicem meriti scilicet gratiam et non est simile de illo cui debetur .c. Ille enim non destruxit causam debiti. Sed simile est in eo qui colendo vineam alicuius meruit aliquos denarios et antequam recipiat mercedem destruit penitus quod fecit. tali non debetur quod meruit quia destruxit meritum suum. Similiter qui multa opera bona facit ex caritate et meruit vitam eternam. Sed cum peccat mortaliter destruit meritum suum et causam meriti. Et non reddetur quod meruit. Destruxit enim vineam spiritualem domini. Unde Ieremias: ad vocem loquele grandis exarsit vinea. combusta sunt frutecta eius. Unde dicitur per ezechielem. Cum averterit se iustus a iustitia sua. omnium iustitiarum eius non recordabor. Destruxit enim illas et redduntur inutiles. Sed remunerata sunt illa bona opera iocunditate mentis. Aliquis melior est quam bona…

temporalia. Unde mattheus dicit. nemo est qui relinquat domum etc. qui non recipiat centies tantum nunc in hoc tempore domos etc. et in futuro vitam eternam.

Ipso quaeritur utrum prosunt suffragia dampnatis. Sed hoc sine preiudicio melioris sententie. quia illa quae dicit quod suffragia non prosunt dampnatis probabilior est et magis consonat divinis eloquiis sicut illa auctoritas que est in [?]. in mensura qua mensi fueritis cum abiecta fuerit iudicabitur. et ei quod est in evangelio: in qua mensura mensi fueritis remetietur vobis. et ei quod est in apocalipsi: quantum glorificavit se et in deliciis fuit. tantum date ei tormentum et luctum. et pro alio sic [?]. quia sicut in paradiso per quantitatem gratie mensuratur gloria. ita in inferno immo multo fortius per quantitatem culpe mensuratur pena. preterea maior est iustitia in inferno quam in paradiso. quia totum quod est in paradiso meritis est attribuendum. sed propter radicem meriti quod datur ex misericordia. Sed cum in inferno non de culpa diminuatur per suffragia. non de pena per eadem remittitur.

Secundo quaeritur quibus prosunt eis suffragia qui sunt in purgatorio. constat quod illi purgatione indigent. quia si non indigerent statim evolarent. purgantur autem uno modo per suffragia ecclesie. ergo suffragia sunt causa purgationis et non causa efficiens. quia constat quod non agunt in animas eorum qui sunt in purgatorio. ergo sunt meritoria tantum purgationis. ergo oportet aliud causam purgationis ponere effectivam. Si dicatur quod deus est causa purgationis effectiva illius. Sed constat quod deus immediate non purgat. quia dicitur in actibus fide purificans corda eorum. ergo cum deus purget illos qui sunt in purgatorio purgat eos per medium et non per suffragia quia illa sunt causa meritoria tantum. purgat igitur eos per ignem purgatorium. quia aliud medium non est ibi reperire. Ideo enim dicitur ignis purgatorii. et sic ignis purgatorii est causa effectiva illius purgationis. cuius suffragia sunt causa meritoria. Sed sine suffragiis idem fieret. ergo suffragia non prosunt illis qui sunt in purgatorio. Item illi qui transeunt per purgatorium ferunt secum cremabilia scilicet ligna fenum stipulam. et necesse est illa cremari antequam evolent. ergo aliquo igne. sed non igne caritatis quia ibi non est locus merendi. ergo ab igne purgatorio. ergo sive fiant suffragia sive non. necesse est quod ignis purgatorii cremet omnia cremabilia quae secum deferunt illi qui sunt in purgatorio. ergo suffragia ecclesie non prosunt illis qui sunt in purgatorio. Item si prosunt quaero quantum. aut enim per aliquanta suffragia remittitur aliquanta pena aut non. Si non. cum pena purgatorii sit finita et suffragia ecclesie non possunt demere aliquantam penam illi non est quod dimittit respectu pene sicut punctus non est respectu linee. et ita suffragia non prosunt illis qui sunt in purgatorio. Si vero per aliquanta suffragia dimittitur aliquota pena. ergo per duplo maiora suffragia magis dimittitur de pena. et ita tanta possunt esse suffragia quod tota pena dimittitur. Sed ergo aut homo punit se aut deus punit. Si iste non punit se ergo deus punit ipsum. aut evacuabitur iustitia divina. Solutio. Ad primum obiectum dicendum quod suffragia ecclesie sunt causa meritoria purgationis eorum qui sunt in purgatorio. et deus est causa efficiens illius purgationis. et causa immediate purgat eum immediate. ad merita ecclesie est quadruplex purgatio animarum. prima est a macula peccati sive a similitudine diaboli. et hanc purgationem facit deus immediate. scilicet fide mediante et aliis virtutibus. Unde in actibus: fide purificans corda eorum. Secunda purgatio est in presenti per satisfactionem. remanens enim vestigia peccati. preter purgationem a macula et ab aliis vestigiis oportet animas purgari et hanc purgationem facit deus mediante penitentia. Oportet enim quod homo puniat se vel deus puniat ipsum. aliter enim evacuaretur iustitia divina. Tertia purgatio est in purgatorio. et hanc facit deus mediante igne purgatorio. Quarta purgatio est ad suffragia ecclesie et hanc facit deus immediate. Salva enim est iustitia dei ex quo ecclesia satisfacit pro illo qui est in purgatorio. Solvendum est ergo per interemptionem huius. Deus enim non purgat nisi mediate. Ad secundum obiectum dicendum quod antequam evolet ille qui est in purgatorio. oportet enim cremari omnia cremabilia sua. Sed cum fiunt suffragia ecclesie pro eo non cremantur igne purgatorii sed igne quo deus est. quia sicut dicitur in deuteronomio: Deus noster ignis consumens est. et in malachia: ipse enim quasi ignis conflans. et quasi herba fullonum. et sedebit conflans et emundans quasi argentum. et purgabit filios levi. Quedam enim purgabilis igne purgatorii. quedam per suffragia. Ad ultimum obiectum dicendum quod tanta possunt esse suffragia ecclesie quod totam penam demerent ei pro quo sunt. Sed sciendum est quod non evolat qui est in purgatorio per suffragia futuris. Sed cum suffragia fiunt vel facta sunt. non evacuatur iustitia divina. si tota pena dimittitur per suffragia ecclesie. homo enim tenetur se punire si alius puniat se pro ipso. sicut si mihi solvat debitum quod debeo. absolutus sum. eodem modo si ecclesia satisfaciat pro illo qui est in purgatorio. pro absoluto habet eum deus. Omnis enim [?] finem.

Tertio quaeritur utrum suffragia facta per illos qui sunt extra caritatem prosint illis qui sunt in purgatorio. Videtur quod non. quia non fiunt ex caritate que sola est radix merendi vitam eternam et remissionis pene. ergo cum non procedant ex radice merendi non sunt meritoria et non prosunt. Item deus gratiam cum his quos displicet ad iniciendum mittit. irati animus ad deteriora provocatur. sicut qui est extra caritatem displicet deo. ergo si intercedat pro aliquo ad deteriora provocatur. ergo suffragia facta per illum non prosunt. Item in ysaia. Cum multiplicaveritis orationes non exaudiam. manus enim vestre plene sunt sanguine. Item in evangelio Johannis. peccatores deus non audit. et ita suffragia facta per illos qui sunt extra caritatem non prosunt. Sed contra. cum dominus qui est in caritate dat elemosinam per servum qui est in mortali. elemosina meritoria est domino quamvis non sua. Aliter enim decepta esset tota ecclesia. ergo cum datio elemosine facta in mortali prosit ei pro quo fit. et ita suffragia facta per illum qui est in mortali prosunt ei pro quo fiunt. Item sacramenta ecclesie tantum valent sive dentur a malis ministris quantum si a bonis. ergo missa facta pro defunctis que cantatur ab illo qui est in mortali tantum valet quantum si cantaretur ab illo qui est in caritate. ergo suffragia que fiunt ab illis qui sunt in mortali prosunt. Item obicitur de oratione dominica et de psalterio quod cantatur pro defunctis. videtur quod non prosint defunctis. quia ibi nulla fit mentio de defunctis. Item

. ualet

pene

ei

.e

pene

queritur utrum suffragia ecclesie cum fiunt spiritualiter pro aliquo equaliter prosint omnibus qui sunt in purgatorio, an magis ei pro quo fiunt spiritualiter. Videtur quod magis illi pro quo fiunt specialiter, quia pro eo fiunt specialiter et etiam generaliter et pro aliis tantum generaliter. Ergo magis prosunt illi. Sed contra: ex eadem caritate fiunt pro illo et pro aliis, et eadem auctoritate ecclesie, et eadem missa cantatur. Ergo equaliter prosunt illis omnibus, quibus equaliter prosunt, pro debet. Solutio. Ad primum obiectum distinguendum est, quia vel ille qui facit suffragia est privata persona vel privata. Si privata sicut sacerdos, valent suffragia auctoritate ecclesie, sive ille sacerdos sit in caritate sive non, quia quod facit in celebrando missam non est opus hominis sed dei, sicut predictum est in capitulo de sacramento domini. Si vero sit privata persona, sic est in caritate valent suffragia sine dubio. Sed et in mortali distinguendum est, an ille qui est in purgatorio pro quo iste facit suffragia preceperit vel rogaverit, an non. Quod si preceperit quod hec suffragia fierent pro ipso vel adhuc vivens cum esset in caritate fecit illa fieri, vel neutro modo. Si si ille pro quo fiunt preceperit vel rogaverit, vel adhuc vivens cum esset in caritate tunc valent suffragia ei pro quo fiunt. Et tunc est similitudo de domino qui est in caritate qui dat elemosinam per servum qui est in mortali. Unde dicebat Augustinus quod licet actio servi sit mala et ministerium, tamen mala actio non sit adeo. Probabat enim illa actio de radice caritatis que ab imperio domini qui fuit ex caritate. Sed si ista suffragia procedunt quidam in caritate eius qui est in purgatorio vel a caritate alicui qui facit illa fieri. Si vero neutro modo sit, sic ducitur rogatus vel intuitu uel pietatis dat iste qui est in mortali elemosinam pro patre suo et facit alia suffragia possumus dicere quod non prosunt patri qui est in purgatorio et illum inquantum sequitur. Si non homo magis videtur quod prosunt propter tres causas. Sunt vel sup[er]ficiales tales prima est quia vice patris sui qui est in caritate facit illa suffragia. Secunda est quia in doctrina ecclesie facit illa. Tertia est quia ille qui facit est de unitate ecclesie et illuc mandatum de bindendo. Unitati usque interim. Ad illud ergo quod obicitur quia non perdunt illa suffragia de caritate, dicimus quod procedit illa suffragia in prosperitate quia vice illius qui est in caritate fiunt. Ad secundum obiectum dicendum quod auctoritas Gregorii sic est intelligenda, cum hiis qui displicet ad intercedendum mittitur irati animus ad deteriora provocatur esse intelligitur qui sciens mittit indignum. Sicut cum episcopus dat parrochiam alicui sacerdoti quem scit displicere deo tunc debet provocari esse episcopus. Sed sacramenta que ministrat populo ille sacerdos ita prosunt sicut esset bonus. Ad tertium obiectum dicendum quod verba auctoritatis intelliguntur de obstinatis et rebellibus sicut illa auctoritas Ieremie: Si steterint Moyses et Aaron coram me non est cor meum ad populum istum. Ad quartum obiectum dicendum quod hec est falsa si generaliter intelligatur peccatores deus non audit et hoc de cecus illuminatus. Unde dicit Glossa super illum locum vox est non de invicem peccatores deus audit ut publicanum. Ad quintum obiectum dicendum quod cum dicitur quod hic

ordo sit pro defunctis, hoc dico pro quibus notatur initium cum fine et sic non cantatur psalterium. Vel ordo sit pro defunctis quibus notat vicariam substitutionem et sic cantatur psalterium pro defunctis quia vice defunctorum qui substituunt se vicarios et absolvunt ad debitum pene quia vivi carceri solvuntur propriis. Ad ultimum obiectum quod ei pro quo fiunt suffragia spiritualiter magis prosunt in quantum spiritualiter fiunt pro eo. Sed in quantum fiunt generaliter equaliter prosunt aliis vel forte magis ut dicebat Augustinus et probabat exemplo in ceco qui spiritualiter accendit pro aliquo magis viso. Equaliter tamen possunt alius qui in eadem domo vel forte magis quia clarius videt. Solutio quod de duobus qui sunt in purgatorio et decesserunt in pari caritate. Sed unus est debitor pene unius anni, alius est debitor pene centum annorum. Queritur si fiant equalia suffragia pro eis utrum equaliter secundum quantitatem fiat eis remissio pene aut in equalibus. Videtur quod equalis, quia eadem medicina comparatur data diversis magis purgat illum in quo purgandum magis invenit. Sed suffragia sunt medicina spiritualis. Ergo magis purgat illum in quo magis purgandum est. Ergo plus remittitur de pena illi qui debitor est centum annorum. Item prelati sic faciunt relaxationes quidam declinat ad dominum suum ad subditum illis esse remittitur tertia pars penitentie et constat quod una maior est alia, ergo prelate magis dat magis in quantitate remittitur. Unum quod aliud licet equale secundum proportionem et cetera, per eadem suffragia magis remittitur uni qui est in purgatorio quam alii qui est debitor unius anni. Sed contra: In equalitate decesserunt, ergo equaliter meruerunt quod possent suffragia et equalia tamen fiunt pro eis, ergo tamen equalis fit ei remissio. Item magis remittitur ei qui magis debet, ergo negligentia quam huiusmodi de sua penitentia patiatur ei et hic fuit. Item super equalia suffragia remittitur utrique sua tertia, ergo si tantum et tantum fiant equalia suffragia pro eis remittuntur utrique due alie tertie et ita eque cito evolabit iste qui debitor est pene centum annorum sicut ille qui est pene debitor unius anni. Quod est inconveniens cum tamen equalia suffragia fiant pro eis et equaliter meruerunt suffragia post decessum. Item suffragia magis purgant illum in quo magis purgandum invenitur et cetera, vel ignis purgatorius magis purgat illos in quo magis purgandum invenit, et ita omnes qui sunt in purgatorio eque cito evolabunt. Solutio. Licet quidam dicant quod in equaliter prosunt illis duobus suffragia sed equaliter secundum proportionem, tamen nobis videtur quod tamen equaliter secundum quantitatem remittitur eis de pena. Unde sicut uni debenti remittitur tertia pars pene magis debenti non remittitur sua tertia et hoc est similitudo de medicina corporali quia medicina corporalis ex vi sua tamquam cum effectu purgat. Sed suffragia per modum satisfactionis purgant. Unde cum equalis satisfactio sit pro illis duobus, tamen equalis fit eis remissio. Ad primum obiectum patet solutio. Dicimus enim quod sicut

quantum melius relaxando illa quam facit episcopus.

Quarto queritur de igne purgatorii qualiter purgat animas et quibus ministris. Videtur quod non possit purgare animas quia de beato Silvestro de duabus natis et una post alia quomodo agere ignis in animam patiens sive ad esse agens. Coniectar est in informa vel saltem informi sine passione. Sed anima cum igne purgatorio non habet huiusmodi coniunctionem, ergo ignis purgatorii non potest agere in animas, ergo non purgat eam. Item in anima modo unitur corpori et patitur a corpore quia ex corpore et anima fit unum. Sed ex anima et igne purgatorio non fit unum, ergo ignis ille non agit in animam, ergo non purgat eam. Item de eius ministris fiat illa purgatio, videtur quod per malos angelos quia de augustino quod mali angeli puniunt malos homines sicut angelus percutiens punit egyptios. Item mali angeli puniunt bonos homines ut patet in Iob. Item boni angeli puniunt malos homines ut patet in sodomitis. Sed bonos angelos punisse bonos homines non memini me legisse. Ergo cum illi qui sunt in purgatorio sint boni non puniuntur per bonos angelos sed per malos. Ergo mali puniunt eos aut ergo ad precipitandum aut ad purgandum. Constat enim quod mali ex intentione puniunt eos et non ad precipitandum quia sciunt quod non possunt eos precipitare, ergo ad purgandum et bonum tamen puniunt eos, ergo diabolus ad facit bonum finem quod falsum est. Solutio. Ad primum obiectum dicendum quod illa appositio beati Silvestri vera est in eis que agunt similiter scilicet in eis que per voluntatem et intellectum agunt. Ergo cum ignis agat per voluntatem et intellectum non est necesse quod coniceret cum corpore in mundo. Habet tamen coniunctionem suo modo. Intelligitur etiam similiter recipere species corporalium ubi est anima duas facie unam superiorem in qua sunt spirituales potentie quibus convenit cum angelis et inferiorem in qua sunt potentie quibus convenit cum brutis et per illas potentias movere corpus. Ad secundum obiectum dicendum quod spiritus subiecta coniungitur corpori quantum ad motum solum et non quantum ad sensum, ut cum demones assumunt corpora coniungunt eis ad hoc ut ipsum moveant. Similiter cum angelus suscitatur resuscitat. Solum modo unitur spiritus corpori quantum ad motum et non quantum ad sensum. Talia enim corpora non possunt commedere. Sed anima coniungitur corpori quantum ad sensum tamen et non quantum ad alias proprietates et sic coniungitur anima cum igne purgatorii ut patiatur ab illo et sentiat dolorem. Non fit unum ex illis quia unio hec est essentialis coniunctio non ex potentiali. Talis autem potentialis coniunctio non invenitur in naturis. Ad ultimum obiectum dicendum quod boni puniuntur in purgatorio per malos angelos. Illos enim in quibus invenerint diabolus expressam suam similitudinem precipitat in infernum. Alios in quibus invenerint aliqua vestigia sue similitudinis scilicet venialia vel debitum pene temporalis pro peccato mortali puniunt in purgatorio. Iustitie enim administrant de suo. Unde in evangelio: Venit princeps mundi huius et in me non habet quicquam et hic est martinus non in me [illegible] reperies. Ad illud quod queritur aut puniunt ad precipitandum aut ad purgandum, dicendum quod neutro modo sed puniunt ut puniant in ipsa pena sistendo quia est iniurii sunt gaudentes de penis aliorum et tristantur de bonis. Completa autem purgatione remissa sunt peccata totaliter. [illegible] est remittuntur in futuro ut dicitur [illegible] dicens [illegible] in spiritu sancto non remittetur

neque in hoc seculo neque in futuro, ergo huiusmodi minuuntur ut dicit Glossa peccata que dimitti in futuro possunt. Autem electi perfecte purgati sunt, statim evolant in paradisum. Licet aliqui stulti contendunt et predicaverint quod usque in diem iudicii non intrabunt electorum anime in paradisum celestem. Sed istud hereticum est. Dicit enim Gregorius quod luce clarius est perfectorum animas statim post mortem ad regnum celesti vel spirituum evolare et vere luce clarius est quia hoc probatur pluribus et cetera. Dicit enim Isaie: Volatilia ad se similia conveniunt, id est sancti qui volant pennis virtutum ad celestes spiritus conveniunt et evolant ad paradisum celestem. Item in Ieremia: Patrem vocabis me et post me ingredi non cessabis, et constat quod post ingressus est in paradisum celestem, ergo sanctorum anime de atrio paradisi celestis id est de esse non cessant intrare paradisum celestem in quo christus ingressus est post ascensionem et cetera. Patet etiam de apostolo: Cupio dissolvi et esse cum christo. Non statim post dissolutionem esset cum christo ad quod cupiebat dissolvi. Item in secunda ad Corinthios: Scimus quoniam si terrestris domus nostra huius habitationis dissolvatur quod hedificationem ex deo habemus domum non manufactam eternam in celis. Ergo perfecti statim post dissolutionem si sint in eis purgando non intrant in domum non manufactam in celis. Item in evangelio: Ubicumque fuerit corpus ibi congregabuntur aquile. Ergo ubi corpus domini fuit scilicet in celo illuc evolabunt aquile id est sancti. Item volo pater ut ubi ego sum illic et minister meus sit et multis aliis auctoritatibus probatur. Nota de dampnandis quia mali in quibus est expressa similitudo diaboli statim post mortem precipitantur in infernum ut patet in evangelio de divite splendide epulante. Ergo sancti in quibus non est purgandum statim post mortem intrant in gloriam et est ratio amanoe quia magis habet se deus ad opera misericordie quam ad opera iustitie. Alienum enim est opus eius scilicet punire. Proprium est opus eius ab eo, ut dicit Ysaia.

Post predicta pauca dicenda sunt de die iudicii. Sciendum ergo quod dies iudicii tam particularis quam fit in morte cuiuslibet quam generalis qui fiet in generali resurrectione indeterminata est et incerta. Unde actibus non est vestrum nosse tempora vel momenta et in evangelio de die autem illa nemo scit neque angeli neque filius nisi solus pater. Locus autem diei iudicii generalis determinatus est in ioele: Congregabo gentes et ascendant gentes in valle Iosaphat quia ibi sedebo ut iudicem omnes gentes in circuitu. Sed quare quem locus determinatus est et non tempus. Obiicitur preterea de hoc quod dicitur in evangelio quod angeli nesciunt de die illa. Videtur enim quod sciant quia angeli habent cognitionem vespertinam et matutinam ut dicit Augustinus. Matutina cognitio est rei future ut in verbo suo speculo eternitatis. Cum ergo non solum presentia cognoscant sed et futura in dei verbo in quo sunt omnia habent scientiam de die iudicii, vel dicatur quod non. Item obicitur de hoc quod dicitur quod filius nescit de die illa. Falsum est enim hoc quia filius dei est sapientia eterna et scit quecumque pater scit. Si dicatur quod filius dei nescit quia non facit nos scire sicut dicit Glossa et cetera, pater nescit et spiritus sanctus nescit quia non facit nos scire. Solutio. Queritur de loco scilicet de valle Iosaphat utrum vallis illa non poterit capere omnes homines qui sunt et fuerunt et futuri a principio mundi usque in finem. Queritur et cum resurrectio facta sit in mo

mito iniciuasti q̄lr̄ in monte mali qui habebunt corpa ponderosa. ō remotis ptib; pote runt uenire. ad uallē yosaphat.

Quent̄ pēa q̄lr̄ iudicabit sci

xij. Q, e illud sapie. Judicabt̄ sci natiões. et in
iudicabt̄ euu. sedebitis sr̄ sedes iudicantes .xij. tribus
isrl. S; p̄i q' ñ iudicabit q; ñ iudicabunt
aucte. hec enī ē. ñ ut osiliarii. q; dr̄ ñ indi
get osilio. ñ iudicabt̄ ut pferentes sniā. q;
ipe filius dei pferet. sr̄ q; ut dr̄ i math. Te di
cet rex hiis qui asinistrs ei erunt. Discedite
ame maledci in ignē etnū. Et ē iohi i apo.
uidit filiū hois de cui ore exiebat gladius
ex utraq; pte acut. i. snia iudiciaria puni
ens malos in aia et corpe. Si dicat q' immo
iudicabit. q; approbabunt iudiciū dei. e. r. imō
rex hoi iudicabit. q; approbabit iudiciū dei

Solo. Ad pō qstui. d. q' ppt hec dies iudicii in
certa est nob. ut sep simus in timore dei. et per
timore declinem pecca. Ignorantia aut
loci ñ fac ad ecudia timoris. et ppt hoc nō
nā scie loci. nec aut sciē tps. Ad sob
iectū. d. q' angli ñ sciūt de die. ñ eis re
[illegible]

[illegible]

[illegible]

Beatus an oia optata succedunt uir. s. ē. psperitas adulsa
firmis. q ñ habiit ad. i regionē dissimilitudinis. i. cogitatē
ñ peccauit. q uis eēt poīe in osilio ipiorū. i. q uis ipii li; mo
lirēt. q; ē laudabili. ñ abiit ide sic ada q osesit uxori. adu
lolo decepte. ipii li; molientes ō monent. s. a scribe. et pharisei.
et in uia peccatorū ñ stetit. Via peccatorū ē mūd' i quo gēs nat.
et iñ peccatores osulat ē. s; ñ remanet cū illecebra scli. vl' uia
peccatorū ē puia opatō q ducit ad morte. et ē. i uia peccatorū
ñ stetit. i. i mūdū l' i puia opatoē. et i cathedra. pe. ñ se. i. nolu
it t̄renū regnū. ē ē pestilētia morb' late puagat. hoies aut
pene iuolueēs. et dr̄ aptissi. q pastilētiea. h ē amore dñandi.
quo uis caret ad. l' cathedra pestilētie. amodati accipit puia.
a pnitosa doctina. q u cancer sp̄it. et ē. i cathedra. a. ē. i. pnitosā
doctinā docuit. s; salubrē. ecce ill' pmo usu. ostendit i munis
ab oi peccato. l' malo. p remotōem eoū q ipmo hoie fuerit.

Sed in lege dñi fuit uolūtas ei. et i lege ei meditabit die ac
nocte. S; in lege. h ostēdit ē plen' oi bono isc. q ē pfecta la
[illegible]

[illegible]

Quod deus est.
Quod non potest intelligi deum non esse.
Quod deus est simplex omnimoda simplicitate.
Quod unus solus deus est.
Quod deus est incorruptibilis et invariabilis.
Quod tres persone sunt unus deus.
Quod filius eternaliter est genitus a patre.
Quod spiritus sanctus eternaliter procedit a patre et filio.
Alius modus quo probatur trinitas personarum.

De nominibus pluralibus.
De hoc nomine persona et quid significet et de eius diffinitione.
Utrum in eadem significatione dicatur hoc nomen persona de personis creatis et increatis.
Utrum hoc nomen persona dicatur de deo secundum essentiam vel secundum relationem.
Utrum persone idem sit quod esse.
Quod remaneat abstracta pluralitate.
De nominibus numeralibus dictis de personis.
De notionibus.
De notionibus generalibus.

vel per participationem.
De potentia generandi ut sit in filio.
Utrum potentia generandi sit active et sit persona patrnitas.
De innascibilitate.
De communi inspiratione.
De spiratione qua spiritus sanctus spiratur active.

[illegible]

273
B. 9. II. 1908

Quid est ugz.
Quo illuda sit aucte
ig. cofesto. dicens qd e
ugi sam. quo at ugz f
e n intellctu capunt.
Cur ds sit [illegible]
atrix ut angls.
De diuisis meris quis
ds e itelz 7 q n no
pt capi ab itellctu q
d sit ugz.
Quo ds sin sum mu
[illegible] inter hoc.
Cur ubi ds [illegible]
[illegible] ostitutioe.
Quo sit [illegible]
ds [illegible]
De mundo archetipo.
Quid sit mdus arche-
typus seu exeplari
q hic appellat ydea
seu exeplar mdi sn
sibilis. 7 ut queat
[illegible] fie pe ee
exeplar siue ydeaz.
C[illegible] ds fili sit m
dus archetip
Qualr re [illegible]
[illegible] a [illegible] opla
[illegible]

De anglis.
De eoz catoe
Cur ipo statu ha
buerit cari
De scdo statu [illegible]
loz anglorum
De bonis angelis.
Supposito q no
habuerit cari
sit [illegible] nale dilec
toez ut illa no
li dilectoe frue
ret se.
Cur illa dilectoe
faceret fine de
uia. 7 d catura dm
suu.
Cur illa dilecto nal
fuit symonica. 7 ut
dilectoe illa diliget
dm sume sic uolut p
bare qda opinates
q nali dilectoe dili
gebat agls dm ipo
statu sume s. pp se
7 sr omnia.
Cur po diligedi q
tu ise e mag se.

habeat ad dilige
du dm 7 ad di
ligedu tpalia.
Cur dilecto nal
angli fuit ordia
ta l'ioidiata i
po statu. 7 iusta
rez extiatx l'in
iusta.
Cur dilecto nal
sit eade spei spalis
sime ei dilectoe
gratuita qe cari.
De scdo statu angloz.
De statu maloz
angloz q su stat
culpe.
Cur angls malus
potuit pe cre casu
suu.
Qd fu l'pp q cea
derit.
Cur nullus angl
[illegible] motu [illegible]
De peccato lucifi
Cur peccat obmis
siois an peccm ac
tuale fuit p pec
t q ca ille.
Cur angls n pseue
rau i pmo bono q
pmo huit.
Qd fu peccm aliou
angloz a lucifero.
Q 7 peccatu angli
fu [illegible] abile
7 pec i hois reme
diabile.
Cur eo re dia sit
peccm.
De eo sto.
Cur uelit ee mal
7 ut habeat 7 sciaz
remordete.
Cur dia uelit dm
ee. 7 ut adh uelu
ee silis deo.
De bonis anglis.
De o dibz angloz 7
noibz 7 distictoibz eoz.
Cur oes mittat.
De [illegible] q s deputati ad
custodia homin
De scia 7 gtepl'oe eoz.
Cur ho ab anglo sibi
deputato sic custodi
at cu effcu
Cur an custodies pec
catore fruat suo
didio.

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE MSS

Cur ds frustret sua
itutoe q h itutoez
dputadi anglm ma
lu hoi ut exteat ab
eo.
Cur aliqs an deputa
tat fuit l'adesto.
Cur ag. dat hoi
ad custo aliqn de
serat ipm.
Cur antix deputat
sit aliqs an adesto.
Quatu ptedoe offin
an li hoi custodietis 7
i glz ostitut i offin.
Cur dia excos ho
mine itret i eoz el.
quo 7 ut imissor
maloz cogitationu.
De meito angloz 7
ut mereat gaudiu
q hnt de guisioe hoi
q scustodiut. 7 ut o
contrittat qnqz i gra.
Cur an bo desid
ret illu saluari q
custodit lz nesciat
cu ee saluadu.
De cognitoe angloz.
Cur mell ogscat
an li i uubo res q
ipo siu i specto et
nitatis q i ipo gne
ul eo.
Cur scia q hnt in
ubo sit noe.
Cur an li oia q uidz
uideat i ubo 7 q ir
legat i ubo futura.
De pphia.
Qd sit pphia.
De sieb pphie
De offo pphaz
De distictoe hoz
pphie
De pphia chayphe.
De pphia ione.
De necitate pphadi
Cur cededu sit sta
ti pphe.
Cur obediedu sit pphe
pcipieti g lege dei.
De pena pseudo pphe
Post an los de e d ali
caturis sr pcipius
De po catis. 7 de rer
De opibz sex diez 7
d distictoe illoz.
De hoie d q paplr

itedim.
De ope pe diei.
De opibz se diei.
De opibz tre diei.
D opibz quarte diei.
D opibz quite diei.
D opibz sex diei.
Qualr illuda s
distictio sex diez
s oppioez ag.
De septia die.
D his tbz igbz fca
s oia
An ulla ea data sit
an i cata.
Cur poti i his tbz
q i aliis dnr oia si
posita 7 qd e uniq
Quo ibis relior
uestigiu tni.
Cur h sit eel di
usitas
Cur una ul plco
ostituat i q lib re
boitates.
Cur i ma otigat
hec repiri
An h ipa disposita
sit i pode nuo 7
mesura.
D catoe hois
Quo 7 i qbz ad y
magine dei fcs e.
D po statu ade.
Quo trasg dicto
pceptu discipline
cecidit i miseriaz
7 d ca pect 7 d ge
neribz pectoz in
que cecidit ho
pmodu d libertate
7 d hus p q ds libat
hoiez
Qr ho dr fcs ad
ymagine 7 silitu
diez dei 7 n an.
Cur i uitate s l'
aliq silitudo an
7 hoi ad dm.
Cur feia fca s
ad ygies di. 7 q r
fili dei n dr fcs
ad ygine dei.
Qr i fcoe hois
poit ter. ubu fiedi
sic i fcoe aliaz catuaz